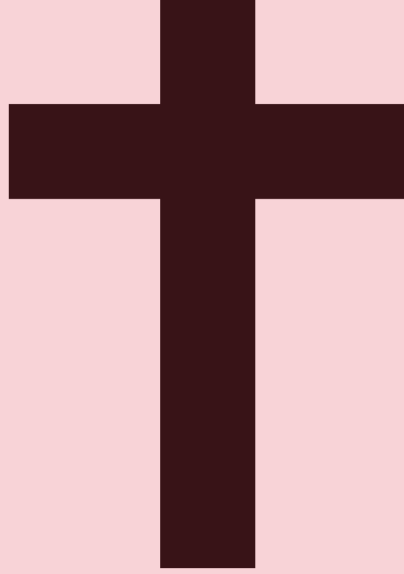


Metĩndjwỳnh Kute
Memã Kabẽn Ny Jarẽnh



New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
 385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560

Contents

Matêu	1
Makô	84
Ruka	129
Djuão rax	212
Metĩndjwỳnh Karõ	267
Rôma	338
Kôritu kumrêx	380
Atãri Kôritu	419
Garaxa	445
Epexu	460
Pirpu	475
Korxi	484
Texarônika kumrêx	494
Atãri Texarônika	502
Ximoxi kumrêx	507
Atãri Ximoxi	518
Xitu	526
Piremõ	531
Mekbê idjaer	533
Xijagu	562
Pedru kumrêx	572
Atãri Pedru	583
Djuão kumrêx	590
Atãri Djuão	600
Djuãoo ino rer	602
Djuda	604
Mỳjja apôx	607

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prĩne Jeju'ã ajarê, rwỳk djà kraxrũm ne 'ã ujarênh tẽn àbir djãmã kumẽ. Matêubê ne Jeju kôt ba djwỳnh'õ. Nãm bẽnjadwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djakam nhỹ nhym kam Jeju kum kabẽn nhym tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamẽ. Kôt bikamênh tẽn rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym kam prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omũnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'òk no'òk ne.

Matêu nhidji 'õdjwỳbê ne Rewi.

Jeju nhingêt'ã ujarênh kadjy ne ja. Ruk 3.23

¹ Ba, ibê Matêu ne ba pi'òkkam ar amã ikabẽn jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Metĩndjwỳnh ne 'ã Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽ. Kute 'ã Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽnkhôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nhingêt kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nHITEPã ar amã ingêt djari arênh tẽn. O tẽn arỳm 'ã ar amã pi'òk no'òk gar arên ama. Jeju nhingêtbê ne Dawi. Ne ingêt 'õdjwỳbê Abraão.

² Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Djako dji.

Djako dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba: nhym kam arỳm aben kukãm Djudamẽ kamy ar adjuw.

Djudamẽ kamy ar adjuw nhym ar arỳm apôx. Apôx ne kam arỳm abatành ne ar ba.

³ Nhym kam Djuda arỳm Tamaremã Perêmẽ Djera ar adjuw.

Perêmẽ Djera ar adjuw nhym ar arỳm apôx. Apôx ne arỳm abatành ne ar ba. Ar ba: nhym kam Perê arỳm Êrõ dji.

Êrõ dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Arão dji.

Arão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁴ Ar ba:n kam arỳm Amĩnadabi dji.

Amĩnadabi dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Naxõ dji.

Naxõ dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Xamão dji.

Xamão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁵ Ar ba:n kam arỳm Rabemã Bôadji dji.

Bôadji dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Djexe dji.

Djexe dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁶ Ar ba:n kam arỳm Dawi dji.

Dawi dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm kubê bẽnjadwỳr rax. Ar ba:n kam arỳm Urij prômã Xaromão dji.

Xaromão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁷ Ar ba:n kam arỳm Robowão dji.

Robowão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n arỳm Abij dji.

Abij dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n arỳm Adja dji.

Adja dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁸ Ar ba:n arỳm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n arỳm Djorão dji.

Djorão dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Udjij dji.

Udjij dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba.

⁹ Ar ba:n arým Djotão dji.

Djotão dji nhym arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Djotão ar ba:n arým Akadji dji.

Akadji dji nhym arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Edjekij dji.

Edjekij dji nhym arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

¹⁰ Ar ba:n arým Manaxe dji.

Manaxe dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Amõ dji.

Amõ dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Djoxij dji.

Djoxij dji nhym arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

¹¹ Ar ba:n arým Djekonijmẽ kamy ar adjuw.

Djekonijmẽ kamy ar adjuw nhym ar arým apõx. Apõx ne kam arým abatành ne ar ba. Nhym kam me kurê djwýnh arým mebê idjaer'ýr prõt ne kam me pa 'amýn meo mõ. Me pardja'ã meo mõ. Krĩraxbê Babirõnij'ýr meo mõn meo bõx.

¹² Nhym me krĩraxbê Babirõnijkam ar ba: nhym kam Djekonij arým Xarati dji.

Xarati dji nhym arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Djorba dji.

Djorba dji nhym arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

¹³ Ar ba:n arým Abidji dji.

Abidji dji nhym arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Erikkĩ dji.

Erikkĩ dji nhym arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Adjõ dji.

Adjõ dji nhym arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

¹⁴ Ar ba:n arým Xadoki dji.

Xadoki dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Akĩ dji.

Akĩ dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Eriju dji.

Eriju dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba.

¹⁵ Ar ba:n arým Erijdjõ dji.

Erijdjõ dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Matã dji.

Matã dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba. Ar ba:n arým Djako dji.

Djako dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba.

¹⁶ Ar ba:n arým Jõdje dji.

Jõdje dji nhym arým kato. Katon arým abatành ne ar ba. Ne kam arým kubê Marij mjên.

Ne kam arým Jeju'ýr o bõx. Marij kurũm ne arým Jeju kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

Be, Jeju nhingêt'ã ujarênh ne ja. Jejubê ne me õ Bẽnjadjwýrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

¹⁷ Be, Abraão krakam kra mã aben djõ'ã apõx. Nhym me aben nHITEPã ar'ã akre: nhym ar kute 14 pyrãk ne aben djõ'ã apõx nhym me kam Dawi'ýr o bõx. Nhym kam Dawi krakam kra mã aben djõ'ã apõx. Nhym me aben nHITEPã ar'ã akre: nhym ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djõ'ã apõx. Nhym me kam arým me kurê djwýnh kute mebê idjaer pytar'ýr o bõx. Me me utàn krĩraxbê Babirõnij'ýr meo bõx. Nhym kam me krakam kra mã aben djõ'ã apõx. Nhym me aben nHITEPã ar'ã akre: nhym ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djõ'ã apõx. Nhym me kam arým Kritu'ýr o bõx. Metĩndjwýnh kute 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mēnhkõt ne me kum Kritu jarẽ.

Jeju nã kurũm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

¹⁸ Jakam dja ba Jeju Kritu kator'ã ajarẽ. Nã kurũm kator'ã ajarẽ. Nãbê

ne Marij. Metîndjwýnh Karõ ne Marij'ýr bõx nhym arým tujarõ. Marij tujarõ kêtri ne Jõdje arým amim kum kabên nhym me kunî kuma. Nãm amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nõr kêt. Nhym kam arým tujarõ. Tujarõ nhym arým omũ.

¹⁹ Ne kam bit kute kangamã. Jõdje mexkam bit kute me kaxã kangamãn amim karõo nhýn amim,

–Ne ba ren me krãptî nhípõkri kanga nhym ren me arým kam ngryk ne. Ba me krãptî kaxã kanga. Nãm ã mexkam amim ane.

²⁰ Nãm ã amim anhýro nhýn kam nõn arým ngõr. Ngõr nhym aêrbê Bênjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ arým 'ýr bõx nhym õtkam arým omũ. Nhym kum,

–Jõdje, Dawi tàmdjwý, arým aprõ tujarõkam kwãrk wãnh adjumar punu kêt. Mrãmri dja ga ã tu 'ýr amõrkumrêx. Djãm axwe? Kati. Metîndjwýnh Karõ ne 'ýr bõx nhym arým tujarõ.

²¹ Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarê. Mýkam dja ga kum ja jarê? Bir, dja õ me wýnh axwebê me utã. Kam dja ga kum Jeju jarê. Nãm ã Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ Jõdjemã ane. Mýj'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utãr djwýnh'ã ne amijakre.

²²⁻²³ Amrêbê: ne Bênjadjwýr djwýnh Jeju nã tujarõ'ã ajarê. Kabên jarênh djwýnhmã 'ã ajarê. Nhym arým kukwakam me bakukãmãremã kum, “Me kurerer'õ, me'õ kraxje kute o nõr kêtja dja arým tujarõ nhym ã kra ruw.

Nhym me arým idji'ã abenmã kum, ‘Emane’, anhýro ba.”

Nãm ã kabên jarênh djwýnh Bênjadjwýr djwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djõ'ã arênhõ mõ:n arênhõ mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arým abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arým tujarõkumrêx. Kraxje me'õ kute o nõr kêtkam arým tujarõkumrêx. Me kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh

kõt arým ã tujarõo ane. Kabên jarênh djwýnh ne me bakukãmãremã kum,

–Nhym me arým idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhýro ba. Be, ne ren me me bakabênkõt idjibê Emane'ã abenmã kum,

–Kubê ne me banhõ Metîndjwýnh. Me banhõ Metîndjwýnh arým me baro'ã ar ba. Nãm ã kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã ane.

²⁴ Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh prõ'ã Jõdjemã karõn arým kum karõ pa. Nhym arým krã kato. Ne kam arým kabên kõt prõ'ýr mõ.

²⁵ Nãm 'ýr mõr kajgon ikõ'ã ikwã kêt. Kra rwýkkambit ne ikõ'ã ikwã. Nãm 'ýr mõr kajgo nhym kam arým kra kutewa ruw nhym kumý. Kumý nhym arým kum Jeju jarê.

2

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarênh kadjy ne ja.

¹ Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apõx djã kurũm tẽ. Tẽ: nhym arým akati krãptî apêx nhym ar arým Djeruxarêkam bõx. Pykabê Djudêjakam krĩraxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bênjadjwýr raxbê Erodji memã ýrri ne ruw.

² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bõx ne arým me kukjêro tẽ. Ar memã kum,

–Nhýnh ne me'õ prĩreja? Dja kubê mebê idjaer nhõ Bênjadjwýr rax. Kanhêtire kute rwýk'ã amijakre ne bar arým omũ. Myt apõx djã'ãnh ne bar omũn kam amrê 'ýr tẽn arým bõx. Ije kum rax jarênhmã bõx, ane. Nãm ar ã memã anhýro tẽmo ane.

³ Memã anhýro tẽ: nhym arým bẽnjadjwýr raxbê Erodji kuma, me kute ar arênhja ma. Kuman arým axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunîdjwý axwe: umar ne.

⁴ Nhym kam Erodji arým amiwýr me rũnh 'uw. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ amiwýr me ku'uw ne amijã meo akuprõ. Ne kam arým abej me kukjêro nhýn memã kum,

—Nhÿnh ne Kritu rwÿkmã? Nhÿnh ne Kritu rwÿk djàja? ane. Metĩndjwÿnh kute 'ã Bẽnjadjwÿrbê kumkati mēnhkôt ne me kum Kritu jarē.

⁵ Nãm Erodji memã ane nhym me kum,

—Pykabê Djudêjakam krībê Berēkam ne rwÿk djà.

⁶ Amrēbê: ne Metĩndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnhmã arē. Kritu rwÿk djà'ã kum ajarē. Nhym kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarē. Me krīmã arēn kum,

“Pykabê Djudêjakam krībê Berē, amã ne ba ikabēn ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê bẽnjadjwÿr rax pyrāk. Djudêjakam me bẽnjadjwÿr kunĩ dja amã arax jarē. Mÿkam?

Bir, akam dja me'õ prĩre ruw ne ĩ arÿm bẽnjadjwÿr rax. Ne arÿm inhõ mebê idjaer pumũn meo ba.

Dja meo ba kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwÿnh kute õ mryo ba pyrāk”, ane.

Nãm kabēn jarēnh djwÿnh ã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, Berēkam Kritu rwÿkja pumũ. Pi'ók jakôt ne bar arÿm omũ. Nãm me rũnh ã Erodjimã ane.

⁷ Nhym kam bẽnjadjwÿr Erodji amipdjun amiwÿr ar kute kanhêtire mar 'uw nhym ar arÿm 'ÿr bõx. 'ÿr bõx nhym me kãxã arkum,

—Nhÿnhjakam ne kanhêtire amirĩt djà? Mÿj ne kanhêtire kute amirĩt'ã amex kute? ane. Nhym ar arÿm prĩne kum arē.

⁸ Nhym kam arÿm Berēmã ar anon arkum,

—Aje. Dja gar tēn prĩne me'õ prĩre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrē iwÿr tēn imã 'ã ajarē. Badjwÿ 'ÿr itēm ne ije kum rax jarēnh prãmrumrēx. Aj mã, ane.

⁹ Nhym ar bẽnjadjwÿr rax kabēn mar pan arÿm 'ÿr tē. 'ÿr tē: nhym ar aêrbê kanhêtireja mō. Tãm ne ar myt apõx djà'ãnh omũ. Arÿm ar kukãm mō. Nãm ar kukãm mō:n arÿm iby

arek wajêt. Prĩre rwÿkja nhiby arek wajêt nhym ar arÿm omũ.

¹⁰ Omũn arÿm kĩ:nhkumrēx.

¹¹ Ne kôt tē:n arÿm ũrkwã'ÿr bõx. Ne kam arÿm wadjàn prĩreja pumũ. Nã Marij ne kumÿn o nhÿ nhym ar omũ. Ne kam amikajgo man arÿm amijo ngriren parbê tu mÿrbê rôrok ne. Parbê kum rax jarēnh ikwã. Ne kam arÿm kãjmã krĩn arÿm nèkrēx 'ãpre bõn kum adjuw. Kēn karÿrmē pĩ djur, me kute kuwykam rēnh nhym kudjÿjamē me kudjÿ djabê mirajamē ne ar kum adjuw.

¹² Ne kam kãjmã djan pry 'õdjwÿ kôt akubyn ar õ pykamã tē. Me'õ ne ar biptirkam arkum,

—Kwãrĩk wãnh akubyn Erodji'ÿr atēm kêt, ane nhym kam ar akubyn Erodji jaà'ã tē. Tē:n arÿm ar õ pykakam bõx.

Jôdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³ Nãm ar kute kanhêtire marja tē nhym kam Jôdje arÿm ngõr. Ngõr nhym ĩ, arÿm Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ bõx ne kum,

—Kãjmã djan amibêx ne prĩremē nã aro akaton amũ pykabê Edjitemã aro tē. Erodji kute prĩre bĩnmã kute abej 'ÿr. Dja gar Edjitemã tēn bõx ne arek kam ar aba. Ije amã arēnhkambit dja gar akubyn tē, ane.

¹⁴ Nãm kum ane nhym arÿm kãjmã dja. Nhym akamãt kô rã'ã nhym arÿm prĩremē nã aro tē. Pykabê Edjitu'ÿr ne aro tēn aro bõx. Ne kam ar arek kam ar ba.

¹⁵ Amrēbê: ne Bẽnjadjwÿr djwÿnh ar Edjitu'ÿr tēm'ã ajarē. Kabēn jarēnh djwÿnhmã 'ã ajarē. Nhym arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Bẽnjadjwÿr djwÿnh ne me amã, 'Ba ne ba ikra 'uw nhym arÿm Edjitu kurũm kato.' Nãm ã me amã ane.”

Nãm ã kabēn jarēnh djwÿnh me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arēnh mō:n arēnh mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jôdje ar arÿm Edjitu'ÿr tē. Me bakukãmãremã 'ã

ujarênh kôt ar arým Edjitu'ÿr tẽ. Arým Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu kurũm tẽ.

¹⁶ Jôdje ar Edjitu'ÿr tẽ nhym Erodji arým ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

–Je tô mÿkam ne ar imã 'êx ne iwÿr bôx kêt? ane. Nãm anen arým ngry:k ne. Ne amim,

–Amũ akati ja'ã ne ar kute kanhêtire mar imã, “Bênjadwÿr rwÿk ny'ã kanhêtire katorja'ã ne arým amex amãnhkrut apêx bar omũ”, ane. Be, kanhêtire kator'ã amex amãnhkrut apêx kôt godja bênjadwÿr rwÿk ny'ã arým amex amãnhkrut ne apêx jabej. Nãm ã amim anen arým õ krãkamngõnhmã kum,

–Me on Berêkam me prĩre nhimex. Bu'ã Berê nhõ pyka kunĩkõt djwÿ dja ga me me prĩre nhimex. Mybit dja ga me kunĩ nhimex. Me prĩre rwÿk'ã amex amãnhkrut apêx nhijukribit dja ga me me imex kêt, ane. Erodji õ krãkamngõnhmã ane nhym me arým me prĩre'ÿr mõn me imexo mõ. Me imexo mõn arým me imex pa. Nhym me arým amak djãje mÿro kumex.

¹⁷ Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh me mÿr kumex'ã ajarê. Kabên jarênh djwÿnhbê Djermimã 'ã ajarê. Nhym arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

¹⁸ “Ota krĩbê Ramakam me mu:w ne kãj bê amra:

Rakeu krao amak djãje me mu:w.

Kra arým kubê kêt kam ne me te kute memã kaprĩ kwÿ ngrimã.”

Nãm ã kabên jarênh djwÿnh Metĩndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênh mõ:n arênh mõr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me arým mÿro kumex. Krãkamngõnh arým me prĩre nhimex ne nhym me arým amak djãje mÿro kumex. Djermi kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt me arým ã mÿro ane.

Nadjare'ÿr akêx'ã ujarênh.

¹⁹ Jôdje ar Edjitukam ar ba: nhym kam Erodji arým ty. Ty nhym kam

Jôdje arým biptiro nõ. Biptiro nõ nhym Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ arým kum amijo amirĩt ne kum,

²⁰ –Kãjmã djan prĩremẽ nã aro tẽ. Me abê idjaer nhõ pyka'ÿr aro tẽ. Me kute bit prĩre bĩn prãmja ne me arým ty, ane.

²¹ Nhym kam Jôdje arým kãjmã djan prĩremẽ nã aro tẽ. Aro tẽn amũ mebê idjaer nhõ pyka'ÿr aro tẽ. 'ÿr aro tẽn: n arým 'ÿr aro bôx.

²² 'ÿr aro bôx nhym me arým kum,

–Erodji kra Akireu arým pykabê Djudêjakam bãm pãnh memã bênjadwÿr, ane. Nãm me Jôdjemã ane nhym arým kum uman Djudêja'ÿr tẽn prãm kêt. Ne kam õtkam me'õ arým nêje kukrà. Nhym kuman arým pykabê Djudêja nhibej tẽn kam pykabê Garrêjakam bôx.

²³ Ne ajte tẽn: n arým krĩraxbê Nadjarekam bôx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhym kam Jeju arým kam abatãnh ne. Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh ja'ã ajarê. Jeju Nadjarekam abatãnh'ã ajarê. Kabên jarênh djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhym arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Dja me abenmã 'ã, ‘Nadjarekam ne abatãnh djã’, anhÿro ba.”

Nãm ã ujarênh djwÿnh Metĩndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênh mõ:n arênh mõr tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ÿr o bôx nhym Jeju arým Nadjarekam abatãnh ne. Me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne arým Nadjarekam abatãnh ne.

3

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh.

Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19

¹ Jeju Nadjarekam ar ba: nhym kam ngõmã me angjênh djwÿnhbê Djuão arým bôx. Pykabê Djudêjakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'ÿr ban bõxo kumex nhym ar me akreo ba.

² Nãm memã kum,

—Me amikam akaprîren wân̄h ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx. Arÿm kâjkwakam Bênjadjwÿr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba 'ÿr. Nãm ã Djuão memã ane.

³ Amrêbê: ne Metîndjwýnh Djuão kukãm 'ã ajarê. 'Ã ujarênh djwýnhbê Idjaijmã 'ã ajarê. Nhym arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum, “Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kâj bê dja me akren memã kum,

'Me apa. Ê, on Bênjadjwÿr djwýnh kutêp wân̄h ajaxwemã anhiren katât amijo aba. Kute mrãmri ne me kute bênjadjwÿr rax kutêp pry mex ne kute kum katât pry jadjwÿrja pyrâk', ane.

Dja ã ujarênh djwýnh Bênjadjwÿr djwýnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênhomõ:n arênhomõr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tûmrãm 'ÿr o bôx nhym Djuão arÿm kato. Me bakamingrãnyrekam katon arÿm ã me akreo bao ane. Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Djuão arÿm katon ã me akreo ane.

⁴ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kî nhipêxo kubêkãn angij ne mry kào amikrax pren krytkanhê kun menh kangôo ikô.

⁵ Nhym kam krîraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ÿr bôxo dja. Bu'ã pykabê Djudejakam me jadjwÿ Djuão'ÿr bôxo dja. Ngôbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwÿ 'ÿr bôxo kume:x ne. Nãm me Djuão'ÿr ban bô:xo dja.

⁶ Ne kam amijaxwe kôt amijarên memã kum,

—Be, mrãmri ne ba ijaxwe tûm krãptî. Arÿm imã kînh kêt ne wân̄h kum inhire, ane. Nhym kam ngô raxbê Djodãokam mã Metîndjwýnhmã me angij.

⁷ Nhym kam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê krãptî arÿm Djuão'ÿr bôxo dja. Nhym me omûn memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Mÿj me'õ got ne me amã Metîndjwýnh ngryk nhô akati jarê ga me umaje iwÿr aprôt kajgo?

⁸ On katât amijo aba gê me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri ga me amikam akaprîren wân̄h ajaxwemã anhiren aje Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx jabej gê me me amã kato. Ne kam me akam kînhkumrêx kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kînhja pyrâk.

⁹ Kwãrîk wân̄h me anhökre kadjwýnhbê anhingêt kukãmãre Abraão adjãmra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraão tãmdjwÿ. Dja Metîndjwýnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhym kam me inhingêt kukãmãre Abraão kôt Metîndjwýnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêtumrêx, ane. Kwãrîk wân̄h ga me ã anhÿr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tãmdjwÿ nhym Metîndjwýnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kute ajte Abraão tãmdjwÿ prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tãmdjwÿ nhipêx nhym me ren tu katon kumex.

¹⁰ Ê, mrãmri arÿm 'ÿr. Metîndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhô akati arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne pidjô apÿnh abenkam ô kêt nhym me kute kâr ne o mrãnh ne kute kuwykam rênha pyrâk. Arÿm ne Metîndjwýnh me ajã pidjô djô kêt jakren arÿm me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'ÿr. Dja me ajo môn kuwykam me amê. Arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjômã 'ÿr kadjy kute parbê kãxkrãkô mÿnh ne o ãm pyrâk.

¹¹ Mrãmri ba ne ba ngômãbit me ajangij. Ga me amikam akaprîren wân̄h ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx ba ngômãbit me ajangij. Nhym be, itotokbê ne me'õ bôxmã. Me'õ tãm ne raxo kute amû ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ÿr ibikamênh prãmje. Nã bãm te

irax ne 'ã inhibôn ije kum parkà 'ã pre bôn ne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyim be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arým bôx 'ÿr. Djãm ngômã kute me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awÿr Metĩndjwÿnh Karõ jano. Katåt me aje amijo ababit'ÿr dja ano kute me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arênhmã.

¹² Gêdja bôx ne kam kute mrãmri ne me kute kôtyk byr ne o kute bàyggogore ka'uk ne kute kam mũm 'ynhĩ, 'y mexjao atom ne kam kute 'ykaçao tēm ne kute kuwykam mēnh nhym xêtja pyræk. Dja me'õja bôx ne ã me axweo anen kuwykam me kurê. Nhyim kuwyja dja pøk rã'ã: rã'ãn apêx kêtikumrêx. Nhyim be, me mex, me katåt kute amijo baja'ã gêdja 'y mex jakren mũm meo atom. Meo atom ne kãjkwakam õ pykamã meo mō gê me kam kam kĩnhkumrêx ne ar ba. Arým kute meo anhÿr 'ÿr. Nãm ã Djuão mebê pardjêumã ane.

*Djuão kute ngômã Jeju jadjãr.
Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32*

¹³ Kam Jeju arým pykabê Garrêja kurũm tē. Tē:n arým ngôbê Djodão'ÿr bôx. Nãm 'ÿr bôx ne arým Djuão'ÿr bôx. Kute Metĩndjwÿnhmã ngômã adjãrmã ne 'ÿr bôx.

¹⁴ Nhyim kum,

—Djãm ba ije ngômã ajadjãrmã? Kati. Ba ne ga ren Metĩndjwÿnhmã ngômã ijadjã, ane.

¹⁵ Nhyim kum,

—Kati, kwãrĩk rã'ã. Metĩndjwÿnh kute gu bamã katåt baje amijo baba'ã karõ kôt dja gu prĩne katåt amijo baba. Kam dja kĩnhkumrêx. Kam dja ga on ngômã ijadjã, ane.

¹⁶ Nhyim arým ngômã adjã. Nhyim kam wabin dja nhym aêrbê kãjkwa arým aben bê ajkij. Aben bê ajkij nhym me kute omũnh kadjy Metĩndjwÿnh Karõ kute tut pyræk arým 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. 'ã tÿm nhym Djuão arým omũ.

¹⁷ Nhyim ã, arým kãjkwa kurũm Metĩndjwÿnh memã kabēn ne memã kum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nãm ã Metĩndjwÿnh Kra'ã memã ane.

4

Xatanaj te kute axwe'ã Jejumã àpnēnh.

Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹ Nhyim kam Metĩndjwÿnh Karõ kapôt kukritmã Jejuo katon o mō. Dja Xatanaj te kute axwe'ã mēnhmã kum apnē. Ja kadjy ne o mō.

² Nhyim kam Jeju Metĩndjwÿnhmã amijajbu. Nãm amijajburo dja: nhym 'ã akatibê 40 apêx. Nhyim kam arým kum prã:m ne.

³ Nhyim kam me axwe'ã memã àpnēnh djwÿnhbê Xatanaj arým 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Nãm bit kute amikôt o ba nhym kôt axwemã 'ÿr bôx. Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwÿnh Krakumrêx jabej ne goja kēnjamã akabēn gê goja kubê djwÿ ga krê, ane. Nãm Xatanaj ã Jejumã ane.

⁴ Nhyim kam kum,

—Kati. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ne amrēbê: me ikukãmãremã kum, “Djãm djwÿobit dja me amitÿx ne tĩn ne ar ba?

Kati. Metĩndjwÿnh kabēnodjwÿ dja me amitÿx ne tĩn ne ar ba, kabēn kunĩo.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh me ikukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metĩndjwÿnh kabēn ja markam ije akabēnkôt kēno djwÿ prãm kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

⁵ Nhyim kam Xatanaj Djeruxarē'ÿr o tēn o bôx. Krĩrax jamã ne me kum, “Metĩndjwÿnh nhõ krĩrax”, ane. Nãm o bôx ne o tēn Metĩndjwÿnh nhõ kikreti'ÿr o bôx. Ne kam o tēn o wabin kikreti nhimõk'ÿr o bôx ne anhà'ã kudja.

⁶ Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwÿnh Krakumrêx jabej goja rũm tēn ato. Amrēbê: ne

me akukâmâre amã arê. Metĩndjwýnh kukwakam amã arên amã,
 “Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwýnhmã karô.

Dja me atêmkôt amã ikra dja gê kên'ô apar ngãnh kêtumrêx.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me akukâmâre amã ane nhym me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ajrã, rûm tẽn ato gê goja me atêmkôt amã ikra dja, ane.

⁷ Nhym Jeju kum,

–Kati. Mýkam? Bir, ba ajte amã arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukâmâre memã arê. Metĩndjwýnh kukwakam memã arên memã kum,

“Kwãrĩk wãnh Bẽnjadjwýr djwýnh, Atĩndjwýnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh me ikukâmâremã ane nhym me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ije Metĩndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akabênkôt rûm itêm ne idjãtor prãm kêt, ane.

⁸ Nhym Xatanaj ajte o tẽn krãnh prêkti nhimôk'ýr o wabi nhym dja. Nhym kam apýnh pyka djãri nhym Xatanaj arým kum kunĩ jakreo dja. Ne apýnh bẽnjadjwýr kute meo ba djãri kum me kunĩ jakreo dja. Nhym apýnh me ô mýjja rûnh ne uma djãri nhym kum me kunĩ jakreo dja nhym arým kunĩ pumũ.

⁹ Nhym kam kum,

–Ba amã ja kunĩ kanga. Ba amã me ô mýjja rûnh ne uma kunĩ kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kônkh akônkrão nhýn imã irax jarê ba arým amã kungã. Ba amã kunĩ ngã ga arým idjô'ã o aminhôn ar o aba, ane.

¹⁰ Nhym Jeju kum,

–Kati, Xatanaj, on rûm imã akàx. Djãm ije akuka kônkh ikônkrão inhýrmã ne ije amã arax jarênhmã? Arkati. Mýkam? Bir, amrêbê: me ikukâmâre memã arê. Metĩndjwýnh kukwakam memã arên memã kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, Atĩndjwýnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê.

Kwãrĩk wãnh atemã 'ômã rax jarênh kêt.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me ikukâmâremã ane nhym me 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ije Metĩndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akuka kônkh ikônkrão inhýr ne ije amã arax jarênh prãm kêt, ane.

¹¹ Nhym kam Xatanaj arým kum kàx ne mã tẽn. Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh ar arým 'ýr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute me akremo krax.

Mak 1.14; Ruk 4.14

¹² Nhym kam Jeju arým tẽn. Tẽn:nh pykabê Garrêjakam bôx. Me arým kute Djuãoo tým ne kubê ijêkam ne Garrêjakam bôx.

¹³ Nãm Garrêjakam krĩrãxbê Nad-jarekam bôx. Ne kam kurûm katon kam amũ krĩrãxbê Kapanakam tẽn bôx ne nhý. Imôti mýrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu'ã pykamã Djeburômê Naptar jarênh. Kam ne krĩrãxbê Kapana dja.

¹⁴ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaj me bakukâmâremã arê. Jeju Kapanajakam bôx jarê. Metĩndjwýnh kukwakam ne Idjaj memã arên memã kum,

¹⁵ “Pykabê Djeburô, pykabê Naptar. Imôti'ýr pyka. Ngôbê Djodão nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhô pyka jamã ne me kum Garrêja jarê.

¹⁶ Pyka jakam ne me axwe:. Me mrãnh punu:re kute mrãmri ne akamãt kô tykkam me mrãnh punu pyrãk.

Me ja ne me arým me'ô me:xkumrêx pumũ kute mrãmri ne me kute memã irã djã rax pumũnh pyrãk.

Pyka jakam ne me kaprĩre ne ar ba. Kute mrãmri ne me on tyk karô kaprĩn ar ba pyrãk.

Me ja ne me arým me'ô me:xkumrêx pumũn kĩnhkumrêx ne. Me kĩnhkumrêx kute mrãmri ne ajte arngrokam me kĩnh pyrãk”, ane.

Nãm Idjaj ã me bakukâmâremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênho mõ:n arênho mõr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju

arým Kapanakam bôx. Me:xkumrêx ne arým kam bôx. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne bôx.

¹⁷ Ne kam arým kàj bê me akremo krax. Ne amijã memã kum,

–Amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx. Arým kàjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba 'ÿr. Nãm ã Jeju me akreo ane.

Jeju kute amikôt me kamênh.

Mak 1.16; Ruk 5.1

¹⁸ Nhyim kam Garrêjakam Jeju imôti mÿrbê tẽ. Nhyim Ximãomẽ Ångre ar axikôt katorja ngôkam ar kryre rênho ba nhyim arým ar omũ. Ximãomã ne me Pedru jarê. Ar kubê tep pynênh djwýnh tũm.

¹⁹ Nãm ar ar kryre rênho ba nhyim Jeju arkum,

–On ar mã ikôt ajkamẽ. Jakam dja gar ikôt me kamênhô aba kute mrãmri ne ar aje tep pynênhô aba pyrãk, ane.

²⁰ Nhyim ar on amikôt kryre mên arým mã Jeju kôt ajkamẽ.

²¹ Nhyim ãm ajbir tẽ nhyim Xi-jagumẽ Djuão ar kàkam nhÿ nhyim arým ar omũ. Ar axikôt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumẽ ne ar amim kryreo mexo nhÿ. Nãm ar omũn arým kàj bê amikôt ar ku'uw.

²² Nhyim bãm Djebedêu kàkam nhÿ nhyim ar arým wãnh kum iren mã Jeju kôt ajkamẽ.

Jeju kute me punuo mex.

Mak 3.7; Ruk 6.17

²³ Nhyim kam Jeju Garrêjakam pyka kunikôt memã kukràdjã jarênhô ba. Apÿnh mebê idjaer bikprôn timer djari memã arênhô ba. Ne kàj bê ujarênh ny jarênhô ba. Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba'ã memã ujarênh ar ba. Ne kam arým apÿnh me kanêmẽ me punuo mexo ba.

²⁴ Nhyim me arým arênh kumex. Pykabê Xirijkam ne me prîne me kunimã arênhô ipôk ne. Arênhô ipôk nhyim me kunĩ arým Jeju jarênh ma. Ne kam arým 'ÿr me punu kunio bôx. Apÿnh me kanê djari meo bôx. Ajte

apÿnh me tokry djari meo bôx. Nhyim me kwÿ me karô punu kute meo baja nhyim me meo bôx. Nhyim me kwÿ me tyk kute meo baja nhyim me meo bôx. Nhyim me kwÿ akry nhyim me meo bôx. Nhyim kam arým me kunio mex.

²⁵ Nhyim kam me krãpti: arým 'ÿr bôx ne kôt ar ba. Pykabê Garrêja kurũm, pyka nhidjibê Krîraxbê 10 kurũm, krîraxbê Djeruxarê kurũm, pykabê Djudêja kurũm, ngôbê Djodão nhijukri pyka kurũm ne me bôx ne kôt ar ba.

5

Me kînh'ã ujarênh.

Ruk 6.20

¹ Kam ne me krãpti: Jeju kôt ar ba nhyim me omũ. Ne kam arým krãnh'ã tẽn wabi. Wabin arým nhÿ. Nhÿ nhyim kôt ba djwýnh ar arým 'ÿr bôx ne nhÿ.

² Nhyim arým arkum amikabên jarênhmo krax ne kum,

³ –Ë, djãm me kute amim, “Ikajgo”, anhÿro baja djãm me kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kàjkwakam Bênjadjwýr djwýnh amim me utàn meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁴ Djãm me mÿr baja kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwýnh ã meo kînhkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁵ Djãm me kabôt katija kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ã pykakam mÿjja kunio õ. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁶ Me kute memã kum, “Ba on Metîndjwýnhmã ijaxwe kêt”, anhÿro ba ne kute katàt amijo ba prã:mja djãm me kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ã axwe kêt'ÿr bôxkumrêx ne arým prîne Metîndjwýnhmã mexkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁷ Djãm me ukaprija kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwýnh kum me

- kaprîkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 8 Djâm me kute amikam axwe'ô mar kêtja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me Metîndjwÿnh pumû. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 9 Djâm me kute aben nêje me kukràò baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, “Metîndjwÿnh kra ne wã”, ane. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 10 Me katàt kute amijo baja dja me te katàt nhym me arÿm meo ajkê. Me katàt kute amijo bakam meo ajkê. Djâm kam me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh arÿm amim me utàn ar meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.

11 Ar ga dja gar ikabên markumrêx ne kôt ar amijo aba nhym me te wãnh ar amã akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytà, apÿnh ar ajaxwe djàrio ar apytà. Djâm kam ar akapri got? Kati, Mÿkam? Bir, kàjkwakam akînh djà raxkam.

12 Dja gar tu akînhkumrêx ne kam akînh kati. Mÿkam? Bir, dja Metîndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kàjkwakam gêdja amã o pãnh mex ne. Kàjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukâm aman kam akînh kati. Nãm me tûmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnho bikênho bao ane. Ga, arÿm kam kàjkwakam me kînhkumrêxja pumû, ane.

*Kadjwanhîmê kurwÿ djà'ã ujarênh.
Mak 9.50; Ruk 14.34*

- 13 Ne kam ajte arkum,
—Ar aje kadjwanhî pyrâk. Kadjwanhî kute ômrôo mex pyrâk ar gadjwÿ dja gar ajmã akute kêt ne akabên mexkumrêx ne ar aba nhym ar abu'ã me ja kwÿ ar akudjwa arÿm mex jabej. Dja kadjwanhîkam akry apêx jabej mÿj dja ajte akry kadjy kam nê? Arkati. Arÿm mÿjja akry kadjy punukumrêx. Godja punukam me kum kînh kêt ne arÿm rûm kapî. Kapî

nhym me arÿm 'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwÿ godja gar memã kum, “Ba ne ba ije Jeju mar”, ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arÿm apunu. Apunu nhym me arÿm kum ar akînh kêt ne ar apunukôt kum Metîndjwÿnhdjwÿ kînh kêt.

14 Ar aje mrãmri ne pyka kunîkôt me kurwÿ djà pyrâk. Ga, krîraxja pumû. Djâm krãnhre'ã me kute krîrax nhîpêxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar gadjwÿ kwãrîk wãnh ikam apijâm kêt ne ikôt adjukapri.

15 Ngônhpôkdjwÿ. Djâm me kute kum angjênh ne kute mÿjja 'ôkôt o bipdjur got? Kãnoipôko 'ã pro got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam, kênhkam umjuw nhym me kunîmã kikre kre kurwÿo ku'ê.

16 Ar gadjwÿ kwãrîk wãnh ikam apijâm kêt. Ar abê me kurwÿ djà pyrâk ne ar adjukapri. Dja me ar adjukapri pumûn arÿm kàjkwakam ar Abãmmã rax jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjã'ã ujarênh.

Ruk 16.16

- 17 Ne kam ajte arkum,
—Kwãrîk wãnh ijã amim, “Be, mÿj kadjy ne Jeju bôx? Bir, kute memã kum, ‘Kwãrîk wãnh jakam Môjdjê kabênja mar kêt. Ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh 'ôdjwÿ kabênja kwãrîk wãnh mar kêt.’ Kute ã memã anhÿro ba kadjy ne bôx”, ane. Kwãrîk wãnh ijã ã amim anhÿr kêt. Djâm ije ja jarênhmã? Kati. Mÿkam? Bir, me amrêbê: me bakukãmãremã ijã ajarê. Nhym me aben djô'ã arênho mô:. Arênho môr tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Ba kam arÿm me kute amrêbê: ijã ujarênh kôt ar amijo iba. Me kute ikukâm ijã ujarênh kôt ije amijo anhÿr kadjy ne ba bôx. Kam ije ar kabên markumrêx ne ije ar'ã anhÿr prãm kêt.

18 Dja te Metîndjwÿnh kabên kukràdjã kwÿ'ã pi'ôk no'ôk kryre ne te apÿnh mÿrbê kyx djari'ã pi'ôk no'ôk kryre djâm 'ô kajgomã? Kati. Dja 'ô kajgo kêt. Kabên'ã pi'ôk no'ôk kôt dja mÿjja apôxkumrêx. Kôt dja mÿjja kunî

apôx tē:n prīne apôx mexkumrêx. Kabên 'ô dja kajgo kêtikumrêx. Nhyim kam kâjkwamê pyka arým apêx. Mrâmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹ Godja me'ô Metĩndjwýnh kabên ngrire 'ômã kajgo jarên kam 'ã memã kum, “Kabên ja dja ga me mar rerekre”, anhýro ba jabej, dja me adjwýnhdjwýmã kum, “Akajgo”, ane. Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja me kunĩ kum, “Akajgo”, anhýro kumex. Nhyim be, dja me'ô Metĩndjwýnh kabên man kôt ar amijo ban kam memã kabên jarênho ba. Me'ô jamã dja me kum, “Araxkumrêx”, ane. Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja me kum, “Araxkumrêx”, ane.

²⁰ Kam, ba ar amã arê gar ama. Djãm mrâmri Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêu mexkumrêx? Kati. Mrâmri ar aje katãt amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh amim ar apytã gar kôt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngryk'ã ujarênh.

Rô 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Kwãrĩk wãnh me par kêt”,

anen ajte,

“Dja me me'õnh bã nhyim me arým kum axwe pãnh jarê”, ane.

Tãm ne me ar amã arê gar arým ama.

²² Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djã ne me me'õnh bã nhyim me arým kambit kum axwe pãnh jarê? Kati. Me kute me'õkam ngrykkamdjwý. Dja me axwe jabej kukjêr kêt ne tu kam ngryk. Nhyim kam me arým kum axwe pãnh jarê. Ba ajte ar amã arê gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamyja godja me kum kamy kurêkam kum, “Apunure”, anhýr jabej nhyim kam me arým 'ã meo akuprô. Memã axwe pãnh jarênh djwýnh krãptĩbê

70 jao akuprô nhyim me arým memã amikôt amijarê. Nhyim be, godja me kamymã kum, “No kêt”, anhýr jabej ne kam arým me biknor tokry djãkam kuwykam môr jabej.

²³ Kam godja ga Metĩndjwýnh nhô ki'ýr kĩnh djão abôx jabej. O abôxo tên kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, “Nãm ijo ajkê”, anhýrja ga ama. Akam kaprĩja ga ama. Djãm kam aje on Metĩndjwýnhmã kĩnh djãja nhôrmã? Kati. Dja akamy akam kaprĩ ga Metĩndjwýnhmã kĩnh djãjao bôx nhyim Metĩndjwýnh arým kum kĩnh djãja kĩnh kêt.

²⁴ Kam dja ga wãnh ki kabem kĩnh djãjamã anhiren akamy kumrêx'ýr tên kam kum akabên mex jarê gê akubyn akam kĩnh. Akubyn akam kĩnhkam dja ga akubyn tên kam kĩnh djãja mýn Metĩndjwýnhmã angã.

²⁵ Dja me'ô mýjjakam kum akurên memã axwe pãnh jarênh djã'ýr ajo tēm jabej. 'Ýr ajo tēmri dja ga on o anhôbikwa. O anhôbikwa nhyim arým memã axwe pãnh jarênh djã'ýr ajo tēm kêt. Nok ga ren o anhôbikwa kêt nhyim ren memã axwe pãnh jarênh djwýnhmã akanga nhyim ren mebê ijê djwýnhmã akanga. Nhyim kam ren mebê ijê djãkam abê ijê.

²⁶ Ga ren kam akator kêt. Prīne aje amijo pãnh mex inomã mēnhkambit ren akato. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbê prômê mjênmeõ ãkĩnh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷ Ne kam ajte arkum,

—Nãm me ar amã,

“Kwãrĩk wãnh mebê prô, nãr mjêno adjãkĩnh kêt”, ane.

Ja ne me ar amã arê gar ama.

²⁸ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Mrâmri ro'ã anôrkam ajaxwe. Djãm kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'ô nire pumün arým amã o anôr prãm ne. Jabit. Kam arým akadjwýnhbê amim o adjãkĩnh'ã karô. Kamdjwý arým ajaxwe. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁹ Ne kam Ar kubê axwe pyma. Ga, me kute apÿnh kukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumũ. Me kute àpênh jaxweo krã'ymã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ano djubôko ajaxwe prãm ga ren on kaban mũm amibê amê. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metĩndjwÿnh kôt atĩn ne ar aba rã'ã, kam ren akĩnhkumrêx. Ne ren ano amãnhkrut rã'ã nhym Metĩndjwÿnh ren me biknor tokry djakam amê. Ga ren kam akaprĩkumrêx.

³⁰ Ne ga ren anhkra djubôko ajaxwe prãm ga ren on krãtan mũm amibê amê. Ren te anhkra nhikjê kêt ne ren Metĩndjwÿnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã kam, ren akĩnhkumrêx. Ne ren anhkra amãnhkrut rã'ã nhym Metĩndjwÿnh ren me biknor tokry djakam amê. Ga ren kam akaprĩkumrêx, ane. Djãm mrãmri ne me kute amino kadjãrmã ne Jeju arkum karõ? Kati. Djãm mrãmri ar kute aminhkra krã'ymã arkum karõ? Kati. Me kute àpênh jaxweo krã'ymã ne Jeju Ar kubê axwe pyma.

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,
“Me kute prõ kangamã gê me 'ã pi'ók no'ók ne kum kungãn kam kanga”, ane.

Nãm me ã ar amã ane, gar ama.

³² Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me'õ prõ djwÿnh kangan kam arÿm axwemã ngrêk. Gêdja prõ djwÿnhja pãnh me'õ mymã kabên nhym arÿm 'ÿr mō. Nhym kam nija arÿm o akĩn kam axwe. Nhym kam my jadjwÿ arÿm o akĩn kam ad-jwÿnhdjwÿ axwekumrêx. Nhym be, prõja krõ'ã mjenkambit nhym myja kute kangakam axwe kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,
“Dja gar memã akabên jarên amã me kute amar pydji prãm jabej kum,

‘Metĩndjwÿnh ne amybÿm kute imar. Ije amã ikabên pydjin arênhkôt

kute imar’, anhÿrkam kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt.

Dja gar aje memã akabên jarên kôt ar amijo abakumrêx. Nok ren ga kôt ar amijo aba kêt ne ren arÿm Metĩndjwÿnh jarên kajgon ren o kum amikurêtuw”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã memã ane gar arÿm ama.

³⁴ Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje memã akabên jarênhkam aje ajte kôt Metĩndjwÿnh nãr õ mÿjja'õ jarênhmã? Kati. Mrãmri dja gar memã akabên pÿnhbit jarê. Kwãrĩk wãnh aje memã akabên pydjin arênhkôt ajte memã kãjkwa jarên kêt. Metĩndjwÿnh kam ÿrkam memã arênh kêt.

³⁵ Kwãrĩk wãnh ar aje memã akabên pydjin arênhkôt ajte memã pyka jarên kêt. Metĩndjwÿnh pykakam par djãm djakam memã arênh kêt. Nãr, kwãrĩk wãnh ar aje memã akabên pydjin arênhkôt ajte memã Djeruxarê jarên kêt. Kubê Bênjadjwÿr rax djwÿnh nhõ krĩraxkam memã arênh kêt.

³⁶ Nãr, kwãrĩk wãnh ar aje memã akabên pydjin arênhkôt ajte akrã jarên kêt. Mÿj ne gar aje omã? Djãm ar ga aje akrãkam akĩ 'õo akamã nãr akĩ 'õo kakrãtykmã? Arkati. Te aje akĩo anhÿrmã.

³⁷ Kam, memã akabên pÿnhbit jarê. Aje mrãmri mÿjjao anhÿrmã. Kambit memã kum, “Nã. Dja ba ã o ane”, ane. Nãr, aje mÿjjao anhÿr kêtã. Kam memã kum, “Kati. Dja ba o anhÿr kêt”, ane. Jabit memã arê. Memã akabên pÿnhbit jarê. Godja gar memã akabên jarê ne me kute ar amar pydji kadjy ajte kôt memã apÿnh mÿjja jarên arÿm akabên punu. Kute mrãmri ne me axwe nhõ bênjadjwÿr jajkwa kurũm akabên kator pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute ar amipãnh nêje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Amrêbê: ne me bakukâmâre memã kum,
 ‘Dja me me’ô no katôk gê me o aben man kam pân̄h no katôk. Nâr, dja me me’ô djwa kwÿr gê me pân̄h wa kwÿr’, ane.

Me bakukâmâre ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane.

³⁹ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje amipân̄h meo abikên̄hmã? Kati. Kwârîk wân̄h. Dja me ar ajo ajkê gar amipân̄h meo abikên̄h kêt. Godja me ikra poo an-hine djubôkbê ar akurwanh jabej tu me’ÿr an-hine nhikjêo apa gê kurwa.

⁴⁰ Nhyim godja me arÿm pykakam me bënjadwÿr’ÿr ajo tén ’ÿr ajo bôx ne kum, “Me’ôja ne ijo ajkê. Kum arê gê imã o pân̄h”, ane. Nhyim bënjadwÿr arÿm amã “Pân̄h dja ga kum anhô kubêkà’ô pydjîn angã”, ane. Djãm aje kubê nênmã? Kati. Dja ga tu kam anhôdjân̄h ne kum anhô kubêkào amân̄hkrut ne angã.

⁴¹ Dja me kôt atêmmã amã krà tÿ:x ne amã, “Ga dja ga ikôt tē nhyim ajã kirometu pydji apêx”, ane. Ga kam kabên̄kôt tē. Kôt atêmo kirometu pydji apêx. Ga kam ikabên̄ kôt amã kînh ne ajte ijukri kôt tē nhyim ajã kirometu ’ôdjwÿ apêx.

⁴² Godja me ar amã, “Imã angã”, anhÿr jabej tu kum angã. Godja me ar amã, “Imã angã. Ba kam í amã kungã”, anhÿr jabej. Kwârîk wân̄h kubê nê kêt. Ba ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Arkum kurê djwÿnh jabêmã kute arkum arênh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

–Me ar amã,

“Me bakukâmâre ne memã kum,
 ‘Ar amã amibu’ã me ja jabên̄ kam amã akurê djwÿnh kurê’, ane.
 Me ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane.

⁴⁴ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar amã akurê djwÿnh kurêmã? Kati. Dja gar amã akurê djwÿnh jabê. Me kute ar ajo Metîndjwÿnhmã a’wÿr ne kum, “Dja ga o ajkê”, anhÿro baja dja gar meo

Metîndjwÿnhmã a’wÿr ne kum, “Dja ga o djuw mex”, ane. Amã akurê djwÿnh kaprî. Me kute ar amã kabên̄ punuo baja ne kute ar ajo bikên̄ho baja dja gar meo Metîndjwÿnhmã a’uw.

⁴⁵ Ar amã akurê djwÿnh jabên̄ arÿm Abãm kôt amijo tē. Aje amijo kâjkwakam Abãm krakumrêx kadjy dja gar Abãm kôt amijo tē. Ga, Abãm kute me axwemê me mex’ã myto apôxja pumû. Ne kute me katât kute amijo bamê me ate kute amijo ba’ã nao bixadjwÿrja pumû.

⁴⁶ Godja gar amã me kum ajabêjabit jabê djãm kam Metîndjwÿnh kute ar amã mex jarênhmã? Kati. Mÿkam? Bir, ar amã me kum ar ajabêjabit jabêkam. Amã akurê djwÿnh jabê kêt kam. Djori kam amex? Kati. Nãm ã me bënjadwÿr bajtemmã pi’ôk kaprîo atom djwÿnh djâkînhî meo ane. Me kum kurê djwÿnh jabê kêt. Djori kam me mex? Kati. Metîndjwÿnh ne memã axwe jarê.

⁴⁷ Godja gar anhôbikwamãbit akabên̄ mex jarê djãm kam ar amexkumrêx? Kati. Mÿkam? Bir, ar aje anhôbikwamãbit akabên̄ mex jarênhkam. Aje akurê djwÿnhmã akabên̄ mex jarênh kêt kam. Nãm ã me bënjadwÿr bajtemmã pi’ôk kaprîo atom djwÿnh meo ane. Me kute kurê djwÿnhmã kabên̄ mex jarênh kêt. Djori kam me mex. Kati. Metîndjwÿnh ne memã axwe jarê.

⁴⁸ Kam ar ga dja gar amextire. Kâjkwakam ar Abãm prîne mex-tirekumrêx. Kudjwa ã ar amextireo anen amã akurê djwÿnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

6

Kute ar ukaprî’ã arkum karô.

¹ Ne kam ajte arkum,

–Dja gar mekam adjukaprî. Djãm kam ar aje amim, “Ba memã amibên̄ ne mekam idjukaprî gê ibu’ã me ja imã idjukaprî jarê”, anhÿrmã? Kati. Kwârîk wân̄h amim anhÿr kêt. Dja gar memã amibên̄ nhyim me ar amã adjukaprî jarê. Djãm kam dja

Metîndjwýnh ar amã akĩnh djà ngã? Ar aje memã amibênkam djãm ar amã akĩnh djà ngã? Kati. Kam ar aje memã amibênkam dja ar amã akĩnh djà nhõr kêt.

² Kam ar aje me õ mýjja kêt mã ar anhõ mýjja nhõr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamã? Nãm me kute memã amibên nhym me kute memã ukaprĩ jarênh kadjy amijo õ'i kakõ. Me bikprõnh djakam nãr pry kõt amijo õ'i kakõro ba. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrĩk wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri ar aje amibênkam dja pykakam me ja ar amã ukaprĩ jarê. Djãm Metîndjwýnh dja ar amã akĩnh djà ngã? Kati. Ar aje memã amibênkam dja ar akam kĩnh kêt kumrêx ne ar amã akĩnh djà nhõr kêt. Mrãmri ije ar amã ja jarênhkumrêx.

³ Nhym be, ar ga ar aje me õ mýjja kêt mã mýjja nhõrmã tu udju gê me ar abu'ã ar amar kêt. Gê ar aje memã õrkõt me ar abu'ã ar amar kêt. Dja gar memã angãn kwãrĩk wãnh amim, "Arým ne ba kum kungã. Idjukaprĩkumrêx", kwãrĩk wãnh amim anhõro aba kêt.

⁴ Dja gar mebê udju nhym ar Abãm djwýnh arým ar aman ta arým ar amã akĩnh djà ngã. Nhym kam me kunĩ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Metîndjwýnh mã ar kabên'ã arkum ujarênh.

Ruk 11.1

⁵ Ne kam ajte arkum,

—Metîndjwýnh mã ar akabênkam djãm aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamã? Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me me bikprõnh djakam nãr pry bikjêrkam Metîndjwýnh mã kabêno ku'ê. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrĩk wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me ja memã mex jarê. Djãm Metîndjwýnh kute memã mex jarênh mã? Kati. Me kute memã amibênkam ne Metîndjwýnh mekam

kĩnh kêt kumrêx. Kam dja memã mex jarênh kêt kumrêx.

⁶ Ar aje mrãmri kum akabên mã djãm ar aje memã amibên kadjy me ipókri adjãmmã? Kati. Kwãrĩk wãnh. Dja gar me kãxã ar anhõ kumoka'ê djwýnh mã wadjàn amijã ijê. Ar Abãm djwýnh ne bipdjur. Nãm te bipdjurn kute mýjja bipdjur kunĩ pumũnh. Dja gar amijã ijê. Ne kam arým kum akabên jarê nhym arým ar apumũn ar ama. Ar aman arým ar amã akĩnh djà ngã nhym kam me kunĩ ar apumũ.

⁷ Dja gar Metîndjwýnh mã amikabên jarê. Kwãrĩk wãnh me kwý kudjwa kêt. Me kwý kute apýnh mýjjao metîndjwýnh karõ nhipêx ne marja ne me 'êx ne arĩk mýjjamã amikabên krãptĩ jarênh kajgoo ba. Ne arĩk amim, "Dja ba kum amijarênh krãptĩ gê ikabên krãptĩ man arým imarkumrêx", ane.

⁸ Kwãrĩk wãnh me kwý ja kudjwa kêt. Djãm we ar aje Metîndjwýnhkumrêxmã akabên krãptĩ jarênh nhym kõt we kute amarmã? Kati. Ar Abãm djwýnh, kubê Metîndjwýnhkumrêx, djã ne mýjjao metîndjwýnh karõ nhipêxja kudjwa amakkre kêt? Kati. Metîndjwýnhkumrêx ne amak me: xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhõ mýjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mýjjao adjã'wýr kêttri arým kute ar amar.

⁹ Ate gêdja gar ikabên kõt kum akabên jarê ne kum,

"Djünwã, ga ne ga kãjkwakam nhý ba arým ama.

Gê me amexo apymaja man amim ajarên aben mã ajarê.

¹⁰ On me kadjy abênjadjwýr ne ar meo aba.

Ga, kãjkwakam me kute akabên marn kõt kute ar amijo baja pumũ.

Gê me pykakamdjwý on me kudjwa ã akabên marn kõt ar amijo bao ane.

¹¹ Akati jakam ar ijajkwa mãnhkutã ar imã inhõ kwý krên djà ngã.

12 Ar ijaxwe maro akno. Godja me'õ ar ikam axwe bar o ibi-knor jabej ga gadjwý ar ijaxwe maro akno.

13 Me kute ar imã axwe'ã àpnênh kunîkôt ga ga ar ijo týx bar mebê idjãm týx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mã ar ipytáro aba.

Mýkam ne bar ã amã ane? Bir, abê Bênjadjwýr djwýnh. Ga apydji ajity:x ne ara:x rá'ã: rá'ã ne. Tãm ne ja", ane.

Dja gar ã Metîndjwýnhmã akabêno ane.

14 Nã bãm ar amã, "Dja me'õ ar akam axwe gar tu wãnh axwe maro aknon kam angryk kêt", ane. Mýkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angryk kêt nhym kàjkwakam Abãmdjwý ar ajaxwe maro aknon akam ngryk kêt.

15 Nhym be, godja gar me axwe mar rá'ãn me kam angryk rá'ã jabej ar Abãmdjwý dja ar ajaxwe mar rá'ãn ar akam ngryk rá'ã. Kam ne ba ar amã, "Dja me'õ ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angryk kêt." Nãm ã Jeju arkum ane.

16 Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metîndjwýnhmã amijajbur jabej djãm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamã? Me kute amijajburo amirît ne memã amibên kadjy ne me amijo nokre kaprîn aminokreo àpnu. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrîk wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me memã mex jarê. Djãm kam Metîndjwýnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam Metîndjwýnh mekam kînh kêtumrêx ne memã me kînh djà nhôr kêt.

17 Nhym be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrã ngràn aminokre põ.

18 Ar aje amijajbur'ã memã amijo amirît kêt kadjy ã memã amijo ane. Ar Abãm djwýnhbê Metîndjwýnh ne bipdjur. Nãm te apdjun kute mýjja

bipdjur kunî pumûnh. Dja gar ã anen arým kum amijajbu nhym ar apumûn ar ama. Ar aman arým ar amã akînh djà ngã nhym kam me kunî ar apumû. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kàjkwakam ar õ nèkrêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

19 Ne kam ajte arkum,

—Kwãrîk wãnh amim pykakam ar anhõ nèkrêx rax jadjwýr kêt. Kam ne kanêremê 'òk arým abê o àpnu nhym me àkînhî arým 'ã òpòk ne o akî.

20 Ate dja gar Metîndjwýnhmã apê nhym arým pãnh kàjkwakam ar amã nèkrêx rax jadjuw. Kam ne 'òk kute ar abê o àpnu kêt nhym kanêre kute o àpnu kêt nhym me àkînhî kute 'ã òpòk ne o àkînh kêt.

21 Mýkam dja kàjkwakam anhõ nèkrêx? Bir, ar aje anhõ nèkrêxkôt ajamak bèn prãmkam. Dja kàjkwakam ar anhõ nèkrêx rax gar arým kàjkwakam mýjjakôt ar ajamak bẽno aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

22 Nhym me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumûnh. Dja gar ano mex ne ajmã ano kute kêt jabej arým mrãmri arît týxkumrêx ne mýjja pumû. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyræk.

23 Nhym be, dja ano rá, ano ajmã kute gar arým arît kêt ne aje mýjja pumûnh kêt. Aje mrãmri ne me akamàt kô tykkam mrãnh punuja pyræk. Gêdja gar Metîndjwýnh kôt aje amijo aba kêt jabej kute ar amã amikukràdjà jarênhja kôt aje amijo aba kêt jabej arým ar aje me'õ akamàtkam ba pyræk, aje me'õ akamàt kô tyk týxkam mrãnh punuja pyræk.

24 Ë, nhýnh ne me'õ amê õ bẽnjadjwýr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nàr kon, gêdja kum ja kînh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja gar amã Metîndjwýnh kînh

ne ajte amã nêkrêxo atom raxja kïnh ne kam kute bënjadwÿr amãnhkrutmã adjâpênh pyrâk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'ã kute arkum karõ.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵ Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwãrïk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrê, mÿj dja ba o ikõ, mÿj dja ba adjà?” Kwãrïk wãnh ã adjumar punuo anhÿr kêt. Djãm Metïndjwÿnh kute ar akudjwa djwÿmê kubêkãbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar tÿx. Kute ar amar tÿxkam dja ta arÿm ar amã ar anhõ kwÿ krên djãmê ar anhõ kubêkãmê kungã. Kam, kwãrïk wãnh amikam adjumar punu kêt.

²⁶ Ga, kÿjrÿm kwênhja pumÿ. Djãm kwênh kute pur kre nâr bãygogo djê nâr o atom ne kute õ kikkrekam adjwÿr? Kati. Kwênh kute ã o anhÿr kêt nhym kãkwakam Abãm tu o djuw mex. Metïndjwÿnh ne kum kwênh kïnh ngrire. Ar gajbit kum ar akïnhkumrêx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrêx. Kam kwãrïk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrê”? anhÿr kêt.

²⁷ Djãm amikam ar adjumar punun arÿm ar adjumar punuo ar aje amÿ atyk kêtãmã aminhõ akati kamênhmã? Kati. Ar aje te o anhÿrmã.

²⁸ Mÿkam ne gar anhõ kubêkã prãmje amikam adjumar punu? Ga, kapôtka pidjôrãja pumÿ. Mÿj ne pidjôrã abatãnh on? Djãm pidjôrã àpênh nâr djãm kute õ kubêkã kayr? Kati.

²⁹ Bënjadwÿr raxbê Xaromão nhõ kubêkã me:xkumrêx ne kume:x. Djãm mexo kute pidjôrã pyrâk? Arkati. Pidjôrã ne mexo kute Xaromão nhõ kubêkã jakrenh me:xi.

³⁰ Metïndjwÿnh ne pidjôrã kre nhym abatãnh ne arÿm mexkumrêx. Akatija tãmka ne mex nhym akati nhym me arÿm kaban kuwykam kurê nhym arÿm xêr. Ga, Metïndjwÿnh kute prïne pidjôrão djuw mex nhym mexkumrêxja pumÿ. Mÿkam ne gar amim Metïndjwÿnh mar rerekre?

Kum pidjôrã kïnh ngrire. Nhym be, ar gajbit Metïndjwÿnh kum ar akïnhkumrêx. Tãm dja gar ama. Djãm kute ar ajo djuw mex kêtãmã got? Dja ar ajo djuw mexkumrêx gar arÿm anhõ kubêkã.

³¹ Kam kwãrïk wãnh ar anhõ mÿjja prãmje amikam ar adjumar punu kêt. Kwãrïk wãnh amim, “Mÿj dja ba kukrê”? nâr, “Mÿj dja ba o ikõ”? nâr, “Mÿj dja ba angij”? kwãrïk wãnh amim anhÿr kêt.

³² Apÿnh pyka djari me kute Metïndjwÿnh mar kêtja kute mÿjja jakôtbit amak bën ne. Djãm ar aje me kudjwãmã? Kati. Kwãrïk wãnh. Kãkwakam ar Abãm kute ar amar. Ar anhõ mÿjja kêtja kunïkôt kute ar amar.

³³ Nhym be, ar ga, djãm ar amã mÿjja ja kïnhmã? Kati. Kwãrïk wãnh. Bir, mÿj dja gar amã kïnh? Bir, Metïndjwÿnh kute ar apytãr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrêx amikam mar tÿx. Ne kôt ar ajaxwe kêt djwÿ dja gar mar 'ãno dja. Ja dja gar amã kïnh nhym kam arÿm ar amã mÿjja kïnhja kunï ar amã kungã.

³⁴ Kwãrïk wãnh ar amikukãm adjumar punu'õ mar kêt ne amim, “Godja akatibê idjumar punu djã'õ iwÿr bõx jabej mã gêdja ba nê”? anhÿr kêt. Djãm akati 'õkam Metïndjwÿnh kute ar ajo djuw mex kêtãmã? Kati. Akati kunïkôt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhym Metïndjwÿnh ta arÿm ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awÿr bõx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwãrïk wãnh amÿ amikukãm adjumar punu'õ maro atêm kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

7

Ar kute me'ã axwe rênh nêje kute ar akre.

Ruk 6.37; Rô 2.1; Kô k 4.5; Xij 4.11

¹ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje me axwe jabej me kukjêr kêtka mÿkam ne gar tu me'ã amim, “Axwe”, anhÿro aba? Kwãrïk wãnh. Dja gar me'ã axwe rênho aba nhym me arÿm amipãnh ar ajã axwe rê

nàr Metĩndjwỳnh arỳm ar amã ajaxwe jarẽ.

² Godja gar me'ã mỳjja'õ man kôt tu 'ã, “Axwe”, ane. Djãm kam me nàr Metĩndjwỳnh akam kĩnh? Kati. Dja gar me'ã ane nhym me nàr Metĩndjwỳnh arỳm ar gadjwỳ ar ajã mỳjja tãm man kôt ar ajã axwe mẽ. Dja gar Metĩndjwỳnh kudjwa memã òr rũnh nhym kam me akubyn ar aje memã òr 'anh ar amã kungã, ane.

³ Mỳkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumũn kam ar anokam pĩponhtija pumũnh kêt ne?

⁴ Djãm ar aje akamymã kum, “Akmere, amrẽ ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhỹrmã? Ne kam ar anokam pĩponhtiwã pumũnh kêt kumrẽx ne. Ar aje aminokam pĩponh pumũnh kêt kam we ã kum ane.

⁵ Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit amimexo amra. Akumrẽx gêdja gar aminokam pĩponhtiwã kaban kam arĩt mex ne arỳm kôt ar akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba. Kam dja gar akumrẽx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arỳm aje aminokam pĩponhti kadjar pyrãk. Ar ga dja gar akumrẽx wãnh ajaxwemã anhire ne kam arỳm amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nêje kukrà kadjy arỳm amex. Amex kute arỳm ar akamy nokam pĩ jaũm kadjar kadjy kute arĩt mex pyrãk.

⁶ Me kwỳ ne me kum axwe kĩnh ne kam axwe'ã maje kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt. Djãm me jamã aje Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnhmã? Kati. Ga ren me jamã arẽ ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja rẽnh pyrãk nàr me kute angrõ jamymã kryt karỳr rẽnh pyrãk. Kwãrik wãnh o anhỹr kêt. Ga ren o ane nhym ren me kum Metĩndjwỳnh kabẽn kurẽn o ajkẽn akẽx ne gadjwỳ ajo ajkẽ. Kute mrãmri ne ropre kute mỳjja mex nhirẽnh nhym angrõ jamy ituo kryt karỳr ngãnhja pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute Metĩndjwỳnh 'wỳr'ã arkum

ujarẽnh.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mỳjja'ã 'uw, mã mỳjja'ã 'wỳro tẽ nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amã kungã. Ga, ar aje mã mỳjja jabej ne kam arỳm kum ajapõxja pumũ. Ne kam mã kikre jajkwa krekremã akabẽno aku'ê nhym arỳm me kute ar amã 'ã rẽnhja pumũ. Dja gar ã Metĩndjwỳnh 'wỳro ane.

⁸ Be, me kute mỳjja'ã 'wỳr 'ãno ãm gêdja Metĩndjwỳnh arỳm memã kungã. Ga, me kute mỳjja jabej ne kum apõxja pumũ. Ne kam me kute kikre jajkwa krekremã kabẽno ku'ê nhym arỳm me kute memã kikre'ã rẽnhja pumũ. Dja gar gadjwỳ ã mỳjja'ã Metĩndjwỳnh 'wỳro ane nhym arỳm amã o amirĩt.

⁹ Nhỹnh ne ar akra'õ tẽn djwỳ'ã ar ajuw gar kum kẽn ngã?

¹⁰ Ne tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã. Arkati.

¹¹ Be, gar ajaxwekam aje akamã mỳjja mex nhõrja pumũ. Nhym be, kãkwakam ar Abãm mextire ta gêdja ar amã amũ mỳjja mex nhõro ar ajakre.

¹² Kam gar aje amibu'ã me'ã amim “Gê me imã mex”, “Gê me imã mex”, anhỹro aba. Kute aje me'ã amim anhỹro aba pyrãk ar gadjwỳ dja gar amikabẽn kôt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arỳm Metĩndjwỳnh kabẽn kukràdjã kòtdjwỳ aje amijo aba mexkumrẽx. Mòjdjê kute kabẽn jarẽnh kôt aje amijo aba mexkumrẽx. Me kute Metĩndjwỳnh kukwakam memã kabẽn jarẽnhdjwỳ aje kôt amijo aba mexkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apỹnh pry'ã arkum ujarẽnh.

Ruk 13.24

¹³ Nhym kam mrãmri me kute mỳjja mar ne kôt ar amijo ba ne kute pry pyrãk. 'Ã ne Jeju arkum,

—Ikôt dja gar amijo aban arỳm abê tỳx kute mrãmri ne pry kre ngrire mebê tỳx pyrãk. Nhym be, dja gar

me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo aban arým amã rerekre. Amã tỳx kêt kute mrãmri ne pry kre raxkôt me mrãnh memã tỳx kêt pyræk. Kwãrik wãnh me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekôt adjàr mãn pràbê dja ga on amim iman ikôt ar amijo aba. Me krãptĩ ne me me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo ba. Memã tỳx kêtê kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkôt ngjêx nhym memã tỳx kêt pyræk. Kute pry kre rax kôt me mör memã tỳx kêt pyræk. Dja gar me kum ikĩnh kêt kôt ar amijo aban arým akuno. Me biknor tokry djàkam akuno.

¹⁴ Nhym be, me ngrêrebit ne me imã apôx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrêre pry jajkwa kre kre ngriremê pry kre ngriremã apôx pyræk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arým atĩn ne, Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no tỳx'ã arkum ujarênh.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'êx ne memã, “Ba ne ba ibê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh”, anhÿro bajabê amijã ano tỳx. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mrykĩ'ãtomti kã jangjênh ne bôx pyræk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awÿr bôx. Nhym be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kã kadjwýnhbê ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyræk. Me axwe. Ne kute ar amã Metĩndjwýnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênhmã ne ar awÿr bôx. Kute o ibê amiwÿr ar ajo akêx ne ar ajo bamã ne ar awÿr bôx.

¹⁶ Mÿj dja gar me omũnh ne memã akator on? Bir, mÿj dja gar pidjôjadjwÿ mar on? Bir, ô ne parbê rôrôk ne ikwãn o bàrio amirĩt nhym me kôt kum apôx. Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ. Ar gadjwÿ dja me apÿnh kabên punu jarên àpênh jaxwe gar me omũn arým memã akaton amim, “Be, ga, axweja pumũ. Kabên kajgo. Nãm Metĩndjwýnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênh ba”, ane. Djãm

mrÿnhĩkam me kute akrô djôbê uba rênh? Kati. Nàr, djãm prêxkam me kute pidjôbê pigu rênh? Kati.

¹⁷ Bàri mexkam ne ô mex arij. Nhym be, bàri punukam ne ô punu arij.

¹⁸ Bàri mexkam ne ô punu arij prãm kêtikumrêx. Nàr, bàri punukam ô mex arij prãm kêtikumrêx.

¹⁹ Bàrikam ô punu jariija kunĩ ne me kute akàr ne kuwykam rênh. Dja me ã kute Metĩndjwýnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênho bajao ane.

²⁰ Be, me àpênh jaxwe dja gar omũn arým kôt kum akato. Me kute Metĩndjwýnh kabên kêt jarênhja dja gar ama. 'Ã ne ba ar amã, “Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ”, ane.

²¹ Me kute arĩk imã, “Ga abê inhô Bênjadjwÿr djwýnh. Ga ne ga ijo aba”, anhÿrja. Djãm me ja kunĩ kãkwakam Bênjadjwÿr djwýnh kute amim me utàr ne ar meo bamã? Kati. Me kute amim kãkwakam Ibãm kabên mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bênjadjwÿr djwýnh amim me utàn ar meo ba.

²² Ije memã axwe pãnh jarênh nhô akati wãkam dja me krãptĩ aminêje imã, “Bênjadjwÿr djwýnh. Djãm akukwakam ije memã akabên jarênh kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije me karô punu kujaêk kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije mÿjja pumũnh kêt nhipêx kêt got ga ikanga? Mÿjja rũnh, mÿjja krãptĩ ne ba ipêx ga ikanga”, ane. Ije memã axwe pãnh jarênh djà nhô akatikam dja me ã imã ane.

²³ Kam dja ba irã ipôkri me kunĩmã kum, “Kati. Djãm ikukwakam ne ga mÿjja nhipêx? Kati. Wãnh amikukwakam ne ga mÿjja nhipêx. Ba ije amar kêt. Rũm imã akàx. Me adjàpênh jaxwe”, ane. Dja ba ã memã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute apÿnh kikre nhipêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 6.47

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Me kunĩ kute ikabênja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrãmri ne

me'õ jamak mex pyræk. Me'õ jamak mexja kênkam amim kikre.

²⁵ Nhyim kam te 'ã na axidjuw ne te 'ã ngô tám ne te kôk djâbêr tÿx kikre karngrô nhyim tÿm kêt. Kênkam kute ipêxkam ne tÿm kêt.

²⁶ Nhyim be, me kunĩ kute ikabênja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrãmri ne me'õ bën kati pyræk. Me'õ bën kati pykatikam amim kikre.

²⁷ Nhyim kam 'ã na axidjuw ne 'ã ngô tám ne kôk djâbêr tÿx kikre karngrô nhyim arÿm tÿm. Djã nãm kàjbê ban tÿm got? Kati. Nãm tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹ Nãm ã Jeju memã anen arÿm memã amikukràdjà jarênh pa. Nhyim me kabên man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

—Tô mÿj kabên ny gotja? Nãm prĩne kute amimarkôt katà:t memã amikukràdjà jarênhkumrêx. Nãm ã me bënjadwÿr rũnh kwÿ kabên mex anen ar prĩne kabêno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh memã arênh ane? Kati, nãm me ari no prôt ne ari kukràdjà jarênh'ã umju:w ne kute arênh katàt kêtumrêx.

8

Me'õ ã kajêkam tê'ã ujarênh.

Mak 1.40; Ruk 5.12

¹ Nhyim kam krãnh'ã arÿm rwÿk tẽ. Nãm rwÿk tẽ:n arÿm ruw. Nhyim me krãptĩ: kôt mō.

² Nhyim kam me'õ ã kajêkam têja 'ÿr bôx ne parbê kônkrão nhÿn kum rax jarên kum,

—Bënjadwÿr djwÿnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkôt aje ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arÿm imex ne, ane.

³ Nhyim arÿm 'ÿr ikran kupên kum, —Ije ajo mex prãm. On amex, ane. Nhyim arÿm 'ã ã kajêkam têja apêx nhyim arÿm mex ne. Kute o ãm tãmkam tẽmbê kà mex ne.

⁴ Nhyim kum, —Kwãrĩk wãnh ga amijarênh kêt. Dja ga tu katàt mã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tẽn kum

amibê, kum amikà bẽ. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjy Môjdjê kukràdjà kôt Metĩndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ apumũ, arÿm akà mexkôt apumũ. Nãm ã Jeju me'õmã ane.

Kute amybÿm me'õo mex.

Ruk 7.1

⁵ Ne kam arÿm tẽn krĩraxbê Kapanamã wadjà. Nhyim krãkamngônkh krãptĩ kubê 100 nhõ bënjadwÿr arÿm 'ÿr bôx ne kum ò àpênho no katon kum arên kum,

⁶ —Bënjadwÿr djwÿnh, inhõ àpênh arÿm akryn tokry rax ne kikrekam arek nõ, ane.

⁷ Nhyim Jeju kum, “Ba 'ÿrn o mex”, ane.

⁸ Nhyim krãkamngônkh nhõ bënjadwÿr kum,

—Djãm imex got ga inhũrkwãmã tẽ? Kwãrĩk wãnh. Dja ga akabênbit jarê nhyim arÿm inhõ àpênh mex ne.

⁹ Inhõ bënjadwÿr kute raxo ijakrenhja ne imã kabên ba kabên man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krãkamngônkhre nhõ bënjadwÿrkam ba memã ikabên nhyim me ikabên kôt ar amijo ba. Ba 'õmã kum, “ÿr tẽ”, ane nhyim arÿm 'ÿr tẽ. Ba kam ajte 'õdjwÿmã kum, “Amrê tẽ”, ane nhyim arÿm amrê tẽ. Ba inhõ àpênhmã kum, “On mÿjja kupê”, ane nhyim arÿm kupê. Kam ne ba amã, “Abënjadwÿr djwÿnhkam dja ga akabên nhyim arÿm akabênkôt mex ne”, ane. Krãkamngônkh nhõ bënjadwÿrbê ne me bajtem.

¹⁰ Nãm Jejumã ane nhyim kuman arÿm kam no tyn djan kôt ba djwÿnh arkum,

—Be, me'õ bajtemja kute tu amim imar mexkumrêx. Mebê idjaerkumrêx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhyim be, kati. Me kute kudjwa ã amim imaro anhÿr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me:xkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹¹ Ë, ba ar amã arê gar ama. Kàjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh arÿm

kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukâmâremê ro'ã banhõ kwý krê. Abraãomê Idjakmê Djakomê ro'ã banhõ kwý krên mexo nhỹ. Nhyam kam dja me bajtem krãpti: ban bõx, myt apõx djârũm bõx ne myt ngjêx djârũm bõx. Bõx ne arým gwaj baro'ã õ kwý krêno nhỹ.

¹² Nhyam be, mebê idjaerkumrêxja dja Metĩndjwýnh arým bõm me kumê. Bẽnjadjwýr djwýnh bit kute amim me utâr ne ar meo baja, me tãm dja arým bõm me kumê. Bõm mebê idjaer mē nhyam me wãnh akamàt kô tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djaje amijanên ar àmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam me krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmã kum,

–Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrêx. Kõt dja ba arým amã ã o ane, ane. Nhyam myt tãm kam arým õ àpênh mex ne.

Kute me punu krãptiõ mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴ Nhyam kam Jeju arým Pedru nhõ kikrekam bõx nhyam Pedru djupãhdjwý kanên nõ.

¹⁵ Nhyam 'yr bõx ne arým ikra kupê. Kupê nhyam kanê arým kum ire. Kum ire nhyam arým kãjmã djan arým mex ne. Ne kam arým aro djuw mexo ba.

¹⁶ Nhyam kam ar'ã para nhyam me arým 'yr me krãptiõ bõx. Me karõ punu kute meo baja tãm ne me'yr meo bõx. Nhyam mã me'ã kabênbit jarê nhyam mã me karõ punu umaje mõ. Memã iren mã mõ. Jeju arým mã me kunĩkam me karõ punu kujate. Ne kam ajte me punudjwý kunĩõ mex.

¹⁷ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaij Jeju'ã ajarê. Kute meo mex'ã ajarê. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam 'ã ajarê. Nãm me bakukâmâremã kum,

“Apýnh me bapunu djari, apýnh me bakanê djari nhyam kute amijã me bamar.

Kute mrãmri ne me kute jênh pytĩõ bakam kute amijã mar pyrãk. Nãm ã amijã me bamaro ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukâmâremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arê. Nhyam kam me aben djõ'ã arêno mõ. Arêno mõr tãmtã arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm, me bakamingrãnyrekam Jeju arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým me punuo mexo ba. Metĩndjwýnh kukwakam Idjaij kute me bakukâmâremã 'ã ujarênh kõt Jeju arým ã meo mexo bao ane.

Ar'õ bit kute Jeju kõt amijo bikamênh.

Ruk 9.57

¹⁸ Jeju me punuo mex ne arým amibu'ã me krãpti: pumũ. Ne kam arým arkum,

–Gwaj on akãx nhikjê mã rê, ane.

¹⁹ Nhyam kam Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh'õ 'yr bõx ne kum,

–Ë, ujarênh djwýnh, ba arek akõt tẽ. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh kunĩkõt ba akõt mrã, ane.

²⁰ Nhyam kam kum,

–Ë, ga, djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kýjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne õt djã kute amim kre pumũnhkõt kam õt djã. Nhyam be kati. Ba ne ba inhõ kikre kêt. Inhi kwã djã kêt. Ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk nhýnh ne ba inhũrkwãja? Kon, gop ga amiman kam ikõt atêm jabej nar kon, arek dja, ane.

²¹ Nhyam kam me'õ ja kute Jejukõt bamã ne kum,

–Bẽnjadjwýr djwýnh, ba ibãm kumrêx jadjã. Ne kam arým akõt ar iba, ane. Nhyam kum,

²² –Kati. Amrê on ikõt ar aba. Gê me kute Metĩndjwýnh mar kêt wãnh me tyk jadjã. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyrãk. Gê me wãnh õbikwa tyk jadjã. Nãm ã Jeju kum ane.

Jeju kõkmã bẽn tỳx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

²³ Ne kam ar kã'yr tẽn 'yr bõx. Nhyam Jeju arým kãkam nhỹ nhyam kõt ba djwýnh ar arým kõt nhỹ. Nhyam kam ar arým kã kujaten amũ tẽ.

24 Tê: nhyim ar aêrbê na 'itÿx ruw nhyim kôk 'itÿx wabê. Nhyim ngô arÿm aben pumjuw ne kà nhiby ato. Nhyim be, Jeju wānh arek ôto nō.

25 Nhyim kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr tēn arÿm tok ne kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, gop ar ipytà. Arÿm gwaj badjār 'ÿr, ane.

26 Nhyim arkum,

—Nā gām ar amim imar rere:kre. Mÿkam ne gar atīn prām? ane. Ne kam kāj mā djan kôkmā bēn tÿx. Nhyim arÿm tu ngô mēn nō.

27 Nhyim ar te kute marmā kam no tyn djan abenmā kum,

—Mÿj got on nhyim kôkmē ngô raxmē tu kabēn kôt ā amijo ane? ane. Nām ar ā abenmā ane.

Me karō punu krāptī: kute ar me'ōo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

28 Nhyim kam Jeju arÿm ngô nhikjēmā bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nām wabi nhyim me'ō amānhkrut ar arÿm kajpa. Me karō punu ne ari aro ba. Mē tykmā kikre kurūm ne ar mō. Ar àkrê: nhyim me te ar umaje ne te ar'ānh tēmmā.

29 Nām ar Jeju kajpan arÿm kàj bē amran aminēje kum,

—Mÿj nā Metīndjwÿnh Kra? Djām me inhō akati kētri dja ga me imā me itokry jadjà? ane.

30 Nhyim nījar angrô jamy krāptī: àkur mō.

31 Nhyim kam me karō punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaêk prām jabej ba me angrô jamy krāptī:wāmā wadjà, ane.

32 Nhyim kum, “Aj mā”, ane. Nhyim me arÿm kato. Katon arÿm angrô jamy krāptī:mā wadjà. Wadjà nhyim arÿm angrô jamy kunī prôt ne. Pyka krā'ÿr'ā aparmā prôt tÿ:x ne arÿm imôtikam nox ne aminhimex ne.

33 Nhyim angrô jamy pumūnh djwÿnh ar omūn arÿm krīraxmā prôt ne. Prôt ne arÿm bôx. Bôx ne arÿm prīne memā mÿjja kunī'ā ajarē. Ne ajte me karō punu kute ar o baja'ā ajarē.

34 Nhyim krīraxkam me krāptī kute Jeju pumūnhmā 'ÿr mō. Ne kam arÿm omūn kam anon kum,

—Gop me inhō pyka kurūm akato, ane.

9

Kute me'ōo jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

1 Nhyim kam Jeju ar arÿm kākam wadjàn nox ne arÿm akāx nhikjēmā rē. Ne kam wabin krīraxkam ar ba tūmjamā tēn bôx.

2 Nhyim ar kwÿ kum me'ōo jakryo bôx. Ikwā djākam nōr rā'ā nhyim ar kum o bôx. Nhyim amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhīxkumrēx, ane. Ne me'ōo jakryjamā kum,

—Akmere, on akīnh. Jakam ne ba arÿm ajaxwe kunī maro aknon kam ingryk kêt ne, ane. Djā nām tēmbê me'ōo jakryo mex got? Kati, nām amidjēje nēn kum jabit jarē nhyim ēje nō. Jeju ta ne axweo akno.

3 Nhyim wānh Mōjdjē kukrādjà mar djwÿnh kwÿ arÿm amim,

—E kum be, me'ōo ja ne ajmān Metīndjwÿnh japrÿo djan amijo Metīndjwÿnho dja. Metīndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mēkam ngryk kêt, ane.

4 Nām me ā ôkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhyim arÿm tu me kuman memā kum,

—Mÿkam ne ga me anhôkre kadjwÿnhbê ijo kajgon ijaprÿo akumex?

5 Ē, ba me amā mÿjja amānhkrut jarē. Mÿj ne amirīt, nēn? Ba ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Nār kon, “On kāj mā djan tē”, ane. Mÿj ne ren amirīt, nēn? Nā bām ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane nhyim amirīt kêt kumrēx ne. Tāmbit ne amirīt kêt.

Nhyim be, kāj mā me ku'ê, ije ren me'ōmā kum, “Kāj mā djan tē”, ane nhyim ren arÿm amirīt. Tāmbit ne amirīt kumrēx.

6 Dja ba kum, “Kāj mā djan tē”, anen arÿm o mex ga me arÿm omūn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'ōo jakryo

mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ĩ ne pyka jakam amikabẽnkõt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmã anen arým tu me'õ jakryja'ýr akẽx ne kum,

–On kàjmã djan anhiqwã djà mýn anhũrkwãmã o tẽ, ane.

⁷ Nhyim kam arým me aèrbê kàjmã djan ikwã djà mýn ũrkwãmã o tẽ.

⁸ Nhyim me krãptĩ omũn kam no tyn kumex ne amim,

–Ë, arým ne djãm mrãmri o mex nhyim mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽnkumrẽx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute Metĩndjwýnh kabẽnkõt me axweo biknorkumrẽx. Ga, kute kam me'õo mex nhyim mrãnh mexkumrẽxja pumũ. Metĩndjwýnh mexkumrẽx, ane. Nãm me krãptĩ: ã amim ane.

*Kute amikõt Matêu kamẽnh.
Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29*

⁹ Nhyim kam Jeju arým tẽ. Tẽ: nhyim me'õ bẽnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djakam nhỹ. Idjibê ne Matêu. Nhỹ nhyim arým omũn kum, “Amrê mã ikõt ajkamẽ”, ane. Nãm kum ane nhyim Matêu arým amim kabẽn man kàjmã dja. Kàjmã djan arým kõt ajkamẽ.

¹⁰ Nhyim kam arým Matêu nhũrkwãkam tẽn bõx ne arým õ kwý krẽno nhỹ. Nhyim bẽnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnh krãptĩ bõx ne Jejumẽ ro'ã nhỹ. Nhyim we me axwedjwý ikõ'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Jeju kõt ba djwýnh ne ar Matêumẽ ro'ã nhỹ.

¹¹ Nhyim mebê pardjêu arým me ja pumũn arým Jejukõt ba djwýnh arkum,

–Je tô, djãm me wã axwe ngri got? Mýkam ne ar anhõ ujarẽnh djwýnh me ro'ã õ kwý krẽno nhỹ? Bẽnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnhmẽ me axwemẽ ro'ã õ kwý krẽno nhỹ, ane.

¹²⁻¹³ Nhyim Jeju arým ar kabẽn ma. Ar kute,

–Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju arým kuman arkum,

–Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tẽ. Djãm we me amex'ýr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ýr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kaprĩren wãnh axwemã irern iwýr amijo akẽxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nhyim be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum, “Djãm me aje imã mry bõr djãm imã kĩnh?

Kati. Me amã me kaprĩ. Ja ne imã kĩnh”, ane.

Mýj'ã ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ja jarẽ? Ja dja gar tẽn ama. Mýkam? Bir, me axwe ne ba amikõt me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

*Me kukràdjà tũm'ã ujarẽnh.
Mak 2.18; Ruk 5.33*

¹⁴ Nhyim kam Djuão. Kubê ngõmã me angjẽnh djwýnh. Djuãokõt ba djwýnh ar arým Jeju'ýr bõx ne kum,

–Ar ba ne bar ije Metĩndjwýnhmã amijajbur kumex. Mebê pardjêudjwý ne me kute kum amijajbur kumex. Nhyim be, akõt ba djwýnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mýkam? ane.

¹⁵ Nhyim Jeju tu amijã mjên jarẽn amikõt ba djwýnh ar'ã mjênmẽ ro'ã ar ar ba jarẽn arkum,

–Ga, me kute abenã mjênmẽ prõmẽ rẽnhja pumũ. Djãm ar mjênmẽ ro'ã ar baja kaprĩn mýr got? Arkati. Ar kĩnhkumrẽx ne ar õ kwý krẽn rax. Adjým, dja apýnh akati amrê mõrjakam me Ar kubê mjêno tým ne mã o mõ. Nhyim kam gédja ar kaprĩren arým Metĩndjwýnhmã amijajburo ba. Nãm ã Jeju Djuãokõt ba djwýnh arkum ane. Amijã ne mjên jarẽ. Ne amikõt ba djwýnh'ã ne mjênmẽ ro'ã ar ar baja jarẽn arým ã arkum ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno týmja jarẽ? Bir, ta amijã ne arẽ. Jeju dja meo tým ne mã o mõ. Kambit dja kõt ba djwýnh amijajburo ba.

16 Be, ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjà ny mar ne ajte kute jãm amim me kukràdjà tùm marja pumũ. Me kute amẽ kukràdjà maro bakam umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubèkà ny kubèkà tùm'ã ir pyræk ne ajte kute pidjô kangô ny mrykào ngôn h tùm kam runh pyræk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubèkà tùm ne arým 'yrja pumũ. Nhy m kam arým kubèkà nyn pôn h kêt. Djã ne me tùmja'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupõ nhy m arým nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij ne arým tùmja kadjô. Nhy m kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakren h mex ne.

17 Ga, me'õ nhõ mrykào ngôn hja pumũ. Me bakukãmãre ne me õ mrykào ngôn h. Ga, mrykào ngôn h arým tùm ne ngràja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, dja nõr 'ãtùm nhy m uba kangô arým kadjàn ajmrô nhy m ngôn h arým igot tèn arým ajkatõr. Nhy m arým kangô ajkapĩ nhy m ngôn h arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy ne me kute mry kào ngôn h ny, kà rerekrekambit kangô ny runh prãm. Nãm ã Jeju arkum ane. Gêdja me amim Jeju kukràdjà nybit maro ban arým mar mexkumrêx. Nhy m be, gêdja me amim me kukràdjà tùm djwý mar prãm ne arým umar mex kêt kumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarẽ.

Kute akubyn bënjadjwýr krao tñ.
Mak 5.21; Ruk 8.40

18 Kute memã ja jarên ho ãmkam ne me'õ bënjadjwýr 'ýr bõx ne kute kum rax jarên h kadjy tu parbê tým. Ne arým kum rax jarên kum,

—Arým godja ikra ni ty. Dja ga ikôt 'ýr tèn 'ã anhkra dji gè arým tñ ne, ane.

19 Nhy m arým kàjmã djan kôt tẽ. Kôt ba djwýnhdjwý ne arkôt tẽ.

20 Tẽ: nhy m me'õ nire kôt bõx. Kamrô apõx'ã ne arým amexbê 12 apêx. Nãm kôt bõx ne tu Jeju nhibũm kôt 'ã kubèkà jabu djàbit kupê.

21 Kute o anhýr djwýnhrà m ne ta arým amim,

—Ba gop 'ã kubèkàbit mãn kupên arým imex ne, ane.

22 Nhy m kam Jeju arým akêx ne omũn kum,

—Àpnhĩre, on akĩnh. Ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne, ane. Nhy m kam myt tãm kam mex ne.

23 Nhy m kam Jeju ar tẽ. Tẽ:n kam arým bënjadjwýr nhũrkwã'ýr bõx ne arým wadjà. Nhy m wãnh me kwý pore kakõro dja nhy m me kangao kumex.

24 Nhy m memã kum,

—Me on ajmà. Djã nãm kurerer wã ty got? Kati. Nãm õto nõ, ane. Nhy m me arým 'ã keketo kumex.

25 Ne arým kato. Nhy m kam arým 'ýr tèn 'ýr bõx ne kurerer nhikra 'amý. Nhy m arým tñ ne kàjmã dja.

26 Nhy m kam me arým pyka kunĩkôt arên ho ipòk ne.

Kute me punuo mex.

27 Nhy m kam Jeju arým amũ tẽ. Tẽ: nhy m me'õ no rã ar amãnhkrut arým kôt tẽ. Nãm ar kàj bê kum amijo àmra tèn mã kum,

—Dawi tãmdjwý gop amã ar ikapĩ, ane.

28 Nhy m arým kikremã wadjà nhy m ar no rã arým 'ýr bõx. Nhy m ar kukij ne arkum,

—Djã ne gã m ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djãm mrãmri ar aje tu amim ja markumrêx? ane.

Nhy m ar kum, “Nà, Bënjadjwýr djwýnh”, ane.

29 Nhy m kam arým ar no kupê ne arkum,

—Ar aje tu amim imarkumrêx kôt dja ba ã ar ajo ane, ane.

30 Nhy m kam ar arým rít mex ne. Nhy m Jeju nêje arkum 'ã karõn kàj bê arkum,

—Kwãrĩk wãnh me'õmã ijarên h kêt, ane.

31 Nhy m ate ar katon arým pyka kunĩkôt arên ho ipòk ne.

³² Nhyam kam me Jeju'ÿr me'ôo bôx. Me karô punu ne ar me'ôo ba nhyam ô'ã kabên kêt nhyam me 'ÿr o bôx.

³³ Nhyam arÿm me karô janon kujate nhyam arÿm me aêrbê kabên mexkumrêx. Nhyam me krâptî: kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'ô ne kute me babê idjaerkam mÿjja pumÿnh kêt ja'ô pumÿnh? Arkati, ane.

³⁴ Nhyam be, mebê pardjêu ne me memã kum,

—Me karô punu nhô bënjadwÿr kabênkôt ne kute me karô kujaêko ba, ane. Nãm mebê pardjêu ã Jeju'ã memã ane.

Kum me krâptî kaprî.

Mak 6.34

³⁵ Jeju ne krîrax kunîkôt memã ujarênh ny jarênhô tẽ. Krîraxmẽ krî kryre kunîkôt memã arênhô tẽ. Me bikprôn timer djakam memã arênhô tẽ. Bënjadwÿr djwÿnh kute amim me utâr ne ar meo ba'ã ujarênh nyja ne kâj bê memã arênhô tẽ. Ne ajte me punumẽ me kanê kunîo mexo tẽ.

³⁶ Ne kam me krâptî: pumÿ. Nãm me omÿn arÿm kum me kaprî. Mÿkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrâmri ne kute mrykî'âtomtio djuw mex djwÿnh kêt kam katyk ne ate ar ba pyrâk.

³⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Me kute Metîndjwÿnh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrâmri ne bãy arÿm abôr tyk ne kumexja pyrâk. Nhyam be, Metîndjwÿnh'ã ujarênh djwÿnh ne me ngrêre kute bãykam me âpênh djwÿnh ngrêreja pyrâk.

³⁸ Kam dja gar me kadjy Metîndjwÿnh 'uw gê me'ÿr 'ã ujarênh djwÿnh jano gê me memã arê nhyam me kuman kam arÿm tu amim markumrêx ne. Kute mrâmri ne me mrân timer ne kute me ô purkam bãy pumÿnh ne mrân timer ne bôx ne kute kadjy me ô pur djwÿnhmã arênh nhyam me kute amÿ kadjy memã arênh nhyam me ban kute memã ê ja pyrâk. Dja gar ã me kadjy Metîndjwÿnh 'wÿro ane.

10

Kute ar kubê 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

¹ Nhyam kam amiwÿr kôt ba djwÿnh Ar kubê 12 'uw nhyam ar bôx. Nhyam ar kute kabênkôt me karô punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjã. Nhyam apÿnh me punu djari. Nhyam apÿnh me kanê djari. Nhyam ar kute kabênkôt meo mex kadjy arkum tÿx jadjã. Ne kam arÿm ar ano.

² Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'ôdjwÿ ne Pedru.

Ângre. Kamybê ne Pedru.

Xijagu. Djebedêu ne kudji.

Djuão. Kamybê ne Xijagu.

³ Piripi.

Batormê.

Tôme.

Matêu. Kubê ne bënjadwÿr bajtemmã pi'ôk kaprîo atom djwÿnh.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne kudji.

Tadêu.

⁴ Ximão 'ôdjwÿ. Mekôt ne me kukràdjã'ã no tÿx.

Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadjy. Tãmja ne Jeju kurê djwÿnhmã kanga.

Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji ne ja.

⁵ Ar ja ne Jeju ar ano. Nãm ar âpênh djã'ã arkum karôn ar ano. Nãm arkum,

—Kwârîk wãnh me bajtemmã ar amôr kêt ne kwârîk wãnh pykabê Xamarij kam krî'ômã ar adjâr kêt.

⁶ Mebê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrâmri ne mrykî'âtomti no biknor pyrâk. Me ja'ÿr dja gar mō.

⁷ Ne me'ÿr bôx ne kâj bê memã kum, “Arÿm kâjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh kute pykabê amim ô me utâr ne ar meo ba 'ÿr”, ane.

⁸ Dja gar me kanêo mex ne ajte me ï kajêkam tẽo mex ne ajte akubyn me tyko tîm. Ne ajte mekam me karô punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amã adjãpênh djã'ã karô gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwârîk wãnh memã pãnh jarênh kêt.

⁹ Kwârîk wãnh kên karÿr nâr kryt jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute

o ò pi'òk kaprîja kwârîk wānh byr ne ar anhõ katõk'y djâkam ir kêt.

¹⁰ Kwârîk wānh ar anhõ xakuo amõr kêt. Ar akà krākà pÿnh ne ar aparkà amānhkrut ne ar anhõ kô pÿnh dja gar o mō. Jabit dja gar o mō. Ar anhõ mÿjja ja'õ'ã kâtām kwârîk wānh o amõr kêt. Ar adjâpênh pānh dja me ta ar amã ar anhõ mÿjja ngã. Nãm ã arkum karõo ane.

¹¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krîrax 'õmã wadjàn me'õ mexja jabej. Kum ar akînh dja gar abej. Dja ar amã aminhûrkwã jarê gar kambit anhiqwã. Me kurûm ar akator kambit ajte anhûrkwã 'õdjwÿ jabej.

¹² Dja gar me ûrkwã 'õmã wadjàn memã umar mex jarê.

¹³ Dja me mex ne kum ar akînh gar memã umar mex jarê nhym me arÿm ar akabên kôt mrãmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akînh kêt jabej dja me umar mex kêt ne.

¹⁴ Godja me'õ kum ar akînh kêt ne kute akabên mar prãm kêt jabej aparkà'ã me ò pyka ka'u. Me ûrkwã kurûm nâr me ò krîrax kurûm ar akator kutã ar aparkà'ã me ò pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prãm kêtjao amirît nhym Metîndjwÿnh kute omûnh ne amũ 'õkam kute memã pānh jarênh kadjy me ò pyka ka'u.

¹⁵ Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: me bakukãmãrekam ne me krîraxbê Xôtômamê Gomorakam axwekumrêx. Dja ï Metîndjwÿnh kute me axwemã pānh jarênh kadjy akati bõx nhym me arÿm tokry. Dja ajbir krîrax jakamdjwÿ me axwe pānh tokry:. Ne tokryo Xôtômakam me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arÿm aje mrãmri ne mrykî'átomti kute rop djâkrê katikôt ar ba pyrâk. Amijã ano tÿx kute mrãmri ne kangã amijã no tÿx pyrâk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrãmri ne tut axwe kêt pyrâk.

¹⁷ Aminêje rît. Mÿkam. Bir, godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo mō. Nhym kam me krãptî kute ar akukjêr kadjy arÿm ar ajã akuprõ. Ar ajã akuprõ nhym me arÿm ar akaprêprêk. Mebé idjaer bikprõnh djâkam ar akaprêprêk. Mry kà punuo ar akaprêprêk ne.

¹⁸ Imã ar adjâpênhkam dja me ar ajo rôrôk ne ar apa 'amÿn arÿm me bënjadjwÿr kabem ar apumjuw. Ne me bënjadjwÿr rûnh kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. Nhym me me bajtem kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê.

¹⁹ Godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo mōn me kabem ar apumjuw kwârîk wānh ar amikukãm amim, “Mÿj dja ba aminêje memã ikabên on”? anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, myt tãm kam dja ar amã akabên jangij.

²⁰ Djãm ar ga dja gar amikabên jarê? Kati. Ar Abãm djwÿnh Karõ dja ar amã amikabên jarê gar arÿm amũ memã arê. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurê djwÿnhmã kamy kanga nhym me arÿm me kupa. Nhym me bãm djwÿ dja kurê djwÿnhmã kra kanga. Nhym me kra dja me kum bãm mē nã kurê ne memã ar kanga nhym me ar kupa.

²² Imã adjâpênhkôt dja me kunî kum ar akurê. Dja gar ikôt ar aba tÿx rã'ã:n ijã adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomã amimê ba arÿm ar apytã.

²³ Godja me krîrax 'õkam kum ar akurên ar ajo ajkê gar krîrax 'õdjwÿmã aprõt. Dja gar apÿnh mebé idjaer nhõ krîraxkam me akreo tē:n o atēm nhinomã mēnh kêt ba arÿm bõx. Ba ije amijo inhî ba arÿm ar awÿr bõx. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ë, djãm ar kute kabên mar ar o baja kute raxo ar ò ujarênh djwÿnh jakrenh? Kati. Nâr, djãm ò àpênh kute raxo ò bënjadjwÿr jakrenh? Kati.

²⁵ Kute kabên mar ar o baja kute ar ò ujarênh djwýnh kôt ar amijo bakambit ne mex. Ò àpênh kute ò bēnjadjwýr kôt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikurê ne imã me karô punubê Bedjêbu jarênho baja pumû. Djãm me kum ar akurê kêt mã? Kati. Ar gadjwý dja me ar amã mýjja punu jarênh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêt kam ne ikôt ar amijo abakam dja me ar gadjwý ar amã mýjja punu jarênh kume:x.

²⁶ Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rá'ãmã? Kati, dja ì amirít ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'ò me kute omũnh kêt mã? Ne nhýnh ne me kute mýjja pudjur'ò mar kêt mã? Adjým, dja ì kuní amirít ne. Mýjja pudjur, mýjjao bipdjurja dja ì kuní amirít ne.

²⁷ Ije akamãtkam ar amã mýjja jarênh dja gar a'uri kàj bê memã arê. Ije ar ajamakri ijakwa momokkam mýjja jarênh dja gar kikre nhimök po'ã djan kàj bê memã arê.

²⁸ Ne kwãrîk wãnh gar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gédja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. Kati, ba ar amã arê. Me'ò pydji dja ga ar amã uma. Kute me bín ne ijukri me biknor tokry djãkam me rênh jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê. Metíndjwýnhbit dja gar amã uma.

²⁹ Kwênhne amãnhkrut ne pãnh ngrire, pãnh ngônphonh pydji. Nhym kam kwênh pydji pykabê tým ne arým ty. Djãm Abãm djwýnh kute mar kêt? Kati. Kute kwênh mar.

³⁰ Ne ar akídjwý kute mar. Arým Abãm djwýnh kute ar amã abenã ar akí'ã akre mar.

³¹ Kam, djãm ar atín prãmmã? Kati. Kwãrîk wãnh. Te kwênh krãptí: nhym kum kwênh kînh ngrire. Nhym be, ar gajbit. Metíndjwýnh kum ar akínhkumrêx. Tãm dja gar aman atín prãm kêt. Nãm Jeju ã arkum karô ane.

³² Ne kam ajte arkum,

—Kam me'ò kute amijo ipytàr ne me ipôkri memã kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhýro baja. Badjwý

dja ba tãmwã'ã kàjkwakam Ibãmmã kum, “Nà, ba inhôbikwa ne wã”, ane.

³³ Nàr, dja me'ò me ipôkri memã kum, “Kati. Ije Jeju mar kêt”, ane. Badjwý dja ba tãmwã'ã kàjkwakam Ibãmmã kum, “Kati. Ije tãmwã mar kêt”, ane.

³⁴ Djãm ibôx nhym ikam me umar mexmã? Kati. Dja ba bôx nhym me arým imýr jabej abeno kurê djwýnh ne aben pa.

³⁵ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum,

“Dja me'ò my kum bãm kurê.

Nhym me'ò nire kum nã kurê.

Nhym prô kum umrengêx kurê.

³⁶ Me'ò nhürkwãkam dja ta ôbikwa kum aben kurê.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Jakam dja me imýr jabej ã abeno ane. Me kute me bakukãmãremã arênh kôt dja me ã abeno ane.

³⁷ Godja gar ajô imã, “Ba akôt apê”, anen amã abãmbit nãr amã anãbit kînh ne amã ikînh ngrire ba arým imã ikôt adjãpênh kînh kêt. Godja amã akra mybit nãr amã akra nibit kînh ne amã ikînh ngrire ba arým imã ikôt adjãpênh kînh kêt.

³⁸ Dja gar ajô amã ikôt atokry puma ne ikôt aje anhô píte'y mýnh prãm kêt ne ikôt abikamênh prãm kêt jabej ba kam imã ikôt adjãpênhja kînh kêt.

³⁹ Dja gar ajô atín mã aminên arým akuno. Nãr gar ibê aminê kêt nhym me arým abí. Imã adjãpênhkam arým abí. Kwãrîk wãnh rá'ã. Metíndjwýnh dja arým atínkumrêx kadjy apytã ga arým kôt atín ne ar aba rá'ã: rá'ã ne. Nãm ã Jeju arkum 'ã karô ane.

⁴⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar me'ýr bôx nhym me kum ar akînh. Me kum ar akînh o arým kum badjwý ikînh. Ne kum ikînh o arým kum kute ijanor djwýnhdjwý kînh.

⁴¹ Dja Metíndjwýnh kukwakam memã kabên jarênh djwýnh me'ýr bôx nhym me kum kînh. Kubê Metíndjwýnh kukwakam memã kabên jarênh djwýnhkam kum kînh. Metíndjwýnh dja kam arým memã

o pãnh ne. Metĩndjwýnh kute kukwakam ujarēnh djwýnhmã àpēnh o pãnh kôt dja arým memã o pãnh. Dja me'õ katàt kute amijo bakumrēx me'ýr bõx nhym me kum kĩnh. Me'õ katàt kute amijo bakam me kum kĩnh. Metĩndjwýnh dja arým memã o pãnh ne. Metĩndjwýnh kute me'õ katàt kute amijo bajamã o pãnh kôt dja memã o pãnh.

⁴² Dja me'õ ikôt ba djwýnh rax kêt'õ bõx nhym me kum ngô ngã. Me'õja kute ikôt bakam kum ngô ngã. Ba dja ba mrãmri o pãnh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pãnh mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

11

Djuã'o'ã ujarēnh.

Ruk 7.18

¹ Ne arým kôt ba djwýnh Ar kubê 12mã 'ã karõ pa. Arkum 'ã karõ pan kam arým amũ tē. Pykabê Garrêjakam apýnh krĩ rũnh djari kute memã kukràdjã jarēnh ne kute kàj bê 'ã me akre kadjy ne amũ tē.

² Nhym kam me Djuãomã Jeju jarē. Djuãobê ne ngômã me angjēnh djwýnh. Me kute arým Djuãobê ijêkam ne me kum Jeju jarē. Nãm me Djuãomã kum,

—Jeju ne arým apýnh mýjja pumũnh kêt nhipêx, ane nhym arým kuma. Kuman arým Jeju'ýr amikôt ba djwýnh ar amãnhkrut jano.

³ Ar kute Jeju kukjêrmã ne Djuão ar ano nhym ar arým 'ýr tēn 'ýr bõx ne Jejumã kum,

—Metĩndjwýnh kute me imã me'õ janor nhym bõxmã, kute me imã arēnhja djãm ga? Nàr kon godja gwaj me'õkam ama? Nãm ar ã Jejumã ane.

⁴ Nhym Jeju arkum,

—Dja gar akubyn Djuão'ýr tēn kum arē. Aje ajbir mýjja mar ne omũnhja kum arēn kum,

⁵ “Me no rã arým rĩt mex. Nhym me mrãnh kêt arým mrãnh mex. Nhym me ì kajêkam tē arým mex. Nhym me amakkre kêt arým amak mex. Nhym me tyk akubyn tĩn ne. Nhym me õ mýjja kêtja nhym me kàj bê memã

ujarēnh ny jarēnh ba”, ane. Tãm dja gar aman Djuãomã arē gē kuma.

⁶ Dja me memã ijarē nhym me ibê amijo akēx kêt, me ja ne me kĩnhkumrēx. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Nhym ar kuman arým katon tē.

⁷ Nhym kam Jeju arým me krãptĩ:mã kum,

—Mýj ne ga me aje kapôt kukritkam omũnhmã mō? Djãm Djuão kute bõti kôk djábêrkam ari amijadjwýr pyræk? Djãm ari memã kabēn jadjuw? Kati. Nãm katàt memã kabēn jadjwýrkumrēx.

⁸ Bir, mýj ne ga me aje omũnhmã mō? Djãm Djuão ne kubêkã pãnh rax ne akrita jangij? Kati. Nãm kubêkã pãnh ngrire jangij. Bēnjadjwýr rũnh nhõ kikretikam ne me kubêkã jakrita jangij. Nhym be, Djuão ã kã kute anhýr kêt.

⁹ Nhym bir, mýj ne ga me aje omũnhmã mō? Djãm Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarēnh djwýnh? Nã. Tãm. Nhym be, Djuão ne raxo kute Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarēnh djwýnh kunĩ jakrenh.

¹⁰ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh imã 'ã ajarē. Djuão'ã imã ajarē. Nãm imã, “Ota ba akukãm ajã ujarēnh djwýnh'õ jano kute akukãm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katàt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwýr rũnh kutêp katàt 'ã pry jadjwýrja pyræk.”

Nãm ã Metĩndjwýnh Djuão'ã imã ane. Amrêbê: me bakukãmãre ar bari. Nhym me arým kabēn man 'ã pi'òk no'òk ne. Ne kam me aben djô'ã arēnh mō:n arēnh mōr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamin-grãnyrekam Djuão arým kato. Katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijã memã ujarēnh ar ba. Me kute amrêbê Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òk kôt ne Djuão ijã ujarēnh ar ba. Ikukãm meo mexo ba.

¹¹ Ngômã me angjēnh djwýnhbê Djuão ne jakam raxo kute pykakam

me kunĩ jakrenh. Djãm me'õ pykakam ar ba 'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx. Nhyim be, dja ã kãjkwakam Bẽnjadwýr djwýnh amim me utàn meo ba. Nhyim kam dja me kunĩ raxo Djuão jakre.

¹² Nhyim be, on jakam Djuão ra:x. Nãm memã arẽnho ban memã kum, “Kãjkwakam Bẽnjadwýr djwýnh kute amim me utàn ne ar meo ba 'ýr”, anhýro ba. Nhyim kam me krãptĩ kuman amim Bẽnjadwýr djwýnh mar prã:m. Me kute mrãmri ne me krãptĩ kute kikre ngriremã ngjêx prãm ne kute 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnho kumex ja pyrãk. Ne jakam me kute o anhýr rã'ã.

¹³ Amrêbê: me me bakukãmãremã Bẽnjadwýr djwýnh bõxmã arê. Metĩndwýnh kukwakam ujarênh djwýnh aben kukãm Bẽnjadwýr djwýnh bõxmã arê. Môj djêdjwý arê: nhyim kam me bakamingrãnyrekam Djuão arým katon ajte tãm jarê. Bẽnjadwýr djwýnh bõx jarê.

¹⁴ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, “Dja me'õ kute Erij pyrãk bõx”, ane. Ba on ar amã me'õ jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyrãk ne arým bõx. Ar aje imar prãm jabej dja gar arým ima. Nãr ar aje imar prãm kêt jabej arým imar kêt.

¹⁵ Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabên ja markumrẽx. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum, —Je tô mýj got ba me akamin-grãny'ã akre? Mýj ne ga me aje urãk? Nã gãm me aje me prĩre mýjja kam kĩnh kêt pyrãk. Ga me, me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ.

¹⁷ Ar ja ne ar ar jamã kabên ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngõtãx à'ak”, ane.

Nhyim ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê”, ane.

Nhyim ajte arkum, “Gwaj bamýr kati mãn o nhý”, ane.

Nhyim ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imýr prãm kêtê”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyrãk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadwý kĩnh kêt.

¹⁸ Djuãobê ngômã me angjênh djwýnh ne me awýr bõx. Nãm amijajbu:n kute uba kangõo kõm kêt ne ar ba ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punu ne ar o ba nhyim ajbã”, ane.

¹⁹ Nhyim be, ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awýr bõx ne me akam idjãkur iban kôt ikõm iba ga me amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãm wã ne kute àkur rũnhbit mar, kum uba kangõ djãnhiti”, ane. Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnhmê me axweo bit ne õbikwa ne”, anhýr ar o aba. Nhyim be, djãm Metĩndwýnh amak punu got? Amak me:xkumrẽx ne prĩne kute amikukãm mýjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwý ijano. Ije amijajbur kêt mã ijano. Nhyim kôt me amak mex ne amikukãm umar, ar ipumũn kam õkre kadjwýnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndwýnh mexkumrẽx ne amê ar ano.” Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Kute krĩraxmã watĩre jarênh.

Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰ Nĩjar krĩraxkam ne Jeju mýjja pumũnh kêt ngrêre nhípêx nhyim me krãptĩ tu amim markumrẽx. Nhyim kam arým me wãmã kabên'õ jarênh kêt. Nhyim be, amiwýr krĩraxkam me ja ne Jeju arým memã kabên ne. Krĩrax jakam ne arým mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx ne me punu krãptĩo mex. Djã ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren 'ýr amijo akêx? Kati. Me kute 'ýr amijo akêx kêt. Kam ne arým krĩrax jakam memã kabên ne memã kum,

²¹ —Ý, watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumê Xidõkam

ren mỳjja rũnhja, mỳjja pumũnh kêtja kwỳ nhipêx nhym ren me omũn ren arỳm amrêbê amim katon ren amikam kaprĩren wãnh axwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubêkà kukrebê exopa jangjên ren amijã mro prà kapĩ. Ne ren kam iwỳr ren amijo akêx. Nhym be kati, inhõ me wỳnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam me gamê me akam ne ba te mỳjja pumũnh kêt kwỳ rax ne ipêx ga me omũnh kajgo. Omũnh kajgon amikam akaprĩre kêt ne wãnh ajaxwemã anhirer kêtukumrêx ne aje iwỳr amijo akêx kêtukumrêx ne.

²² Ba me amã arê ga me ama. Dja ĩ kute me axwemã pãnh jarênh nhõ akati bõx nhym Metĩndjwỳnh me ajaxwemã pãnh jarê. Ga me kam arỳm pãnh atokryo me rĩnã jakrenh mex. Ga me atokryo krĩraxbê Xirumê Xidõ jakrenh mex ne.

²³ Ne kam krĩraxbê Kapanakam me gadjwỳ djãm mrãmri me abênjadjwỳr rũnho kàjkwa'ỳr abõxmã? Kati, aparmãbit dja ga me me biknor tokry djãmã wadjã. Krĩraxbê Xõtõmakam me axwe: nhym Metĩndjwỳnh arỳm meo akno. Ba ren mekam mỳjja pumũnh kêt nhipêx kute me akam ije mỳjja pumũnh kêt nhipêx ja pyrãk nhym ren me wãnh axwemã ire nhym ren krĩrax arek ãm rã'ã. Krĩraxbê Xõtõma ren arek ãm rã'ã. Nhym be, kati.

²⁴ Ba me amã arê ga me ama. Dja ĩ kute me axwemã pãnh jarênh kadjy õ akati bõx. Dja Metĩndjwỳnh memã pãnh jarê ga me kam arỳm atokry raxo Xõtõmakam me ja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju krĩraxkam me jamã ane.

Me katykmã 'ã ujarênh.

²⁵⁻²⁶ Nhym kam Jeju Bãmmã kum, —Djũnwã, ota ga anhõ kàjkwa, anhõ pyka djwỳnh. Amã ne ba amikĩnh jarê. Nã gãm me amikukãm umarmê me kute mỳjja mar rũnhjabê mỳjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prĩre prãbê amijo rũnh kêtjamã mỳjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhỳrkam mrãmri mexkumrêx. Ga adjukaprĩkam ne ga amim me'ã karõn

arỳm ã meo ane. Ba kam badjwỳ ikĩnhkumrêx ne wãm amã amikĩnh jarê, ane.

²⁷ Ne kam ajte me krãptĩmã kum, —Arỳm ne Ibãm imã õ mỳjja kunĩ kanga. Ba ibê Metĩndjwỳnh Kra. Djãm me'õ ne kute prĩne imar? Kati. Ibãmbit ne kute imar. Djãm me'õ ne kute prĩne Ibãm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prĩne mar. Ije me'õmã Ibãmo amirĩt prãmja adjwỳnhdjwỳ kute mar.

²⁸ Pykakam me akukràdjã punu ne ga me aman kõt ar amijo aba. Ne kam arỳm akaprĩre kute mrãmri ne me jênh pytĩ turn o ban kam kaprĩja pyrãk. Kam ne ga me akatyn akaprĩ:re. Amrê me akunĩ iwỳr tẽn ikam atyk djã kêt ne ikam akõkam kõt.

²⁹⁻³⁰ Nãm me mry bàri kute jênh bjêro mrãnh kadjy ne umar mex kadjy mutbê pĩo kapa. Ikukràdjã mex ne kute mry mutbê pĩo kapaja pyrãk. Dja ga me amim ikukràdjã mex man kõt ar amijo aba kute mrãmri ne me kute mry bàri mutbê pĩo kapa ja pyrãk. Djãm aje ikukràdjã kõt ar amijo abakam adjumar punumã? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrãmri ne me kute mry mutbê pĩ kajkrito kapa ja pyrãk. Djãm ije me amã ino katormã? Djãm ije amijo idjãmramã? Kati. Ba ne ba memã iprĩ mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjã kõt ar amijo aba nhym me abê tỳx kêtukumrêx ne. Kute mrãmri ne jênh kajkrit mrybê utĩ kêt pyrãk. Kam dja ga me ikukràdjã kõt ar amijo aban arỳm akadjwỳnhbê atyk djã kêt. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

12

Pi'òk ràràr mỳr jabej me kum kurê. Mak 2.23; Ruk 6.1

¹ Ne kam pi'òk ràràrkam Jeju pur katikõt tẽn. Nhym kõt ba djwỳnh ar kõt mõn arỳm kum prãm ne mõrmã bàygogo 'y nhikên mrãnhkõt ngãnh ne amijajkwamã rẽnho mõ.

² Nhym kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tô mã ne akôt ba djwýnh ar arým nê? Pi'ók råràrkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók råràrjakam mýjja jao anhÿr kêt. Me tùmre ne me ta kukràdjákôt mã me babê uma. Me kute pi'ók råràrkam mýjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mýkam ne akôt ba djwýnh ar ã ar o anhÿro ba? ane.

³ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókjadjwý pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prã:m.

⁴ Kum prã:m nhyam Dawi arým Metĩndjwýnh nhũrkwãmã wadjàn djwý byn kukrên kam kôt ar tēm jamãdjwý kungã nhyam ar arým kukrê. Djwý me kute Metĩndjwýnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metĩndjwýnh nhõ djwý ja ne me kâtãm kute kur kêtumrêx. Me kady Metĩndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyam be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhyam kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwýnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mýkam?

⁵ Ba ajte me amã arê ga me ama. Mýj ne me kady Metĩndjwýnh mar djwýnh pi'ók råràrkam nê? Mýj ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam nê. Djãm me aje me'ã Môj djê kukràdjã mar kêt got? Djãm me aje 'ã pi'ók no'ók pumũnh kêt got ga me imã akabên ne? Nãm me pi'ók råràrkam Metĩndjwýnh nhõ kikretikam tu àpênh ba. Ne kady kum mry bôro bao tu àpênh ar ba. Djã ne Metĩndjwýnh kam memã axwe jarê? Kati. Ga, me kute me kady Metĩndjwýnh mar djwýnhmã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwýnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mýkam?

⁶ Ba ajte me amã arê ga me ama. Ba ne ba Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ipydji irax ne ije kam me àpênh'ã memã karõ djwýnh.

⁷ Ga me ren Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã kabên jarênhja ma. Nãm memã kum,

“Djãm me aje imã mry bôr djãm imã kĩnh?

Kati. Me amã me kaprĩ. Ja ne imã kĩnh.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ane. Ga me ren Metĩndjwýnh kabên ja man ren amã me kaprĩ. Ne ren amã me kaprĩkumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarênh kêt.

⁸ Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwýk ne ba inhõ pi'ók råràr djwýnh. Kam gêdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mýjja kupênh kêt nàr kon, dja ga me jakam apên nàr kam mýjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

⁹ Ne kam arým amũ tēn mebê pardjêu nhõ me bikprõnh djãmã wadjã.

¹⁰ Nhyam me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikô'ã nhÿ. Nhyam me ja kute 'ã axwe nhôr kady Jeju kukij ne kum,

—Djãm Môj djê kukràdjã kôt ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam meo mexo ba? Pi'ók råràrkam meo mexo ba? ane.

¹¹ Nhyam memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Godja me ajõ anhõ mrykĩ'ãtomti nhyam pi'ók råràrkam arým kre'ókam tÿm. Djãm ate akrãmã? Kati. Dja ga amã kaprĩn 'amÿn kaba.

¹² Nhyam be, Metĩndjwýnh kum mrykĩ'ãtomti kĩnh ngrire. Nhyam be, gu me ba ne kum me bakĩnhkumrêx. Kam me kute pi'ók råràrkam meo mexkam Metĩndjwýnh kute memã axwe jarênh prãm kêt. Mrãmri, me kute pi'ók råràrkam meo mexkam ne me kute kukràdjã kôt amijo ba mexkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹³ Ne kam arým me'õ nhikra jarõxjamã kum, “Amrê anhikra katãt”, ane. Nhyam 'ÿr ikra katãto dja nhyam arým kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjê mexja pyrãk.

¹⁴ Nhyam mebê pardjêu ar mã apõx ne o aben man abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bîn kadjy on? ane. Nãm me ã Jeju'ã abenmã ane.

Memã prĩre'ã ujarẽnh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵ Nhyim Jeju arÿm ar kuman pyka wã kurũm kato. Kato nhyim me krãptĩ: arÿm kõt mõi nhyim arÿm me kunĩo mex.

¹⁶ Ne kam mã memã kum, “Dja ga me ipudju”, ane.

¹⁷ Amrẽbẽ: ne Metĩndjwÿnh Jeju 'ã ajarẽ. Jeju dja memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarẽ. Nhyim kam kabẽn jarẽnh djwÿnh Metĩndjwÿnh kukwakam amũ me bakukãmãremã 'ã ajarẽn memã kum,

“Metĩndjwÿnh ne memã kum,

¹⁸ ‘Ota, ba arÿm amijo inhõ àpẽn pytà. Imã abẽ. Imã kĩnhkumrẽx.

Dja ba kum Ikarõ jano nhyim arÿm o ba. Nhyim arÿm apÿnh me bajtem ba djari memã 'ã ajarẽ. Ije meo mex nhyim me imã axwe kêtja 'ã memã ajarẽ.

¹⁹ Ne mekmẽ kabẽno aben japanho ku'ẽ kêt. Ne memã àkjẽro ku'ẽ kêt. Djãm kàj bẽ kabẽn nhyim me kute prykõt õkre marmã? Kati.

²⁰ Me kaprĩre kute mrãmri ne bõti kajyr kaprĩre pyrãk djãm kute meo bikẽnhmã? Kati. Dja memã tÿx jadjã nhyim me kam arÿm kĩnh ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngõnhpõk nhõ kadjãtnhĩ kũm tyk ne akrax rerekreja pyrãk.

Djãm kute memã àkjẽr nhyim me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabẽn mex jarẽ nhyim me arÿm amim mar tÿx. Ne memã axweo àpanho tẽ:n kam arÿm meo mexkumrẽx.

²¹ Nhyim kam apÿnh me ba djãkam me bajtem arÿm tu amim markumrẽx. Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyim me arÿm aben djõ'ã arẽho

mõi:n arẽho mõi tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ne kam arÿm memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarẽho ba. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kõt ne memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarẽho ban kam memã kum,

—Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhõ àpẽn jarẽnh.

Mak 3.20; Ruk 11.14

²² Nhyim kam me karõ punu kute me'õo baja me arÿm 'ÿr o bõx. Me karõ kute o bakam ne no rãn kabẽn kêtumrẽx. Nhyim kam arÿm o mex nhyim me aẽrbẽ arÿm kabẽn ne rĩt mex.

²³ Nhyim me kunĩ kam no tyn abenmã kum,

—Bãrãm mrãmri got we kubẽ Dawi tãmdjwÿkumrẽx, ane.

²⁴ Nhyim be, mebẽ pardjẽu arÿm me kabẽn man arÿm abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rẽho ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwÿrbẽ Bedjẽbu. Bedjẽbu kukwakam ne bõm ar me karõ punu rẽho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjẽbu jarẽn ã abenmã ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju tu me kadjwÿnhbẽ me kabẽn man memã kum,

—Me karõ punu ne Xatanajmã àpẽn ar ba. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam õ àpẽn kujaẽko iba? Kati. Dja me aben djwÿnh tãm kum aben kurẽ nhyim kurẽ djwÿnh arÿm meo apêx. Nàr, me õ krĩrax tãm kam nàr õ kikre tãm kam me krĩja godja me ja tãm kum aben kurẽ jabej mÿj dja me kam nẽ? Bir, kam dja me arÿm aben ngràn abenbẽ ajmã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam õ àpẽn kujaẽko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum õ àpẽn kurẽ? Kati.

²⁶ Be, Xatanaj ren kum õ àpẽn kurẽn kujate nhyim ren õ àpẽn arÿm aben ngràn abenbẽ ajmã. Ren me abenbẽ ajmã nhyim ren arÿm kubẽ me õ bẽnjadjwÿr kêt. Nhyim be,

kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prâm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujate nhym ren Xatanajdjwý kum ò àpênh kurê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prâm kêt.

²⁷ Ba ren Bedjêbu kabênkôt ren bôm ar me karô punu rênho iba nhym ren mýj kabênkôt ne anhô àpênh bôm ar me karô rênho ba? Me jadjwý ne me bôm me karô punu rênho ba. Djâm me adjwýnhdjwý ne me we Xatanaj kabênkôt ar bôm me karô rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhym ren me amã, “Je tô djâm Xatanaj ta kute ò àpênho bikênho ba got?” ane.

²⁸ Nhym be kati, Metîndjwýnh pyma puroobit ne ba ar bôm me karô rênho iba. Ga, kôt arým Metîndjwýnh me awýr bôxja pumû. Metîndjwýnh kute me apytâr ne me akadjy bënjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bôxja pumû. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹ Ne kam memã kum,

–Nâr, mýj dja me me'ô tÿx nhürkwãmã àr on? Kute kubê nêkrêxo prôt kadjy me'ô tÿx nhürkwãmã àr on. Bir, dja me me'ôo tÿm ne uwpre. Ne kam arým ürkwãmã wadjàn kubê nêkrêxo prôt ne, ane. Mýj'ã ne me'ô tÿx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpren kam arým amim ò me ja pytã. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

–Me'ô kum ikînh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ar ikôt ba kêt ne arým kam amijã, “Ba dja ba ate ikrân ar mrã. Amidjwýnhbit dja ba amiman amijo mrã”, anen ate ar ba.

³¹ Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjao bikênh kunîkôt Metîndjwýnh kute me axweo biknor prâm. Ne me kute Metîndjwýnh japry kunîkôt kute me axweo biknor prâm. Metîndjwýnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngrykmã irer prâm. Nhym be, me kute Metîndjwýnh Karô japrykambit ne Metîndjwýnh mekam ngryk rã'ã ne.

³² Godja me'ô ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo inhî'ã kabên punu jarênh jabej Metîndjwýnh dja axweo akno ne kam ngryk kêt. Nhym be, godja Karô'ã kabên punu jarênh jabej Metîndjwýnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam kam ngryk rã'ã ne. Jakam dja ngryk rã'ã. Amrê akubyn Kra bôx'ã akati mörkamdjwý dja kam ngryk rã'ã.

³³ Djâm pidjô punukam pidjô djânh apôx got? Nâr kon, djâm pidjô mex, pidjô djânhjakam pidjô punu apôx got? Kati, apÿnh pidjô bàri djâri ne kam ô apôx. Ô ne parbê rôrôk ne ikwãn kam bàrio amirît nhym me kôt kum apôx.

³⁴ Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djâm me aje akabên mex 'ô jarênh prâm? Arkati. Ê, me ôkre kadjwýnhbê ne me mýjja kumex ma nhym kam amrê bôm ajkwa krekremê ôto'ÿr apôx nhym me kam arênho ba. Arênho ban kam arým memã amijo amirît. Mex nâr axwe jao memã amijo amirît. Kute mýjja ô kute pidjô bàrio amirît ja pyrak.

³⁵ Nãm me ôkre kadjwýnhbê kabên punu kumex man arým kabên punuo memã amijo amirît. Nhym me ajte ôkre kadjwýnhbê kabên mex kumex man arým kabên mexo memã amijo amirît.

³⁶ Ba me amã arê ga me ama. Amrê memã axwe pãnh jarênh djã nhô akati mörkam dja ga me amikôt Metîndjwýnhmã amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên punu jarênh kunîkôt kum arê nhym arým me ama.

³⁷ Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kôt me amã amex jarê. Nâr, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kôt me amã ajaxwe jarê ga me arým me biknor tokry djakam akuno. Nãm ã Jeju me krãptîmã ane.

Me kute kum mýjja pumûnh kêt nhipêx'ã 'wýr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸ Nhyam kam Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê mebê pardjêu kwý Jêjumã kum,

—Ujarênh djwýnh, dja ga mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũn kôt ama, ane. Nhyam memã kum,

³⁹ —Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mýjjakôt ari Metĩndjwýnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwý kum prõ djwýnh kĩnh ngriren kute ar mebê prõo àkĩnho baja pumũ. Me gadjwý ne ga me amã Metĩndjwýnh kĩnh ngriren mýjjakôt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mýjja pumũnh kêt nhípêxja'ã ijwýro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omũnh prãm kêtikumrêx. Dja ba amijo kute Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djônaj pyrãk. Tãm dja ga me omũn imã akator jabej.

⁴⁰ Me bakukãmãre Djônaj ne tep rax tikkrekam nõ nhyam 'ã akatin akatin akati nhyam arým kato. Badjwý dja ba ã amijo anen kênkrekam nõ nhyam ijã akatin akatin akati ba arým ikato. Ba ne ba amijo inhĩ ne bõx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omũ.

⁴¹ Djônaj ne krĩraxbê Niniwekam me akreo tẽ nhyam me arým amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. Nhyam be, ba ije iraxo Djônaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akaprĩn wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhirer kêtikum dja Niniwekam me wã arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djãkam akuno.

⁴² Be ga, aparmã onĩj pyka 'õdjwýkam bẽnjadjwýr rax nija pumũ. Bẽnjadjwýr ni Xaromão'ýr tẽ:, 'ýr tẽm 'iry:n arým 'ýr bõx. Kute krã mexkôt marmã 'ýr bõx ne arým kuma. Nhyam be, ba ije iraxo Xaromão jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga bẽnjadjwýr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêtikumrêx. Me aje imar kêtikum dja bẽnjadjwýr ni

ĩ arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djãkam akuno, ane.

⁴³ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarênh memã kum,

—Me karõ pydjinn kute ar me'õo baja ne arým kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtikum ar mrã, te ajte me'õmã àr ne tyk djã kêtumã ar mrã.

⁴⁴ Ne kam amim,

—Ba inhũrkwã kurũm ikatorja'ýr tẽ, ane.

⁴⁵ Ne kam amim badjã tũmja'ýr tẽn 'ýr bõx ne omũ nhyam arým mexkumrêx. Me karõ'õ kute o ba kêt nhyam prĩne kre mex nhyam arým kam mýjja katat. Nhyam kam kadjy mã me karõ punu'ýr tẽ. Ne kam mekam me kwý japrõn 'ýr meo mõn meo bõx. Nãm me karõbê 7 ne o bõx ne me'õjamã meo wangij nhyam kam mekam ar ba. Kute me karõ punubê 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kãjbê punuri ne kãjbê punu nhyam be, kute kubê 7 ne o bõxja ne arým o punu rax ne. Dja ã me akamingrãnyre ajaxwekam me karõ punu me ajo ane, ane. Nãm Jêju ã memã ane.

Nãmê kamyre'ã ujarênh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

⁴⁶ Jêju me krãptĩ:mã kabẽno dja nhyam nãmê kamyre ar axikôt apõx ar bõx ne bõm ku'ê. Ne kute kum kabẽn jarênhmã.

⁴⁷ Nhyam me'õ 'ýr tẽn kum,

—Ë, onĩj anãmê akamy ar amã kabẽn, ane.

⁴⁸ Nhyam Jêju me'õmã kum,

—Be, ije me'õmã inãmê ikamy jarênh kadjy mýj dja arkam kute? ane.

⁴⁹ Ne kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Ota, inãmê ikamy ne ja.

⁵⁰ Dja gar Metĩndjwýnhõ kĩnh kadjy kabẽn man kôt ar amijo aba. Ba kam arým ar amã ikamyre nãr ikanikwýnh nãr inã jarê. Nãm ã Jêju arkum ane.

13

*Bàygogo'ã ujarênh.
Mak 4.1; Ruk 8.4*

¹ Ne kam akati tãmkam Jeju kikre kurũm katon tẽn arỳm imõti mỳrri nhỹ.

² Nhyam kam me krãptĩ: 'ã akuprõ. Nhyam kam arỳm mebê tẽn kàkam nhỹ nhyam me krãptĩ: arỳm ngõ mỳrri kum dja.

³ Nhyam kam arỳm apỹnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã 'ã ajarê. Ne memã kum,

–Ë, õ pur djwỳnh ne kute õ purkam bàygogo kremã 'ỳr o tẽ. 'Ỳr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo akabê, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyràk.

⁴ Jeju memã kum,

–Be, me'õ ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyam 'y kwỳ prykam rôrõk. Nhyam kwênh prĩne kuku.

⁵ Nhyam kwỳ kẽn po'ã pyka puror-rekam rôrõk. Nhyam kam pyka puror-rekam INGRÕT kukrà kêtumrêx.

⁶ Nhyam kam kỳjrũm myt nhỹn arỳm 'y nhingrõt ga nhyam kajot ne arỳm ty. Arê jabjê kêtumkam ne ty.

⁷ Nhyam 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôrõk ne kam mrỳnhĩmẽ ro'ã INGRÕT. Nhyam kam prĩne o akno.

⁸ Nhyam 'y kwỳ pyka mexkam rôrõk ne INGRÕT ne kam abatàn ne. Ne arỳm apỹnh bàri ku'ê djàri nhyam kwỳ ijy jabjê nhyam kam 'y mexti:re. Nhyam kam 'y'ã akre kubê 100. Nhyam kwỳ ijy mexkumrêx nhyam 'y'ã akre kubê 60. Nhyam kwỳ kàjbê ijy mex nhyam 'y'ã akre kubê 30. Nãm ã Jeju Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã apỹnh mỳjja jakren 'ã ujarênh ane.

⁹ Ne ajte memã kum,

–Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰ Nhyam kam kõt ba djwỳnh ar 'ỳr bõx ne kum,

–Mỳkam ne ga apỹnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã mỳjjabit'ã ajarê? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

–Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bẽnjadwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabên kukràdjà ja djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arênhõ amirĩt gar aje marmã. Nhyam be, me wãbê ne ba udju ne.

¹² Be, me kwỳ kute ikukràdjà markumrêx ja dja ba mã memã mỳjja krãptĩ jarê nhyam me arỳm mỳjja krãptĩ ma. Nhyam me kwỳ mã kute ikukràdjà mar kajgojabê dja ba ikukràdjào apdju. Kute ikukràdjà mar kajgojao apdju.

¹³ Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mỳjjabit 'ã ajarê. Ba apỹnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã mỳjjabit'ã ajarê. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum,

“Me te memã mỳjja jakre nhyam me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhyam me te memã mỳjja jarê nhyam me me kabên maro krĩn mã mar kêt. Mã mỳjja'ã me kabên kute amijakreja mar kêt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukràdjà mar kajgo'ã ne memã arê.

¹⁴ Me bakukãmãre Idjaij ne amrêbê: me kute imar kajgowãmã kabên jarê. Nãm Metĩndjwỳnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ên mã mar kêt.

Mã kukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja mar kêt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt. Mỳkam?

¹⁵ Bir, arỳm ga me adjumar djakam ajamakke kêt. Me aje ajamako mar kêt mã ne ga me arỳm ajamakke jaduj.

Ne aje anoo omũnh kêt mã tu ano ngõr. Nã gãm me aje mar kêt mã ã ibê amijo ane. Aje ikukràdjà'ã mỳjja kute

amijakreja mar kêtâmã ã ibê amijo ane.

Ne aje adjumar djâkam mar kêtâmã ã ibê amijo ane. Me aje iwÿr amijo akêx ba ije me ajo mex kêtâmã ã ibê amijo ane.”

Nãm ã me bakukâmãre Idjaij me kute ikabên mar kajgomã ane. Nhyim me bakukâmãre aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arÿm me wã'ÿr o bōx. Tū:mràm me bakamin-grãnyrekam ne me wã ã ikukràdjà mar kajgoo ane.

¹⁶ Nhyim be, djãm ar ga ne gar ã anomê ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrêx. Ajamakkre ne atemã ne aje markumrêx. Kam ar akĩnhkumrêx.

¹⁷ Ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje mÿjja pumũnh ja ne me bakukâmãre kute omũnh? Djã ne Metĩndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhmê me katãt kute amijo bamê kute omũnh? Kati. Djãm ar aje mÿjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptĩ ne amrêbê te kute omũnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omũnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

¹⁸ Kam ba ar amã arê gar ama. Ije ikabên kukràdjà'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja dja gar ama.

¹⁹ Kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kabên ne me arÿm me'õmã arê. Metĩndjwÿnh kute amim me utàr ne kute ar meo ba'ã kabênja kum arê nhyim arÿm mar kêt ne. Mÿj'ã kute kabên jakreja mar kêt ne. Nhyim ate Xatanaj jãm meo amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabêno akno. Me kute tu amim markumrêx nhyim Metĩndjwÿnh kute kubê me utàr karõ ne jãm meo amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabêno akno. Bàygogo 'y kwÿ prykam rôrôk ne ja.

²⁰ Kênkam 'y rôrôk ja ne me kute amim Metĩndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwÿnh kabên man bit kum kĩnhkumrêxo tēm kajgo.

²¹ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhin-

grôt ne arê jabjê kêtgam tēmbê tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhyim ate apÿnh me kaprĩ djari 'ÿr bōx nhyim arÿm kanga.

²² Mrÿnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arÿm Metĩndjwÿnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nēn inhō kwÿ krēn mex ne inhō kubêkà mex? Ikanêkam mÿj dja ba nē”? ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprĩo atom rax prã:m ne ajte nêkrêxo atom rax prã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm õ mÿjja rũnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhĩ kute bàygogoo bikēnh nhyim kam iij kêtja pumũ.

²³ Ga, me'õ bàygogo 'yo ukabêr tē nhyim ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumũ. Nhyim kam arÿm in-grôt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arÿm iijkam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memã Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ã kabên jarê nhyim me arÿm tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikamēn arÿm mar rax ne. Mar rax ne arÿm ukaprĩkumrêx. Me kwÿ ne me ukaprĩti:re kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mexti:re nhyim kam 'y kubê 100 pyrãk. Nhyim me kwÿ kàjbê ukaprĩ kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mexkumrêx nhyim kam 'y kubê 60 pyrãk. Nhyim me kwÿ kàjbê ukaprĩ kryre kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mex nhyim kam 'y kubê 30 pyrãk. Me ukaprĩkumrêx nhyim Metĩndjwÿnh arÿm mekam kĩnhkumrêx. Mekam kaprĩre kêtumrêx. Nãm ã Jēju arkum ane.

'Ê 'y'ã ujarênh.

²⁴ Ne kam Jēju ajte kabên kukràdjà'ã pur 'õdjwÿ jakren memã 'ã ajarēn memã kum,

—Kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me kwÿ pytàn ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'Ã ne pur

amijakre. Purkam ne me'ô 'y mex rênho tē. Ne o tē:n arým kre pa.

²⁵ Ne kadjy ate krā. Nhyim me ôt mýrri kurê djwýnh arým pur'ýr bôx. 'Ýr bôx ne kam 'ê 'ymē bō nhijymē akrô 'ymē rênho tē. Bàygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho tē:n arým kre pa. Kre pan arým mã tē.

²⁶ Nhyim kam bãygogo ingrôt ne abatànho ne iyy ajkapī. Nhyim 'êdjwý arým kam kume:x ne.

²⁷ Nhyim kam ô àpênho ar arým ô pur djwýnh'ýr bôx ne kum, “Bênjadwýr, 'y mexbit ne ga purkam arên kre. Mýj ne arým ajmā pur kam nē nhyim kam 'ê kume:x”? ane.

²⁸ Nhyim arkum, “Gwaj bakurê djwýnh'ô ne kam 'ê 'y rē”, ane. Nhyim ô àpênho ar kum, “Dja bar 'ê kaba”, ane.

²⁹ Nhyim arkum, “Kati. Gar ren 'êmē ro'ā bãygogo kaba.

³⁰ Kwārīk wānh ro'ā abatànho gē prý ngrā ba 'ýr ê djwýnh jano. Kam dja ba ê djwýnh arkum, ‘Dja gar 'ê kumrēx karwān 'āpren kum adjā gē xēr. Nhyim be, bãygogo dja gar o atom ne inhō bãygogo nhō kikremā o wadjān adjwý', ane. Dja ba ā kum ane.” Nām ā ô pur djwýnh arkum ane. Nām ā Jeju memā ujarênho ane.

Metīndjwýnh kute me utār ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹ Ne kam ajte kabên kukràdjā'ā motadu 'y jakren memā kum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utār ne ar meo ba ne kute mrāmri ne me'ô arým ô purkam motadu 'y kre nhyim abatànho pyrāk.

³² Motadu 'y ne kryreo kute apýnh 'y jakrenho. Nhyim be, arým abatànho kam abatànho kute purkam djwý kunī jakrenho. Arým abatànho kute pī pyrāk. Nhyim arým àkmē kwēnh apýnh pa'ā ku'ê. Nām ā Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmā nhyim arým ja pydjín kadjy amima nhyim arým ja kadjy amiman 'ā tým nhyim ja kôt 'ā tým nhyim ja 'ā

tým nhyim arým 'ā krāptī ne. 'Ā ne 'y kryre ja jakre.

³³ Ne kam ajte kabên kukràdjā'ā djwý nhigot djā jakren memā kum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utār ne ar meo ba ne kute mrāmri ne djwý nhigot djā djwýkam bimānh tēm pyrāk. Me'ô nire ne djwý nhigot djā byn arým djwý djôm raxkam kapī. Djwý'ā akreo amānhkrut ne ikjékēt. Nām djwýkam kapīn o akā nhyim arým prīne djwýkam ajmā, ane. Jejudjwý dja amim me utāro tēn kam arým pyka kunīkôt amim me kwý pytān ar meo ba.

³⁴ Jeju kute memā mýjja'ā ujarênho kunī ne kukràdjā'ā akre. Ne kam me krāptī:jamā mýjjabit'ā ajarē. Djām kute kukràdjā 'ô'ā mýjja jakre kēt ne tu kukràdjābit memā arē? Kati. Nām kukràdjā'ā memā mýjjabit jakren memā 'ā ajarē.

³⁵ Me bakukāmāre ne Metīndjwýnh kukwakam memā ja'ā ajarē. Jeju memā ujarênho ja'ā ajarē. Amrēbē: ne memā kum,

“Kukràdjā'ā dja ba memā mýjjabit jakren memā 'ā ajarē.

Adjākam mýjja bipdjur ne bipdjur rā'ā dja ba arým 'ā ajarē”, ane.

Nām ā me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam memā ane. Ne kam me aben djô'ā arênho mō:n arênho mōr tāmtā arým 'ýr o bôx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam ne Jeju katon arým ā memā ujarênho ane. Me bakukāmāre kute memā ujarênho kôt ne Jeju arým amikabên kukràdjā'ā mýjjabit jakren memā mýjjabit 'ā ajarē.

³⁶ Ne kam arým me krāptī jano nhyim me mã mō nhyim arým kikremā wadjā. Nhyim kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bôx ne kukijñ kum,

—Ajbir me kute purkam bãygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho tēm'ā adjujarênho mýj'ā ne amijakre? Ar imā arē bar kuma, ane.

³⁷ Nhyim arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inhĩ ne ruw. Ba ijã ne me'õ kute purkam 'y mex rênh ja. Ijã ne me'õja amijakre.

³⁸ Pyka kunĩkõt me kunĩ'ã ne pur amijakre. Me kute Bênjadjwÿr djwÿnh mar'ã ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj kõt ar amijo baja'ã ne 'ê amijakre.

³⁹ Xatanaj'ã ne kurê djwÿnh kute purkam 'ê 'y rênhja amijakre. Mÿjja kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati'ã ne bàygogoo atom djã nhõ akati amijakre. Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ã ne me kute bàygogo djê djwÿnhja amijakre.

⁴⁰ Kute ê djwÿnh kute 'ê jarênh ne o atom ne kum adjãr nhym xêt pyrãk, dja Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam me axweo ane.

⁴¹ Ba ije amijo inhĩ dja ba amũ ikadjy mrãnh djwÿnh jano nhym me arÿm me axweo kunĩo atom. Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam meo bajakam me axweo kunĩo atom. Me kute me axwe'ã memã àpnênhmê me axweo kunĩo atom.

⁴² Ne kam me arÿm me biknor tokry djãkam me kumê. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djãje amijanên ar àmra ba.

⁴³ Kam dja me Bãm djwÿnh amim me katãt kute amijo baja pytàn ar meo ba. Nhym kam me axweja kurãm dja me arÿm me:xkumrêx nhym me kum me kĩ:nhkumrêx kute mrãmri ne arÿm myt katorkam me kum kĩnh pyrãk. Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabênja markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apÿnh mÿjja'ã ujarênh.

⁴⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nêkrêx pãnh rax kĩnh pyrãk. 'Ã ne nêkrêx pãnh rax amijakre. Pykakam ne me'õ nêkrêx pãnh rax jadjãn o apdju nhym atemã me'õja arÿm 'ÿr bõx ne kum katon kaban kam kĩnhkumrêx. Me'õja

nêkrêx pãnh raxkam kĩnhkumrêx ne ajte pyka tãmkam nêkrêx pãnh rax jadjãn o apdju. Me'õ kute kubê o àkĩnh karõ o apdju. Ne amim, “Ba on pykao inhõn kam ije nêkrêx pãnh rax jadjãr djão inhõ pyka”, ane. Ne kam arÿm õ mÿjja kunĩo atom ne memã kungãn pãnh pi'õk kaprĩ by. Ne kam arÿm pi'õk kaprĩo amim pyka byn o õ. Ne urokam kute kam nêkrêx pãnh rax jadjãrjao õ.

⁴⁵ Kam, ajte kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nêkrêx pãnh rax kĩnh pyrãk. 'Ã ne angã pãnh raxdjwÿ amijakre. Kam ne me'õ kute angã byrmã abej ar mrã.

⁴⁶ Ne kam arÿm angãja pãnh ra:xmã kato. Ne amim, “Ba on angã pãnh raxjao aminhõ”, ane. Ne kam amũ tẽn õ mÿjja kunĩo atom ne memã kungãn pãnh pi'õk kaprĩ by. Ne kam angãja pãnh rax pãnh memã pi'õk kaprĩ ngãn arÿm o õ. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me utãn ar meo ba. Kam, dja me axwemã pãnh jarê. 'Ã ne kryreti amijakre. Imõtikam ne me kryreti mẽ nhym arÿm apÿnh tep krãptĩ kum wangij nhym me arÿm unê.

⁴⁸ Ne arÿm ipukam bjêro mõn akàx'ã kumê. Ne kam arÿm tep kabio nhÿ. Nãm tep mex ne karwãn kaxnokaikam o atom. Nhym be, tep punu ne me rũm kurên kanga.

⁴⁹ Mÿjja kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja me ã meo ane. Dja Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh apõx ne me'ÿr bõx ne meo ajkij. Me axweja me katãt kute amijo bajabê meo ajkij.

⁵⁰ Ne kam arÿm kuwy djãkam me axwe mẽ. Kam dja me amim ngryk ne tokry djãje amijanên ar àmra ba, ane.

⁵¹ Ne kam arkum,

—Djã ne gar arÿm mÿjja markumrêx? Mÿjja'ã ije apÿnh mÿjja jakreja djã ne gar arÿm markumrêx? ane.

Nhym ar kum,

—Nà. Mýjja'ã apýnh mýjja kute ami-jakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵² Nhyam kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arým ne ba mýjja krãptĩ'ã ajarê gar ama. Kãjkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utarn ar meo ba'ã ne ba mýjja krãptĩ jakren ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Arým ar aje markam ar aje õ kikre djwýnh pyrãk. Õ kikre djwýnh ne õ nêkrêx jadjwýr djãkam mýjja nymê mýjja tũmo pôx. Ar aje urãk. Ar abê memã kukràdjã jarênh djwýnh ne gar arým memã kukràdjã nyjarênh ajte memã kukràdjã tũm jarê. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Õ pyka djwýnhkam bõx.

Mak 6.1; Ruk 4.16

⁵³ Jeju apýnh kukràdjã'ã memã mýjja ja jakren memã 'ã ajarênh kam arým o ino re. Ne kam arým mã tẽ.

⁵⁴ Ne kam arým õ pyka djwýnhkam tẽn bõx. Bõx ne arým me bikprõnh djãkam tẽn wadjã. Ne kam arým memã kukràdjã jarê. Memã arê nhyam me arým kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Tõ, mýj me'õ ne kum me kukràdjã ja jarê nhyam arým ã amak mexo ane. Mýj me'õ ne kum arê nhyam arým ã mýjja nhipêxo ane. Mýjja pumũnh kêtikumrêx ne arým ipêx nhyam kumex.

⁵⁵ Be, kubê ne pĩ kênh djwýnh kajgo kra. Marij kurũm ne kato. Kõt ar apõxjabê Xijagumê Jõdjemê Ximãomê Djudamê.

⁵⁶ Kanikwýnhdjwý ar me baro'ã ar ba. Tõ mýj me'õ ne kum kukràdjã ja jarê nhyam maro ba? ane.

⁵⁷ Me ã abenmã anhýro ban kam kubê kĩnh no kati.

Nhyam Jeju amijã memã kum,

—Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh dja pyka kunĩkõt ba nhyam me kum mex jarênh ba prãm ne. Nhyam be, õ pyka djwýnhkam me jabit ne me ari aprýo ba. Õbikwa djwýnhkam ar ajbit dja me ari aprýo ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arým te kute õ pyka djwýnhkam me krãptĩo mex prãmje.

Me kute amim tu kamnhĩxkumrêx kêtikum te kute meo mex prãmje.

14

Me kute Djuão mut krã'yr.

Mak 6.14

¹ Nhyam kam me amũ Jeju jarênh o ipøk ne. Nhyam kam mebê idjaer nhõ bënjadjwýr raxbê Erodji arým me kute Jeju jarênhja ma.

² Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne õ àpênhmã kum,

—Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩnkam ne arým mýjja pumũnh kêt nhipêxo ba, ane.

³⁻⁴ Be, Erodji kute bĩn kêttri ne Djuão Erodjij'ã kum kabên ne. Erodji ne Erodjijo prõ. Nãm 'ã kum kabên ne kum,

—Metĩndjwýnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prõ'ýr mõ, ane. Nhyam kuman arým ngryk ne. Ne arým 'ýr me krãkamngõnh jano nhyam me arým o tým ne kubê ijê.

⁵ Nhyam kam bit kute me anor nhyam me kute bĩnmã. Nhyam be, kati. Me krãptĩ: ne me 'ã abenmã kum,

—Djuãobê ne Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh, ane. Me krãptĩ kute ã anhýrkam ne Erodji arým kum me krãptĩ pyman Djuão bĩn kêt.

⁶ Nhyam kam Erodji rwýk djã nhõ akati arým bõx. Bõx nhyam me arým ro'ã àkuro nhý. Nhyam Erodjij kra arým memã to. Memã to nhyam Erodji kum kĩnhkumrêx.

⁷ Kum kĩnhkam ne kum,

—Mýj ne ga amã kĩnh? On imã mýjja'õ jarê ba arým amã kungã. Amã ikabên kajgo kêtikumrêx. Metĩndjwýnh ne arým ima, ane.

⁸ Kraja kum tor djwýnhram ne nã arým Djuão krã'ã kum karõn kum,

—Dja kum akĩnh ga Djuão krã'ã kum apnê, ane. Nhyam kam arým kum to nhyam kum kĩnh. Kum kĩnh ne kum mýjja jarênh mãmdji nhyam arým kuma. Ne nã kabên man arým Erodjimã kum,

–Dja ga ngômã me angjênh djwýnhbê Djuãoja ngônh purortikam krã djàn o bôx ne imã angã, ane.

⁹ Nhyam kam bënjadjwýr rax arým kuman kaprîren amim,

–Je, arým ne ba mrãmri kum ikabênjarênh mãmđi nhyam Metîndjwýnh arým ima. Ba arým kam te ije kum, “Kati”, anhýr prãmje. Ibu'ã me jadjwý ne me arým mrãmri ikabênkumrêx ma, ane. Ne kam arým ô àpênhmã kum, “Me kum angã”, ane.

¹⁰ Ne 'ýr me ano nhyam me mebê ijê djà'ýr môn arým 'ýr bôx. Ne kam arým mut krãta.

¹¹ Mut krãtan ngônh purortikam krã djàn o tèn arým kurerermã kungã. Nhyam kumýn o tèn arým nãmã kungã.

¹² Nhyam kam Djuãokôt ba djwýnh ar 'ýr tèn 'ýr bôx. Ne kam Djuão nhĩ mýn o tèn arým adjà. Ne kam Jeju'ýr tèn 'ýr bôx ne kum arê nhyam arým kuma.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

¹³ Nhyam kam ate arwãkam ýr kadjy kàkam nhýn arým nox ne. Nhyam kam me arým arênh ma. Arênh man arým krîrax kurũm kôt mō. Pykakôt ar ibej mō. Ar ibej mō:n arým akàx nhikjêkam Jeju kutêp akuprō.

¹⁴ Nhyam Jeju ar ngôkôt mōn arým akàx'ýr bôx. 'Ýr bôx ne arým kà dji. Nhyam kam Jeju arým wabin me krãptî: pumũ. Me omũn arým kum me kaprî:. Kum me kaprîn arým me kanêo mexo dja.

¹⁵ Meo djan kam arým amykry mex ne. Nhyam Jeju kôt ba djwýnh arým 'ýr bôx ne kum,

–Arwãkam ne gwaj ar baba nhyam arým amykry mex ne. On me krãptîmã arên kum, “Me amũ krî kryremã mōn djwý jamýn anhō kwý krê”, ane. Dja ga ã memã ane, ane.

¹⁶ Nhyam arkum,

–Kati. Kwãrîk wãnh amũ me mōr kêt. Ar ga dja gar memã mýjja ngã nhyam me arým kukrê, ane.

¹⁷ Nhyam ar kum,

–Jakam ne djwý kubê 5bit ne tep amãnhkrutbit, ane.

¹⁸ Nhyam arkum, “Amrê imã o tẽ”, ane. Nhyam kam ar arým 'ýr o bôx.

¹⁹ Nhyam kam me bôkam ýrmã memã arê. Ne kam arým djwý kubê 5mê tep amãnhkrutja jamý. Amýn kãjmã kãjkwa pumũn djwýmê tepo Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Kum amikînh jarên arým djwý kokij. Djwý kokjêro dja:n mã kôt ba djwýnh arkum ôro dja. Arkum ôro dja: nhyam ar mã memã ôro mrã.

²⁰ Memã ôro mrã: nhyam kam me kunĩ kukrên arým ajne. Nhyam kam ar arým aũm karwãho mrã. O mrãn arým kaxnokaikam kungij ne o ipu. O ipun arým 'ã akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ã kãtãm ne dja.

²¹ Be, me my kute krên 'ã akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prîre'ã akre kêt. Be, me kunĩ ne me arým ô kwý krên mex ne arým ajne.

Ngô'ã tẽm.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²² Nhyam kam Jeju kôt ba djwýnh arkum,

–Aj mã, kàkam nhý. Dja gar ikukãm akàx nhikjêrmã rê. Ba 'ýr me ano gê me mã mō, ane. Nhyam ar arým kàkam nox ne mō.

²³ Nhyam arým me krãptî'ýr tèn memã kum,

–Aje, me on ajmã. Ba on, ane. Ne kam Metîndjwýnhmã kabên kadjy krãnh'ã tèn wabi. Nhyam kam arým akamãt nhyam ate krãnhkam nhý.

²⁴ Nhyam ar kàkam mōrja arým imôti nhipôkri mō. Mō: nhyam kôk ar kutã àbêr tỳx. Àbêr tỳx nhyam ngô arým ar'ã kà japîno mō.

²⁵ Apîno mō: nhyam arým ôkrên'ãnh kã. Ôkrên'ãnh kãr pyđji nhyam Jeju arým tu ngô rax'ã arkôt tẽ.

²⁶ Ngô'ã arkôt tẽ nhyam kôt ba djwýnh ar arým omũ. Ngô'ã tẽmkôt omũn arým madjã kretin abenmã kum,

–Ota amrê me karō'ō gwaj bakôt mō, anen arým umaje amra.

²⁷ Nhyam kam arkum,

–E kum, ba ne ba wãm ar akôt tẽ. On ar akĩnh ne ar atĩn prãm kêt, ane.

²⁸ Nhym Pedru kum,

–Djãm mrãmri gakumrẽx? Ga atẽmkumrẽx jabej amiwỳr ijwỳ ba wãm akudjwa ngô'ã awỳr tẽ, ane.

²⁹ Nhym kum, “Amrẽ iwỳr tẽ”, ane.

Nhym Pedru arỳm Jeju'ỳr tẽmmã ngòkam ruw ne arỳm ngô'ã tẽ.

³⁰ Ngô'ã tẽn arỳm ngô pumũ. Kòk djàbêr tỳx kute ngô djàkà tỳxkòt omũn arỳm tĩn prãm. Tĩn prãm ne arỳm àr tẽ. Ngòmã àr tẽn arỳm amran kum, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh, gop ipytà”, ane.

³¹ Nhym Jeju on pa 'amỳn kum,

–Aje amim imar rere:kre. Mỳkam ne ga amim, “Djãm mrãmri ne Jeju kute ngô ja mar”, anen amim imar rerekre?

³² Nãm ã kum ane nhym ar arỳm kà'ỳr bòx. Ne kam arỳm wabi. Wabi nhym kòk djàbêr on amikràtan an-hikrẽ ne.

³³ Amikràta nhym kàkam ar ỳrja arỳm parbê kònkrão nhỳn rax ma:ro nhỳ. Ne arỳm kum,

–Mrãmri abê Metĩndjwỳnh Krakumrẽx, ane.

³⁴ Ne kam ar arỳm akàx nhikjẽmã rên kam arỳm kà dji. Ar pykabê Djene'ã kà dji.

³⁵ Nhym kam me arỳm Jeju nokre pumũn amũ memã arẽ. Nhym kam me arỳm bu'ã pyka kunĩkòt me'ỳr me ano nhym me me'ỳr mỗ. Me'ỳr mỗn memã arẽ nhym me arỳm kuman Jeju'ỳr me punu kunĩo bòx.

³⁶ Nhym me arỳm kum,

–Ba me akà japkrebit kupên arỳm imex ne, ane. Ne me kunĩ kute kupênha arỳm prĩne mex ne.

15

Tu mỳjja krẽn'ã ujarẽnh.

Mak 7.1

¹ Nhym kam mebê pardjẽumẽ Mòdjẽ kukràdjà mar djwỳnh krĩraxbê Djeruxarẽ kurũm mỗn Jeju'ỳr bòx. Me ò kwỳ krẽn kadjy ne me aminhikra pònho ba. Me kukãmãkjẽ kukràdjà kòt me we Metĩndjwỳnhmã mex kadjy ne

me kum aminhikra pònho ba. 'Ã ne me Jejumã kabẽn ne kum,

² –Mỳkam ne akôt ba djwỳnh ar me kukãmãkjẽ kukràdjà mar kêt ne kam amikrà ar o ba? Nãm ar kute aminhikra pònho kêt ne tu aku, ane.

³ Nhym Jeju memã kum,

–Djãm mrãmri Metĩndjwỳnh kukràdjà kòt ne ga me me akukãmãkjẽ kukràdjà ja jarẽ? Kati. Atemã. Ga me atemã akukãmãkjẽ kukràdjà ja'ã ano tỳx ne Metĩndjwỳnh kukràdjà mar kêt. Ne kam arỳm kam amikrà ar o aba.

⁴ Ba me amã arẽ gar ama. Metĩndjwỳnh ne me bakukãmãremã 'ã karõn memã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabẽn ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arỳm bãm'ã nàr nã'ã, 'Gê Metĩndjwỳnh o ajkẽ', anhỳr jabej gẽ me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmẽ nã ar abẽmã ne Metĩndjwỳnh ã me bakukãmãremã ane.

⁵ Nhym be, djãm me ga ne ga me ãmã abãmmẽ anã jabê? Kati. Ga me akukràdjà kòt arĩk memã kum, “Me ajõ godja anã nàr abãm mỳjja'ã ajwỳr jabej. Ne aje kubê anhõ mỳjja nê prãm jabej kum, ‘Be, ba te ije amã òrmã. Aje mỳjja 'ã ijwỳr ba arỳm o Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja. Kam ba te ije amã òrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arỳm kubê nê nhym kam arỳm pijàm ne”, ane.

⁶ Ga me aje ã memã 'ã karõo anhỳrkam arỳm me nãmẽ bãmbê òdjỳ'ã memã adjàpnênho aba. Me kum ar abê kêt'ã memã adjàpnênho aba. Metĩndjwỳnh te memã 'ã karõn memã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabẽn ma”, ane.

Nãm te memã ane ga me arỳm Metĩndjwỳnh kabẽn jao me kukràdjà kajgon kupa'ã memã akukràdjà punu ja jarên arỳm nãmẽ bãmbê òdjỳ'ã memã adjàpnênho aba.

⁷ Me ga ne ga me amijo ajẽx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Mrãmri ne me bakukãmãre Idjaij me

ajã kabên ne. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam me ajã me bakukãmãremã kum,

⁸ “Be, me ja ne me arĩk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarênho ban ôkre kadjwýnhbê jãm ate ibê krãn ba.

⁹ Ne arĩk imã irax jarênh kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjã'ã memã kum, ‘Metĩndjwýnh kukràdjã’, anhÿro ba.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane ga me akam-ingrãnyre ajêx ne akukràdjã kajgoo Metĩndjwýnh kukràdjã memã arênho aba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx. Nãm Jeju ã mebê pardjêu arkum ane.

¹⁰ Ne kam amiwÿr me krãptĩ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunĩ iman ikabên markumrêx.

¹¹ Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arÿm ajaxwe”, anhÿro ba. Nhym be, djãm me'õ mÿjja 'õ krê nhym Metĩndjwýnh arÿm kum, “Ja ne ga krê. Arÿm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkĩnhĩkam ne memã arê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhĩkam ne memã arê. Apÿnh axwe 'õkam ne Metĩndjwýnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹² Kam kôt ba djwýnh ar 'ÿr bõx ne Jejumã kum,

—Ë, mebê pardjêu kute akabên markam arÿm ngryk ne, ane.

Nhym me'ã arkum,

¹³⁻¹⁴ —Ga, me no rã ne me amikukãm rĩt kêtja pumũ. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rã me no rã japrõ kute meo ba jabej nhym arÿm amê kre'õkam tÿm. Mebê pardjêu ne me kute me urãk. Nãm me 'êx ne memã, “Ba ne ba ije Metĩndjwýnh mar”, anhÿro ba. Nhym be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ar ba nhym me adjwýnhdjwÿ kute Metĩndjwýnh mar kêt. Mebê pardjêu 'êx ne kute memã anhÿro bakam dja Ibãm arÿm memã o pãnh ne me

biknor tokry djãkam me kumê kute mrãmri ne me kute 'ê kadjãr ne rũm mênh pyrãk. Kwãrĩk wãnh me rã'ã. Nãm ã Jeju mebê pardjêu'ã ane.

¹⁵ Nhym Pedru kum,

—Nã gãm ar imã, “Djãm me mÿjja 'õ krê nhym Metĩndjwýnh kum, ‘Ja ne ga krên arÿm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne. Mÿj'ã ne ga akabên jarê? Ar imã arê bar kuma. Nãm ã Pedru Jejumã ane.

¹⁶ Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar gadjwÿ ar aje mÿjja mar kêt rã'ã?

¹⁷ Mÿjja me kute krên ne me tikkambit wangij. Ne kam atykmã arÿm apõx.

¹⁸ Nhym be, me ajkwa kurũm me kabên punu apõxja ne me kute amim mÿjja'ã karõ djã kurũm apõx. Kam Metĩndjwýnh arÿm memã axwe jarê.

¹⁹ Me kute amim mÿjja'ã karõ djãkam amim mÿjja punu'ã karõn arÿm me kurũm apõx.

Nãm me kute me par'ã amim karõ.

Ne kute me prõ puro nãr me mjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwýnh nãr mjên djwýnh kupa'ã kurê'ã amim karõ.

Ne kute mÿjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne memã 'êx'ã amim karõ.

Ne kute Metĩndjwýnh japrÿ'ã amim karõ.

²⁰ Me axweja kunĩ ne me kurũm apõx nhym Metĩndjwýnh arÿm memã axwe jarê. Nhym be, me kute aminhikra põnh kêt ne kute õ kwÿ krên ja ne Metĩndjwýnh kute memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrêx'ã ujarênh.

Mak 7.24

²¹ Ne kam Jeju arÿm mebê tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Xirumẽ Xidõ bu'ã pyka'ÿr bõx.

²² Nhym pykabê Kanaãkam me'õ nire pyka wãkam ar ba. Mebê idjaer ne me wão me bajtem. Me'õ nire kam

ar ban arým Jeju'ÿr bôx. Ne kam kàj bê kum,

–Bēnjadjwÿr djwÿnh, Dawi tàmdjwÿ, gop amã ikaprĭ. Me karõ punu ne ari ikrao bikēho ba, ane.

²³ Nhy m tu kubê anhikrēn itō ne. Nhy m kôt ba djwÿnh ar 'ÿr bôx ne kum,

–Dja ga amũ ano gê tē. Nãm ari gwaj bakôt àmra tē, ane.

²⁴ Nhy m arkum,

–Djãm me bajtem'ÿr ne Metĭndjwÿnh ijano ba tē? Kati. Mebê idjaer'ÿr ne ijano ba tē. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne mrykĭ'ātomi no biknor pyrāk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'ÿr ne ijano ba tē, ane.

²⁵ Nhy m kam arým ni bajtemja 'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne arým parbê kōnkrão nhÿn ra:x man kum,

–Bēnjadjwÿr djwÿnh gop ikôt o kangōn ikrao mex, ane.

²⁶ Nhy m õ mebê idjaer'ã me prĭre jakren kum,

–Nok ba ren rop kraremã me prĭre nhõ djwÿ rē nhy m ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwÿ'ã ajarē? Kati. Kute meo mex djã'ã ne djwÿ jakren kum 'ã ajarē. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prãm kêt. Õ mebê idjaer'ÿr ne Metĭndjwÿnh Jeju jano. Kute õ mebê idjaerbit kumrēxo mexo bamã. Kam ne nimã kum,

–Nok ba ren rop kraremã me prĭre nhõ djwÿ rē nhy m ren kam punure, ane.

²⁷ Nhy m nija arým amim,

–Ijã ne rop krare jarē, anen arým kum,

–Tukwa, mrãmri Bēnjadjwÿr djwÿnh. Kôt ne ga arē. Nhy m be, godja wãnh õ wÿnh nhõ pĭponh krakri djwÿ jaũm rôrôk. Aũmbit dja rop krare kukrē. Kam gop badjwÿ ibê rop krare pyrāk tu imã ikrao mex, ane.

²⁸ Nhy m Jeju kum,

–Me'õ nire, ga ne ga tu amim ikamnhĭx me:xkumrēx. Akabēn kôt ne ba arým akrao mex, ane. Nhy m myt tãm kam kra arým mex ne.

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mak 8.1

²⁹ Nhy m kam Jeju arým pyka ja kurũm tēn imôtibê Garrēja'ÿr tēn 'ÿr bôx. Ne kam arým krãnh'ã tēn wabin nhÿ.

³⁰ Nhy m me krãptĭ: arým 'ÿr bôx. Nãm me 'ÿr me punuo mōn 'ÿr meo bôx. Me mrãnh kêtme me no rãmē me kabēn kêtme apÿnh me kukrãdjã punumē apÿnh me punu djã 'õdjwÿ krãptĭ:ja ne me 'ÿr meo mōn meo bôx ne Jeju parbê me adju:w nhy m arým meo mex ne.

³¹ Jeju meo mex nhy m me krãptĭ: arým me omũ. Me kabēn kêt arým kabēn mex. Me apÿnh kukrãdjã punu arým kukrãdjã mex ne. Me mrãnh kêt arým mrãnh mex ne. Me no rã arým rĭt mex ne. Nhy m me arým me omũn te kute marmã mekam no tyn kumex. Ne kam arým mebê idjaero ba djwÿnhmã rax jarē. Metĭndjwÿnhmã rax jarēho kume:x.

³² Nhy m kam arým amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhy m ar bôx nhy m arkum,

–Imã me krãptĭ:ja kaprĭ. Me iro'ã krĭ'ã arým akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arým me õ mÿjja kêt. Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ũrkwãmã me ano nhy m ren pry konenh ren me arým rerekre nhy m ren tyk djã me kupa, ane.

³³ Nhy m kôt ba djwÿnh ar kum,

–Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĭ:ja kady djwÿ kume:x prãmje. Mÿj got gwaj me kady nē? ane.

³⁴ Nhy m Jeju arkum,

–Mÿj ne ar anhõ djwÿ kute? ane. Nhy m ar kum,

–Djwÿ kubê 7. Tepprãredjwÿ ngrêre, ane.

³⁵ Nhy m kam arým me krãptĭmã 'ã karōn kum,

–Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhy m me kam arým nhÿ.

³⁶ Nhy m kam arým djwÿ kubê 7 jamÿn tepprãre jamÿn o Metĭndjwÿnhmã amikĭnh jarē. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwÿnh arkum kungã nhy m ar mã me krãptĭmã adjuw.

³⁷ Nhyam kam me kunĩ kwỳ krên arỳm ajne. Nhyam kam me arỳm aũm karwàn kaxnokaikam kungij. Kungij nhyam arỳm kaxnokai ipubé 7 ne 'ã kâtãm.

³⁸ Be, me my kubê 4.000 ne ò kwỳ krê nhyam me niremê me prĩre'ã akre kêt.

³⁹ Nhyam kam arỳm amũ me anon kam kã'òkam nhỹ. Ne kam nox ne pykabê Madara'ỳr mōn 'ỳr bōx.

16

Kute kàjkwa kurũm mỳjja'õ nhipêx'ã me kum à'wỳr.

Mat 12.39; Mak 8.11

¹ Nhyam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ỳr bōx ne mrãmri kubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx jabej kum,

—Goja kàjkwa kurũm mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũn kôt ama, ane.

² Nhyam memã kum,

—Arỳm myt djãrmã nhyam myt ngjêx djãkam kàjkwa kamrêk. Ga me kam 'ã abenmã kum, “Dja kryrãm kàjkwa mex”, ane.

³ Nàr, arỳm myt katormã nhyam myt apōx djãkam kàjkwa kamrêk ne kakrã kumex ga me kam 'ã abenmã kum, “Akati jakam dja na kumex”, ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metĩndjwỳnh mar mex. Aje kàjkwa mex mar nàr aje kàjkwa punu mar. Mỳkam ne ba me akam ar ibari mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ne me amã mỳjjao amirĩto iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omũnh kajgon amim, “Je tō mỳj'ã”? anhyr kajgon mar kêtumrêx.

⁴ Me ga akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mỳjjakôt ari Metĩndjwỳnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwỳ kute kum prō djwỳnh kĩnh ngriren kute mebê prōo àkĩnho baja pumũ. Me gadjwỳ ne ga me amã Metĩndjwỳnh kĩnh ngriren ari kubê amijo akêxo aba. Ne kam me aje omũnh kadjy ije me amã mỳjja pumũnh kêt nhipêx jabej. Djãm kam ije me amã ipêxmã? Kati. Ije me amã ipêx me aje omũnh prãm kêtumrêx. Dja ba ã amijo Metĩndjwỳnh kukwakam ujarênh djwỳnhbê Djōnaj pyræk. Dja ga me

jabit pumũ, ane. Tyk ne akubyn tĩn'ã ne ã Jeju memã ane. Ne kam arỳm mebê akêx ne mã tẽ.

Djwỳ nhigot djã'ã ujarênh.

Mak 8.14

⁵ Ne kam ar imôti'ã rên akàx nhikjêMã bōx. Nhyam kôt ba djwỳnh ar djwỳo amak kêt katin arỳm Jejumã arê.

⁶ Nhyam arỳm me kukràdjã kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwỳ nhigot djã djwỳ djômkam kapĩnja pumũ. Nhyam arỳm djwỳ tỳx me:x ne. Ar gadjwỳ dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe mex ne. Mebê pardjêu kukràdjã nàr mebê xadjudjêu kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỳx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Nãm ã Jeju nêje ar kukrào ane.

⁷ Nhyam kam ar ari 'ã aben kukij ne arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwỳ byr kêtumkam ne ã gwaj bamã ane, ane.

⁸ Nhyam Jeju arỳm ar kabên man arkum,

—Ar aje amim imar ngri:re. Mỳkam ne gar aben kukij ne abenmã kum, “Gwaj baje djwỳ byr kêtumkam ne ã gwaj bamã ane”, ane?

⁹ Djãm ar aje mỳjja mar kêt rã'ã? Mỳj'ã ikabên kute amijakreja djãm aje mar kêt rã'ã? Ar akubyn amijo tẽn ije djwỳ kubê 50 mebê 5.000o djuw mex'ỳr amijo bōx. Mỳj ne ar aje djwỳ janhy karwànkhkam kaxnokai ipu kuten 'ã kâtãm ne?

¹⁰ Ar akubyn amijo tẽn ije djwỳ kubê 70 mebê 4.000o djuw mex'ỳr amijo bōx. Mỳj ne gar aje djwỳ janhy karwànkhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwỳ kume:xo ije meo djuw mexja pumũ. Djãm arỳm ne gar o ajamak kêt kati?

¹¹ Djãm djwỳ'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tỳx. Kwãrĩk wãnh mebê pardjêu kukràdjã, nàr mebê xadjudjêu kukràdjã, kute djwỳ nhigot djã

pyràk kwārīk wānh kôt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwý'ã ije ar amã ja jarēnh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju arkum ane.

¹² Nhyam kam ar arým kuma. Kute Ar kubê me kukràdjà puma. Kute Ar kubê mebê pardjêumê mebê xadjudjêu kukràdjà puma. 'Ã ne djwý nhigot djà amijakre. Tãm ne ar arým jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bēnjadjwýrbê kumkati jarēnh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³ Be, Piripi nhõ krīraxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krī djari. 'Ýr ne Jejumê kôt ba djwýnh ar mō. Ar 'ýr mōrkôt nhyam Jeju arkum,

–Ë, ar imã ijã me ujarēnh jarē ba kuma, ane.

¹⁴ Nhyam ar arým kum,

–Nãm me kwý ajã, “Ngômã me angjēnh djwýnhbê Djuão. Ta ne akubyn tñ ne ar ba”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnh raxbê Erij”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãre Djeremi. Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnhbê Djeremi”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

¹⁵ Nhyam ajte arkum,

–Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

¹⁶ Nhyam Pedru kum,

–Abê me inhõ Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Abê Metĩndjwýnh tñ ne ar baja Kra, ane.

¹⁷ Nhyam Jeju Pedrumã kum,

–Ximão, Djônaj kra. Djãm pykakam me'õ ar ba ne amã ijarē ga ima? Kati. Kàjkwakam Ibãm ne amã ijo amirīt ga ima. Kam ne ga akĩ:nhkumrēx ne.

¹⁸ Ga ne ga imã, “Abê me inhõ Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Kadjy ne Metĩndjwýnh ajano ga bôx. Ga abê Metĩndjwýnh tñ ne ar baja kra”, ane. Ba amã arē ga ama. Ga abê Pedru. Mrãmri, kēn'ã ne anhidji amijakre.

Akabēn mex jakôt ne ga arým atýx ne aje kēn pyràk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arým amim me utà nhyam me arým akudjwa týx kute kēn týx pyràk. Me kute amim imar kunija dja me tý:x nhyam arým Xatanaj nhõ me àpēnh te kute meo àpanhmã ne te kute me biknor tokry djàkam meo biknormã.

¹⁹ Dja ga aje mrãmri ne me'õ kute bēnjadjwýr nhõ kikrekam o kajkep djào ba pyràk. Me'õ kikre'ã kuta nhyam me arým wadjà nàr kikre'ã ijē týx ne arým mebê aptà nhyam me àr kêtumrēx. Aje me'õja pyràk. Dja me amim imar kêt ga arým mebê aptà. Nhyam kam kàjkwakam Ibãmdjwý arým akôt amikabēn djin arým mebê aptàn amim me utàr kêt ne ar meo ba kêt. Nàr, dja me amim ima ga memã kum, “Ajrã. Kôt ar aba”, ane nhyam kàjkwakam Ibãmdjwý arým akôt amikabēn djin memã kum, “Ajrã. Ikôt ar aba”, anen arým amim me utàn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane.

²⁰ Ne kam amijã kôt ba djwýnh arkum karõ. Metĩndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bēnjadjwýrbê kumkati mē. 'Ã ne me kum Kritu jarē. Nãm amijã arkum karõn arkum,

–Kwārīk wānh me'õmã kum, “Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banhõ Bēnjadjwýrbê kumkati”, anhýr kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Amikukãm amityk'ã ujarēnh.

Mak 8.31; Ruk 9.22

²¹ Ne kam ja nhijukri arým kôt ba djwýnh arkum,

–Krīraxbê Djeruxarēkam itokry kumexmã ne Metĩndjwýnh ijano ba arým 'ýr itēmmã. Dja ba kam bôx nhyam mebēngētmē me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mōjdjê kukràdjà mar djwýnhmē ijo bikēnh kumex nhyam me arým ibĩ. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itñ ne, ane.

²² Nhyam kam Pedru arým Ar kubê Jejuo tēn ar kàxã nēje kum bēn týxmo krax ne kum,

–Bênjadwÿr djwÿnh, gop gê Metîndjwÿnh kum akaprî. Djâm ga dja me abî? Arkati, ane.

²³ Nhyr Jeju akêx ne Pedrumã kum,

–Arÿm akabên kute Xatanaj kabên pyrãk. Amÿ imã akre rax ne dja. Aje Metîndjwÿnh bê ijo akêx prãm pyrãk. Metîndjwÿnhkôt adjumar kêt. Me kum ikînh kêtja kôt ne ga adjumar djà dji, ane.

²⁴ Nhyr kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum,

–Gêdja gar ajô mã ikôt abikamênh prãm jabej kwârîk wânih amidjwÿnhbit mar kêt. Dja ga amim, “Djâm ba ije amijo ikînhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kady inhô pîte'y mÿn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhô pîte'y mÿnh mãn prãbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamê.

²⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djakam tẽ. Nhyr be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhyr me kute me bîn jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tîn ne ba rã'ã: rã'ã ne.

²⁶ Ne ren me'ô pykabê mÿjja mexja kunî, nêkrêx kunîja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyr ren ô nêkrêxja ren wânih kumex. Nhyr mÿj pãnh ne ne ren Metîndjwÿnhmã arê nhyr ren akubyn o tîn nhyr ren kum amijo pãnh? Arkati. Dja te kum pãnh jarê nhyr akubyn o tîn prãm kêtumrêx.

²⁷ Ba ije amijo inhî ne me'ÿr irwÿk dja ba Ibãm jadjênhmê umao ipyma:n me'ÿr bôx. Kady mrãnh djwÿnh pyma:mê ro'ã me'ÿr bôx. Ne kam me ï pÿnhkôt me kunîmã o pãnh ne. Me axwe kôt nâr me kute katât amijo ba kôt memã o pãnh ne.

²⁸ Ba ar amã arê. Ije amijo inhî ne ar awÿr ibôx. Ibãm dja ijã bênjadwÿr rax mê. Dja ba bôx ne ipymao ar apytàn ar ar ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atînrî iraxkôt ipumÿ, ar akady ibênjadwÿr rax ne ipymakôt ipumÿ.

Mrãmri ne ba ikabênja. Nãm ã Jeju arkum ane.

17

Kute amijo atemã'ã ujarênh.

Mak 9.2; Ruk 9.28

¹ Jeju memã ane nhyr kam ar'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx. Nhyr kam Jeju arÿm Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro tẽn krãnh prêkti'ã aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja.

² Ne kam arÿm ar kabem amijo atemã. Ne nokre jadjênh kute myt jadjênh pyrãk. Nhyr ô kubêkã arÿm aka:n kam adjê:nh.

³ Nhyr kam me bakukãmãrebê Môjdjêmh Erijmê arÿm arkum amijo amirît ne. Ar Jejumê abenmã ujarênh dja nhyr ar arÿm ar omÿ.

⁴ Nhyr kam Pedru Jejumã kum,

–Bênjadwÿr djwÿnh, jakam arÿm gwaj bakînhkumrêx. Amã kînh jabej dja bar ar amã kikre kryre nhipêx. Dja bar amã 'ô nhipêx ne Môjdjêmh 'ô nhipêx ne Erijmã 'ô nhipêx, ane.

⁵ Nãm kum kabêno dja nhyr kakrã jadjênh arÿm ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arÿm ar kuno. Nhyr ar aêrbê Metîndjwÿnh kakrã kurÿm kabên nhyr ar kabên ma. Nhyr arkum,

–Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Tãm wã dja gar kabên man kôt ar amijo aba, ane.

⁶ Ar kabên ja man arÿm madjà kreti. Madjà kretin tu mÿrbê tÿm ne nõ.

⁷ Nhyr Jeju ar'ÿr bôx ne ar kupên arkum,

–Kajmã ar dja. Kwârîk wânih ar atîn prãm kêt, ane.

⁸ Nhyr ar kajmã rît nhyr arÿm Jeju pydjibit dja nhyr ar omÿ. Arÿm ne Môjdjê ar ar aêrbê mã tẽn arÿm amirît kêt ne.

⁹ Nhyr kam ar arÿm krãnh prêkti'ã rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhyr Jeju arÿm arkum 'ã karôn arkum,

–Ar aje ipumÿnhja kwârîk wânih on me'ômã 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo

inhîja ityk ne akubyn itînkambit dja gar 'ã ajarê, ane.

¹⁰ Nhyam kôt ba djwýnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

–Mýkam ne Môjdê kukràdjà mar djwýnh memã kum, “Erij kumrêx dja bôx nhyam kam Metîndjwýnh ar meo ba”, ane? Mýkam ne me memã ja jarê? ane.

¹¹ Nhyam Jeju arkum,

–Be, mrãmri, gêdja me'õ kute Erij pyrãk kumrêx bôx ne akubyn Metîndjwýnh'ýr me kunîo akêx ne. Meo akêx nhyam me arým amim maro ba.

¹² Ba ar amã arê gar ama. Me'õ kute mrãmri ne Erij pyrãk arým bôx nhyam me kute mar kêt ne arým amikînhje o bikênho ba. Badjwý ije amijo inhî dja me ijo bikênho ba ba itokry ne, ane.

¹³ Nhyam kam kôt ba djwýnh ar amim,

–Be, ngômã me angjênh djwýnhbê Djuã'o'ã ne ar imã ane, ane.

Me karõ punumã àkjêr.

Mak 9.14; Ruk 9.37

¹⁴ Kam Jeju ar arým krãnh'ã rwýk tẽ. 'Ã rwýk tẽ:n arým me krãptîja'ýr bôx. Nhyam kam me'õ 'ýr bôx ne parbê kônkrão nhýn

¹⁵ kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, amã ikra kaprî. Ikra ibê tyk ar ban amijo bikênh krãptî. Nãm mã tyn kuwykam rôrôk ne ngôkam nox.

¹⁶ Nã bãm akôt ba djwýnh ar'ýr o bôx nhyam ar te kute o mexmã o ane, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju me'ýr akêx ne memã kum,

–Je, me akamingrãny aje amim ikamnhîx kêtumrêx ne ajaxwe. Mýj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awýr bôx ga me ajamakre kêtumrêx ne prîne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arîk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabên ne kum,

–Amrê akrao tẽ, ane.

¹⁸ Nhyam arým 'ýr o tẽn o bôx nhyam Jeju arým kum akij. Me karõ punu

kute kra bôktio bajamã akij nhyam arým kum iren kurûm katon mã tẽ. Nhyam arým myt tãmkam mex ne.

¹⁹ Nhyam kam Jeju tẽn ate dja nhyam kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bôx ne kum, –Mýkam ne bar te: ije me karõ punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁰ Nhyam Jeju arkum,

–Djãm ar aje kujaêk kadjy tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx? Kati. Ar aje kadjy tu amim kamnhîxkumrêx kêt. Dja gar tu amim kamnhîxkumrêx. Be, me kute tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêxkam me kute rerekre pyrãk. Ga, pidjôbê motadu 'ydjwý ngri:ren rere:kreja pumû. Nhyam be, kati. Motadu 'y arým krekam ingrôt ne abatãnh ne kam arým abatã:nh ne. Ar gadjwý dja gar tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx ne kam kute arerekre pyrãk nhyam arým ar amã mýjja jabatãnh nhípêx. Kute mýjja rûnh kunî nhípêx mar. Gar ren kadjy tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx ne ren krãnhjamã kum, “Krãnh, amû ajkamê”, ane nhyam ren arým amû ajkamê. Djã ne gar ren te aje mýjja 'õo anhýrmã? Kati. Ne gar ren apýnh mýjja kadjy tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx nhyam ren arým ar amã ipêx ne. Nhyam be, kati. Ar aje tu amim kamnhîxkumrêx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²¹ Nhyam be, me karõ punu kute bôktio baja mebê tý:x. Me kute Metîndjwýnhmã o à'wýr ne kum amijajburkambit arým apôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyam kam ar arým pykabê Garrêjakam ar ba. Nhyam kam Jeju arkum,

–Ba ije amijo inhî dja me'õ ibê amijo akêx ne memã ikanga.

²³ Nhyam me kam arým ibî. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itîn, ane. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým kaprîre ne.

Pi'ók kaprîo atom djwýnh'ã ujarênh.

²⁴ Nhyam kam ar krîraxbê Kapanã'ýr tẽn 'ýr bôx. Nhyam kam pi'ók kaprîo atom djwýnh ar ba. Ar kute

Metĩndjwýnh nhõ kikretio mex kadjy pi'ók kaprĩo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ýr bõx ne Jeju jabej kukij ne kum,

–Djãm ar anhõ ujarẽnh djwýnh kute Metĩndjwýnh nhõ kikreti kadjy memã pi'ók kaprĩ nhõrmã? ane.

²⁵ Nhyh arkum,

–Nã. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kikremã wadjàn Jeju'ýr bõx ne amikabẽn mar tõrãm nhyh Jeju kumrẽx kum,

–Ximão, mýj ne ga kam mar on? Mýj xêbê gêdja pykakam me bẽnjadjwýr pi'ók kaprĩo atomo ba? Pi'ók kaprĩbê ipõxuo atom nàr pi'ók kaprĩbê kributuo atom. Mýj xêjabê dja o atom? Djãm ta kra Ar kubê dja o atom nàr djãm õ àpẽn kajgobê o atom? ane.

²⁶ Nhyh Pedru kum,

–Õ àpẽn kajgobê dja pi'ók kaprĩo atom, ane.

Nhyh Jeju kum,

–Mrãmri, õ àpẽn kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'ók kaprĩo atom kêt.

²⁷ Bir be, gu babê Metĩndjwýnh kra. Kam Metĩndjwýnh gu babê pi'ók kaprĩo atom kêt. Gê te gu babê pi'ók kaprĩ byr kêt gu ba dja gu tu o atom djwýnh arkum kungã. Metĩndjwýnh nhõ kikreti kadjy o atom djwýnhmã kungã. Gwaj ren arkum õr kêt nhyh ren me abenmã gwaj bajã kabê:n ne. Aje, imõti'ýr dja ga tẽn 'ýr bõx. Ne kam kum anhõ kadjàt mẽ. Dja tep'õ kumrẽx 'ã wajêt ga o wabin abyn ajkwa põt. Ajkwakam dja ga ngõnhponho pi'ók kaprĩ pumũ. Tãm dja ga aby gu amikadjy arkum kungã, ane. Nhyh kam arým ã anen arým arkum kungã.

18

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5

¹ Nhyh kamã kõt ba djwýnh 'õdjwý ar 'ýr bõx ne kukij ne kum,

–Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar

meo bakam nhýnh ar ijõ dja bar iraxo aben jakre? ane.

² Nhyh amiwýr me'õ prĩre 'uw nhyh 'ýr bõx nhyh ar ipõkri kudja.

³ Ne arkum,

–Dja gar on amirax jabejja kangam amijo angriren amijo akåtãm. Amijo angrire kute me prĩre pyræk. Godja gar amirax jabej rã'ã djãm kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kõt ar abamã? Kati. Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam kõt ar aba prãm kêt kumrẽx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx.

⁴ Kam me kute amijo ngrire kute me prĩre ja pyræk tãm ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam ne raxo kute me kunĩ jakrenh.

⁵ Nhyh kam me kute ikukwakam kum me prĩre kute ja pyræk kĩnh, kum me'õ kåtãmja kĩnh ne kam arým badjwý kum ikĩnh.

⁶ Nhyh be, me'õ kute me prĩre pyræk ne ajbir kute amim imar ny nhyh kam ren ate me'õja axwe'ã kum apnê nhyh ren arým kõt axwe nhyh kam ren pãnh me mut'ã kẽnpoti nhõ, kute kum axwe'ã àpnẽn djwýnhja mut'ã ren kẽn jabatàn nhõ ne ren ngõnhmã kumẽ, ngõ jabatàn nhipõkri kumẽ nhyh ren ngõ kubĩ. Ja ne kàjbê tokry. Tokry ngrire. Nhyh be kati, dja prĩne Metĩndjwýnh o ajkê nhyh tokry ra:x ne.

⁷ Ý, watĩ:re. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpnẽn dja me tokry ra:x ne. Mrãmri dja me axwe'ã memã àpnẽn ba. Nhyh be, kute 'ã memã àpnẽn djwýnhja watĩ:re. Dja tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁸ Ga, me kute apýnh amikukràdjào àpẽn jaxwe prãmja pumũ. Ar kute àpẽn jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

–Ne ga ren ar ajaxwe kadjy an-hikra nhikjêo aje mýjja punu kupẽn prãm nàr ar apar nhikjêo mýjja punu'ýr amrãnh prãm mýj ne gar

ren on? Bir, ga ren ar on krâtan rûm amibê amê. Ne ren kam te anhkra nhikjê kêt nâr apar nhikjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktâ anhkra râ'ã nâr aktâ apar râ'ã nhym Metîndjwýnh ren kuwykam ar amê. Kuwy pôk râ'ã: râ'ãkam ren ar amê gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mýjja punu pumûnh prâm mýj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rûm amibê amê. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktâ ano râ'ãn ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djâkam kuwykam tèn ren kam akaprîkumrêx, ane. Djâm mrâmri ne ar kute aminoo pôx ne aminhkra krâkâr ne amipar krâkârmã Jeju arkum 'ã karõ? Kati, ar kute âpênh jaxwe krâ'yrn kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjâ krâkârmã arê.

Mrykî'ãtomti biknor'ã ujarênh.

Ruk 15.4

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me'õ kute me prîre pyrâk djâm ar amã kurên aje kum kajgo jarênhmã? Kati. Kwârîk wânh. Mýkam? Bir, djâm kajgo? Kati. Mýkam? Bir, kadjy mrânh djwýnh kute me prîreo djuw mex djwýnhja ne kute kâjkwakam Ibâm pumûnh râ'ãkam. Ba ne ba ar amã ja jarê.

¹¹ Be, ije me axwe pytârmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhî ne me awýr ruw, ije me axwekam me biknorja pytârmã.

¹² Ar gadjwý dja gar adjukaprî. Godja me'õ nhõ mrykî'ãtomti krâptî kubê 100 nhym kam pydji kubê màt ne biknorja. Mýj dja me'õja on? Bir, dja mry krâptîbê 99jamã ire gê wânh kutêp kumex, nhym kam krânh'ýr kôt tẽ, pydji biknorjakôt tẽ.

¹³ Godja kum kator jabej ne kam arým kî:nhkumrêx. Kute pydji biknorjamã katorkam dja kî:nhkumrêx. Ne mry'ã kâtâmbê 99 biknor kêtjakam dja

kînh ngrire. Ba ne ba mrâmri ar amã ja jarênhkumrêx. Be, ije ar amã idjujarênhjakam mýj dja gar kam ama?

¹⁴ Bir, kâjkwakam Abâm djwýnhdjwý, djâm me'õ prîre kute âmja pyrâk pydji biknor nhym kam kînh got? Arkati. Kam kînh kêtumrêx. Ukaprîkam kam kînh kêtumrêx. Tãm dja ga amim aman kudjwa adjukaprî. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute me'õ jaxwe'ã arkum karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kam, aje me'õo akamy'õ godja ajo bikênh jabej ne arým axwe jabej. Ga dja ga adjukaprînkumrêx 'ýr tèn me kâxã kukjan kum akabên. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga arým Metîndjwýnh'ýr o akêx nhym ajte kôt ba.

¹⁶ Nhym godja kute amar prâm kêt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'õ pydji nâr amânhkrut 'ýr aro tẽ. 'Ýr aro tèn 'ýr aro bõx. Ne kam kukjan kum akabên gê ar amã amijarê gar ama. Gar ajamânhkrut nâr ar ajamânhkrut ne ikjêkêt dja gar arým ama. Amrêbê: Metîndjwýnh kabên kôt dja gar ã maro ane. Nãm me bakukâmãremã kum, “Dja me'õ amijarênh jabej. Gê ar amânhkrut nâr ar amânhkrut ne ikjêkêt kabên kôt memã arê.

Ar kute kabên mar kôt arê nhym me arým kuma. Ar axikôt kabênkam dja me ar kabên man arým abenmã kum,

“Mrâmri me'õja kute amijarênh nhym ar kute kabên kôt arênhkumrêx”, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metîndjwýnh me bakukâmãremã ane. Metîndjwýnh kabên jakôt dja gar ajamânhkrut ne ikjêkêt ne me'õja'ýr tèn 'ýr bõx ne ama.

¹⁷ Godja gar gadjwý te kukjan kum akabên nhym kute ar amar prâm kêt ne mã axwe prâm jabej gar me kute amim imarjamã arê. Me kute aben pydjikam memã arê. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabên nhym kute me mar prâm kêt ne mã axwe prâm jabej

gar abenmã kum, “Kute Metĩndjwýnh mar kêt. Ga, axwe prãm rá'ãja pumũ”, ane. Dja gar ã abenmã anen arým o kute me bẽnjadwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh jaxwe pyræk. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁸ Ne kam ajte arkum,

–Ba ar amã arẽ gar ama. Dja me amim imar kêt gar mebê aptà nhym kàjkwakam Ibãmdjwý dja ar akôt amikabẽn dji. Nàr, dja me amim ima gar memã kum, “Ajrã”, ane, kàjkwakam Ibãmdjwý dja ar akôt amikabẽn dji. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx.

¹⁹ Ba ajte ar amã arẽ gar ama. Godja gar ajamãnhkrut pykakam kum mýjjao a'uw nàr kum me'õo a'uw ne axikôt 'ã ar akabẽn dji, kàjkwakam Ibãm dja arým ar aman ar akabẽn kôt ã anen ar amã mýjja ngã nàr me'õo kaprĩmã kĩnh jadjàn nàr me'õo mex. Ar akabẽn kôt dja ã ane.

²⁰ Mýkam? Bir, godja me'õ ar amãnhkrut nàr ar amãnhkrut ne ikjêkêt ikabẽnkôt bikprõnh jabej badjwý dja ba ar ro'ã akuprõ. Kam dja Ibãm ar akabẽn kôt ã ar amã o ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ ukapri kêt'ã ujarẽnh.

Mat 6.14; Ruk 17.4; Ep 4.32; Kor 3.13

²¹ Kam, Pedru Jeju'ýr bõx ne kum,

–Ije me'õo ikamy godja ari ikam axweo ba jabej. Mýj dja ba kam ingyryk kêt on? Djãm kam ingyryk kêt 'ikrãn ne kubê 7? Nàr kon? ane.

²² Nhym Jeju kum,

–Kati. Dja ga kam angyryk kêt ry typdji. Dja ga kam angyryk kêtbe 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70. Dja ga ã kam angyryk kêt ry typdjio ane.

²³ Kàjkwakam Bẽnjadwýr djwýnh dja pykakam amim me utàn ar meo ba. Kam dja kum me kaprĩ. Gwaj badjwý ne gwaj ren bamã me kaprĩ. 'Ã dja ba idjujarẽnh jakre gar ama. Pykakam bẽnjadwýr rax'õ. Nhym õ àpênh kwý. Amrêbê ne bẽnjadwýr õ àpênh kwýmã pi'ók kaprĩ ngã nhym ar kum o ba.

Nhym jakam arým kute akubyn Ar kubê õ pi'ók kaprĩo atommã.

²⁴ Ne kam kute amikraxmã ne arým 'ýr me àpênh'ã me omũnh djwýnh jano. Õ àpênh ja'ýr me àpênh'ã me omũnh djwýnh jano. Nhym 'ýr tẽn arým 'ýr bõx. Ne kam bẽnjadwýr'ýr õ àpênhjao tẽn o bõx. Be, amrêbê ne bẽnjadwýr õ àpênh jamã pi'ók kaprĩ kumex ngã nhym kum o ba. Pi'ók kaprĩ kume:x kubê 10.000 ne kum kungã nhym o ba. Kum ar o ba:n arým nhýnh o akno nhym arým pi'ók kaprĩ kêt ne.

²⁵ Õ me àpênh'ã me omũnh djwýnh bẽnjadwýr'ýr õ àpênhjao bõx nhym te kute akubyn õ bẽnjadwýrmã pi'ók kaprĩ nhõrmã. Te o ane nhym arým kam ngryk ne. Ngryk ne arým õ me àpênh'ã me omũnh djwýnhmã kum, “Inhõ àpênh ja ne ibê inhõ pi'ók kaprĩ kume:x ar o ban nhýnh o akno. Gu akubyn kubê inhõ pi'ók kaprĩ byrkumrẽx. Dja ga kubê õ mýjja kunĩ byn me kâtammã angã gê me kubyn pãnh amã pi'ók kaprĩ ngã. Nhym õ mýjja kêt ga ajte me kâtammã ta ï djwýnh ngã gê memã àpênh ar ba nhym me pãnh arým amã pi'ók kaprĩ ngã. Ga kam ajte memã prõmẽ kra ar kungã gê ar memã apê nhym me pãnh arým amã pi'ók kaprĩ ngã. Kam dja ga me kute amã pi'ók kaprĩ nhõr kunĩo atom ne iwýr o bõx ne imã angã. Ba kam arým akubyn inhõ pi'ók kaprĩ byrkumrẽx. Inhõ àpênhja kute ibê pi'ók kaprĩo biknor pãnh dja ba arým akubyn amim byrkumrẽx”, ane nhym me àpênh 'ã me omũnh djwýnh kum, “Gê tô, ba 'ýr”, ane.

²⁶ Nhym õ àpênhja arým õ bẽnjadwýr kabẽn man umaje parbê tým ne kõnkrão nhýn aminêje kum, “Bẽnjadwýr, gop adjy amimar tô. Dja ba ï akubyn anhõ pi'ók kaprĩ pãnh amã pi'ók kaprĩ kunĩ ngã”, ane.

²⁷ Nhym bẽnjadwýrja arým kum õ àpênhja kaprĩ: ne kum, “Aje, jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyryk kêt”, anen arým kum ire nhym kato.

28 Kute ò bēnjadjwýrbê pi'òk kaprī ra:xo biknor ja katon arým ro'ã àpēnh'ò jabej. Amrēbê ro'ã ar baja jabej. Bēnjadjwýr nhõ àpēnh ja ne amrēbê ro'ã àpēnh jamã pi'òk kaprī ngrire kubê 100bit ngã nhym kum kubyn ar o ba. Nãm ro'ã àpēnhja jabe:j ne arým kum kato. Kum katon arým mut 'amýn òkreny janên kum, “Aje imã pi'òk kaprīo abaja on akubyn imã angã”, ane.

29 Nhym ro'ã àpēnhja arým umaje parbê tým ne kōnkrão nhỹ. Nhỹn arým aminêje amijo a'uw ne kum, “Adjy amimar tô. Dja ba ĩ amã kunĩo pãnh”, ane.

30 Nhym kute bēnjadjwýrbê pi'òk kaprī kumexo biknorja arým ro'ã àpēnhkam ngyr:k ne. Ne kum kaprī kêt ne kum, “Kati. On dja ga imã kunĩo pãnh ne”, ane. Ne kam on krākamngōnhmã arē nhym me arým kabēnkôt kubê ijê. Kute mebê ijê djākam ãm ne o pãnhkambit katormã ne me kubê ijê. Nãm ã ro'ã àpēnhõ ane. On kute kum ò pi'òk kaprī ngrirebito pãnh kêt kam ã ro'ã àpēnhjao ane.

31 Nhym kam amũ bēnjadjwýr nhõ àpēnh kwý 'òdjwý arým 'ã omũn kam ar arým kam kaprī:re ne. Ukaprī kêt kam arým kam kaprī:re ne. Ne kam bēnjadjwýr'ýr tēn arým prīne kum 'ã ajarē. Ò àpēnhja kute kubê pi'òk kaprī kumexo biknorja'ã kum ajarē. Ukaprī kêt'ã kum ajarē.

32 Nhym kam bēnjadjwýr amiwýr ò àpēnhja 'uw nhym bõx nhym kum, “Inhõ àpēnh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhõ pi'òk kaprī kumexo aban ibê o akno ba amã, 'Imã o pãnh', ane. Ga te aje imã o pãnhmãn arým aminêje imã akabēn. Ba imã akaprīn arým amã, 'Aj. Jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyk kêt', ane. Imã akaprīkam ne ba ã akam ingyk kêtõ ane.

33 Ga ren ikudjwa ã amã aro'ã àpēnhja kaprīo anen kam ren ã ingyk kêtõ ane. Nhym be, kati. Aro'ã àpēnh ja amã anhõ pi'òk kaprī ngrirebito ba. O ba ga kam anhõ pi'òk

kaprī jabej kum akabēn. Nhym kam te kute akubyn amã òrmãn aminêje amã kabēn. Djã ne ga ikudjwa amã kaprī? Kati. Ga tu kam ingyk ne memã kanga nhym me arým kubê ijê.” Nãm ã bēnjadjwýr ò àpēnhjamã ane.

34 Ne kam arým kam ngyrkkumrēx ne. Bēnjadjwýr nhõ àpēnh kute ro'ã àpēnhkam ngyr ne kum kaprī kêtja pãnh ò bēnjadjwýr arým kam ngyrkkumrēx ne. Ne kam arým me kamjêr djwýnhmã kanga. Kute tokry kumexmã kamjêr nhym on kute o pãnh mex kadjy kum kanga. Nãm ã o ane.

35 Ne kam ar gadjwý, apýnh ar anhĩ djari, godja ar aje me'õo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amã kaprī. Mrãmri tu amã kaprīkumrēx ne axwe maro aknon tu kam ingyk kêt. Godja gar amã kaprī kêt ne kam ingyk rã'ã jabej kãjkwakam Ibãmdjwý dja kum ar akaprī kêt ar akam ngyr:k ne. Ije ar amã pykakam bēnjadjwýr'ã idjujarēnhja kôt dja ar akam ngyr:k ne.

19

Me kute prõ kanga'ã ujarēnh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kõ k 7.10

1 Jeju arkum ja jarēnh pan arým pykabê Garrêja kurũm katon tē. Nãm tē:n arým ngõbê Djodão nhikjēmã rēn pykabê Djudêja'ýr bõx.

2 Nhym me krãptĩ: ne me kôt mõ. Nhym tēn bõx ne kam arým kam meo mexo dja.

3 Nhym kam mebê pardjêu 'ýr bõx ne kute we kabēn kajgo jabej kukjērmã ne kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukrãdjã kôt me kute mýjja ngrirekôt tu prõ kangamã? ane.

4-5 Nhym memã kum,

—Adjãkamã ne mýjja kunĩ nhipêx djwýnh mymē ni ar ipêx ne memã kum,

“Kam dja me my prõ kadjy arým bãmmē nã arkum iren kam arým prõbit'ã ngrã ne.

Nhym kam ar ĩ abenã tÿm ne kam kute ĩ typdji pyrãk”, ane.

Djãm ar aje anhõ pi'õkkam ja pumũnh kêt?

⁶ Djãm ar ĩ amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ĩ typdji pyrãk. Be ga, Metĩndjwÿnh kute abenã ar mẽnha pumũ. Kwãrĩk wãnh me'õ abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

⁷ Nhym me kum,

—Mÿkam ne me bakukãmãre Mõjdjê memã 'ã karõn memã kum, “Gê me prõ'ã pi'õk no'õk ne kam kanga”? ane.

Mÿkam ne Mõjdjê ã memã ane? ane.

⁸ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prõ kanga jarê. Nhym djãm adjãkamã ne me ã prõo ane? Kati.

⁹ Ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me'õ prõ djwÿnh kangan kam atemã akãxbê me'õmã kabên ne kam 'ÿr mõn kam arÿm mrãmri krõ'ã o prõn arÿm axwekumrêx. Nhym be, prõja krõ'ã mjênkambit nhym myja kute kangakam axwe kêt. Nhym kam godja atemã me'õ my jadjwÿ arÿm prõ kangaja'ÿr mõr jabej. 'ÿr mõrkam arÿm o akĩn ajte adjwÿnhdjwÿ axwekumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁰ Nhym kôt ba djwÿnh ar kum,

—Djã nãm ã me prõkam ane? Nãm ren me kum amijã man ren kam kuprÿn ar ba, ane.

¹¹ Nhym arkum,

—Be, me kwÿ kukràdjã kôt ne aje arênhja. Me kwÿ tÿxkam ne me kum amijã ma. Me jabit ne me prõ kêt. Nhym be, me kwÿ ne me tÿx kêt ne kam kum amijã ma kêt ne arÿm prõ'ÿr mõ.

¹² Nhym be, me nã tikkrekam ne me kwÿ amijo ajkê. Me nire kadjy kukràdjã amijo ajkên kam kurê kêt ne. Nhym irãri me me kwÿo ajkê nhym kam me kurê kêt ne. Nhym me kwÿ kute kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ã nopdji kadjy ta kum amijã ma. Kum amijã man arÿm kum me nire kĩnh kêt ne. Dja gar amã amijã ma kadjy atÿx jabej amã amijã man

amã me nire kĩnh kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kum me prÿre kĩnh'ã ujarênh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³ Nhym kam me arÿm 'ÿr me prÿreo bõx. Kute me'ã ikra jadjwÿr ne Metĩndjwÿnhmã meo à'wÿr kadjy ne me Jeju'ÿr meo bõx nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm nêje memã bẽn tÿx.

¹⁴ Nhym Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh arek amrê me prÿre iwÿr mõ, ane. Kwãrĩk wãnh mebê adjãptãr kêt gê me arek amrê mõ. Me kute amijo me prÿre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gêdja kãjkwakam ibãm me utàn me kadjy bẽnjadjwÿr ne ar meo ba, ane.

¹⁵ Ne kam arÿm me prÿre'ã ikra jadjuw. Ne kam arÿm mã me kurũm tẽ.

Me'õ nêkrêx kumex'ã ujarênh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶ Tẽ: nhym me'õ 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, ga ne ga amexkumrêx. Mÿj dja ba Metĩndjwÿnhmã amijo ne gêt kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

¹⁷ Nhym kam kum arê. Kute Jejubê Metĩndjwÿnh Kramã kator kadjy ne Jeju arÿm kum,

—Mÿkam ne ga mÿjja mex jabej ikukij? Me'õ pykakam mex kêt kumrêx. Metĩndjwÿnh pydjibit mex. Metĩndjwÿnh me katãt kute amijo ba'ã memã karõkôt kukràdjã dja ga aman kôt ar amijo aban kam arÿm kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁸ Nhym kum,

—Nhÿnh kukràdjãjakôt dja ba amijo iba? ane.

Nhym kum,

“Kwãrĩk wãnh me par kêt.

Kwãrĩk wãnh mebê prõo adjãkĩnh kêt.

Kwãrĩk wãnh adjãkĩnhĩ kêt.

Kwãrĩk wãnh ajêx ne me kãmex jarênh kêt.

¹⁹ Amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma.

Amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga amã amijabêja pyrãk dja ga ã amibu'ã amã me ja jabêo ane”, ane.

Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã karõkam kabënja dja ga aman kõt katàt amijo aba ne kam atîn ne ar aba rà'ã: rà'ã ne. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nãm me'õja ajbir abatàn ne. Nhyim Jeju kum ane nhyim kam kum, —Nà, arým ne ba ja kunĩ man kõt katàt ar amijo iba. Ibõktikam ne ba kõt katàt amijo iban kam kõt ije katàt ar amijo iba rà'ã. Mýj dja ba ajte nèn kam itîn ne ar iba rà'ã: rà'ã ne? ane.

²¹ Nhyim Jeju kum, —Be, prĩne amex kadjy on tèn memã anhõ mýjja wã ngãn pãnh pi'òk kaprĩ byn me 'uwtĩ, me õ mýjja kêtjamã angãn o meo kĩnh ne kam amrẽ iwýr tèn mã ikõt ajkamẽ. Dja ga ã anen kam arým kàjkwakam anhõ mýjja mex kumex, ane.

²² Nhyim arým kuman kam akẽx ne mã tẽ. Kaprĩ:re ne tẽ. Be, õ nèkrêx ne kume:x. 'Á maje ne mã kaprĩ:ren tẽ.

²³ Nhyim Jeju arým kõt ba djwýnh arkum,

—Nèkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nèkrêx kumex gêdja me te kàjkwakam Bënjadjwýr kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bõxmã. Mrãmri ne ba ar amã arènhkumrêx.

²⁴ Ba ajte ar amã arẽ gar ama. Be, ga mry jabatànhebê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumũ. Me õ nèkrêx rùnhdjwý kute uràk. Nãm me te Metîndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bõxmã nhyim nèkrêx utà: ne, ane.

²⁵ Kõt ba djwýnh ar kute ja markam te kute marmã kam no tyn ku'ên arým abenmã kum,

—Je nhyim mýj me'õ gêdja Metîndjwýnh amim me utà? ane.

²⁶ Nhyim Jeju arým ar omũho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytâr prãmje. Nhyim be, Metîndjwýnh kute mýjja kunĩ mar. Kumãbit ne amirĩt ne. Ta ne kute me utàrkõt kute mar, ane.

²⁷ Nhyim kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhõ mýjja kunĩmã inhiren kam mã akõt ajkamẽ. Mýj dja bar pãnh kubyn o aminhõ? ane.

²⁸ Nhyim Jeju arkum,

—Ba ar amã arẽ gar ama. Ar ga ne gar arým mã ikõt ajkamẽ. Amrẽ mýjja kunĩ ny mõrkam dja ba ipyma. Ije amijo inhĩ dja ba imexo ipyma:n ikrĩ djà raxkam memã nhỹ. Ar gadjwý, ikõt ar abaja dja gar apýnh anhĩ djàri ar abënjadjwýr rùnh ne akrĩ djà rùnhbê 12kam memã akrĩ. Apýnh mebê idjaer ba djàri kubê 12 dja gar memã akrĩ, memã axwe pãnh jarènho akrĩ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarènhkumrêx.

²⁹ Kam godja me'õ imã àpênk kadjy arým õ mýjjamã irer jabej nàr õbikwamã irer jabej. Õ kikre nàr kamy nàr kanikwýnh nàr bãm nàr nã nàr prõ nàr kra nàr õ pykamã irer jabej. Godja arým õ mýjja ja'õmã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne pãnh kum õ mýjjao akrenh mex ne kum kungã ne pãnh kum õbikwao akrenh mex ne kum kungã. Kum õ mýjjamẽ õbikwamẽ krãptĩ: kubê 100 ngã. Nhyim kam arým Metîndjwýnh kõt tîn ne ar ba rà'ã: rà'ã ne.

³⁰ Nhyim be, jakam me rùnhõ kute-waja djãm me kute memã wa rà'ãmã? Kati. Me ja krãptĩ gêdja me kajgo mex ne me katẽ tẽ. Nhyim be, jakam me kajgo mex ne me katèn tẽmja krãptĩ gêdja me pãnh rùnhõ kutewa. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

20

Pidjòkòkam me àpênk'ã ujarènh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja memã o pãnh. 'Á dja ba õ pidjòkò djwýnh jakren 'ã ajarẽ gar ama. Õ pidjòkò djwýnh ne kry:ràm aminhũrkwã kurũm kato. Ne tẽ:n me abej. Kute õ pidjòkòkam kum àpênk kadjy me abej.

² Ne kam ar ja'ýr bõx ne arkum, “Dja ba ar adjàpênk pãnh apýnh ar anhĩ djàri ar amã pi'òk kaprĩ pýnh ne kungã”, ane. Nhyim ar kum, “Mrãmri”, ane. Nhyim arým amũ õ pidjòkòmã ar ano nhyim ar arým 'ýr

tê. 'Yr tèn 'yr bôx ne kam arým àpênh 'amý.

³ Nhyam kam arým kàjmã myt nhÿrbê 9 ora nhyam ò pidjôkô djwýnh ajte kato. Katon arým amũ me kute mÿjja nhôr djâbê mekadukam tèn bôx. Nhyam ar ja àpênh kêt ne dja nhyam arým ar omũ.

⁴ Ne ar 'yr bôx ne arkum, “Ë, ar gadjwý inhô pidjôkôkam tèn apê. Dja gar apê ba arým ar amã o pãnh katât”, ane.

⁵ Nhyam ar arým kabên kôt amũ 'yr tèn 'yr bôx. Ne kam àpênh 'amý.

Nhyam kam mêtjikam ajte katon tèn ajte tãm ne àpênh 'yr me kwý 'ôdjwý jano. Ne kam myt nhibôbê 3 orakam ajte katon tèn ajte tãm ne àpênh 'yr me kwý 'ôdjwý jano.

⁶ Nhyam kam arým amykry mexbê 5 ora nhyam ajte katon tê. Nhyam ar ja àpênh kêt ne dja nhyam arkum, “Mÿkam ne gar adjâpênh kêt nhyam arým ar ajã amykry”? ane.

⁷ Nhyam ar kum, “Bir, me'ô kute ar imã idjâpênh jarênh kêt kam”, ane.

Nhyam arkum, “Ar gadjwý dja gar tèn inhô pidjôkôkam apê. Dja ba katât ar amã adjâpênho pãnh”, ane. Nhyam ar arým 'yr tê.

⁸ Nhyam kam arým para nhyam ò pidjôkô djwýnh amiwÿr me àpênh 'ã me omũnh djwýnh 'uw nhyam arým bôx. Nhyam kum, “Inhô àpênh kunimã akabên gê ar bôx ga arkum àpênho pãnh. Dja ga ar kute àpênh 'yr ar katê môrjamã o pãnh kumrêx. Ne ar kunimã o pãnhô tê: nhyam ar kumrêx àpênh 'yr bôxja dja ga arkum o pãnh ne o pãnhô ino re”, ane. Nhyam me àpênh 'ã me omũnh djwýnh kum, “Gê tô. Ba akabênkôt memã o pãnh.” Nãm ã ò bënjadjwÿrmã ane. Ò pidjôkô djwýnhmã anen arým amiwÿr ò àpênh 'uw. Ar ku'uw nhyam ar arým 'yr bôxo dja.

⁹ Kam ar ja kumrêx 'yr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam àpênh 'yr môrja kumrêx 'yr bôx. 'Yr bôx nhyam arým apÿnh ar ï djâri pi'ôk kaprÿ pÿnh ne arkum kungã.

¹⁰ Nhyam amũ ar jadjwý aben tokmã 'yr bôx. 'Yr bôxo dja: nhyam arým arkum o pãnhô tê. Arkum o pãnhô tê: nhyam kam ar kumrêx àpênh djâ 'yr bôxja arým 'yr bôx. Ar ja ne ar amim, “Jakam dja ar imã kàjmã pãnh kamê”, ane. Ar 'yr bôx nhyam kam arým pi'ôk kaprÿ tãm ne arkum kungã. Pi'ôk kaprÿ pÿnhbit ne arkum kungã. Nhyam apÿnh ar ï djâri pi'ôk kaprÿ pÿnhbit jamý.

¹¹ Amÿn arým ò pidjôkô djwýnh 'ã kabên kume:x ne arê.

¹² Ne kam kum, “Ë, amykrykam ar kute ar ikatê àpênh 'yr bôxwã àpênh ngrire ne 'ã ora pydjibit apêx. Ar bajbit ne bar arngro tÿxkam idjâpênh 'iry ne. Djã ne ga katât ar imã o pãnh ne? Kati. Ga ren ar imã kàjmã pãnh kamên ren ar imã pi'ôk kaprÿ rax ne ar imã angã. Ne ren ar wãmã ngrire ne angã. Ga arým aro ar ipÿrak ne arým arkum pi'ôk kaprÿ pÿnh ne arkum angã”, ane.

¹³ Nhyam arým ar 'ômã kum, “Ak-mere, djã ne ba amã ijêx ne anoo akno ga akabên ne? Kati. Kryrãm ne ba amã, ‘Pi'ôk kaprÿ pÿnh dja ba adjâpênh pãnh amã kungã’, ane. Ga kam imã, ‘Mrãmri, dja ga ã imã ôro ane’, anen arým adjâpênh 'yr mō.

¹⁴ Kam dja ga on akrãnmã anhô pi'ôk kaprÿ jamÿn o tê. Mrãmri ne pidjôkô 'yr ar kute akatên bôxja ije arkum o pãnhô kute apÿrak. Mrãmri ije amã ôr kôt ije arkum pÿnh ne ôrkumrêx.

¹⁵ Inhô ne pi'ôk kaprÿ djwýnh. Ba dja ba amim me'ã karô kôt memã kungã. Djãm kam ijaxwe? Kati. Imã ar ja kaprÿkam ga ren akÿnh ne. Nhyam be, kati. Angryk. Me'ô nhô mÿjja pro prãmje angryk ne. Kwãrik wãnh.” Nãm ã ò pidjôkô djwýnh ane. Tãm ne ja. Be, dja ã Bënjadjwÿr djwýnh kute pykakam amim me utãrn ar meo bakam memã o pãnhô ane, ane. Jêju ã kôt ba djwýnh arkum ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Jakam me kajgo mex ne me katê têmja djãm me katê têm rã'ãmã? Kati. Me ja dja me ï rÿnhô kutewa. Nhyam

be, me rünho kutewaja gêdja me pânho kajgo mex ne me katê tē. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne amiwýr me krãptĩ 'uw. Nhym be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utâr. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ajte amityk'ã ujarēnh.
Mak 10.32; Ruk 18.31

¹⁷ Ne kam ajte prykôt mō. Kôt ba djwýnhbê 12 ne aro mō. Krĩraxbê Djeruxarē'ýr ar àbir tē nhym arým me kãxã aro tēn arkum,

¹⁸ —Ë, ota gwaj arým Djeruxarē'ýr badjãbirn babôxmã. Nhym kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rünhmã ikanga. Dja me me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr arkum ikangan Mōjdjê kukràdjã mar djwýnhmãdjwý ikanga. Kam dja me ikà mex jarēn ijã abenmã kum, “Axwekumrēx. Gê me pânho tu bĩnkumrēx”, ane.

¹⁹ Ne kam me bajtemmã ikanga nhym me arým ijã bēno ajkēn mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arým pĩte'y'ã inhō ba arým ty. Nhym kam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.
Mak 10.35; Ruk 22.24

²⁰ Nhym kam Djebedêu prō Jeju'ýr kra aro tē. Ne kam 'ýr aro bôx ne parbê kōnkrão nhýn kum rax jarē. Kute mýjja'ã 'wýrmã ne 'ýr bôx.

²¹ Nhym kum, “Mýj nã”? ane.

Nhym kum,

—Me kadjy abēnjadjwýr ne aje amim me utâr ne aje meo abakam gê ikra amãnhkrutja ar rax ne anhkô'ã memã nhý. Gê ja adjubôk'ãnh nhý nhym ja adjuge'ãnh nhý, ane.

²² Nhym Jeju kum,

—Gêt kon. Ë, nã gãm arĩk amim 'ã karõn imã arē. Ba ar amã arē gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangô jao ikō. Djãm ar aje ipyrãk ne kangô jao akōmmã? Dja me ngômã ijadjã. Djãm ar aje ipyrãk nhym ngômã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mýj'ã ne kangô jao kōm ne ngômã

adjãrja jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhym ar kute urãk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyrãk jabej ne ar kukij. Nhym ar Jejumã kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyrãk, ane.

²³ Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyrãk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikō nhym me ngômã ar ajadjã. Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhyrmã arē got? Be, Ibãm kute amrēbê: amijo me'õ ar utâr, ar ta dja ar inhikô'ã memã nhý. Nãm ã Xijagumē Djuão arkum ane.

²⁴ Nhym kôt ba djwýnh Ar kubê 10 arým ar kabēn man arým arkum àkrê. Ar arým kamy amãnhkrutja, Xijagumē Djuão arkum àkrê ne.

²⁵ Nhym Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bēnjadjwýr ne me àpēnh'ã memã àpnēnh ne memã bēn týx ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rünho ar meo bao ane. Gar arým ama.

²⁶ Djãm ar ga gar aje me kudjwãmã? Kati. Ar ga dja gar ã anhyr kêtikumrēx ne. Ar ajō abenkam arax prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpēnh ar ba.

²⁷ Ga kam ar ajō aben kadjy abēnjadjwýr rax prãm jabej gêdja tu amijo kãtãm ne tu ar amã àpēnh kajgo ba.

²⁸ Ba ije amijo inhĩ djãm me imã àpēnh kadjy ne ba amrē tē? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pânho tokryn arým ty. Nhym be kati. Me krãptĩ jaxwe pânho ba dja ba itokryn arým ty. Memã idjãpēnh ja kadjy ne ba amrē tē. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

²⁹ Nhym kam ar krĩraxbê Djeriko kurũm kator tē nhym me krãptĩ: arým arkôt mō.

³⁰ Nhym ar no rã amãnhkrutja pry japkre'ã nhý. Nhym me abenmã kum, “Jeju ne tē”, anhyro kumex nhym ar arým kuman kam kum amijo akij,

–Ë, amã ar ikaprĩ, Bēnjadjwÿr djwÿnh, Dawi tãmdjwÿ 'õ, ane.

³¹ Nhyr me krãptĩ mõrja arkum bēn tÿx ne arkum,

–E kum ar anihkrê, ane. Nhyr kam ar tu kum àkjêro bēn kum,

–Ë, gop amã ar ikaprĩ, Bēnjadjwÿr djwÿnh. Dawi tãmdjwÿ 'õ, ane.

³² Nhyr Jeju ar kabēn man arÿm arek arkum dja. Arkum djan amiwÿr ar ku'uw nhyr ar 'ÿr bõx. Nhyr arÿm arkum,

–Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³³ Nhyr ar kum,

–Bēnjadjwÿr djwÿnh, bar on irĩt, ane.

³⁴ Nhyr Jeju arÿm kum ar kaprĩn ar no kupê. Nhyr ar no kupēnhmē ro'ã ar rĩt ne arÿm kõt tē.

21

Jeju rax ne Djeruxarēmã àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹⁻² Nhyr Jejumē ar prykõt mō:n kam krĩrãx bê Djeruxarē kuri krĩ ngrire ja'ÿr bõx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krĩ ngrire jabê Bepadjê. Ar krĩ ngrire ja'ÿr bõx nhyr arÿm kõt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

–Pry ja'ã dja gar arek katãt krĩwãmã tē. Nhyr ar akutã pry kator krãxkam dja gar mry'ã krĩwã pumũ, djumētuwã pumũ. Kraremē dja gar omũ. Nhyr me kute mrywã pĩ maktã krã djê nhyr amē ãmwã dja gar 'ãpre bõn amrē amēo tē.

³ Godja me'õ 'ã ar amã kabēn jabej gar kum, “Bēnjadjwÿr 'ã tēm prãm. Dja 'ã tēm kam akuby:n amã ano”, ane. Nhyr kam dja on ar amã, “Ajrã, 'ÿr o tē.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Mÿkam ne ã arkum ane? Bir, amrêbê: ne ujarēnh djwÿnh me bakukãmãremã 'ã ajarê. Jeju djumētũ'ã tēm'ã ajarê. Metĩndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê.

⁵ Ne memã kum, “Dja ga Xijãokam me jamã kum”, Krĩrãx bê Djeruxarē'ã ne memã Xijão jarê. Nãm memã kum, “Dja ga Xijãokam me jamã kum,

'Ota me anhõ Bēnjadjwÿr rax me awÿr bõxmã. Nãm kabõt katin mry jabatãnh nyre'ã nhÿ. Mry'ã krĩ kra'ã ne nhÿn me awÿr bõx', ane.

Dja ga ã Xijãokam me jamã ane.”

Nãm ã ujarēnh djwÿnh me bakukãmãremã ane nhyr me arÿm aben djõ'ã abenmã arēho mō:. Arēho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm Jeju arÿm me bakamingrãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arÿm mry'ã krĩja'ÿr kõt ba djwÿnh janorja'ÿr o bõx. Ujarēnh djwÿnh kute me bakukãmãremã ujarēnh kõt ne mry'ã krĩja'ÿr arÿm ar ano.

⁶ Nhyr kam ar arÿm 'ÿr tēm 'ÿr bõx. Jeju kute arkum 'ã karõ kõt ar 'ÿr tēm 'ÿr bõx. Ne kam mrymē krare 'ãpre bõ.

⁷ Ne kam akubyn 'ÿr o bõx. Ne kam arÿm aminhõ kubêkã krãkão pôx ne o amē mry nhĩbũm'ã kum aty. Nhyr arÿm krare'ã nhÿn arÿm tē.

⁸ Nhyr kam me krãptĩ: aminhõ kubêkã krãkão pôx ne arÿm kukãm kum pry'ã o atyo mō. 'ã tēm kadjy kum pry'ã kum atyo mō. Nhyr me kwÿ pi'õ nhikēn arÿm kukãm pry'ã kum atyo mō. Me ta kukràdjã kõt ne me ã Bēnjadjwÿr rax kukãm pry'o ane. Me kukãm pry'ã kum atyo mō.

⁹ Nhyr me krãptĩ: kukãm mō, o àkjêr mō nhyr ajte me krãptĩ: kõt o àkjêr mō. Nãm me o àkjêr mōn kãj bê abenmã kum, Metĩndjwÿnhmã kum,

–Jejubê me inhõ Bēnjadjwÿr rax. Bēnjadjwÿr rãx bê Dawi tãmdjwÿ. ãm mexkumrêx. Kam me ikĩ:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metĩndjwÿnh o kĩnh rax. Metĩndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bõx. Gê me kãjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mex-tire jarēho kumex. Gê on me ipytã. Nãm me ã Jejuo àkjêro mōro ane.

¹⁰ Nhyr kam arÿm Djeruxarēmã wadjã. Nhyr kam krĩrãxkam me kunĩ te no katon 'ã aben kukjêro kumex ne abenmã kum,

–Mÿj me'õ ne bõx? Mÿj me'õ ne bõx? anhÿro kumex.

¹¹ Nhyr me krãptĩ: memã kum,

—Jeju ne bôx. Metîndjwýnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarênh ba. Pykabê Garrêjakam krîraxbê Nadjarekam ne Jeju abatànhdjà. Nãm ã me krãptĩ memã ane.

*Kute kikreti nêje me anor.
Mak 11.15; Ruk 19.45*

¹² Nhyim kam Jeju Metîndjwýnh nhõ kikretimã tẽn wadjà. Nhyim me kute memã mýjja nhõr djwýnh kam kumex. Nhyim me kute memã mýjjaopãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhyim arým bõm me rênho tẽ. Nhyim me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprĩ nhõr kadjy ne me kumex nhyim mebé pĩponho àpanho tẽ. Nhyim me kute tut nhõr djwýnhdjwý kumex nhyim mebé krĩ djà nhikô rênho tẽ.

¹³ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók ne. Kamã ne Metîndjwýnh ta memã kum, “Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

‘Me kute Metîndjwýnhmã kabên kadjy ne õ kikreti wã’, ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.” Nãm ã Metîndjwýnh pi'ókkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me kam aje me àkĩnhõ aben pydji djà. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Nhyim kam Metîndjwýnh nhõ kikretikam me no rãmẽ me mrãnh punu 'ýr bõxo kumex nhyim arým meo mex.

¹⁵ Nhyim kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ ne me Jeju djàpênhdje me:xkumrêxja pumün ajte me prĩre pumũ. Me prĩre ne me kikretikam kãj bê o akij ne kum,

—Jejubê me inhõ bẽnjadjwýr rax. Bẽnjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý. Âm mexkumrêx. Kam me ikĩnhkumrêx. Gê on me ipytà, ane. Nhyim me me omün me kuman arým ngryk ne.

¹⁶ Ngryk ne arým Jejumã kum,

—Djãm aje me prĩre kabênja mar kêt? ane.

Nhyim memã kum,

—Nà, arým ba kuma. Ba ar amã arê gar ama. Me bakukãmãre ne amrêbê: Metîndjwýnhmã me prĩre ja'ã ajarê. Me kum,

“Me prĩremẽ me kararemẽ ne ga memã me kabên mexmã 'ã karõ nhyim me arým amã mextire jarênh mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre Metîndjwýnhmã ane. Nhyim me arým kuman amũ aben djõ'ã abenmã arênho mõ:. Arênho mõr tãmtã arým iwýr o bõx. Tũmrãm me bakamingrãnyrekam me prĩre arým imã amikĩnh jarênho kumex. Me bakukãmãre kute Metîndjwýnhmã me prĩre ja'ã ujarênh kôt ne me prĩre arým imã amikĩnh jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Nãm memã anen kam arým memã kàx ne krĩrax kurüm katon tẽ. Ne tẽn arým krĩ ngrĩrebê Betanha'ýr bõx. Ne kam arým kam ngõr.

Ar kute tu amim Metîndjwýnh kamnhĩxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸ Nhyim 'ã akati nhyim ajte akubyn krĩraxbê Djeruxarêmã tẽ. Nãm 'ýr tẽn kam arým kum prãm.

¹⁹ Ne arým prykôt pidjõbê pigêre pumün 'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne te ô jabej. 'Ôbit ne kumex. Ne kam kum,

—Gê ajte adjõ'õ jêt kêtumrêx, ane. Nhyim arým tẽmbê ngrã.

²⁰ Nhyim kam kôt ba djwýnh ar arým omün kam no tyn abenmã kum, —Je, mã ne bàrio nhyim myt tãm kam ngrã? ane.

²¹ Nhyim Jeju arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metîndjwýnh kamnhĩxkumrêx. Kwãrĩk wãnh anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Kon, birãm dja ipêx, kon, anhýr kêt. Gar ren tu amim kamnhĩxkumrêx ne ren arým ã pidjõbê pigêremã ane nhyim ren arým ã ngrão ane. Djãm jabit? Kati, gar ren krãnhwãmã kum, “On amikaban ngõ jabatànhdje mũjakam mõn tým”, ane. Nhyim ren arým akabên kôt mrãmri ã amijo ane.

²² Dja gar mýjja Metîndjwýnhmã a'uw ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrêx

nhym arÿm ar akabên kôt ã ar amã mÿjjao ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Me kute rax jabej Jeju kukjêr.
Mak 11.27; Ruk 20.1*

²³ Ne kam arÿm Metîndjwÿnh nhõ kikreti'ÿr bõx ne kum wadjà. Ne kam arÿm kam memã Metîndjwÿnh kukràdjà'ã ujarênh dja. Nhym me rÿnh arÿm 'ÿr bõx. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmê mebêngêtmê 'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne amÿja'ã kute kikreti kurÿm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mÿj me'õ kabênkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amÿ ô'ã bõm ar me rênho aba? ane.

²⁴ Nhym Jeju memã kum,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arê. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'õ kabênkôt ar me anoro ibaja me amã arê.

²⁵ Djuão kute ngômã me angjênhja djãm me kabên kôt ne arîk ar ngômã me angjênh ba? Nàr djãm Metîndjwÿnh kabênkôt? Imã arê, ane.

Nhym kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mÿj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metîndjwÿnh kabênkôt”, ane nhym kam gwaj bamã kabên 'õ jarên gwaj bamã, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuão kabênja mar kêt ne”? ane.

²⁶ Nàr dja gwaj kum, “Me kabênkôt ne tu arîk ar ngômã me angjênh ba”, ane nhym kam me krãpti ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kâtàm ja ne me arÿm Djuão kabên man kum kÿnh ne ne o Metîndjwÿnh kabên jarên djwÿnh ne. Dja gwaj kam ane nhym me arÿm o ngryk ne, ane.

²⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Me ije mar kêt. Mÿj me'õ kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênhja me ije mar kêtê, ane.

Nhym kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'õ kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Me'õ kra amãnhkrut'ã ujarênh.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, mÿj ne ga me me'õ krakam ama? Me'õ kra amãnhkrut. Ne kam arÿm kutewa'ÿr tèn kum, “Ak-mere, akati jakam dja ga gu banhõ pidjôkôkam apê”, ane.

²⁹ Nhym kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tẽ. Arÿm amimaro tẽn arÿm amim ngryk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjôkô'ÿr tẽn”, ane. Ne arÿm 'ÿr tẽn.

³⁰ Nhym kam bãm kutapu'ÿr tẽn àpênh'ÿr ano. Nhym kum, “Djünwã, dja ba arÿm akabên kôt 'ÿr tẽn”, ane. Ne kam atekam arek nhÿn 'ÿr tẽn kêt. Be, tãm ne ja.

³¹ Ba me amã arê. Nhÿnh ja ne bãm kabên man kôt amijo tẽn? Nãm ã Jeju me rÿnhmã ane.

Kutewa kute bãmã, “Kati”, anhÿr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyræk. Nãm arÿm amima. Amiman kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Nhym be, kutapu kute bãmã 'êx ne Jeju kute me rÿnh'ã akre. Kute mrãmri ne me rÿnh pyræk. Me kute Metîndjwÿnh kôt kabên djir kajgon kam kute kabên mar kêt ne. Nãm Jeju me rÿnh kukij ne memã kum,

—Nhÿnhja ne bãm kabên man kôt amijo tẽn?

Nhym me kum, “Kutewaja”, ane.

Nhym memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Djãm me arÿnhja dja ga me akumrêx kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym me ajo ba? Kati. Pykakam me bënjadjwÿr bajtemmã pi'òk kapriõ atom djwÿnhmê me nire kuprÿmê, me aje memã axwe jarênhja dja me kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym arÿm ar meo ba. Ga me kam arÿm wãnh dja.

³² Mÿkam? Bir, Djuão ne me awÿr bõx. Kute katàt me amã pry jakre kadjy me awÿr bõx. Kôt ga me

Metîndjwýnhmã amex kadjy me awÿr bôx. Ga me kam amim Djuão mar kêt. Nhyim be, pykakam me bënjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprîo atom djwýnhmẽ me nire kuprÿmẽ ne me tu amim Djuão markumrêx. Ga me kam arÿm me omÿ. Ne te me omÿ. Me ga ne ga me wãnh ajaxwemã anhirer ne amim mar kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju me rÿnhmã ane.

³³ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarênh jakreo tẽn memã kum,

—Ë, jadjwÿ dja ga me ama. Me'õ ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjô kumex ne kadjy bu'ã kẽnokôkayr kum o ipók ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumÿnh djwýnh ku'ê djã'ã par prêkti nhipêx. Ne kam me kwÿmã kum,

—Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatãnh ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom. Nãm ã me rÿnhmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rÿnh'ã pidjôo djuw mex djwýnh jakren Metîndjwýnh'ã õ pidjôkô djwýnh jakren kam arek memã 'ã ujarênh o djan memã kum,

—Õ pidjôkô djwýnh ã memã anen kam atemã pyka 'ômã tẽn. Ne kam kam wãnh ar ba.

³⁴ Nhyim arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhyim kam õ pidjôkô djwýnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr õ àpênh kwÿ jano. Ar kute memã arênh nhyim me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute arkôt anor kadjy ne 'ÿr ar ano.

³⁵ Nhyim kam ar 'ÿr tẽn bôx nhyim kam me kute pidjôo djuw mexja ate ar 'ôja kaprêprê:k ne ar'õnh bÿn ar 'õ kẽnno titik.

³⁶ Nhyim kam ajte memã õ àpênh krãpti jano nhyim me ajte ã aro ane.

³⁷ Nhyim kam tekrekam me'ÿr kra jano. Nãm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx nhyim me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr kra jano nhyim me'ÿr bôx.

³⁸ Nhyim o djuw mex djwýnh arÿm kra pumÿn abenmã kum, “Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmja dja bãm

kum mÿjja kunĩ ngã, õ nèkrêx kunĩ kanga. Gwaj on tãmja bÿn kam amim õ nèkrêx, õ mÿjja, õ pidjôja kunĩo aminhõ”, ane.

³⁹ Ne kam arÿm o tÿm. O tÿm ne pidjôkô kurÿm bõm kumên arÿm kubĩ. Tãm ne ja, ane. Me rÿnh'ã ne Jeju pidjô pumÿnh djwýnh jakre. Me kute mrãmri ne me rÿnh pyrãk. Ne kam ajte memã kum,

⁴⁰ —Mÿj gêdja õ pidjôkô djwýnhja bôx ne ajmã pidjô pumÿnh djwýnh on? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane.

⁴¹ Nhyim me kum,

—Bir, dja prÿne me axwejao ajkên me imex ne kam õ pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã nhyim me arÿm pidjô tukkam arÿm kum pidjô nhõrkumrêx, ane.

⁴² Nhyim kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwýnh kabên jarên memã kum, “E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omÿn kam bõm kumẽ.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bënjadjwÿr djwýnh ta ne ã kẽnno ane gu me omÿ nhyim kam gu bamã mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Djãm me ajte omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rÿnh'ã kikreo ãm djwýnh jakre. Me rÿnh kute mrãmri ne kikreo ãm djwýnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ã ne Jeju me rÿnhmã ja jarê.

⁴³ Ne kam ajte memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Metîndjwýnh bit kute amim me apytãr ne ar me ajo bamã. Nhyim be, kati. Dja me akangan me apãnh amim me bajtem pytãn meo ba. Nhyim me kam arÿm kute pidjô djô mex pyrãk ne imã mexkumrêx ne axwe kêt. Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane.

⁴⁴ Ne kam ajte memã kum,

—Ë, kên ja gêdja ga me ajõ 'ã tÿm ne prÿne 'ã amikrakra ne. Nhyim be, ta

gêdja me ajô nhiby tÿm ne prÿne angãn prÿne pyka mẽ ajo amrà, ane.

⁴⁵ Jeju memã ja jarẽ. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmẽ mebê pardjêumã ja jarẽ nhym me arÿm kuman amim,

–Be, me bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmẽ kikreo âm djwÿnh jakren me bamã 'ã ajarẽ, ane.

⁴⁶ Ne kam me bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptÿ ne me Jeju'ã amim,

–Be, Metÿndjwÿnh kukwakam memã 'ã ujarẽnh ba, ane. Nhym kam me me umaje te 'ã amijakre.

22

*Bÿnjadjwÿr rax kute abenã ar mÿnh.
Ruk 14.16*

¹ Nhym kam Jeju ajte apÿnh kukràdjã djãri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarẽnh memã kum,

² –Kàjkwakam Bÿnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã dja ba bÿnjadjwÿr rax'ô jakren 'ã ajarẽ gar ama. Be, bÿnjadjwÿr rax arÿm kute kra'ã prô mÿnhmã. Amrêbê ne kadjy memã arẽ.

³ Ne kam arÿm kute amrêbê memã arÿnhja'ÿr ô àpênh ar ano. Kute abenã ar mÿnh djã'ÿr me 'wÿr kadjy ar ano. Nhym ar me'ÿr bôx ne memã arẽ. Nhym me arÿm arkum,

–Kati, 'ÿr ar imôr prãm kêt, ane. Nhym kam ar akubyn bÿnjadjwÿr'ÿr bôx ne arÿm kum arẽ.

⁴ Nhym kam ô àpênh 'ôdjwÿ arkum, –Dja gar amrêbê ije memã arÿnhjamã ikabÿn jarÿn memã kum, “Ë, arÿm ne ba me akadjy inhô jadjuw nhym kumex. Inhô mrytimẽ abatành nyre twÿmtijamẽ ne me arÿm kupa. Arÿm ne ba mÿjja kunÿo mex. Dja ga me amrê abenã ar mÿnh djã'ÿr mÿ”, ane. Dja gar ã memã ane. Nãm ã bÿnjadjwÿr arkum ane. Nhym ar arÿm me'ÿr tÿn kôt memã arẽ.

⁵ Nhym me ate krã. Me kwÿ ja ne me ô purmã mÿ nhym me kwÿ ja ô nêkrêx'ÿr mÿ.

⁶ Nhym me kwÿ ja ne me arÿm aro rôrôk ne aro ajkÿn arÿm ar kupa.

⁷ Nhym kam bÿnjadjwÿr rax arÿm arÿnh man arÿm ngryk ne. Ne kam arÿm ô krãkamngônh krãptÿmã 'ã karôn me'ÿr me ano. Nhym me arÿm kabÿnkôt me'ÿr mÿn arÿm me'ÿr bôx. Me'ÿr bôx ne arÿm me kupan mebê krÿraxmã adjã nhym arÿm xêr.

⁸ Nhym kam ajte bÿnjadjwÿrja ô àpênh arkum,

–Ije abenã ar mÿnh kadjy ne ba arÿm prÿne mÿjja mex nhym nÿ. Nhym be, ije memã arÿnhja ne me kadjy mex kêt.

⁹ Jakam dja gar apÿnh pry bikjêr djãri kôt tÿn ar aje me omÿnh kunÿi memã akrà gê me amrê mÿ gwaj baro'ã banhô kwÿ krê gwaj bakÿnh kati, ane.

¹⁰ Kam, ô àpênh ar arÿm apÿnh pry djãri kôt tÿn arÿm kute me omÿnh kunÿo atomo tÿ. Me mex nàr me punu kunÿo atomo tÿ:n meo bôx. Nhym me kam prÿne abenã ar mÿnh djãkam kikre kre jaê.

¹¹ Nhym kam arÿm bÿnjadjwÿr rax wadjàn me omÿnh tÿ. Nhym wãnh me'ô dja. Kute abenã me rÿnh'ÿr me ngjêx kadjy me ô kubêkã jadjàr kêt ne dja.

¹² Nhym arÿm omÿn kum,

–Akmere, nã gãm abenã me rÿnh'ÿr me ngjêx kadjy me ô kubêkã jadjàr kêt ne wadjã. Mÿj ne ga nÿn wadjã? ane. Nhym arÿm te kute aminêje kum kabÿn'ô jarÿnhmã.

¹³ Nhym kam bÿnjadjwÿr rax ô àpênhmã kum,

–Dja gar inÿx 'ãpren te 'ãpren amÿ o tÿn bôm amÿ. Wãnh ne me akamàt kô tykkam amim ngryk ne mÿro kumex ne tokry djãje amijanÿnho kumex. Me ikô'ã dja gar amÿ, ane. Nhym me ã me'ôo ane. Tãm ne ja.

¹⁴ Be, Metÿndjwÿnh ne amiwÿr me krãptÿ 'uw. Nhym be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utàr. Nãm Jeju ã memã ane.

*Me kute Xedjamã pi'ôk kaprÿ nhôr.
Mak 12.13; Ruk 20.20; Rô 12.1*

15 Nhym kam mebê pardjêu arÿm mã tèn Jejuo aben ma. Nãm me abenmã kum,

—Mÿj gêdja gwaj Jejumã arê nhym arÿm gwaj bamã bënjadwÿr'ã kabên punu'õ jarê? Dja bënjadwÿr'ã kabên punu jabej nhym me arÿm kum axwe jarê, ane.

16 Nãm me aben man kam arÿm 'ÿr õ me ja kwÿ jano. Erodji nhõ me ja kwÿ ne me adjwÿnhdjwÿ 'ÿr me ano. Nhym me 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, bar arÿm ama. Ga ne ga akabên katátkumrêx ne Metîndjwÿnh kabên kôt me kute amijo ba'ã memã adjujarênh katátkumrêx. Amã me rÿnh puma kêt. Me rÿnhmê me kajgomê ne ga memã akabêno aben pyræk.

17 Ba me akukja ga me imã arê. Me rÿnh kunĩ nhõ bënjadwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metîndjwÿnh kukràdjà kôt ne gu me baje bënjadwÿr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã? Nàr kon? Goja on me imã arê, ane.

18 Nhym Jeju arÿm me axwe kôt tu me kuman memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Nok ba ren me amã, “Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ne me kum õro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bënjadwÿr raxbê Xedjabê pi'òk kaprĩ nê prãmja pumũ”, ane. Ga me ren memã anen ren arÿm memã ikurêtuw. Nã gãm me ajêx ne aje Metîndjwÿnh mar.

19 Amrê imã pi'òk kaprĩõ tẽ, me aje kum õrja o tẽ ba me amã omũ, ane. Nhym me arÿm 'ÿr ngõnhponho pi'òk kaprĩ pydjio tèn kum kungã.

20 Nhym memã kum,

—Mÿj me'õ ne 'ã karõja? Ne mÿj me'õ ne 'ã idji jêtja?

21 Nhym me kum,

—E kum be Xedja karõ, ane.

Nhym memã kum,

—Bir be, õ pi'òk kaprĩ. Dja ga me kum angã. Nhym be, Metîndjwÿnh nhõ mÿjjabit dja ga me

Metîndjwÿnhmã angã. Nãm Jeju ã memã ane nhym me arÿm kabên ma.

22 Ne arÿm te kute mÿjja'õ jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kàx ne mã tẽ.

Me tyk akubyn tÿn mÿr jabej me Jejumã kabên.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

23 Nhym kam myt tãm kam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bõx. Mebê xadjudjêu ne me arÿk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tÿn prãm kêtumrêx, anhÿr ar o ba. Nãm me 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

24 —Ujarênh djwÿnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrêbê: me bamã, “Godja me'õ prõ'ÿr mõn kra kêt rã'ã tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djækam ikwãja'õ 'ÿr mõ. Ne kum kra djin kukrij nhym abatành ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me ã Jejumã ane.

25 Ne kôt arÿk kum,

—Be, ar my aben djækam ikwãbê 7. Ne kam kutewa prõ'ÿr mõ. Ne kam kra kêt rã'ã ty. Nhym prõja arÿm 'uwitĩ. Nhym kam atãri kamyreja 'ÿr mõ. Ne kam ã ane, kra kêt rã'ã ty.

26 Nhym aben totokmã Ar kubê 7 kunĩ kudjwa ã anen 'ÿr ban kra kêt rã'ã ty.

27 Nhym kam ar prõjadwÿ arÿm ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amã arê.

28 Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prõ'ÿr ba. Godja we ar kunĩ akubyn tÿn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja ajte 'ÿr mõ? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tÿn kêt jarênh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhym binhikrênh kadjy nàràam ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

29 Nhym Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metîndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk mar kêt ne me aje Metîndjwÿnh

tỳ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arĩk Metĩndjwỳnh kupa'ã memã 'ã adju-jarênh aba.

³⁰ Be, me tyk ne akubyn tĩnkam djãm me ajte abenwỳr ba? Kati, akubyn me tĩnkam dja me abenwỳr ba prãm kêt-kumrêx. Kam dja me kute Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh pyræk.

³¹ Be, mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx. Amrêbê: Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãremã kabên jarênh. Me tyk akubyn tĩn'ã kute kabên jarênh nhym me kute 'ã pi'òk no'òk djãm me aje amim arênh kêt?

³² Nãm me bakukãmãremã kum, "Ibê Abraãmê Idjakmê Djako ar ò Metĩndjwỳnh", ane.

Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwỳnhmã tĩn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metĩndjwỳnhbê me tyk nhõ Metĩndjwỳnh. Kati. Metĩndjwỳnh ne me tĩn nhõ Metĩndjwỳnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Kam ne ba me amã,

—Metĩndjwỳnh ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjwỳnh. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

³³ Nhym me krãptĩ: kuman te kute mỳjja'ò jarênhmã kam no tyn kumex.

Me kute kukràdjà jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴ Jeju mebê xadjudjêumã ane nhym me amijã maje arỳm anhikrê. Amijã maje anhikrê nhym mebê pardjêu arỳm arênh man arỳm akuprò.

³⁵ Me'òbê ne Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnh. Tãm ne Jeju'ỳr bõx ne kute amak mex jabej kabimã. Kute Mòjdjê kukràdjà jabej kukjêrmã. Jeju kute kukràdjà kupa'ã arênh kadjy nàràm ne kum kabên ne kum,

³⁶ —Ujarênh djwỳnh, Mòjdjê kute Metĩndjwỳnh kukwakam kabên kukràdjà jarênh, kute kam me kute katàt amijo ba'ã memã karõja nhỳnh kabênja ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane.

³⁷ Nhym Jeju kum,
—Be, nãm memã kum,
“Me anhõ Bẽnjadwỳr djwỳnh, me Atĩndjwỳnh dja ga me amã kĩnh,

amã abêo katàt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwỳnh jabêmã? Kati. Ajamak, akad-jwỳnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê:”, ane.

³⁸ Be, tãm ne ja. Metĩndjwỳnh kabên mexo kute kabên kunĩ jakrenh ne ja.

³⁹ Ne kam atãri Mòjdjê ajte ò kute uræk memã arênh memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyræk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰ Be, ba arỳm amã Mòjdjê kabên kukràdjà ja jarênh ajte amã ja jarê. Dja ga amê kabên ja man kòt ar amijo aba jabej ne mrãmri tu arỳm Metĩndjwỳnh kabên kukràdjà kunĩkòt ar amijo aba mexkumrêx. Mòjdjê kute Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênhjamê kukwakam memã 'ã ujarênh djwỳnh 'òdjwỳ kute kabên jarênhjamê ne ga arỳm kunĩkòt ar amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

Kritubê mỳj me'ò tàm djwỳ jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹ Mebê pardjêu kute abeno bikprõnhri Jeju amijabej me kukij ne memã kum,

⁴² —Mỳj ne ga me Kritukam ama? ane. Metĩndjwỳnh ne arỳm mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bẽnjadwỳrbê kumkati mē. Kumã ne me Kritu jarê. Nãm Jeju amijã memã kum,

—Mỳj ne ga me Kritukam ama? Mỳj me'ò tàm djwỳbê ne Kritu? ane.

Nhym me kum,

—Me bakukãmãre Dawi tàm djwỳ. Bẽnjadwỳr raxbê Dawi tàm djwỳ, ane.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kam Jeju ta kubê Bẽnjadwỳr Kritu'ã memã kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhõ Bẽnjadwỳr. Mỳj ne arỳm kubê Dawi tàm djwỳn ajte ò Bẽnjadwỳr kadjy nē? ane. Ne kam Jeju memã me bakukãmãre Dawi kabên jarênh memã kum,

–Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Bẽnjadjwýrmã ne Bẽnjadjwýr djwýnh kabên ne kum,

‘Amrê idjubòk'ãnh nhỹ, Abẽnjadjwýr raxkam idjubòk'ãnh nhỹ.

Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnho mõ ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’

Nãm ã Metĩndjwýnh inhõ Bẽnjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abẽnjadjwýr rax”, anhýrja pumũ.

⁴⁵ Mýkam ne me Dawi tàmdjwý kajgo jarê? Djã nãm o tàmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bẽnjadjwýr rax. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

⁴⁶ Nhym me'õ te kute kutã kabên'õ jarênhmã te amijo ane. Kabên mex pymaje me kute ajte mýjja 'õ jabej kujêr kêtumrêx.

23

Watĩrebê 7'ã ujarênh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

¹ Nhym kam Jeju me krãptĩ:mẽ kõt ba djwýnhmã kum,

² –Be, Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebê pardjêumẽ ne me Mõjdjê pãnh ar amã Metĩndjwýnh kukràdjã jarêho krĩ.

³ Kam dja me Metĩndjwýnh kabên kõt ar amã kabên jarê gar prĩne me kabên kunĩ man kõt ar amijo aba. Nhym be, me ta ne me arĩk ar ba. Nãm me ajkwakambit ar amã Metĩndjwýnh kabên jarên kam ta kute amikabên mar ne kõt kute ar amijo ba kêt ne arĩk ar ba. Kwãrĩk wãnh mekõt ar amijo aba kêt.

⁴ Nãm me ajte kabên kajgoobit ar memã we Metĩndjwýnh kabên jarêho ba. Djãm Metĩndjwýnh kabên? Kati, me ta kabêno ne me ar me anoro ba. Ne kam kõt kute amijo ba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Je mýj dja ba me nẽ”? ane. Me kute ã meo anhýrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rũnhõ atom ne me

mut'ã anhõr ne kam kute memã tur kêtumrêx ja pyrãk. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte arkum,

⁵ –Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me amijo ba. Mõjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òk kwý ne me 'ã ikôn amikrãmẽ amipamã aktã 'ãpre. Ne 'ã ikõ poti:reo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omũn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã ikõ poti:reo anen amikrãmẽ amipamã aktã 'ãpre. Ne kam ajte 'ã kubêkã jabu djã ã abjêo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omũn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã kubêkã jabu djã jabjên 'ã ar ba.

⁶ Me krãptĩ nhikõ'ã me õ kwý krênkam ne me me rũnh krĩ djãkam krĩ prãmumrêx. Kute memã amibên kadjy me rũnh krĩ djãkam krĩ prãmumrêx. Ne mebê idjaer bikprõnh djãkam ne me memã wan krĩ prãmumrêx.

⁷ Ne ajte me krãptĩ bikarêr nhipòkri, mekadu nhipòkri kute memã amibên nhym me kute memã rũnh jarênh ne kute memã kum, “Ujarênh djwýnh, djãm ga? djãm ga”? anhýrja. Ja ne me kum kĩnhumrêx.

⁸ Nhym be, ar ga me kute ar amã, “Ujarênh djwýnh”, anhýrmã djãm ar amã ja kĩnhmã? Kati. Mýkam? Bir, atemã ar anhõ ujarênh djwýnh pydjii. Kam dja gar abeno akamybit.

⁹ Ne kam djãm ar aje pykakam me'õ raxmã, “Djũnwã”, anhýrmã? Kati. Mýkam? Bir, ar Abãm pydjii. Kàkwakam ar Abãm djwýnh pydjii.

¹⁰ Djãm me kute ar amã, “Bẽnjadjwýr”, anhýrmã? Djãm ar amã ja kĩnhmã? Kati. Mýkam? Bir, ar anhõ Bẽnjadjwýr pydjii. Metĩndjwýnh ne arým 'ã me õ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ. Kubê ne Kritu.

¹¹ Ar ajõ abenkam araxo kutewa prãm jabej gédja amijo kajgon tu ar amã ãpênh ar ba.

¹² Mýkam? Bir, me kute amijo rũnh prãmja gédja ã kajgo mex ne.

Nhym be, me kute amijo kajgo mex ne akrànãmã kute amijo baja gêdja Metĩndjwýnh arým pãnh meo rũnh ne. Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebê pardjêumã kum,

13 –Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje mebê adjãptãrkam. Me bit kute kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kõt ãm ne kõt ar amijo ba prãm ga me kupa'ã memã arê. Ne Bẽnjadjwýr djwýnh nêje aje memã atemã kukràdjã jarẽho aban arým o mebê utã. Ga me kam ga Metĩndjwýnh mar kêt ne aje me jadjwýbê aptã.

14 Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re, dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Nã gãm me me 'uwtĩ krão apan mebê mýjja kunõ akĩ ne kam ajajkwaobit Metĩndjwýnhmã akabẽn rũnh ne, ne kum akabẽn 'ijabjêo aku'ê. Bir, nã gãm me ajêx ne amijo amex ne kum akabẽnno aku'ê. Be kati, me ajaxwekumrêx. Kam gêdja Metĩndjwýnh me kurãm me amã pãnh rax jarẽn prĩne me kurãm me ajo ajkê.

15 Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir ga, me aje arĩk memã kum, “Ba me Metĩndjwýnh'ýr meo akêx gê me amim maro ba”, anhýrja pumũ. Djãm mrãmri ne ga me akabẽn? Kati, me aje amiwýr me'õ pydjio akêx kadjy ngômẽ pykakõt aba 'ijabjê. Nhym arým me awýr amijo akêx ga me kam arým amikõt axwe 'ã mẽn mex ne. Amikõt axwe 'ã mẽn mex nhym arým axweo me

ajakrenh mex ne. Nhym arým me akõt biknor prãmikumrêx. Djãm Metĩndjwýnh'ýr ne ga me meo akêx nhym me amim kuma got? Kati. Nãm ã Jeju Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebê pardjêumã ane.

16 Ne kam aje memã kum,

–Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam tu amõrkumrêx. Me aje mrãmri ne me no rã kute arĩk meo ba pyrãk. Mýkam? Bir, me aje arĩk memã Mõjdjê kukràdjã jarẽn punukam. Nãm ã Jeju memã ane. Bir, Mõjdjê kukràdjã kõt ne mebê idjaer memã amikabẽn jarẽn aje memã kum,

–Nã bãm amã ikabẽn pydjín arê, anen aje kõt memã Metĩndjwýnh nhõ mýjja jarê. Mýj kadjy ne kõt memã Metĩndjwýnh nhõ mýjja jarê? Bir, kute kabẽn maro ãmja kute mar pydji kadjy ne me Metĩndjwýnh nhõ mýjja jarê. Gêdja amikabẽn jarẽnhja 'êx ne kam Metĩndjwýnh nhõ mýjja jarẽn kam arým o Metĩndjwýnhmã amikurêtuw. Amikurêtuw nhym Metĩndjwýnh arým kute maro ãmjao ngrykmã. Nãm me ã Mõjdjê kukràdjã kõt memã amikabẽn jarẽho ane. Nãm Jeju Mõjdjê kukràdjã jarẽn djwýnh arkum,

–Me aje mrãmri ne me no rã kute arĩk meo ba pyrãk. Mýkam? Bir, me aje arĩk memã Mõjdjê kukràdjã jarẽn punukam. Nã gãm me memã kum, “Dja ga me memã amikabẽn jarẽn memã kum, ‘Nã bãm amã ikabẽn pydjín arê. Ê, Metĩndjwýnh nhõ kikretija ma’, ane. Gêdja ga me memã ajêx prãm jabej ne Metĩndjwýnh nhõ kikretibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metĩndjwýnh me'õ kute akabẽn maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikẽn kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabẽn jarẽn memã kum, ‘Nã bãm amã ikabẽn pydjín arê. Ê, Metĩndjwýnh nhõ kikretikam kẽn karýrja ma’, ane. Aje kẽn karýr jarẽnhkam dja ga akabẽnikumrêx. Aje memã amikabẽn jarẽn kõt dja ga amijo anhýrkumrêx.

Dja ga memã ajêx ne kam kên karÿr jarên arÿm o Metîndjwÿnhmã amikurêtuw” ane. Me abê Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh ne ga me arÿk ã memã kukràdjà jarên punuo ane.

¹⁷ Me no rã ne me kute amikukãm rÿt kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me uràk ne amijo ajêx ne memã, “Ba ne ba ije Metîndjwÿnh mar mex”, anhÿr ar o aba. Nhym be, kati. Me aje mar kêt ne te memã Metîndjwÿnh'ã adjujarên ar aba nhym me adjwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Be, me amãbit ne kên karÿr kute mexo kikreti jakrenh. Djãm mrãmri? Kati. Kikreti ne kute mexo kên karÿr jakrenh. Kikreti kukwakambit ne kên karÿr mex. Metîndjwÿnhmã mex. Nãm Jeju ã Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmã ane.

¹⁸ Ne ajte memã kum,

–Ga me arÿk memã kum, “Dja ga me memã amikabên jarên memã kum, ‘Nã bãm amã ikabên pydjìn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhõ ngônho kija ma’, ane. Gêdja ga me amã memã ajêx prãm jabej ne Metîndjwÿnh nhõ ngônho kibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwÿnh me'õ kute akabên maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikên kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabên jarên memã kum, ‘Nã bãm amã ikabên pydjìn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhõ ngônho kikam mry nôrja ma’, ane. Aje mry nôr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memã amikabên jarên kôt dja ga amijo anhÿrkumrêx. Dja ga memã ajêx ne kam mry nôr jarên arÿm o Metîndjwÿnhmã amikurêtuw”, ane. Me abê Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh ne ga me arÿk ã memã kukràdjà jarên punuo ane.

¹⁹ Me aje me no rã pyràk. Djãm mrãmri mry kute mexo Metîndjwÿnh nhõ ki jakrenh? Kati. Õ ki ne kute mexo mry jakrenh. Õ kikam me kute mry jadjwÿrkambit ne kum mex, Metîndjwÿnhmã mex. Nãm Jeju ã memã ane.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

–Kam, me kute memã amikabên jarên ne kôt ajte kute Metîndjwÿnh nhõ ki jarênhkam djãm kute ò kibit jarên? Kati. Nãm me kute ò ki jarên ne ajte kute kam mÿjja kunÿ ikwãdjwÿ jarên.

²¹ Ne ajtekam me kute memã amikabên jarên ne kôt ajte kute Metîndjwÿnh nhõ kikreti jarênhkam djãm kute kikretibit jarên? Kati. Nãm me kute kikreti jarên ne ajte kute Metîndjwÿnh kam ÿr jarên.

²² Ne ajtekam, me kute memã amikabên jarên ne kôt ajte kute kàjkwa jarên. Djãm kute kàjkwabibit jarên? Kati. Nãm kute kàjkwa jarên ne ajte kute Metîndjwÿnh nhõ krÿ djà rax jarên ne ajte kute 'ã krÿ djwÿnhbê Metîndjwÿnh jarên. Kam, dja me memã kabên pÿnh ne arên kôt amijo anhÿrkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

²³ Ne kam ajte memã kum,

–Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. ÿ, watÿ:re. Dja ga me ï me biknor tokry djakam tu amörkumrêx. Mÿkam? Bir, me aje Metîndjwÿnhmã mÿjja kakritbit nhör ne kam mÿjjabê kumkatija aje kum ör kêtumrêxkam. Nã gãm me mÿjja kakrit, ömrö djàn djà 'ödjwÿmê Metîndjwÿnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjà kôt ar amijo aba kêt ne katàt meo aba kêtumrêx ne amã me kaprÿ kêtumrêx ne amim Metîndjwÿnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne örja ne mrãmri tu mexkumrêx. Mÿkam ne ga me kum mÿjjabê kumkatijadjwÿ kum ör kêt ne? Mÿkam ne ga me amã Metîndjwÿnh jabên katàt meo abaja kêt ne? Ja ne ga me aje marmãn ate mÿjja kakritbit ma.

²⁴ Ba me amã arê ga me ama. Dja me anhö ömrökam pure'õ tÿm ga me pure ngrire'ã ano tÿ:x ne kaban mÿm amê. Nhym be, mry jabatànjbê kameru ja ne anhö ömrökam dja, ga me ate akrãn tu ro'ã krê. Be, mÿj'ã

ne ba amã ikabên ja jarê? Bir, mýjja kryre ne ga me'ã ano tỳ:x ne ma:ro aba. Nhym be, mýjja bê kumkati, mýjja kabênkumrêx ne ga me aje mar kêt. Metĩndjwýnh kabên kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me aje mar kêt ne ate akrãn ajaxwe rax rã'ã. 'Ã ne ba me amã, “Ga me pure ngrire'ãbit ano tỳx ne kaban mũm amên tu kameru raxja òmròmê ro'ã krê”, ane. Kam ne ga me aje meo ba djwýnh no rã pyræk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

25 –Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djækam tu amòrkumrêx. Mýkam? Bir, nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngònhkrãmê ngònh puror nhĩbũmbĩt pònh ne kre pònh kêt nhym krekam mýjja kakràtyk pyræk. Be, nã gãm me ã we katàt amijo abao ane. Nhym kam me me akrākàbit pumũ nhym kam kute me amex pyræk. Nhym be kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbê ne me amã me ò nêkrêx prãm ne 'ã angryk ne aje mebê mýjjao adjækĩnh'ã aje amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rã'ãja.

26 Me abê pardjêu ne ga me aje me no rã pyræk. Dja ga me akadjwýnhbê kumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým mrãmri abu'ã memã amexkumrêx. Ne kam aje mrãmri ne me kute ngònh puror, kremê ibũm pònh nhym prĩne mex pyræk.

27 Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djækam amòrkumrêx. Mýkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kikre krākà jaka pyræk. Krākàkambĩt ne kute memã mexti:re pyræk. Nhym be, kadjwýnhbê ne mýjja punu:re.

Kadjwýnhbê me tyk 'imê mýjja punu kunĩ.

28 Ga me aje uræk. Abu'ã memã ajaxwe kêt pyræk. Nhym be, kati. Metĩndjwýnh ne me akadjwýnhbê me aje mýjja marja kunĩ kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

29 –Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djækam amòrkumrêx. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým ty nhym me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tũmjamã kikren me katàt kute amijo ba tũm nhõ pyka krã kunhêro aba.

30 Ne kam arĩk memã kum, “Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhÿr kêtumrêx ne. Ne ren Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh par kêtumrêx ne.” Nã gãm me ã memã ane.

31 Me aje ã memã anhÿrkam arým amikôt amijarê. Me abê me par djwýnh tàmdjwý, Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kanê tàmdjwý. Arým ne ga me amikôt amijarê.

32 Metĩndjwýnh ne me anhingêt kam ngyrk. Aje, me rã'ã ne me anhingêt kôt ã ajaxweo anen ar badjwý ar ipa. Ar badjwý ar ipa gê Metĩndjwýnh on me akam ngyrk me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

33 –Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djábê me aje amipytãr prãm kêtumrêx.

34 Kam arým ije me awÿr me anormã. Ije me awÿr ikabên jarênh djwýnh janormã. Ije ajte me awÿr me no mex janormã. Ije ajte me

awÿr me kukràdjà mar djwÿnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arÿm me kwÿ pa, pÿte'y'ã me kwÿmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djàkam mry kã punuo me kwÿ kaprêprêk. Ne aje meo abikênh kadjy me abej mō, apÿnh krÿrax djàri kôt me abej mō.

³⁵ Me akukãmãremê nã gãm me me katàt kute amijo ba kunĩ paro tē. Paro tēn paro tēn arek me kamrō kapÿn o tē. NhyM Metĩndjwÿnh arÿm meo ngryk ne kam gormã me aja-batãnhmã pãnh jarē. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tēm tãmtã: arek o tē ne kam Djakarij, Berakij kute irja'ÿr bōx ne kam Metĩndjwÿnh nhō kikretimē ò ngõnho ki kaêxkam* kubĩ.

³⁶ Ë, ba me amã arē. Metĩndjwÿnh ne arÿm meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arÿm pãnh jarē. Me ga dja Metĩndjwÿnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkē. Mrãmri ne ba me amã arēnhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁷ Ne kam krÿraxmã kum, –Djeruxarē, Djeruxarē, mÿkam ne akra kute Metĩndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh par prãm ne? Mÿkam ne me kēno me titik ne me kupa, Metĩndjwÿnh kute me awÿr me anorja pa? Je nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne òkrēn'ãnh kute arao noreo bikprõnhja pyrãk. Ba ren ã me ajo ane. Nãm bãm te ije me ajo anhÿrmã ga me amã ikĩnh kêt.

³⁸ Ë, jakam me amōr djà ja gēdja kukrit mex ne kaprÿn nō.

³⁹ Ë, ba me amã arē ga me ama. Jakam dja ga me ipumũnh kêtumrêx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhyM inhō akati ijo rãm ne jao tē ga me abenmã kum, “Ë, ota arÿm Metĩndjwÿnh kabēnkôt tãmja bōxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arÿm me awÿr bōx. Nãm ã Jeju memã ane.

24

Akubyn bōx kukãm mÿjja apōx'ã ujarēnh.

Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1

¹ Ne kam Metĩndjwÿnh nhō kikreti kurũm kato. NhyM kôt ba djwÿnh 'ÿr bōx. Ar kute kikretikam apÿnh kum kikre jakre kadjy 'ÿr bōx.

² Ne kam ar arÿm kum akre nhyM Jeju arkum,

–Ar mÿjja kunĩ pumũnho dja. Ë, ba ar amã katàt arē. Be, dja ã me kurê djwÿnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kēn aben nhiby ikwã kunĩ nhikō rē. NhyM kam kēn'ō aben nhiby nōr kêtumrêx, ane.

³ Ne kam ar tēn kam krãnhbē Oriwēre'ã wabi nhyM arÿm ate nhÿ. NhyM kam kôt ba djwÿnh 'ÿr bōx ne me kãxã kum,

–Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarē. Nhÿnh amex 'òkam dja me bakurê djwÿnh me bawÿr bōx ne kikreti ngrã? Dja ga akubyn bōx nhyM mÿjja kunĩ arÿm pyka kôt amin-grã nhyM me kunĩ arÿm pykakam ar ba'ã aminhinomã amimē. Mÿj gēdja kukãm apōx? Dja bar omũn kam kôt ò akatimã ikaton ò akati ma.

⁴ NhyM kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apōxmã arkum 'ã ajarēn arkum,

–Ar amijã ano tÿx gē me'ō ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwÿnhbē ar ajo akēx kêt.

⁵ Be, me krãptĩ dja ã aben to-tokmã me'ÿr bōx ne arÿm amijo 'êx ne amijã imē. Amijã imēn arÿm memã kum, “Me anhō Bēnjadjwÿrbē kumkati kadjy ne Metĩndjwÿnh ijano ba tēn bōx. Ba ibē Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãptĩ noo aknon Metĩndjwÿnhbē meo akēx.

⁶ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prõt man amybÿm me kute abenwÿr prõt jarēnh ma. Kwãrĩk wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarē gar arÿm ama. Ja kumrêx gēdja me ã o anhÿro tē. Kraxje kute inomã mēnh kêt, kute 'ÿr o tēm rã'ã, ane.

* 23:35 ipōokri

⁷ Nà, apÿnh me ba djàri gêdja me abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba. Nhym apÿnh bënjadwÿr rÿnh nhô àpênhja abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Nhym prâmdjwÿ me kwÿ nhimex. Apÿnh pyka djàri gêdja kam pyka tertè:t ne.

⁸ Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra àja pumÿ. Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mō:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nãm à Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹ –Dja me tokry: nhym kam me arÿm memã ar akanga. Me kute ar ajo bikênho ba kadjy ar akanga. Nhym me arÿm ar apa. Apÿnh me bajtem ba djà kunîkôt dja me kum ar akurê. Ikôt ar abikamênhkam dja me kum ar akurê.

¹⁰ Kam dja me krãpti ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwÿnhmã aben kangan kum aben kurê.

¹¹ Me krãpti dja me ta amijo 'êx ne amijã Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh rê. Amijã kurên memã kum, “Metîndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã arê”, anhÿro ba. Dja me à amijo 'êxo anen arÿm me krãpti noo aknon Metîndjwÿnhbê meo akêx.

¹² Me krãpti kum Metîndjwÿnh kÿnhja dja me arÿm kum kÿnh apêx. Pyka kunîkôt me krãpti axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arÿm kum kÿnh apêx.

¹³ Nhym be, dja mÿjja kunî kute amingràn nhô akati bôx. Me kunî kute aminhinomã amimên nhô akati bôx. Nhym kam me 'ã ukanga kêt ne kum kÿnh tÿx rã'ãja dja Metîndjwÿnh arÿm me utã.

¹⁴ Mÿjja kute amingràn kêttri dja me apÿnh pyka kunîkôt memã arê. Bënjadwÿr djwÿnh'ã ujarênh nyja memã arê. Apÿnh me ba djà kunîkôt me kute ujarênh mar kadjy memã arê. Nhym kam akati arÿm bôx. Me kunî kute aminhinomã amimên nhô akati arÿm bôx. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Nãm à Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

¹⁵ –Be, ar aje ajbir imã, “Dja ga ar imã kikreti ngràn'h'ã ajarê”, anhÿrja ba ar amã arê gar ama. Dja mÿjja kute amingràn 'ÿr nhym kam arÿm mÿjja punutija dja. Metîndjwÿnh nhô kikretikam dja. Gar arÿm omÿ. Mÿjja punuti djô'ã dja me mÿjja kunîo ajkê ne kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarên 'ã pi'ôk no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwã pumÿn kam mÿjja punuti pumÿn kam kôt ama.

¹⁶ Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje kràn'h'ÿr prôt ne.

¹⁷ Gêdja me kikre nhimök po'ã ãm jabej kwârîk wân'h akubyn ÿrkwãkam nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tēm kêt.

¹⁸ Gê purkam me ar ba jabej tu umaje prôt. Kwârîk wân'h me kute kubêkã jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amÿ prôt.

¹⁹ Ÿ, watî:re, akati wãkam me tu-jarômê me kra karã dja me tokry:.. Mÿj gêdja me ja mÿjja punutija py-maje prôtja on?

²⁰ Dja gar Metîndjwÿnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêt mã. Nàr, gê pi'ôk râràrbê me tyk djà kêt nhô akatikam ar aprôt kêt mã.

²¹ Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tēn mÿjja kunîmo krax djà'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar maro tē. Me tokry tÿm maro tē:n amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumÿ. Be, amrê mÿjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokry katat me tokry tÿmwã kunî jakre. Ne amrê me'ã akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokry mÿjja punuti'ã me tokryja tēp kêt kumrêx.

²² Metîndjwÿnh ren tokry'ã akati kwÿ ngri kêt nhym me'õ ren tÿn kêt kumrêx. Be, Metîndjwÿnh kute amijo me utãrja kadjy dja arÿm 'ã akati wã kwÿ ngri.

²³ Godja me'ô 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arým Kritu bôx ne nhỹ. Arým ne Metĩndjwýnh 'ã me ô Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ nhym jakam arým memã nhỹ”, anhỹr jabej nàr me'ô ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arým Kritu bôx ne nhỹ. Arým ne Metĩndjwýnh 'ã me ô Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ nhym jakam arým memã nhỹ”, anhỹr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati. Kwãrĩk wãnh amim me ja mar kêt.

²⁴ Be, apýnh me 'êx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bẽnjadjwýrbê kumkati dja me apôx. Nhym amũ me jadjwý dja me apôx ne 'êx ne memã kum, “Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amã idjujarênh iba”, anhỹro ba. Dja me me aêrbê mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx, kute me noo biknor nhym me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metĩndjwýnh kukwakam me kabênkumrêx”, anhỹr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metĩndjwýnhbê meo akêx jabej, Metĩndjwýnh kute amrêbê amijo me utàrja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhĩ no tỳxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwýo akêx ne meo ba jabej.

²⁵ Ba ne ba mýjja apôx kêttri kukãm ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁶ —Kam godja me'ô ar amã, “Ë, onỹ kapôt kukritkam arým bôx ne ar ba”, anhỹr jabej. Djãm 'ýr ar amõrmã? Kati, dja gar tu ate akrãn 'ýr amõr kêt. Nàr, godja me'ô ar amã, “Ë, kikre jakam ne apdjun nhỹ”, ane. Djãm ar aje amim me marmã? Kati. Kwãrĩk wãnh amim me mar kêt.

²⁷ Djãm ibôx ne mebê ibipdjur? Kati. Ga, kàjkwakam na krak ne adjênhja pumũ. Na jadjênh prõt ne arým myt ngjêx djãmã ngjêxja pumũ. Adjênh kute kàjkwa kunĩ kurwýja pumũ. Dja ba ã ibôxo ane. Ije amijo inhĩ dja ba ã ibôxo ane nhym me kunĩ arým ipumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁸ Nhym kêt ba djwýnh bôx djà jabej kukij ne kum,

—Bẽnjadjwýr, nhỹnh jakam dja ga bôx, ane?

Nhym arkum,

—Ga me, nhõnh ne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mýjja apôx ne bôx djào amirĩto ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁹ —Nhym me tokryo ku'êwã'ã akati kwý apêxkam dja on mýjja rũnh apôx. “Dja myt amijo akamãt kô tyk nhym mytyrwý irã kêt.

Nhym kanhêti kàjkwa kurũm rôrõk nhym kàjkwakam apýnh mýjja tỳ:x amingrêk ne.”

³⁰ Ba kam ije amijo inhĩ dja ba kàjkwakam amirĩt nhym me arým ipumũ. Nhym kam pyka kunĩkôt me ba djakam me kunĩ arým mu:w. Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arým itỳ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kàjkwakam kakrãkôt bôx nhym me kunĩ: arým ibôxkôt ipumũ.

³¹ Dja ba ikadjy mrãnh djwýnh jano nhym me arým ô'i kakôr tỳ:x ne. Kakôr tỳx ne arým ije amijo me utàrja kunĩo atom. Dja me kàjkwa krax'ãm mõn meo atomo mõ. Ne kàjkwa 'ênhõt'ãm mõn meo atomo mõ. Ne aktã kàjkwa nhirê'ãm mõn meo atomo mõ. Ne apýnh pyka kunĩkôt inhõ me ja kunĩ: abenwýr meo atomo mõn meo aben pydji. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

³² Be, akubyn ibôx djà nhõ akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mýjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Be, dja pidjô pakà nokà tukam 'ô nhingrã kadjy arým ingrã apôx gar kam arým amexmã kamnhĩx nhym kam arým amex.

³³ Bir be, gêdja ba ije ar amã mýjja jarênhja ã apôx mõr ane gar me kam arým ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djà arým 'ýr. 'Ýr dja mýjja apôxja. Amex kutã gêdja pí'ô ingrã. Nhym be, ibôx kutã gêdja mýjja pymatija apôx mõ.

³⁴ Nã, mrãmri ne ba ar amã kêt arê. Ar anhõ pykakam me kamingrãny ja

gêdja me tyk par kêtri mỳjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arẽ.

³⁵ Ikabẽn kajgo kêtikumrẽx. Gêdja pykamẽ kàjkwa ĩ apêx nhym be, ba ikabẽn gêdja 'õ biknor kêtikumrẽx. Mrãmri gêdja ba ije mỳjja jarẽnh ja kunĩ apôx nhym me omũ.

*Me kute bõx djà nhõ myt mar kêt.
Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2*

³⁶ Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibõx djà nhõ akati nàr myt djãm me'õ kute mar? Kati, me'õ kute mar kêtikumrẽx. Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnhdjwỳ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar.

³⁷ Be ga, amrêbê me bakukãmãre Nõwe pykakam ar bari me ate krãn ar baja pumũ. Dja ba ibõx 'ỳr nhym me ã ane. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibõx 'ỳr nhym me ate krãn ar ba.

³⁸ Amrêbê: ngõ kute pykao bikamỳr kêtri ne me bakukãmãre ate krãn ar õ kwỳ krẽnbit ba ne ar kõmbit ba. Ne abenwỳr babit ar ba. Nãm me me mymã kra jarẽ ne memã kum,

—Nà, jakam dja ga arỳm tu ikra'ỳr mõ, anhỳro ba nhym me arỳm me'ỳr ba. Nãm me mỳjja jabit kõt amak bẽno ba: nhym kam Nõwe arỳm kà raxmã wadjà.

³⁹ Nãm me amikukãm mỳjja mar kêtikumrẽx ne ar ba: nhym me aêrbê ngõ tãm mõn me kunĩo mõn prĩne meo akno. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibõx 'ỳr nhym me ã anen ate krã nhym mỳjja arỳm ã meo ane.

⁴⁰ Nhym me'õ my ar amẽ kapõtka m tẽ. Ba ikjê pa 'amỳ nhym ikjê arek wakrekam dja.

⁴¹ Nhym me'õ nire ar amẽ à'uko nhỹ. Ba ikjêbit pa 'amỳn o tẽ nhym ikjêja arek wakrekam nhỹ.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mỳkam? Bir, ar aje akubyn ibõx'ã myt mar kêtka m. Ba ibê ar anhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh ar aje akubyn ibõx'ã myt mar kêtka m.

⁴³ Dja gar ikabẽn ma. Ba ajte ar amã 'õdjwỳ jarẽ gar ama. Ne ren õ kikre djwỳnhja ren me àkĩnhĩ bõx djà man ren kam ren arek kam amako nhỹ. Nhym ren bõx ne kikre'ã 'yr ne kum àr kêtikumrẽx. Badjwỳ dja ba ije me àkĩnhĩ pyræk ne me ajaêrbê bõx.

⁴⁴ Kam gêdja gar gadjwỳ mã ikam amako nhỹ. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibõx ba gêdja ba ajte akubyn bõx. Ar aje nhỹnh myt nhỹr 'õkam aje ibõx djà mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bõx. Nãm ã Jeju arkum amibõx djà jarẽnhõ ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵ —Me õ bẽnjadjwỳr ne õ àpênhmã kabẽn ne kum, “Ga dja ga me àpênh'ã me omũ ne prĩne 'ã meo djuw mex. Ne myt kunĩkõt memã õ kwỳ krẽn djà ngãn akrànãmã memã õro aba.” Nãm ã õ àpênhmã me'ã karõo ane. Kute akrànãmã me àpênh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katàtmã ã kum me'ã karõo ane.

Nhym õ àpênh kum, “Nà, gêdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane. Nhym kam õ bẽnjadjwỳr mã nhĩ'ãm tẽ. Nhym kam õ àpênhja kabẽnikumrẽx. Nãm katàt ar memã mỳjja nhõro ba, me kanga kêtikumrẽx ne ar meo ba.

⁴⁶ Nhym kam bẽnjadjwỳr akubyn bõx ne kam õ àpênhjamã kato. Kute amrêbê kum kabẽn jarẽnhja kõt ne mrãmri meo djuw mexikumrẽx nhym kam arỳm kum kato. Kam dja õ àpênhjadjwỳ tu amikam kĩnhikumrẽx.

⁴⁷ Ë, ba ar amã kõt arẽ. Bẽnjadjwỳrja dja õ àpênh ja'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Kute nêkrêxmẽ mỳjja kunĩ pumũnhmã dja 'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Nhym kam õ àpênhja kĩnhikumrẽx ne.

⁴⁸ Nãm ren õ àpênhja axwen ren õkre kadjwỳnhbê õ bẽnjadjwỳrja'ã ren, “Be, nãm nhĩ'ãm bẽnjadjwỳr tẽn arỳm amikrà. Jakam dja ba on tu arĩk ar iba”, ane.

⁴⁹ Ne kam ren ar õ àpênhja titiko ba, me ro'ã àpênhja ren ar me titiko ba.

* **24:49** Mỳjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõomẽ uba kangõomẽ, mỳjja kangõo kunĩ ne me kum kadjwati kangõo jarẽ.

Ren ò kwỳ krēnbit ban me bibānhkôt ren kadjwati kangô* kōmo ba.

⁵⁰ Nhyim kam ò bēnjadjwỳrja aêrbê bôx. Ò àpēnhja kute amim ò bēnjadjwỳrja bôx djàkôt mar kêt. Nhỹnh akati 'òkam bôx djàmã kute mar kêt ne nhỹnh myt nhỹr 'òkam bôx djàmã kute mar kêt kam ne aêrbê bôx.

⁵¹ Nãm bôx ne kam ò àpēnh arĩk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapôn bôm kumē. Me kute amijo 'èx ne ta kute amijo Metĩndjwỳnh mar mexjamē ro'ã ãm kadjy bôm kumē. Wānh ne me amim ngryk ne tokry djaje amijanēn ar àmra ba, ane. Nãm Jeju ã kôt ba djwỳnhmã ane.

25

Me prĩtirebê 10'ã ujarēnh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh dja akubyn bôx ne amim me utàn ar meo ba. 'Ã dja ba me prĩtirebê 10 jakren 'ã ar amã ajarē. Be, mjēn kumrēx ne arỳm prõ nhũrkwã'ỳr tēn 'ỳr bôx ne arỳm aminhũrkwã'ỳr kute prõ bôxmã. Me kute abenã ar mēnhmã ne aminhũrkwã'ỳr kute prõ bôxmã. Nhyim nĩjar me prĩtirebê 10 arkam ama. Ar ro'ã kĩnh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arỳm kute ar kajpar kadjy arỳm katon ar'ỳr ngōnhpōko mō.

² Ar prĩtirebê 5 ne ar no rerekre nhyim Ar kubê 5 ne ar no mexkumrēx.

³ Ar no rerekreja ngōnhpōkkambit kangôo mōn ngōnhpōk kangô 'òdjwỳo mōr kêt.

⁴ Nhyim be, ar amak mexja ne ar ngōnhpōko mōn ajte ngōnh 'òdjwỳkam ajte kangô 'òdjwỳo mō. Ar amũ mjēnmē prõ ar'ỳr ngōnhpōko mō.

⁵ Nhyim mjēn ar amikrà nhyim prĩtireja ar arỳm òtdjwan dja:n arỳm nōn kam arỳm ngōr.

⁶ Nhyim akamàt kō ipōkri nhyim me'ò arỳm ar aêrbê mjēn aro aki:j ne arkum, “È, arỳm ne prõo bôx. Amrē ar aprõt ne ar kajpa”, ane.

⁷ Nhyim kam ar prĩtire kunĩ krã katon arỳm ngōnhpōko mex.

⁸ Nhyim no rerekre arja arỳm amak mex ar jamã kum, “Ar imã ar anhō kuwy kangô kwỳ ru. Arỳm ar inhō ngōnhpōk àtyk mō”, ane.

⁹ Nhyim ar arkum, “Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amã kangô kwỳ ru nhyim ren kangô gwaj banhō ngōnhpōk'ỳr ren bôx kêt. Ar ngōnhpōk kangô nhōr djwỳnh'ỳr mōn amim kwỳ kōpra”, ane.

¹⁰ Nhyim kam ar no rerekre arỳm kōpra djà'ỳr mō. 'Ỳr mōrràm nhyim arỳm mjēnmē prõ ar bôx. Nhyim kam ar prĩtire, ar ò ngōnhpōk kangōja arỳm mjēnmē arkôt wadjà. Me kute prõ'ã mēnh djakam kikremã wadjà. Mjēnmē prõmē ro'ã ar ò kwỳ krēn kĩnh kadjy ne ar prĩtire ar kôt kikremã wadjà. Nhyim kam me arỳm ar pānh kikre'ã ijê.

¹¹ Nhyim kam ajmã nhyim ar prĩtire no rerekreja bôx. Ar arỳm kuwy kangô kōpra djakam tēn kangô kōpran arỳm akubyn bôx. Ne kam mjēnmē prõ nhō kikre'ỳr bôx ne kum, “Bēnjadjwỳr, bēnjadjwỳr, gop ar imã kikre'ã ta”, ane.

¹² Nhyim arkum, “Kati. Ije ar amar kêt. Mrāmri ne ba ar amã arēnhkumrēx.” Nãm ã bēnjadjwỳr arkum ane. Tām ne ja. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh arkum ane.

¹³ Ne kam 'ã ajte arkum,

—Dja ba ije mjēnwã bôx pyrāk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhĩja ar aje ibôx'ã akati nār myt mar kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Pi'òk kaprĩbê tarētu nhōr'ã ujarēnh.

Ruk 19.11

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh dja akubyn bôx ne arỳm amim me utàn ar meo ba. 'Ã dja ba me'ò jakren 'ã ar amã ajarē. Me'òja ne anhỹr bê pyka 'òmã tēmmã, ne amiwỳr ò àpēnh ar ku'uw. Nhyim kam ar bôx nhyim arỳm arkum ò mỳjja ngã.

¹⁵ Apỹnh ar kum àpēnh mexkôt ne arkum ò mỳjja ngã. Ar kute kutēp kum kàjmã 'ã kamēnhmã ne arkum kungã. Ò àpēnh no mexjamã ne pi'òk

kaprî rax ngã. Pi'ôk kaprîbê tarê tubê 5 ne kum kungã. Ne kam ajte kâjbê no mexjamã pi'ôk kaprîo amãnhkrut ne kungã. Ne kam ajte no rerekre jamã pydjîn kungã. Ne kam arým mã pyka 'ômã tẽ.

16 Nhyam kam kute pi'ôk kaprîbê 5 byrja arým o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'ôk kaprî pãnh arým memã ôro dja. Memã ôro dja: nhyam me pãnh kum pi'ôk kaprî rax nhôro dja. Nhyam amÿn arým 'ã akre. 'Ã akre:n arým 'ã akrebê 5 ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne o 5 ne kuby.

17 Nhyam kam kute pi'ôk kaprîo amãnhkrut byrja ã o anen o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'ôk kaprî pãnh arým memã ôro dja. Memã ôro dja: nhyam me pãnh ajte kum pi'ôk kaprî rax nhôro dja. Nhyam amÿn arým 'ã akre. 'Ã akre:n arým 'ã akreo pi'ôk kaprîo amãnhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne kam o amãnhkrut ne kuby.

18 Nhyam be, kute pi'ôk kaprî pydji byrja ne mã o tẽn kam kum kren tu kam adjã. Nãm kâjmã kum 'ã akre bikamênh kêt.

19 Nhyam kam ajmã:kam ar àpênh nhô bẽnjadwÿrja bôx ne amiwÿr ar ku'uw nhyam ar 'ÿr bôx. Kute akubyn ô pi'ôk kaprî jamÿnh ne 'ã akre kadjy amiwÿr aro bôx.

20 Nhyam kute pi'ôk kaprîbê 5 byrja ne kum o bôx ne kum ajte ijukri 5 ne o bôx ne kum kungãn kum, "Bẽnjadwÿr, ije amã omÿnh kadjy ne ga imã 5 ne angã. Ota, ba arým kâjmã amã 'ã akre kamê nhyam arým kubê 10. Mĩ, anhô pi'ôk kaprîbê 10", ane.

21 Nhyam ò bẽnjadwÿr kum, "Mexkumrêx. Ga ne ga adjãpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nã bãm amã mÿjja ngrire ngã ga prĩne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhô mÿjja rax jarê. Ga kam amũ idjô'ã ar o aba. On dja ga ikôt akĩnhkumrêx", ane.

22 Nhyam kam kute pi'ôk kaprî amãnhkrut byrja ne ajte 'ÿr bôx ne kum, "Bẽnjadwÿr, ije amã omÿnh kadjy ajte imã o amãnhkrut ne ôrja

ne ba arým kâjmã amã 'ã akre kamê nhyam arým kubê 4. Mĩ, anhô pi'ôk kaprîbê 4", ane.

23 Nhyam ò bẽnjadwÿr kum, "Mexkumrêx. Ga ne ga adjãpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nã bãm amã mÿjja ngrire ngã ga prĩne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhô mÿjja rax jarê. Ga kam amũ idjô'ã ar o aba. On dja ga ikôt akĩnhkumrêx", ane.

24 Nhyam kam kute pi'ôk kaprî pydji byrja ne 'ÿr bôx ne kum, "Bẽnjadwÿr, nã gãm ajamakkre kêt. Nã gãm adjãkre kêt kam ar mebê djwÿo atomo aba. Ne aje amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêt kam ar mebê jãm o amijakren o atomo aba.

25 Ba kam ije amã kupênh prãm kêt kam prĩne kum kren kam adjã nhyam nõ. Imã apymakam. Mĩ, anhô pi'ôk kaprî", ane.

26 Nhyam kam ò bẽnjadwÿr kum, "Ga ne ga ajaxwekumrêx. Amã djukan-gakumrêx. Djã nã bãm idjãkre kêt kam ar mebê djwÿo atomo iba ne ije amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêt kam ar mebê jãm o amijakren o atomo iba?

27 Bir be, ga kam we ga aje amim ipumÿnhkôt ren inhô pi'ôk kaprî jao tẽn ren me kute pi'ôk kaprî marmã angã nhyam ren abenã rôrôk tẽn rax ba ren arým 'ÿr bôx ne arým ren kuby." Nãm ò bẽnjadwÿr ã kum ane.

28 Ne kam memã kum, "Aj, amũ me ajô kubê pi'ôk kaprîwã byn o tẽn kute imã pi'ôk kaprîo àptâr nhyam kubê 10wãmã angã", ane.

29 Mÿkam? Bir, arým me ò mÿjja gêdja Metĩndwÿnh iby memã kungã nhyam kam arým me ò mÿjja kumex. Nhyam be, me ò mÿjja kêt, kute memã ôr nhyam me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndwÿnh mÿjja ngrireja kunĩ by.

Ë, ba ar amã arê gar ama. Me kute tu amim imarkumrêx jamã dja Ibãm ijo amirito tẽ gê me amim imar rax. Nhyam be, me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prĩne inêje me no nhityn mebê ijo apdju.

30 Be, nhym kam bēnjadjwÿr memã kum, “Aje, me bõm inhõ àpēnh punuwã mẽ gē wānh akamàt kô tykkam ar me ikô'ã ba. Wānh ne me tokry djaje amijanēn ar àmra ba. Nãm ã bēnjadjwÿr memã ane nhym me arÿm bõm kumẽ. Tãm ne ja.” Nãm ã Jeju arkum ane.

Mrykĩ'ãtomtimẽ mokaàk'ã ujarēnh.
Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11

31 Ne kam ajte arkum,

–Ba ije amijo inhĩ dja ba prĩne imex ne ipyma:n arÿm akubyn bõx. Ne amikõt Metĩndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh kunĩo bõx. Ne kam kàjkwakam imexo ime:xkumrēx ne ipyma:kumrēx ne arÿm ikrĩ djà raxkam nhÿ.

32 Nhym kam apÿnh me ba djà kunĩkõt dja me ikabem akuprõ ba arÿm meo ajkij. Kute mryo ba djwÿnh kute õ mryo bikjēr pyrāk. Kute aben bê mrykĩ'ãtomtimẽ mokaàko bikjēr pyrāk. Dja ba arÿm ã aben bê meo ibikjēro ane.

33 Ne inhõ me mex kute mrykĩ'ãtomti pyrāk ja dja ba amidjubõk'ānh me umjuw. Ne me axwe kute mokaàk pyrāk ja dja ba amidjuge'ānh me umjuw.

34 Ne kam ba Ibēnjadjwÿr rax idjubõk'ānh me mex ku'ējamã kum, “Amrē me iwÿr mōn ikõt aku'ê. Ba ibē me anhõ Bēnjadjwÿr djwÿnh dja ba arÿm me ajo ibakumrēx. Amrēbē: mÿjja kunĩ kator djà kraxkam ne Ibām arÿm amijo me apytàn me ajo djuw mex. Ije amim me apytār ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytà.

35 Mÿj ne ga me nē ba kam arÿm amikõt me apumjuw? Bir, arÿm imã prām ga me imã mÿjja'õ ngã ba kukrē. Arÿm imã kôr ga me imã mÿjja 'õ ngã ba o ikõ. Nãm me ijo me bajtem ga me arÿm imã anhürkwã jarē ba kam inhikwã.

36 Arÿm ikà kêt ga me arÿm imã kubēkà ngã ba adjà. Arÿm ikanē ga me arÿm ikane. Arÿm me ibē ijē ga me arÿm iwÿr bõx ba ikĩnh. Kam ne ba arÿm amikõt me apumjuw”, ane.

Akubyn ibõxkam dja ba ã idjubõk'ānh me katàt kute amijo bajamã ane.

37 Nhym kam dja me imã, “Bēnjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amã prām ba me apumÿn amã mÿjja ngã ga krē? Nhÿnh ne ga amã kôr ba me amã mÿjja'õ ngã ga o ikõ?

38 Nhÿnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumÿn amã inhürkwã jarē ga kam anhikwã? Nhÿnh ne ga akà kêt ba me amã kubēkà ngã ga adjà?

39 Nhÿnh ne akanē ba me apumÿ? Nhym nhÿnh ne me abē ijē ba me awÿr bõx ga akĩnh”? ane.

40 Kam, ba Ibēnjadjwÿr rax dja ba memã kum, “Ije meo ikamy'õ nhym me kum kurē. Nhym arÿm õ mÿjja kêt. Ga me kam arÿm o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyrāk. Mrāmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrēx”, ane. Dja ba ã akubyn ibõxkam me mexmã ane.

41 Kam dja ba idjuge'ānh me axwe ku'ējamã kum, “Me apunu:re. Me rÿm imã akàx. Kuwy pòk rã'ã: rã'ãjamã me mō. Ije Xatanajmē kadjy mrānh djwÿnh kadjy kuwy nhipēxjamã me mō.

42 Mÿj ne ga me nē ba me amã, ‘Me rÿm imã akàx’? ane. Bir, imã prām ga me aje imã mÿjja nhõr kêt. Imã kôr ga me aje imã ngõ'õ nhõr kêt.

43 Me kute ijo me bajtem ga me aje imã anhürkwã jarēnh kêt. Ikà kêt ga me aje imã kubēkà nhõr kêt. Ikanē ga me iwÿr abõx kêt nhym me ibē ijē ga me iwÿr abõx kêt. Ga me ã ane ba kam me amã, ‘Me rÿm imã akàx’, ane.” Dja ba ã idjuge'ānh me axwe ku'ējamã ane.

44 Me axwewãdjwÿ dja me imã, “Bēnjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amã prām nār amã kôr nār me ajo me bajtem nār akà kêt nār akanē nār me abē ijē ba me ajo djuw mex kêt”? ane.

45 Kam dja ba memã kum, “Bir, ikamy 'õ me kum kurē nhym õ mÿjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyrāk”, ane. Mrāmri, ba me

amã ja jarēnhkumrēx. Dja ba ã akubyn ibôxkam me axwemã ane.

⁴⁶ Kam dja me arým mã mōn tokry rã'ã: rã'ã ne. Nym be, me katàt kute amijo baja dja me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

26

Me kute Jeju bĩn kadjy kute o aben mar.

Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47

¹ Jeju arkum kabēn jarēnh pan kam arým kôt ba djwýnh arkum,

² —Arým ne Metĩndjwýnh me bakukãmãre nhirôbê mrãnh djã nhô akati 'yr. Mebê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã me irôbê mrãnh djã mar kadjy ne me kute aben pydji 'yr. Arým nêje akati pydji. Tãm ne gar arým ama. Kam ba ije amijo inhĩja dja me memã ikanga nym me arým pĩte'y'ã inhôn ibĩ, ane.

³ Nãm arkum ane nym wãnh me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax nhỹ. Idjibê ne Kajbaj. Ô kikretikam ne nhỹ nym me rũnh arým kam akuprô. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē Mōjdjê kukrãdjã mar djwýnhmē mebēngētmē akuprô.

⁴ Nãm me akuprôn abenmã kum, —Mýj godja gwaj me krãptĩ kãxã Jejuo tým ne bĩn kadjy on? ane.

⁵ Ne kam abenmã kum, —Kwãrĩk wãnh gwaj me kute aben pydji djã nhô akatijakam o batým kêt. Ne gwaj ren o ane nym me krãptĩ ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane.

Me'õ nire kute Jeju nhimôk'ã kangô kapĩ.

Mak 14.3; Dju r 12.1

⁶ Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhỹ. Kamã ne me'õ ĩ kajêkam tê arým mex. Idjibê ne Ximão.

⁷ Ximão nhũrkwãkam ne Jeju õ kwý krēno nhỹ. Ô kwý krēno nhỹ: nym me'õ nire arým 'yr tēn 'yr bôx. Nãm 'yr kēn jakareo ngōnh byn o tē. Be, ngōnhkam ne me kudjý djã kangôo ipu. Nãm me prĩne ipêx mex nym

pãnh raxkumrēx. Nãm ngōho tēn kam Jeju nhimôk'ã kangô kapĩ.

⁸ Nym kôt ba djwýnh ar arým omũ. Ne kam nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mýkam ne arým me kudjý djão ajkê?

⁹ Gwaj ren pi'ók kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ók kaprĩ rax ne ren kubyn ren me õ mýjja kētmã kungrà. Mýkam ne arým o ajkê? ane.

¹⁰ Nym Jeju arým tu ar kabēn man arkum,

—Mýkam ne gar kum kaprĩ jadjã? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrēx.

¹¹ Be, akati kunĩkôt ne ar abu'ã me õ mýjja kêt ar ba rã'ã. Nym djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati.

¹² Dja ba ty nym me arým ijadjã. Me kute ijadjãr kadjy ne ijã me kudjý djã kapĩ.

¹³ Ba ar amã arē gar ama. Dja me kãj bê pyka kunĩkôt mã ijã memã ujarēnh ny jarēn mã nijadjwý 'ã ajarē. Kute ijã me kudjý djã kapĩn'ã ajarē. Ne kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrēx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arēnh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴ Nym kam Jejukôt ba djwýnhbê 12 ja 'õ, idjibê Djuda Ikadjy ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr 'yr tē.

¹⁵ Nãm ar'yr tēn ar'yr bôx ne arkum, —Arým ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mýj dja gar pãnh imã angã? Ba kam arým ar amã kanga, ane. Nym kam ar arým kum kryt jakao ngōnhponho pi'ók kaprĩ jarē. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nym kubyn o tē.

¹⁶ Ne kam amim, —Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã amim anhýro ba.

Ar kute ro'ã ar õ kwý krēno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷ Nym kam mebê idjaer kukrãdjãkôt me kute djwýponhbit kur

nhô akati arÿm kutewa nhym kôt ba djwÿnh ar Jeju 'ÿr bôx ne kum,

—Metÿndjwÿnh me irôbê mrânh nhô akatikam gwaj banhô kwÿ krên kadjy jâm dja bar tèn akutêp gwaj banhô kwÿ krên djâ jadjwÿr mex? ane.

¹⁸ Nhym arkum,

—Dja gar krîraxkam tèn me'ô 'ÿr bôx ne kum, “Ujarênh djwÿnh ne amâ, 'Arÿm ne inhô akati iwÿr bôx. Dja bar Metÿndjwÿnh me irôbê mrânh nhô akatikam me kukràdjâ kôt inhô kwÿ krê. Bamê ikôt ba djwÿnhmê dja bar anhÿrkwâkam inhô kwÿ krê’, ane. Dja gar ã kum ane.” Nâm Jeju ã kôt ba djwÿnh arkum ane.

¹⁹ Nhym kam ar arÿm Jeju kute arkum 'ã karô kôt 'ÿr tē. Ne me'ô ja'ÿr bôx ne kum Jeju kabên jarê nhym arkum, “Ã”, ane. Nhym kam ar arÿm ÿrkwâkam kutêp ar ô kwÿ krên djâ jadjwÿr mex. Metÿndjwÿnh me irôbê mrânh nhô akati kadjy ne ar ô kwÿ krên djâ jadjwÿr mex. Ne kam akubyn Jeju kutâ tē.

²⁰ Nhym kam ar'ã para nhym ar me'ô kute arkum ÿrkwâ jarênhja nhÿrkwâ'ÿr tē. Kam ar ô kwÿ krênmâ 'ÿr tèn 'ÿr bôx. Ne kam nhÿ. Ar kubê 12ja ne ar Jejumê ro'ã nhÿ ne arÿm ô kwÿ krêno nhÿ.

²¹ O nhÿ: nhym Jeju arkum,

—Be, ar ajô dja ga ikurê djwÿnhmâ ikanga. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx, ane.

²² Nhym kam ar arÿm kaprî:ren apÿnh ar ï djâri aben totokmâ kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, djâm ba? Bênjadjwÿr djwÿnh, djâm ba? ane.

²³ Nhym arkum,

—Be, kute ikôt ngônhrâtikam djwÿ jadjârja tãm dja memâ ikanga.

²⁴ Be, me bakukâmâre kute ba ije amijo inhÿ ijâ pi'ôk no'ôk, kute Metÿndjwÿnh kukwakam ijâ pi'ôk no'ôkkôt ne me arÿm jakam ar ã ijo anhÿro ba. Nhym be, kute ikurê djwÿnhmâ ikanga djwÿnhja dja ï kute

memâ ikanga pân timerokry ra:xi. ÿ, watî:re. Tãmja ne ren rwÿk kêt ne. Nâm ã Jeju arkum ane.

²⁵ Nhym Djuda, kute kurê djwÿnhmâ kanga djwÿnhja kum,

—Ujarênh djwÿnh, djâm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhym kum,

—Arÿm ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arÿm amijarênhkumrêx, ane.

²⁶ Nhym ar àkuro nhÿ: nhym Jeju arÿm djwÿ'ô byn kam o Metÿndjwÿnhmâ mextire jarê. Kum mextire jarênh arÿm kôt ba djwÿnh arkum kokij ne apÿnh arkum kungâ. Ne kam aminhÿ'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhÿ ne ja. Ar abyn krê, ane.

²⁷ Ne kam ngônhrâkam pidjô kangôjadjwÿ byn kam o Metÿndjwÿnhmâ mextire jarê. Amikamrô'ã ne pidjô kangô jakren arkum,

—Ar akunÿ dja gar o ikô.

²⁸ Ikamrô ne ja. Me krâptî jaxwe pân timerokry dja ikamrô prôt nhym kam Metÿndjwÿnh memâ kabên ny jarênh mâm djin me axwe maro aknon me kam ngyrk kêt.*

²⁹ Ba ar amâ arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krâ'ÿr ne ja. Ibâm kute amim ô me ja kunÿ pytâr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô. Gwaj baro'ã o ikô. Nâm Jeju ã arkum ane.

³⁰ Nhym kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. O ino ren arÿm amÿ krânhbê Oriwêre'ÿr mô.

Pedru 'êxnhÿ kukâm kute kum arênh. Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹ Ar 'ÿr mô: nhym Jeju arkum,

—Be, akamâtja tãm kam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmâ. Amrêbê: ne me bakukâmâre ar aprôt ne abimânh'ã ajarê. Metÿndjwÿnh kukwakam ne me arênh memâ kum, “Be, dja ba mrykÿ'âtomtio ba djwÿnh titik nhym mry umaje prôt ne ajmâ”, anen

arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

* **26:28** Mrâmri ne Jeju kamrôo prôt nhym Metÿndjwÿnh arÿm 'ã memâ kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrôo prôt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon me kam ingyrik kêt ne.” Nâm ã Metÿndjwÿnh memâ ane.

Be, akamàtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmà. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarënh kôt dja gar aprôt ne ibê ajmà.

³² Ibê ajmà nhym me arÿm ibĩ. Ba ityk ne akubyn itĩnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Nhym Pedru kum,
—Godja ar kunĩ prôt ne bimàn h jabej ba dja ba arkôt iprôt kêt kumrëx, ane.

³⁴ Nhym Jeju kum,
—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arẽ ga ama. Akamàtja tãmkam ôkrën'ãnh kâr kêttri dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumũnh kêt kumrëx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarënh kumrëx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵ Nhym Pedru kum,
—Kati, gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêt kumrëx, ane. Nhym kam kôt ba djwÿnh ar kunĩ kabën kôt kum arẽ.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wÿr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶ Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bôx. Nhym kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba mũm tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumẽ Djebedêu kra ar amãnhkrut japrôn aro tẽ. Ne kam tokry rax pymaje madjà kreti:n arÿm kaprĩ rax ne.

³⁸ Ne kam arkum,
—Arÿm ne ba ikaprĩ:re. Arÿm ikaprĩ kute ibĩn 'ÿr. Jãnh mãn ar idjêje nhÿ gwaj baro'ã aminêje barĩt o nhÿ, ane.

³⁹ Ne kam amũ tẽn. Tẽmo rãm ne jan tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arÿm Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprĩjabê ipytàr prãm jabej ipytà. Nàr kon, kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabënkôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰ Ne kam kàjmã djan kôt ba djwÿnh ar'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bôx. Nhym

arek ar ôto ikwã. Nhym Pedrumã kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhôto anhikwã. Mÿkam ne gar iro'ã aminêje arĩto anhÿr kêt ne?

⁴¹ Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhôkre kadjwÿnhbê ne gar amã ikabënja kĩnh. Nhym be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

⁴² Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprĩjabê ipytàr prãm kêt jabej kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry ne akabën man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³ Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bôx. Nhym ar nokà bã mex ne ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhym ar omũ.

⁴⁴ Ne kam ajte akêx ne amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Ôbê kute kum kabën jarënh jakôt ajte kum tãm jarẽ.

⁴⁵ Ne kam ajte kôt ba djwÿnh ar 'ÿr akêx ne ar'ÿr tẽn ar'ÿr bôx ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhôto anhikwã rã'ãã, akôkam kôto anhikwã? Aj, arÿm itokry djã iwÿr bôx 'ÿr. Ota, arÿm kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhÿja ne kute memã ikangamã.

⁴⁶ Kàjmã ar dja. Gwaj on me'ÿr. Ota, arÿm kute memã ikanga djwÿnh bôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhÿro ãm rã'ã nhym Djuda arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nãm 'ÿr bôx nhym me krãptĩ me:x ne kôt mōn 'ÿr bôx. Nãm me kãxdjwa kajgomẽ kô jamÿn kôt 'ÿr o mōn o bôx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmẽ mebêngêtmẽ ne me me ano nhym me 'ÿr bôx.

⁴⁸ Me 'ÿr mōr kêttri ne kute memã kanga djwÿnhbê Djuda memã kum,

—Be, ije me'õ nhine kaôrkôt dja ga me omün o tÿm ne pa 'amÿ. Nãm ã memã ane.

⁴⁹ Nãm Jeju'ÿr bôx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, djãm amexkumrêx anen arÿm ine kaô.

⁵⁰ NhyM Jeju kum,

—Akmere, mÿj kadjy ne ga iwÿr bôx? ane.

NhyM kam me arÿm 'ÿr môn o tÿm ne pa 'amÿ.

⁵¹ NhyM kam bënjadwÿr nhô àpênh'õ ne mekôt tẽ. Me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr rax nhô àpênh mekôt tẽ. NhyM Jejumẽ ro'ã ar ku'êja 'õ ne arÿm õ kàxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabên amak ta, bënjadwÿr nhô àpênhja jamak ta.

⁵² NhyM Jeju nêje kukràn kum,

—Kwârîk wãnh. Akubyn àkam adjã. Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumũ. Ja dja ga amikam ama, ane. Mÿj'ã ne kum kabên ja jarê? Bir, djãm me kute me par prãm umar mexmã? Kati. Dja kurê djwÿnh ï arÿm kubî. 'Ã ne Jeju kum,

—Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumũ, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

—Djã nã gãm ijã amim, “Dja te Bãm 'uw nhyM kum òr kêt”, ane? Kati, ba ren me'ã Ibãm 'uw nhyM ren imã kadjy mrãnh djwÿnh krãptî: jano. Ren imã redjiãobê 12 jano nhyM me ren ipytã. Me redjiãobê 12kam me krãkamngôn'h'ã akre nhyM me kubê 72.000. Me krãptî:.

⁵⁴ Ne me ren ipytã ba ren kam me bakukãmãre kute Metïndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk kôt amijo itêm kêt. NhyM be, kati. Mrãmri ne ba kabên kôt amijo itêmkumrêx, ane.

⁵⁵ Nãm ã Jeju kum anen kam me krãptîjamã kum,

—Je djãm idjakînhî ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhô kômẽ anhô kàxdjwa kajgomẽ o mõi? Myt kunîkôt ne ba Metïndjwÿnh nhô kikretikam ikrî, memã idjujarênhô ikrî ga me kam kam ijo atÿm kêt ne.

⁵⁶ Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrêbê: ne Metïndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atÿm'ã ajarên arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. NhyM me arÿm aben djô'ã arênhô mõi. Arênhô mõi tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arÿm iwÿr o bôx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kôt ne ga me arÿm jakam ã ijo atÿmo ane. Nãm ã Jeju me krãptîmã ane. NhyM kam kôt ba djwÿnh kunî mã amijã maje prôt ne.

Me kute we axwe jabej kujêr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷ NhyM me kute pa 'amÿnh djwÿnhja o mõi:n arÿm Kajbaj'ÿr o bôx. Me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr raxbê ne Kajbaj. NhyM Môjdê kukràdjã mar djwÿnhmẽ mebêngêtmẽ ne me arÿm akuprô nhyM me me'ÿr o bôx.

⁵⁸ NhyM be, Pedru ne Jeju kôt tẽ, nÿjar kum kre rax ne tẽ. NhyM me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr rax nhô kikre nhipôkri kênh ngrire nhyM Pedru arÿm Jejukôt wadjã. Me kute ajmã Jeju o jabej kute omünhmã arÿm nhÿ, bënjadwÿr nhô krãkamngôn'hmẽ ro'ã nhÿ.

⁵⁹ Nãm me me'ÿr Jejuo bôx nhyM kam me rÿnh arÿm me 'êxnhî jabej. Me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿrmẽ mebêngêttẽ me rÿnh kunî ne me me 'êxnhî jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhyM me arÿm me kabên man arÿm we axwe 'õ pãnh kubî. Kadjy ne me me 'êxnhî jabej.

⁶⁰ Ne te abejo dja. Me'õ ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabênja ne me te abejo dja: NhyM me 'êxnhî krãptî kàjmã ku'ên arîk aben kupa'ãbit axwe jarênhô kumex. NhyM me te ar amãnhkrut axikôt 'ã kabênja jabejo

dja: nhym kam ar 'êxnhĩ amãnhkrutja arým kàjmã djan axikôt 'ã kabên jarê.

⁶¹ Nãm ar'ã 'êx ne memã kum,

–Tãmwã ne memã kum, “Ba ne ba ije Metĩndjwýnh nhõ kikreti ngrãnh ne ije akubyn ipêx kadjy ijityxo 'ýr ibôx mexkumrêx. Akubyn ije ipêx'ã dja akati amãnhkrut ne ikjêkêbit apêx ba arým ipêx pa.” Nãm Jeju ã memã ane bar arým kuma. Nãm ar 'êxnhĩja ã Jeju'ã memã ane. Ar axikôt ã memã arênhõ ane.

⁶² Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxja arým kàjmã djan kum,

–Ga ar kabênjama. Djãm aje aminêje akabên'õ jarênh prãm kêtkumrêx. On imã amikôt amijarê, ane.

⁶³ Nhym Jeju tu anhikrê.

Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ajte kum,

–Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja ne arým gu bapumũho nhỹ. Kwãrĩk wãnh nokrekam ajêxnhĩ kêt. On me imã amijarê. Djãm abê me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati, nênh? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metĩndjwýnh Kra? On me imã amijarê, ane.

⁶⁴ Nhym Jeju kum,

–Kôt ne ga imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Gêdja ba ã Metĩndjwýnh pymati djubôk'ãnh nhỹ. Ije amijo inhĩ ne ibẽnjadjwýr raxkam ubôk'ãnh nhỹ gar arým ipumũ. Ne kam ajte kakrãkôt amrê kàjkwa kurũm itêmkôt ipumũ, ane.

⁶⁵ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kute memã amingryko amirĩt kadjy arým amibê kà kadjô. Amibê kà kadjôn arým memã kum,

–Ë, arým ne Metĩndjwýnh japrý. E kum kwãrĩk wãnh gwaj ijukri axwe kôt omũnh djwýnh'õ jabej kêt. Gwaj bakunĩ ne gwaj arým kute Metĩndjwýnh japrýja ma. Ta ne amijo Metĩndjwýnh rax pytàn arým o aprý gwaj kôt kuma. Kute gwaj bamã, “Metĩndjwýnh djubôk'ãnh inhýrkôt dja

gar ipumũ”, anhýrkôt ne gwaj arým kuma.

⁶⁶ Arým ne gar ama. Mýj dja gwaj nê? ane.

Nhym me kupãnhã 'ã kum,

–Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸ Nhym kam me kwý nokre kutôn ikra krão tak nhym me kwý ikra poo tak ne kum,

–We me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwýnh ajano, abê Kritu kadjy ajano ga bôx. Aj, goja abê Kritu jabej goja me'õ kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imã arê. Nãm me ã Jeju'ã bẽno bikênhõ ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹ Nhym Pedru arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ kikre nhipôkri kênh ngrirekam nhỹ. Nhỹ: nhym bẽnjadjwýr nhõ àpênh ni arým 'ýr bôx ne omũn kum,

–Tukwa, gadjwý ne ga Jeju kôt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukôt ar aba, ane.

⁷⁰ Nhym me kunĩ nhipôkri arĩk aminêje 'êx ne kum,

–Kati, ije akabênwã mar kêtkumrêx, ane.

⁷¹ Ne kam kikreti'ýr àrmã katon kre tã dja. Nhym bẽnjadjwýr nhõ àpênh ni 'õdjwý omũn memã kum,

–Tãmwãdjwý ne Jejukôt ar ba, Nadjarekam Jejukôt ar ba, ane.

⁷² Nhym ajte aminêje 'êx ne memã kum,

–Aje mýj me'õ jarênhwã ije omũnh kêt. Djãm ijêxnhĩ? Kati. Metĩndjwýnh ne arým ijêxnhĩ kêt kôt ima, ane.

⁷³ Nhym kàjbê 'ãtũm nhym kam me'õ 'ýr tẽn kum,

–Be, mrãmri ne gadjwý kôt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabên kôt ne ga akabên bar kôt aman arým amã ikato, ane.

⁷⁴ Nhym memã kum,

–Kati, mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtkumrêx, ane. Ne me'õ kute

kum anhÿr kêt mã arÿm amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijêxnhÿ jabej gê Metÿndjwÿnh pãnh ijo akno. Ta ne arÿm ijêxnhÿ kêt kôt ima, ane. Nãm anhÿr 'iry kêt nhym arÿm ôkrên'ãnh kà.

⁷⁵ Nhym kam Pedru ôkrên'ãnh kàr man akubyn amimaro tẽ. Amimaro tẽn arÿm amÿja'ã Jeju kute kum kabẽn jarênhja'ÿr amimaro bôx ne amijã kabẽn ma. Kute kum,

—Ôkrên'ãnh kàr kêtri dja ga aminêje ajêxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã kum, “Kati, ije tãmwã pumÿnh kêt”, anhÿr ja ne arÿm kuma. Nãm maro dja nhym arÿm rerek 'ÿr bôx. Rerek 'ÿr bôx nhym arÿm katon mu:w.

27

Me Piratu'ÿr o môn o bôx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhym kam kryrãm me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr kunÿmẽ mebê idjaer bêngêt arÿm Jejuo aben ma. O aben man arÿm abenmã 'ã karôn abenmã kum,

—Mrãmri dja me on tu bÿnkumrêx, ane.

² Ne kam arÿm uwpren Piratu'ÿr o môn o bôx. O bôx ne kum kanga. Piratubê bẽnjadjwÿr bajtem.

³ Me kute bÿnmã 'ÿr o mörkam ne Djuda arÿm omÿ. Djuda kute kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja arÿm omÿ. Ne kam arÿm amim ngry:k ne. Amim ngryk ne arÿm amim,

—Je tô mÿkam ne ba memã Jeju kanga? ane. Amim ngryko tẽn akubyn me rÿnh'ÿr kryt jakao ngônphono pi'ók kapribê 30o tẽn arÿm me'ÿr o bôx. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebêngêt'ÿr ne o bôx ne arÿm memã kum,

⁴ —Axwe kêt kumrêxkam ne ba me amã kanga ga me arÿm aje bÿnmã. Ba kam arÿm ijaxwe:, ane. Ne memã kum, “Mÿ”, ane.

Nhym me kum,

—Djãm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

⁵ Nhym kam arÿm Metÿndjwÿnh nhõ kikreti'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne kikreti kadjwÿnhbê ngônphono mẽn arÿm mã tẽn. Mã tẽn kam ta pi'ã amimut djên amibÿn arÿm ty.

⁶ Nhym kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr ar 'ÿr tẽn ngônphono atom ne abenmã kum,

—Djãm Metÿndjwÿnh nhõ kikreti nhõ pi'ók kapriõ atom djakam gwaj baje ngônphono djirmã? Kati. Djuda kute gwaj bamã Jeju kanga nhym me kute bÿn nhym kamrô prôt pãnh ne ngônphono pi'ók kaprija. Gwaj ren Metÿndjwÿnh nhõ kikretikam pi'ók kapri djin ren kam Môdjê kukràdjã kupa'ã amijo tẽn, ane.

⁷ Ne kam aben man abenmã kum,

—Gwaj ngônphono ngybôr nhõ pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjênh kadjy pyka by, ane. Ne kam arÿm ngônphono pyka by.

⁸ Kam ne me arÿm pykamã pyka kamrôre jarê. Akatiya tãmkam ne me kute kum arênh rã'ã.

⁹⁻¹⁰ Amrêbê: ne me bakukãmãre Djer mi memã 'ã ajarê. Me kute ngônphono ngybôr nhõ pyka byr'ã ajarê. Djer mi Metÿndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum,

“Nãm me kam arÿm kryt jakao ngônphono pi'ók kapribê 30 by. Mebê idjaer kute me'õ'ã kum,

‘Dja ba me me'õ pãnh amã ã pi'ók kapriõ ane’, anhÿr kôt ne me arÿm kubê 30 by.

Ne kam arÿm o ngybôr nhõ pyka by. Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute imã arênh kôt ne me kuby.”

Nãm ã Djer mi me bakukãmãremã ane. Nhym me kam arÿm aben djô'ã arê:. Arênh mör tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tÿ:mrãm me bakamingrãnyrekam me rÿnh arÿm ngônphono ngybôr nhõ pyka byrkumrêx. Djer mi kute amrêbê: me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne me arÿm pyka byrkumrêx.

*Piratu kute we axwe jabej kukjê.
Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28*

11 Me kute pyka byr djwýnhràm ne me rûnh arým bēnjadjwýr Piratu'ýr Jejuo mōn o bōx. O bōx nhym arým kabem dja nhym kum,

–Djām abē mebē idjaer nhō bēnjadjwýr rax? ane.

Nhym Jeju kum,

–Kôt ne ga aje arēnhwā, ane.

12 Nhym kam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngētmē arīk Jeju'ā axwe janhō. Nhym tu anhikrē.

13 Nhym Piratu kum,

–Djām ajaxwe krāre ne me amā arē? Djām aje mar kêt? ane.

14 Nhym kum kabēn'ō jarēnh kêtumrēx. Nhym bēnjadjwýr Piratu te kute marmā kam no tyn omūho nhỹ.

15 Be, akatija tām kam ne mebē idjaer krāptī: arým aben pydji. Me kute aben kajmā'ā Metīndjwýnh me kukāmāre nhirōbē mrānh djā mar kadjy aben pydji. Amex kunīkôt ne bēnjadjwýr raxbē Piratu akati jakam mebē ijē djā kurūm me pýnh ne meo pôx nhym me mā mrā, mebē ijējao pôx nhym me mā mrā. Me kute me'ō'ā à'wýrja ne me kīnh kadjy bōm kumē.

16 Mebē ijē djā kam ne me arým me'ō axwe:jabē ijē. Idjibē ne Baraba.

17 Me krāptī ne me akati jakam akuprō nhym Piratu memā kum,

–Mýj me'ō dja ba me amā kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nār, dja ba Jejumā inhiren ano, me kute kum Kritu jarēnhjamā inhiren ano, ane.

18 Nām anhỹr djwýnhràm amim,

–Jeju'ā me krāptīkam ne me rûnh 'ā ngryk ne imā kanga, ane. Ne kam arým kute Jejumā irer ne kute anor prām.

19 Piratu arek memā axwe pānh jarēnh djā kam nhỹ nhym prō amū kum kabēn janon kum,

–Kwārīk wānh ajmā me'ōwāo kêt. Axwe kêtumrēxkam ajmā o kêt. Akatija tām kam ne ba ibiptirkam omūn arým kam axwe idjumar, ane.

20 Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prām ne me krāptīmā kum,

–Mýj me'ō dja ba kum inhiren ano? ane. Nhym me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngētmē me krāptīmā kum,

–Baraba dja ga me amā kīnh. Jeju'ā dja ga me kum, “Abī, abī.” Nām me ā memā ane.

21 Nhym kam bēnjadjwýr Piratu ajte me krāptīmā kum,

–Ar amānhkrutja. Nhỹnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, “Baraba”, ane.

22 Nhym memā kum,

–Mýj dja ba Jejudjwý on? Me kute kum Kritu jarēnhja mýj dja ba on? ane.

Nhym me kunī kum, “Pīte'y'ā anhō”, ane.

23 Nhym Piratu memā kum,

–Tō mýkam? Mā ne kute? Djām axwe? ane.

Nhym me kàj bê kum, “Pīte'y'ā anhō”, ane.

24 Nhym Piratu amim,

–Je, jakam ne ba arým te meo ane. Nhym me ngry:k ne kangao kumex, ane. Ne kam ta kute we memā amijaxwe kēto amirīt kadjy arým ngō byn me kunī nokrekam aminhikra pōn memā kum,

–Djām ije me'ō axwe kēlja kamrō kapīnkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'ā imā apnē ba arým ije bīnmā. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

25 Nhym me kunī kum,

–Nā. Tām. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramē ikrakam itāmdjwýmē dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imā bīn prām ne kam aje bīnmā amā 'ā apnē, ane.

26 Nhym kam arým Baraba kaban ano nhym ta arým arek ar mekôt ba. Nām kum iren anon kam memā Jeju jarē. Nhym me arým mrykà punuo kaprêprê:k ne. Nhym kam me kute pīte'y'ā nhôr kadjy memā arē.

Krākamngōnh kute 'ā bēno bikēnh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

27 Nhym kam bēnjadjwýr Piratu nhō krākamngōnh kikretimā Jejuo mōn o wadjà. Kumoka'ē nhidjibē Pretorimā

o mōn o wadjà. O wadjàn arým kadjy me krākamngōnh kàtàm kunĩ akprō. O akprō nhym me kunĩ arým bōx ne Jeju'ã aben pydji. Me kute aprÿn 'ã bēno bikēnh kadjy 'ã aben pydji.

²⁸ Ne kam kubê kubêkà kaban inòkà ryti kamrêk kute me bēnjadjwÿr rÿnh nhinòkà pyràkja kum adjà.

²⁹ Ne kam mrÿnhĩ kajkep ne ikānh ne, ne kum kutu. Nām me me bēnjadjwÿr rÿnh nhō krādĵê'ã mrÿnhĩ jakren arým kum kutu. Ne kam ikra djubôkmā po'ê jadjà nhym kuby. Me bēnjadjwÿr djābêr djā'ã ne me po'ê jakren ikramā adjà nhym kubyn o nhÿ. Nhym me parbê ari rôrôk ne kōnkrāo krĭn 'ã bēno ajkēn apÿnh kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhō bēnjadjwÿr rax. Gora kribêm atĭn 'iry, anhÿro kumex.

³⁰ Ne kam apÿnh kutōn apÿnh po'ê byn arĭk o krā mōre.

³¹ Ne kam arým 'ã bēno bikēnhja inomā kumēn kam arým kubê inòkà ryti kamrêk kaban akubyn kum ò kubêkà djwÿnhja jadjà. Ne kam kute pĭte'y'ã nhômā o katon o mō.

Me kute pĭte'ykam nhō.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³² O mōn arým me'ōbê Ximāo ka-jpa. Pykabê Xirenikam me kra 'ō. Nhym me krākamngōnh arým Jeju nhō pĭte'y'ã kum àpnēnh tÿx nhym arým kum ikreio kumÿn o mō.

³³ Krānhrebê Gogota'ÿr ne me Jejuo mō. Me bakabēnkam ne gu me ren krānhremā me krā'i jarē. Nām me 'ÿr o mōn arým 'ÿr o bōx.

³⁴ Ne kam pidjō kangô kadjāmē pĭdjÿo akàn arým Jejumā kungā. Nhym te kakin kanga.

³⁵ Nhym kam me arým pĭte'y'ã kunhō nhym wajêt.

Nhym kam me apÿnh kute ò kubêkà jamÿnh kadjy kēn kryre rē. Me kute kēn rēnhkôt ne me amijo kubêkà pytā. Amrēbē: ne ujarēnh djwÿnh 'ã ajarē. Me kute abenmā ò kubêkà ngrānh'ã ajarē. Metĭndjwÿnh kukwakam ne 'ã ajarēn me bakukāmāremā kum, “Metĭndjwÿnh Kra ne memā kum,

'Arým ne me abenmā ikà ngrā.

Nām me ikà ja'ã kēn kryre rēn arým amijo utā.' Nām ã memā ane.”

Nām ã me bakukāmāremā ane nhym me arým aben djō'ã arēnho mō:n arēnho mōr tāmĵā arým 'ÿr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam 'ÿr o bōx nhym me arým abenmā Jeju kà ngrānhkumrēx. Metĭndjwÿnh kukwakam ujarēnh djwÿnh kute me bakukāmāremā 'ã ujarēnh kôt ne me arým abenmā Jeju kà ngrānhkumrēx.

³⁶ Ne kam arým nhÿ, nēje rĭto nhÿ.

³⁷ Ne kam 'ã pi'òk no'òk ne. Pi'òkkam ne memā kum,

—Jeju ne ja. Mebê idjaer nhō bēnjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omÿnh kadjy ne me Jeju nhimōkri kunhō. Me kute we Jeju jaxwe 'ō pānh pĭte'y'ã jētja pumÿnh ne kute mar kadjy ne me pi'òk no'òk ne imōkri kunhō.

³⁸ Ne kam ar ākĭnhĩ amānhkrutja Jeju nhikĵê'ã pĭte'y'ã ar kunhō. Nhym arým ar arij. Jeju òkredĵākôt wajêt nhym aktā ar axweja ijēn wajêt.

³⁹ Nhym me 'ānh mōrja nokà nhàn kum kabēn punu:re ne kum,

⁴⁰ —Be, ga: ne ga we aje Metĭndjwÿnh nhō kikreti ngrānh ne aje akubyn ipēxmā. Nhym aje ipēxo adjām'ã akati amānhkrut ne ikĵékēt ga we aje ipēx parmā. Goja jakam amiptā. Goja abê Metĭndjwÿnh Kra jabej pĭte'y kurūm rwÿ, ane.

⁴¹ Nhym kam me rÿnh arĭk 'ã bēno ajkē. Me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmē Mōjdĵê kukràdjā mar djwÿnhmē mebēngētmē ne me arĭk 'ã bēno ajkēn abenmā kum,

⁴² —Amūbit ne me utā. Ne kam te kute amipyĵār prāmje. Goja gē mrāmri mebê idjaer nhō bēnjadjwÿr raxkumrēx jabej on pĭte'y kurūm rwÿ. Gē goja rwÿ gwaj goja rwÿkkôt omÿn arým tu amim markumrēx.

⁴³ Tāmĵā ne we Metĭndjwÿnh kanārrām ar ba. Gē Metĭndjwÿnh mrāmri kum kĭnh jabej on utā. Tāmĵā ne 'êx ne memā kum, “Ibê Metĭndjwÿnh Kra”, anhÿr ar o ba. Nām me ã abenmā ane.

44 Nhyam ar àkĩnhĩ aktã pĩte'y'ã jêtjadjwỳ kum àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

45 Nhyam arỳm kàjkwa nhipôkri myt nhỹ. Nhyam kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunĩkôt ne me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyam 3 orakam, amykrykambit arỳm ajte myt no pôt ne. Arỳm ajte myt kato.

46 Myt kato nhyam Jeju mebê idjaer kabênkam kàj bê kabên ne Bãmmã kum,

–Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

–Inhõ Metĩndjwỳ:nh, Inhõ Metĩndjwỳ:nh, mykam ne ga arỳm ikanga? ane.

47 Nhyam parbê me ku'êja kabên man arĩk abenmã kum, “Ë, me'owã ne Erijmã kabên”, ane.

48 Nhyam kam me'õ prôt ne ngôn puror pôn dhjã jakrita byn pidjô kangô kadjãmã adjã. Nhyam kam kangô ipu nhyam pĩ nhidjamã adjãn kãjmã kum kungã, kute kaôr kadjy.

49 Nhyam me'õ ar kum,

–Adjỹm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'yr bôx ne goja utã, ane.

50 Nhyam kam Jeju kàj bê ajte kabên ne arỳm ty.

51 Be, nhyam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kadjwỳnhbê kubêkãtija ta amikadjô. Nãm nhôr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê. Nhyam pyka arỳm amingrêk ne. Nhyam apỹnh kên amikokij.

52 Nhyam apỹnh pyka krã amijã kurê. Nhyam me tyk krãptĩ, Metĩndjwỳnh nhõ me ja krãptĩ, arỳm ã tã akubyn tĩn ne kato

53 ne arỳm Jeju akubyn tĩn nhijukri Djeruxarêmã mō, krĩrax tãmmã ne me kute Metĩndjwỳnh nhõ krĩrax mex-tire jarênh ja, kumã ne me mōn me krãptĩmã amijo amirĩt.

54 Pyka amingrêk nhyam mỳjja kwỳ ã amijo ane. Nhyam krãkamngôn krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwỳrmê ro'ã Jeju nêje rĩto ku'êja arỳm omũ.

Mỳjja pumũn arỳm tĩn prã:m ne abenmã kum,

–Be, mrãmri ne me'õ jabê Metĩndjwỳnh Krakumrêx, ane.

55 Nhyam me niredjwỳ krãptĩ amybỳm omũnho dja. Amrêbê Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne me nire ja mã kôt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krĩraxbê Djeruxarê'yr tẽmkam kôt ajte mōn bôx.

56 Me nire ja nhikô'ã ne Marij Madarena dja. Nhyam Marij 'õdjwỳ dja. Kurũm ne Xijagumê Jõdje ar apôx. Nhyam Djebedêu kute kum ar adjwỳrja nãdjwỳ dja.

Arỳm adjãr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

57 Nãm Jeju ty nhyam kam amykry mex ne. Nhyam Jõdje arỳm bôx. Krĩraxbê Armatêkam ne Jõdje abatãnh djã. Õ nêkrêx rax. Adjwỳnhdjwỳ ne arỳm Jeju kôt ba.

58 Nãm Piratu'yr tẽn bôx ne Jeju nhĩ'ã kuma. Nhyam Piratu memã kum, “Aje, me kum angã”, ane.

59 Nhyam kam Jõdje kadjy kubêkã mexbê rinhu byn 'yr o tẽ. 'Yr o tẽn arỳm pĩte'y kurũm o ruw. Ne kam arỳm kubêkão kupu.

60-61 Nhyam wãnh ta õ me tyk nhõ kênkreja. Ta kabên kôt ne me ajbir kênkre kakruw. Nhyam arỳm Jeju o mōn kam adjãro dja. Ne adjãr pan kam kênpoti jabatãnhja ajkwa krekre'ã kudjan kam arỳm mã tẽ. Nhyam Marij Madarenamê Marij 'õdjwỳmê ar kênkre kônho omũnho nhỹ.

Kênkre nêje ku'ê djwỳnh'ã ujarênh.

62 Pi'õk rãrãr nêje akatikam ne me adjã. Akati jakam ne me me tyk djã kêt djã nhõ akati bôx kêttri aminhõ mỳjja kupênho kumex. Nhyam kam arỳm pi'õk rãrãr bôx. Me tyk djã kêt djã nhõ akati bôx. Nãm te pi'õk rãrãr nhyam me rũnh akati mar kêt ne tu Piratu'yr tẽ. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmê mebê pardjêu Piratu'yr tẽn 'yr bôx ne Jeju'ã kum,

⁶³ –Bênjadwÿr, me'õ 'êxnhÿja tÿn ne ar bari ne memã kum, “Dja ba ty nhym ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itÿn”, ane. Tãm ne bar ma:ro iba.

⁶⁴ Kam bar amã arẽ. Godja kôt ba djwÿnh ar akamãtkam kÿnkre 'ÿr bõx ne arÿm ïo akÿn mã o mõi. Ne kam arÿk memã 'êx ne memã kum, “Arÿm ne akubyn tÿn ne”, anhÿro ba. Jeju ta ne amrêbê me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tÿn jarẽ nhym me abenmã arẽn arÿm abennoo biknor me:x ne. Me 'êx kêt kadjy dja ga anhõ krãkamngõnh janon memã kum, “Me 'ÿr mõi kÿnkre kuri dja”, ane nhym ar te kute ïo àkÿnhmã. Gê 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krã ba. Nãm me rÿnh ã Piratumã ane.

⁶⁵ Nhym memã kum,

–Gêto. 'ÿr krãkamngõnh kwÿo mõi gê me kÿnkre nêje djan rÿt tÿ:xo dja, ane.

⁶⁶ Nhym kam me arÿm kÿnkre'ÿr meo mõi meo bõx. Ne kam arÿm kÿnkre'ã kÿnpotio yn kam kre nêje krãkamngõnh pumjuw nhym me arÿm nêje djan rÿt tÿ:xo dja.

28

Akubyn tÿn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhym me tyk djã kêt djã nhõ akati arÿm apêx nhym arÿm pi'õk kamrêkkam akati tẽ. Nhym kam Marij Madarenamẽ Marij 'õdjwÿ ar arÿm kute kÿnkre pumÿnhmã 'ÿr tẽ.

² 'ÿr tẽ: nhym arÿm pyka amingrêk tÿ:x ne. Bënjadwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'õ ne kãjwa kurÿm ruw nhym kam pyka amingrêk tÿ:x ne. Nhym kadjy mrãnh djwÿnh arÿm kÿnkre'ÿr tÿn 'ÿr bõx. Bõx ne arÿm ajkwa krekre'ã jãm kÿnpoti dja. Jãm kudjan arÿm 'ã nhÿ.

³ Nãm nokre jadjê:nh kute mrãmri ne na jadjênhkam põk tÿxja pyrãk. Nhym õ kubêkaja jaka: kute mrãmri ne kakÿm arngrokam akaja pyrãk.

⁴ Nhym kre nêje ku'ê djwÿnhja arÿm omÿ. Omÿn arÿm umaje tertet ne

arÿm rôrõk ne. Ne kam arÿm wãnh kute me tyk pyrãk ne ikwã.

⁵ Nhym ar nire kÿnkre'ÿr tÿn bõx nhym kadjy mrãnh djwÿnhja arkum, –Kwãrÿk wãnh ar atÿn prãm kêt. Jeju ne gar abej. Arÿm ne ba ar ama. Me kute pÿte'y'ã nhõr ne bÿnja ne gar abej tẽ.

⁶ Jakam ne arÿm nõi kêt. Nãm akubyn tÿn ne kato, kute ar amã arẽnh kôt. Amrê ar tÿn nõi djã kaprÿja pumÿ.

⁷ Dja gar omÿn kam amikrà kêt ne tÿn kôt ba djwÿnhmã arẽ. Dja gar arkum, “Arÿm ne akubyn tÿn ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tÿmmã. Dja gar kam tÿn arÿm omÿ” ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arÿm ar amã arẽ gar arÿm ama. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

⁸ Nhym ar nire kabÿn man arÿm amikrà kêt ne mã kÿnkre kurÿm prõt ne. Tÿn prãmmẽ kÿnhmẽ akàn prõt ne.

⁹ Ar kute kôt ba djwÿnh arkum arẽnhmã prõt ne. Prõt nhym ar aêrbê Jeju ar kajpan arkum, “Apnhÿre ar”, ane. Nhym ar arÿm 'ÿr bõx ne paro tÿm ne kum rax jarẽho nõ.

¹⁰ Nhym Jeju arkum,

–Kwãrÿk wãnh ar atÿn prãm kêt. Tÿn ikamy arkum ikabÿn jarÿn arkum, “Ar Garrêja'ÿr mõi. Dja gar kam bõx ne arÿm omÿ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Nãm ã Jeju arkum ane. Nhym ar nire arÿm ar'ÿr mõi.

Kÿnkre nêje ku'ê djwÿnh 'ã ujarÿnh.

¹¹ Ar'ÿr mõi nhym wãnh kre nêje ku'ê djwÿnh kwÿja arÿm kãmã djan amÿ krÿraxmã mõi bõx. Bõx ne arÿm me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿrmã prÿne amijarÿn arkum,

–E kum, pyka ne amingrêk nhym kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ruw ne kÿnkre'ÿr tẽ. 'ÿr tÿn arÿm ajkwa krekre'ã jãm kÿnpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjê:nh ne nhÿ. Bar omÿn itÿn prã:m, ane.

¹² Nhym ar arÿm kuman mebêngê'tÿr tÿn 'ÿr bõx ne mekmẽ akuprõ. Ne kam arÿm o aben ma. O aben mar

pan kam arÿm krâkamngônh'ÿr bôx ne arkum,

¹³ —Kwârîk wânh memã wã jarênh kêt. Dja gar memã ajêx ne memã kum, “Akamàtkam ar inhôt tykkam arÿm kôt ba djwÿnh ar bôx. Bôx ne arÿm Jejuo akîn mã nhĩ'ãm o mõi”, ane. Dja gar ã memã ajêxo ane bar pãnh arÿm ar amã pi'ók kaprî kumex ngã.

¹⁴ Nhym godja me kàtàm arÿm ar anhô bënjadwÿr Piratumã ar ajarênh jabej ne kum, “Nãm anhô krâkamngônh kre nêje rît'ã ngôr nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm Jejuo akĩ”, anhÿr jabej. Nhym ar akam ngryk jabej. Ar ba dja bar arÿm ar anêje kum ikabên ne ar apytà. Mĩ, pi'ók kaprî. Dja gar ã memã ajêxo ane. Nãm ã me rûnh krâkamngônh arkum ane.

¹⁵ Nhym kam ar arÿm amim pi'ók kaprî jamÿn ã memã 'êxo bao ane. Ar kute arkum 'ã karô kôt ã memã 'êxo bao ane. Nhym kam mebê idjaer arÿm arênh kumex ne arênh ipôk ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo àkînhja jarênh rã'ã ne.

Ar àpênh djà'ã arkum karô.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19;

Kar 1.6

¹⁶ Nhym kam kôt ba djwÿnh Ar kubê 11ja amũ pykabê Garrêja'ÿr mõi bôx. Jeju kute arkum krãnh jarênhja'ÿr ne ar bôx.

¹⁷ Ne kam arÿm Jeju pumũn parbê kônkrão nhÿn kum rax jarênh kum,

—Mrãmri ne ga arÿm akubyn atîn ne, ane. Nhym be, ar kwÿ ne ar abenmã kum,

—Djãm mrãmri Jejukumrêx ne dja? Djãm mrãmri akubyn tîn ne? Kon ne, ane.

¹⁸ Nhym Jeju arÿm ar'ÿr bôx ne arkum,

—Kàjkwamẽ pykamẽ kam mÿjja kunĩ ne ba ije o iba kadjy arÿm ibênjadwÿr rax.

¹⁹ Kam dja gar mõi me kunĩmã arê. Apÿnh me ba djà kunĩkôt memã arê gê me ikabên man kôt ar amijo ba. Dja me ikabên man kôt ar amijo ba gar Metĩndjwÿnhmã ngômã me angij.

Dja gar memã kum, “Arÿm ne ga tu amim Bãm markumrêx ne ajte tu amim Kra markumrêx ne ajte tu amim Metĩndjwÿnh Karô markumrêx. Ba kam arÿm ar kukwakam ngômã ajadjã”, ane. Dja gar ã memã anen arÿm ngômã me angij.

²⁰ Ije ar amã katàt ar amijo aba'ã karôkam ikabên kunĩja memã arê gê me ikabên kunĩ man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunĩkôt ar amê amijo ikajkep rã'ã: rã'ã ne nhym pykakam me kute aminhinomã amimênh djà nhô akati arÿm bôx. Nãm ã Jejuo arkum ane. Tãm ne ja.

Makô memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Makôdjwý ne prĩne Jeju'ã ajarê. Arým abatãnh ne kute memã amijo amirĩt'ã pi'ók ja nhípêxmo krax ne 'ã ujarênh tẽn tyk ne akubyn tĩn ne àbir djãmã kumê. Nãm Paurmê Pedru arkôt mrã. Nhyr Pedrudjwý Makô õbikwa nhyr ô'ã prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'ók no'ók ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibê Makô ne ba pi'ók kam me amã ikabên jarê. Me ujarênh ny kraxkôt ne ba me amã arê. Jeju. Kubê ne Metĩndjwýnh Kra. Metĩndjwýnh arým 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mē. Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarê.

² Idjaij ne amrêbê Metĩndjwýnh kukwakam kabên. Kabênkam ne Metĩndjwýnh Kramã kum, “Ota ba akukãm ajã ujarênh djwýnh'õ jano kute akutêp me akre nhyr me kute mar ne ad-jwýnhràr axwemã irern katàt kute amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwýr rũnh kutêp katàt pry jadjwýrja pyrãk”, ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum, “Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kãj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ë, on Bẽnjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bẽnjadjwýr rũnh kutêp pry mex ne kute kum katàt pry jadjwýrja pyrãk’, ane.

Dja ã me'õ Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyr me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyr kam me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arým 'yr o

bôx. Tũ:mrãm 'yr o bôx nhyr Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ã Kritu kukãm memã ujarênh ar bao ane. Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt arým katon ã wýnhràr ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arým ngômã me angjênh ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tũm. On me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'yr amijo akêx. Dja ga me ane nhyr Metĩndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon arým ngryk kêt. Ba kam arým Metĩndjwýnhmã ngômã me ajangij. Nãm ã memã anhÿr ar o ba.

⁵ Nhyr kam pykabê Djudêjakam me jamê krĩrãxbê Djeruxarêkam me jamê aben totokmã Djuão'yr ban bôxo dja. Bôx ne tu me ipôkri amijaxwe kôt amijarên kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arým imã kĩnh kêt ne wãnh kum inhire, ane.

Nhyr Djuão arým ngô rãxbê Djodãokam Metĩndjwýnhmã ngômã me kunĩ jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kĩ nhípêxo kubêkã jangij ne mry kào amikrãx pren mÿjja kute krytkanhê pyrãk kun menh kangôo ikõ.

⁷ Nãm kãj bê memã Jeju'ã ajarên memã kum,

—Itotokbê ne me'õ bôxmã. Me'õ tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'yr ibikãmênh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhibôn ije kum parkã 'ãpre bônh ne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyr be kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãmja ne arým bôx 'yr.

⁸ Ba ne ba ngômãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute ngômã me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awÿr Metĩndjwýnh Karõ jano. Nãm ã Djuão memã ane.

Kute ngômã Jeju jadjà'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nhyam kam pykabê Garrêjakam krîraxbê Nadjare. Kurûm arým Jeju tẽ. Tẽ:n kam arým Djuão'ÿr bôx. Nhyam kam arým ngô raxbê Djodãokam ngômã Jeju jadjà, Metîndjwýnhmã adjà.

¹⁰ Nhyam arým ngô kurûm kator tẽ nhyam aêrbê kàjkwa abenbê ajkij nhyam arým omû. Nhyam Metîndjwýnh Karô kute tut pyrâk 'ã ruw. Me kute omûnh kadjy ne amijo tut pyrâk ne 'ã ruw.

¹¹ Nhyam arým kàjkwa kurûm Metîndjwýnh Jejumã kabên ne kum, —Mrãmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê:kumrêx. Ba akam ikînhkumrêx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnênh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkêt ne Metîndjwýnh Karô kabêno amû Jeju kujaten kapôt kukritmã o môn o bôx ne ipôkri o ba.

¹³ Nhyam kapôt kukritkam rop môr djâkam ar ba. Nhyam kam me axwe nhô bënjadjwýrbê Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mênhmã kum àpnênh dja nhyam 'ã akatibê 40 apêx. Nhyam kam kadjy mrânh djwýnh arým Jeju'ÿr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wýr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nhyam kam Jeju arým tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arým kute Djuãoo tÿm ne kubê ijêkam ne Jeju kam bôx. Bôx ne kàj bê memã ujarênh ny jarênh ba.

¹⁵ Nãm memã kum,

—Be, Metîndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kôt arým ô akati bôx 'ÿr. Kute amim me utâr ne ar meo ba 'ÿr. Me on amikam akaprîren wânh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx ne tu amim ujarênh ny markumrêx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imôti mÿrbê tẽ. Nhyam Ximãomê Ângre ar axikôt katorja ngônham ar kryre rênho ba. Ar kubê tep pynênh djwýnh tûm.

¹⁷ Ar kryre rênho ar o ba nhyam Jeju arkum kabên ne arkum,

—Amrê ar mã ikôt ajkamê ba ar amã ar adjapênh djà ny jarê gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrãmri ne gar aje tep pynênho abaja pyrâk dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nhyam ar arým amikôt kryre mên mã Jeju kôt ajkamê.

¹⁹ Nhyam ajbir tẽ nhyam Xijagumê Djuão ar axikôt apôxja kâkam amim kryreo mexo nhÿ nhyam arým ar omû. Djebedêu ne ar adjuw.

²⁰ Nãm ar omû nhyam adjynkêt nhyam amikôt ar ku'uw. Nhyam Bãm Djebedêumê ô àpênhmê ar kâkam nhÿ. Nhyam Xijagu ar arým wânh ar wãmã iren mã Jejukôt ajkamê.

Jeju kute me krãptiõ mex.

Ruk 4.31-37

²¹ Jejumê ar mô:n arým krîraxbê Kapanakam bôx. Nhyam kam ar'ã pi'ók rârâr. Ar'ã me tyk djà kêt djà nhô akati nhyam kam ar mebê idjaer bikprônho djãmã wadjà. Nhyam kam arým memã 'ã ujarênh dja.

²² Nhyam me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmã kum,

—Tô mÿj kabên ny got ja? Nãm prîne kute amimarkôt katât memã amikukràdjà jarênhkumrêx. Nãm ã me bënjadjwýr rûnh kwÿ kabên mex anen ar prîne kabêno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnh memã arênh ane? Kati. Nãm me ari no prôt ne ari kukràdjà jarênh'ã umju:w ne kute arênh katât kêtumrêx.

²³ Jeju memã 'ã ujarênh dja nhyam me'ôja me bikprônho djâkam nhÿ. Me karô punu ne me'ôjao ba tûm. Nãm nhÿ nhyam me karô punu kute o baja kàj bê Jejumã kabên ne kum,

²⁴ —Krîraxbê Nadjarekam Jeju, mÿj ne ga aje me ijomã? Tô djãm aje me ijo abiknormã? Ba me ije apumûnh tûm. Metîndjwýnh mexo ne ga amex. Ô kàjkwa kurûm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhyam kam Jeju kum bën tÿx ne kum,

—Anhikrên me'ôja kurûm akato, ane.

²⁶ Nhyam arÿm me karô punu me'ôja bî nhyam tyko nô. Nâm kubîn amran arÿm kum iren katon mã tê. Nhyam arÿm mex ne.

²⁷ Nhyam arÿm me kunĩ te kute marmã kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmã kum,

—Mÿj ne kute? Djãm me kukràdjà ny 'ô ne wã? Nâm kute amimar kôt tu me karô punumã kabên nhyam arÿm kum uman kabên kôt mã tê, ane.

²⁸ Nhyam kam me pykabê Garrêja kunĩkôt abenmã Jeju jarênho ipôk ne.

²⁹ Nhyam kam Jejumê Xijagumê Djuão ar mebê idjaer bikprôn timer dja kurûm kato. Ne kam ar Ximãomê Ångre ar ùrkwãmã môn bôx.

³⁰ Nhyam Ximão djupãnhdjwÿ kanên nô. Ar wadjà nhyam ar Jejumã kum,

—Ximão djupãnhdjwÿ kanê kubî nhyam nô, ane.

³¹ Nhyam arÿm 'ÿr tèn 'ÿr bôx ne ikra 'amÿn kãmã ÿr. Nhyam ar aêrbê kanê kum ire nhyam arÿm kãmã dja. Kãmã djan kam arÿm aro djuw mexo ba.

³² Nhyam arÿm ar'ã myt wadjà. Nhyam me kanêmê me punumê me karô punu kute meo ba tùmja nhyam me aben totokmã Jeju'ÿr me ja kunĩo bôx.

³³ Nâm krîraxja tãmkam me kunĩ 'ã akuprô, ùrkwã jajkwa krekre'ã akuprô.

³⁴ Nhyam kam apÿnh me kanê djari kute me parja Jeju arÿm me ja krãptîo mex. Ne me karô punu krãptî kute ar meo baja arÿm ano nhyam arÿm memã ire. Nhyam kute anoro âmri mã me karô punumã kum, “Anhikrê”, ane. Mÿkam? Bir, me karô kute Jeju pumÿnh tùmkam ã kum anhÿro ba. Nhyam kam ar'ã akamàt nhyam ar arÿm ngôr.

Arwãmã katorn Metîndjwÿnhmã kabên.

Ruk 4.42-44

³⁵ Ôto nô: nhyam kam, Jeju ôkrên'ãnh kâr pydjikam krã katon amÿ arwãmã kato. Ne tèn arÿm Metîndjwÿnhmã kabêno nhÿ.

³⁶ Nhyam kam Ximão ar abej mō.

³⁷ Abej mōn kam arÿm kum katon kam kum,

—E kum, me kunĩ ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhyam arkum,

—Gwaj on amÿ bu'ã krî kwÿkamdjwÿ tê ba me kamdjwÿ kàj bê memã arê. Me wãdjwÿ kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrêjakam pyka kunĩkôt kàj bê memã arênho ba. Apÿnh mebê idjaer bikprôn timer djakam memã arênho ba. Ne me karô punu kute ar meo baja janoro ba nhyam arÿm memã iren mã mrã.

Kute me'ô ï kajêkam têjao mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhyam kam me'ô ï kajêkam têja 'ÿr bôx ne parbê kônkrão nhÿn kum rax jarên kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, ga aje inhî kajêkam itêkôt ipumÿnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arÿm imex ne, ane.

⁴¹ Nhyam arÿm kum kaprîn 'ÿr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane.

⁴² Nhyam arÿm 'ã ï kajêkam têja apêx ne arÿm mex ne. Kute o âm tãmkam tēmbe kà mex ne.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyam kum,

—Kwãrîk wãnh ga memã amijarên timer kêt. Dja ga tu katàt mã me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tèn kum amibê, kum amikà bê. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Môjdjê kukràdjà kôt Metîndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumÿ, arÿm akà mexkôt apumÿ, ane.

⁴⁵ Nâm te kum ane nhyam arÿm tu memã amijã ujarên timer ar bamo krax ne kam memã amijã ujarên timer ipôk ne. Nhyam kam Jeju te irã ipôkri krîrax'ômã àrn ar ba prãmje ne arÿm arwãkambit ar ba. Nâm arwãkam ar ba nhyam me arÿm bu'ã pyka kunĩkôt 'ÿr ban bôxo dja.

2

Jeju kute me'ô jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhyam kam 'ã akati kwÿ apêx nhyam Jeju krîraxbê Kapanakam tên bôx. Nhyam kam me abenmã kum,

—Arÿm ne ajte ô kikrekam bôx. Arÿm ne ajte ô kikrekam bôx, ane.

² Nhyam kam me itepato 'ã akuprô. Me krãptî: 'ã akuprô nhyam arÿm kikre kre'ã me kâtàm abenbê krãptî. Ne prîne kikre jajkwa krekre pytâr mex ne. Nhyam arÿm kâj bê memã Metîndjwÿnh kabên jarênho dja.

³ Nhyam ar 'ô amãnhkrut ne amãnhkrut me'ô jakryja mÿn o tên o bôx.

⁴ Ne kam me krãptîkam te: Jeju'ÿr àrmã. Ne kam kikre nhimôk'ÿr o wabi. Kikre nhimôk po'ÿr ne o wabin arÿm Jeju nhiby kikre nhimôk'ã kuprã ne kôt 'ã jãm ngybôr jadjuw ne kôt 'ÿr o ruw. Akryja ikwã djâkam nôr rã'ã nhyam ar o ruw ne arÿm kabem kudji.

⁵ Nhyam kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhîxkumrêx ane.

Ne kam me'ô jakrymã kum,

—Akmere, jakam ne ba arÿm ajaxwe kunî maro aknon akam ingyk kêt ne, ane. Djã nãm têmbê me'ô jakryo mex got? Kati, nãm amidjêje nên kum jabit jarê nhyam êje nô. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhyam wãnh Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh kwÿ nhÿn arÿm amim,

⁷ —E kum be me'ô ja ne ajmãn Metîndjwÿnh japryô djan amijo Metîndjwÿnhho dja. Metîndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane.

⁸ Nãm me ã ôkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhyam arÿm tu kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhôkre kadjwÿnhbê ijo kajgon ijapryô akumex? ane.

⁹ Ê, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarê. Mÿj ne amirît? Ba ren me'ô jakryjamã kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Nâr kon, “On kâjmã djan anhikwã djâ mÿn o têt”, ane. Mÿj ne ren amirît, nên? Nã bãm ren kum, “Ba

arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane nhyam amirît kêt kumrêx ne. Tãmbit ne amirît kêt. Nhyam be, kâjmã me ku'ê, ije ren me'ômã kum, “Kâjmã djan têt”, ane nhyam ren amirît. Tãmbit ne amirît kumrêx.

¹⁰ Dja ba kum, “Kâjmã djan anhikwã djâ mÿn o têt”, anen arÿm o mex gar arÿm omÿn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'ô jakryo mexja pumÿ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metîndjwÿnh arÿm amijo ï ne pyka jakam amikabên kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarênh kadjy dja ba me'ô jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmã anen arÿm tu me'ô jakryja'ÿr akêx ne kum,

¹¹ —Amã ne ba ikabên ne. On kâjmã djan anhikwã djâ mÿn anhÿrkwãmã o têt, ane.

¹² Nhyam kam me aêrbê me ipôkri kâjmã dja nhyam me kunî arÿm omÿ. Nãm kâjmã djan ikwã djâ mÿn mã o katon o têt. Nhyam me krãptî kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'ô got mÿjja mex ja'ô pumÿ. Arkati, anen amim,

—Ê, arÿm ne djãm mrãmri o mex nhyam mrãnh mexja pumÿ. Mrãmri ne kabênkumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'ôo mex nhyam mrãnh mexkumrêxja pumÿ. Metîndjwÿnh mexkumrêx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrêx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arÿm me'ô jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikôt Rewi kamênh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³ Nhyam kam Jeju arÿm katon ajte imôti mÿrbê têt. Nhyam kam me itepato 'ã akuprô nhyam arÿm memã 'ã ujarênho dja.

¹⁴ Ne kam amÿ têt. Têt: nhyam kam Rewi, Aupêu kute irja nhÿ. Kubê ne Matêu. Bênjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprîo atom djâkam ne nhÿ nhyam arÿm omÿ. Ne kam 'ÿr têt kum,

—Amrê on mã ikôt ajkamê, ane.

Nãm kum ane nhym amim kuman arým kàjmã dja. Kàjmã djan arým mã kôt ajkamẽ.

¹⁵ Nhym kam Jeju Rewi nhõ kikrekam õ kwý krẽno nhỹ. Nhym bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh krãptĩ Jejumẽ ro'ã nhỹ. Nhym we me axwedjwý ikô'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Be, me ja krãptĩ ne me arým amim Jeju man kôt ba. Nhym kôt ba djwýnh tũmdjwý Jejumẽ ro'ã nhỹ.

¹⁶ Nhym mebê pardjêukôt Môjdjê kukràdjà mar djwýnh arým me omũ. Pi'ók kaprĩo atom djwýnhmẽ me we axwe ar Jejumẽ ro'ã õ kwý krẽno nhỹ nhym me arým me omũ. Ne kam arým kôt ba djwýnhmã kum,

–Be, gar bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmẽ me axwe ar omũ. Je tô, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã õ kwý krẽno nhỹ? ane.

¹⁷ Nhym Jeju arým me kabẽn ma. Me kute,

–Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju kuman memã kum,

–Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tẽ. Djãm we me amex'ýr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ýr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kaprĩren wãnh axwemã irern kute iwýr amijo akẽxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjà tũm'ã ujarẽnh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸ Nhym kam Djuãokôt ba djwýnhja ne ar Metĩndjwýnhmã amijajburo ba. Djuãobê ngômã me angjẽnh djwýnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebê pardjêu nhõ me jadjwý ne me amijajburo ba. Nhym kam me Jeju'ýr mõn 'ýr bõx ne kukij ne kum,

–Be, Djuãokôt me ba djwýnhmẽ mebê pardjêu nhõ me jamẽ ne me amijajburo ba. Je tô, mýkam ne akôt ba djwýnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhym Jeju tu amijã me'õ mjẽn jarẽn amikôt ba djwýnh ar'ã mjẽnme ro'ã ar ar ba jarẽn memã kum,

–Ga, me kute abenã prõmẽ mjẽn rẽnhja pumũ. Djãm mjẽnme ro'ã ar ar baja kute amijajbur got?

²⁰ Arkati. Mjẽnme ro'ã ar ar baja ar kĩnhkumrẽx ne kute amijajbur kêt. Ar õ kwý krẽn rax. Adjým, akati amrẽ mõrjakam dja me Ar kubê mjẽno tým ne mã o mõ. Kam gẽdja ar kaprĩren arým Metĩndjwýnhmã amijajburo ba, ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjẽno tým jarẽ? Bir, ta amijã ne arẽ. Jeju dja me o tým ne mã o mõ. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjà ny mar ne ajte jãm amim kukràdjà tũm marja pumũ. Me kute amim amẽ kukràdjà maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubẽkà ny tũm'ã ir pyræk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjô kangô ny ngõnh tũmkam runh pyræk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

–Ga, me'õ nhõ kubẽkà tũm ne 'yrja pumũ. Nhym kam arým kubẽkà ny, põnh kêt. Djã ne tũm'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupõ. Nhym kam arým põnhkam nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij nhym arým tũmja kadjô. Nhym kam arým 'yr nyja kute 'yr tũmja jakrenh mex ne.

²² Ga, me'õ nhõ mrykào ngõnh. Me bakukãmãre ne me mrykào ngõnh. Mrykào ngõnh arým tũm ne ngràja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, ãm 'ãtũmkam arým uba kangô kadjàn ajmrô nhym ngõnh arým igot tẽn arým ajkatõr. Nhym arým kangô ajkapĩ nhym ngõnh arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy mrykào ngõnh ny, kà rerekrekambit me kute kangô ny runh prãm. Nhym kam amẽ mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gẽdja me amim kukràdjà nybit maro ban arým umar mexkumrẽx. Nhym be, gẽdja me amim me kukràdjà tũmdjwý mar prãm ne arým umar mex kêtumrẽx. 'Ã ne Jeju memã ajarẽ.

*Pi'ôk rârâr mÿr jabej me kum kabën.
Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5*

²³ Ne kam pi'ôk rârârkam pur katikôt tē. Nhyim kôt ba djwÿnh arkôt mō. Kôt mōn arÿm kum prām ne mōrkôt bāygogo 'y nhikēn mrānhkôt ngānh ne amijajkwamā rēnho mō.

²⁴ Nhyim kam mebê pardjêu ar omūn kum,

—Je tô mÿj ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nē? Pi'ôk rârârkam ne me tyk djā kêt djā. Me kute pi'ôk rârâr jakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tūmre ne me ta kukràdjākôt mā me babê uma. Me kute pi'ôk rârârkam mÿjja kupēnh kêt. Kam ne me tyk djā kêt djābit. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ā anhÿro ba? ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju memā kum,

—Kê, djām me aje Metīndjwÿnh kabën'ā pi'ôk no'ôkjadjwÿ pumūnh kêt? Djām me aje me bakukāmārebê Dawi'ā ujarēnhja pumūnh kêt? Ē, Dawi arkum prām.

²⁶ Kum prām ne arÿm Metīndjwÿnh nhūrkwāmā wadjā. Amrēbê: me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax ne kubê Abijta. Metīndjwÿnh nhūrkwākam ne me bakukāmāremā nhÿ. Nhyim Dawi ar Metīndjwÿnh nhūrkwāmā wadjān djwÿ byn kukrēn kam kôt ar tēm jamādjwÿ kungā nhyim ar arÿm kukrē. Djwÿ me kute Metīndjwÿnhmā ōrja tām ne kubyn kukrēn arkum kungā. Metīndjwÿnh nhō djwÿ ne me kātām kute kur kêtumrēx. Me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhyim be, Dawi ta ne tu kubê kukrē. Nhyim kam me kute kum axwe jarēnh kêt. Djām me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimā axwe jarēnh kêtja pumū. Ne kam ikôt ba djwÿnhmēbit ar imā ar axwe jarē. Je tô mÿkam? Nām ā Jeju mebê pardjêumā ane.

²⁷ Ne kam ajte memā kum,

—Djām me kute pi'ôk rârâr ajbit maro ba kadjy ne Metīndjwÿnh me ipêx? Kati. Me tÿx djā kadjy ne Metīndjwÿnh akati ja jarē nhyim wajêt.

²⁸ Ba me amā arē ga me ama. Ba ije amijo inhī ne me awÿr irwÿk ne ba inhō pi'ôk rârâr djwÿnh. Kam gēdja ba memā, “Kwārīk wānh ga me kam mÿjja kupēnh kêt nār kon, dja ga me jakam apēn nār kam mÿjja kupēnh kêt ne arek akrī”, ane. Tām ne ja. Nām ā Jeju memā ane.

3

¹ Nhyim kam ajte ar'ā pi'ôk rârâr nhyim kam ar me bikprōnh djā'ÿr bōx ne wadjā. Nhyim me'ō nhikra nhikjê jarōxja me ikō'ā nhÿ.

² Nhyim kam me kam krīja amim,

—Adjÿm, dja te me tyk djā kêt djā nhō akati nhyim arÿm me'ōjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'ōjao mex jabej rīto kumex. Adjÿm. Dja me'ō mex nhyim me arÿm 'ā axwe nhōn memā kum,

—Tām wā ne kum me bakukràdjā kurēkumrēx ne pi'ôk rârârkam meo mexo ba, ane.

³ Nām me kam no tyn kumex nhyim Jeju arÿm me'ō nhikra jarōxjamā kabën ne kum,

—Amrē tēn me ipōkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memā kum,

—Amrēbê: ne me bakukāmāre Mōdjê pi'ôk rârâr'ā memā karō. Mÿj godja me kam nē? Godja me kam apēnh mex jabej nār godja me kam apēnh punu jabej. Nār godja me kam me utār jabej nār godja me kam me par jabej. Mÿj godja me pi'ôk rârârkam nē? Be, ba dja ba me'ōjao mex. Djām kôt me aje imā ijaxwe jarēnhmā? ane. Nām ane nhyim me arÿm bēn kêt mex ne nhÿ.

⁵ Nhyim me kute kabën mar prām kêtum arÿm mekam kaprī:re ne. Ne kam arÿm nokā nhān me omū. Ne kam tu me'ō nhikra jarōxmā kum, “Amrē anhikra katāt”, ane.

Nhyim 'ÿr ikra katāt tēm puron arÿm ikra mex ne. Arÿm prīne kum mex ne.

⁶ Nhyim mebê pardjêu arÿm ngryk ne mā apōx. Ne kam on Erodjikôt me ba djwÿnh'ÿr mōn me'ÿr bōx. Ne kam arÿm Jeju aben man abenmā kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bîn kadjy on? ane.

Kute me krãptiõ mex.

⁷⁻⁸ Nhyr kam Jejumẽ kôt ba djwÿnh ar me kurũm kato. Katon arÿm imôti'ÿr mõ. 'ÿr mõn arÿm 'ÿr bõx. Nhyr me krãpti: apÿnh pyka djari kurũm arkôt mõn bõx. Garrêja kurũm ne me kwÿ bõx. Nhyr Djudêja kurũm me kwÿ bõx. Nhyr me kwÿ krĩraxbê Djeruxarê kurũm bõx. Nhyr me kwÿ Idumêja kurũm bõx. Nhyr me kwÿ ngôbê Djodão nhikjêbê apÿnh kikre djari kurũm bõx. Nhyr me kwÿ krĩraxbê Xirumẽ Xidõ kurũm mõn bõx. Jeju kute apÿnh mÿjja pumũnh kêt nhipêx djari ne me arÿm omũn amũ memã 'ã ajarê nhyr me arÿm kuma. Ne kam arÿm itepato arkôt mõn bõx. Me krãpti: bõx.

⁹ Nhyr kam Jeju arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

—Gar ikuri kà'õ dji. Godja me ijo bikamÿr jabej ba on mebê kàkam nhÿ, ane.

¹⁰ Bir, kute me krãptiõ mexkam ne apÿnh me punu djari kute kupênh prãm. Me krãpti: te kupênh prãmje ari Jeju kôt bikamênh ku'ên ingãnh kumex. Kam ne ar kute kuri kà'õ djirmã arkum kà jarê.

¹¹ Nhyr mekôt apÿnh me karõ punu kute ar meo ba. Nhyr me Jeju parbê rôrôk. Me karõ kute Jeju pumũnhkam ne me mã: parbê rôrôk ne mã: kàj bê kum kabên ne kum,

—Ga abê Metĩndjwÿnh Kra, ane.

¹² Nhyr kam mã me karõ punumã bèn tÿx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³ Ne kam arÿm krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arÿm amikôt ar ku'uw. Kum ar kĩnh djari ar ku'uw nhyr ar arÿm 'ÿr bõx.

¹⁴⁻¹⁵ Nhyr kam arÿm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimẽ aro ba nhyr ar arÿm ÿtãri omũn kabên maro ba. Nhyr kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kàj bê memã ijã adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karõ punu janor ne kujaêko aba, anhÿrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhyr kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhÿro ba.

¹⁶⁻¹⁷ Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumẽ ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amêmã Bôanedu jarê. Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

¹⁸ ãngre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'õdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'õdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹ Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmã Jeju kanga. Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhõ àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhyr kam Jeju ar mõn arÿm kikre 'õmã wadjã. Nhyr kam me krãpti: ajte ar'ã akuprõ. Nhyr kam ar te kute õ kwÿ krên mexmã.

²¹ Nhyr Jeju kute meo õbikwaja arÿm me krãpti: jarênh man abenmã kum, “Bãrãm arÿm ajbã”, ane. Ne kam kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt tẽ.

²² Nhyr Môjdê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ ne me arÿm krĩraxbê Djeruxarê kurũm tẽn mekôt bõx. Ne kam arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metĩndjwÿnh kukwakam ne me karõ punu kujaêko ba? Kati. Me karõ punubê Bedjêbu ne o ba. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwÿr kukwakam kute me karõ punu janor ne

kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhyam kam amiwÿr me ku'uw ne apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarên memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati.

²⁴ Me aben djwÿnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwÿnh arÿm meo apêx.

²⁵ Nàr, ò kikre tãm kam me krÿ godja me ta kum aben kurê jabej nhyam me arÿm aben bê me kungrà. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ò àpênh kurê? Kati.

²⁶ Be, Xatanaj ren kum ò àpênh kurên kujate nhyam ren ò me arÿm aben bê ajmã nhyam ren arÿm bënjadwÿr'ã aminhinomã amimê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ò àpênh kujate nhyam ren Xatanajdjwÿ kum ò àpênh kurê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ga, me'ò tÿx nhÿrkwãja pumÿ. Mÿj dja me kute ò nèkrêxo prôt kadjy me'ò tÿx nhÿrkwãmã àr on? Bir, dja me me'ò tÿx kumrêxo tÿm ne uwpre. Ne kam arÿm ùrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prôt ne, ane. Mÿj'ã ne Jeju me'ò tÿx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tÿm ne uwpre kam arÿm amim ò me ja pytà. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mÿjjao bikênh kunÿkôt ne Metÿndjwÿnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metÿndjwÿnh japrykam dja o aknon me kam ngryk kêt.

²⁹ Nhyam be, dja me Metÿndjwÿnh Karô japry nhyam arÿm mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarênh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mÿkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metÿndjwÿnh Karô ne mã Jejuo ba nhyam me arÿk 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nhyam kam arÿm Metÿndjwÿnh Karô'ã me kabên punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarênh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nhyam kam Jeju nhôbikwa ar kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt mō. Jeju nãmê kamyre ar axikôt apôx ar Jekukôt tèn kam arÿm mekôt bôx. Ne kam ar arek bôm ku'ê. Arek ku'ên arÿm 'ÿr me'ò jano. Kute amiwÿr 'wÿr kadjy 'ÿr ano.

³² Nhyam me krãptÿ: bu'ã ku'ê nhyam me'ôja 'ÿr bôx ne kum,

—E kum, bôm anãmê atônhre ar amã kabên, ane.

³³ Nhyam kum,

—Be, mÿj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nàr kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'êkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmê ikamy ne ja.

³⁵ Dja gar Metÿndjwÿnh kÿnh kadjy kabên man kôt ar amijo aba. Ba kam arÿm ar amã, “Akmere” nàr amã, “Àpnhÿre”, ane nàr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bàygogo'ã ujarênh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãm kam tèn arÿm imôti mÿrri nhÿ.

² Nhyam kam me krãptÿ: 'ã akuprô. Nhyam kam arÿm mebê tèn kàkam nhÿ nhyam me krãptÿ: arÿm ngô mÿrri kum dja.

³ Nhyam kam arÿm apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarê. Ne memã kum,

—Ë, ò pur djwÿnh ne kute ò purkam bàygogo kremã 'ÿr o tē. 'ÿr o tèn o bôx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mÿjja kre kadjy tu mÿjja 'yo ukabê, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyræk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'õ ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyim 'y kwỳ prykam rôrôk. Nhyim kwênh prïne kuku.

⁵ Nhyim kwỳ kênpo'ã pyka puror-rekam rôrôk. Nhyim kam pyka puror-rekam ingrôt kukrà kêt-kumrêx.

⁶ Nhyim kam kÿjrũm myt nhÿn arÿm 'y nhingrôt ga nhyim kajot ne arÿm ty. Arê jabjê kêt-kam ne ty.

⁷ Nhyim 'y kwỳ mrÿnhĩkam rôrôk ne kam mrÿnhĩmê ro'ã ingrôt ne. Nhyim kam prïne o akno nhyim arÿm bàygogo 'y kêt ne.

⁸ Nhyim 'y kwỳ pyka mexkam rôrôk ne ingrôt ne kam abatàn ne. Ne arÿm apÿnh bàri ku'ê djari nhyim kwỳ'ã kàjbê iyy mex nhyim 'y'ã akre kubê 30. Nhyim kwỳ iyy mexkumrêx nhyim 'y'ã akre kubê 60. Nhyim kwỳ iyy jabjê nhyim 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubê 100. Nãm ã Jeju Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã apÿnh mÿjja jakreo ane.

⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰ Nhyim kam me krãptĩ mã mõi. Mã mõi nhyim Jeju ar arÿm ate nhÿ. Nhyim bu'ã ar jamê kôt ba djwÿnhbê 12 ar arÿm kukij ne kum,

—Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjà djari'ã mÿjja jakren memã ajbit jarê? ane.

¹¹ Nhyim arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabên kukràdjà djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arênho amirĩt gar aje marmã. Nhyim be, me wãbê ne ba udju ne.

¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apÿnh kukràdjà djari'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarê. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne amrêbê: me bakukãmãre memã arên memã kum,

“Me te memã mÿjja jakre nhyim me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhyim me te memã mÿjja jarê nhyim me me kabên maro krĩn mã

mar kêt. Mã kukràdjà'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt nhyim me axwekam ngryk rà'ãmã.”

Nãm me bakukãmãre ã me wã'ã memã ane. Kam ne ba apÿnh kukràdjà'ã apÿnh mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarê. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjà ije ajbir 'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja djãm ar aje mar kêt? Be, dja ba apÿnh ikukràdjà'ã mÿjja jakre rà'ã. Mÿj godja gar amũ ikukràdjà ja mar on.

¹⁴ Be, Metĩndjwÿnh kabên'ã ujarênh djwÿnh ne arÿm memã arê nhyim me kuma.

¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwỳ prykam rôrôk pyrãk. Nhyim ate Xatanaj totokbê jãm mebê o amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabêno akno.

¹⁶ Kênkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwÿnh kabên man bit kum kĩnhkumrêxo tẽm kajgo.

¹⁷ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kêt-kam tẽmbê tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhyim ate apÿnh me kaprĩ djari me'ÿr bõx nhyim me arÿm kanga.

¹⁸ Mrÿnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arÿm Metĩndjwÿnh kabên man

¹⁹ kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nẽn inhõ kwỳ krên mex ne inhõ kubêkà mex? Ikanêkam mÿj dja ba nẽn”? ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprĩo atom rax prã:m ne ajte apÿnh mÿjjao atom rax prã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm õ mÿjja rũnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhĩ kute bàygogoo bikênh nhyim kam iyy kêtja pumũ.

20 Ga, me'ô bàygogo 'yo ukabêr tẽ nhym ajte kwỳ pyka mexkam rôrôkja pumũ. Nhym arỳm ingrôt ne abatàn̄h ne. Abatàn̄h ne arỳm iyykam 'y kume:x. Me kwỳdjwỳ ne me memã Metĩndjwỳnh kabên jarê nhym me arỳm tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikamên arỳm mar rax ne. Mar rax ne arỳm ukaprĩkumrêx. Me kwỳ ne me kàjbê ukaprĩ kryre kute mrãmri ne bàri kwỳkam iyy mex nhym kam 'y kubê 30 pyræk. Nhym me kwỳ ukaprĩkumrêx kute mrãmri ne bàri kwỳkam iyy mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyræk. Nhym me kwỳ ukaprĩti:re kute mrãmri ne bàri kwỳkam iyy mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyræk. Me ukaprĩkumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm mekam kĩnhkumrêx. Mekam kaprĩre kêtumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'ã ngôn̄hpôk jakre.

Ruk 8.16-18

21 Ne kam arkum,

—Be, godja me me'yr ngôn̄hpôko bôx jabej djãm me kute mỳjja 'ôkôt o bipdjur got, kute kãnoipôko 'ã pro got? Nãr djãm me ikwã djà krakri me kute umjyr got? Kati. Ngôn̄hpôk ne me kum angij ne tu parkam kên̄hkam umjuw.

22 Ba ar amã arê gar ama. Ikabên kukràdjà ije 'ã apỳnh mỳjja jakren mebê udjurja dja ã me kunĩmã amirĩtkumrêx nhym me kunĩ kuma.

23 Gop ar ajamakkre mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

24 Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabên mar 'ãno dja. Ar ajamakkre mex kôt dja ba ar amã ikabên jarê. Dja gar tu amim ikabên markumrêx ba arỳm ar amã ikabên kumex jarê.

25 Mỳkam? Bir, me kute tu amim ikabên markumrêx jamã dja ba mã kwỳ rax ne arên̄ho tẽ nhym me arỳm kwỳ rax ne kuma. Nhym be, me kute ikabên mar kajgoja dja Metĩndjwỳnh arỳm mebê o akno, mebê ikabên mar

kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã ane.

Mỳjja 'y'ã ujarênh.

26 Me kute memã Metĩndjwỳnh kabên jarênh nhym ta kute arỳm memã amak bôn̄h nhym me kute amũ mar kamên̄h ne kute arỳm mar rax ne. 'Ã ne Jeju memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ã ne bàygogo amijakre. Be, me'ô ne bàygogo 'yo ukabêro tẽ:n arỳm 'y kre pa.

27 Ne kam akati kunĩkôt ate kadjy krã. Nhym kam 'y ingrôt ne abatàn̄h tẽn arỳm prĩti. Nhym kam kre djwỳnh amim, “Je, mỳj ne abatàn̄h kadjy amijon”? ane.

28 Be, bàygogo ta ne pykakam abatàn̄h ne arỳm ô. 'Y kumrêx ne pykakam ikwã. Ne kam arỳm ingrôt. Ne abatàn̄h tẽ:n arỳm prĩti. Prĩtin arỳm tujarô. Tujarôn arỳm iyy ajkapĩ.

29 Ajkapĩn kam arỳm prỳ ngrã. Nhym me'ôja arỳm 'ãno djan êo mō. Be, Metĩndjwỳnh kute ar meo ba ja ne me bàygogo kôt ã amijo ane. Nãm ã Jeju memã ane.

30 Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja. Mỳj ne kute me uræk? Ba ar amã arê gar ama.

31 Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyræk. Pykakam 'y bimàn̄hkam 'y kryre. Apỳnh pidjô 'y djari kam 'y ne kute rũn̄ho motadu 'y jakren̄h mex ne.

32 Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arỳm ingrôt. Ingrôt ne arỳm rũnh mō. Rũnh mōn arỳm amipãnh pidjô bàri kunĩ rê. Ne arỳm pa koror mex ne. Nhym kwên̄h arỳm amykrãkôt apỳnh pakam ku'ê. Nãm ã Jeju memã ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arỳm ja pydjın kadjy amima nhym arỳm ja kadjy amiman 'ã tỳm nhym ja kôt 'ã tỳm nhym ja 'ã tỳm nhym arỳm 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

33 Mỳjja kute ajbir ja pyræk krãptĩ ne Jeju memã kukràdjà'ã akren memã 'ã

ajarê. Me amakkre mex kôt ne memã 'ã ajarê.

³⁴ Ne apÿnh mÿjjabit'ã ajarê. Nãm kute Metîndjwÿnh kukràdjà'ã mÿjja jakrebit ne memã 'ã ujarênh ar ba. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnh ar ate ÿrkam prÿne arkum kukràdjà jarênh mex. Kukràdjà'ã mÿjja kute ami-jakreja prÿne arkum arênh mex.

Kôkmã bën tÿx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhym akati tãmkam arÿm ar'ã myt wadjà nhym Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjêrnã rê, ane.

³⁶ Nhym kam ar me krãptîrnã kum, —Me on ajmã, ane. Nhym Jeju kôknhökakam ÿr rã'ã nhym ar tu amimê o mō. Nhym me kwÿ kà kwÿkam arkôt mō.

³⁷ Nhym kam na 'itÿx ar'ã ruw nhym kôk 'itÿx wabê nhym kam ngô arÿm aben pumjuw ne kà nhiby aton arÿm kà krekam bikapîno mō. Kà krekam bikapîno mō nhym arÿm ipu 'ÿr.

³⁸ Nhym wãnh Jeju kà katêkam krã japar djà'ã krã djin ôto nō. Ôto nōr mex katikôt nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm tok ne kum,

—E kum, ujarênh djwÿnh, ngô kute gwaj banhimex 'ÿr ga ate akrãn anhôto nō, ane.

³⁹ Nhym arÿm kãjmã djan kôkmã bën tÿx. Kum bën tÿx ne ngômã kum,*

—Anhikrê, on akubyn aminê, ane.

Nhym arÿm kôk djàbêr amikrãta nhym ngô arÿm tu mê ne nō.

⁴⁰ Nhym kam arkum,

—Je tô mÿkam ne gar ã atîn prãmo ane? Mÿkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? ane.

⁴¹ Nhym ar madjà kretin abenrnã kum,

—Je tô mÿj me'ô got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabên nhym tu kabên kôt anhikrê, ane.

* **4:39** Adjãkam kute kabêno mÿjja kunî nhipêxkôt arÿm kôkmã bën tÿx.

5

Me karô punu krãptî kute ar me'ôo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imôti nhikjêrnã bôx. Kam ne mebê Djeradja nhô pyka.

² Nhym kam Jeju ar akãxkam bôx ne arÿm wabin dja. Nhym adjynkêt ne me'ôja pyka krã kurÿm katon 'ÿr tē. Me karô punu ne ar o ba.

³ Pyka krãkam ne ar ba tÿm. Nhym me te kàxirãxo ari uwpreo ba.

⁴ Nãm me te kadjy kàxirãxo te djê djãmê kàxirãxo kàkrã djê djà mÿn te o uwpre nhym mã ari kàkrã djê djà rênho ba. Ne mã ari kàxirãxo te djê djà kukênho ba. Nhym me kute unênh mex kadjy te: me tÿxo kute urãk'ô prãmje.

⁵ Nhym akati kunîkôt ne akamãt kunîkôt me'ôja krãnhre'ã ar ba. Ne me tykmã kikre mê amijo kajkepo ba. Nãm ari àmra ban ari kêno amijayro ba.

⁶ Me'ôja katon arÿm amybÿm Jeju pumÿ. Omÿn arÿm tu 'ÿr prôt ne. Prôt ne 'ÿr bôx ne arÿm ibôn nhÿ. Kute kum amijo à'wÿr kadjy ne parbê ibôn nhÿ.

⁷⁻⁸ Nhym kam kum kabên ne kum, —Me karô, apunure. On kum anhire, ane.

Nhym me'ô me karô punu kukwakam arÿm kum kabên ne. Kàj bê kum àmrakam kum kabên ne kum,

—E kum, mÿj nã Jeju? Abê kàjkwakam Metîndjwÿnh Kra. Mÿj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metîndjwÿnhmã akabên pydjìn jarên ijã kum, “Dja ba kamjêr kêt”, ane. Dja ga ã Metîndjwÿnhmã anen arÿm ikamjêr kêt ba arÿm itokry kêt. Nãm ã me'ô kum ane.

⁹ Nhym kum, “Mÿj ne anhidji kute”? ane.

Nhym kum,

—Me ikrãptî:kam, inhidjibê ne krãptîtire, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwãrîk wãnh me ja mōr djà kurÿm me ijanor kêt, ane.

11 Nhyam wānh angrô jamy krāptī: krānhrekam àkur mō.

12 Nhyam me karō punu krāptī amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymā me ijano ba me kum wadjà, ane.

13 Nhyam memā kum, “Aj mā”, ane.

Nhyam me karō punu krāptī arým me'ōmā iren kurūm kato. Katon arým angrô jamymā wadjà. Nhyam angrô jamy arým amibêx ne tu pyka krā'yr'ā aparmā prôt. Prôt ne arým imôtikam nox. Nox ne arým ngô aminhimex ne arým kunī ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

14 Nhyam wānh angrô jamyo djuw mex djwýnh ar arek omũnho dja. Ne kam mā krīraxmā tēn arým memā arē. Arwākam me jamē ne memā arē. Nhyam me kute mýjja pumũnhmā amũ 'yr mō.

15 Jeju'yr mōn 'yr bōx. Nhyam me'ō me karō kute kum irerja arým arek nhỹ. Nām arým kà jadjàn no mextirenh nhỹ. Nhyam me kum uma ne.

16 Nhyam ar kumrêx kute omũnhja arým me'ōja'ā ajarē. Ne ar ajte angrô jamy'ā ajarē.

17 Nhyam kam me Jejumā à'wýrmo krax ne kum,

—Gop on me inhō pyka kurūm akato, ane.

18 Nhyam Jeju ajte kākam ýrmā tē nhyam me'ō me karō kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mā akôt ajkamē, ane.

19 Nhyam kum,

—Kati, mā. Akubyn anhūrkwā 'yr tē. Aje meo anhōbikwa wā'yr tē. Memā Bēnjadjwýr djwýnh'ā ajarē. Kum akaprīn kute ajo mex'ā ajarē, ane.

20 Nhyam kam arým mā tēn amũ pyka nhidjibê Krīraxbê 10'yr bōx. Ne kam Jeju kute o mex'ā me kunīmā ujarēnh ar ba. Nhyam me kunī te kute mýjja marmā kam no tyn ku'ê.

Me'ō kurerer tyk'ā ujarēnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

21 Nhyam kam Jeju ajte kākam nox ne akàx nhikjēmā mō:n kam bōx. Ne kam

wabin dja. Nhyam kam ajte me krāptī: 'ā akuprō.

22 Nhyam me'ōbê Djajru 'yr tē. Mebê idjaer bikprōnh djākam kubê bēnjadjwýr'ō. Nām 'yr tēn arým omũ. Omũn kute kum rax jarēnh kadjy tu parbê tým ne nō.

23 Ne krao a'u:w ne kum,

—Wānh ne ikra prítire nõn arým tyk 'yr. Gu 'yr ga 'ā anhikra dji gē à kêt ne imā tīn, ane.

24 Nhyam arým kôt tē. Tē: nhyam me krāptī: prīne aér mex ne kôt mō.

25 Nhyam wānh me'ō nire kôt tē. Kamrô mā: apôx'ā ne arým amex kubê 12 apêx.

26 Nhyam kamā me ta kute amijo mýjja marja krāptī aben totokmā te kaneo ba. Djām kam arým mex got? Kati. Me ô'ā ām mā tokryo tokry. Ne mā memā o pānh'ā arým ô pi'ók kaprī kunīkrē. Ne kam mex kêt ne ām punu mex mō.

27 Ne kam me kute Jeju'ā ujarēnh man arým 'yr tē. Me krāptī: Jejukôt mō: nhyam nija mekôt amibêx mex ne arým kôt bōx. Kôt bōx ne tu Jeju nhibũmkôt 'ā kubêkà kupê.

28 Be, kute o anhýr kētri ne amim,

—Ba 'ā kubêkàbit kupên arým imex ne, ane.

29 Nām 'ā kubêkà kupên kupēnhmē ro'ā nhyam arým kamrô ngrā nhyam arým amikam amimex ma.

30 Nhyam Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arým me ipôkri akubyn akêx ne memā kum,

—Nhyam ne ijā kubêkà kupê? ane.

31 Nhyam kôt ba djwýnh kum,

—Djām me krāre ne me akuno ga, “Nhyam ne ikupê”? ane, ane.

32 Nhyam kute me'ōmā katormā ari mekôt krā.

33 Nhyam nija arým kute amimex markam 'yr bōx. Nām umaje tertet ne tu parbê tým. Parbê tým ne arým prīne kum amijarēn kum,

—Mrāmri, ba ne ba akà kupê ga arým ijo mex ne, ane.

34 Nhyam kam kum,

—Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex

ne. Adjumar mex ne tē. Arým amexkumrēx, ane.

³⁵ Nām ā kum anhyro dja nhym me kwý bēnjadjwýr Djajru nhürkwā kurūm tēn ar kajpan arým Djajrumā kum,

—Arým ne akadjwýx akuno. Kwārīk wānh ijukri ujarēnh djwýnh kunor kēt, ane.

³⁶ Nhym Jeju Ar kubē ate krān arým Djajrumā kum,

—Kwārīk wānh amā akra tyk pyma kēt. Djā gām tu amim ikamnhīxkumrēx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumē Xijagumē Djuāo arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tē, ane.

Ne bu'ā me ku'ēmā kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuāomē ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Nām memā anen kam ar Djajru nhürkwāmā tēn bōx. Nhym wānh me kangao kumex. Me muw ne abej àmrao kumex nhym Jeju arým me omū.

³⁹ Ne kam arým me'ýr wadjān memā kum,

—Mýkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djā nām prītija ty? Kati. Nām ōto nō, ane. Kute akubyn o tīnmā. Kam ne ā memā ane.

⁴⁰ Nām memā ane nhym me arým 'ā bēno ajkēn keketo kumex. Nhym kam arým bōm me ano nhym me kunī kato. Ne kam bāmmē nāmē kôt ba djwýnh ar ajbitō mōn prīti nhikwā djà'ýr aro wadjà.

⁴¹ Ne kam prīti nhikra 'amýn kum, “Tarita kumī”, ane.

Nām ren me bakabēnkam kum,

—Prītire, amā ne ba ikabēn. Kāj mā dja, ane.

⁴² Nām kum ane nhym arým ar aērbē kāj mā djan ar mrā. Nhym ar arým kôt madjà kreti. Prīti'ā ne amex kubē 12.

⁴³ Nhym kam arkum kabēn ne amijā arkum karōn arkum, “Djā gām ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

—Ar kum mýjja'ō ngā gē kukrē, ane.

6

Õ pyka djwýnhkam bōx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arým memā kàx ne amū ò pyka djwýnhmā tē. Nhym kôt ba djwýnh ar kôt mō. Nhym kam arým 'ýr bōx.

² Nhym ar'ā arým pi'òk rārār. Nhym arým mebē idjaer bikprōnh djà'ýr tēn kam 'ýr bōx ne arým wadjà. Ne kam kute memā amikukràdjà jarēnh kadjy arým amikrax ne. Nhym me krāptī kabēn man kam no tyn kumex ne ari abenmā kum,

—Je tô nhym nā kum me kukràdjà ja jarē nhym ā kabēn mexo ane. Nhym ne kum àpēnh'ā karō nhym ā mýjja nhipēxo ane. Mýjja pumūnh kētkumrēx ne ipēx nhym kumex.

³ Be, Jejubē ne pī kēnh djwýnh kajo. Marij kurūm ne kato. Kôt ar apōxjabē ne Xijagumē Jôdjemē Djudamē Ximāomē. Be, ar axikôt apōx ne ja. Kanikwýnhdjwý ar me baro'ā ar ba. Djām atemā me'ō? Kati. Tām. Me bajō tām. Ne kam ā àpēho ane. Nām me ā ari abenmā anen kam arým kubē Jeju kīnh no kati.

⁴ Nhym kam amijā memā kum,

—Pyka kunīkôt me Metīndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnhmā kāj mā rax kamēho ba. Nhym be, ò pyka djwýnhkam me jabit ne me ar prāro ba. Òbikwa djwýnhkam ar ja, ò kikre djwýnhkam ar ja ne me ar prāro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute ò pyka djwýnhkam mýjja pumūnh kēt krāptī nhipēx prāmje. Te me krāptīo mex prāmje. Me kute aparmā rax kamēnh prāmka. Nām me punu ngrērebit'ā ikra jadjuw ne meo mex.

⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mýkam ne me kute inhō pyka djwýnhkambit amim imar kētkumrēx, ane.

Kute Ar kubē 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arým tē. Apýnh krīkôt tē. Memā amikukràdjà jarēho tē.

⁷ Ne kam amiwýr Ar kubē 12 'uw nhym ar arým 'ýr bōx. 'Ýr bōx nhym

kute amũ ar anor kadjy arým aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me karõ punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjà.

⁸ Ne kamã arkum 'ã karõn arkum,

—Ar amõr kadjy kwãrĩk wãnh mýjja krãptĩ byr kêt. Dja gar akajpar djãbit by. Kwãrĩk wãnh mokà byr kêt. Kwãrĩk wãnh djwý byr kêt. Kwãrĩk wãnh anhõ katõk'y djãkam pi'õk kaprĩ byr kêt.

⁹ Ne ar aparkà ponh jangjên ar anhinõkà pýnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apýnh krĩ'ýr mõ. Nhym me'õ arým ar amã aminhũrkwã jarê. Kumã dja gar wadjãn kambit an-hikwã. Ne kam me õ krĩrax kurũm ar amõrkambit dja gar anhũrkwã 'õdjwý jabej.

¹¹ Nhym godja me ar abê aminhũrkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkà'ã me õ pyka ka'u. Me kurũm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirĩt kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krĩraxbê Xõtõmamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja ã Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kadjy akati bõx. Nhym be, ajbir me krĩ jakam dja me axwe pãho amrêbê me tũm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãho me tũmwã jakre. Nãm ã arkum karõo ane.

¹² Nhym kam ar amũ mõn kàj bê me akreo ban memã kum,

—On me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arým me karõ punu krãptĩ kute ar meo ba jano nhym arým memã iren mã mõ. Nhym ar me kanê krãptĩ kungrà. Mýjja kangõ kute rõny kangõ pyrako me kungrãn meo mexo ba.

Djuão'ã ujarênh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhym kam me amũ Jeju jarênh ipõk. Nhym kam mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax nhidjibê ne Erodji.

Arým ne me kute Jeju jarênhja ma. Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩnkam ne mã mýjja pumũnh kêt nhipêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhym me ja arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Erij, ane.

Nhym amũ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ. Nàr, kute amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ pyrãk, ane.

¹⁶ Nhym bẽnjadjwýr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhym me kute mut krã'yr, arým akubyn tĩn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bĩn kêttri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prõ nhidjibê ne Erodjij. Nhym kam Erodji arým kamyrebê prõ pytãn ar o ba. Nhym kam Djuão nêje kum kabẽn ne kum,

—Metĩndjwýnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prõ pytã, ane.

Nhym Erodjij kuman arým Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhym arým 'ýr me krãkamngõnh jano. Nhym me arým o tým ne kubê ijê.

¹⁹ Nhym kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bĩnmã 'ã amijakreo ba.

²⁰ Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katãt ar amijo ban Metĩndjwýnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utãr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metĩndjwýnh jarênhõ ýr kunĩkõt Erodji ari amim,

—Je tõ mýj dja ba amijon? anen te kute kabẽn mar ne kõt kute amijo anhýr prãmje. Nhym be, kum Djuão kabẽn mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhym kam arým mrãmri kute bĩn kadjy õ akati bõx. Erodji rwýk

djàkam ò akati arým bôx. Nhym ò akatikam arým bu'ã bĕnjadjwÿrreja ro'ã àkuro nhÿ. Apÿnh ò me rÿnh djàri, ò krākamngôn nhō bĕnjadjwÿr djàri, ò pykabê Garréjakam me ò nèkrêx rÿnh djàri, me kunĭ ò akati kadjy Erodji'ã akuprō.

²² Ne ò kwÿ krĕno nhÿ nhym Erodji kra kurerer arým me'ÿr wadjà. Ne kam memã to nhym me arým kum kĭnh. Erodjimē me ro'ã ÿrja kum kĭnhĭ. Nhym kam Erodji kurerermã kum,

—Mÿj ne ga amã kĭnh? Dja ga amã mÿjja'ò kĭnh ne imã arē ba arým amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabĕn jarĕnh mãm djin kum,

—Be, amã ikabĕn kajgo kĕtkumrĕx nhym Metĭndjwÿnh arým ima. Dja ga amã mÿjja'ò kĭnh ne imã arē ba arým amã òrkumrĕx. Nàr godja amã inhō pyka kuto katē kĭnh jabej ba arým amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabĕn jarĕnhkumrĕx, ane.

²⁴ Nhym kam arým katon nã kukij ne kum, “Ò mÿj dja ba kum arē”? ane.

Nhym kum,

—Xô, ngômã me angjĕnh djwÿnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wÿ, ane.

²⁵ Nhym amibĕx ne ajte bĕnjadjwÿr rax'ÿr wadjàn kum,

—Ò kum amikrà kĕt ne ngômã me angjĕnh djwÿnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngôn purortikam adjàn o bôx ne imã angã, ane.

²⁶ Nhym kam bĕnjadjwÿr rax arým kaprĭren òkre kadjwÿnhbê amim,

—Je, arým ne ba mrãmri kum ikabĕn jarĕnh mãm dji nhym Metĭndjwÿnh arým ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Inhō me rÿnh mrãmri ikabĕnkumrĕx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwÿnhmã kabĕn ne kum,

—Amrē Djuão krão aprôt, ane.

²⁸ Nhym arým mebê ijê djà'ÿr tĕn wadjàn arým Djuão mut krãtan kam arým ngôn purortikam krã djà. Ne

kam kurerermã o tĕn o bôx ne arým kum kungã. Nhym arým nãmã kungã.

²⁹ Nhym kam Djuãokôt ba djwÿnh ar arĕnh man arým 'ÿr tĕ. 'ÿr tĕn 'ÿr bôx ne kam arým Djuão nhĭ mÿn o tĕn arým kĕnkrekam adjà. Be, me kute Djuão bĭn'ã ujarĕnh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arým apÿnh krĭkôt tĕ:n kam arým akubyn Jeju'ÿr tĕn 'ÿr bôx ne 'ã akuprō. Ne kam kum amijã ajarē. Kute mÿjja nhipĕx kunĭ'ã kum ajarē. Kute memã kukràdjà jarĕnh kunĭja kum 'ã ajarē.

³¹ Nhym me krãptĭ: Jeju ar'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho dja nhym ar te ò kwÿ krĕn kadjy amijo ane. Nhym kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tĕn kam bôx ne bakôkam kôto nhÿ, ane.

³² Nhym kam ar ate arwākam ÿr kadjy kākam nhÿn arým nox ne.

³³ Nhym me krãptĭ ar mōrkôt amim nokre pumÿn arým ar ibej prôt ne. Krĭ kunĭ kurÿm ne me pykakôt ar ibej prôt ne. Ibej prôt ne arým akàx nhĭkjĕbê ar kukãm akuprō.

³⁴ Nhym kam ar kà dji nhym Jeju wabi. Wabin arým me krãptĭ me:xja pumÿ. Ne kam amim,

—E kum, nãm me kute mryo ba djwÿnh kĕtkam mrykĭ'ãtomti krãptĭ ta kajgo ba pyrāk, ane. Kam ne arým kum me kaprĭn arým memã kukràdjà krãptĭ jarĕnhmo krax ne.

³⁵ Nãm memã arĕnh dja: nhym kam arým 'ã myt ibô. Nhym kam kôt ba djwÿnh ar arým 'ÿr bôx ne kum,

—Arwã jakam mÿjja kĕt nhym arým amykry mex ne.

³⁶ Me ano gĕ me amÿ apÿnh kikremã mōn amÿ apÿnh krĭmã mō. Dja me amim ò kwÿ krĕn djà jamÿ, ane.

³⁷ Nhym arkum,

—Ar ga dja gar memã mÿjja ngã gĕ me kukrĕ, ane.

Nhym ar kum,

—Djãm gwaj baje pi'òk kaprĩ kumexjao djwỳ jamýnhmã? Denarju kubê 200jao djwỳ jamýnhmã? Djãm gwaj baje memã òr nhyim me kute krênãmã? ane.

³⁸ Nhyim arkum,

—Mýj ne ar anhõ djwỳ kute? Tën omũ, ane.

Nhyim ar arým bu'ã me ku'ê kôt tën omũ. Ne akubyn 'ýr bõx ne kum,

—Ë, djwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwỳ amãnhkrut, ane.

³⁹ Nhyim kam arkum,

—Ar memã arê gê me apýnh bõre ngrãngrãkam krĩ mõi, ane.

Nhyim ar arým apýnh me krĩ kadjy memã karõ.

⁴⁰ Nhyim me apýnh me krĩ kadjy me'ã akre. Nhyim me kwỳ kubê 100'ã kabên ne krĩ mõi. Nhyim me kwỳ kubê 50'ã kabên ne krĩ mõi.

⁴¹ Nhyim djwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jamý. Ne tep amãnhkrutja by. Ne kãjmã o kãjkwa jabên Metĩndjwýnhmã o amikĩnh jarê. Ne kam djwỳ kokij ne kôt ba djwýnhmã kungã nhyim ar memã òro mõi. Ne kôt tepdjwỳ ã o anen arým me kunĩmã kungã.

⁴² Nhyim kam me kunĩ õ kwỳ krên arým ajne.

⁴³ Nhyim kam me arým tepmê djwỳ janhy ngij ne 'ã akre. Nhyim arým 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kãtãm.

⁴⁴ Be, me my kute djwỳ krên'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prĩre'ã akre kêt.

Ngõ'ã tēm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhyim kam Jeju urokam kôt ba djwýnhmã kum,

—Aje, on ar mõi kãkam nhýn ikukãm akãx nhikjêmã rên krĩbê Bexadamã tẽ. Ba me ano gê me on mã mõi, ane.

⁴⁶ Ne kam me krãptĩ'ýr tën memã kum,

—Aje, on me ajmã. Ba on, ane. Ne kam arým Metĩndjwýnhmã kabên kadjy krãnh'ã tën wabi.

⁴⁷ Nhyim kam ar'ã akamãt nhyim ar arým kãkam ngõ nhipõkri mõi nhyim Jeju ate atýxã dja.

⁴⁸ Nhyim kam ar kutã arým kõk djãbêr týt. Àbêr týt nhyim ar kute kutã ngõ rênh kurêje àpênh raxo nhý. Àpênh ra:x nhyim arým ar omũ. Ne õkrên'ãnh kãr pydjikam arým arkõt tẽ. Ngõ'ã arkõt tẽ. Tën kam bit ar'ãnh tēmãm.

⁴⁹ Nhyim ar arým ngõ'ã tēmãkõt omũn abenãmã kum,

—Ota, amrê me karõ'õ mõi. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunĩ omũn arým madjã kreti. Nhyim adjynkêt nhyim arým arkum,

—E kum, ba ne ba wãm tẽ. On ar akĩnh ne atĩn prãm kêt, ane.

⁵¹ Ne arým arkõt kãkam nhý. Kãkam nhý nhyim arým kõk djãbêr anhikrê. Nhyim ar õkre kadjwýnhbê amikabên kudjan te kute mýjja marmã kam no tyn nhý.

⁵² Be, amũja'ã ne Jeju te me krãptĩ:mã djwỳ ngã nhyim ar kute kum kator kêt. Kubê Metĩndjwýnh Krajamã kator kêt. Nhyim kam ar te kute marmã kam no tyn nhý. Ar amakkre kêtãkam.

⁵³ Ne kãkam ngõ'ã mõi kam ar arým pykabê Djenekam akãx nhikjêmã bõx ne kã dji.

⁵⁴ Nhyim kam ar wabi nhyim me arým amim Jeju nokre pumũ.

⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunĩkõt prõt ne arê. Nhyim me arým kute memã Jeju bõx djã jarênhja'ýr meo bõxmo krax ne. Me punu nhikwã djãkam ikwã rã'ãja ne me Jeju'ýr meo prõt ne meo bõx.

⁵⁶ Ne kam mã kikre kabem me punu jadjuw. Krĩ kryrekam nãr krĩraxkam nãr arwãkam Jeju ku'ê djã kunĩkõt mã kikre kabem me punu jadjuw. Nhyim me mã Jeju tēmãkõt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akã japkrebit kupê. Ba gop akã japkrebit kupênh, ane. Ne me kute kupênh kunĩkõt arým mex ne.

7

Tu mýjja krĕn'ã ujarĕnh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebê pardjêumĕ Môjdjê kukràdjà mar djwýnh kwý krĭraxbĕ Djeruxarĕ kurŭm mŏn Jeju'ã akuprŏ.

² Nhyĕm Jejukŏt ba djwýnh kwý tu ikra pŏnh kĕtkam ō kwý krĕ nhyĕm me arŷm ar omŭ. Ne ar'ã kabĕn ne Jejumã kum,

–Mýkam ne akŏt ba djwýnh me bakukãmãkjĕ kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã tu àkur ba? Dja me o ane nhyĕm Metĭndjwýnh arŷm memã axwe jarĕ, ane.

³ Bir, mebê pardjêumĕ mebê idjaer kunĭ ne me mã me kukãmãkjĕ kukràdjà'ã no tŷx ne kam arĭk abenmã kum,

–Me kute prĭne aminhikra pŏnhkambit dja me aku. Kambit dja Metĭndjwýnh memã axwe kĕt jarĕ, ane.

⁴ Ne me me ō djwý jamýnh djà kurŭm ban bŏx. Ne kam kute ngŏo amiku'ŏnhkambit aku. Be, apŷnh me kukãmãkjĕ kukràdjà kajgo kute ja pyrãk ne krãptĭ. Nhyĕm me 'ã no tŷx ne mã apŷnh mýjja ku'ŏ. Ngŏnhkrãmĕ ngyo ngŏnhmĕ ngŏnh tykmĕ ne me mã ku'ŏn arĭk amim,

–Dja ba o ane nhyĕm Metĭndjwýnh imã imex jarĕ, ane.

⁵ Kamã ne mebê pardjêumĕ Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmĕ Jejumã kum,

–Mýkam ne akŏt ba djwýnh me bakukãmãkjĕ kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã àkur ba? ane.

⁶ Nhyĕm memã kum,

–Me ga ne ga me amijo ajĕx ne ar amijo Metĭndjwýnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metĭndjwýnh kukwakam me ajã pi'ŏk no'ŏkkumrĕx. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Metĭndjwýnh ne me amã,

‘Be, me ja ne me arĭk 'ĕx ne ajkwa kajgokam imã imex jarĕnho ban jãm ate ibĕ krãn ban

⁷ imã irax jarĕnh kajgoo ban kam ta kukràdjào ikukràdjàn memã arĕnho ba. Ne kam ta kukràdjà'ã memã kum,

Metĭndjwýnh kukràdjà, anhŷro ba.’

Nãm ã Metĭndjwýnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arŷm akabĕn kajgoo Metĭndjwýnh kukràdjàn memã arĕnho aba. Mrãmri ne me ajã arĕnhkumrĕx.

⁸ Be, Metĭndjwýnh ne me kute katãt amijo ba'ã memã karŏ ga me kam kubĕ amijo akĕxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjĕ kukràdjà'ã ano tŷx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngŏnhmĕ ngŏnhkrã ku'ŏ. Apŷnh me akukràdjà kajgo kute ja pyrãk krãptĭ ga me 'ã ano tŷx ne ar o aba. Ne kam arĭk 'ã abenmã kum, “Dja Metĭndjwýnh kŏt imã ijaxwe kĕt jarĕ.”

⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

–Be, Metĭndjwýnh kute katãt amijo aba'ã me amã karŏ ga me arŷm kabĕn ma. Djãm mrãmri Metĭndjwýnh kukràdjà kŏt ne ga me akukãmãkjĕ kukràdjà jarĕ? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjĕ kukràdjà ja'ã ano tŷx ne Metĭndjwýnh kukràdjà mar kĕt ne arŷm o abikĕnho aba. Djãm kam me ano mex got?

¹⁰ Ba me amã arĕ ga me ama. Môjdjê ne Metĭndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã karŏn memã kukràdjà jarĕn memã kum,

“Me amã abãmmĕ anã jabĕn ar kabĕn ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'ŏ arŷm bãm'ã nãr nã'ã, ‘Gĕ Metĭndjwýnh o ajkĕ’, anhŷr jabej gĕ me tu kubĭ”, ane.

Me kum bãmmĕ nã ar abĕmã ne Metĭndjwýnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹ Nhyĕm be, djãm me ga ne ga me amã abãmmĕ anã jabĕ? Kati. Ga me akukràdjà kŏt arĭk memã kum, “Me ajŏ godja anã nãr abãm mýjja'ã ajwŷr ga aje kubĕ anhŏ mýjja nĕ prãm jabej. Ne kum, ‘Be, ba te ije amã ōrmã. Aje mýjja 'ã ijwŷr ba arŷm o Metĭndjwýnh nhŏ mýjja. Kam ba te ije amã ōrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arŷm kubĕ nĕ nhyĕm kam arŷm pijãm ne akubyn 'ã ajwŷr kĕt”, ane.

12 Ga me aje ã memã 'ã karõo anhÿrkam arÿm me nãmẽ bãmbê ôdjÿ'ã memã adjãpnênho aba.

13 Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnênho aba. Metÿndjwÿnh te memã kum,
“Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane

ga me arÿm Metÿndjwÿnh kabêno me kukràdjã kajgon akukràdjão arÿm nãmẽ bãmbê ôdjÿ'ã memã adjãpnênho aba. Aje Metÿndjwÿnh kukràdjão me kukràdjã kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjão punu ja jarẽ. Nãm ã Jeju memã ane.

14 Ne kam ajte amiwÿr me kunĩ 'uw ne memã kum,

–Ë, dja ga me akunĩ imaro nhÿn ikabên markumrêx.

15 Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arÿm ajaxwe”, anhÿro ba. Nhym be, Metÿndjwÿnh, djã ne me mÿjja 'õ krê nhym arÿm kum, “Ja ne ga krên arÿm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarẽ. Me àkĩnhĩkam ne memã arẽ. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurẽ bakam ne memã arẽ. Me 'êxnhĩkam ne memã arẽ. Axwe'õkambit ne Metÿndjwÿnh memã axwe jarẽ.

16 Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

17 Ne kam arÿm mebê kikremã wadjã. Nhym kôt ba djwÿnh arÿm kukij ne kum,

–Nã gãm ar imã, “Djã ne me mÿjja 'õ krê nhym Metÿndjwÿnh kum, ‘Ja ne ga krên arÿm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arẽ nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne, ane.

18 Nhym kam arkum,

–Je tô djãm ar gadjwÿ ajamak kre kêt? Be, mrãmri ne me kute mÿjja'õ krênkôt Metÿndjwÿnh memã axwe jarênho kêt. Djãm ar aje ja mar kêt?

19 Be, aparmã ne mÿjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mÿjja'õ kurja ne me kute amim mÿjja'ã karõ djãkam ngjêx kêtumrêx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arÿm apôx. Me kute amim mÿjja'ã karõ djãmã

ngjêx kêtum Metÿndjwÿnh kute kôt memã axwe jarênho prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhÿro arÿm me õ mÿjja krênja kunĩ mex jarẽ.

20 Ne kam ajte arkum,

–Me kurũm me kabên punu apôx ne me àpênho punukam ne Metÿndjwÿnh memã axwe jarẽ.

21 Me kadjwÿnhbê, me amim mÿjja'ã karõ djãkam ne me amim axwe'ã karõ nhym arÿm me kurũm apôx. Me kute amim axwe'ã karõkam ne

me kute me prõ puro nãr me mjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwÿnh nãr mjên djwÿnh kupa'ã kurẽ'ã amim karõ.

Ne kute me par'ã amim karõ.

22 Ne kute mebê mÿjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne kute mÿjjao atom rũnh'ã amim karõ.

Ne kute meo bikênho'ã amim karõ.

Ne memã 'êx ne kute me noo biknor'ã amim karõ.

Ne kurẽ ba'ã amim karõ.

Ne te ta kute me uràk prãmje ngryk.

Ne me'ã kabên punu'ã amim karõ.

Ne amijo àmrati.

Ne bën kati.

Me kute amim axwe'ã karõ ne ja.

23 Me axweja kunĩ ne me kurũm apôx. Nhym kam kôt Metÿndjwÿnh memã axwe jarẽ. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrêx.

Mat 15.21-28

24 Ne kam arÿm mebê tẽ. Tẽ:n kam krĩrãxbê Xirumê krĩrãxbê Xidõ kuri pykaja'ÿr bõx. Ne kam arÿm kikre'õmã wadjãnh nhÿ. Ne bit kute me'õmã amijo amirĩt kêtãmã. Ne kam te kute mebê amijo bipdjurmã.

25 Nhym me'õ nire arÿm arênho ma. Kubê ne me bajtembê kregu'õ. Pykabê Xirij Penixijkam ne rwÿk djã. Me karõ punu ne kra prĩtio ba. Nãm arênho man arÿm 'ÿr tẽn parbê ibõn nhÿ.

26 Ne arÿm Jejumã krao a'uw ne kum,

–Amrê tẽn me karô punu kute ikra prítio baja jano gê kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prâm kêt. Nãm kute ô mebê idjaerbit kumrêx o mexo bamã. 'Ă kute kum ujarênh nhym kôt kute marmã ne ô mebê idjaer'ã me prîre jakren kum,

–Gê me prîre kumrêx djwÿo amityxmã. Nok ba ren me prîre nhô djwÿ rop kraremã kurê nhym ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwÿ'ã ajarê? Kati. Kute meo mex'ã ne djwÿ jakren kum 'ã ajarê. Nãm,

–Nok ba ren me prîre nhô djwÿ rop kraremã kurê nhym ren kam arÿm punure, ane.

²⁸ Nhym nija arÿm amim,

–Ijã ne rop krare jarê, anen arÿm kum,

–Tukwa, mrãmri Běnjadjwÿr djwÿnh. Kôt ne ga arê. Nhym be, godja wãnh pîponh krakri djwÿ jaũm rôrók. Aũmbit dja rop krare arÿm kukrê. Kam gop badjwÿ ibê rop krare pyrãk tu imã ikrao mex, ane.

²⁹ Nhym kôt kum,

–Be, aje imã akaběn wã jarênhkam adjumar mex ne tẽn. Arÿm ne me karô punu akramã ire, ane.

³⁰ Nhym kam arÿm ũrkwãmã akêx ne 'ÿr bôx. Nhym wÿnhràmm me arÿm me ikwã djakam kra príti dji nhym nõ. Me karô punu arÿm kum ire nhym arek nõ nhym arÿm omũ.

Kute me'ô jamakkre kêt ne kaběn tóo mex.

³¹ Nhym kam krîraxbê Xirumê Xidökuri pykaja kurũm tẽn. Tẽn kam amũ pyka nhidjibê Krîraxbê 10jakôt tẽn. Ne tẽn kam arÿm imôtibê Garrêja'ÿr bôx.

³² Nhym wãnh me'ô jamakkre kêt ne kaběn tója. Nhym me arÿm 'ÿr o bôx ne kum, “Gop 'ã anhkra dji”, ane.

³³ Nhym ate kute o ãm kadjy amũ me krãptî bẽ o tẽn. Ne kam aktã amakkremã aminhkra'i jadjàn aptôn ôtodjwÿ kupê.

³⁴ Ne kàjkwa jaběn kum kaprîkam arÿm amityk djã mẽ. Ne kum,

“Epata”, ane. Nãm ren me bakaběnkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane.

³⁵ Nãm kum ane nhym arÿm amakkre kajrer ne kaběn mex ne. Nhym kam akubyn me'ÿr o bôx.

³⁶ Ne memã 'ã karôn memã kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memã anhÿro ba nhym me ate mã: pyka kunîkôt abenmã arênh ba.

³⁷ Nãm me'ôo mex nhym me te kute marmã kam no tyn ku'ê ne abenmã kum,

–Nãm apÿnh me kanê djari me kunõ mexkumrêx. Nãm me umar kêt mex nhym arÿm akubyn amak mex ne. Nãm me kaběn kêt djwÿo mex nhym arÿm akubyn kaběn mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhym kam me krãptî: ajte Jeju'ã akuprôn 'ã akuprôn me'ã ô kwÿ krên djã kêt. Nhym kam arÿm amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhym ar bôx nhym arkum,

² –Imã me krãptî:ja kaprî. Me iro'ã krî'ã arÿm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arÿm me ô mÿjja kêt.

³ Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ũrkwãmã me ano nhym me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhym ren me tyk djã me kupa. Djãm jãnh got. Onj me ũrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhym kôt ba djwÿnh ar kum,

–Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptî:ja kadjy djwÿ kumex prãmje. Mÿj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

⁵ Nhym Jeju arkum,

–Mÿj ne ar anhô djwÿ kute? ane.

Nhym ar kum, “Djwÿbê 7”, ane.

⁶ Nhym kam me krãptîmã kum,

–Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhym kam me arÿm nhÿ. Nhym kam arÿm djwÿbê 7 jamÿn o Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwÿnh arkum kungã nhym ar mã me krãptîmã adjuw. Nãm ar memã adjwÿro mõn kam arÿm adjwÿr pa.

7 Ne kam ar ò teppräre ngrêre nhym o Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. Ne kam arkum,

—Dja gar memã jadjwÿjadjwÿ, ane.

8 Nhym kam ar memã adjwÿro mõn adjwÿr pa. Nhym kam me arÿm kukrên arÿm ajne. Nhym kam me arÿm aÿm ngij ne 'ã akre nhym kaxnokai ipubê 7 'ã kâtãm.

9 Be, me my kubê 4.000 ne ò kwÿ krê.

Nhym kam memã kum, “Aje, on me ajmã”, ane.

10 Ne on kôt ba djwÿnhmê ro'a kãmã wadjàn nhÿ. Nhym ar arÿm nox ne rê:n kam arÿm pykabê Tamanu'ãnh kà djin wabi.

Kute kàjkwa kurÿm mÿjja'ò nhipêxmã ne me kum 'ã à'wÿr.

Mat 16.1-4

11 Nhym mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ÿr bôx ne kukij ne mrãmri kubê Metîndjwÿnh Kra ne kute mÿjja pumÿnh kêt'ò nhipêx jabej 'ã kum apnên kum,

—Goja kàjkwa kurÿm mÿjja pumÿnh kêt'ò nhipêx bar omÿn kôt ama, ane.

12 Nhym amikadjwÿnhbê tyk djã mên memã kum,

—Je tô mÿkam ne ga me akamin-grãnyre mÿjja'ã ijuw? Ije me amã mÿjja pumÿnh kêt'ò nhipêx ga me aje omÿnh prãm kêtumrêx. Mrãmri ne ba me amã ikabênkumrêx, ane.

13 Ne kam arÿm mebê akêx ne tèn ajte kãmã wadjã. Wadjàn akàx nhikjêMã rêr kadjy arÿm nox ne.

14 Nhym kam djwÿ ar kumãnhkutã nhym kôt ba djwÿnh kute byrmãn arÿm o amak kêt kati. Nhym wãnh kàkam djwÿ pydjibit nõ.

15 Nhym kam Jeju me kute me kukràdjã kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwÿ nhigot djã djwÿ djômkam kapînja pumÿ. Nhym arÿm djwÿ tÿx me:x ne. Ar gadjwÿ dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukràdjã nàr Erodji kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe

me:x ne. Ar amijã ano tÿx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

16 Nhym kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arîk abenmã kum,

—Gwaj baje djwÿ byr kêt kam ne ã ar imã ane, ane.

17 Be, Jeju kute me kukràdjã kajgo'ã djwÿ nhigot djã jakre nhym ar kute mar kêt. Nhym kam arÿm ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwÿ byr kêt kam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omÿnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mÿjja mar kêt rã'ã? Mÿj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt?

18 Jãm ne gar anon omÿnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwÿ ngrireo me krãptiõ djuw mexja djã ne gar arÿm o ajamak kêt kati?

19 Akubyn amijo tèn ije mebê 5.000mã djwÿ kubê 5 kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje djwÿ janhyo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

20 Nhym ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tèn ije mebê 4.000 kadjy djwÿbê 7djwÿ kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje kam djwÿ jaÿmo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

21 Nhym kam arkum,

—Djãm djwÿ'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tÿx”, ane? Kati. Djwÿ'ã ne ba ije ar amã ja jarênh kêt. Mÿkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'ò no rão mex.

22 Ne kam ar arÿm krîrãxbê Bexadamã tèn bôx. Nhym kam me Jeju'ÿr me'ò no rão mõn o bôx ne kum, “Gop kupê gê mex”, ane.

23 Nhym arÿm me'ò no rã nhikra 'amÿn krî kurÿm o katon atykmã o tẽ. Ne kam no kutôn 'ã ikra djin kukij ne kum,

–Djãm arým ga mỳjja'õ pumũ? ane.

²⁴ Nhyim kàjmã krãn kum,

–Arým ne me kute pĩ pyræk ne mrã ba omũ, ane.

²⁵ Nhyim ajte no'ã ikra djin kàjmã kum krã nhyim arým no mex. No mex ne arým kute me kunĩ pumũnh mexkumrêx.

²⁶ Nhyim kum,

–Aj mã. Dja ga katàt anhũrkwãmã tẽ. Kwãrĩk wãnh krĩmã atẽm kêt. Ne kwãrĩk wãnh krĩkam me'õmã ijarẽnh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷ Be, bẽnjadjwỳr raxbê Piripi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apỹnh me õ krĩ djari. 'Yr ne Jejumẽ kõt ba djwỳnhmẽ ar mõ. 'Yr mõ nhyim Jeju arým arkum,

–Ë, ar imã ijã me ujarẽnh jarẽ ba kuma, ane.

²⁸ Nhyim ar arým kum,

–Nãm me kwỳ ajã, “Ngõmã me angjẽnh djwỳnhbê Djuão”, ane. Nhyim me kwỳ ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwỳnh kukwakam ujarẽnh djwỳnh raxbê Erij”, ane. Nhyim me kwỳ ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwỳnh kukwakam ujarẽnh djwỳnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhyim ajte arkum,

–Ne ar gadjwỳ mã ne gar imar on? Mỳj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyim Pedru kum,

–Abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati, Metĩndjwỳnh tĩn ne ar bakumrêxja Kra. Amrêbê ne me bakukãmãremã ajarẽ. Aje me ipytàr ne aje ar me ijo abamã ajarẽ. Amrêbê me imã ajarẽ ba me akam amako iba nhyim arým Metĩndjwỳnh ajano ga arým bõx, ane.

³⁰ Nhyim arkum,

–Kwãrĩk wãnh me'õmã ja jarẽnh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bĩn'ã amijarẽnh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarẽnh arkum,

–Ba ije amijo inhĩ ne ar awỳr irwỳkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽ. Dja me rũnh ikanga. Mebẽngêtmẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnhmẽ dja me memã ikanga nhyim me arým ibĩ. Nhyim ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane.

³² Nãm Jeju arkum ja jarẽnho amirĩtkumrêx. Nhyim Pedru arým Ar kubê o tẽn ar kãxã nêje kum bẽn tỳxmo krax.

³³ Nhyim kam arým kõt ba djwỳnh'yr akêx ne ar omũn Pedrumã bẽn tỳx ne kum,

–Arým akabẽn kute Xatanaj kabẽn pyræk. Amũ imã akre rax ne dja. Ga Metĩndjwỳnh kõt adjumar kêt. Me katàm kõt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptĩ:mẽ kõt ba djwỳnhmẽ amiwỳr me ku'uw. Nhyim me arým 'yr bõx nhyim memã kum,

–Gêdja ga me ajõ mã ikõt abikamẽnh prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwỳnhbit mar kêt ne mã amim, “Djãm ba ije amijo kĩnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mỳn itokry. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĩte'y mỳnh mãn prãbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikõt ajkamẽ.

³⁵ Me kute amidjwỳnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djakam tẽ. Nhyim be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwỳnhbit mar kêt nhyim me kute me bĩn jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã ne.

³⁶ Nhyim ren me'õ pykabê mỳjja mexja kunĩ, nêkrêx kunĩja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyim ren õ nêkrêxja ren wãnh kumex.

³⁷ Nhyim mỳj pãnh ne ne ren Metĩndjwỳnhmã arẽ nhyim ren akubyn o tĩn nhyim ren kum amijo pãnh ne? Arkati. Dja ga te kum

pãnh jarê nhym akubyn ajo tîn prãm kêt-kumrêx ne.

³⁸ Be, me kamingrãny ja ne me axwe:kumrêx ne ari myjjakôt ibê amijo akêxo ba. Ga, me kwý kum prô djwýnh kính kêt ne mebê prôo àkínho baja pumũ. Me jadjwý ne me kum ikính kêt ne ate ibê jãm krã. Kam godja me'ô ikam pijàm ne ikukràdjâkam pijàm jabej ba badjwý gédja ba amipãnh kam ipijàm. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk dja ba Ibãm jadjênhmê umao ipyma:n ar awýr bôx. Kadjy mrãnh djwýnh pyma:mê ro'ã ar awýr bôx. Ibê kumkatio bôx nhym tãmja ikam pijàmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijàm ne. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

9

Jeju jadjênh'ã ujarênh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amã arê. Ibãm dja ijã bënjadjwýr rax mẽ. Dja ba bôx ne ipymao me apytàn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atĩnri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibënjadjwýr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ik-abênja, ane.

² Nhym kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ar'ã apêx nhym Jeju arým krãnh prêkti'ã wabi. Nãm Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. Ne kam arým ar kuka kôn timerãm aminhipek.

³ Ne ô kubêkã arým adjênh ne aka: kute kakũm arngrokam aka pyrãk. Ren kubêkã pôn timerãm djwýnh'ô kubêkã'ô pôn ren kubêkã jakao kute Jeju kã jaka têp kêt-kumrêx.

⁴ Nhym kam me kukãmãrebê Erijmê Môjdjê arým arkum amijo amirĩt ne. Nãm ar Jejumê abenmã kabêno dja nhym ar ar omũ.

⁵ Nhym Pedru kum,

—Be, ujarênh djwýnh, jakam ne gwaj arým bakínhkumrêx. Dja bar ar amã kikre'ã irôx nhipek. Dja bar amã

'ô nhipek, Môjdjê'ô nhipek, Erijmã 'ô nhipek, ane.

⁶ Ar madjã kretikam ne Pedru umaje Jejumã kabên kajgo jarê.

⁷ Nhym kam kakrã'ô arým amirĩt ne ar kuno. Ar kuno nhym Metĩndjwýnh arým kakrã kurũm kabên nhym ar arým kuma. Nhym arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:. Tãmwã dja gar kabên man kôt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhym ar te ar abej amibu'ã rĩt. Nhym Jeju pydjibit dja nhym ar omũ. Arým ne Môjdjê ar ar aêrbê mã tên arým amirĩt kêt ne.

⁹ Nhym kam ar arým krãnh prêkti'ã rwýk tẽ. Rwýk tẽ nhym Jeju arým ar kute omũnh'ã arkum karôn arkum,

—Ar aje omũnhja kwãrik wãnh jakam me'ômã 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarê, ane.

¹⁰ Nhym kam ar arým 'ã ujarênh kêt. Ne rwýk tên kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhyrja. Myj'ã ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jejumã kum,

—Mykam ne Môjdjê kukràdjã mar djwýnh memã kum, “Erij kumrêx dja bôx. Nhym kam totokbê Metĩndjwýnh bôx ne ar meo ba”? ane. Mykam ne me mã memã ja jarê? ane.

¹² Nhym Jeju arkum,

—Be, gédja me'ô kute Erij pyrãk kumrêx bôx ne akubyn Metĩndjwýnh'ýr me kunõ akêx ne. Meo akêx nhym me arým amim maro ba. Mykam ne ba ije amijo inhĩ ne ibôxja badjwý amrêbê: me ijã me bakukãmãremã kum, “Dja arým tokry kumex ma nhym me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão'ã arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Mrãmri, me'ô kute Erij pyrãk ne arým bôx. Nhym kam me arým mar kêt ne amikínhje o bikênho ba. Amrêbê:

me bakukãmãre kute Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam me kute o anhýmã kòt ne me arým ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwýk tẽmkòt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karõ punumã àkjê.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwýk tẽn kam arým kòt ba djwýnh kwý aro rãm ne ja. Ar arkòt krãnh'ã àbir kêtjao rãm ne ja. Nhym me krãptĩ ar'ã akuprõ. Nhym Mòjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ ar aktã kabẽno aben japanho dja nhym Jeju arým me omũ.

¹⁵ Ne me aêrbê bõx nhym me kunĩ kam no tyn kumex ne 'ýr prõt ne kum, —Djãm arým ne ga bõx? Djãm arým ne ga bõx? ane.

¹⁶ Nhym kam abej Mòjdjê kukràdjà mar djwýnh kukij ne memã kum, —Mýkam ne ga me akabẽno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhym kam me krãptĩkòt me'õ ãmja kum, —Ujarẽnh djwýnh, awýr ne ba bit ikrao itẽmmã. Me karõ punu ne o ba nhym ibê kabên kêtikumrẽx.

¹⁸ Nhym apýnh kute par djari pyka'ã kurẽ nhym ajmrõ prõt ne àpjãnh ne àpnhirẽho nõ. Awýr ne ba bit o itẽmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akòt ba djwýnh'ýr o bõx ne arkum,

—Dja gar ano gẽ kum ire, ane. Nhym ar te kute kujaêkmã o dja. Nãm ã me'õ Jejumã ane.

¹⁹ Nhym kam Jeju me'ýr akẽx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtikumrẽx ne ajaxwe. Mýj dja ijã akati, akamãt kò kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awýr bõx ga me ajamakre kêtikumrẽx ne prĩne akabẽno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabên ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane.

²⁰ Nhym me arým 'ýr o bõx. 'Ýr o bõx nhym me karõ arým Jeju pumũn ajte me'õ kraja bã. Kubĩ nhym arým pykabê tým ne àpnhirẽho nõn ajmrõ prõto nõ.

²¹ Nhym Jeju arým bãm kukij ne kum,

—Mýj ne kute bãn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhym kum,

—Prĩrekam ne kum o krax.

²² Nãm te: kute bãn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymẽ ngòkam rẽnh krãptĩ. Aje me karõbê utàr mar jabej utà. Amã ar ikaprĩn utà, ane.

²³ Nhym Jeju kum,

—Be, Metĩndjwýnh umaro kute mýjja kunĩ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhĩxkumrẽx nhym arým meo mex. Dja ga tu amim kamnhĩxkumrẽx nhym arým amã akrao mex, ane.

²⁴ Nhym kam bãm no kangò prõtme ro'ã on kàj bê kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, arým ba amim kamnhĩx. Gop ga imã 'ityx jadjà ba gop tu amim kamnhĩxkumrẽx, ane.

²⁵ Nhym me arým itepato prõt ne 'ã bikprõnho dja nhym Jeju arým me omũ. Ne arým me karõ punumã bẽn týt ne kum,

—Me karõ, aje me'õ bõktimã kabên kêtme amakkre kêt jadjàr. Ba ne ba amã ikabên ne. On kum anhiren kwãrĩk wãnh ajte o aba kêtikumrẽx, ane.

²⁶ Nhym arým amran bãno bê mex ne arým kurũm kato. Nhym arým kute tyk pyræk ne nõ. Nhym me krãptĩ 'ã abenmã kum,

—Arým ne akuno. Arým ne akuno, ane.

²⁷ Nhym Jeju arým ikra 'amýn kàjmã aro tẽ nhym arým kàjmã dja.

²⁸ Nhym Jeju arým tẽn kikremã wadjà. Nhym me kãxã kòt ba djwýnh ar arým me karõ jabej kukij ne kum,

—Mýkam ne bar te ije me karõ punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁹ Nhym arkum,

—Bir, me karõ punu kute wã pyræk ne 'ity:xi. Dja me Metĩndjwýnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karõ wã jano nhym arým memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarẽnh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹ Ne kam ar arým me kurũm tẽn amũ pykabê Garrêjakòt tẽ. Nãm mebê

amijo bipdjuro tē. Jeju kute me kàxã kôt ba djwýnh arkum amijã ujarēnh prãm. Ne kam mebê amijo bipdjuro tē. Tē:n kam arým arkum,

–Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja me memã ikanga nhym me arým ibĩ. Nhym kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba kam akubyn itĩn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhym ar amim,

–Je tô, mýj'ã ne kabēn ja jarē? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabēn pymaje ar kute kukjêr kêt.

³³ Ne kam mō:n kam arým krĩrãxbê Kapana'ýr bôx ne kikremã wadjã. Nhym kam Jeju arkum,

–Pry'ã ar amôrkôt ne gar aktã akabēno aben japanho mō. Mýj'ã ne gar abenmã akabēn ne? ane.

³⁴ Nhym ar arým anhikrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mýr jabej abenmã kabēn mō. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhym ar arým pijãm ne anhikrê ne.

³⁵ Nhym kam nhýn amiwýr ar ku'uw. Kôt ba djwýnhbê 12ja 'uw ne arkum,

–Gar ajô araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon me katē tēn kam tu me kunĩmã àpēnh ba, ane.

³⁶ Ne kam arým me prĩre'õ nhikra 'amýn o tēn ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumýn arkum,

³⁷ –Ë, ga, me'õ prĩreja pumũ, kâtãm mexja pumũ. Dja me'õ ikukwakam kum me'õ kute prĩre ja pyrãk kĩnh, kum me'õ kâtãmja kĩnh ne kam arým badjwý kum ikĩnh. Djãm bajbit kum ikĩnhmã? Kati, dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum ibãmdjwý kĩnh, ibãm kute ijanorjadjwý kum kĩnh. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁸ Nhym Djuão arým kum,

–Ujarēnh djwýnh, ba amã arē. Me'õ gwaj bakôt ba kêt'õ tu me karõ punu kute meo ba'ã anhidji jarē. 'Ã anhidji jarēn me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabēn ne. On kum anhire.” Nãm ã anhýro dja bar arým

omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam kum, “Kwãrĩk wãnh”, ane.

³⁹ Nhym Jeju arkum,

–Kwãrĩk wãnh kubê adjaptãr kêt. Be, godja me ikukwakam mýjja pumũnh kêt nhipêx, godja me'õ punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabēn punu jarēnhmã.

⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurê kêtja ne gwaj bajo ôbikwa. Kam kwãrĩk wãnh kubê adjaptãr kêt.

⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'õ ar amã ngônhkrãkam ngô nhôr jabej. Ba dja ba mrãmri kum àpēnh mexjao pãnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx.

⁴² Nhym be, me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar ny nhym kam ren ate me'õja axwe'ã kum apnê nhym ren arým kôt axwe nhym kam ren me ôkre'ã kēnpoti nhô. Kute memã axwe'ã àpnēnh djwýnhja nhôkre'ã kēn jabatãnh nhô ne ren ngô jabatãnhmã kumē nhym ren ngô kubĩ, ja ne kãjbê tokry. Tokry ngri. Nhym be kati, Metĩndjwýnh dja prĩne o ajkê nhym tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apýnh amikukràdjão àpēnh jaxwe prãmja pumũ. Me kute àpēnh jaxwe kangamã ne Jeju mebê uman memã kum,

–Ne gar ren ajaxwe kadjy anhikra nhikjêo mýjja punu kupēnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te anhikra nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩnhkumrêx. Ne ren aktã anhikra rã'ãn ren me biknor tokry djãkam tēn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk rã'ã: rã'ãn atyk kêt kumrêx.

⁴⁴ Kam kôp kute me kakwýrja tyk kêt nhym me kute kuwy pôkjadjwý par kêt.

⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjêo mýjja punu'ýr amrãnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar abakam

ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktâ apar râ'ân ren me biknor tokry djâkam tèn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk râ'â: râ'ân àtyk kêtumrêx.

⁴⁶ Kam kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhym me kute kuwy pôkjadwÿ par kêt.

⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mÿjja punu pumÿnh tÿx prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akî:nhkumrêx. Metîndjwÿnh kute me utâr ne ar me kadjy bÿnjadjwÿr ne kute ar meo baja'ÿr abôxkam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktâ ano râ'ân ren me biknor tokry djâkam kuwykam tèn ren atokry ra:x ne.

⁴⁸ Me bakukâmâre ne amrêbê: 'ã memã kum, "Kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhym me kute kuwy pôkjadwÿ par kêt."

Nãm ã Jeju arkum ane. Djâm mrâmri ne ar kute aminhikra, amipar jakârmã? Djâm mrâmri ne ar kute aminoo pôxmã? Kati, ar kute àpênh jaxwe krâ'ÿr ne kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjâ jakârmã arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunÿ tokry. Kute mrâmri ne me kute Metîndjwÿnhmã mry parkam kadjwanhÿo mry kunÿ kangâr pyrâk, ane. Dja me ã tokryo tuknÿo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhÿ jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhÿ mexkumrêx. Godja kadjwanhÿ ta amikam akry apêx jabej arÿm o mÿjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhÿ mex pyrâk ne abenmã akabên mex, ane.

10

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arÿm krîraxbê Kapanakam me jamã kàx. Ne tÿ:n arÿm ngôbê Djodão nhikjê mã rên arÿm pykabê Djudêja'ÿr bôx. Bôx nhym

kam me krâptÿ: ajte 'ã bikprônho dja. Nhym kam ajte memã ujarênh dja.

² Nhym mebê pardjêu arÿm 'ÿr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djâm Metîndjwÿnh kukràdjâ kôt me kute tu prô kangamã? Nãm me Jeju kute kabên kajgo jarênh kadjy nâràm ã kum ane.

³ Nhym memã kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukâmâremã 'ã karô. Mÿj ne memã arê? ane.

⁴ Nhym me kum,

—Môjdjê ne memã kum, "Gê me prô'ã pi'ôk no'ôk ne kam kanga", ane.

⁵ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prô kanga jarê. Nhym djâm adjâkamã ne me ã prôo ane? Kati.

⁶⁻⁷ Adjâkamã, kute mÿjja kunÿ nhipêxkam ne Metîndjwÿnh mymÿ ne ar ipêx ne memã kum,

"Kamã dja me my prô kadjy arÿm bâm mÿ nã arkum iren kam arÿm prôbit'ã ngrà ne.

⁸ Nhym kam ar ï abenã tÿm ne kam kute ï typdji pyrâk."

Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane. Kam, djâm ar ï amânhrut râ'ã? Kati, ar kute ï pydji pyrâk.

⁹ Be ga, Metîndjwÿnh kute abenã ar mÿnhja pumÿ. Kwârîk wân h me'ô abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

¹⁰ Nhym kam ar akubyn kikrekam tèn nhÿ. Nhym kôt ba djwÿnh arÿm Jeju kute memã kabên jarênhja jabej kukij.

¹¹ Nhym arÿm arkum,

—Gêdja me'ô prô djwÿnh kangan kam atemã akâxbê me'ômã kabên ne 'ÿr môn kam arÿm mrâmri krô'ã o prôn arÿm axwekumrêx, prôkam axwekumrêx.

¹² Nhym me niredjwÿ gêdja me mjên kanga nhym kam atemã me'ô akâxbê 'ÿr mō nhym kam arÿm mrâmri krô'ã o mjên ne arÿm axwekumrêx. Nãm ã arkum ane.

Kum me prÿre kÿnh'ã ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

13 Nhyam kam ar ja arým Jeju'ÿr me prïreo môn o bôx. Kute me kupênhmã ne ar 'ÿr meo mō. Nhyam kôt ba djwÿnh ar arým nêje memã bën tÿx.

14 Nhyam Jeju arým ar omün arým no kà nhàn arkum,

—Kwārīk wānh arek amrē me prïre iwÿr mō, ane. Kwārīk wānh gar mebê adjaptār kêt gē me arek amrē mō. Ā me kute amijo anhÿrbit gēdja Metīndjwÿnh me utàn me kadjy bēnjadjwÿr ne ar meo ba.

15 Ē, me kute me prïre pyrāk ne amijo kàtāmjabit gēdja Metīndjwÿnh me utàn me kadjy bēnjadjwÿr ne ar meo ba. Be, me prïre kute ta amim imarja pumū. Ā me kute amijo anhÿr gēdja Metīndjwÿnh me utàn me kadjy bēnjadjwÿr ne ar meo ba. Mrāmri ne ba me amã katāt arē. Nām ā Jeju arkum ane.

16 Ne kam aben totokmã me prïre jamÿn me'ã ikra jadjuw ne memã kum,

—Gē Metīndjwÿnh ajo djuw mex. Gē Metīndjwÿnh ajo djuw mex, ane.

Me'ō nhō nêkrêx kumex'ã ujarēnh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij

5.1

17 Ne kam arým memã kàx ne ajte prykôt tē. Tē: nhyam me'ō arým 'ÿr prôt ne arým parbê kōnkrāo nhÿn kum,

—Ujarēnh djwÿnh, ga ne ga amexkumrêx. Itīn rã'ã rã'ãmã mÿj gēdja ba Metīndjwÿnh kadjy nē? ane.

18 Nhyam Jejubê Metīndjwÿnh Kra nhyam ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mÿkam ne ga imã imex jarē? Me'ō pykakam mex kêtikumrêx. Metīndjwÿnh pydjibit mex.

19 Metīndjwÿnh kukrãdjã ne ga arým ama. Me kute katāt amijo ba'ã kute memã karōkôt kukrãdjã ne ga arým ama. Nām memã kum,

“Kwārīk wānh me par kêt.

Kwārīk wānh mebê prōo adjākīnh kêt. Kwārīk wānh adjākīnh kêt.

Kwārīk wānh ajêx ne me kãmex jarēnh kêt.

Kwārīk wānh aje me'ō nhō mÿjja o aminhō kadjy kwārīk wānh ajêxnhī kêt.

Me amã abämmē anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ja kunī ne ga arým ama. Nām ā Jeju kum ane.

20 Nhyam kum,

—Nà, ujarēnh djwÿnh, arým ne ba ibôktikam ja kunī ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rã'ã:n arým ijabatàn ne, ane.

21 Nhyam Jeju arek omünho djan kam kum kīnhkumrêx ne kum,

—Be, mÿjja pydji ne kute akukrà rã'ã. On tēn memã anhō mÿjja wã ngràn pānh pi'ók kaprī byn me 'uwti, me ò mÿjja kêtjamã angān o me kīnh. Ne kam amrē iwÿr tēn mã ikôt ajkamē. Dja ga ā anen kam arým kàjkwakam anhō mÿjja mex kumex. Ne kam ijã amijakren aje pīte'y mÿnh mān prábê amã atokry puma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamē.

22 Jeju ā kum ane nhyam arým kam kaprī:re ne. Ne kam akêx ne mã tē. Kaprī:re ne tē. Be, ò nêkrêx ne kume:x. 'Ā maje ne mã kaprīren tē.

23 Nhyam kam Jeju kôt ba djwÿnh ar'ÿr akêx ne arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prāmã. Me ò nêkrêx kumex gēdja me te Metīndjwÿnh kute amim me utār ne ar meo baja'ÿr bôxmã, ane.

24 Nhyam kôt ba djwÿnh te kute marmã kam no tyn ku'ê nhyam Jeju arým arkum,

—Akmere ar, me ò nêkrêx kanàrràm ar baja ne me te Metīndjwÿnh kute amim me utār ne ar meo baja'ÿr bôxmã.

25 Ba ar amã arē gar ama. Be ga, mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumū. Me ò nêkrêx rūnhdjwÿ kute urāk. Me te Metīndjwÿnh kute amim me utār ne ar meo baja'ÿr bôxmã nhyam nêkrêx utà: ne. Nām Jeju ā arkum ane.

26 Nhyam kôt ba djwÿnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhyam mÿj me'ō gēdja Metīndjwÿnh amim utà? ane.

²⁷ Nhyim Jeju arÿm ar omũnho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytâr prãmje nhyim be, Metĩndjwÿnh kute mÿjja kunĩ mar. Kumãbit ne amirĩt ne. Ta ne kute me utãrkôt kute mar, ane.

²⁸ Nhyim kam Pedru kum,

—Ë, arÿm ne bar inhõ mÿjja kunĩmã inhiren mã akôt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhyim Jeju arkum,

—Ë, godja me'õ imã àpênh ne memã ijã ujarênh tẽm kadjy arÿm õ mÿjjamã irer jabej, õbikwamã irer jabej. Õ kikre nâr kamy nâr kanikwÿnh nâr nã nâr bãm nâr prõ nâr kra nâr õ pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Ne pãnh pyka jakam kum õ mÿjjao akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh õbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptĩ: kubê 100 ngã nhyim pãnh õ kikre, kamy, kanikwÿnh, nã, kra, õ pyka krãptĩ mex ne. Kamdjwÿ dja me kãtãm me'õ jao bikênh ba. Dja ã pykakam ane. Nhyim ije pykao nykam gêdja Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

³¹ Nhyim be, jakam me rũnho kute-waja djãm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja krãptĩ gêdja me kajgo mex ne me katên tẽ. Nhyim be, me kajgo mex ne me katên tẽmja gêdja me pãnh rũnho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumẽ ro'ã prykôt mõi. Krĩraxbê Djeruxarê'ÿr àbir mõi nhyim Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tẽ. Nhyim ar te kute marmã kam no tyn mõi arÿm tĩn prãm. Nhyim kam arÿm me kãxã aro tẽn arkum amijã ujarênh tẽ. Kôt ba djwÿnhbê 12jamã ne amijã ujarênh tẽn kum,

³³ —Ë, ota gwaj arÿm Djeruxarê'ÿr badjãbirn babõxmã. Nhyim kam ba ije amijo inhĩ dja me apÿnh me rũnhmã ikanga, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr arkum

ikangan Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmãdjwÿ ikanga. Nhyim kam me ikã mex jarên ijã abenmã kum, “Axwekumrêx. Gê me pãnh tu bĩnkumrêx”, ane. Ne kam me bajtemmã ikanga.

³⁴ Nhyim me arÿm ijã bẽno ajkên ikutôn mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arÿm ibĩ nhyim ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne. Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ Nhyim kam Xijagumẽ Djuão ar arÿm 'ÿr bõx. Djebedêu kute ar irja 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, bar amã arẽ ga prĩne kôt ã ar ijo ane, ane.

³⁶ Nhyim arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ Nhyim ar kum,

—Be, dja ga ã anhõ me ja kunõ amiptàn prĩne amexkumrêx ne apyma. Memã anhÿrkam bar irax ne anhikõ'ã memã nhÿ, bar ijõ adjubók'ãnh nhÿ nhyim ar ijõ adjuge'ãnh nhÿ. Dja ga ã ar ijo ane, ane.

³⁸ Nhyim Jeju arkum,

—Gêt kon. Nã gãm ar arĩk amim 'ã karõn imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangõ jao ikõ. Djãm ar aje ipyràk ne kangõ jao akõm mã? Dja me ngõmã ijadjã. Djãm ar aje ipyràk nhyim ngõmã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mÿj'ã ne kangõ jao kõm ne ngõmã adjãrmã akre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij.

³⁹ Nhyim ar kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyràk, ane.

Nhyim Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangõ jao ikõ nhyim me ngõmã ar ajadjã.

⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikõ'ã ar anhÿrmã arẽ got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'õ ar utãr ar ta dja

ar inhihô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhyim kôt ba djwÿnhbê 10 arÿm ar kabên ma. Ne kam arÿm Xijagumê Djuão arkum àkrê ne.

⁴² Nhyim Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bënjadwÿr ne me ari àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh kute meo bao ane gar arÿm ama.

⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtumrêx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjàpênh ar aba.

⁴⁴ Ne kam ar ajô aben kadjy abënjadwÿr rax prãm jabej tu amijo akâtãm ne me kunĩmã adjàpênh kajgo aba.

⁴⁵ Ba ije amijo inhĩ djãm imã me àpênh kadjy ne ba amrê tẽ? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhyim be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjapênh ja kadjy ne ba amrê tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rÿt.

Ruk 18.35

⁴⁶ Nhyim kam ar ajte tẽ:n kam krĩrãxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhyim kam Jejumê kôt ba djwÿnhmê me krãptĩmê ne me Djeriko kurũm kator mō. Kator mō nhyim wãnh Baximêu no rãja pry japkre'ã nhÿ, amijo à'wÿro nhÿ. Ximêu ne kudji.

⁴⁷ Nhyim me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne tẽmja, anhÿro kumex. Nhyim arÿm kuman arÿm kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tàmdjwÿ 'õ. Gop amã ikapri, ane.

⁴⁸ Nhyim me krãptĩ arÿm kum bën tÿx ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhyim kam tu kum àkjêro bën kum,

—Dawi tàmdjwÿ 'õ, gop amã ikapri, ane.

⁴⁹ Nhyim Jeju arek kum djan memã kum,

—Me ajô tẽn kum arê gê amrê iwÿr tẽ, ane.

Nhyim me 'ÿr tẽn kum arên kum,

—On akĩnh ne on kãjmã dja. Onÿ amiwÿr ajuw, ane.

⁵⁰ Nhyim arÿm wãnh inôkati mên ekruX ne kãjmã dja. Kãjmã djan arÿm Jeju'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn arÿm 'ÿr bôx.

⁵¹ Nhyim Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomã? ane.

Nhyim no rãja kum,

—Bënjadwÿr, aje inoo mex ba irĩtmã, ane.

⁵² Nhyim Jeju kum,

—Ga ne ga arĩt kadjy tu amim ikamnhĩxkumrêx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyim kum kabênmê ro'ã arÿm rÿt mex ne arÿm Jejukôt pry'ã tẽ.

11

Jeju rax ne Djeruxarêmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹ Nhyim Jejumê ar prykôt mō:n kam krĩrãxbê Djeruxarê kuri krĩ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krĩ ngrire jabê Bepadjêmê Betanhamê. 'ÿr bôx nhyim kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

² —Pry ja'ã dja gar arek katat krĩwãmã tẽ. Nhyim ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krĩ jabatàn nyrewã pumũ. Nhyim me kute pĩ maktã ôkre djê nhyim ãmwã. Kraxje me'õ mry wã'ã krĩ kêt. Dja gar 'ãpre bôn amrê o tẽ.

³ Godja me'õ 'ã ar amã kabên jabej ne ar amã, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Bënjadwÿr 'ã tẽn prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyim kam ar 'ÿr tẽ. Tẽ:n kam arÿm mrymã kato. Kikre'õ jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyim dja. Pry kênhkam ne mry dja nhyim ar arÿm 'ãpre bô.

⁵ Nhyim ar bu'ã me ku'êja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bô? ane.

⁶ Nhyim Jeju kute arkum 'ã karô kôt ne ar ã memã ane. Nhyim me arým arkum, "Ajrã", ane.

⁷ Nhyim ar arým Jeju'ÿr mryo tẽn o bôx. Ne kam ar aminhõ kubêkào kum mry'ã aty. Nhyim kam 'ã nhÿ.

⁸ Nhyim kam me krãptïdjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mõ. Aminhõ kubêkào kum atyo mõ. Nhyim me kwÿ bu'ã kapôt'ÿr mõn pi'ô nhikën o bôx ne kukãm kum pry'ã o atyo mõ. Nhyim arým 'ã tẽn.

⁹ Nhyim me kwÿ kukãm mõ, o àkjêr mõ nhyim me kwÿ kôt o àkjêr mõ. Nãm me o àkjêr mõn kãj bê abenmã kum, Metïndjwÿnhmã kum,

–Jejubê me inhõ Bënjadjwÿr rax. ãm mexkumrêx. Kam me ikï:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metïndjwÿnh o kïnh rax. Metïndjwÿnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx.

¹⁰ Arým me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gê me kãjkwakamdjwÿ Metïndjwÿnhmã mextire jarênho kumex. Gê on me ipytã, ane.

¹¹ Nhyim arým krïraxbê Djeruxarêkam bôx. Bôx ne kam Metïndjwÿnh nhõ kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mÿjja kunï pumũho tẽn. Nhyim kam arým 'ã amykry mex ne. Nhyim kam kôt ba djwÿnhbê 12mê amũ krï ngrirebê Betanha'ÿr tẽn. 'ÿr tẽn kam bôx.

Ar kute tu amim Metïndjwÿnh kamnhïxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Mat 21.18

¹² Nhyim ar'ã akati nhyim arým Betanha kurũm tẽn. Ne kam kum prãm ne.

¹³ Nhyim wãnh pidjôbê pigêre'ô dja nhyim amybÿm 'ô pumũ. Ne kute ô jabej kadjy 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Ne te ô jabej nhyim ô kêt ne 'ôbit nhyim arým omũ. Kraxje ô'ã mytyrwy kator kêt rã'ãkam ne ô kêt.

¹⁴ Nãm omũn tu pidjômã kum,

–Jakam dja ga adjô kêtumrêx nhyim me adjô krên kêt ne, ane. Nhyim kôt ba djwÿnh arým kuma.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵ Nhyim kam ar tẽn kam krïraxbê Djeruxarêkam bôx. Kam bôx nhyim kam Jeju Metïndjwÿnh nhõ kikretimã tẽn wadjã. Nhyim me kute memã mÿjja nhõr djwÿnh kumex. Nhyim me kute memã mÿjjao pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhyim arým bôm me rênho dja. Nhyim me kute me ô pi'ok kaprï pãnh memã kikreti nhõ pi'ok kaprï nhõr kadjy me kumex nhyim mebê pïponho àpanho tẽn. Nhyim me kute tut nhõr djwÿnhdjwÿ kumex nhyim mebê krï djã nhikô rênho tẽn.

¹⁶ Ne mã mebê àptãro djan memã kum,

–Kwãrïk wãnh on Metïndjwÿnh nhõ kikreti katicôt me ajênho aba kêt, ane.

¹⁷ Ne kam memã kum,

–Amrêbê: ne me bakukãmãre Metïndjwÿnh kabên'ã pi'ok no'ok ne. Kamã Metïndjwÿnh ta memã kum, "Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

'Apÿnh me ô pyka kunïkôt me kute Metïndjwÿnhmã kabên kadjy ne ô kikreti wã', ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane." Nãm ã Metïndjwÿnh pi'okkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me aje kam me àkïnhõ aben pydji djã. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁸ Nhyim Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmê arým Jeju kabên ma. Ne kam 'ã aben maro nhÿn abenmã kum,

–Je tô mÿj dja gwaj baje Jeju bïnmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kãtãm kunï Jejukam no tyn kum kabên kïnh ne kumex. Nhyim kam me rũnhja kum uma.

¹⁹ Nhyim kam Jeju ar'ã para nhyim ar arým krïrax kurũm katon tẽn.

Ar kute tu amim Metïndjwÿnh kamnhïxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nhyim ar'ã akati nhyim ar aje pidjôbê pigêre 'ãnh tẽn omũ. Nhyim arým arêmê kunï ngrã ne.

21 Nhyim Pedru akubyn amijo tĕn Jeju kabĕn man kum,

–Ujarĕnh djwÿnh ota, aje pidjôbĕ pigĕre kangrônhja arÿm ngràn dja, ane.

22 Nhyim kam arkum,

–Gora ar tu amim Metĭndjwÿnh kamnhĭxkumrĕx.

23 Ba ar amā arĕ gar ama. Gorĕn me'ô krānhwāmā kum, “On amikaban ngô jabatānh mÿjakam mōn tÿm”, ane. Ne ren ôkre kadjwÿnhbĕ amim,

“Kon, birām dja ipĕx, kon”, anhÿr kĕt ne tu kadjy amim kamnhĭxkumrĕx ne ren amim, “Be, mrāmri dja ikabĕn kôt ā imā o ane”, ane. Kute ren ā amim anhÿrkam ren krānh mrāmri ā amijo ane. Mrāmri ne ba ar amā arĕnhkumrĕx.

24 Kam aje mÿjja kunĭo Metĭndjwÿnhmā adjā'wÿrja dja gar tu kadjy amim kamnhĭxkumrĕx nhyim arÿm ar akabĕn kôt ā ar amā o ane.

25 Ga kam ar aje Metĭndjwÿnhmā adjā'wÿro adjām kam amimaro dja. Me'ôkam angryk jabej amimaro dja. Godja gar me'ôkam angryk jabej on kam angryk wānh kum anhiren kam angryk kĕt. Dja gar kam angryk kĕt nhyim kàjkwakam ar Abāmdjwÿ arÿm ar gadjwÿ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kĕt.

26 Be, godja gar me'ô, axwe'ô mar rā'ā jabej ne kam angryk rā'ā jabej nhyim ar Abāmdjwÿ ar ajaxwe mar rā'ān ar akam ngryk rā'ā ne. Nām ā Jeju kôt ba djwÿnhmā ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjĕr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

27 Nhyim ar tĕ:n kam Djeruxarĕkam bôx. Nhyim kam Jeju ajte Metĭndjwÿnh nhô kikretikam bôx ne kam ar mrā. Nhyim me rÿnh arÿm 'ÿr bôx. Me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhô bĕnjadjwÿrmĕ Mōjdjĕ kukràdjā mar djwÿnhmĕ mebĕngĕtmĕ ne me 'ÿr bôx.

28 'ÿr bôx ne amÿja'ā kute kikreti kurÿm me anorja jabej kukij ne kum,

–Mÿj me'ô kabĕnkôt ne ga ar ā meo anhÿro aba? Mÿj me'ô ne amā me'ā karô ga kam amÿ ô'ā bōm ar me rĕnho aba? ane.

29 Nhyim Jeju memā kum,

–Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrĕx dja ga me imā arĕ. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ô kabĕnkôt ar me anoro ibaja me amā arĕ.

30 Djuāo kute ngômā me angjĕnhja djām me kabĕn kôt ne arĭk ar ngômā me angjĕnho ba? Nār djām Metĭndjwÿnh kabĕnkôt? Goja imā arĕ, ane.

31 Nhyim kam me abenkam kangan abenmā kum,

–Je mÿj dja gwaj kum nĕ? Dja gwaj kum “Metĭndjwÿnh kabĕnkôt”, ane nhyim kam gwaj bamā kabĕn 'ô jarĕn gwaj bamā, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuāo kabĕnja mar kĕt ne”? ane.

32 Nār dja gwaj kum, “Me kabĕn kôt ne tu arĭk ar ngômā me angjĕnho ba”, ane nhyim kam me krāptĭ ren o ngryk ne kum gwaj bakurĕ gwaj ren kam bamā me uma ne. Me kātām ja ne me arÿm Djuāo kabĕn man kum kĭnh ne, ne o Metĭndjwÿnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwÿnh ne. Dja gwaj kum ane nhyim me arÿm o ngryk ne.

33 Nām me ā abenmā anen kam Jejumā kum,

–Kon ne. Ar ije mar kĕt. Mÿj me'ô kabĕnkôt Djuāo kute ngômā me angjĕnhja ar ije kôt mar kĕtĕ, ane.

Nhyim kam memā kum,

–Bir be, dja ba badjwÿ me amā arĕnh kĕt ne. Mÿj me'ô kabĕnkôt ije ar meo iba ja dja ba me amā arĕnh kĕt ne, ane.

12

Pidjôo djuw mex djwÿnh jaxwe'ā ujarĕnh.

Mat 21.33; Ruk 20.9

1 Ne kam memā apÿnh kukràdjā djāri'ā memā mÿjja jakren memā 'ā ajarĕn memā kum,

–Be, me'ô arÿm amim pidjô kwÿ kren kadjy bu'ā kĕno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janĕnh djāmā kren ipĕx. Ne pidjô pumÿnh djwÿnh ku'ĕ djā'ā par prĕkti nhipĕx. Ne kam me kwÿmā kum, “Gora me imā o djuw mex. Gora gĕ

abatànĥ ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom.” Nãm ã me kwÿmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rÿnh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metÿndjwÿnh'ã ô pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênho djan memã kum,

–Ô pidjôkô djwÿnh ã me kwÿmã anen kam atemã pyka 'ômã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba.

² Nhyĥ arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhyĥ kam ô pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ô àpênĥ jano. Kute memã arênĥ nhyĥ me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ÿr ano.

³ Nhyĥ kam 'ÿr tẽn bôx nhyĥ kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'ôjao tÿm ne kaprêprê:k ne. Nhyĥ mã akubyn 'ÿr ÿkam tẽn 'ÿr bôx.

⁴ Nhyĥ ajte ô pidjôkô djwÿnhja pãnh 'ÿr me'ôjadjwÿ jano nhyĥ 'ÿr tẽn 'ÿr bôx nhyĥ me bÿn punun kum pijãm jadjàn ano.

⁵ Nhyĥ kam ô pidjôkô djwÿnh 'ÿr ajte ô àpênĥ 'ô jano nhyĥ 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Tãmwãdjwÿ ne me tu kubÿ. Nhyĥ kam aben totokmã me'ÿr ô àpênĥ krãptÿ jano nhyĥ me kwÿ titik ne kwÿ pa.

⁶ Nhyĥ kra djwÿnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arÿm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx nhyĥ me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr ano nhyĥ me'ÿr bôx.

⁷ Nhyĥ kam me abenmã kum,

–Be, kra ne wã. Gwaj on kubÿ. Tãmwã dja bãm kum mÿjja kunÿ ngã, ô nêkrêx kunÿ kanga, ane. Gwaj on tãmwã bÿn kam amim ô nêkrêx, ô mÿjja, ô pidjôja kunÿo aminhõ, ane.

⁸ Ne kam o tÿm ne kubÿn arÿm pidjôkô kurÿm bõm kumẽ.

⁹ Be, mÿj gêdja ô pidjôkô djwÿnhja me ja on? Bir, dja me'ÿr tẽn me'ÿr bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã. Nãm ã Jeju me rÿnhmã ane. Amijã ne ô pidjôkô djwÿnh kra jakren Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênĥ djwÿnh'ã ne ô àpênĥ jakre.

¹⁰ Nhyĥ kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

–Amrêbê: ne me bakukãmãre memã Metÿndjwÿnh kabên jarên memã kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bõm kumẽ.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne ã kênno ane gu me omÿn kam bamã mexkumrêx”.

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Djãm me ajte omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rÿnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Mrãmri ne me rÿnh kute kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ã ne Jeju me rÿnhmã ja jarẽ.

¹² Nhyĥ me amim,

–Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmẽ kikreo ãm djwÿnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptÿ pymaje ne me te 'ã amijakren arÿm mã tẽ.

*Xedjamã pi'ôk kaprÿ nhõr'ã ujarênĥ.
Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1*

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwÿmẽ Erodji nhõ me ja kwÿ jano. Jeju bênjadjwÿr'ã kabên punu jabej ne me me ja jano. Godja bênjadjwÿr'ã kabên punu'ô jarẽ nhyĥ me arÿm bênjadjwÿrmã arẽ. Kadjy ne me Jeju'ÿr bôx ne kum,

¹⁴ –Ujarênĥ djwÿnh, ba me arÿm ama. Ga ne ga akabên katãtkumrêx. Amã me rÿnh puma kêt. Me rÿnhmẽ me kajgomẽ ne ga memã akabêno aben pyrãk ne me imã Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã adjujarênĥ mexkumrêx. Me bênjadjwÿr rÿnh kunÿ nhõ bênjadjwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metÿndjwÿnh kukràdjã kôt ne gu me baje bênjadjwÿr Xedjamã pi'ôk kaprÿ nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arẽ.

¹⁵ Dja gu me kum kungã nàr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhym arÿm me 'êxnhîkôt tu me kuman memã kum,

—Nok ba ren me amã, “Metĩndjwÿnh kabên kupa'ã ne me kum ôro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bēnjadjwÿr raxbê Xedjabê pi'ôk kaprî nê prãmja pumũ”, ane. Amrê imã ngônhponho pi'ôk kaprîo tē ba me amã omũ, ane.

¹⁶ Nhym me kum o tēn kungã nhym arÿm memã kum,

—Mÿj me'ô ne 'ã karôja? Ne mÿj me'ô ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhym me kum,

—E kum be, Xedja nhô, ane.

¹⁷ Nhym Jeju memã kum,

—Bir be, ô pi'ôk kaprî. Dja ga me kum angã nhym be, Metĩndjwÿnh nhô mÿjjabit dja ga me Metĩndjwÿnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhym me te kute kutã mÿjja'ô jarēnhmã kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kàx ne mã mō.

Me tyk akubyn tĩn mÿr jabej me Jejumã kabên.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhym kam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arîk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tĩn prãm kêtkumrêx, anhÿr ar o ba. Me ja ne me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarēnh djwÿnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrêbê: me bamã,

“Godja me'ô prô'ÿr mōn kra kêt rã'ãn tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djakam ikwãja'ô 'ÿr mō. Ne kam kum kra djin kukrij nhym abatàn ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã ane.

²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. Nhym kutewaja prô'ÿr mō. Prô'ÿr mōn kra kêt ne ty.

²¹ Nhym atãrija pãnh 'ÿr mōn kam ajte ty. Nhym pãnh atãrija 'ÿr mōn kam kra kêt rã'ãn ajte ty.

²² Be, nãm ar ã o anhÿro tēm tãmtã: nhym arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mōn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. Nhym arÿm ar prôja arkôt ty, kra kêt rã'ãn ty.

²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunĩ akubyn tĩn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja 'ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tĩn kêt jarēnh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhym binhikrēnh kadjy nàràn ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁴ Nhym Jeju arÿm memã kum,

—Me ajte Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk mar kêt ne me ajte Metĩndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arîk Metĩndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ajarê.

²⁵ Be, me tyk ne akubyn tĩnkam djã ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tĩnkam ne me abenwÿr ba prãm kêtkumrêx. Kam dja me kute kàjkwakam kadjy mrãnh djwÿnh pyrak.

²⁶ Be, mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx. Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh me bakukãmãre Môjdjê mã kabên jarê. Me tyk akubyn tĩn'ã kabên jarē nhym 'ã pi'ôk no'ôk. Djãm me ajte pi'ôkkam omũnh kêt, akaók pòk ne tu mex ne ãm'ã ujarēnhkam Metĩndjwÿnh kute kum,

“Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ô Metĩndjwÿnh”, anhÿrja,

djãm me ajte pi'ôkkam amim arēnh kêt?

Arÿm Abraão ar tyk 'ãtũmkam ne Metĩndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane.

²⁷ Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwÿnhmã tĩn ne ar ba nÿj pumũ. Djãm Metĩndjwÿnhbê me tyk nhô Metĩndjwÿnh? Kati. Metĩndjwÿnh ne me tĩn nhô Metĩndjwÿnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjwÿnh ne kubê me tĩn nhô Metĩndjwÿnh”, ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarê. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

*Me kute kukràdjà jabej Jeju kukjêr.
Mat 22.34; Ruk 10.25*

²⁸ Jejumê mebê xadjudjêumê aktâ kabêno aben japanho dja nhym Môjdjê kukràdjà mar djwýnh'ô arým me'ýr bôx. Ne Jeju katàt kute memâ Metíndjwýnh kabên jarênhkôt arým kuman kam kukij ne kum,

—Metíndjwýnh kute katàt me kute amijo ba'ã memâ karôkam kabên jarênhja kute aben nwhitepã memâ kabên jarênhja dja ga amim maro tē. Nhýnh kabênja'ô ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane.

²⁹ Nhym kum,

—Be, Metíndjwýnh kabên'ô kumrêx mexo kute kunĩ jakrenhja ba amã arê ga ama. Metíndjwýnh memâ kum,

“È, mebê idjaer, gora ikabên ma. Bênjadjwýr djwýnh, kubê ne Metíndjwýnh. Bênjadjwýr djwýnh pydji.

³⁰ Me anhô Bênjadjwýr djwýnh, me Atíndjwýnh dja ga me amã kñnh, amã abêo katàt me kunĩ, mýjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metíndjwýnh jabêmã? Kati. Ajamak, akad-jwýnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê:”

Nãm ã Metíndjwýnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metíndjwýnh kabên'ô kumrêx mexo kute kabên kunĩ jakrenh ne ja.

³¹ Ne kam atãri Metíndjwýnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã Metíndjwýnh memã ane. Atemã kabên'ô mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² Nhym Môjdjê kukràdjà mar djwýnh kum,

—Ujarênh djwýnh, kôt ne ga arê. Mrãmri Metíndjwýnh pydjibit. Atemã'ô kêtumrêx.

³³ Dja me kum kñnh, kum abêo katàt me kunĩ, mýjja kunĩ jakre. Djãm ajkwaobit kum Metíndjwýnh jabêmã? Kati. Amak, kadjwýnhbê, kukràdjà

kunĩo dja me kum abê:. Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyrãk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Akabên ja ne mexo Môjdjê kabên kunĩ jakre. Dja me Metíndjwýnh kabênja man kôt ar amijo ban arým mexkumrêx nhym me kute Metíndjwýnhmã mry bôrja mexo me tēp kêtumrêx. Me kute kum apýnh mýjja nhôr kunĩja mexo me tēp kêtumrêx. Nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnhja Jejumã ane.

³⁴ Nhym kam ôkre kadjwýnhbê amim,

—Be, tãmwã ne ikabên kôt kabên mexkumrêx, ane. Ne kum,

—Be, Metíndjwýnh kute amim apytãr ne ar ajo ba 'ýr, ane. Nhym me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabên mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mýj me'ô tãmdjwý jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ Nhym kam Jeju ajte Metíndjwýnh nhô kikretikam tēn bôx ne memã Metíndjwýnh kukràdjà'ã ujarênho djan kam memã kum,

—Be, Môjdjê kukràdjà mar djwýnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tãmdjwý”, anhýr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi tãmdjwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bênjadjwýrdjwý, ane.

³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metíndjwýnh Karô kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhô Bênjadjwýrmã ne Bênjadjwýr djwýnh kabên ne kum,

‘Amrê idjubôk'ãnh nhý, Abênjadjwýr raxkam idjubôk'ãnh nhý.

Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnho mō ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’

Nãm ã Metíndjwýnh inhô Bênjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abênjadjwýr rax”, anhýrja pumũ.

³⁷ Mýkam ne me 'ã Dawi tàmdjwý ka-jgo jarê? Djã nãm o tàmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ò Běnjadjwýr rax. Nãm Jeju ã memã ane nhym me krãptítija kum kaběn kī:nhkumrêx ne.

³⁸ Nhym arek memã ujarēnho dja:n memã kum,

—Gora me aminêje me omũ. Aminêje Môjdjê kukradjã mar djwýnhwã pumũ. Be, me ja ne me kute amiběn kadjy kute kubêkã jabjêtibit jangjênh prãm kumrêx. Ne ajte me krãptĩ nhipôkri kute memã amiběn nhym me kute memã rũnh jarēnh ne kute memã kum, “Běnjadjwýr, djãm ga, djãm ga”? anhýrja. Ja ne me kum kīnhkumrêx.

³⁹ Ne mebê idjaer bikprõnh djãkam nãr me krãptĩ àkuro krĩkam ne memã wan krĩ prãm kumrêx. Me kute amiběn kadjy ne me me rũnh krĩ djãkam krĩ prãm kumrêx. Kwãrĩk wãnhgar me kudjwa kêt.

⁴⁰ Nãm me me 'uwtĩ krão apan mebê mýjja kunĩo akĩ ne kam ajkwao-bit Metĩndjwýnhmã kaběn rũnh ne, ne kum kaběn 'ijabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kaběn. Be kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metĩndjwýnh me kurãm memã pãnh rax jarēn prĩne me kurãm meo ajkê. Nãm ã Jeju memã ane.

Me'õ 'uwtĩ kute ò pi'òk kaprĩ ngrire nhõr.

Ruk 21.1

⁴¹ Nhym kam me kwý itepato mõn bõx. Me kute amikutã Metĩndjwýnhmã pi'òk kaprĩ kwý nhõr kadjy ne me mõ. Nhym Jeju arým tẽn pi'òk kaprĩ nhõr djã kõnh nhýn me omũnho nhý. Me ò nêkrêx rũnh krãptĩ ne me aben totokmã kam pi'òk kaprĩ rũnh ne kurê.

⁴² Nhym kam me'õ nija 'uwtĩ kubê mjên tyk nhym ò mýjja kêtja ngõnhponhreo pi'òk kaprĩo amãnhkrut ne kubyn o tẽn kam kumê. Ngõnhponhreja ne abenã rēnhkam kubê pi'òk kaprĩ 'ò pydji, ngri:re.

⁴³ Nhym kam Jeju amiwýr kêt ba djwýnh ar ku'uw nhym ar 'ýr bõx. Nhym arkum,

—Ba ar amã arê, me'õ 'uwtĩ ja ne ò mýjja kêt ne tu me kurãm ò pi'òk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwýnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'òk kaprĩ raxo tẽn kum kungã.

⁴⁴ Me ja ne me ò pi'òk kaprĩ kumex ne kam 'ã kàtãm ne kumex. Ne kam 'ã kàtãmja Metĩndjwýnhmã kungã. Nhym be, me'õ nija ne ò pi'òk kaprĩ kêtê, pi'òk kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mýjja byr ne krēn ne tĩn kadjy Metĩndjwýnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nõr kêtê. Kam ne ba me amã,

—Nãm me kurãm pi'òk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê. Nãm ã Jeju kêt ba djwýnh arkum ane.

13

Akubyn bõx kukãm mýjja apõx'ã ujarēnh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

¹ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhym kêt ba djwýnh'õ kum,

—Ë, Ujarēnh djwýnh ga, këntio me kute kikreti kwý nhipêxja pumũ. Kēnmê kikre ã ti:re ane, ane.

² Nhym Jeju arým arkum,

—Be, ar kikretija pumũ. Dja ã me kurê djwýnh prĩne kikreti ngrãn kēn aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhym kam kēn'õ aben nhiby nõr kêt kumrêx, ane.

³ Nhym kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhym Jeju arým amybým Metĩndjwýnh nhõ kikreti kõnh nhý. Nhym Pedrumê Xijagumê Djuãomê Ængre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ —Ë, ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhýnh amex 'òkam dja me bakurê djwýnh me bawýr bõx ne kikreti ngrãn ãm djã kapõ? Mýj gêdja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kêt ò akatimã ikaton ò akati ma.

⁵ Nhym kam Jeju arkum apýnh mýjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarēn arkum,

—Gora ar amijã ano tỳx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwýnhbê ar ajo akêx kêt.

⁶ Be, me kräptĩ dja ĩ aben to-
tokmã me'ÿr bôx ne arÿm amijo
'êx. Amijo 'êx ne arÿm amijã imê.
Amijã imên arÿm memã kum, “Me
anhô Bēnjadjwÿrbê kumkati kadjy ne
Metĩndjwÿnh ijano ba tēn bôx. Ba ibê
Kritu”, ane. Ne kam arÿm me kräptĩ
noo aknon Metĩndjwÿnhbê meo akêx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwÿr
prôt man amybÿm me kute abenwÿr
prôt jarēnh ma. Kwārĩk wānh kam ar
atĩn prām kêt. Ba ne ba kukām ar amã
'ã ajarē gar arÿm ama. Ja kumrêx
gêdja me ã o anhÿro tē. Kraxje kute
inomã mēnh kêt, kute 'ÿr o tēm rã'ã.

⁸ Nã, apÿnh me ba djari gêdja me
abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba.
Nhym apÿnh bēnjadjwÿr rÿnh nhô me
dja me abeno kurê djwÿnh ne aben
nhimexo ba. Apÿnh pyka djari gêdja
kam pyka tertē:t ne. Nhym prãmdjwÿ
me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax
ne ja. Ga, me nire kra àja pumũ.
Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à ra:x
ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry
mô:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me
tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt
kadjy amijãno dja. Dja me apÿnh
me rÿnhmã ar akangan me bikprônh
djakam ar atitik ne. Ar aje ijã ad-
jujarēnh ar abakam dja me apÿnh
me bēnjadjwÿr rÿnhmē me bēnjadjwÿr
kry'ÿr ar ajo mō. Ar ajo mō gar me
kabem aku'ê. Memã ijã adjujarēnh
nhym me kute mar kadjy me kabem
aku'ê.

¹⁰ Nhym be, me kute amim imar
dja me apÿnh me ba djã kunĩkôt ijã
ujarēnh ny jarēnh kumrêx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrôk ne kute
memã ar akukjêr kadjy me rÿnhmã
ar akanga. Kwārĩk wānh gar kam
amikukãm akabēn 'ô'ã karô kêt ne
kwārĩk wānh amikukãm anhôkre kad-
jwÿnhbê amim, “Je tô mÿj gêdja ba
aminêje memã ikabēn ja on”? anhÿr
kêt. Be, me kute memã ar akukjêr ma-
jmã dja Metĩndjwÿnh Karô ta ar amã
ar akabēn mex jarē gar aman arÿm
memã arê. Kute ar amã ar akabēn
jarēnh ja dja gar memã arê. Djãm

ar ga dja gar memã akabēn jarē got?
Kati. Karô ta dja memã kabēn jarē.

¹² Nhym mÿjja kunĩ pyka kôt amin-
grānh kadjy dja me kute abeno ôbikwa
djwÿnh abenmã àkrê. Me rÿnh kute
me par kadjy dja me memã kamy
kanga. Dja bãm memã kra kanga.
Dja kra kum nã nār bãm kurēn me
rÿnhmã ar kanga. Me rÿnh kute ar
par kadjy ar kanga.

¹³ Ikôt ar abikamēnhkam dja me
kunĩ kum ar akurê. Ne te kum ar
akurê gar ijã adjukanga kêt ne amã
ikĩnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apytã. Dja
me kunĩ kute aminhinomã amimēnh
nhô akati bôx gar amã ikĩnh tÿx rã'ã
ba arÿm ar apytã. Nãm ã Jeju arkum
ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imã, “Ar imã
kikreti ngrānh'ã ajarē”, anhÿrja ba
ar amã arê gar ama. Dja mÿjja
amingrānh 'ÿr nhym kam arÿm
mÿjja punutija dja. Metĩndjwÿnh
nhô kikretikam dja. Djãm mÿjja
punuti Metĩndjwÿnh nhô kikretikam
ãmkam mex got? Dja kam dja gar
arÿm omũ. Mÿjja punuti djô'ã dja
me mÿjja kunĩo ajkēn kungrà. Me
bakukãmãre Danijeu ne amrêbê:
'ã ajarē. Metĩndjwÿnh kukwakam
memã 'ã ajarē. Danijeu ne arÿm
memã mÿjja punuti ja'ã ajarēn 'ã pi'ôk
no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwã pumũn
kam mÿjja punuti pumũn kam kôt
ama. Kam gêdja Djeruxarē bu'ã pyka
ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã
maje krānh'ÿr prôt ne.

¹⁵ Gêdja me'ô kikre nhimôk po'ã ãm
jabej kwārĩk wānh akubyn ũrkwãmã
nêkrêx'ÿr àr ne byr ne o tēm kêt.

¹⁶ Gê purkam ar ba jabej tu umaje
prôt. Kwārĩk wānh kute kubêkã
jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm
kamã amũ prôt.

¹⁷ Watĩ:re, akati wākam me tu-
jarômê me kra karã dja me tokry:.
Me mÿjja punuti pymaje prôt ne kam
arÿm tokry:.

¹⁸ Dja gar Metĩndjwÿnhmã amijo
a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt
kêtmã.

19 Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tẽn mỳjja kunĩmo krax djà'yr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar me maro tẽn. Dja gar me tokry tũm maro tẽn:amiwỳr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumũ. Be, amrẽ mỳjja punuti nhõ akati bôxkam dja me tokryo katat me tokry tũm wã kunĩ jakre. Ne amrẽ me'ã akati mörkam me tokry nydjwỳ dja me tokryo mỳjja punuti'ã me tokryja tęp kêtikumrẽx.

20 Metĩndjwỳnh ren tokry'ã akati kwỳ ngri kêt nhy me'õ ren tĩn kêtikumrẽx. Be, Metĩndjwỳnh kute amim õ me ja'ã karõ ne kute amijo me utarja kadjy dja arỳm 'ã akati wã kwỳ ngri.

21 Godja me'õ 'èx ne ar amã, “Ota, jakam arỳm Kritu bôx ne nhỹ. Arỳm ne Metĩndjwỳnh 'ã me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ nhy jakam arỳm memã nhỹ”, anhỳr jabej. Nàr me'õ ajte 'èx ne ar amã, “Ota, jakam arỳm Kritu bôx ne nhỹ. Arỳm ne Metĩndjwỳnh 'ã me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ nhy jakam arỳm memã nhỹ”, anhỳr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati, kwãrĩk wãnh amim me ja mar kêt.

22 Be, apỳnh me ta kute amijo Kritu pyrak dja me amijo amirĩt ne. Nhy amũ me jadjwỳ amijo amirĩt ne 'èx ne memã kum, “Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã idjujarẽnh iba”, anhỳro ba. Dja me me aêrbê mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx, kute me noo biknor nhy me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metĩndjwỳnh kukwakam me kabẽnikumrẽx”, anhỳr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metĩndjwỳnhbê meo akêx jabej. Metĩndjwỳnh kute amrêbê amijo me utarja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'èxnhĩ no tỳxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwỳo akêx ne meo ba jabej.

23 Be, ar ga dja gar amijã ano tỳx ne. Ba ne ba mỳjja apôx kêttri kukãm ar amã arẽ gar arỳm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

24 Ne kam ajte arkum,

—Nhy me tokryo ku'èwã'ã akati apêxkam dja mỳjja rũnh apôx.

“Nhy myt amijo akamat kô tyk nhy mytyrwỳ irã kêt.

25 Nhy kanhêti kàjkwa kurũm rôrôk nhy kàjkwakam apỳnh mỳjja tỳ:x amingrêk ne.”

26 Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arỳm prĩne itỳ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrãkôt bôx nhy me kunĩ: arỳm ibôxkôt ipumũ.

27 Ba kam ikadjy mrãnh djwỳnh jano nhy me arỳm inhõ me ja o atom. Ije amijo me utarja kunĩo atom. Dja me kwỳ kàjkwa krax'ãm mõn meo atomo mõ. Nhy me kwỳ kàjkwa 'ènhõt'ãm mõn meo atomo mõ. Nhy me kwỳ aktã kàjkwa nhirê'ãm mõn meo atomo mõ. Dja me apỳnh pyka kunĩkôt inhõ me ja kunĩ:o atom. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarẽ. Gora abej ajkam ama.

28 Be, akubyn ibôx djà nhõ akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mỳjja jakreja ma. Ba ar amã arẽ gar ama. Dja pidjô pakà nokà tukam 'õ nhingrã kadjy arỳm ingrã apôx gar kam arỳm amexmã kamnhĩx nhy kam arỳm amex.

29 Bir be, gêdja ba ije ar amã mỳjja jarẽnhja ã apôx mör ane gar kam arỳm ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djà arỳm 'yr. 'Yr dja mỳjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'õ ingrã. Nhy be, ibôx kutã gêdja mỳjja pymatija apôx mõ.

30 Nà, mrãmri ne ba ar amã kôt arẽ. Me akamingrãnyre ja gêdja gar atyk par kêttri mỳjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arẽ.

31 Ikabẽn kajgo kêtikumrẽx. Gêdja pykamẽ kàjkwa ĩ apêx. Nhy be, ba ikabẽn gêdja 'õ biknor kêtikumrẽx. Mrãmri gêdja ba ije mỳjja jarẽnh ja kunĩ apôx nhy me omũ, ane.

Me kute bôx djà nhõ myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

32 Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djà nhõ akati nàr myt djãm me'õ kute mar? Kati, me'õ kute mar kêtikumrẽx. Kàjkwakam

kadjy mrānh djwýnhdjwý kute mar kêt. Ibāmbit ne kute mar.

³³ Dja gar ajaxwebê amijāno djan arek ijabej ajkam ama ne Metīndjwýnhmā amijo a'wý. Mýkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djà'ã myt mar kêt kam.

³⁴ Ar aje akubyn ibôx djakam myt mar kêt kute ô kikre djwýnh nhô àpênh pyrāk. Ba ar amā arē gar ama. Be, ô kikre djwýnh ne arým kurūm anhýr bê tēmmā. Ne kam ô àpênhmā kikre'ã karōn arkum apýnh àpênh djà'ã karō. Ne kre nêje ku'ê djwýnhmā kum, "Gora arek ijabej ajkam ama", ane. Ne kam arým mā tē.

³⁵ Kam dja gar gadjwý arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije ô kikre djwýnh pyrāk. Ar aje ibôx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nār akamāt kô ipôkri ibôx jabej nār ôkrēn'ānh kār kam ibôx jabej nār kryrām ibôx jabej.

³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrā ba ar ajaêrbê bôx gar ajmā nē.

³⁷ Ar amā ne ba arým ibôx djà'ã karō. Jakam ne ba me kunīmā 'ã karō. Me arek ijabej ajkam ama. Nām ã Jeju me kukām mýjja apôx'ã arkum ane.

14

Me'ō nire kute Jeju nhimōkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metīndjwýnh me irôbê mrānh nhô akati nêje arým akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunī amex kunīkôt aben pydji. Amrêbê: Metīndjwýnh me kukāmāre nhirôbê mrānh nhym me kute aben kajmā'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamādjwý ne me kute djwýponhreibit kur. Metīndjwýnh me irôbê mrānh nhô akati nêje akati pydji nhym me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē Mōjdjê kukràdjà mar djwýnhmē arým abenmā kum,

—Mýj godja gwaj baje me krāptī kàxã Jejuo batým ne bīnmā on? ane.

² Ne ajte abenmā kum,

—Kwārīk wānh gwaj me kute aben pydji djà nhô akatikam o batým kêt. Gwaj ren o ane nhym me krāptī ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane. Metīndjwýnh me irôbê mrānh nhô akatikam me krāptī bôxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmā ane.

³ Be, krī ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhý. Kamā ne me'ō ĩ kajêkam tē arým mex. Idjibê ne Ximāo. Ūrkwākam ne Jeju ô kwý krēno nhý. Ô kwý krēno nhý: nhym me'ō ni arým 'ýr tēn 'ýr bôx. Nām 'ýr kēn jakareo ngōnh byno tē. Ngōnhkam ne me kudjý djà kangôo ipu. Idjibê ne nadu. Nām me prīne ipêx mex nhym pānh raxkumrêx. Nām o tēn o bôx ne 'ã kutan arým Jeju nhimōkkam kapī.

⁴ Nhym bu'ã me ku'ê kwý kôt nokā nhān abenmā kum,

—Je tô mýkam ne arým me kudjý djào ajkê?

⁵ Gwaj ren pi'ók kaprī kadjy ren memā kungā ne ren pānh pi'ók kaprī rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pānh denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ók kaprī rax byn ren me ô mýjja kētmā kungrā. Mýkam ne arým o ajkê? ane.

⁶ Nām ar anen nijamā akij. Nhym Jeju arým tu ar kabēn man arkum,

—Kwārīk wānh rā'ã. Mýkam ne gar kum kaprī jadjà? Djām kute ijā kapīnkam punu got? Kati, mexkumrêx.

⁷ Be, akati kunīkôt ne ar abu'ã me ô mýjja kêt ar ba rā'ã. Ar aje memā mýjja nhōr prām tu memā angā. Nhym djām arek gwaj baro'ã ar baba rā'ãmā? Ba ar amā arē gar ama.

⁸ Dja ba ty nhym me arým ijadjà. Me kute ijadjārmā ne nija kuma. Kuman arým kum ikaprīn ijā me kudjý djà kapī. Nām te kute mýjja mexo kute imex pyrāk ne kute imā ōrmān arým tu ijā me kudjý djà kapī.

⁹ Ba ar amā arē gar ama. Dja me kàj bê pyka kunīkôt mā memā ijā ujarēnh ny jarēn mā nijadjwý 'ã ajarē. Kute ijā me kudjý djà kapīn'ã ajarē. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rā'ã ne.

Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrëx. Nãm ã Jeju arkum ane.

10 Nhyam kam Djuda Ikadji, Jekôt ba djwýnhbé 12 'õ ne me kadji Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadwýr ar'ýr tẽ. Kute arkum Jeju kanga kadji ne tẽ.

11 Ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum,
 –Arým ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhyam ar kuman arým kínhkumrëx ne. Ne arým kum kabën jarënh mãmdjin kum,
 –Dja ga ã Jejuo ane bar kam arým amã pãnh pi'ók kaprĩ ngã, ane. Nhyam kam amim,

–Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadji on? Nãm ã Djuda amim anhýro ba.

Ar kute ro'ã õ kwý krëno ino rer.

Mat 26.17; Ruk 22.7

12 Nhyam kam mebê idjaer kukràdjákôt me kute djwýponhbit kur nhõ akati arým kutewa. Kam ne me apýnh úrkwákam Metíndjwýnhmã mrykĩ'átomti pan kuku. Amrëbê: Metíndjwýnh me irôbê mrãnhja ne me kute kôt mar kadji ã o ane. Nhyam kôt ba djwýnh ar Jemã kum,

–Metíndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwý krën kadji jãm dja bar tẽn ar akutêp gwaj banhõ kwý krën djã jadjwýr mex? ane.

13 Nhyam arým kôt ba djwýnh amãnhkrutmã 'ã karõn arkum,

–Dja gar krĩraxkam tẽ. Nhyam arým me'õ ngyo ngõnhkam ngõ mýn o tẽ gar omũ.

14 Nhyam arým kikremã wadjã gar kôt tẽn wadjã. Wadjàn õ kigre djwýnhmã kum, “Ujarënh djwýnh ne amã kabën ne amã, ‘Bamê ikôt ba djwýnhmê ne bar inhõ kwý krënmã. Nãr kadji inhõ kumoka'ê? Aje me bõx nymã kumoka'ê jarënhja, nãr? Dja bar Metíndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadji mrykĩ'átomti krë. Nãm ã Bënjadwýr amã ane”, ane. Be, dja gar ã õ kigre djwýnhmã ane.

15 Nhyam kam kôjrũm kumoka'ê jabatàn'hýr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mýjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhõ kwý

krën djã jadjwýr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

16 Nhyam kam kôt ba djwýnh 'ýr tẽ. Ne Jeju kute arkum kabën kôt arým mýjja kunĩmã katon arým kam mrykĩ'átomti gan õ kwý krën djã jadjwýr mex.

17 Nhyam arým ar'ã para nhyam Jemã Ar kubê 12 ro'ã kigre'ýr tẽn 'ýr bõx.

18 Ne kam arým nhý. Àkuro nhý nhyam kam Jeju arkum,

–Ar ajõ ikôt adjákuro anhýrja dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrëx, ane.

19 Nhyam kam ar arým kaprĩren apýnh ar ã djãri aben totokmã kum,

–Djãm ba? Djãm ba? ane.

20 Nhyam arým arkum,

–Be, ar abê 12ja 'õ, aje ikôt ngõnhkrãtikam mry kangõmã djwý jadjãro anhýrja'õ dja ga memã ikanga.

21 Be, ba ije amijo inhĩ ne amrëbê me bakukãmãre ijã Metíndjwýnh kabën no'ók nhyam pi'ókkam me kute ijo anhýrmã arënh kôt ne me arým jakam ar ã ijo anhýro ba. Nhyam be, kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhja dja ã kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watĩ:re. Tãmja ne ren rwýk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

22 Nhyam ar àkuro nhý: nhyam Jeju arým djwý'õ byn kam o Metíndjwýnhmã mextire jarë. Kum mextire jarën arým kokij ne apýnh arkum kungã. Ne kam aminhĩ'ã djwý jakren arkum,

–Inhĩ ne ja. Ar abyn krë, ane.

23 Ne kam ngõnhkrãkam pidjõ kangõjadwý byn kam o Metíndjwýnhmã mextire jarën arkum kungã. Nhyam ar kunĩ o ikõ.

24 Nhyam kam amikamrõ'ã pidjõ kangõ jakren arkum,

–Ikamrõ ne ja. Me krãptĩ kadji dja ikamrõ prõt. Metíndjwýnh ne arým

ikamrô prôt'ã memã kabën ny jarënh mãmджи, ane.*

²⁵ Ba ar amã arë gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krã'yr ne ja. Metĩndjwýnh kute amim ô me ja kunĩ pytâr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikô. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrëx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Nhyam kam ar ngre. Ngren arým o ino re. Ngrero ino ren arým amũ krãnhbê Oriwêre'yr mō.

*Pedru 'êx kukãm kute kum arënh.
Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37*

²⁷ 'Yr mō: nhyam Jeju arkum,

—Be, akamàtja tãm kam dja me ijo ajkë gar me umaje aprôt ne ajmã. Amrëbê: ne me bakukãmãre ar aprôt ne ar abimãnh'ã ajarë. Metĩndjwýnh kukwakam ne me ar ajã ajarënh memã kum,

“Be, dja ba mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh titik nhyam mry umaje prôt ne ajmã.”

Nãm me ã ar ajã ujarënhho anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Be, akamàtja tãm kam dja gar me umaje aprôt ne ajmã. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarënh kôt dja gar aprôt ne ajmã.

²⁸ Nhyam kam me arým ibĩ. Ba ityk ne akubyn itĩnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrëjamã tẽ, ane.

²⁹ Nhyam Pedru kum,

—Godja ar kunĩ prôt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprôt ne imàt kêt ne, ane.

³⁰ Nhyam Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arë ga ama. Akamàtja tãm kam ôkrën'ãnh kâr kêttri dja ga amijã maje ajëx pydji, nhyam arým kà. Ga kam ajte amijã maje ajëxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumũnh kêt kumrëx”, ane. Nhyam ajte kà. Dja ga ã ijã memã ane. Mrãmri ne ba amã arënhkumrëx. Nãm ã Jeju kum ane.

³¹ Nhyam Pedru kàj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije amijã maje ijëx prãm kêt kumrëx, ane. Nhyam kam ar kunĩ ã kum ane.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wýr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

³² Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'yr bôx. Nhyam kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhỹ. Ba 'yr Metĩndjwýnhmã amijo a'wý, ane.

³³ Ne kam Pedrumë Xijagumë Djuão ar aprôn aro mō. Ne kam madja kreti:n arým kaprĩ rax ne.

³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprĩ:re. Arým ikaprĩ kute ibĩn 'yr. Jãnh mãn ar idjêje nhỹ gwaj baro'ã aminêje barĩto nhỹ, ane.

³⁵ Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne ja ne tu mýrbê tým. Tým ne arým Metĩndjwýnhmã amijo a'uw. Kute tokry, kaprĩbê utâr prãm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'yr bôx kêt jabej kum amijo a'uw.

³⁶ Ne kum,

—Djũnwã, djãm abê mýjja'ô bipdjur? Kati. Aje mýjja kunĩ nhípëx mar. Itokry, ikaprĩjabê ipytã. Nâr kon, kwãrik wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabënkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kàjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêtja'yr akëx ne tën ar'yr bôx. Nhyam arek ar ôto ikwã. Nhyam Pedrumã kum,

—Je, Ximão, djã nã gãm arek anhôto nõ? Kraxje kô 'iry kêt ne ga anhôto nõ, ane.

³⁸ Ne ar kunĩmã kum,

—Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te axwe'ã ar amã apnë gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadji dja gar kum amijo a'wý. Be, ar anhôkre kadjwýnhbê ne gar amã ikabënja kĩnh. Nhyam be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

* **14:24** Mrãmri ne Jeju kamrô prôt nhyam Metĩndjwýnh arým 'ã memã kum, “Arým ne ikra tyn kamrô prôt. Jakam dja me tu amim ikra markumrëx ba kam arým me axwe maro aknon mekam ingyk kêt ne.” Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane.

39 Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwýnhmã kàxdjwa kajgomẽo mõi? Myt kunĩkõt ne ba ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ikrĩ, ar memã idjujarẽnho ikrĩ ga me kam kam ijo atým kêt ne.

40 Ne kam ajte akubyn ar'ýr akẽx ne tẽn ar'ýr bõx. Nhym ar nokà bã mex ne. Ajte arek õto ikwã. Rerek mex ne arek õto ikwã nhym ar tok nhym ar te kute kum kabẽnmã umaro nhỹ.

41 Nhym kam ajte amũ tẽn Metĩndjwýnhmã amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'ýr akẽx ne ar'ýr tẽn ar'ýr bõx. Ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhõto anhkĩwã rã'ãã, akõkam kõtto anhkĩwã? Aj, arým itokry djã iwýr bõx 'ýr. Ota, arým kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩja ne kute memã ikangamã.

42 Kãmã ar dja. Gwaj on me'ýr. Ota, arým kute memã ikanga djwýnh bõx, ane.

Me kute Jejuo tým.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

43 Ne kute arkum anhỹro ãm rã'ã nhym Djuda arým 'ýr bõx. Jeju kõt ba djwýnhbê 12 'õ ne kubê Djuda. Nãm 'ýr bõx nhym me krãptĩ me:x ne kõt mõi 'ýr bõx. Nãm me kàxdjwa kajgomẽ kõi jamýn kadjy o mõi o bõx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngêtmẽ ne me me ano nhym me 'ýr bõx.

44 Me 'ýr mõi kêttri ne kute memã kanga djwýnhbê Djudaja memã kum, —Be, ije me'õ nhine kaõrkõt dja ga me omũn arým o tým ne pa 'amý. Nãm Djuda arým ã memã ane.

45 Ne kam 'ýr tẽn 'ýr bõx ne kum, “Ujarẽn djwýnh”, anen arým ine kaõ.

46 Nhym kam me arým 'ýr mõi 'ýr bõx ne o tým ne arým pa 'amý.

47 Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxja nhõ àpẽn mekõt tẽ. Nhym bu'ã me ku'êja 'õ ne arým õ kàxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabên amak ta, bẽnjadjwýr nhõ àpẽnja jamak ta.

48 Nhym kam Jeju me krãptĩjamã kum,

—Je djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ijo atým kadjy iwýr anhõ kãmẽ anhõ

49 Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn djwýnh me bakukãmãremã me ajã ajarẽ. Me aje ijo atým'ã ajarẽn arým 'ã pi'õk no'õk ne. Nhym me arým aben djõ'ã arẽnho mõi. Arẽnho mõi tãmã arým iwýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým iwýr o bõx. Ba ar iba: ga me arým jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarẽn kõt ne ga me arým jakam ã ijo atým ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

50 Nhym kam kõt ba djwýnh kunĩ mã amijã maje prõt ne.

51 Me'õ abatãnh ny ne kute kubêkã pydjio amikupuja Jeju kõt tẽ. Rinhuo ne kubêkã. Nhym me kwý adjwýnhdjwýo tým ne kubê kubêkã 'amýnh týt.

52 Nhym arým amikaban amikõt kubêkãmã iren tu kajgo mã prõt ne.

Me kute axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

53 Nhym me arým Jejuo mõi. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax'ýr ne me o mõi. Nhym arým me rũnh kunĩ abeno akuprõ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngêtmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ ne me arým akuprõ. Nhym me Jejuo mõi o bõx ne arým me rũnh kabem kudja.

54 Nhym be, Pedru ne Jeju kõt tẽ, nĩjar kum kre rax ne tẽ. Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ kikre nhipõkri kên ngrire nhym Pedru arým Jujukõt wadjã. Ne arým bẽnjadjwýr nhõ krãkamngõnhmẽ ro'ã ànhũnho nhỹ.

55 Nãm me me'ýr Jejuo bõx nhym kam me rũnh arým me 'èxnhĩ jabej. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngêtmẽ me rũnh kunĩ ne me me 'èxnhĩ jabej. Dja

me amānhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhym me arým me kabên man arým we axwe'õ pānh kubĩ. Kadjy ne me me 'êxnhĩ jabej. Ne te abejo dja. Me'õ ar amānhkrut kute axikôt 'ã kabênja ne me te abejo dja:.

⁵⁶ Nhym me 'êxnhĩ krāptĩ ne me kàjmã ku'ên arĩk aben kupa'ãbit axwe jarēnho kumex.

⁵⁷ Nhym kam me'õ ar ja arým kàjmã djan 'êx ne 'ã kabên jarēn memã kum,

⁵⁸ —Tām wã ne memã kum, “Be, me kute ikrao Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhipêxja dja ba kungrà. Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti 'õdjwý nhipêx. Me kute ikrao ipêx kêtja'õ dja ba ipêx. Nhym ije ipêxo idjãm'ã akati amānhkrut ne ikjêkêtbit apêx ba ipêx pa.” Nãm ã Jeju memã ane bar arým kuma, ane.

⁵⁹ Ne kam ar jadjwý kute memã arēnhkam axikôt Jeju'ã kabên jarēn kêt ne arĩk aben kupa'ãbit arē.

⁶⁰ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxja arým kàjmã djan me ipõkri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabênja ma. Djãm aje aminêje akabên'õ jarēn prãm kêt kumrêx? On imã amikôt amijarē, ane.

⁶¹ Nhym tu anhikrê.

Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax aje kukijn kum,

—Djãm abê me babê idjaer nhõ Bēnjadjwýrbê kumkati, nēn? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metĩndjwýnh Kra? ane.

⁶² Nhym Jeju kum,

—Kôt ne ga imã arē. Ba ar amã arē gar ama. Gêdja ba ĩ Metĩndjwýnh pymati djubôk'ānh nhỹ. Ba ije amijo inhĩ gêdja ba ubôk'ānh nhỹ. Ibēnjadjwýr raxkam ubôk'ānh nhỹ gar ipumũ. Ne kam aje kakrākôt amrē kàjkwa kurũm itēm kôt ipumũ, ane.

⁶³ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax kute

memã amingryko amirĩt kadjy arým amibê kà kadjô. Amibê kà kadjôn arým memã kum,

—Ë, arým ne Metĩndjwýnh japrý. E kum kwārĩk wānh gwaj ijukri me'õ kute axwe kôt omũnhja jabej kêt.

⁶⁴ Gwaj bakunĩ ne gwaj arým kute Metĩndjwýnh japrýja ma. Ta ne amijo Metĩndjwýnh rax pytàn arým o aprý gwaj kuma. Kute gwaj bamã, “Metĩndjwýnh djubôk'ānh inhỹrkôt dja gar ipumũ”, anhỹrkôt ne gwaj arým kuma. Arým ne gar ama. Mýj dja gwaj nē? ane.

Nhym me kupānhtã 'ã kum,

—Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁵ Nhym kam me kwý nokre kutôn rĩtbê nokre'ã pron aje nokrebê tak ne. Ne kute takmē ro'ã kum,

—Nhym ne akurwa? Goja me'õ pumũn imã arē, ane. Nhym krākamngôn arým 'ã akuprôn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhym wānh Pedru kikreti parbê ànhũnho nhỹ. Ànhũnho nhỹ: nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax nhõ àpēnh nija arým 'ýr bôx.

⁶⁷ Ne omũn prĩne omũnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwý ne ga Jeju kôt ar aba. Krĩraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhym aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabēnwã mar kêt kumrêx, ane. Ne kam tēn kre tã dja nhym kôt arým ôkrēn'ānh kà.

⁶⁹ Nhym bēnjadjwýr nhõ àpēnh nija aje omũn bu'ã me ku'ēmã kum,

—Tām wãdjwý ne kôt ar ba, ane.

⁷⁰ Nhym aje aminêje 'êx ne kum, “Kati”, ane. Nhym kàjbê 'ātũm nhym bu'ã me ku'êja kum,

—Be, mrãmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabên kôt akabēnja ma. Bar kôt aman arým amã ikato, ane.

⁷¹ Nhym memã kum,

—Kati. Mrāmri ije me'ōwā pumūnh kêt-kumrêx. Aje me'ō jarēnhwā ije omūnh kêt, ane. Ne kam me'ō kute kum anhyr kêt-mā amikangrôn memā kum,

—Dja ba ijêxnhī jabej gê Metīndjwýnh pānh ijo akno. Ta ne arým ijêxnhī kêt-kôt ima, ane.

⁷² Nām ane nhym totokbê ajte ôkrên'ānh kà. Nhym kam Pedru akubyn amijo tēn amrêbê Jeju kute kum kabēn jarēnhja ma. Kute kum,

—Ôkrên'ānh kār kētri dja ga amijā maje ajêx pydji nhym arým kà. Ga kam amijā maje ajêxo amānhkrut ne ijā memā kum, “Kati, ije tām-wā pumūnh kêt”, ane nhym ajte kà, anhyrja ne arým kuma. Nām maro dja nhym arým rerekre 'yr bôx. Rerekre 'yr bôx nhym arým mu:w.

15

*Piratu kute we axwe jabej kukjêr.
Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28*

¹ Nhym kam me'ā akati, kryrām nhym apýnh me rūnh djari akuprôn arým aben kabēn ma. Me kadji Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē mebêngêtmē Môjdjê kukràdjā mar djwýnhmē me rūnh kunīmē ne me Jejuo aben ma. Ne kam arým uwpreen Piratu'yr o mōn 'yr o bôx. 'Yr o bôx ne kum kanga.

² Nhym kam Piratu arým kukij ne kum,

—Djām abê mebê idjaer nhô bēnjadjwýr rax? ane.

Nhym kum,

—Kôt ne ga aje arēnhwā, ane.

³ Nhym kam me kadji Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ar arīk Jeju'ā axwe krāptī janhô.

⁴ Nhym tu anhykrê. Nhym Piratu kum,

—Ē ama. Djām ajaxwe krāre ne me amā arē? Djām aje aminêje akabēn'ō jarēnh kêt-kumrêx? ane.

⁵ Nhym kum kabēn 'ō jarēnh kêt-kumrêx. Nhym Piratu te kute marmā kam no tyn nhỹ.

⁶ Be, me irôbê mrānh nhô akatija tām-kam ne mebê idjaer krāptī: arým aben pydji. Me kute aben kajmā'ā Metīndjwýnh me kukāmāre nhirôbê mrānh mar kadji ne me aben pydji. Amex kunīkôt ne bēnjadjwýr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê dja kurūm mebê ijê pýnh ne meo pôx nhym me mā mrā. Me kute me'ō'ā à'wýrja ne me kīnh kadji bôm kumē.

⁷ Ajbir me'ôbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kētri ne me jakôt me bēnjadjwýr'yr prôt ne me kwý pa. Nhym kam me arým kubê ijê.

⁸ Nām Piratu Jeju kukjêro dja: nhym kam me krāptī: arým kāj bê Piratumā me'ôbê ijê jarē ne kum,

—Aje mekbê ijêwā'ō kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhym arým Jeju'ā memā kum,

—Me abê idjaer, we me anhô bēnjadjwýr rax ne ja djām ije me amā kum inhirermā? ane.

¹⁰ Be, Piratu kute memā ja jarēnh kētri ne arým me kadji Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ma. Nām ar'ā amim,

—Jeju'ā me krāptīkam ne me rūnh 'ā ngyrk ne imā kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermā ā me krāptīmā ane.

¹¹ Nām 'ā memā kum,

—Djām ije me anhô bēnjadjwýrmā inhirermā? ane. Nhym me kadji Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ar memā kum,

—Kwārīk wānh me amā Jeju kīnh kêt. Dja ga me kum Baraba jarē gê kaba, ane. Nhym me kātām krāptī Piratumā kum,

—Kwārīk wānh Jejumā anhirer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhym kam Piratu memā kum,

—Be, ga me abê idjaer, aje tām-wāmā anhô bēnjadjwýr rax jarēnhja mýj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhym me kāj bê kum, “Pīte'y'ā anhô”, ane.

¹⁴ Nhym Piratu memā kum,

—Mýkam? Mýj ne ajmā o ne ba ije pīte'y'ā nhôrmā? ane.

Nhym me kāj bê kum,

—Pīte'y'ā anhô. Pīte'y'ā anhô, ane.

15 Nhyam kam me kïnhmã Piratu Baraba kaba nhyam arým arek ar mekôt ba. Nhyam kam Piratu krâkamngônhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhyam me arým mrykã punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhyam Piratu arým memã kangan memã arê. Me kute pïte'y'ã nhôr kadjy memã arê.

*Krâkamngônh kute 'ã bẽno bikẽnh.
Mat 27.27; Dju r 19.2*

16 Nhyam kam me krâkamngônh amũ bẽnjadjwÿr nhõ kikretimã Jejuo mõn o wadjã. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o mõn o wadjã. Ne kam me krâkamngônh kâtãm kunĩ jadjwÿ o akprõ nhyam me kunĩ arým 'ã aben pydji.

17 Me kute 'ã bẽno bikẽnh kadjy ne me 'ã akuprõ. Ne kam inõkã ryti kamrêkja byn arým Jejumã adjã. Ne mrÿnhõ kajkep ne ikãx ne kum kutu. Nãm me arïk bẽnjadjwÿr rax krãdjê'ã mrÿnhĩ jakren ikãx ne arým kum kutu.

18 Ne kum kabẽno kute me rÿnhmã me kabẽn pyrãk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax, gora kribêm atĩn 'iry, anhÿrkôt

19 po'êo krã mõn kutõn parbê kõnkrão krĩ. Nãm me parbê kõnkrão krĩo kute me bẽnjadjwÿr rÿnh parbê kõnkrão krĩja pyrãk.

20 Ne kam arým 'ã bẽno ajkẽn inomã kumẽn arým kubê inõkã ryti kamrêkja kaban akubyn kum õ kubêkã djwÿnhja jadjã. Ne kam kute pïte'y'ã nhõrmã o katon o mõ.

*Me kute pïte'y'kam nhôr.
Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17*

21 Nhyam me'õbê Ximão tẽ. Pykabê Xireni kra 'õ. Kute Arexãrimẽ Rupu ar ir. Arwã kurũm ne tẽn bit me'ãnh tẽmmã. Nhyam me krâkamngônh arým Jeju nhõ pïte'y'ã kum ãpnẽn tÿx. Kum 'ã ãpnẽn tÿx nhyam arým kadjy kumÿn o mõ.

22 Nãm me krãnhrebê Gogota'y'r Jejuo mõn 'yr o bõx. Me bakabẽnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarê.

23 Nhyam kam me pidjõ kangõkam pïdjÿbê mirao akàn Jejumã kungã nhyam arým kanga.

24 Nhyam kam me pïte'y'ã kunhõ nhyam wajêt. Nhyam kam me apÿnh kute õ kubêkã jamÿnh kadjy kẽn kryre rẽ. Me kute ari kẽn rẽnkhõt ne me amijo kubêkã pytà.

25 Arým kãjmã myt nhÿrkam. 9 orakam ne me pïte'y'ã kunhõ.

26 Ne kam 'ã pi'õk no'õk ne. Pi'õkkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pïte'y'ã jêtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'õk no'õk ne imõkri kunhõ.

27 Ne kam ar ãkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê pïte'y'ã ar kunhõ. Nhyam arým ar wajêt. Jeju õkredjakõt wajêt nhyam aktã ar axweja ijẽn wajêt.

28 Amrêbê: ne me bakukãmãre'õ memã ja jarẽn 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm memã kum,

“Dja me 'ã abenmã kum, ‘Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubĩ’, anhÿro dja.”

Nãm ã pi'õkkam memã ane. Nhyam kam me aben djõ'ã arê. Arẽnhõ mõr tãmtã tũ:mrãm arým 'yr o bõx. Me bakukãmãre kute memã arẽn kõt ne me arým ar axwejamẽ ro'ã ar anhõrkumrêx nhyam me arým 'ã arẽnhkumrêx.

29 Nhyam me 'ãnh mõrja nokà nhàn kum kabẽn punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwÿnh nhõ kikreti ngràn ne akubyn ipêxmã. Nhyam aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipêx parmã.

30 Goja amiptàn pïte'y kurũm rwÿ, ane.

31 Nhyam kam me rÿnh arïk 'ã bẽno ajkẽ. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ Mõjdjê kukrãdjã mar djwÿnhmẽ ne me arïk 'ã bẽno ajkẽn abenmã kum,

—Amũbit ne me utà. Ne kam te kute amiptar prãmje.

32 Goja gẽ mrãmri kubê Kritukumrêx jabej goja mrãmri kubê mebê idjaer

nhô Bēnjadjwÿrbê kumkatikumrêx jabej on pÿte'y kurûm rwÿ. Gwaj goja kôt omûn arÿm tu amim markumrêx. Nâm me rûnh ã abenmã ane. Nhy m ar aktã pÿte'y'ã jêtjadwÿ Jejumã àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhy m arÿm kàjkwa nhipôkri myt nhÿ. Nhy m kam tu akamât kô tyk ne. Pyka kunîkôt me'ã akamât kô tyk ne. Nâm me'ã akamât kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhy m 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte myt no pôt ne. Arÿm ajte myt kato.

³⁴ Kato nhy m mebê idjaer kabēnkam Jeju kàj bê kabēn ne Bãmmã kum,

–Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nâm ren me bakabēn kam kum,

–Inhō Metîndjwÿ:nh, inhō Metîndjwÿ:nh, mykam ne ga arÿm ikanga? ane.

³⁵ Nhy m parbê me ku'êja kabēn man arîk abenmã kum, “Ë, Erijmã ne kabēn”, ane.

³⁶ Nhy m kam me'õ prôt ne ngôn puror pôn dhà jakritaja byn pidjô kangô kadjãmã adjã. Nhy m kam kangô ipu nhy m pî nhidjamã adjàn kàjmã kum kungã, kute kaôr kadjy. Nhy m me'õ ar kum,

–Adjÿm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bôx ne goja o rwÿk jabej, ane.

³⁷ Nhy m kam Jeju kàj bê kabēn ne ate ty.

³⁸ Be, nhy m kam arÿm Metîndjwÿnh nhô kikreti kadjwÿnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nâm nhôr dhà'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê.

³⁹ Nhy m krâkamngôn krãptî: kubê 100 nhô bēnjadjwÿr pÿte'y parbê dja. Nhy m Jeju kàj bê kabēn ne ty nhy m arÿm omû. Omûn arÿm memã kum,

–Be, mrãmri ne me'õ jabê Metîndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ Nhy m me niredjwÿ amybÿm omûnho dja. Nhy m Marij Madarenamê Marij, kurûm Jôdjemê Xijagu ar apôxjamê Xirôwemê ne ar me ikô'ã dja.

⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamēn o djuw mexo ba. Nhy m ar ja bu'ã me nire krãptîdjwÿ amybÿm omûnho dja. Jeju ajbir krîraxbê Djeruxarê'ÿr tēmkam ne me nireja kôt mōn bôx.

Arÿm adjãr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhy m kam amykry mex ne. Amykry mex nhy m me arÿm no katon ò mÿjja kupēnho kumex. Pi'ók rârâr djwÿnhrâm ò mÿjja kupēnho kumex.

⁴³ Nhy m Jôdje arÿm bôx. Krîraxbê Armatêkam ne Jôdje abatãnh dhà. Nâm me rûnh bikprôn dhàkam mekôt rax nhy m me kum kînh. Nâm amiwÿr Metîndjwÿnh kamnhÿx ne. Metîndjwÿnh bôx ne me kadjy bēnjadjwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amiwÿr kamnhÿx ne. Jôdje kum Piratu puma kêt ne 'ÿr tēn 'ÿr bôx ne Jeju 'ã kuma.

⁴⁴ Nhy m arÿm kam no tyn nhÿn kum, “Je, djãm arÿm ne ty”? ane. Ne kam amiwÿr krâkamngôn nhô bēnjadjwÿr 'uw nhy m bôx. Bôx nhy m arÿm kukij ne kum, “Djãm arÿm ne ty”? ane.

⁴⁵ Nhy m kum, “Nà”, ane. Nhy m kam arÿm Jôdjemã Jeju jarê.

⁴⁶ Nhy m kam rinhuo kubêkã ò byn 'ÿr o tē. 'ÿr o tēn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm pÿte'y kurûm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubêkào kupun kam kēnkre'ÿr o tē. Me kute kēnkre kakrwÿnhja'ÿr o tēn kam arÿm kam adjã. Ne kam kēnpoti ajkwa krekre'ã kudja.

⁴⁷ Nhy m Marij Madarenamê Marij kurûm Jôdje katorja arÿm omû.

16

Akubyn tîn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhy m kam pi'ók rârâr, me tyk dhà kêt dhà nhô akati apêx nhy m ar arÿm pi'ók kaprî pãnh me tyk nhô pîdjÿ kwÿ by. Marij Madarenamê Marij kurûm Xijagu katorjamê Xirôwemê ne ar kadjy pîdjÿ kwÿ by. Kēnkre'ÿr tē m

ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwÿ by.

² Nhym kry:ràm, pi'òk kamrêkkam, krazje akati mex kètkam ar kènkre'ÿr tẽ. Tẽ: nhym arÿm myt kato nhym ar arÿm o rãm ne ja.

³ O rãm ne jan arÿm abenmã kum, –Mÿj me'õ dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'ã kènpoti dja? ane. Kèn jabatànhkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rît ne omÿ nhym arÿm amijã kuta.

⁵ Nhym kam ar 'ÿr tèn arÿm kènkremã wadjà. Nhym kadjy mrãnh djwÿnh'õ kute me'õ jabatành ny pyræk ne nhÿ. Nãm inòkà jaka ryti jadjàn nør djà djubòk'ãnh nhÿ. Nhym ar wadjàn arÿm omÿ. Ne te umaje.

⁶ Nhym arkum, –Kwãrîk wãnh ikam ar atîn prãm kêt. Jeju Nadjarekam abatành ja me kute pite'y'ã nhôr ne bìnja ne gar abej tẽ. Jakam arÿm nør kêt. Nãm akubyn tîn ne kato. Gar nør djà kaprÿja pumÿ.

⁷ Be, amÿ ar tèn kôt ba djwÿnhmã arẽ. Ne arkôt Pedrumã arẽ. Ne arkum, “Arÿm ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tẽmmã. Dja gar kam tèn arÿm omÿ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute ar amã arẽnh kôt ba arÿm ar amã arẽ. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh ar niremã ane.

⁸ Nhym ar katon mã kènkre kurÿm prõt ne. Te umaje tertetkam prõt ne. Tîn prãm kam ne me'õmã kabèn kêt ne tẽ.

⁹ Be, akubyn tînkam kryràm, pi'òk kamrêkkam ne Jeju Marij Madarena kumrëxmã amijo amirît ne. Be, me karõ punubê 7 ne Marijo ba nhym Jeju amrêbê ano nhym kum ire.

¹⁰ Nãm Marijmã amijo amirît nhym arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr tèn ar'ÿr bõx. Nhym ar kaprî:ren mÿro nhÿ. Nhym arÿm ar'ÿr bõx ne arkum 'ã ajarẽ.

¹¹ Nãm arkum Jeju tîn jarèn kute omÿnh'ã ajarẽ. Nhym ar kuman arÿm abenmã kum, “Nãm 'êx”, ane.

¹² Nhym kam ajte ar jamã kute amijo amirîtmã tẽ. Nãm kôt ba djwÿnh amãnhkrut arwãmã tẽ. Tẽ nhym arÿm atemã aminhipêx. Ne

kam kute atemã me'õ pyræk ne arkum amijo amirît ne arkôt tẽ.

¹³ Nhym kam ar akubyn Djeruxarẽ'ÿr tẽ. Kôt ba djwÿnh'ã kâtãmja'ÿr tèn ar'ÿr bõx ne arkum 'ã ajarẽ. Nhym ar abenmã kum, “Kati, nãm ar 'êx”, ane.

¹⁴ Nhym kam ajte Ar kubê 11mã amijo amirît. Ar õ kwÿ krẽno nhÿ nhym arkum amijo amirît ne arkum bèn tÿx ne arkum,

–Nãm ar akubyn itînkôt ipumÿn ar amã ijã ajarẽ gar ar'ã abenmã kum, “Nãm ar 'êx”, ane. Tô mÿkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? Djãm ar ajamakkreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum, –Apÿnh me ba djà kunîkôt dja gar mõi kàj bê me kunimã ijã adjujarènh ny jarènhomõ.

¹⁶ Dja me tu amim imarkumrêx nhym me Metîndjwÿnhmã ngômã me angij. Nhym arÿm me utà. Nhym be, me kute amim imar kêt dja Metîndjwÿnh arÿm pãnh me kanga.

¹⁷ Nhym me kute tu amim ikamnhîxkumrêx dja me mÿjja pumÿnh kêt nhípêx. Me kute Metîndjwÿnh raxmã kator kadjy ipêx. Ne me karõ punu kute meo baja jano nhym me karõ memã ire. Dja me apÿnh me bajtem kabènkam kabèn.

¹⁸ Godja me kangã djàkrê by. Me kute mar kètkam kangã djàkrê by nhym arÿm ajmã meo kêt. Nàr, te mÿjja kanêo ikõ nhym ajmã meo kêt. Dja me me kanê krã'ã ikra jadjuw nhym me arÿm à kêt ne, ane.

¹⁹ Bènjadjwÿr djwÿnh Jeju memã ane nhym Metîndjwÿnh arÿm kàjkwamã amiwÿr o wabi. Nhym arÿm ra:x ne Metîndjwÿnh djubòk'ãnh nhÿ.

²⁰ Nhym kam kôt ba djwÿnh arÿm amÿ mõi pyka kunîkôt kàj bê memã 'ã ujarènh mõi. Nhym Bènjadjwÿr djwÿnh mã arkum tÿx jangij nhym ar arÿm mÿjja pumÿnh kêt nhípêxo mõi. Me kute ar'ã abenmã kum,

–Mrãmri ne djãm ar Metîndjwÿnh kôt kabènkumrêx? anhÿr kadjy ne ar mÿjja pumÿnh kêt nhípêxo mõi.

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarẽnh ne ja.

Rukadjwý ne prĩne Jeju'ã ajarẽ. Rwyk krax kurũm ne 'ã ujarẽnh tẽn àbir'ãnh o ino re. Rukabê ne me kane djwýnh. NhyM Paur Jeju'ã ujarẽnh kadjy apýnh me õ pyka djari'ýr mrã. NhyM Ruka kõt ar mrã. Ne kam me'õbê Teopiremã me bakunĩ kadjy pi'òk no'òk ne. Teopirebê idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'òk no'òk ne. Nãm prĩne me kute Jeju'ã ujarẽnh kunĩkõt kuman prĩne kabin kam 'ã kum pi'òk no'òk ne. Adjwýnhdjwýmã pi'òkbê *Metĩndjwýnh Karõ Kute Meo Baja'ã* kum pi'òk no'òk ne.

Ruka Teopiremã amijarẽ.

1-4 Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Me kunĩ ne me kum akĩnh ne amex jarẽ ba badjwý imã akĩnh ne wãm amã pi'òk no'òk ne.

Me krãptĩ ne me arým 'ã pi'òk no'òk ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'òk no'òk ne. Me kute kraxrũm noo Jeju pumũnh ne memã kabẽn'ã ujarẽnh, me tãm ne me me imã arẽ nhyM me amũ me ijuk'ã 'ã pi'òk no'òk ne.

Ba kam badjwý inhõkre kadjwýnhbê,

–Be, mexkumrẽx. Badjwý dja ba 'ã pi'òk no'òk nhyM kam mexkumrẽx, ane.

Mrãmri ne ba me'ýr tẽ, me kute noo Jeju pumũnhja'ýr tẽ. Me'ýr tẽn prĩne abej me kukij ne kam Jeju kraxrũm prĩne mýjja kunĩ maro tẽn inomã kumẽn mar tỳx ne. Mar tỳx ne kam amã 'ã pi'òk no'òk ne. Dja ba prĩne mýjja kraxrũm amã kõt 'ã idjujarẽnh tẽn, aje prĩne marmã. Me kute õbê amã arẽnh ga aje katàt maro atẽmmã ne ba badjwý mekõt amã 'ã pi'òk no'òko tẽn, aje omũnh ne aje amim,

–Mrãmri ne me katàt imã Jeju jarẽ, anhýr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'òk no'òk ne.

Djakarij krabê Djuão rwykmã.

5 Be, ã, ije amã katàt Jeju'ã idjujarẽnh kadjy dja ba amã Djakarij kumrẽx jarẽn kam ijukri amã Jeju jarẽ. Mekbê idjaer nhõ pykabê Djudêjakam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh 'õ nhidjibê ne Djakarij. NhyM Djakarij nhingêt kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam prõdjwý idjibê Ixabeu, kubê ne Arão tãmdjwý 'õ. NhyM bep me õ bẽnjadjwýr nhidjibê ne Erodji ne memã nhý.

6 NhyM Djakarijmẽ prõ ar amẽ mrãnh katàt nhyM Metĩndjwýnh arkam kĩnhkumrẽx ne. Nãm ar prĩne Metĩndjwýnh kabẽnkõt amijo ba, Metĩndjwýnh kute memã me katàt amijo ba'ã karõjakõt amijo ban kute 'õ kudjar kêtumrẽx. ãm ar mexkumrẽx.

7 NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjẽnme ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arým kubêngê:tte.

8-9 Be, me kute me kadjy Metĩndjwýnh mar ne me Metĩndjwýnh nhõ kikretikam àpẽn tẽn, apýnh me ingêt me kajmã'ã àpẽn'ýr ngjẽnh djari ne me me kudjwa Metĩndjwýnhmã àpẽn tẽn. Nãm me ja kumrẽx mytyrwý 'õkam 'ýr wadjàn kam apê:n kato. NhyM pãnh me ja ajte mytyrwý 'õkam 'ýr wadjàn kam kum apê:n kam kato. Nãm ã meo anhýro tẽn. NhyM kam mekbê Abij me ja pãnh 'ýr wadjàn Metĩndjwýnhmã àpẽn ba. NhyM Djakarij, kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhkam mekõt Metĩndjwýnhmã àpẽnho ku'ẽ. NhyM me kute Metĩndjwýnhmã kikre kudjý djà bõr kadjy kẽn mẽre à'ak ne kurẽn kõt 'ýr wangij nhyM Djakarij kukràdjà jakõt ate Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjà, kute kikre kudjý djà bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ýr wadjà ne kum kubõ.

10 NhyM kute kum bõrkõt me kunĩ kikreti kabem Metĩndjwýnhmã kabẽno ku'ẽ.

11 NhyM Djakarij bõro dja nhyM aêrbê Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ nokam kato. Nãm tu kikre kudjý djà bõr djà jakýxkõt 'ýr kato.

12 Nhyim omũn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma.

13 Nhyim kam kum,

—Djakarij, kwãrĩk wãnh atĩn prãm kêt. Arým ne Metĩndjwýnh aje amijo adjà'wýr ma. Dja on aprõbê Ixabeu tujarõ gar amim akra my mý. Akra my mýn kam kum idji Djuão jarẽ.

14 Dja gar tu akĩ:nhkumrẽx ne. Nhyim me krãptĩ ar akõt kĩnhkumrẽx, ar akra rwýkkam kĩnhkumrẽx.

15 Nhyim Metĩndjwýnh kadjy godja akra rax ne kam kabẽn mexkumrẽx ne. Godja uba kangõ djãkrẽo kõm kêt, nãr atemã kadjwati kangõ* 'õo kõm kêt. Nhyim Metĩndjwýnh Karõ raxo akra kadjwýnhbê nhýn ar o ba, nã tikkrekam jêt rã'ã dja Metĩndjwýnh Karõ mrãmri o ba.

16 Nhyim mekbê idjaer krãptĩ dja me õ Bẽnjadjwýr Metĩndjwýnh 'ýr amijo akẽx, akra kabẽnkõt 'ýr amijo akẽx.

17 Nhyim akra dja Bẽnjadjwýr kukãm tẽ, kute memã bõx djã'ã ujarẽnh nhyim me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tẽ. Nhyim Metĩndjwýnh Karõ dja mrãmri o ba nhyim uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwýnh Karõ kute Erijo ba nhyim umaja pyrãk. Dja akra memã arẽ nhyim me nãmẽ me bãm akubyn kum kra jabê. Nhyim ate ajte memã arẽ nhyim me amakkre kêtja dja me akubyn katat mrãn arým ajte kabẽn mexkumrẽx. Dja akra ã memã ane nhyim me arým Metĩndjwýnh kadjy amijo mex. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh Djakarijmã kabẽn jarẽho ane.

18 Nhyim kam kum,

—Gêt kon ne. Mýjkõt dja ba akabẽn ma? Arým iprõmẽ ar ibẽngêtte. Djãm ar ijabatãnh ny godja bar ikra mý?

19 Nhyim kam kum,

—Ba ibê Gabrijeu ne ba Metĩndjwýnh kabem dja. Ije amã kabẽn jarẽnhmã ne ijano ba awýr tẽ. Mýjja mextire ije amã arẽnhmã ne ijano ga ate “Kon ne” ane.

20 Aje amim ikabẽn mar kêtikumrẽx pãnh gêdja ga akabẽn kêt nhyim akra ruw. Dja akra nhõ akati 'ýr bõx nhyim ruw ga kam ijukri akabẽn, ane. Nãm ã Gabrijeu kum ane.

21 Nhyim me kam kapõtã te Djakarij kam ama:, te bõx nhyim me kute kukràdjã 'õ marmãn kam abenmã kum,

—Ije tô mýj got ar o ba? ane.

22 Nhyim kam arým katon te kute memã kabẽnmã. Nhyim me, —Arým ne Metĩndjwýnh nhõ kikretikam mýjja 'õ pumũ, ane.

Nhyim tu ikrao memã ujakreo djan kabẽn kêt mex ne.

23 Ne kam ar àpẽnh ba:n arým inomã kumẽn kam katon akubyn ùrkwãmã tẽn bõx.

24-25 Bõx nhyim kãjbê 'ãtũm nhyim kam prõbê Ixabeu tujarõn kam pijãm ne kam kikre bu'ãbit mrã. Kute amirĩt kêt'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, pijãm djãje, tujarõkam. Nãm,

—Ota Bẽnjadjwýr ipumũn kum ikaprĩn arým ijo mex. Jakam dja me ijã kabẽn kêt ne, ane.

Marij kurũm Jeju rwýkmã kum arẽ.

26-27 Nhyim kam arým tujarõ'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyim Metĩndjwýnh ajte kadjy mrãnh djwýnhbê Gabrijeu jano, Marij'ýr ano. Marij kurererkam ne kra kêtikumrẽx, me'õ 'ýr mõr kêtka. Nhyim bep me'õbê Jõdje ne kum kabẽn kajgo, kraxje 'ýr mõr kêt. Nhyim bep Jõdje nhingêt ne Dawi. Apýnh ne me õ pyka nhyim bep tu pyka abenã tým nhidjibê ne Garrêja. Nhyim bep kam krĩ 'õ nhidjibê ne Nadjare. Krĩ jakam ne Metĩndjwýnh Marij'ýr Gabrijeu jano.

28 Nhyim arým 'ýr tẽn bõx ne kum,

—Marij, djãm ga? Metĩndjwýnh ne arým akam ukaprĩn ajo ba, ane.

29 Nhyim Marij Gabrijeu kabẽn man axwe amikam umar ne õkre kadjwýnhbê amim,

—Mýj kabẽn got ja? ane.

* 1:15 Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunija, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

³⁰ Nhyam kam kum,
—Kwārīk wānh, Marij, atīn prām kêt. Mrāmri ne Metīndjwýnh akam kīnhkumrêx.

³¹ Ota, dja ga on atujarôn kam akra my mýn kam kum Jeju jarê.

³² Godja akra bēnjadjwýr rax ne ar meo ba nhyam kam me 'ã abenmã kum, “Metīndjwýnh pymati kra”, ar o ba. Gêdja Bēnjadjwýr Metīndjwýnh Jeju'ã bēnjadjwýr rax mē nhyam kam ar meo ba. Ingêtbê Dawi bēnjadjwýr rax djô'ã dja rax ne ar meo ba.

³³ Tãm godja tũmrãm mekbê idjaer kady bēnjadjwýr ne ar meo ba. Dja bēnjadjwýr rã'ã rã'ãn ar meo ban o ino rer kêtumrêx, ane. Nãm ã kady mrãnh djwýnh kum ane.

³⁴ Nhyam kam kum,
—Godjãm me'õ iwýr mõr kêtjakam ba ije ikra mýnhmã. Mýj godja imã ikra dji? ane.

³⁵ Nhyam kam kum,
—Metīndjwýnh Karõ dja awýr ruw. Metīndjwýnh pymati Karõ dja awýr ruw. Djãm tãwãbê mýjja týt? Ta gêdja tu amã akra jadjã nhyam akurũm kato. Ne kam prĩrerũm mrãmri mexo tuknĩn mexkumrêx. Kam axwe 'õ kêtumrêx. Nhyam me kam kum Metīndjwýnh Kra jarê.

³⁶ Ota anhõbikwa Ixabeu te kubêngette ne arým tujarõ. Me kute Ixabeumã kra kêt jarēnh ar o baja ne arým tujarõ. Adjwýnhdjwý ne kra my wajêt nhyam arým jêt'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut.

³⁷ Djãm Metīndjwýnhbê mýjja 'õ bipdjur got? ane. Nãm ã kady mrãnh djwýnh kum ane.

³⁸ Nhyam kam kum,
—Ã, mrãmri. Ibê Metīndjwýnh nhõ àpēnh tũm. Gora gê akabēnkôt ã ijo ane, ane. Marij ã kum ane nhyam arým mã kurũm tē.

Marij Ixabeu'ýr bõx.

³⁹⁻⁴⁰ Nhyam kam Marij no kator mex ne mã Ixabeu'ýr tē, kute omũnhmã 'ýr tē. Pykabê Djudêjakam krĩ 'õ'ýr tē. Kam ne krãnh kumex. Nhyam tēn bõx

ne Djakarimē Ixabeu ar ũrkwãmã wadjãn kam Ixabeumã kabēn.

⁴¹ Kum kabēn nhyam Ixabeu kute kabēn marmē ro'ã kraja Marij kabēn man kam kīnh ne kãjmã amijã te. Nã tikkrekam kãjmã amijã te.

Nhyam kam Metīndjwýnh Karõ raxo Ixabeu kadjwýnhbê nhýn ar o ba

⁴² nhyam kãj bê kabēn ne kum,

—Metīndjwýnh ne arým ajo kīnh, me nire kunĩ kurãm ajo kīnh ne. Ne atikkrekam akra jêtjadjwý o kīnhkumrêx ne.

⁴³ Xõ kum djãm ibēnjadjwýr rax ne Metīndjwýnh kute ijo kīnhmã iwýr inhõ Bēnjadjwýr nã jano? ane. Arým ne inhõ Bēnjadjwýr nã iwýr bõx ba arým ikīnhkumrêx ne.

⁴⁴ Ë, ga imã akabēn, ba akabēn ma nhyam kam ikra kīnhkumrêx. Itikkrekam jêtja kīnhkumrêx ne kam kãjmã amijã te, ba kam amã ikabēn jarê.

⁴⁵ Ô kwep akīnhkumrêx. Bēnjadjwýr ne arým amã kabēn ga tu amijã akra kamnhĩxkumrêx ne amim, “Mrãmri, Metīndjwýnh kabēnkôt dja ikra rwýkkumrêx”, ane. Kam ne ga akīnhkumrêx ne. Nãm ã Ixabeu Marijmã ane.

Marij kute Metīndjwýnhmã mex jarēnh.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nhyam kam Marij kutã kum kabēn ne kãjmã Metīndjwýnhmã rax jarēho dja, ne,

—Dja ba mã Bēnjadjwýrbê Metīndjwýnhmã rax jarēn kôt kum amikīnh jarê.

Metīndjwýnhbê ipytãr djwýnhkam ne ba ikīnh raxkumrêx, ikadjwýnhbê ikīnh ne kam kum amijarê.

⁴⁸ Metīndjwýnh ta ne kum ikaprĩn ijo amiptãn kam imã kīnh jadjã.

Djãm adjãkam irax tũm? Xõ kum kati, ingrire. ãm ibê õ àpēnh kajgokumrêx. Ingridre nhyam kam tu Bēnjadjwýr ijo amiptãn kam imã ikīnh rax jadjã.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhi-
juk'ã abenmã ikĩnh jarẽho tẽ,
ikĩnh rax jarẽho tẽ.

49 Ga prĩne kute ijo kĩnhja pumũ. Djãm
Metĩndjwýnh rerek got? Axwe
týx. Ga kute mýjja pumũnh kêt
imã o amirĩtja pumũ.

O ne imã ikĩnh jadjà. Mrãmri ne tãwã
mexkumrẽx. Nãm mexo uma.

50 Ne mekam ukaprĩkumrẽx. Me kute
Metĩndjwýnh kabẽn mar ne kôt
kute ar amijo baja mekam ne
ukaprĩ.

Nhym kamingrãny amũ me ban-
hijuk'ã amũ maro tẽ nhym
Metĩndjwýnh me kamdjwý
ukaprĩ, me banhijuk'ã me
kamdjwý ukaprĩ tẽ.

51 Bep me kute amijo àmraja, me kute
òkre kadjwýnhbê,

“Ba ne ba ibẽnjadjwýr rax, ba ne
ba irax”, anhýrja, memã ne
arým amimao pôx ne kàjbê me
kumẽ.

52 Ne me bẽnjadjwýr rũnh memã ýrja
me tãm ne tu arým meo kàtãm
ne, ne kam pãnh me kute amijo
kàtãmja, me kute amijo àmra
kêtjao bẽnjadjwýr rũnh ne.

53 Ne kam ajte me ò mýjja kêt, me
kum prãmja ne mýjja mextireo
memã ajne ne o me kĩho ba.

Ne kam pãnh me ò pi'òk kaprĩ rũnh,
me ò djwý krãptĩja arým meo
ajkẽn aminêje me ano nhym
me ýkam ar ba.

54 Metĩndjwýnh kute amrêbê me
bakukãmãremã katàt arẽnhkôt
ne arým me baman kum me
bakaprĩ.

Ne me babê idjaer, me babê ò àpẽn-
hja ne kum me bakaprĩn me bawýr
ruw ne amikôt me bajo mõn
me bajo djuw mex ne ar me
bajo ba.

55 Amrêbê ne me banhingêt
Abraãomã kabẽn ne kum
kaprĩ, me bakajmã'ã kum
kaprĩ ne kam kôpdji'ã me
baman kum me bakaprĩ. Dja
kum me bakaprĩ rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã Marij kum kabẽno ane.

56 Ne kam Ixabeu kuri dja: nhym
kam 'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêt
nhym arým mã tẽ, mã ò pykamã tẽn
bôx.

Djuão rwýk'ã ujarẽnh.

57 Nhym kam Ixabeu kra rwýk djã
nhõ akati arým 'ýr bôx nhym kam kra
my ruw.

58 Nhym kam òbikwa kuman
arým kĩnhkumrẽx. Nhym atãri ar
ũrkwãkam me jadjwý kuman kam
kôt kĩnhkumrẽx. Metĩndjwýnh kam
ukaprĩ raxkôt kuman kam kudjwa
kĩnhkumrẽx ne.

59-60 Nhym kam arým kra rwýk'ã
pi'òk kamrêk pydji nhym me kute
my nhinhu kà krã'ymã bit kute kum
Djakarij jarẽnhmã, bit kute kum bãm
nhidji jarẽnhmã nhym nã memã kum,
—Xô kum kati, idjibê ne Djuão, ane.

61-62 Nhym me kam kum,

—Je tô mýkam? Nhýnh ne anhõbikwa
'ò ã idji ane? anen kam bãm'ýr akêx
ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kukjêr
kadjy ne me bãm mã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarẽnhja kute?
ane.

63 Nhym kam bãmja kute memã idji
no'òk kadjy mýjja'ã me ku'uw nhym
kam me kum o tẽ nhym kam memã
idji no'òk ne,

—Idjibê ne Djuão.

Nhym me omũn kam ari aben
pumũn abenmã kum,

—Je tô mýkam? Mýj got ja? ane.

64 Nhym Djakarij kute idji no'òkmẽ
ro'ã arým ajte kabẽn ne kam
Metĩndjwýnhmã mextire jarẽho dja.

65 Nhym kam ar ò kròkam me ja
tĩn prãm ne kam abenmã arẽnhõ
ipòk ne. Pykabê Djudêjakam apýnh
krãnhrekam me ò krĩkam ne me
abenmã arẽnhõ ipòk ne.

66 Nhym me kam kuma:n ar o ba,
Metĩndjwýnh kute ar krao bakam ne
me mar ar o ban kam abenmã kum,

—Mã gêdja abatãnh ne kute? ane.

*Djakarij kute Metĩndjwýnhmã mex
jarẽnh.*

67 Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ
raxo bãmbê Djakarij kadjwýnhbê
nhýn ar o ba nhym amũ Metĩndjwýnh

djô'ã kabên jarênho dja ne Jeju kumrêx'ã ajarê. Jejubê bēnjadjwÿr rax ne kubê mekbê idjaer pytâr djwÿnh'ã ajarê. Ne kam ijukri Djuão jarê. Nhym bep Jeju kumrêx ne 'ã ajarê ne memã kum,

68 –E kum me babê idjaer nhõ Bēnjadjwÿr mexkumrêx. Ba gop me amã me banhõ Bēnjadjwÿr, me banhõ Metīndjwÿnh⁷⁶ mextire jarê.

Mÿkam? Bir, nãm ta õ me ba djwÿnh'ÿr ruw, kute me bapytãrmã ne me bawÿr ruw.

69 Kute umao ar me bapytâr ne me bajo ba kadjy ne arÿm me bamã me bapytâr djwÿnh jano. Ingêt kukãmãre ne Dawi, õ àpênh tũmja.

Ingêt kukãmãrebê Dawi jabatàn djàkam ne me bakadjy nõ.

Abatàn ne kute umao me bapytâr ne ar me bajo ba kadjy arÿm ingêt jabatàn djàkam nõ.

70 Me kute Metīndjwÿnh kabên jarên djwÿnh kabên kôtô.

Amrêbê ne Metīndjwÿnh kute kabên jarên djwÿnh mexkumrêx jamã kabên jarên kôt ne arÿm me bamã ano.

71 Kute me bakurê djwÿnhbê me bapytãrmã, me kum me bakurê ne kute me bajo bajabê me bapytãrmã ne Metīndjwÿnh me bawÿr ano.

72 Nãm me bakukãmãremã kabên pydjìn arên memã kum,

“Dja ba imã me akaprĩ”, ane.

Dja ba amikabên mexja mã kuman o ibiknor kêt, ane ne kam kôt me bawÿr ano.

73 Nãm ã me bakukãmãrebê Abraãomã kabên pydjìn arênho anen kam katàt kôt kuma.

74 Kute me bakurê djwÿnhbê me bapytâr, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjãpênhmã.

75 Me bamextire ne katàt bamrãnh ne kum badjãpênhmã. Me batĩnri Metīndjwÿnh kabem kribêm ar

me babao rãm ne mũ jamã ne kum arê.

Nãm ã Abraãomã kabên jarênho anen kam katàt kôt kuman me bawÿr me bapytâr djwÿnh jano, Bēnjadjwÿr jano, ane.

Nãm ã Djakarij memã Jeju jarênho anen kam ajte kramã kabên jarê, krabê Djuãomã 'ã karõ, Djuão Jeju kukãm tēmmã 'ã kum karõ ne kum,

76 –Bep ga, akmere, ga dja ga Bēnjadjwÿr kukãm tēn kutêp me akre gê me kuman Bēnjadjwÿr kam amakbê katàt amijo ba.

Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwÿrmã katàt pry djirja pyrãk. Gêdja me ajã,

“Metīndjwÿnh Pymati kabên jarên djwÿnh ne ja”, ane.

77 Nã, ga dja ga kukãm tēn memã arê. Ta kute õ me ja pytâr ne ar meo bamã memã arê. Mã ne me bapytâr o?

Apÿnh me bajaxwe djãri kute tu o bingràn ne me bakam ngryk kêtã. Kute ã ukaprĩkôt me bapytãro anhÿrmã.

78 Mrãmri ne me Batĩn djwÿnh kum me bakaprĩ rax ne. Ne kam kãjkwa kurũm me bapytâr djwÿnh me bawÿr ano.

Kute me bamã irã djã pyrãk. Kute mrãmri ne myt kute me bamã irãn kute me bakurwÿja pyrãk ne me bawÿr ano.

79 Me kum tyk puma, me tĩn prãmja ne me kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam me krĩja pyrãk.

Nhym bep me bapytâr djwÿnh dja me jamã tĩn prãmõ ajngrã. Ga akati kute akamãt kô nhipônha pumũ.

Dja ã me bamã me batĩn prãm, me bamã batyk puma ã o bingrànho ane gu me kam badjumar mexkumrêx ne ar baba. Tãm ne ja.

Nãm ã Djakarij kramã 'ã karõo ane, Jeju kukãm tēm ne kute kutêp me akremã.

80 Nhym kam kra arÿm kãjmã krã tēn kam Metīndjwÿnh kabēnkôt amijo ba. Kute kôt amijo ba rã'ãn abatàn.

Ne kam kapôt kukritkam ar ba. Ō akati kutêp ne kapôt kukritkam ar ba. Kute mekbê idjaermã amijo amirît nhõ akati amiwÿr kam amakbê kapôt kukritkam ar ba.

2

Jeju rwÿk'ã ujarênh.

Mat 1.18

¹ Nhyam kam bēnjadjwÿr raxbê Xedja Agujtu memã kabēn jarē. Xedja Agujtu ne me kunĩmã nhÿ. Nãm memã kabēn jarēn memã kum,

—Me akunĩ, pyka kunĩkôt dja ga me anhingêt nhõ pyka'ÿr aba gē me me anhidji'ã pi'ôk no'ôk, ba ije me ajã akre kadjy, ane.

² Me kute me idji'ã pi'ôk no'ôko kutewa kadjy ne ja. Nhyam Xirênhu, bēnjadjwÿr bajtem, pykabê Xiri-jkam memã nhÿ. Kam ne me kute bēnjadjwÿr raxbê Xedja Agujtu kabēnkôt me idji'ã no'ôkmã.

³ Nhyam kam me kunĩ apÿnh krĩ djari'ÿr ajmã. Apÿnh me ingêt nhõ pykakam abatãnh djari'ÿr ajmãn kam bõx. Bõx nhyam me kam me idji'ã pi'ôk no'ôko tē.

⁴⁻⁵ Nhyam kam Jôdjemē Marij ar adjwÿnhdjwÿ me kudjwa ingêt nhõ pyka'ÿr tē, ingêtbe Dawi rwÿk djã'ÿr ne ar tē. Arÿm ne kum kabēn ne. Kraxje 'ÿr môr kêt rã'ã. Nãm kum kabēn kajgo. Tu pyka abenã mēnh nhidjibē ne Garrêja ne kam apÿnh ne krĩ djari idji. Garrêjakam krĩ nhidjibē ne Nadjare. Kurũm ne ar tē. Marij arÿm tujarô tÿx nhyam ar tē. Atemã ajte pyka 'õ tu abenã tÿm nhidjibē ne Djudêja. 'ÿr ne ar wabi ne kam tē:n kam krĩbê Berē'ÿr bõx. Ingêtbe Dawi rwÿk djãmã tēn bõx, õ pyka nhidjibē Berēmã tēn bõx, me kute ar idji'ã pi'ôk no'ôkmã.

⁶⁻⁷ Nhyam kam me kumex ne prĩne Ar kubê kikre kre jaê. Nhyam kam kra rwÿk djã nhõ akati arÿm 'ÿr bõx nhyam kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhyam Marij kubêkào kupun o tēn mryti djàkur djàkam kudji, me kute prĩne Ar kubê kikre kre jaêrkam.

Mry pumũnh djwÿnh Jeju'ÿr bõx.

⁸ Nhyam krĩ nokà'ã ne mry nhõ kapôt. Nhyam arÿm akamãt. Nhyam kam mry nhõ kapôtkam ar kute mry pumũnh djwÿnhja õ krit pumũnho dja.

⁹ Nhyam kam Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh ar nokrekam kato nhyam Metĩndjwÿnh jadjēnh prĩne ar kurwÿ ne arkum ipòk ne. Nhyam arkum uma ne kam madjà tertet ne.

¹⁰ Nhyam kam kadjy mrãnh djwÿnh arkum,

—Kwãrĩk wãnh, ar amã uma kêt. Ota ba ije ar amã mÿjja mex jarēnhmã tē. Ë, me akĩnh djã ne arÿm me akadjy kato. Me akunĩ akĩnh kadjy, akĩnh raxmã.

¹¹ Ë, akamãt ja tãmkam ne me apytàr djwÿnh arÿm me akadjy ruw. Dawi nhõ pykakam ne ruw. Kubê ne Kritu, kubê ne Bēnjadjwÿr djwÿnh.

¹² Tãm ne ajbir rwÿk nhyam nã kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irwã. Kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irkôt dja gar kum akaton kam omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

¹³ Nhyam kam ar aêrbê kàjkwa kurũm Metĩndjwÿnh me ano, amikadjy mrãnh djwÿnh jano nhyam katon kumex, kumrêx kator jakôt ne me katon kumex ne kam Metĩndjwÿnhmã mextire jarēnho kumex ne mry pumũnh djwÿnhmã o amra,

¹⁴ —Kàjkwakam ne Metĩndjwÿnh me:xkumrêx, tÿ:xkumrêx, uma:kumrêx.

Gora gē me kunĩ kàjmã kum mex jarēnho tē. Arÿm ne pykakam me wãmã umar mex jarē.

Gora gē õ me wãkam kĩnhwã umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵ Nãm ã Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh anen kam mã ar kurũm kàjkwamã wabi. Nhyam kam ate mry pumũnh djwÿnh abenmã kum,

—Gêtô gwaj gop Berēmã mōn goja karàkôt omũ. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute gwaj bamã arēnhja pumũ, anen kam 'ÿr prõt ne.

16 Prôt ne Marijmë Jôdje ar'ÿr kato nhy mryti djâkur djâkam nõ, ngrire ne nõ nhy ar omũ.

17 Nõrkôt omũn kam memã arẽnhõ ajkate. Kadjy mrãnh djwýnh kute mry pumũnh djwýnhmã arẽnhja, kute Marij kra jarẽnhja ne me memã arẽnhõ ajkate.

18 Nhy me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmã kum,

–Mýj gotja? Mýkam got Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhja katon kumex? anen ari aben pumũnhõ akẽx.

19 Nhy bep ãm Marij ta kute kraxkôt mar ne amikam mýjja kunĩ ma:ro tẽn 'õo biknor kêt ne.

20 Be, nhy kam mry pumũnh djwýnh kapôtã akẽx. Kadjy mrãnh djwýnh kute arkum arẽnhkôt ne ar karã nõrkôt omũ. Kõnh ne arkum kudji nhy ar mýjja kunĩ pumũn kuman kam Metĩndjwýnhmã mex jarẽnhõ mõ. Ne kãjmã kum rax jarẽnhõ mõn kum,

–Metĩndjwýnh, gajbit ne ga apydjin adjukaprĩ, amex, arax, atýx, anhýro mõ.

Ar kute Metĩndjwýnhmã Jeju djar.

21 Nhy kam arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhy ar my nhinhu kã krãtan kam ajte kum idji Jeju jarẽ. Tikrekam jêt kãtri Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kute kum idji jarẽnhja ne kum arẽ.

22-24 Nhy kam akati krãptĩ nhy ar krĩrãx bê Djeruxarẽ'ÿr o tẽ. Ar kute Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Metĩndjwýnhmã armã ne ar o tẽ. Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õkkam ne memã,

“Me akra my kutewa gẽdja axidjuw ga me Bẽnjadjwýr djwýnhmã me umjuw, kute o aminhõmã”, ane.

Kôt ne ar kute Djeruxarẽmã Jejuo tẽn ne kum armã. Ar adjwýnhdjwý kute Metĩndjwýnhmã mry bõrmã. Arým ne Marij kamrõ ngràn kam kute Mõdjê kukràdjâkôt Metĩndjwýnhmã mry djâr ne kum õrmã. Amrẽbẽ ne Mõdjê Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õk ne memã kum,

“Ë, dja ga me akamrõ ngràn kam Bẽnjadjwýr djwýnhmã tutte amẽ agan kum angã, nâr tutti no týt nyre amẽ abĩn kum aga”, ane.

Jakôt ne ar kute kum àr ne õr nhy nãja akubyn Metĩndjwýnhmã mex ne õ kikretimã àrmã Djeruxarẽmã o tẽ.

25 Nhy bep Djeruxarẽkam me'õ mybẽ Ximião. Mrãnh katãt ne Metĩndjwýnh kabẽnkôt ar amijo ba. Nãm arek mekbẽ idjaer pytãr djwýnh, memã kaprĩ rẽnh djwýnh, Kritukam ama. Nhy Metĩndjwýnh Karõ ar o ba.

26 Ar o ban kam arým kum,

–Ë, atĩn rã'ã dja ga Metĩndjwýnh kute anorja'ÿr bõx ne omũ. Kute me apytãrmã ne ano, kubẽ ne Kritu, tãm dja ga omũ, anhýtã 'ÿr bõx ne anoo omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ Ximiãomã ane nhy kuman ar o ba.

27 Ne kam Metĩndjwýnh nõ kikreti'ÿr tẽ. Metĩndjwýnh Karõ ne ano nhy tẽ. Kumrẽx ne ar kukãm tẽn bõx. Nhy Jeju nãmẽ bãm arkôt 'ÿr o bõx. Ar kute me amikukràdjã tũmkôt Metĩndjwýnhmã armã ne ar 'ÿr o tẽn o wadjã.

28 Nhy Ximião omũn kumýn kam Metĩndjwýnhmã mextire jarẽn kum amikĩnh jarẽn kum,

29 –Bẽnjadjwýr djwýnh, jakam dja ga on imã ityk nõ akati jarẽ, ba ibẽ anhõ àpẽn dja ba wãm awýr tẽ, aje imã arẽnhkôt.

Arým ne ba omũn arým ikĩnhkumrẽx ne arým idjumar mexkumrẽx ne. Jakam dja ba idjumar mexbẽ ty, aje imã arẽnhkôt.

30 Ga ga arým me utãr djwýnh jano ba inoo omũ.

31 Anhýr djwýnhràam aje arẽnhja ne ga arým memã o akato nhy me kunĩ pyka kunĩkôt omũ.

32 Me utãr djwýnhja ne kute a'u pyrãk. Dja apýnh me bajtemja no bõ nhy me katãt mrã.

Nhy kam ajte me ibẽ idjaermãdjwý kĩnh jadjã. Kôt dja me me imã me ikĩnh jarẽ, me irax jarẽ, ane. Nãm ã Ximião Jeju'ã ujarẽnh ane.

33 Nhym kam bāmmē nā ar kuman kam abenkam no tyn aben pumũho dja.

34 Nhym kam Ximião jām aro akēx ne Metĩndjwýnhmā aro a'uw ne kum,

–Dja ga aro kĩnh ne adjukaprĩkõt aro djuw mex ne arkum umar mex jarē gē ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jām nājao akēx ne kum,

–Ota arým akra kute meo bikjērmā bõx. Me babē idjaer kwý dja me kum kurēn kam kõt amijo ajkē. Dja te kute memā Metĩndjwýnho amirĩtmā nhym me mā aprý. Nhym bep me bakwý dja gu me mā bamā abēn kam amiptàn kõt ar amijo baba.

35 Nhym akra ta dja ar mekmā apõx ba. Godja me õkre kadjwýnhbē amim mýjja'ã karõ nhym akra ta tu ar memā apõx ba. Ga gadjwý akra djõ'ã akaprĩ rax ne akra ma: ne. Kute mrāmri ne nānhre kute gadjwý anhõpõkkam akaprĩ pyrāk, ane. Nām ã Ximião anhýr djwýnhrà m kum arēnho ane.

36-37 Nhym kam me'õ nibē Ana adjwýnhdjwý ar'ýr bõx. Kubē Metĩndjwýnh kabēn jarēn djwýnh 'õ, Panuwe kra, mekbē Axer 'õ. Nām 'uwtĩ. Amrēbē ne mjēn 'ýr mõ nhym 'ã amex amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt nhym arým kubē ty. Nhym kam 'uwtĩn arým kubēngē:xte. Arým 'ã amexbē 84. Nām Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ku'ēn kator kētkumrēx ne tu Metĩndjwýnhmā àpēnho dja. Akamàtmē akati kunĩkõt ne kum kabēno ku'ēn kadjy amijajbu.

38 Ne kam kum ajmā ar'ýr bõx ne Jeju pumũn kam Metĩndjwýnhmā amikĩnh jarēn kum ukaprĩ jarē ne kam ajte me kute kam amakjamā Jeju jarē. Me utār djwýnh bõx ne kute me kurē djwýnhbē akubyn me õ krĩraxbē Djeruxarē pytarmā ne me kam ama. Memā ne Ana,

–Arým ne bõx. Arým ne me bapytār djwýnh bõx, ane. Nām ã Ana me kute kam amakjamā arēnho anen kam ajte mā wadjà.

39 Nhym kam Marijmē Jõdje ar Bēnjadjwýr djwýnh kukràdjà kunĩkõt

arým mýjjao tēn inomā kumēn kam akubyn pykabē Garrēja'ýr tēn kam ar õ krĩbē Nadjarekam bõx.

40 Nhym kam kra kàjmā krã tēn kam ĩ týx tē. Tēn tēn ĩ arým abatānh ne kam no mexkumrēx nhym kam Metĩndjwýnh kam kĩnhkumrēx ne mā o djuw mex.

Jeju Bām nhõ kikretikam ýr.

41 Nhym na mē gaga mrānh kunĩkõt Jeju nāmē bām ar Djeruxarēmā mrā. Me kute aben pydjĩn kute Metĩndjwýnh me irõbē mrānh nhõ akati mar ne õ kwý krēn rax kadjy ne ar 'ýr mrā.

42-43 Nhym ajbir Jeju nõrny. Arým 'ã amexbē 12. Nhym ar kunĩ mekõt ajte me kute aben pydji'ýr wabin me'ýr bõx ne mekõt ar õ kwý krēn ba, Jejumē. Nhym me kam o ino re nhym nāmē bām ar akubyn õ krĩmā tē. Tēn kam pry konenh te abej aprã. Nhym be nām nõrnyja, arek Djeruxarēkam ar ba nhym nāmē bām ar kute mar kēt.

44 Nām kute atemā me'õ arkõt mã tēm pyrāk. Nhym 'ã akati pydji nhym ar te õbikwakam abej aprã.

45 Ne kam kute Djeruxarēkam ajte abejmā akubyn tē. Tēn bõx ne kam te: ajte abej nhym 'ã akamàt.

46 Nhym akati kēt nhym ar te ajte abej.

Nhym kam akati nhym kam ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam kum kato. Nhym me ipõkri nhý, Mõjdjē kukràdjà jarēn djwýnh nhipõkri nhý, me kabēn maro nhýn kam me kukjēro nhý.

47 Nhym me Jejukam no tyn nhý. Nām tu me aerbē prĩne mýjja ma. Nhym me jadjwý mýjja jabej kukjēro nhý nhym no mexkõt katāt memā mýjja jarēnho nhý. Kam ne me kam no tyn nhý.

48 Nhym nāmē bām ar mekõt omũn kam mekõt kam no tyn dja. Nhym nā kum,

–Akmere, mýkam ne ga ar ibē ã anhýr aba? Nā bām abāmmē ar te ajabej aprãn axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrā, ane.

49 Nhyam kam kum,

—Mýkam ne gar ijabej ar mrã? Djãm ar aje imarja kêt? Arým ne ba Ibãm nhûrkwão inhûrkwãn kam idjãpênhmã, ane.

50 Nhyam ar kute kabênja mar kêtikumrêx. Ne te kute marmãn kam ôkre kadjwýnhbê,

—Mýj kabên got ja? ane.

51 Nhyam kam arkôt tẽ, arkôt Nadjarekam tẽn bõx ne kam ar kabênkôt ar amijo ba. Nhyam bep nãja ne mýjja kunĩ man kum kĩnh ne.

52 Nhyam bep Jeju ta adjãkamã no mex tũm ne amũ no mexo amikamêho tẽn kam í abatãnh mex ne. Nhyam Metĩndjwýnh kam kĩnhkumrêx. Nhyam mebêngôkredjwý* kam kĩnhkumrêx ne.

3

*Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão.
Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19*

1-2 Nhyam bep Djuão kapôt kukritkam ar ba. Djuão, Djakarij kraja ne kapôt kukritkam ar ba. Nhyam kam Metĩndjwýnh kum kabên ne.

Be, nhyam bep bẽnjadjwýr raxbê Xiberu Xedja. Me bẽnjadjwýr kunĩ kurãm rax ne me kunĩmã nhỹ. Ne kam amidjô'ã me kwý'ã bẽnjadjwýr rẽ. Nãm pykabê Djudêjakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bẽnjadjwýr mẽ, kubajtem. Ne kam ajte pykabê Garrêjakam me ja kadjy Erodji'ã bẽnjadjwýr mẽ. Ne kam ajte pykabê Iturejmẽ Tarakônikam me ja kadjy Piripi'ã bẽnjadjwýr mẽ. Erodji kamybê Piripi'ã bẽnjadjwýr mẽ. Ne kam ajte pykabê Abirênkam me ja kadjy Rixanij'ã bẽnjadjwýr mẽ. Nhyam ar kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxbê Ananhmẽ Kajbajmẽ ar ar meo ba. Nhyam arým Xiberu Xedja memã ýr'ã amexbê 15 nhyam ô'ã ar bẽnjadjwýr nyreja arým memã krĩ.

Nhyam kam Metĩndjwýnh Djuãomã kabên ne. Djuão kapôt kukritkam ar bajamã kabên ne.

3 Nhyam kam kabênkôt ngôbê Djodãokam ar mrã. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memã kum, —On me amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx gê me ajaxweo aknon me akam ngryk kêt. Ba kam on ngônhamã me ajangjê, me aje ajaxwemã anhirerkôt me kute me amar kadjy, ane.

4 Amrêbê ne anhýr djwýnhram Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhbê Idjaij ne 'ã pi'ók no'ók ne memã kum, “Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ë, me on Bẽnjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwýr rũnh kutêp pry mex ne kute memã katàt pry jadjwýrja pyrãk.

5 Nãm me inuw kunĩo amrà ne kam krãnhre rũnhmẽ kryremẽ, kunĩ abenãnh imök rê nhyam pyka aben pyrãk ne ikwã.

Nhyam pry nhirô nhyam me katàt adjuw. Ne pyka karôtdjwýr prĩne katen o aben pyrãk nhyam mêkumrêx ne ikwãja pyrãk.

Dja me ã Bẽnjadjwýr djwýnhram axwemã irer ne katàt amijo bao ane.

6 Nhyam me kunĩ dja me Metĩndjwýnh kute me utarkôt me omũ, ane.” Nãm ã anhýr djwýnhram Idjaij memã arêho ane. Kôt ne Djuão Bẽnjadjwýr kukãm katon me akre ar o ba, nhyam me kwý rax ne me mrãmri axwemã iren katàt amijo ba.

7 Nãm Djuão me akre ar o ba nhyam me itepato 'ýr bao ku'ê. Kute ngônhamã me angjênhmã ne me 'ýr bao ku'ê. Nhyam kam memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Me ajaxwekam abê kangã. Mýj me'õ ne me amã Metĩndjwýnh ngryk

* 2:52 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngökre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djari kunĩkôt me kunĩ bêngökre pyrãk. Kubê kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngökremẽ ne me kunĩ bêngökre.

nhõ akati jarē ga me umaje iwỳr aprõt kajgo?

⁸ Gop on me katàt Metĩndjwỳnhkõt amijo aba gē me mrāmri me amex jabej me amã kato. Mrāmri me amim akator ne aje wānh ajaxwemã anhirer ne aje Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx jabej gē me on me amã kato. Gē me me amexmã katon me akam kĩnhõ kute mrāmri ne me kute pidjõ djõ mexmã apõx ne kam kĩnhja pyrāk. Kwārĩk wānh me anhõkre kadjwỳnhbē anhingēt kukāmāre Abraõoo adjāmra kēt ne amim, “Me ba ne ba me ibē Abraõo tãmdjwỳ. Dja Metĩndjwỳnh me ikam ngryk kēt. Dja ba me te ijaxwe nhym kam me inhingēt kukāmāre Abraõokõt Metĩndjwỳnh kum me ijabē ne me ijaxwekam me ijo bikēnh kētkumrēx”, anhỳr kēt. Kwārĩk wānh ga me ã anhỳr ar aba kēt. Kati. Ë, ba me amã arē. Dja ga me te abē Abraõo tãmdjwỳ nhym Metĩndjwỳnh tu me ajo ajkē, me ajaxwe pānh tu me ajo ajkē. Ne ren kum ajte Abraõo tãmdjwỳ prām jabej ren tu kēnjao itun o amim Abraõo tãmdjwỳ nhipēx nhym me ren tu katon kumex.

⁹ Ë, mrāmri arỳm 'ỳr. Metĩndjwỳnh kute me axwe pānh memã akati jarēnh arỳm 'ỳr. Kute mrāmri ne pidjõ apỳnh abenkam õ kēt nhym me kute kār ne o mrānh ne kute kuwykam rēnhja pyrāk. Arỳm ne Metĩndjwỳnh me ajã pidjõ djõ kēt jakren arỳm me ajaxwe pānh kute me ajo bikēnh 'ỳr. Dja me ajo mõn kuwykam me amē. Arỳm 'ỳr. Kute mrāmri ne me'õ kute pidjõmã 'yr kadjy kute parbē kàxkrākõ mỳnh ne o ãm pyrāk, ane. Nãm ã Djuão me krãptĩmã arēnhõ ane.

¹⁰ Nhym me kam kum,

—Ije tõ mã dja ba me nē? ane. Metĩndjwỳnh kute me ijo bikēnh kēt kadjy, mã dja ba me nē?

¹¹ Nhym memã kum,

—Dja ga me ajõ nhõ kubēkã amãnhkrut ne kam me'õ nhõ kubēkã kētmã ikjē ngã. Nhym me'õdjwỳ õ kwỳ krēnh djã krãptĩn kam me'õ nhõ djwỳ kētmã amikutã kwỳ ngã, ane.

¹² Nhym me kute bēnjadjwỳr bapjtemmã pi'õk kaprĩõ atom djwỳnh me kudjwa Djuão'ỳr bõx, kute ngõnhmã me angjēnhmã. 'Ỳr bõx ne kum,

—Bēnjadjwỳr, mã gēdja ba me nē? ane.

¹³ Nhym kam memã kum,

—Ë, me anhõ bēnjadjwỳr kute me amã pi'õk kaprĩ jarēnhja 'ãnhbit dja ga me kum o atom. Kwārĩk wānh ga me ga amũ amim pi'õk kaprĩ kamēnh ne amỳnh kēt. Dja ga me tu 'ãnh jamỳ, ane.

¹⁴ Nhym me krākamngõnhredjwỳ kum,

—Ne me badjwỳ, mã dja ba me nē? ane.

Nhym kam memã kum,

—Ë, kwārĩk wānh ga me me pa 'amỳnh ne mekbē mỳjjao aprõt kēt. Ne kwārĩk wānh ga me me kãtãm'ã axwe rēnh ne me axweo me utār ne mekbē ijēn me õ mỳjjao aprõt kēt. Nhym bep ga adjapēnh pānh dja ga pi'õk kaprĩ byn tu akĩnh ne. Kwārĩk wānh ga me adjàkrē kēt, ane. Nãm ã Djuão memã kabēnh jarēnhõ ane.

¹⁵ Nhym me kunĩ Bēnjadjwỳrbē kumkati jabej ajkam aman kam õkre kadjwỳnhbē amim,

—Bep birãm tãm ne ja. Birãm Djuão got Metĩndjwỳnh me bawỳr ano, me bakadjy Bēnjadjwỳrbē kumkatimã me bawỳr ano, ane. Birãm Kritu ne ja, ane.

¹⁶ Nhym kam Djuão me kunĩmã kum,

—Mrāmri ba ne ba ngõnhmãbit me ajangij. Nhym bep itotokbē me'õ bõxja. Me'õ tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bãm te irax ne 'ã inhbõn ije kum parkã 'ãpre bõnh ne o itēm prãme. Bep ãm ren irax ne ba ren arỳm kum apē. Nhym bep kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arỳm bõx 'ỳr. Djãm ngõnhmã kute me ajangjēnhmã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awỳr Metĩndjwỳnh Karõ jano, me katàt amrãnhbit'ỳr dja ano, kute ar me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arēnhmã.

17 Gêdja bôx ne kam kute mrâmri ne me kute kôtyk byr ne o kute bàygogore ka'uk ne kute kam mûm 'y mexjao atom ne kam kute 'ykàjao tēm ne kute kuwykam ÿr nhyr xêtja pyrâk. Dja me'ôja bôx ne ã me axweo anen kuwykam me kurê. Nhyr kuwyja dja pôk rã'ã: rã'ãn apêx kêtumrêx. Nhyr bep bàygogo 'y mex'ã ne me mexja jakren mûm meo atom ne. Ne kâjkwakam ô pykamã meo mô gê me kam kam kînhkumrêx ne ar ba. Arÿm kute ã meo anhÿr 'ÿr.

18 Nãm ã Djuão memã ane. Ne kam arek memã kabên jarênho tē. Nãm atemã kukràdjã krãptiõ me akre. Ne mã kabên nyo, kabên mexo ar me akreo ba.

19-20 Nhyr bep bēnjadjwÿrbê Erodji ne axwekumrêx. Nãm axwe aben nhiby kumexo mô, aben nhiby adjwÿro môn kam ajte Djuão mekbê ijê djâkam iby kumê. Nãm kamybê upãnh'ÿr mô, upãnhbê Erodjij'ÿr mô. Nhyr kam Djuão arÿm kum kabên jarên kum,

–Kati, kwãrîk wãnh, ane.

Nhyr kam Erodji tu amakkre kêt ne Djuãobê ijê.

Kute ngômã Jeju jadjâr.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

21-22 Anhÿr djwÿnhràm me kute kubê ijê kêtri ne Djuão ngônhmã me kunî jangij ne kam ajte Jeju ngônhmã adjã. Ngônhmã adjã nhyr kam Bãmmã kabêno dja. Kum kabêno ãm rã'ã nhyr kâjkwa abenbê ajkij. Abenbê ajkij nhyr Metîndjwÿnh Karõ 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Amijo tut ne 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Nhyr kâjkwa kurûm kabên ne kum,

–Mrâmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê. Ba akam ikînhkumrêx, ane.

23-38 Nhyr kam Jeju arÿm ta àpēnhmã o krax ne. Arÿm 'ã amexbê 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingêt nhidji.

Mat 1.1

Nhyr me we Jôdjeo Jeju bãm.

Nhyr Jôdje bãm ne Eri.

Nhyr Eri bãm ne Matat.

Nhyr Matat bãm ne Rewi.

Nhyr Rewi bãm ne Marki.
 Nhyr Marki bãm ne Djananh.
 Nhyr Djananh bãm ne Jôdje.
 Nhyr Jôdje bãm ne Mataxij.
 Nhyr Mataxij bãm ne Amox.
 Nhyr Amox bãm ne Naũ.
 Nhyr Naũ bãm ne Exi.
 Nhyr Exi bãm ne Naganh.
 Nhyr Naganh bãm ne Ma'at.
 Nhyr Ma'at bãm ne Mataxij.
 Nhyr Mataxij bãm ne Xemê.
 Nhyr Xemê bãm ne Jôdje.
 Nhyr Jôdje bãm ne Djoda.
 Nhyr Djoda bãm ne Djôwanã.
 Nhyr Djôwanã bãm ne Rexa.
 Nhyr Rexa bãm ne Djorba.
 Nhyr Djorba bãm ne Xarati.
 Nhyr Xarati bãm ne Neri.
 Nhyr Neri bãm ne Marki.
 Nhyr Marki bãm ne Adjì.
 Nhyr Adjì bãm ne Kodjã.
 Nhyr Kodjã bãm ne Erma.
 Nhyr Erma bãm ne Êr.
 Nhyr Êr bãm ne Djodjuwe.
 Nhyr Djodjuwe bãm ne Eridjê.
 Nhyr Eridjê bãm ne Djorî.
 Nhyr Djorî bãm ne Matat.
 Nhyr Matat bãm ne Rewi.
 Nhyr Rewi bãm ne Ximiã.
 Nhyr Ximiã bãm ne Djuda.
 Nhyr Djuda bãm ne Jôdje.
 Nhyr Jôdje bãm ne Djônã.
 Nhyr Djônã bãm ne Erikkî.
 Nhyr Erikkî bãm ne Merja.
 Nhyr Merja bãm ne Mena.
 Nhyr Mena bãm ne Matata.
 Nhyr Matata bãm ne Natã.
 Nhyr Natã bãm ne Dawi.
 Nhyr Dawi bãm ne Djexe.
 Nhyr Djexe bãm ne Ôbet.
 Nhyr Ôbet bãm ne Bôadji.
 Nhyr Bôadji bãm ne Xara.
 Nhyr Xara bãm ne Naxõ.
 Nhyr Naxõ bãm ne Amînadabi.
 Nhyr Amînadabi bãm ne Adjimî.
 Nhyr Adjimî bãm ne Ani.
 Nhyr Ani bãm ne Êrõ.
 Nhyr Êrõ bãm ne Perê.
 Nhyr Perê bãm ne Djuda.
 Nhyr Djuda bãm ne Djako.
 Nhyr Djako bãm ne Idjak.

Nhym Idjak bām ne Abraão.
 Nhym Abraão bām ne Tera.
 Nhym Tera bām ne Nakô.
 Nhym Nakô bām ne Xeruk.
 Nhym Xeruk bām ne Ragau.
 Nhym Ragau bām ne Parek.
 Nhym Parek bām ne Ebe.
 Nhym Ebe bām ne Xara.
 Nhym Xara bām ne Kajnã.
 Nhym Kajnã bām ne Arpaxa.
 Nhym Arpaxa bām ne Xê.
 Nhym Xê bām ne Nôwe.
 Nhym Nôwe bām ne Ramek.
 Nhym Ramek bām ne Mexare.
 Nhym Mexare bām ne Enoki.
 Nhym Enoki bām ne Djarexi.
 Nhym Djarexi bām ne Mareju.
 Nhym Mareju bām ne Kajnã.
 Nhym Kajnã bām ne Inox.
 Nhym Inox bām ne Xexi.
 Nhym Xexi bām ne Adão.
 Nhym Adão bām ne Metĩndjwýnh.

4

*Xatanaj te Jejumã axwe'ã àpnênh.
 Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15*

¹⁻² Arým Djuão kute ngõnhmã Jeju jadjàr nhym Metĩndjwýnh Karõ kute amijo tut ne rwýk ne 'ã tým nhym Bām kute kum kabênja kurũm Jeju tẽ. Ngõbê Djodão kurũm ne arým Jeju tẽ. Nhym Metĩndjwýnh Karõ raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ban kam kapõt kukrit'ýr o bõx nhym kam kam ar ba. Nhym kam Xatanaj 'ýr bõx ne te kum mýjja'ã apnê. Kute kabênkõt amijo ba jabej kum mýjja'ã àpnênh tẽ. Te kum mýjja'ã àpnênh'ã akatibê 40. Akati krãptĩ. Kute ã kum anhýrkam kute mýjja krên kêtumrêx. Nhym kam akati apêx nhym prãm prĩne kubĩ.

³ Nhym kam Xatanaj kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwýnh krakumrêx jabej goja kênjamã akabên gê goja kubé djwý ga krê.

⁴ Nhym kam kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókkam ne,
 “Djãm djwýobit ne me kute amityx ne ar tĩn ne ba? Kati, Metĩndjwýnh

kabêno djwý dja me amityx ne tĩn ne ba”, ane.

⁵ Nhym kam Xatanaj krãnh nhimõk'ýr Jejuo tẽn o bõx ne kum pyka kunĩkõt me akreo dja. Apýnh bẽnjadjwýr kute meo ba djàri kum me kunĩ jakreo dja. Nãm tebê kum krĩ jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bàmê kapõtmê krĩ rũnhmê mýjja kunĩ jakre nhym omũ nhym kum,

⁶ —Ë, ba inhõ. Amã dja ba ja kunĩ kanga. Pyka kunĩkõt apýnh me ba djàri dja ba amã me kunĩ ngã ga me ja kunĩ kadjy abẽnjadjwýr rax. Djãm mýjja kakrit, djãm mýjja punu got. Mýjja mexjakam. Mýjja krãptĩ, mýjja puma. Ba inhõ. Djãm me'õ nhõ? Ba inhõ dja ba imã me'õ kĩnhkõt amidjõ'ã kum kungã nàr amã kungã.

⁷ Dja ga amijo angrin ikuka kõnh akõnkrão nhýn imã irax jarê ba arým amã kunĩ kanga ga arým amũ idjõ'ã o aminhõn ar o aba, ane.

⁸ Nhym kam Jeju kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kute pi'ók no'ókkam ne,

“Bẽnjadjwýr djwýnh, Atĩndjwýnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê. Kwãrĩk wãnh atemã me'õmã rax jarênh kêt”, ane.

⁹ Nhym kam Djeruxarêmã Jejuo tẽn Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhimõk'ýr o wabin anhá'ã kudjan kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwýnh krakumrêx jabej goja rũm tẽn ato.

¹⁰ Nãm we Metĩndjwýnh kute pi'ók no'ókkam amã,

“Dja ba ikadjy mrãnh djwýnhmã ajarê gê anêje mýjja punu kajpa”, ane.

¹¹ Ne ajte we Metĩndjwýnh kute pi'ók no'ókkam we,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwýnhmã karõ. Dja me atêmkõt amã ikra dja gê kên 'õ apar ngãnh kêtumrêx”, ane.

¹² Nhym kam Jeju amipãnh kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókkam ne,

“Kwārīk wānh, Bēnjadjwȳr Atīndjwȳnh kabi kêt, kute ajāno ām jabej kabi kêt”, ane.

13 Nhyam kam Xatanaj arȳm mȳjja'ā kum àpnēnh pa. Nām te kute Metīndjwȳnh kabēn kangan Xatanaj kabēnkôt kute ar amijo bamā 'ā kum àpnēho dja. Apȳnh mȳjja djāri kunī'ā te kum àpnēho djan 'ā kum àpnēnh pan kam mā kurūm tē. Ajte akati 'ō kadjy mā kurūm tē.

Krīraxbē Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

14 Nhyam kam Jeju akubyn pykabē Garrēja'ȳr tē. Metīndjwȳnh Karō arȳm kum tȳx jadjā, Metīndjwȳnhmā àpēnh mex kadjy kum tȳx jadjā nhyam tȳxkumrēx ne kam akubyn tēn bōx.

Nhyam kam me abenmā Jeju jarēnh ajkate, pyka kunīkôt ne me abenmā arēnh ajkate.

15 Nhyam Jeju apȳnh mekbê idjaer bikprōnh djākam ar memā Metīndjwȳnh kukrādja'ā ujarēnh ba. Memā 'ā ujarēnh ba nhyam me kunī abenmā Jeju mex jarēnh ipōk ne.

16 Nhyam bep krīraxbē Nadjarekam ne me atemā kabēn. Nhyam kam Jeju Nadjarekam bōx, abatānh djā'ȳr tēn bōx nhyam arȳm pi'ōk rārār. Pi'ōk rārār kunīkôt ne Jeju mekôt mekbê idjaer bikprōnh djā'ȳr mrān wangijn krī. Ne kam arȳm kāj mā dja. Kute Metīndjwȳnh kabēn'ā pi'ōk no'ōk jarēnhmā kāj mā dja.

17 Nhyam me kum kungā nhyam kubyn o ajkij. Metīndjwȳnh kabēn jarēnh djwȳnhbē Idjaij kute pi'ōk no'ōkja o ajkijn kam kadjy amijā no'ōkjamā kato. Kum katon kam memā arēnh djan memā kum,

18-19 “Metīndjwȳnh Karō ne mā ijo ba. Arȳm ne amijo ipytā, ije me ō mȳjja kētmā kabēn mex, kabēn ny kāj bê arēnh nhyam me kīnhmā. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbê ijē kadjy ijano. Ije kāj bê memā kum, ‘On me akato. Me kute me abē ijēja on

me akato’, anhyrmā ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kāj bê me no rāmā kum, ‘On me arīt mex’, anhyrmā. Kadjy ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kāj bê me 'uwtīmē me kute meo bikēnh nhyam me kaprīn mrānhmā kum, ‘On me akīnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikēnh kêt’, anhyrmā ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kāj bê memā kum, ‘Ē, amex jakam dja on Bēnjadjwȳr mekam ukapri kato’, anhyrmā ne ijano ba tē”, ane.

20 Nām ā Jeju memā pi'ōk no'ōkkôt amijarēnh ō anen pi'ōk abenā kudjin akubyn kute pi'ōko atom djwȳnhmā kungān kam nhȳ. Nhyam kam me kunī Jejukam no tyn kumex, me bikprōnh djākam ne me Jejukam no tyn kumex.

21 Nhyam kam ajte ujarēnhmo krax ne memā kum,

—Amrēbē Metīndjwȳnh kute kabēn'ā pi'ōk no'ōk ja ne arȳm kato. Mrāmri ne kōnh kum kudji nhyam ajbir jakam kato. Me aje maro anhyrjakam ne arȳm kato, ane.

22 Nhyam me kam abenmā Jeju mex jarēnh kumex kajgo ne abenmā,

—Je kum bep mexkumrēx. Ga kabēn mexja pumū, Jōdje kra ne ajmān me bajaērbē kabēn mexkumrēx jarē. Jōdje kra, me baje Jōdje pumūnh tūmja tām ne kra dji nhyam kabēn mexkumrēx jarēnh tē, ane. Nām me ā kabēn jarēnh ane.

23 Nhyam kam Jeju memā kum,

—Birām me aje imā me banhingêxê kabēn tūm jarēnhmā ne ga me anhōkre kadjwȳnhbē imā arēnh nhȳ, ba arȳm kuma. Birām me aje imā, “Goja abē me kane djwȳnh jabej on amikanen amex”, anhyrmā. Goja aje mȳjja 'ō pumūnh jabej nār aje mȳjja 'ō mar jabej goja on ipêx, ba me ikunī omū, me inokam ipêx ba me ikunī omū. Rīnakambit, krībē Kapanakambit ne ga ar mȳjja nhipêxo aba. Nhyam 'ā ujarēnh me iwȳr bōx ba me kuma. Goja on jakam, anhō

pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt 'õ nhipêx ba me omũ. Birãm me aje ã imã anhỹrmã ne ga me anhõkre kadjwýnhbé amim ijã karõ.

24 Ë, ba me amã mýjja jarẽ. Mrãmri ikabẽn. Ë, got ren Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh atemã pyka 'õkam tẽ nhym me ren arým kabẽn ma. Nhym bep kati, õ pyka djwýnhkam me kute kukràdjãkõt omũnh ne kute kabẽn mar kêt. Æm me kute kukràdjãkõt mar kêt ne me tu ate krã. Me ga, me banhõ krõkam me ga ne ga me ã ijo anen tu ãm imar kêtumrẽx ne.

25-26 Ë, gora me ikabẽn ma. Mrãmri ikabẽn. Me Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnhbé Erij ja ma. Amrêbê ne me'ã na kêtumrẽx. Arým na kêt'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx nhym na rwýk kêtumrẽx ne. Nhym ajte na tỹmkam ajte na kêt ne. Nhym me prãmkam ar ba. Pyka kunĩkõt djwý kêtumrẽx. Nhym prãm me imex ne. Nhym mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me nire 'uwtĩ krãptĩ. Djãm me'ýr ne Metĩndjwýnh Erij jano, me kute o djuw mexmã? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer kêt'ýr ne ano. Mekbê idjaer kêt nire 'uwtĩ'õ'ýr ne ano. Pyka typydji nhidjibê ne Xidõ. Nhym bep krĩ nhidjibê ne Xarepta. 'Ýr ne ano. Nhym me'õ ni bajtemja o djuw mex ar o ba.

27 Ajte Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh 'õbê Eridjêu ja ma. Mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me krãptĩ ã kajêkam tẽ. Nhym bep Eridjêu kute me jao mex kêtumrẽx. Kubajtem, kubê idjaer kêt pydji ne o mex. Pykabê Xirij kurũm me'õbê Namãbit ne o mex ne, ane.

Nãm ã Jeju memã arẽnho ane. Djãm ta õ pykakambit ne mekbê idjaerkam kute me ajbitmã mýjja pumũnh kêt 'õ nhipêxmã? Kati, ta dja ukabikõt amũ pyka mũjakam mýjja kwý 'yro mõ. Nãr kon ta kute amimarkõt õ pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt 'õ

nhipêx. Ne ta ukaprĩkõt amũ me mũ jakamdjwý mýjja kwý nhipêx.

28 Nhym me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprõnh djãkam me ja kunĩ ne me Jejukam ngry:k ne.

29-30 Ne kam pa 'amýn bõm kumẽ. Nãm meo mõn krãnhre nhimõk'ýr o wabi. Krãnhre konenh ne krĩbê Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'amýn krãnh nhimõk'ýr o mõn o bõx. Ne bit kute amũ aparmã mẽn nhym tỹm ne tykmã o mõ nhym kam mekbê amikaban kam me õêxo tẽn katon mã tẽ.

*Kute me'õ nêje me karõ punu janor.
Mak 1.21*

31 Mã tẽn kam krĩraxbê Kapanakam bõx. Pykabê Garrêjakam krĩraxbê Kapanakam bõx. Bõx ne memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarẽnho dja. Pi'õk rãrãrkam ne memã 'ã ujarẽnho dja.

32 Nhym me kabẽn man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

—Tõ mýj kabẽn ny got ja? Kabẽn mexkumrẽx. Nãm ã me bẽnjadjwýr rũnh kwý kabẽn mex anen ar prĩne kabẽnno meo atomo ba, ane. Nãm Jeju prĩne kute amimar kõt katã:t memã amikukràdjã jarẽnhkumrẽx.

33 Ne me bikprõnh djãkam memã 'ã ujarẽnho ãm rã'ã nhym kam me'õ my kum akij. Me karõ punu'õ ne ar o ba nhym kum akij.

34 Me karõ punu'õ kute me'õ my ar o baja tãm ne akij. Djãm me'õ bêngõkre* ne kum akij? Kati, e kum me'õ kadjwýnhbé, me'õ bêngõkre kadjwýnhbé, me karõ punu'õ ne Jejumã akij. Kubêngõkre ja ta ãkjêr kêt. Æm me karõ'õ ne kum akij ne kam kute kubêngõkre mãn kute kum ãkjêr pyrãk. Ne kum,

—Ã, tã mã ne ga aje me ijomã? Ë, Jeju, Nadjare kra'õ, djãm aje me iparmã ne ga bõx. Arým ne ba me prĩne apumũ, ga ne Metĩndjwýnh arým amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

* 4:34 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bêngõkre pyrãk. Kubê kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngõkremẽ ne me kunĩ bêngõkre.

³⁵ Nhyam kam kum bën tỳx ne kum,
—On anihkrên akato, ane.

Nhyam me karõ punu ikôta. Me ipôkri ikôtan kurũm kato. Kute kubêngôkre ajmã o kêtikumrêx. Me karõ punu kute me'õo baja kator kutã ajmã o kêtikumrêx. Nãm ikô'yr kajgon kam mã kurũm katon tẽ.

³⁶ Nhyam me kunĩ ari aben pumũn abenmã kum,

—Mỳj kabên gotja? Mã got on? Nãm tu kabêno, umao bõm me karõ punu mẽ nhyam mã tẽ. Djãm rerek got. Me bakâtãm'õ baje ã mỳjja ja'õo anhỳr kêtikumrêx. Pydji ne tu kabêno bõm me karõ punu mẽ nhyam mã tẽ, ane.

³⁷ Ne kam abenmã Jeju jarêno kumex. Bu'ã pykakam me ja ne me abenmã arêno kumex.

Kute me punu krãptĩ mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

³⁸ Nhyam kam Jeju me bikprõnh djã kurũm tẽn kam Ximão nhũrkwãmã wadjã. Nhyam Ximão djupãnhdjwỳja kanên nõ. Kanê kubĩ nhyam nõ. Nhyam me kum arẽ, kute o mexmã.

³⁹ Nhyam 'ỳr tẽn irãn kanêmã bën tỳx nhyam arỳm kum ire. Nhyam arỳm à kêt ne kãjmã dja. Kãjmã djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ Nhyam arỳm para. Nhyam me Jeju'ỳr bao dja. Me kunĩ ne me 'ỳr õbikwa kanêo bao dja. Apỳnh me õbikwa kanê djari ne me Jeju'ỳr meo ban meo bõx. Nhyam me pỳnhkõt me'ã ikra jadjuw nhyam me kunĩ arỳm mex ne.

⁴¹ Nhyam me karõ punudjwỳ me krãptĩ kurũm apõx ne Jejumã kum,

—Abê Metĩndjwỳnh kra, anhỳro ba.

Nhyam kam tu memã bën tỳx ne memã kum,

—On me anihkrên mã amũ mõ, ane.

Nhyam me karõ punu tu anihkrên mã mõ. Me karõ punu kute Jeju pumũnh. Kute Metĩndjwỳnh kute amim Jeju Bẽnjadwỳrbê kumkati kadjy ar ne anorkõt omũnh. Kute Jejubê Kritu kõt omũnh. Kam ne me karõ punu bit kute irãri memã Jeju jarênhmã nhyam kubê aptàn ano.

⁴² Nhyam akati kêt nhyam krĩ kurũm arwãmã tẽn kam ar ba. Nhyam me abej mõ. Abej mõn 'ỳr kato. 'Ỳr katon bit kute kubê aptarmã, arek mekam ãmmã ne me bit kute kubê aptarmã

⁴³ nhyam memã kum,

—Ë, djãm me amãbit ne ba Metĩndjwỳnh'ã idjujarênh tẽ? Kati, ije krĩ kunĩkõt kãj bê memã arênhmã ne ba me'ỳr tẽ. Kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽ. Ije memã amijã idjujarênh ny jarênhmã. Metĩndjwỳnh me kadjy Bẽnjadwỳr ne kute ar meo bamã ja ne ba ije krĩ kunĩkõt memã arênhmã. Kadjy ne ijano ba me'ỳr tẽ, ane.

⁴⁴ Anen kam mã memã Metĩndjwỳnh'ã ujarênh mõ. Apỳnh krĩ djari ne kãj bê memã 'ã ujarênh mõ. Ne kam ajte amũ tẽn krĩ 'õkam bõx ne me bikprõnh djakam ajte memã Metĩndjwỳnh kukrãdjã'ã ujarêno dja. Nãm ã pykabê Djudêjakam memã 'ã ujarêno ane.

5

Ximão ar mã Jejukõt bikamênh.

Mat 4.18; Mak 1.16

¹ Ne akati 'õkam memã arêno dja, memã Metĩndjwỳnh kabên jarêno dja. Imõti nhidjibê Gênexare mỳrri ne memã arêno dja. Nhyam kam me 'ã akuprõn maro kumex. Nhyam me kwỳ nĩnh mrãn te kute marmãn kam jãm 'ã me kamê. Me kamên te kute marmãn kam 'ã aben nhingãno kumex ne Jejudjwỳ nhingãno mõ.

² Nhyam kam me umaje kãmã wadjã. Nãm ar kute tep pynênh djwỳnhja kã dji. Kã djin kam katon kam kryre põno dja. Nhyam amê kã nõ.

³ Nhyam kam ikjêjamã wadjãn kam õ kã djwỳnhjamã kum, Ximãomã kum,

—Amũ kamê, amũ kamênh ngrire, ane.

Nhyam kam amũ kamê. Kamênh ngrire nhyam kam kam nhỳn memã Metĩndjwỳnh'ã ujarêno nhỹ.

⁴ Ne memã 'ã ujarênh pan kam Ximãomã kum,

–Ē, gop amũ ubỳmwã'ỳr kà kamēn kam mǎn kryre mēn kam tep kwỳ pynê, ane.

⁵ Nhyam Ximão kum,

–Je kum bēnjadjwỳr, nã bãm ar te ari ar kryre rēnho iba ri nhyam akati. Ām tep kêt. Ba gop tu akabēnkôt kumê, ane.

⁶ Nhyam kam ar kumēn kam tu kam tep kwỳ pynê:nhkumrēx. Nhyam arỳm tep kute kryre rēnh 'ỳr.

⁷ Nhyam kam ar te o no katon kà nhikjêjamã ikra bēno dja, ar kute 'ỳr kào tēmmã. Nhyam ar 'ỳr kào tē nhyam kam ar aprakamã kàkam tepo ipu. Nhyam kam arỳm amē àr 'ỳr.

⁸⁻¹⁰ Nhyam kam Ximão Pedrumē ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaêrbê tep kwỳ pynê:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ê. Nhyam Ximãomē ar ro'ã kute tep pynēnh ar o baja kubê Xi-jagumē Djuão, Djebedêu kute ar irja, ar jadjwỳ ne ar abenkam no tyn ku'ê.

Nhyam Ximão Pedru mỳjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kōnkrão nhỳn kum,

–Bēnjadjwỳr, on mã ikurũm tē. Ga ne ga mrãmri amexkumrēx. Nhyam bep ãm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhyam kam kum,

–Kwārĩk wãnh amã ipyma kêt ne atĩn prãm kêt. Jakam gēdja ga on mebēngôkrebato atom ne memã ijarē gē me amim iman amim ikamnhĩx. Jakam dja ga tep pynēnh kêt ne kam mebēngôkrebato akprō, ane.

¹¹ Nhyam ar kam kà djin wabin kam mỳjja kunĩmã iren kam mrãmri Jeju'ābit ngrà: ne. 'Ā ngrà tỳx ne mã kôt ajkamē.

Kute me'õ nhĩ kajêkam tēo mex.

¹² Nhyam kam akati 'õkam Jeju tēn krĩ 'õkam bōx. Nhyam me'õ ĩ kajêkam tēja prĩne kào ajkē, prĩne o tuknĩ. Nhyam Jeju'ỳr bōx ne omũn kam pijàm djaje tēn tu mỳrbê tỳm. Ne kam nōrkam kum amijarēnho nōn kum,

–Bēnjadjwỳr, aje inhĩ kajêkam itē markôt, aje ijo mex prãm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhyam kam 'ỳr ikra mōn kupēn kam kum,

–Ije, ije ajo mex prãmã. On akà mex, ane. Nhyam gēt ajmã kà nēn kà mex ne. Kute o ãm tãm kam tebê kà mex ne.

¹⁴ Nhyam kum,

–Kwārĩk wãnh ga memã amijarēnh kêt. Dja ga tu katàt mã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'ỳr tēn kum amibē, kum amikà bē. Ne kam kum mry ngã gē akadjy Mōjdjê kukràdjákôt Metĩndjwỳnhmã mry gan kungã. Arỳm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gē me kunĩ apumũ, arỳm akà mexkôt apumũ, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arỳm abenmã Jeju jarēnho ajkate:n apỳnh abenmã arēnho ba.

Nhyam kam me itepato 'ỳr mōn 'ã akuprō. Me kute kabēn mar nhyam kute me kanêo mexmã ne me 'ã akuprō.

¹⁶ Nhyam bep ta ne mã arwãmã tēn kam Metĩndjwỳnhmã kabēno dja, kum amijarēnho dja.

Kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhyam kam ajte akati 'õkam Jeju memã Metĩndjwỳnh'ã ujarēnho dja. Nhyam me arek maro nhỹ. Mekbê pardjêumē me kute Mōjdjê kukràdjà jarēnh djwỳnhmē ne me arek maro nhỹ. Mỳj pyka kurũm? Pykabê Garrêjamē pykabê Djudêja kunĩkam apỳnh krĩ djari ne me kurũm kwỳ bōx. Nhyam Djeruxarē kurũmdjwỳ me kwỳ bōx. Nhyam Metĩndjwỳnh prĩne Jejuo tỳx, kute tỳxo meo mexmã.

¹⁸⁻¹⁹ Me'õ jakryja arek nōr djakam nōr rã'ã nhyam õbikwa 'ỳr o mōn o bōx ne te kute kikremã o ãrmã. Te kute Jeju'ỳr o bikamēnh ne kute parbê ir nhyam kute o mexmã. Nhyam me kikre jajkwa krekre pytar mex ne. Nhyam kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimōkkôt 'ã ngy tỳx katen jãm ngybōr jadjuwn kam me'õ jakry nōr djakam nōr rã'ã o ruw nhyam me ipôkri Jeju parbê nō.

²⁰ Nhyim Jeju amim ar omũ. Ar kute tu amim kamnhĩxkumrẽxja pumũ ne kam õbikwa jakryjamã kum,

–Akmere jakam ne ba ajaxwe kunĩo aknon arým akam ingyryk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno.

²¹ Nhyim wãnh Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ mekbê pardjêu òkre kadwýnhbê arým amim,

–E kum bep me'õja ne ajmãn Metĩndjwýnh japryò djan amijo Metĩndjwýnh dja. Metĩndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane.

²² Nãm me ã òkre kadwýnhbê anhÿro kumex nhyim arým tu kuman memã kum,

–Mýkam ne ga me anhõkre kadwýnhbê ijo ikajgon ijapryò akumex? ane.

²³ Ë, ba me amã mýjja amãnhkrut jarẽ. Mýj ne amirĩt ne? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arým ajaxweo aknon akam ingyryk kêt”, ane, nãr kon, “On kãjmã djan tẽ”. Mýj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Arým ne ba ajaxweo aknon akam ingyryk kêt”, ane nhyim amirĩt kêtikumrẽx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt. Nhyim bep kãjmã me ku'ê, ije ren me'õmã kum, “Kãjmã djan tẽ” nhyim ren amirĩt ne. Tãmbit ne amirĩtkumrẽx.

²⁴ Dja ba kum, “Kãjmã djan an-hikwã djà mýn o tẽ”, anen arým o mex ga me arým omũn arým abenmã, “Be, ga Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got. Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ï ne pyka jakam amikabẽnkôt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmã ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex, ane.

Nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmã anen arým tu me'õ jakryja'ÿr akẽx ne kum,

–Amã ne ba ikabẽn ne. On kãjmã djan an-hikwã djà mýn anhũrkwãmã o tẽ, ane.

²⁵ Nhyim me ipòkri ekruux ne kãjmã djan nõr djà mýn mã ùrkwãmã o tẽ, Metĩndjwýnhmã mexmẽ òdjãnhmẽ rax jarẽho tẽ.

²⁶ Nhyim me kunĩ omũn kam ari aben pumũho kumex ne kôt Metĩndjwýnhmã mexmẽ rax jarẽho kumex ne kam arým kum Metĩndjwýnh pyman abenmã kum,

–Atemã mýjja mexkumrẽx ne gu me arým jakam omũ, ane.

Rewi mã Jejukôt bikamẽnh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ Nhyim kam Jeju me kurũm tẽ. Tẽn kute pi'òk kaprĩo atom djwýnh'ÿr bõx ne omũ. Idjibê Rewi. Pi'òk kaprĩ nhũrkwãkam ne bẽnjadwýr bajtemmã pi'òk kaprĩo atomo nhÿ. Nhyim Jeju 'ÿr bõx ne omũn kum,

–Gop amrẽ ikôt ajkamẽn gop ikôt ar aba, ane.

²⁸ Nhyim tu ekruux ne kãjmã djan mýjja kunĩ kangan mã kôt ajkamẽ.

²⁹ Ne kam me krãptĩmẽ ro'ã ò kwý krẽn rax kadjy memã djwýmẽ mry gan kadjy memã arẽ. Nhyim me kute bẽnjadwýr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwýnh krãptĩn bõx nhyim ajte atemã me jadjwý kwý bõx, Rewi nhũrkwãkam bõx ne ò kwý krẽno kumex, ar kutã ò kwý krẽno kumex.

³⁰ Nhyim kam mekbê pardjêumẽ me kute Môjdjê kukràdjà mar djwýnh omũn bẽn prĩkam kabẽnno krĩ, Jejukôt ba djwýnh'ã kabẽn ne kum,

–Mýkam ne gar me kute pi'òk kaprĩo atom djwýnhmẽ me axwemẽ akãn aro'ã anhõ kwý krẽno akumex ne kôt akõmo akumex? ane.

³¹ Nhyim kam Jeju memã kum,

–Djãm me mex'ÿr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwýnh mrã.

³² Badjwý ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me katàt mrãnh'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ, ije amiwýr me 'wýrmã. Me kute ikabẽn mar ne amim kator ne wãnh axwemã irer ne kute iwýr amijo akẽxmã ne ba me'ÿr tẽ, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kukjêr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhyim me ajte kum,

–Ota Djuãokôt ba djwýnh kute Metĩndjwýnhmã amijarẽnh kadjy

amijajbun ba. Nhyim mekbê pardjêu nhõ me ja me kudjwa ã ane nhyim bep akõt ba djwýnhbit ne mã akun kõt kôm ar ba, ane. Ar kute Metĩndjwýnhmã amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Nà, ikõt ba djwýnh dja mã aku. Ga me kute abenã me rēnhkam me àkur rūnhja pumũ. Djãm me kute abenã me rēnhkam me àkur ngy got? Me kute abenã me rēnhkam ne me mrãmri àkur rūnhkumrēx. Abenkam kīnh ne õ kwý krēno kumex. Djãm me kute mýjja jakam amijajbur got? Djãm me mjēnmē abentã ku'êri àkur punu got?

³⁵ Nhyim bep amũ akati 'õkam, dja me me aērbê mekbê mjēno tým ne pa 'amýn mã o tē. Nhyim me arým kam kaprīre ne kam amijajbun ajbit ma, kõtbit amak bē:no nhýn õ kwý krēnja kêtumrēx ne. Nãm ã Jeju amijã me mjēn jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memã amikukràdjã ny'ã memã mýjja jakren arē.

—Nhýnh got me'õ inõkà ny 'õ byn kadjõ, mex katikõt kadjõn kute tũmja'ã ir ne kute o mexmã? Kati, nãm ren o anen ren amibê nyo ajkē nhyim nymē tũmja ren aben pyræk kêt ne.

³⁷ Ne ajte nhýnh got me'õ mrykà tũm, mekbê idjaer kukãmãre ne me mrykào ngõnh nhinhujabjēti, nhýnh got me'õ mrykà tũm, mrykà kadjãkam pidjõ kangõ ny ru, pidjõbē uba kangõ ru. Nãm ren ane nhyim ren ajkatõr ne ajkapĩ. Kangõ nymē tũm kute abenkam o bikàr ne runhkam ne ren ajkatõr ne ajkapĩ, nhyim mrykàdjwý arým punu.

³⁸ Kati, mrykà nykam dja pidjõ kangõ nyja ru.

³⁹ Nhyim ajte nhýnh got me'õ kute pidjõ kangõ tũmbito kōmo ban ny kakin kum ny djãnh? Kati, arým tũmbito amipræk ne kam, “Ije bep kangõ tũmbit ne ành”, ane. Nãm ã Jeju kute memã kukràdjã tũm'ã pidjõ kangõ tũm jakren kute kukràdjã ny'ã pidjõ kangõ ny jakreo anen kam memã arēnh pa.

6

Memã pi'ók råràr'ã ujarēnh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi'ók råràrkam Jeju pur katikõt tē. Nhyim kõt ba djwýnh kõt mō. Kõt mōn arým kum prãm ne mōrmã bàygogo 'y nhikēn mōrkõt ngānh ne amijajkwamã rēnh mō.

² Nhyim kam mekbê pardjêu ar omũn arkum,

—Ije tō mã ne gar arým nē? Pi'ók råràrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'ók råràrkam mýjja anhyr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjãkõt mã me babê uma. Me kute pi'ók råràrkam mýjja kupēnh kêt. Kambit ne me tyk djã kêt djã. Mýkam ne gar ã ar o anhyro aba?

³ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'ók no'õkjadjwý pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebē Dawi'ã ujarēnhja pumũnh kêt, Metĩndjwýnh kabēnkam me aje Dawi'ã ujarēnhja pumũnh kêt?

Ë, Dawi arkum prã:mã.

⁴ Nhyim Dawi Metĩndjwýnh nhũrkwãmã wadjàn djwý byn kukrēn kam kõt ar tēm jamãdjwý kungã, nhyim ar kukrē. Djwý me kute Metĩndjwýnhmã õrja tãm ne kubyn kukrēn arkum kungã. Metĩndjwýnh nhõ djwý ne me kàtãm kute kur kêtumrēx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyim bep Dawi ta ne tu kubē kukrē. Nhyim kam me kute kum axwe jarēnh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga me aje Dawimã axwe jarēnh kêtja pumũ ne kam ikõt ba djwýnhmēbit ar imã ar ijaxwe jarē.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ne ba inhõ pi'ók råràr djwýnh. Kam gēdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mýjja kupēnh kêt, nàr kon, dja ga me jakam apēn, nàr kam mýjja kupēnh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja, ane.

⁶ Nhyim kam ajte pi'ók råràr 'õkamdjwý me bikprõnh djãmã wadjàn kam kam memã Metĩndjwýnh'ã

ujarēho dja. Nhyim me'ō nhikra jarōxja nhỹ. Ubôk ne arōx ne.

⁷ Nhyim mekbê pardjêumē me kute Môjdjê kukràdjà mar djwýnh arek Jejukam no tyn krī. Nhyim pi'ók ràràrkam kute ikrao mex nhyim me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Môjdjê kukràdjàkôt amijo aba kêt, anhỹrmã ne me arek kam no tyn omũnho krī. Mekbê pardjêumē me kute Môjdjê kukràdjà mar djwýnh ne me ã Jejukam no tyn ar krī ba ane.

⁸ Nhyim bep ta, Jeju ta ne arým me kute ôkre kadjwýnhbê amim 'ã karōja arým kuma ne kam me'ō nhikra jarōxjamã,

—Amrē tēn me ipôkri dja, ane.

Nhyim kàjmã djan 'ýr tē.

⁹ Nhyim kam memã kum,

—Ë, ba me bakukràdjà jabej me akukja. Nhỹnhja ne me bakukãmãre me bamã arê? Djãm pi'ók ràràrkam me baje mýjja mex nhípêxmã nàr kon kam me baje mýjja punu nhípêxmã? Djãm kam me baje me utàr nàr kon kam me baje me parmã, nēn? ane.

¹⁰ Ne kam ari ar me omũn kam ate ikra jarōxjamã,

—On anhikra katàt, ane.

Nhyim kam ikra katàt ne. Arým ne ikra mexkumrēx. Arým ajte ikra katàt ne ikrakumrēx.

¹¹ Nhyim kam ajte mekbê pardjêu ngry:k ne. Ngryk tỳ:x ne. Ne kam Jeju'ã abenmã karōo kumex.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mak 3.13

¹² Nhyim kam akati 'ókam krãnhre'ýr tēn 'ã wabin nhỹ, kute Bãmmã kabēnmã, Metĩndjwýnhmã kabēnmã. Kum kabēno ýr ri nhyim akati.

¹³⁻¹⁶ Akati nhyim kam amiwýr kôt ba djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytàn amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memã ijã adjujarēho ajmã. Ar abê inhō àpēnh, ane. Nãm kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utàn kam tũmrãm ar ano. Ximão. Jeju kute kum Pedru jarēnhja. Ængre. Ximãomē Ængre ar aben djàkam ikwã.

Xijagu.

Djuão.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwý. Kubê ne Aupêu kra.

Ximão 'ôdjwý. Ximão tãm ne kum me bajtemja kurêkumrēx, me bajtem kute meo baja kum me kurêkumrēx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurê djwýnhmã kanga djwýnhja.

Be, Jeju kute tũmrãm ar anor ne ja.

¹⁷ Ne kam kôt ba djwýnhbê 12jamē ro'ã ruw ne pyka kēnh'ýr bôx ne kam kam meo dja. Nhyim me kôt ba kajgo ne me 'ã kumex. Nhyim me kâtãmjadjwý Jeju'ýr mōn bôx ne 'ã kumex. Pykabê Djudêja kurũm me krãptĩmē krĩraxbê Djeruxarē kurũm me krãptĩmē ngô rax nokà'ã pykabê Xirumē Xidômē kurũm me krãptĩmē. Me tãm ne me akàn Jeju'ã kumex. Me ja ne me 'ýr akuprō. 'Ýr bikprōnh ne kute kabēn mar nhyim kute apýnh me kanê djari meo mexmã ne me 'ã akuprō.

¹⁸ Nhyim me karō punu kute meo bajadjwý mekôt 'ýr mōn bôx nhyim kam mekam me karō punuja jano nhyim me arým mex ne.

¹⁹ Nhyim me itepato kute Jeju kupēnh prãm. Nãm Jeju tu tỳxkumrēx nhyim kurũm uma apôx ne me kunõo mex. Kam ne me kunĩ kute Jeju kupēnh prãmã.

Kute arkum kĩnh jarēnh ne ajte kute arkum kaprĩ jarēnh.

Mat 5.1

²⁰ Nhyim kam meo mex pan kam kôt ba djwýnh pumũn arkum,

—Ë ar anhō nēkrēx kētwã, ar ga ne gar akĩnhkumrēx. Mýkam? Bir, ar ga ne Metĩndjwýnh ar akadjy bēnjadjwýr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ë, ar jakam amã prãmwã, ar ga ne gar akĩnhkumrēx. Mýkam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrēx ne.

- Ë, ar jakam amÿrwã, ar ga ne gar akĩnhkumrëx. Mÿkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.
- 22 Ë, jakam me kum ar akurêja, ar ga dja gar akĩnhkumrëx ne. Ba ne ba amijo inhĩ ne me awÿr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwÿ amã ikĩnh ne iwÿr akuprõ ba kam ar ar ajo iba. Nhym me kam kum ikurên kam ikõt kum ar akurê ne. Gar mã ikõt abikamënhkamdjwÿ me kum ar akurê. Gêdja me te wãnh kum ar akurên bõm ar arên ar ajapryñ ar ajaxweo ar apytã,
- 23 gar tu akĩnhkumrëx ne ate akĩnh katin amijara tatak ne. Mÿkam? Bir, dja Metĩndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kàjkwakam gêdja ar amã o pãnh mex ne. Kàjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman ate akĩnh kati. Nãm me tũmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metĩndjwÿnh kabën jarënh djwÿnho bikënhho bao ane. Gar arÿm kam kàjkwakam me kĩnhkumrëx ne ar baja pumũ, ane.
- Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam ajte me õ nèkrëx kumexjamã kabën ne memã kum,
- 24 –Nhym bep me anhõ nèkrëx krãptiwã me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Bir, mÿkam? Jakambit akĩnh djã kajgokam. Gêdja ï apëx ne ajte amũ kêtumrëx.
- 25 Ne me jakam ajajnewã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mÿkam? Bir, me ga dja ga me amã prãm ne.
- Ne me jakam akeketwã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mÿkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amÿro akumex.
- 26 Ne me kunĩ kute abenmã me amex jarënhho kumexja me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mÿkam? Ga me axwe pumũ. Ga me kum me axwebit kĩnh ne kute abenmã me mex jarënhho

kumexja pumũ. Nãm me tũmre ã axwe o anen me kamingrãny kajmã'ã kum me 'ëxnhĩbit kĩnh. Me 'ëx ne kute amijo Metĩndjwÿnh kabën jarënhho bajabit ne me kum me kĩnh ne abenmã ã me mex jarënhho kumexo ane. Kam ne me kamingrãny me tũmre kôpdji'ã kum me axwe, me 'ëxnhĩbit kĩnh ne kute abenmã me mex jarënhho kumexja.

Nãm ã Jeju memã anen kam kõt ba djwÿnhmã kum,

Jeju kute arkum, “Amã akurê djwÿnh jabê” jarënh.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

²⁷ –Ë, ba ajte ar amã ikabën 'õ jarë, gora ar ikabën ma. Gora gar tu amã akurê djwÿnh jabê. Gora me kum ar akurêja dja me te ar ajo ajkê gar akrãnmã amã me abën ar meo aba.

²⁸ Gora ar me kute ar adjünwãmã tu akabën mex jarë. Gora ar me kute ar ajo bikënhja tu Metĩndjwÿnhmã me arê gê meo djuw mex.

²⁹ Gêdja me'õ ar ajõ nhinebê kurwa ga 'ÿr akëx gê aktã anhinebê kurwa. Gêdja me'õ ar ajõbê inõkã by ga tu kum kanga. Nhym ajte akã 'õ'ã ajwÿ ga ajte akã 'õdjwÿ byn kõt kum angã.

³⁰ Gêdja me'õ mÿjja 'ã ajwÿ ga tu kum kanga. Gêdja me'õ abê anhõ mÿjja 'õ by ga tu kum kangakumrëx. Kwãrĩk wãnh ga akubyn 'ã 'wÿr kêt.

³¹ Djã nãm me ar ajõo ajkê ga akĩnh ne? Kati, nã gãm akaprĩre. Bir be, kam dja gar ã me jao anhÿr kêtumrëx gê me adjwÿnhdjwÿ kaprĩ kêt. Nãr kon, djã nãm me ar ajõkam mex ga akaprĩ? Kati, nãm me ar akam mex gar akĩnhkumrëx ne. Bir be, kam dja gar ã me jakam amexo ane gê me adjwÿnhdjwÿ kĩnhkumrëx.

³² Ë, ba ar amã arë. Me kum ar ajabê gar amipãnh amã me abêkumrëxja bãrãm kam dja ba ar amex jarënh jabej? Kati, ë, me axwe ne me kum õbikwabib jabê, kum aktã aben jabê ne kam kum me kãtãmja kĩnh kêtumrëx. Be, dja gar gadjwÿ

amã anhõbikwabit jabê, djori kam mex? Kati, ar ikõt aba djwýnhkam gêdja gar tu amã me abêo tuknĩ. Ar amã anhõbikwa jabên kam kõt amã akurê djwýnhdjwý jabê.

³³ Nhy m ajte me ar akam ukapri gar amipãnh mekam adjukapri, bãrãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me õbikwakambit ukapri, aktã abenkam ukapri ne kam me kãtãmjakam ukapri kêtumrêx. Be, dja gar gadjwý anhõbikwakambit adjukapri, djori kam mex? Kati, ar ikõt aba djwýnhkam gêdja gar tu me kunĩkam adjukapriõ tuknĩ, anhõbikwakam adjukapriõn kam kõt akurê djwýnhdjwý kam adjukapri.

³⁴ Nhy m ajte me ar amã mýjja ngã gar kam amipãnh memã mýjja ngã, bãrãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me aktã aben pãnh abenmã mýjja nhõro ba. Nãm me akubyn abenmã 'ãnh õro ba. Be, dja gar gadjwý me kute akubyn ar amã mýjja nhõrmãbit mýjja ngã, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikõt aba djwýnhja dja gar tu memã mýjja nhõrkumrêx ne kam pãnhkam amak kêt.

³⁵ Bir be, ar ga dja gar amã akurê djwýnh jabêkumrêx ne kam adjukapri ne tu kum mýjja kajgo ngã. Kute akubyn amã pãnh mýjja 'õ nhõrmã pãnh kam amak kêt. Metĩndjwýnh pymati tãm gêdja ar amã o pãnh ra:x ne. Gar kam arým abê Metĩndjwýnh krakumrêx. Mýkam dja gar ã meo ane? Bir, Metĩndjwýnh ne tu me õdjý, me axwekam ukapri.

³⁶ Kam dja gar kãjkwakam Abãm'ã amijakren mekam adjukapri.

Mete me'ã axwe rênh nêje memã kabên.

Mat 7.1; Rõ 2.1; Xij 4.11

³⁷ Kwãrĩk wãnh gar me'ã axwe rênh kêt. Dja gar me'ã axwe rê nhy m me amipãnh ar ajã axwe rê, nãr Metĩndjwýnh ar amã axwe jarê. Kwãrĩk wãnh gar me axwemã akator kêt ne memã pãnh jarênh

kêt. Dja gar me axwemã akato ne memã pãnh jarê nhy m me amipãnh ar ajaxwemã katon ar amã pãnh jarê, nãr Metĩndjwýnh ar amã pãnh jarê. Nhy m bep kati, gêdja me kute ar akam amikrãja gar tu o abiknorkumrêx gê me amipãnh ar gadjwý tu ar ajaxweo biknorkumrêx ne.

³⁸ Gora ar memã anhõdjãnh ne tu memã angã. Gê me kam amipãnh ar amã õdjãnhkumrêx ne ar amã mýjja ngã. Dja Metĩndjwýnh ar amã o pãnh rax ne. Kute mrãmri ne me kute akubyn abenmã djwý ngrã nhõr kadjy kute ngõnhkam ngjênh ne ajte kute à'ak ne kum o'uk ne iby ngjênh nhy m akà'ã bikapĩnja pyrãk. Dja ã Metĩndjwýnh ar amã õr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metĩndjwýnh kudjwa memã õr rũnh nhy m kam me akubyn ar aje memã õr 'ãnh ar amã kungã, ane. Nãm Jeju ã kõt ba djwýnhmã arênhõ ane.

³⁹ Ne kam ajte apýnh mýjja djãri arkum 'ã ujarênh jakreo tẽ. Ne kam arkum,

—Djãm me'õ no rãja kute me'õ no rãjamã kum, “Amrê, ba amã kõ 'amýn katat ajo tẽ”, anhýrmã? Kati, gorên kum kõ 'amýn o mõn ren ar ro'ã krekam tým, ane.

Be, me axwe rã'ãkam dja me amũ me jamã axwe jarênh kêt. Me axwekam ne me kute me no rã pyrãk.

⁴⁰ Djãm me'õ kute mýjja mar kêtja kute me'õ kute mýjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhy m bep djãm me'õ kute marja priõne kum arên kum akre nhy m kam arým ar aben pyrãk ne.

Bir be, ar aje Metĩndjwýnh kukrãdjã mar tũmja amijãno dja. Dja me nyre ar ajã amijakren kam kute ar apyrãk.

⁴¹ Mýkam ne ga akamy nokam pyka jaũmjabit pumũn kam ga anokam piõponhtija pumũnh kêt ne?

⁴² Djãm aje akamymã kum, “Ak-mere, amrê ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhýrmã? Ne kam ga anokam piõponhtiwã pumũnh kêtumrêx ne. Aje aminokam piõponh

pumũnh kêtkaŋ we ã kum ane. Kê. Mrãmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumrêx gêdja ga aminokam pĩponhtiwã kaban kam arĩt mex ne arým amikôt akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwý, ã, djãm pidjô mex, pidjô djãnhjakam pidjô punu apôx got? Nãr kon, djãm pidjô punukam pidjô djãnh apôx got? Kati, apýnh pidjô bàri djãri ne kam ô apôx.

⁴⁴ Ô ne parbê rôrôk ne ikwãn kam o bàrio amirĩt nhym me kôt kum apôx. Pidjô punukam ô punu apôx, nhym ate pidjô mexkam ô mex apôx. Ga rojkakrekam tyrti apôx kêtja pumũ. Ga ajte prêxkamdjwý katêbãri apôx kêtja pumũ.

⁴⁵ Bir be, nãm ã mebêngôkredjwý* ane. Nãm me ôkre kadjwýnhbê kabên mex man arým kabên mexo memã amijo amirĩt. Nhym me ajte ôkre kadjwýnhbê kabên punu man arým kabên punuo memã amijo amirĩt. Nãm me ôkre kadjwýnhbê mýjja kumex ma nhym kam amrê bôm ajkwa krekremê ôto'ýr apôx nhym me kam arênho ba. Arênho ban kam arým memã amijo amirĩt. Mex nãr axwe ja o memã amijo amirĩt. Kute mýjja ô kute bàrio amirĩt ja pyrãk.

Me'õ ar kute kikre'ã amijakremã memã arênh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ê, ba ajte ar amã ja jarê. Mýkam ne gar imã “Bênjadjwýr, Bênjadjwýr” anhýro aban ajte ikabênkôt ar amijo aba kêt ne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Ê, ba ar amã arên kikre'ã me ajakre. Me'õ iwýr akêx ne kute ikabên markumrêx ne ikabênkôt kute ar amijo baja ne kute mrãmri ne me kute kikremã kre jabjê:n kam kam par pymjýr ne kam iby kênme pyka rênh ne kute kum o'uk ne 'ã kute kikre nhym te ngô tám ne kute kangôn nhym mrãmri ku'ê týxja pyrãk. Kum kre jabjêkam ne mrãmri ãm týx ne.

Nãm ã me kute amim ikabên mar týx ã ane.

⁴⁹ Nhym bep me'õ kute ikabên mar kajgo, kute ikabênkôt amijo ba kêtja ne kute mrãmri ne me kute tu pyka krãkà'ã par pymjýr. Kre krãnne kam kute par pymjýr ne kute 'ã kikre pyrãk. Nhym 'ã ngô tám ne kute kãjbê me'ã rênh nhym rôrôkja pyrãk. Djã nãm kãjbê kukê nhym ban rôrôk got? Kati, nãm tu ator nhym ban gru: ane. Dja me'õ kute ikabên mar kêt'õ ã ane, ane. Nãm ã Jeju arkum ujarênho ãmo anen memã ujarên pa.

7

Krãkamngôn nhõ bênjadjwýr kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx.

Mat 8.5

¹ Ne kam ate krĩbê Kapana'ýr tẽ. Mã 'ýr tẽn bôx.

²⁻³ Bôx nhym krãkamngôn nhõ bênjadjwýr arým kuma, kubê ne krãkamngôn hre krãptĩbê 100 nhõ bênjadjwýr arým kuma, bôxkôt kuma. Kubajtem. Arým kuman kam 'ýr mebêngêtte kwý jano. 'Ýr mebêngêttebê idjaer kwý jano. Ô àpênh ne kanê týx ne nõ. Arým tyk'ýr. Arým arkatin nõ. Kum ô àpênh jabêkumrêx ja ne kubê kanên nõ nhym kam kadjy Jeju'ýr ar ano. Ar kute kum arênh nhym 'ýr tẽn ne kute kum ô àpênho mexmã ne 'ýr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhym ar môn Jeju'ýr bôx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep támja ne mexkumrêx. Mrãmri dja ga 'ýr tẽn kum ô àpênh pytã. Nãm kum me bakĩnhkumrêx ne arým me bamã me babikprôn nhõ djã nhípêx ne. Dja ga on 'ýr tẽn, anhýro ku'ê.

⁶⁻⁷ Nhym kam 'ýr tẽn. Bit 'ýr tẽn 'ýr kikre tẽpo tẽ nhym krãkamngôn nhõ bênjadjwýrja ajte kutã ôbikwa kwý jano. Nhym ar kutã tẽn kajpan kum,

—Bênjadjwýr, on dja ga akêx ne. Krãkamngôn nhõ bênjadjwýr ne ar imã, “Ar tẽn kum arê gê on amũ

* **6:45** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngôkre kute mrãmri ne apýnh me ô pyka djãri kunikôt me kunĩ bêngôkre pyrãk.

akëx”, ane. Bar kam akutã të. Nãm amã, “Ibënjadjwÿr kaàk, ibënjadjwÿr ngrirekam ne ga inhÿrkwãmã adjãr ba ipijãm karõ amã ane. Ingrire, ikatãmkam ne ba ba akutã itëm kêt ne, amikam ipijãmkam. Dja ga tu akabënobit inhõ àpênho mex nhym arÿm mexkumrëx ne.

⁸ Inhõ bënjadwÿr ne imã kabën, kute raxo ijakrenhja ne imã kabën ba kabën man kôt amijo iba. Ne kam ajte ba ibê me krãkamngônhre nhõ bënjadwÿrkam ba memã ikabën nhym me ikabënkôt amijo ba. Ba me'omã kum, “ÿr të”, ane nhym arÿm 'ÿr të. Ba kam ajte me'omãdjwÿ, ‘Amrë të’, ane nhym arÿm amrë të. Ba inhõ àpênhmã, ‘On mÿjja kupê’, ane nhym arÿm mÿjja kupê. Kam ne ba amã, ‘Abënjadjwÿr djwÿnhkam dja ga akabënobit o mex ne’, ane.” Nãm ã krãkamngôn nhõ bënjadwÿr amã ane, ane.

⁹ Nhym Jeju ar kabën man kam arkam no tyn djan ôkre kadjwÿnhbë amim,

–E kum be nãm tu amim ikamnhÿkumrëx ne, ane. Ne kam me itepato kôt mörja'ÿr akëx ne memã kum,

–Ë, ba me amã arë. Nhÿnh ne me babê idjaer 'õ ã kute tu amim imaro anhÿr? Kati, kêtikumrëx. Nhym be nãm tãwã, tãwã kubajtem ne gêt tu amim ikamnhÿkumrëx ne, ane.

¹⁰ Nhym kam krãkamngôn nhõ bënjadwÿr nhõbikwaja akubyn kikremã të. Kikremã tën bõx ne kanên nörja pumÿ. Nhym mexkumrëx ne, arÿm à kêt ne nhÿ. Tãm ne ja.

Kute me'õ tyk akubyn o tÿn.

¹¹ Nhym kam akati ngrêre nhym Jeju krÿ 'omã të. Krÿ nhidjibê Naïmã të. Nhym kôt ba djwÿnhmë me katãm krãptÿ kôt mõ.

¹² Nhym kam Jeju meo mõ. Meo mõn ï krÿ tÿpo mõ. Nãm bit krÿo rãm ne jao mõ nhym Ar kubê kra tyk-jao mõn o kajpa. Kikre bu'ã këno kô kayr jajkwa krekremã o aben kajpa. Amrëbê me'õbê mjên tyk nhym

kam kraja adjwÿnhdjwÿ kôt kubê ty. Kute amikamã kra pydjïn irja ne kubê ty. Nhym me kam kënkre'ÿr o mõn o kajpa. Me krãptÿ ne me kënkre'ÿr bit o mõ, bit kute mekbê idjaer kukràdjãkôt kënkrekam adjãrmã.

¹³ Nhym Jeju me'õ nija pumÿn kam kum kaprÿ: ne kum,

–Kwãrÿk wãnh ga amÿr kêt, ane.

¹⁴ Ne kam 'ÿr të. 'ÿr tÿn kam 'ã nör djãbit kupê. Nhym ar kute o mörja, tyko mörja, o mör tÿx katikôt kum o dja. Nhym kum kabën ne kum,

–Akmere, ba amã arë. Ë, on kãmã nhÿ, ane.

¹⁵ Nhym ekruX ne kãmã nhÿn kam kabëno nhÿ. Nhym Jeju nãmã kungã.

¹⁶ Nhym me kunÿ madjã kreti ne kum uman kam Metÿndjwÿnhmã raxmë mex jarÿho kumex ne abenmã kum,

–Ota Metÿndjwÿnh kabën jarÿnh djwÿnh rax 'õ me bakam kato, ane.

Ne ajte,

–Metÿndjwÿnh ne arÿm õ me baja 'ÿr bõx, ane.

¹⁷ Nhym me kam abenmã Jeju jarÿho kumex ne amÿ abenmã arÿho prõt ne. Nhym pykabê Djudêjakam me ja kuma. Nhym amÿ bu'ã pyka ja kunÿkôt me abenmã arÿn kuma.

Djuão'ã ujarÿnh.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹ Nhym Djuão kôt ba djwÿnhdjwÿ arÿm kuman Djuãomã arë. Nhym adjwÿnhdjwÿ kuma. Mekbê ijê djãkam nör rã'ãkam ne ar kum mÿjja ja kunÿ jarë nhym kuma. Kuman kam amiwÿr ar ku'uw, amiwÿr kôt ba djwÿnh 'uw, ar amãnhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

–Ë, ar Jeju'ÿr tÿn kum, “Djãm ga ne Metÿndjwÿnh amrëbê me imã ajarë ga arÿm bõx. Nãr kon, dja ba me atemã 'õdjwÿ jabej ajkam ama”? ane. Djuão ne ã arkum anen kam ar ano. Bënjadwÿr djwÿnh'ÿr ar ano. Ar kute omÿnh ne tÿm ne kute Djuãomã arÿnhmã ne 'ÿr ar ano.

Nhym ar 'ÿr tÿn bõx.

20 Bôx ne kum,

—Djuão kute ngônhmã me angjênh djwýnh ne awýr ar ijano ne ar imã, “Ar tén kum, ‘Djãm ga ne Metĩndjwýnh amrêbê me imã ajarê ga arým bôx? Nàr kon, dja ba me atemã 'ôdjwý jabej ajkam ama’? ane.” Nãm ã arkum ane.

21 Nhym kam Jeju arek me utàro dja. Me apýnh kanê djàrimê, apýnh me tokry djàrimê, me karô punu kute meo bamê, me no rãmê, me ja ne meo mexo dja. Me krãptĩ ne meo mexo dja. Djuão kôt ba djwýnh kute omũnh ne akubyn 'ýr tēm ne kute kôt kum arēnh nhym kute marmã ne arek me utàro dja.

22 Ne kam arkum,

—Ar'ýr tén Djuãomã arê. Ba ne ba arým me'ýr bôx ne me utàro dja nhym me no rã arým rīt, me te jakry arým mrã, me ĩ kajêkam tê arým kà mex, me amakkre kêt arým amakkre mex ne ajkam ama, nhym me tykjadjwý arým akubyn tĩn ne, nhym me me ô mýjja kêt jamãdjwý kabēn mex, kabēn ny kàj bê arê. Bir be, ar aje ije meo mexkôt ipumũnhja dja gar tén kôt Djuãomã arê, ane.

Ne ajte kum,

23 —Me'ô kute tu amim imar ne kute ôkre kadjwýnhbê ijã amim, “Djãm tãm, nàr kon atemã”, anhýr kêt, tãm dja kĩnhkumrêx, ane. Nãm ã Jeju Djuão kôt ba djwýnhjamã ane. Nhym ar kuman kam mã 'ýr akubyn tē.

24 Ar tēm tekrekam memã Djuão jarēho dja. Me krãptĩjamã arēho djan memã kum,

—Nã gãm me aje Djuão pumũnhmã mō, kapôt kukritkam mō. Mã ne kute? Me bõreja pumũ. Bõre ne kôk o wabên ari ar adjuw. Mũm wabên adjuw. Nhym pãnh wabên mũm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anhýr? Djã nãm ã memã kabēn jarēho ane? Djã nãm me jamã kabēn 'ô jarē ne kam ajte me umaje amũ me jamã atemã kabēn 'ô jarē? Kati, nãm tu katàt memã kabēn jarēnhkumrêx ne, tu kum me uma kêt ne kabēn pydji memã arēho tē, kabēn tãm jarēho tē.

25 Djã nã gãm me aje Djuão pumũnhmã 'ýr aba nhym kubêkà mex jangij ne o ba? Kê, me kute kubêkà mexbit jangjênh ne kute 'ã amibēno baja ne me bēnjadjwýr rax nhô kikretikambit ar ba, ikra kêt, àpēnh kêt mex ne ar ba.

26 Bir be, nhym mýj ne ga me aje omũnhmã mō? Djãm Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh 'ô ne ga me aje omũnhmã mō? Nã, tãm. Tãm. Ba me amã arê. Djuão ne Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kunĩ kuràm raxi.

27 'Ã ne amrêbê Metĩndjwýnh pi'ôk no'ôkkam me amã,

“Ota ba akukãm ajã ujarēnh djwýnh 'ô jano, kute akukãm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katàt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwýr rũnh kutêp katàt pry jadjwýrja pyræk”, ane.

28 Ba me amã arê. Djuão ne me kunĩ kuràm raxi. Nhýnh ne me'ô nã tikkre kurũm kator'ô raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjwýnh me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar me utàr ne meo baja, me ja'ô ne te kàtãm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

29 Nã, Djuão ne rax nhym me kunĩ Djuão kabēn ma. Nhym me axweja, me kute bēnjadjwýr bajtemmã pi'ôk kaprĩo atom djwýnhdjwý me kudjwa kabēn ma. Nãm me Djuão kabēn man ôkre kadjwýnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh katàt meo ba”, ane. Nhym Djuão arým ngônhmã me angij.

30 Nhym bep mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê, me ja ne me Metĩndjwýnhbê amikati. Metĩndjwýnh kute amim me'ã karô ne me mar kêt ne ar kubê amikatio ba. Nhym Djuão kute ngônhmã me angjênhmã nhym me ate ar kubê amikatio ba.

31 Ije tô mýj'ã got ba me akamin-grãny jakre? Mýj ne ga me aje uræk?

32 Nã gãm me aje me prĩre mýjja kam kĩnh kêt pyræk. Ga me me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabēn

ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngôtàx à'ak”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê.”

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamÿr kati mãn o nhÿ.”

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imÿr prãm kêtê.”

³³ Djuão kute ngõnhmã me angjênh djwÿnh ne me awÿr bõx. Nãm amija-jbu:n kute uba kangõo kõm kêt ne ar ba, ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punun ar o ba nhym ajbã”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyræk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwÿ kĩnh kêt ne.

³⁴ Nhym bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awÿr bõx ne me akam idjàkur iban kõt ikõm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãwã ne kum prãmte, kum uba kangõ djànhti.” Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadwÿr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwÿnhmẽ me axweobit ne õbikwa”, anhÿr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwÿnh jamak punu got? Axwe amak mex ne prĩne kute amikukãm mÿjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwÿ ijano. Ije amijajbur kêtãm ijano. Nhym kõt me amak mex, me amikukãm umar, ar ipumũn kam õkre kadjwÿnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwÿnh mexkumrẽx ne amẽ ar ano”, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Me'õ ni jaxwe kute me kudjÿ djào Jeju par kudjÿ.

³⁶ Nhym kam mekbê pardjêu'õ nhidjibê Ximão ne Jejumã kum,

—Amrê tẽn ikutã anhõ kwÿ krẽ, ane.

Nhym kam kutã õ kwÿ krẽnmã tẽn bõx ne nhÿ. Nhym me abenmã arê.

³⁷ Nhym me'õ nire arÿm kuma. Me'õ nija ne axwe ne krĩ tãmkam arĩk ar ban kam Jeju tẽm ne mekbê pardjêu'õ nhũrkwãkam õ kwÿ krẽno

ÿrkõt arÿm kuma. Arÿm kuman kam ÿr tẽ. Nãm ngõnh mexte, kẽn jakareo ngõnhkam me kudjÿ djào ipun kubyn ÿr o tẽn o bõx.

³⁸ O bõx ne burũm ibõn mÿro nhÿ. Parbê mÿro nhÿ nhym no kangõ prĩne Jeju par kumrã. Par kumrã nhym kam ta amikõo par ngrã. Kum Jeju kĩnhkam ÿr tẽn bõx ne omũn kam amikam pijãm ne kam muw ne prĩne no kangõo par kumrãn kam amikõo par ngrã. Ne kam par kaõ. Kum abêkam par kaõn kam me kudjÿ djào par kudjÿ.

³⁹ Nhym mekbê pardjêu'õ kutã Jeju õ kwÿ krẽno ÿrja arÿm omũ. Arÿm omũn kam õkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metĩndjwÿnh kabẽn jarênh djwÿnhkumrẽx ne ren arÿm kuma. Mÿj me'õ niwã ma, arĩk ar baja ren arÿm kõt kuma, me'õ axwe kute kupênhkõt ren arÿm kuma. Ren kuman ren aminêje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metĩndjwÿnh kabẽn jarênh mar kêt, kàtãm.

Nãm ã õkre kadjwÿnhbê amim ane.

⁴⁰ Nãm ã ane nhym Jeju arÿm kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabẽn jarê, ane.

Nhym,

—Ã, bẽnjadwÿr, aj rã'ã, ane.

⁴¹ Nhym kum,

—Ë, me'õ ne ar amãnhkrutjamã pi'ók kaprĩre ngã. Nãm jamã pi'ók kaprĩ ngrireo 50 ne kungã. Ne ajte jamãdjwÿ pi'ók kaprĩ raxo 500 ne kungã.

⁴² Nhym ar ja amẽ te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhym kam kute arkum pi'ók kaprĩ nhõr djwÿnhja arkum, “Kwãrĩk wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhym gêdja kum abê rax ne? ane.

⁴³ Nhym kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birãm tãwã, kute kum rax ne õr ne kute pãnh tu o biknorwã gêdja kum kĩnh rax ne, ane.

Nhym kum,

—Nà, kõt ne ga aje arênhwã, ane. Nija ne axwe rax. Ba arÿm axwe

kunio aknon kum pãnh jarënh kêt ne. Kam ne kum ikĩnh rax ne, ane.

⁴⁴ Ne kam nija'yr akëx ne Ximãomã kum,

–Ë, djã nã gãm nija pumũ? Be, nã bãm anhũrkwãmã wadjã ga aje imã ngô nhõr kêt, ije amipar ku'õnh kadjy aje imã õr kêt. Nhym bep tãmja ne no kangõo ipar kumrãn kam amikio ipar ngrã.

⁴⁵ Ga ne ga amã ikĩnh kêt kam aje inhine kaõr kêt nhym bep tãmja ne ibõx totokbê arek ipar kaõro nhỹ.

⁴⁶ Ga ne ga aje ikrã ngrãnh kêt nhym bep tãmja ne me kudjy djão ipar kungrà. Tãmja ne kum ijabêkumrëx ne prĩne ijo djuw mex ne.

⁴⁷ Kam ne ba amã, “Tãmja ne axwe krãptĩ ba arým tu kunio ibi-knorkumrëx ne. Ga kum ijabê raxja pumũ. Nhym bep ije me'õ jaxwe ngrireo ibiknor ne amipãnh kum ikĩnh ngrire”, ane.

⁴⁸ Ne kam nijamã kum,

–Arým ne ba ajaxwe djãri arým kunio akno, ane.

⁴⁹ Nhym kam me Jejumẽ ro'ã õ kwý krëno kumexja abenmã kum,

–Djijãk tõ mýj me'õ ne gêt me axweo biknor ba? ane.

⁵⁰ Nhym bep Jeju ne nijamã kum,

–Ga ne ga mrãmri aje tu amim ikamnhĩxkumrëx nhym kam Metĩndjwýnh arým apytã, on adjumar mex ne tẽ, ane. Tãm ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

¹ Nhym kam tũmbê Jeju ajte pyka kunikõt ipõko mõ. Krĩ rũnhmẽ krĩ kryre kunikõt memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarënhõ ipõko mõ. Ne kãj bê memã kabën ny, kabën mex'ã ujarënh mõ. Mýj kabën mex'ã? Bir, Metĩndjwýnh kute me utãr ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã tãm. Tãm ne memã arënhõ ipõko mõ. Nhym kõt ba djwýnhbê 12 kõt mõ.

² Nhym me niredjwý kõt mõ. Mýj me nire nã? Bir, me karõ punumẽ

apýnh me kanê djãri kute kubê me utãrjadjwý ne me kõt mõ.

Marij me kute kum Madarena anhýrja, kurũm ne Jeju kute me karõ punuo 7 ne apõx ne anorja.

³ 'Õbê ne Djõwanã, Kudja prõ. Kudja ne kubê bẽnjadjwýr raxbê Erodji nhõ nêkrëx pumũnh djwýnh.

'Õbê ne Xudjana. Nhym ajte me kwý rax ne me kõt mõ. Be, me nire tãm ne me kõt mõn õ pi'õk kaprĩreo aro djuw mexo mõ, o arkum mýjja jamýnhõ mõ.

Kute bãygogore 'y'ã Metĩndjwýnh kabën jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴ Nhym me apýnh pyka kunikõt Jeju'yr mõn bõx ne 'ã kumex. Me krãptĩ ne me 'ã akuprõ nhym kam Jeju Metĩndjwýnh kukràdjã'ã memã mýjja jakre.

⁵ Nãm mekmã kum,

–Ë, õ pur djwýnh ne kute õ purkam bãygogore kremã 'yr o tẽ. 'Yr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm mekbê idjaer kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo akabê, bãymẽ bãygogore 'ymẽ, ja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katëbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

–Be, me'õ ne ar bãygogore 'yo ukabêr mrã. Nhym 'y kwý prykam rôrõk ne. Nhym me paro pykamã angij nhym te ingrõtmã nhym me prĩne paro pykamã angij. Nhym kwênhdjwý mã prĩne kuku.

⁶ Nhym 'y kwý kënpo'ã rôrõk ne ingrõt totokbê tu ingrõt mjõ. Mrãmri ne kën'ã pyka prorrekam 'y rôrõk ne 'êx ne ingrà mex ne te kënã arêo ingãn arým ty.

⁷ Nhym 'y kwý mrýnhĩkam rôrõk ne kam mrýnhĩmẽ ro'ã ingrõt ne. Nhym kam prĩne o akno.

⁸ Nhym bep 'y kwý ne pyka mexkam rôrõk ne kam ingrõt ne abatãnh ne ijy rũnh ne 'y krãptĩkumrëx. Ijy kam 'yja amũ o amijakren kam 'y pýnhkõt kubê 100

ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte kàj bê memã kum,

—Godja ga me ajõ ajamakkre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhyam kam kôt ba djwýnh abej kukij ne kum,

—Mýj'ã ne ga bãyogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhyam arkum,

—Bep ar amãbit dja ba mýjja bipdjuro amirít ne. Metíndjwýnh kute ar apytàr ne ar akadja bënjadwýr ne kute ar ar ajo baja, ar amãbit dja ba kukràdjào amirít ne. Nhyam bep me jamã dja ba kukràdjà'ã mýjja jakren memã arê,

“gê me te kute mýjja pumũnhmã ari ar abej rít ne te kute mýjja marmã te ari ar amako akẽx ne mar kêtikumrẽx ne.”

¹¹ Nà, ar amã dja ba kukràdjà jarê. Ije kukràdjà'ã mýjja jakreja jarê.

'Yja, me'õ kute 'yo ukabêrjabê ne Metíndjwýnh kabên.

¹² 'Y prykam rôrôkja ne me kute Metíndjwýnh kabên mar kajgoja'ã akre. Bit me kute amim Metíndjwýnh kabên markumrẽx ne 'ã ngrà tỳxmã nhyam ate Xatanajjãm meo amijakren mekbê Metíndjwýnh kabêno akno. Me kute tu amim markumrẽx nhyam Metíndjwýnh kute kubê me utàr karõ ne jãm meo amijakren mekbê Metíndjwýnh kabêno akno.

¹³ Kênkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metíndjwýnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã akre. Nãm me Metíndjwýnh kabên man bit kum kínhkumrẽx o tẽm kajgo. Kute mrãmri tu amim markumrẽx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kêtka te bête tykja pyræk. Kute amim mar 'iry kêt nhyam ate apýnh me kaprĩ djari kute ikò'yrmã 'ýr bõx nhyam arým kanga.

¹⁴ Mrýnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metíndjwýnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mýjja marja'ã akre. Nãm me arým amim Metíndjwýnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne. Djã nãm me Metíndjwýnhbit man ar o ba? Kati, nãm me jãm umar punu

dja 'õmẽ nèkrẽxmẽ mýjja me kute o amikínhjamẽ mýjja jakôtbit amak bën ne ne kam amũ amim Metíndjwýnh kabên maro àrwý kêtikumrẽx ne. Kute mrýnhĩ kute prĩne bãyogore nhingrõto bikên nhyam kam iyy kêt mexja pyræk.

¹⁵ Nhyam bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrẽx ja'ã akre. Nãm me tu amim Metíndjwýnh kabên markumrẽx ne tu 'ã ngrà tỳx ne kam mũm ate ibej mýjja 'õ mar kêt ne tu mrãmri 'ãno djan mã kôt ajkamẽ. Kute 'y nhingrôt ne abatàn ne iyy mexikumrẽx ne kumex ja pyræk. Tãm ne ja.

Kute ngõnhpõk'ã memã Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amã 'õdjwý jarê. Djãm me kute ngõnhpõkmã angjênh ne kute ngõnho 'ã pro got? Ne kute ikwã dja krakri umjýr got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhyam memã kikre kre kurwýo ku'ê. Nhyam me mrãn wangij nhyam prĩne memã irã. Dja gar ã abê ngõnhpõk mãn pràbê ã memã Metíndjwýnh jarênh ane gê me kuma.

¹⁷ Ë, amũ akati 'õkam dja mýjja bipdjur kunĩ amirít ne. Nhyam mýjja pudjurdjwý amirít nhyam me kunĩ kuma.

¹⁸ Kam gêdja gar mýjja kunĩ kute amirít kêttri prĩne ikabên ma. Gora ar amim aprĩn ikabên ma. Me kute tu amim imarkumrẽxmã dja Ibãm ijo amirító tẽ gê me amim imar rax. Nhyam bep me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prĩne inêje me no'ã pron mekbê ijo apdju. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju arkum amijarênh ane.

Jeju kamymẽ nã te 'ýr àrmã.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹ Nhyam kam Jeju nãmẽ kamy ar 'ýr tẽ. Ar kute omũnhmã ne ar 'ýr tẽ. Nhyam me 'ã kumex. Nhyam ar te 'ýr bikamênhmã te 'ã meo ane. Nhyam me 'ã ãptĩ: ane. Prĩne Ar kubê utà.

²⁰ Nhyam kam me'õ Jejumã kum,

—Ota anãmẽ akamy ar amrêbê awÿr bôx ne akuri ku'ê, te kute apumũnhmã kikre kabem ku'ê, ane.

²¹ Nhyam kam kum,

—Me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kute kabênkôt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhôbikwakumrêx, ane.

Kute kôkmã bën tÿx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amũ akati jakam kôt ba djwÿnhmẽ ro'ã kàkam wadjàn nhÿ. Nhyam kam arkum,

—Gwaj gop imôti nhikjêmã rê, ane.

Nhyam kam ar kum,

—Gêto, ane.

Nhyam kam ar mō.

²³ Kôknhōkàkam ne ar mō. Mō: nhyam kam Jeju ôto nō. Nhyam kam arÿm kôk wabê. Àbêr tÿx nhyam arÿm kam ngô aben mok ne. Nhyam kam ngô kute aben mokkam arÿm kàkam ngô ipu ne. Ne arÿm àr 'ÿr.

²⁴ Nhyam Jeju arek ôto nō. Arek ôto nō nhyam kam kôt ba djwÿnh 'ÿr prôt ne tok ne kum,

—Meo ba djwÿnh, meo ba djwÿnh, gop ano tÿx, ota gwaj arÿm badjâr 'ÿr, ane.

Nhyam kam ekruy ne kàjmã dja. Ne kam kôkmã bën tÿx ne ngô kute aben moktijamã bën tÿx nhyam arÿm ngô anihkrê nhyam arÿm kôk djâbêr anihkrê. Nhyam arÿm ngô anihkrên nō.

²⁵ Nhyam kam Jeju arkum,

—Mÿkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhĩxkumrêx kêt ne? ane.

Nhyam kam ar madjàkam e tuk anen kam ari aben pumũnho kumex ne kam abenmã kum,

—Ije tô mÿj me'ô got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabên ne ngômã kabên nhyam tu kabênkôt anihkrê, ane. Arÿm ne Jeju kôkmẽ ngômã kabên nhyam anihkrên nō.

Me karō punu krãptĩ kute me'ôo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶ Nhyam kam ar mō. Mō:n arÿm ikjêmã rê. Mekbê Djeradja nhô pyka'ÿr rê. Aben kônh ne pykabê Garrêjamẽ mekbê Djeradja nhô pyka. Aben kônh ne aktã akàx nhikjê'ã krĩ.

Nhyam kam arÿm ar ikjê'ã mekbê Djeradja nhô pyka'ÿr rê.

²⁷ Nhyam kam Jeju wabi. Krĩbê Djeradjakam me kra 'ô ne me karō punu ar o ba nhyam kam Jeju bôx nhyam omũn kam 'ÿr prôt ne. Amrêbê me karō punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubêkà jangjênh kêt ne ba. Kênkrekambit ba. Kikremã bôx kêt. Kênkrekambit ne ar ba, me kute kênkrekam me angjênh jakambit ne ar ba.

²⁸⁻²⁹ Me karō punu kute ar o baja ne me te kute uwpreen kubê ijêmã te o ane. Nhyam me karō punu kute ar o bakam mrãmri 'itÿxkumrêx ne. Nãm me te pa djuwpre te te djuwpre nhyam tu amijã kàxiràx kukê. Nhyam me karō punu mã arwã'ÿr kujaêko ba, mã 'ÿr kangô. Nãm ã me karō punu ar o anhÿro ba. Be, tãm ne Jeju pumũn kam 'ÿr prôt ne. 'ÿr prôt ne parbê tu mÿrbê tÿm ne amra. Nhyam Jeju arÿm me karôjamã kum,

—Me karō punu on akato, ane.

Nhyam kam arÿm amra ne. Ne kam kàj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Metĩndjwÿnh pymao kubê kumkati kra, mÿj ne ga aje ijomã? Kwãrĩk wãnh ijo abikênh kêt, ane.

³⁰ Nhyam kam Jeju kukij ne kum,

—Mã ne anhidji kute? ane.

Nhyam kum,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane. Me karō krãptĩ: kute ar o ba'ã ne,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane.

³¹ Kwãrĩk wãnh ga mũm me ijanor kêt, ane. Ne kàj bê kum kabên ne, aminêje kum kabên ne, ne kum,

—Kwãrĩk wãnh ga kre ry typydjija'ÿr me ijanor kêt. Kwãrĩk wãnh kam me ijo abikênh kêt ba me itokry kêt, anhÿro nhÿ.

³²⁻³³ Nhyam kum ajmã angrô jamyre krãnhrekam kumex. Kute pi'ô pyrãk ne àkuro kumex. Nhyam kam me karō punu Jejumã kum,

—Dja ga angrô jamyre'ÿr me ijano. Dja ga angrô jamyre'ÿr me ijano ba me kum wangjê, ane.

Nhyam kam memã,

—Rã'ã, ane. Nhym kam me karô punu arým kum iren mã kurüm katon angrô jamy'ÿr mõn kum wangij. Nhym angrô jamyre umaje bõm tÿm ne pyka krã'yrkam mõn ngô to do: ane, akãx prêk'ã ne mõn nox nhym kam ngô kunĩ nhimex ne.

³⁴ Nhym kam me kute õ krito djuw mex djwÿnhja omũnho dja. Omũnho djan prôt ne kam bõx ne memã arê. Me õ krĩkam me jamã arên bu'ã krĩkam me jamãdjwÿ arê.

³⁵ Nhym kam me Jeju'ÿr prôt ne. Kute omũnhmã 'ÿr prôt ne. Nhym kam me karô punu kute ar me'õo baja arým mexkumrêx ne Jeju parbê nhÿ. Kubêkã jangij ne nhÿ. Arým umar mexkumrêx ne nhÿ. Nhym me omũn kam tĩn prãm ne.

³⁶ Nhym kam me kute Jeju pumũnh djwÿnhja mekôt prôt ne ajte katon kam memã arênho dja, Jeju kute me'õkam me karô punu janorja memã arênho dja.

³⁷ Kam pykabê Djeradjakam me jamê bu'ã krĩ krykam me ja ne me Jejumã kabên ne kum,

—On me ikurüm tẽ, on mã me ikurüm tẽ, ane.

Me kum uma tÿxkam ne me ã aminêje anoro ane. Nhym kam Jeju kãmã wadjã.

³⁸ Nhym kam Jeju kute me karô punubê me'õ pytãrja te kôt krã ne kum,

—Ba akôt tẽ. Ba akôt tẽ, ane.

Nãm te ane nhym aminêje nên kum,

³⁹ —Kati, arek dja. Mã akubyn tẽn anhürkwãkam memã amijarê, Metĩndjwÿnh kum akaprĩn kute apytãrkôt memã amijarê, ane.

Nhym kam ã anen kam mã akubyn tẽn kam arým kikre kunĩkôt kikrepdjitã memã ar amijarênho ba, Jeju kum kaprĩn kute utãrkôt ar memã amijarênho ba.

*Kute me'õ kurerer akubyn o tĩn.
Mat 9.18; Mak 5.21*

⁴⁰ Nhym kam Jeju kãmã wadjàn ajte akubyn ikjêmã mõn rê. Nhym me

kam amako krĩ nhym arým bõx nhym me kam kĩnhkumrêx ne.

⁴¹⁻⁴² Nhym kam me'õbê Djajru Jeju'ÿr tẽn bõx. Djajrubê bẽnjadjwÿr'õ, me bikprõnh djãkam bẽnjadjwÿr'õ. Ne kam Jeju'ÿr tẽn bõx ne kabem tu mÿrbê tÿm ne kam kum,

—Dja ga inhürkwãmã tẽ, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prĩti ne kanên nõ. Arým tyk 'ÿ:r ne nõ nhym kam kum o no kato. Nhym kam Jeju kôt tẽ. Me krãptĩ Jeju'ã aõ ne kunoro mõ.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kam tẽmkôt me'õ nija kôt bõx ne 'ã kubêkã nhidja kupê. Nãm ar kamrô apõx ba. Amrêbê ne ar kamrô apõx ba. Arým 'ã amexbê 12. Nãm prĩne amijã amibê pi'õk kaprĩ kunĩ krên kajgon mex kêt rã'ã ne. Nãm te me kane djwÿnh o ane. Nhym bep Jeju tẽmkôt ne 'ã kubêkã nhidjabit kupên, tãmkam arým kamrô ngrã, arým mex ne.

⁴⁵ Nhym kam Jeju memã kum,

—Mÿj me'õ ne ikupê? ane.

Nhym me kunĩ aminêje kum,

—Kati, kon, me'õ, me'õ, anhÿro kumex.

Nhym kam Pedru kum,

—Bẽnjadjwÿr, djãm me krãre: got ga “Mÿj me'õ ne ijã kubêkã kupê”, ane. Me kute gwaj bamã ipõk mex ne kute gwaj bakunoro mõrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhym kum,

—Nã, arým ne me'õwã ikupê. Ipy-mao ne ba arým me'õwão mex ne arým kuma, ane.

⁴⁷ Nhym nija te kute kubê amipdjurmãn kam ta amim,

—Kati, arým ne kuma, anen kam 'ÿr tẽn. 'ÿr tertet tẽn. Umaje tertet tẽn tu mÿrbê tÿm ne kum amijarê. Me ipõkri tu kum amijarênho nõ. Kute 'ã kubêkã kupên ne tãm kam mexkôt kum amijarênho nõ.

⁴⁸ Nhym kum,

—Àpnhĩre nã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx ne. Aje amim ikamnhĩxkumrêx kôt ne ba arým apytã. On adjumar mex ne mã akubyn tẽn, ane.

49 Kum kabēno ãm rã'ã nhym bēnjadjwÿr nhÿrkwã kurÿm me'õja tēn kajpan kum,

—Onĭj arÿm akra ty. Kwãrĭk wãnh ga memã ujarēnh djwÿnhmã akrao ano kator kêt, ane.

50 Nhym Jeju arÿm kuman kum,

—Kwãrĭk wãnh ga akaprĭ kêt ne akrakam adjumar punu kêt. Dja ga tu akra'ã ikamnhĭxkumrēx nhym arÿm akubyn mex ne, ane.

51-53 Nãm ã anen kam mã 'ÿr tē. Tēn kam ũrkwãmã bôx. Nhym me arek abej àmrao kumex. Nhym kam mekmã kum,

—Kwãrĭk wãnh ga me amÿr kêt. Kati, tyk kêtê, nãm ôto nō, ane.

Nhym me arÿm tyk mexkôt omÿn kam Jeju'ã keketo kumex ne aprÿo kumex, ne we,

—Be nãm we, “Nãm ôto nō”, ane.

Nhym kam aminêje me ja nê, mekôt mōrjamē me kute tyk jabej àmrao kumexjamē aminêje me nê. Nhym bep Pedrumē Djuãomē Xijagumē tyk ne nōrja nãmē bãmme ar ajbit ne ar kôt wadjã.

54 Nhym kam Jeju ikra 'amÿn kum,

—Àpnhĭre, kàjmã nhÿ, ane.

55 Nhym kam karō akubyn kum wadjã nhym akubyn tĭn ne ekruX ne kàjmã nhÿ. Nhym kam Jeju nãmē bãm arkum,

—Ar kum mÿjja 'õ ngã gē kukrē, ane.

56 Nhym nãmē bãm ar abenkam no tyn dja. Nhym kam arkum,

—Kwãrĭk wãnh gar memã arēnh kêt. Dja gar tu mekbê udju, ane.

9

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.5; Mak 6.7

1 Nhym kam akati 'õkam Jeju amikôt ba djwÿnho akprō. Kôt ba djwÿnhbê 12ja ne aro akprō. Apÿnh me õ pyka djari kute 'ÿr ar anormã ne aro akprōn arkum,

—Ë, ikabēnkôt dja gar me nêje me karō punu jano. Ne apÿnh me kanê djari me utaro mō. Ba dja ba ar amã ipyma jadjã gar kam ipymao apÿnh me kanê djari meo mexo mōn me

karō punu kute meo ba djari kubê me utaro mō.

2-5 Ar apa, ã, ba ar amã arē. Kwãrĭk wãnh gar anhō mÿjja'õ byr ne o amōr kêt, akajpar djã'õ byr ne o amōr kêt, ajēnh tur ne o amōr kêt, anhō kwÿ krēn djã, anhō pi'ók kaprĭ, anhō kubêkã'õ kwãrĭk wãnh gar o atēm kêt. Dja gar tu anhÿkam mō. Mōn kam apÿnh me õ pyka djari me 'ÿr ajmã. Dja gar me'õ nhÿrkwãkam bôx ne nhÿ, kwãrĭk wãnh ajte amÿ amã me'õ nhÿrkwã 'õ kĭnh ne 'ÿr amōr kêt. Dja gar tu bôx ne kikrekam abôxwã tãm kam tu arek kam anhi kwão dja. Dja gar memã arēnh pan kam arÿm ajte amÿ pyka 'õ'ÿr tēn ajte kikre 'õkam tãm ne. Ne ajte amÿ tēn 'õkam tãm ne. Ne ajte 'õkam tãm ne.

Dja gar krĭ 'õkam bôx nhym me kum ar akĭnh kêt ne kute ar akabēn mar prãm kêt jabej, gar kam arÿm tu amōrkumrēx ne. Tu amōrkumrēx kadjy amiparkã'ã pykawã tatak ne. Aje me kute akabēn mar prãm kêtjao amirĭt nhym Metĭndjwÿnh kute omÿnh ne amÿ 'õkam kute memã pãnh jarēnh kadjy dja gar amiparkã'ã pykawã tatak ne. Dja gar kãj bê memã kum, “Onĭj Metĭndjwÿnh kute ar me bapytãr ne me bakadjy bēnjadjwÿr ne kute ar me bajo bamã”, anhÿro mō. Ne kam kôt meo mexo mō, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã me'ã karōo anen kam mã me'ÿr ar ano.

6 Ar ano nhym kam ar arÿm krĭ kunĭkôt ajmã ne kãj bê memã Jeju'ã ujarēnh ny jarēnho mōn kôt meo mexo mō, apÿnh krĭ kunĭkôt ne ar ajmãn ba.

7-8 Nhym kam bēnjadjwÿr raxbê Erodji arÿm Jeju'ã ujarēnh man kôt ba djwÿnh kute meo mexo mōrja arÿm adjwÿnhdjwÿ ma, ne kam te kute marmã. Nãm me apÿnh kabēno noo biknor mex ne. Nhym te kute mÿjja marmã. Jeju'ã ne me ari kabēn kwÿ jarē: ne abenmã kum,

—Bep Djuão kute ngōnhmã me angjēnhja ne we ajte tĭn ne kato, ane.

Nhym ajte me kwÿ we,

–Me bakukãmãrebê Erij ne ajte kato, ane.

Nhym ajte we me kwỳ,

–Bep Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh amrêbê tyk ne ajte we tĩn ne kato, ane.

Nhym kam Erodji te kute apỳnh me kabẽn ja marmã.

⁹ Ne kam ta amim,

–Ije bep Djuão ne ba arỳm mut krãta. Nhym mỳj me'õ got ja ba arỳm 'ã ujarẽnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumũnh prãme.

Kute tepmẽ djwỳo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ Nhym kam arỳm Jeju kute ar anor nhym ar mõrja ajte akubyn 'ỳr mõn bõx ne kum amijarẽ. Nhym kam krĩmã me umaje ar ajbit aro tẽ. Krĩ nhidjibê Bexadamã ne aro tẽ.

¹¹ Ar ajbit kute o mõrmã nhym ate ajte me kãtãmja kõt krãptĩ:n bõx. Nãm me abenmã Jeju mõrkõt arẽn kam ajte kõt mõ. Djã nãm Jeju me krãptĩ pumũn memã àkrê? Kati, nãm me krãptĩ pumũn kam tu memã kabẽn mex jarẽ. Nãm Metĩndjwỳnh me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute me utar ne ar meo bamã memã arẽ ne kam ajte kõt me kanê pytãro dja.

¹² Nhym kam arỳm me'ã amykry tẽ. Nhym kam kõt ba djwỳnhbê 12ja 'ỳr tẽ. Jeju 'ỳr tẽn kum,

–Ije gop on me ano. Gop on me krãptĩja me ano gẽ me apỳnh krĩmã ajmãn bu'ã krĩ kryremãdjwỳ mõn wãnh kam õ kwỳ krẽn wãnh kam nõn ta amikadjy mỳjja by. Nhym nhỳnh ne mỳjja 'õ ne me kute krẽnmã ne me jakam ar ba. Arwãkam ne gwaj ar baba, ane.

¹³ Nhym kam Jeju kõt ba djwỳnhmã kum,

–Ar ga dja gar mekmã mỳjja ngã gẽ me kukrẽ, ane.

Nhym ar kam kum,

–Ije kati, ar inhõ djwỳbê 5 ne tepdjwỳ amãnhkrut. Jabit. Be, djãm mỳjja rax? Nãr djãm ar imõr ne ije gwaj banhõ pi'õk kaprĩo me krãptĩja kadjy ije djwỳ byrmã? ane.

¹⁴ E kum bep me krãptĩkumrẽx. Me my'ã akrebê 5.000. Nhym kam arkum,

–Ë, dja gar meo 50'ã kabẽn ne me krĩo tẽ.

¹⁵ Nhym kam kõt ba djwỳnh meo 50'ã kabẽn ne me krĩo tẽn me krĩ pa.

¹⁶ Nhym kam Jeju djwỳbê 5ja byn tep amẽ kubyn kãjmã krãn kãjkwa pumũn Metĩndjwỳnhmã õdjãnh jarẽ. Ne kam djwỳmẽ tep kokij ne kam kõt ba djwỳnhmã kungã. Nhym kam amũ memã kungã, me krãptĩjamã kungã.

¹⁷ Nhym me kam kukrẽ. Nhym kam me kunĩ õ kwỳ krẽn kam ajnekumrẽx. Nhym kam djwỳmẽ tepja'ã kãtãm. Nhym kam kõt ba djwỳnh anhyjao atom ne. Djwỳmẽ tep janhyjao atom nhym kam 'ã kãbê 12. Djãm djwỳmẽ tep ngri got.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸ Nhym kam 'õkam Jeju ate mekbê tẽn kam Metĩndjwỳnhmã amijarẽnho nhỹ. Nhym kõt ba djwỳnhbit kuri krĩ. Nhym kam Jeju kute amijã ujarẽnh marmã abej ar kukij.

–Ë, ar imã ijã me ujarẽnh jarẽ ba kuma, ane.

¹⁹ Nhym ar kam kum,

–Ije kum be nãm we me ajo Djuão kute ngõnhmã me angjẽnh djwỳnhja, nhym me kwỳ ajo me bakukãmãrebê Erij, nhym me kwỳ ajo Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh tũm ajte akubyn tĩn ja'õ, ane.

²⁰ Nhym kam arkum,

–Ne ar gadjwỳ mã ne gar imar on? Mỳj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhym kam Pedru kum,

–Kati, abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati. Metĩndjwỳnh amrêbê kute me bakukãmãremã ajarẽnh ga aje me ipytar ne aje ar me ijo abamã amrêbê kute me imã ajarẽnh ba me ije ar akam amako iba, ne arỳm Metĩndjwỳnh ajano ga arỳm bõx, ane.

²¹ Nhym kam arkum,

—Nà, kôto. Kwârîk wānh gar memã ja jarēnh kêt. Dja gar tu mekbê ipudjurkumrêx ne, ane. Ar kute udjurmã ã arkum arēnh tỳxo ane.

²² Ne ajte arkum,

—Ë, dja me prîne ijo ajkê, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk ba dja ba itokry rax ne. Dja mebêngêtemẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnhmẽ kum ikĩnh kêt ne ikanga ne kam tu ibĩ nhym ijã akati amānhkrut ne ikjêkêt ba kam akubyn itĩn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunĩmã kum,

—Gêdja ga me ajõ mã ikôt abikamēnh prãm jabej kwârîk wānh amidjwỳnhbit mar ne amijo kĩnh kêt. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mỳn itokry: ne. Dja ga me ajõ ijã amijakren aje pĩte'y mỳnh mãn prãbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ãn kam myt kunĩkôt ikadjy amiman mã ikôt ajkamẽ.

²⁴ Me kute amidjwỳnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gêdja me tyn kam me biknor tokry djakam tẽ. Nhym bep me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwỳnhbit mar kêt nhym me kute me par jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã.

²⁵ Ne ren me'õ pykabê mỳjja mexja kunĩ, nêkrêx kunĩ ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nẽ? Kati, nãm ren ty nhym ren õ nêkrêxja ren wānh kumex.

²⁶ Godja me'õ ikam pijàm ne ikabēnkam pijàm jabej ba badjwỳ amipānh kam ipijàm ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk gêdja ba amipānh tãwākam ipijàm ne. Dja ba ajte iraxo me awỳr bõx. Ibãmmẽ kadjy mrānh djwỳnh jadjēnhmẽ umao ipyma:n me awỳr bõx. Ibê kumkatio bõx nhym tãmja ikam pijàmja ba badjwỳ arỳm amipānh kam ipijàm ne.

²⁷ Ba me amã arẽ. Ibãm dja ijã bēnjadjwỳr rax mẽ ba ipymao me apytàn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwỳ atĩnri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibēnjadjwỳr rax ne ipymakôt ipumũ.

Mrãmri ne ba ikabēnja, ane. Nãm ã Jeju memã kabēn jarēnh ane.

Jeju adjēho kute amijo amirĩt.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nhym 'ã pi'òk kamrêk pydji nhym aro tẽ, Pedrumẽ, Xijagumẽ, Djuão aro tẽ, krānh'ỳr aro tēn imõkmã aro bõx. Kute Bãmmã amijarēnhmã ne 'ỳr aro bõx. Ne kam Bãmmã amijarẽ.

²⁹ Bãmmã amijarēnh ane dja nhym ajmã nokre o nhym atemã nokre nhym 'ã kubêkadjwỳ aka: ne. Akakam adjēnh ne.

³⁰⁻³¹ Nhym ar my amānhkrut ne kum kabēno dja. Mõjdjēmẽ Erij ar amrêbê tyk, ar tãm ne ar katon kum kabēno dja. Nãm ar adjēnh ne uma:kumrêx ne kum kabēno dja. Jejumẽ ne ar abenmã kabēno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarēnh ane dja. Krĩrãxbê Djeruxarêkam me kute bĩnmã ne ar abenmã arēnh ane dja. Metĩndjwỳnh kute tykmã kum 'ã karõkôt ne ajte ar 'ỳr bõx ne kôt abenmã arēnh ane dja.

³² Nhym Pedru ar õtdjwakumrêx ne arek õto ikwã. Ne kam no tỳx ne kam Jeju pyma, adjēnhkôt omũ nhym amẽ ar kuri ãmjadjwỳ tãm ne. Kam kubêkã jadjēnh ne kam mexkumrêx ne ku'ê.

³³ Nhym arỳm ar amẽ tēm 'ỳr dja nhym Pedru Jejumã kum,

—Bēnjadjwỳr, mrãmri ne bar jakam bõx ne akuri nhỹ nhym mexkumrêx ne. Bar apỳnh ar amã kikre'ã irõx nhipêx, ga anhõmẽ, Mõjdjê nhõmẽ, Erij nhõmẽ. Amānhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabēn'õ mar kêt. Pedru ta ne amikabēn'õ mar kêt kam ãm tu arĩk kabēn ja jarẽ.

³⁴ Kum kabēno ãm rã'ã nhym kam kakrã arỳm prîne aro akno. Nãm kakrã kute prîne aro biknorkam arỳm ar tĩn prãm ne.

³⁵ Nhym kam kakrã kurũm Metĩndjwỳnh arkum kabēn ne arkum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba àpēnh kadjy amijo utàn amim kudja. Tãwã dja gar kabēn man kabēnkôt mrã, ane.

Jeju me karõ punumã bën tỳx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arkum kabën anen anihkrê nhym kam Jejumẽ kôt ba djwýnh ar ate ku'ê. Amẽ ar myja arým mã nhĩ'ãm tẽ.

Nhym akati nhym kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mõ. Aro mõ nhym me krãptĩ ar kutã mõn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkôt omũnhja memã arẽ? Kati, Jeju ar pykabê bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhym me ar kajpa nhym me ipôkri me'õ myja kàj bê kum akij,

—Bênjadwýr, gop ikraja pumũ. Ikra myja ne pydjii.

³⁹ Ota me karõ punu'õ ar ibê ikra paro ba. Nãm 'ýr ban bõx nhym ar ijaêrbê tu amra: ne. Nãm amran rôrôk ne àmnhirêho ikwã, ajmrô prôto ikwã. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prĩne amingã. Kute kum irer prãm kêtumrêx.

⁴⁰ Nã bãm te akôt ba djwýnhjamã ikrao a'uw nhym kute imã ikra pytãr kêtumrêx, te kute imã utarmã te o ane, ane. Nãm ã Jejumã kra jarêho ane.

⁴¹ Nhym kam Jeju me'ýr akêx ne memã kum,

—Ije me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtumrêx. Me ajaxwe. Mã dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba. Nã bãm me awýr bõx ga me ajamakkre kêtumrêx ne prĩne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne ajte bãmjamã kabën ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane.

⁴² Nhym kam 'ýr tẽn pa 'amýn Jeju'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽmrãm nhym ajte me karõ punuja o pyka kôpênãt ne. Kraja o pyka kôpênãt nhym àmnhirêho nõ. Nhym Jeju me karõ punujamã bën tỳx nhym umaje bõm tỳm. Nhym kam Jeju kum krao mex ne akubyn bãmmã kungã.

⁴³ Nhym me kôt omũ, Jeju kute Metĩndjwýnh pymao o mexja me kôt omũ ne ari aben pumũho kumex. Djãm Metĩndjwýnh pyna ngri got.

Nhym me Jejukam no tyn kumex rã'ã nhym Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

⁴⁴ —Gora ar amijamakkrekam ikabên janhô. Ê, ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk gêdja me memã ikanga, ikurê djwýnhmã ikanga, ane.

⁴⁵ Nhym ar kute kabênja mar kêtumrêx. Nãm ar ajmã amakkre nẽ, te kute marmã. Ne kam te kute kukjêrmãn kam pijãm ne.

Jejukôt ba djwýnh kute abenbê bênjadwýr pytãr tẽ.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶ Ne kam kabêno aben japanho mõ, kôt ba djwýnhja kabêno aben japanho mõ. Mýj mýr jabej? Bir, nhýnh kôt ba djwýnhja 'õ gêdja bênjadwýr raxo aben jakre. Ja mýr jabej ne me kabêno aben japanho mõ.

⁴⁷ Nhym Jeju kôt ba djwýnh kute kabêno aben japanho mõrja kute ar tãri amako mar kêt. Nãm tu mũm kuma ne kam me'õ prĩre pa 'amýn amijakýxkôt kudja.

⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ê, gar me'õ prĩreja pumũ, kãtãm mexja pumũ. Dja me'õ ikôpdji'ã kum me'õ prĩreja, me'õ kãtãmja kĩnh ne kam arým badjwý kum ikĩnh ne. Dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum Ibãmdjwý kĩnh ne, Ibãm kute ijanorjadjwý kum kĩnh ne. Ê, me'õ kãtãm mex gêdja ja pãnh bênjadwýr rax ne, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh kute amijo rax prãmjamã kabën jarêho ane.

⁴⁹ Nhym kam Djuão kum,

—Bênjadwýr, ba amã arẽ. Me'õ gwaj bakôt ba kêt'õ ne tu me karõ punu kute me'õo bamã anhidji jarẽ. Kum anhidji jarên me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabên. On kum anhire”, ane. Nãm ã kum anhýro dja, bar arým omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêtumrêx kum, “Kwãrik wãnh”, ane. Nãm ã Djuão kum ane.

⁵⁰ Nhym kam kum,

—Kati, kwãrik wãnh 'ã kum akabên kêt. Ba ar amã arẽ. Me'õ kute ar ajo kurê djwýnh kêt ne arým tu mrãmri ar ajo õbikwa, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Pykabê Xamarijka me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyam arým Bãm kute kàjkwamã o àbirmã arým ò akati 'ÿr bôx 'ÿr. Nhyam kam krîraxbê Djeruxarêmã krà. Nãm te kam mÿjja puma, mÿjja tokry nhyam tu 'ÿr tẽmmã kràn kam 'ÿr tẽ.

⁵² Ne kam 'ÿr tẽmkôt amikukãm kôt ba djwýnh kwý jano. Ar mrãnh ne me bajtem, Xamarijka me jakam bôx ne kam kute Jeju kutêp ikwã djà jabej ne kum ò kwý krên djà jabej nhyam bôx ne kam kam ò kwý krên ne kam nõr kadjy nàràam amikukãm 'ÿr ar ano. 'ÿr ar ano nhyam ar mrãn bôx.

⁵³ Bôx nhyam kam Xamarijka me ja aminêje ar ano. Jejumê kôt ba djwýnh Ar kubê idjaerkam. Ne mekbê idjaer nhõ pykabê Djeruxarê'ÿr mörkam. Kam ne Xamarijka me ja kum ar kurêkumrêx, me kute abeno kurê djwýnh tũmkam. Kam ne me kum ar kurên kum ar kïnh kêt ne tu aminêje ar ano.

⁵⁴ Nhyam kam kôt ba djwýnhbê Xijagumê Djuão ar me omũn kam Jejumã kum,

—Bênjadjwÿr, dja bar kuwy'ã Abãm 'wý gê kàjka kurũm kuwy tÿm ne prĩne me kuga gê me xêr, nẽn, ane.

⁵⁵ Nhyam ar'ÿr akêx ne ar omũn arkum bẽn tÿx ne,

—Kati, kwãrĩk wãnh, ane.

⁵⁶ Nhyam ar kunĩ ajte tu atemã krĩ 'õ'ÿr mõ.

Me kute tu Metĩndjwýnh maro mörkumrêxmã.

Mat 8.18

⁵⁷ 'ÿr mõ nhyam me'õ kum,

—Ë, ba arek akôt tẽ. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh katã ba akôt mrã, ane.

⁵⁸ Nhyam kam kum,

—Ë, ga djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kýjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne òt djà, kute amim pyka kre pumũnhkôt kam òt djà, nhyam bep kati, ba ne ba inhõ kikre kêt, inhikwã djà kêt. Ije amijo inhĩ ne me awÿr irwýk nhÿnh ne inhõ kikre ja? Nhÿnh ne inhikwã djà ja? Kati. Kon, gop ga

amiman kam ikôt atẽm jabej nàr kon arek dja, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'õmã,

—Ikôt tẽ. Ikôt tẽn mã ikôt ajkamẽ, ane.

Nhyam kam kum,

—Adjÿm, Bênjadjwÿr, ibãm kumrêx gêdja ba akubyn tẽn adjà. Ibãm ne ajbir ibê ty, ane.

⁶⁰ Nhyam Jeju kum,

—Gê me kute Metĩndjwýnh mar kêt wãnh me tyk jadjà. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyræk. Gê me wãnh õbikwa tyk jadjà, ane. Nhyam bep ga dja ga ikôt Metĩndjwýnh'ã adjujarênh tẽ, Metĩndjwýnh me akadjy bênjadjwÿr ne kute ar me ajo bamã gêdja ga 'ã adjujarênh tẽ, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

⁶¹ Nhyam me'õjadjwÿr Jejumã kum,

—Bênjadjwÿr, ba dja ba akôt tẽ. Inhürkwã kumrêxkam dja ba inhõbikwamã amijarên kam akôt tẽ, ane.

⁶² Nhyam kum,

—Djãm me purkam àpênh katêri kute kum irer got? Kati, mÿjja wãkam ne me apên apên mrãn tu apên inomã rênhkumrêx ne. Djãm me kute Metĩndjwýnhdjwÿ maro ban konenh kräkàr got? Kati, dja ga tu amim maro tẽn tu maro atẽmkumrêx ne. Dja ga maro mõn mar konenh krãtan kam Metĩndjwýnh nhõ pyka'ÿr abôx kêtumrêx ne. Metĩndjwýnh kute me utàr ne me kadjy bênjadjwÿr ne kute ar meo baja dja ga 'ÿr abôx kêt ne, ane. Nãm ã Bênjadjwÿr Jeju arkum ane.

10

Kute Ar kubê 70 janor.

¹ Nhyam kam Jeju kute arkum arênh nhjukri ajte amim ar kwý rax ne ar umjuw. Me kwýo 70 ne amim ar umjuw. Nãm amim aro aben nhikjê'ã kabên ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhyam ar kukãm mör ne kumrêx pyka kunĩkôt, krĩ kunĩkôt mörmã. Dja ã Jeju ar kudjwa ã ane, ar kudjwa krĩ kunĩkôt bôx mõ.

² Ne kam kute ar anor nhym ar mōr kutā prīne me'ā arkum karō ne arkum,

—Me kute Metīndjwýnh mar prāmja ne me kumex. Nām me kute mrāmri ne bāy arým abōr tyk ne kumexja pyrāk. Nhym bep Metīndjwýnh'ā ujarēnh djwýnh ne ngrēre kute bāykam me āpēnh djwýnh ngrēre ja pyrāk. Kam dja gar me kadjy Metīndjwýnh 'uw gé me'ýr 'ā ujarēnh djwýnh jano gé me kuman kam tu amim kamnhīxkumrēx. Kute mrāmri ne me mrānh ne kute me ō purkam bāy pumūnh ne mrānh ne bōx ne kute kadjy me ō pur djwýnhmā arēnh nhym me kute amū kadjy me kwýmā arēnh nhym me ban kute memā ē ja pyrāk. Dja gar ā me kadjy Metīndjwýnh 'wýro ane.

³ Ē, on dja gar mō. Arým ne ba ije me'ýr ar ajanormā. Ar aje memā ijarēnhmā ne ba ar ajano. Dja gar me kam bōx nhym me ikōpdji'ā ar ajo kurē djwýnh ne kum ar apar prām kumrēx ne. Kute mrāmri ne rop kute mrykī'ātomti kra par prām kumrēx ja pyrāk.

⁴ Ē, dja gar tu anhykam mō. Kwārīk wānh gar anhō katōk'y djā jamānh kēt ne ajēnh tur ne o amōr kēt. Ne aparkā 'ō byr kēt. Dja gar ajamānhkrut'ā kabēn ne pyka kunīkōt aben ngrā. Kwārīk wānh gar apýnh krī djāri kōt ajmā gé me'ō ar ajō kajpan amā kabēno akukrāo ām kēt. Dja gar tu amrānhkōt me'ōmā akabēn jarēnh tēn tu mā tē.

⁵ Dja gar mrān bōx ne me'ō nhūrkwāmā wadjān kam kum, “Gora adjumar mex ne ar aba”, ā ane.

⁶ Dja umar mex prām jabej arým mrāmri akabēnkōt umar mexkumrēx ne. Nhym bep djām kum umar mex prām kēt ne kam ūrkwākam me jamē ro'ā umar punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba.

⁷ Dja gar kikrekam abōxwā tām kam tu arek kam anhikwāo dja. Kwārīk wānh gar bōx ne kikrekōt ar aba kēt. Dja gar kikrekam abōxwā tām kam

gē me ar ajo djuw mex ne ar amā mýjja ngā gar krē, tu kam apijām kētkumrēx ne krēn kōt ikōn adjumar mexkumrēx. Ar aje memā Metīndjwýnh'ā adjujarēnh pānh, ar aje memā 'ā adjujarēnh aku'ēn atyk djā pānh dja gar tu anhō kwý krē.

⁸ Dja gar krī'ōkam bōx gé me kum ar akīnh ne ar akam ukapri jabej ar amā mýjja ngā gar tu krē.

⁹ Krīwākam ar abōxwā, kam me kute ar amā kabēn mex jarēnh tām kam gēdja gar me kanē pytān memā kum, “Arým ne Metīndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytār ne kute ar me ajo ba 'ýr. Arým ne me ajo rām ne ja”, ane. Dja gar ā memā ane.

¹⁰ Nhym bep djā gām ar krī'ōkam bōx nhym me kum ar akīnh kēt ne aminēje ar ajano gar kam tu me ipōkri memā akabēn jarēnh tē. Ne memā kum,

¹¹ “Ē, dja bar me abē me anhō pyka ja amiparkā'ā tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirīt ga me aje omūnh kadjy. Gora me ar ikabēnja ma. Ē, arým ne Metīndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytār ne kute ar me ajo bamā ga me ate amā kīnh kēt ne ar imā, ‘Kati, me ije akabēnwā mar prām kētkumrēx’, ane. Me aje ā ar imā anhyrkam ne bar me abē me anhō pykaja amiparkā'ā tatak ne.”

¹² Dja gar ā memā akabēn jarēnh ane. Ē, ba ar amā arē. Krī wākam me wā ar aje me bē amiparkā'ā me ō pyka tatakja me tām gēdja me tokry rax ne. Metīndjwýnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akatikam godja krīwākam me wā meo bikēnh raxo Xōtōmakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watī:re Koradjikam me wā. Watī:re Bexadakam me wā. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhō pykabē Xirumē Xidōkam ren mýjja rūnhja, mýjja pumūnh kēt ja kwý 'y nhym ren me omūn ren arým amrēbē amim katon ren wānh amijaxwemā ire. Ne ren kute kum irero amirīt kadjy kubēkàbē exopa jangijn ren amijā mro prā tatak ne. Ne ren kam iwýr amijo akēx. Nhym bep kati, inhō

me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamě Bexadakam me gamě me akam ne ba te mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx ga me omũnh kajgon kam ajaxwemã anhirer kêt ne iwýr amijo akêx kêtikumrêx ne.

¹⁴ Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarěnh nhõ akatikam godja me ajo bikěnh raxo me bajtem nhõ pykabê Xirumě Xidõkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krĩraxbê Kapanakam me gadjwý djãm me aje amijo adjãmran aje amijo raxmã? Djãm me aje amijo rax ne aje araxo aje kàjkwa tẽpmã? Kati, dja Metĩndjwýnh aparmã me biknor tokry djãmã me amě ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nã, dja gar aben nhikjê'ã kaběnh ne pyka kunĩkõt ajmãn memã ijarě. Godja me'õ ar akaběnh man badjwý ikaběnh ma. Nym ate me'õ kum ar akurěnh ar akaběnh mar kêt ne badjwý kum ikurěnh ikaběnh mar kêt ne. Dja me'õ badjwý kum ikurěnh ikaběnh mar kêt ne ne Ibãm kute ijanor djwýnhjadjwý kum kurěnh kaběnh mar prãm kêt ne, ane.

Nãm ã Jeju aro 70 ne kute ar anor kutã arkum kaběnh jarěnh anen kam aro aben nhikjê'ã kaběnh ne ar ano, pyka kunĩkõt ar bimãnhmã ar ano.

¹⁷ Nym ar mõn memã Metĩndjwýnh'ã ujarěnh mõn me kaněbê me utãro mõ:n kam akubyn mõ, kĩnhkumrêx ne akubyn mõ. Mõn bõx ne kam Jejumã kum,

–Běnjadjwýr, nã bãm ar akaběnkõt me karõ punu jano nym me karõ punu anhidji jarěnh kajgokambit apymaje prõt ne, ane.

¹⁸ Nym kam arkum,

–Ã, me karõ punu ne gar ano. Nym bep arým ne me karõ nhõ bẽnjadjwýrbê Xatanaj kàjkwa kurũm tẽn tỹm ba arým omũ. Nãm amikrà kêt mex ne tỹm kute na jadjěnh tamikrà kêt mex ne rõrõk ja pyrãk. Gar aje Xatanaj nhõ àpěnh kujaêko amõro aje arým pa nhikjê 'yr rax mexja pumũ.

¹⁹ Be, arým ne ba ar amã ipyma jadjã gar te kangãmě makmẽ mry

kakrit djãkrêja kunĩ 'ã aku'ê nym mýjja ipymaje ajmã ar ajo kêtikumrêx ne. Nym te me bakurê djwýnh pyma gar ipymao tu kujate nym ajmã ar ajo kêtikumrêx ne.

²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karõ punu ar akaběnh pymaje prõt ja ne kajgo. Tãm ne ngrire. Nym bep kàjkwakam Metĩndjwýnh kute ar anhidji'ã pi'õk no'õk ja ne mrãmri rax. Tãm ne kubê kumkatikumrêx. Kam dja gar tu akĩnhkumrêx.

²¹ Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã anen kam arým kĩnhkumrêx ne. Metĩndjwýnh Karõ ne kum kĩnh jadjã nym kam kĩnh rax kato. Ne kam Bãmã amikĩnh jarěnh kum,

–Djũnwã, ota ga anhõ kàjkwan anhõ pyka djwýnh. Amã ne ba amikĩnh jarě. Nã gãm me amikukãm umarmě me kute mýjja mar rũnhjabê mýjja ja pudju ne kam me kute amijo prĩre prãbê amijo rũnh kêtjamã mýjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhýrkam mrãmri mexkumrêx. Adjukaprĩkam ne ga amim me'ã karõ ne arým ã meo ane. Ba kam badjwý ikĩnhkumrêx ne wãm amã amikĩnh jarě. Nãm ã Bãmã amijarěho ane.

²² Ne kam ajte kõt ba djwýnhmã kum,

–Ibãm ne imã kukràdjã kunĩ jarě ba kam ar o iba. Nhýnh ne jakam me'õ prĩne idjãtãri? Kati, Ibãmbit ne prĩne kute imar ne kute arým prĩne idjãtãri. Nym Ibãmdjwý. Nhýnh ne me'õ kute ikudjwa noo Ibãm pumũnh ne kute kukràdjãkõt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prĩne inoo Ibãm pumũn kam idjukabikõt me kwýmã kukràdjã'ã idjujarěnh tẽ. O me kwýmã o amirĩt nym me arým prĩne ikõt kuma, ane.

²³ Ne kam kõt ba djwýnh'ýrbit akêx ne me kãxã ar amakri arkum arěnh arkum,

–Ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Ar ga ne gar anoo mýjja pumũ.

²⁴ Ba gop ar amã arě. Me kute Metĩndjwýnh kaběnh jarěnh djwýnh tũmmě me bẽnjadjwýr tũmdjwý krãptĩ te kute omũnh prãme, ar anoo aje

mýjja pumũnhja te kute omũnh prãme, ne ar ajamako aje mýjja marja te kute marmã. Nhym bep kati, ar gajbit ne gar anoo mýjja pumũnh kêt kwý pumũn mýjja ma. Ar ga ne gar akĩnhkumrẽx ne, ane.

Me'õ kum kurê djwýnh kaprĩn o djuw mex.

²⁵ Nhym kam akati 'õkam Mõjdjê kukràdjà mar djwýnh'õ Jeju kabẽn maro nhỹ. Kabẽn maro nhỹn kàjmã dja. Mõjdjê kukràdjà mar djwýnhja kàjmã dja. Kute Jeju no mex jabej kabimã kàjmã dja. Kute Mõjdjê kukràdjà jabej Jeju kukjêrmã, Jeju kute kukràdjà kupa'ã arẽnh kadjy nàrà m ne amikadjy kàjmã 'yr djan kum kabẽn ne kum,

—Bẽnjadjwýr, mã gêdja ba amijo nhym kam Metĩndjwýnh pãnh imã itĩn rã'ã rã'ão itĩnmã imã arẽ? ane.

Nhym kam kum,

²⁶ —Mã ne Mõjdjê kukràdjà'ã pi'õk no'õk kute? Mýj ne ga kam omũn arým ama? ane.

²⁷ Nhym kam Mõjdjê kukràdjà mar djwýnh Jejumã kum,

—Nãm,

“Me anhõ Bẽnjadjwýr djwýnh, me Atĩndjwýnh dja ga amã kĩnh, amã abêo katat me kunĩ, mýjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwýnh jabêmã? Kati, ajamak, akad-jwýnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê.

Ne ajte amã amibu'ã me ja jabê. Kute ga amã amijabêja pyræk dja ga ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Nãm ã Mõjdjê kukràdjà'ã me bamã pi'õk no'õko ane.

²⁸ Nhym Jeju kum,

—Nà, kôt ne ga arẽ. Dja ga ã ar o anhýro aban kam arým tu atĩnkumrẽx ne, ane.

²⁹ Nhym kam Mõjdjê kukràdjà mar djwýnh õkre kadjwýnhbê amim,

—E kum kati, imã Metĩndjwýnh jabê rax kêtê, ne imã ibu'ã me ja jabê rax kêtê, ane. Ne kam pijàm ne amijã maje,

—Nhym ne ibu'ã dja ba imã abê? ane.

³⁰ Nãm Jeju kukij nhym kam kum,

—Ë, me'õ ne Djeruxarẽ kurũm krĩraxbê Djeriko'yr ruw. Ne kam tẽ. Tẽ nhym kam arým me àkĩnhĩ wýnhrà m kum nõn tẽmràm o arĩn kubê kubêkãmê kubê mýjja kunĩo prõt ne kam titik ne mã prõt ne. Nhym kam wãnh wakrekam tyko nõ.

³¹ Tyko nõ nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh'õ pry'ã tẽ. Tẽn omũn kam irôbê apan mã tẽ.

³² Nhym mekbê Rewi'õ, adjwýnhdjwý Metĩndjwýnhmã àpênh'õ kôt tẽn adjwýnhdjwý tãm ne. Nãm 'yr tẽn irãn omũn tẽn irôbê apan mã tẽ.

³³ Nhym bep me'õ, Xamarijka me ja 'õ ne arkôt tẽ. Xamarijka me ja kute me bajo kurê djwýnh ja 'õ ne arkôt tẽ. Arkôt tẽn 'yr bõx ne omũn kam kum kaprĩ ne. Omũn kam rerek ne kum kaprĩ.

³⁴ Ne kam me kute o tým ne kute titik kurêje kute apýnh kà rênhja kum oy. Kadjwati kangõo kum oyn kam ajte mýjja kute rõny kangõ pyræk kum oy. Ne kam kubêkào kupu. Prĩne kupun kam ta õ mryja'ã kudjin o tẽ. O tẽn atemã me'õ nhũrkwã'yr o bõx ne kam prĩne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhym akati nhym kam pi'õk kaprĩ raxja amẽ kaba. Õ kikre djwýnhjamã kaban kum kungãn kum, “Ë, dja ga prĩne imã tãmjao djuw mexo dja, prĩne ikutêp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'õk kaprĩ krẽn jabej ba kam bõx ne arým ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibõxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarijka me ja'õ kum kurê djwýnh kaprĩn o djuw mexo ane.

³⁶ Gop imã arẽ. Nhỹnh ar 'õja ne kute o kamy? Djãm tẽm ne kute omũnh ne irôbê àpanhja? Nàr kon, djãm kôt tẽmja? Nàr kon djãm Xamarijka me ja'õ?

³⁷ Nhym kam kum,

—Nà, me'õ kum kaprĩja. Me'õ kum kaprĩja ne o kamy, ane.

Nhym kam kum,

—Nà, kôto. Nà, ga kam gadjwý tèn ã kudjwa akurê djwýnho anhýro aba, ane. Nãm ã Jeju Xamarijkam me ja'õ ukaprîkôt kute kurê djwýnho kamyja'ã ujarênho ane.

Matamê Marij'ã ujarênho.

³⁸ Nhyam kam Jeju ar mã mõn kam atemã krî 'õkam bõx. Kam ne me'õ nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprîkumrêx ne kam Jejumã kum,

—Amrê inhûrkwãmã tèn kam anhõ kwý krên kam nõn akõkam kôt, ane.

Nhyam kam kum,

—Ã, aj mã, ba kam wãm akôt tẽ, anen kam ûrkwãmã tẽ. Ûrkwãmã tèn kam 'ýr wadjân nhý.

³⁹ Nhyam Mata kanikwýnhbê Marijja nhý. Arek Bënjadjwýr'ýr tèn parbê nhýn kam kàjmã kôt õkren kabên maro nhý.

⁴⁰ Nhyam Mata àpênh ra:x ne. Jeju õ kwý krên mex kadjy ne àpênh raxo djan kam Marijmã kabên ne. Marij kute kôt kum mýjja 'õ kupênhmã. Ne kam Jeju'ýr tèn kum,

—Bënjadjwýr, djãm aje imar kêt? Ikanikwýnh ne ikôt àpênhmãn ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mýjja kupênho iba. On amrê ano gê tèn gop ikôt apê, ane.

⁴¹ Nhyam kam Bënjadjwýr kum,

—Àpnhîre, àpnhîre Mata. Nã gãm ari mýjja man kam akabên wã jarê. Nã gãm mýjja krãptî kupê ne kôt mar ar o aban kam adjumar punu.

⁴² Nhyam bep mrãmri mýjja pydji ne mexkumrêx. Tãm ne arým Marij o nhý. Nãm ikabên maro nhý. Ja ne mexkumrêx. Kwãrîk wãnh arek ikabên maro nhý. Wãm ije awýr anor prãm kêtê. Gêdja arek ikabên maro nhýn prîne ikabên man kam o biknor kêtumrêx, ane. Nãm ã Jeju ane. Tãm ne ja.

11

Ar kute Metîndjwýnhmã kabên'ã arkum karõ.

Mat 6.9

¹ Nhyam kam Jeju akati 'õkam Metîndjwýnhmã amijarênho dja. Kum

amijarênho djan kum amijarênho pa nhym kam kôt ba djwýnh'õ kum,

—Bënjadjwýr, gop ar imã arê. Ar ije Abãmmã amijarênho kadjy gop ar imã arê. Mã dja bar kum ikabên ja o? Djuãobit ne kôt ba djwýnhmã kabên'ã karõ. Gadjwý dja ga ar imã 'ã karõ bar akudjwa Abãmmã amijarênho iba, ane.

² Nhyam kam arkum,

—Ë, dja ga goja ar aje Metîndjwýnhmã amijarênho kadjy kum,

“Djünwã, gê me ame:xo amex man amim ajarên abenmã ajarê.

On me kadjy abënjadjwýr ne ar meo aba.

³ Myt kunîkôt ar ijajkwa mãnhkutã mã ar imã inhõ kwý krên djã ngã.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwý dja me'õ ar ikam amikrà bar akôt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imã axwe'ã àpnên katã ga ga ar ijo týt bar mebê idjãm týt ne ijaxwe kêt. Tãm ne ja.”

Dja gar ã kum anhýr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam aje ar kute Metîndjwýnhmã amijarênho 'ãno ãm kadjy arkum kabên jarên arkum,

—Ga ren ar ajõ anhõbikwa'õ ajbir bõx, akamãt kó ipõkri bõx ga ren aje kadjy mýjja'õ byrmã tèn ren anhõbikwa 'õmã kum, “Nãr, imã angã, inhõ djwý 'ãmro amãnhkrut ne ikjêkêt imã 'õ ngã gê inhõbikwa kukrê. Nãm iwýr y:n kam ajbir bõx. Ba kam kadjy mýjja jabej tẽ. Kadjy inhõ mýjja kêtumrêx ba kam kadjy ije akutã djwý kwý byrmã tẽ. Gop on imã angã.”

⁷ Nhyam ren anhõbikwaja arek õto nõr prãme ren amã,

—Kati, inhõtdjwaa. Ije amã õr prãm kêt. Arým ne ba kikre'ã ijê ne arek ikrao inhikwã. Kàjmã idjãm prãm kêtê. Amũ dja ga tẽ gê me'õ amã 'õ ngã, ane.

⁸ Bir be, ba ar amã arê. Ga kam ren arek 'ã adjà'wýro dja, mã 'ã 'uw nhym kam ren arým kàjmã djan ren,

“Ba on kum kungã gê wãm o tẽ ba gop ikujrẽnh kêt ne gêt arek inhõto nõ”, ane.

Djãm ar aje abeno anhõbikwakam ne amã kungã? E kum kati, ã, aje mã 'ã 'wýrkam ne amã kungã. Apijãm kêt ne aje 'ã 'wýr 'ãno adjãmkam ne amã kungã, ar atu mãnhkutã amã kungã.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amã, “Dja gar tu mýjja 'ã 'uw, mã mýjja'ã 'wýro tẽ nhym Metĩndjwýnh arým ar amã kungã. Gar aje mã mýjja jabej ne kam arým kum akatorja pumũ. Ne kam ajte mã kikre kabem õ kikre djwýnhmã akabẽno aku'ê nhym arým kute ar amã kikre 'ã 'yrja pumũ.” Dja gar ã Metĩndjwýnh 'wýro ane.

¹⁰ Be, me kute mýjja'ã 'wýr 'ãno ãmjã dja arým Metĩndjwýnh memã kungã. Gar me kute mýjja jabej ne kum apõxja pumũ. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekremã kabẽno ku'ê nhym arým me kute memã kikre'ã rênhja pumũ. Dja gar gadjwý ã mýjja'ã Metĩndjwýnh 'wýro ane nhym arým ar amã kungã.

¹¹ Nhýnh ne ar akra'õ tẽn tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã?

¹² Ne õkrẽnẽ'ãnh ngrẽ'ã ajuw gar kum makre ngã? Arkati.

¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramã mýjja mex nhõrja pumũ. Nhym bep kãjkwakam ar Abãm mextire ta gẽdja ar amã amũ mýjja mex nhõro ar ajakren ar amã Amikarõ ngã. Gẽdja gar Metĩndjwýnh Karõ'ã 'uw nhym tu ar amã kungã, ta mextire ne ar baja gẽdja ar amã Amikarõ ngã, ar amã Amikarõ jano, ane. Nãm ã Jeju me kute mýjja'ã Bãm 'wýr nhym õdjãnhkõt kute memã Amikarõ nhõrmã ã memã 'ã ujarẽho ane.

Me kute Jejuo Xatanaj nhõ àpênh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhym kam me karõ punu ar me'õo ba nhym kabẽn kêtumrẽx ne. Me karõ ajmã ajkwa o nhym kabẽn kêtumrẽx ne. Nhym kam Jeju bõm kumẽ. Bõm kumẽ nhym arým mã tẽ nhym arým kabẽn ne. Nhym me

kam ari aben pumũn Jejukam no tyn kumex.

¹⁵ Nhym bep me kwý ne me abenmã kum,

—Kê, djãm Metĩndjwýnh kabẽnkõt? Kati, Bedjêbu. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrbê Bedjêbu kabẽnkõt uma proo ne ar bõm me karõ rênho ba, ane. Xatanaj nhidji 'õbê ne Bedjêbu.

¹⁶ Nhym ate me kwý kum,

—Goja on mýjja'õ nhipêx ba me omũ, Metĩndjwýnh pyma proo mýjja pumũnh kêt goja 'õ nhipêx ba me omũ, ane. Jeju kute Metĩndjwýnh pyma proo kute mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx mar jabej ne me kute kabimã kum ane.

¹⁷ Nhym Jeju ta prĩne me õkre kadjwýnhbê me kabẽn ma, me kute Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ rênho ba anhýrja me kadjwýnhbê prĩne kuman kam memã kum,

—Godja me õ pyka tãmkam abeno kurê djwýnh mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arým amijo ajkẽ. Nhym ren me ta ýrkwã tãmkam abeno kurê djwýnh mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arým abeno apêx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwý ta õ àpênhmẽ ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurê djwýnh, mã ne ren me kam nẽ? Mã ne ren Xatanaj nẽ? Nãm ren anen kam ren arým abeno apêx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ punu rênho ba”, ane. Ije gẽdjãm Xatanaj ta ajte jãm õ àpênho akẽx ne ar bõm rênho ba.

¹⁹ Ba ren Bedjêbu kabẽnkõt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhym ren mýj me'õ kabẽnkõt ne me anhõ àpênh bõm ar me karõ rênho ba? Ar jadjwý ne ar bõm me karõ rênho ar o ba. Djãm ar adjwýnhdjwý ne ar we Xatanaj kabẽnkõt ar bõm me karõ rênho ba. Ga ren me arkum ja jarẽ nhym ren ar me amã, “Ije tõ djãm Xatanaj ta kute õ àpênho bikênho ba got.”

²⁰ Nhym bep kati, Metĩndjwýnh pyma proobit ne ba ar bõm me

karõ punu rênho iba. Ga kôt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apytâr ne me akadgy bẽnjadwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ.

²¹ Ba ajte atemã me'õ'ã amijakre ga me ama.

Me'õ ne õ kikkrekam kruwmẽ rop'io nhỹ ne o õ nêkrêx pytân o nhỹ. Umao amim õ nêkrêx pytân o nhỹ. Nhym me'õ ajmã kute õ nêkrêx o kêtumrêx.

²² Nhym bep atemã me'õ kute umao akrenh mex ne tu bõx ne kruw tâ o tým ne kubê kunĩo pôx ne kam kubê nêkrêxo prõt ne, kubê mýjja kunĩo prõt ne. Kute umao õ nêkrêx pytâr ne o ýrja tu kubê o prõt ne memã kungrã. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptân kubê õ krito iprõt ne.

²³ Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ikôt àpênh prãm kêt ne arým Xatanajkôt apê. Dja me'õ kum ikĩnh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kĩnh kêt ne kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã”, anen arým Xatanajkôt apê, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁴ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarên memã kum,

—Me karõ punu pydjín kute ar me'õo baja ne arým kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtum ar mrã, te ajte kute me'õmã àr ne tyk djã kêtumã ar mrãn kam akubyn kute ar me'õo ba tũmja'ýr tẽ. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwã kurũm ikatorja ajte 'ýr tẽ”, ane. Kute ar me'õo ba tũm'ã ne ũrkwã jarẽ.

²⁵ Ne kam amim ba djã tũmja'ýr tẽn bõx ne omũ nhym arým mexkumrêx. Me karõ 'õ kute o ba kêt nhym prĩne kadjwýnhbê mex ne arým kam mýjja katãt.

²⁶ Nhym kam kadgy mã me karõ punu'ýr tẽ. Ne kam mekam me kwý japrõn 'ýr meo mõn meo bõx. Nãm me karõo 7 ne o bõx ne me'õ jamã meo wangij nhym kam me kam ar ba. Kute me karõ punuo 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar

o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kàjbê punuri ne kàjbê punu nhym bep kute o 7 ne o bõxja ne arým o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarênho ane.

²⁷ Nãm memã kabẽno ãm rã'ã nhym me ipõkri me'õ nire kãj bê kum kabên ne kum,

—Õ kum anãbit ne kĩnhkumrêx. Abê bẽnjadwýr raxkam ne ga anã tikkremã wadjàn ruw ne anã kã kaõ nhym anã kĩnhkumrêx ne, ane.

²⁸ Nhym kum,

—Bep me kute Metĩndjwýnh kabên mar ne 'ãno ãm ne kute kôt amijo baja, me tãm gêdja me mrãmri kĩnhkumrêx ne, ane.

Me kute Jeju kute mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhym kam me Jeju'ýr ban bõxo dja. 'Ýr ban bõxo djan 'ã aben pydjio mõn o mõn o mõn ã'ã utĩ: ane. Me kute õbê kum,

—Goja on mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũ, anhýr jamã ne Jeju,

—Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrêx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrêx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipêx kêtumrêx ne. Ë, mýjja pydji dja ga me omũ. Gêdja ba ty. Nhym ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba akubyn itĩn ne ikato ne kam me amã Metĩndjwýnh raxo amirĩt ne. Ga me me bakukãmãrebê Djõnaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhym 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt nhym ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabê Niniwekam me ja'ýr tẽm ne kute memã Metĩndjwýnh raxo amirĩtja pumũ.

Badjwý ije amijo inhĩ ne me awýr ibõx gêdja ba ty ne akubyn itĩn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metĩndjwýnh raxkõt ama.

³¹ Godja Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarên nhõ akati kato nhym kãjkwa nhirê kurũm bẽnjadwýr

ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarë. Mýkam? Bir, amrëbê ne me bakukãmãrebê Xaromão no mexkumrëx ne kute prïne mýjja mar. Bënjadjwýr rax. Nhym arým bënjadjwýr nija arým 'ã ujarënh ma. Arým Xaromão'ã ujarënh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kãjkwa nhirê kurũm 'ýr tën bõx. 'Ýr bõx ne kam prïne kabën ma. Ê, ba ne ba Xaromão kurãm irax. Nã bãm iraxo bõx, jakam, me akam bõx ga me imar kêt ne, ikanga mex ne. Kam dja bënjadjwýr nija me amã axwe jarë.

³² Nhym Niniwekam me jadjwý me amã axwe jarë. Godja Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarënh nhõ akati kato nhym Niniwekam me ja ajte apõx ne kam me akamingrãnymã axwe jarë. Mýkam? Bir, Djõnaj ne kãj bê memã Metĩndjwýnh'ã ajarë nhym Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akëx ne. Ê, ba ne ba iraxo Djõnaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me ja dja me akubyn apõx ne arým me amã axwe jarë”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Metĩndjwýnh kabën kõt amijo ba'ã ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memã irã jarë ne memã,

–Djãm me kute ngõnhpõkmã angjënne ne kute mýjja 'õkõt o bipdjur got? Ne kute kào 'ã pro got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kënham umjuw nhym memã kikre kre kurwýo ku'ê. Nhym me mrãn wangij nhym memã irãkumrëx.

³⁴ Nhym me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumũnh. Dja ga me ajõ ano mex, ajmã ano kute kêt jabej arým mrãmri arĩt týxkumrëx ne aje mýjja pumũnh. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. Nhym bep dja ga ano rã, ano punukumrëx jabej arým arĩt kêt ne aje mýjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kõt tykkam

mrãnh punu, mrãnhõ bikar mrãnh ja pyrãk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metĩndjwýnh kute me amã amikukràdjã jarënhkõt amijo aba. Gêdja ga me kõt amijo aba kêt jabej, kute me amã amikukràdjã jarënhja kõt amijo aba kêt jabej arým aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, me aje me'õ akamãt kõt tyk týxkam mrãnhõ bikar mrãnh ja pyrãk.

³⁶ Nhym bep dja ga me mrãmri Metĩndjwýnh kabën kunĩkõt amijo abakumrëx ne kam me aje me'õ mrãmri ngõnhpõkti nhirãkambit mrãnh ne kam akamãt kõt tykkam mrãnh kêtumrëx ja pyrãk.

Jeju mekbê pardjêumã bën týx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nãm memã arënh pa nhym kam mekbê pardjêu'õ kum,

–Amrë ikõt tën ikutã anhõ kwý krë, ane.

Nhym Jeju kum “Ã” anen kam kõt tën ýrkwãmã wadjàn nhý.

³⁸ Kute aminhikra ku'õnh kêt ne nhý nhym omũn kam õkre kadjwýnhbê amim,

–Ije tô mýj nã? Ije kum bep kute me bakukràdjãkõt aminhikra ku'õnh kêt. Õ kwý krën kadjy kute aminhikra ku'õnh kêt, ane.

³⁹ Nhym kam Bënjadjwýr kum,

–Kê, me abê pardjêu ne ga me ijã akabën ne anhõkre kadjwýnhbê amim, “Kute me bakukràdjãkõt aminhikra ku'õnh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajëx ne we amijo akabën mex. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngõnh krãmê ngõnh puror nhĩbũmbit põnh ne kute kre põnh kêt nhym krekam mýjja kakrãtyk pyrãk. Be, nã gãm me ã we katãt amijo abao ane. Nhym kam me me akrãkãbit pumũ nhym kam kute me amex pyrãk. Nhym bep kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbê ne me amã me õ nèkrëx prãm ne 'ã angryk ne ajaxwe'ãbit aje amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rã'ãja.

40 Me ano kêt-kumrêx. Djã nãm me anhipêx djwýnh me akrâkâbit 'y? E kum kati, nãm me akadjwýnhdjwý 'y. Kam ne kute prĩne me akadjwýnhbê me apumũnh ne kum me akadjwýnhbê me amex prãm-kumrêxja.

41 Nã gãm me we amijo akabên mex ne, ne amijo katàt amrãnh, bep kati, me akadjwýnhbê apunu. Dja ga me me 'uwtĩmãdjwý anhõdjãnh ne me 'uwtĩkam adjukaprĩn memã mýjja ngãn kam arým akadjwýnhbêdjwý amexkumrêx ne, akrâkãmê akadjwýnh kunĩ mexkumrêx ne, me 'uwtĩkam me adjukaprĩkam.

42 Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam mõ. Watĩ:re. Mýkam? Me aje Metĩndjwýnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam aje mýjjabê kumkatija aje kum õr kêt-kam. Nã gãm me mýjja kakrit, õmrõ djãnh djã, pi'õmê djwý kakrit kunĩ ne ga me Metĩndjwýnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam ga abêngõkreja amã abê kêt ne katàt meo aba kêt-kumrêx ne. Me aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrêx. Mýkam ne ga me mýjja raxjadjwý kum õr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metĩndjwýnh jabên katàt meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmãn ate mýjja kakritbit ma.

43 Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam mõ. Watĩ:re. Mýkam? Me aje amijo rũnhbit mar prãm-kam. Me kute aben pydji djãkam me amã me bẽnjadjwýr rũnh krĩ djãbit kĩnhkam. Nhym me me ipõkri me kute me amã kabên ne me amã rũnh jarẽho kumex jabit ne ga me amã kĩnh.

44 Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam mõ. Watĩ:re. Mýkam? Me aje pyka krã pyrãkkam. Nã gãm me aje pyka krã arým biknor ne pyka mẽ bĩmrãk ne kute pykakumrêx pyrãk. Nhym me kute mar kêt ne tu iby mrãnhja pyrãk. Ne kam kadjwýnhbê ne punu, kadjwýnhbê ne mýjja kro. Nã gãm me ã akadjwýnhbê apunu ane nhym me kute me amar kêt. Nãm mýjja 'êx ne krãkâbit mex ne kam

kadjwýnhbê ã punu ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêu jaxweo amirĩto ane.

45 Nhym kam me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh'õ Jejumã kum,

—Ë, bẽnjadjwýr, nã gãm me badjwý me ijapry. Nã gãm akabên jao me badjwý ã me ijo ane, ane.

46 Nhym kam Jeju kum,

—Ije nã, me aje Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhdjwý dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam mõ. Watĩ:re. Nã gãm me akabên kajgoobit ar memã Metĩndjwýnh kabên jarẽho aba. Djãm Metĩndjwýnh kabên? Kati, me ga akabêno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kõt ar aba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Ije mã dja ba me nẽ”? ane. Me aje ã meo anhýrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rũnhõ atom ne kam kute kãjmã memã arĩ kêt-kumrêx ne kute memã tur kêt-kumrêx ne kute me ibũm nêje kum katy kêt-kumrêx ja pyrãk.

47-48 Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam mõ. Watĩ:re. Mýkam? Me amã Metĩndjwýnh kabên jarẽnh djwýnh par prãm-kam. Me akukãmãre ne Metĩndjwýnh kabên jarẽnh djwýnh kwý pa:, ga me kam anhingêt nhimry krã prĩne kum o djuw mex ne. Me anhingêt-bê Metĩndjwýnh kabên jarẽnh djwýnh par djwýnhmẽ me aje aben pyrãk. Me akukãmãre kute me parja ne ga me omũn kam kõt amijo mõn kam we imry krã prĩne kum o djuw mex ne.

49 Kwãrĩk rã'ã. Metĩndjwýnh ta ne no mexkõt, ta kute amim 'ã karõkõt arým me amã, “Ë, dja ba me amã ikabên jarẽnh djwýnh janon inhõ àpênh jano ga me kwý pan kwýo ajkê”, ane. Djã nãm kupa'ã arẽ? Kati, kõnh ne kum kudji. Ga me aje me paro amõrja pumũ. Kam ne Metĩndjwýnh arým pãnh jarẽ.

50 Me akukãmãremẽ ne ga me me kraxrũm Metĩndjwýnh kabên jarẽnh djwýnh paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩn o tẽ. Nhym Metĩndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarẽ.

⁵¹ Nã gãm me akukãmãre Abeu bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽm tãmtã: jakam arek o tẽ ne kam Djakarij'ÿr bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimẽ õ ngõnho ki kaêxkam kubĩ.

Nà, ã, ba me amã arẽ. Metĩndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arým pãnh jarẽ. Me ga dja Metĩndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkẽ.

⁵² Me aje Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh dja ga me ã me biknor tokry djãkam mõ. Watĩ:re. Ga me aje memã Metĩndjwýnh kabẽno amirĩto atẽmmãn ate ajte mekbê udju. Nhy m me te kute amim Metĩndjwýnh marmã. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute mekbê kikre'ã ijên nhĩãm kam o kajkep djã rẽnh nhy m me te kute kikre'ã rẽnh ne ngjẽnh prãme kapõtã ku'êja pyrãk. Ga me kam ga Metĩndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptã, ane. Nãm ã Jeju memã bẽn tÿxo anen kam katon mã tẽ.

⁵³⁻⁵⁴ Nhy m kam mekbê pardjêumẽ me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ Jeju jabej rĩt mõ. Jeju kute Mõjdjê kukràdjã'õ kupa'ã arẽnh jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kabẽn'ã kum apnên ajte kum,

—Goja rã'ã ajte arẽ, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arẽnh nhy m me kute o tÿm ne bĩnmã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kabẽn punu nhõrmã. Kute kabẽn punu 'õ jarẽnh nhy m me kute 'ã kabẽn punu nhõrmã te abej umaro dja.

12

Kute memã kum, “Amã me uma kêt” jarẽnh.

Mat 10:26

¹ Nhy m me Jeju'ã bikprõnho dja. 'Ã bikprõnho djan o djan o djan ã 'ã utĩ: ane. Kute pi'õ pyrãk. Ne ã ãm ta aben par'ã ku'ên ã ta ikjêo aben rẽ, me krãptĩkam. Nhy m kam Jeju amikõt ba djwýnh kumrẽxmã kum,

—Gora ar aminêje me wã pumũ, aminêje mekbê pardjêu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'êx ne kute mex pyrãk. Nhy m bep kati, me kadjwýnhbê ne me punukumrẽx. Me õkre kadjwýnhbê ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karõ. Me axwe kute djwý nhigot djã pyrãk. Gêdja amũ me'õ'ÿr bõx ne amũ me'õ'ÿr bõx ne amũ me'õ'ÿr bõx ne ã mekmẽ amrã ne ã me kunõ tuknĩ. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane.

² Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ã amirĩt ne. Nhÿnh ne mÿjja bipdjur'õ me kute omũnh kêt mã? Ne me kute mÿjja pudjur'õ mar kêt mã? Adjÿm, dja ã kunĩ amirĩt ne. Dja mÿjja pudjur, mÿjja o bipdjurja ã kunĩ amirĩt ne.

³ Dja gar te akamãt kô tykkam abẽn prĩkam abenmã mÿjja jarẽ nhy m me ã tu irãri arẽnho kumex. Dja gar te amijã ijê, kikre kadjwýnhbê amijã ijên ajte aben jamakri ajajkwa momokkam abenmã mÿjja jarẽ nhy m me tu kãj bẽ abenmã arẽ. Dja amirĩt ne. Dja me kuman kam kãj bẽ abenmã arẽ, kikrekõt arẽnho ipõk ne, ne ngãbê abenmã arẽ.

⁴ Ë, ar apa, inhõbikwa ar, ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh ga ar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt.

⁵ Kati, ba ar amã arẽ. Me'õ pydji dja ga ar amã uma. Kute me bĩn ne kute ijukri me biknor tokry djãkam me rẽnh, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arẽ, Metĩndjwýnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ë, mã ne kwênhne pãnh kute? Kwênhne ne pãnh ngri:re. Kwênhne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt kam pãnh birãm ngõnho pi'õk kaprĩ amãnhkrut. Nã, tãm. Nhÿnh ne Metĩndjwýnh kwênhne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mÿjja kakrit, te kubê kwênhne nhy m prĩne o djuw mex ne.

⁷ Be, ar ja man atĩn prãm kêt. Ar ga ne gar kwênhne kurãm abẽ kumkati. Ar ga ne gar abêngõkre ne

anhĩ p̄nhkôt kwênhne krãptĩ kuràm arax. Be, kute kwênhneo djuw mexja pumũ. Nhym bep ar ga. Ar ga dja prĩne ar ajo djuw mex ne. Ga prĩne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mỳjja'õ kubê biknor kêt. Nhỹnh ne mỳjja'õ kubê akuno? Ga kute me bakĩ'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, “Kwãrĩk wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mỳjja pyma kêt”, ane.

⁸ Ba ar amã mỳjja 'õdjwỳ jarẽ. Me kute amijo ipytàr ne kute me krãptĩ nhipôkri kute, “Nà, ba ne ba arým amijo Jeju pytà”, anhỹrja gêdja ba badjwỳ ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk badjwỳ Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh nhipôkri, “Nà, ba inhôbikwa ne wã”, ane. Dja ba ã ane.

⁹ Nhym bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, “Ije bep ije tãwã mar kêt”, anhỹr, me tãm gêdja ba badjwỳ amipãnh Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh nhipôkri, “Ije tãwã mar kêt”, ane.

¹⁰ Ë, gêdja me'õ ijã kabên ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk, dja me'õ ijã kabên nhym Metĩndjwỳnh tu o aknon mar kêt ne. Nhym bep me'õ kute Metĩndjwỳnh Karõ japry, tãm gêdja Metĩndjwỳnh mar rã'ã rã'ã ne, mã kam ngryk ne.

¹¹ Dja me ĩ ar ajo ajkê. Gêdja me ar apa 'amỳn mekbê idjaer bikprõnh djà'ỳr ar ajo bõx. Ne kam ajte me bẽnjadjwỳr krĩ djà'ỳr ar ajo mõ. Dja me ar apa 'amỳn ar ajo mõn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjêro nhỹ. Kwãrĩk wãnh gar ajõ, “Ije, mỳj dja ba ikabên nẽ? Mỳj dja ba arẽ? Mã gêdja ba gêt ikabên on arẽ”, anhỹr kêt. Dja gar tu ate akrãn amikam atĩn prãm kêt.

¹² Metĩndjwỳnh Karõ ta dja ar amã kabên jarẽ. Me kabem adjãmkam dja amã kabên jarẽ gar kam kabẽno akabên ne memã akabên jarẽ. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã kabên jarẽho ane. Me kute kôt ba djwỳnho bikên nhym ar kute memã kabên jarẽnhmã ã arkum anhỹr djwỳnhràr kabên

jarẽho ane.

Me'õ nhõ mỳjja raxmã Jeju kute kabên jarẽnh.

¹³ Nhym kam me krãptĩ nhipôkri ne me'õ kãj bê kum,

—Bẽnjadjwỳr, gop ikamymã arẽ gê imã nèkrêx kwỳ ngã. Ibãm tyk kutã ne ar imã nèkrêx'ã karõ bar ije ar o ibamã nhym ikamy bõx ne tu jãm o amijakren utàn mã o mõ. Kute imã kwỳ nhõr kêtumrêx, ane.

¹⁴ Nhym kam Jeju kum,

—Ije mỳj me'õ kabênkôt gêdja ba aben nêje ar akukrà. Ne mỳj me'õ kabênkôt gêdja ba akamy kutã nèkrêx kwỳ byn amã kungã? Djãm kadjy ne ba me awỳr tẽ? Kati, ane.

¹⁵ Ne kam me kunĩmã kum,

—Gora me amijãno djan amã nèkrêx prãm kêt. Kwãrĩk wãnh ga me anhõ nèkrêx rũnh ne anhõ nèkrêxo adjaptàr ne ar o aba kêt. Djãm me kute amim nèkrêxo aptàr ne o bakam umar mex got, kôt me kĩnh got? ane.

¹⁶ Ne kam memã me'õ'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã,

—Me'õ ne õ nèkrêx krãptĩ ne õ purkamdjwỳ djwỳ krãptĩ. Bàygogoremẽ bãyrmẽ djwỳ kunĩ ingrõ:t ne kumex.

¹⁷ Nhym kam, “Ije, mã dja ba on? Nhỹnh gêdja ba inhõ bãygogomẽ bãy kumexjao atom ne 'ã man ar o iba”? ane.

¹⁸ Ne kam amim, “Goja, nà, gêdja ba bãygogo nhõ kikre kryreja ngrãn kam ajte akãjbê rũnh nhipêx ne kam kam o atom ne kumex ne.

¹⁹ Ije nà, dja ba o ane nhym arým mrãmri inhõ nèkrêx kumex. Mrãmri ne ba arým amimex ne. Gêdja 'ã amex krãptĩn kumex rã'ã ne. Jakam gêdja ba idjãpênh krãtan ikôkam kôt ne inhõ kwỳ krên kôt ikõn kam ikĩnh katibit ma”, ane.

²⁰ Nhym Metĩndjwỳnh kum, “Nã gãm ajbã. Akamãt ja tãmkam gêdja ga ty. Nã bãm te amexmã akabi ga atemã. Nhym nãr anhõ nèkrêxwã? Mỳj kadjy ne ga anhõ nèkrêx ar o aba? Nhym gêdja amỳrbê ar o ba”? ane.

21 Bir be, nãm ã me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne kam kute ò nèkrêxbit mar ne kute amim o atommã o atom kajgoo ane. Nãm amimex ne kam Metĩndjwýnhmã mex kêtumrêx ne, ane.

Amikam umar punu nêje arkum karõ.

Mat 6.25

22 Ne kam ajte kôt ba djwýnhmã kum,

–Bir, kam ne ba ar amã, “Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kre kadjwýnhbê amim, ‘Mýj dja ba kukrê’?”

Nàr kubêkà'ã, ‘Mýj kubêkà dja ba angij’? anhýr kêt.”

23 Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo tĩn ne, ga gwaj batĩn ne ar babaja pumũ. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nym bep me ò ne kajgo, djwý ne kãjbê. Nym bep Metĩndjwýnh ne gwaj banhipêx. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nym bep kubêkà ne kajgo. Kubêkà ne kãjbê. Kwãrĩk wãnh ar amikam adjumar punu kêt.

24 Ë, gop ar bàrire ja pumũ. Kute amim pur jadjwýr kêt. Kute amim djwý kre kêt. Kute amim mýjja atom kêt. Nhýnh got ò bày nhõ kikre, nàr o atom djà? Kati, kwênhne ne ta ar ba, nym kam Metĩndjwýnh prĩne o djuw mex ne. Kwênh kute amim djwýo atom kêtja pumũ. Ar ga ne gar kwênhne kurãm amexkumrêx. Ne ar araxo kwênhne jakrenh mex ne. Dja Metĩndjwýnh kwênhne kurãm prĩne ar ajo djuw mex ne.

25 Nhýnh ne me'õ ta ajkwao, mýjja kam umar punuo, amũ tyk kêtã am-inhõ akati kamê? Kati.

26 Gar aje mýjja ngrire te o anhýrja pumũ. Gar aje mýjja ngrire ja mar kêtja pumũ. Metĩndjwýnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tĩn nhjukri kute amidjar mar, kumãbit ne amirĩtkumrêx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwý mar, prĩne kute mar, kumã ne mrãmri amirĩtkumrêx. Kam gêdja me bajo djuw mexkumrêx. Bir be, mýkam ne gar amikam atĩn

prãm ne amikam adjumar punu? Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt.

27 Ë, ar kapôtkam pidjôrãja pumũ. Pidjôrã ne ta ingrôt ne kumex. Àpênh kêtumrêx. Ne kute amim kubêkà kayr kêt. Ë, ba ar amã arê, bēnjadjwýr raxbê Xaromão ne kute kubêkà mex-tire jangjēnhkam kī:nhkumrêx. Nym bep pidjôrãja ne mex, kĩnho Xaromão jakrenh mex ne.

28 Metĩndjwýnh ta ne pidjôrã nhipêx nym kam mexkumrêx ne. Rã abenon kumex ne kam kĩnhkumrêx. Nym akati nym me arým kadjy bõremã adjà nym xêr. Te mýjja kakrit tebê apêx ba nym Metĩndjwýnh prĩne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjôrã kurãm abēngõkre ne amexkumrêx. Dja Metĩndjwýnh pidjôrã kurãm prĩne ar ajo djuw mex ne ar amã ar akãdjwý ngã. Be, kam gêdja gar tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx. Nym mýkam ne gar amim kamnhĩx kêt ne kãjbê amim kamnhĩx ne.

29 Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kwý krēn ne kôt akõmkõtbit ajamak bēn kêt.

30 Apýnh pyka djari me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne me ar mýjja ja jabej ba. Nym bep kati, ar Abãm kute prĩne ar amar ne ar anhõ mýjja kêtôt kute ar amar. Kam gêdja prĩne ar ajo djuw mex ne.

31 Metĩndjwýnh kumrêx dja gar mar ar o aba, Metĩndjwýnh kukrãdjãmê dja gar kumrêx ma. Nym kam ijukri dja arým ar amã mýjja ja ngã.

32 Ë, inhõ kritte, inhõ àpênh ngrêreja, kwãrĩk wãnh gar atĩn prãm kêt. Ar Abãm ne arým amim ar ajã karõ. Kute meo atom ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo bakam kute ar ajã bēnjadjwýr mēnh gar aje ro'ã meo abamã arým ar ajã amim karõ.

33 Ë, kwãrĩk wãnh pykabê anhõ nèkrêxja'ã ano tỳx ne 'ã angràn ar o aba kêt. Dja gar anhõ nèkrêx me'õmã angã gē pãnh ar amã pi'òk kaprĩre ngã gar abyn kam me

õ mýjja kêtjamã angã. Bep kati, kàjkwakam dja Metĩndjwýnh ar amã anhõ mýjjao atom, nhym tũmràm ar amã mexkumrêx gar o aba. Tũmràm rerek ne punu kêtumrêx. Ar aje amim kàjkwakam mýjja mextireo atomja gêdja kãpo, mýjja'õ ar abê o bikênh kêtumrêx nhym me àkĩnhĩ'õ 'yr bôx kêtumrêx, gar ar o aba. Kwãrĩk wãnh gar pykabê mýjja ja mar ne o atom ne ar o aba kêt.

³⁴ Be, nok ga ren ar pykabê amim mýjjao atom ne kam ren kôt pykabê ar anhõ mýjjabit man ar o aba. Nhym bep dja kàjkwakam Metĩndjwýnh ar amã mýjjao atom gar kam kôt arým kàjkwakam anhõ mýjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bôx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

³⁵⁻³⁶ Dja ba tyn akubyn itĩn ne kàjkwakam kumrêxmã wabi. Ne kam arým ajte akubyn bôx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutêp amijãno dja. Ikutêp amijãno djan ar amijo aba. Kute mrãmri ne me õ bẽnjadjwýr me kute abenã me rênh'yr mrãnh nhym õ àpênh kutêp kikrekam krĩn kute kubêkà jangjênh rã'ãn ôt kêt ne kute ngônhpôkmã angjênh rã'ãn kutêp no tỳx ne kam amako krĩ. Nhym kam me õ bẽnjadjwýr akubyn mrãn bôx ne kam õ àpênhmã kabên ne. Ne arkum, “Kikre'ã ta”, ane.

Nhym ar tebê kum kikre'ã kuta nhym arým wadjã. Ar õ bẽnjadjwýrja arým bôx.

³⁷ Ar no tỳx ne kute kam amak rã'ã nhym bôx nhym kam ar kĩnhkumrêx ja pyrãk. Nhym kam ar õ bẽnjadjwýrdjwý arkam kĩnhkumrêx ne. Õ àpênhkam kĩnhkumrêxkam gêdja kute arkum òmrômã kadjy amidjê. Mrãmri ne ba ar amã katàt arê. Dja amidjên kam ar'yr tẽn kam arkum, “Ar nhỹ. Ar nhỹ ba ar amã ar anhõ kwý krên djã nhípêx gar krê”, ane.

³⁸ Dja te akamàt kô ipôkri nàr te akati maktã bôx nhym õ àpênhja no tỳx ne kam amako krĩ rã'ã ne. Kam gêdja ar õ bẽnjadjwýr

arkam kĩnhkumrêx ne, nhym ar jadjwý kĩnhkumrêx ne. Dja gar ã bẽnjadjwýr nhõ àpênh'ã amijakren arek ikam amako akrĩo ane. Gêdja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam ikĩnhkumrêx ne.

³⁹ Gop ar ikabên ma. Ba ajte ar amã 'òdjwý jarê gar ama. Ne ren õ kikre djwýnhja ren me àkĩnhĩ bôx djã man kam ren arek kam amako nhỹ. Nhym ren bôx ne kikre'ã 'yr ne kum àr kêtumrêx ne. Badjwý dja ba ije me àkĩnhĩ pyrãk ne me ajaêrbê bôx.

⁴⁰ Kam gêdja gar gadjwý mã ikam amako akrĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibôx ba gêdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhýnh myt nhýr 'òkam aje ibôx djã mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bôx, ane. Nãm ã Jeju arkum amibôx djã jarênh anen kam arkum kabên jarênh pa.

⁴¹ Nhym Pedru kum,

—Djãm ar imãbit ne ga arê, ar ije akam amakmã, djãm ar imãbit ne ga arê, nàr kon, djãm me kunĩmã ne ga arê? ane.

⁴² Nhym kam kum,

—Be, me kute amikajmã'ã imar kunĩ dja me arĩk ikam ama ne kam kute mrãmri ne me àpênh djwýnh kute õ bẽnjadjwýr kam amakja pyrãk. Me õ bẽnjadjwýr ne õ àpênhmã kabên ne ne kum, “Ga dja ga me àpênh'ã me omũ, ane, ne prĩne 'ã meo djuw mex. Dja ga myt kunĩkôt memã õ kwý krên djã ngãn akrànãmã memã òro aba. Ne me'ã akren memã angã.” Nãm ã õ àpênhmã me'ã karõo ane. Kute akrànãmã me àpênh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katàtmã ã kum me'ã karõo ane.

Nhym õ àpênh kum, “Nà, gêdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane.

Nhym kam õ bẽnjadjwýr mã nhĩ'ãm tẽ. Nhym kam õ àpênhja kabênkumrêx. Nãm no mexkumrêx ne katàt ar memã mýjja nhõro ba, me kanga kêtumrêx ne ar meo ba.

⁴³ Nhym kam bẽnjadjwýr akubyn bôx ne kam õ àpênhjamã kato. Kute amrêbê kum kabên jarênhja kôt mrãmri meo djuw mex nhym

kam arým kum kato. Kam dja ò àpênhjadjwỳ tu amikam kĩnhkumrêx ne.

⁴⁴ Ë, ba ar amã kôt arê. Bênjadjwỳrja dja ò àpênh ja'ã bênjadjwỳr mẽ. Kute nêkrêxmẽ mỳjja kunĩ pumũnhmã dja 'ã bênjadjwỳr mẽ. Nhyam kam ò àpênhja kĩnhkumrêx ne.

⁴⁵ Nãm ren ò àpênhja òkre kadjwỳnhbê, ò bênjadjwỳrja'ã ren, “Be, nãm nhĩ'ãm bênjadjwỳr tẽn arým amikrà. Jakam dja ba on tu arĩk ar iba, inomã arwãri”, ane. Ne kam ren ar ò àpênhja titiko ba, ò àpênh mymẽ ò àpênh nimẽ ren ar titiko ba. Ren ò kwỳ krênbít ban kôt kadjwati kangô* ikôn kam ren kam ajbãn ar ba.

⁴⁶ Nhyam kam ò bênjadjwỳrja aêrbê bôx. Ò àpênhja kute amim ò bênjadjwỳrja bôx djãkôt mar kêt. Nhỹnh akati 'òkam bôx djãmã kute mar kêt ne nhỹnh myt nhỹr 'òkam bôx djãmã kute mar kêt kam ne aêrbê bôx. Nãm bôx ne kam ò àpênh arĩk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapôn bôm kumẽ. Me amakre kêtjamẽ ro'ã bôm kumẽ.

⁴⁷ Bir be, dja ã me bênjadjwỳr ane. Me kute ò àpênhmã prĩne mỳjja'ã karõ nhyam me ren ãm mar kajgo ne kam ren ate krãn ar ba ne ren kabênkôt amijo ba kêt kumrêx ne. Nhyam ren me ò bênjadjwỳrja bôx ne prĩne ren meo ajkê, me kaprêprê:k ne. Kute arým memã 'ã karõ kajgo nhyam me kute kabên mar kêt kam.

⁴⁸ Nhyam bep ò àpênhja kute ò bênjadjwỳrja kabên mar kêt, me'ò kute memã kabên jarênh kêt kam, ne ren arĩk ar ba, kam ne ren ò bênjadjwỳrja bôx ne kam ren me kaprêprêk ngrĩre, meo bikênh ngri mex ne. Nãm me ren te mar mex ne tu ate krãn ar ba nhyam ren prĩne meo ajkê. Nhyam bep kati, me kute mar kêt, kam ne bôx ne ãm meo bikênh ngri mex ne.

Metĩndjwỳnh ne apỹnh ar amã mỳjja ngã, ne ar amã ar adjê mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amã kungã,

o ar kum adjàpênh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amã, “Nãr, ije ar amã ar ano mex, ar adjê mex nhõrja, mã ne gar kam nê? Djã ne gar o adjàpênh mex ne?”

Kute me'òmã mỳjja kàjbê rax nhõrja gêdja o kum kàjbê àpênh rax jabej kukij. Nhyam bep kute me'òmã mỳjja ra:x nhõrja gêdja o kum àpênh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikjêr jarênh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹ Ë, mỳj kadjy ne ba jakam tẽn bôx. Ije me axweo apêxmã ne ba pyka jakam bôx. Ga kuwy kute mỳjja kakrit kunĩo apêxja pumũ. Dja ba ì ibê kuwy mãn pràbê ã o anen me axwemã ikaton memã pãnh jarên kam me imex ne. Gora gê on ò akati 'ỳr bôx.

⁵⁰ Nhyam bep dja ba itokry rax kumrêxi. Dja ba itokry rax ne kute mrãmri ne me wỳrkam ngoo tuknĩ ja pyrãk. Dja ì itokry ã prĩne ijo tuknĩo ane. Dja ba itokry ra:x nhyam me ibĩ. Kadjy ne ba tẽn. Gora gê on inhõ akati iwỳr bôx ba gop itokry rax gê gop on apêx. Ba kam arým ije amimarja arým apêx.

⁵¹ Djãm ije pykabê me jamã umar mexmẽ me typydjin ar ba jarênhmã ne ba me'ỳr tẽn. Arkati, ê, ba ar amã arê. Me kute imỳr jabej abeno bikjêrmã ne ba me'ỳr tẽn.

⁵² Jakam dja me kikre tãm kam imỳr jabej abeno kurê djwỳnh ne. Me ta òbikwamẽ dja me ì abeno kurê djwỳnh ne abeno ajkij. Dja ar amãnhkrut ne ikjêkêtja amẽ ar jao kurê djwỳnh nhyam amẽ ar ja amipãnh ar amãnhkrut ne ikjêkêt jao kurê djwỳnh ne. Arým ne ar abeno ajkij.

⁵³ Bãmja dja imỳr jabej kra myo kurê djwỳnh ne. Nhyam kra my amipãnh bãmo kurê djwỳnh ne. Nhyam ate nãja dja kra nio kurê djwỳnh nhyam kra nijadjwỳ amipãnh não kurê djwỳnh ne. Nhyam ate um-rengêxja dja wỳnh nio kurê djwỳnh

* **12:45** Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

nhyw wýnh nija amipānh umrengêxo kurê djwýnh ne. Dja me ã imýr jabej abeno kurê djwýnh ne abeno bikjêro ane. Tām ne ja. Nām ã Jeju kôt ba djwýnhmā kabēn jarēnho anen arkum kabēn jarēnh pa.

⁵⁴ Ne kam ajte me krāptītijamā kum, —Nā gām me kākwa nhôt kurūm kakrā amrē bikamēnh baja pumūn kam abenmā kum, “Gêdja nā ruw”, ane. Ga me mrāmri tu kōnh kum irkumrēx, nhyw arým ruw.

⁵⁵ Nā gām me kōk djābêr tỳxja pumū, kākwa nhirê kurūm kōk djābêr pumūn kam abenmā kum, “Gêdja on amex nhyw kam arým arngro tỳ:x ne”, ane. Ga me tu mrāmri kōnh kum irkumrēx nhyw ã ane.

⁵⁶ Kê, nā gām me ajêx ne mýjja mar kajgo ar o aba. Kākwa mē kōk djābêrbit ne ga me aje mar ne omūnh. Mýkam ne ba me akam ar ibari mýjja pumūnh kêt kwý 'yn me amā mýjjao amirīto iba ga me ja mar kêt ne omūnh kajgon amim, “Ije tô mýj'ã”? anhýr kajgon mar kêtumrēx ne.

⁵⁷ Nhyw mýkam ne ga me amimar ne amijaxwemā akator ne Metīndjwýnhmā amijarēnh kêt ne? Ja ne katāt. Mýkam ne ga me ã anhýr kêt ne?

⁵⁸ Gêdja ga me Metīndjwýnh nhō akati bōx kētri kum amijo a'wý gē me ajo mex. Ba me amā arēn me'ō'ã me ajakre. Birām me'ō amā, “Ga ne ga ibē mýjjao ajkēn ar ikam amikrào aba. Aje imā o pānh kêt kam gêdja ba bēnjadjwýr kute me axwemā apōx'ýr ajo tē gē amā pānh jarē”, ane. Gêdja ga amibêx ne kute 'ýr ajo bōx kētri kum amijarēn kum o pānh. Kute memā axwe pānh jarēnh djwýnhmā apa 'amýnh ne abjêro tēm nhyw kute krākamngōnhmā akanga nhyw me kute abē ijē kētri. Kute ã ajo anhýr kētri gêdja ga atēmbê kum o pānh. Dja ga ã o anen kum o pānh kêt nhyw arým mekbê ijē djākam amē ga kam kum o pānh ra:xo dja.

⁵⁹ Gêdja ga kum pānho dja:n kum pānho ino rer jabej arým akato. Nhyw be djā gām kum pānho ino rer kêt ne

mrāmri arek aku'ê. Gêdja ga me ã anen Metīndjwýnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akati kator kētri Metīndjwýnh'ýr amijo akēx ne kum amijo a'wý gē me ajo mex, ane. Nām ã Jeju memā arēnho ane.

13

Kute me kute abenmā axwe kukrà kêt mex ne arēnh nêje me kukrà.

¹ Ne kam memā kabēn ja jarēnh pa nhyw me kam kum pykabê Garrêjakam me ja jarē. Nām me Metīndjwýnhmā mry pan kubô. Kum bōro ku'ê rā'ã nhyw Piratu ô àpēnh krākamngōnhre me'ýr ano nhyw me pñne me imex ne, me kute mry bōro ku'ê ja ne me me imex ne, ne mry kamrômē me kamrôo akà. Nhyw me omūn kam Jejumā arē.

² Nhyw kam memā kum,

—Birām gām me we, “Be nām me ô pykakam me ja axweo me tñja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amā arē. Me gadjwý dja ga me amim akator ne wānh ajaxwemā anhirer ne Metīndjwýnh'ýr amijo akēx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrēx ne, me akunī, ane. Nām ã Jeju ane.

⁴ Nhyw krīrāxbê Djeruxarēkamdjwý kikre prēktibê Xirôwe me imex ne. Nām me'ã tým ne meo 18 ne me imex ne. Nhyw me adjwýnhdjwý pumūn kam Jejumā arē. Nhyw kam ajte memā kum,

—Birām gām me we, “Be nām Djeruxarēkam me ja kute Metīndjwýnhkam amikrào me tñja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amā arē. Me gadjwý dja ga me amim akator ne wānh ajaxwemā anhirer ne Metīndjwýnh'ýr amijo akēx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrēx ne, me akunī, ane. Tām ne ja, ane. Nām ã Jeju memā ane. Nām me abenmā axwe kukrà kêt mex ne arē nhyw kam ã memā ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memā atemā mýjja 'ã ujarēnh jakreo tē. Me kute abenmā axwe kukrà kêt mex ne arēnhbê ne memā kum,

—Atemã pidjôbê pigêre ne ò àpênh kute ò bēnjadjwýrjamã kremã o tē. O tēn kum kre. Pidjôkô nhipôkri kum kre. Nhy m arým INGRÔT ne abatàn h ne. Nhy m ò pidjô djwýnhja kute ò jabejmã 'ýr tē. Ne te ô jabej nhy m amex nhy m te ô jabej nhy m ajte amũ amex nhy m te ô jabej, ô jabej te aprãn kam ò àpēnhmã kum, “Ota aje pidjô kreja ô kêt ne. Arým 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ba te ô jabej. On tēn kum ta. Mýj kadjy ne mōn inhō purkam ãm kajgoo dja”? ane.

⁸ Nhy m ò àpēnhja kum, “Adjým bēnjadjwýr. Gê arek djan 'ã amex py-dji ba kam bu'ã kakuwn kum mry nhĩno ipôk ne o kane. Mry nhĩno dja ba kanen kam gop ô jabej.

⁹ Dja ô mex ne kam arek dja. Gêdja ô kêt ba tu kum kuta”, ane. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh on kute memã pãnh jarēnh kêt. Tũmrãm dja ĩ memã pãnh jarē. Me kute axwemã irer ne kute tũmrãm 'ýr amijo akēx kadjy ne tũmrãm memã pãnh jarēn meo ajkē. 'Ã ne kute memã ujarēnh jakreja.

Kute me'õ nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ók råràr 'õkam me kute abeno bikprõnh djàkam memã Metĩndjwýnh'ã ujarēnh dja.

¹¹ Nhy m kam me'õ nija wadjà. Me karõ punu'õ ne mã o ba nhy m kam ibôn mrã. Ibôn mrãnh'ã amex krãptĩ. Arým 'ã 18. Nãm te katàt kàjmã ãmmãnh katàt kêt mex ne.

¹² Nhy m kam Jeju omũn kam amiwýr ku'uw ne kam kum,

—Àpnhĩre, me karõ'õ kute ajo baja ne arým amã ire, ane.

¹³ Ne kam 'ã ikra dji. 'Ã ikra dji nhy m tebê kàjmã dja, arým katàt ne dja. Ne kam Metĩndjwýnhmã mextire jarēnh dja.

¹⁴ Nhy m bep me bikprõnh djàkam bēnjadjwýrja ne 'ã ngryk ne. Pi'ók råràrkam Jeju kute meo mexo ãmkam ne 'ã ngryk ne. Ne kam memã,

—Pi'ók råràr ne ja. Pi'ók tykkambit ne me àpēnh djà. Pi'ók tyk amãnhkrut ne amãnhkrutkambit ne me àpēnh djà. Kam dja ga me amrē

mō gê me ajo mex. Kwārĩk wãnh ga me pi'ók råràrkam amrē 'ýr abao adjãm kêt, ane.

¹⁵ Nhy m kam Bēnjadjwýr djwýnh kum,

—Kê, nã gãm me ajêx ne ajajk-wakambit amimex jarē, ar amimex jarēnh o aba kajgo. Nhýnh ne ga me ajõ pi'ók råràrkam anhõ krit'õ kôm kêt ne, anhõ mryti nàr mry'ã krĩja krãdjê djà 'ãpre bôn ũrkwã kurũm o akaton o tē nhy m kôm kêt ne? Kati, nã gãm me pi'ók råràrkam anhõ krito aba nhy m kôm ba.

¹⁶ Ije nhy m mýkam gêdja ba me'õ ni, Abraão tãmdjwýja 'ãpre bõnh kêt ne? Me ga ne ga me pi'ók råràrkam anhõ krit 'ãpre bõ. Nhy m mýkam gêdja ba kubêngõkreja 'ãpre bõnh kêt ne, Xatanaj kute uwpre'ã amex krãptĩ, arým 'ã amexbê 18ja 'ãpre bõnh kêt ne? Kati, dja ba 'ãpre bõ gê kàjmã dja, ane.

¹⁷ 'Ã kum ane nhy m kam kurê djwýnhja amikam pijãm ne. Nhy m bep me ja, me kunĩ ne me tu kam kĩnhkumrēx ne. Nãm Jeju memã mýjja krãptĩo põx nhy m mexkumrēx nhy m me kam kam kĩnhkumrēx ne.

Metĩndjwýnh kute me utàr ne meo ba.

¹⁸ Nhy m kam ajte Jeju memã kum,

—Ë, Metĩndjwýnh kute me utàr ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja, mýj ne kute uràk? Mýj'ã ne ba ije akremã?

¹⁹ E kum nãm kute pidjô 'y kryre ja pyràk. Pidjô 'y kryrebê motadu. Me'õ ne amim 'y kryreja by ne kam o tēn ò purkam kre nhy m tebê abatàn h ne. Abatàn h mexkumrēx nhy m kam kwēnhne apýnh pa'ã aê, ane.

Me kute amim Jeju marmã nhy m arým ja pydji kadjy amima, nhy m arým ja kadjy amiman 'ã tým, nhy m ja kôt 'ã tým, nhy m ja 'ã tým, nhy m ja 'ã tým nhy m arým 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwýnh kute me utàr ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja mýj ne ba ije 'ã akremã?

21 E kum nãm kute djwỳ nhigot djà pyràk. Me'õ nire ne djwỳ djôm byn ngònhkam kumẽn kam ajte iby o amãnhkrut ne kumẽ ne kam kadjy djwỳ nhigot djà ngri:re ja by. Ne kam o akàn kudji nhym nõn kam arỳm igot mõi. Igot mõi:n arỳm rax ne kam prĩne djwỳo tuknĩ, ane. Nãm ã me kute Metĩndjwỳnh mar amũ abendjõ'ã abenmã Metĩndjwỳnh jarẽnho ane nhym arỳm me pyka kunĩkõt arẽnho ajmà nhym arỳm pyka kunĩkõt me kute Metĩndjwỳnh mar krãptĩ ne. 'Ã ne memã djwỳ nhigot djà jakren arẽ.

Kikre jajkwa krekre ngrire'ã ujarẽn.

Mat 7.13

22 Ne kam tu Djeruxarẽ'yr kràkumrẽx ne. Ne kam apỳnh krĩ rũnhmẽ krĩ kryre kõt mõi. Kam memã Metĩndjwỳnh'ã ujarẽn mõi.

23 Djeruxarẽ'yr me mõrkõt ne memã 'ã ujarẽn mõi nhym kam me'õ kum,

—Bẽnjadwỳr, djãm Metĩndjwỳnh kute me utàrja djãm me ngrẽrebit? ane.

24 Nhym kam memã,

—Ë, kwãrĩk wãnh ga amũ me ja mar kêt. Nhym bep Metĩndjwỳnh dja ga amikajmã'ã ama. Ga me kikre jajkwa krekre ngrire kònhrãn, kònhrãn ngjẽnhmã mrãnhtỳx ne kute ikjêo aben rẽn ne mrãnhtỳx ne ngjêxja pumũ. Gadjwỳ dja ga ã amikam atỳxo anen Metĩndjwỳnh nhõ pyka'yr bõx. Ba me amã arẽ. Nãm me krãptĩ te 'yr àrmã. Dja me te o anen te o anen 'yr àr kêt ne. Kute mrãmri ne me te kikremã àr prãme ja pyràk.

25 Dja õ kikre djwỳnh 'yr tẽn kikre'ã ijê, me abê kikre'ã ijê. Ga me kam wãnh kapõtã akumex. Ne kam 'ã ijê djà môro akumex. Te 'ã ijê djà môro akumex ne kam kum, “Bẽnjadwỳr, amrẽ me imã kikre'ã ta ba me wãm wadjã”, anhyro akumex. Te kum ane. Nhym kam me amã, “Kê waj, ije me amar kêt. Ije mỳjwã kurũm me ajapõx djakõt me amar kêt”, ane.

26 Dja ga me te kum, “Tõ gêt an-hikõ'ã ne ba me inhõ kwỳ krẽn kõt

ikõ ga me inhũrkwã kabe'ã me akreo mõi”, anhyro akumex.

27 Nhym kam me amã, “Ba me amã arẽ ga me ikabẽn ma. Ije mỳjwã kurũm me ajapõx djakõt me amar kêt. Rũm mãn me mõi, me aje ajaxwebit markam dja ga me rũm mõi”, ane. Dja ã õ kikre djwỳnh me kapõtã akumex-jamã ane.

28 Æ me amã ane ga me kam amran amim angryk ne wãnh amijanẽn amijo pyka titik ar o aba. Abraõmẽ Idjakmẽ Djakomẽ Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn djwỳnh kunĩmẽ dja me Metĩndjwỳnh nhõ pykakam ar ba, ga me te me omũ. Metĩndjwỳnh arỳm kute me utàr ne me kadjy bẽnjadwỳr ne kute ar meo ba, õ pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omũ, amybỳm me omũ ne kam ajte jãm amipumũn kam amikam angryk ne. Metĩndjwỳnh kute bõm me arẽnhrãm gêdja ga me ã amim angryk o anen amran amijanẽn ar amijo pyka titik o aba.

29 Bir be, dja me apỳnh pyka kunĩkõt Metĩndjwỳnh'yr akuprõn kam kutã õ kwỳ krẽno kumex. Kàjkwa kraxrũm me jamẽ, kàjkwa nhõt kurũm me jamẽ, aktã kàjkwa nhirê'ãnh me jamẽ, me tãm dja me 'yr bõx ne kutã õ kwỳ krẽno kumex. Nhym bep Metĩndjwỳnh dja me ja kadjy bẽnjadwỳr ne meo ba.

30 Nhym kam pykabê me 'uwĩ, me kàtãm ar baja gêdja me kumrẽx Metĩndjwỳnh nhõ pyka'yr bõx. Nhym bep jakam me kute amirũnhbit mar ne kute amirũnh mar kanàrrãm baja gêdja me pãnh me katẽn mrã, ane. Nãm ã Jeju memã Bãm nhõ pyka jarẽnho ane.

Jeju Djeruxarẽkam me jakam kaprĩ.

Mat 23.37

31 Nãm memã kabẽn jarẽn pa nhym kam mebê pardjêu kwỳ 'yr bõx ne kam kum,

—On ja kurũm tẽ, ane. On ja kurũm tẽ. Arỳm ne Erodji kute abĩnmã akan-grõ, ane.

32 Nhym kam memã kum,

—Ăm me mōn kukōnhwāmā arē, axwere wāmā arē, “Ota ba akati jakam arek me karō punubē me utàro djan me kanēo mexo dja. Gêdja akati ba ajte tām ne. Nhyim ijā akati amānhkrut ne ikjêkêt ba arým inom kumē.” Dja ga me ā kum ane.

³³ Nā, mrāmri ne ba arým Djeruxarē'yr itēm kumrēxmā. Dja ba akati jakam meo mexo tēn nō nhyim akati kêt ba ajte amū tēn 'yr nō nhyim akati ba arým 'yr bōx, Djeruxarēkam bōx. Nhỹnh ne me kute atemā krīrax 'ōkam Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par djā 'ō got ba 'yr tē? Kati, Djeruxarē pydjii. Pydji ne ba arým 'yr itēm mā. Kam gēdja me ibī, ane. Nām ā Jeju mekbē pardjēumā ane. Ne kam ajte Djeruxarēkam me ja'ā,

³⁴ —Ÿ, Djeruxarē, Djeruxarē, mýkam ne akra Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par prām ne? Mýkam ne kēno me titik ne me kupa, Metīndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Ije nā bām te ije me ajo ibikprōnh ne ije me ajo atom mā. Kute mrāmri ne ōkrēnē'ānh kute arao krao bikprōnhja pyrāk. Ba ren ā me ajo ane. Nā bām te ije ā me ajo anhýrmā ga me.

³⁵ Ę, jakam me amōr djā ja gēdja kukrit mex ne kaprýn nō. Ę, ba me amā arē, jakam dja ga me ipumūnh kêt kumrēx ne. Ipumūnh kêt rā'ā: nhyim inhō akati ijo rām ne jao tē ga me abenmā kum,

“Ę, ota arým Metīndjwýnh kabēnkôt tāmja bōxmā. Gē Metīndjwýnh o kīnh.”

Ga me ā abenmā ane ba kam arým me awýr bōx, ane.

14

Jeju kute me'ōbē pardjēu nhũrkwākam ō kwý krēn.

¹ Nām memā kabēn jarēnh pan kam ajte tē. Nhyim ajte pi'ók rārār nhyim mekbē pardjēu nhō bēnjadjwýr ngri'ō kum,

—Amrē ikôt tēn inhũrkwākam ikutā anhō kwý krē, ane.

Nhyim kum “Ă” anen kôt tēn kutā ō kwý krē nhyim me arek kam no tyn omūnh nhỹ.

² Nhyim Jeju kutā me'ō my nhỹ. Nām prīne igoto tuknī.

³ Nhyim mekbē pardjēumē me kute Mōdjê kukrādja mar djwýnh arek Jeju pumūnh nhỹ. Kute o mex jabej ne me ikô'ā nhỹn omūnh nhỹ. Nhyim kam memā,

—Djām ori me kute pi'ók rārār kam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhyim me pijām djāje anhikrē:n nhỹ. Nhyim kam pa'ā byn kajmā kudjan o mex ne kam ano.

⁵ Ne kam memā kum,

—Gēdja me ajō kra'ō, me ajō nhō krit'ō pi'ók rārār kam tēn kreti, ngōmkwatikam tým, mā gēdja ga on? Djām ajte arek pi'ók rārār kam omūnh kajgoo adjām mā? Omūnh kajgoo adjām nhyim tykmā? Kati, gēdja ga pi'ók rārār kam o wabi, ngō kute bīn kētri, ane.

⁶ Nhyim me ajte anhikrē:n nhỹ, ne te kute amipānh kum kabēn'ō jarēnhmān mrāmri nhỹ.

⁷ Nhyim me ō kwý krēno ýrja, bēnjadjwýr kute memā arēnh nhyim me ō kwý krēnmā ýrja ne me kwý amijo rūnh prām ne mekbē amijo me rūnh krī djā pytā. Nhyim Jeju me omūn kam nēje memā kabēn kadjy memā mýjja'ā ajarē ne memā kum,

⁸⁻⁹ —Me kute abenā me rēnhkam ne me àkur rūnhī. Nhyim kute abenā me rēnh djwýnhja amā kabēn jabej ne amā, “Amrē tēn me kutā anhō kwý krē”, ane. Ga kam tēn ũrkwāmā wadjàn kam kwārīk wānh ga amijo me rūnh krī djā pytār ne kam anhýr kêt. Dja me bēnjadjwýr'ō akôt bōx, kute raxo ajakrenh'ō akôt bōx nhyim kam abenā me rēnhdjwýnh amā, “On kajmā dja. On kajmā dja gē tawā nhỹ. Tawā ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tēn me burūm nhỹ, me wā nhikô'ā nhỹ”, ane ga kam apijām ne. Kute me ipōkri amā anhýrkam dja ga apijām rax ne.

10 Bep kati, dja ga anhõ kwỳ krẽn kadjy wadjàn tu me burũm nhỹ, me kàtàm ja nhikô'ã nhỹ nhym kam ta, abenã me rẽnhdjwýnh ta gédja amã, “Kati, Běpbãmre, amrẽ tẽn me rũnh krĩ djàkam nhỹn anhõ kwỳ krẽn mex”, ane. Ga kam arỳm 'ỳr tẽ. Ta gédja arỳm me ipòkri ajo rax. Nhym me kunĩ arỳm araxkòt apumũ. Me aro'ã anhõ kwỳ krẽnno anhỳrja dja me araxkòt apumũ.

11 E kum ě, me kute amijo rũnh prãmja gédja me ĩ pijàm ne. Nhym bep me amikam pijàm ne akrànãmã ar kute amijo baja gédja arỳm Metĩndjwýnh pãnh meo rũnh ne, ane.

12 Nãm ã Jeju me ro'ã õ kwỳ krẽnno ỳrjamã anen kam ajte bẽnjadjwýrjamã kabẽn ne. Ne kum,

–Gédja anhõ djwỳ kumex, anhõ mry kumex jabej ga arỳm anhõ kwỳ krẽn rax ne. Kàjkwa nhipòkri myt nhỹrkam nàr kon amykrykam anhõ kwỳ krẽn rax ne. Kwãrĩk wãnh anhõbikwamẽ akamymẽ anhõbikwa 'õmẽ me kute amimexjamẽ me jamã arẽn kêt, anhõ kwỳ krẽn djàja jarẽn kêt. Me kute akubyn amã o pãnh karõ me jamã arẽn kêt. Mỳkam? Bir, ga ren anhõbikwamã mỳjja ngã nhym ren arỳm amipãnh amã mỳjja ngã.

13 Nhym bep kati, dja ga anhõ kwỳ krẽn rax kutã, kadjy me õ mỳjja kêt, me kute amijo bikẽn, me akry, me no rã, me jamã akabẽn gẽ me akutã õ kwỳ krẽ.

14 Metĩndjwýnh dja pãnh ajo kĩnh ne. Me 'uwťija dja me te kute amã o pãnhmã. Nhym bep Metĩndjwýnh dja amã o pãnh ne, me katàt mrãnh ne tyk ne akubyn tĩnh nhõ akatikam gédja arỳm amã o pãnh ne, ane. Nãm ã Jeju kum kabẽn jarẽnho ane.

Metĩndjwýnh kute amiwỳr me 'wỳr'ã me õ kwỳ krẽn jakre.

Mat 22.1

15 Nhym kam Jejumẽ ro'ã me õ kwỳ krẽnno ỳr ja'õ kuman kum,

–Be, godja me'õ Metĩndjwýnh nhõ kàjkwa'ỳr bõx ne kutã õ kwỳ krẽn jabej, dja mrãmri kĩnhkumrẽx ne, ane.

16 Nhym kam kum,

–Me'õ ne arỳm kute memã djwỳ nhije djàrmã djwỳmẽ mry nhijeo nhỹ. Ne arỳm kadjy me krãptĩmã arẽ ne arỳm memã djwỳmẽ mry ga nhym arỳm xêr.

17 Arỳm xêr nhym kam kadjy õ àpẽnhmã arẽn kum, “Mã tẽn ar wãmã arẽ. Ar wãmã arẽ gẽ amrẽ ar mõ. Dja ga arkum, ‘Arỳm ne xêr gwaj on 'ỳr banhõ kwỳ krẽ’, ane.”

Amrẽbẽ ne kadjy memã arẽ ne kam ajte kadjy me'ỳr õ àpẽn hano. Nhym kam õ àpẽn hja tẽn bõx ne te kadjy memã arẽ.

18 Nhym kam ar kunĩ apỹnh kukràdjàkòt kubẽ amikati ne. Ja kumrẽx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amim pur byn kam ije omũnhmã 'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽn kum ijarẽ. Dja ba wãm itẽm kêt ne. Kwãrĩk wãnh gẽ ikam ngryk kêt”, ane. “Nẽn”, ane.

19 Nhym atãri ja kum, “Ota ba ajbir mryti krãptĩbẽ 10o bõx ne kam ije gop àpẽn mex jabej, tỳx jabej ije kabimã 'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽn kum ijarẽ. Dja ba wãm itẽm kêt ne. Kwãrĩk wãnh gẽ ikam ngryk kêt”, ane. “Nẽn”, ane.

20 Nhym kam kute o ino rerja kum, “Ajbir ne ba iprõ ne kam te ije kum inhiner ne wãm itẽmmã”, ane. Nãm ar ã kubẽ amikatio ane.

21 Nhym kam õ àpẽn hja tẽn bõx ne kum arẽ, õ bẽnjadjwýrjamã arẽ. Nhym kam ngryk ne, õ bẽnjadjwýrja ngry:k ne. Ne kam kum, “Amibẽx ne amũ aprõt ne ajte me abej. Ngõo pry kamũn kikre bu kamũ. Ne amrẽ me õ mỳjja kêt, me kute amijo bikẽn, me no rã, me akrywã kunĩo mõ”, ane.

22 Nhym kam õ àpẽn h meo bõx ne kam, “Be, ota ga ajẽ imã me arẽn hja ba arỳm meo bõx nhym me kute kikre jaer kêt rã'ãã”, ane.

23 Nhym kam õ bẽnjadjwýrja kum, “Ajte akubyn me'ỳr tẽn prykòt me abej ne purkamdjwỳ ajte me abej, ane. Memã arẽn me pa 'amỳn amrẽ meo mõ. Amrẽ meo mõn meo bõx gẽ me prĩne inhũrkwã kre jaẽ”, ane.

24 Ba me amã arẽ, ije kumrẽx 'wỳrja gédja mrãmri ikutã õ kwỳ

krĕn kĕtkumrĕx ne. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju mekbĕ pardjĕumā anen kàjkwamā 'yr me bōx kĕtmā ā arĕnho ane.

Kute mā me Jejukōt bikamĕnhmā memā arĕnh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵ Ne kam ajte Djeruxarĕ'yr krā. Nhyĵ kam me itepato kōt mō. Kōt mō: nhyĵ kam me'yr akĕx ne memā kum,

²⁶ –Dja ga me ajō mā ikōt abikamĕnh prām jabej gora amā ijabĕ tỳxo, amā ikĭnh tỳxo amā anhōbikwa kĭnhja jakrenh mex ne. Dja ga amā abāmmĕ anāmĕ aprōmĕ akramĕ akamymĕ akanikwỳnhmĕ kĭnh kĕt ne kam ga amā aminhĭdjwỳ kĭnh kĕt ne kam bajbit amā ijabĕ tỳx ne kam arỳm abĕ inhō àpĕnhkumrĕx.

²⁷ Ne kam ajte dja ga me ajō amā atokry pyma jabej kam arỳm ikōt aba djwỳnh kĕtkumrĕx. Nhyĵ bep kati, dja ga ijā amijakren ikudjwa aje anhō pĭte'y mỳnh mǎn pràbĕ atokry rax ne amā ijabĕ rā'ā nhyĵ me kute abĭn jabej ga ikanga kĕt ne tu mā ikōt ajkamĕn kam arỳm mrāmri ikōt aba djwỳnhkumrĕx, ane. Nām ā Jeju memā anen kam ajte memā kum,

²⁸ –Nà, dja ga me ajō aje kikreti nhipĕx jabej gĕdja ga kadjy amikad-jwỳnhbĕ amim 'ā karō ne amim 'ā pi'ōk kaprĭ jakre kumrĕx ne.

²⁹ Got ga ren 'ā pi'ōk kaprĭ jakre kĕt ne ren ipĕxo mō nhyĵ ren kam abĕ 'yr pi'ōk kaprĭ atāk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomā mĕnhmǎn kam ren tu katĕri krāta. Nhyĵ kam ren me kātāmja ajā keket ne ren kam ajapry,

³⁰ “Tāwā ne kute kikre nhipĕxo tĕm ne inomā mĕnhmā ar o ban kam katĕri krāta”, ane. Ga ren kam apijām ne. Bir be, ā me kute ajā anhỳr kĕtbĕ gĕdja ga pi'ōk kaprĭ kumrĕx 'ā akre.

Bir be, gĕdja me'ō mā ikōt bikamĕnh prām jabej, amim ijā karō kumrĕx ne kam amim, “Ije ba on mā Jejukōt ajkamĕ ne kōt ar iba, o ino rer kĕt,

katĕri krā'yr kĕt. Dja ba tu kōt ar ibakumrĕx ne”, ane. Dja ga ā me ajō ijā amim karōo anen kam mā ikōt ajkamĕ, ane.

³¹⁻³² Ba me amā ajte 'ōdjwỳ jarĕ. Bĕnjadjwỳr ja ne arỳm kurĕ djwỳnh'yr ō àpĕnh jao mō. Nhyĵ ō àpĕnhja krāptĭ ne. Ō àpĕnh ne kubĕ 20.000. Nhyĵ kum yrja nhō àpĕnh ngrĕre. Kubĕ 10.000. Nhyĵ bĕnjadjwỳr ja kute nĭnh 'yr ō àpĕnho mōr ja ne kum yr nhō àpĕnhja jakrenh mex ne. Nhyĵ kam kum yrja bit kurĕ djwỳnh kutā ō àpĕnho mōn kam ajte amikam ajkam aman te kurĕ djwỳnh'ā ō àpĕnh jakren kam amim, “Ije, mỳj dja ba nĕ? Ije ba me'yr inhō àpĕnh jano, nĭjar me mōr rā'āri gĕ ikàxā mekmā ijā aprā. Bar arek apỳnh nhỳn idjumar mex”, ane. Nām me ja bit kute me ja'yr prōtmǎn kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akĕx ne.

³³ Be, dja ga ā amim ijā karō kumrĕxo ane. Aje arek o atĕm ne aje inomā mĕnh kadjy, katĕri krā'yr kĕt kadjy. Dja ga amikabi kumrĕx ne kam anhō nĕkrĕx, anhō mỳjja kunĭ'ā ano tỳx kĕt ne tu amibĕ kanga ne kam mrāmri ikōt aba djwỳnhkumrĕx. Nhyĵ bep kati, dja ga anhō nĕkrĕx 'amỳnh tỳx ne kam arỳm ikōt aba djwỳnh kĕtkumrĕx.

³⁴ Ē, kadjwanhĭ. Kadjwanhĭ ne mexri ànhkumrĕx, akrykumrĕx. Nhyĵ bep arỳm tǔmkam ành kĕt, akry kĕt nhyĵ me kute ajte o mex kĕtkumrĕx. Me te o ane. Mrāmri tu akry kĕt. Mỳj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi.

³⁵ O me kute djwỳ kane kĕt ne kute mry nhĭnmĕ o bikār ne kute o pidjōjadwỳ kane kĕt. Nām me tu o ban mǔm kurĕ. Arỳm mrāmri akry kĕt. Kajgo mexi. Gop me ajamakre jabej, gop on ama, ane. Nām ā me'ō kute amijo Jeju pytār ne kōt tĕm ne katĕri kubĕ akĕxkam ā kajgo ane, kum ō nĕkrĕx kĭnhkam kute kubĕ akĕxkam ā kajgo ane. Djā nām mrāmri mā Jejukōt ajkamĕ got? Kati, nām 'ĕx ne kōt ar ba kajgo.

15

Mrykĩ'atomti pydji biknor.

Mat 18.12

¹ Nhyam kam me kute bēnjadjwyr ba-jtemmā pi'ôk kaprĩo atom djwýnhmē me axwe ajte Jeju'ã akuprõn kuri kumex, me kute kabēn marmā ne me 'ã akuprõn kuri kumex.

² Nhyam kam mekbê pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē ne me kaxā kabēn ne, bēn prĩkam kabēn ne abenmā,

—Djidjak, tawā ne kum me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã mōn õ kwý krēno nhý, ane.

³ Nhyam kam atemā memā mýjja'ã ujarēnh jakreo tēn memā,

⁴ —Birām me ajõ nhõ krit, mrykĩ'atomti krāptĩbē 100. Dja abē pydji akuno ga kam mā dja ga on? Dja ga tu anhõ mrykĩ'atomti krāptĩbē 99jamā anhire gē wānh akutēp kumex, kapôt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tē. Abej tē:n arým kum akaton aprõn o tēn o bõx.

⁵ Aprõn o tēn o bõx ne kam akĩnh ra:x ne.

⁶ Akĩnh rax ne kam anhõbikwamē anhũrkwā nhipē me jao akuprõn kam memā kum, “Ota ba arým inhõ krit ibē biknorja japrõn o tēn o bõx. Dja ga me idjõ'ã akĩnh ne akĩnh rax”, ane.

⁷ Bir be, gēdja ã kàjkwakam me kĩho ane. Me'õ pydji gēdja amim katon wānh axwemā iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akēx nhyam kam me kĩnhkumrēx. Me'õ pydjikam dja kàjkwakam me kĩnh rax ne. Kam kĩnh raxo me mex, me krāptĩkam kĩnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katāt mrān imexkumrēx”, anhýr ne ajkwaobit kute amimex jarēnhja ne Metĩndjwýnh kute meo mex kêtē. Nhyam kam kàjkwakam me jadjwý mekam kĩnh kêt ne.

Ngõnhponho pi'ôk kaprĩ pydji biknor.

⁸ Ba ajte me amā 'õdjwý jarē. Me'õ nire nhõ kryt jakao nõnhponho pi'ôk kaprĩbē 10 ne pydjĩn kubē akuno, pānh ra:xkam. Mā dja on? Dja

ngõnhpõktimā adjàn kam prĩ:ne ar abej kapõnho ban kam kum kato.

⁹ Kum katon kam õbikwamē itepā kikrejakam me jao akprõn memā kum, “Me ikõt akĩnh. Ota ba arým ije pi'ôk kaprĩo ibiknorjamā ikato”, ane.

¹⁰ Bir be, ba me amā arē. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrānh djwýnh ã kĩnh ane. Me'õ pydjĩn amim kator ne kute wānh axwemā irern kam kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akēx nhyam kam ã kadjy mrānh djwýnh kam kĩnh ane. Nām ã Jeju memā ujarēnh ane.

Me'õ kra biknor ne akubyn bām'ýr akēx.

¹¹⁻¹² Ne kam ajte memā 'õdjwý jarēn memā,

—Me'õ my kra amānhkrut nhyam kam kutapureja bāmā kum, “Djünwā, gop on ar imā anhõ nèkrēx kwýo ajkjē. Aje ar imā atyk kutā nèkrēxo abikjērmā arēnhja on atĩnri ar imā o ajkjē, ar ije kam amak kêt kadjy”, ane.

Nhyam kam kum “Ã” anen kam arkum o ajkijn kutapure jamā kungān kutewajamā kungā.

¹³ Nhyam kam bām kute kum õrja arým amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhyam kam 'ã akati ngrēre nhyam kam arým mā o mō, õ mýjja kunĩo atom ne o mōn ajbubē o tým, pyka 'õkam o mōn o bõx ne kam arĩ:k ar o ba. Tu arĩk ar ba'ã pi'ôk kaprĩ krēno tē:n kam krēn pa.

¹⁴ Prĩne 'ã pi'ôk kaprĩ krēn mex ne, ne kam arým arĩk ar ba. Nhyam kam pykawākam arým djwý kêtumrēx, nhyam me prām kam ar ba. Nhyam kam pi'ôk kaprĩ krēn pan kam tu arĩk ar ba, prām kam ba.

¹⁵ Ne kam bēnjadjwýr 'õ'ýr tēn kam kum, “Ba amā apē”, ane. Kum apēnh nhyam kute kum pi'ôk kaprĩ nhõr nhyam kute o mýjja byr ne krēnmā. Nhyam kam bēnjadjwýrja “Ã” anen kam õ mry nhõ kapõtmā ano, kute angrõ jamyre pumũnh ne kute kum o djuw mexmā. Nhyam kam kum omũnh dja.

16 Nhyam kam angrô jamyre bàu kakô kuro ba nhyam kubêngôkreja* arým prâm bîn mex nhyam te kute angrô jamyre kutâ bàu kakô kwý krênãm. Nhýnh ne me'ô got kute kum mýjja 'ô nhôr nhyam kute krênãm? Arkati.

17 Nãm ar ban kam amim katon kam amim, "Ije, djã nãm ã ibãm nhô àpênhja anen ar prãm kam ba? Djünwã ne prîne ô àpênho djuw mex nhyam kam djwý kumex. Djwý kumex ne kam 'ã kâtãm ne kumex. Mýkam ne ba bajbit ar prãm kam iba.

18 Ba gêt on akubyn ibãm'ýr tèn kum, 'Djünwã, ota ba Metĩndjwýnhkam ar amikràò iba, ne gadjwý akam ar amikràò iba.

19 Djãm imex ne ga aje ijo akra rã'ãmã. Dja ga tu ijo anhô àpênh, ijo ajtem ne. Ba kam amã apê.' Gêdja ba ã Djünwã'ýr tèn kum ane."

20 Ne kam ekruy ne kãmã djan kam bãm'ýr tẽ. Bãm'ýr tẽ: nhyam kam bãmja amybym omũ, kraja pumũ. Ne kam rerek ne, tik ngyo nhýn kum kaprĩ ne. Ne kam prôt ne kajpan o tým ne kam abej muw.

21-22 Nhyam kam bãmãmã kum, "Djünwã, ota ba Metĩndjwýnhmẽ ar akam ar amikràò iba. Djãm imex got ga aje ijo akra rã'ãmã", anhýr konenh nhyam bãmja ô àpênhmã kum, "Amũ ar ajô aprôt ne kubêkà mexwãmẽ ikrakam ràxwãmẽ parkàwãmẽ amrẽ amýn o aprôt ne kum angjê, ane.

23 Ne ãm ar ajô aprôt ne ije kutêp mryti jabatàn nyre nhĩptĩ'ã ma nhyam ãmwã japrôn amrẽ o tèn abĩ. Gwaj banhô kwý krên rax ne bakĩnh kadjy.

24 Ota ikra. Be, ikra djwýnh ja ne ibê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arým akubyn imã kato", ane.

Nhyam kam me kĩnh rax kato. Kĩnhkumrẽx ne ô kwý krẽno kumex.

25-26 Nhyam kam kutewaja purkam àpênho dja. Àpênho dja:n àpênho ino ren kam kurũm tẽ. Tèn kam kikre tẽpo tèn me kanga ma. Me toro dja

nhyam me ngrer man kam amikutã bãm nhô àpênh 'uw. Nhyam kutã tèn kajpa nhyam kum, "Mýj nã"? ane.

27 Nhyam kam kum, "Ije atõnhre ne arým bõx. Nhyam kam abãm kadjy mryti jabatàn nyreja bĩ, twýmtija bĩ. Nhyam abãm kĩnhkumrẽx ne. Amrêbê: atõnhre tẽm ne arým bõxkam ne abãm kĩnhkumrẽx ne. Mýjja kute ajmã o kêt, umar mex ne ar ban arým bõx, kam ne abãm kĩnhkumrẽx ne", ane.

28 Nhyam kam tu ngry:k ne kikremã àr kêtumrẽx ne. Ne kam kapõtã arek ngryk ne dja. Dja nhyam bãm 'ýr katon te kum kabên ne, te kum me tor'ã apnên kum, "Amrẽ tèn anhô kwý krên me kudjwa akĩnh", ane.

29 Nãm te kum ane nhyam kam kum, "Kê wajre. Nã bãm amã idjãpê:nh ar iba. Arým idjãpênh'ã amex krãptĩ. Djã nã bãm abê amikati? Ga mýjja 'ýr ijano ba 'Kê wajre' ane? Kati, nã gãm mýjja 'ýr ijano ba akrãmãmã amã 'ýr mrã. Djã ne ga kam mãn imã anhô mokaak'õnh bĩ bar inhõbikwamẽ ro'ã kwý krẽno nhýn ikĩnhkumrẽx ne?"

30 Nhyam bep akamrerre ne anhô nêkrẽxo mõn me kupry'ã kukrên mõn ajbir bõx ga kum gu banhô mryti twýmtija bĩ", ane.

31 Nhyam kam bãmja kum, "Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhõ mýjja kunõ anhõ", ane.

32 Mrãmri ne bar ikĩnhkumrẽx ne. Mrãmri ne bar ikĩnh ne itor inhýrja. E kum mrãmri ne atõnhre gu babê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arým akubyn kato, ane. Nãm ã bãm kutewajãmã ane. Tãm ne ja.

Be, nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ujarênh ane. Metĩndjwýnh kum me axwedjwý jabên kute me abej ne kute me utàr nhyam me ô'ã kĩnh'ã ujarênh ne ja.

16

Ô àpênh kute ô bẽnjadjwýr noo bi-knor:

* 15:16 Jeju nhô pykakam me kunĩ bêngôkre kute mramri ne apýnh me ô pyka djari kunikôt me kunĩ bêngôkre pyràk.

1 Nhyim kam Jeju ajte kute kôt ba djwýnhmã mýjja 'õ'ã kabên jakremã arkum,

–Me'õ bënjadjwýr ne õ pi'ók kaprĩ kumex. Nhyim kam õ àpênh ne kum kam àpênho dja. Pi'ók kaprĩmê nèkrêxja kunĩkam kum àpênh ar ba. Nhyim kam me kâtàm ne me kum õ àpênhja jarên kum, “Ë, ota anhõ àpênh arým abê amijã anhõ pi'ók kaprĩ krêno mō, ane. Arým abê o apêx mexo mō”, ane.

2 Nhyim kam arým õ bënjadjwýrja amiwýr ku'uw ne kum, “Mýj nã? Mýj ne ga ajmã o nhyim me imã ajarê? On amrê inhõ nèkrêx'ã pi'ók no'ókwaõ akato ba omũ. Jakam dja ga imã adjàpênh kêtikumrêx ne”, ane.

3 Nhyim kam kabên ja man kam ôkre kadjwýnhbê amim, “Ije tô mã dja ba nê? Arým ne inhõ bënjadjwýr bõm imê. Mã dja ba nê? ãm arngro týxkam purkam idjápênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjã'wýr imrãnhbê ip-ijãmã”, ane.

4 Nãm ja jarên nhýn kam ajkam aman kam,

–E kum ã ane. Arým ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabên jarê nhyim arým inhõ bënjadjwýr kute bõm imênhkam ar ja arým ijo õbikwan amiwýr ijo wadjã, ane.

5 Ne kam ar kute bënjadjwýrmã pãnh kêtja amiwýr ar ku'uw. Amiwýr ar ku'uwn arkum, “Mã ne ga aje mýjjao pãnh kêtja kute?”

6 Nhyim kam kum, “Ngôn krõkrõktibê 100. Rõny kangô'ã ngôn krõkrõktibê 100 ne ba kum o pãnh kêt ne”, ane.

Nhyim kam kum, “Mĩ. Aje pi'ók no'ók tũmja byn on o nhýn 100ja ngràn pãnh 50 nhõ”, ane. Ajêx ne kum ngrêre jarên kum 50 nhõ, ane.

Nhyim kam ã anen kam kĩnhkumrêx ne kunhôn mã tẽ.

7 Nhyim kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mýjjao pãnh kêtja kute?” ane.

Nhyim kam kum, “Bàyogore'ã zakubê 100”, ane.

Nhyim kam kum, “Mĩ. Anhõ pi'ók no'ók tũmja by gẽ arĩk wãnh 100 nō, ga pãnh kum 80 nhõ, ane. Ajêx ne 'ã kum kãjbê krãptĩbê 80 nhõ”, ane.

Nhyim kam ã anen kunhôn kam kĩnhkumrêx ne mã tẽ. Nãm ã arkum o anhýro tẽ. Õ àpênhja arkum õ bënjadjwýrja noo biknoro anhýro tẽ. We arkum kĩnh ne kute amipãnh o õbikwamã ne ã arkum o anhýro tẽ.

8 Nhyim õ nèkrêx djwýnh ne õ àpênhja no mex jarê. Ækĩnhĩkam ne kum no mex jarê. Nã, mrãmri ne amikadjy no mexkumrêx. Nã, mrãmri ne pykabê me ar baja ne me mrãmri amikadjy no mexkumrêx ne o Metĩndjwýnh nhõ me ja jakrenh mex ne. Nhyim bep Metĩndjwýnh nhõ me ja ne Metĩndjwýnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrãnhja pyræk.

9 Djãm ã ar aje õ àpênh kudjwa me noo abiknoro anhýrmã ne ba ije ar amã arênhja? Djãm ar adjãkĩnhĩ, ar ajêxnhĩkôt aje meo anhõbikwamã got. Djãm ar aje pi'ók kaprĩkôt meo anhõbikwa nhyim atykkam kute amikôt kãjkwamã ajo àbirmã got. Djãm me ja kute kãjkwamã ajo àbir gar atĩn rã'ã rã'ãmã got.

10 Arkati. Gêdja me'õ mýjja kakritte kumrêx, mýjja ngrire kam àpênho djan prĩne o djuw mex ne o àkĩnh kêt, me'õ tãm gêdja arým ajte amũ ijukri mýjja rũnhdjwýo djuw mex. Nhyim bep kati, gêdja me'õ mýjja kakrittekam àpênho djan arým o akĩ ne kam ajte mýjja raxkamdjwý àpênho djan adjwýnhdjwýo akĩ.

11 Bir be, tãm. Dja gar pykabê mýjja kakrit, pi'ók kaprĩjao akĩ djãm Metĩndjwýnh kute kãjkwakam õ mýjja rũnh, õ mýjja mextire kute ar amã òrmã got? Kati, arým ne ar akabi.

12 Dja gar ari me õ nèkrêx prokam amikràn o adjãkĩnhõ aban ar mekbê o abikênho aba, djãm Metĩndjwýnh kute ar amã anhõ mýjja nhõrmã, anhõ nèkrêx djwýnh kute ar amã òrmã? Arkati.

13 Ë, nhýnh ne me'õ õ bënjadjwýr amãnhkrut'õ amẽ arkum àpênh ar

ba? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nâr kon, gêdja kum ja kînh ne kumâbit apê ne kam kum ja kurên kum âpênh kêt ne. Dja ga amâ Metîndjwýnh kînh ne ajte amâ nêkrêx kînh ne kam kute bēnjadjwýr amânhkrutmâ adjâpênh pyrâk. Gêdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhyim bep mekbê pardjêu ne me Jeju kabên maro nhýn aprýo kumex. Me kum pi'ók kaprî kînhkam, kam ne arê nhyim kam me aprýo kumex.

¹⁵ Nhyim kam Jeju memâ kum,

—Me ga ne ga we me amijo katât amrân ne. Me kunî kute we me amex pumûnh ne kute me amâ me amex jarênhmâ ne ga we me amijo katât amrân ne. Nhyim bep kati, Metîndjwýnh ne kute prîne me akad-jwýnhbê me apumûnh. Me aje amim mýjja'ã karôjakôt ne me akadjwýnhbê prîne me apumû. Be, mebêngôkre ne me me akrâkâbit pumû, ga me kam kute amex pyrâk nhyim me me amex jarê. Bep kati, Metîndjwýnh kute prîne me akadjwýnhbê me apumûnh nhyim mýjja punubit me akadjwýnhbê ikwâkam kum me amex kêt. Mrâmri me apunukumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me Môjdjê kukràdjâkôt ar amijo ba. Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabênkôtmê ar amijo ba. Ar kôt me kute amijo ba râ'ã nhyim arým Djuão ajte adjwýnhdjwý bôx. Djuão kute ngônhamâ me angjênhja adjwýnhdjwý bôx. Ajbir ne Djuão tûmrâm bôx ne ar memâ 'ã ujarênh ny jarênh ba. Me kute axwemâ irern kute Metîndjwýnh'ýr amijo akêx nhyim Metîndjwýnh kute me utâr ne me kadjy bēnjadjwýr ne ar kute meo ba'ã ne memâ ujarênh tē. Nhyim me krâptî arým kute 'ýr amijo akêx prâmkumrêx, kute mrâmri ne me krâptî kikre ngriremâ ngjênh prâm ne kam 'ã kute aben nhingânha pyrâk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingânho kumexja pyrâk. Nâm me ã kute Metîndjwýnh'ýr amijo akêx prâmkam ã ane.

¹⁷ Nhyim Metîndjwýnh kukràdjâ tûmja, kute me mrân mex'ã memâ karôja, djâm arým tûm ne apêxmâ? Kati, gêdja râ'ã ne. Pykamê kâjkwabit dja apêx nhyim bep Metîndjwýnh kabên dja tûmrâm râ'ã râ'ã ne. Nhýnh ne mýjja ngrire, mýrbê itâja 'õ biknormâ? ane.

¹⁸ Ne kam ajte Metîndjwýnh kukràdjâ 'õ jarê. Me kute tu prô'ýr bakumrêx ne kute kanga kêtâmâ memâ arê ne memâ kum,

—Gêdja me'õ prô'ýr môn ar o ban kanga ne kam pân timerâm me'õ'ýr môn kam kute krô'ã prô pyrâk. Mjênja ne axwe. Nhyim kam ajte me'õ ne prô kanga nhyim kam me'õja ne me'õ kute prô kangaja'ýr môn kam arým kute me'õbê prôo âkînh pyrâk, ane.

Radjaru môn me'õ bēnjadjwýr 'wýro nhý.

¹⁹ Nâm ã Jeju memâ anen kam ajte memâ mýjja 'õ'ã karô ne memâ,

—Me'õ ne ã nêkrêx kumex ne kute amidjwýnhbit mar. Nâm kubêkâ mex, kubêkâ pân raxbit jangij ne ã kwý krên djâ mexbit kute mar. Myt kunîkôt ne ã o anen ã kwý krên rax ne.

²⁰⁻²¹ Nhyim kikre jajkwa krekremâ me'õ bikênhja ikwâ. Myt kunîkôt kikre jajkwa krekremâ ikwâ. Ne te kute ã anhy krên prâme. Me'õ kute myt kunîkôt kubêkâ mex, kubêkâ pân rax jangjênh ne 'ã mrân timerâm ne te kute ã anhy krên timerâm kuri ikwâ ne te 'ã 'wýro ikwâ. Idjibê ne Radjaru. Tãm ne prîne karýr týt ne, tēmê prîne týt ne. Karýrmê tē týt nhyim ta ikwâ. Nhyim bep roprebit ne 'ýr mât ne karýr kunuw, tē kunuw.

²² Nhyim ã mýjja kêtja, Radjaru, arým ty nhyim kam kadjy mrân djwýnh kumýn kâjkwamâ Abraão'ýr o tēn o bôx. Nhyim kam ar ingêt kukâmâre Abraômê ro'ã ar ba. Nhyim me'õ nhô nêkrêx kumexjadjwý ty nhyim me kam o môn adjâ.

²³ O môn adjâ nhyim kam me tyk nhô pykakam bôx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje

kàjmã rĩt ne amybỳm Abraão pumũ. Nhyr ar Radjarumẽ ro'ã ar ba. Ar umar mexkumrẽx ne kĩnhkumrẽx ne ar ba.

²⁴ Nhyr kam Abraão pumũn kam kum amijo akijn kum, “Ngẽtwa, ngẽtwa Abraão, gop amrẽ amã ikaprĩn iwýr Radjaru jano gẽ amrẽ iwýr tẽn ngõmã ikra nhõttebit jadjàn o inhõto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokryo bit itokry”, ane.

²⁵ Nhyr Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Atĩnri ne ga mýjja mexbito amikĩnh ne. Nhyr bep Radjaru ne kaprĩ, tĩnri kaprĩn ar ba. Ne kam arým jakam kĩnhkumrẽx ne. Ga ne ga arým pãnh atokryn akaprĩre.

²⁶ Ë, mýjja 'õdjwý. Djãm jãnh ne wãm awýr tẽn ne kute ajmã ajomã? Nãm me banẽje inuwti: nõ, ne kam abenmã kre raxi. Ne kam jakam me ijõ'õ me awýr itẽn prãm kêtê. Ga me ajõ nĩnh pãnh me ikam abõx prãm kêtê. Aprakamã ne gwaj banẽje inuwti: nõ”, ane.

²⁷⁻²⁸ Nhyr kam kum, “E kum ã ne. Ë, ngẽtwa, gora ibãm nhũrkwã'ýr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ar'ýr dja Radjaru tẽn arkum arẽn arkum tĩn jadjà gẽ ar jakam, me tokry rax djàjamã ikõt bõx kêt”, ane.

²⁹ Nhyr Abraão kum, “Kati, Arkati, amrẽbê ne Mõj djẽmẽ Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh ar 'ã pi'õk no'õk ne te memã arẽ. Gẽ ar Mõj djẽ ar kabẽn ma”, ane.

³⁰ Nhyr kam kum, “Kati, ngẽtwa Abraão, got ren me'õ me tyk kurũm me'ýr katon bõx ne memã arẽ nhyr ren me arým kõt amim katon kam ren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx ne jakam bõx kêt ne”, ane.

³¹ Nhyr Abraão kum, “Kati, dja me Mõj djẽmẽ Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh kabẽn mar prãm kêt, nhyr ajte me'õ me tyk kurũm katon te memã amijo amirĩt ne te memã arẽ nhyr ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã”, ane. Nãm ã Abraão me'õ nhõ nẽkrẽx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarẽn ane.

17

Me'õ me'õkam axwe nhyr tu axweo biknormã.

¹⁻² Ne kam ajte kõt ba djwýnhmã, —Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. Nhyr bep me kute memã axwe'ã àpnẽnhja gẽdja me tokry ra:x ne. Watĩ:re. Dja prĩne Metĩndjwýnh meo ajkẽ nhyr me tokry ra:x ne. Me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar nyja nhyr ren me'õ axwe'ã kum apnẽ nhyr ren arým kõt axwe nhyr kam ren me kute kum axwe'ã àpnẽnh djwýnhja nhõkre'ã kẽnpoti nhõ ne ren ngõnhmã kumẽ, ngõ raxbê pyka kêtã kumẽ nhyr ren kubĩ, ja ne kãjbê tokry. Tokry ngri. Nhyr bep kati, dja prĩne Metĩndjwýnh o ajkẽ nhyr tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tỳx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabẽn'õ jarẽ. Kum akabẽn'õ jarẽ gẽ axwekam amim ngryk ne amim kato ga kam tu o akno.

⁴ Gẽdja mã akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkumrẽx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam awýr tẽn ne kute amã, “Arým ne ba ijaxwekam amim ingyk ne”, anhýr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Tu amim kamnhĩxkumrẽx.
Mat 17.20; Mak 11.23*

⁵ Nhyr kute ar anor nhyr ar mõrja Bẽnjadjwýrmã kum,

—Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikadjwýnhbê ar ijo tỳx ne ar ikadjwýnhbê akabẽn wadjà bar amim amar rax.

⁶ Nhyr kam Bẽnjadjwýr arkum, —Ga ren ar amim ikamnhĩx ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyrãk ne ren arým pyjamã akabẽn ne ren kum, “On amikaban ngõ raxbê pyka kêt mũ jakam mãn ajte dja”, ane.

Nhyr ren tẽn ngõ rax nĩkam dja. Ar ajte tu amim ikamnhĩxkumrẽxkam

ren tèn nījar ngô raxkam dja. Nhyim bep kati, ãm ar aje amim ikamnhĩxkumrêx kêtê, ane. 'Ybê motadu ne kryre kute karnhô nhijy pyrâk. Nhyim Jeju ajte arkum,

Me tu akrânãmã Metĩndjwỳnhãmã àpênhmãmã.

⁷ Ga we ar ajô abēnjadjwỳr rax ne nhỹ. Nhyim kam anhô àpên purkam àpênhmãmã tẽ, nàr kon kute mrykĩ'átomtío djuw mexmãm 'ỳr tẽ. Ne kam wãnh purkam àpênho dja. Àpênho dja:n arỳm àpênho ino ren bôx. Djãm aje kum, “Amibêx ne nhỹn atyk djà kêt ne kam anhô kwỳ krê”, anhỹrmãmã got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, “On imã ômrôn kam kadjy tèn kubêkà mex jadjàn amrê imã ômrôo tẽ ba kukrê. Ne ngôdjwỳ imã kwỳ jadjà. Dja ba inhô kwỳ krên kôt ikô, ane. Ba ikumrêx inhô kwỳ krên pa ga kam ikudjwa anhô kwỳ krên kôt ikô”, ane.

⁹ Djã nãm bēnjadjwỳrja ô àpên djàpênho amra got. Djã nãm ô àpên djàpên pumũn kum mex jarênho ba got. Kute kabên mar ne kute kôt amijo bakam, djã nãm kum mex jarên kam kum amikĩnh jarên ar o ba? Kati, mrãmri ne ô àpên. Ô àpên kute ô bēnjadjwỳr kabên mar ne kute kôt kum mỳjja kupên.

¹⁰ Bir be, ar gadjwỳ dja gar Metĩndjwỳnh kute ar amã mỳjja jarênhja kunĩ kupên amidjapên pumũn kam, “Ije, djã nã bãm ar Bēnjadjwỳrmãm idjapên mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bēnjadjwỳr kute me anor nhyim ô àpên kute kum àpênhmākêt. Kôt ne Bēnjadjwỳr ar ijano bar kum idjapên iban ikĩnhkumrêx ne, ane. Djãm kute ar idjapênho àmra kadjy ne bar kum apê? Kati, nã bãm ar tu akrânãmãm kum idjapên iban kam ikĩnhkumrêx ne”, ane. Dja gar ã ane. Be, nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhãmã arênho ane.

Me ã kajêkam tẽ kubê 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarê'ỳr kràn tèn pry pnã, aben nêje a'yr. Nãm

mũm pykabê Xamarij ne amrê pykabê Garrêja nhyim pyka 'yr nhôkre djâkôt pry ja'ã tẽ, 'ã Djeruxarê'ỳr tẽ.

¹²⁻¹³ Nãm pry'ã tèn kam ã krĩ 'ômã àr tẽ. Krĩ 'ômã àr tẽ nhyim me ã kajêkam tẽ kutã mō. Me ã kajêkam tẽbê 10 ne kutã mōn kajpan kam nījar ku'ê, tãri ku'ê kêtê, nījar ku'ên kam kàj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Bēnjadjwỳr, gop amã me ikaprĩ, ane.

¹⁴ Nhyim Jeju me omũn kam memã, —On me mōn me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhãmã amibê, ane.

Nhyim me mōr pro akêx ne mãm Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'ỳr mōn mōrrãm arỳm kà mex ne.

¹⁵ Nhyim kam pydjĩn amimex pumũn kam akubyn Jeju'ỳr tẽ. Metĩndjwỳnhãmã ukaprĩ, mex jarênho tẽ. Kàj bê kum arênho tèn kam Jeju'ỳr bôx.

¹⁶ Jeju'ỳr bôx ne kam tu mỳrbê tỳm ne kum amikĩnh jarênho nōn kum mex jarênho nō. Me bajtem'ô, Xamarij kam me ja'ô. Tãm ne akubyn tèn Jejumãm mex jarê.

¹⁷⁻¹⁸ Nhyim kam Jeju memã, —Ije, nhãr me? Nã bãm mebê 10o mex nhyim me 'ô akubyn iwỳr tēm kêt ne. Mỳkam ne kubajtemjabit akubyn iwỳr tẽ? Mỳkam ne me wã akubyn kudjwa mōr ne Metĩndjwỳnhãmã mex jarên kêt ne?

¹⁹ Ne kam kum, —Aj, on kàjmãm djan tẽ. Nã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx ne. Nhyim kam arỳm Metĩndjwỳnh apytã, ane. Nãm ã Jeju kum ane nhyim kam mãm tẽ.

Akubyn bôx djà kutã dja me ate krãn ar ba jarên kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ Nhyim kam mebê pardjêu Jejumãm,

—Mỳj akatikam dja Metĩndjwỳnh me bawỳr Bēnjadjwỳrbê kumkati jano nhyim kute me bakuré djwỳnhbê me bapytàr ne kute ar me bajo bamãm?

Nhyim kam memã,

—Kute me apytàr ne ar me ajo ba kadjy, djãm Bēnjadjwỳrbê kumkati

mỳjja 'omě ro'ã bôx ga me aje kôt omũnh ne aje abenmã bôx jarěho akumexmã? Kati, me kute mỳjja 'ôkôt omũnh kêt.

²¹ Me kute jakam mỳjja pumũnh ne kute abenmã, “Ota, Běnjadjwỳr arỳm bôx”, anhỳr kêt.

Nàr kon, me kute nỳjar omũnh ne kute abenmã, “Orĩnã, arỳm Běnjadjwỳr amrě tẽ”, anhỳr kêt.

Mỳkam? Bir, anhõ Běnjadjwỳrbê kumkati kute ar me apytàr ne me akadyj běnjadjwỳr ne kute ar me ajo bamã ne arỳm me awỳr bôx, arỳm me anhipôkri bôx, me anhipôkri ar ba, ga me omũnh kêt kumrěx, ane.

²² Ne kam ate kôt ba djwỳnhmã,

—Adjỳm, dja ĩ ar akaprĩ djà ar awỳr bôx. Ar akaprĩ djà nhijukri dja gar te ikuka kre jabej rīt. Ne kam abenmã, “Gora gẽ on ajte akubyn bôx gwaj omũ. Amrěbê kute gwaj bakadyj amijo ĩ ne gwaj bawỳr rwỳkja gora gẽ akati pydjikam ajte rwỳk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Dja gar te aje ipumũnh prãme.

²³ Nnym me ar amã,

—Ota arỳm bôx, ota arỳm jakam bôx, anhỳr jabej, nàr me ar amã, “Ě, onĩj arỳm bôx”, anhỳr jabej ga kam ar tu ate akrãn 'ỳr amõr kêt ne mekôt 'ỳr aprõt kêt.

²⁴ Nnym bep kati, ibôx djà gẽdja amirĩ:tkumrěx ne. Amirĩtkumrěx nnym me kunĩ omũ. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn bôx nnym me kunĩ ipumũ. Ga na jadjěnh ne kute prĩne kàjkwa kurwỳo tuknĩja pumũ. Dja ã akubyn ibôx djà nhõ akatikam ije amijo amirĩto kàjkwa kunĩ kurwỳo ane.

²⁵ Nnym bep itokry rax kumrěxi. Me kamingrãny ja dja me prĩne ijo ajkẽ ba kam itokry rax ne.

²⁶ Nnym bep akubyn ibôx 'ỳr dja me ate krãn ar ba. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ỳr nnym me ate ar krãn ba. Me kute amrěbê me bakukãmã Nõwekam me ja pyræk ne ate ar krãn ba.

²⁷ Nãm me õ kwỳ krěn kôt ikõn abenwỳr babit ar o ba rã'ã nnym

arỳm Nõwe kà raxmã wadjà nnym me aerbê ngõ me iby ajkapĩn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrěbê me bakukãmãre Rokam me ja pyræk ne ate krãn ar ba ne õ kwỳ krěn kôt ikõn abenmã mỳjja ngãn abenmã mỳjja o pãnh ne purkam mỳjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba.

²⁹ Ar ã anhỳr ba rã'ã nnym arỳm Ro krĩbê Xõtõma kurũm tẽ. Aje. Nnym arỳm wakrekam kuwy me aerbê mekam ajka'u ne me imex ne. Kẽn ngrãngrã pôkmẽ me'ã akàn kam me imex ne.

³⁰ Dja ba ã akubyn ibôx djào ane. Gẽdja me ate ar krãn ba. Ba kam ba ije amijo inhĩja dja akubyn ibôx djà me aerbê ã amirĩto ane.

³¹ Kam, ibôx djàjakam, gẽdja me'õ kre tã nhỹ ne akubyn õ nẽkrěx'ỳr àr kêt. Kwãrĩk wãnh akubyn ũrkwãkam nẽkrěx'ỳr àr ne byr ne o tẽm kêt. Nnym me'õdjwỳ ar purkam ba. Ba bôx gẽ arĩk wãnh õ kikremã õ nẽkrěx'ỳr kwỳr kêt.

³² Gar Ro prõja ma. Ro prõ ne õ nẽkrěxo amak djaje amipãnh krã tẽn ty.

³³ Me kute amidjwỳnhbit mar ne pykakam mỳjja jakõtbit amak bẽnja gẽdja me tyn kam ijukri tĩn kêt kumrěx. Nnym bep me kute amidjwỳnh mar kêt ne amibê õ mỳjja kanga, me tãm gẽdja me amiptàn ar tĩn ne ba, jakam ar tĩn ne ban kam tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm ne ja.

³⁴ Nnym bep kati. Ě, ba ar amã arẽ, dja ba akamãtkam ibôx jabej nnym me'õ my ar amãnhkrut aben nhikõ'ã nõ. Ba ikjẽbito tẽ nnym ikjẽ arek wakrekam nõ.

³⁵ Nnym me'õ nire ar amẽ à'uko nhỹ. Ba ikjẽbit pa 'amỳn o tẽ nnym ikjẽja arek wakrekam nhỹ.

³⁶ Nnym me'õ my ar amẽ kapõt kam tẽ ba ikjẽ pa 'amỳ nnym ikjẽ arek wakrekam dja, ane. Nãm ã Jeju ane.

³⁷ Nnym kôt ba djwỳnh bôx djà jabej kukij ne kum,

—Běnjadjwỳr, nhỹnh jakam dja ga bôx?

Nnym arkum,

—Gar nhônhne mry tyk'ã bikprônh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mỳjja apôx ne bôx djào amirĩto ane.

18

Me'õ nire kute kabêno bēnjadjwyr katyk.

¹ Nhyam kam ajte kôt ba djwýnhmã atemã mỳjja'ã ujarēnh jakreo tē. Mete Metĩndjwýnhmã kabēn 'ãno ãm ne kute kanga kêt'ã ne arkum arēn arkum,

² —Atemã pyka 'õkam ne memã axwe pãnh jarēnh djwýnh kum Metĩndjwýnh pyma kêtikumrēx ne mebēngôkredjwý mar kêtikumrēx.

³ Nhyam pyka tãmkam me'õ ni 'uwtĩre kubē mjēn tyk nhyam me'õ ar o bikēnho ba, 'uwtĩkam ar o bikēnho ba. Nhyam kam akati kunĩkôt mã 'yr mrãn kum arēn kum, “On ijo angryk”, ane. “On ikurē djwýnhmã arē gē on imã o pãnh”, ane.

⁴⁻⁵ Ne mã kum 'ã apnê. Te kum 'ã apnê nhyam ate krãn ar ba. Nhyam mã kum arē nhyam kam, “Ije. Ije ba gop on 'uwtĩwão ingyryk ne kute kum o pãnh kadjy kurē djwýnhmã ikabēn 'õ jarē gē gop on arek wãnh nhỹ ba ityk djã kêt. Djã nã bãm imã Metĩndjwýnh pyman imã mebēngôkre pyma got ba o ingyryk? Kati, nãm mã ikujrē ba gop on o ingyryk gē gop on anhikrēn kabēno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarēnho dja ne arkum,

—Memã axwe pãnh jarēnh djwýnh ja ne axwekam me'õ 'uwtĩo ngryk ne. Amijã maje ne o ngryk ne.

⁷ Djãm ã Metĩndjwýnh kute anhỹr got? Kati, Metĩndjwýnh ta ne amijo me bapytàn kam õ me jabē ate krãn ar ba kêtikumrēx. Nãm õ me ja mar 'ãno dja. Nhyam me kum amijarēnh ry typydji. Akamãtkammē a'urimē ne me kum amijarēnh ry typydji.

Nhyam arým me kuma. Djã nãm amikrà:n gormã õ me jao ngryk got.

⁸ Kati, ē, ba ar amã arē. Dja õ me jao ngryk kukrà kêt ne. Ba ije amijo inhĩ gēdjã ba akubyn pyka jamã bôx,

ije meo ingyryk kadjy akubyn bôx, djã nãm me ja akubyn ibôxmã ikamnhĩx got? Kati, dja me ate krãn ar pyka jabē ba rã'ã ba akubyn bôx, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Me'õ ar amãnhkrut kute Metĩndjwýnhmã amijarēnhmã.

⁹ Ne kam ajte memã atemã mỳjja'ã ujarēnh jakreo tē. Me ãm ta axwekam we katãt mrãnh ne ajkwaobit kute ar amimex jarēnho ban kam mũm me ja'ãbit ar axwe rēnho baja, me ja'ã ne memã mỳjja jarēn memã,

¹⁰ —Me'õ ar amãnhkrut ne ar kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam kum amijarēnhmã tē. Nhyam jabē pardjēu'õ nhyam jabē bēnjadjwyr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnh, àkĩnhĩre.

¹¹ Nhyam kam pardjēuja tēn wadjàn djan kam Metĩndjwýnhmã amijarēnhkam amijo àmrao djan kum, “Metĩndjwýnh, ba amã amikĩnh jarē, ane. Ije me uràk kêtgam ne ba ikĩnhkumrēx. Me ne me àkĩnhĩ, axwe, abenbē prõo akĩ. Nhyam bep kati, ba ne ba ajmã ikute kêtē. Ije tãwã pyràk kêtē. Ije àkĩnhĩwã, kute pi'õk kaprĩo atom djwýnhwã pyràk kêtē, kam ne ba ikĩnhkumrēx.

¹² Nhyam bep ba ne ba amã ikabēn kadjy amijajburo amãnhkrut ne, pi'õk tyk nhõkre djãkõtmē pi'õk rãrãrmēkam. Ne ajte amã apýnh inhõ mỳjja djãri kwý rax ne kungã. Nã bãm apýnh inhõ mỳjja djãri kunĩ aben kadjy kryre ne amýn o aptàn rax ne amã kungã. Tãm ne ja”, ane.

¹³ Nhyam bep ate ne pi'õk kaprĩo atom djwýnh. Nĩjar ne dja, pijãm djãje ibôn djan kãjmã kãjkwa'yr krã kêt ne amititiko dja. Amijaxwekam kaprĩn pijã:m ne. Ne kam Metĩndjwýnhmã kum, “Dja ga adjukaprĩkôt ikam adjukaprĩ, ane. Nã, mrãmri ne ba ijaxwe ga kam tu amã ikaprĩ”, ane. Nãm ã pi'õk kaprĩo atom djwýnh Metĩndjwýnhmã ane.

¹⁴ Be, ba me amã arē. Mrãmri ne arým Metĩndjwýnh tãmja jaxwekam ngryk kêt ne arým kum axwe kêt jarē. Nãm tu axweo aknon kum kabēn mex

jarē nhym arým umar mexkumrēx ne mā ūrkwāmā tē.

Nhym bep me'ōbê pardjêuja ne kute kum axwe kêt jarēnh kêt. Mýkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarēnhō baja gêdja me ĩ kâtâm ne. Nhym bep me kâtâm, me akrân mā kute amijo ban pijâm ne ar baja gêdja ĩ Metĩndjwýnh meo rax ne. Nãm ā Jeju memā arēnhō ane.

Kute me prĩreo kĩnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

¹⁵ Nhym me Jeju'ýr me prĩredjwýo mō, me prĩredjwý jamýn 'ýr meo mō, kute me'ā ikra jadjwýr ne kute meo kĩnhmā. Nhym kôt ba djwýnh me omũn kam nêje me kajpan memā bēn tỳx ne.

¹⁶ Nhym bep Jeju ne amiwýr me prĩre 'uw ne kam kôt ba djwýnhmā kum,

—Kwārĩk wānh arek amrē me prĩre iwýr mō, ane. Kwārĩk wānh gar mebê adjaptār kêt gē me arek amrē mō. Ā me kute amijo anhyrbit gêdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba.

¹⁷ Ē, mrāmri ne ba ar amā katāt arē. Me kute me prĩre pyrāk ne amijo kâtâmjabit gêdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. Ā me kute amijo anhyrbit gêdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba, ane. Nãm ā Jeju arkum ane.

Jeju me'ō bēnjadjwýr ngrirebē nēkrēx pymā.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸ Nhym kam me'ō, bēnjadjwýr ngrĩ'ō Jejumā,

—Bēnjadjwýr, ga ne ga amexkumrēx. Mā gêdja ba amijo? Itĩn rā'ā rā'āmā, mā gêdja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹ Nhym kam kum,

—Mýkam ne ga imā imex jarē? Djām mrāmri aje amim imex marmā got ga imā imex jarē. Me ne me mex kêt, nhym bep Metĩndjwýnh pydji ne mex.

²⁰ Arým aje Metĩndjwýnh kukrādja marjakam ajte ikukij. Kute me mrānh katāt'ā memā karōkôt kukrādja ne ga arým ama. Aje mebê prōo adjākĩnh kêt ne aje me par kêt ne adjākĩnhĩ kêt ne ajēx ne aje me kāmex jarēnh kêt. Ne ajte aje abāmmē anā ar kabēn mar ne ar kabēnkôt amijo abaja ne ga arým ama. Ja kunĩ ne ga arým ama, ane.

²¹ Nhym bēnjadjwýr ngrija kum,

—Nà, arým ne ba ibōktikam ja kunĩ ma. Ne kam kôt ar amijo iba rā'ā:n arým ijabatānh ne, ane.

²² Nhym Jeju kabēn ja man kum,

—Mýjja pydji ne kute akukrà rā'āā. On tēn memā anhō mýjja wā ngrān pānh pi'ōk kaprĩ byn me 'uwĩ, me ō mýjja kêtjamā angān o me kĩnh ne kam amrē iwýr tēn mā ikôt ajkamē. Dja ga ā anen kam arým kàjkwakam anhō mýjja mex kumex, ane.

²³ Nhym kam kuman kam kaprĩ:re.

Ō nēkrēx kume:xkôt amak bēn ne kam kaprĩre ne dja.

²⁴ Nhym kam Jeju kaprĩ pumũn kam memā,

—Nēkrēx ne kute me kukrà prāmā. Me ō nēkrēx kumex gêdja me te Metĩndjwýnh nhō pyka'ýr bōxmā, te Metĩndjwýnh kute meo baja'ýr bōxmā.

²⁵ Be, ga mryjabatānhbé kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjēnhmāja pumũ. Me ō nēkrēx rũnhdjwý kute urāk. Nãm te Metĩndjwýnh nhō pyka'ýr bōxmā, te Metĩndjwýnh kute meo baja'ýr bōxmā nhym nēkrēx utā: ne, ane.

²⁶ Nhym me kabēnja man kam kum,

—Ije nhym mýj me'ō gêdja Metĩndjwýnh amim utā? ane.

²⁷ Nhym memā,

—Mebēngōkre te kute mýjjao anhyrja ne Metĩndjwýnhmābit amirĩt ne. Metĩndjwýnh kute me ō nēkrēx kumexja kute me utār kôt mar, ane.

²⁸ Nhym kam Pedru kum,

—Ē, arým ne bar inhōbikwa kunĩmā inhiren kam mā akôt ajkamē, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhym kam arkum,

—Nà. Mrāmri ne ba katāt ar amā arē. Godja me'ō arým ō mýjjamā irer jabej, nār ōbikwamā irer jabej, ō kikre,

nàr prô, nàr kamy nàr nãmë bãm, nàr kramã irer jabej. Godja arÿm ô mÿjja ja 'ômã irer, ne kute memã Metïndjwÿnh'ã ujarënh nhym kute me utàr ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Dja ba pãnh on pyka jakam kum mÿjjao akrenh mex ne kum kungã. Nhym ije pykao nykam gêdja tïn rã'ã rã'ã ne, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju ajte kôt ba djwÿnhmã amityk jarë.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kôt ba djwÿnhbê 12o aben pydjïn kam aro môn arkum,

—Ë, ota gwaj arÿm Djeruxarë'ÿr badjãbir ne kam babôxmã. Kam gêdja me ajmã ijo. Ba ije amijo inhï ne me awÿr ibôxja dja me ajmã ijo. Metïndjwÿnh kabën jarënh djwÿnh kute ijã pi'ôk no'ôk tÿmjã kôt dja me ã ijo anhÿro tē:n kam inomã kumë.

³²⁻³³ Dja gwaj bôx nhym kam me me bajtemmã ikanga nhym kam me ijã bēno ajkēn ijo axēn ijapryñ ikutôn ikaprêprê:k ne kam ibï. Nhym kam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam ajte akubyn itïn ne ikato, pi'ôk no'ôk tÿmjã kôt, ane.

³⁴ Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã amijã karôn arkum amijarēho ane. Nhym ar kute kabën ja mar kêtikumrëx. Kabën ja ne Ar kubê bipdjur nhym ar kam te kute marmã.

Me'ô no rã akubyn rït.

Mak 10.46

³⁵ Nhym kam Jeju kôt ba djwÿnhmã mō ne kam krïraxbê Djeriko tēpo mō. Nhym me'ô no rãja pry jakakam nhÿ ne à'wÿro nhÿ.

³⁶ Nhym me itepato 'ãnh mō nhym kam me kanga man memã,

—Mÿkam ne ga me akanga mō? ane.

³⁷ Nhym kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mō, ane.

³⁸ Nhym kam kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tàmdjwÿ 'ô, gop amã ikaprï, ane.

³⁹ Nhym me wamã môrja kum bën tÿx ne kum,

—E kum anhikrê, ane.

Nhym kam tu kum àkjêro bën kum,

—Dawi tàmdjwÿ'ô, gop amã ikaprï, ane.

⁴⁰ Nhym kam Jeju tēm tÿx katikôt djan kam amiwÿr ku'uw. Nhym kam me'ô 'ÿr tēn kum,

—Aje, onij arÿm amiwÿr ajuw, anen kam pa 'amÿn o tēn 'ÿr o bôx.

⁴¹ Nhym kam kum,

—Nãr, mÿj nã? Mã ne ba ije ajomã?

Nhym kam kum,

—Bēnjadjwÿr, aje inoo mex ba irïtmã.

⁴² Nhym kam kum,

—Nà, on rït. Tu aje amim ikamnhïxkumrëx kam ne ga arÿm amex, ane.

⁴³ Nhym kam tebê rït. Ne kam Jejukôt tē, mekôt tē, ne Metïndjwÿnhmã ukaprïmē amikïnh jarēho tē. Nhym kam me kunï omÿn kôt Metïndjwÿnhmã mex jarë.

19

Djakij Jejuo aminhō.

¹⁻² Nhym kam Jeju krïbê Djeriko'ÿr meo mōn meo bôx ne kam bit kajônkhôt katormã. Nhym me Jeju'ã kumex ne prïne angrïn o mō. Nhym kam me'ôbê Djakij. Djakij ne bēnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprïo atom djwÿnh nhō bēnjadjwÿr. Kam ne ô nêkrëx ra:x ne.

³ Nhym me prïne Jeju jangrïn o mō, kunoro mō. Nhym kam te Djakij kute omÿnhmã 'ã aminhinô ryo tē. Mÿj me'ôbê Jejuja kute omÿnhmã te 'ã aminhinô ryo tē. Djakij krô krïkam ne te kute omÿnhmã nhym me prïne kubê utà.

⁴ Nhym kam kukãm prôt ne. Kukãm prôt ne kutêp wabi. Pidjô'ã wabi. Amrê tēm nhym kute omÿnhmã kutêp pidjô'ã wabi.

⁵ Nhym kam Jeju 'ÿr tēn bôx ne parbê djan kàjmã krãn kam kum,

—Djakij, amrê aparmã aprôt. Jakam dja ba akôt tēn anhÿrkwãkam nō, ane.

⁶ Nhym kam tebê aparmã prôt ne ruw ne kam kî:nhkumrêx ne ũrkwãmã Jejuo tẽn o wadjà.

⁷ Ũrkwãmã o tẽn o wadjà nhym me omũn kam kangãngãn abenmã ajkwa momoko kumex, ne,

–Djijàk, me axwe'yr ne mõn wadjà, ane. Djãm tâwã mex, ane.

⁸ Nhym Djakij Bẽnjadwýr kuka kônhdjan kam kum,

–Bẽnjadwýr, ba inhõ mýjja kônho ajkjên me bikênhmã kungã, ane. Ne ije me'õbê pi'ók kaprĩo idjàkĩnh jabej akubyn me'õmã inhõ jao amãnhkrut ne o amãnhkrut ne kungã.

⁹ Nhym kam Jeju kum,

–Akati jakam ne arým Metĩndwýnh apytà, anhũrkwākam ar wãmẽ ro'ã. Mrãmri gadwý ne ga abê Abraão tãmdwý'õ nhym Metĩndwýnh arým apytà, ane.

¹⁰ Be, ja kadjy ne ba tẽ. Ije me axwe jabej ne ije me utãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awýr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utãrmã, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Me'õ bẽnjadwýr kute õ àpênhmã pi'ók kaprĩ nhõr.

Mat 25.14

¹¹ Nhym me kute maro ãm rã'ã nhym ajte memã mýjja 'õ'ã ujarênh jakreo tẽ.

Nãm Jeju arým Djeruxarêkam bõx 'yr nhym kam me amim,

–Jakam dja Jeju Djeruxarêkam bõx ne on me bakadjy Bẽnjadwýrbê kumkatin me bakurê djwýnhbê me bapytàn ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim àtãri kêtka tỳx amim kamnhĩx. Nhym bep Jeju ne kute katàt memã arênhmã.

¹² Kadjy ne memã mýjja 'õ'ã ujarênh jakreo tẽn memã,

–Ë, bẽnjadwýr kra'õ ne me kute nĩjar atemã pyka 'õkam 'ã bẽnjadwýr mênhmã tẽ. 'Ã bẽnjadwýr mênh nhym ajte akubyn õ pykamã me'yr tẽmmã.

¹³ Ne kam tẽm kutã amiwýr õ àpênh 'uw. Õ àpênhbê 10 ne amiwýr ar ku'uw ne kam arkum ngõnho pi'ók kaprĩre ngã. Pãnh raxkam. Õ àpênh

kunĩmã pi'ók kaprĩ pýnh'ã kabên ne arkum kungãn kam arkum, “Dja gar ikutêp imã jao aptà. Dja ba amrê akubyn 'yr tẽ”, ane.

¹⁴ Nhym bep õ pyka djwýnhkam me ja ne me kum kĩnh kêt ne, kum kurê ne kam kôt me kwý jano nhym me nĩjar kôt bõx ne kam memã, “Kwãrĩk wãnh tãmja'ã bẽnjadwýr mênh kêt. Me ba ne ba me imã tâwã kĩnh kêtê. Kwãrĩk wãnh gẽ tãmja me ijo ba kêt”, ane.

¹⁵ Nhym me tu ate krãn 'ã bẽnjadwýr mẽ. 'Ã bẽnjadwýr mẽ nhym akubyn õ pykamã bõx ne kam amiwýr õ àpênh 'uw ne arkum, “Nãr, djãm arým ne ba ije ar amã pi'ók kaprĩ nhõrwã gar ikutêp imã o aptà”? ane.

¹⁶ Nhym kam ja kumrêx 'yr o bõx ne kam kum, “Bẽnjadwýr, ota ba anhõ pi'ók kaprĩ pydjija ar o iban arým amã o aptà. Amã o aptàn abenã kumê nhym arým kubê 10”, ane.

¹⁷ Nhym kam kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjàpênh mexkumrêx. Nã bãm amã mýjja ngrire ngã ga prĩne imã o djuw mex ne, ikutêp imã o djuw mex ne aje kanga kêt. Pãnh gédja ba amã krĩ krãptĩ jarê, krĩbê 10 jarê. Ga kam abẽnjadwýr rax ne amũ idjõ'ã ar kam meo aba”, ane.

¹⁸ Nhym atãri ja 'yr o bõx ne kum, “Bẽnjadwýr, ota ga aje imã pi'ók kaprĩ nhõrja ba ar o iban arým amã o aptà nhym kubê 5”, ane.

¹⁹ Nhym kam kum, “Gadjwý ne ga amexkumrêx. Jakam dja ba amãdjwý krĩ krãptĩ jarê, krĩbê 5 jarê, ga kam abẽnjadwýr rax ne amũ idjõ'ã ar kam meo aba”, ane.

²⁰⁻²¹ Nhym kam atãri ja 'yr o bõx ne kam kum, “Bẽnjadwýr, mĩ, anhõ pi'ók kaprĩ. Nã bãm ije amã kupênh prãm kêtka prĩne amã kubêkào kupun kudji. Imã apymakam. Nã gãm apyma ne. Nã gãm aje amim mýjja kunĩ jadjwýr kêtka ar mebê jãm o amijakren o atomo aba. Ne ga adjàkre kêtka ar mebê djwýo atomo aba”, ane.

²²⁻²³ Nhym kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrêx ne imã adjàpênh prãm

kêt ne. Akabên jakôt gêdja ba ã ajo ane. Djã nã bãm ipymã? Ne ije amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêt kam ar jãm mebê o amijakren o atomo iba ne idjàkre kêt kam ar mebê djwÿo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkôt ren inhõ pi'òk kaprĩ jao tẽn me kute pi'òk kaprĩ marmã angã nhym ren abenã rôrôk tẽn rax ba ren arÿm 'ÿr bõx ne kuby", ane.

²⁴ Ne kam me kute arek omũho ku'êjamã, "Aj, amũ me ajõ kubê pi'òk kaprĩwã byn o tẽn kute imã pi'òk kaprĩo ãptàr nhym kubê 10wãmã angã", ane.

²⁵ Nhym me kam kum, "Kati, bẽnjadwÿr, arÿm tãwã nhõ pi'òk kaprĩre raxi. Arÿm õ 10", ane.

²⁶ Nhym kam memã, "Bir be, ba me amã arẽ. Arÿm me õ mÿjja gêdja ajte Metĩndjwÿnh iby memã kungã. Nhym bep me õ mÿjja kêt, kute memã òr nhym me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndjwÿnh mÿjja ngrireja kunĩ by", ane.

²⁷ —Ë, ikurê djwÿnh kute ijã "Kwãrĩk wãnh gê tãmja me ijo ba kêt", anhÿrja gêdja ga me amrẽ meo mõn ikuka kõnh me imex, ane. Be, tãm ne ja. Nãm ã Jeju kãjkwamã tẽm ne akubyn pykamã bõx ne kute ar meo bamã ã amijarẽho ane.

Jeju Djeruxarẽmã bõx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

²⁸ Memã arẽnh pan kam ate meo mõ, Djeruxarẽ'ÿr kãjmã meo mõn

²⁹ kam arÿm amẽ krĩ ngrireja tẽpo mõ. Krãnh nhidjibê Oriwêre parbê amẽ krĩja tẽpo mõ. Krĩ nhidjibê Bepadjẽmẽ Betanha tẽpo mõn kam amikukãm kôt ba djwÿnh amãnhkrut janon arkum,

³⁰ —Pry ja'ã dja gar arek katàt krĩwãmã tẽ. Nhym ar akutã pry kator kraxkam me kute mry jabatãnh nyre pĩ maktã kum òkre djê nhym ãmwã. Me 'ã krĩ kêt wã. Tãm gêdja gar amrẽ 'ãpre bõn o tẽ.

³¹ Gêdja gar 'ãpre bõho dja nhym me'õ ar amã, "Mÿkam ne gar 'ãpre bõho dja"? ane.

Gar kam kum, "Bẽnjadwÿr 'ã tẽm kadjy", ane.

³² Nhym kam Jeju kute ar anorja mã ar tẽn 'ÿr bõx ne kam kum kato. Kute arkum arẽnh kôt kum kato.

³³ Kum katon 'ãpre bõho dja nhym kam õ mry djwÿnhja arkum,

—Mÿkam ne gar mry 'ãpre bõho dja? ane.

³⁴ Nhym kam ar kum,

—Bẽnjadwÿr 'ã tẽm kadjy, ane.

³⁵⁻³⁶ Ne kam Jeju kutã o tẽn o bõx ne kam kum 'ã kubêkã rẽ, 'ã ÿr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhym ar ikrakam par djan kãjmã 'ã arĩn arÿm ate 'ã tẽ. Nhym kam me arÿm prykôt kum kubêkã rẽho mõ. Nãm mebê idjaer ã me bẽnjadwÿr raxmã mÿjja rẽnh nhym 'ã tẽmmã ã kum prykôt kubêkã rẽho mõro ane.

³⁷ Nhym kam arÿm Jeju Djeruxarẽ tẽpo mõ. Krãnhrebê Oriwêre ja'ã rwÿkbê arÿm Djeruxarẽ tẽpo mõ. Nhym arÿm kôt ba djwÿnhjamẽ, mekôt mõr, me itepato kôt mõrja arÿm kĩnhkumrẽx, kĩnh ra:x ne arÿm àkjêr mõ. Jeju ne mÿjja pumũnh kêt kwÿ rax ne ipêx ne, nhym me kute ipêxkôt omũn kam kĩnhkumrẽx ne Metĩndjwÿnhmã mex jarẽho mõ, àkjêr mõ.

³⁸ Ne kam abenmã,

—Gê Metĩndjwÿnh bẽnjadwÿr jao kĩnh rax. Bẽnjadwÿr djwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bõx. Gora gê me kãjkwakamdjwÿ umar mex ne kĩnh rax. Gora gê me kãjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mex-tire jarẽho kumex, ane.

³⁹ Nãm me ã anhÿro kumex nhym kam mebê pardjẽmẽ me krãptĩ akàn Jejukôt mõ. Nhym kam mebê pardjẽu Jejumã,

—Bẽnjadwÿr gop akôt ba djwÿnhmã akabên gê anhikrê, ane.

⁴⁰ Nhym kam memã,

—Ba me amã arẽ. Nãm ren me anhikrê nhym ren kẽnja ijo àkjêro nhÿ, ikam kĩnh ne ren ijo àkjêro nhÿ, ane.

⁴¹ Anen kam arÿm Djeruxarẽ'ÿr mõ. 'ÿr mõn arÿm irã. Irãn omũn kam ate me abej muw. Me kute amibê

Jeju kangan amibê kurên kute bîn nhym Metĩndjwýnh kute pãnh prĩne meo bikēnhmã ne kôt amak bēn ne me abej muw, ne,

⁴² —Ga ren me ga aje amidjumar mex djà mar ren akati ja tãmkam ren adjumar mex ne ar aba. Nhym bep kati, mýjwã ne adjumar djà'ã, mýjwã ne me ajãn kam me abê o akno.

⁴³ Adjým, dja ĩ me ajo bikēnh djà nhõ akati me awýr bõx. Dja ĩ me akurê djwýnh me awýr bõx ne me amã ipõk ne prĩne pykao me abê ka'ên prĩne me abê ijēn me amã ipõk me:x ne me ajo dja.

⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrã jadjuw ne prĩne me anhimex ne kam me anhõ kikre prĩne kungràn ikõ rēho mõ, ne me abēngõkredjwýo pyka tako mõ, akramē. Dja me prĩne me ajo mõr djà kaprã. Nhýnh gēdja par'õ dja? Nhýnh dja mýjja'õ nõ? Mýkam? Bir, me aje amim Metĩndjwýnh mar prãm kētkam. Nãm arým Metĩndjwýnh me awýr bõx kute me amã me adjumar mex jarēnh ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metĩndjwýnh mar prãm kēt ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhýr djwýnh rãm Djeruxarē kurē djwýnh kute o bikēnhmã ã memã arēho ane.

Kute kikreti nēje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarēkam bõx. Kam bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã tēn wadjà, Bãm nhũrkwãmã tēn wadjà. Nhym arým me kam pi'õk kaprĩ pãnh memã mry nhõro ku'ê. Nhym kam arým bõm nēje me rēho tē, Bãm nhõ kikre nēje bõm me rēho tē.

⁴⁶ Ne memã,

—Metĩndjwýnh ne õ pi'õk no'õkkam memã,
“Me kute imã kabēn kadjybit ne inhõ kikretiwã.

Nhym bep me ga ne ga me kam aje me àkĩnhõ aben pydji djà”, ane.

Nãm ã Jeju memã anen bõm me kurē.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunĩkõt memã Metĩndjwýnh kukràdjà'ã ujarēho ku'ê. Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ

bēnjadjwýrmē Mõjdjē kukràdjà mar djwýnhmē ar kute meo ba djwýnhmē te kute bîn prãme.

⁴⁸ Te kute ajmã on kute bĩnmã nhym me kunĩ kum kabēn kĩ:nhkumrēx ne maro kumex. Kabēn 'ãno djan kam no tyn maro nhý.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhym kam akati 'õkam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarēho dja. Ne kam Metĩndjwýnh'ã ujarēnh ny memã arēho dja. Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mõjdjē kukràdjà mar djwýnhmē mebēngētemē ne me ro'ã Jeju'ýr bõx ne kam kum,

² —Goja on me imã arē. Mýj me'õ kabēnkõt ne ga ar ã meo anhýro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ ô'ã bõm ar me rēho aba? Goja on me imã arē, ane.

³ Nhym kam amipãnh memã,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukij. Me akumrēx dja ga me imã arē ba kam arým badjwý me amã arē, ane.

⁴ Djuão kute ngõnhmã me angjēnhja, djãm mebēngõkre kabēnkõt ne arĩk ar ngõnhmã me angjēho ba? Nàr djãm Metĩndjwýnh kabēnkõt? Gop me imã arē, ane.

⁵ Nhym kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum nē? Dja gwaj kum, “Metĩndjwýnh kabēnkõt”, ane nhym kam gwaj bamã kabēn'õ jarē, gwaj bamã,

—Bir be, mýkam ne ga me Djuão kabēnja mar kēt ne? ane.

⁶ Nàr dja gwaj kum,

—Me kabēnkõt ne tu arĩk ar ngõnhmã me angjēho ba, ane nhym me kunĩ arým kēno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kátam ja ne me arým Djuão kabēn man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj ane nhym me o ngryk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nām me ā abenmā anen kam Jejumā kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mỳj me'ō kabēnkôt Djuāo kute ngōnhmā me angjēnhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

⁸ Nhyam kam memā,

—Bir be, dja ba badjwỳ me amā arēnh kêt ne. Mỳj me'ō kabēnkôt ije ar meo ibaja dja ba me amā arēnh kêt ne, ane.

Pidjôo djuw mex djwỳnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memā atemā mỳjja'ā ujarēnh jakreo tēn memā,

—Me'ō ne pur rax djin kam kam amim pidjô kumex ne. Ne kam me kwỳmā kum, “Gora me imā o djuw mex. Gora gē djan abatānh ne ó ga amim kwỳo atom ne imā mũm kwỳo atom”, ane. Nām ā memā anen kam atemā pyka 'ōmā tē. Ne kam kam wānh ar ba. Ar ban kam kà'ā ngrā: ne.

¹⁰ Nhyam arỳm pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam ò pidjô djwỳnhja arỳm 'ā mytyrwỳ jakren kam 'ỳr ò àpēnh jano. Kute memā arēnh nhyam me kute kum pidjô kwỳo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ỳr ano. Nhyam kam 'ỳr tēn bōx nhyam kam me kute pidjôo djuw mexja ate kaprêprê:k ne. Nhyam mā akubyn 'ỳr ýkam tēn bōx.

¹¹ Nhyam ajte ò pidjô djwỳnhja pānh 'ỳr me'ōjadwỳ jano nhyam 'ỳr tēn bōx nhyam me ajte tām ne, kaprêprêk ne prīne o ajkēn kum pijām jadjār mex ne ano nhyam akubyn 'ỳr ýkam tēn bōx.

¹² Nhyam ajte ò pidjô djwỳnh 'ỳr ajte ò àpēnh 'ō jano nhyam 'ỳr tēn bōx. Adjwỳnhdjwỳ ne me prīne o ajkēn bñ punun bōm kumē nhyam 'ỳr tēn bōx.

¹³ Nhyam kam ò pidjô djwỳnhja amim, “Ije, mā gēdja ba nē? Mỳj gēdja ba on? Jakam dja ba 'ỳr ikra jano, ikra djwỳnh imā abēja dja ba 'ỳr ano gē gop me mar jabej.” Nām ā amim anen kam me'ỳr kra djwỳnhja jano nhyam me'ỳr tēn bōx.

¹⁴ Nhyam kam me kute puro djuw mex djwỳnhja kra pumũn kam abenmā 'ā karō ne abenmā, “Be, kra ne wā. Ajrā, gu me on kubī. Tāwā

dja bām kum mỳjja kunī ngā, ò nēkrēx kunī kanga ane. Gu me on tāwā bñ kam amim ò nēkrēx, ò mỳjja, ò pidjôja kunīo aminhō”, ane.

¹⁵ Ne kam pidjôkô kurũm bōm kumēn kubī. Bir be, mā gēdja ò pidjô djwỳnhja kute me ja omā?

¹⁶ Bir be, dja ò pidjô djwỳnhja me'ỳr tēn bōx ne me imex ne kam ò pidjôkôja atemā me ja'ōmā kungā, ane.

Nhyam me kute maro ku'ēja kuman kam kum,

—Kati, gora gē ā o anhyr kêt, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memā,

—Mrāmri, ane. Mỳj'ā ne

Metīndjwỳnh pi'ók no'òkkam memā ja jakre?

“E kum kēn ja ne me kute kikreo ām djwỳnhja kute kikremā armā te omũn kam bōm kumē.

Kēn ja ne kute kikremā o kajpar, kum o kajpar tỳxi”, ane.

Mỳj'ā ne Metīndjwỳnh kabēn ja, nēn? ane.

¹⁸ Ē, kēn ja gēdja ga me ajō 'ā tỳm ne prīne 'ā amikrakra ne. Nhyam bep ta gēdja me ajō nhiby tỳm ne prīne angān prīne pyka mē ajo amrā, ane. Nām ā Jeju kute prīne kurē djwỳnh nhimexmā ā amijā kēn jakreo ane.

¹⁹ Nhyam kam Mōjdjē kukrādja mar djwỳnhmē me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr te kute memā 'ā ujarēnho āmri kute o tỳm nhyam me kute bñmā te 'ā amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwỳnh'ā me akrekam. Nhyam me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tỳm nhyam me kute bñmā, ne kum me uma ne, kum me krāptītija pyma ne.

Me kute Xedjamā pi'ók kaprī nhōrmā.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rô 12.1

²⁰ Nām te me kute Jeju bñmā o anen kam amim amā, kute kabēn 'ō kupa'ā arēnh nhyam me kute on o tỳm ne bñmā ne me amim amā.

Kam ne me Jeju'ỳr ar kwỳ jano. Ar kute amijo kabēn mex ne kute amijo Jeju kabēn mar prām ne kute mỳjja

jabej kukjêr kadjy ne me Jeju'ÿr ar ano. Ar kute pa 'amÿnh ne kute o tēm ne me bajtem nhō bēnjadjwÿrjamā arēnh nhym kute bīnmā ne ar ā o ane.

²¹ Ar ja, ar 'êx ne kute amijo Jeju kabēn mar prāmja ne ar kum,

—Bēnjadjwÿr, nā gām katāt me imā mÿjja jarēnh mexkumrēx ne, ne katāt adjujarēnh dja. Djā nā gām te me mÿja pymaje ne me mÿjamā akabēn mex jarē? Kati, nā gām katāt me imā arēnh aben pyrāk ne, me imā Metīndjwÿnh kukrādja'ā adjujarēnh mexkumrēxo dja. Bar arÿm kuma.

²² Ē, djām Metīndjwÿnh kukrādjakôt ne gu me baje bēnjadjwÿr Xedjamā pi'ôk kaprī nhōrmā? Nār kon. Goja on ar imā arē, ane.

²³ Bēnjadjwÿrbê Xedja ne me kunīmā nhÿ ne mebê idjaero aminhō ne pi'ôk kaprī'ā ar me 'wÿro ba. Me kute kum ôr nhym kute we me utārmā. Ja jabej ne we ar amijo kabēn mex ne Jeju kukij. Kute “Kati, kwārīk wānh kubajtemmā pi'ôk kaprī nhōr kêt,” anhÿr nhym Xedja nhō krākamngōnhre kute o tÿmmā, nār kon kute, “Nā, kum angā,” anhÿr nhym me ja kute o tÿmmā, ne ar kukij ne kum,

—Djām mrāmri ne gu me baje bēnjadjwÿr Xedjamā pi'ôk kaprī nhōrmā, nār kon? ane.

Nhym bep kati, Jeju ne tu ar omū, ar kadjwÿnhbê tu ar omūn kam arkum,

²⁴ —Goja amrē ngōnhponho pi'ôk kaprīwāo tē ba omū, ane.

Nhym kam ar kum o tēn kungā. Nhym kam arkum kubē ne arkum,

—Mÿj me'ō ne 'ā karōja? Ne mÿj me'ō ne 'ā idji jêtja?

Nhym ar kum,

—E kum bep Xedja karō, ane.

²⁵ Nhym kam arkum,

—Bir be, ô pi'ôk kaprī. Dja gar kum angā nhym bep Metīndjwÿnh nhō mÿjjabit dja gar Metīndjwÿnhmā angā, ane.

²⁶ Nām prīne arkum arēnh mexkumrēx nhym kam ar abenmā,

—Ije tô mā ne gwaj baje omā? Djām nopnu: got kute mÿjja'ō kupa'ā arēnh gwaj baje ajmā omā, ane. Nām ar te me ipôkri Jejumā nō, kute kabēn'ō jarēnh nhym ar kute o tÿmmā te me ipôkri kum nō nhym mrāmri kabēn kôt arē. Nhym kam ar tu anhikrê, pijām djaje anhikrê.

Me tyk ne akubyn tīn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhym pānh me ja 'ÿr bôx. Mekbê xadjudjêu ne me kwÿ 'ÿr bôx. Nām we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tīn kêt, ane. Nām tu me tykkumrēx ne, ane. Me ja kwÿ ne me 'ÿr bôx ne kute mÿjja jabej kukjêrmā 'êx ne kum,

²⁸ —Bēnjadjwÿr, we Mōjdjê ne me bamā me badjupānh'ā karō ne 'ā pi'ôk no'ôk ne. Me'ō prō'ÿr mōr ne kra kêt ne tyk nhym atāri kamy'ō pānh 'ÿr mōr ne kute kum kra djirmā arē, ane. Kamy kumrēx 'ÿr mōrja tyk nhym kam kamy pānh 'ÿr mōrja kute kum kra djir nhym kam kra kutewaja we kute bām kamy kumrēx tykja nhō mÿjjao aminhōmā. Nhym bep atāri ja ne kute we bām tīn nhō mÿjja jao aminhōmā. Nām ā we Mōjdjê 'ā me bamā karōo ane.

²⁹ Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. Nhym kutewaja prō'ÿr mō. Prō'ÿr mōn kra kêt ne ty.

³⁰ Nhym atārija pānh 'ÿr mōn kam ajte ty.

³¹ Nhym pānh atārija 'ÿr mōn kam kra kêt rā'ā ajte ty. Be, nām ar ā o anhÿro tēm tāmtā: nhym arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mōn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty.

³² Nhym arÿm ar prōja arkôt ty, kra kêt rā'ā ty.

³³ Be, nija, mā gêdja me akubyn tīnkam ar on? Nhym ne kute o kuba-jtem ne kute o prō kêt dja 'ÿr mō? Ar kunī ne ar axikôt 'ÿr ban ty, ane. Nām ā mebê xadjudjêu Jejumā anhÿro dja.

³⁴ Nhym kam memā,

—Ē, pyka jabê me ar bari ne me prō'ÿr ba nhym me nire mjên.

35 Nnym bep me akubyn tĩkam gêdja me abenwỳr ba kêt-kumrêx ne. Metĩndjwỳnh kute me'ã mex nhôr nnym me tyk nhijukri akubyn tĩn me tãm gêdja me abenwỳr ba kêt-kumrêx ne. Me my prô'ỳr ba kêt nnym me nire mjên kêt.

36 Nãm me akubyn tyk prãm kêt-kumrêx ne abenwỳr ba kêt ne. Kam ne me kute kadjy mrãnh djwỳnh pyrãk. Ne arỳm akubyn tĩkam dja me kubê Metĩndjwỳnh krakumrêx ne tu tĩn ne ajte tyk kêt.

37 Mỏjdjêdjwỳ ne me tyk ne akubyn tĩnja memã o amirĩt ne. Ga me akaỏk pỏk ne tu mex ne ãm'ã ujarênhkam kute,

“Ibê Abraỏmê Idjakmê Djako ar ỏ Metĩndjwỳnh”, anhỳrja pumũ.

Bẻnjadjwỳr'ã, Metĩndjwỳnh'ã ne ã ane.

38 Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwỳnhmã tĩn ne ar ba nỳj pumũ. Djãm Metĩndjwỳnhbê me tyk nhỏ Metĩndjwỳnh?

Kati, Metĩndjwỳnh ne me tĩn nhỏ Metĩndjwỳnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Me tykkumrêx kêt. Metĩndjwỳnh ne akubyn meo tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjwỳnh ne kubê me tĩn nhỏ Metĩndjwỳnh”, ane.

39 Nnym kam Mỏjdjê kukrãdjã mar djwỳnh kwỳ ne kum,

–Be, bẻnjadjwỳr, nã gãm me wãmã arênh mexkumrêx ne, ane.

Mỏjdjê kukrãdjã mar djwỳnh ne me kum mebê xadjudjêu kĩnh kêt nnym Jeju kabêno me jao apa nnym me arỳm anhikrê. Nnym kam Mỏjdjê kukrãdjã mar djwỳnh arỳm kỏt omũn kĩnhkumrêx.

40 Nnym kam me kunĩ arỳm kum Jeju pyman mỳjja'ỏ jabej kukjêr kêt ne arỳm tu anhikrê.

Kritubê mỳj me'ỏ tảmdjwỳ jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

41-42 Nnym kam Jeju amipãnh me kukij. Kute memã amijã ujarênh nnym me kute mar ne kute kỏt kum kator kadjy. Amrêbê ne Metĩndjwỳnh memã Bẻnjadjwỳrbê kumkati jarê, kute memã anormã. Ne kam memã Bẻnjadjwỳrbê kumkati jarên arên arên

arỳm memã ano. Metĩndjwỳnh ta ne memã Jeju jano, nnym kute memã amijarênhỏ ãm nnym me kute kum katormã, me kute kubê Bẻnjadjwỳrbê kumkati kỏt kum kator kadjy ne memã,

–Nãm we me Bẻnjadjwỳrbê kumkati dja kubê Dawi tảmdjwỳ'ỏ, ane. Metĩndjwỳnh kute me bamã anorja dja kubê Dawi tảmdjwỳ. Mỳkam ne me kum Dawi tảmdjwỳ ane? Be, djãm Kritubê ne Dawi tảmdjwỳbit? Kati, kubê ne Dawi nhỏ Bẻnjadjwỳrdjwỳ, ane. Dawi ta ne o ỏ Bẻnjadjwỳr ne me ngrer'ã pi'ỏk no'ỏkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhỏ Bẻnjadjwỳrmã ne Bẻnjadjwỳr djwỳnh kabẻn ne kum, ‘Amrê idjubỏk'ãnh nhỹ, Abẻnjadjwỳr raxkam idjubỏk'ãnh nhỹ.

43 Ikutêp nhỹ ba 'ỳr amrê awỳr akurê djwỳnhỏ mỏ ga kwỳỏ apardjan kwỳ nhimex’, ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh inhỏ Bẻnjadjwỳrmã arênhỏ ane”, ane.

44 Bir be, ga Dawi kute kum “Abẻnjadjwỳr rax” anhỳrja pumũ. Mỳkam ne me Dawi tảmdjwỳ kajgo jarê? Djã nãm o tảmdjwỳ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ỏ Bẻnjadjwỳr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarênhỏ anen o me unê nnym me kute ajte kukjêr kêt-kumrêx.

45 Nnym me itepato Jeju kabẻn maro kumex. Nnym kam Jeju me ipỏkri kỏt ba djwỳnhmã,

46 –Gora ar aminêje me omũ, ane. Aminêje Mỏjdjê kukrãdjã mar djwỳnhwã pumũ, ane. Me wã ne me kute amibẻn kadjy kute kubêkã jabjêti jangjẻnh ne 'ã ba prãm-kumrêx. Nnym me ajte me krãptĩ nhipỏkri kute me mexỏ àmran kute memã rũnh jarẻnh ne kute memã, “Bẻnjadjwỳr, djãm ga, djãm ga”, anhỳr jabit ne me kum kĩnh. Ne mebê idjaer bikprỏnh djakam kute abeno krĩ djakam kute amijo rũnh ne kute mebê me rũnh krĩ djã pytàr prãm-kumrêx. Ne kam ajte me krãptĩ kute abeno bikprỏnh ne àkuro krĩ katã kute mebê me rũnh krĩ

djà pytar prämkuvrëx, ne kute myjja rûnh, myjja mexbit kur prämkuvrëx.

⁴⁷ Nãm ã me amijo rûnho bao anen kam ate ajte me 'uwtĩ krão apan mebê myjja kunĩ akĩ ne kam ajte ajkwao-bit Metĩndjwýnhmã kabên rûnh ne, ne kum kabên jabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabên ne. Bep kati, me axwekuvrëx. Kam gêdja Metĩndjwýnh me kuràm memã pãnh rax jarên prĩne me kuràm meo ajkê. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã me kute amijo mex, amijo rûnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ã ã arkum karõo ane.

21

*Me'õ 'uwtĩ kute õ pi'òk kaprĩ nhõr.
Mak 12.41*

¹ Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ýr rã'akam ne ã arkum anhýro nhý, arkum 'ã ujarênho nhýn 'ã ujarên pan kam ibôn nhýn kãjmã krãn arým ari ar me omũ. Nhym me õ nèkrêx krãptĩ, õ pi'òk kaprĩ krãptĩja Metĩndjwýnhmã me kute pi'òk kaprĩ nhõr djakam kum pi'òk kaprĩ rênho kumex, aben nHITEPã kum kam rênho kumex.

² Nhym kam me'õ nija, me'õ ni 'uwtĩ kubê mjên tyk nhym õ myjja kêtja ngônphnreo pi'òk kaprĩ byn o tẽn kam kum kumê. Amãnhkrutkam pãnh ngrire ne amê kubyn o tẽn kam kumê.

³ Nhym Jeju arek omũnho nhýn kam arkum,

—Ba ar amã arê, me'õ 'uwtĩ ja ne õ myjja kêt, ne tu me kuràm õ pi'òk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwýnhmã kungã. Me kunĩ kuràm pi'òk kaprĩ raxo tẽn kum kungã.

⁴ Me ja ne me õ pi'òk kaprĩ kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Ne kam 'ã kãtãmja Metĩndjwýnhmã kungã. Nhym bep me'õ nija ne õ pi'òk kaprĩ kêtê, pi'òk kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy myjja byr ne krên ne tĩn kadjy Metĩndjwýnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nõr kêtê. Kam ne ba ar amã, “Nãm me kuràm pi'òk kaprĩ

rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê”, ane.

Akubyn bõx djã kukãm myjja apõx tẽ.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nhym ar kwý abenmã Metĩndjwýnh nhõ kikretija jarênho mõ. Ne abenmã,

—Kên ja ne mexkuvrëx. Nhym me o kikre nhym kĩnhkuvrëx. Ja ne kikre jao kĩnh ne. Ë, nhym me kwý kute Metĩndjwýnh nhõ kikretio kĩnh kadjy kute apýnh myjja aben kadjy òrkam kute o kikre ja kĩnhkuvrëxja pumũ, ane.

⁶ Nhym kam arkum,

—Bir be, ar omũ. Ar aje omũnhwã gêdja õ akati, o bikênh djã nhõ akati ýr bõx nhym me kurê djwýnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kên aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhym kam kên'õ aben nhiby nõr kêtkuvrëx, ane.

⁷ Nhym ar kum,

—Bênjadjwýr, nhýnh amex 'òkam dja me kurê djwýnh o ane? Myj gêdja kukãm apõx bar omũn kam kôt õ akatimã ikaton õ akati ma? ane.

⁸ Nhym kam arkum,

—Ar amijã ano týx, gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwýnhbê ar ajo akêx kêt. Be, me krãptĩ dja ã aben totokmã me'ýr bõx ne arým amijo 'êx. Amijo 'êx ne arým amijã imê. Amijã imên arým memã, “Me anhõ Bênjadjwýrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arým akubyn bõx djã nhõ akati kato, ane. Kwãrĩk wãnh gar me wã kabên mar ne mã mekôt abikamênh ne ar mekôt aba kêt. Dja gar tu ate akrã.

⁹ Gêdja me abeno kurê djwýnh ne abenwýr prõt ne aben nhimexo ba gar omũn kôt ama. Nhym ajte me kwý ta õ pykakam õ bênjadjwýro kurê djwýnh ne ta ajte jãm abeno kukan aben paro ba. Dja gar myjja ja man atĩn prãm kêt ne amã uma kêt. Ja kuvrëx gêdja me ã o anhýro tẽ. Kraxje

kute inomã mēnh kêt, kute 'yr o tēm rã'ã, ane.

¹⁰ Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo anen kam ajte arkum,

–Nã, apÿnh me ba djari gēdja me abenwÿr prõt ne aben nhimexo ba. Nhy m apÿnh pyka abenã rôrôk djari dja me abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba.

¹¹ Apÿnh pyka djari gēdja kam pyka tertet ne, tertet rax ne. Nhy m prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Nhy m apÿnh me kanê djari me kwÿ nhimex ne. Nhy m mÿjja rÿnh, mÿjja pymad-jwÿ kàjkwa kurÿm apô:x ne kumex.

¹² Nhy m bep mÿjja ja apôx kētri gēdja me ar ajo rôrôk ne prÿne ar ajo ajkê. Ne me bikprõnh djà'yr ar apa 'amÿn ar ajo mōn me bēnjadjwÿrmã ar ajo 'êx ne ar ajaxweo ar apytàn mebê ijê djakam ar arê. Ar amã ijabê ne amã ikÿnhkôt gēdja me me bēnjadjwÿr'yr ar apa 'amÿn ar ajo mrã. Me bēnjadjwÿr krymê me bēnjadjwÿr rÿnh'yr ar ajo mrã.

¹³ Kam, kamã gēdja gar memã ikukràdjã ny'ã ajarê gē me kuma.

¹⁴ Kam gēdja gar adjumar punu kêt ne amim, “Mÿj ikabēn gēdja me amiwÿr ijo tē ba arê”? anhÿr kêt. Ne, “Mã dja ba gēt memã amijã idjàprãrmã ikabēn ja on”? anhÿr kêt. Kwãrÿk wãnh gar ã amim anhÿr kêt, anhÿr djwÿnhhrãm ã amim anhÿr kêt.

¹⁵ Bep kati, ba gēdja ba ar ajamã ikabēn wadjã. Ba gēdja ba ar amã ikabēn jarê gar kam ikabēn ja tãm memã arê nhy m kam ar akurê djwÿnh te ar amã ãm tÿx ne kute kabēn'õ mar ne kute bēno ar ajapanhmãn tu anhikrê.

¹⁶ E kum ã, ar abãmmê, ar anã, ar akamy, ar anhõbikwaja tãm gēdja me ar akurê djwÿnh'yr ar apa 'amÿn ar ajo mrã nhy m me ar akwÿ pa.

¹⁷ Ikôt ar abikamēnhkam dja me kunÿ kum ar akurê ne.

¹⁸ Nhy m bep Metÿndjwÿnh ta gēdja prÿne ar ajo djuw mex ne ar apumÿnh 'ãno dja. Djãm kum ar apumÿnh kangamã got? Kati, gēdjãm prÿne ar apumÿnh 'ãno dja.

¹⁹ Gora ar memã adjãm tÿx. Dja gar adjãm tÿx ne 'ãno djan arÿm tu atÿnkumrêx.

²⁰ Gēdja krãkamngõnh Djeruxarēmã ipôk mō ne 'ã aben krãkã proo mō gar kam omÿn arÿm kôt ama. Mrãmri ne arÿm õ akati tēpo tē, Djeruxarēo bikēnh djã nhõ akati tēpo tē, me kute me amõr djã ngrãnh ne kute prÿne kapõnhmã ne arÿm tēpo mō.

²¹ Kam gēdja Djeruxarē bu'ã pyka ja nhidjibê Djudējakam me ja amijã maje krãnh'yr prõt ne. Nhy m bep krÿbê me ja gēdja me amikrà kêt mex ne amijã maje kurÿm kato. Nhy m purkam me jamê, bàkam me jamê gēdja me ajte akubyn ÿrkwãmã mōr kêt. Dja me tu ãm kamã ajmã, apÿnh krãnh'yr ba. Akubyn krÿmã mōr ne bõx ne ajte akubyn prõt kêt. Tu ãm kamã amÿ prõt ne.

²² Be, akati kaprÿ ne ja. Akati kÿnh kêt:tkumrêx ne ja. Mrãmri gēdja Metÿndjwÿnh me axwekam ngryk ne me axwe pãnh prÿ:ne meo ajkê. Anhÿr djwÿnhhrãm ne Metÿndjwÿnh pi'ók no'ókkam ja kunÿ'ã ajarê. Dja õ akati 'yr bõx, anhÿr djwÿnhhrãm Metÿndjwÿnh kute pi'ók no'ókkam arēnh jakôt dja 'yr bõx ne kam kôt ã o anhÿro tē.

²³⁻²⁴ Be, akati ja dja kaprÿ ra:x ne. Watÿre me nire tujarõ, watÿre me nire kute kra karãre jamÿnhja. Mã gēdja me ja krãkamngõnh pymaje prõtja on? Metÿndjwÿnh gēdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prÿne kam meo ajkê, me axwekam. Metÿndjwÿnh ta gēdja pyka ja'yr me kurê djwÿnh jano nhy m me me'yr bõx ne Djeruxarēmã ipôk ne kam prÿne me imexo mō. Kãxdjwa kajgoõ me kwÿ nhimex ne kam amipardja'ã me kwÿ pa 'amÿn kam apÿnh me bajtem nhõ pykakôt me kungrã. Krãkamngõnhre bajtem ja gēdja prÿne Djeruxarēo ajkê, prÿne o ajkēn kungrãn jãm o mrãn kurēn kam arÿm mÿrbê kam ajarê. Kam bikarēr rã'ã: nhy m arÿm me kute meo bikēnh djã nhõ akati apêx. Arÿm me bajtem nhõ akatija apêx nhy m arÿm me mã mō.

25 Nhym kàjkwakam mỳjja pumũnh kêt kwỳ rax dja apôx. Mytmẽ mytyrwýmẽ kanhêtirekam gêdja mỳjja apôx ne kumex. Nhym pykabêdjwỳ ngô rax dja tãm ne aben pumjuw ne mũja bê abenã ajkapĩ ne kam rãrã:ko nõ. Dja me apỹnh õ pyka djari omũn kam abenmã,

–Mỳj got ja? Mỳkam? anen kam umar punure. Te kute mỳjja'õ marmãn mỳjja'õ mar kêtukumrẽx ne kam axwe umarre.

26 Ne kam terteto kumex. Mỳjja pyma kator ne kute prĩne pykao bikamỳr ne kute prĩne meo bikẽnh pymaje ne me terteto kumex. Nãm me amijã ja kamnhĩx ne kam tĩn prã:m ne. Te tĩn prãme ne kam terteto kumex. Djãm mỳjja pyma ngri: ne apôxmã got me umaje tertet kêt ne. Kàjkwakam apỹnh mỳjja tỳ:x dja amingrẽk ne.

27 Kam gêdja ba me'ỳr bôx nhym kam me kunĩ ipumũ. Ije amijo inhĩ dja ba imextire ne itỳxkumrẽx ne ipyma:kumrẽx ne. Kam dja ba kàjkwakam kakrã kôt bôx nhym me kunĩ: arỳm ibôxkôt ipumũ.

28 Kukãm ne mỳjja apôxja. Bir be, gêdja mỳjja ja arỳm apôxmo krax ga kam ar amikam atỳx. Amikam atỳx ne akĩnh ne. Arỳm ije ar apytãrmã me awỳr ibôx 'ỳr, ane.

29 Ne kam ajte arkum atemã mỳjja 'õ'ã ujarẽnh jakreo tẽn arkum,

–Gop ar pidjôbê pigêremẽ ràmtãxtemẽ pĩ kunĩ ma.

30 Amex kutã gêdja 'õ INGRã gar kam arỳm amexmã kamnhĩx nhym kam arỳm amex ne.

31 Bir be, gêdja ba ije ar amã mỳjja jarẽnhja ã apôx mõr ane gar kam arỳm ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx ne me kadjy ibẽnjadjwỳr rax ne ipymao ije me utãr ne ar meo ibamã arỳm 'ỳr. 'Ỳr dja mỳjja apôx tẽ. Amex kutã gêdja pi'õ INGRã, nhym bep ibôx kutã gêdja mỳjja pymatija apôx mõ.

32 Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arẽ. Ar anhõ krôkam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêttri mỳjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arẽ.

33 Ikabẽn kajgo kêtukumrẽx. Gêdja pykamẽ kàjkwa ã apêx nhym bep ba ikabẽn gêdja 'õ biknor kêtukumrẽx. Mrãmri gêdja ba ije mỳjja jarẽnh ja kunĩ apôx nhym me omũ.

34 Gora ar ikam amakbê amijã ano tỳx ne amijãno dja. Gar mrãmri akukràdjã mexbito atẽm rã'ã. Kwãrĩk wãnh gar kadjwati kangôkôtbit* ar aban o akõm nhym kute bõm ar ano rẽn ne prĩne kute ar ano kamrẽkwã wãm nõ. Ne kôt arĩk ar abawã gêdja wãm nõ. Kwãrĩk wãnh gar pyka jabêbit adjumar punukôtbit ajamak bẽn ne o aba kêt. Dja gar ã ar anhỳr aba ba kam ar ajaêrbê bôx gar kam ajmã imã amijarẽn on?

35 Kute mrãmri ne me mrymã krĩn kute aêrbê parja pyrãk. Be, dja ba ã anen ar ajaêrbê bôx, pyka kunĩkôt dja ba ã ar ajaêrbê ibôxo ane, ar akunĩ jaêrbê ibôxo ane.

36 Kukãm dja ã mỳjja kunĩ apôx tẽ. Kadjy ne ba ar amã, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijãno dja. Mã amijãno djan arek Metĩndjwỳnhmã amijo adjã'wỳr rã'ã gẽ ar ajo tỳx. Gar atỳx ne mỳjja punu apôxkam ijãno djan ikanga kêt. Ne akubyn ibôxkam amikam apijãm kêt ne ikabem aku'ẽ. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibôxja ikabem amikam apijãm kêt ne aku'ẽ.” Nãm ã Jeju arkum bôx djã nhõ akatimẽ kukãm mỳjja apôx djã nhõ akatimẽ arkum arẽnho ane.

37-38 Ne kam akati kunĩkôt memã Metĩndjwỳnh kukràdjã'ã ujarẽn tẽn. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarẽn tẽn. Nhym amykry nhym kam krãnhbê Oriwêre'ỳr tẽn kam ikwã. Nhym akati nhym ajte akubyn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr tẽn kam ajte memã 'ã ujarẽnho dja. Nhym me kryrãm 'ỳr ban bôx ne ujarẽn ma nhym amykry nhym me mã ba. Nãm ã akati kunĩkôt ã o anhỹro tẽn.

* 21:34 Mỳjja me kute o kõm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarẽ.

22

Me kute Jeju bñn kadjy o aben maro

ÿr.

Mat 26.14; Mak 14.10

¹ Arÿm ne Metĩndjwÿnh nhõ akati, amrëbê Metĩndjwÿnh me irõbê mrãnh nhym me mã kõt kute mar nhõ akati arÿm o rãm ne ja o mõ. Kam ne me djwÿponhrebít ku.

² Nhym kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmê Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ne me abenmã Jeju'ã karõo mõ. Mete bñnmã ne me abenmã 'ã karõo mõ. Ne kam me kum me kãtãmja pyma ne. Me kãtãm ja ne me kunĩ kum Jeju kĩnhĩ. Nhym bep me ja, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmê Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ne me kum kurê ne kam kute bñnmã abenmã 'ã karõo mõn kam kum me kãtãmja pyma ne.

³ Nhym kam Xatanaj Djudamã wadjã. Jeju kõt ba djwÿnhbê 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadji. Kumã ne Xatanaj wadjã.

⁴ Arÿm Djudamã wadjã nhym kam arÿm mã me'ÿr tẽ. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmê Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam krãkamngõnh nhõ bënjadjwÿrmê me'ÿr tẽ. Me'ÿr tẽn bõx nhym me abenmã 'ã àpnênho nhÿ. Nhym kam me kum,

—Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abĩn amã kurê kêt, ane.

⁵ Nhym kam arÿm me kĩnhkumrêx. Kĩnhkumrêx ne kam kum,

—Mexkumrêx. Gêdja bar kam pãnh amã pi'õk kaprĩre ngã, ane.

⁶ Nhym kam “Ã” ane. Nhym kam me arÿm kum pi'õk kaprĩre ngã nhym kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arÿm Jeju'ã amim karõo tẽ. Me 'ã bikprõnh kêttri, me no prãri ne kute me kum kangamã amã.

Me kute Jeju bñn kêttri kõt ba djwÿnhmê ro'ã õ kwÿ krẽn mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhym kam mebê idjaer kukràdjãkõt mete djwÿponhbit kur

nhõ akati arÿm kato. Kam ne me apÿnh ùrkwãkam Metĩndjwÿnhmã mrykĩ'ãtomti pan kubõn kuku. Amrëbê Metĩndjwÿnh me irõbê mrãnh nhõ akati me kute kõt mar kadjy ne me ã o ane.

⁸ Kam ne Jeju kõt ba djwÿnh jano. Nãm Pedrumê Djuão ar anon arkum,

—Ar tẽn ar ikutêp mrykĩ'ãtomti jãbatãnh nyrewã bñn aga. Bar wãm bõx gwaj kukrê. Gwaj baje Metĩndjwÿnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê, ane.

⁹ Nhym ar kum,

—Nhÿnh gêdja bar ar akutêp mryga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nhym kam arkum,

—Ë, ba ar amã arê. Gêdja gar tẽn krĩ'ÿr bõx nhym me'õ my ngõo tẽn ar akajpa. Ga kam ar kõt tẽ nhym ùrkwãmã wadjã. Gar kõt wadjãn kam õ kikre djwÿnhjamã kum, “Bënjadjwÿr ne amã, ‘Nhÿnh kumoka'ê ja ne me bõx ny kadjy, dja ba ikõt ba djwÿnhmê ro'ã bõx ne kam inhõ kwÿ krê? Ar ije Metĩndjwÿnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê?’ ane.”

¹² Dja gar ã kum ane nhym kam ar amã kumoka'ê rax jakre, kÿjrũm imõkkam kumoka'ê raxwã jakre, kapõnh pro, arÿm o mex pro, kam gêdja gar ar ikutêp agan adjĩ, ane.

¹³ Nhym kam ar tẽn kam kajpa. Kute arkum arênh kõtõ. Kute arkum arênh kõt ne ar tẽn me'õja pumũn kam kõt tẽn ùrkwãmã wadjãn kam ar kutêp mryga.

¹⁴ Nhym Jeju kute kõt ba djwÿnho mõrja'ã arÿm apajrũm myt tẽ. Nhym ar bõx ne kam ro'ã õ kwÿ krẽn mã arÿm nhÿ.

¹⁵ Nhÿ nhym Jeju arkum, kõt ba djwÿnhbê 12mã,

—Ba ne ba imã gwaj baro'ã banhõ kwÿ krẽn prãm kumrêx. Itokry kêttri gwaj baro'ã baje Metĩndjwÿnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krẽn prãmã.

¹⁶ Ë, ba ar amã arê. Ja dja ba krẽn o ino re. Ne kam ajte krẽn kêt 'iry:n kam Metĩndjwÿnh me kadjy

bĕnjadjwÿr ne kute me utàr ne kute ar meo bakambit gĕdja ba ajte inhõ kwÿ krĕn djà djwÿnhja krĕ, ane.

¹⁷ Ne ngõnhkrākam uba kangôjadwÿ byn 'ã Metĩndjwÿnhmã õdjànĥ jarĕn kam arkum,

–Mĩ, ar jao ikõ, aben nĥitepã o akõmo mõ.

¹⁸ Ba ar amã arĕ, gar ama. Ije pidjõ kangõo ikõmo krã'yr ne ja. Metĩndjwÿnh kute amim õ me ja kunĩ pytàr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjõ kangõ nyo ikõ.

¹⁹ Ne kam ajte djwÿ ja byn 'ã Metĩndjwÿnhmã õdjànĥ jarĕn kam kokijn apÿnh arkum kungãn arkum,

–Ĕ, inhĩ ne ja. Inhĩ'ã ne ba djwÿ jakren ar amã kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pĩte'y'ã inhõn ibĩ. Dja gar akuprõn inhĩ ja'ã djwÿ jakren krĕ. Dja gar krĕn ã imaro anen imar rã'ã ne, ane.

²⁰ Nhym ar õ kwÿ krĕn pa nhym kam ajte uba kangõ byn kam arkum,

–Ikamrõ'ã ne ba pidjõbĕ uba kangõ jakre. Dja me ibĩ nhym kam ityk jakõt dja ikamrõ ã me akadjy prõt ne bixabjĕr ane. Ikamrõ jakõt gĕdja Metĩndjwÿnh me amã kukràdjà ny, kabĕn ny jarĕnh mãmđji.

²¹⁻²² Ĕ, ikuri ÿr ne õ kwÿ krĕno ÿr ja gĕdja ikurĕ djwÿnhmã ikanga. Mrãmri dja me ibĩ. Amrĕbĕ ne Metĩndjwÿnh me kute ibĩn kadjy amim ijã karõ. Kute amim ijã karõjakõt gĕdja me ibĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr ibõxja gĕdja me ibĩ. Watĩre kute ikurĕ djwÿnhmã ikanga djwÿnhwã. Ta gĕdja tokry ra:x ne, ane.

²³ Nãm ã Jeju arkum ane nhym kam kõt ba djwÿnhja abenmã,

–Ije, mÿj gwaj bajõ dja gwaj kurĕ djwÿnhmã kanga? ane.

²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwÿnhdjwÿ abenbĕ bĕnjadjwÿr pytãro kumex. Ne abenmã,

–Ba gĕdja ba gop ibĕnjadjwÿr raxo ar ajakre, anhÿro kumex.

²⁵ Nhym kam Jeju arkum,

–Me bajtemkam ne me bĕnjadjwÿr rÿnh kabĕno meo atom ne ar meo ba. Nãm we memã, “Idjukaprĩkõt ne ba

amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy ne ba ibĕnjadjwÿr rax”, ane. Nãm we ã me bajtemkam me bĕnjadjwÿr we ã ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ã anhÿr kĕtkumrĕx ne. Dja gar ajõ abenkam arax jabej, djã gãm aje me kutapure pyrãk ne me katĕn tĕ. Ne ar ajõ amikam aben kadjy abĕnjadjwÿr jabej gĕdja ga tu ar memã adjãpĕnh aba.

²⁷ Nhym ne bĕnjadjwÿr raxo kute aben jakrenĥ? Djãm kum ÿr nhym kute ÿr õmrõo tĕmja? Nãr kon djãm kum ãpĕnh ne kute kum õmrõ ne o tĕmja? Kum ÿrja. Bep kati, ba ne ba te ibĕnjadjwÿr raxo me bĕnjadjwÿr kunĩ jakren tu amijo ikãtãm ne ar ar amã idjãpĕnh iba. Dja gar ã ikudjwa ane.

²⁸ Ĕ, ar ga ne gar amexkumrĕx. Nãm me te kum ikurĕn ijo ajkĕ gar mã ijã angrã tÿx ne.

²⁹⁻³⁰ Kam gĕdja ba akati 'õkam arÿm ar ajã bĕnjadjwÿr rĕ. Ibãm ne ijã bĕnjadjwÿr mĕ ba kam badjwÿ amidjõ'ã ar ajã bĕnjadjwÿr rĕ. Kam dja gar inhõ pyka djwÿnhkam ar akadjy ibĕnjadjwÿr ne ije ar ajo ibakam ikõt anhõ kwÿ krĕn kõt ikõ. Kam dja gar me bĕnjadjwÿr rÿnh krĩ djãkam memã akrĩn ar meo aba, apÿnh me kute mekbĕ idjaermã idji jarĕnh djãri kubĕ 12jamã akrĩn ar meo aba, ane.

³¹ Ÿ, Ximão, Ximão, ota arÿm Xatanaj ar ajã Ibãm ma, kute ar akabimã, mrãmri ar amã ikĩnh ne ijã angrã tÿx ne ar ikõt aba jabej. Kute mrãmri ne me kute bãy 'ykã katĕk ne kute djwÿ kapĩn djãkam krĩn kute kapĩn ja pyrãk. Dja ã Xatanaj kute ar akabimã ã ar ajo ane.

³² Ĕ, Ximão, ba ne ba arÿm Ibãmmã ajo a'uw. Ijã angrã tÿx ne mã ikõt abikamĕnh ne ar ikõt aba kadjy. Dja ga mekõt ikangan kam akubyn aje iwÿr amijo akĕxkam gora akamyd-jwÿo tÿx, ane.

³³ Nhym kam Pedru kum,

–Kati, Bĕnjadjwÿr, ba dja ba apy-maje iprõt kĕtkumrĕx ne. Gĕdja me

kute abê ijê jabej akôt ibê ijê. Ne kute abîn o mör jabej akôt ibî, ane.

³⁴ Nhyam kam Jeju kum,

—Kati, ba amã arê, Pedru. Akamàt ja tãmkam ôkrênê'ãnh kâr kêttri dja ga amijã maje memã ajêxo dja. Memã aminêje ajêxo adjãmo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arým amã arê, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

—Ije ôbê ar ajanor gar anhykam amör ne aje anhõ katök'y djã, aparkã 'õ byr ne o amör kêt ne ajênh 'õ aje tur ne o amör kêtja, djori kam ar anhõ mýjja kêt? Ne kam ar anhõ kwý krên djã kêt? ane.

Nhyam ar kum,

—Kati, kam ar inhõ mýjja, kam ar inhõ kwý krên djã. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶ Nhyam kam arkum,

—Nhyam bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhõ katök'y djãwã jamã ne ajêhdjwý'õ tun o mō. Ne anhõ kãxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy aminhinôkãtiwã ngãn pãnh pi'ók kaprî byn amim o 'õ byn ar o mrã.

³⁷ Ba ar amã arê. Arým ne me kute ibînmã arým ijo rã:m ne jao tẽ. Amrêbê me kute Metîndjwýnh kabênkam ijã pi'ók no'ók kam kute,

“Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubî”, anhyr ja arým kator 'ý:r. Amrêbê me kute ijã pi'ók no'ók ja gêdja mrãmri on kato nhyam me omũ, ane.

³⁸ Nhyam ar kam kum,

—Bênjadjwýr, omũ, ota ar inhõ kãxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhyam kam arkum,

—Ã, aj, anũ, ane.

Pidjôkôkam Bãmmã amijarêho ýr.

Mat 26.36; Mak 14.32

³⁹ Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbê Oriwêre'ýr kôt ba djwýnh mō. Kute 'ýr aro mör tũmja 'ýr ne ajte aro mō.

⁴⁰ 'Ýr aro mōn aro bôx ne kam arkum,

—Ar Metîndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tẽn ýro rãm ne ný. Nãm kôt ba djwýnhmã iren tẽn ýro rãm ne ný ne kônkrão nhý. Ne kam arek Bãmmã kabêno nhý.

⁴² Ne kum,

—Djũnwã, aje ibê ikaprîja kadjãr jabej on ibê kaba. Aje ibê ikaprî kadjãr nhyam me kute ibîn kêtã ne ba amã amijarê. Nãr kon, dja ga mrãmri ibê kadjãr kêt jabej ba tu mrãmri itokryo itêm rã'ã. Djãm ba ne ba amimar kôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhyam kam kãjkwa kurũm kadjy mrãnh djwýnh 'ýr ruw ne kam o týx ne.

⁴⁴ Nhyam kam akubyn Bãmmã amijarêho nhý. Kaprî ra:xkam ajte akubyn prîne kum amikôt amijarêho nhý. Kaprî raxkam ne õ djãkam tokry. Tokry raxkam ne arým 'ã ngô pepeko dja. Djãm 'ã ngô? Kati, kamrô ne prôto dja, pykakam totoko dja.

⁴⁵ Ne Bãmmã amijarêho nhýn kam kum amijarênh pan kãjmã djan kam akubyn kôt ba djwýnh'ýr tẽ. Nhyam kôt ba djwýnh arek õto kumex. Kaprî raxkam arek õto kumex.

⁴⁶ Nhyam kam arkum,

—Mýkam ne gar arek anhõto akumex? On ar kãjmã djan Metîndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

Me kute Jejuo tým.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷ Arkum kabêno ãm rã'ã nhyam arým me kute pa 'amýnh ne o mörmã arým 'ýr bôx. Me krãptî ne me arým 'ýr bôx. Djuda, Jeju kôt ba djwýnhbê 12ja'õ ne 'ýr meo mō. Ne kam kute o tým ne kute ine kaôrmã 'ýr tẽ.

⁴⁸ Nhyam kam kum,

—Djuda, djãm aje inhine kaôro atêm pro aje memã ijo atýmã ne ga iwýr tẽ? Nã gãm ajêx ne ije amijo inhî ne

me awÿr ibôxja ijo anhôbikwan inhine kaô, ane.

⁴⁹ Nhyam kam Jeju nhô àpênh bu'ã ku'êja arÿm kuma, tu amikam kuman kum,

—Bênjadwÿr, djâm ar ije kàxdjwa kajgo me ja parmã? ane.

⁵⁰ Nhyam ate ar'ô me'ôjamã akabê, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadwÿr rax nhô àpênh ja'ômã akabên toxy anen arÿm amak nhikjê ta, amak djubôk ne kuta. Nãm tu amak toprik ane nhyam wãnh amak tÿm.

⁵¹ Nhyam kam Jeju,

—Aje, anũ, arek ar dja, ane. Ne kam amak djâm djã kupê nhyam arÿm ajte amak mex ne.

⁵² Nhyam kam me kute pa 'amÿnhmã 'ÿr môrjamã, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadwÿrmê Metĩndjwÿnh nhô kikretikam krâkamngônemê mebêngêtemê,

—Ije djâm idjakĩnhĩ ne ga me aje ibĩnmã iwÿr anhô kômê anhô kàxdjwa kajgomê o mō? ane.

⁵³ Myt kunĩkôt ne ba me akam ar Metĩndjwÿnh nhô kikretikam iba ga me kam kam ijo atÿm kêt ne. Nã, mrãmri me anhô akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamãt kô tyk pyrãk. Nãm prĩne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amÿnhmã iwÿr mō, ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nãm ã memã ane nhyam kam me pa 'amÿn kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadwÿr rax nhô kikre'ÿr o mō. 'ÿr o mō nhyam kam Pedru mekôt tẽ, nĩjar memã kre rax ne tẽ.

⁵⁵ Nhyam me arÿm Jejuo mōn o bôx, me kute pa 'amÿnhja ne me arÿm o mōn o bôx ne kam kikre nhipôkri kênh ngrire jakam amim kuton kam 'ã ànhũho kumex. Nhyam kam Pedru mekôt tẽn 'ÿr wadjàn kam me ikô'ã nhÿ.

⁵⁶ Nhyam bênjadwÿr nhô àpênh kur-ererja kuwy pôkmã omũ ne kam 'ÿr tẽn kam no tyn djan kam memã,

—Tãwãdjwÿ ne arkôt ba, ane.

⁵⁷ Nhyam kam Pedru aminêje 'êx ne kum,

—Kati, arkati. Ije tãwã pumũnh kêt, ane.

⁵⁸ Nhyam adjynkêt ne me'ô mydjwÿ 'ÿr bôx ne omũn kam kum,

—Gadjwÿ ne ga abê ô àpênh'ô, ane.

Nhyam kam kum,

—Kati, arkati. Ibê ô àpênh kêtê, ane.

⁵⁹ Nhyam 'ãtũm nhyam ajte me'ô myjadwÿ 'ÿr bôx ne 'ã no tÿx mex ne 'ãno djan memã arẽn memã,

—Mrãmri ne tãwãdjwÿ arkôt ba. Kubê pykabê Garrêja kra'ô, ane.

⁶⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, ije akabênwã mar kêt. Ije akabênwã mar prãm kêtumrêx, ane. Ne kam kabêno ÿr rã'ã nhyam 'ã ôkrênê'ãnh kã.

⁶¹ Nhyam kam Bênjadwÿr 'ÿr akêx ne omũ. Nãm ar aktã aben pumũ. Nhyam kam arÿm Pedru Bênjadwÿr kabên ma. Kute anhÿr djwÿnhram kum kabên jarênh ja ne arÿm kuma. Kute kum,

—Akamãt ja tãm kam ôkrênê'ãnh kãr kêttri dja ga aminêje ajêxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, anhÿr ja ne arÿm kuma.

⁶² Ne kam katon mu:w. Kaprĩ raxkam ne mÿr rax ne.

Krâkamngôn kute Jeju'ã bẽno bikêho ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhyam me kute Jeju pumũho ku'êja kam bẽno ajkên tak ne.

⁶⁴ Nãm me no'ã pron kam apÿnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'ô kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imã arê, ane.

⁶⁵ Nãm me prĩ:ne o ajkê. Nãm me aprÿ:o kumex.

Me rũnh kute Jeju axwe jabej kukjê.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

⁶⁶ Nhyam arÿm akati nhyam kam mebê idjaer bêngêtmê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh

nhõ bĕnjadjwÿrmĕ me kute Mõdjĕ kukràdjà mar djwÿnhmĕ, me ta ne me aben pydjin amiwÿr Jeju 'uw. Nhyĵ kam me me'ÿr Jejuo mõn o bõx ne me kabem kudja.

⁶⁷ Me kabem kudja nhyĵ me kum, –Goja on me imã amijarĕ. Djãĵ abĕ me babĕ idjaer nhõ Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati, nĕn? Goja on me imã amijarĕ, ane.

Nhyĵ kam memã,
–Got ba ren me amã amijarĕ ga ren me amim imar kĕtkumrĕx ne.

⁶⁸ Ba ren badjwÿ me akukij ga ren me imã arĕnh kĕt ne.

⁶⁹ Nhyĵ bep jakam gĕdja ba on Metĭndjwÿnh pymati djubõk'ãnh nhÿ. Ba ije amijo inhĭ ne ibĕnjadjwÿr raxkam gĕdja ba ubõk'ãnh nhÿ, ane.

⁷⁰ Nhyĵ kam me kunĭ kukij ne kum,

–Djãĵ abĕ Metĭndjwÿnh kra? ane.

Nhyĵ kam memã,

–Ãã, kõt ne ga me aje arĕnhwã, ane.

⁷¹ Nhyĵ kam me abenmã,

–Bir be, arÿm ta kute amijo Metĭndjwÿnhja ma. Mÿj kadjy dja gu me ajte me'õdjwÿ kukij? Kati, ta ne arÿm amijarĕ gu me arÿm kuma, ane.

23

*Piratu kute Jeju axwe jabej kukjĕr.
Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28*

¹ Nhyĵ kam me rÿnhja eku:n kãjmã djan mÿjar Piratu'ÿr o mõn o bõx.

² O bõx ne kam Piratumã Jeju kãmex jarĕn kum,

–Ĕ, tãĵja ne axwere. Tãwã ne ar me ibĕ idjaer noo biknoro ba. Ba meo tÿm ne awÿr o mõ. Nãĵ we me imã, “Kwãrĭk wãnh ga me bĕnjadjwÿr raxbĕ Xedja me kunĭmã ÿr djwÿnhmã pi'õk kaprĭ nhõr kĕt”, ane. Ibĕ me anhõ Bĕnjadjwÿrbĕ kumkatikam gĕdja ba ipymao ar me apytãn me ajo iba, ane. Nãĵ we ã me inoo biknoro ane, ane. Nãĵ ã me Jejuo 'ĕxo ane.

³ Nhyĵ kam Piratu Jejumã,
–Djãĵ abĕ mebĕ idjaer nhõ bĕnjadjwÿr rax? ane.

Nhyĵ kam kum,

–Ãã, kõt ne ga aje arĕnhwã, ane.

⁴ Nhyĵ kam Piratu me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿrmĕ me krãptĭmã,

–Nã bãm te kukij. Ajmã kute kĕt. Axwe kĕtkumrĕx, ane.

⁵ Nhyĵ kam me mã kum 'ã apnĕ. Kum 'ã apnĕ:n kum,

–Kati, nãĵ prĭne aben kadjy memã 'ĕx mõ. Nãĵ Garrĕja kurÿm tĕn Djudĕjakam bõx ne aben kadjy memã 'ĕx. Nãĵ krĭ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'ĕx. Ne ajte amÿ krĭ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'ĕx. Ne ajte amÿ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'ĕx ne ajte amÿ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'ĕx. Ne jakam arÿm bõx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjĕr.

⁶ Nhyĵ kam Piratu me kabĕn ja man kam abej me kukij ne memã,

–Djãĵ Garrĕjakam me kra'õ? ane.

⁷ Nhyĵ me kum “Ãã” ane. Garrĕjakam me ja nhõ bĕnjadjwÿr nhidjibĕ ne Erodji. Ajbir Djeruxarĕkam bõx. Kam ne Piratu Erodji'ÿr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjĕrmã. Jejubĕ Garrĕja krakam ne kum ano. Nhyĵ me arÿm 'ÿr o bõx.

⁸ Nhyĵ kam Erodji Jeju pumÿn kam kĭnhkumrĕx ne. Amrĕbĕ ne Jeju'ã ujarĕnh man kam te kute tãri omÿnh prãme. Nhyĵ kam me arÿm 'ÿr Jejuo mõn o bõx nhyĵ kam kĭnhkumrĕx ne. Kute kum mÿjja pumÿnh kĕt'õ nhipĕx nhyĵ kute omÿnhmã ne bit 'ã kamnhĭx ne.

⁹ Ne kam te Jeju kukjĕr krãptĭ ne. Nhyĵ mrãmri bĕn kĕt mex ne dja.

¹⁰ Nhyĵ bep me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿrmĕ Mõdjĕ kukràdjà mar djwÿnhmĕ ne me Jeju kuri ku'ĕn kam mã kum arĕ. Kum kãtãm jarĕnho ku'ĕ. Djã nãĵ me akrãnmã kum arĕ? Kati, nãĵ me tu Erodjimã Jeju jarĕnho bĕ: ne.

¹¹ Nhyĵ kam Erodji õ krãkamngõnhremĕ ro'ã Jeju japrÿ ne 'ã keket ne kam kum me bĕnjadjwÿr kã jadjãn kam akubyn ajte Piratu'ÿr ano nhyĵ me ajte akubyn 'ÿr o mõn o bõx.

12 Nhyim Erodjimē Piratu ar myt tām kam abeno ōbikwa. Jejukôt ne ar abeno ōbikwa. Amrêbê ne arkum aben kurê ne kam ajbir arým Jejukôt abeno ōbikwa. Piratu kute Erodji'yr Jeju janorkam ne ar arým abeno ōbikwa.

Piratu kute Jeju bñn kadjy memã kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

13 Nhyim me akubyn Piratu'yr Jejuo mōn o bōx. O bōx nhyim kam Piratu me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē me kute meo ba djwýnhmē me kâtammē meo akprōn kam memã,

14 —Ë, tām ne ga me iwýr o mōn o bōx ne kam imã, “Tāmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipôkri kukij, nhyim ajmã kute kêtikumrêx. Mexkumrêx. Nã gãm me ajêx ne arík kãmex jarê.

15 Nhyim Erodjidjwý te ikudjwa kukij nhyim mexkumrêx. Ga kute ajte akubyn me bawýr anorja pumũ. Be, mýj kadjy dja ba kubĩ? Ije bñn prãm kêtê.

16 Kam dja ba tu kaprêprêk kajgon ano, ane.

17-19 Nhyim kam me kunĩ axikôt kum 'ã àpnênho kumex. Ne kum,

—Kati, on o tēn abñn me imã Baraba bōm amē, ane.

Nãm Piratu me kute Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhō akati mar kunĩkôt me pýnh ne bōm me rēnhō tē. Me axwe nhyim kute mebê ijêja ne bōm me rēnhō tē. Baraba ne axwekumrêx. Nãm me bēnjadjwýr kadjy memã 'êx nhyim me me bēnjadjwýr'yr prôt ne, nhyim ta ad-jwýnhdjwý me kwý pa. Tãm ne Piratu kubê ijê. 'Ã ne me ku'uw ne kum,

—On rũm tãwã o tēn abñn pãnh me imã Baraba kaba, ane.

20 Nhyim Piratu te kute Jejumã irer prãme. Ne kadjy ajte memã kabēn ne memã,

—Ba kum inhiren ano, ane.

21 Nhyim me kàj bê: 'ã kum apnên kum,

—On pĩte'y'ã anhô. On pĩte'y'ã anhô, anhýro kumex.

22 Nhyim kam ajte memã,

—Tô mýkam? Mã ne kute dja ba kubĩ? Djãm axwe? Nã bãm te kukij nhyim axwe kêtikumrêx. Kam ne ba ije bñn prãm kêtê. Dja ba tu kaprêprêk kajgon kam akubyn ano, ane. Nãm te memã anen te memã anen kam arým ajte te memã ane.

23 Nhyim me mã 'ã kum apnê. Nãm me kàj bê kum 'ã àpnênho kumex ne kum,

—On pĩte'y'ã anhô, on pĩte'y'ã anhô, ane. Nãm me týxo Piratu jakrenh mex ne prĩne kabēno katy.

24 Nhyim kam me umaje “Ã” anen tu memã kanga.

25 Nhyim me'õ kute bēnjadjwýr kadjy memã 'êx ne ta kute me kwý parja Piratu kaba. Me kute Piratumã “Me imã Baraba bōm amē”, anhýr ja ne kaban anon kam pãnh memã Jeju kanga, krākamngônhre kute Jeju bñnmã memã kanga. Me kum kurêkam ne me 'ã Piratumã apnê, kute bñnmã. Nãm me kum 'ã àpnênho katyk mex ne. Nhyim kam arým me kute bñnmã memã kanga.

Me kute pĩte'y'ã Jeju nhôr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

26 Nhyim kam krākamngônhre arým o mō. O mō nhyim kam me'õja tēn me kajpa. Me'õ nhidjibê Ximão, pykabê Xireni kra'õ. Arwã kurũm ne tēn me kajpa nhyim me pa 'amýn ikreikam pĩte'y djin kam kum,

—Kum amý, ane.

Nhyim kam kum kumýn o Jeju katēn o mō.

27 Nhyim me itepato kôt mō. Nhyim me niredjwý kôt mō. Mōrkôt abej mýr mō, kàj bê abej àmra mō.

28 Nhyim Jeju me'yr akêx ne memã,

—Ë, àpnhĩre ar, Djeruxarêkam me kra, kwãrĩk wãnh ga me ijabej amýr kêt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw.

29 Dja ĩ meo bikēnh djã nhō akati me awýr bōx. Dja me awýr bōx nhyim me abenmã, “Ý, me nire kra kêtja ne me

mrāmri kīnhkumrēx. Ne me kute kra jamýnh kêt djwý kīnhkumrēx. Ne me kute krao kaôr kêt djwý kīnhkumrēx”, ane. Me jabit dja me mã prôt ne kato.

³⁰ “Ne ajte kamã tokry pymaje krānhmã,

‘On amrē me inhiby arôrôk ne me inhimex’, ane.

Ne kam ajte krānh kryre jamã,

‘On amrē me inhiby arôrôk ne me ijo apdju’, ane.”

³¹ Ga me kute ã pī ngoo anhýrja pumũ. Godja arým pī ngrà nhym mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kêt kumrēx ne itokry rax ne. Nhym bep mrāmri me axweja, mã dja Metĩndjwýnh me on, Djeruxarēkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mýjja kute meo bikēnh djã nhõ akati djwýnh rãm ã memã arēnh anen ta amijaxwe kêt'ã pī ngo jakren me axwe'ã pī ngrà jakre.

³² Nhym me amē ar kàtãmja Jejukôt aro tē, me kute pĩ'ã Jejukôt ar nhôr kadjy. Ar kute mekam ar amikràò baja ne me kute Jejumē ro'ã ar parmã aro mō.

³³ Aro mōn aro bôx. Krānhbê me krã'i'ýr ne me Jeju aro bôx. Aro bôx ne kam apýnh pĩte'y'ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kàxirãxo iten ar parjamo iten kam kàjmã krekam ar umjuw. Nhym arým ar arij. Jeju ôkredjãkôt wajêt nhym aktã ar axweja ijên o wajêt.

³⁴ Nhym kam Jeju me nêje Bãmmã kabēn ne,

–Djünwã, dja ga tu imar krãtan mekam angryk kêt. Me kute ibĩnja dja ga tu mar krãta. Me kute ibĩnja ne me kute gu bakukràdjã mar kêt kumrēx, ane.

Nhym kam me abenmã kàja ngrà. Nãm me apýnh kute kà jamýnh kadjy kēn kryre rē. Me kute ari kēn kryre rēnhkôt ne me amijo kubèkà pytàn amý.

³⁵ Nhym me kunĩ no ma mōn Jeju pumũnho dja. Nhym me bēnjadjwýrdjwý aprýo dja. Nãm me abenmã,

–Amũbit ne me utà. Goja gē ta amiptà. Goja gē Metĩndjwýnh

kute anor nhym kubê me banhõ Bēnjadjwýrbê kumkatikumrēx jabej goja on amiptà, Metĩndjwýnh kute amijo utàr jabej goja on amiptà, anhýro kumex.

³⁶⁻³⁷ Nhym me krākamngônhredjwý 'ã keket ne aprýo kumex. Nãm me 'ýr bôx ne kum pidjô kangô kadjã bēn kum,

–Ajrã, goja on amiptà. Goja abê mebê idjaer nhõ bēnjadjwýr rax jabej goja on amiptà, anhýro dja.

³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimõkri pi'ôk no'ôk nhipêx ne kunhõ. Me kute omũnh ne kam kute,

–Mebê idjaer nhõ bēnjadjwýr rax ne ja, anhýr kadjy ne me imõkri kunhõ.

³⁹ Nhym kam me kute Jeju nhikô'ã amē ar axwe nhôrja ikjêja Jeju japryò wajêt. Ne kum,

–Goja abê mebê idjaer nhõ Bēnjadjwýrbê kumkatikumrēx ne goja on amiptàn ar badjwý ar ipytà, ane.

⁴⁰ Nhym kam ikjêja kum bēn tỳx ne kum,

–Kwãrĩk wãnh. Birãm amã Metĩndjwýnh puma kêt kumrēx. Me kute gwaj bajanhôr ga arým gadjwý atyk 'ýrja pumũ ne kam ajmãn amã Metĩndjwýnh puma kêt mex ne.

⁴¹ Mrãmri ne me kute arým gu babĩnmã arým ã gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikràò baba nhym arým me kute pãnh gu babĩnmã. Nhym bep tãmja ne kute ajmã mýjja 'ôo kêt kumrēx, ane.

⁴² Ne kam ajte Jejumã,

–Jeju, gora anhõ me ja kunĩ kadjy abēnjadjwýr ne aje ar meo abakam gora badjwý ima, ibiknor kêt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhym kam Jeju kum,

–Myt ja tãm kam dja gu baro'ã kàjkwakam Ibãm nhõ pyka'ýr bôx. Mrãmri ne ba arým amã ikabēn pydjín arē, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nhym arým kàjkwã nhipõkri myt nhý. Nhym kam tu akamàt kô tyk ne. Pyka kunĩkôt me'ã akamàt kô tyk ne, arngro kêt kumrēx ne. Nãm me'ã akamàt kô tykkam myt kyn kyn kyn

ky: nhym 3 orakam, amykrykambit arým ajte kàjkwa no pôt ne. Arým ajte myt kato. Nhym arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti kadjwýnhbê kubêkátija ta amikadjô. Nãm kônh e ty:k ane.

⁴⁶ Nhym kam Jeju Bãmmã amijarê. Kàj bê kum amijo akij ne kum, –Djünwã, ba wãm awýr ikarõ jano, ane.

Nãm ã kum anen kum amikarõ janon ate ty.

⁴⁷ Nhym krãkamngõnhre krãptĩbê 100 nhõ bẽnjadjwýr Jeju tykkôt omũn kam Metĩndjwýnhmã rax jarê, ne,

–Mrãmri ne djãm tãmja axwe kêtê. Mexkumrêx, ane.

⁴⁸ Nhym me itepato kute Jeju tykkôt omũnhmã mõrja arým mýjja kunĩ pumũn kam akubyn mõn kaprĩkam aminhõkôt titiko mõ, ùrkwã'ýr bin-hirênh mõ.

⁴⁹ Nhym bep õbikwa kunĩmê, Garrêja kurũm me nire kôt mõrjamê, me tãm ne me arek omũnho dja, kum kre rax ne omũnho dja.

Me kute Jeju jadjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

⁵⁰⁻⁵² Nhym kam me'õ nhidjibê Jõdje ne Piratu'ýr tẽ. Mebê idjaer nhõ krĩ'õ nhidjibê Armatêkam kra'õ. Nãm me rũnh bikprõnh djãkam mekôt mrã. Kabẽn mexkumrêx, katãt ne mrã. Nhym me kute Jeju bĩnmã amim 'ã karõo nhý nhym kam te nêje me kukrà. Atemã ne kabẽn. Me ja kabẽnkôt kabẽn kêtê. Nãm amim Metĩndjwýnh kamnhĩx ne. Metĩndjwýnh bõx ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnhĩx ne. Tãm ne Piratu'ýr tẽn bõx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rwýk ne adjãrmã ne 'ýr tẽn bõx ne 'ã kuma.

⁵³ Nhym kam kum “Ã” anen kam kum kanga. Nhym kam pĩte'y'ýr tẽn kam Jejuo ruw, kute adjãrmã. Ne kam kadjy kubêkã mexja byn kam prĩne o kupun kam kẽnkrekam adjã. Me kute kẽnkre kakrwýnh nyjakam adjã. Kraxje me kute kam me'õ jadjãr kêtumrêx. Kam ne adjã.

⁵⁴ Pi'ók rãrãr nêje akati jakam ne adjã. Akati jakam ne me no katon õ mýjja kupênho kumex. Pi'ók rãrãr kêtĩ õ mýjja kupênho kumex. Akati jakam ne adjã.

⁵⁵⁻⁵⁶ Nhym me nire Garrêja kurũm Jeju kôt mõrja mekôt mõn omũ. Nãm me kute kẽnkrekam adjãrkôt omũn kam akubyn ùrkwãmã mõn bõx. Bõx ne kam me kudjý djãmê pidjý nhĩnmê kubyn abenkam o akàn kam kadjy kudji. Nhym pi'ók rãrãr nhym arým me nire tyk djã kêtõ kumex, Mõjdjê kukràdjãkôt ne me pi'ók rãrãrkam tyk djã kêtõ kumex.

24

Jeju akubyn tĩn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

¹ Nhym arým pi'ók kamrêk. Nhym ar nire kry:rãm kô rã'ã kute me kudjý djã abenkam o birênh ne irja byn 'ýr o mõ, kẽnkre'ýr o mõ. Ar kute kẽnkrekam adjãrja'ýr o mõ.

² Nãm ar bit Jeju'ýr o mõ, ar kute o kudjýmã ne ar bit 'ýr o mõr kajgo. Nhym arým me kute kẽnpotio 'ã ijêja arým amijã kutan kre jakã'ã amidjan dja. Me'õ ne o mõn kudja nhym dja.

³ Nhym ar nireja 'ýr mõn kẽnkremã wangij ne kam te Jeju nõr djã kamũ nhym nõr kêt ne.

⁴ Nhym ar te kute mýjja'õ marmã o dja nhym adjynkêt ne ar my amãnhkrutja ar aerbê kato. Tu ar nokam kato. Õ kubêkã jadjê:nh ne ar kuri dja.

⁵ Nhym ar te tĩn prãme ne rôrõk ne ponh ne ikwã. Nhym kam arkum,

–Mýkam ne gar me tykkam me'õ akubyn tĩnja jabej mõ?

⁶⁻⁷ Ê, ar nõr kêtja pumũ. Arým ne akubyn tĩn ne kato. Djã ne gar kabẽnja ma. Amrêbê ne ar amã, Garrêjakam ar ba rã'ãkam ar amã, “Gêdja me me axwemã ikanga. Ba ije amijo inhĩ dja me me axwemã ikanga nhym me pĩte'y'ã inhõ ba ty ne ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne akubyn itĩn ne”, ane, ã ar amã ane. ã ar amã

ane gar ajte abej mō, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh arkum ane.

8-10 Nhym kam ar nire arým Jeju kabēn ja ma. Kabēn ja man kam akubyn kēnkre kurūm mō. Mōn bōx ne kam Jeju kōt ba djwýnhmā mýjja kunī jarē. Kōt ba djwýnhbē 11mē ōbikwaja kunīmā mýjja jarē. Marij Madarenamē Djōwanāmē Xijagu nābē Marijmē ar ro'ā mōrjamē. Ar ja ne Jeju'ýr mōn te nōr djā kaprān bōx ne memā arē, Jeju kute tūmrām ar anorjamā arē.

11 Nhym bep nām me ate krā. Nām me o kabēn kajgon kam tu ate krān amim kamnhīx kēt ne.

12 Nhym bep Pedrubit ne ekrux ne kājma djan kam kēnkre'ýr prōt ne 'ýr bōx ne kam te 'ā ibōn ýmkjēro nō. Te abej rīto nō. Nhym kupu djābit ate nō. Nhym omūn kam akubyn tē, te kute amikam mýjja'ō marmā umar tē. Tēn ūrkwākam bōx.

Imau'ýr Jejukōt ba djwýnh tē nhym ar nokam amirīt.

Mak 16.12

13 Nhym myt tām kam kōt ba djwýnh amānhkrut ne krī ngrire 'ō'ýr tē. Krī ngrirebē Imau'ýr ne ar tē. Djām mūjar got. Tām ne ja. Djeruxarē kurūm pry'ā akrebē 11 kirometu 'ýr ne ar tē.

14 Ne kam abenmā kabēn tē, abenmā Jeju bīnmē mýjja ja kunī jarēnho tē.

15 Abenmā arēnho tēm rā'ā nhym Jeju arkōt bōx. Arkōt bōx ne arým ro'ā mō.

16 Nām ar omūnh kajgo. Bārām mýjja ne ar no'ā nhym ar te kute omūnhmā. Jeju ta ne aminēje ar no nhity ne kam arkum,

17—Ije tō mýj ne gar abenmā arēnho tē? ane.

Nām arkum kabēn nhym ar tēm tỳx katikōt djan kam kaprīre, nokre kaprīre ne dja.

18 Nhym kam ikjēja idjibē Kreōpa kum,

—Ije birām apydji ne ga aje mýjja mar kēt, mýjja ajbir katorja mar kēt ne. Djeruxarēkam me kunī ne me kuma, ane.

19 Nhym kam kum,

—Ije nhym mýj nā? Nhym mýj ne gar abenmā arēnho tē?

Nhym amē ar ja kum,

—Ije tō gēt Nadjarekam me kra'ō nhidjibē Jeju. Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh'ō. Kabēn mexkumrēx. Nām katāt memā Metīndjwýnh kukrādjà'ā ujarēnh mexkumrēx ne. Ne ar memā mýjja pumūnh kēt kwý 'yro ba. Mýjja kwý nhipēx mexkumrēxo ba. Kam ne Metīndjwýnh kam kīnhkumrēx nhym me kātāmdjwý kam kīnhkumrēx.

20 Nhym bep me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē me banhō bēnjadjwýrmē, me ja ne me me kute bīnmā memā kanga nhym me pīte'ykam kubī.

21 Ý, kute me bakurē djwýnhbē me bapytārmā, me babē idjaer pytārmā ne bar bajbit amim kamnhīx ne, nhym arým ty. Nām me arým kubī nhym kam arým 'ā akati amānhkrut ne ikjēkēt.

22-23 Nhym ar nire ar ikōt Jejumā àpēnh ja ar ijaē. Kry:rām ne ar kēnkre'ýr mōn te abej ne kam akubyn bōx ne kam we ar imā, “Arým ne bar mýj me'ōja pumū. Birām kadjy mrānh djwýnh got bar omū. Nhym ar imā, ‘Jeju ne arým akubyn tīn ne’, ane.”

Nā, nām ā ar nire ar ijaēro ane.

24 Nhym kam ar ijō kēnkre'ýr tēn te kam abej. Nhym kēnkre kaprý ne. Mrāmri ne ar nire kōt arē. Nhym bep Jeju ta ne amirīt kētkumrēx, ane. Ā kum ane. Nām ā Jeju kōt ba djwýnh Jejuo atemā me'ōn ā kum kabēn ane.

25 Nhym kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kēt. Mýkam ne amrēbē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh me amā mýjja ja jarē ga me tu amim mar ne amijamakrekam kunī nhōr ne ar o aba kēt ne.

26 Mrāmri ne arým Bēnjadjwýrbē kumkati tokryn arým kājkwamā tēmmā. Amrēbē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute arēnh kōtō. Dja tokry kumrēx ne kam arým bēnjadjwýr rax kadjy kājkwamā tē, ane.

²⁷ Ne kam prīne arkum Metīndjwýnh kabēn'ã ujarēnh tē, Metīndjwýnh kabēnkam ta amijã ujarēnhja ne kunī arkum 'ã ujarēnh tē. Nãm Môjdjē kumrēx memã 'ã pi'òk no'òkmo krax nhym kam atãri Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh memã 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam ta amijã ujarēnh tēm tãmtã ĩ amũ 'ã ujarēnh tē.

²⁸⁻²⁹ Nhym kam ar ro'ã mō. Ar krī'ýr tēmja'ýr ne ar ro'ã mōn kam arým tēpo mō. Nhym kam bit Jeju mã tēmã. Nhym ar kabēno nē ne kum,

—Jãnh ar inhūrkwākam ar inhikô'ã nō. Arým ne apajrūm myt nhỹ. Arým akamãt 'ýr, ane.

Nhym kam tu arkôt wadjã.

³⁰ Ne kam bit ò kwý krēnmã nhỹ. Ò kwý krēnmã nhỹn kam djwý byn Metīndjwýnhmã amikīnh jarēn kam ipôn arkum kungã.

³¹ Nhym kam ar amak e tyk anen arým Jeju ma nhym kam tu ar nokam akuno.

³² Tu ar nokam akuno nhym kam ar abenmã,

—E kum tãm. Ga pry'ã kute gu bamã Metīndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òk jarēho tēm gu bakīnh ne bakrãkã 'ò nhýnhja pumũ, ane.

³³⁻³⁴ Ne ekruX ne kãjmã djan kam ajte akubyn Djeruxarēmã tē, Jeju kôt ba djwýnh'ýr tē. Jeju kôt ba djwýnhbē 11mē òbikwamē ne ar ro'ã aben pydjín nhỹ. Nhym kam ar ar ja'ýr bōx. Bōx nhym ar aben pydjín ýr ja ar kutã arkum arē,

—Mrãmri ne arým Bēnjadjwýr akubyn tīn ne katon Ximãomã amijo amirīt ne, ane. Ar kutã ne ar arkum arē.

³⁵ Nhym kam ar nīnh tēmjadjwý amipãnh arkum arē. Pry'ã ar tēm nhym Bēnjadjwýr Jeju arkôt bōx ne ro'ã mōr ne kikrekam ýr nhym kute djwý nhipōnh ne 'ã Metīndjwýnh 'wýr ne arkum òr nhym ar kute kôt kum kator ja ar amipãnh arkum arē.

Kute kôt ba djwýnhmã aminhĩ kamjýr rã bēn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nãm ar arkum arēho ãm rã'ã nhym Bēnjadjwýr ta ajte tu ar nokam katon ar ipòkri dja. Ar ipòkri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷ Nhym kam ar tīn prãm ne kum uma: ne. Nãm ar Jejuo me karōn kam kum uma: ne.

³⁸ Nhym kam arkum,

—Mýkam ne gar amikam atīn prãm ne anhōkre kadjwýnhbē amim, “Mýj ne ja? Birãm me karō ne ja”, anhýro akumex?

³⁹ Ē, ar inhikramē iparkam kàxiràx djwakreja pumũ. Bã. Atemã me'ò kêt. Gop ar ikupên ipumũ. Djãm ã me karō kute anhýr? Me karō ã kute anhýr kêt. Gop ar inhīmē ijija pumũ. Djãm me karō ã 'imē ĩ kute anhýr got, ane.

⁴⁰ ã arkum anen kam arkum aminhikramē amipar bēn kam ari arkum o apa.

⁴¹ Nhym ar omũn kam kīnhkumrēx ne. Ne kam kīnhkam amim,

—Ije, djãm tãm? Kati, Atemã me'ò. Nãr kon tãmỹ, anhýro kumex. Nãm ar kīnh rax ne kam te kute marmã o dja. Nhym kam Jeju arkum,

—Djori mýjja ba kukrē, ane.

⁴²⁻⁴³ Nhym kam ar kum tep djãr kwý tan kungã nhym kubyn kukrē. Nhym ar arek 'ã omũho nhỹ.

⁴⁴ Nhym kam arkum,

—Ē, ar ikabēn ja ma. Ar akam ar ibari ikabēn ja gop ar ama. Nã bãm anhýr djwýnhràam ar amã,

“Me kute ijã pi'òk no'òkja kunī dja apòx gar omũ. Môjdjēmē me Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute ijã pi'òk no'òk nhym me ijã ngrerdjwý 'ã pi'òk no'òkja kunī dja apòx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nhym arým apòx gar arým omũ, ane.

⁴⁵ Nãm ã arkum anen kam arkum Metīndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òkja kunī jarēho tēn kadjy ar amak bō nhym ar kam kuma.

⁴⁶ Nãm arkum,

—Metīndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òkkam ne, “Bēnjadjwýrbē kumkati

dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjê kêt ne akubyn tïn ne kato", ane.

⁴⁷ Kam dja me pyka kunîkôt kàj bê 'ã ujarênh mō gē me amim katon wãnh axwemã iren Metîndjwýnh'ÿr amijo akēx gē Metîndjwýnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Djeruxarēkam dja me memã arēnhmo krax ne. Ne kam apýnh pyka kunîkôt memã arēnhō ajmã. Nãm ã me anhÿr djwýnhràh Metîndjwýnh kabēnkam 'ã pi'ôk no'ôko ane.

⁴⁸ Nhym arým apôx gar ga anoo prïne omũ.

⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karō jano. Ibãm kute ar amã kabēn pydjín arēnhja tãm, kute ar amã Amikarō jarēnh tãm dja ba amrē ar amã ano. Gora ar arek krîraxbê Djeruxarēwākam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gē arým ar awÿr bôx. Dja kàjkwa kurũm ar awÿr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tÿx gar kam atÿxkumrēx ne kam pyka kunîkôt 'ã adjujarēnh mō, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kàjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krîbê Betanhamã aro mōn aro bôx. Djeruxarē kurũm aro mōn aro bôx ne kam aro kînh ne. Kute aro kînh kadjy ne arkum ikra bēn arkum kabēn ne.

⁵¹ Arkum kabēno ãm rã'ã, tu kabēn konenh mebê kàjkwamã wabin kam arým kàjkwakam ò pykamã bôx.

⁵² Nhym kam kôt ba djwýnhja kum mex, rax jarēnhō kumex. Ne kam akubyn Djeruxarēmã arým mōn bôx. Kînhkumrēx ne mōn bôx.

⁵³ Ne kam Metîndjwýnh nhō kikretikam ar mã Metîndjwýnhmã mex, rax jarēnhō ba. Mrãmri. Tãm ne ja.

Djuão memã Jeju'ã ujarēnh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarē. Jeju kute amijo ĩ ne rwỳk kētri Bāmmē ro'ã kàjkwakam ar bari kumrēx memã arē. Ne kam atāri Jeju kute amijo amirīt ne kute meo mex ne kute memã amikabēn jarēnh ja'ã ujarēnh tēn àbir djāmā kumē. Nām prīne gwaj bamā Jeju kabēn jarē. Jeju kute kukràdjà'ã mỳjja jakre kunī ne arē. Me kute tu amim Jeju kamnhīxkumrēx ne kam tīn rā'ã rā'āmā ne gwaj bamā arē.

Djuāomē kamybē Xijagu ne Ar kubē tep pynēnh djwỳnh nhym Jeju arkum kabēn nhym ar tu mỳjja kunīmā iren Jeju kōt mōn kōt bikamēnh rā'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarē nhym me kōt kum kurēn pa 'ābyn apēxtimā kumē. Kamā ne ajte memã *Mỳjja Apōx Kētri Kukām 'ã Ujarēnh* jadjwỳ'ã pi'òk no'òk ne.

Me'ō nhidjibē kabēn'ã ujarēnh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

¹ Mỳjja kunī kētri ne arỳm me'ō nhidjibē Kabēn. Me'ō nhidjibē Kabēn kàjkwakam Metīndjwỳnhmē ro'ã nhỳn adjwỳnhdjwỳ kubē Metīndjwỳnh.

² Ta ne mỳjja kunī kētri Metīndjwỳnhmē ro'ã nhỳ.

³ Kubē ne mỳjja kunī nhipēx djwỳnh. Ne ren kēt nhym ren mỳjja katorjadjwỳ kunī ren kētkumrēx.

⁴ Me'ō nhidjibē Kabēnjabē ne mỳjja kunī tīn djwỳnhkumrēx. Ne kam kōt kute mrāmri ne me kurwỳ djà pyrāk. Ga, ngōnhpōk kute akamāt kō tyk kurwỳ nhym me kute akamātkam mỳjja kunī pumūnh ne katāt mrānhja pumū. Me jadjwỳ ne me axwen kam mrānh punu. Nhym kam me memã me'ō nhidjibē Kabēnja'ã ajarē nhym me kwỳ arỳm amim tu markumrēx. Kubē mỳjja kunī tīn djwỳnhkam ne me kwỳ amim tu markumrēx ne kam arỳm axwe kēt ne katāt amijo ba.

⁵ Ga, akamāt kō tykkam me kute mỳjja pumūnh kēt ne ba punuja pumū. Me kwỳ jadjwỳ ne me axwen ba punu. Nhym kam me memã me'ō nhidjibē Kabēnja'ã ajarē. Memã 'ã ajarē nhym me axweja kute akamāt kō tykkam baja pyrāk ne me amim mar kēt.

⁶ Be, atemã me'ōbē ne Djuão. Ngōmā me angjēnh djwỳnhja. Metīndjwỳnh ne Djuão jano nhym arỳm kukwakam ujarēnh tē.

⁷ Me'ō nhidjibē Kabēnja kute mrāmri ne me kurwỳ djà pyrāk nhym Djuão arỳm 'ã ujarēnh tē. Kōt me kunī kute tu amim me'ōbē Kabēnja markumrēx kadjy ne 'ã ujarēnh tē.

⁸ Be, djām Djuão ta kute me kurwỳ djàja pyrāk? Kati. Kukām kute 'ã ujarēnh kadjy ne tē.

⁹ Me'ō nhidjibē Kabēnja ne mrāmri kute amijo ba mexkumrēx ne katāt kute memã kabēn jarēnhkumrēx. Nām me kunīmā arēnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kurwỳ djà kute memã pry kurwỳ pyrāk.

¹⁰ Me'ō nhidjibē Kabēnja ne amikadjy me kunī nhipēx ne tūmrām me'yr bōx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunī nhipēx. Nām te me ipēx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kēt.

¹¹ Ō me wỳnh'yr ne bōx nhym ō me wỳnh kute o aminhō bēnjadjwỳr kēt.

¹² Nhym be, me kwỳ ne me apỳnh ĩ djāri arỳm o aminhō bēnjadjwỳrkumrēx. Me ja ne me me'ō nhidjibē Kabēnja'ã amim,

—Mrāmri ne kubē Metīndjwỳnh Krakumrēx, ane. Nām me amim anen arỳm o aminhōkumrēx. Nhym kam arỳm apỳnh me ĩ djāri memã kum,

—Mrāmri ne arỳm abē Metīndjwỳnh krakumrēx, ane.

¹³ Mebē Metīndjwỳnh krakam arỳm umar djà ny. Umar djà nyo kute mrāmri ne me prīre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyrāk. Djām me my kute me niremā kra jadjwỳrkōt me umar djà ny? Kati. Nār, djām me my kute me nireo ikwā prām kōt ne me umar djà ny? Kati. Nār, djām me kute

kra'ã amim karökôt me umar djà ny? Kati. Metĩndjwýnh kute memã amak bõnhkôt me umar djà ny.

14 Be, me'õ nhidjibê Kabēnja ne arým amijo ĩ ne me baro'ã ar ba. Nãm mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prĩne mexo umakôt omũho iba. Bãm pyma o ne uma. Kubê Metĩndjwýnh Kra djwýnh. Pydji. Kam ne prĩne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrẽx* ne kabēn pýnh ne arēn me baro'ã ar ba.

15 Be, ngômã me angjēnh djwýnhbê Djuão ne kàj bê 'ã ajarēn memã kum,

—Arým ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarēn 'ã ar amã, “Me'õ dja ikôt bõx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrēbê: ikētri ne ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. Arým ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ane.

16 Be, mýjja kunĩ ne õ. Ta ne ukaprĩo ukaprĩn õ mýjja kunĩmē me bakunĩo djuw mexo nhỹ.

17 Mõjdjê ne Metĩndjwýnh kukwakam me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Me axwe kêt kadjy memã karõ. Nhy m be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabēn pýnh ne arē.

18 Be, djãm me'õ ne kute Metĩndjwýnh pumũnh got? Arkati. Kra djwýnh pydjibit ne kute omũnh. Bãmmē ro'ã ne nhỹ. Krabit kute omũnh ne arým memã 'ã ajarē.

Djuão kute memã amijarēnh kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

19 Be, Djeruxarēkam mebê idjaer rũnhja ne me Djuãomã me kwý jano. Ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kwý jano. Ne mebê Rewidjwý kwý jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwýja jano nhy m me arým 'ýr mō. 'Ýr mō:n kam arým 'ýr bõx ne kum,

—Mýj me ajõ ga nã? Djãm abê me inhõ Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu? ane.

* 1:14 Djãm me ta ne me axwe kêt nhy m pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêtã nhy m ta arým tu kum me kaprĩ.

20 Nhy m Djuão memã 'êx kêt ne mrãmri tu memã arēnhkumrẽx ne memã kum,

—Ba ibê Kritu kêt. Metĩndjwýnh kute ijã me õ Bēnjadjwýrbê kumkati mēnh kêt, ane.

21 Nhy m me kum,

—Be, abê Kritu kêt kam mýj me ajõ ga nã? Djãm abê Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh? Djãm abê Erij? ane.

Nhy m memã kum, “Kati”, ane.

Nhy m me kum,

—Metĩndjwýnh kute me imã kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'õ janormã. Djãm ga? ane.

Nhy m memã kum, “Kati”, ane.

22 Nhy m me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarē. Me ije memã akabēn jarēnh kadjy. Me kute awýr me ijanor ba me ije memã akabēn jarēnh nhy m me kute amar kadjy on me imã amijarē, ane.

23 Nhy m memã kum,

—Be, amrēbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbê Idjaij ijã kabēn jarēn me bakukãmãremã kum,

“Kapôt kukritkam dja me'õ kàj bê me akren memã kum,

‘Bēnjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren kum amex. Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwýr rũnhmã katàt pry jadjwýr nhy m mexja pyræk. Dja gar ã kutêp amexo ane’, ane.”

Ba ijã ne Idjaij memã ane, ane. Djuão ã memã ane.

24 Be, mebê idjaer rũnh kute Djuão'ýr me kwý janorja, kute kukjêrjabê ne mebê pardjêu.

25 Djuão amijã memã ane nhy m me kum,

—Be, abê Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu kêt ne abê Erij kêt ne abê Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'õ kêt ne kam Metĩndjwýnhmã ngômã me angjēnhõ aba. Mýkam? ane.

26 Nhy m memã kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metĩndjwỳnhmã me arēnh kadjy ba ngômãbit me angjēho iba. Ikajgo nhym be, me'õ ra:x arỳm bõx. Ne kam ar me banhipõkri ba ga me aje mar kêt.

²⁷ Tãmwã 'ã ne ba me amã, “Me'õ gēdja ikõt bõx. Nãm raxo katàt ijakre”, ane. Bãm te irax ne 'ã inhihõn ije kum parkà 'ãpre bõnh ne o itēm prãmje. Be, ãm irax ba ren arỳm kum apē. Nhym be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Nãm ã Djuão memã ane.

²⁸ Ngõ raxbê Djodão nhikjê'ã krĩbê Betanhakam ne ã memã ane. Ngõmã kute me angjēnh djakam ne ã memã ane. Djeruxarē kurũm me bõxjamã ã ane.

Djuão kute arkum Metĩndjwỳnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhym kam arỳm akamàt ne akati. Nhym Djuão ar jãnh dja nhym nĩnh Jeju Djuão kutã tē. Nhym omũn 'ã memã kum,

—Ota, Metĩndjwỳnh nhõ Mrykĩ'ãtomti jabatành ny tē. Tãm ne Metĩndjwỳnh me bawỳr ano nhym me kute bĩn nhym kute me kunĩ jaxweo pãnhmã.

³⁰ Tãmwã 'ã ne ba ar amã, “Me'õ dja ikõt bõx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mỳkam? Bir, amrēbê: ikētri ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane.

³¹ Be, djãm ba ne ba amrēbê nokre pumũ? Kati. Ije amrēbê omũnh kêt. Metĩndjwỳnh kabēnkõt ije me abē idjaermã Kritu'ã idjujarēnh ga me aje marmã. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmã ne ba ngômã me ajangjēho iba, ane.

³²⁻³³ Ne kam Djuão ajte memã kum,

—Djãm amrēbê ije nokre pumũnh got? Kati. Metĩndjwỳnh amrēbê ngômã me angjēnh'ã imã karõ. Ne kam ije Kritu nokre pumũnh kadjy ta ajte imã, “Be, me'õ'ã dja Ikarõ ruw ne arek kam nhỹ ga omũ. Tãmja ta gēdja memã Ikarõ jano nhym arỳm meo ba”, ane. Kute imã anhỹr kõt ne ba kam arỳm nokre pumũ. Metĩndjwỳnh Karõ kute tut pyràk arỳm Jeju'ã ruw

ne arek kam nhỹ ba arỳm omũn kam nokre pumũ.

³⁴ Ije nokre pumũnhkam ba arỳm memã arēnhkumrēx ne memã kum, “Be, mrãmri tãmwãbê Metĩndjwỳnh Krakumrēx”, ane. Jeju kutã tēmcam Djuão ã memã ane.

Ar kumrēx kute Jeju kõt amijo bikamēnh'ã ujarēnh.

³⁵⁻³⁶ Nhym kam ajte akati nhym Djuãomē kõt ba djwỳnh amãnhkrut ar Jeju tēm kõt omũho dja nhym arỳm arkum,

—Ota, Metĩndjwỳnh nhõ Mrykĩ'ãtomti jabatành ny tē, ane.

³⁷ Nhym Djuãokõt ba djwỳnh ar kuman mã Jeju kõt ajkamē.

³⁸ Nhym Jeju ar'ỳr akēx nhym ar kõt tē nhym ar omũn arkum,

—Mỳj nã? Mỳj ne gar amã kĩnh ne ikõt tē? ane.

Nhym ar kum,

—Rabi, nhỹnh ne ga anhũrkwãja? ane. Ujarēnh djwỳnh'ã ne ar kum, “Rabi”, ane.

³⁹ Nãm ar ũrkwã jabej kukij nhym arkum,

—Amrē ar ikõt tēn omũ, ane.

Nhym ar arỳm kõt tē. Kõt tē:n arỳm ũrkwã'ỳr bõx ne arỳm omũ. Ne kam arek kam nhỹ. Arỳm ar'ã amykrykam ar arek kam nhỹ. Nhỹ: nhym ar'ã akati.

⁴⁰ Be, ar amãnhkrut kute Djuão kabēn mar ne mã Jeju kõt bikamēnhja nhikjê nhidjibê ne ãngre. ãngremē Ximão Pedru ar axikõt apõx.

⁴¹ Nãm ar ỳr'ã akati nhym ãngre kamy Ximão kumrēx jabej tēn arỳm kum katon kum,

—Arỳm ne bar Mexijmã ikato, ane. Me õ Bēnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu'ã ne me kum Mexij jarē.

⁴² Nãm Ximãomã anen arỳm Jeju'ỳr o tēn 'ỳr o bõx ne kum akre. Nhym kam Jeju arek omũho djan kum,

—Ga abē Ximão. Djõnaj ne adji. Dja ba jakam amã Xepa jarē, ane. Be, kēn'ã ne kum Xepa jarē. Me bakabēnkam ne kum Pedru jarē.

⁴³ Nhyim ajte ar'ã akati nhyim Jeju pykabê Garrêja'ÿr tēmmã. Ne 'ÿr tēm kētri Piripi kumrēxmã katon kum,

—Amrê mã ikôt ajkamē, ane.

⁴⁴ Krīrāxbê Bexadakam ne Piripi nhūrkwã. Kamdjwÿ ne Ångremē Pedru ar ũrkwã.

⁴⁵ Nãm Jeju Piripimã kabēn nhyim kam arÿm tēn Natanajeumã kum,

—Arÿm ne bar kum ikato.

Me bakukãmāre Mōjdjê kute me bakukràdjà'ã pi'òk no'òkkam kute tãmwã'ã pi'òk no'òk. Metĩndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh 'òdjwÿ ar kute tãmwã'ã pi'òk no'òk. Bar pi'òk kôt kum ikato. Kubê ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶ Nhyim Natanajeu kum,

—Tô nhÿnh, djãm Nadjare kurũm mÿjja mex'õ kator prãm got? ane.

Nhyim kum, “Amrê ikôt tēn omũ”, ane.

⁴⁷ Ne kam arÿm 'ÿr o tē. 'ÿr o tē:n 'ÿr o bõx. Nhyim Jeju arÿm Natanajeu tēmkôt omũn kum,

—Be, ga abê idjaerkumrēx. Ajēxnhĩ kētkumrēx, ane.

⁴⁸ Nhyim Natanajeu kum,

—Je, nhÿnh ne ga arÿm ima? ane.

Nhyim kum,

—Be, Piripi kute iwÿr ajwÿr kētri ne ba arÿm apumũ. Pĩbê pigēre parbē anhÿrri ne ba arÿm apumũ, ane.

⁴⁹ Nhyim kum,

—Ujarēnh djwÿnh, mrãmri ne abê Metĩndjwÿnh Krakumrēx. Abê mebê idjaer nhõ bēnjadjwÿr rax, ane.

⁵⁰ Nhyim Jeju kum,

—Ba ije amã, “Pigēre parbē anhÿrri ba arÿm apumũ”, anhÿrbit. Ga kam arÿm tu amim imarkumrēx. Adjÿm, dja ba ajte mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipê:x ga omũ. Mÿjja raxo kute ajbir ije amã arēnhja jakrenh mex dja ga omũ, ane.

⁵¹ Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ĩ ijã kàjkwa abenbê ajkij nhyim Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ikurũm wabĩn ijã axidjuw gar arÿm omũ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx, ane.

2

Kute ngôo pidjô kangô.

¹ Nhyim akatin akatin akati nhyim onÿj Garrêjakam krīrāxbê Kanakam me'õ myja me'õ nire'ÿr mōrmã. Nhyim me me kukràdjà kôt arÿm ar'ã akuprõn kute abenã ar mēnhmã o dja. Nhyim Jeju nã me kôt kam ar ba.

² Nhyim me Jejumē kôt ba djwÿnh arkum krà nhyim ar arÿm me'ÿr bõx.

³ Me'ÿr bõx nhyim uba kangô arÿm mebê apêx. Nhyim nãja Jejumã kum, —Uba kangô ne arÿm mebê apêx, ane.

⁴ Nhyim kum,

—Adjÿm me'õ nire. Djãm arÿm idjapēnh'ã myt bõx got ga imã arē? ane.

⁵ Nhyim kam nã kikrekam me õ àpēnhmã kum,

—Gédja ar amã arē gar kabēn kôt apê. Nãm ã nã arkum ane.

⁶ Nhyim kam kēno ngônhbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'õnh djà kadjy ne ngônha. Mebê idjaer kute Metĩndjwÿnhmã amiku'õnh djà kadjy. Ngôn kre rũnh kute ngônhti pyrãk. Kēno ngôn pydji kre'ã akrekam ne kute ngônhrõkrõkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyrãk.

⁷ Nã me àpēnh djwÿnhmã kabēn nhyim kam Jeju arkum, “Ar ngôo ipu”, ane. Nhyim kam ar ngô runho tēn o ipu mex ne.

⁸ Nhyim arkum,

—Ar kwÿ run memã ÿr djwÿnhmã o tē, ane.

⁹ Nhyim arÿm ar kwÿ run memã ÿr djwÿnhmã o tē nhyim arÿm kakĩn amim,

—Je tô, nhÿnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwÿr me'õ my kute ni'ÿr mōrja 'uw nhyim 'ÿr bõx nhyim kum,

¹⁰ —E kum, uba kangô mexkumrēx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhÿr got? Kati. Me kute abenã me rēnhkam ne me kute memã kangô djãnhkumrēxja kumrēxo apôx. Ne me kute o kôm kumexkam-bit kute memã kàjbê kangô djãnh apôx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangô djãnhkumrēx jao akato, ane.

11 Be, me kute raxmã kator kadjy mýjja pumũnh kêt nhípêx krax ne ja. Garrêjakam krĩraxbê Kanakam ne ngô kajgoo uba kangô nhípêx ne o memã amiraxo amirít. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar kute omũnhkam tu amim markumrêx.

12 Nhyam kam Jeju krĩraxbê Kapanã'yr rwýk tẽ. Nãmẽ kamymẽ kôt ba djwýnhmẽ ne ar kôt mō. Ar 'yr rwýk mō:n arým 'yr bōx. Ne Kapanakam ar ba: nhyam ar'ã akati ngrêrebit apêx. Nhyam kam ar ajte mō.

Kute Metĩndjwýnh nhõ kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

13 Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji 'yr. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwýnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji 'yr. Nhyam Jeju arým mekôt 'yr tẽ. 'Yr tẽ:n kam arým 'yr bōx.

14 Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Nhyam me kumex. Me kute pi'ók kaprĩ pãnh memã mry nhõr djwýnh kumex. Mry bari, mrykĩ'ãtomti, tut nhõr djwýnh kumex. Nhyam me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprĩja nhõr kadjy me kumex. Nhyam arým me omũ.

15 Ne kam me kadjy arým djudjêdjêo me kaprêprêk djã nhípêx ne arým me aéro tẽn bõm me kurê. Nãm me kunĩmẽ me õ mrykĩ'ãtomtimẽ me õ mry bari jano. Nãm me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprĩ nhõr djwýnhjabê pi'ók kaprĩ ngràn mebê pĩponh ikjêo rênho tẽ.

16 Ne tut nhõr djwýnhmã kum,

—Mũm me mýjjao akato. Djãm Ibãm nhõ kikreo bikênh got ga me kikre kreo àpnu? Kwãrĩk wãnh Ibãm nhõ kikrekam mýjja pãnh abenmã pi'ók kaprĩ nhõr kêt, ane.

17 Nhyam kôt ba djwýnh omũn arým pi'ókkam Metĩndjwýnh kabên ma. Amrêbê: Kra kute Bãmmã kum, “Dja ba anhõ kikre'ã ino tỳx nhyam me arým ibĩ”, anhýr ja ne ar arým kuma.

18 Nhyam kam mebê idjaer rũnh Jejumã kum,

—Goja on mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx bar omũ. Ne kam arým abênjadwýr rax ma. Aje mýj me'õ kabênkôt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

19 Nhyam memã kum,

—Ã. Dja ba ĩ me amã mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx. Dja me Metĩndjwýnh nhõ kikretija ngrã ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ã gêdja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arým ipêx pa, ane.

20 Nhyam me kum,

—Tõ nhýnh? Djãm kikre ja nhípêx'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhípêxo ku'ê'ã amex krãptĩ:bê 46 apêx nhyam me arým ipêx pa, ane.

21 Be, djãm Metĩndjwýnh nhõ kikreti wã'ã ne memã kabên jarê? Kati. Aminhĩ'ã ne Metĩndjwýnh nhõ kikreti jakren memã arê. Be, Jeju nhĩ kute mrãmri ne Metĩndjwýnh nhõ kikre pyrãk. Dja ty nhyam me adjã.

22 Nhyam kam arým akubyn tĩn. Nhyam kôt ba djwýnh akubyn tĩnkôt omũn akubyn amijo tẽn arým Jeju kabên ja ma. Kute aminhĩ'ã kikreti jakreja man amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh amrêbê: pi'ókkam Jeju kônkh kabên dji. Mrãmri ne Jeju kabênkumrêx, ane. Dja kôt ba djwýnh ar kikreti'ã kabên man ã amim ane.

23 Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwýnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhyam Jeju mekam ar ban arým mýjja pumũnh kêt kwý nhípê:x. Nãm me punu krãptĩ:o mex nhyam me arým omũ. Me krãptĩ ne me omũn arým amim,

—Be, mrãmri ne Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bênjadwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

24 Nhyam Jeju arým me kabên man amim,

—Be, djām mrāmri me krāptīja kute tu amim imarkumrēx got, ba on meo iba? Kati. Me krāptī kabēn kajgo, ane. Be, djām Jeju kute me mar kêt got? Nām kute me kunī mar.

²⁵ Djām kute me'ōmā, “Mỳj ne me kuma”? anhỳr prām got? Kati. Kute prīne me ōkre kadjwỳnhbê me kabēn mar. Kute me kwỳ kabēn kajgo mar.

3

Nikodemumã umar djà ny'ã ujarēnh.

¹ Be, me'ō, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'ō. Me rũnhmê ro'ã ne mebê idjaer kunĩmã nhỹ.

² Akamàtkam ne Jeju'ỳr tēn 'ỳr bōx ne kum,

—Ujarēnh djwỳnh, mrāmri ne Metĩndjwỳnh ajano. Aje memã kukràdjã'ã adjujarēnh kadjy ajano ga bōx. Arỳm ba me ije amar. Ga ne ga aje mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipê:x, me punu krāptī:ō mex. Kam ne ba me arỳm kôt ije amar. Djām me'ō kajgo kute ã meo anhỹrmã got? Kati. Be, Metĩndjwỳnh amē amijo kajkep. Kam ne ga ã meo ane. Nām ã Nikodemu Jejumã ane.

³ Nhyum kum,

—Ē, djām aje Metĩndjwỳnh rax ne kute meo bajamã akator ne aje marmã ne ga tē? Be, ga ne ga te aje kum akatormã. Adjumar djà nykambit. Adjumar djà ny kute me prīre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyrāk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrāmri ne ba amã ja jarēnhkumrēx, ane.

⁴ Nhyum kum,

—Je, mỳj dja ba idjumar djà ny kadjy on? Djām arỳm ijabatànhkam ije inã tikkremã idjār ne ajte ikator got ba idjumar djà nymã? ane.

⁵ Nhyum kum,

—Djām ja ne ba amã arē? Kati. Dja me amim Metĩndjwỳnh kabēn ma. Metĩndjwỳnh kabēn ne kute ngō pyrāk. Dja me amim kabēn ma nhyum Karō arỳm memã amak bō nhyum me

arỳm umar djà ny kute me prīre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyrāk. Nhyum kam Metĩndjwỳnh arỳm amim me utàn ar meo ba. Mrāmri ne ba amã ja jarēnhkumrēx.

⁶ Djām me my kute memã kra jadjwỳr nhyum me bixadjwỳrkam Metĩndjwỳnh kôt umar? Kati. Me kôt umar kêtumrēx. Nhyum be, Metĩndjwỳnh Karō kute meo ny kôt ne me mrāmri umar djà nykumrēx ne arỳm kôt umar.

⁷ Ba amã, “Dja ga adjumar djà ny kute mrāmri ne me prīre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyrāk”, ane. Ije amã anhỹrkam kwārīk wānh te aje marmã ikam ano tyk ne anhỹr kêt.

⁸ Be, ga, kōkreja pumũ. Djām ga aje àbêrja kraxkôt omũnh ne nhĩ'ām prōtkôt aje omũnh? Kati. Metĩndjwỳnh Karōdjwỳ djām aje omũnh? Kati. Kute memã umar djà ny jangjēhdjwỳ djām aje kôt omũnh? Kati. Aje kôt omũnh ne mar kêtumrēx, ane.

⁹ Nhyum Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mỳj dja kute memã umar djà ny jangjēnh on? ane.

¹⁰ Nhyum kum,

—Be, ga ne ga mebê idjaerkam me kukràdjã'ã adjujarēnh djwỳnh ne ren aje ikabēn mar. Nhyum be, kati. Aje imar kêt, ane.

¹¹ Mrāmri amrēbê ar ije mỳjja mar ne omũnhkumrēx. Ne kam arỳm me amã arē ga me kam aje amim ar imar kêt rã'ã.

¹² Pykakam me kukràdjã kôt ba arỳm amã ikabēn jarē ga aje amim imar kêt. Ne ba ren kàjkwakam ikukràdjã kôt amã ikabēn jarē. Djām kam ga ren tu amim imarkumrēx? Kati. Ga ren kamdjwỳ aje amim imar kêtumrēx.

¹³ Be, nhỹnh ne me'ō kute kàjkwakam kukràdjã marmã 'ỳr wabin 'ỳr bōx? Ne kuman akubyn ruwn arỳm memã arē. Kati. Pykakam me'ō kute kadjy àbir kêtumrēx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arỳm kàjkwakurũm ruw. Ba ne ba kam inhỹr tũm. Ne kam arỳm me amã arē.

¹⁴ Be, me bakukãmãre Môj djê kapôt kukritkam kryto kangã karõ nhipêx. Ipêx ne pĩ'ã kunhôn arým kãjmã kudja. Kudja nhym kangã karõ kÿjrũm pĩ'ã wajêt. Badjwÿ, ije amijo inhĩdjwÿ, dja me pĩ'ã inhô ba arým kÿjrũm ã ijêto ane.

¹⁵ Mÿj kadjy dja ba kÿjrũm wajêt? Bir, dja me kwÿ ã pÿnhkôt tu amim imarkumrêx ne arým Metĩndjwÿnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy dja ba kÿjrũm wajêt. Nãm ã Jeju Nikodemumã ane.

¹⁶ Metĩndjwÿnh ne kum pykakam me kunĩ jabê:. Mÿj ne kum me abê on? Bir, nãm me kadjy Kra djwÿnh jano. Kra pydji jano nhym arým pykamã bôx ne me kadjy ty. Mÿj kadjy ne ty? Bir, dja me kwÿ ã pÿnhkôt tu amim Kra markumrêx nhym arým me utà. Dja me biknor tokry djakam me biknorbê me utà nhym kam me Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ty. Nãm ã Metĩndjwÿnh kum me kunĩ jabêo ane.

¹⁷ Mÿj kadjy ne Metĩndjwÿnh pykamã Kra jano? Djãm kute memã axwe pãnh jarênh nhym me me biknor tokry djakam biknor kadjy? Kati. Kute kubê me kunĩ pytãrmã ne ano.

¹⁸ Be, me kute arým tu amim Kra markumrêxja Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh kêtumrêx nhym me biknor kadjy kêtumrêx. Nhym be, me kute amim mar prãm kêtjamã ne arým kute memã axwe pãnh jarênhkumrêx. Arým kute me'ã amim,

–Tãmwã dja axwe pãnh me biknor tokry djakam akuno, anhÿrkumrêx. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh Kra djwÿnh me kute amim mar prãm kêtumrêx dja me arým akuno.

¹⁹ Mÿj ne Metĩndjwÿnh amim arên kam arým memã me biknor tokry djakam biknor jarê? Bir, nãm amim,

–Ba arým pykakam memã Jeju jano nhym bôx. Jeju ne kute memã pry kurwÿ djà pyrãk. Jejukôt me katàt amijo ban tĩnkumrêx. Nã bãm memã ano nhym me kum kĩnh kêt.

Ga, akamàt kô tykkam me kute mÿjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me jadjwÿ ne me kum arĩk ar baja kĩnh. Mÿkam? Bir, me axwe'ã maje kum katàt amijo ba kĩnh kêt. Nãm ã me'ã amim ane.

²⁰ Ga, me kunĩ arĩk ar baja kum Jeju kurê ja pumũ. Jeju kute memã pry kurwÿ djà pyrãk me kum kurê. Djãm me kute amim Jeju mar ne kôt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhym ren arým memã apÿnh axwe jarê. Axwe pãnh kute memã bèn tÿx pymaje ne me kute amim mar prãm kêt.

²¹ Nhym be, me katàt kute amijo baja ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwÿ djà pyrãk ja ne me kute kôt amijo ba prãm. Mÿj kadjy? Bir, dja me kôt ar amijo ba nhym me arým omũ. Kôt me ukaprĩja pumũ. Metĩndjwÿnh djukaprĩ kôt me ukaprĩ dja memã amirĩtkumrêx nhym me arým omũ. Ja kadjy ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm.

Djuão Jeju'ã ujarênh.

²² Jeju Nikodemumã kabên pan kam kôt ba djwÿnhmê arým ar tẽ. Tẽ:n kam arým pykabê Djudêjakam bôx. Bôx ne arek ar kam ba. Metĩndjwÿnhmã ngômã me angjêho ba.

²³ Nhym Djuãodjwÿ amũ ngômã me angjêho ba. Amũ krĩraxbê Xarĩ kuri pykabê Inõkam ne ngômã me angjêho ba. Kam ngô kumexkam ne meo ba. Nhym me 'ÿr bôxo ku'ê nhym ngômã me angjêho ku'ê.

²⁴ Me kute Djuãobê ijê kêttri ne meo ku'ê.

²⁵ Nhym kam Djuãokôt ba djwÿnhmê mebê idjaermê ar arým aktã kabêno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

–Mÿj godja me ngôo me on nhym Metĩndjwÿnh memã mex jarê? anen

²⁶ arým Djuão'ÿr tèn 'ÿr bôx ne Jeju'ã kum,

–Ë, ujarênh djwÿnh, aje ngôbê Djodão nhijukri me'ômê ro'ã aban aje 'ã adjujarênh ar aba. Be, adjwÿnhdjwÿ

arým ngômã me angjêho ba nhym me kunĩ arým mũm abê tẽn 'ã kume:x, ane.

²⁷ Nhym Djuão memã kum,

—Kwārĩk wānh rã'ã. Metĩndjwýnh kute me'ã kum karõja ne me arým mũm 'ýr bõx.

²⁸ Ba arým me amã amijarẽ ga me ikabẽn ma. Ba me amã, “Djãm ibê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati got? Djãm ibê Kritu got? Kati. Kukãm ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽn”, ane. Ba arým me amã ja jarẽ ga me arým ama.

²⁹ Djãm me wã ne inhõ me? Kati. Me wã ne Jeju nhõ me. Ga, me mjênbit kute prõo baja pumũ. Jeju kute prõo ba mãn prãbê me wão ba. Jejubit ne me wão aminhõn meo ba. Ba ne inhõ me kêt. Be, ba ne ba amybým kam ikĩnhkumrẽx. Ga, me mjên prõ'ýr baja pumũ. Nhym amybým mjên nhõbikwa kajgo arým mjên kabẽn ma. Kabẽn man kam arým kĩnhkumrẽx ne. Jeju'ã me krãptĩkam ne ba arým ã ikĩnho ane.

³⁰ Mrãmri dja raxo amũ ijakrenho tẽn. Nãm ã Djuão memã ane.

³¹ Kàjkwa kurũm rwýkja ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Nhym be, pykabê me bixadjwýrja ne me pykabê ar ba. Pykabê ar ban pykabê mýjjabit jarẽ. Nhym be, kàjkwa kurũm rwýkja raxo kute me kunĩ jakrenh.

³² Kute kàjkwakam mýjja pumũnh ne mar ne memã 'ã amijarẽnho ba. Nhym me krãptĩ: kute amim kabẽn mar kêt.

³³ Nhym be, me kwý kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabẽn katãtkumrẽx, anhýrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kàjkwakam Metĩndjwýnhdjwý ne me amim kuma. Nãm me amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh kabẽn katãtkumrẽx, ane.

³⁴ Metĩndjwýnh kute anorkam ne Kra arým Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnho ba. Kute kubê Karõ nê kêtumrẽx nhym kute 'amýnh tỳx ne o ba.

³⁵ Kàjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arým Kramã õ mýjja'ã kum

karõn kam kum kunĩ kanga nhym ar o ba.

³⁶ Kra Bãm nhõ mýjja kunĩo ba nhym kam me kute tu amim Kra markumrẽxja arým Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, me kute amim Kra mar kêtja dja me tĩnkumrẽx'ýr bõx kêtumrẽx. Metĩndjwýnh dja mekam ngryk rã'ã ne.

4

Xamarijka me'õ nire ja'ã ujarẽn.

¹⁻³ Nhym kam Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju arým pykabê Djudêja kurũm tẽn. Mýkam ne tẽn? Bir, arým kute õ me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikõt me kamẽn ngômã me angij nhym me arým kume:x. Nhym mebê pardjêu arým me kumex jarẽn ma. Nhym kam arým amim,

—Be, me arým kute ijã me kumex jarẽn mar. Ba on, ane. Ne kam arým mebê tẽn. Djãm Jeju ta ne ngômã me angjêho ba? Kati. Kõt ba djwýnh ne ar ngômã me angjêho ba. Nãm Jeju Djudêja kurũm tẽn kam ajte pykabê Garrêja'ýr tẽnma.

⁴ Ne kam arým tu Garrêja'ýr pykabê Xamarijkõt tẽn prãm.

⁵ Nãm Xamarijkõt tẽn kam arým krĩrax'õ'ýr bõx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jõdje nhõ pyka. Amrêbê: me bakukãmãre Djako kra Jõjemã pyka kwý tan kum kungã.

⁶ Õ pykakam ne Djako nhõ ngõmkwati. Nãm Jeju krĩrax'ýr bõx ne arým pykakõt tẽn kurêje katy. Ne kam tẽn arým ngõmkwati jakã'ã nhý. Arým kàjkwa nhipõkri myt nhýrkam ne 'ã nhý.

⁷ Nhý: nhym nĩnh Xamarijka me'õ nire arým 'ýr tẽn. Kute kam ngõ kwý jadjãrmã ne 'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhym kam kum, “Ba ikõ”, ane.

⁸ Be, arým kõt ba djwýnh mã krĩraxmã mõrkam. Kute ar õ kwý krẽn djã byrmã ne ar tẽn.

⁹ Nãm kum, “Ba ikõ”, ane.

Nhym kum,

—E 'õ. Mýkam ne ga me ajõbê idjaerkam ngõ'ã ijuw? Ba ibê pykabê

Xamarijkam me'õ nire ne ga ngô'ã ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kînh kêt.

¹⁰ Nãm nireja ã kum ane nhym Jeju kum,

—Ga aje Metîndjwýnh kute meo kînh djà mar kêt ne ba ije ngô'ã ajwýr djwýnh aje imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngô'ã ijuw ba ren amã me tînkumrêx kadjy ngô ren amã kungã, ane.

¹¹ Nhym kum,

—Ô kum bënjadjwýr, anhõ ngôo àbir djà kêt nhym ngômkwati kre ry:. Nhýnh ne me tînkumrêx kadjy anhõ ngôja?

¹² Me banhingêt kukãmãre Djako kukwakam ne ngômkwatija. Ta ne kute kam o kômo ku'ê nhym kramê õ mrymê kute kam o kômo ku'ê. Djãm araxo aje me banhingêt Djako jakrenh? ane.

¹³ Nhym kum,

—Gêdja me ngô kajgo jao ikôn akubyn kum kôr.

¹⁴ Nhym be, ba ije amã ngô jarênhja gêdja me kwý ï pýnhkôt o ikôn akubyn kum kôr kêtumrêx. Ije amã ngô jarênh ja gêdja me o ikô nhym mã mekam apôx kute mrãmri ne ngômkwatikam ngô mã apôx pyræk. Nhym kam me arým Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁵ Nhym kam kum,

—Bënjadjwýr goja amrê imã aje ngô jarênhwã ngã ba o ikôn goja imã kôr kêt ne amrê ngôo imrãnh kêt, ane. Djãm ngôkumrêx'ã ne kute kum me tînkumrêx kadjy ngô 'ã ajarê? Kati. Metîndjwýnh Karô'ã ne ngô jakren kum 'ã ajarê. Nãm ã nire ngô'ã Jeju 'wýro ane.

¹⁶ Nhym kum,

—Tën amjên mã arê gê amrê tē, ane.

¹⁷ Nhym kum, “Imjên kêt”, ane.

Nhym kum,

—Nã. Mrãmri amjênkumrêx kêt.

¹⁸ Amrêbê ne aben totokmã amjên amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awýr bao ku'êja ne kubê amjên kêt. 'Ã ne aje mrãmri imã, “Imjên kêt”, anhýrja.

¹⁹ Nhym kum,

—Bënjadjwýr, ga abê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ ba arým ama.

²⁰ Krãnh wã'ã ne me ikukãmãre kute Metîndjwýnhmã rax jarênh djà. Nhym me abê idjaer ne ga me atemã ne aje memã kum,

—Krîraxbê Djeruxarêkambit ne me kute Metîndjwýnhmã amijarênh djà, anhýro aba, ane.

²¹ Nhym Jeju kum,

—Djãm me aje krãnh wã'ã me Bãm djwýnhmã rax jarênh rã'ãmã? Nâr djãm me aje Djeruxarêkam kum amijarênh rã'ãmã? Kati. Gêdja ga me ï kam kum amijarênh kêt. Kam kum amijarênh kêt'ã ne amrê akati mör rã'ã. Mrãmri ne ba ije amã arênhkumrêx. Dja ga tu amim ik-abênja markumrêx.

²² Me abê pykabê Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytâr djwýnhja, aje kum rax jarênhja aje mar kêt. Nhym be, me ibê idjaerkam ne ba me ije Metîndjwýnhmã amijarênhja arým ije mar. Ije me utâr djwýnhkumrêx mar. Me ibê idjaerkam ne me utâr djwýnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrêx dja me ï me Bãm djwýnhmã rax jarênhkumrêx ne 'êx kêtumrêx. Me kadjwýnhbê Metîndjwýnh Karô kôt dja me mrãmri amijo ngriren raxmã katorkumrêx ne kum rax jarênhkumrêx. 'Ã akati amrê mör rã'ãn arým bôx 'ýr. Me Bãm djwýnh kum me ja kînh.

²⁴ Djãm kàjkwakam Metîndjwýnh kute me bapyræk? Djãm ïmê 'imê kute me bapyræk? Kati. Karôbit. Nhym me kute omũnh kêtumrêx. Me kute omũnh kêtumrêx dja me tu amikadjwýnhbê karô kôt mrãmri amijo ngriren raxmã katorkumrêx. Kum katorkumrêx ne kum rax jarênhkumrêx. Nãm Jeju ã me'õ niremã ane.

²⁵ Jejubê ne Bënjadjwýrbê kumkat-ibê Kritu nhym kute mar kêt. Kritu nhidji 'õdjwýbê ne Mexij. Me'õ nire kute mar kêt ne kum,

–Tukwa, gêdja Mexij bôx ne me imã mỳjja kunĩ jarẽ ba me kuma. Ja ne ba arỳm ije mar, ane.

²⁶ Nhyum kum,

–E kum, ba ne ba arỳm amã ikabẽno nhỹ. Ibẽ ne Mexij, ane.

²⁷ Nãm nirejamã ja jarẽno nhỹ nhyum kôt ba djwỳnh arỳm 'ỳr bôx ne ar omũ. Jeju kute kum kabẽno ỳrkôt arỳm ar omũ. Ne te kute ar marmã arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ã kujêr ne kute kum,

–Mỳj ne ga kum arẽno nhỹ? Mỳkam ne ga kum akabẽno nhỹ? anhỹrmã ne arkum uman arek ku'ẽ.

²⁸ Nãm kôt ba djwỳnh Jeju'ỳr bôx nhyum nire arỳm õ ngyo ngõnhmã iren mã: krĩraxbê Xikamã tẽn wadjã. Ne kam memã kum,

²⁹ –Ô kum onĩj me'õ. Ije amijo ibaja kunĩkôt ipumũn imã arẽ. Bãrãm mrãmri kubẽ me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrẽx. Gwaj 'ỳr gar omũ, ane.

³⁰ Nhyum me arỳm krĩrax kurũm katon 'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bôx.

³¹ Me 'ỳr bôx kêttri ne kôt ba djwỳnh arỳm kum,

–Ujarẽnh djwỳnh, gop anhõ kwỳ krẽ, ane.

³² Nhyum arkum,

–Be, atemã inhõ kwỳ krẽn djãja ar aje mar kêt, ane. Be, djãm mrãmri õ kwỳ krẽn'ã ne arkum ane? Kati. Nãm Metĩndjwỳnhmã àpẽnho õ kwỳ krẽn djã. Metĩndjwỳnhmã àpẽn ar ba'ã ne arkum ane.

³³ Nãm arkum ane nhyum ar arỳm abenmã kum,

–Djã ne me'õ arỳm kum mỳjja'õ ngã nhyum kukrẽ? ane.

³⁴ Nhyum arkum,

–Be, kàjkwakam Metĩndjwỳnh kute amrẽ pykamã ijanor arỳm ijã amim karõ. Kute idjãpẽn djã'ã amim karõ kôt dja ba amijo iban arỳm inomã kumẽ. Be, idjãpẽn jakam ikĩnho inhõ kwỳ krẽnkam ikĩnh jakrenh mex ne. 'Ã ne ba ije ar amã, “Atemã inhõ kwỳ krẽn djã”, anhỹrja. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

–Kwãrĩk wãnh gar amim, “Dja bãygogo'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut apêx bar kam êo mõ”, anhỹr kêt. Be, ba ne ba ar amã, “Ar kãjmã akrãn me kute ikabẽn mar prãmja pumũ. Me krãptĩ kute bãygogo pyrãk wã pumũ. Dja gar memã ijã ajarẽ nhyum me arỳm tu amim imarkumrẽx. Ja kadjy ne me mexkumrẽx. Me mexkumrẽx kute mrãmri ne bãygogo prỳ ngrãn akakam ê kadjy mexja pyrãk.

³⁶ Dja gar on jakam memã arẽ nhyum me amim ima ba arỳm ar amã o pãnh. Nhyum kam me ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ar amã o pãnh gar arỳm akĩnh rã'ã: rã'ã ne. Djãm ar gajbit dja gar akĩnh? Kati. Me kute amrẽbẽ memã arẽnhdjwỳ dja me ar aro'ã kĩnh. Ga, me kumrẽx kute bãygogo kre nhyum ate me ja kute tũmrãm bãygogo djêja pumũ. Me kute ê parkam me ro'ã kĩnhkumrẽx. Inhõ àpẽn tũmmẽ dja gar aro'ã akĩnhkumrẽx.

³⁷ Be, me memã kum, ‘Gêdja me'õ 'y kre nhyum me'õ arỳm ê’, anhỹro ba. Be, ikabẽnja kõnh ne me kabẽn ja dji.

³⁸ Ar aje o atom ne êmã ne ba 'ỳr ar ajano. Amrẽbẽ ne gar bãygogokam adjãpẽn kêt. Me'õ kumrẽx ne arỳm kam apẽn kam 'y krebite ba. Gar inhõ me àpẽn tũm kôt ajbir adjãpẽn 'amỳ”, ane. Ar kute memã 'ã ujarẽnhmã nhyum me kute tu amim markumrẽxmã ne Jeju ã kôt ba djwỳnhmã ane.

³⁹ Nãm me'õ nire krĩraxbê Xikakam Xamarij kramã kum,

–Nãm prĩne ije amijo iba kunĩkôt imã arẽnh mex, anhỹro tẽ. Nhyum me krãptĩ kuman arỳm tu amim Jeju markumrẽx.

⁴⁰ Ne kam Jeju'ỳr tẽn 'ỳr bôx ne kum,

–Gop arek me iro'ã ar aba, ane. Nhyum arỳm arek mekam ar ba. Ar ba nhyum arỳm 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁴¹ Nhyum kam me kute Jeju ta kabẽn markam ne krãptĩ tu amim markumrẽx.

⁴² Ne kam nijamã kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrêx. Djã ne bar akabênbit man amim tu markumrêx? Kati. Arým ne bar Jeju ta kabên kôt amim kuman amim, “Be, mrãmri ne Jejubê Běnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx. Mrãmri kubê pykakam me axwe kunĩ pytãr djwỳnhkumrêx.” Nã bãm ar ã amim ane. Nãm me ã nire jamã ane.

Kute me'õ běnjadjwỳr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ã akati amãnhkrut apêx nhym arým amũ ajte tẽ. Tẽn arým abatãnh djã, õ pykabê Garrêjakam bõx.

⁴⁴ Jeju ta ne amrêbê memã kum,
—Djãm Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh'õ ne abatãnh djãkam bõx nhym me kum rax jarênh got? Kati. Nãm me aprỳ, ane.

⁴⁵ Jeju abatãnh djãbê Garrêja jakam bõx.

Nhym kam me kum kabên mex jarê. Me kute amrêbê amũ Djeruxarêkam Jeju pumũnhkam ne me kum kabên mex jarê. Me krãptĩ kute amikukràdjã tũm mar kadjy aben pydji djã nhõ akatikam ne me Djeruxarê'ỳr tẽn 'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne arým kam mekôt Jeju pumũ. Nhym mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx nhym me arým omũ. Omũn kam akubyn Garrêjakam bõx. Nhym Jejudjwỳ kam bõx ne me'ỳr bõx. Nhym me kam kum kabên mex jarê.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bõx ne ajte krĩraxbê Kanakam bõx. Kam ne amrêbê kute ngõ kajgoo uba kangõ nhípêx. Jeju bõx nhym onĩ Kapanakam me'õ běnjadjwỳr kra arým kanê.

⁴⁷ Nhym me arým běnjadjwỳrmã arẽn kum,

—Onĩ, Jeju arým Djudêja kurũm katon Garrêjakam bõx, ane.

Nhym kuman arým Kana'ỳr tẽn kam Jeju'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne kum,

—Ë, gu 'ỳr ga imã ikrao mex gẽ kanê kum ire, ane. Nãm mã 'ỳr kum krã. Arým kra tyk 'ỳrkam ne mã 'ỳr kum krã.

⁴⁸ Nhym Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêt kumrêx. Ije mỳjja pumũnh kêt nhípêx ga me aje omũnhkambit ne amim ima. Mỳkam? ane.

⁴⁹ Nhym běnjadjwỳr Jejumã kum,
—Běnjadjwỳr, amibêx, tyk kêttri gu 'ỳr tẽn, ane.

⁵⁰ Nhym kum,
—Aj mã. Arým ne akra tĩn ne, ane. Nhym arým tu amim kabên markumrêx ne arým 'ỳr tẽn. Amim kamnhĩxo tẽn.

⁵¹ Tẽn: nhym kam arým 'ã akamãt. Nhym akati nhym ajte tẽn: nhym õ ãpênh ar arým kutã tẽn kajpa. Ne kum, “Arým ne akra tĩn ne”, ane.

⁵² Nhym arkum,
—Nhỹnh ne myt nhỹ nhym mexmo krax ne? ane.

Nhym kum,
—Amũja'ã myt akêxkam ne arým kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhym amim,
—Be, Jeju kute imã, “Arým ne akra tĩn”, anhỹr majmã ne arým kanê kum ire, ane. Ne arým tu amim Jeju markumrêx. Õ kikrekam ar kunĩdjwỳ tu amim markumrêx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurũm tẽn Garrêjakam bõxkam ne ajte mỳjja pumũnh kêt ja nhípêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arým běnjadjwỳr krao mex.

5

Ngõ mỳrri me'õ punu nõ.

¹ Jeju běnjadjwỳr krao mex. Nhym kam onĩ krĩraxbê Djeruxarêkam arým mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'ỳr. Nhym Jeju arým 'ỳr tẽn. 'Ỳr tẽn kam arým 'ỳr bõx.

² Be, Djeruxarêkam ne ngõ'õ nõ. Me kute krĩraxmã mrykĩ'ãtomtio ngjêx djã kuri ne ngõ'õ nõ. Mebê idjaer kabênkam ne me ngõmã Bexeda jarê. Ngõ bu'ã ne kikre kre kên amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt.

³ Kikrekam ne me punu krãptĩ ikwã. Me no rãmẽ me mrãnh punumẽ me akrymẽ ikwã. Ngõ kute amingrêk ne me kam amako ikwã.

⁴ Mỳjkôt ne ngõ amingrêk? Bir, Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh ne

ngô'ÿr ban me aêrbê ngômã wangij, ngômã ngjêx pÿnh. Nhym arÿm kôt ngô amingrêk ne. Amingrêk nhym me'ô punu kumrêx kute memã wan noxja ne arÿm mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarê'ÿr bôx ne ngô ja'ÿr bôx. Nhym me'ôja me punu kôt nõ. Punu'ã ne amex krãptĩ:bê 38 apêx.

⁶ Nhym arÿm omÿn amim,

—Be, amrêbê ne me'ôwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”? ane.

⁷ Nhym punuja kum,

—Be, ngô kute amingrêkkam djãm inhôbikwa'ô got ijo tèn ngômã imê ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngô'ÿr amibêx ne nhym arÿm me'ô imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhym kum,

—Be, kãjmã djan anhikwã djã krãn amÿn o tẽ, ane.

⁹ Nhym arÿm kabênme ro'ã mex ne ikwã djã krãn kumÿn o tẽ. Pi'ôk rârarkam, me tyk djã kêt djã nhô akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhym mebê idjaer rÿnh omÿn kum kabên ne kum,

—E kum pi'ôk rârâr ne ja. Djãm aje kam kukràdjã mar kêt ne ate anhikwã djã mÿn o tẽ? ane.

¹¹ Nhym aminêje memã kum,

—Me'ô kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tẽ”, anhÿr kôt ne ba arÿm inhikwã djã mÿn o tẽ, ane.

¹² Nhym me kum,

—Mÿj me'ô ne amã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tẽ”, ane ga kam o tẽ? ane.

¹³ Nhym, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãptĩ: ajkarê. Nhym Jeju arÿm me katikôt mã tẽ nhym arÿm omÿnh kêt ne.

¹⁴ Nhym kam Jeju Metÿndjwÿnh nhô kikretikam kum katon kum,

—Ë, arÿm amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhym mÿjja'ô ajte ajo ajkê. Mÿjja punu kute apunu tÿm jakrenh mex djã ajte ajo ajkê, ane.

¹⁵ Nhym arÿm mebê idjaer rÿnh'ÿr tèn memã arên memã kum,

—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

*Kute me rÿnhmã amikôt amijarêh.
Dju r 10.30*

¹⁶ Jeju kute pi'ôk rârarkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rÿnh kum kurêo ba. Ne kam arÿm abenmã kum, “Gwaj on kubĩ”, anhÿro ba.

¹⁷ Nhym Jeju arÿm memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'ôk rârarkam àpênh ar ba. Ba kudjwa kam idjâpênh ar iba, ane.

¹⁸ Nhym me arÿm abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'ôk rârarkam àpênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metÿndjwÿnho bãm ne raxo amiptáro ba, ane. Me abenmã anen arÿm we Metÿndjwÿnho ngryk ne kute Jeju bÿnmã kangrônh tÿx ne.

¹⁹ Nhym kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metÿndjwÿnh Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjâpênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjâpênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djâpênh ne ba omÿn arÿm àpênh o idjâpênh. Ibãm djâpênh kunikôt ne ba kudjwa ã idjâpênho ane.

²⁰ Be, mÿkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arÿm imã amidjâpênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ï imã mÿjja pumÿnh kêt ra:x kwÿ jakre ba arÿm ipêx ne. Dja mÿjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tÿn aku'ê.

²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tÿn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tÿn pyrâk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tÿn kÿnh ne arÿm ã meo ane nhym me arÿm akubyn tÿn.

²² Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarênhdjwÿ. Ibãm kute me'ômã axwe pãnh jarênh kêt. Ta ne imã,

“Ga dja ga me kunimã axwe pãnh jarê”, ane.

²³ Be, mÿj kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwÿnh mẽ? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarê nhym me arÿm ijo bënjadjwÿr ra:x ne. Dja me ijo bënjadjwÿr ra:x mrãmri me

kute Ibãmo bēnjadjwýr rax pyræk. Ja kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarēnh djwýnh mē. Be, djãm me kute imã ika-jgo jarēnhkam kute Ibãmmã rax jarēnh got? Kati. Dja me imã irax jarēnh kêt ne arým Ibãmdjwýmã rax jarēnh kêt. Ta ne ijano ba tē.

²⁴ Dja me tu amim ikabēn markumrēx ne tu amim kute ijanor djwýnh markumrēx ne arým kunī Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarēnh kêtumrēx. Amrēbê ne me ja Metīndjwýnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyræk. Ne kam arým jakam Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarēnhkumrēx.

²⁵ Dja me tyk ĩ ikabēn ma. Ibê Metīndjwýnh Kraja ikabēn ma. Ne kam me kute ikabēn mar kunī dja me akubyn tīn. 'Ã akati arým me bajo rãm ne ja. Arým ije kum o kraxmã. Mrãmri ne ba me amã ja jarēnhkumrēx.

²⁶ Be, mýj ne ikam kute ba memã ikabēn nhym me akubyn tīn? Bir Ibãmmē ije aben pyræk. Kam ne ba memã ikabēn nhym me akubyn tīn. Ibãm ta ne tīn ne ta kute mýjja kunīmã tīn jangjēho ba. Ibãm kabēn kôt ne ba kudjwa itīn ne ije mýjja kunīmã tīn jangjēho iba.

²⁷ Ne Ibãm kabēnkôt dja ba memã axwe pãnh jarēnhdjwý. Arým ije amijo inhĩkam dja ba ã meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabēn man akubyn tīn”, anhýrkam kwãrĩk wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krãkam me tyk kunī ikabēn man akubyn kato.

²⁹ Me mex ne ukaprĩ dja me akubyn tīn. Dja me Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym me axwedjwý dja me akubyn tīn. Ije memã axwe pãnh jarēnh kadjy dja me akubyn tīn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjãpēnh ne ikabēn kêt. Ibãm kabēn o ne ba ikabēn. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarē. Djãm ije amidjwýnhbito kĩnhmã? Kati.

Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabēnkôt ije katàt me axwemã ika-torn kam pãnh jarēnhkumrēx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarē? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarē ga me ren mrãmri ijã, “Kati. Kabēn kajgo”, ane.

³² Nhym be, kati. Me'ødjwý ne ikukãm ijã me amã ujarēnhkumrēx. Katàt me amã ijã ujarēnhkumrēx. Ja ne ba arým ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrēbê Djuão'ýr me akwý jano. Nhym me Djuão'ýr bôx ne kukij. Nhym arým katàt me amã ijã ujarēnhkumrēx ga me arým ama.

³⁴ Be, djãm kute kabēno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarē? Kati. Pykakam me'õ kute kabēno Ibãm jakrenh kêt. Be, mýj kadjy ne ba me amã Djuão jarē? Bir, me aje amijã Djuão kabēn markumrēx nhym Metīndjwýnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arē.

³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngõnhpõk nhirã pyræk ne ar ba. Nãm me amã kabēn mex jarēho ba. Ga me ren tu amim kabēn markumrēx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhym be, kati. Djuão kute me amã arēho bakam ga me aje mar 'ikrãn ne akĩnh 'ikrãn ne.

³⁶ Be, Ibãmdjwý ne kute imã,

“Ije amã adjãpēnh djã jarēnhja dja ga inomã amē”, anhýr ne kute prĩne imã 'ã karõ ba arým kôt idjãpēnh iba. Ba mýjja pumũnh kêt nhipéxo iba ga me arým omũ. Idjãpēnh ja kute iraxo amirĩto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjãpēnh pumũnhkam ren arým mrãmri iraxmã akatorokumrēx. Ibãm kute ijanorkôt ne ga me ren imã akatorokumrēx.

³⁷ Ibãm ta kute ijanor ne arým ijã ajarē. Djãm me aje õkre mar ne ĩ pumũnh got? Arkati.

³⁸ Ga me ren aje amim Ibãm kabēn mar prãm ne ren tu amim imarkumrēx. Nhym be, kati. Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne arým mã amã ijã ajarē ga me aje amim kabēn 'amýnh kêt ne mar prãm kêt.

39 Goja prĩne Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk pumũ. Me ga ne ga me 'ã amim, “Dja ba arẽnho iban Metĩndjwỳnhkõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhỹro aba. Me aje amim anhỹrkam goja prĩne amim omũn ama. Pi'òk tãmkam ne Metĩndjwỳnh ba ijã ajarẽ.

40 Nãm te pi'òkkam ijã ajarẽ ga me ikõt abikamẽn kêt. Ga me ren Metĩndjwỳnhkõt atĩn kadjy ren ikõt ajkamẽ. Nhyam be, kati. Me aje ikõt abikamẽn prãm kêtumrẽx.

41 Djãm me aje imã, “Araxkumrẽx”, anhỹrmã? Djãm irax ja ne ba abej? Kati.

42 Be, mỳkam? Bir, me amã kàkwakam Metĩndjwỳnh jabê kêt kam ije irax ja jabej kêt. Arỳm ije me amar.

43 Ibãm kukwakam ba tẽn me awỳr bõx ga me aje amim imar kêt. Me'õ kãtãm ta dja tẽn me awỳr bõx ne ta amiraxo àmra ar ba ga me arỳm tu amim markumrẽx.

44 Be, me ga ne ga me amirax jabej mã amim, “Ba gêt ba amibẽn gê me imã irax jarẽ”, anhỹro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metĩndjwỳnhmãbit amijarẽ gê ta ijo rax”, anhỹr kêtumrẽx. Aje amim, “Ba gêt irax. Ba gêt irax”, anhỹro abakam aje amim Metĩndjwỳnh mar prãm kêtumrẽx.

45 Djãm ba dja ba Ibãmmã me ajaxwe jarẽ? Kati. Ga me akukãmãre Mõjdjê kanàrrãm ar amijo aba. Ta ne arỳm Metĩndjwỳnhmã me ajaxwe jarẽnho dja.

46 Djãm mrãmri ne ga me aje tu amim akukãmãre Mõjdjê kabẽn markumrẽx? Kati. Ga me ren tu amim Mõjdjê kabẽn markumrẽx ne ren badjwỳ tu amim imarkumrẽx. Ta ne ikukãm ijã ajarẽn ijã pi'òk no'òk. Kam ga me ren amim kabẽn jarẽn ren tu amim imarkumrẽx.

47 Nhyam be, kati. Me aje amim Mõjdjê kabẽn mar kêt ne aje kõt amim badjwỳ ikabẽn mar kêt. Nãm ã Jeju pi'òk rãrãrkam kute me'õ punuo mexkam mebê idjaer rũnhmã ane.

6

Kute djwỳo mebê 5.000o djuw mex. Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

1 Nãm memã anen kam arỳm amũ tẽ. Tẽn kam arỳm imõtibê Garrêja nhikjêmã rê. Imõtĩ nhidji 'õdjwỳbê Xiberij.

2 Nhyam kam me krãptĩ kõt mõ. Õbê Jeju kute mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx nhyam me kute omũnhkam ne me kõt mõ. Nãm me punu krãptĩo mex nhyam me omũn arỳm kõt mõ.

3 Kõt mõ nhyam Jejumẽ kõt ba djwỳnh ar me kukãm mõ. Mõ:n krãnh'ã wabi. Àbir tẽn arỳm kam nhỹ.

4 Be, arỳm ne Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akatija bõx 'yr. Me kute Metĩndjwỳnh me kukãmãre nhirõbê mrãnhja mar kadjy ne arỳm õ akati 'yr.

5 Ar krãnh'ã nhỹ nhyam kam Jeju amipãnh rĩt. Nhyam nĩnh me krãptĩ: kõt mõ nhyam me omũ. Ne kam Piripimã kum,

—Jãm dja gwaj tẽn me kadjy djwỳ kwỳ by? ane.

6 Be, djãm kute amikukãm amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute prĩne amikukãm amimar. Be, mỳkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrãmri amim tu markumrẽx jabej ne kukij.

7 Nãm kukij nhyam Piripi kum,
—Tõ gêt kon. Gwaj banhõ pi'òk kaprĩ'ã akrekam kubê denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'òk kaprĩ jao ren me kadjy djwỳ by nhyam ren me krãptĩ abenmã kokjêr kryre nhyam ren me krãptĩ:'ã djwỳ kêt, ane.

8 Nhyam Jejukõt ba djwỳnh 'õdjwỳja nhidjibê ãngre. Ximão Pedrumẽ ar axikõt apõx. ãngreja kum,

9 —Ota jakam me'õ bõktire nhõ djwỳmẽ tepprãremẽ. Xewadao djwỳ nhipêx amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprãre amãnhkrut. Nhyam be, me krãptĩ:. Mỳj dja gwaj djwỳ ngrirejao me on? ane.

10 Nhyam Jeju arkum,
—Ar memã arẽ gê me nhỹ, ane. Be, bõre ne pyka wãkam kumex ne. Jeju arkum ane nhyam ar arỳm memã arẽ.

Nhym me arým bõrekam nhỹ. Me krãptĩ: kubê 5.000 ne me nhỹ.

¹¹ Nhym kam Jeju arým djwý jamý. Ne kam arým o Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. O kum amikĩnh jarên arým kôt ba djwýnhmã kungã. Nhym ar me krãptĩmã kungã. Nãm ã tepprãredjwýo ane.

¹² Nhym me õ kwý krê:n arým ajne. Nhym Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

—Dja gar djwý janhy karwã. O bikênh kêt kadjy, ane.

¹³ Nhym kam ar karwãn kaxnokai pýnh djãri kam kungij. Nhym kam kaxnokaibê 12 ipu. Be, xewadao djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt janhy 'ã kãtãm ne ja.

¹⁴ Nhym me arým kute mýjja pumũnh kêtja pumũnhkam abenmã kum,

—Be, Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ja ne me amrêbê arê. Me memã kum, “Dja pykamã bõx”, anhỹro ba. Be, kôt ne Jeju arým jakam bõxkumrêx, ane.

¹⁵ Nhym Jeju arým me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhym ren me tu ijo tým ne ijã bẽnjadjwýr rax mẽ. Djãm on pykakam memã inhỹr prãm got? ane. Ne kam arým mebê tẽn amũ krãnh'ã wabin ate ar ba.

¹⁶ Nhym kam arým para. Nhym kôt ba djwýnh tẽn arým imõti'ýr ruw.

¹⁷ Ne kam arým kã'õkam wadjãn nox ne. Amũ akãx nhikjêmã krĩraxbê Kapana'ýr mõrmã ar arým nox ne. 'Ýr mõ: nhym ar'ã arým akamãt ne. Nhym kraxje Jeju ar'ýr bõx kêt rã'ã.

¹⁸ Ar mõ: nhym arým kôk 'itýx wabê nhym kam ngõ amijapĩn týx ne.

¹⁹ Nhym ar ngõ rênho mõn arým ajbubê tým ne. Ar mõr'ã arým kirometubê 5 apêx. Nhym Jeju nĩnh arkôt tu ngõ'ã tẽn nhym ar omũ. Nhym arým aro rãm ne ja nhym ar arým tĩn prãm ne.

²⁰ Nhym arkum,

—Ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba ar akôt tẽn, ane.

²¹ Nhym ar kabên man arým kĩnh ne. Ne kum,

—Amrê ar ikôt kãmã wadjã, ane. Nhym arým wadjãn nhỹ. Nhym ýrmê ro'ã ar arým akãx nhikjê'ýr bõx. Kapanakam ar bõx.

²² Jeju ar akãx nhikjêkam bõx nhym arým ar'ã akati. Nhym kam amũ akãx nhikjêbê me te ar õ kã jabej. Me krãptĩ kute amũja'ã djwý krênja ne te ar õ kã jabej ne abenmã kum,

—Be, amũja'ã kã pydjibit nõ nhym ar o mõ. Kôt ba djwýnhbit mã o mõ nhym Jeju arkôt kãkam ýr kêt. Nãm me krãptĩ te ar õ kã jabejn kam ã abenmã ane.

²³⁻²⁴ Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arým ar'ýr mõ. Me kã kwýkam wadjãn akãx nhikjêmã Kapana'ýr nox ne mõ. Be, nhỹnh kã ja'õkam ne me mõ? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kã 'õkam ne me mõ. Xiberijkam kã kwý arým me ku'ê djã'ãnh mõ. Bẽnjadjwýr djwýnh kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh nhym me kute djwý krên djã'ãnh ne arým kã mõ. Kã kwý jamã ne me wadjãn amũ kôt mõ. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'ýr mõ.

Kute amijã djwý jakren 'ã ujarênh.

²⁵ Ýr mõ:n kam imõti nhikjêmã bõx. Bõx ne abej ne arým kum kato. Jekumã katon arým kum,

—Ujarênh djwýnh, tõ nhỹnh ne myt nhỹ ga jakam bõx? ane.

²⁶ Nhym memã kum,

—Be, mýkam ne ga me ijabej mõ? Djãm amũja'ã ije mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ga me aje omũnhkam? Djãm arým me aje kôt iraxmã akatorkam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me ijabej mõ? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwý krên ne me ajajnekam ne ga me ijabej mõ. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

²⁷ Kwãrĩk wãnh djwýkôtbit ajamak bẽn kêt. Tãm dja akuno. Nhym be, atemã mýjja kute djwý pyrãk. Jakôt dja ga me ajamak bẽn. Tãm ne mex rã'ã nhym ô'ã me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ije amijo inhĩ dja ba me amã kungã ga me atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Bir, Ibãm kute

imã 'ã karõ. Kabënkõt dja ba me amã kungã. Kàjkwakam Ibãm, Metĩndjwýnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karõ mãmdji, ane.

²⁸ Nhyim me kum,

—Be, mýj dja ba me Metĩndjwýnhmã idjàpênh o nhyim arým kum me ikĩnh? ane.

²⁹ Nhyim,

—Metĩndjwýnh ne ijano ba tẽ. Kõt dja ga tu amim imarkumrêx. Kum adjàpênh ne ja. Dja ga me ã ane nhyim arým kum me akĩnh, ane.

³⁰ Nhyim me kum,

—Goja mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ìka-tor kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrêx.

³¹ Be, me bakukãmãre ne me kapõt kukritkam djwýbê mýj ne ja krê. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'ók no'ók ne kamã memã kum,

“Me kute krên kadjy ne memã kàjkwa kurũm djwý ngã”, ane.

Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

³²⁻³³ Nhyim amijã djwýkumrêx jakren memã kum,

—Be, Môjdjê kute me akukãmãremã kàjkwa kurũm djwý nhõr kêt. Nhyim be, Ibãm kute me amã kàjkwa kurũm atemã djwýkumrêx nhõr. Me'õ ne arým kàjkwa kurũm ruw ne kute me kunĩmã tĩn jangjênh. Kute memã tĩn jangjênh nhyim me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 'Ã ne ije me amã,

—Metĩndjwýnh kute me amã atemã djwýkumrêx nhõr, anhýr. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm Jeju ã memã ane.

³⁴ Nhyim me kum,

—Bënjadjwýr djwýnh, goja mã me imã djwý ja nhõro nhý, ane.

³⁵ Nhyim Jeju memã kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemã djwý pyræk. Ba ne ba ije memã tĩn jangjênh nhyim me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja me mã ikõt ajkamên arým kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum prãm kêtka kĩnh pyræk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum kôr kêtka kĩnh pyræk.

³⁶ Be, djãm me aje tu amim imarkumrêx got? Kati. Ba ne ba arým me amã, “Nã gãm me te ipumũn amim imar kêt”, ane.

³⁷ Be, Ibãm kute ikadjy memã amak bõnhja kunĩ dja me tu amim imarkumrêx ne arým mã ikõt ajkamê. Ba kam me'õ kanga kêtumrêx.

³⁸ Mýkam dja ba me'õ kanga kêtumrêx? Bir, Ibãm kute me'ã imã karõ kõt dja ba me'õ kanga kêt. Be, djãm ba ije amijã amim karõ kõt ne ba kàjkwa kurũm ruw ne ar iba? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kabën kõt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne ijã amim karõn amim, “Be, ije kadjy memã amak bõnhja dja ikra mã meo ban 'õo biknor kêt nhyim me akubyn tĩn ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ikra akubyn õ me jao tĩn”, ane.

⁴⁰ Ibãm kute ijanor djwýnh ajte ijã amim karõn amim, “Me kute ikra pumũnh ne tu amim markumrêxja dja me kunĩ ikõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Ibãm kute ijã amim karõ ne ja. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn inhõ me jao tĩn, ane.

⁴¹ Nhyim kam mebê idjaer rũnh arým kàxã kabën kumex ne arê. Kute memã, “Ba ibê kàjkwa kurũm djwý”, anhýrkam ne me kabën kumex jarê.

⁴² Ne abenmã kum,

—Be, djãm kubê Metĩndjwýnh Kra got? Kati. Jõdje ne kudji. Idjibê ne Jeju. Ba me ije nãmê bãm pumũnh tũm. Nhyim amijo 'êx ne gwaj bamã,

—Kàjkwa kurũm ne ba ruw, anhýro ba. Kati:. Nãm 'êx. Nãm me ã abenmã ane.

⁴³ Nhyim Jeju me kabën man memã kum,

—Kwãrĩk wãnh ikàxã akabën kumex ne arênh kêt.

⁴⁴ Be, djãm me ga dja ga me ikõt ajkamê? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kute memã amak bõnhkambit ne me mã ikõt ajkamê. Mã ikõt ajkamê ba arým akubyn meo tĩn. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã

amimēnh dja nhō akatikam dja ba akubyn meo tīn.

⁴⁵ Amrēbē: ne me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēn memā kum,

“Metīndjwýnh ta dja memā amikabēn jarē nhy m me arým kabēn markumrēx”, ane.

Be, me bakukāmāre kute memā anhÿr ne 'ã pi'ôk no'ôk kôt mÿj xê dja mā ikôt ajkamē? Bir, Ibām kute memā kabēn jarēnh nhy m me arým kute kabēn markumrēx. Me kute mÿjja'ã kute kabēn jarēnhja markumrēx. Me ja dja me mā ikôt amijo bikamēnhkumrēx. Nām ã Jeju memā ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memā kum,

—Be, djām me'õ ne arým Ibām pumū got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwakam Metīndjwýnh pumūn arým kurūm tēn bōx. Bajbit ne ba arým Ibām pumū.

⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrēx arým Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rã'ã rã'ã ne. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx.

⁴⁸ Ba ne ba ije atemā djwý pyrāk. Ba ne ba memā tīn jangij nhy m me Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rã'ã rã'ã ne.

⁴⁹ Be, me bakukāmāre ne me kapôt kukritkam djwýbē mÿj ne ja ku nhy m mebēngēt tūmrām me kupa.

⁵⁰ Ije me amā atemā djwý jarēnhja ne kubē kàjkwa kurūm djwý. Dja me kukun tyk kêt.

⁵¹ Ba ne ba ije atemā djwý pyrāk. Ba ne ba memā tīn jangij. Dja me djwý ja krēn Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djwý ije memā òrja ne kubē inhī. Me kunī tīn kadjy dja ba memā kungā, ane.

⁵² Nhy m kam mebē idjaer rūnh arým kabēno aben japan abenmā kum,

—Je tô, mÿj dja memā aminhī nhōr on nhy m me ajmā krēnja on? ane.

⁵³ Be, djām mrāmri ne me kute ĩkumrēx krēnmā? Kati. Atemā. Be, mrāmri me kute tu amim Jeju markumrēxo bamā. 'Ã ne Jeju me

kute ĩ krēn jakren 'ã me kute kamrōo kōm jakre. 'Ã ne memā kum,

—Be, ba ije amijo inhī dja ga me inhī krēn kêt ne ikamrōo akōm kêt ne kam atīnkumrēx prām kêt. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx.

⁵⁴ Me kute inhī krēn ne ikamrōo kōm ne me mrāmri Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh dja nhō akatikam dja ba akubyn meo tīn.

⁵⁵ Mrāmri ne inhībē djwý ne ikamrōbē me kōm djà.

⁵⁶ Me kute inhī kur ne ikamrōo kōmja, me jamē ne ba me ije aben mar tÿx ne ije aben jamÿnh tÿx ne abenā idjukanga kêt ne ar abeno iba.

⁵⁷ Mrāmri Ibām tīnkumrēx ne ijano ba tē. Kam ne ba Ibām tīn o itīnkumrēx. Nhy m me kute inhī kurdjwý dja me ba itīn jao tīnkumrēx.

⁵⁸ Ije amā atemā djwý jarēnh ja ne kàjkwa kurūm ruw. Djām kute djwýbē mÿj ne ja pyrāk? Kati. Nām me te mÿj ne ja ku nhy m mebēngēt arým me kupa. Nhy m be, ate dja me atemā djwý ja kun arým Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nām ã Jeju memā ane.

⁵⁹ Mebē idjaer bikprōnh djākam ne Jeju memā ja jarē. Kapanakam me bikprōnh djākam.

⁶⁰ Kute memā aminhī'ã djwý jarēnh ne memā 'ã ujarēnhkam ne me kôt baja krāptī arým amim,

—Je, djām me ije kabēn wã mar got? ane.

Me krāptī kute Jeju kanga.

⁶¹ Nhy m Jeju ta arým me kuman memā kum,

—Ba arým me amā atemā djwý jarē ga me aje amim imar kêt ne arým apijām ne.

⁶² Dja ba ĩ ikrī djà tūmmā wabi ga me idjābirkôt ipumū. Mÿj dja ga me arým kam nē?

⁶³ Be, atemā kàjkwakam ikabēn kukrādjà ne ba me amā arē. Metīndjwýnh Karō kute meo bakam-bit ne me kute ikabēn mar. Me ga ne ga me aje amidjwýnho kīnh prām. Kam me aje imar kêtumrēx. Nã

bãm me amã ikabën jarë, me amã Metĩndjwýnh Karõ jarë. Tãm ne kute meo ban memã tĩn jangij nhym me Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁶⁴ Be, djãm me akunĩ ne ga me aje tu amim imarkumrëx? Kati. Me akwý ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ã memã ane. Be, mýj ne me mar on kam ã memã ane? Bir, amrëbê mýjja kunĩ kêttri ne Jeju kute amikukãm me mar. Apýnh me ĩ djari kute amim mar kêtja arým kute me mar. Djudadjwý dja ĩ kurê djwýnhmã Jeju kanga. Nhym arým kute ad-jwýnhdjwý mar. Kukãm kute mar.

⁶⁵ Ne kam memã kum,

—Me akwý ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arým me amã, “Djãm me ga dja ga me ikõt ajkamë? Kati. Ibãm kute memã amak bõnhkambit dja me mã ikõt ajkamë.” Nãm ã Jeju memã ane.

⁶⁶ Nhym kam me kõt baja krãptĩ arým kubê amijo akëx ne ajte kõt ba kêt.

⁶⁷ Nhym kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,

—Djãm ar gadjwý dja gar ikanga? ane.

⁶⁸ Nhym ar 'õbê Ximão Pedru kum, —Kati. Bënjadjwýr djwýnh, mýj me'õkõt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabëno meo tĩn ne 'ã ar imã adjujarënh ar aba. Metĩndjwýnhkõt me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ãja'ã ar imã adjujarënh ar aba.

⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrëx. Mrãmri abê me inhõ Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Mrãmri abê Metĩndjwýnh Kra. Metĩndjwýnh tĩnkumrëx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrëx.

⁷⁰ Nhym Jeju arkum,

—Be, mrãmri ne ba amijo ar apytarkumrëx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytarkumrëx. Be, djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne abê Xatanaj nhõ àpënh, ane.

⁷¹ Djuda'ã ne kabën. Djuda Ikadji. Ximão 'õdjwý kute irja. Dja ĩ kurê djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'õ ja dja kanga.

7

Djeruxarëkam me krãptĩmã 'ã ujarënh.

¹ Jeju memã anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mýkam ne Djudêjakam arek ar ba kêt? Bir, mebê idjaer kute kam bĩnmã ar abej bakam.

² Nhym kam arým Djeruxarëkam mebê idjaer krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati 'ýr. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kukràdjà mar kadjy bõ mjýrkam krĩ djà nhõ akati 'ýr.

³ Nhym kam Jeju kamy ar axikõt apõxja kum,

—E kum, goja amũ pykabê Djudêja'ýr tẽ. Dja wãkam akõt me ba djwýnh adjàpënh kõt apumũ.

⁴ Djãm me'õ kute me kunĩmã amiraxo amirĩt prãm kam kute mebê amijo bipdjur prãm got? Aje mrãmri mýjja pumũnh kêt nhípëx jabej goja pyka kunĩkõt me kunĩmã amijo amirĩt, ane.

⁵ Be, nãm ar te Jejumẽ axikõt apõx ne amim mar kêt. Kam ne ar ã kum ane.

⁶ Nhym Jeju arým arkum,

—Je djãm kraxje me kute ijo tým djà nhõ akati iwýr bõx kêtjakam gar kam imã arẽ? Kati. Ar gajbit akati kunĩkõt ar adjumar mex rã'ã.

⁷ Nhýnh ne pykakam me axwe 'õ kum akurêmã? Arkati. Nhym be, ba, me kum ikurêkumrëx. Ije me axwe'ã memã idjujarënh ar ibakam me kum ikurêkumrëx.

⁸ Ar gajbit dja gar Djeruxarëkam me krãptĩ kute aben pydji djà'ýr mõ. Inhõ akati iwýr bõx kêt rã'ãkam 'ýr itëm prãm kêt.

⁹ Nãm arkum anen arek Garrêjakam ar ba.

¹⁰ Nhym kam kamy ar arým tẽ. Nhym ar ba:n kam amipdjun arým me kute aben pydji djà'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

¹¹ Nhym arým 'ã me kute aben pydji djà nhõ akati bõx nhym mebê idjaer rũnh arým abej ne memã kum, “Nhýnh ne Jeju dja”? ane. Nhym me “Kon”, ane.

12 Nhyim me me kàxã abenmã Jeju jarēnho kumex. Me kwỳ ne me abenmã kum, “Kati. Jeju mexkumrēx”, ane.

Nhyim me kwỳ arīk abenmã kum,

—Kati. Nãm Jeju amijo 'êx ne me noo biknoro ba, ane.

13 Nhyim be, nãm me me ipôkri memã Jeju'ã ujarēnho amirīt kêt ne. Mebê idjaer rũnh pymaje ne me me ipôkri 'ã ujarēnho amirīt kêt ne.

14 Nhyim kam arỳm me kute aben pydji djà nhõ akati nhõkre djà kôt Jeju arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'yr tẽn wadjàn kam arỳm memã kukràdjà jarēnho dja.

15 Nhyim kam mebê idjaer rũnh te kute Jeju marmã kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je tô djãm tãmwã kute mekôt pi'ók jarēnh tũm got ã me kukràdjà jarēnh mexo ane?

16 Nhyim Jeju memã kum,

—Djãm ba ikukràdjà ne ba me amã arēnho iba? Kati. Kute ijanor djwỳnh kukràdjà ne ba me amã arēnho iba.

17 Gédja ga me ajõ ga aje kukràdjà kôt amijo aba prãm jabej arỳm ama. Me'õ kute ikukràdjà jarēnhmo krax djwỳnhja dja ga me ama. Djãm ba ne ba ije me amã ikukràdjà jarēnhmo krax djwỳnh? Kati. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh ne kute arēnhmo krax ba kam kôt me amã arē. Ja dja ga me ama. Me aje kukràdjà kôt amijo aba prãm jabej ama.

18 Ne ga ren me ajõ ga amirax jabej ne ren 'ã memã amijarēn memã amijo adjàmra ar aba. Nhyim be, kati. Kute ijanor djwỳnh ne ba ije rax jarēnh. Ije ajbit rax jarēnh ne kam katàt ije ikabēn jarēnhkumrēx ne ijēxnhĩ kêtumrēx.

19 Me bakukãmãre Môjdjê kute me amã Metĩndjwỳnh kukràdjà jarēnhja djã ne ga me kôt ar amijo aba? Kati. Ga me ajõ aje kukràdjà kôt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibĩnmã ijabej ar aba. Mýkam? ane.

20 Nhyim me kum,

—Je tô nhỹnh me'õja ne kute abĩnmã ajabej ar ba? Be, me karõ punu'õ ne ajo ba, ane.

21 Nhyim Jeju arỳm memã kum,

—Be, ba amrêbê me'õ punu pydjio mex ga me te aje mýjja marmã ikam ano tyn akumex.

22-23 Nã bãm pi'ók råràrkam me'õo mex ga me arīk ijã abenmã kum,

—Pi'ókråràrkam ne apê. Axwekumrēx, anhỹro aban arỳm ikam angyrk ne. Djãm bajbit ne ba kam idjapēnh iba ga me bajbit imã ijaxwe jarē? Kati. Me gadjwỳ ne ga me pi'ók råràrkam adjapēnh aba. Môjdjê ne me amã me my nhinhu kà rēnh jarē. Djãm ta ne kumrēx arē? Kati. Me bakukãmãre Abraão ar kumrēx ne ar arē. Ga me kam aje katàt Môjdjê kukràdjà kôt amijo aba kadjy pi'ók råràrkam adjapēnh ne me my kà rēnho aba. Mýkam ne ga me bajbit imã ijaxwe jarē? Ije kam prĩne me'õ punuo mexkam imã ijaxwe jarē. Ga me ren imã ijaxwe jarēnh kêt.

24 Kwãrīk wãnh ga me arīk me axwe kêt'ã axwe janhôr kêt. Dja ga me mrãmri me axwekumrēxkôt memã ajapõxkumrēx ne kam arỳm katàt memã axwe jarēnhkumrēx. Nãm ã Jeju memã ane.

Mebê idjaer kum kurê.

25 Nhyim kam Djeruxarēkam me ar ba tũm kwỳ Jeju jabej aben kukij ne abenmã kum,

—Je, djãm mrãmri me kute tãmwã bĩnmã ar abej ba?

26 Nhyim kam kum me uma kêt ne memã kabēn ne. Nhyim me arỳm kutã kute kum mýjja'õ jarēnh prãm kêtumrēx. Bãrãm me rũnh arỳm kute tãmwã'ã amim, “Jejubê ne me banhõ Bēnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu”, anhỹrkam ne me anhikrēn kabēn maro dja.

27 Tô nhỹnh? Be, kati. Djãm me kute kraxkôt Bēnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkôt mar kêtumrēx. Nhyim be, bãm kute Jeju djir ne gu me baje arỳm omũnh. Kôt ne gu me arỳm Jeju 'êxnhĩmã

bakato. Nãm me kwỳ ã Jeju'ã abenmã ane.

²⁸ Nhyam kam Jeju kute Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam memã kukràdjà jarẽnhõ ãmkam kàj bê memã kum,

–Be, mrãmri ne ga me aje imar. Nhỹnhja kurũm ne ba itẽm ne ibõx ja ne ga me arỳm aje mar. Djãm ba ne ba amikabẽn kõt amrẽ tẽ? Kati. Me'õ kute ijanor djwỳnh ne mrãmri. Tãmwã ne ga me aje mar kêt.

²⁹ Nhyam be, ba ne ba ije omũnh tũm. Tãm ne ijano ba amrẽ kurũm tẽn bõx, ane.

³⁰ Nhyam kam me bit kute o tỹm ne pa 'amỹnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tỹm'ã myt bõx kêt rã'ãkam ne me te: o ane.

³¹ Nhyam me kwỳ krãptĩ arỳm tu amim markumrẽx ne abenmã kum,

–Me baje raxmã bakator kadjy ne Jeju arỳm mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhípẽx ne. Me punu krãptĩo mex. Djãm me'õdjwỳ bõx ne kute àpẽn mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrãmri tãmwãbê ne me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrẽx, ane.

³² Me rũnh kãxã ne me ã abenmã anhỹro ku'ẽ nhyam mebê pardjẽumẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr arỳm me kuma. Me kuman arỳm Jeju'ỳr me krãkamngõnh kwỳ jano. Me kute pa 'amỹnhmã ne me me ano.

³³ Nhyam kam Jeju arỳm memã kum,

–Be, me aro'ã ar iba ne arỳm 'ã akati ngrẽre. Dja ba kam arỳm kute ijanor djwỳnh'ỳr tẽ.

³⁴ Ga me kam arỳm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djà'ỳr te abõx prãmje, ane.

³⁵ Nhyam mebê idjaer rũnh abenmã kum,

–Je tũ, jãm dja tẽ gu me kum bakator kêt. Djãm apỹnh me bajtem ba djakam me bimãnh tũm'ỳr ne tẽmmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjà jarẽnhmã?

³⁶ Kute me bamã, “Dja ba tẽ ga me arỳm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djà'ỳr te abõx prãmje”, anhỹr. Mỳj gẽdja kam nẽ? ane.

³⁷ Nhyam kam me kute amikukràdjà kõt amijo mõr ne kute 'ã aminhinomã amimẽn nhõ akati arỳm bõx. Akati raxja bõx. Me kukãmãre kukràdjà kõt me kute bõ mjỳrkam krĩ'ã aminhinomã amimẽn kadjy akati ne arỳm bõx. Nhyam Jeju arỳm kãmã djan memã kum,

–Me ajõ ar amã kôr jabej amrẽ iwỳr tẽn ikõ.

³⁸ Me kute tu amim imarkumrẽxja gẽdja ã me kadjwỳnhbê ngõ kute meo tĩnja mã mekam apõx. Me bakukãmãre kute pi'õkkam memã arẽn kõt ne ba ar amã arẽ.

³⁹ Nãm Jeju Metĩndjwỳnh Karõ'a ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrẽx nhyam Metĩndjwỳnh Karõ arỳm me'ỳr bõx ne meo ba. Djãm arỳm ne meo ba? Kati. Metĩndjwỳnh kute memã Karõ janor djwỳnhram ne Jeju memã ane. Dja Metĩndjwỳnh amiwỳr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arỳm memã Karõ jano nhyam bõx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhyam me krãptĩ kute kabẽnja markam 'ã abenmã kum,

–Be, mrãmri ne tãmwãbê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh. Me bakukãmãre ne me amrẽbê: arẽ, ane.

⁴¹ Nhyam me kwỳ Jeju'ã abenmã kum,

–Be, tãmwã ne mrãmri kubê Kritukumrẽx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrẽx, ane.

Nhyam me kwỳ arĩk 'ã abenmã kum, –Be kati. Jejubê ne Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatãnh djà ne pykabê Garrêja.

⁴² Nhyam be, me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrẽx krĩbê Berẽkam abatãnh. Kubê ne me bakukãmãre Dawi tãmdjwỳ. Bẽnjadjwỳr rax Dawi jabatãnh djakam ne Kritu abatãnh djà. Amrẽbê: ne me bakukãmãre pi'õkkam arẽ. Nhyam be, kati. Djãm Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatãnh, ane.

⁴³ Me kute ã abenmã anhỹrkam me kute Jeju'ã axikõt kabẽn jadjwỳr kêt.

44 Nhyim me ja kwỳ bit kute o tỳm ne pa 'amỳnhmã. Ne kam te: kute o anhỳrmã.

45 Nhyim kam me krākamngôn kíkreti nêje ku'êja me rũnh'ỳr akẽx ne me'ỳr bôx. Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebê pardjêu'ỳr bôx. Nhyim kam me rũnh me krākamngônhmã kum,

—Je tô mỳkam ne ga me Jejuo abôx kêt? ane.

46 Nhyim me krākamngôn memã kum,

—Djãm me'õ pykakam kabẽn mexo kute tãmwã pyrãk? Kati. Nãm prĩne kabẽn mexo kute katat me kunĩ jakrenh. Ba me kam te ije o itỳm ne pa 'amỳnhmã, ane.

47 Nhyim mebê pardjêu memã kum,
—Je tô djãm arỳm ne me gadjwỳ me anoo akno?

48 Ë, ba me amã arẽ. Djãm me irax'õ, nàr me ibê pardjêu'õ ije amim tãmwã mar got? Kati.

49 Be, djãm me kàtãmwã kute Mòjdjê kukràdjà mar got? Me kute me bakukãmãre kukràdjà mar kêt kam dja Metĩndjwỳnh arỳm me kanga, ane.

50 Nhyim Nikodemu. Tãm ne akamãtkam Jeju'ỳr tẽ. Kubê ne mebê pardjêu'õ. Nãm arỳm memã kum,

51 —Je gêdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kukjêr kêt kam memã axwe jarẽ? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã amijarẽnh kêt kam gu me arỳm 'ã axwe nhôro nhỹ, me bakukràdjà kupa'ã ne gu me 'ã nhôro nhỹ, ane.

52 Nhyim me arĩk kum,

—Djãm gadjwỳ pykabê Garrêjakam ajabatàn dja ne ga nêje akabẽno dja? Be, pi'òkkam ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'õ Garrêjakam abatàn kêt kumrẽx. Dja ga amim pi'òk jarẽn arỳm kôt ikabẽn kumrẽxmã akato. Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'òk jarẽn ama, ane.

53 Nhyim kam me kunĩ ajmàn aminhũrkwãmã apêx.

8

Me'õ nire kute me'õbê mjêno àkĩnh.

1 Jeju arỳm krãnhbê Oriwêre 'ỳr tẽ. Tẽ:n arỳm 'ỳr bôx nhyim 'ã akamãt nhyim nõ. Nõ: nhyim arỳm òkrẽn'ãnh kà.

2 Nhyim kam Metĩndjwỳnh nhõ kíkreti'ỳr tẽn kam bôx. Nhyim kam me kunĩ ajte 'ỳr bôx nhyim arỳm nhỹ. Nhỹn arỳm memã kukràdjà jarẽnho nhỹ.

3 Nhyim kam me arỳm Jeju'ỳr me 'õ nireo bôx ne me ipôkri kudja. Arỳm ne mjên ne kam ajte me'õbê mjêno akĩn ar ro'ã nõ. Nhyim me arỳm omũn o tỳm ne pa 'amỳn Jeju'ỳr o bôx.

4 Ne kum,

—Ë, ujarẽnh djwỳnh. Be, me'õ nire ja arỳm mjên ne arỳm me'õ myo akĩn ar ro'ã nõ. Ba me ar nõrkôt ar omũn aro tỳm ne arỳm awỳr o bôx.

5 Be, me ja jaxwe pãnh ne Mòjdjê arỳm memã arẽ. Kute me bakukràdjà jarẽnhkam Mòjdjê arỳm 'ã memã kum,

—Ga me axwe pãnh kẽno titik ne abĩ gê ty, ane. Be, gadjwỳ ar imã axwe pãnh'õ jarẽ bar kuma. Mỳj gêdja bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

6 Mỳj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjà kupa'ã mỳjja jarẽnh jabej nhyim me arỳm kôt kum axwe jarẽ. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhyim Jeju ate idjao nhỹn arek ikrao pyka no'òko nhỹ.

7 Nhyim me mã kum tãmja jarẽ nhyim arek pyka no'òko nhỹ. Nhyim kam kàjmã djan memã kum,

—Goja me ajõ apydji ajaxwe kêt kumrẽx jabej ga akumrẽx kẽn'õ byn o titik ne abĩ, ane.

8 Nãm anen ajte nhỹ, pyka no'òko nhỹ.

9 Nhyim me arỳm amima:ro djan amijaxwedjwỳ ma. Ne kam arỳm pijãm ne mã apôxo dja. Me abatàn hja kumrẽx ne me kato. Nhyim mekôt me abatàn nydjwỳ apôxo dja. Nhyim ajbir abatàn nyre meo ino ren kato. Arỳm ne me kunĩ apêx. Nhyim kam Jeju arỳm ate nhỹ nhyim niredjwỳ arỳm ate dja.

¹⁰ Nhym kàjmã djan nire ate ãmkôt omũn kum,

–Me'õ nire, nhÿnh ne me kute amã ajaxwe jarẽnhja ku'ê? Djãm me'õ kute ajaxwe pãnh kẽno atitik prãm kêt-kumrẽx? ane.

¹¹ Nhym kum,

–Ã bẽnjadjwÿr. Me'õ kute pãnh ititik prãm kêt, ane.

Nhym kum,

–Badjwÿ. Ajaxwe pãnh ije kẽno atitik prãm kêt. Aj mã. Kwãrik wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katàt memã amijarẽnh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹² Nhym kam Jeju ajte memã kum,

–Be, apÿnh me ba djã kunĩkôt me axwe kunĩ katàt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djã pyrãk. Ga, me kurwÿ djã kute akamãtkam memã pry kurwÿ nhym me kute akamãtkam mÿjja kunĩ pumũnh ne katàt baja pumũ. Badjwÿ dja me tu amim imarkumrẽx ne arÿm katàt amijo ba. Ga, akamãt kô tykkam me kute mÿjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me axwedjwÿ ne me kute mÿjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djã pyrãk. Dja me tu amim imarkumrẽx ne arÿm katàt amijo ban kam arÿm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³ Nhym mebê pardjêu kum,

–Je, djã nãm me'õ akôt kabẽn dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarẽnhõ aba nhym me'õ kute akôt kabẽn djir kêt. Ba me kam arÿm amã akabẽn kajgo jarẽ. Akabẽn kajgo nhym me kute amar kêt, ane.

¹⁴ Nhym memã kum,

–Kati. Ipydji ije memã amijarẽnhkam ije memã amijarẽnh kajgo kêt. Kãjkwakam Metĩndjwÿnh ne ijano ba amrê kabẽn kôt tẽ. Be, 'ÿr dja ba akubyn tẽ. Ja ne ije markumrẽx. Kam ikabẽn kajgo kêt. Nhym be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhÿnhja kurũm ne ba itẽmja ne ga me aje mar kêt. Nhĩ'ãm itẽmdjwÿ ga me aje mar kêt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwÿnhõ kĩnh prãm ne aje memã axwe jarẽnhõ aba. Djãm ba ne ba ije amidjwÿnhõ kĩnh prãm ne memã axwe jarẽnh got? Kati.

¹⁶ Godja ba memã axwe jarẽnh jabej arÿm katàt memã arẽnhkumrẽx. Djãm ipydji dja ba arẽ? Kati. Ibãm kute ijanor djwÿnhmẽ dja bar axikôt ikabẽn ne memã axwe jarẽ. Kam ne ije katàt memã axwe jarẽnhkumrẽx.

¹⁷ Nhym be, amrêbê: me bakukãmãre kute me akukràdjã'ã pi'òk no'òkdjwÿ. Me akukràdjã kôt ba ije Ibãmmẽ axikôt memã amijarẽnhõ iba. Me akukràdjã jakam me'õ ar amãnhkrut ne kute me omũnhkôt kute axikôt me arẽnh nhym me kunĩ kute mar ne kute memã kum, “Mrãmri katàt ar kute me arẽnhkumrẽx”, anhÿrmã. Ja ne ga me arÿm aje mar.

¹⁸ Be, ja kôt ne ba Ibãmmẽ ã me amã amijarẽnhõ ane. Ba ije me amã amijarẽnh. Nhym Ibãm kute ijanor djwÿnh ikôt kute me amã ijarẽnh. Ba Ibãmmẽ ar ije axikôt me amã amijarẽnhkam ne ga me ren me akukràdjã kôt ijã, “Mrãmri ne katàt kute memã amijarẽnhkumrẽx”, ane. Ba Ibãmmẽ ar ije axikôt me amã amijarẽnhkam dja ga me ar ikabẽn katàtjamã akaton ama. Me akukràdjã'ã pi'òk no'òk kôt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã ane nhym me arÿm kum,

–Tô nhÿnh ne abãmja? ane.

Nhym memã kum,

–Me aje imar kêt ne aje Ibãmdjwÿ mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibãmdjwÿ ma. Nhym be, kati. Aje mar kêt, ane.

²⁰ Be, Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam me kute Metĩndjwÿnhmã pi'òk kaprĩõ atom djãkam ne Jeju ã memã ane. Nhym me'õ kute o tÿm ne pa 'amÿnh kêt-kumrẽx. Pa 'amÿnh'ã myt bõx kêt rã'ãkam.

²¹ Nhym kam ajte memã kum,

–Dja ba ã mã tẽ ga me arÿm te ijabej. Te ijabej ne kam arÿm ty. Nhym kam Metĩndjwÿnh me amã ajaxwe jarẽnh

rã'ã. Mũm itēmmã 'yr ikràja dja ga me te ikôt 'yr atēm ne 'yr abôx prãmje, ane.

²² Nhyṁ me bē idjaer rũnh abenmã kum,

–Je tô mỳj dja nē? Birãm, dja amibĩ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

–Dja ba ĩ mã tē ga me arỳm te ijabej, anhỹrkam ne me ã abenmã ane.

²³ Nhyṁ memã kum,

–Be, me ga ne ga me pykakam ajapôx ne ar aba. Nhyṁ be, ba ne ba kỳjrũm kàjkwakam ar iba tũm. Me ga ne ga me aje pykakam mỳjjabit mar. Ba ne ba ije kàjkwakam mỳjja mar.

²⁴ Me aje pykakam mỳjjabit markam ne ba me amã, “Dja ga me ty nhyṁ Metĩndjwỳnh amã ajaxwe jarēnh rã'ã”, ane. Ne me amã, “E kum ba. Ba ne ba arỳm bôx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arỳm ty nhyṁ Metĩndjwỳnh me amã ajaxwe jarēnh rã'ã, ane.

²⁵ Nhyṁ me kum,

–Bir, mỳj me ajõ ga nã? Gop me imã amijarēnhkumrēx, ba me ama, ane.

Nhyṁ Jeju memã kum,

–Be, amrēbē ne ba me amã amijarēnho iba. Nã bãm me amã,

²⁶ “Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarēn ajte me amã pãnh jarē. Be, ijanor djwỳnh kute katàt kabēn jarēnhkôt ne ba me kunĩmã arēnho iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, “Kute ijanor djwỳnh”, anhỹrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarēnhja me kute mar kêt.

²⁸ Nhyṁ kam Jeju memã kum,

–Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja ga me kỳjrũm inhô. Kam dja ga me arỳm ima. Ba ije amikabēnkôt amijo iba kêtumrēx. Ibãm kute imã kabēn jarēnh kôt ne ba memã arēnho iba. Ja dja ga me aje kỳjrũm inhôrkam ama.

²⁹ Kute ijanor djwỳnh ne imē amijo kajkep. Djã nãm imã kàx ba ate ar iba? Kati. Be, mỳkam ne imã kàx kêt? Bir, ije o kĩnh kadjy ne ba kum idjapēnh mex rã'ã. Kam imã kàx kêt. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Kute memã ja jarēnhkam ne me kumex arỳm tu amim markumrēx.

Abraão tãmdjwỳ'ã ujarēnh.

³¹ Nhyṁ kam me bē idjaer kute tu amim markumrēxja Jeju memã kum,

–Dja ga me mã ikabēn kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arỳm me abē ikôt aba djwỳnhkumrēx.

³² Ne kam arỳm mrãmri ikabēnkumrēxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabēn katàtkumrēx”, anhỹro aba. Ne kam ikabēn katàtkumrēxmã akato ba kam arỳm me apytà. Me'õja kute me apa 'amỳnh ga me kum adjapēnh kajgoo abaja ba kubē me apytà. Ga me kam ikôt adjumar mexkumrēx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhô bēnjadjwỳr'ã memã ane.

³³ Nhyṁ ajte me kwỳ kum,

–Tô nhỹnh ne kam me'õ kute me ipa 'amỳnh ba me kum idjapēnh kajgoo ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibē me bakukãmãre Abraão tãmdjwỳ. Nhyṁ kam me'õ kute me ipa 'amỳnh kêtumrēx. Mỳkam ne ga,

–Ba me'õbē me apytà? ane.

³⁴ Nhyṁ Jeju memã kum,

–Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwỳnhja arỳm kute me apa 'amỳnh ga me arỳm kum adjapēnh kajgokumrēx.

³⁵ Ba me amã arē ga me ama. Djãm me'õ nhô kikrekam õ àpēnh djwỳnh djãm kubē õ àpēnhkam kum àpēnh rã'ãmã? Kati. Gēdja ĩ atemã me'õmã apē. Nhyṁ be, kam me'õ krakumrēxja dja kam kra rã'ã ne.

³⁶ Ba ibē Metĩndjwỳnh Kra rã'ãkam ibē me apytàr djwỳnh. Me apa 'amỳnh djwỳnhbē me apytàr djwỳnh. Dja ba me apa 'amỳnh djwỳnhbē me apytà ga me kam mrãmri adjumar mexkumrēx ne ar aba.

³⁷ We me abē Abraão tãmdjwỳ, ba ije kôt me amar. Ga we me te abē Abraão tãmdjwỳ ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabēn kĩnh kêtumrēxkam ne ga me aje ibĩnmã.

³⁸ Be, Ibãmmē ro'ã ar ibari ije mỳjja pumũnh ne mar. Tãm ne ba me amã

arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nhyim me kum,

–Be, mrãmri me inhingêtbê Abraãokumrêx, ane.

Nhyim memã kum,

–Ga ren me abê Abraão tàmdjwýkumrêx ne ren Abraão djâpênh kôt adjâpênh ar aba.

⁴⁰ Nhyim be, kati. Ga me jakam aje ibĩnmã. Kàjkwakam Metĩndjwýnh kute imã kabên katàt jarênh kôt ije katàt me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati.

⁴¹ Ne ren Abraãobê me anhingêtkumrêx ga ren me adjâpênh mex. Nhyim be, kati. Atemã me anhingêt djâpênh kôt ne ga me atemã adjâpênh ar aba.

Nhyim me kum,

–Djãm krô'ã me'õ kute akudjwa me ijadjwýr? Kati. Be, me Ibãm djwýnh pydji. Kàjkwakam Metĩndjwýnh, ane.

Kute memã Xatanaj tàmdjwý jarênh.

⁴² Nhyim Jeju memã kum,

–Ne ga me ren mrãmri kàjkwakam Metĩndjwýnh Abãm ne ren amã ijabê. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Metĩndjwýnh kurũm ne ba tẽn bõx. Be, djãm ba ne ba tẽn? Kati. Tãm ne ijano ba amrê tẽn. Kam ga me ren amã ijabê.

⁴³ Be, mýkam ne ga me aje ikabên mar kêt? Bir, me ajamakre kêt prãm kam.

⁴⁴ Be, me anhingêtbê Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêt kum axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par djwýnh. Ta kabên katàt kêt kam kute Metĩndjwýnh kabên katàt 'amýnh tỳx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'êxnhĩ kôt memã 'êx ba. Mrãmri 'êxnhĩkumrêxkam kubê me 'êxnhĩ nhingêt.

⁴⁵ Kubê me 'êxnhĩ nhingêtkam ba te me amã katàt ikabên jarênhkumrêx ga me aje amim imar kêt.

⁴⁶ Be, mýj me ajõ ga ne ga me aje mrãmri ijaxwe'õmã akator kumrêx? Kati. Ga me te: aje ijaxwe'õmã akator prãmje. Ijaxwe'õ kêt kam mýkam

ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katàt Metĩndjwýnh kabên jarênhkumrêx ga me aje imar kêt. Be, mýkam?

⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metĩndjwýnh kra ne ren amim kabên markumrêx. Nhyim be, kati. Me abê Metĩndjwýnh kra kêt kam ne ga me aje amim kabên mar kêt. Nãm ã me bê idjaer rũnhmã ane.

Kute mebê idjaer rũnhmã amijarênh.

⁴⁸ Nhyim mebê idjaer rũnh arĩk kum,

–Be, abê pykabê Xamarij kam me kra'õ ba me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ Nhyim Jeju memã kum,

–Kati. Me karõ punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênhõ iba. Ga me kam imã ikajgo jarênhõ aba.

⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'õ kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar.

⁵¹ Mrãmri dja me ikabên man kôt ar amijo ban arým tykkumrêx'ýr bõx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² Nhyim mebê idjaer rũnh kum,

–Tõ nhýnh? Be, me bakukãmãre Abraão arým ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhdjwý ne me arým aben kukãm ty. Tõ nhýnh dja me akabên man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabên jakôt ba me arým amã ikaton amarkumrêx. Mrãmri ne me karõ punu ajo ba.

⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmãre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabên man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhýr? Abraão arým ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ar arým ty. Mýj me'õ rax ne ga arĩk o amiptarn 'ã amimênhõ dja? ane.

⁵⁴ Nhyim Jeju memã kum,

–Ne ba ren arĩk amijã me'õ rax mên ren mrãmri ikajgo. Nhyim be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mênkumrêx. 'Ã ne ga me aje abenmã, “Me Batĩndjwýnh”, anhýr kajgoo aban

⁵⁵ aje mar kêt-kumrêx. Nhym be, bajbit ije markumrêx. Ne ren ijêxnhĩ ne ren me amã, “Ije mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijêx iba. Nhym be, kati. Mrãmri ije markumrêx ne kabên kôt ar amijo iban ijêxnhĩ kêt.

⁵⁶ Be, me anhingêt Abraão arým amikukãm iman arým ikam kĩnhkumrêx, ane.

⁵⁷ Nhym mebê idjaer rũnh kum,
–Je tô, djãm kraxje ajã amex krãptĩbê 50 apêx kêtjakam djãm ga ne ga arým me bakukãmãre Abraão pumũ got? ane.

⁵⁸ Nhym Jeju memã kum,
–Be, me akukãmãre Abraão amirĩt kêttri ne ba ar iba tũm, ane.

⁵⁹ Nhym me arým kên kwỳ jamỳ, kute o titik ne bĩn kadjy. Nhym Jeju arým amijo apdjun mã tẽ. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm katon mã tẽ.

9

Kute me'õ adjakamã no rãjao mex.

¹ Tẽ: nhym arým me'õ no rã nhỹ. Adjakamã ne me'õ no rã. Nãm nhỹ nhym arým omũ.

² Nhym kôt ba djwỳnhdjwỳ omũn Jeju kukij ne kum,

–Ujarênh djwỳnh, mỳkam ne me'õja adjakamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjakamã no rã? Nãr nãmẽ bãm ar axwe djô'ã ne no rã? Mỳj ne kam kute? ane.

³ Nhym arkum,
–Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmẽ bãm ar axwe djô'ã no rã kêt. Be, Metĩndjwỳnh kute no rãkam àpênh nhym me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjapênh prãm-kumrêx kute mrãmri ne a'uri me àpênh prãm pyræk. Kute ijanor djwỳnh kute idjapênh'ã imã karõ kôt idjapênh prãm-kumrêx. Adjỹm, dja me ĩ ijo bikênhõ tẽn ibĩ ba te idjapênh prãmje. Kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam te àpênh prãm pyræk.

⁵ Pykakam me axwemẽ ro'ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwỳ

djà pyræk. Ga, me kute akamàtkam memã pry kurwỳ nhym me katàt baja pumũ. Badjwỳ ne ba memã Metĩndjwỳnh kabên jarẽ nhym me arým kôt katàt ar amijo ba. Ne tu amim kabên markumrêx ne arým katàt ar amijo ba.

⁶ Nãm anen arým pykakam aptôn kam o ajrên arým o me'õ no rãja no djy. Ne kam kum,

⁷ –'Yr tẽn ngô nhidjibê Xirôwekam amino ku'õ, ane. Me bakabênkam ne me ren ngômã, kute anor jarẽ. Nãm kum ane nhym arým 'yr tẽn kam amino ku'õ. Ku'õn arým no mex ne. No mex ne kam ũrkwã 'yr tẽn arým 'yr bôx.

⁸ Nhym ũrkwã bu'ã me krĩ kute me'õ no rã pumũnh tũm abenmã kum,

–Djãm tãmwã ne amijo à'wỳro krĩ? ane.

⁹ Nhym me kwỳ memã kum, “Nà, tãm”, ane. Nhym me kwỳ memã kum,
–Kon, kute tãmwã pyræk, ane.

Nhym ta memã kum, “Nà, ba”, ane.

¹⁰ Nhym me kum,
–Tô mỳj me'õ ne amã ano mex jadjã? ane.

¹¹ Nhym memã kum,
–Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arým o ino djy. Ino djyn arým imã, “'Yr tẽn ngôbê Xirôwekam amino ku'õ”, ane. Ba kam 'yr tẽn amino ku'õn arým ino mex ne irĩt mexkumrêx, ane.

¹² Nhym me kum, “Nhỹnh ne dja”? ane.

Nhym memã kum, “Kon”, ane.
¹³ Nhym kam me arým mebê pardjêu'yr o bôx. Me'yr me'õ no rãn arým no mexjao bôx.

¹⁴ Be, me tyk djã kêt djã nhõ akatikam, pi'òk rãrãrkam ne Jeju pykakam aptôn o ajrên o me'õ no djyn o noo mex.

¹⁵ Nãm me mebê pardjêu'yr o bôx nhym me ajte kukij ne kum,

–Mỳj ne ga arĩt mex kadjy nẽ? ane.

Nhym memã kum,
–Nãm pykakam aptôn o ajrên o ino djy ba ku'õn arým ino mex ne irĩt mexkumrêx, ane.

16 Nhyim mebé pardjêu kwý abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukràdjà pãnh ne pi'ók ràràrkam ari àpênh ba. Axwekumrêx, ane.

Nhyim me kwý 'ã abenmã kum,

—Nhyim bê ne me'õ jaxwe kute ã mýjja pumũnh kêt nhípêxo anhÿr. Kute ã me'õ no rão mexo anhÿr. Nãm me ã Jeju'ã kabêno aben japanho ane.

17 Ne kam me'õ no rãn arým no mexjamã kum,

—Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'õ jarê ba me ama, ane.

Nhyim memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ, ane.

18 Nhyim mebé idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

—Je tô djãm mrãmri ne me'õja adjakamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arým bãmmê nã ar'ÿr me ano. Nhyim me ar'ÿr tẽn arým aro bõx.

19 Nhyim me arkum,

—Be, gar memã kum, “Ikra adjakamã no rã”, anhÿro aba. Djãm tãm ne ja? Mýj ne rĩt mex kadjy nê? ane.

20 Nhyim ar memã kum,

—Be, mrãmri ar ikrakumrêx ne ja. Mrãmri ne adjakamã no rãkumrêx.

21 Ne kam mýj ne arým no mex on, ar ije mar kêt. Mýj me'õ ne kum noo mex nhyim rĩt mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arým abatãnh ne. Dja ga me kukja nhyim arým me amã amijarê, ane.

22 Be, mýkam ne ar kute memã kum,

—Jeju ne ar ikra noo mex, anhÿr kêt? Bir, arkum mebé idjaer rũnh pymakam. Nãm me arým abenmã Jeju'ã kabên djin abenmã kum,

—Dja me'õ memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane gwaj kêt me nêje kanga gê ajte me bikprõnh djakam me baro'ã krĩ kêt, ane.

23 Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memã,

—Be, ta ne arým abatãnh. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

24 Nhyim kam me ajte amiwýr me'õ no rãn arým no mexja 'uw nhyim arým 'ÿr bõx. 'ÿr bõx nhyim kum,

—Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekõt mar. Kwãrik wãnh ga mex jarênh kêt. Kàjkwakam Metĩndjwýnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarê, ane.

25 Nhyim memã kum,

—Be, mýj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arým ino rãkumrêx. Ne arým jakam ba mrãmri irĩt mexkumrêx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrêx, ane.

26 Nhyim kam me ajte kum,

—Mýj ne ajo, ga arým ano mex ne arĩt mex ne? ane.

27 Nhyim memã kum,

—Je, arým ne ba me amã arê. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mýj kadjy dja ba ajte me amã arê ga me ajte ama. Djãm me aje me kudjwa mã kêt abikamênhmã got ga me ikukjêro dja? ane.

28 Nhyim me arým kum kurên kum,

—Be, kati. Ga ne ga arým kêt aba djwýnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmãre Môjdjêkõt ne ba me amijo iba.

29 Be, Metĩndjwýnh mrãmri me bakukãmãre Môjdjêmã kabênkumrêx. Ja ne ba me ije markumrêx. Nhyim be, tãmwã. Djãm me kute kator djà mar got? ane.

30 Nhyim amipãnh memã kum,

—Be:, Jeju ne imã irĩt mex jadjà ga me aje kator djà mar kêtja pumũ. Djãm me ano mex got?

31 Ba me amã arê ga me ama. Djãm me axwe ne Metĩndjwýnh kute me mar ne kêt àpênh? Kati. Ja ne gu me arým baje mar. Nhyim be, me kute mrãmri Metĩndjwýnhmã rax jarênh ne kute kabên mar ne kêt kute amijo bakumrêxja Metĩndjwýnh arým kute me mar ne me kêt àpênhkumrêx.

32 Be, djãm Metĩndjwýnh Jeju kêt àpênh ngri got ga me 'ã akabên ne? Mýj me'õ ne adjakamã no rã nhyim me arým kute kum rĩt mex jadjà ga me amrêbê aje mar? Kati. Me bakukãmãre kute arênh kêt. Me kunĩ

kute arēnh kêt-kumrēx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arým aje ipumũnh.

³³ Metĩndjwýnh ren kute anor kêt nhym ren kabēnkôt àpēnh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhym be, kati. Mrāmri Metĩndjwýnh kute anorkumrēx.

³⁴ Nhym me kum,

—Be, djām akudjwa adjakamã me ijaxwe? Djām ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arým me nêje bõm kumẽ.

³⁵ Nhym kam Jeju me kute bõm mēnhkôt arým kuman 'ýr tēn kum katon kum,

—Djām arým ga tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrēx? ane.

³⁶ Nhym kum,

—Bēnjadjwýr, dja ga imã Metĩndjwýnh Kra jakre ba tu amim markumrēx, ane.

³⁷ Nhym kum,

—Arým ga ipumũ. Ba. Ba ne ba amã ikabēno dja, ane.

³⁸ Nhym kum,

—Nà, Bēnjadjwýr djwýnh, arým ne ba tu amim amarkumrēx, ane. Ne arým kute Metĩndjwýnh Kramã katorkam amikajgo man parbê ibõnh.

³⁹ Nhym Jeju memã kum,

—Be, mýj kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arým memã pãnh jarẽ. Be, me kwý kute amijo àmran arík amim, “Djām ije Metĩndjwýnh kabēn mar ngri got”? anhýrja dja ba te memã kukràdjà jarẽ nhym me arým mar kêt ne arým amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrāmri ne me rít mex arým no rãn ba pyræk. Nhym be, me kwý kute kukràdjà mar kêt ne mar prãm dja ba memã arẽ nhym me arým tu amim markumrēx. Tu amim markumrēx ne arým kôt kute amijo ba mexkumrēx. Me kute mrāmri ne me no rã arým rít mex ne katàt ba pyræk. Ja kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhym mebê pardjêu bu'ã ku'êja arým kabēn man kum,

—Je, djām me badjwý ne ba me ije me no rã pyræk? Kati. Djām me ije Metĩndjwýnh kukràdjà mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhym memã kum,

—Ne ga ren me aje Metĩndjwýnh kukràdjà mar prãm ne ren aje mrāmri ne me no rã rít mex prãm pyræk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhym be, kati. Me aje, “Me badjwý djām me ije Metĩndjwýnh kukràdjà mar ngri got”? anhýrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

10

Mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh'ã ujarēnh. Idja 13.20; Ped k 5.4

¹ Ne kam mrykĩ'ãtomti'ã memã ajarēn õ me ja'ã mrykĩ'ãtomti jakren memã kum,

—Be, õ kôkayrkam mrykĩ'ãtomti ar bakam nhym me ngjêx prãmkam me kwý ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kôkayr nhibũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhym me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nàr, “Mebê mýjjao prõt djwýnh”, ane. Mrāmri ne ba me amã ja jarēnhkumrēx.

² Nhym be, me kute katàt ajkwa krekrekôt ngjêxjabê ne õ mryo ba djwýnhkumrēx.

³ Nhym 'ã ijê djà nêje ku'ê djwýnh arým o ba djwýnhmã 'ã ijê djà'ã kurê nhym arým wangij. Ne kam mrymã kabēn nhym arým amim kabēn ma. Kute apýnh mrymã idji jarēnh djàri aben totokmã mrymã arẽ nhym arým kute apýnh aminhidji jarēnh mar kôt bõm rôròk. Bõm rôròk nhym o ba djwýnh arým kapôtmã mryo apôx.

⁴ Mryo apôx ne arým mry kukãm mrã nhym mry arým kôt ba. Kute amim o ba djwýnh kabēn markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwýnh kôt ane.

⁵ Nhym be, atemã me bajtem mry'ýr bõx ne te mrymã kabēn nhym kôt ba kêt ne tu mã kubê prõt ne. Kute amim me bajtem kabēn mar kêt-kam amijã no tỳx ne tu mã kubê prõt ne. Mrāmri ne ba me amã ja jarēnhkumrēx, ane.

6 Be, mrykĩ'átomti'ã ujarēnhja ne Jeju kute amikabēn kukràdjà'ã akre nhym me mrybit man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mỳj'ã ujarēnh kute amijakre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

7-9 Nhym ajte memã kum,

—Mrãmri ije mrykĩ'átomti nhõ kôkayrkôt ajkwa krekre pydji pyræk. Ga, mryo ba djwýnh kute ajkwa krekrekôt mryo ngjêxja pumũ. Nhym kôkayr tỳx arým kute mỳjja djàkrêbê mry pytâr nhym umar mexja pumũ. Badjwý ije ajkwa krekre pydjimãn prábê dja me tu amim imarkumrêx ba arým axwebê me utà. Nhym kam me arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'òkôt ne me tĩn kêtumrêx. Dja me tu amim bajbit imarkumrêx ba arým me utà.

Ga, mryo ba djwýnh kute kôkayr kurũm mryo apôxja pumũ. Nhym mry àkur ban ajte akubyn ngjêxja pumũ. Badjwý dja ba me utàro iba nhym me ikôt umar mex ne ar ba.

Nhym be, amrêbê ibôx kêttri ne me kwý Metĩndjwýnh'ã 'êx ne memã kum, “Metĩndjwýnh ne imã arê ba kukwakam amã kabēn jarēho iba”, ane. Me Metĩndjwýnh'ã 'êxja kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwýr inhõ me jao akêxmãn te meo ane nhym me kute me kabēn mar kêt.

10 Be, me àkĩnhĩ ne me kute mryo àkĩnh ne par kadjy bôx. Nhym be, kati. Ba ne ba atemã. Me tĩnkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bôx.

11 Ije me kute mrykĩ'átomtio ba djwýnh mex pyræk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utâr kadjy ty.

12 Nhym be, me mrykam àpênh djwýnh ne me atemã. Gêdja rop'õ mry'ýr bôx nhym arým tĩn prãmje tu mry kangan prôt ne. Kubê õ mry djwýnh kêtka ne tu mry kangan mã prôt ne. Nhym rop arým mryo rôrôk nhym mry abenbê ajmã.

13 Me mrykam àpênh djwýnh kute pi'ók kaprĩbit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhym kam rop bôx nhym kum mry jabê kêtka arým mry kangan prôt ne.

14-15 Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyræk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhõ me jadjwý ije ã me maro ane. Nhym inhõ me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utâr kadjy ty.

16 Djãm kôkayr jakambit inhõ krit? Kati. Onĩj inhõ krit rã'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabēn ma. Dja ba inhõ me jamê me wãdjwýo aben pydji. Kam arým inhõ me kunĩo iba.

17 Be, mýkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabēn kôt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itĩn kadjy dja ba ty.

18 Djãm me ta dja me ibĩ? Kati. Ba dja ba amikabēnkôt tyn kam amikabēnkôt akubyn itĩn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itĩn'ã imã karõ, ane.

19 Nãm Jeju memã ane nhym kam mebê idjaer rũnh ajte kabēno aben japanho dja.

20 Me krãptĩ ja ne me arĩk memã kum,

—Be, me karõ punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabēn kajgo krãptĩ jarēnhja pumũ. Mýkam ne ga me kabēn maro dja? ane.

21 Nhym me kwý ja ne memã kum,

—Nhym bê ne me karõ punu kute o ba nhym ã kabēn kute anhýr. Be, kati. Kabēn mexkumrêx. Djãm me karõ punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rũnh kum kurê'ã ujarēnh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

22 Be, krĩrãx bê Djeruxarêkam, me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akatikam, arým na nhõ mytyrwýkam, Jeju me'ýr tēn bôx ne arým Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metĩndjwýnhmã kikreti ny nhípêx mar kadjy ne me krãptĩ akati jakam aben pydji.

23 Jeju kikreti bu'ã kikre kre kēnhkam ar mrã. Kikre kre kēnhjamã ne me kum, “Xaromão nhõ”, ane.

24 Nām kam ar mrā nhyṁ mebé idjaer rūnh arým omūn kam kum ipôk ne kum,

—Aje. Ga mrāmri abê me inhô Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imā ami-jarēnho amirítkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

25 Nhyṁ Jeju memā kum,

—E kum arým ne ba me amā amijo amirít ga me aje amim imar kêt. Ibām kukwakam ije apýnh mýjja pumūnh kêt nhípêx djari. Tām ne kute me amā ijo amirít mexkumrêx ga me aje amim imar kêt.

26 Be, me abê inhô krit kêt kam ne ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amā ja jarê ga me arým ama.

27 Inhô krit ar kute amim ikabēn mar. Badjwý ije inhô krit ar mar nhyṁ ar mā ikôt ar amijo ba.

28 Dja ba memā tīn jadjà nhyṁ me Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ne me biknor tokry djākam biknor kêt kumrêx. Ba mā meo iba nhyṁ me'ô kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikô rēnh prām kêt.

29 Ibām kute ikôt me kamēnhja ne týxo kute me kunī jakrenh. Tām ne mā meo ba nhyṁ me'ô kute kubê me pa 'amýnh ne kubê me ikô rēnh prām kêt.

30 Ibāmmē ro'ā ne bar itipdjīn ar iba. Nām ā memā ane.

31 Nhyṁ mebé idjaer rūnh ajte kadjy kēn jamý. Kute o titik ne bīnmā kēn jamý.

32 Nhyṁ memā kum,

—Ibām kukwakam ne ba mýjja mex krāptī nhípêx ne me amā o amirít ga me omū. Nhýnh idjāpēnh mexja pānh dja ga me kēno ititik ne ibī? ane.

33 Nhyṁ me kum,

—Djām adjāpēnh mex pānh ne ba me ije kēno atitik ne abīnmā? Kati. Metīndjwýnh ne ga arým aprý. Abê pykakam me'ôkam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metīndjwýnh Kra ne amijo Metīndjwýnh pyrāk. Aje Metīndjwýnh raxo amiptarkam ne ba me arým Metīndjwýnho ingyryk ne ije abīnmā, ane.

34 Nhyṁ amipānh memā kum,

—Tô nhýnh ne ba aprý? Be, kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ne me bakukāmāremā Metīndjwýnh kabēn jarēn memā kum,

“Nā bām memā kum, ‘Me abê metīndjwýnh’, ane.”

Nām ā me bakukāmāremā anen arým 'ā pi'ôk no'ôk ne.

35 Metīndjwýnh kabēn ne ga me te akabēno aje o adjāpanhmā. Ga, Metīndjwýnh ta kute memā kum, “Me abê metīndjwýnh”, anhyrja pumū.

36 Metīndjwýnh ta ne imā idjāpēnh djā jarēn pykamā ijano ba kabēn kôt amrē tēn bôx. Djori kam ibê Metīndjwýnh Kra kêt? Kati, ibê Metīndjwýnh Krakumrêx. Djori kam ba aprý. Arkati.

37 Ne ba ren Ibām djāpēnh o idjāpēnh kêt ga ren me aje katāt imā ikajgo jarēnhkumrêx.

38 Nhyṁ be, kati. Mrāmri Ibām djāpēnh o idjāpēnhkumrêx. Kam ga me ren amim idjāpēnhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjāpēnhbit man ren Ibām djāpēnh o idjāpēnhja man ren arým kam ima. Ibāmmē ne bar itipdjīn ar iba ga me ren kam arým ama, ane.

39 Nām memā ane nhyṁ me arým kute pa 'amýnhmā te o ane nhyṁ mā mebé katon tē.

40 Ne kam arým mā ngô raxbê Djodāo nhijukri tē. Tē:n arým Djuão kute ngômā me angjēnhmo krax djākam bôx ne arek kam ar ba.

41 Ar ba nhyṁ me krāptī 'ýr bôx ne abenmā kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmā kator kadjy kute mýjja pumūnh kêt'ô nhípêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrāmri katāt me'ôja kukām 'ā ujarēnhkumrêx. Nhyṁ kam arým kute kukām 'ā ujarēnh kôt prīne kôt amijo bakumrêx, ane.

42 Nhyṁ kam me krāptī pyka jakam tu amim Jeju markumrêx.

11

Kute akubyn Radjaruo tīn.

¹ Be, me'õ nhidjibê Radjaru ne arým kanê bĩno mõ. Kanikwýnh ne ar amãnhkrut. Ar idjibê ne Marijmẽ Mata ar. Ne ar kunĩ krĩbê Betanhakam ũrkwã.

² Marij ja kute Bẽnjadjwýr djwýnh par'ã me kudjý djà kangô kapĩ. 'Ã me tyk kadjy kudjý djà kangô kapĩn kam kute amikĩo 'ã kangô ngrà tãm.

³ Nãm kamy Radjaru arým kanê bĩno mõ: nhym kanikwýnh ar arým Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr me'õ jano. Onĩj. Nhym arým 'ýr tẽ:n 'ýr bõx ne arým kum arẽn kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, onĩj amã anhõbikwa jabêja arým kanê: nhym kanikwýnh ar amã arẽ, ane.

⁴ Nhym Jeju arým kuman kum,

—Djãm tu tyk rã'ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kãjkwakam Metĩndjwýnh raxmã katon ba ibê Metĩndjwýnh Kra iraxmã kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane.

⁵ Be, Matamẽ kanikwýnhmẽ Radjarumẽ ne Jeju kum ar abê.

⁶ Nãm Jeju kabẽn man kam tu arek ýr djakam nhỹ nhym 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁷ Nhym kam kõt ba djwýnhmã kum,
—Gwaj on pykabê Djudêjamã tẽ, ane.

⁸ Nhym ar kum,

—E kum, ujarẽn djwýnh, wãkam ajbir mebê idjaer rũnh kute kẽnõ atitik ne abĩnmã ga ajte 'ýr atẽmmã, ane.

⁹ Nhym Jeju arkum,

—Djãm arngro pydjikam kãxdjãkênh pa ipõkbê 12bit. Nã tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhym mýjja'õ me par tok? Kati. Arngrokam ne mýjja amirĩt nhym me omũn aà'ã mrã.

¹⁰ Nhym be, akamãtkambit ne me ba punu, arĩk rõrõk ba, me nokrekam irã kêt kam, ane. Me kute o tým ne bĩn kêttri tẽmbê kute apênh inomã mẽnãmã ne amijã arngro jakreo tẽn me kute o tým ne bĩn'ã akamãt jakre.

¹¹ Nãm arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhõbikwa Radjaru arým õto nõ. Arým ba ije tokmã ne ba 'ýr tẽ, ane.

¹² Nhym ar kum,

—Dja õto nõrkam akubyn mex, ane.

¹³ Be, djãm mrãmri õtkumrêx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arým tyk'ã ne arkum ane. Nhym ar arĩk amim,

—Be, õtkam tyk djà kêt'ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴ Nhym kam arkum arẽnho amirĩtkumrêx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arým ty.

¹⁵ Wãkam idjãm kêt nhym arým ty. Kam idjãm kêt kam ar akadjy ikĩnh. Jakam dja gwaj wãkam tẽn bõx gar arým mýjja pumũn arým tu amim imarkumrêx. Ar akadjy ne ikĩnh. Aj gwaj on 'ýr, ane.

¹⁶ Nhym kam Jejukõt ba djwýnh 'õ nhidjibê Tõme Djidjimuja kõt ba djwýnh 'õdjwýmã kum,

—Gwaj on badjwý kõt ty, ane.

¹⁷ Nhym kam Jeju ar arým 'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

Nhym me arým kum arẽn kum,

—Be, arým ne ty ba me adjã. Nhym arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bõx, ane.

¹⁸ Be, krĩbê Betanhãmẽ krĩraxbê Djeruxarêmẽ ne aben jatãri. Abenwýr pry'ã akrebê kiometu amãnhkrut ne ikjêkêtbit.

¹⁹ Kam ne mebê idjaer krãptĩ Matamẽ Marij ar'ýr bõx. Ar kamy arým tykkam me kute ar kaprĩ, ar mýr, ar amakbê arkum kabẽnãmã ar'ýr bõx.

²⁰ Nhym Jeju ar bõx 'ýr nhym me'õ arým Matamã arẽ. Nhym kãjmã djan ate kutã tẽ. Nhym be, Marij arek nhỹ.

²¹ Mata Jeju kutã tẽn arým kajpan kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhym ren ikamy tyk kêt kumrêx.

²² Gêdja ga mýjja'õo Metĩndjwýnhmã a'uw nhym arým akabẽn man prĩne akabẽn kõt ipêx ne. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

²³ —Dja atõ akubyn tĩn, ane.

Nhym kum,

²⁴ —Nã, me kunĩ kute aminhinomã amimẽn djã nhõ akatikam dja me tyk akubyn tĩn. Nhym mekõt dja

ikamy akubyn tîn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

²⁵ –E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tîn djwýnh ne ije memã tîn jangjênh djwýnh. Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me tîn ne. Dja te tyn Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

²⁶ Nhym me tîn ne ar ba kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me Metĩndjwýnhkôt tîn ne tyk kêtumrêx. Djã ne ga tu amim ikabênja markumrêx? ane.

Nhym kum,

²⁷ –Nã, Bẽnjadjwýr djwýnh, abê Kritukumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh ajã me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx. Me bakukãmãre kute amrêbê: memã kum, “Gêdja ĩ Metĩndjwýnh Kra pykamã bõx”, anhýr kôt ga arým bõx ne kam abê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

²⁸ Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwýnh'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx ne me kãxã kum,

–Arým ne memã ujarênh djwýnh bõx ne amã kabên.

²⁹ Nãm kum ane nhym kãjmã djan amibêx ne 'ýr tẽ.

³⁰ Be, kraxje Jeju krĩmã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djãkam arek dja.

³¹ Nhym Marij kãjmã djan amibêx ne tẽ nhym kikrekam mebê idjaer kute ar kapribê arkum kabêno ãmja arým abenmã kum,

–Be, ar mýrmã ne ar kênkre'ýr tẽ, ane. Nãm me anen arým kôt tẽ.

³² Nhym be, Marij Jeju'ýr tẽ nhym arek kam dja nhym arým 'ýr bõx. Ne omũn arým kõnkrão nhýn kum,

–Bẽnjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam ar aba nhym ren ikamy tyk kêtumrêx, ane.

³³ Nãm mýro nhý nhym kôt mebê idjaer mõrja kôt mýro dja. Nhym Jeju me omũn arým rerekren tik ngyo dja.

³⁴ Ne kam memã kum,

–Nhýnh ne ga me adjã? ane.

Nhym me kum,

–Bẽnjadjwýr djwýnh, amrê ar ikôt tẽn omũ, ane.

³⁵ Nhym Jeju arým muw.

³⁶ Nhym mebê idjaer abenmã kum, –Be, kum abêkumrêx. Ga, arým mýrja pumũ, ane.

³⁷ Nhym me kwý abenmã kum,

–E kum, me no rãmã ne rĩt mex jangij. Nok ren Radjarudjwýo mex nhym ren tyk kêt ne, ane.

³⁸ Nhym kam Jeju 'ýr tik ngý tẽn arým kênkre'ýr bõx. Kênpotio ne me arým kênkre'ã ijê.

³⁹ Nãm kênkre'ýr bõx ne memã kum, “Me 'ã kênpoti kaba”, ane.

Nhym tyk kanikwýnh Mataja kum,

–Ô kum arým kro:. Tyk'ã arým akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx, ane.

⁴⁰ Nhym Jeju kum,

–Ë, arým ne ba amã, “Dja ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým Metĩndjwýnh raxmã akato”, ane.

⁴¹ Nhym me arým kênkre'ã jãm kênpoti dja. Nhym Jeju kãjmã krãn kãjkwa jabên Bãmmã kum,

–Djũnwã. Ga ne ga arým aje ikabên mar. Kam ikĩnhkumrêx.

⁴² Amã ikabên kunĩkôt ne ga arým aje ikabên mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabênkôt kute imar kadjy ne ba amã ikabên. Dja me tu amim imarkumrêx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh kute anorkumrêx”, anhýro ba. Ja kadjy ne ba amã ikabên, ane.

⁴³ Nãm anen arým kãj bê kabên ne kum, “Radjaru, amrê akato”, ane.

⁴⁴ Nhym arým me aêrbê akubyn tîn ne kato. Arým tu tykkumrêx ne jakam arým akubyn tîn ne kato. Prĩne kubêkào ikramê par'ã kupu rã'ãn kato. Kubêkào nokre kupu rã'ãn kato.

Nhym Jeju memã kum,

–Me 'ã kubêkà bõ gê tẽ, ane.

*Me kute bĩn kadjy kute o aben mar.
Mat 12.14; Ruk 6.11*

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tîn nhym mebê idjaer omũ nhym arým kwý krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Marijkôt me mõrja tu amim markumrêx.

⁴⁶ Nhyim me kwỳ ja arỳm amũ mebê pardjêu'ỳr mõn memã Jeju jarê.

⁴⁷ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebê pardjêu arỳm me rũho akuprõ. Nhyim kam me abenmã kum,

—Be, mỳjja pumũnh kêt kwỳ rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptĩo mex ne akubyn me tyko tĩn. Mỳj dja gu me nê?

⁴⁸ Dja gu me amitõ nhyim me kunĩ arỳm tu amim markumrêx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhyim krĩraxbê Rômakam me õ me ja arỳm me bawỳr prõt ne pyka mẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretio amràn aben bê me babê idjaer kunĩ ngrà, ane.

⁴⁹ Nhyim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxbê Kajbajja ne amexja tãm kam memã nhỹ. Kajbaj memã kum,

—E kum, me aje mỳjja mar kêt.

⁵⁰ Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangràn kêt gu me arỳm badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

⁵¹ Be, djãm Kajbaj ta ne amikabên jarê? Kati. Metĩndjwỳnh kukwakam ne kabên jarê. Amexja tãm kam ne kubê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax. Bẽnjadjwỳr rax ne Metĩndjwỳnh mar djwỳnh kunĩmã nhỹ. Kunĩmã ỳrkam ne arỳm memã Metĩndjwỳnh kabên jarê. Kute memã Jeju mebê idjaer kunĩ pãnh tyk jarênhkam ne memã Metĩndjwỳnh kabên jarê.

⁵² Be, djãm mebê idjaerbit pãnh dja ty? Kati. Metĩndjwỳnh kraja amrêbê abenbê me bimàn. Apỳnh me bajtem ba djakam me bimàn. Jeju kute amikôt me jao aben pydjimã. Me jadjwỳ pãnh dja ty. 'Ã ne Kajbaj kute Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênhja.

⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bĩn kadjy kute aben kabên marmo krax djà ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tĩn nhõ akati jakam.

⁵⁴ Nhyim kam Jeju kute ja nhijukri mebê idjaer rũnhmã amijo amirĩto ba

kêt. Kapôt kukrit nokà'ã ar bamã ne arỳm tẽ. Kam ne arỳm krĩbê Epraĩmã tẽn bõx ne kôt ba djwỳnhmẽ ro'ã kam ar ba.

⁵⁵ Nhyim kam mebê idjaer kute aben pydji djà 'ỳr. Me kute me kukãmãre nhirõbê mrãnhja mar kadjy arỳm õ akati 'ỳr. Kam ne me krãptĩ: kadjy krĩraxbê Djeruxarê'ỳr àbir mõ. Me kute Mõjdjê kukràdjà kôt Metĩndjwỳnhmã amijaxwe jarênhmã ne me mõ.

⁵⁶ Ne kam arỳm bõxo dja nhyim me rũnh arỳm Jeju jabej. Ne Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati kadjy mekôt bõxmã? Djã ne ga me ajõ ama? ane.

⁵⁷ Be, arỳm me kute Jeju'ã memã karõ. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebê pardjêumẽ ne me arỳm 'ã memã karõn memã kum,

—Dja ga me ajõ Jeju pumũn me imã arê ba me pa 'amỳ, ane.

12

Marij kute par'ã kangô pãnh rax kapĩn.

Mat 26.6; Mak 14.3

¹ Me Djeruxarêkam Jeju jabej nhyim arỳm ajte krĩbê Betanhakam bõx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrêbê ne ty nhyim Jeju 'ỳr bõx ne akubyn o tĩn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bõx. Nhyim amũ Djeruxarêkam Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akati bõx 'ỳr. Dja akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx nhyim arỳm akati bõx.

² Nãm Jeju Betanhakam bõx nhyim arỳm amykry. Nhyim Mata ar arỳm kum õ kwỳ krên djà nhipêx. Ipêx nhyim Jeju ar krêno nhỹ. Mata ne arkum õ kwỳ krên djà nhõro dja. Radjarumẽ ro'ã ne ar àkuro nhỹ.

³ Àkuro nhỹ nhyim Marij arỳm me kudjỳ djà kangô ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjỳ djà. Kangô nhidjibê ne nadu. Utĩ'ã akrekam ne kubê kiru kute o katê 'ỳr ne kam pãnh

raxkumrêx. Nãm ar àkuro nhỹ nhym Marij arým kangôja byn Jeju par'ã kapĩ. 'Ã kapĩ ne amikĩo arým par'ã kangô kwý ngrà. Nhym kam arým amũ kikre krekôt kudjý prôt ne.

⁴ Nhym Djuda Ikadji. Ximão kute ir ja. Jejukôt ba djwýnhja. Tãmja dja kurê djwýnhmã Jeju kanga.

⁵ Marij Jeju par'ã kangô kapĩ nhym Djuda arkum,

—Je tô, mýkam ne arým kangô mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangô ngãn ren pãnh pi'òk kaprĩ kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju kubê 300 ne ren abyn kam ren me õ mýjja kêt mã angrà, ane.

⁶ Be, djãm Djuda kum me bikênh kaprĩkam ne ã arkum ane? Kati. Àkĩnhĩkam. Kubê ar õ pi'òk kaprĩo ba djwýnhkam. Ne kam ta amim kwýo àkĩho ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhym Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mýj kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhym me arým ijadjà. Kute ijã kangô kapĩnkam dja ba ikudjý nhym me ijadjà. Ja kadjy ne amim kangô dji.

⁸ Ar aje memã mýjja nhõrmã wãnh ne me õ mýjja kêt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arým memã mýjja ngã. Badjwý. Djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhym kam mebê idjaer krãptĩ arým kuman 'ýr bõx. Djãm me kute Jeju-bit pumũnhmã ne me 'ýr bõx? Kati. Radjarudjwý. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tĩnkam ne me kute adjwýnhdjwý pumũnhmã 'ýr bõx.

¹⁰ Nhym be, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bĩnmã 'ã aben maro nhỹ.

¹¹ Be, mýkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkôt mebê idjaer krãptĩ arým omũn tu amim Jeju markumrêx. Nhym kam me kute omũnh kêt kadjy ar kute Radjarudjwý bĩnmã. Nhym Jeju Betanhakam ar ba nhym kam

'ã akati. 'Ã akati nhym Jeju amũ Djeruxarẽ'ýr tẽ.

Jeju rax ne Djeruxarẽmã àr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhym kam me Djeruxarẽkam kukãm abenmã kum,

—Arým Jeju bõx 'ýr. Arým Jeju bõx 'ýr, ane. Me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati kadjy bõxja ne me ã abenmã ane.

¹³ Ne kam mõn bõ kwý nhikê. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutã mõ. Ne kãj bê abenmã Jeju mexo àkjêr mõn mã memã kum,

—Jejubê ne me banhõ bẽnjadjwýr rax. ãm mexkumrêx. Kam me bakĩ:nhkumrêx. Gê on me bapytà. Gê Bẽnjadjwýr djwýnh o kĩnh rax. Kukwakam ne arým me bakadjy bõx. ãm mexkumrêx. Me babê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax ne arým bõx, ane.

¹⁴ Me kute o anhýr kêttri ne Jeju mry'ã nhỹ. Nãm mry'ã krĩ jabatãnh nyremã katon 'ã nhỹ. Amrêbê: ne me Metĩndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã ja jarên memã kum,

¹⁵ “È krĩraxbê Xijãokam me ja, kwãrĩk wãnh me atĩn prãm kêt.

Ota, me anhõ bẽnjadjwýr rax bõxmã.

Dja mry'ã krĩ jabatãnh nyre'ã nhỹn me awýr bõx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djõ'ã arênho mõ:n arênho mõr tãmtã tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bõx. Jeju mry'ã nhỹn arým Djeruxarẽ'ýr bõxmã tẽmkumrêx. Djeruxarẽ nhidji nhikjêbê ne Xijão.

¹⁶ Nãm 'ýr tẽ nhym me o àkjêr mõ. Nhym kôt ba djwýnh ar kute omũnh totokbê amim,

—Je tô, mýj'ã ne me kute Jejuo àkjêrja? anen mar kêt ne. Arým Jeju àbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'òk kôt amijo tẽn arým kuma. Be, pi'òkkam me kute Jejuo anhýrmã kôt ne me arým jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutã me mõrja ne me amrêbê Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkôt omũ. Kute kum kabẽn nhym

kēnkre kurūm katorkôt ne me omū. Ne kam amū memā 'ã ajarē.

¹⁸ Nhyim me krāptī arým kute akubyn o tñja man kam arým adjwýnhdjwý mekôt Jeju kutā mōn kajpa.

¹⁹ Me krāptī: Jeju kutā mōn kajpa. Nhyim kam mebê pardjêu arým abenmā kum,

—Be ga, pyka kunīkôt me kunī arým kute 'yr amijo akēxja pumū. Me baje te: mebê Jeju pyma nhyim me mā kum kñhja pumū, ane.

Amikukām amityk'ã ujarēnh.

Mak 8.34

²⁰ Nhyim kam me bajtembê kreguja kwý ne me me krāptī kôt ar ba. Me kute mekôt me kute aben pydji djā nhō akatikam Metīndjwýnhmā rax jarēnh kadjy ne me bōx ne mekôt ar ba.

²¹ Ne kam arým Piripi'yr bōx ne kum, “Ba me Jeju pumū”, ane. Piripi ne pykabê Garrêjakam krīraxbê Bexadakam abatānh djā.

²² Me kum ane nhyim amū ãngre'yr bōx ne kum arē. Nhyim kam ar ro'ã Jeju'yr tēn kum arē.

²³ Nhyim Jeju arkum,

—Be, arým ityk'ã akati bōx 'yr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itñ. Ne kam arým ira:xkumrēx ne ipyma:.

²⁴ Ga, me kute bāygogo 'y krekam arým tyk pyrāk. Djām mrāmri ne arým ty? Kati. Ga, 'y ingrôt ne abatānh nhyim arým 'ã ô kumexja pumū. Ne ren me 'y kre kêt nhyim ren 'y kajgo rā'ãn àptār kêtumrēx. Ba ije bāygogo 'y pyrāk. Badjwý dja ba ty nhyim me arým ijadjà. Nhyim kam ityk djô'ã arým me krāptī tñ. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx.

²⁵ Be, me arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimarja dja me arým tyn akuno. Nār me kadjy kute amimar kêtja, arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar kêtja dja Metīndjwýnh me utā nhyim me arým kôt tñ ne ar ba rā'ã: rā'ã ne.

²⁶ Be, me imā àpēnhja gē me mā ikôt amijo bakumrēx. Kam dja ba nhī'ãm ar iba nhyim inhō àpēnh arek ikôt ar

ba. Dja imā apē nhyim Ibām arým kàjmā kum rax kamē, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

—Be, arým idjumar punu iwýr bōx. Be, mýj dja ba nē? Djām ije kum, “Djūnwā, arým itokry'ã myt bōx 'yr. Itokrybê ipytā”, anhyrmā? Kati. Ije itokry ja markumrēx kadjy ne ba arým tēn bōx. Nām ã arkum ane.

²⁸ Ne ajte Bāmmā kum,

—Djūnwā, jakam dja ga memā amiraxo amirīt gē me araxmā kato, ane.

Nhyim ar arým kàjkwa kurūm Bām kabēn ma nhyim kum,

—Arým ne ba memā iraxo amirīt. Dja ba ajte memā iraxo amirīt, ane.

²⁹ Nhyim ar bu'ã me ku'ê kwý arīk abenmā kum,

—E kum, na ne krikrit, ane.

Nhyim me kwý arīk abenmā kum,

—Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh'ō ne kum kabēn, ane.

³⁰ Nhyim Jeju memā kum,

—Djām ba ije kabēn mar kadjy ne kabēn kato? Kati. Me ga aje kabēn mar kadjy.

³¹ Be, jakam dja Metīndjwýnh me kunī axwemā kato. Me ĩ pýnhkôt me axwe djāri kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhō bēnjadjwýro apan kujaten kumē.

³² Dja me kýjrūm inhō ba arým amiwýr me kunīo akēx, ane.

³³ Píte'y'ã jēt'ã ne ã memā ane.

³⁴ Nhyim me kum,

—Nhyim bê ne me kute me inhō Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrēx bñmā. Kritu ne tyk kêtumrēxmā nhyim me me imā arē, Mōjdjê kukràdjā'ã pi'ók no'ók kôt ne me imā arē ba me kuma. Be, ga ne ga atemā. Aje me imā, “Ba ije amijo inhīja dja me kýjrūm inhō”, anhyr kôt ba me arým akajgo ma. Be, we aje amijo anhyjakam mýj me ajō ga nã? ane.

³⁵ Nhyim Jeju memā kum,

—Ga, akamāt kō tykkam me ba punuja pumū. Me kute amikukām mýjja pumūnh kêtka ne me ba punure. Ba ije memā pry kurwý djā pyrāk ne memā Metīndjwýnh

kabën jarënh nhym me arÿm tu amim markumrëx ne ba mexkumrëx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrëx ne ikabën kôt ar amijo aba. Nok ga ren kôt amijo aba kêt ne ren me axwe kôt ajaxwen arÿm aje ajte me akamàt kô tykkam ba punu pyræk.

³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrëx. Ne kam arÿm aje mrãmri ne pry kurwÿ djækôt me ba mex pyræk, ane. Nãm Jeju memã anen arÿm mã tën mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kêttri ne me nokrekam mÿjja krãptĩ nhipêx. Nãm te me punu krãptĩo mex nhym me kute amim mar kêtumrëx.

³⁸ Be, amrêbê: Metĩndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnhbê Idjaij kute me bakukãmãremã arënh kôt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum,

“Bënjadjwÿr djwÿnh, mÿj me'õ ne kute amim ar ikabën mar got?
Mÿj me'õ ne kute Bënjadjwÿr djwÿnh djàpênh pumũnhkam amim mar got?”

Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhym me arÿm aben djô'ã arënh mō:n arënh mōr tãmtã arÿm tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arÿm 'ÿr o bōx. Jeju te me punu krãptĩo mex nhym me me omũn amim Jeju mar kêtumrëx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arënh kôt ne me me omũn amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrëxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ta kute me nomê me amako bimràkkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metĩndjwÿnh ne mebê nomê amako amrà.
Nhym kam me te memã mÿjja jakre nhym me kukràdjã pumũnh kajgon mã omũnhkumrëx kêt.

Nhym me te memã mÿjja jarë nhym me mar kumrëx kêt ne. Mã kukràdjã'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwÿr amijo akêx kêt ba kam memã

axwe jarënh rã'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãm kam ne ã meo ane”, ane.

⁴¹ Idjaij ne Jeju mexo umakôt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarënh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwÿ kute tu amim markumrëx. Djãm me kwÿ ja kute memã amijo amirĩt? Djãm me kute memã kum,

—Arÿm ne ba tu amim Jeju markumrëx, anhÿro amijo amirĩt? Kati. Mebê pardjêu kabën pymaje ne me kute memã amijarënh kêt. Be, mÿkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarënh kêt nhym me imã imex jarënh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarë nhym ren me arÿm imã ijaxwe jarënh me nêje bōm imê. Ne ren kam ajte me bikprōnh djækam me ro'ã ikrĩ kêt, anhÿro ba. Me kute amim anhÿrkam ne me kute memã amijarënh kêt ne. Djã ne Metĩndjwÿnhbit kute memã mex jarënhja me kum kĩnh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarënhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴ Nhym kam Jeju kàj bê memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrëxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwÿnh mar.

⁴⁵ Me aje ipumũnh o ne ga me aje ijanor djwÿnhdjwÿ pumũnh.

⁴⁶ Ga, me kute akamàt kô tykkam pry kurwÿ nhym pry arÿm amirĩtkumrëxja pumũ. Nhym me arÿm ba mexkumrëx. Badjwÿ ne ba memã Metĩndjwÿnh kabën jarë. Nhym me kwÿ ĩ pÿnhkôt kute tu amim kabën markumrëx ne kôt kute amijo baja ne me arÿm axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrëx. Ne ajte kute akamàt kô tykkam me ba punuja pyræk prãm kêtumrëx.

⁴⁷ Me ajõ aje ikabën mar kajgon amim imar kêt kam djãm on ije amã

ajaxwe pãnh jarēnhmã? Me anhĩ pÿnhkôt ajaxwe djari pãnh jarēnhmã? Djãm on pãnh atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pãnh jarēnh nhyim me pãnh tokrymã ne ba bôx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebê me utãrmã ne ba bôx.

⁴⁸ Be, me ajõ aje ikangan amim ikabēn mar kêt kam me'õ dja amã ajaxwe pãnh jarē. Me kunĩ kute aminhinomã amimēnh djà nhõ akatikam dja kàjkwakam Metĩndjwÿnh amã, “Aje amim Ikra mar kêt kam ajaxwekumrêx”, ane. Dja amã ane ga arÿm ajaxwe pãnh atokry.

⁴⁹ Mÿkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabēn ne ba me amã arê? Kati. Ibãm ne ikabēn'ã imã karõ ba arÿm me amã arê. Kam dja Ibãm ta amikabēno ngryk ne me ajõmã ajaxwe pãnh jarē.

⁵⁰ Ibãm ne imã, “Dja me tu amim amarkumrêx ne arÿm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Tãm ne ba ije markumrêx. Kam Ibãm kute imã kabēn jarēnh kôt ne ba memã arê. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku'õnh.

¹ Be, arÿm Metĩndjwÿnh me bakukãmãre nhirõbê mrãnh nhõ akati 'ÿr. Mebê idjaer kunĩ kute aben kajmã'ã me irõbê mrãnh djà mar kadjy aben pydji djà nhõ akati 'ÿr. Jeju arÿm kute pykakam mebê àbir 'ÿr. Bãm'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne arÿm kute mar. Arÿm ne kum pykakam õ me ja jabê:. Nhyim te me amakkre kêt arÿm kute bĩn 'ÿr nhyim kum õ me abê rã'ã.

² Arÿm ar kute õ kwÿ krēn parkam nhyim Djuda kute Jeju kanga 'ÿr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne Ikadji. Nãm kute kurê djwÿnhmã kanga 'ÿr. Xatanaj ne 'ã kum apnê nhyim kute memã kanga 'ÿr.

³ Bãm arÿm kute Jejumã õ mÿjja kunĩ kanga nhyim arÿm Bãmbe Metĩndjwÿnh kurũm rwÿk ne kam akubyn 'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne Jeju arÿm kute mar.

⁴ Nãm kuman kam kàjmã dja. Ar õ kwÿ krēn parkam kàjmã djan õ kubêkà krākào pôx ne adjuw. Ne me'ã ngõ ngrà djà byn arÿm o amikrax kupu.

⁵ Ne kam arÿm ngõnh purortikam ngõ run kam arÿm kôt ba djwÿnh par ku'õnhmo krax. Ar par ku'õnhõ tē:n mã me'ã ngõ ngrà djào ar par'ã ngõ ngrà. O amikrax kupu rã'ãn o ar par'ã ngõ ngrà.

⁶ Nãm ar par ku'õnhõ tē:n kam arÿm Ximão Pedru'ÿr bôx. Nhyim kum, —Je, djãm ba dja ga ipar ku'õ? ane.

⁷ Nhyim Jeju kum, —Jakam aje idjapēnh mar kêt. Dja ba ã amã arê ga ama, ane.

⁸ Nhyim kum, —Be kati. Aje ipar ku'õnh prãm kêt kumrêx, ane.

Nhyim kum, —Dja ba apar ku'õnh kêt ga arÿm ikôt aba kêt, ane.

⁹ Nhyim kum, —Bēnjadjwÿr djwÿnh. Djãm iparbit? Inhikramē ikrãdjwÿ dja ga ku'õ, ane.

¹⁰ Nhyim kum, —Be, gar arÿm adjwÿrkam arÿm ar anhĩ mex ba kam ije ar aparbit ku'õnhmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

—Be, arÿm ar amex. Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne ga amex kêt, ane.

¹¹ Arÿm kute amikukãm kurê djwÿnhmã kanga djwÿnh markam ne arkum,

—Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arÿm ar par ku'õnh pan kam kà jangijn kam nhÿn arkum,

—Be, mÿkam ne ba ar apar ku'õ? Djã ne gar ama?

¹³ Bir, gar imã, “Ujarēnh djwÿnh, Bēnjadjwÿr djwÿnh”, anhÿro aba. Be, mrãmri ne gar imã arê. Ibê tãm.

¹⁴ Ibê ar anhõ Bēnjadjwÿr djwÿnh ne ibê ar anhõ ujarēnh djwÿnhkam ne ba arÿm amijo ingrin amijo ikatàm ne arÿm ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akatàmã ne ba apên arÿm ar apar ku'õ. Djãm ar ajõ aje, “Be, ba ne ba

irax. Ije me kajgomã idjâpênh prãm kêt”, anhÿrmã? Kati. Ar gadjwÿ aben par ku'õ.

¹⁵ Be, mÿj kadjy ne ba ar apar ku'õ? Bir, dja gar ipumÿn ikudjwa arÿm amijo angriren akâtãm ne abenmã apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'õ.

¹⁶ Imã adjâpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got?

¹⁷ Ar aje araxo ijakrenh kêt kam dja gar amijã ije ar apar ku'õnhja man ikudjwa amijo angriren amijo akâtãm ne abenmã apê. Dja gar amijo anen arÿm akÿnhkumrêx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ã ujarênh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djã ne ba ar akunĩmã ikabên jarê? Kati. Djãm ar akunĩ amex? Kati. Ije ar anhĩ pÿnhkôt amijo ar apytâr ba arÿm ije ar amar. Nhy m be, ar ajõ dja ga amã ikurê. Amrêbê: ije amikukãm arênh kôt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum, “Gwaj baro'ã badjàkur'õ dja kum ikurê”, ane.

Nã bãm ã memã ane nhy m me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhy m me aben djõ'ã arênh mõ:. Arênh mõr tãmtã tũ:mrãm arÿm iwÿr o bõx. Gwaj baro'ã badjàkur'õ dja kum ikurê.

¹⁹ Ar ajõ amã ikurê kêt ri ba arÿm pi'òkkam ar amã ikabên jarê.

Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar ajõ amã ikurê kôt arÿm omÿn kam arÿm akubyn amijo tèn pi'òkkam ikabênja ma. Anhÿr djwÿnhram ikabên ja ma. Ne kam arÿm amim, “Mrãmri kôt ne amikukãm arênhkumrêx. Jejubê ne Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane. Dja gar ã anen tu amim imarkumrêx.

²⁰ Be, godja ba amÿ me ano nhy m me me'ÿr bõx nhy m me arÿm amim me kabên man kam arÿm kôt badjwÿ amim ima. Ne kam arÿm kôt amim kute ijanor djwÿnhdjwÿ ma. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arÿm umar punure ne. Ne kam arkum arênh amirĩtkumrêx ne arkum,

—Be, mrãmri dja gar ajõ ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²² Nhy m kôt ba djwÿnh te kute marmã abenkam no tyn nhÿn amim, —Je tô, mÿj me'õ'ã ne ane? ane.

²³ Be, kôt ba djwÿnh'õ ne Jeju târi nhÿ. Jeju kum abêja.

²⁴ Nhy m Ximão Pedru jãnh nhÿn amÿ Jeju târi ÿrja'ÿr akêx ne ar aktã aben pumÿ. Ne kam kute ar 'õ jabej Jeju kukjêrmã Pedru kum inhuo Jeju jakre.

²⁵ Nhy m arÿm Jeju'ÿr ajkamên kum, —Bênjadjwÿr djwÿnh, nhy m nã? Ar imã arê bar kuma, ane.

²⁶ Nhy m kum,

—Dja ba õmrõmã djwÿ jadjàn amÿ kum kungã ga arÿm ar 'õ pumÿ, ane. Ne kam arÿm kum adjàn amÿ Djudamã kungã. Djuda nhidji 'õdjwÿbê ne Ikadji. Ximão 'õdjwÿ ne Djuda dji.

²⁷ Nãm kum kungã nhy m Xatanaj arÿm Djudamã wadjàn 'amÿnh tÿx ne. Nhy m kam Jeju arÿm kum, “Ajrã, amibêx”, ane.

²⁸ Nhy m kôt ba djwÿnh kute kabên mar kajgon mÿjja'ã Jeju kute kum kabên jarênhja ar kute mar kêt.

²⁹ Djudabê ne ar õ pi'òk kaprõ ba djwÿnh. Ne kam ar kwÿ arĩk amim,

—Bãrãm kute gwaj banhõ kwÿ krên djã'õ byrmã ne ano. Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy kute mÿjja byrmã ne ano. Nãr, kute me õ mÿjja kêt mã mÿjja kwÿ nhõrmã ne ano, ane.

³⁰ Nãm Jeju kum djwÿ ngã nhy m arÿm kubyn mã kadjy katon tẽ. Arÿm akamãtkam ne tẽ.

Pedru 'êxnhĩ kukãm kute kum arênh. Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

³¹ Djuda kato nhy m Jeju arÿm kôt ba djwÿnhmã kum,

—Ije amijo inhĩ ne ar ibaja dja me jakam arÿm iraxmã kato ba memã irax. Nhy m kam me arÿm ikõt kãkwakam Metĩndjwÿnh raxmã kato.

³² Nhy m kam arÿm memã ra:x ne uma:n kam arÿm amiraxo badjwÿ ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Akmere ar, gwaj baro'ã ar babaja arým kêt 'ÿr. Dja gar ijabej ar aban te idjãm djà'ÿr abôx prãmje. Nã bãm ã mebê idjaer rûnhmãdjwÿ ane. Ar gadjwÿ ba arým ã ar amã ane.

³⁴ Be, ba ar amã 'ã karõ. Ikabên ny ne ba ije ar amã arênhmã. Dja gar aman mã kôt amijo aba mex ne amã aben jabê. Kute imã ar ajabê pyrãk ã ar amã aben jabêo ane.

³⁵ Nhyim kam me kâtãm kunĩ arým ar ajã abenmã kum, “Be, Jejukôt ba djwÿnhkumrêx ne wã. Ga, arkum aben jabêwã pumũ.” Dja me ã ar ajã abenmã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁶ Nhyim Ximão Pedru kum,
–Bênjadjwÿr djwÿnh, jãm ne ga atêmmã? ane.

Nhyim kum,
–Bir, dja ba tẽ ga arým te on idjãm djà'ÿr ikôt atêm prãmje. Kam dja ga tûmrãm arým ikôt tẽ, ane.

³⁷ Nhyim Pedru arĩk kum,
–Bênjadjwÿr djwÿnh, mÿkam dja ba te on adjãm djà'ÿr akôt itêm prãmje? Dja me kum abĩn prãm ne ikumrêx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhyim kum,
–Djãm me kute akumrêx abĩn ne kam ibĩnmã got? Be, dja me ijo mõ, ga ôkrên'ãnh kãr kêtri amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne ijã memã kum, “Kati. Ije me'õwã pumũnh kêtumrêx”, ane. Nhyim arým ajã ôkrên'ãnh kã. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã kum ane.

14

Kute kôt ba djwÿnhmã tÿx jadjãr.

¹ Ne kam ajte arkum,

–Kwãrĩk wãnh ba ar akadjy tẽ gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx. Badjwÿ dja gar tu amim imarkumrêx.

² Onj Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptĩ. Djã ne ren kêt ba ren arým ar amã, “Kati, kêt”, ane. Nhyim be, kati. Mrãmri ne Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptĩkumrêx. Ba arým 'ÿr itêmmã. Dja ba 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne arým ar akutêp ar amã anhũrkwão mex.

³ Dja ba ar anhũrkwão mex kadjy tẽn kam akubyn ajte ar awÿr bôx. Ne kam arým mã amikôt ar adjan ar ajo tẽ. Be, mÿj kadjy? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadjy.

⁴ Be, idjãm djà gar arým ama. 'ÿr ipry gar arým ama. Kwãrĩk wãnh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarênh.

Kar 4.12

⁵ Nhyim Tôme arým kum,

–Jãm atêmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwÿ omũnh kêt. Mÿj dja bar nẽn kum ikato? ane.

⁶ Nhyim Jeju kum,

–Bir, ba mrãmri ije 'ÿr me pry pyrãk. Dja me tu amim imarkumrêx ba arým Ibãm'ÿr meo bôx. Bajbit ije memã katat ikabên jarênhkumrêx ne ije memã tĩn jangjênh nhyim me Ibãm kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'ÿr me o bôx kadjy me'õdjwÿ? Kati. Bajbit ne ba 'ÿr meo bôx.

⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrêx ne ren arým Ibãmdjwÿ ma. Be, arým ba ar amã arê gar arým aman omũ, ane.

⁸ Nhyim Piripi kum,

–Bênjadjwÿr djwÿnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arým ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhyim Jeju kum,

–E kum Piripi, djãm gormã ne ga ikôt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arým Ibãmdjwÿ pumũ. Mÿkam ne ga imã, “Ar imã Abãm jakre bar omũ”? ane.

¹⁰ Be, Ibãmmẽ ne bar itipdjĩn ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabên jarênhja ba ba ije arênh kêt. Djãm ba ne ba idjãpênh ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban àpênh ar ba.

¹¹ Be, Ibãmmẽ ne bar abenã itypdjĩn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrêx. Nãr idjãpênhkôt imã akaton tu amim imarkumrêx.

¹² Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx gêdja me idjãpênh o apê. Gêdja me àpêho ijakre. Be, mÿkam? Bir, arým Ibãm'ÿr itêmkam dja me àpêho ijakrenh mex ne. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

13 Dja gar amijo Metĩndjwýnhmã a'wý. Tu amim imarkumrêx ne kum amijo a'wý ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Be, mýj kadjy? Bir, dja ba kôt memã Ibãm ra:xo amirĩt. Ja kadjy dja ba ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

14 Ikukwakam dja gar kum mýjja kunĩo a'wý ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

*Arkum Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarênh.
Kar 2.2*

15 Gar mrãmri amã ijabê jabej mã ikabên man kôt ar amijo aba. Ije amrãnh mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba.

16 Dja ba kam arým ar ajo Ibãmmã a'uw nhym arým ar amã ajo kĩnh djwýnh 'õdjwý jano. Nhym kam arým arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne.

17 Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katãt memã ikabên jarênhkumrêx. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã dja Karõ janor kêt. Be, mýkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar kêt kam dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Arým aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

18 Djãm ije ar amã inhirer gar aje me 'uwtĩ pyrãk ne akaprĩn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrãmri ar awýr ibõxkumrêx.

19 Dja ijã akati ngrêre ba arým me kum ikĩnh kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itĩnkôt dja gar gadjwý atĩnkumrêx.

20 Kam dja gar amim, “Be, mrãmri ne Jeju Bãmmẽ tipdjın ar ba. Badjwý ne ba Jejumẽ itipdjın ar iba. Jejudjwý ne imẽ tipdjın ar ba.” Djã gãm ar ã amim ane.

21 Mýj me'õ ne mrãmri kum ijabêkumrêx? Bir, ba ne ba me kute katãt amijo ba'ã memã karõ. Dja me kam amim ikabên man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrãmri kum ijabêkumrêx. Dja me mrãmri kum ijabêkumrêx nhym Ibãmdjwý arým kum me abê. Badjwý dja ba imã me abên arým ikabêno memã

amijo amirĩt nhym me arým mrãmri imarkumrêx, ane.

22 Nhym Djuda 'õdjwý. Djãm Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'õdjwý Jejumã kum,

—Be, mýkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirĩt? Mýkam dja ga me kunĩmã amijo amirĩt kêt? ane.

23 Nhym Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabên man kôt ar amijo ba. Nhym kam Ibãm arým kum me abê bar kam arým me'ýr bõx ne ar meo iba.

24 Nhym be, me kum ijabê kêtja dja me ikabên mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amidjwýnhbit ma. Be, ije ar amã ikabên jarênh gar aje marja djãm ba ikabên? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kabên ne ja.

25 Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabên ja jarê.

26 Dja ba mã tẽ nhym ar ajo kĩnh djwýnh arým ar amã ikabên jarê. Metĩndjwýnh Karõja tãm dja arým ar amã arê. Ije amrêbê ar amã ikabên jarênh ja kunĩkôt dja ar amã arê. Kãjkwakam Ibãm dja ar amã Karõ jano nhym arým bõx ne ar amã ikabên jarê.

27 Itẽm tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikĩnh kêtja kabênkôt adjumar mexmã? Kati. Tãm ne kajgo. Ba ikabên kôt dja gar adjumar mex ne mrãmri adjumar mexkumrêx. Kwãrĩk wãnh amikukãm axwe adjumar ne atĩn prãm kêt.

28 Õbê ne ba arým ar amã, “Dja ba mã tẽn kam akubyn ajte ar awýr tẽn bõx”, ane. Ga ren ar mrãmri amã ijabêkumrêx ne ren akĩnhkumrêx. Ije ar amã Ibãm'ýr idjãbir jarênh ar aje markam ne gar ren akĩnhkumrêx. Be, mýkam? Bir, kãjkwakam Ibãm kute raxo ijakrenhkam.

29 Be, jakam ba arým ar amã arê. Idjãbir kêttri ba ar amã arê. Dja ba wabi gar kam ikabênja man arým tu amim imarkumrêx.

30 Jakam dja ba arým ar amã ikabên jarênh kwý ngri. Be, mýkam?

Bir, arým Xatanaj bôx 'yr. Me kum ikĩnh kêtja nhõ bēnjadjwyr iwyr bôx 'yr. Djām iwyr bôxkam kute ijo bamã? Arkati.

³¹ Dja ba Ibām kabēn kôt ar amijo iba. Ibām kute imã 'ã karõ kôt ar amijo iba nhym kam me kum ikĩnh kêtja arým ima. Dja me amim, “Mrāmri kum Bām jabêkumrêx”, ane. Tām dja me kuma. Kāj mā ar dja. Gwaj on 'yr. Nām Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

15

Kute amikukràdjà'ã akrô jakren 'ã ujarēnh.

¹ Ne kam apýnh akrô kukràdjà'ã ajarēn arkum,

—Be ga, atemã akrô djôja pumũ. Ba ne ba ije akrô bàri pyræk. Ibām ne kute akrôo djuw mex djwýnh pyræk. Ar ga ne gar aje akrô bàrikam apýnh pa pyræk.

² Ga, akrôo djuw mex djwýnh kute akrô pa kajgo rēnhja pumũ. Pakam ô kêt kam ne kurê. Ibāmdjwý kum me kute imar kajgo kĩnh kêt ne wānh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukaprĩ kêt ne axwe ar ba. Kute mrāmri ne akrô pakam ô kêt pyræk. Kam ne wānh me kanga. Ga, akrô pa kwýkam ôja pumũ. Nhym o djuw mex djwýnh kute 'ã ingrã kajgodjwý rēnh. Akrô pakam ôbit krãptĩ kadjy ne kurê. Ibāmdjwý kum me kute tu amim imarkumrêxja kĩnh. Ne kam arým mebê mýjja kajgo kunĩ kurê. Mýj kadjy? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mýjja kajgo mar kêt. Ne kam arým ukaprĩ:n katàt ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrêx pyræk. Ja kadjy ne mebê mýjja kajgo kunĩ kurê.

³ Be, ar aje akrô bàrikam apýnh pa pyræk. Arým ar amex. Ije ar amã ikabēn jarēnhkôt arým ar amex.

⁴ Dja gar arek ijamýnh týxkumrêx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêt kumrêx. Badjwý dja ba arek ar ajamýnh týxkumrêx. Djām akrô pa arek akrô bàri 'amýnh kêt kam ô got? Arkati. Ar gadjwý dja gar

ijamýnh kêt ne ijã adjukanga djām kam amex? Kati. Te amex prãmje kute akrô pakam ô kêt kam mex kêt pyræk.

⁵ Ba ije akrô bàri pyræk. Ar ga ne gar aje bàrikam apýnh pa pyræk. Dja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêt kumrêx. Ba badjwý dja ba arek ar ajamýnh týx. Kam dja gar katàt ar amijo aban adjukaprĩn amexkumrêx kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyræk. Djām aje amim imar kêt kam amex prãm got? Dja ga ijã adjukangan arým te amex prãmje.

⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhym Metĩndjwýnh arým wānh me kanga. Ga, akrô pa ate bàri'ã arij nhym o djuw mex djwýnh kute rēnh ne wānh rēnh nhym arým ngrãja pumũ. Nhym kam me kute o atom ne kuwykam rēnh nhym xêtja pumũ.

⁷ Gêdja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabēn mar týxkumrêx nhym kam Ibām arým akabēnkôt ã amã o ane. Dja gar amã mýjja kĩnh ne kum o a'uw nhym arým akabēnkôt ã amã o ane.

⁸ Dja gar amexkumrêx ne katàt ar amijo aban adjukaprĩ kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyræk. Nhym me amex ja pumũn arým Ibām raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arým abê ikôt aba djwýnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrāmri ne Ibām kum ijabê pyræk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'ã adjukanga kêt.

¹⁰ Gêdja gar mã ikabēnja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karõkam ikabēnja man kôt ar amijo aba. Ne kam arým ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. Ga, ije Ibām kabēn kôt amijo ibaja pumũ. Ba kam imã Ibām jabê'ã idjukanga kêt.

¹¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã ikabēn ja jarẽ? Bir, dja gar ikabēn man arým ikĩnh akĩnh. Akĩnh ne akĩnh rã'ãn akĩhtire.

12 Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karõ. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyrãk.

13 Djãm ije inhõbikwa kadjy itykkam imã inhõbikwa jabê ngri got? Imã abêo katàt me kunĩ jakre.

14 Dja ba ar amã katàt aje amijo aba'ã karõ gar ikabên man kunĩkõt ar amijo aba ba arým ar ajo inhõbikwakumrêx.

15 Djãm jakam ije ar amã, "Inhõ àpênh", anhÿrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhõ àpênhbit ba ren ar amã adjàpênh djàbit jarê gar ren jabit man ren kam aje ikabên kunĩ mar kêt. Nhym be, kati. Ibãm kute imã kabên jarênh ja ba arým ar amã kunĩ jarê. Ije ar amã Ibãm kabên kunĩ jarênhkam arým ije jakam ar amã, "Inhõbikwa", anhÿrmã.

16 Djãm ar ga ne gar amijo ipytà? Kati. Ba ne ba amijo ar apytàn arým ar adjàpênh djà'ã ar amã karõ. Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar katàt ar amijo aban adjukaprìkumrêx ne memã ijã adjujarênh mõi. Ne kam arým Metĩndjwÿnhmã amexkumrêx rã'ã. Kum amexkumrêx rã'ã ne arým aje mrãmri ne akrõ pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Ja kadjy ne ba adjàpênh djà'ã ar amã karõ. Mÿj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mÿjja'ã Ibãmmã a'uw nhym arým ã ar amã o ane. Ar aje kum arênh kõt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane.

17 Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karõ.

Me kum Metĩndjwÿnh kÿnh kêtja'ã ujarênh.

Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju k 3.13

18 Be, dja me kum Metĩndjwÿnh kÿnh kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama.

19 Ne ga ren ar me kum ikÿnh kêtja jaxwe kõt ajaxwe nhym ren me kum ar ajabê ne. Nhym be, kati. Me axwe kõt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytàn mebê amikõt ar apumjuw.

Kam ne me kum ikÿnh kêtja kum ar akurê.

20 Ba arým ar amã, "Ar abê inhõ àpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got"? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, "Kati. Dja me ijo bikênh kêt", anhÿro aba? Kati. Ikõt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhym be, me kwÿ kute amim ikabên mar kõt dja me amim ar akabëndjwÿ ma.

21 Be, mÿkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikõt ar abakam. Me kute ijanor djwÿnh mar kêtka dja me ar ajo ajkê.

22 Ne ba ren me'ÿr ibõx kêt ne ren memã ikabên jarênh kêt nhym Metĩndjwÿnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým ne ba me'ÿr bõx ne memã ikabên jarê nhym me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarênhkumrêx. Jakam dja me te Metĩndjwÿnhmã kum, "Kati. Ijaxwe kêt", anhÿrmã.

23 Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwÿ kurê.

24 Ne ba ren ije me nokrekam mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipêx kêt nhym ren me omũnh kêt nhym Metĩndjwÿnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým me kute omũnhkam ne me kum ikurên kum Ibãmdjwÿ kurê.

25 Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'òk no'òk ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum, "Ajmã ije meo kêtka ne me kum ikurê."

Nã bãm ã memã ane nhym me arým kukràdjakam 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam me aben djô'ã arênho mõi:n arênho mõi:r tãmtã arým iwÿr o bõx. Tũ:mràm iwÿr o bõx. Nhym me kamingrãnyre arým kum ikurê. Ajmã ije meo kêtka me kum ikurê.

26 Be, dja ba Ibãm 'ÿr wabin 'ÿr bõx ne arým ar amã ar ajo kÿnh djwÿnh jano, ar amã Metĩndjwÿnh Karõ jano. Ta dja katàt memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm kurũm dja tẽ. Dja ba ar amã ano nhym bõx. Ne kam kute ipumũnh kõt arým ar amã ijã ajarê.

27 Ar gadjwÿ gêdja gar ijã memã adjujarênh aba. Idjàpênh kraxkõt iro'ã

ar abakam aje ipumũnh kôt memã ijã adjujarẽnh aba.

16

¹ Ar aje ibê amijo akẽx kêt kadjy ne ba ar amã ikabẽn jarẽ.

² Me bikprõnh djakam dja me ar akangan me nêje bõm ar amẽ. Ne arĩk ar ajã amim, “Dja ba ar kupa nhym kôt Metĩndjwỹnh arỹm kum ikĩnhkumrẽx”, anen arỹm ar abĩ.

³ Me kute Ibãmmẽ ar imar kêt kam dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrẽbê ne ba ar amã ikabẽn ja jarẽnh tẽ? Kati. Gwaj baro'ã ar babari ne ije ar amã arẽnh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjãbir kutã ar amã arẽ. Dja ba wabi nhym me arỹm ar ajo bikẽnh ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabẽn jarẽnh ja'yr amijo bõx ne arỹm aman amim, “Be, mrãmri kute imã arẽnh kôt ne me arỹm jakam ã ijo bikẽnh bao ane”, ane.

Metĩndjwỹnh Karõ kute õ me jao bamã.

⁵ Jakam ba arỹm kute ijanor djwỹnh'yr idjãbirmã. Kam ne gar aje imã, “Jãm dja ga tẽ”? anhỹr kêt.

⁶ Be, mỳkam? Bir, ba ije ar amã idjãbir jarẽnh gar akaprĩ raxkam ne gar aje ikukjêr kêt.

⁷ Kwãrĩk wãnh ar akaprĩ kêt. Dja ba wabin arỹm ar amã ajo kĩnh djwỹnh 'õdjwỹ jano. Metĩndjwỹnh Karõ jano nhym ar awỹr bõx gar adjumar mexkumrẽx. Ba ren idjãbir kêt nhym ren Karõ ar awỹr bõx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjãbirkumrẽx ne ar awỹr anorkumrẽx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx.

⁸⁻¹¹ Mrãmri dja Metĩndjwỹnh Karõ pykakam bõxkumrẽx. Ne kam ta arỹm mã pykakam me axwemã kum, “Mrãmri ajaxwekumrẽx”, anhỹro ba. Nhym kam me arỹm kôt amijaxwe maro ba. Be, mỳkam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metĩndjwỹnh Karõ ta arỹm mã memã kum, “Jeju katãt kute amijo bakumrẽx”, anhỹro ba. Nhym kam me arỹm kôt ikatãtkumrẽx maro ba.

Be, mỳkam? Bir, Ibãm'yr idjãbir gar aje ipumũnh kêt kam dja me mrãmri ikatãtkumrẽx maro ba. Dja Metĩndjwỹnh Karõ ta arỹm mã memã kum, “Dja ga ajaxwe pãnh atokry”, ane. Nhym kam me arỹm kôt amimaro ba. Be, mỳkam? Bir, dja me kum ikĩnh kêt ja nhõ bẽnjadjwỹrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry. Dja me ja man arỹm amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokry mã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjã kumex jarẽnh prãmje. Ar aje ikukràdjã kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã.

¹³ Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja ã Metĩndjwỹnh Karõ bõx. Kute memã katãt kabẽn jarẽnhkumrẽxja bõx. Ne kam arỹm ar ajo ba gar ikabẽn katãt kunĩ ma. Djãm ta ne kute amikabẽn jarẽnhmã? Kati. Ba dja ba kum arẽ nhym arỹm ar amã kute ikabẽn marja jarẽ gar arỹm ama. Dja ar akukãm apỹnh mỳjja apõx djwỹnh rãm ar amã arẽ gar arỹm ama.

¹⁴ Ba dja ba kum ikabẽn jarẽ nhym kuman arỹm ar amã arẽ. Kute ar amã ikabẽn jarẽnhkam dja ijo rax gar arỹm ira:xmã akaton ama.

¹⁵ Be, ba Ibãm kabẽn o ikabẽnkam ne ba ar amã, “Ba dja ba Karõ mã ikabẽn jarẽ nhym kuman arỹm ar amã arẽ”, ane.

¹⁶ Arỹm itẽm 'yr. Dja ba tẽ gar arỹm ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar ajte ipumũ. Ibãm'yr idjãbir 'yr. Kam dja gar ajte ipumũ. Nãm ã Jeju kôt ba djwỹnhmã ane.

Ar'yr ar kĩnh djã bõx kadjy kute arkum arẽnh.

¹⁷ Nhym kôt ba djwỹnh kwỹ ar abenmã kum,

—Nãm gwaj bamã, “Arỹm itẽm 'yr. Dja ba tẽ gar arỹm ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar arỹm ajte ipumũ”, ane. Ne, “Ibãm'yr idjãbir 'yr. Kam dja gar ajte ipumũ”, ane. Be, mỳj'ã ne gwaj bamã ja jarẽ? ane.

¹⁸ Ne kam,

—Kute gwaj bamã, “Akati ngrêre”, anhÿrkam mÿj'ã ne kute gwaj bamã ja jarê? Gwaj te baje mar prãmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjêr prãmkôt ne Jeju arÿm ar kuma. Ne kam arkum,

—Djã ne gar bit aje ikukjêrmã? Ije ar amã, “Arÿm itêm 'ÿr. Dja ba tẽ gar arÿm ipumũnh kêt. Kam dja ijã akati ngrêre gar arÿm ajte ipumũ”, anhÿr. Ije ar amã anhÿrkam djã ne gar aje bit abej ikukjêrmã?

²⁰ Ba ar amã arẽ gar ama. Dja gar muw ne akaprĩ rax. Nhym be, me kum ikĩnh kêtja dja me kĩnh. Dja gar akaprĩ tẽn kam ĩ arÿm akĩnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²¹ Be, me nire kra àkam kaprĩre. Me kra bixadjwÿr 'ÿr nhym me kaprĩre. Ne kam me kra bixadjwÿrkam arÿm kaprĩo aknon mar kêt ne. Me kĩnhkam ne me arÿm kaprĩo akno.

²² Dja gar ã akaprĩn ajte akĩnho ane. Jakam gar akaprĩ. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja gwaj ajte aben pumũ gar akĩnhkumrêx. Nhym kam me arÿm te kute ar amã akaprĩ jadjãr prãmje.

²³ Gwaj baje ajte aben pumũnhkam dja gar imã adjà'wÿr prãm kêt. Ne kam ikukwakam Ibãm tamã mÿjjao a'uw nhym arÿm ã ar amã o ane. Mÿjja kunĩo ikukwakam kum adjà'wÿrja dja ã ar amã o ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibãmmã adjà'wÿr kêt rã'ã. Ikukwakam kum a'wÿ nhym arÿm ã ar amã o ane. Ar akĩnhtire kadjy dja ã ar amã o ane.

²⁵ Be, Ibãm kukràdjã'ã ne ba pykakam apÿnh mÿjja jakren ar amã arẽ nhym kukràdjã kwÿ ar abê bipdjur. Adjÿm, dja ba ĩ ar amã ã arênho anhÿr kêt. Dja ba ar amã Ibãm kukràdjã jarê nhym ar amã amirĩtkumrêx ne ar abê bipdjur kêt.

²⁶ Amrẽ akati mörjakam ije ar ajo Ibãmmã idjã'wÿr prãm kêt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhym arÿm ar ama.

²⁷ Be, mÿkam? Bir, ta kum ar ajabêkam. Ar amã ijabêkam ne ta kum ar ajabê. Ije ar amã, “Ta ne ijano

ba tẽ”, anhÿr gar aje tu amim ikabên markumrêxkam ne ta kum ar ajabê. Dja gar kum a'uw nhym ta arÿm ar ama.

²⁸ Ibãm kurũm ne ba amrẽ tẽn pykamã bôx. Dja ba jakam pyka kurũm Ibãm'ÿr tẽn arÿm 'ÿr bôx, ane.

²⁹ Nhym kôt ba djwÿnh kum,

—Be, jakam ne ga arÿm imã akabên jarênho amirĩtkumrêx. Aje akukràdjã'ã pykakam mÿjja'ã adjujarênhja jakre kêt. Ga tu akukràdjã jarênho amirĩtkumrêx.

³⁰ Jakam bar arÿm amim ama. Mrãmri ne aje mÿjja kunĩ markumrêx. Jakam ar ije ajte akabên jabej akukjêr prãm kêtumrêx. Be, mrãmri ne ga kàkwakam Metĩndjwÿnh kurũm tẽn abôxkumrêx, ane.

³¹ Nhym Jeju arkum,

—Djãm jakam ne gar mrãmri tu amim imar tÿxkumrêx? Kati.

³² Adjÿm, dja gar amidjwÿnhbit man ĩ ibê ajmã. Me umaje ibê ajmã ba arÿm ate dja. Be, djãm mrãmri ba ate idjãmmã? Kati. Ibãm kute imẽ amijo kajkepkam dja ba ate idjãm kêt.

³³ Be, mÿj kadjy ne ba ã ar amã ane? Bir, dja gar ĩ ije ar amã ikabên jarênhja man arÿm tu amim markumrêx. Ne kam arÿm ikanàrrãm adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikĩnh kêtja kôt dja gar arek ar aba nhym me ar ajo bikênh ba. Kwãrĩk wãnh kam ar akaprĩ kêt. Ba ne ba itÿxo ije me kum ikĩnh kêtja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

17

Jeju Metĩndjwÿnhmã amijo à'wÿr.

¹ Nãm arkum anen kam kàjmã ôkren kàjkwa jabên Bãmmã kum,

—Djũnwã, arÿm itokry'ã myt bôx. Dja ga memã iraxo amirĩt gẽ me iraxmã kato. Dja me iraxmã kato ba arÿm memã araxo amirĩt nhym me gadjwÿ araxmã kato.

² Be, mÿjkôt dja me gu baraxmã kato. Bir, aje me kadjy ijã Bẽnjadjwÿr djwÿnh mênhkôt. Apÿnh pyka djãri kunĩkôt dja ba me kunĩmã nhÿ. Ne

kam arým me kwýmã tîn jadjà. Aje mã ikôt me kamênhja kunĩmã tîn jadjà nhym me arým gu bakôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ga ijã Bênjadjwÿr djwÿnh mẽ. Kôt dja me kum gu bakĩnhkumrêx.

³ Be, mÿj ne me kute marmãn arým gu bakôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne? Bir, dja me amim, “Kàjkwakam Metĩndjwÿnh pydji. Mrãmri ne kubê Metĩndjwÿnhkumrêx. Mrãmri ne kute pykamã Jeju janorkumrêx”, anhÿro ba. Ja ne me kute marmã. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrêxmã. Dja me tu amim gu bamarkumrêx ne arým gu bakôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arým memã araxo amirít nhym me kwÿ arým kum akĩnhkumrêx. Aje adjápênh djã'ã imã karõ kôt ba apên arým 'ã aminhinomã amimê.

⁵ Jakam badjwÿ dja ga memã iraxo amirít gê me ira:xmã kato. Adjakam mÿjja kunĩ kator kêtri gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrêbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bãmmã kôt ba djwÿnhõ à'wÿr.

⁶ Ga ne ga arým mebê anhõ me kwÿo akêx. Me kum akĩnh kêtja bê anhõ me kwÿo akêx ne mã ikôt me kamê. Ba kam arým memã ajo amirítkumrêx ne. Nhym kam me arým akabên man kôt ar amijo ba.

⁷ Arým me kute imarn arým ijã amim, “Jeju ne Metĩndjwÿnh kukwakambit àpênh ne kabên jarênhõ ba”, anhÿro ba. Ja ne me kute mar.

⁸ Aje akabên'ã imã karõ kôt ba memã arê nhym me arým tu amim markumrêx ne mã kôt ar amijo ba. Ne mã ijã amim, “Mrãmri kàjkwakam Metĩndjwÿnh kurùm ne tèn bõx. Mrãmri ta ne kute anorkumrêx nhym arým tèn bõx”, ane.

⁹ Djãm pykakam me kum akĩnh kêtjao ne ba amã a'uw? Kati. Aje ikôt me kamênhjaõ ne ba amã a'uw.

¹⁰ Ga ne ga arým inhõ me kunõ anhõ. Badjwÿ ne ba arým anhõ me kunõ inhõ. Gu baro'ã arým meo

banhõ. Nhym me arým memã iraxo amirít.

¹¹ Djünwã, amexti:ren akatàtkumrêx. Jakam dja ba arým awÿr tèn arým pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar iba kêt. Nhym be, gu banhõ me ne me pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar ba rã'ã.

Djünwã, prĩne amexkam dja ga amim gu banhõ me utàn meo aba. Ga ne ga ikôt me kamê. Me kum aben jabên axikôt kabên kadjy dja ga me utàn meo aba. Gu bamã aben jabên baje axikôt bakabên pyræk gê me ã kum aben jabên ã axikôt kabêno ane.

¹² Pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar ibari ne ba akukwakam me utàn ar meo iba. Aje ikôt me kamênhja ne ba me utàn ar meo iba nhym 'õ biknor kêtumrêx. Ikôt ba djwÿnhbê Djuda pydji ne axwekumrêx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukãmãre kute 'ã pi'ók no'ók kôt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awÿr idjãbir 'ÿr. Pykakam ar ibari ba amã ikabên ja jarê. Me kute amã ikabênja mar kadjy ba amã arê. Dja me kuman arým mrãmri ikĩnhõ kĩnhkumrêx.

¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mÿkam? Bir, nã bãm memã akabên jarê nhym me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

¹⁵ Djãm ije amã, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi”, anhÿrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utàn ar meo aba gê gu banhõ me ja me axwe kôt axwe kêt.

¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrãmri akabên katàtkumrêx. Aje memã akabên katàt jarênhkôt dja ga amimexo meo mex gê me katàt ar amijo ba.

18 Ga ne ga arým idjàpênh djà'ã imã karõn arým pykakam me kum akĩnh kêtja'ÿr ijano ba tẽ. Badjwý ne ba akudjwa arým me àpênh djà'ã gu banhõ me jamã karõn arým me kum akĩnh kêtja'ÿr me ano.

19 Imã me abêkam ne ba itykmã. Dja ba akabênkõt me kadjy ty nhym me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabên katåt markumrêx ne arým amexo mex.

Kute Bãmmã me kute mar kunõ à'ÿr.

20 Djãm me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ï amũ memã ikabên jarê nhym me kwý ikabên man tu amim imarkumrêx. Amũ me jaodjwý ba amã a'uw.

21 Be, mýj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabên man arým memã amak bõ nhym me arým akabênkõt kum aben jabên axikõt kabên. Dja me axikõt kabên kute gu bamã aben jabên axikõt bakabên pyræk. Be, mýj kadjy dja me kum aben jabên axikõt kabên? Bir, gêdja amũ me kum akĩnh kêtja me omũn arým kum gu bakĩnh ne arým tu amim imarkumrêx. Ne kam ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabê.

22 Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhõ meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdjã jarê nhym me arým tu amim markumrêx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabên axikõt kabên kute gu bamã aben jabên axikõt bakabên pyræk. Ja kadjy ne ba meo rax.

23 Bamê gu banhõ me jamê ne me itipdjín ar iba. Gu badjwý batipdjín ar baba. Gora gê me prĩne kum aben jabên axikõt kabên. Nhym kam me kum akĩnh kêtja me omũn arým amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba. Ga, Metĩndjwýnh kum me abêja pumũ. Kum me abê kute kum Jeju

jabê pyræk”, ane. Dja me kum akĩnh kêtja me omũn ã amim ane.

24 Djũnwã, mýjja kunĩ kator kêttri ne ga amã ijabê. Kam dja ba wabi ga arým ijo ra:x ne. Aje mã ikõt me kamênhdjwý dja ga o wabi gê me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã kĩnh.

25 Djũnwã, ga ne ga akatåt ne ajaxwe kêtikumrêx nhym me kum akĩnh kêtja kute amar kêt. Bajbit ije amar nhym me jadjwý arým kute amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, anhýro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrêx.

26 Ba kam arým memã ajã ajarê. Dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã ne. Be, mýj kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã? Bir, amã me abê kute amã ijabê pyræk. Amã me abêja'ã dja ba memã idjujarênh rã'ã nhym me arým mar rã'ãn kam arým kum ajabê:. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabêno ane.

18

Me kute Jeju pa 'amýnh ne o mõi.

Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47

1 Jeju Bãmmã kabên pan kam arým kõt ba djwýnhmẽ ro'ã katon mõi. Mõi:n kam arým pakretibê Kedõ'ÿr bõx ne 'ã rê. Ne kam mõi:n pidjõkõ'ÿr bõx ne arým 'ÿr wadjàn kam nhý.

2 Nhym onj Djuda dja. Kute Jeju kurê djwýnhmã kangaja dja. Djuda ne arým kute ar ÿr djã pumũnh. Amrêbê ne Jejumê kõt ba djwýnh ar pidjõkõ'ÿr mrãnhõ ku'ê nhym kam Djuda arým kute ar ÿr djã pumũnh.

3 Kam ne arým me rũnh'ÿr bõx ne memã arê. Nhym me arým aminhõ krãkamngõnhmẽ aminhõ àpênhmã kum,

—Me Djudakõt mõi:n Jeju pa 'amýnh amrê o mõi:n o bõx. Nãm ã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebê pardjêumẽ memã ane. Nhym Djuda arým kute omũnhkõt katåt Jeju 'ÿr meo mõi. Nãm me Jeju kadjy ngõnhpõkmẽ kuwymẽ

àbêr djàmêo mō. Me 'yr o mō:n arým pidjôkô'yr o bôx.

⁴ Nhyr Jeju ta kàjmã djan me'yr kato. Ta ne kute amikukãm mýjja kunĩ markam amikukãm me krākamngônã ma. Ta me'yr katon memã kum,

—Mýj me'õ jabej ne ga me mō? ane.

⁵ Nhyr kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

Nhyr Jeju memã kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krākamngônãhmẽ ro'ã dja.

⁶ Nãm Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhyr me tu umaje ajkran akubyn ajkamên arým tým ne nõ.

⁷ Nhyr kam ajte me kukij ne memã kum,

—Mýj me'õ jabej ne ga me mō? ane.

Nhyr me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

⁸ Nhyr memã kum,

—E kum, arým ne ba me amã, “Ba”, ane. Kwãrĩk wãnh ga me bajbit ijabej gẽ ar ja mã tẽ, ane. Be, mýkam ne Jeju ã krākamngônãhmã ane?

⁹ Bir, kute ajbir Bãmmã kabênkam ar'ã ujarênã kôt. Kute kum,

—Aje ikôt me kamênã ne ba ije 'õo ibiknor kêt, anhýr kôtô. Kôt ne Jeju jakam ar nêje me krākamngônãhmã kabên ne arým o mebê ar utà.

¹⁰ Nhyr kam Ximão Pedru, Jejukôt ba djwýnhja arým õ kãxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabên arým o bẽnjadwýr nhõ àpênã jamak ta. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýr rax nhõ àpênã jamak ta. Bẽnjadwýr rax nhõ àpênã nhidjibê ne Maku.

¹¹ Nãm bẽnjadwýr rax nhõ àpênã jamak ta nhyr Jeju arým Pedrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh. Akubyn àkam anhõ kãx jadjã. Djãm itokry kêtã ne ga inêje me tak ne? Ibãm kute itokry'ã imã karõ kôt dja ba itokry, ane.

¹² Nhyr kam me arým Jeju pa 'amýn uwpre. Me krākamngônãhmẽ me

õ bẽnjadwýr ar pa 'amý. Mebê idjaer rũnh nhõ àpênãdjwý pa 'amý.

Me kute bẽnjadwýr Ananh'yr o bôx.

¹³ Nãm me uwpre kam arým bẽnjadwýr rax Ananh kumrẽx'yr o mō. Bẽnjadwýr rax Kajbaj ne Ananho umrengêt. Kajbaj ne amex tãm kam kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýr rax.

¹⁴ Amrêbê ne Jeju'ã memã kabên jarên memã kum,

—Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krākamngônã bẽnjadwýr rax Ananh kumrẽx'yr Jejuo mō. O mōn arým õ kikreti'yr o wadjã.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵ Nhyr Ximão Pedru kôt tẽ. Jejukôt ba djwýnh 'õdjwýmẽ ro'ã ne ar Jeju kôt tẽ. Kôt tẽ:n arým kre tã dja. Nhyr Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjã. Bẽnjadwýr kute ipumũnh tũmũ, ane. Ne kam arým Jeju kôt wadjã. Bẽnjadwýr nhõ kikreti nhipôkri ne kênã ngrire. Kam ne wadjãn dja.

¹⁶ Nhyr Pedru bõm kre tã arek dja. Nhyr Pedru nhikjêja akubyn 'yr akêx ne. Ne kam bẽnjadwýr nhõ àpênã nire kre tã ku'ê djwýnhjamã Pedru jarê. Ne kam amikôt Pedruo wadjã.

¹⁷ Nhyr kam bẽnjadwýr nhõ àpênã nija tẽn Pedrumã kabên ne kum,

—Djãm ga ne ga abê Jejukôt aba djwýnh 'õ? ane.

Nhyr kum, “Kati”, ane.

¹⁸ Nhyr wãnh me ànhũho kumex. Bẽnjadwýr nhõ àpênãhmẽ õ me krākamngônã ànhũho kumex. Me arek kryje pĩ prào amim kuton ànhũho kumex. Nhyr Pedru me'yr tẽn mekôt ànhũho dja.

Bẽnjadwýr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹ Nhyr kam me arým bẽnjadwýr rax'yr Jejuo bôx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ

bēnjadjwÿr rax'ÿr ne o bôx nhym arÿm kabem dja. Nhym kam arÿm kukij ne kum,

—Imã akôt me ba djwÿnh'ã ajarē. Mÿj akukràdjà ne ga memã arēnho aba? ane.

²⁰ Nhym kum,

—Djãm me kàxã ne ba memã ikukràdjà jarē? Kati. Arÿm ne ba me kunimã ikukràdjà jarēnho amirīt ne. Ne apÿnh me bikprōnh djãmē Metīndjwÿnh nhō kikretikam arē. Kikretikam ne mebē idjaer kunī bikprōnh djà. Ba arÿm kunīkôt memã ikukràdjà jarēnho amirīt ne.

²¹ Mÿj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kujja nhym me arÿm kute ikabēn mar kôt arÿm amã arē, ane.

²² Jeju bēnjadjwÿrmã ane nhym krākamngōnh'ō, kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bēnjadjwÿr raxmã kabēn kute anhÿr? Me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxmã ne ga akabēn ne, ane.

²³ Nhym Jeju kum,

—Ikabēn punu kêt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabēn punu ga ren aje mÿj ikabēn punu'ō markôt ren memã ijarēnho amirīt ne kôt ren arÿm ikurwa. Nhym be, kati. Ikabēn katàt ne ba arē ga ikurwa, ane.

²⁴ Nãm ane nhym Ananh amũ Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxbē Kajbajja'ÿr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. Nhym me arÿm Kajbaj'ÿr o mōn o bôx.

Pedru ajte aminêje 'êx ne ajte aminêje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

²⁵ Nhym Ximão Pedru wãnh me krākamngōnh kôt ànhũnho dja. Ànhũnho dja: nhym me arÿm kukij ne kum,

—Djãm gadjwÿ abē Jeju kôt ba djwÿnh'ō? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

²⁶ Nhym kam bēnjadjwÿr nhō àpēnh'ō ajte kum kabēn ne kum,

—E kum, amũ pidjôkôkam Jejukôt me'ōja anokre o nokre ba arÿm omũ.

Djãm ga? ane. Pedru kute me'ōbê òbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane.

²⁷ Nhym Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anhÿr totokbê nhym òkrēn'ãnh arÿm kà.

Me kute Piratu'ÿr o bôx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm òkrēn'ãnh kà nhym me arÿm Kajbaj kurũm Jejuo mō. O mō:n kam kikreti 'òdjwÿ'ÿr o bôx. Piratu nhō kikreti'ÿr o bôx. Me bajtemkam bēnjadjwÿr nhidjibē Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarēnh djà. Nãm me Piratu nhō kikreti'ÿr Jejuo bôx ne amijã maje bōm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gu me Piratu nhō kikretimã badjār kêt. Dja gu me me bajtem nhō kikremã wadjàn arÿm bapunuren te baje mry krēnmã. Me kute Metīndjwÿnhmã mrykĩ'ãtomti bĩnja te baje krēnmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhō kikre pymakam ne me ã abenmã anen bōm arek kumex.

²⁹ Me bōm kumex nhym kam bēnjadjwÿr Piratu arÿm me'ÿr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mÿj ne me'ōja axwe kute? Mÿj ne o ajkē? ane.

³⁰ Nhym me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arēnh kêtumrēx. Nhym be, kati. Mrãmri axwekumrēx, ane.

³¹ Nhym Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mōn me akukràdjà kôt mÿj axwe'ōmã akaton kam arÿm pãnh ajmã on, ane.

Nhym mebē idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjà kôt me ije me axwe pãnh me'ō par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwÿnh, ane.

³² Be, amrēbē Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pĩte'y'ã inhô ba kÿjrũm wajêt”, anhÿr kôt ne me arÿm jakam ã Jeju'ã Piratumã àpnēnho ane. Kute pĩte'y'ã nhôr ne bĩn'ã ne me kum apnē.

³³ Nhyam kam Piratu arým ò kikre-timã wadjà. Ne kam amiwÿr Jeju 'uw nhyam 'ÿr bôx. Nhyam arým kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bënjadwÿr rax? ane.

³⁴ Nhyam kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nàr kon. Djãm me'õ ne amã ijarẽ ga ikukij? ane.

³⁵ Nhyam ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'õ got? Anhõ me wÿnhmẽ me kadjy Metĩndwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿrmẽ ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhyam kum,

—Be, djãm ibënjadwÿr rax kute pykakam me bënjadwÿr rax pyræk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhyam ren inhõ àpên arým inéje me'ÿr prõt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rÿnhbê aptà. Nhyam be, kati. Ibënjadwÿr rax kute pykakam me bënjadwÿr rax pyræk kêt, ane.

³⁷ ã kute kum anhÿrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bënjadwÿr rax'õ? ane.

Nhyam kum,

—Ga ne ga arým imã ibënjadwÿr rax jarẽ. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ÿr bôx ne inã kurÿm ruw. Ije mrãmri katàt memã ikabên jarênh kadjy ne ba bôx. Nhyam me kum ikabên kÿnhja ne me ikabên man kôt ar amijo ba.

³⁸ Nhyam kum,

—Tô nhÿnh ne me kabên katàt'õ? ane. Nãm kum anen arým ajte mebê idjaer'ÿr katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kêtumrêx ba arým kuma.

³⁹ Ba we me abê idjaer nhõ bënjadwÿr raxjamã inhiren ano gê ta arek ar me aro'ã ba. Me irôbê mrân nhõ akati jakam me akukràdjà kôt dja ba kum inhiren ano. Amex pÿnhkôt ne ba me pÿnh ne me'ã kurên bôm me kurê. Metĩndwÿnh me irôbê mrân nhõ akatikam me akukràdjà kôt ne ba bôm me kurê, ane.

⁴⁰ Nhyam me ajte kàj bê kum kabên ne kum,

—Kati. Kwārīk wānh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne àkĩnhĩ, axwe, nèkrêxmẽ pi'ók kaprĩ prãmje kute me paro ba.

19

Me kute pite'y'ã nhôr'ã Piratumã àpnênh.

Mat 27.27; Mak 15.16

¹ Nãm me Piratumã ane nhyam kam arým krākamngônhmã Jeju jarẽ. Me kute kaprêprêk kadjy memã arẽ. Nhyam me o tẽn arým mrykà punuo kaprêprêk kumex ne.

² Ne kam mrÿnhĩo kajkep ne ikãnh ne o kute bënjadwÿr rax krãdjê pyræk ne kum kutu. Ne kam inôkà ryti kamrêk kute me bënjadwÿr rax kà pyræk kum adjà.

³ Ne kam arīk kum kabēno kute me me rÿnhmã kabên pyræk ne kum,

—Be, ga we abê mebê idjaer nhõ bënjadwÿr rax. Goja kribêm atĩn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm me ã 'ã bēno bikēho ane.

⁴ Nhyam kam Piratu ajte me'ÿr katon memã kum,

—Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me kam arým ama. Axwe kêtja ma, ane.

⁵ Nhyam Jeju arým kato. Mrÿnhĩo krãdjêmẽ inôkà ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhyam Piratu memã kum,

—Ota, tãm ne ja, ane.

⁶ Nhyam me kadjy Metĩndwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿrmẽ mebê idjaerkam me krākamngônhmẽ omÿn arým kàj bê Piratumã kum,

—Pite'y'ã anhô, ane.

Nhyam memã kum,

—Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba pite'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tẽn pite'y'ã anhô, ane.

⁷ Nhyam mebê idjaer rÿnh kum,

—Be, axwekumrêx. Kute amijo 'êx ne memã kum, “Ibê Metĩndwÿnh Kra”, anhÿro bakam axwekumrêx. Nãm Metĩndwÿnhbê raxo amiptàro ba. Me ikukràdjà kôt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸ Nãm Piratu me kabên ja man arým tïn prã:m.

⁹ Ne kam akubyn ò kikretimã wadjàn Jeju kukij ne kum,

—Nhÿnh ne akator djà kraxja? ane.

Nhym Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhym kum,

—Je tô, djãm ikajgo ne ga imã ami-jarênh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabênkôt nhym me kute pïte'y'ã anhôr jabej nâr ba ikabênkôt nhym me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhym Jeju kum,

—Be, Metïndjwÿnh amybÿm ren kute ajã bënjadwÿr mênh kêt ga ren akajgon ren akabên kêt mex ne. Kam me'ò kute amã ikanga djwÿnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhym Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'ÿr katon te memã kabên nhym mebê idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arïk Xedjabê bënjadwÿr raxo amiptã. Djãm Xedja akam ngryk kêt mã ne ga aje Jejumã anhirermã? ane. Xedjabê ne me bënjadwÿr rÿnh kunï nhõ bënjadwÿr.

¹³ Nãm me ã Piratumã ane nhym arým amijã kuman kam ajte memã Jejuo kato. Ne kam arým me axwe pãnh jarênh djãkam nhÿ. Me krï djà jamã ne me Kênpoti jarê. Mebê idjaer kabênkam ne me me krï djà jamã Gabata jarê.

¹⁴ Arým me irôbê mrãnh nhõ akati nêje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mÿjja kupênho kumex djà nhõ akatikam. Kÿjrÿm myt nhÿrkam. Nãm me axwe pãnh jarênh djãkam nhÿn kam mebê idjaermã kum,

—Be, ota me anhõ bënjadwÿr rax, ane.

¹⁵ Nhym me kàj bê kum,

—Rÿm o tẽ. Rÿm o tẽn pïte'y'ã anhô, ane.

Nhym memã kum,

—Djãm me anhõ bënjadwÿr rax ije pïte'y'ã nhôrmã? ane.

Nhym me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿr ar kum,

—Djãm me inhõ bënjadwÿr rax ne wã? Arkati. Atemã. Me inhõ bënjadwÿr raxbê ne Xedja. Pydji. Ajte 'òdjwÿ kêt kumrêx, ane.

¹⁶ Nhym kam me kute pïte'y'ã nhôrmã arým kadjy ò me jamã arê.

Me kute pïte'y'ã nhôr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhym kam me Jeju pa 'amÿn mã o mõi.

¹⁷ Ne kam me kum ikrei'ã pïte'y'ã dji nhym arým ta amikadjy kumÿn o mõi, krãnhre'ÿr o mõi. Krãnhrebê me krã'i'ÿr ne o mõi. Mebê idjaer kabênkam ne me me krã'imã Gogota jarê.

¹⁸ Nãm me o mõi arým kam o bõx ne arým pïte'y'ã Jejumã o iten kàjmã kudja nhym wajêt. Nhym kam me pïte'y'ã ar ja amãnhkrutmo ite nhym ar aktã Jeju nhijên wajêt.

¹⁹ Nhym Piratu mÿj Jeju axweja'ã pi'òk no'òk ne. Nãm pi'òkkam memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bënjadwÿr rax ne ja. Krïraxbê Nadjarekam Jeju. Nãm ã pi'òkkam no'òko ane. Nhym me kunï kute omÿnh kadjy me Jeju nhimòkri kunhõ.

²⁰ Nhym kam mebê idjaer krãptï pi'òk pumÿn arê. Krïrax kuri ne me kute pïte'y'ã Jeju nhôr djà. Nhym kam me krãptï 'ÿr ban bõx ne pi'òk jarê. Apÿnh me kabênkam ne no'òk. Mebê idjaer kabênkam no'òk ne mebê kregu kabênkam no'òk ne me kabênbê Raxinakam no'òk.

²¹ Nhym kam mebê idjaer kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿr Piratumã kum,

—Kwãrïk wãnh pi'òkkam memã kum, “Mebê idjaer nhõ Bënjadwÿr rax”, anhÿr kêt. Ate gêdja ga pi'òkkam memã kum, “Nãm amijò 'êx ne memã kum, 'Ibê mebê idjaer nhõ bënjadwÿr rax', anhÿro ba.” Dja ga ã pi'òk no'òkkam memã anen 'ã anhô gê me omÿ, ane.

²² Nhym Piratu arkum,

—Kati. Arým ne ba mrãmri 'ã pi'òk no'òk ne. Kwãrïk wãnh rã'ã, ane.

23 Nãm me krâkamngôn̄h ar pîte'ykam Jeju nhô. Ne kam ar kute abenmã õ kubêkà ngràn̄hmã. Nhyim ar 'õ amijo õ kubêkà ja pytà. Nhyim ar 'õ amijo ja pytà. Nhyim ar 'õ amijo ja pytà. Ne kam ar inôkàti ja'ÿr bôx. Ne ar kun̄i kum kîn̄h. Nhyim inôkàti pydji.

24 Nhyim ar abenmã kum,

—Kwârîk wân̄h gwaj abenmã kokjêr kêt. Gwaj pykakam kên kryre rên kôt kuman bajõ amim inôkàti by, ane.

Amrêbê: ne me bakukãmãre ja jarê. Me Metîndjwÿnh Kra kabên jarên memã kum,

“Dja me abenmã ikà ngràn̄ ikà ja'ã kên kryre rên kôt 'õ amim kuby.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me aben djô'ã arênhô mõi. Arênhô mõi tâmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tû:mràm me bakamingrãnyrekam ne arÿm 'ÿr o bôx nhyim me arÿm ã Jeju nhô kubêkào anhÿrkumrêx.

25 Nhyim nã kanikwÿnh, nãmê ar axikôt apôxjadjwÿ dja. Nhyim Marij 'ôdjwÿ, mjên nhidjibê Krôpa adjwÿnhdjwÿ dja. Nhyim Marij Madarenadjwÿ dja.

26 Nhyim Jeju arÿm nã, kurûm katorja pumû. Nhyim kôt ba djwÿnh, kum abêja nã kuri dja nhyim omû. Nhyim arÿm kôt ba djwÿnh ja'ã nãmã kum,

—Ë, me'õ nire. Be, tãmwãbê ne arÿm akra, ane.

27 Ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Ë, tãmwãbê ne arÿm anã, ane. Nhyim kam arÿm õ kikremã o mõi arÿm o djuw mex ar o ba.

Tyk'ã ujarênh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

28 Nhyim kam arÿm kute inomã àpên̄h djà mên̄hkam memã kum, “Arÿm imã kôr”, ane. Amrêbê: ne me bakukãmãre Jeju kabên ja jarên memã kum, “Arÿm imã kôr.”

Nãm me ã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me aben djô'ã arênhô mõi. Arênhô mõi tâmtã arÿm 'ÿr o bôx.

Arênhô mõi tâmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tû:mràm me bakamingrãnyrekam ne Jeju arÿm kum kôr̄kumrêx ne arÿm memã kum, “Arÿm imã kôr”, ane.

29 Nhyim wân̄h pidjô kangô kadja ngôn̄h'ókam ipun dja. Nhyim me ngôn̄h puror pôn̄h djà jakritaja kangômã adjà nhyim kam ipu. Nhyim me pîbê ixôpu idjamã adjàn kam kãmã kum kungân̄ ajkwamã adjà.

30 Nhyim arÿm kaôn̄ pidjô kangô kadjaõ ikô. Ne kam memã kum,

—Arÿm ne ba idjapên̄ho tên inomã kumê, ane. Ne kam ta aparmã krân̄ tu amitînmã iren ta arÿm ty.

31 Be, pi'ók rârâr nêje arÿm akamât 'ÿr nhyim mebê idjaer arÿm êje õ mÿjja kupên̄ho kumex. Nhyim kam mekam me kwÿ Piratu'ÿr mõi kum,

—Ë, dja me pîte'y'ã ar arija 'i kukê gê ar on ty. Dja ar on ty nhyim me on ar adjà. Ne kam pi'ók rârâro bikên̄h kêt, ane.

32 Nhyim arÿm 'ÿr me krâkamngôn̄h jano nhyim me 'ÿr mõi 'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne kumrêx ja te'i kukê ne ajte ja te'i kukê.

33 Nhyim ar ipôkri Jeju wajêt nhyim me 'ÿr bôx. Nhyim amrêbê tyn wajêt nhyim me arÿm omû. Ne kam kute te'i kukên̄h kêt.

34 Nhyim arÿm krâkamngôn̄h'õ õ kàxo nân̄h jarîñ arÿm o pên̄at'ân̄h kanhuw. Kanhuw nhyim kamrômê ngômê akàn arÿm prôt ne.

35 Ba ne ba omûn me amã kôt 'ã ajarê. Mrãmri katât me amã 'ã idjujarênhkumrêx. Mrãmri ije omûnhkumrêx ne kôt me amã 'ã ajarê. Me aje tu amim markumrêxmã ne ba me amã arê.

36 Amrêbê: ne me bakukãmãre tãmja jarên memã kum, “Be, 'i'õ dja me kwÿnh kêt̄kumrêx”, ane.

37 Ne kam ajte arên̄ memã kum,

“Dja me kanhuw ne arÿm omûnho dja”, ane.

Metîndjwÿnh kukwakam ne me memã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me aben djô'ã arênhô mõi. Arênhô mõi tâmtã arÿm 'ÿr o bôx.

Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam ne 'yr o bôx. Nãm me te'i kukênh kêt ne arým kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kôtô.

Me kute adjà:

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸⁻³⁹ Nhyam kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwýnh'ô. Mebê idjaer rûnh pymaje kute memã amijarênh kêt ne. Kubê Jejukôt ba djwýnh'ã kute memã amijarênh kêt ne. Ne kam arým Piratu'yr tẽn kum,

—Ba Jeju kaban o rwýn o tẽn adjà, ane. Nhyam Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhyam kam arým amũ tẽ. Amũ Nikodemu'yr tẽn 'yr bôx. Nikodemu ne amrêbê akamãtkam Jeju'yr bôx nhyam ar abenmã kabêno nhỹ. Nikodemu ja'yr ne Jôdje bôx nhyam ar ro'ã Jeju'yr tẽ. 'Yr tẽn kêtri ne Nikodemu arým Jeju kadjy kudjy djào atomkumrêx. Utĩ'ã akrekam utĩ: kute 50 kiru pyrãk. Miramê arômê ne abenkam o akà. Nãm kudjy djà tun arým Jôdjemê ro'ã Jeju'yr o tẽn 'yr o bôx.

⁴⁰ Ne kam arým pĩte'y kurũm Jeju kaban o ruwn arým kudji. Ne kam rinhuo kubêkào prĩne o kupu. Ar kupu djàkôt me kudjy djà jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjà kôt ne me ã me tyko ane.

⁴¹ Nhyam wãnh me kute pĩte'y'ã nhôr djà kuri pidjòkô'ô. Ne kam kênkre'ô. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'ô jadjàr kêt rã'ã.

⁴² Nãm ar Jeju kupun kumýn o tẽ. O tẽn arým kênkrekam adjà. Arým pi'òk rãrãr bôx 'yr nhyam kam ar amibêx ne me kute nhôr djà kuri kênkrekam adjà. Kênkrekam adjà nhyam ar'ã akamãt ne. Nhyam kam ajte akati. Nhyam kam ajte akamãt ne.

20

Akubyn tĩn ne kator:

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

¹ Nhyam ajte akati 'yr, pi'òk kamrêk 'yr nhyam Marij Madarena arým kênkre'yr tẽn 'yr bôx. 'Yr bôx nhyam me kute kênpoo kênkre'ã ijêja arým

amijã kutan kre jakàja'ã dja nhyam Marij arým omũ.

² Ne kam akubyn prôt ne arým Ximão Pedru'yr bôx ne kôt ba djwýnh'ô jadjwý 'yr bôx. Jeju kum abêja 'yr bôx ne arkum,

—Arým ne me kênkre kurũm Bênjadjwýr djwýnho kato. Nãm me nhýnh o môn kudji, ane.

³⁻⁴ Nãm kum ane nhyam kam Pedrumê kôt ba djwýnh 'ôdjwý ar arým tu kênkre'yr prôt ne. Nhyam kam kôt ba djwýnh 'ôja arým Pedru ren kumrêx kênkre'yr bôx.

⁵ 'Yr bôx ne kênkre'ã ibôn te kre kamũnho dja. Nhyam rinhuo kubêkãbit nõ nhyam omũ. Ne kam kênkremã àr kêt.

⁶ Nhyam kam Pedru arým kôt bôx ne tu kênkremã 'yr wadjã. Ne kam rinhuo kubêkã pumũn krã kupu djàja pumũ.

⁷ Nhyam krã kupu djàja rinhuo kubêkãmê ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djà krã mex ne kudji nhyam ate nõ.

⁸⁻⁹ Nhyam kam kôt ba djwýnh kumrêx bôxja kênkremã wadjàn arým omũ. Omũn arým amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omũnh kêtri ne ar amim,

—Mrãmri ne arým tyn akubyn tĩn kêt, anhỹro ba. Ne ren mrãmri Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òk markumrêx ne ren amim,

—Be, mrãmri dja akubyn tĩn, anhỹro ba. Nhyam be, kati. Ar kute pi'òk mar kêt. Kam ne ar kute kupu djà nõrkôt omũnh kêtri amim, “Akubyn tĩn kêt”, anhỹro ba. Ne kam kênkremã 'yr wadjàn arým omũn amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmã amijo amirĩt.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰ Nãm ar kênkre kamũn kam akubyn ar ô kikremã tẽ.

¹¹⁻¹² Nhyam Marij ar pãnh kênkre'yr bôx ne bõm arek mýro dja. Nãm mýro djan arým kênkre'ã ibô. Nhyam kênkre kadjwýnhbê Metĩndjwýnh

kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut nhỹ. Ar õ kubêkà jaka. Jeju nõi djà'ã ar nhỹ. Nhyam ja krã nõi djà'ã nhỹ nhyam ja te nõi djà'ã nhỹ. Nhyam Marij kênkre'ã ibõn arým ar omũ.

¹³ Nhyam ar kum,

—Me'õ nire, mýkam ne ga amýro dja? ane.

Nhyam arkum,

—Inhõ Bẽnjadwýr djwýnh ne me'õ kênkre kurũm o katon o mõn nhỹnh kudji. Ije ir djákõt omũnh kêt kam ne ba imýro dja, ane.

¹⁴ Nãm arkum anen arým mũm akẽx. Mũm akẽx ne arým Jeju pumũ. Djã ne tu omũ? Kati. Kute omũnh kêt.

¹⁵ Nhyam kum,

—Mýkam ne ga amýro dja? Mýj me'õ ne ga abej? ane.

Nhyam Jejuo kute pidjõkõ pumũnh djwýnh pyræk ne kum,

—Õ kum, ga aje nhỹnh o amõr ne ir jabej imã akre. Dja ba 'ýr tẽn arým amrẽ o tẽ, ane.

¹⁶ Nhyam kum, “Marij”, ane.

Nhyam kam 'ýr akẽx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabẽnkam ne gu me ren kum, “Ujarẽn djwýnh”, ane. Nãm kum, “Rabi”, anen arým o tým.

¹⁷ Nhyam kum,

—Kwãrĩk wãnh ijo atým kêt. Imã anhire. Kraxje Ibãm'ýr idjãbir kêt ne ga ijo tým. Tẽn ikamyre arkum ikabẽn jarẽn arkum, “Jeju ne ar amã, 'Arým Ibãm'ýr idjãbirmã. Ibãmbê ne ar Abãm. Arým Itĩndwýnh'ýr idjãbir ne itẽmmã. Itĩndwýnhbê ne ar Atĩndwýnh', ane. Dja ga tẽn ã ikamy arkum ane.” Nãm ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸ Nhyam arým kõt ba djwýnh'ýr tẽn ar'ýr bõx. Ne arkum,

—Arým ne ba Bẽnjadwýr djwýnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabẽn jarẽnha kõt arým arkum arẽ.

*Kõt ba djwýnhmã kute amijo amirõt.
Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36*

¹⁹ Nhyam kam arým pi'õk kamrêkkam akamãt. Nhyam kam kõt ba djwýnh ar arým prĩne amijã ijên nhỹ. Mebê

idjaer rũnh pymaje ne ar ar bikprõnh djákam amijã ijên nhỹ. Nhyam kam Jeju bõx ne tu ar aêrbê ar'ýr wadjàn ar ipõkri dja. Djan arým arkum, “On ar adjumar mex”, ane.

²⁰ Nãm arkum anen arým arkum ikrakam kàxiràx djwa kre jakren ajte pênãt'ãnh kàxdjwa kre jakre. Nhyam ar kute mrãmri ar õ Bẽnjadwýr djwýnh pumũnhkumrêxkam kĩnhkumrêx ne.

²¹ Nhyam kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrêbê ne Ibãm me'ã imã karõ. Pykakam me kum kĩnh kêtja'ýr itẽm'ã ne imã karõ ba amrẽ tẽ. Dja badjwý Ibãm kudjwa jakam me'ã ar amã karõ. Ar aje ikudjwa me'ýr atẽmmã ne ba ar amã me'ã karõ, ane.

²² Nãm arkum anen arým ar akõn arkum,

—Gê on Metĩndwýnh Karõ ar ajo ba.

²³ Dja ar ajo ba gar kõt me kwý axwe maro akno. Nhyam kam Metĩndwýnh ar akõt me axwe maro akno. Nãr gar me kwý axwe maro abiknor kêt nhyam kam Metĩndwýnh me axwe maro biknor kêt. Nãm Jeju ã arkum anen arým mã tẽ.

Tõmemã kute amijo amirõt.

²⁴ Nhyam Tõme Djidjimu. Jejukõt ba djwýnhbê 12'õ. Tõme ne kute ar bikprõnh djákam arkõt ýr kêt ne kute Jeju pumũnh kêt. Jeju mã tẽ nhyam kam ar Tõmemã kum,

²⁵ —Arým ne bar Bẽnjadwýr djwýnh pumũ, ane.

Nhyam arkum,

—Tõ nhỹnh? Ne ba ren ikrakam kàxiràx djwa kre pumũn ren kõt in-hikra'i jadjàn ren pênãt'ãnh krekõt in-hikra jadjà. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrêx ne amim, “Mrãmri ne akubyn tĩnkumrêx”, ane. Nhyam be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nãm ã Tõme arkum ane.

²⁶ Nhyam kam arým ar'ã akatibê 8 apêx nhyam kõt ba djwýnh ar ajte bikprõnh djákam nhỹ. Nhyam Tõmedjwý arým ar ikõ'ã nhỹ. Nhyam ar ajte prĩne mebê kikre'ã ijê. Ar nhỹ nhyam kam Jeju ajte tu wadjàn arým

ar ipôkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane.

²⁷ Ne arým Tômemã kum,

—Ajrã. Amrê anhkra 'io goja inhkra kupên omũ. Ne amrê ipênâtkam krekôt goja anhkra jadjã. Kwãrîk wãnh ijã amim, “Kati. Nãm 'êx”, anhÿr kêt. On tu amim imarkumrêx, ane.

²⁸ Nhym Tôme kum,

—Inhõ Bënjadjwÿr djwÿnh, Itîndjwÿnh, ane.

²⁹ Nhym kum,

—Tôme, ga aje ipumũnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrêx. Nhym be, me kute ipumũnh kêt djwÿ. Djãm me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêxkam kaprîmã? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêx ne arým kînhkumrêx. Ne kînh katât ajakre. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwÿnh kute omũnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mÿjja pumũnh kêt krãptî nhîpêx. Ne me punu krãptîo mex. Ije ar amã mÿjja kwÿ'ã idjujarênh ne ije 'ã pi'ôk no'ôk ne ja. Djãm kunî'ã ne ba pi'ôk no'ôk? Kati. Pi'ôk jakam ne ba kwÿbit'ã pi'ôk no'ôk ne.

³¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar pi'ôk jarên aman arým tu amim Jeju markumrêx ne amim,

—Mrãmri ne Jejubê gwaj banhõ Bënjadjwÿrbê kumkatikumrêx. Mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê Metîndjwÿnh Krakumrêx, ane. Ja dja gar pi'ôkkam arên aman tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým Jejukôt atînh ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

21

Kôt ba djwÿnh kute kabênkôt tep kumex pynênh.

¹ Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã amijo amirîto ane. Tyk ne akubyn tînkam ã arkum amijo amirîto ane. Ne kam ajte kute imôtibê Xiberij'ãnh kute arkum amijo amirît kadjy.

² Nhym kôt ba djwÿnh kwÿ imô nokà'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tôme

Djidjimumê Natanajeumê Djebedêu kute ar adjwÿrmê kôt ba djwÿnh amãnhkrut 'ôdjwÿ ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krîbê Kanakam abatãnh djã.

³ Ar ngô nokà'ã ar ba: nhym Ximão Pedru arkum,

—Ba on tep kwÿ pynê, ane.

Nhym ar kum,

—Bar akôt tẽ, ane. Ne kam tẽnh kãkam nhÿn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rênho ba. Ne ar rênho ba: nhym ar'ã akamãt. Nhym ar ar o ba: nhym arým ar'ã akati tẽ nhym tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ã akati tẽ nhym Jeju arým bôx ne akàx'ã dja. Nhym ar kute nokre pumũnh kêt ne.

⁵ Jeju akàx'ã dja:n kam amũ arkum kabênh ne arkum,

—Akmere ar, djã ne gar tep'ô pynê? ane.

Nhym ar kum, “Kati”, ane.

⁶ Nhym arkum,

—Ar kã djubôk'ãnh ajte kryreti mên arým kwÿ pynê, ane. Nhym kam ar arým kã djubôk'ãnh kryreti mẽ. Nhym arým tep kume:x ne. Nãm ar arým tep kumex pynê ne arým te: kute o àbirmã nhym utî: ne.

⁷ Nhym kôt ba djwÿnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Bënjadjwÿr djwÿnh ne dja, ane. Nhym Pedru kuman amikajgo pumũn arým ô inôkãti jadjãn kam tu Jeju'ÿr nox ne 'ÿr bôx.

⁸ Nhym kôt ba djwÿnh 'ôdjwÿ ar kã ngrîre 'ôkam arým akàx'ÿr mõ. Akàx'ÿr tep kamênhõ mõ. Amybÿm ne akàx nhym ar ar tepo ba. Akàx'ÿr 'ã akrebê 90 metu.

⁹ Nãm ar tep kamênhõ mõ:n arým akàx'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne arým o wabi. Nhym arým kute tep prã'ã bôr ikwã nhym ar omũ. Nhym djwÿdjwÿ kuri ikwã nhym ar omũ.

¹⁰ Nhym kam Jeju arkum,

—Amrê ar aje tep pynênh kwÿo tẽ, ane.

¹¹ Nhym Pedru arým 'ÿr tẽ. Kryretikam tep rûnh krãptî. 'ÿr ne tẽ nhym kryretikam tep rã'ã nhym bjêro mõ:n akàx'ã arým kumê. Nhym

tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rûnh krãptîn kute kryreti rênh kêt ne.

¹² Nhyam kam Jeju arkum,

—Amrê ar môn anhõ kwý krê, ane. Nhyam ar 'ÿr môn arek dja. Ar arým kute amim õ Bẽnjadwýr djwýnhkôt kute markam ar 'õ kute kum, “Bẽnjadwýr djwýnh, djãm ga”? anhÿr prãm kêtumrêx. Nãm ar arek umaje dja.

¹³ Nhyam kam Jeju arým ar'ÿr tén arkum djwýmê tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirîto ane.

¹⁴ Be, Jeju akubyn tîn nhijukri ne amûja'ã arkum amijo amirît. Ne ajte arkum amijo amirît. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirît ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpênh kadj kabên jarênh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nhyam ar arým o nhÿ, õ kwý krêno nhÿ. Ne kam õ kwý krên pa nhyam Jeju arým Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ë Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhyam kum,

—Nã Bẽnjadwýr djwýnh, imã ajabê. Ga arým ama, ane.

Nhyam kum,

—Inhõ me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyrãk. Dja ga memã ikabên jarênhõ aba. Dja ga memã ikabên jarênhõ kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh kute õ krito djuw mexo ba pyrãk. ã memã ikabên jarênhõ ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

—Ë Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhyam kum,

—Nã Bẽnjadwýr djwýnh, imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhyam kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrãk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

—Ë Ximão, Djônaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nhyam arým kaprîre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhÿro amãnhkrut ne ikjêkêtkam ne arým kaprîre ne.

Nãm Jeju kum ane nhyam kum,

—Bẽnjadwýr djwýnh, ga ne ga aje mÿjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arým amã, ane.

Nhyam Jeju kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrãkja dja ga memã ikabên jarênhõ aba.

¹⁸ Be, ajabatàn nykam ne ga amipre djão amipren kam ga aje amim pry'ã karõ kôt mrã. Nhyam be, abêngêttekam dja ga me'õmã apa bẽ nhyam apren apa 'amÿn 'ÿr ajo tẽ. Te atêm prãm kêt nhyam 'ÿr ajo tẽ, ane.

¹⁹ Be, me kute Ximão Pedru bîn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nhyam arým ty. Dja ã tyko ane nhyam me arým kôt Metîndjwýnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mã ikôt ajkamê, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nhyam arým akêx ne kôt ba djwýnh 'õdjwý pumũ. Jeju kum abêja pumũ. Tãm ne amrêbê ar àkuro ÿrkam Jeju'ÿr ajkamên kum,

—Bẽnjadwýr djwýnh, mÿj me'õ ne kute akurê djwýnhmã akangamã? ane.

²¹ Nãm Pedru kôt ba djwýnh ja pumũn kam 'ã Jejumã kum,

—Bẽnjadwýr djwýnh, mÿj dja tãmwãdjwý kam nê? ane.

²² Nhyam Jeju Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bõx nhyam tîn rã'ã jabej. Kwãrîk wãnh rã'ã. Nhyam be, ije adjàpênh djà'ã amã karõja dja ga kôtbit ajamak bẽn ne o aba. Ba dja ga mã ikôt ajkamê, ane.

²³ Nhyam kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kabên mar kêt ne arîk 'ã abenmã kum,

—Be, dja kôt ba djwýnh wã tyk kêtumrêx, ane. Nhyam be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bõx nhyam tîn rã'ã jabej. Kwãrîk wãnh rã'ã. Nhyam be, ije adjàpênh djà'ã amã karõ dja ga kôtbit ajamak bẽn ne mã ikôt ajkamê,

ane. Jabit Jeju Pedrumã arẽ. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kôt iba djwÿnh ne ba me amã Jeju djàpênh'ã ajarẽ. Ije àpênh pumũnhkôt ne ba katàt me amã 'ã id-jujarênhkumrẽx ne arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne bar ije markumrẽx.

²⁵ Djãm ije apÿnh àpênh djà'ã pi'ôk no'ôkja djãm jabit ne Jeju ipêx? Kati. Ije pi'ôk no'ôk kêtri ne ba amim,

–Ne ba ren àpênh kunĩ'ã pi'ôk no'ôk nhym ren arÿm pi'ôk kumè:x. Ne ren apÿnh pyka djàri kunĩkôt ren pi'ôk me akrenh mex ne. Nhym be, kati. Jeju djàpênh jabit ne ba 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba'ã ujarẽnh ne ja.

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremã pi'ók no'ók ne. Õbê ja ne kum Jeju'ã ujarẽnh tẽn àbir djãmã kumẽ. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkõt arẽ ne kam Metĩndjwýnh kute Amikarõ janor nhym kute me 'amýnh tỳx'ã ajarẽ. Jeju pykabê ar bari kute õ me jao atom ne kam arým kàjkwamã àbirkam kute ar meo ba rã'ã ne kute memã Amikarõ janor ne o meo tỳx ar o ba nhym me kute Jeju pyma proobit mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ar o baja'ã ujarẽnh tẽ. Jejukõt ba djwýnh ne uma proo arkum me uma kêt mex ne memã 'ã ujarẽnh ba nhym me tu amim markumrêx ne 'ã bikprõnho dja. Be, nhym Ruka ja kunĩ'ã ajarẽ ne kam ajte Pedru'ã ajarẽ ne kam atãri Paur'ã ajarẽ. Djãm Jeju kute amim mebê idjaerbit pytãr ne ar meo bamã? Kati, kute pyka kunĩkõt me ja kunĩ pytãrmã. Pedru ne memo krax nhym kam Paur mrãmri apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me'ýr mrãn prĩne memã 'ã ujarẽnh ba. Amrêbê ne Paur kum Jeju nhõ me ja kurêkumrêx ne prĩne meo bikẽnh ar o ba nhym kam Jeju kum amijo amirĩt nhym arým tu amim Jeju markumrêx ne kum abên kam kabênkõt pyka kunĩkõt me'ýr mrãn memã Jeju'ã ajarẽ nhym kam me tu amim markumrêx ne kam 'ã akuprõ.

Jeju djãbir'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46

¹ Be, ga Teopire, amã ne ba amrêbê pi'ók no'ók ne. Pi'ók wãkam ne ba Jeju djãpênh kraxkurũm, kabên kraxkurũm prĩne amã 'ã idjujarẽnh tẽn 'ã amã pi'ók no'ók ne.

² Pi'ók no'óko tẽn kam arým àbir'ãnh amã 'ã ajarẽnh arým 'ãnh pi'ók no'ók krãta. Be, Jeju kumrêx ne amijo me kwý pytã. Amijo me kwý pytãn arým àpênh djã'ã arkum karõ. Metĩndjwýnh

Karõ kukwakam 'ã arkum karõn ar anon arým kàjkwa djwýnhmã wabi.

³ Be, àbir kêttri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arým arkum amijo amirĩt ar o ba. Mýj kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkõt omũn arým mã memã kum,

—Mrãmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkõt omũnh krãptĩ, anhýro ba. Ar kute ã memã anhýro ba kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba. Nãm arkum amijo amirĩt ne mã arkum ujarẽnh ba. Metĩndjwýnh kute amim me utãrn ar meo ba'ã arkum ujarẽnh ba. Akubyn tĩn'ã arkum amijarẽnh ar o ba: nhym arým 'ã arngrobê 40 apêx.

⁴ 'ã arngro apêx kêttri ne ar ajte Jejumẽ ro'ã abeno akuprõ nhym arkum 'ã karõn arkum,

—Kwãrik wãnh Djeruxarẽ kurũm ar akator kêt ne ije amrêbê ar amã gwaj Babãm kabên jarẽnh kõt Metĩndjwýnh Karõ jabej ajkam ama.

⁵ Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngômãbit me angij. Nhym be, dja ar ajã arngro krãptĩ apêx kêt nhym Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym raxo ar akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁶ Nhym kõt ba djwýnh Jeju àbir kutã 'ã akuprõ. Be, me bajtemmã ne mebê idjaer àpênh tũm. Ar 'ã akuprõn kukij ne kum,

—Ë, Bẽnjadjwýr djwýnh, djãm jakam dja ga me bajtembê me babê idjaero amiptãn ar me ijo aba? ane.

⁷ Nhym arkum,

—Bir, gwaj Babãm djwýnh ta ne kute mar. Kabênkõt dja aje arênhwã'ã akati nãr 'ã mytyrwý bõx. Kute ar amã 'ã akati jarẽnh ar aje mar prãm kêtikumrêx.

⁸ Nhym be, dja Metĩndjwýnh Karõ ar akam ruw ne ar amã tỳx jadjã gar arým kukwakam atỳx ne. Ne kam ijã memã adjujarẽnh ar aba. Krĩraxbê Djeruxarêkam ijã memã adjujarẽnh ar aba. Ne amibu'ã pykabê Djudêjakam apýnh me krĩ djãri kunĩkõt ijã memã adjujarẽnh ar aba. Ne amũ pykabê Xamarijka apýnh

me krĩ djari kunĩkõt ijã memã adjujarẽnh ar aba. Ne amũ: pyka kunĩ kõt aba:n apýnh me ba djã kunĩkõt me'yr aban bõx ne memã ijã adjujarẽnh ar aba.

⁹ Nãm ã Jeju arkum anen arým kãjmã tẽ. Kãjmã tẽ nhym ar omũho ku'ẽ. Nhym kakrã arým o akno nhym ar arým omũnh kêt ne.

¹⁰ Abej rĩto ku'ẽ rã'ã nhym arým Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut tu ar kuri dja. Ar õ kubẽkã jaka.

¹¹ Ar kuri djan arým arkum,

–Ë, pykabê Garrêjakam ar aja-batãnh, mýkam ne gar kãjkwa jabẽno aku'ẽ? Arým ne Jeju ar abê kãjkwa djwýnhmã wabi gar omũ. Dja gar akubyn rwýkkõt djwý ã omũho ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pãnh àpẽnh djã 'amýnh ne ja.

¹² Nhym kam ar ar ku'ẽ djã kurũm, krãnhbê Oriwêre kurũm akubyn Djeruxarẽ'yr tẽ. Mebê idjaer ne me amikukràdjã kõt me tyk djã kêt djãkam pi'òk ràràrkam nĩjar mrãnh kêt. Me mrãnh'ã akreo kirometu pydjibit. Me kukràdjã kõt ar akubyn Djeruxarẽ'yr tẽmo kute kirometu pydji pyrãk.

¹³ Ne kam bõx. Bõx ne kýjrũm kumoka'ẽ'yr wabi. Ar bikprõnh djãmã wabin nhỹ. Pedrumẽ Djuãomẽ Xijagumẽ Ængremẽ Piripimẽ Tõmemẽ Batormẽmẽ Matẽumẽ Xijagumẽ Ximãomẽ Djuda ar nhỹ. Aupẽu ne Xijagu ja dji. Ximão ja ne idji kakritbê Xerodji. Djuda ja ne Xijagumẽ ar axikõt apõx.

¹⁴ Ar ja kunĩ axikõt amim Jeju maro nhỹn mã Metĩndjwýnhmã kabẽno nhỹ. Mã kum meo à'wýro nhỹ. Nhym me niredjwý kwý nhỹ. Jeju nãbê Mar-ijdjwý nhỹ. Jeju kamy ar axikõt ar apõxja ar adjwýnhdjwý nhỹ.

¹⁵ Nhỹ: nhym ar'ã akati kwý apêx nhym Pedru arým kãjmã Jejukõt ba djwýnh nhipõkri dja. Arým ne me krãptĩbê 120. Kãjmã djan memã kum,

¹⁶ –Akmeremẽ àpnhĩre ar, dja gar ikabẽnja ma. Be, Djuda ne Jeju'yr meo mõ nhym kam me pa 'amý. Amrêbê: ne me bakukãmãre Djuda'ã ajarẽ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam Djuda'ã ajarẽ. 'Ã ajarẽ nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djõ'ã arẽho mõ:. Arẽho mõr tãmtã arým 'yr o bõx. Me bakamin-grãnyrekam Djuda arým Jeju'yr meo mõrkumrẽx nhym me arým pa 'amý. Me bakukãmãre Dawi kute 'ã ujarẽnh kõtõ arým 'yr meo mõrkumrẽx.

¹⁷ Be, Djuda kute 'yr meo mõr kêttri ne Jeju arým amijo utã. Ar iro'ã amijo ar ipytã arým ano bar kumẽ ro'ã apê.

¹⁸ Jeju te amijo utã nhym kam kurê djwýnhmã kanga nhym me arým pãnh kum ngõnhponho pi'òk kaprĩ ngã. Nhym kam pi'òk kaprĩja pãnh amim pyka'õ by. Nãm pyka byn arým kam tým ne ajkatõr nhym krẽx kunĩ ajkapĩ.

¹⁹ Nhym kam Djeruxarẽkam me ja kunĩ abenmã arẽho ipòk ne. Ne kam amikabẽn djwýnhkam õ pykamã Axêdjama jarẽ. Nãm ã Pedru memã ane. Me bakabẽnkam ne gwaj ren Djuda nhõ pykamã pyka kamrõre jarẽ.

²⁰ Nãm memã anen kam itepã ajte memã kum,

–Be, Djuda tyk ja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũm'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Kwãrĩk wãnh krĩ djã ja kaprý. Gê me'õ kam krĩ kêtumrẽx”, ane.

Ne kamã ajte 'ã memã kum,

“Àpẽnh djãkam dja me'õ pãnh apê”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã Metĩndjwýnh kukwakam pi'òkkam ane.

²¹ Ije ar amã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnhja kõt gê me'õ Djuda djãpẽnh djã 'amý. Ë, bar Jejumẽ ro'ã ar iba. Ar gadjwý ar akwý ne gar Jeju kõt ar aba. Be, Jejumẽ ro'ã ar baba 'õ, dja àpẽnh djãkam apê.

²² Gwaj baro'ã babamo kraxkam ne Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjẽho ba. Gwaj arým kam

Jeju pumũ. Gwaj baro'ã ar baba: nhym kam Jeju arỳm wabi gwaj kam omũnho ino re. Gê Metĩndjwỳnh kabên kõt ar ajõ gwaj baro'ã apê. Gwaj baro'ã baje Jeju pumũnhkam dja ar ajõ gwaj baro'ã apê gwaj kam Jeju akubyn tĩnkõt memã badjujarênh ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

²³ Nhym me arkum,

–Be, ar wã, Jõdje Baxabamẽ Maxijmẽ ne ar aro'ã Jeju pumũ, ane. Jõdje Baxaba nhidji 'õdjwỳbê ne Juxu.

²⁴⁻²⁵ Nhym ar arỳm Metĩndjwỳnhmã ar arên kum,

–Ga abê Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Me kunĩ nhõkre kadjwỳnhbê ne ga aje me kabên mar. Ne arỳm ar amãnhkrutja pumũ. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã memã idjujarênh ar iba. Gê ar ja'õ Djuda pãnh ar iro'ã 'ã ujarênh ar ba. Ga aje amijo ar ja'õ pytãrkõt ar imã o amirĩt. Djuda ne axwekõt Jeju kute ar ijanorjabê amijo kuka. Kwãrĩk wãnh me biknor tokry djakam wãnh akuno. Nãm ar ã Metĩndjwỳnhmã ane.

²⁶ Ne kam ar idji'ã kên kryre no'õk. Ne kam kumẽ. Ne kam 'ã idji kute amirĩtkõt ar arỳm amijo Maxij pytà. Nhym kam me Maxijmã Jeju kute anor'õ jarê. Jeju kute Ar kubê 11 janor kõt ne me arkum arê.

2

Karõ raxo me kadjwỳnhbê ÿm meo ba kadjy ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

¹ Arỳm ne mebê idjaer bikprõnh dja nhõ akati nhidjibê Pêxiko. Kam arỳm Jejukõt ba djwỳnh kunĩ axikõt amim Jeju man ro'ã nhỹ.

² Ro'ã nhỹ: nhym ar aêrbê arỳm kãjkwa kurũm mỳjja rãrãk ne arỳm kikremã wadjã. Mỳjja rãrãk kute kõk 'ityx rãrãk pyrãk nhym arỳm me kunĩ kuma.

³ Nhym arỳm mỳjja kute kuwy pyrãk amirĩt. Amirĩto kute me õto bikjêr pyrãk. Ne kam mỳj kuwyja arỳm ar'ã arij. Ar ã pỳnhkõt ar'ã arij nhym ar arỳm abenã omũ.

⁴ Kam ne Metĩndjwỳnh Karõ arỳm ar ã pỳnhkõt raxo ar kadjwỳnhbê nhỹn ar

ar o ba. Nhym ar arỳm apỳnh me bajtem ba djakam me kabêno kabên ne arỳm arênhõ dja. Metĩndjwỳnh Karõ ta arkum me kabên jangij nhym kam ar arênhõ dja.

⁵ Metĩndjwỳnh Karõ kute ar ar o ba kêttri ne me ja apỳnh me bajtem ba djã kunĩkõt aben kurũm ban bõx. Ne arỳm myt tãm kam krĩraxbê Djeruxarêkam ar ba. Me bõx ny ja ne me mebê idjaer kukràdjão kukràdjãn kute ar o ba tũm.

⁶ Nãm me Djeruxarêkam ar ba: nhym arỳm mỳjja rãrãk kato. Nhym me amybỳm mỳjja man itepato ar'ã aben pydji. Me krãptĩ: bõx. Bõx nhym Jeju kõt ba djwỳnh ar arỳm apỳnh me bajtem kabênkam kabên jarênh mexkumrêxo ku'ê. Ar kute me bõx ny kabên bajtem jarênh mexkumrêx. Apỳnh me bõx ny jabatãnh djakam me kabênjakam ar kabên jarênh mexkumrêx nhym me kunĩ arỳm amikabên djwỳnh ma.

⁷ Amikabên djwỳnh man kam te kute kraxkõt ar marmã arkam no tyn kumex ne abenmã kum,

–Je, me kabênja ma. Me ja kunĩ ne me pykabê Garrêjakam abatãnh. Me kute me bakabên mar kêtikumrêx ne arỳm kam kabên jarênh mexkumrêx.

⁸ Amrêbê me baprĩri apỳnh me bakabên djwỳnh gu me arỳm jakam maro dja. Mỳj ne me ja me bakabênkam kabên kadjy amijon?

⁹⁻¹⁰ Be, apỳnh me bajabatãnh djãbê ne pykabê

Paxijmẽ
Medjijmẽ
Erãomẽ
Mexomimẽ
Djudêjamẽ
Kapadômẽ
Põtumẽ
Adjijmẽ
Bridjamẽ
Papirijmẽ
Edjĩtumẽ.

Apỳnh me bajabatãnh djã ne ja.

Ribijkam pykabê Xireni kuridjwỳ me bajabatãnh djã'õ.

Krĩraxbê Rõma kurũm me babõxdjwỳ bakwỳ babê idjaerkumrêx.

Nhym me bakwỳ amrêbê baje mebê idjaer kukràdjào kukràdjà.

11 Kretamê Arabijmê ne me baja-batành djà 'òdjwỳ.

Be, apỳnh me bajabatành djà ne ja. Nhym me tu me bajaêrbê apỳnh me bakabên djwỳnh kunĩkõt kabên jarênh mex. Me bakabên jarênh mex ne arỳm kam Metĩndjwỳnh rax'ã ujarênhõ kumex gu me arỳm ar kuma. Nãm me bõx ny ã Jejukõt ba djwỳnh ar'ã abenmã ane.

12 Ne arỳm te kute kraxkõt ar marmã arkam no tyn kumex ne ar umaje umar punuren abenmã kum,

–E kum, mỳj'ã ne gu me baje me kabên marja amijakre? ane.

13 Nhym me kwỳ arkam bẽno ajkên abenmã kum,

–Kadjwati kangõ* kumexkam ne me ajbã, ane.

Pedru kute kàj bê me krãptĩmã Metĩndjwỳnh kabên jarênh.

14 Nhym kam Pedru arỳm kàjmã dja. Jeju kute ar anorbê 11mê ar ro'ã kàjmã djan arỳm kàj bê memã kabên ne memã kum,

–Me abê idjaer, krĩraxbê Djeruxarêkam me ar aba kunĩ, dja ga me ikabên 'ãno djan ama.

15 Be, me amãbit ne bar ije kadjwati kangõkam ibibãnh pyræk. Nhym be, kati. Ota, kỳjrũm myt nhỹ. Nhỹnh got kỳjrũm myt nhỹrkam kadjwati kangõkam me bibãnh'õ amirĩt ne? Arkati. Ar ba ne bar ibibãnh prãm kêtikumrêx.

16 Bar me amã arê ga me ama. Bar apỳnh me aba djari me akabênkam ikabên jarênh mex ga me ama. Be, amrêbê: Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnhbê Djõwe kute ar ijã ujarênh kõt ne bar ã ikabẽno ane.

17 Nãm me bakukãmãremã kum, “Metĩndjwỳnh me bamã, ‘Dja mỳjja kunĩ pykakõt amingrành 'ỳr nhym me kunĩ aminhinomã amimênh 'ỳr ba arỳm me

kunĩmã Ikarõ jano nhym arỳm meo tuknĩn meo ba.

Me ã pỳnhkõt me kunĩo tuknĩn meo ba. Meo tuknĩ kute mrãmri ne me kute me iby ngõ kapĩ nhym kute meo tuknĩ pyræk.

Dja ba Ikarõ jano nhym akamrer ar, akadjwỳx ar ikukwakam kabên jarê.

Nhym me abatành ny nokam mỳjja pumũnh kêt kwỳ amirĩt nhym me omũ.

Nhym mebêngêt mỳjja kwỳ pyti.

18 Apỳnh akati djari wãkam dja ba inhõ àpênh mymê inhõ àpênh nimã Ikarõ jano nhym arỳm meo tuknĩ. Nhym me arỳm ikukwakam ikabên jarê.

19 Nhym me te kute mỳjja marmã kam no tyn kumex kadjy dja ba kàjkwakam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Ne me kute iraxmã kator kadjy pykakamdjwỳ mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Dja ba kam me kamrômê kuwymê kũm tyk nhipêx.

20 Ne myt nokam akamàt kô tyk ne mytyrwỳo me kamrô. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute me axwemã pãnh jarênh nhõ akati bõx 'ỳr. Kam dja memã ra:xi ne memã umati:re. Dja bõx 'ỳr ba kam arỳm ã mỳjjao ane.

21 Kam dja me kwỳ ã pỳnhkõt Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã amijo a'uw nhym arỳm me utà. Me ã pỳnhkõt me kunĩ pytà. Nãm Metĩndjwỳnh ã me bamã ane.”

Nãm ã Djõwe Metĩndjwỳnh kukwakam ar ijã ane. Be, djãm ar ibibãnh got? Kati. Ga, me bakukãmãre Djõwe kute ar ijã ujarênhja pumũ. Djõwe kute ar ijã ujarênh kõt bar arỳm apỳnh me akabênkam ikabên jarênh mex. Nãm ã Pedru memã ane.

22 Ne ajte itepã memã kum,

–Me abê idjaer, dja ga me ikabênja ma. Metĩndjwỳnh ne krĩraxbê Nad-jarekam Jejujao ba nhym kukwakam

* 2:13 Mỳjja me kute o kôm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mỳjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

arým mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Me punuo mexo ba. Te me aje marmã kam ano tyk ne aku'ê kadjy ne kôt aje raxmã akator kadjy ipêxo ba. Metĩndjwýnh ta ne o ba nhym arým kabênkôt me akam mýjjao ba. Me ga ne ga me amrêbê kôt omũn ama.

²³ Tãm ne Metĩndjwýnh kum ire. Me abê idjaermã kum ire. Mýjja kunĩ kêttri kute amikukãm mýjja kunĩ mar kôt ne kum ire. Me kêttri ne arým amim 'ã karõ mãmdji. Kute amim 'ã karõkôt ne arým me amã Jejumã ire. Nhym me axwe me akabên kôt pĩte'ykam kunhôn kubĩ ga me mekôt ajaxwe.

²⁴ Ga, me arým tu tykkumrêxja pumũ. Mýj me'õ ta dja akubyn meo tĩn nhym me ajte mekôt ar ba? Arkati. Me arým tu tykkumrêx. Kam me kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam me te: kator prãmje kute amikjêho bakam tokryja pyrãk. Jejudjwý ne mrãmri tu tykkumrêx. Nhym be, djãm tyk rã'ã? Kati. Tyk rã'ã prãm kêtikumrêx. Metĩndjwýnh ne arým akubyn o tĩn ne. Metĩndjwýnh ne o kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam arým 'ãpre bõnh pyrãk nhym akubyn me ta ajte mekôt ar ba pyrãk.

²⁵ Amrêbê: Kritu ta Metĩndjwýnhmã amijarê. Tyk rã'ã kêt'ã kum amijarê. Nhym me bakukãmãre Dawi arým kôt arê gu me pi'õkkam omũ. Nãm Metĩndjwýnhmã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh, inokrekam ga amirĩt rã'ã. Ga imê amijo aka-jkepka dja me te: idjumar punumã ingrêkmã.

²⁶ Ba kam arým inhõkre kadjwýnhbê ikĩnhkumrêx ne ikĩnh'ã memã amijarê. Dja ba inhĩkumrêx ne akubyn itĩn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim akamnhĩxkumrêx ne ate ikrã.

²⁷ Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtikumrêx. Kam ne ba ikĩnhkumrêx.

²⁸ Mýj dja ba itykkam nê? Bir, ga ne ga arým imã arê. Dja ba akubyn itĩn ne akôt ar iba rã'ã: rã'ã ne. Dja ga ikuri dja. Kam dja ba ikĩnhkumrêx ne.”

Nãm ã Dawi ane nhym Pedru arým kôt memã arê. Kritu tyk rã'ã kêt'ã memã arê.

²⁹ Ne kam itepã Kritu tĩn'ã memã kum,

—Akmere, ba prĩne me amã me bakukãmãre Dawi kabên'ã ajarê ga me prĩne ama. Djãm amijã ne kabênja jarê got? Kati. Dawi ne amrêbê: ty nhym me arým me tyk nhõ kikrekam adjã gu me baje kikre pumũnh rã'ã.

³⁰⁻³¹ Be, Kritu akubyn tĩn'ã ne kabên jarê. Dawibê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ. Nhym kam Metĩndjwýnh kum kabên jarênh mãmdjin kum,

“Dja atãmdjwý ar aben djõ'ã apõx. Aben djõ'ã apõx tãmtã nhym tũmrãm dja atãmdjwýja kato. Tãmja dja kubê Kritu. Apãnh dja memã nhýn arým kubê Bênjadjwýrbê kumkati. Ikabên pydji ne ba arê.” Nãm Metĩndjwýnh ã Dawimã ane nhym arým kuma. Kute amidjõ'ã Kritu kator markam ne Dawi Metĩndjwýnhmã Kritu kabên jarênh kum,

“Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Dja ga ikanga kêtikumrêx”, ane. Djãm amijã ne Dawi kabên ja jarê? Kati. Kritu'ã ne arê. Bênjadjwýrbê kumkati'ã ne arê. Kritu dja ã rerek kêt ne akubyn tĩn.

³² Be, Jeju ne Metĩndjwýnh akubyn o tĩn. Ar ikunĩ ne bar omũ. Jejubê ne Bênjadjwýrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

³³ Nãm akubyn o tĩn nhym kam wabin arým ra:x ne Metĩndjwýnh djubõk'ãnh me kunĩmã nhý. Nhý nhym Bãm arým kum Karõ ngã. Amrêbê kute kum arênhkôt ne kum kungã nhym kam ajbir ar imã ano. Nhym kam ar ikam ruw ne arým ar ijo ba bar arým kukwakam me bajtem kabên jarênh mexkumrêx ga me arým ar ima.

34 Be, mrãmri ne Jeju arým wabi. Nhyim be, Dawi ne kàjkwa djwýnhmã àbir kêt. Nãm amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Inhõ Bẽnjadjwýrmã ne Bẽnjadjwýr djwýnh kabên ne kum, ‘Amrê idjubôk'ãnh nhỹ, Abẽnjadjwýr raxkam idjubôk'ãnh nhỹ.

35 Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnho mõ ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’ Nãm Metĩndjwýnh ã Kritumã ane.”

Nãm ã Dawi me bakukãmãremã ane.

36 Me abê idjaer kunĩ dja ga me Dawi kabênja man 'ã ikabên mar pydji. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx. Kubê ne Kritukumrêx, me aje pĩte'y'ã nhôrja tãm. Ja dja ga me amim mar pydji. Nãm ã Pedru memã ane.

37 Nhyim me kute ja markam arým amim ngryk ne kaprĩre ne. Ne kam arým Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩmã kum,

–Akmere ar, mýj dja ba me kam amijon? ane.

38 Nhyim Pedru memã kum,

–Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Jeju Kritu'ýr amijo akêx. Bar kam arým kukwakam kum ngômã me ajangij. Nhyim Metĩndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon me akam ngryk kêt ne arým me amã Karõ jano nhyim ar me ajo ba.

39 Be, Metĩndjwýnh ne amrêbê me amã Karõ jarê. Ne ajte me akramê atãmdjwýmã arê. Ne ajte anhýr bê me mõr wãmã arê. Kute amiwýr me 'wýr kunĩ ne Metĩndjwýnh arým memã Karõ jarê. Nãm ã Pedru memã ane.

40 Ne kam ajte memã Metĩndjwýnh kabên kumex jarên axwe nêje me akre:n ajte memã karõ:. Nãm memã kum,

–Me kamingrãny ja ne me axwekumrêx. Dja me ã me biknor tokry djakam akuno. Me gop mekõt abiknor kêt kadjy amipyta, ane.

41 Nhyim kam me kum kabên kĩnh ne tu amim markumrêx. Nhyim kam me arým Metĩndjwýnhmã ngômã me krãptĩ jangij. Mebê 3.000 ne me angij nhyim me arým mekõt tu amim Jeju markumrêxo ba.

Me kute Jeju mar kute abeno õbikwa. Kar 4.32

42 Nhyim me mã Jeju kute ar anorja kukrãdjã man kõt ar amijo ba. Ne aben tã akuprõ. Ne Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ, aben tã, me kute tyk mar rã'ã kadjy. Ne aben tã Metĩndjwýnhmã kabêno krĩ.

43 Nhyim me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy Jeju kute ar anorja me aêrbê mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêxo ba nhyim me kunĩ arým madjã kreti.

44 Nhyim me kute amim Jeju mar kunĩ ro'ã ar ban kute abenbê mýjja'õ nê kêt ne abenmã abennhõ mýjjaõ ba.

45 Ne amũ memã apýnh aminhõ pykamê aminhõ mýjja ngãn pãnh pi'ók kaprĩ jamý. Ne kam apýnh me õ mýjja kêtã pi'ók kaprĩ ngã.

46 Ne kam akati kunĩkõt Metĩndjwýnh nhõ kikretikam axikõt Jeju maro krĩ. Ne kam apýnh me úrkwã kõt Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ. Ne kĩnhitiren tu aben markumrêx ne ro'ã õ kwý krêno kumex.

47 Ne mã Metĩndjwýnhmã kum, –Imã akĩnhkumrêx. Amexti:re, anhýro kumex. Nhyim bu'ã me kunĩ kum me kĩnh. Nhyim Bẽnjadjwýr djwýnh akati kunĩkõt amiwýr me kwýo akêx. Aben totokmã amiwýr meo akêx ne me axwebê me utã. Ne arým me kute amim Jeju mar kõt me umjuw nhyim me arým mekõt ar aben pydjio ba.

3

Pedru kute me'õ mrãnh kêtõ mex.

1 Ne kam akati 'õkam arým myt ibõ, arým 3 ora nhyim Pedrumê Djuãõ ar Metĩndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽ. Akati kunĩkõt, myt ibõkam ne mebê idjaer

kikretikam Metĩndjwỳnhmã kabẽno krĩ. Nãm ar 'ỳr tẽn 'ỳr bõx nhym me me'õ mỳn o tẽ.

² Adjakam ne mrãnh kêt nhym me mỳn o ba. Akati kunĩkõt ne meo ban kikreti jajkwa krekre kuri krĩ. Ajkwa krekre ja nhidjibê ne Kĩnhtire. Nãm me o ban krĩ nhym kam me ngjêx kunĩkõt pi'òk kaprĩ'ã me 'wỳro krĩ.

³ Be, nãm me kumỳn o tẽn kam ỳr. Nhym Pedrumẽ Djuãomẽ mekõt àrmã tẽ nhym ar omũn arỳm pi'òk kaprĩ'ã ar ku'uw.

⁴ Nhym Pedrumẽ Djuãomẽ 'ỳr akẽx ne omũ, omũnh tỳx ne kum, "Amrẽ ar ipumũ", ane.

⁵ Nhym arỳm ar kuman mỳjja jabej ar'ỳr akẽx ne ar omũnho nhỹ.

⁶ Nhym Pedru kum,

–Inhõ kryt jakao pi'òk kaprĩ kêt ne inhõ kẽn karỳro pi'òk kaprĩ kêt. Nhym be, atemã inhõ mỳjja ba amã arẽ. Be, Nadjarekam Jeju Kritu kukwakam on kàjmã djan on mrã, ane.

⁷ Nãm anen tu ubõk'ãnh ikra 'amỳn kàjmã aro tẽ. Nhym on parmẽ parkõn mex

⁸ ne ekrux ne kàjmã dja. Ne arỳm tẽ. Ne kam arkõt Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Nãm arkõt arĩ tẽ, kĩnhkumrẽxkam arkõt àtor tẽn Metĩndjwỳnhmã mextire jarẽnho tẽ.

⁹ Nãm kum mextire jarẽnho tẽ nhym me kunĩ arỳm omũ.

¹⁰ Omũn kam amim nokre pumũn arỳm abenmã kum,

–E kum, tãmwã ne kikreti jajkwa krekrebê Kĩnhtire kuri amijo à'wỳro krĩ. Je tõ mỳj ne arỳm kam nẽ? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krãptĩmã Jeju'ã ujarẽnh.

¹¹ Nhym mrãnh kêt ne arỳm mexja arỳm Pedrumẽ Djuão aro tỳm ne aro dja. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti janhakam kikre kre kênhkam ne ar dja. Me kute kum Xaromão nhõ kikre kre kênh jarẽnhja. Nãm aro dja nhym me kunĩ arỳm kam ar'ã akuprõn te kute marmã arkam no tyn kumex.

¹² Nhym Pedru arỳm memã kum,

–Ga me abê idjaer, mỳkam ne ga me te aje marmã me'õjakam ano tyn akumex ne ar ijã ano mao akumex? Djãm ar ba ne bar me'õjamã mrãnh mex jadjã? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kêt. Djãm ar amimexo ne bar kum mrãnh mex jadjã? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum mrãnh mex jadjã.

¹³ Ba me amã arẽ ga me ama. Metĩndjwỳnh kute Abraãomẽ Idjakmẽ Djakomẽ me bakukãmãre kunĩo ba djwỳnh arỳm jakam amirax kõt Kra Jejuo ra:xi. Tãmwã ne ga me amrẽbê Piratumã kanga. Nhym kam bit kute kum irermã. Ta kute arek me aro'ã ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermã ga me kum, "Kati, Kati", ane.

¹⁴ Be, Jeju ne Metĩndjwỳnh mexo mex ne katat ar amijo ban axwe kêtumrẽx ga me kanga. Ne kam me'õ jaxwe kute me parja'ã Piratumã kum, "Tãmwã dja ga kum anhiren ano gẽ ta me ikõt arek ar ban umar mex", ane.

¹⁵ Ne kam kute mỳjja kunĩmã tĩn jangjênh djwỳnhja bĩ. Nã gãm me bĩn'ã memã apnê nhym me kubĩ.

Nhym be, Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn o tĩn. Ar ba ne bar omũn me amã kõt 'ã idjujarẽnh ar iba.

¹⁶ Be, Metĩndjwỳnh ne amikõt Jejuo rax bar kam arỳm tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx. Tu amim kamnhĩxkumrẽx nhym arỳm me'õjamã tỳx jadjãn o mex ne. Jeju ta ne ar imã ijamak bõ bar arỳm tu amim kamnhĩxkumrẽx nhym arỳm prĩne me'õjao mex ne. O mex nhym arỳm me anhipõkri dja ga me akunĩ arỳm omũ.

¹⁷ Be, akmere ar, ba me amã arẽ ga me ama. Anhõ bẽnjadjwỳrmẽ ne ga me ajamakkre kêtgam Jeju bĩ ba arỳm kuma.

¹⁸ Nhym be, amrẽbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ me bakukãmãremã kum, "Dja Kritu tokry. Metĩndjwỳnh kute Kra'ã Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽnha dja tokry." Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhym me aben djõ'ã arẽnho mõ:n arẽnho mõr tãmtã: arỳm 'ỳr o

bõx. Tũ:mràm me akamingrãnyre amã kurê nhym arỳm Kritu tokry. Me bakukãmãre kute arẽnh kõt Kritu tokry. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁹ Ne kam itepã memã kum,

–Kam me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akẽx ne katàt kabẽn man kõt ar amijo aba. Dja ga me ã amijo ane nhym arỳm me ajo kĩnh ne. Ga, me kum kõrkam kaprĩja pumũ. Ne ajte kute ngõo kõmkam kĩnhja pumũ. Dja ã me ajaxwekam akaprĩkam me ajo kĩnhõ ane.

²⁰ Dja ga me ã amijo ane nhym arỳm akubyn me amã Kritu jano. Amrẽbẽ: me kute kàj bê me amã 'ã ujarẽnhja dja me amã ano. Bẽnjadjwỳrbẽ kumkatibẽ ne Jeju. Kritubẽ ne Jeju.

²¹ Dja arek kàjkwa djwỳnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mỳjja kunĩõ ny kadjy akubyn ruw. Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnhja kunĩ ne me amrẽbẽ: me bakukãmãremã ja jarẽnhkumrẽx.

²² Mrãmri ne Mõjdjẽ me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã ikabẽn jarẽho iba.

Dja Metĩndjwỳnh ã me akadjy amijo me anhõbikwa'õ pytà nhym arỳm ã ikudjwa ã me amã kabẽn jarẽho ane.

Dja me amã kabẽn jarẽ ga me prĩne aman kõt ar amijo aba.

²³ Nhym me'õ kute kabẽn mar kêtja dja me o ajkẽ nhym ajte õ me wỳnhkõt amirĩt kêtikumrẽx ne.”

Nãm ã Mõjdjẽ ane nhym Pedru kõt memã arẽ.

²⁴ Ne kam itepã memã kum,

–Mrãmri ne amrẽbẽ Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ apỳnh mỳjja apõxmã 'ã ajarẽ. Me ajte Kritu katormã 'ã ajarẽ. Nhym jakam mỳjja arỳm amirĩt nhym Kritu arỳm kato. Dja ga pi'õk kõt akubyn arẽho tẽn Xamuwe'ỳr o bõx. Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh ne aben nwhitepã apõx tẽn. Kunĩ'ã dja ga pi'õkkam ujarẽnh

jarẽho tẽn arỳm kõt ama. Kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ ne me Kritu'ã memã ajarẽ. Ja dja ga me kõt ama.

²⁵ Ga me Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kabẽnjao aba rã'ã ne. Metĩndjwỳnhmẽ me bakukãmãremẽ arỳm abenmã kabẽn jarẽnh mãmđji ga me kabẽno aba rã'ã. Nãm Metĩndjwỳnh Abraãomã kum, “Dja akrakam kra aben djõ'ã apõx. Aben djõ'ã apõx krãptĩ:

Atãmdjwỳ'ja'õ dja meo kĩnh. Dja apỳnh pyka kunĩkõt meo kĩnh nhym me arỳm kĩ:nhkumrẽx.”

Nãm ã Abraãomã kabẽn pydjĩn arẽho ane.

²⁶ Be, ba me amã arẽ ga me ama. Kute meo kĩnh kadjy ne Metĩndjwỳnh amijo Kra pytàn me akumrẽxmã ano. Dja me anhĩ pỳnhkõt me ajaxwebẽ me ajo akẽx ne arỳm me ajo kĩnh. Ja kadjy ne me amã ano. Nãm ã Pedru memã ane.

4

Pedru me rũnh krãptĩmã Jeju'ã ajarẽnh.

¹ Nãm ar memã kabẽno dja nhym me rũnh arỳm ar'ỳr bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh ar'ỳr bõx. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nẽje ku'ẽ djwỳnhõ ba djwỳnhjadjwỳ mekõt ar'ỳr bõx. Mebẽ xadjjudjẽumẽ mekõt ar'ỳr bõx.

² Pedru ar kàj bê memã Jeju tyk ne akubyn tĩn'ã ujarẽho dja. Ne kam ajte kàj bê me kute amim Jeju mar tykja kunĩ akubyn tĩn'ã ujarẽho dja. Jeju akubyn tĩn kõt me tĩn'ã ujarẽho dja. Kam ne me rũnhja ngry:k ne arỳm ar'ỳr bõx.

³ Nãm me ar'ỳr bõx ne arỳm aro tỳm ne ar pa 'amỳn aro tẽn Ar kubẽ ijẽ. Arỳm me'ã akamãt 'ỳr. Nhym kam me akati kadjy Ar kubẽ ijẽ.

⁴ Nhym be, me kute Ar kubẽ ijẽ kêtĩri ne me kute ar kabẽn marja krãptĩ: arỳm tu amim Jeju markumrẽx. Óbẽ me kute tu amim markumrẽxjamẽ ajbir me krãptĩjamẽ ne me abenã mẽnkhkam krãptĩ:kumrẽx. Me my ne mebẽ 5.000.

5-6 Nãm me akati kadjy Ar kubê ijê nhym kam me'ã akati nhym me rũnh ar'ã akuprõ. Mebêngêtmê Mõdjê kukràdjã mar djwỳnhmê ar'ã akuprõ. Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxbê Ananh mekõt nhỹ. Nhym Kajbajmê Djuãomê Arexãrimê Ananh nhõbikwa kunĩ ar'ã akuprõ. Me rũnh ja ne me krĩrãxbê Djeruxarêkam ar'ã akuprõ.

7 Nhym me arỳm aro katon me ipõkri ar kudja. Nhym kam me ar kukij ne arkum,

—Mỳj me'õ kukwakam ne gar mrãnh kêtjao mex? Mỳj ne idji kute? ane.

8 Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo Pedru kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba. Nhym kam memã kum,

—Mebê idjaerkam me abẽnjadjwỳrmê ar abêngê ar,

9 mỳjkõt ne bar imã me'õ punuja kaprĩn o mex ga me abej ar ikukij.

10 Dja bar me amã arẽ ga me ama. Me gamê mebê idjaer kunĩ dja ga me ikabẽn ma. Nadjarekam Jeju Kritu, me aje pĩte'y'ã nhõr ne bĩn nhym Metĩndjwỳnh akubyn o tĩnja. Jeju ja kukwakam ne me'õ mrãnh kêtja arỳm mex. Mex ne me anhipõkri dja ga me arỳm omũ.

11 Amrêbê: ne me bakukãmãre Jeju'ã ajarẽn memã kum,

“E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwỳnhja kute kikremã armã te omũn bõm kumê.

Kẽn ja ne arỳm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arỳm 'ã pi'õk no'õk ne. Me aje kikreo ãm djwỳnhwã pyrãk. Amã Jeju kurê nhym arỳm kute kẽnwã pyrãk ne arỳm kãjkwa djwỳnhkam me bakunĩmã nhỹ.

12 Djãm ikrebê me'õ kute me bajaxwebê me bapytãr? Arkati. Me'õ kute me bapytãr kêtikumrêx. Mrãmri ne kute me bapytãr kadjy Metĩndjwỳnh memã Jeju pydji jarẽ. Nhym pyka kunĩkõt me bakadjy me'õdjwỳ kêtikumrêx. Nãm ã Pedru memã ane.

13 Be, Pedrumê Djuão ar memã kabẽnkam me rũnh abenmã kum,

—E kum, arkum gwaj bapyma kêtikumrêx. Be, ar kute me bakukràdjã mar kêt, ar kajgo mexi. Mỳj got ar nẽn ã kabẽn mexo ane, ane. Ne kam arỳm ar kuman abenmã kum,

—Be, ar Jejukõt ba tũmkam ne ar ã kabẽn mexo ane, ane.

14 Nhym ar kute me'õo mexjadjwỳ ar ro'ã dja nhym me omũ. Ne te kute abenmã, “Nãm ar 'êx”, anhyr prãmje.

15 Ne kam me rũnh me bikprõnh djã nêje ar ano nhym ar tẽ. Nhym me ar kãxã aro aben maro nhỹ.

16 Ne abenmã kum,

—Mỳj dja gwaj ar on? Me kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ar mrãmri mỳjja pumũnh kêt raxja nhĩpêx. Me'õ punu mex nhym ar arỳm o mex. Nhym Djeruxarêkam me ja kunĩ arỳm omũ. Kam gwaj baje te memã, “Nãm ar 'êx”, anhyr prãmje.

17 Be, gwaj ar kangrõnh tỳx gê ar ajte Jeju'ã ujarẽnh kêt. Gêdja amũ me bu'ã me wã mar kêt. Nãm me ã abenmã ane.

18 Ne kam amiwỳr ar ku'uw nhym ar bõx nhym me arkum,

—Kwãrik wãnh ajte Jeju kukwakam memã kabẽn jarẽnh kêt. Ne kwãrik wãnh 'ã memã adjujarẽnh kêt, ane.

19 Nhym Pedrumê Djuão ar memã kum,

—Be, mỳj dja bar nẽ? Metĩndjwỳnh kute ar imã ar imex jarẽnh kadjy mỳj dja bar nẽ? Djãm me akabẽnkõt ar ije Jeju'ã idjujarẽnh kêtãm? Nãr kon, djãm Metĩndjwỳnh kabẽnkõt ar ije Jeju 'ã idjujarẽnhmã? Me gadjwỳ amikadjy ama.

20 Be, ar ije Jeju akubyn tĩnkõt omũnh ne ar ije kabẽn mar. 'Ã dja bar bir idjujarẽnhkumrêx ar iba. Te 'ã idjujarẽnh kêtãm, ane.

21 Nhym kam me ajte ar kangrõn arkum ire nhym ar arỳm mã tẽ. Me rũnh ne me te: kute aro aben mar nhym me kute mỳj ar axwe'õ pãnh kute aro bikẽnhmã. Ar kute me'õo mexkam ne me kãtãm kunĩ Metĩndjwỳnhmã ra:x jarẽn kum ar

kĩnh. Me rũnh ren aro ajkẽ nhym ren bu'ã me kàtàm ren kum me kurê. Kam ne me rũnh te: kute aro bikẽnhmã.

²² Be, te me'õ jakryja abatàn mex nhym ar arỳm o mex. 'Ã amexbê 40 nhijukri ne ajte amex rã'ã arỳm 'ã apêx nhym ar o mex. Djã ne me mỳjja ja'õ pumũ? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnh.

²³ Nãm me rũnh Pedrumẽ Djuão arkum ire nhym ar mã tẽn kam arỳm aminhõ me ja'yừ bõx. Ne kam me rũnh kute arkum kabẽn kõt memã arê. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêtmẽ kabẽn kõt arê nhym me arỳm kuma.

²⁴ Ne kam axikõt Metĩndjwỳnhmã kabẽn ne kum,

–Bẽnjadjwỳr djwỳnh, abê Metĩndjwỳnh. Ga ne ga kàjkwa nhipêx ne pyka nhipêx ne ngõ raxbê pyka kêt nhipêx ne kam mỳjja ar baja kunĩ nhipêx.

²⁵ Be, anhõ àpênh Dawi ne akukwakam memã kum,

“E kum, mỳkam ne apỳnh me ba djakam me bajtem àkrêo kumex? Mỳkam ne me amim mỳjja'ã karõ kajgoo kumex?”

²⁶ Pykakam me bẽnjadjwỳr rũnh ar arỳm kàjmã dja. Kute Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê àptàrmã arỳm kàjmã djan itepato abeno akuprõ.

Õ Kritudjwỳ me arỳm kute kubê àptàrmã kàjmã dja. Me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê àptàrmã kàjmã dja.”

Nãm ã me bakukãmãre Dawi ane.

²⁷ Be, Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mrãmri ne Dawi kabẽnkumrêx. Arỳm ne me kute Jejubê àptàrmã akuprõ. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arỳm 'ã Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ. Nhym Erodjimẽ Põxu Piratumẽ apỳnh me ba djakam me bajtemmẽ mebê idjaermẽ me kunĩ kute kubê àptàrmã arỳm abeno akuprõ.

²⁸ Ga ne ga amrêbê me kêttri arỳm amim me'ã karõn amybỳm meo aba.

Meo aba: nhym kam me arỳm ã Jeju ane.

²⁹ Me kute Jejubê àptàrmã akuprõ. Bẽnjadjwỳr djwỳnh, jakam dja ga me kute ar ikangrõnhja ma. Ne kam ar imã itỳx jadjà bar imã me uma kêt ne me kunĩmã akabẽn jarẽ. Ar ibê anhõ àpênh.

³⁰ Dja ga ar imã tỳx jadjà bar me punuo mex ne akra kukwakam me aêrbê mỳjja pumũnh kêt nhipêx. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne ku'ên araxmã kator kadjy bar mỳjja pumũnh kêt nhipêx. Akra ne mexti:ren axwe kêt kumrêx, ane.

³¹ Nãm me Metĩndjwỳnhmã kabẽn pa nhym me bikprõnh djà arỳm amingrêk ne. Nhym Metĩndjwỳnh Karõ arỳm me ã pỳnhkõt raxo me kadjwỳnhbê nhỳn ar meo ba. Nhym me arỳm kum me uma kêt ne memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ.

Me kute abenmã õ mỳjja nhõr.

Kar 2.42

³² Nhym kam me kute amim Jeju mar krãptĩ: kum aben jabê. Me ã pỳnhkõt kum aben jabên kum Jejuo kĩnh prãm. Ne aminhõ mỳjja kunĩo aminhõ kêt ne amikutã abenmã kwỳ ngã.

³³ Nhym Jeju kute ar anorja mã memã kum,

–Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju akubyn tĩn. Ar ba ne bar tĩnkõt omũ, anen mã memã 'ã ujarẽnh ar ba. Metĩndjwỳnh ne arkum tỳx jadjà nhym ar tỳ:x ne memã 'ã ujarẽnh ar ba. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm tu me kunĩmã ukaprĩ jadjà nhym me arỳm ukaprĩ:kumrêx.

³⁴ Nhym kam me'õ kum mỳjja'õ prãm kêt kumrêx. Mỳkam? Bir, apỳnh me ã djari ne me õ pyka nàr õ kikre. Ne kam aben totokmã amũ memã kungã. Ne kam pãnh amim pi'ók kaprĩ byn o tẽn

³⁵ mã Jeju kute ar anorjamã kungã. Nhym kam ar mã me õ mỳjja kêt mã pi'ók kaprĩ ngã. Me õ mỳjja kêt kõt memã kungã nhym me kam o mã amim mỳjja jamỳ. Ne kam me'õ kum prãm kêt.

³⁶ Kamã ne me'õ nhidjibê Jõdje. Jeju kute ar anorja ne kum idji ny jarê. Kum Banabe jarê. Me kaprĩreo kĩnh djwýnh'ã ne ar kum idji jakren kum arê. Kubê ne mebê Rewi'õ. Apêxtibê Xiprekam ne abatãnh djã.

³⁷ Banabe ne arým õ pyka. Ne kam pãnh kadjy arým amũ memã kungã. Ne kam amim pi'õk kaprĩ byn o tẽn arým Jeju kute ar anorjamã kungã. Nãm arkum 'êx kêt ne arkum kungã.

5

Ananijmê Xapire ar 'êx.

¹ NhyM be, Ananijmê prõ Xapire ne ar õ pyka. Ne kam amũ memã kungãn kam pãnh amim pi'õk kaprĩ by. Ne kam 'êx.

² NhyM my prõmã kum,

—Gu amim kwýo apdju, ane. NhyM, “Ã”, ane. NhyM kwýbito tẽn Jeju kute ar anorjamã o tẽn o bõx ne 'êx ne arkum,

—Mĩ, bar inhõ pyka pãnh pi'õk kaprĩ jabit by, ane. Ne kam arým arkum kungã.

³ NhyM Pedru kum,

—Ananij, mýkam ne Xatanaj arým ajo ba ga arým Metĩndjwýnh Karõmã ajêx? Arým ne ga amim pi'õk kaprĩ kwýo apdju.

⁴ Ga ren anhõ pyka nhõr kêt nhyM ren anhõ pyka rã'ã ga ren amexkumrêx. Nãr, aje memã õrkam ga ren pi'õk kaprĩõ aba rã'ãn ren amexkumrêx. Mýkam ne ga amim ajêxja'ã karõ? Djãm ar imãbit ne ga ajêx got? Kati. Metĩndjwýnhmãdjwý ne ga ajêx. Nãm ã Pedru kum ane.

⁵ NhyM Ananij kabẽn man arým tým ne ty. NhyM kam me kute arênh mar kunĩ arým umaje madjã kreti ne.

⁶ NhyM kam me abatãnh ny kwý kãjmã djan Ananijo kupun o mõn arým adjã.

⁷ NhyM 'ã myt kwýr kãjbê 'iry. 'Ã 3 ora apêx. NhyM prõja kute mjên tyk mar kêt rã'ã. Ne kam arým me'ýr wadjã.

⁸ NhyM kam Pedru kum,

—Aje, on imã arê. Mý ne gar pyka pãnh pi'õk kaprĩ on aby? Djãm jabit? ane.

NhyM mjên kõt kum 'êx ne kum,

—Õ nã. Bar amim ã pi'õk kaprĩ byro ane, ane.

⁹ NhyM Pedru kum,

—Mýkam ne ga aje Bẽnjadwýr djwýnh Karõmã amikurê'uk kadjy amjênme aben kõt akabẽn dji? Ota, amjên jadjãr djwýnh ar arým akubyn kikre jajkwa krekre'ýr mõ. Dja ar rým gadjwý ajo mõ, ane.

¹⁰ NhyM on parbê tým ne arým ty. NhyM ar abatãnh nyre arým wadjã. NhyM arým ty nhyM ar omũ. Ne kam o mõn mjên kuri adjã.

¹¹ NhyM me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja kunĩ arým umaje madjã kreti. Me kute ar tyk jarênh mar kunĩ arým umaje madjã kreti.

Pedru ar kute me krãptĩ mex.

¹² NhyM Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩ mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêxo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ên kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne ar mýjja nhipêxo ba. Xaromãõ nhõ kikre kre kênhkam ne me kunĩ axikõt Jeju maro krĩ.

¹³ NhyM me kãtãm te me umaje ne te me ikõ'ã krĩ prãmje ne amybým abenmã me mexkumrêx jarênhõ kumex.

¹⁴ NhyM kam me krãptĩ kum Bẽnjadwýr djwýnh kĩnh ne arým tu amim markumrêxo kumex. Amim maro kumex ne arým mekõt akuprõ. NhyM kam me kute amim marja arým krãptĩ: tẽn. Me mymê me niremê arým krãptĩ: ne.

¹⁵ NhyM Jeju kute ar anorja mýjja pumũnh kêt nhipêxo ba. NhyM me me punuo apõx ne Pedru kukãm pry jakã'ã me adjwýro mõ. Me ikwã djãkam nãr aty djãkam me adjwýro mõ. Dja Pedru tẽnkõt karõbit me kwý'ã rôrõk nhyM me arým mex. Ja kadjy ne me kukãm me adjwýro mõ.

¹⁶ NhyM Djeruxarê bu'ã me krĩ djãri me jadjwý me krãptĩ: 'ã akuprõ.

Me aben totokmã 'ỳr me punu jamỳn o ban o bõx. Me karõ punu kute meo badjwỳ nhym me aben totokmã 'ỳr meo ban meo bõx. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm me kunĩo mex ne.

Me kum ar kurê.

¹⁷ Nhym kam me rũnh kwỳ arỳm Pedru arkam ngryk ne. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxmẽ ro'ã mebê xadjudjêu krĩ kunĩ arkam ngry:k ne.

¹⁸ Jeju kute ar anorjakam ngryk ne ar'ỳr mõn ar'ỳr bõx ne arỳm aro tỳm. Ne kam Ar kubê ijê nhym kam me kunĩ ar omũ.

¹⁹ Nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh 'õ akamãtkam ar'ỳr bõx ne arỳm arkum kikre'ã ijê djà'ã kuta. 'Ã kutan arỳm aro katon arkum,

²⁰ –Dja gar Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam tẽn adjujarẽnho dja. Dja me tu amim Jeju markumrẽx ne arỳm kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Tãm dja gar memã 'ã adjujarẽnho dja, ane.

²¹ Nhym ar kadjy mrãnh djwỳnh kabẽn man kam myt katorkam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Wadjàn arỳm 'ã memã ujarẽnho dja. Memã ujarẽnho dja nhym wãnh me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax ar arỳm me rũnh bikprõnh djakam bõx. Bõx ne arỳm amiwỳr õ me rũnho akuprõ. Mebê idjaerkam me rũnh kunĩo akuprõ. Me rũnho akuprõ nhym arỳm mebê ijê djãmã ar'ỳr me krãkamngõnh jano nhym me 'ỳr mõ.

²² 'Ỳr mõn arỳm mebê ijê djà'ỳr bõx ne te ar abej. Te: ar abej ne arỳm ar abej aprã. Ne kam akẽx ne me rũnh'ỳr mõn 'ỳr bõx ne memã kum,

²³ –Mebê ijê djà'ã ijê tỳx mex nhym kre'ã ku'ê djwỳnh ar bõm 'ã ijê djà kabem dja ba me ar omũ. Ne kam 'ã ijê djà'ã kurẽn te kadjwỳnhbê ar abej aprã, ane.

²⁴ Nhym me rũnh arỳm me kabẽn ma. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nêje ku'ê djwỳnh ba djwỳnh me kabẽn ma. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar

djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr me kabẽn ma. Ne te aben kukij ne abenmã kum,

–Je, mỳj dja ar ijukri nẽ? ane.

²⁵ Nhym kam me'õ me'ỳr bõx ne memã kum,

–E kum, onĩj me aje Ar kubê ijêja Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam memã ujarẽnho dja, ane.

²⁶ Nhym kam kikreti nêje ku'ê djwỳnh ba djwỳnhja ar'ỳr õ me jao mõn ar'ỳr bõx. Ne arỳm arkum prĩre ne akubyn me rũnh'ỳr aro bõx. Kum me kãtãm krãptĩ pymakam. Ar'ỳr tẽn kêtri ne me abenmã kum,

–Gu me ren aro ajkẽ nhym me ren pãnh kẽno me batitik ne me bapa, ane.

²⁷ Kam ne me arkum prĩre ne arỳm me rũnh'ỳr aro bõx. Aro bõx nhym ar arỳm me kabem dja. Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kukij ne arkum,

²⁸ –Bar arỳm ar amã ikabẽn ne. Jeju kukwakam memã 'ã adjujarẽn kêt kadjy ar amã ikabẽn gar ajte 'ã adjujarẽn ar aba nhym arỳm krĩraxjabê Djeruxarẽ kunĩkõt me abenmã ar akukrãdjã jarẽnho ipõk ne. Gar kam aje bit ar ijã ar ijaxwe nhõrmã memã ar ije Jeju bĩn djwỳnh jarẽnho aba, ane.

²⁹ Nhym Pedrumẽ Jeju kute ar anorja kunĩ memã kum,

–Bar me amã arẽ ga me ama. Be, dja Metĩndjwỳnh ar imã 'ã karõ bar mrãmri ajbit kabẽn markumrẽx ne kõt ar amijo iba. Nhym be, dja me te ar imã atemã kabẽn jarẽ bar mar kêt ne.

³⁰ Be, Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãreo ba ja ne arỳm akubyn Jejuo tĩn ne. Me ga ne ga me pĩ'ã anhõn arỳm abĩ. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm akubyn o tĩn ne.

³¹ Be, tãm ne Metĩndjwỳnh arỳm o wabi nhym arỳm ubõk'ãnh bẽnjadjwỳr rax ne memã nhỹ. Kute me utar kadjy memã nhỹ. Dja mebê idjaermã amak bõ nhym me arỳm amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm me axwe maro aknon mekam

ngryk kêt. Ja kadjy ne Metĩndjwýnh arým Jejuo wabi nhym memã nhỹ.

³² Ar ba ne bar omũn memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Metĩndjwýnh Karõdjwý ne omũ. Me kute kabẽn mar ne kõt ar amijo baja ne Metĩndjwýnh arým memã Karõ jano nhym arým meo ba. Nãm ã Pedru ar memã ane.

³³ Nhym me arým ar kabẽn man arkam ngryk ne àkrêo kumex. Ne bit kute ar parmã.

³⁴ Nhym Gamarij raxja arým me rũnh nhipõkri kàjmã dja. Kubê ne mebê pardjêu'õ ne kubê mebê idjaer kukràdjà mar djwýnh'õ. Nhym me kunĩ kum kĩnh. Gamarij kàjmã djan Pedru ar'ã memã kum,

—Ar o akator ngrire, ane. Nhym me arým aro kato.

³⁵ Nhym Gamarij arým ar kàxã memã kum,

—Ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh ajmã aro kêt. Dja gar ar par jabej mýj dja gar ijukri nẽ?

³⁶ Ba ar amã arẽ gar ama. Amrêbê me'õbê Teuda ari memã amiraxo àmra ar ba. Nhym me krãptĩ kute 400 pyrãk mã kõt ajkamẽ. Nhym kam me arým kubĩ nhym me kunĩ kõt baja arým ajmã nhym arým kêt ne.

³⁷ Nhym kam me'õbê Djuda memã amijo amirĩt ne. Bẽnjadjwýr bajtem amrêbê kute me idji'ã pi'ók no'òko àmri ne Djuda memã amijo amirĩt ne. Pykabê Garrêjakam ne abatãnh djà. Djuda amijo amirĩt ne amikõt me krãptĩ kamẽ. Ne kam adjwýnhdjwý arým ty nhym me kunĩ kõt bajadjwý arým ajmã.

³⁸ Be, Teudamẽ Djudakõt me krãptĩ ba. Ne kam me ta arým bimãnhja dja gar ama. Pedru arkum anhkra karo gẽ ar ta mekõt ar ba. Godja ar ta amikabẽnkõt meo ba jabej nhym me ta ĩ ajmã. Amrêbê me ja kõt dja me ta ã bimãnhjo ane.

³⁹ Nãr, godja ar mrãmri Metĩndjwýnh kabẽnkõt meo bakumrẽx jabej gwaj te aro àpanh ne aben bê me ngrãnh prãmje. Gwaj ren aro ajkẽn arým ren Metĩndjwýnhmã amikurêtuw.

⁴⁰ Nãm ã memã ane nhym me arým kõt amikabẽn dji. Ne kam amiwýr Jeju kute ar anorja 'uw nhym ar arým bõx. Nhym kam me ar titik ne arkum, —Kwãrĩk wãnh Jeju kukwakam memã adjujarẽnh kêt, ane. Ne kam arým arkum ire nhym ar tẽ.

⁴¹ Djãm ar kaprĩre ne ar tẽ? Kati. Ar kĩnhkumrẽx ne me rũnhbê tẽ. Mýkam ne ar kĩnh? Bir, ar amim,

—Be, Metĩndjwýnh ta ne amim ar ijã karõn amim, “Be, me kum Jeju kurê. Dja kõt me kum ar adjwýnhdjwý kurê.” Nãm ã amim ar ijã karõo ane. Nãm ar ã amim anen arým kĩnhkumrẽx. Metĩndjwýnh ta kute amim ar'ã karõkõt ar tokrykam ar kĩnhkumrẽx ne me rũnhbê tẽ.

⁴² Ne kam akati kunĩkõt kàj bê memã Jeju kukràdjà'ã ujarẽnh ar ba. Metĩndjwýnh nhõ kikretikam o ba. Me õ kikre kunĩ kõt o ban memã kum,

—Mrãmri ne Jejubê Kritukumrẽx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnhkumrẽx, anhỹro ba.

6

Me kute amijo Ar kubê 7 pytãr.

¹ Nhym kam Jejukõt me ba djwýnh arým krãptĩ. Ne kam me kwý me bajtembê kregu kabẽnkam kabẽn nhym me kwý mebê idjaer kabẽnkam kabẽn. Nhym kregukam me kwý kabẽnja idjaerkam me kwý kabẽnjakam kaprĩre ne. Nãm me Jeju kute ar anorjabê 12'ã abenmã kum,

—Be, Pedru ar akati kunĩkõt me 'uwtĩo djuw mex nhym kam me bakam me 'uwtĩ kwý 'ã kàtãm, ane.

² Nhym Pedru ar arým kuman arým amiwýr Jeju kõt me ba djwýnh krãptĩ:ja 'uw. Nhym me ar'ã akuprõ nhym ar arým memã kum,

—Godja bar memã mýjja nhõrbito iban arým te ije Metĩndjwýnh kabẽn'ã memã idjujarẽnh prãmje. Nhym kam arým ar akaprĩre ne.

³ Be, mýj dja gwaj nẽ? Bir, akmere, àpnhĩre ar, dja gar me kwýo aben man me'ã aben kukij ne abenmã kum, “Djãm me kunĩ kute ar mex jarẽ?

Djãm Metĩndjwỳnh Karõ raxo ar kad-jwỳnhbê nhỹn aro ba? Djãm ar krã mex"? ane. Dja gar ã me kabio ane. Nhyam kam me kwỳ ã mexo ane, gar mekam amijo Ar kubê 7 pytàn ar imã ar arê. Ar imã ar arê bar arỳm ar'ã meo djuw mex djwỳnh rê.

⁴ Ne kam meo djuw mex kêt ne ate ikrã. Ate ikrãn arỳm Metĩndjwỳnhmã ikabên 'ãno djan memã kabên jarênh 'ãno djan ar o iba, ane.

⁵ Nãm ar ane nhyam me kunĩ arỳm kum ar kabên kĩnh ne. Ne kam arỳm amijo Exewão pytã. Nãm mrãmri tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Nhyam Metĩndjwỳnh Karõ raxo kad-jwỳnhbê nhỹn ar o ba. Nhyam kam me amijo me kwỳ pytã. Piripimê Prokorumê Nikanômê Ximômê Pamenajmê Nikoraumê ne me amijo ar utã. Nikorau ja ne amrêbê kubê me bajtem. Krĩraxbê ãxikikam ne abatàn djã. Ne kam arỳm mebê idjaer kukràdjã man kôt ar amijo ba. Ne kam arỳm tu amim Jeju markumrêx. Mebê kregu kabênkam ne kabên.

⁶ Nãm me amijo ar utàn arỳm Jeju kute ar anorja kabem aro akuprõ. Nhyam ar arỳm aro Metĩndjwỳnhmã a'uw ne ar'ã ikra jadjuw.

⁷ Nhyam kam me kute Jeju mar arỳm amũ memã Metĩndjwỳnh kabên jarênho kumex. Nhyam me kâtãm krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrêx. Nhyam kam Jejukôt me ba djwỳnh arỳm Djeruxarêkam àptar mex ne. Nhyam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhdjwỳ krãptĩ: tu amim Jeju markumrêx ne kabên man kôt ar amijo ba.

Me kute Exewão pa 'amỳnh.

⁸ Exewão ne tu amim Metĩndjwỳnh mar tỳ:xkumrêx nhyam Metĩndjwỳnh arỳm kum tỳ:x jadjã. Kum tỳx jadjã nhyam arỳm me ipõkri mỳjja pumũnh kêt rũnh nhípêxo ba. Me punu mex nhyam meo mexo ba. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne ku'ên kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne ipêxo ba.

⁹ Nhyam ate me kwỳ kam kabên punun arỳm Exewãomê aktã kabêno aben japanho dja. Mebê idjaer bikprõnh djã 'õ kurũm ne me mõ. Me bikprõnh djã jamã ne me kum,

—Me ta ar ban ta amim àpênh ar ba ne ja, ane. Krĩraxbê Xirenimê Arexã kurũm ne me ja mõ. Nhyam pykabê Xirxijmê Adjij kurũm me jadjwỳ mõ. Ne kam Exewãomê aktã kabêno aben japanho dja:

¹⁰ nhyam Metĩndjwỳnh Karõ kuk-wakam memã kabên ne kabên katato me akrenh mex ne. Nhyam kam me te: kute kabêno itymã o ku'ê.

¹¹ Te: kute kabêno itymã o ku'ên kam tẽn arỳm me kãxã me kwỳmã pi'õk kaprĩ jarê. Nhyam me arỳm me'yr bõx ne memã 'êx. Pi'õk kaprĩ pãnh arỳm memã Exewão'ã 'êx ne me kunĩmã kum,

—Be, Exewão ne arỳm me bakukãmãkjê Môjdjêmetĩndjwỳnh japrỳ bar arỳm kuma. Nãm me ã anen mebê Exewão kurêo dja.

¹² Mebê kurêo djan arỳm memã kurêtuw. Mebêngêtmê Môjdjê kukràdjã mar djwỳnhmã kurêtuw. Nhyam me arỳm kam àkrêo kumex ne 'yr prõt ne o tỳm ne pa 'amỳ. Nhyam me rũnh krãptĩ arỳm kutêp akuprõ nhyam me arỳm me'yr o bõx.

¹³ Ne kam me rũnh kabem me 'êxnhĩ kwỳ dja. Nhyam me arỳm me rũnhmã Exewão'ã 'êx ne memã kum,

—Me'õ ja ne mã Metĩndjwỳnh nhõ kikreti japrỳo ban mã Môjdjê kukràdjã japrỳo ba.

¹⁴ Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja ĩ Metĩndjwỳnh nhõ kikretio ajkên pyka mẽ o amrà. Môjdjê kute me bakukãmãremã kukràdjã jarênhja dja pãnh me bamã kukràdjã 'õdjwỳ jarê gwaj baje we mar ne kôt amijo babamã.” Nãm ã memã anhỹro ba bar arỳm kuma. Nãm me 'êx ne ã me rũnhmã arênho ane.

¹⁵ Nhyam kam me rũnh kunĩ Exewãokam no ty. Kam no ty nhyam nokre arỳm amijo Metĩndjwỳnh kadjy

mrãnh djwýnh nokre pyrãk nhym me arým nokre pumũ.

7

Exewão me rũnh krãptĩmã me kukãmãkjê'ã ujarẽnh.

¹ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kum kabẽn ne kum,

–Djãm kõt ne me arẽ? ane.

² Nhym tu me kukãmãre'ã ajarẽn memã kum,

–Akmere, mebẽngêt ar, dja ga me ikabẽnja ma. Metĩndjwýnh ne me bakukãmãre Abraãomã amijo amirĩt. Prĩne me:xkumrẽx ne uma: ne arým kum amijo amirĩt ne. Pykabê Arãkam ar ba kêttri Mexomikam ar bari ne Metĩndjwýnh arým Abraãomã amijo amirĩt ne.

³ Ne kam kum,

“Anhõ pyka kurũm akato. Kam anhõbikwa ar baja Ar kubê akato.

Dja ga tẽ: ba kam ĩ amã pyka 'õdjwý jakre ga kam 'ýr tẽn 'ýr bõx”, ane.

⁴ Nhym kam kabẽn kõt pykabê Kaudjêkam me ja nhõ pyka kurũm katon tẽ. Tẽ:n kam arým pykabê Arã'ýr bõx ne kam ar ba. Nhym kam bãm kute irja arým kam kubê ty. Nhym kam Metĩndjwýnh arým pykaja tãmmã ano nhym 'ýr tẽn arým 'ýr bõx. Kam ne ga me ar aba.

⁵ Djã ne Metĩndjwýnh pyka jakam kum pyka 'õ ta nhym arým o aminhõ? Kati. Kute kam kum pyka'õ 'yr kêtukumrẽx. Kum 'yr kêt ne arým kukãm kum arẽnhbit ne kum, “Dja ba ĩ anhõ kadjy amã pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djõ'ã apõx ne arým atãmdjwý krãptĩ. Me jamẽ me amã dja ba kanga ga me arým o aminhõ.” Nãm ã kraxje kra'õ kêt rã'ãkam ã kum ane.

⁶ Ne kam Metĩndjwýnh ajte Abraãomã kum,

“Atãmdjwý krãptĩ dja me me bajtem nhõ pykakam ar ba. Ne kam arým memã ãpẽnh kajgo ar ba. Ar ba nhym me arým ãpẽnh pytĩo me kamjêro ba. Meo ba:

nhym pyka wãkam arým me'ã amex krãptĩ: kubê 400 apêx.

⁷ Dja ba kam me tokry pãnh meo ajkê. Me bajtem kute me ãpẽnh'ã memã ãpnẽnh djwýnh meo ajkê. Kam dja atãmdjwý ar katon arým pyka jakam bõx ne imã ãpẽnh ar ba.”

Nãm ã Metĩndjwýnh Abraãomã ane. Nhym Exewão kõt memã arẽ.

⁸ Ne kam itepã memã kum,

–Ne kam Metĩndjwýnhmẽ Abraão ar abenmã kabẽn jarẽnh mãmджи nhym kamã Metĩndjwýnh kum, “Dja ga me aben djõ'ã me my nhinhu kã rê”, ane. Nhym kam arým Idjak dji nhym ruw. Nhym 'ã akatibê 8 nhym arým kra my nhinhu kã krãta. Nhym kam abatãnh ne arým Djako dji nhym ruw. Ne kam abatãnh ne kam me bakukãmãre kubê 12 jadjuw. Nãm ar aben jatãri apõx tẽ ne arým abatãnh ne.

⁹ Ne kam te kute Jõdje pyrãk prãmje arým kam ngryk ne. Kam ngryk ne pi'õk kaprĩ kadjy arým me bajtemmã kanga. Nhym kam me pykabê Edjitukam kum ire nhym kam memã ãpẽnh kajgo ar ba. Nhym be, Metĩndjwýnh ne mã Jõdje mẽ amijo kajkep

¹⁰ ne kaprĩ djã kunĩbê utã. Nãm kum krã mex jadjã nhym bẽnjadjwýr arým kum kĩnh. Edjitukam me õ bẽnjadjwýr rax nhidjibê Parao kum kĩnh ne arým 'ã bẽnjadjwýr mẽ. Nhym kam pykabê Edjitukam Parao nhõ me kunĩmã nhýn kum õ mýjja kunĩ pumũnho ba.

¹¹ Nhym kam Edjitukam me jamẽ pykabê Kanaãkam me ja kunĩbê djwý kêt. Nhym prãm arým me pa:ro dja nhym me arým kaprĩ:ren kumex. Nhym me bakukãmãre ar te amitýx djã jabej aprã.

¹² Ne kam abenmã kum, “Edjitukam ne me djwýo atom nhym kumex”, ane. Nhym Djako me kabẽn man arým djwý'ýr me bakukãmãre ar ano.

¹³ Nhym ar Edjitu'ýr tẽn arým 'ýr bõx. Ne kam akêx ne arým akubyn

aminhõ pyka'ỳr bõx. Ne kam ajte 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nhyam kam kamy arkum amijarẽnho amirĩtkumrẽx ne arkum, “Ba. Axikõt gwaj bajapõx”, ane. Nhyam kam me Paraomã Jõdje nhõbikwa jarẽ nhyam kuma.

14 Nhyam kam Jõdje arỳm bãm Djakomẽ ar'ỳr kamy ar ano. Õbikwa kun'ỳr ano. Me abenã ar mẽnkhkam ne ar krãptĩkumrẽxbẽ 75.

15 Nhyam kam Djako ar Edjitu'ỳr tẽn kam 'ỳr bõx ne kam arek kam ar ba. Nhyam kam Djako kubẽngẽtte kubĩ. Nhyam kam me bakukãmãre arkubẽngẽtte ar kupa. Aben nwhitepã ar paro tẽn.

16 Nhyam me amũ krĩraxbẽ Xikĩkam aro ban arỳm kẽnkrekam ar angij. Amrẽbẽ: ne ar kukãmãre Abraõo kute me tyk jangjẽn kadjy mebẽ kẽnkre by. Xikĩkam Imõ tãmdjwỳmã ne ngõnhponho pi'õk kaprĩ ngãn pãnkh kẽnkre ja by. Kẽnkre jakam ne me ar angij.

17 Nhyam tũmrãm Metĩndjwỳnh arỳm kute memã pyka kanga kadjy amikabẽn tũm ma. Kute amrẽbẽ: Abraõomã pyka jarẽnhja arỳm kute memã kanga kadjy amikabẽn tũm ma. Nhyam Edjitukam arỳm me àptàr mex mõ.

18 Me àptàr mõ nhyam atemã Bẽnjadwỳr rax me kadjy kato. Bẽnjadwỳr ja ne kute me kukãmãre Jõdje'ã ujarẽn mar kêt.

19 Nãm me kadjy katon arỳm me banhõ me wỳnhmã 'ẽx ban ar meo bikẽnho ba. Nãm me bakukãmãremã me prĩre'ã karõn memã kum, “Dja me prĩre axidjuw ga me bõm arẽ gẽ ty”, ane.

20 Nhyam kam Mõjdjẽ ruw. Nhyam Metĩndjwỳnh kum kĩnh. Nhyam kam nã ta ùrkwãkam o kaõro krĩ nhyam arỳm 'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽx.

21 Nhyam kam me bõm kudji. Nhyam Parao kra ni arỳm amim kumỳn kra'ã amim o djuw mex.

22 Nhyam kam me kum pykabẽ Edjitu nhõ me ja kukràdjã kun' jarẽ nhyam arỳm kuma. Ne kute me kabẽn

jarẽn kadjy kabẽn mexkumrẽx ne àpẽn mex kadjy tỳxkumrẽx.

23 Ne arỳm abatàn mex ne. Rwỳk'ã amexbẽ 40 apẽx nhyam amim, “Ba 'ỳr inhõ me wỳnhbẽ idjaer pumũ”, ane.

24 Ne me'ỳr tẽn kam me'ỳr bõx. Nhyam Edjitukam me kra'õ mebẽ idjaer'õo bikẽnho dja nhyam omũn arỳm o ngryk ne kubĩ.

25 Be, kute bĩn kêttri ne amim, “Be, Metĩndjwỳnh kukwakam dja ba me utã. Godja me kõt ima”, ane. Nhyam kam me kute mar kêt.

26 Nãm Edjitukam me kra'õnh bĩ nhyam 'ã akati nhyam õ me wỳnh ar aben tako dja. Nhyam bit kute aro mexmã aben nẽje arkum kabẽn ne arkum, “Ë, ar ikabẽn ma. Ar aje abeno anhõbikwajakam aben tako dja”, ane.

27 Nhyam kute ikjẽo bikẽnho ãmja arỳm amũ Mõjdjẽ kujaten kum, “Nhỳnh ne me'õ me ikadjy ajã Bẽnjadwỳr mẽ, ga aben nẽje ar imã akabẽn ne?”

28 Ga ne ga amũja'ã Edjitukam me kra'õnh bĩ. Djãm aje ã ijo anhỹrmã”? ane.

29 Nhyam arỳm kuman amijã maje atemã pykabẽ Midjijãmã prõt ne. Prõt ne kam 'ỳr bõx ne arỳm me bajtemwãkam ar ba. Ar ba:n kam arỳm kra ja dji nhyam ruw. Nhyam ajte ja dji nhyam ruw.

30 Nhyam kam ar ba: nhyam 'ã amex krãptĩbẽ 40 apẽx. Nhyam akati 'õkam arỳm kapõt kukritkam ar ba. Krãnhbẽ Xinaj bu'ã kapõtka ar ba: nhyam akaõk tu põko dja. Nhyam kuwykam Bẽnjadwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kum amijo amirĩt ne.

31 Nhyam te kute marmã kam no tyn djan amim, “Je tõ, mỳj ne wã”? ane. Ne kute omũnh mexmã 'ỳr bikamẽn tẽn nhyam Bẽnjadwỳr djwỳnh kum,

32 “Ba ne ba ibẽ me akukãmãre nhõ Metĩndjwỳnh.

Ibẽ Abraõomẽ Idjakmẽ Djako ar õ Metĩndjwỳnh.”

Nãm ã Bẽnjadwỳr djwỳnh kum ane. Nhyam Mõjdjẽ umaje tertet ne ibõn djan te kãjmã 'ỳr krãn kute omũnhmã.

³³ Nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum,
 “Ë, aparkà kaba. Inhõ pykakam ne
 ga adjām wā. Kwārĩk wānh o
 abikēnh kêt.

³⁴ Ë, pykabê Edjitukam me kra ne
 inhõ me jao bikēnh ba ba
 arỳm mrāmri me tokrykõt
 omũn me kangāngā ma.

Ije me utār kadjy ne ba ruw. Amrê tē
 ba Edjitemā ajano.”

Nām ā Mõjdjê mē ane.

³⁵ Be, Mõjdjê ja ne me amrêbê kan-
 gan kum,

–Nhỳnh ne me'õ ajā bẽnjadjwỳr
 mē ne ga aben nêje ar imā akabēn
 ne? ane. Be, me te kanga nhym
 Metĩndjwỳnh ta arỳm me kadjy ano.
 Memā bẽnjadjwỳr kadjy ne ano. Kute
 me utār kadjy ne ano. Bẽnjadjwỳr
 djwỳnh kadjy mrānh djwỳnh ne akaõk
 tu põkkam kum amijo amirĩt nhym
 arỳm me kadjy ano.

³⁶ Nhym kam Mõjdjê Edjitu kurũm
 meo mō. Kamā ne me aêrbê mỳjja
 pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Me te kute
 mỳjja marmā kam no tyk ne ku'ên
 Metĩndjwỳnh raxmā kator kadjy mỳjja
 kwỳ nhipêx. Edjitukam ipêx ne ajte
 ngõ ra:x nhidjibê Kamrêkrekam ipêx.
 Ne kam kapõt kukritkam meo ba:
 nhym amex krāptĩbê 40 me'ā apêx.
 Nām ā Exewāo memā ane.

³⁷ Ne itepā ajte memā kum,

–Mõjdjê ja ne mebê idjaermā kum,
 “Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam
 me amā kabēn jarēnhõ iba. Dja
 Metĩndjwỳnh ĩ me akadjy amijo
 me anhõbikwa 'õ pytà. Amijo
 utà nhym arỳm ikudjwa ā me
 amā kabēn jarēnhõ ane.”

Nām ā Mõjdjê memā ane.

³⁸ Be, Mõjdjê ja ne kapõt kukritkam
 ar meo aben pydjĩn meo ba. Nhym
 kam krānhbê Xinajkam Bẽnjadjwỳr
 djwỳnh kadjy mrānh djwỳnh kum
 kukràdjā jarē. Me kute katāt
 amijo ba'ā Metĩndjwỳnh kute memā
 karõkam kukràdjā ja ne kum arē. Me
 kute mar ne tĩn ne ar bamā ne kum
 arē. Nhym arỳm me bakukāmāremā
 arē. Nhym me aben djô'ā abenmā

arē gu me bakamingrānyre arỳm baje
 mar ne o baba.

³⁹ Nhym be, me bakukāmāre ne me
 kum kabēn mar prām kêt. Me am-
 inhirõ bê kabēn rēn arỳm te akubyn
 Edjitemā mõrmā bikraro nhỹ.

⁴⁰ Mõjdjê krānh nhimõk'ā kute
 amikràkam ne me arỳm Arāomā kum,
 “Mõjdjêwā, kute Edjitu kurũm me
 bajo kator ne kute me bajo
 mōr djwỳnhwā birām mỳjwā
 ne arỳm ajmā on. Nhym
 got omũ. 'Yr aprõt ne me
 batĩndjwỳnh karõ kwỳ nhipêx
 gē me bakukām ba.”

Nām me ā Arāomā ane.

⁴¹ Ne kam arỳm mrybāri krare karõ
 nhipêx ne o we Metĩndjwỳnh. Ne kam
 arỳm we mry karõ kĩnh djā'ā mryõ
 bõx. O bõx ne parbê kudjin arỳm
 kum kubĩ. Ne arỳm kute ikrao mỳjja
 nhipêxjakam kĩnh katio dja.

⁴² Nhym Metĩndjwỳnh arỳm mebê
 amijo akêx ne wānh memā ire. Me
 ta wānh kute kanhêti krāptĩmā rax
 jarēnhõ ba kadjy memā ire. Ije amā
 arēnh kõt ne Metĩndjwỳnh kukwakam
 kabēn jarēnh djwỳnh kabēn'ā pi'õk
 no'õk. Kamā ne Metĩndjwỳnh memā
 kum,

“Ga me abê idjaer, djām imā ne ga me
 mry paro aba? Me aje mỳjjamā
 mry paro aba nhym 'ā amex
 krāptĩbê 40 apêxja djām imā ne
 ga me mry pa got? Arkati.

⁴³ Ate ne ga me mỳjjao metĩndjwỳnh
 karõ nhipêx ne kum rax
 jarēnhõ aba. Ne mē me karõbê
 Morkimā kikreo aba. Ne me
 anhõ metĩndjwỳnhbê Rēnpānh
 nhõ kanhêti karõo aba. Aje
 ikupa'ā amijo aba prām kam dja
 ba arỳm me anhõ pyka djwỳnh
 bê me akujate. Dja ba me
 bajtem nhõ krĩraxbê Babirõnij
 nhijukri me akujate.”

Nām ā Metĩndjwỳnh memā ane. Nhym
 Exewāo arỳm kõt me rũnhmā arē.

⁴⁴ Ne itepā ajte memā kum,

–Mrykào kikre ne me bakukāmāre
 kapõt kukritkam ar o ba. Metĩndjwỳnh
 kute memā amijo amirĩt nhym me

kute mar kadjy ar o ba. Ta ne Mõj djemã 'ã karõn kum, "Ije kikre'ã amã karõ kõt dja ga ipêx." Nãm ã Mõj djemã 'ã karõo ane. Nhy m arým kõt ipêx nhy m me ar o ba.

⁴⁵ Nhy m kam ô'ã me bakukãmãremẽ Djodjuwemẽ ar kikreo ba:n arým apýnh me bajtem nhõ pyka djari'ýr o bõx. Nhy m Metĩndjwýnh arým apýnh me bajtem ba djario apan me kujate. Me kujate nhy m me arým me pãnh pykakam ar ba. Nhy m mebêngêt aben kukãm me paro mõ. Me paro mõ nhy m me tãmdjwý arým aben djô'ã mrykào kikreo krĩ. O krĩ: nhy m kam tũ:mrãm Dawi arým me kadjy katon kam me kadjy bẽnjadjwýr.

⁴⁶ Nhy m kam Metĩndjwýnh kam kĩnh. Nhy m kum, "Metĩndjwýnh, abê Djakoo aba djwýnh. Ba amã anhũrkwã nhípêx", ane.

⁴⁷ Nhy m be, Dawi ne kute kum kikre nhípêx kêt. Nhy m be, krabê Xaromão ne arým kum kikre nhípêx.

⁴⁸ Nhy m be, djãm me kute ikrao kum kikretikam Metĩndjwýnhbê kumkati krĩ prãm got? Arkati. Me bakukãmãre kabẽn kõt ne ba ikabẽn jarê. Amrêbê: ne me Metĩndjwýnh kukwakam memã kum, "Bẽnjadjwýr djwýnh ne me amã,

⁴⁹ 'Be, kute me bẽnjadjwýr rũnh krĩ djã pyrãk ne ã kýjrũm kãjkwakam ikrĩ djã ã imã nõr ane. Kãjkwabê ne ikrĩ djã.

Kute me par ku'é djã pyrãk ne pyka ã iparbê imã nõr ane.

Be, djãm me kute imã kikreti'õ nhípêx nhy m imãnhkutãmã? Arkati.

Djãm me kute imã ikrĩ djã'õ nhípêx ba kam inhýr ne ityk djã kêtãmã? Arkati.

⁵⁰ Ba ne ba inhikrao kãjkwamẽ pyka nhípêx. Djã ne ga me ja ma?

Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh me amã ane."

Nãm kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh ã memã ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti nhípêxjakam Metĩndjwýnhbê kumkati kam krĩ kêtja pumũ. Nãm ã Exewão memã ane.

⁵¹ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Ba me amã arẽ ga me ama. Be, me akukãmãre kwý kute arĩk amijo ba'ã ne ga me amijakren arĩk ar amijo aban mã aminhirõbê Metĩndjwýnh kabẽn rẽn anhõkre kadjwýnhbê ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakre kêt kumrêx ne mã aminêje Metĩndjwýnh Karõbê adjãptàr aba.

⁵² Nhýnh got Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh'õ nhy m me akukãmãre kute o bikẽnh kêt? Nãm me mã aben kukãm me kupa. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh mã me bakukãmãremã kum, "Kritu ne katàt ne axwe kêt kumrêx. Mrãmri dja bõxkumrêx." Nãm me mã ã memã ane nhy m kam me mã me kupa. Tãm ne ajbir jakam bõx ga me arým kangan abĩ.

⁵³ Be, kadjy mrãnh djwýnh ne me kadjy Mõj djemã Metĩndjwýnh kabẽn jarê. Me kute katàt amijo ba'ã kabẽn jarê ga me aben djô'ã o aba kajgon mar kêt ne kõt amijo aba kêt kumrêx. Nãm ã Exewão memã ane.

Me kute Exewão bĩn.

⁵⁴ Nhy m me kute amijã kabẽn markam arým ngryk týx mex ne.

⁵⁵ Nhy m be, Metĩndjwýnh Karõ arým raxo Exewão kadjwýnhbê nhýn ar o ba. Ar o ba nhy m arým kãjmã krãn kãjkwa pumũn kam Metĩndjwýnh pumũ. Prĩne me:xkumrêx ne uma: nhy m omũ. Nhy m Jeju Metĩndjwýnh djubõk'ãnh dja nhy m omũ.

⁵⁶ Nãm Exewão ar omũn arým memã kum,

—Ë ota, arým ne kãjkwa abenbê ajkij. Kute amijo ĩ ne bõxja ne arým ra:x ne Metĩndjwýnh djubõk'ãnh dja, ba arým omũ, ane.

⁵⁷ Nhy m kam me tu kàj bê amran amijamak'ã pron itepato 'ýr prõt ne. Ýr prõt ne o tým ne

⁵⁸ arým krĩrax kurũm o kato, atykmã o katon kumẽ. Kumẽn kam kẽno titik ar o ba. Anhýr djwýnhnrãm ne me'õ abatãnh nybê Xaur dja. Nhy m me aminhõ kubekào pôx ne parbê adjuw.

⁵⁹ Nãm me Exewão titik ar o ba nhym arým amijo Metĩndjwýnhmã a'uw ne kum,

–Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju, amim ikarõo wabi, ane.

⁶⁰ Ne kam kõnkrão nhýn kàj bê àmrao kum kabẽn ne kum,

–Bẽnjadjwýr djwýnh, dja ga me kute ibĩn pãnh jarẽnh kêt. Nãm ã ane nhym me arým kubĩ nhym arým ty.

8

Me kute Jeju nhõ me jao bikẽnho mõr nhym me bimành.

¹ Be, me kute Exewão bĩn kêttri ne Xaur memã kum, “Rã'ã me abĩ”, ane.

Nhym me kubĩn kam arým me krãptĩo bikẽnhmo krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajao bikẽnhmo krax ne. Nãm me Djeruxarẽkam meo bikẽnho mõ:n me krãptĩ:o ajkê. Nhym me me umaje arým ajmã. Pykabê Djudêjakam pyka kunĩkôt ajmã. Ne pykabê Xamarijkam pyka kunĩkôt ajmã. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarẽkam ar ba.

² Nhym me kwý kum Metĩndjwýnh jabêja ne Exewão mýn o mõn arým adjã. Ne kam abej mu:w.

³ Nhym be, Xaur arým àkrên ari me kute amim Jeju maro bikẽnho ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio bajao bikẽnho ba:n kikre kunĩkôt mrãn wangij ne me bjêro mrãn meo apôx. Nãm me mymẽ me nireo mõn arým mebê ijê.

Piripi Xamarijkam bõx ne Jeju'ã memã ujarẽnh.

⁴ Nhym me amũ bimànhja ne me arým memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽho mõ. Apýnh me ba djãri memã arẽho mõ.

⁵ Kamã ne Piripi krĩraxbê Xamarijãmã tẽn bõx. Ne kam arým kàj bê Kritu'ã memã ujarẽnh tẽ.

⁶ Nhym me itepato arým kabẽn ma, me krãptĩ: kabẽn ma. Nãm mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx nhym me arým omũn kam kunĩ kabẽn mar 'ãno dja.

⁷ Be, me karõ punu me krãptĩo ba nhym arým ano nhym me karõ amran memã iren arým mã mõ. Nhym ajte me akrymẽ me mrãnh kêt krãptĩo mex.

⁸ Nhym kam me arým krĩrax wãkam kĩnhti:re ne.

Ximãobê wajangare'ã ujarẽnh.

⁹ Nhym krĩrax tãm kam ne me'õ. Me kum Ximão jarẽ. Ta ne kute amijo mýjja mar pytãr, amijo apýnh mýjja mar pytãr ne ari amijo wajangao ba. Nãm me noo biknor ar o ba nhym me kam no tyn kumex. Nhym mã amijo rax ne memã kum,

–Ë, ba ne ba iraxkumrẽx, anhýro ba.

¹⁰ Nhym me kâtãmmẽ me rũnh kunĩ ma:r ar o ban abenmã kum,

–Tãmwã ne Metĩndjwýnh pymao uman tỳ:x ne, ane.

¹¹ Be, amrêbê ne amijo apýnh mýjja mar ne me kupênh ne me noo biknor ar o ba nhym me arým maro ba.

¹² Mar ar o ba: nhym kam Piripi arým memã kabẽn jarẽ. Memã Metĩndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo bakam kabẽn jarẽ. Ne Jeju Kritu'ã memã ajarẽ nhym me arým kuman tu amim Jeju markumrẽx. Nhym arým Metĩndjwýnhmã ngômã me angij. Me mymẽ me nire jangij.

¹³ Nhym kam Ximãodjwý arým mekôt amim kuma. Amim kuma nhym me arým Metĩndjwýnhmã ngômã adjã. Nhym kam arým mã Piripi kôt ajkamẽ. Nhym Piripi me aêrbê mýjja pumũnh kêt rũnh nhipêxo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne ipêxo ba. Nhym Ximão amim omũho ban te kute marmã kam no tyn ku'ê.

¹⁴ Nhym kam me amũ Djeruxarẽkam memã kum,

–Be, pykabê Xamarijkam ne me arým amim Metĩndjwýnh kabẽn markumrẽx, ane. Nhym Jeju kute ar anorja arým kuma. Kuman arým me'ýr Pedrumẽ Djuão ar ano.

15 Nhym ar me'ýr tẽn me'ýr bõx. Ne kam Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne kum,

–Dja ga memã Akarõ jano gê me 'amýn meo ba, ane.

16 Be, kraxje Metĩndjwýnh Karõ mekam rwýk kêt rá'ã. Nãm me Bẽnjadwýr djwýnh Jeju kukwakam Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij.

17 Nhym Pedru ar Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne me'ã ikra jadjuw nhym Metĩndjwýnh Karõ arým me 'amýn meo ba.

18-19 Pedru ar kute me'ã ikra jadjwýrkõt Metĩndjwýnh Karõ me 'amý nhym Ximão arým amim omũn arkum,

–Ota pi'õk kaprĩ. Dja gar amikudjwa imã akre. Ba badjwý ar akudjwa maro iba ne me'ã aminhikra jadjwýro iba gê Metĩndjwýnh Karõ me 'amýn meo ba, ane.

20 Nhym Pedru kum,

–Metĩndjwýnh kute tu memã kajgo Amikarõ janorjakam ga arĩk amim, “Dja ba pi'õk kaprĩ pãnh Metĩndjwýnh Karõ man ar o iba”, ane. Kam gê Metĩndjwýnh me biknor tokry djãmã ajano ga anhõ pi'õk kaprĩmẽ ro'ã akuno.

21 Be, Metĩndjwýnhmã akadjwýnhbê ajaxwe rá'ãn kum amex kêt rá'ã. Kam ne ga aje Karõ mar prãm kêtumrẽx.

22 On amikam akaprĩn wãnh ajaxwejamã anhiren Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gê kute ajaxweo biknor ne akam ngryk kêt jabej. Aje Metĩndjwýnh Karõ'ã amim karõ punujao biknor ne akam ngryk kêt jabej kum amijo a'wý.

23 Be, arým ne ba apumũ. Ajaxwe kute ajamýnh tỳx ne kute ajo ba rá'ã. Nãm ã Pedru Ximãomã ane.

24 Nhym Ximão kum,

–Inẽje Bẽnjadwýr djwýnhmã akabẽn gê aje imã akabẽn jarẽnhja kõt ijo anhýr kêt, ane.

25 Nhym kam Pedrumẽ Djuão ar Bẽnjadwýr djwýnh'ã memã amijarẽho djan kabẽn'ã kàj bê memã ujarẽho djan kam arým o ino re. Ne kam arým Djeruxarẽmã akẽx ne. 'Ýr

mõ:n mõi kõt memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽho mõ. Pykabê Xamarijakam me ja apýnh me ba djari krãptĩ memã arẽho mõ.

Exopijkam me'õjamã Piripi Jeju'ã ujarẽnh.

26 Nhym kam Piripi arek Xamarijakam ar ba. Kam ar ba nhym Bẽnjadwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ arým 'ýr bõx ne kum,

–Kajmã djan amũ aparmã tẽ. Ga, Djeruxarẽmẽ, krĩraxbê Gadjamẽ abenmã pry mẽnha pumũ. Pry 'ãnh ne kapõt kukrit. Dja ga 'ýr tẽn 'ýr bõx, ane.

27 Nhym arým kajmã djan 'ýr tẽn arým 'ýr bõx. Nhym me'õ pry'ã tẽn nhym omũ. Õ pyka djwýnhbê ne Exopij. Kubê eunuku'õ. Exopijkam bẽnjadwýr rax nibê Kãdjidji. Nhym kukwakam ra:xi. Kubê õ nẽkrẽx kunĩ pumũnh djwýnh. Djeruxarẽ kurũm ne tẽn. Arým ne Metĩndjwýnhmã rax jarẽn kam tẽn.

28 Ne kam kurũm akubyn õ pyka'ýr tẽn. Õ kãmranhtỳx, mry kute bjêrjakam tẽn. Ne kam pi'õk jarẽho nhỹ. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnhbê Idjaij nhõ pi'õk ne arẽho nhỹ.

29 Piripi me'õ ja pumũ nhym Metĩndjwýnh Karõ kum,

–'Ýr aprõt ne kãmranhtỳxmẽ ro'ã tẽn, ane.

30 Nhym arým 'ýr prõt ne ro'ã tẽn. Nhym Idjaij nhõ pi'õk jarẽho nhỹ nhym arým kuma. Ne kam kum,

–Ë, djã ne ga arým me kabẽnwã ma? Mýj'ã ne kabẽn amijakre? ane.

31 Nhym kum,

–Djãm ije mýjja mar godja ba mýjja'ã kute amijakreja ma. Kon, me'õ dja imã kraxkõt arẽ ba arým kõt kuma. Iwýr wabin inhikõ'ã nhỹ, ane.

32 Me bakukãmãre Idjaij kabẽn ne eunuku arẽho nhỹ. Nãm amim,

“Me kute bĩnmã o tẽn nhym uwbõre kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti djuwbõre pyrãk. Ne kute mrãmri ne me arým kĩ jakãro ãmkam mrykĩ'ãtomti jabatãnh

nyre bēn kēt pyrāk. Nām ā aminēje kabēn kēto ane.

³³ Nām me'ēx ne o kàtām ne'ā, "Tām wā ne axwekumrēx. Tām wā ne axwekumrēx", ane. Axwe kētkumrēx nhym me arým tu kum mýj axwe pānh jarē. Nhym arým tyn wabi nhym kute ô'ā me'õ kēt pyrāk", ane.

Tām ne eunuku pi'òkkam arēnho nhỹ.

³⁴ Nhym Piripi 'ýr wabin ikô'ā nhỹ nhym kum,

—Imā arē. Mýj me'õ'ā ne Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ja jarē? Djām amijā nār me'õ'ā? ane.

³⁵ Nhym kam Piripi eunuku kute pi'òk jarēnh kôt arým kum Jeju'ā ujarēnhmo krax ne arek'ā ujarēnho tē.

³⁶ O tē:n kam arým ngô'ýr bôx nhym eunukuja kum,

—Ota ngô. Mýj dja ba nē ga Metĩndjwýnhmā ngômā ijadjà? ane.

³⁷ Nhym Piripi kum,

—Mrāmri aje tu amim Jeju markumrēx jabej ba kam arým ngômā ajadjà, ane. Nhym kum,

—Nā. Ba mrāmri tu amim Jeju Kritu markumrēx. Mrāmri kubē Metĩndjwýnh Krakumrēx, ane.

³⁸ Nhym eunuku mry kute kà bjērmā kabēn nhym arým dja. Nhym kam ar ngô'ýr ruw ne arým nox ne. Nhym kam Piripi arým Metĩndjwýnhmā ngômā adjà.

³⁹ Ne kam ar wabin dja. Nhym kam Bēnjadjwýr djwýnh Karõ tu Piripi byn mā o tē. Nhym eunuku arým ijukri omũnh kētkumrēx. Ne kam õ pykamā tē. Arým kĩnhtiren tē.

⁴⁰ Nhym kam krĩraxbē Oxotokam ajte Piripi amirĩt ne. Ne kam bu'ā krĩ kunĩkôt memā 'ā ujarēnh tē. Tē:n kam krĩraxbē Xedjare'ýr bôx.

9

Xaur Jeju'ýr amijo akēx.

Kar 22.3, 26.9

¹ Nhym kam Xaurja kute ari meo bikēnho baja kute me kangrõnh rā'ā. Kute Bēnjadjwýr djwýnhkôt me ba

djwýnh kangrõnh rā'ā. Nām mā me'ā memā kum,

—Gē me tu me kupa. Gē me tu me kupa, ane. Nām memā anhýr rā'ān arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax'ýr tēn arým 'ýr bôx ne kum,

² —Ba krĩraxbē Tamagukam me rũnh'ýr tē. Dja ga me kute amim Jeju mar'ā pi'òk no'òk ne imā angā ba memā o tē. Ba apýnh mebē idjaer bikprõnh djakam me rũnh kunĩkôt memā akreo tē. Dja me akabēnkôt me kute amim Jeju mar jabej ne memā katon arým imā me kanga. Ba me uwpreñ amrē Djeruxarē'ýr meo tēn awýr meo bôx, ane. Nhym kam arým me'ā memā pi'òk no'òk nhym arým kubyn me'ýr o tē.

³ Me 'ýr o tē:n kam arým krĩraxbē Tamagu tēpo tē. Tēpo tē nhym tu aērbē kàjkwa kurũm mýjja adjēnhja prĩne kurwý.

⁴ Nhym arým tu pykabē tým ne arým me'õ kabēn ma. Nhym kum,

—Xaur, Xaur, mýkam ne ga me kute amim imaro abikēnho aba? Aje ba mǎn ijo abikēnh pyrāk ane.

⁵ Nhym Xaur kum,

—Bēnjadjwýr, mýj me ajõ ga ne ga imā akabēn? ane.

Nhym kum,

—Ba, ibē Jeju. Nā gām me kute amim imaro abikēnho aba ne aje ba mǎn ijo abikēnho aba pyrāk. Ne kam te adjumar mex prāmje. Ga, mry kute jēnh bjērja pumũ. Me kute mýjja djwa mexo mry kamjýr nhym arým umaje prõt týxja pumũ. Nhym kwý amakkre kētkam tu amikamjýr djà kanā ne arým tokry ne. Gadjwý dja ga ari ijo abikēnho aban arým atokry:. Nām Jeju ā kum ane.

⁶ Nhym kam kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, mýj ne ga amā kĩnh? Dja ba ā amā o ane, ane.

Nhym kum,

—On kǎjmā djan amũ krĩraxmā wadjà. Kam dja me amā 'ā karõ. Dja ga mrāmri katàt me kabēn man kôt amijo abakumrēx, ane.

7 Nhyam Xaurkõt ar mõrja me'õ kabẽn man kam ar kute ï pumũnh kêtikumrẽx. Ne kam te: umaje te kabẽnma.

8 Nhyam kam Xaur kàjmã djan no põt kajgon arým rĩt kêt ne. Nhyam kam ar pa 'amýn o tẽn arým krĩrAXBê Tamagumã wadjà.

9 Nhyam rĩt kêtikumrẽx ne. Ne kam kute mýjja krẽn kêt ne kõm kêt'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

10 Nhyam kam krĩrAXBê Tamagukam ne me'õbê Ananij. Bẽnjadjwýr djwýnh ne Ananij nokrekam amirĩt nhyam arým omũ. Nhyam kum, "Ananij", ane.

Nhyam kum, "Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj nã"? ane.

11 Nhyam kum,

–Kàjmã djan tẽn pry nhidjibê Katat'ãnh tẽn Djuda nhũrkwã'ýr bõx. Kam Xaur jabej me kukja. KrĩrAXBê Taxukam ne abatãnh djã. Dja ga abej me kukja. Wãkam ne Xaur Metĩndjwýnhmã amijo à'wýro nhý.

12 Be, ga ne ga arým amikukãm nokrekam amirĩt nhyam akarõ pumũ. Ga ne ga arým 'ýr wadjàn 'ã an-hikra dji nhyam arým akubyn rĩt mex ne. Nãm ã apumũnho ane. Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh Ananijmã ane.

13 Nhyam kum,

–Je, Bẽnjadjwýr djwýnh, mýkam? Xaur wã ne umakumrẽx. Nãm arým Djeruxarêkam anhõ me ja krãptĩo ajkê nhyam me krãptĩ arým imã arê.

14 Ne jakam arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar me ijã pi'õk no'õk nhyam amrê o tẽn. Me ije amã amijarẽnhja kunĩ kadjy arým amrê pi'õko tẽn. Kute me idjuwpre kadjy ne o tẽn, ane.

15 Nhyam Bẽnjadjwýr djwýnh kum,

–Ýr tẽn. Ba ne ba inhõ àpẽn kadjy amijo utà. Dja me bajtemmã ijã ajarẽn me bẽnjadjwýr rũnhmã ijã ajarẽn mebê idjaermã ijã ajarẽ. Ja kadjy ne ba amijo utà.

16 Dja ba ï kum, "Dja ga ï ijã adju-jarẽn djõ'ã atokry kumex." Nãm ã Xaur'ã Ananijmã ane.

17 Nhyam kam arým 'ýr tẽn. 'Ýr tẽn: kam arým Djuda nhũrkwãmã wadjàn Xaur'ýr bõx. Ne kam arým 'ã kute ikra djirkam kum,

–Xaur, akmere, gu banhõ Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju ne ijano ba arým awýr bõx. Pry'ã atẽn nhyam kute amã amijo amirĩtja tãm ne ijano ba awýr tẽn. Dja ga akubyn arĩt mex nhyam Metĩndjwýnh Karõ arým raxo akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tẽn. Nãm Ananij ã kum ane.

18 Nhyam aêrbê no kurũm mýjja kute tepkà pyrãk rôrõk ne. Nhyam akubyn rĩt mex ne. Ne kam kàjmã dja nhyam kam arým Metĩndjwýnhmã ngõmã adjà.

19 Nhyam kam ajte õ kwý krẽn arým akubyn týt ne.

Xaur memã Jeju'ã ujarẽn nhyam me kum kurê.

A Kõ 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukõt me ba djwýnhmẽ ro'ã ar ba nhyam 'ã akati kwý apêx.

20 Tamagukam ar bari ne apýnh mebê idjaer bikprõnh djãkam kãj bê memã ujarẽn tẽn. Nãm memã kum,

–Mrãmri ne Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrẽx. Kubê Kritikumrẽx. Kubê Metĩndjwýnh Krakumrẽx, anhýr tẽn.

21 Nhyam me kunĩ kute kabẽn markam te kute kraxkõt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmã kum,

–Bãrãm tãmja ne Djeruxarêkam ari meo bikẽnho ba. Me kute Jeju Kri-tumã amijarẽnhjao bikẽnho ba. Bãrãm tãmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrê tẽn. Kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar'ýr meo bõx kadjy amrê tẽn, ane.

22 Nhyam kam Xaur kabẽn mexo amũ amikamẽnho tẽn arým kute memã Jeju jarẽn mar me: xkumrẽx. Nãm Tamagukam mebê idjaermẽ aktã kabẽno aben japa nhyam me arým kabẽn kõt Jejubê Kri-tu ma. Mrãmri Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrẽx man arým te kute kum kabẽn'õ jarẽn prãmje. Te o anen

õkre kadjwýnhbê arĩk amikabên kwý jarênhõ kumex.

²³ Nãm ã memã anhÿr tẽ nhym 'ã akati krãptĩ apêx. Nhym kam mebê idjaer kwý arým o aben maro nhÿn abenmã kum,

—Mÿj dja gwaj Xaur on arým kubĩ? ane. Nhym kam me arým amũ Xaurmã arê nhym arým kuma.

²⁴ Me õ krĩrax nêje ne bu'ã pyka tÿx nhipêx jabatãnhja nhym kam apÿnh ajkwa krekre djari. Nhym me kute Xaur katorkõt bĩnmã ajkwa krekre kunĩ'ã ku'ên omũnh'ã rĩtkumrêx ne. Nhym Xaur arým me kuma.

²⁵ Nhym kam akamãt nhym Jejukõt me ba djwýnh krĩrax nêje pyka tÿx'ã Xauro wabin djan kadjy djudjêdjêo kaxnokai akã 'ãpren kam Xaur nhÿr. Ne kam djudjêdjê 'amÿn pyka tÿx burũm aparmã kumên o rwÿko tẽn arým pykabê kudja. Nhym kam kãjmã djan mã mebê katon tẽ.

²⁶ Tẽn kam arým akubyn Djeruxarêkam bõx. Ne kam bit Jejukõt me ba djwýnhmê ro'ã ÿrmã. Nhym me kum uman 'ã abenmã kum,

—E kum nhÿnh ne tãmwã Jeju ma ne kõt ba? Godja ajte me bakwÿo ajkê, ane.

²⁷ Nhym kam Banabe o tẽn Jeju kute ar anorja'ÿr o bõx. Ne 'ã arkum,

—Be, nãm prykõt tẽn arým Bẽnjadjwÿr djwýnh pumũ nhym kum kabên jarê. Nhym kam arým krĩraxbê Tamagukam Jeju'ã memã ujarênh ba. Nãm kum me uma kêt ne kãj bê 'ã memã ujarênh ba, ane.

²⁸ Nãm arkum ane nhym kam me arým kum uma kêt ne. Nhym kam Djeruxarêkam Jejukõt me ba djwýnhmê ro'ã ar ba.

²⁹ Ar ba:n kum me uma kêt ne Bẽnjadjwÿr djwýnh kukwakam memã ujarênh ar ba. Nhym mebê idjaer kwý ne me me bajtembê kregu kabênkam kabên. Nhym Xaur arým me jamê aktã kabêno aben japanho dja. Aben japanho dja nhym kam me bit kute Xaur bĩnmã.

³⁰ Nhym Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým me kuma. Ne kam

Xauro tẽn krĩraxbê Xedjaremã o tẽn o bõx. Ne kam krĩraxbê Taxumã ano nhym arým 'ÿr tẽ.

³¹ Nhym kam me arým me kute amim Jeju marjao bikênhõ ino re. Apÿnh me ja kute Jejukõt ar aben pydjio ba djari meo bikênhõ ino re. Pykabê Djudêjakam o ino re. Ne pykabê Garrêjakam o ino re. Ne pykabê Xamarijkam o ino re. Kunĩkõt ne me meo bikênhõ ino re. Nhym me arým akubyn umar mex ne. Ne kam Metĩndjwýnh maro amũ amikamênho tẽn arým mar ra:x ne. Ne me kum Metĩndjwýnh pymakam katãt kabên kõt ar amijo ba. Nhym Metĩndjwýnh Karõ memã kĩnh jadjã nhym me arým kĩnhkumrêx. Nhym me kãtãm krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx ne arým mekõt ajkamê. Nhym kam me arým krãptĩ: tẽ.

Pedru kute Anêjao mex nhym Dokre tyk nhym akubyn o tẽn.

³² Nhym kam Pedru pyka kunĩkõt kute me omũnh kadjy tẽ. Me omũnhõ tẽn kam krĩbê Ridjakam me jadjwÿ'ÿr bõx. Jeju nhõ me ja'ÿr bõx.

³³ Nhym kamã me'õbê Anêja amrêbê akryn arek ikwã. Akry'ã arým amexbê 8 apêx. Nhym Pedru arým omũ.

³⁴ Ne kam kum,

—Ê, Anêja, Jeju Kritu arým ajo mex ne. On kãjmã djan anhiqwã djãwão mex, ane. Nhym me aêrbê arým kãjmã dja.

³⁵ Nhym krĩbê Ridjamê krĩbê Xaronakam me ja kunĩ arým omũ. Ne kam arým Bẽnjadjwÿr djwýnh'ÿr amijo akêxo kumex.

³⁶ Pedru krĩbê Ridjakam arek ar ba. Nhym kam krĩbê Djopekam Jejukõt ba djwýnh ni'õ ar ba. Idjibê ne Tabita. Mebê kregu kabênkam ne me kum Dokre jarê. Ukaprĩkumrêx ne mã me õ mÿjja kêtõ djuw mexo ba.

³⁷ Ne kam kanên arým ty. Nhym me amikukràdjãkõt ku'õn kikre tãmkam kÿjrũm kumoka'êkam kudji nhym nõ.

³⁸ Krĩbê Ridja ne krĩbê Djopeo rãm ne ja. Dokre ty nhym kam me kum,

–Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. NhyM Jejukõt me ba djwýnh arým kuman Pedru'ýr ar amãnhkrut jano. NhyM ar 'ýr tẽn kam 'ýr bõx ne kum,

–Ë, amikrà kêt ne Ridja'ýr tẽn, ane.

³⁹ NhyM amibêx ne 'ýr arkõt tẽn. Tẽn kam arým 'ýr bõx. NhyM ar Pedruo tẽn kýjrũm kumoka'ê'ýr o wabi. NhyM kam me 'uwtĩ kunĩ 'ýr bõx ne muw. Ne Dokre tĩnri kute apýnh me inõkãti, apýnh kubêkã nhípêx djãri mã: kum akreo ku'ê.

⁴⁰ NhyM Pedru arým bõm me kunĩ jano. Ne kam kõnkrão nhýn arým Metĩndjwýnhmã o a'uw. Ne kam tykja'ýr akêx ne kum,

–Ë Tabita, kãjmã nhý, ane. NhyM arým no põt ne Pedru pumũn arým kãjmã nhý.

⁴¹ NhyM 'ýr ikran arým ikra 'amýn kãjmã kudja. Ne kam memã kabẽn nhyM me arým 'ýr bõx. Jeju nhõ me jamẽ me 'uwtĩmẽ ne me bõx nhyM arým memã kum,

–Ota, arým akubyn tĩn ne, ane.

⁴² NhyM me arým krĩbê Djopekam kikrepdjitã abenmã arẽnho ipõk ne. NhyM me krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx ne.

⁴³ NhyM kam Pedru arek krĩbê Djopekam ar ba. Me'õbê Ximão nhũrkwãkam ne nhý. Ximãobê ne mry kão mex djwýnh'õ. Pedru krĩ wãkam ar ba nhyM arým 'ã akati krãptĩ apêx.

10

Me'õ bajtembê Koneru'ã ujarẽn.

¹ Pedru Djopekam ar ba nhyM krĩraxbê Xedjarekam me'õbê Koneru ar ba. Kubê ne krãkamngõnhre krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwýr. Me kute krãkamngõnh ja'ã memã kum,

–Pykabê Itarij kurũm me ja, anhýro ba.

² Koneru katãt Metĩndjwýnh kabẽn man kõt ar amijo ba. Konerumẽ ũrkwãkam ar krĩja kunĩ ne arkum Metĩndjwýnh rax puma. Nãm me õ mýjja kêtkaM õdjãnhkumrêx ne mã Metĩndjwýnhmã kabẽn ar ba.

³ NhyM kam arým myt akêxkam, 3 orakam, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ nokrekam amirĩt nhyM arým omũnho nhý. NhyM kum, “Ë, Koneru”, ane.

⁴ NhyM kute omũnhkam madja kretin kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh mýj nã”? ane. NhyM kum,

–Ga Metĩndjwýnhmã akabẽn nhyM arým ama. Ga me õ mýjja kêtkaM anhõdjãnh nhyM arým apumũ.

⁵ Jakam dja ga krĩbê Djopemã anhõ me ja kwý jano. Kam ne me'õbê Ximão Pedru. Gê ar tẽn kum arẽn awýr o bõx.

⁶ Imõti mýrri ne nhý. Mrykão mex djwýnhbê Ximãomẽ ro'ã ne ar nhý. Dja ar tẽn kum arẽn amrê awýr o tẽn o bõx nhyM arým amã arê ga kabẽn kõt ã amijo ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh Konerumã ane.

⁷ Ne kam mã tẽn. NhyM arým amiwýr ar amãnhkrut ne ikjêkêt 'uw. Me kute ar amãnhkrut pa 'amýnhja ne kum àpênh kajgo ar ba. NhyM pydji ja ne kubê õ krãkamngõnh. Adjwýnhdjwý ne katãt Metĩndjwýnh kabẽn man kõt ar amijo ba. Ne kam Koneru tãri kum àpênh ar ba. Nãm amiwýr ar ja 'uw nhyM ar arým bõx.

⁸ NhyM kam prĩne arkum kadjy mrãnh djwýnh'ã ajarẽn arým krĩbê Djopemã ar ano.

Mýjja kute Pedru nokrekam amirĩt nhyM kute omũnh.

Kar 11.5

⁹ NhyM ar'ã akati nhyM ar arým 'ýr tẽn. 'Ýr tẽn arým krĩ tẽpo tẽn. NhyM arkum ajmã Pedru krĩraxkam kikre'ã wabin imõk'ã nhý, imõk ngrengrer'ã nhý. Mebê idjaer ne me tu õ kikre nhimõk po. 'Ýr ne wabin nhý. Ne kam Metĩndjwýnhmã kabẽnho nhý. Kãjkwa nhipõkri myt nhýrkam.

¹⁰ Ne kam kum prãm ne bit kute õ kwý krẽn mã. NhyM ar arým kum õmrõo dja. O dja nhyM Pedru jaêrbê mýjja amirĩt nhyM omũ.

¹¹ Kãjkwa ne abenbê ajkij nhyM omũ. NhyM mýjja kute kubêkãti

pyràk rwỳk mõ. Idja amãnhkrut ne amãnhkrut. Nhyr mỳjja idja kunĩ 'amỳn o rwỳko mõ.

¹² Kadjwỳnhbê ne apỳnh pykakam mry kunĩ. Apỳnh rop, apỳnh mry ngãngão mrãnh, apỳnh àk, mry kunĩ kubêkàti kadjwỳnhbê ikwã nhyr omũ.

¹³ Nhyr kam arỳm me'õ kum kabên nhyr kuma. Nhyr kum,

–Ë, Pedru kàjmã djan 'õnh bĩn krẽ, ane.

¹⁴ Nhyr Pedru kum,
–Kati, Bẽnjadwỳr djwỳnh. Mõjdjê kute me ibê mỳjja kakrit puma ja ne ije kur kêtumrẽx, ane.

¹⁵ Nhyr ajte kum,
–Be, Metĩndjwỳnh kute mỳjjao mex kwãrĩk wãnh kum kakrit jarênh kêt, ane.

¹⁶ Be, me'õ kum kabên ne ajte kum kabên ne ajte kum kabên nhyr aêrbê mỳjja akubyn kàjkwamã wabi.

¹⁷ Nhyr Pedru amim,
–Je, mỳj'ã ne ije mỳjja pumũnhja amijakre? ane. Nãm amim anhyro dja nhyr Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhyr me arỳm arkum arê. Nhyr ar 'ỳr tẽn arỳm ajkwa krekre tãri bõx ne dja. Ne arỳm abej me kukij

¹⁸ ne kàj bê memã kum,
–Ximão Pedru, djori kikre wãkam nhỹ? ane.

¹⁹ Nhyr wãnh Pedru kute mỳjja pumũnh'ã arek amikabên maro nhỹ nhyr Metĩndjwỳnh Karõ arỳm kum,

–Ë, ar amãnhkrut ne ikjêkêt ne ar ajabej akukij.

²⁰ Kàjmã djan ar'ỳr rwỳn arkõt tẽ. Kwãrĩk wãnh ar kubajtemkam axwe amikam adjumar kêt. Ba ne ba ar ano nhyr ar tẽ, ane.

²¹ Nhyr Pedru arỳm ar'ỳr ruw ne ar'ỳr bõx ne arkum,

–Ë, ba, ba ne gar ijabej. Mỳj ne gar amã kĩnh ne iwỳr tẽ? ane.

²² Nhyr ar kum,
–Krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadwỳr'õ ne ar ijano bar awỳr tẽ. Idjibê ne Koneru. Nãm katat amijo ban kum Metĩndjwỳnh

rax puma. Nhyr mebê idjaer kunĩ kum mex jarê. Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnhja ne kum karõn kum, “Pedru'ỳr ar 'õ jano gê amrê awỳr tẽn amã kabên jarê. Dja ga prĩne kabên ma”, ane.

²³ Nãm ar Pedrumã ane nhyr arỳm arkum, “Amrê ar ikõt wadjà”, ane. Ne kam arkum aminhũrkwã jarê nhyr ar arỳm kam nhỹ.

Pedru Koneru nhũrkwãkam bõx.

Nhyr ar'ã akati nhyr Pedru arkõt arỳm 'ỳr tẽ. Djopekam Jeju kukwakam me kamy kwỳ ne arkõt tẽ.

²⁴ Amũ Xedjare'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nhyr Koneru arỳm arkam amako nhỹ. Nãm arỳm amijã õbikwamê kute meo õbikwao akuprõ.

²⁵ Nhyr ar me'ỳr bõx nhyr Pedru kikremã àr tẽn nhyr Koneru arỳm kajpa. Ne umaje amijo ngriren parbê tỳm ne ibõ.

²⁶ Nhyr Pedru pa 'amỳn kàjmã kudjan kum,

–E kum, kàjmã dja badjwỳ ibê pykabê me'õ, ane.

²⁷ Ne kam kum kabên tẽn wadjà. Nhyr me krãptĩ akuprõ nhyr arỳm me omũ.

²⁸ Ne kam memã kum,
–Be, me ba ne ba me me bajtemmê ibikprõnh kêtumrẽx. Me ibê idjaerkam ikukràdjà kõt ba me me bajtem nhũrkwãmã idjãr kêtumrẽx. Arỳm ga me ama. Nhyr kam Metĩndjwỳnh imã ikukràdjà ny jarê. Imã me kunĩ kĩnhmã ne imã arê. Ne ije me'õmã kakrit jarênh kêtãmã ne imã arê. Ije me'õo me bajtem kêtãmã ne imã arê.

²⁹ Kam aje imã ar anorja iwỳr bõx ne ar kute imã akabên jarênhkam ba aminêje ikabên kêt ne tu arkõt awỳr tẽn bõx. Bõx ne arỳm me anhũrkwãmã wadjàn me anhikõ'ã nhỹ. Kam ba me amã arê. Mỳj kadjy ne ga me ijo bõx? Mỳj ne ga me amã kĩnh? Nãm ã Pedru memã ane.

³⁰ Nhyr Koneru kum,
–Amũja'ã, arỳm 'ã arngrobê 4 apêx ba amijajburo nhỹ. Nhyr ã myt ibõ ane, 3 orakam ba inhũrkwãkam

Metĩndjwỳnhmã ikabẽno nhỹ. NhyM ijaerbẽ me'õ ikuka kõnh dja nhyM õ kubẽkà jadjẽnh ne.

³¹ NhyM imã, “Ë Koneru, ga Metĩndjwỳnhmã akabẽn nhyM arỳM ama. Ga me õ mỳjja kêtkaM anhõdjãnh nhyM arỳM apumũ.

³² Jakam dja ga krĩraxbẽ Djopemã anhõ me ja kwỳ jano. Kam ne me'õbẽ Ximão Pedru. Gẽ ar tẽn kum arẽn awỳr o bõx. Imõti mỳrri ne me'õ mrykào mex djwỳnhbẽ Ximão nhũrkwã. Kam ne ro'ã nhỹ. Pedru dja awỳr bõx ne amã arẽ.” Nãm ã me'õ imã ane.

³³ Ba kam amikrà kêt ne awỳr ar ano. Be, arỳM ga bõx ba me ikĩnhkumrẽx ne. Ne jakam ba me ikunĩ Metĩndjwỳnh parbẽ nhỹ. Metĩndjwỳnh kute kabẽn'ã amã karõ kunĩ me ije mar kadjy ne ba me nhỹ. Nãm ã Koneru Pedrumã ane.

³⁴ NhyM kam Pedru kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kum me kunĩ kĩho aben pyræk. Ja arỳM imã amirĩtkumrẽx ne.

³⁵ Be, mebẽ idjaer nàr me bajtem. Apỳnh me ba djã kunĩkõt me kunĩ. Me apỳnh kum Metĩndjwỳnh rax pyman katåt kute amijo baja, Metĩndjwỳnh kum me ja kunĩ kĩnh.

³⁶ Ba me amã kabẽn jarẽ ga me ama. Be, Metĩndjwỳnh ne mebẽ idjaermã me umar mex jarẽ. Dja me tu amim Jeju Kritu markumrẽx ne arỳM umar mex. Kubẽ ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Metĩndjwỳnh ne mebẽ idjaermã ujarẽnh ny ja jano.

³⁷ Me ga ne ga me arỳM 'ã ujarẽnh ma. Djuão kute 'ã memã ujarẽnhkam ngõmã me angjẽnhkam ne me Garrêjakam Jeju'ã ujarẽnhmo krax. Ne kam Djudêja kunĩkõt me 'ã ujarẽnh ar ba ga me arỳM ama.

³⁸ Be, Metĩndjwỳnh ne Nadjarekam Jejumã ta Karõ jano nhyM arỳM raxo kadjwỳnhbẽ nhỹn ar o ba nhyM arỳM kukwakam tỳx ne. Ne kam ãpẽn mex ar ba. NhyM Xatanaj meo ba nhyM me umar punu:re nhyM Jeju arỳM me kunĩo mex. Metĩndjwỳnh

kute kumẽ amijo kajkepkam ne mã meo mex ar o ba.

³⁹ Kute mỳjja kunĩ nhipêxkõt ne bar omũ. Mebẽ idjaer nhõ pykakam bar omũn krĩraxbẽ Djeruxarẽkam omũn arỳM 'ã memã idjujarẽnh ar iba. Nãm me pĩte'y'ã kunhõn kubĩ.

⁴⁰ NhyM kam 'ã akatin akatin akati nhyM Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. Ne irãri o amirĩt bar omũ.

⁴¹ Me kunĩmã ne o amirĩt kêt. Metĩndjwỳnh ta kute amrẽbẽ amijo me utàr jamã ne o amirĩt ne. Me kute omũnhkõt memã 'ã ujarẽnh kadjy ne memã o amirĩt. Ar imã ne arỳM o amirĩt ne. Ar ba ne bar akubyn tĩnkam ro'ã inhõ kwỳ krẽn kõt ikõ.

⁴² NhyM ta ar imã karõn ar imã, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳM amijo ipytã. Dja ba memã axwe pãnh jarẽ. Me tĩn ne ar bajamã axwe pãnh jarẽ. Me tykjamã axwe pãnh jarẽ. Ja kadjy ne amijo ipytã. Tãm dja gar kàj bẽ memã arẽnhõ aba. ArỳM ar aje ipumũnhkõt memã 'ã adjujarẽnh ar aba.” Nãm ã ar imã ane.

⁴³ Be, Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ ne me amrẽbẽ: me bakukãmãremã kum, “Jeju arỳM tyk ne akubyn tĩnkam dja me kwỳ ì pỳnhkõt tu amim markumrẽx nhyM Metĩndjwỳnh arỳM me axwe maro aknon mekam ngryk kêt.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane, ane.

⁴⁴ Pedru memã ja jarẽnhõ dja nhyM Metĩndjwỳnh Karõ arỳM me kunĩkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabẽn maro ýrja kunĩkam ruw ne ar meo ba

⁴⁵⁻⁴⁶ nhyM me arỳM apỳnh me ba djakam me kabẽnkam kabẽno kumex. Me kute me kabẽn mar kêtjakam ne me kabẽno kumex. Ne apỳnh me kabẽnkam Metĩndjwỳnh rax jarẽnhõ kumex. NhyM Pedrukõt ar bõxja arỳM kuma. Kõt ar bõx jamã ne me kum me my kà rẽnne jarẽ. Ar ja ne ar amrẽbẽ tu amim Jeju markumrẽx. Nãm ar me kabẽn man arỳM mekam no tyn djan abenmã kum,

—Je, amrẽbẽ me babẽ idjaermãbit ne Metĩndjwỳnh kute Karõ janor. Ne

kam arým jakam tu me bajtemmã Karõ jano, ane.

Nhym Pedru arkum,

⁴⁷ –Be, amrêbê Metĩndjwýnh kute me bamã Karõ janorkõt ne arým jakam ã me bajtemmã anoro ane. Me babê idjaer ren amrêbê abenmã, “Kwãrĩk wãnh ngômã me bajtemja jangjênh kêt”, ane. Nhym be, jakam Metĩndjwýnh kute memã Karõ janorkam me baje ngômã me angjênh kadjy amimar, ane.

⁴⁸ Ne kam arkum,

–Arým ne me tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx. Ar Metĩndjwýnhmã ngômã me angij, ane. Nhym ar arým ã meo ane. Nhym kam me amijã Pedru nêñ kum,

–Dja ga arek me ikam ar aba gê ajã akati kwý apêx ga kam ajte tẽ, ane.

11

Pedru kute Djeruxarêkam me jamã amikõt amijarênh.

Kar 10.9

¹ Nhym kam me bajtemdjwý arým tu amim Metĩndjwýnh kabên markumrêx nhym me kwý arým amũ memã arêño ipøk ne. Nhym pykabê Djudêjakam Jeju kute ar anorja arým me arênh ma. Nhym Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwý me arênh ma.

² Nhym kam Pedru arým akubyn krĩraxbê Djeruxarêmã tẽn bõx. Nhym me kute amim Jeju mar kwý mebê idjaer kukràdjã tũm'ã no tÿxi. 'Ã ne me memã me my kà rênhne jarê. Pedru bõx nhym me my kà rênhne arým Pedrumê aktã kabêno aben japanho dja.

³ Ne kum,

–Ga ne ga me bajtem nhũrkwãmã wangij ne me ro'ã adjakuro akrĩ, ane.

⁴ Nhym Pedru akubyn amijo tẽn krax kurũm prĩne 'ã memã ajarên memã kum,

⁵ –Be, krĩraxbê Djopekam ne ba Metĩndjwýnhmã ikabêno nhÿ. Nhym mÿjja ijaêrbê inokrekam amirĩt ba omũño nhÿ. Mÿjja kute kubêkãti pyrãk. Nhym mÿjja idja kunĩ 'ãnh

'amÿn iwýr o rwýko mõ. Ne arým iwýr o bõx.

⁶ Ba kam arým omũño dja nhym apÿnh pykakam mry kunĩ, ropmê mry ngãngão mrãnhmê àkmê kadjwýnhbê nõ ba omũ.

⁷ Nhym kam kãjkwa kurũm me'õ kabên ba kuma. Nhym imã, “Ë Pedru kãjmã djan 'õnh bĩn krê”, ane.

⁸ Ba kuman arým kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, kati. Mõjdjê kute mÿjja kakrit, mÿjja punu wã nêje me imã kabên kõt ije kur kêtumrêx”, ane.

⁹ Nhym kãjkwa kurũm me'õ ajte imã, “Be, Metĩndjwýnh kute mÿjjao mex kwãrĩk wãnh ga kum kakrit jarênh kêt”, ane.

¹⁰ Be, me'õ imã kabên ne ajte imã kabên ne ajte imã kabên nhym arým mÿjja kunĩ akubyn kãjkwãmã wabi.

¹¹ Nhym ijaêrbê ar amãnhkrut ne ikjêkêt kikrekam inhÿrja'ÿr bõx. Krĩraxbê Xedjare kurũm me'õ imã ar ano nhym ar tẽn bõx.

¹² Nhym Metĩndjwýnh Karõ imã, “Dja ga arkõt tẽ. Kwãrĩk wãnh ga Ar kubê me bajtemkam axwe adjumar kêt”, ane. Ba kam arkõt tẽ. Nhym Jeju kukwakam gwaj bakamy Ar kubê 6ja arým ikõt tẽ. Bar 'ÿr tẽn kam Koneru nhũrkwãkam bõx ne arým 'ÿr wadjã.

¹³⁻¹⁴ Nhym kam ar imã 'ã ajarê. Nãm ar imã, “Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ inhũrkwãkam dja ba omũ. Nhym imã, ‘Dja ga anhõ me ja kwý krĩraxbê Djopemã ano. Me'õbê Ximão Pedru ne kam ar ba. Gê ar kum arên amrê awýr o bõx. Ta dja amã kabên jarê. Gamê anhõbikwa kunĩmê dja gar kabên ma nhym Metĩndjwýnh arým ar ajaxwebê ar apytã.’ Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.” Nãm Koneru ã ar imã ane. Nãm ã Pedru me kukràdjã tũm'ã me no tÿxjamã ane.

Ne kam ajte memã kum,

¹⁵ –Ba kam memã ikabên kraxbit jarêño dja. Nhym Metĩndjwýnh Karõ arým mekam ruw ne meo ba. Amrêbê kute me bajo ba kõt ne ã wãkamdjwý arým meo bao ane.

16 Ba kam akubyn amijo tẽn arým amijã Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn ma. Nãm me bamã, “Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij. Nhym be, dja ba ar amã Metĩndjwýnh Karõ jano nhym arým ar ajo ba”, ane. Nã bãm Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn ja man kõt ar amã arẽ.

17 Be, gu me baje tu amim Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrẽkam ne amrẽbê me bamã Karõ jano. Jakam ne me bajtemdjwý me bakõt tu amim markumrẽx nhym arým ã memãdjwý Karõ janoro ane. Kam ba ar amã arẽ gar ama. Djã ne ba iraxo Metĩndjwýnh jakre got ba kubê aptà? Kati. Nãm ã Pedru memã ane.

18 Nhym me arým amijã kabẽn man Pedrumã kabẽn krãta. Ne arým abenmã Metĩndjwýnh rax jarẽn abenmã kum,

–Be, me bajtemdjwý ne Metĩndjwýnh arým kum me kĩnh ne arým memã amak bõ. Memã amak bõ nhym me arým amikam kaprĩre wãnh axwemã iren Jeju'ýr amijo akẽx. Jakam dja me kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

Ãxikikam me kute Jeju mar'ã ujarẽnh.

19 Be, amrẽbê me kute Exewão bĩnkam ne me me kute amim Jeju marjao bikẽho mõ. Nhym kam me arým ajmã. Ajmã:n kam me kwý amũ pykabê Penixijmã bõx. Nhym me kwý amũ apêxtibê Xipremã bõx. Nhym me kwý krĩrãxbê Ãxikimã bõx. Me ja ne me kãj bê mebê idjaermãbit 'ã ujarẽnh tẽ.

20 Nhym be, me kwý ja ne me apêxtibê Xiprekam abatãnh djã nhym me kwý pykabê Xirenikam abatãnh djã. Me kwý ja ne me Ãxiki'ýr bõx ne arým me bajtembê kregumã arẽ. Memã Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽ.

21 Nãm me me bajtemmã arẽ nhym Bẽnjadjwýr djwýnh mekmẽ amijo kajkep. Me kute memã Jeju jarẽnh jamẽ amijo kajkep nhym me arým kabẽn

mexkumrẽx ne. Nhym me bajtem krãptĩ: tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrẽx ne arým 'ýr amijo akẽx.

22 Nhym me arým amũ me arẽ. Nhym onĩj krĩrãxbê Djeruxarẽkam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arým me arẽnh ma. Ne kam Ãxikimã Banabe jano. Nhym 'ýr tẽ:n kam

23 'ýr bõx ne arým me omũn amim, –Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩ:kumrẽx* ane. Ne kam arým mekam kĩnhkumrẽx ne memã 'ã karõn memã kum,

–Dja gar amã Bẽnjadjwýr djwýnh jabê:n kabẽn man arek kõt amijo abakumrẽx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Nãm ã memã anhýro bao ane.

24 Be, Banabe ne mexkumrẽx nhym Metĩndjwýnh Karõ arým raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba nhym mrãmri tu amim Metĩndjwýnh mar tỳ:xkumrẽx. Nhym ô'ã arým me krãptĩ Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx.

25 Nhym kam Banabe amũ krĩrãxbê Taxumã tẽ. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tẽ. Nãm 'ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

26 'Ýr bõx ne kam abej ne arým kum kato. Ne kam akubyn Ãxiki'ýr o bõx. Nhym kam ar arým me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajamẽ ro'ã akuprõ. Aben tã me ro'ã akuprõ. Me krãptĩ:mã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh ku'ê: nhym ar'ã amexmẽ na apêx. Be, krĩrãxbê Ãxikikam ne me Jejukõt me ba djwýnhja kumrẽxmã me kute amim Kritu mar jarẽ.

27 Nhym kam Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh kwý bõx. Krĩrãxbê Djeruxarẽ kurũm Ãxiki'ýr bõx.

28 Nhym kam ar 'õ kãjmã me ipõkri dja. Idjibê ne Agabu. Agabu kãjmã djan Metĩndjwýnh Karõ kukwakam memã kum,

–Dja apýnh me ba djãri pyka kunĩkõt mebê djwý kêt. Nhym me

* 11:23 Djãm me ta ne me axwe kêt nhym pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêtã nhym ta arým tu kum me kaprĩ.

kunĩ kum prã:m, ane. Nhy m tũmrãm arým kato. Bẽnjadjwýr raxbê Kraõdjõ memã ýrri ne arým kato nhy m me arým kum prã:m.

²⁹ Nhy m memã prãm kêttri Āxikikam Jejukõt me ba djwýnh kunĩ arým abenmã kabẽn djin abenmã kum,

—Gwaj amikutã memã banhõ mýjja kwý jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabê Djudêjakam ar bajamã ano, ane.

Nhy m me abenmã kum,

—Dja gwaj ã memã o ane. Dja gwaj ã memã o ane, ane.

³⁰ Nhy m kam Banabemẽ Xaur ar kute memã o tẽmmã nhy m me arým arkum aminhõ mýjja ngã. Ne arkum,

—Dja gar me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã angã nhy m me arým memã kungrã, ane.

12

Pedru mebê ijê djã kurũm kator:

¹ Āxikikam me kute memã mýjja nhõrmã o dja: nhy m onij pykabê Djudêjakam bẽnjadjwýr raxbê Erodji arým àkrê:. Àkrên arým õ me ja jano nhy m me me kute amim Jeju mar kwýo rôrõk ne. Me kute Jejukõt ar aben pydjio baja kwýo rôrõk ne. Kute meo bikẽn kadjy meo rôrõk ne.

² Ne kam arým kãxdjwa kajgoo Xi-jagu bĩ. Xijagumẽ Djuão ar axikõt apõx.

³ Nãm me Xijagu bĩ nhy m mebê idjaer arým kam kĩnhkumrẽx. Nhy m Erodji arým mekam kĩnhkõt omũn kam kute Pedruo tỹm kadjy memã arẽ. Me kute djwýponhbit kur djã nhõ akatikam ne memã arẽ.

⁴ Nhy m kam me arým o tỹm ne kubê ijê. Nhy m kam Erodji 'ýr õ krãkamngõnhbê 16 jano. Nhy m me kute Pedru pumũnh kadjy me arým meo aben nhikjê'ã kabẽn. Me kunĩbê 4'ã kabẽn. Nhy m kam me 'ã aben japanho dja. Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh djã nhõ akati apêx totokbê Erodji bit kute memã o katormã. Kute memã kukjêr nhy m me kute bĩnmã bit kute memã o katormã.

⁵ Kam ne me arek mebê ijê djãkam Pedruo dja. Nhy m me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metĩndjwýnhmã à'wýr'ã rĩtkumrẽx.

⁶ Nhy m nêje akamãtkam Erodji amim,

—Gê kryrãm, ba memã Pedruo ikato, ane. Nhy m Pedru arek õto nõ. Nhy m krãkamngõnh amãnhkrut ne aktã ijên o nhỹ. Kãxirãxo ne krãkamngõnh Pedrumẽ aktã amijãpre. Nhy m kre'ã ku'ê djwýnh ar 'ã ijê djã kuri dja. Arek kre nêje dja.

⁷ Nhy m Pedru õto nõ: nhy m Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ arým 'ýr wadjã. Nhy m arým mebê ijê djã kadjwýnhbê irã. Nhy m arým Pedru nhikre'i nhikjêbê kurwan kãjmã kangõn kum,

—Amikrà kêt ne kãjmã dja, ane. Nhy m kãjmã dja nhy m kãxirãxo inýx 'ãpre djã arým tu rôrõk ne.

⁸ Nhy m kadjy mrãnh djwýnh kum, —On amipren aparkã ponh jadjã, ane nhy m arým ã amijo ane. Nhy m ajte kum,

—Anhõ kubêkã krãkào amikupun ikõt tẽ, ane nhy m arým amikupu.

⁹ Nhy m mã kator tẽ nhy m arým kõt tẽ. Ne kute amimar kêt kam amim we, —Be, nãm mýjja kute ijo anhýr kajgo. Nã bãm amiptir kajgoo nõ, ane.

¹⁰ Nhy m ar arým amipãnh 'ã ijê djã ja mẽ. Kam ne kre'ã ku'ê djwýnh ar ja dja. Nhy m ar ajte amipãnh 'ã ijê djã ja mẽ. Kam ne kre'ã ku'ê djwýnh ar jadjwý dja. Nhy m kam ar arým krĩrax 'ýr kãxirãxtio 'ã ijê djã ja tẽpo tẽ nhy m ta arkum amijã kuta. Nhy m arým ar kato. Ne pry ja kumrẽx'ã tẽn amipãnh kumẽ nhy m kadjy mrãnh djwýnh arým mã kubê tẽ.

¹¹ Nhy m Pedru arým kute amiptir kêtja man amim,

—Je, mrãmri ne Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju imã kadjy mrãnh djwýnh jano nhy m Erodjibê arým ipytã. Mebê idjaer kute ibĩnmã kam amak kajgo nhy m arým mebê ipytã, ane.

¹² Ne arek amimaro tẽ:n kam arým Marij nhũrkwã'ýr bõx. Djuão Makõ ne

Marij kurũm kato. Kikre jakam ne me krãptĩ Metĩndjwýnhmã kabẽno nhỹ.

¹³ Nhyr Pedru bõx ne arým kikre'ã ijẽ djã mõ. Nhyr me õ ãpẽnh nija ãmõr man arým kute me'õ pumũnhmã 'ýr tẽ. Idjibẽ ne Rodji.

¹⁴ 'Ýr tẽn arým 'ã ijẽ djã'ýr bõx. Nhyr Pedru kabẽn nhyr arým mrãmri Pedrukumrẽx kabẽn ma. Ne arým kĩnhkam tu kikre'ã ijẽ djã'ã 'ýr kêt ne akubyn me'ýr wadjãn memã kum,

—Ô kum, Pedru kikre'ã ijẽ djã tãri dja, ane.

¹⁵ Nhyr me tu kum, “Ajbã”, ane. Nhyr, “Kati, mrãmri”, ane. Nhyr me arĩk kum,

—Be, kadjy mrãnh djwýnh kute mã Pedruo baja ne dja, ane.

¹⁶ Nhyr wãnh Pedru arek 'ã ijẽ djã mõro dja nhyr kam me kum 'ã kutan arým omũ. Omũn kam arým te kute mýjja marmã kam no tyn kumex.

¹⁷ Nhyr memã aminhikra bẽno dja nhyr me arým anhikrẽ. Nhyr kam arým Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju kute mebẽ ijẽ djã kurũm o kator'ã memã ajarẽ. Ne kam memã kum,

—Aje, dja gar tẽn Xijagumẽ Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum ijã ajarẽ. Ba on, ane. Ne kam arým amũ kikre 'õ'ýr tẽ.

¹⁸ Nhyr kam akati. Nhyr arým krãkamngõnh abenkam kangao kumex. Bẽnjadjwýr mekam ngryk karõ abenkam kangao kumex. Ne abenmã kum, “Nãr Pedru? Nãr Pedru”? ane.

¹⁹ Nhyr kam Erodji Pedru'ýr me ano. Nhyr me abe:j ne te abej aprã. Nhyr arým prĩne kre'ã ku'ẽ djwýnh ar kukij. Nhyr me te: aminẽje kum kabẽn ne. Nhyr arým memã arẽn memã kum,

—Pedru kator pãnh me kupa, ane. Nhyr me arým me kupa.

Nhyr kam Erodji arým pykabẽ Djudeja kurũm amũ tẽn arým krĩraxbẽ Xedjare'ýr bõx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰ Arým krĩraxbẽ Xirukam me jamẽ krĩraxbẽ Xidõkam me jakam ngryk

mex ne. Nhyr me arým axikõt 'ýr bõx. Me bõx djwýnhram ne me Erodji nhõ ãpẽnh rax'õmã amijarẽ. Idjibẽ ne Bradju. Kubẽ ne Erodji nhõ kumoka'ẽ, kam õt djã, nẽje omũnh djwýnh. Kute me nẽje Erodjimã kabẽn kadjy ne me Bradjumã amijarẽ. Amrẽbẽ ne me kute Erodji nhõ pykakam õ djwý jamýnho ku'ẽ. Ne kam mebẽ djwý kêt karõ Bradjumã amijarẽ nhyr arým me nẽje bẽnjadjwýr Erodjimã kabẽn jarẽ.

²¹ Nhyr kam Erodji kute memã kabẽn kadjy akati'õ jarẽ. Nhyr arým 'ã akati bõx. Nhyr Erodji arým õ kubẽkã rũnho prĩne amijo mex ne õ krĩ djã rax'ýr bõx ne kam nhỹ. Nhyr arým memã kabẽno nhỹ.

²² Nhyr kam me arým abenmã o akij ne abenmã kum,

—Djãm pykakam me'õ kabẽn got? Be, kubẽ ne kãjkwakam metĩndjwýnh'õ, ane.

²³ Nhyr totokbẽ arým Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh mýj kanẽjao kubĩ. Nhyr kõp arým kakuw nhyr arým ty. Be, mýkam? Bir, me kute kum metĩndjwýnh jarẽnh nhyr kute aminẽje memã kum, “Kati”, anhýr kêtka. Kute memã kum, “Kati, atemã kãjkwakam Metĩndjwýnh pydji”, anhýr kêtka ne kadjy mrãnh djwýnh mýj kanẽ punure jao kubĩ nhyr arým ty.

²⁴ Nhyr kam me amũ memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho kumex nhyr me krãptĩ arým kum kĩnh. Nhyr me kute tu amim Jeju markumrẽxja arým krãptĩ: mõ.

²⁵ Be, amrẽbẽ ne ãxikikam me kute memã me õ mýjja kwý janormã. Djeruxarẽkam me õ mýjja kêtjamã me kute anormã. Nhyr Banabemẽ Xaur ar arým amũ me kadjy o mõn memã o bõx ne arým memã kungã. Memã kungãn arým akubyn kurũm akẽx ne tẽ. Ar Djuão Makõ japrõn o tẽ. Tẽ:n arým akubyn ãxikikam bõx.

13

Me kute Jeju mar kute amũ Banabemẽ Xaur ar anor.

¹ Be, Āxikikam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajakam ne me kwỳbê Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh. Nhyim me kwỳbê memã kukràdjã'ã ujarênh djwỳnh. Ar idjibê ne Banabemê Ximião Nidjême Ruxumê Manaũmmê. Krĩraxbê Xirenikam ne Ruxu abatãnh. Manaũm ne bẽnjadjwỳr raxbê Erodjimê ro'ã abatãnh ne kute o kamy.

² Ar Metĩndjwỳnhmã rax jarê ne kum amijajburo nhỹ. Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ arkum,

—Dja gar imã Banabemê Xaur aro aben nhikjê. Ba arỳm ar àpênh djã ny kadjy aro amiptã, ane.

³ Nhyim kam ar amijajburo nhỹn Metĩndjwỳnhmã aro à'wỳro nhỹ. Ne kam ar krã'ã aminhikra djin amũ ar ano.

⁴ Metĩndjwỳnh Karõ ã kute ar anoro anhỳrkam ne ar arỳm krĩraxbê Xerxij'ỳr tẽ:n kam 'ỳr bõx. Ne kam kàraxkam ngõ raxbê pyka kêt-kõt tẽ. Apêxtibê Xipre'ỳr tẽ:n kam arỳm 'ỳr bõx.

⁵ Krĩraxbê Xarami'ỳr ne ar bõx. Ne kam wabin tẽ. Apỹnh mebê idjaer bikprõnh djakam kàj bê memã Metĩndjwỳnh kabên jarênh tẽ. Djuão Makõdjwỳ ne ar aprõn o tẽ. Arkum àpênhmã ne ar o tẽ.

⁶ Ne kam pykakõt krĩraxbê Papu'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Ne kam arỳm me'õbê Bajaju kajpa. Kubê ne mebê idjaer'õ. Ta ne amijo apỹnh mỳjja mar mexo ban me kupênh ban amijo wajangao ba. Ne kam ta amijo Metĩndjwỳnh mar mex ne amijo 'êx ne we kukwakam memã kabên jarênh ba.

⁷ Nãm pyka tãmkam bẽnjadjwỳrmã àpênh ar ba. Bẽnjadjwỳr nhidjibê ne Xedju Paur. Bẽnjadjwỳr krã mexkumrêx. Banabemê Xaur ar Papu'ỳr bõx nhyim bẽnjadjwỳr amiwỳr ar ku'uw ne arkum,

—Imã Metĩndjwỳnh kabên jarê. Ije mar prãm, ane.

⁸ Nhyim kam Erimanh, kubê ne Bajajuja. Me bakabênkam ne gu me ren kum wajanga jarê. Nhyim be, me bajtem kabênkam ne me kum

Erimanh jarê. Nãm bit kute Paur Ar kubê àptãrmã. Erimanh bit kute õ bẽnjadjwỳr nêje Metĩndjwỳnh kabên pytãrmã ne arỳm kabêno Xaur ar apanho dja.

⁹ Nhyim Xaur, idji nhikjêbê ne Paur. Metĩndjwỳnh Karõ raxo Paur kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba nhyim arỳm wajanga'ỳr akêx ne kam no tyn omũnh djan

¹⁰ kum,

—'Êxnhĩti, axweti, Xatanaj tãmdjwỳ. Nãm me axwe kêt prãm, ga mã amã me kurê. Bẽnjadjwỳr djwỳnh memã 'ã karõ katãtkumrêx ga kam ga kupa'ã ar memã arênh abã nhyim me arỳm aman Metĩndjwỳnh kupa'ã amijo ba. Je tô mỳkam ne ga akabên punu jao krã'yr kêt-kumrêx?

¹¹ Jakam arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute ajaxwe pãnh ajo bikênhmã. Dja ga arỳm ano rãn arngro pumũnh kêt nhyim ajã akati krãptĩ apêx, ane.

Nhyim totokbê arỳm no rãn kam nokrekam akamãt kô tyk pytĩ. Nhyim arỳm me'õ jabej àpênh mõ. Me'õ kute pa 'amỹnh ne o tẽmmã ne mekõt me'õ jabej àpênh mõ.

¹² Nhyim bẽnjadjwỳr Xedju Paur kute wajanga no rã pumũnhkam arỳm tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrêx. Nãm anhỳr djwỳnhhrãm amim,

—E kum, Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã ar kabên kukràdjã mexkumrêx, anen kam tu amim markumrêx.

Paur Āxiki 'õdjwỳkam memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

¹³ Nhyim kam Paurmê ro'ã ar tẽmja ar kàraxmã wadjàn nox ne arỳm amipãnh krĩraxbê Papu mẽ. Ne tẽ:n kam arỳm pykabê Papijrikam krĩraxbê Pedji'ỳr bõx. Nhyim kam Djuão Makõ arỳm ar kangan Djeruxarê'ỳr akêx ne.

¹⁴ Nhyim kam ar amipãnh krĩraxbê Pedji mẽ. Ne tẽ:n kam pykabê Pidjikkam krĩraxbê Āxiki 'õdjwỳ'ỳr bõx. Nhyim kam arỳm ar'ã pi'ók rãrãr nhyim ar arỳm mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjàn nhỹ.

15 Nhyṁ me'õ pi'òk jarēnhõ dja. Mõjdjê kukràdjãmē Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh 'õdjwỳmē kabēn jarēnhõ dja. Ne kam arỳṁ arēnh pa. Nhyṁ me bikprõnh djàkam bēnjadjwỳr ar Paurmã kabēn kadjy memã arē. Nhyṁ me amũ abenmã arēn arỳṁ kum arēn kum,

–Bēnjadjwỳr ar ar amã kabēn ne ar amã, “Be, akmere ar, ar ajõ aje memã akabēn jarēnh prãm jabej arē”, ane.

16 Nhyṁ kam Paur arỳṁ kàjmã dja. Ne memã aminhikra bē nhyṁ me arỳṁ anhikrê. Nhyṁ memã kum,

–Gar abê idjaer ar, ar akunĩ amã Metĩndjwỳnh pyma ar, dja gar ikabēn ma.

17 Me babê idjaero ba djwỳnhbê ne Metĩndjwỳnh. Nãm arỳṁ amijo me bakukãmãre pytà. Nhyṁ kam me pykabê Edjitukam ar ba nhyṁ Edjitukam me ja ar meo kubajtemo ba. Nhyṁ kam Metĩndjwỳnh me bakukãmãreõ krãptĩ:n o ra:x. Ne kam tỳx me:xkõt arỳṁ meo kato.

18 Meo kato nhyṁ me kapõt kukritkam ar ba. Nhyṁ me mã kam amikràõ ba nhyṁ mã kum me kaprĩn meo ba. Nhyṁ kam me'ã amexbê 40 apêx.

19 Nhyṁ kam Metĩndjwỳnh pykabê Kanaãkam me ar ba tũmjao apêx. Apỳnh me bajtem ba djàribê 7 nhyṁ arỳṁ memã meo apêx. Ne kam memã me õ pyka nhirê ne memã kungã.

20 Ne kam aben totokmã memã me kute memã axwe pãnh jarēnh djwỳnh jarē nhyṁ me aben kukãm ar meo ba. Nhyṁ kam me'ã amex krãptĩ:o kute 450 pyràk apêx nhyṁ Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnhbê Xamuwe me kadjy kato.

21 Nhyṁ kam me amikadjy Metĩndjwỳnhmã bēnjadjwỳr raxo a'uw. Nhyṁ arỳṁ memã Xau, Ki kute irja jarē. Nhyṁ memã bēnjadjwỳr'ã amexbê 40 apêx. Xaubê ne Bēnjamĩn djõ'ã me'õ.

22 Nhyṁ kam Metĩndjwỳnh bõm Xau mēn pãnh arỳṁ me kadjy Dawi jarē nhyṁ arỳṁ ar meo ba. Nhyṁ Metĩndjwỳnh arỳṁ 'ã memã kum,

“Dawi ne ba arỳṁ kum ikato. Dja ba 'ã kum karõ nhyṁ arỳṁ katàt ikabēn kunĩ man kõt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane.

23 Ne kam amrêbê kute me bakukãmãremã arēnh kõt arỳṁ tũmrãm me babê idjaer kamingrãny kadjy Jeju jano. Dawija tãm djõ'ã ne kato. Jejubê ne õ kàjkwa kadjy me utàr djwỳnh.

24 Jeju kute àpēnhmo krax kētri ne Djuãõ me babê idjaer kunĩ jakren me bamã, “Me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx. Ba kam kum ngõmã me ajangij”, ane.

25 Ne kam kute àpēnh'ã aminhi-nomã amimēnh 'ỳr ne me bamã, “Ga me Kritu bõxmã kam amako aba. Djãm ibê tãmwã got? Kati, ibê atemã. Nhyṁ be, itotokbê me'õ bõxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ã inhibõn ije kum parkà 'ãpre bõnh prãmje. Be, ãm irax ba ren arỳṁ kum apê. Nhyṁ be, kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne.” Nãm ã Djuãõ memã ane. Nãm ã Paur memã ane.

26 Ne itepã ajte memã kum,

–Be, akmere ar, gar abê Abraõõt tãmdjwỳ ar, ar akunĩ ar amã Metĩndjwỳnh rax pyma ar. Be, Metĩndjwỳnh arỳṁ me bamã kabēn jano. Jeju kute me utàr'ã kabēn jano. Ba arỳṁ ar amã kabēn jarēnhõ dja.

27 Djeruxarēkam me jamē kam me bēnjadjwỳrmē ne me kute Jeju raxkõt mar kêt. Amrêbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh me bakukãmãremã arē. Me kute Kritu'ã axwe nhõr ne bĩnmã arē. Nhyṁ me aben djõ'ã kabēn jarēnh djwỳnh kabēn jarē. Pi'òk ràràr kunĩkõt kabēn jarēnhõ mõr tãmtã. Nãm me te arēn mỳjja'ã kabēn kute amijakreja mar kêt. Jeju'ã kabēn kute amijakreja mar kêt. Ne kabēn jarēnhõ mõr tãmtã arỳṁ 'ỳr o bõx. Tũmrãm me kamingrãnyre kute mar kêt rã'ãn arỳṁ Jeju'ã axwe nhõn bĩnmã arē. Amrêbê: Jeju rwỳk

kêtri kukwakam kabên jarênh djwỳnh kute arênh kôt arỳm tu bĩnmã arê.

²⁸ Ne te: kute axwe'õ jabej ne kum kator ne pãnh kute bĩnmã te me kukij nhym axwe kêtumrêx. Te Jeju axwe kêt nhym me tu mrãmri kute bĩnkumrêxmã Piratumã o a'uw.

²⁹ Ne kam amrêbê: me bakukãmãre kute pi'õkkam Kritu'ã kabên jarênh kôt ã Jejuo ane. Kabên kunĩkôt me kute o anhỹrmã kôt ne me kamin-grãnyre arỳm ã Jejuo ane. ã Jejuo ane nhym arỳm ty. Ty nhym kam me arỳm pĩte'y kurũm kaban o ruw ne me tyk nhõ kênkrekam adjã nhym nõ.

³⁰ Nhym be, Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn.

³¹ Nhym kam kôt ba djwỳnhmã amijo amirĩt ar o ba nhym arỳm 'ã akati krãptĩ apêx. Jeju tyk kêtri ne ar pykabê Garrêja kurũm ro'ã tẽ, Djeruxarê'yır tẽ. Nãm arkum amijo amirĩto ba nhym kam jakam ar Jeju'ã ujarênh ar ba. Ar kute Jeju akubyn tĩn pumũnhkôt memã 'ã ujarênh ar ba. Nãm ã Paur memã ane.

³²⁻³³ Ne kam itepã memã kum,

–Metĩndjwỳnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Dja ba akubyn Krituo tĩn”, ane nhym me aben djõ'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arỳm 'yır o bõx. Me bakamingrãnyrekam Jeju ty nhym Metĩndjwỳnh arỳm akubyn o tĩn. Tãm ne bar ar amã arênhõ dja. 'ã ne me bakukãmãre amrêbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũmbê 2'ã pi'õk no'õk. Kamã Metĩndjwỳnh arỳm kramã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ga arỳm ijo Abãmumrêx”, ane.

Kute Kramã anhỹrkôt ne arỳm akubyn o tĩn ne.

³⁴ Nhym amrêbê: me pi'õk 'õdjwỳ no'õk. Kamã Metĩndjwỳnh kute akubyn o tĩn nhym ĩ rerek prãm kêt'ã ajte kum,

“Ije angêt Dawimã ajarênh kôt dja ba ã ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhym me mebê idjaer nhõ me ngrer tũm 'õdjwỳ'ã pi'õk no'õk. Kamã ne Dawi Metĩndjwỳnhmã kum,

“Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtumrêx”, ane.

Amrêbê: me kute pi'õk no'õk kôt ne Jeju tyn ĩ rerek kêt ne akubyn tĩn ne. Nãm ã Paur memã ane.

³⁶ Ne kam itepã ajte memã kum,

–Nhym be, djãm Dawi nhĩ rerek kêt? Kati. Dawi tyn arỳm ĩ rerek ne. Metĩndjwỳnh kabênkôt ne Dawi kum apê: nhym kam kubêngêt arỳm kubĩ nhym ty nhym me arỳm adjã. Dawi akubyn tĩn kêt nhym arỳm ĩ rerek ne.

³⁷ Nhym be, djãm Jeju nhĩ rerek? Kati. ĩ rerek kêt. Metĩndjwỳnh kute akubyn o tĩnkam ne ĩ rerek kêt. Nãm ã Paur memã ane.

³⁸ Ne kam ajte memã kum,

–Be, akmere ar, ba ar amã arê gar ama. Jeju tyk ne akubyn tĩnkam Metĩndjwỳnh arỳm me axweo aknon mekam ngryk kêt. Ja'ã ne bar kãj bê ar amã idjujarênhõ dja.

³⁹ Mõdjê kute me kute katat amijo ba'ã memã karõkam kukràdjã gu me te baje mar ne katat kôt amijo baba prãmje ne kam bajaxwe rã'ã. Nhym be, dja me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm me axwe kunĩ maro akno. O aknon tu memã axwe kêt jarê nhym me arỳm kum mexumrêx ne.

⁴⁰⁻⁴¹ Amrêbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh me bakukãmãremã kum,

“Ë, me atĩn ne ar abari dja ba mỳjja pumũnh kêt nhipêx.

Nhym me te me amã 'ã ajarê ga me mar prãm kêtumrêx.

Ë, me aje ijapry prãm wã dja ga me te aje mỳjja marmã kam ano tyn aku'ên arỳm me biknor tokry djakam akuno”, ane.

Ga, me kute mar prãm kêtumrêx me biknor tokry djakam biknorja pumũ. Kwãrĩk wãnh mekôt ã amijo anhỹr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrêx. Nãm ã Paur memã ane.

⁴² Nhym kam me bikprõnh djã kurũm me kator mõrkam ne me Paur arkum,

–Dja gar amrẽ pi'õk rårår mõrkam ajte ar imã me kabẽn ja jarẽ, ane.

⁴³ Nhy m arým me bimànhkam me krãptĩ Paurmẽ Banabe arkõt tẽ. Mebẽ idjaermẽ me bajtem kute mebẽ idjaer kukràdjà mar ne kõt kute amijo bajamẽ ne me arkõt tẽ. Nhy m ar memã kabẽn ne memã kum,

–Metĩndjwýnh ta kum ar akaprĩkumrẽx^{*49} Nhy m kam me pykaja kunĩkõt Dja gar tu amim markumrẽx ne 'ã adjukanga kêt, ane.

⁴⁴ Nhy m kam ajte pi'õk rårår nhy m me ajte ar'ã akuprõ. Me kute Metĩndjwýnh kabẽn marmã ne krĩrax wãkam me kunĩ ar'ã akuprõ.

⁴⁵ Nhy m mebẽ idjaer kwý arým ar'ã me krãptĩja pumũn arým me'ã ngry:k ne. Ta te kute uràk prãmje arým Paur japryõ kumex.

⁴⁶ Nhy m kam Paurmẽ Banabe arkum me uma kêt ne memã kabẽn ne memã kum,

–Me abẽ idjaerkam bar ije me akumrẽxmã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh prãmikumrẽx. Be, jakam ne ga me aminhirõbẽ kabẽn mẽn kam amim, “Djãm Metĩndjwýnhkõt itĩn rã'ãmã? Kati. Ja ne imã kĩnh kêt”, ane. Kam dja bar arým memã idjujarẽnh kadjy me bajtem'ýr amijo akẽx ne.

⁴⁷ Metĩndjwýnh kute pi'õk kõt ar imã me bajtem'ã karõ kõt dja bar ã amijo ane. Kamã ne Kritumã kum,

“Ga, akamàt kò tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. Nhy m me kute memã pry kurwý nhy m me arým irãkam katàt mrã. Me bajtemdjwý ne me mrãnh punun axwe. Ga dja ga memã ikabẽn jarẽ.

Ja kadjy ne ba arým ajano. Dja me amim ikabẽn man arým gadjwý ama. Aje me axwebẽ me utår djwýnh dja me ama. Aje pyka kunĩkõt me axwebẽ me utår kadjy ne ba ajano.”

Nãm ã Kritumã ane. Ar badjwý ne bar arým kabẽnkõt me bajtemmã akẽx ne. Nãm ã Paur memã ane.

⁴⁸ Nhy m me bajtem kute ar markam arým kĩnhkumrẽx ne abenmã kum,

–Metĩndjwýnh kabẽn mexkumrẽx. Metĩndjwýnh kabẽn mexkumrẽx, ane. Ne kam Metĩndjwýnh kute me kेत्रi amijo me utårja, kute kõt tĩn ne ar ba rã'ã kadjy amijo me utårja arým tu amim Jeju markumrẽx ne.

⁴⁹ Nhy m kam me pykaja kunĩkõt arým memã Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn jarẽho ba.

⁵⁰ Nhy m mebẽ idjaer arým Paurmẽ Banabe ar'ã memã apnẽ. Me nire kwý rũnh kute mebẽ idjaer kukràdjà mar ne kõt amijo bajamã ne me ar'ã apnẽ. Ne me my bẽnjadjwýrdjwýmã ar'ã apnẽ. Krĩraxbẽ Æxikikam me jamã apnẽ. Nhy m kam me ari memã ar kurêtuw. Ne arým amibẽ ar kujate.

⁵¹ Nhy m ar kute me kangao amirĩt kadjy mebẽ amiparkà'ã me õ pyka ka'u. Ne kam amũ krĩraxbẽ Ikõni'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

⁵² Nhy m Jejukõt me ba djwýnh arým kĩnhkumrẽx ne. Nhy m Metĩndjwýnh Karõ arým raxo me kadjwýnhbẽ nhýn ar meo ba.

14

Ikõnikam Paur ar memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹ Nhy m kam Ikõnikam Paurmẽ Banabe ar arým mebẽ idjaer bikprõnh djà'ýr tẽn wadjàn kam memã ujarẽho dja. Ne memã kabẽn mexkumrẽxo dja. Nhy m kam me krãptĩ: kum kĩnh ne arým tu amim Jeju markumrẽx. Mebẽ idjaermẽ me bajtembẽ kregu krãptĩ: tu amim markumrẽx.

² Nhy m kam mebẽ idjaer kwý amakkre kêt ne kute Jeju mar prãm kêtja arým me bajtemmã me kurêtuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurêtuw nhy m me kum me kurẽo ba.

³ Nhy m kam Paurmẽ Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã 'ã ujarẽnh ar ba nhy m ar'ã arým arngro

* **13:43** Djãm me ta ne me axwe kêt nhy m pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêt mã nhy m ta arým tu kum me kaprĩ.

krãptĩ: apêx. Metĩndjwýnh ta kute tu kum me kaprĩ'ã memã ujarênh ar ban* Bẽnjadjwýr djwýnh kukwakam me aêrbê mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx. Nãm ar me punu kwýo mex. Me kute abenmã kum,

–Mrãmri ne Metĩndjwýnh kôt ar kabênkumrêx, anhýr kadjy ar ipêx.

⁴ Nhy m kam krĩraxkam me apýnh kabên. Me kwý mebê idjaer kôt kabên. Nhy m me kwý Jeju kute ar anorja kôt kabên.

⁵ Nhy m kam me bajtemmê mebê idjaermê mekam me bẽnjadjwýrmê arým abenmã ar'ã karõn abenmã kum,

–Gwaj arkum akjan kēno ar titik gē ar ty, ane.

⁶⁻⁷ Nhy m kam ar arým me kuman arým mã mebê tē. Mebê tē:n kam arým pykabê Rikaôkam bôx. Ne kam krĩraxbê Rixakam bôx ne memã arê. Ne kam krĩraxbê Tebikam bôx ne memã arê. Ne bu'ã pyka kunĩkôt memã arênh ba. Kritu'ã ujarênh nyja ne memã arênh ba.

Rixakam Paur ar memã 'ã ujarênh.

⁸ Nhy m krĩraxbê Rixakam me'õ mrãnh kêt. Adjãkam ne par punuren mrãnh kêt rã'ã ne arým abatãnh ne.

⁹ Nhy m kam Paur memã ujarênh dja nhy m par punuja kabên maro nhý. Ne mex kadjy arým tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx. Nhy m Paur kam no djar tỳx ne arým kute amim kamnhĩxkôt omũ.

¹⁰ Nãm omũn kãj bê kum, “Kãjmã dja”, ane. Nhy m arým ekru x ne kãjmã djan arým mrãnh mex.

¹¹ Nhy m me krãptĩ arým Paur kute o mexkôt omũn kãj bê abenmã o akij. Nhy m be, Paur ar kute me kabên mar kêt. Me õ pykabê Rikaôkam me kabên kôt ne me kabên. Nãm me abenmã o akij ne abenmã kum,

–Apýnh me batĩndjwýnh ar amijo me bapyrãk ne arým pykamã ruw ne

ar ba, ane nhy m ar kute me kabên mar kêt.

¹² Nhy m me Banabemã Djupite jarê. Ne Paur kute kabêno Banabe jakrenhkam kum Mekuju jarê. Me õ metĩndjwýnh kajgo kôt ne me arkum idji jarê.

¹³ Krĩrax jajkwa krekre 'ýr ne me kute me õ metĩndjwýnh kajgomã amijarênh djã. Me õ metĩndjwýnh jamã ne we kum Djupite jarê. 'Ýr ne kute mar djwýnh arým mrybãri kwýo bôx. Nãm me pidjõrã nhipêxo ipôk nhy m mry arým upij. Be, me krãptĩmê Djupite mar djwýnhmê ne me Paur aro õ metĩndjwýnh kajgon bit kute arkum mry bĩnmã. Bit kute arkum amijarênh kadjy arkum mry bĩnmã.

¹⁴ Nhy m Jeju kute ar anorjabê Banabemê Paur ar arým me omũn arým kuma. Ne kute amikaprĩo amirĩt kadjy amikã kadjõn me'ýr prõt ne. Ne me krãptĩ katikôt aminêje kãj bê: memã kabên tē. Me kute arkum mry bĩn nêje kãj bê: memã kabên tēn memã kum,

¹⁵ –Ë, mýkam ne ga me aje ar imã amijarênhmã? Djãm ar ibê Metĩndjwýnh? Kati. Ar ije me apyrãk. Me aje wãnh mýjja kajgo jamã anhirermã ne bar kãj bê me ajakreo iba. Metĩndjwýnh ne tĩn ne ar ba. Ta ne arým kãjkwa nhipêx ne ajte pyka nhipêx ne ajte ngô raxbê pyka kêt nhipêx ne ajte kam mýjja kunĩ nhipêx. Tãm dja ga me amim maro aba.

¹⁶ Amrêbê: apýnh me ba djãkam ne me ta kute amidjwýnhbit marn amikôt amijo ba kajgo nhy m Metĩndjwýnh ate krã.

¹⁷ Djãm ate krãkam kute me bamã amijo amirĩt kêt? Kati. Kute me bamã amijo amirĩt rã'ã. Ga, kute me bakunõ djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm mã djwý nhõ mytyrwý kôt apýnh djwý djãri pykakam o apõx rã'ã. Ne kam djwýo mã me bajo djuw mexkumrêx ne o me bajo kĩnhkumrêx. Ne kute me bajo anhýr rã'ã ne.

* **14:3** Djãm me ta ne me axwe kêt nhy m pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ne me te: axwe kêt mã nhy m Metĩndjwýnh ta arým tu kum me kaprĩ.

Ga, Metĩndjwỳnhkumrẽx ne kute me bakunõ djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm Paur ar ã aminẽje memã ane.

¹⁸ Nãm ar te memã ane nhym me krãptĩ:ja ar'ã ajkẽ. Ne me kute arkum amijarẽnh kadjy kute mry bĩn prãm rã'ãn kam arỳm kanga.

¹⁹ Nhym kam mebẽ idjaer kwỳ bõx. ãxiki kurũm me kwỳ bõx. Ajte Ikõni kurũm me kwỳ bõx. Ne kam memã ar kurẽtuw nhym me arỳm kẽno Paur titiko djan arỳm 'ã abenmã, "Arỳm ne ty", ane. Ne kam arỳm krĩrax nẽje bjẽro mõn o katon atykmã kumẽ.

²⁰ Nhym kam Jejukõt me ba djwỳnh bõx ne kum ipõk ne. Nhym kam kãjmã djan arỳm akubyn krĩraxmã wadjã. Nhym kam me'ã akati nhym Banabemẽ Paur ar arỳm krĩraxbẽ Tebi'yr tẽ.

Ar arỳm amipry krax'yr akẽx.

²¹ 'Yr tẽ:n kam 'yr bõx. Ne kam krĩrax tãmkam kãj bẽ memã ujarẽnh ny jarẽho ba nhym me krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrẽx. Nhym kam ar akubyn krĩraxbẽ Rixa'yr tẽn 'yr bõx ne kam Ikõni'yr tẽn 'yr bõx ne kam ãxiki'yr tẽn 'yr bõx.

²² Ne krĩ kunĩkõt Jeju kõt me ba djwỳnhmã 'ã karõo tẽn memã kum,

–Dja gar tu amim Jeju markumrẽx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. Dja me kãtãm gwaj bajo bikẽnh ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhym kam Metĩndjwỳnh ýtã amikõt gwaj bapymjỳrkumrẽx. Arỳm õ me ja kunĩmã bẽnjadjwỳrkam dja ã gwaj bajo ane. Nãm Paur ar ã memã anhỹro tẽmo ane.

²³ Ne kam apỹnh me kute amim Jeju mar djãri kunĩkõt tẽ. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djãri kunĩkõt tẽn me kwỳ'ã meo ba djwỳnh rẽ. Ne kam Metĩndjwỳnhmã meo a'uw ne kum amijajbun arỳm memã kum,

–Gar arỳm tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrẽx. Bar kum ar ajo a'uw gẽ mã ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane.

²⁴ Ne kam arỳm tẽ. Pykabẽ Pidjijkõt tẽ:n kam arỳm pykabẽ Papirij'yr bõx.

²⁵ Ne tẽ:n kam krĩraxbẽ Pedji'yr bõx. Ne kam kãj bẽ memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Memã arẽn kam ajte tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbẽ Atarij'yr bõx.

²⁶ Ne kam ajte ngõ raxbẽ pyka kêtkõt akubyn krĩraxbẽ ãxiki 'õdjwỳ'yr tẽmmã. Krĩrax jakam ne me amrẽbẽ Metĩndjwỳnhmã aro a'uw ne kum,

–Amã ar àpẽn kadjy dja ga tu amã ar kaprĩkumrẽx ne aro djuw mexo aba, ane. Nãm me kum aro a'uw ne kam amũ ar ano. Nhym ar arỳm amũ krĩrax krãptĩkõt ujarẽnh ba. Ne kam arỳm inomã amidjãpẽn djã mẽn ajte akubyn ãxiki ja'yr tẽmmã.

²⁷ 'Yr tẽ:n kam arỳm 'yr bõx. Bõx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjın arỳm memã amijã ajarẽ. Metĩndjwỳnh kukwakam ar àpẽn kunĩkõt memã 'ã ajarẽn memã kum, –Be, Metĩndjwỳnh ne arỳm apỹnh me bajtem ba djãkam memã amak bõ nhym me krãptĩ: arỳm tu amim Jeju markumrẽx, ane.

²⁸ Ne kam arek Jejukõt me ba djwỳnhja kõt ar ba 'ã tũm.

15

Djeruxarẽkam me kute kukràdjão aben mar.

¹ Nãm ar arek ãxikikam ar ba: nhym kam me kwỳ arỳm pykabẽ Djudẽja kurũm bõx. Ne kam 'ẽx ne Jeju kukwakam me kamymã kabẽn. Me bajtemmã kabẽn ne memã kum,

–Gẽ me Mõjdjẽ kukràdjã kõt me amy nhinhu kã rẽ. Dja me me amy nhinhu kã rẽn kêt nhym Metĩndjwỳnh kute õ kãjkwa kadjy me apytãr prãm kêt. Nãm me 'ẽx ne ã memã ane.

² Nhym kam Paurmẽ Banabe ar arỳm Djudẽja kurũm me bõxjamẽ aktã kabẽno aben japa:nho dja. Nhym kam me abenmã kum,

–Gẽ Paurmẽ Banabemẽ me bakwỳdjwỳ Djeruxarẽmã tẽ. Gẽ ar Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh'yr bõx ne me my kã rẽn jabej me kukja, ane.

³ Ne kam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arỳm amũ ar

ano nhym ar tẽ. Tẽ:n pykabê Penix-ijkõt tẽ. Ne tẽ:n pykabê Xamarijkõt tẽ. Ne tẽmkõt Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ujarẽnh tẽn memã kum,

–Apýnh me bajtem ba djákam ne me arým Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx. Nãm ar ã memã anhýr tẽ. Nhym kam me kunĩ arým kĩhtirekumrẽx.

⁴ Nhym ar tẽ:n kam arým Djeruxarẽ'ýr bõx. Nhym kam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja ar pa krij ne arkum kabẽn mextire jarẽ. Mekam Jeju kute ar anor jadjwý, meo ba djwýnhdjwý ne ar ã aro ane. Nhym kam ar memã amijã ajarẽ. Metĩndjwýnh kukwakam ar ãpẽnh kunĩkõt ar memã 'ã ajarẽ.

⁵ Nhym kam mebê pardjêu kwý kãjmã dja. Adjwýnhdjwý ne ar tu amim Jeju markumrẽx. Ar kãjmã djan memã kum,

–Gê me me my kà rê. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rê. Dja me me bakukràdjã'ã memã karõn memã kum, “Djã gãm me katàt Môjdjê kukràdjã man kõt ar amijo aba”, ane. Dja me ã me bajtemmã ane. Nãm ã mebê pardjêu memã ane.

⁶ Nhym kam me kute 'ã aben marmã Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ akuprõ.

⁷ Ne kam aktã kabẽno aben japanho kumex. Nhym kam Pedru kãjmã djan memã kum,

–Be, akmere ar, ba ar amã arẽ. Metĩndjwýnh ne amrêbê ar akurãm amijo ipytã. Ije me bajtemmã idjujarẽnh kadjy amijo ipytã. Ije memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnh nhym me kute tu amim markumrẽx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytã. Ja ne gar arým aje mar.

⁸ Metĩndjwýnh ne kute me õkre kadjwýnhbê me kabẽn kunĩ mar. Nãm kum me bajtem kĩnh ne arým memã ta Karõ jano. O ne arým gwaj bamã

kum me kĩho amirĩt ne. Amrêbê ne gwaj bamã anon kam arým jakam ã memã anoro ane.

⁹ Djãm kum me babê idjaerbit kĩnh ne kum me bajtem kĩnh kêt? Kati. Me tu amim markumrẽx nhym arým me õkre kadjwýnhbê memã axweo ajngrã. Kam arým kum me bajtemdjwý kĩnh. Nãm kum me kunĩ kĩho aben pyrãk.

¹⁰ Ar akwý ne gar aje, “Dja me bajtem Môjdjê kukràdjã kõt amijo ba mex”, anhýro aba. Je tô, mykam ne gar akabẽn jao Metĩndjwýnhmã amikurê'uko aba? Djãm Môjdjê kukràdjã kõt ne me bakukãmãre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwý djãm kõt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Môjdjê kukràdjãkõt amijo baba mexmã. Kam kwãrĩk wãnh me bajtemmã ja jarẽnh kêt. Me kute Môjdjê kukràdjã kõt amijo ba mexmã kwãrĩk wãnh memã arẽnh kêt.

¹¹ Be, mrãmri Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrẽx.* Kam ta ne õ kãjkwa kadjy gwaj bapytã. Gwaj amrêbê tu amim ja markumrẽx. Ta ne tu kum me bajtemdjwý kaprĩn ã me utãro ane. Nãm ã Pedru memã ane.

¹² Nhym me krãptĩ:ja arým kabẽn krãta. Nhym kam Banabemẽ Paur ar arým memã kum,

–Be, me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy bar kukwakam myjja pumũnh kêt kwý nhipêx. Nã bãm ar me punu kwýo mex nhym me te kute marmã kam no tyn kumex, ane. Nãm ar memã anen 'ã memã ujarẽnh dja.

¹³ Nhym me arek ar maro nhý: nhym kam ar arým anhikrê. Nhym kam Xijagudjwý memã kabẽn. Memã kabẽnkam ne Pedrumã Ximão jarẽ. Nãm memã kum,

–Akmere ar, dja gar ikabẽn ja ma.

¹⁴ Be, Ximão arým ar amã arẽ. Metĩndjwýnh arým kum me bajtem kaprĩn kute amim me kwý pytãr kraxkõt ne ar amã arẽ.

* **15:11** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kêtã. Nhym be, Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrẽx.

15 Me bakukãmãredjwý tãm jarẽ. Metĩndjwýnh kute amim me bajtem kwý pytãr jarẽ. Amrẽbê: Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh tãm jarẽn arým 'ã pi'òk no'òk ne. Dawimẽ kramẽ tãmdjwý ar kute aben djô'ã mebê idjaermã krĩn meo ba. Metĩndjwýnh me'ã Dawi nhõ kikre jakren memã kum,

16 “Kam dja ba bõx ne akubyn Dawi tãmdjwý'ã bẽnjadjwýr mẽ. Mrãmri ne me kute akubyn kum õ kikre nhipêx pyrãk. Kikre kukràdjã tũmja ne amrẽbê amingrà. Dja ba kãjmã kudjan ipêx ne.

17 Dja ba ã tãmdjwýo ane gẽ me anhy ijabej. Gẽ mebê idjaer bu'ã me bajtemdjwý ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrẽxja kunĩ ijabej. Ba Ibẽnjadjwýr djwýnh dja ba ã meo ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Dawi tãmdjwýmẽ me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwý pytãr jarẽnhja pumũ.

18 Adjãkam kute amikukãm mýjja kunĩ markõt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

19 Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bẽnjadjwýr djwýnhõ aminhõ Bẽnjadjwýrja pumũ nhym kute me bajtemo aminhõ meja pumũ. Ba ar amã arẽ. Me bajtem kwý ne ajbir arým Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx. Kwãrĩk wãnh Mõjdjê kukràdjã kunõ me kunor kêt.

20 Gwaj memã Mõjdjê kabẽn ngrêrebit'ã pi'òk no'òk ne memã arẽ. Gwaj memã kum, “Me kute mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxjamã mry parja kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwýnh kupa'ã nãr amjên djwýnh kupa'ã akurẽ aba kêt. Mry me kute mut djêo parja kwãrĩk wãnh àr ne krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh kamrõ krẽn kêt”, ane. Gwaj ã memã ane.

21 Gwaj me bajtemmã Mõjdjê kukràdjã jabit jarẽ. Gwaj ren memã arẽnh kêt nhym ren me kute mar kêt nhym ren kam mebê idjaer kum

me kurê. Me Mõjdjê kabẽn'ã no tỳxkam kum me kurê. Be, me õ krĩ kunĩkõt ne me Mõjdjê kabẽn'ã no tỳx ne kãj bê memã arẽnhõ ku'ẽ. Pi'òk rãrãr kunĩkõt ne me kute me bikprõnh djãkam mýjja ja'ã pi'òk no'òk jarẽnhõ ku'ẽ. Amrẽbê: ne me me bakukãmãremã arẽn ajbir me kute arẽnh rã'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Mõjdjê kukràdjã ngrêre jabit jarẽ gẽ me kuman kõt ar amijo ba nhym kam mebê idjaer arým kum me kurê kêt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'òk no'òk.

22 Nhym kam me abenmã kum,

—Gwaj Paurmẽ Banabe arkõt krĩrãxbê ãxikimã gwaj banhõ me ja kwý jano, ane. Nhym Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ me kute kõt ar aben pydjio baja kunĩmẽ ne me abenmã kum,

—Be, mextire. Dja gwaj arkõt ar'õ jano, ane. Ne kute arkõt ar anor kadjy amijo Djuda Baxabamẽ Xira ar utã. Ar amẽ ne ar Jeju kukwakam me kamy kurãm rax. Ar ja arkõt mõrmã.

23 Nhym kam me arým pi'òk no'òk ne. Ar kute o mõr kadjy ne me pi'òk no'òk ne. Ne kamã me bajtemmã kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tũm ja ne ba me me amã ikabẽn jarẽ. Me ije Jeju nhõ me jao iba djwýnhdjwý ne ba me me amã ikabẽn jarẽ. Me ibê Jeju kukwakam me kamydjwý ne ba me me amã ikabẽn jarẽ. Ga me apýnh me bajtem ba djãkam ar aba, krĩrãxbê ãxikimẽ pykabê Xirijmẽ pykabê Xirxijkam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wãm ne ba me ikabẽn mex'ã me amã pi'òk no'òk ne. Dja ga me me ikabẽn jarẽn ama.

24 Be, wãm me kwý kumrẽx mõrwã ne me arým me amã 'êx. Me ikurũm mõn me awýr bõx ne me amã 'êx. Ne me ikukràdjã tũmo me akunoro ban arĩk me amã, ‘Gẽ me Mõjdjê kukràdjã kõt me amy nhinhu kã rê. Dja me me amy nhinhu kã rẽn kêt nhym

Metĩndjwýnh arým kute õ kàjkwa kadjy me apytàr prãm kêt', ane. Be, me kute me amã anhÿr djô'ã ne ga me te: aje katàt Metĩndjwýnh kabẽn marmã. Arým ne Paur ar amrẽ tẽn me imã ja jarẽ ba me kuman arým wãm me amã ikabẽn jarẽ. Djãm me ba ne ba me wãm me 'êxnhĩwã jano got? Kati.

²⁵ Be, ba me ije me ajarẽnh markam arým axikõt ikabẽn ne me akadjy amijo me ijõ ar utà. Amijo ar utàn Banabemẽ Paur arkõt me awÿr ar ano. Gu me bamã bakamy Banabemẽ Paur ar kĩnhja kõt ar ano.

²⁶ Be, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt ja ne me te ar kangrõho ba nhym ar mã memã Jeju'ã ujarẽnh ar ba. Kum me uma kêt ne tu memã banhõ Bẽnjadwÿr djwýnhbẽ Jeju Kritu'ã memã ujarẽnh ar ba.

²⁷ Me ije arkõt me amã ar anorjabẽ ne Djudamẽ Xira ar. Dja ga me pi'ok jakam me ikabẽn jarẽn ama. Nhym ar wã dja ar ajkwakumrẽxkõt ajte me amã tãm jarẽ ga me mrãmri ajte kõt aman mar pydji.

²⁸⁻²⁹ Mõjdjê kukràdjà ngrêrebit dja ba me me amã arẽ ga me aman katàt kõt ar amijo aba. Ba me me amã, 'Me kute mÿjjao metĩndjwýnh karõ nhípẽxjamã mry parja kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh mry kamrõ krẽn kêt. Mry me kute mut djêo parja kwãrĩk wãnh àr ne krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwýnh kupa'ã nàr amjẽn djwýnh kupa'ã akurẽ aba kêt', ane. Jabit ne ba me me amã arẽ. Dja ga me katàt Mõjdjê kukràdjà ngrêre jabit man kõt ar amijo aban arým amrãnh mex. Ba me ren me amã itepã kukràdjà 'õdjwÿ jarẽ ga me ren te: aje mar ne katàt kõt amijo aba prãmje. Be, Metĩndjwýnh Karõ ne me ikõt amikabẽn dji ba me me amã ikabẽn jarẽ. Tãm ne ja."

Nãm me ã me bajtemmã pi'ok no'okkam kabẽn jarẽnho ane.

³⁰ Nãm me memã pi'ok no'ok ne kam arým Paur arkum kungãn

arkum, "Aj mã", ane. Nhym ar arým ãxiki'ÿr o tẽn kam 'ÿr o bõx. Ne kam me krãptĩ:o akuprõn arým memã pi'ok no'ok ngã.

³¹ Nhym me memã pi'ok jarẽ nhym me arým kuma. Kabẽn mextire man arým kĩnhkumrẽx ne.

³² Nhym Djudamẽ Xira Ar kubẽ Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh ne arým memã 'ã karõ kumex ne memã kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar tÿxkumrẽx rã'ãn 'ã adjukanga kêtumrẽx. Nãm ar ã memã 'ã karõo ane.

³³ Ne arek kam ar ba nhym ar'ã arým akati kwÿ apẽx. Nhym kam ar memã kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'ÿr tẽn, ane. Nhym Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

—Aj mã. Ar adjumar mex ne tẽn, ane.

³⁴ Nhym kam Xira memã kum,

—Ba arek me akam ar iba, ane.

³⁵ Paurmẽ Banabe ar adjwýnhdjwÿ arek ãxikikam ar ba. Arek me krãptĩ ro'ã kàj bẽ memã Bẽnjadwÿr djwýnh kabẽn jarẽn 'ã memã ajarẽ.

Paurmẽ Banabe kute abeno bikjêr.

³⁶ Nhym kam ar'ã akati kwÿ apẽx nhym Paur Banabemã kum,

—Gu baje õbẽ apÿnh krĩraxkõt Bẽnjadwÿr djwýnh'ã memã badjujarẽnhja gu akubyn kunĩkõt tẽn. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumũho tẽn. Me katàt kute amijo ba jabej me omũho tẽn, ane.

³⁷ Nhym arkõt tẽn kadjy Banabe kum Djuão Makõ kĩnh.

³⁸ Nhym be, Paur ne kum o tẽn kĩnh kêt. Õbẽ kute pykabẽ Papirijkam kute ar kangan arkõt àpẽn'ÿr tẽn kêt kam ne kum o tẽn kĩnh kêt.

³⁹ Nhym kam ar kabẽno aben japan arým abenkam kaprĩre ne. Ne kam arým abenbẽ ajkij. Nhym kam Banabe arým Makõo tẽn ngõkõt apẽxtibẽ Xipre'ÿr o tẽn.

⁴⁰ Nhym Paur amijo Xira pytã. Nhym kam Jeju kukwakam ar kute

abeno kamy ar'ã Metĩndjwỳnhmã kum,

—Ga ne ga adjukaprĩ:kumrẽx. Kam tu amã ar kaprĩkumrẽx ne ar o aba, ane. Nhyam kam ar mã tẽ.

⁴¹ Ne pykabê Xirijmẽ pykabê Xirx-ijkam tẽ. Apỳnh me kute amim Jeju mar djari kõt ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djari kõt ba. Ne memã tỳx jangiẽho tẽ. Nãm ar memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrẽx rã'ãn 'ã adjukanga kêtumrẽx, anhỹro tẽ.

16

Paur kute mã amikõt Ximoxio ba.

¹ Ne kam tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Tebi'yr bõx ne ajte tẽ:n kam krĩraxbê Rixa'yr bõx. Nhyam Jejukõt me ba djwỳnh'õ nhidjibê Ximoxi kam ar ba. Nã kurũm katorja ne kubê mebê idjaer'õ. Nãm nãja kumrẽx tu amim Jeju markumrẽx. Nhyam bãm kute irjabê me bajtembê kregu'õ.

² Krĩraxbê Rixakammẽ krĩraxbê Ikõnikamdjwỳ Jeju kukwakam me kamy mã: memã Ximoxi mexkumrẽx jarẽho ba.

³ Nhyam Paur Ximoxi'yr bõx ne omũn kam kum ar ro'ã ba prãm ne. Kum ar ro'ã ba prãm nhyam be ar kukãm pyka kunĩkõt mebê idjaer krãptĩ ar ba. Me kute Ximoxi mar tũm. Ximoxi bãmbê me bajtembê kreguja me kute mar tũm. Ximoxi my kã krã'yr kêt me kute ajte mar. Nhyam kam mebê idjaer kum Ximoxi kurê kêt mã Paur arỳm kum my nhinhu kã krãta.

⁴ Nhyam kam ar tẽ. Apỳnh krĩraxkõt tẽn kunĩkõt me kute amim Jeju marmã kabẽn jarẽho tẽ. Djeruxarẽkam Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmẽ ar kabẽn ne memã arẽho tẽ. Me kute mar ne katat kõt kute amijo bamã ar memã arẽho tẽ.

⁵ Nhyam kam ar ô'ã apỳnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukõt aben pydjio ba djari tu amim Jeju mar

tỳ:xkumrẽx. Nhyam akati kunĩkõt me kwỳ kute Jeju mar kêtja me kõt arỳm tu amim markumrẽx. Nhyam kam arỳm me krãptĩ.

⁶ Nhyam ar pykabê Bridjakõt tẽn pykabê Garaxakõt tẽ. Nhyam Metĩndjwỳnh Karõ arkum,

—Kwãrik wãnh pykabê Adjikkam memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh kêt, ane.

⁷ Nhyam kam ar tẽ:n arỳm pykabê Midjij tẽpo tẽ. Ne bit kute pykabê Bixinij katikõt tẽmmã. Nhyam Metĩndjwỳnh Karõ akubyn ar nê.

⁸ Nhyam kam ar arek tẽ:n kam amipãnh pykabê Midjij mẽ. Ne tẽ:n kam krĩraxbê Krõwadji'yr bõx.

⁹ Nhyam ar'ã akamãt ne. Nhyam Metĩndjwỳnh Paurmã me'õ karõ bẽ nhyam omũ. Pykabê Matenikam me'õ amiwỳr Paur 'uw nhyam omũ. Nhyam kum,

—Amrẽ pykabê Matenikam tẽn me ikõt apê, ane.

¹⁰ Be, Paur kute me'õ pumũnhkam bar* on pykabê Mateni'yr itẽm kadjy amiman abenmã,

—Be, mrãmri ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh gwaj bajuw. Gwaj baje kãj bẽ memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnh kadjy gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrẽx.

¹¹ Ne kam Krõwadji kurũm ikaton arỳm inox ne. Ne ngõkõt Xamokra'yr tẽ. 'Yr tẽ:n arỳm 'yr bõx. Ne ajte tẽ: nhyam kam ar ijã akati. Bar kam ajte tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Nêjapõr'yr bõx ne 'ã kã nhõ.

¹² Ne wabin kam ajte Nêjapõr kurũm pykakõt tẽ. Tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Pirpu'yr bõx, pykabê Matenikam ne krĩraxbê Piripuja. Krĩrax ja ne kute raxo krĩrax kwỳ jakrenh. Myt apõx djã kutã pykabê Mateni nhikjê'ã kute krĩrax kunĩ jakrenh. Krĩraxbê Rõma nhõ me ja ne me krĩrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhyam kam ar ijã akati kwỳ apêx.

* **16:10** Pi'õk ja no'õk djwỳnh nhidjibê ne Ruka. Jakam ne Ruka arkõt tẽmmo krax. 'Ã ne kute, "Bar" jarẽnhja. Paurmẽ amijã arẽ.

13 Nhym kam ar ijã pi'òk ràràr. Bar kam krĩraxbê tẽn ngò rax'ýr bõx. Kam ne mebê idjaer kute Metĩndjwýnhmã kabẽn djã. Me nire kwý arým kam akuprõ. Bar me'ýr tẽn arým me ikõ'ã nhýn kam memã idjujarẽnho dja.

14 Nhym mekõt me'õ nire, idjibê ne Ridjij. Krĩraxbê Xijxira kra 'õ. Kubê ne kubêkà nhõr djwýnh. Ta ne kubêkà 'òk nhym kamrêk. Nhym kam pi'òk kaprĩ kadjy memã õro ku'ê. Nãm Môjdjê kukràdjã kõt mã Metĩndjwýnhmã rax jarẽnho ba. Bar memã idjujarẽnho dja nhym Ridjij ar ikabẽn maro nhý. Nhym kam Metĩndjwýnh arým kum amak bõ nhym arým tu amim Jeju markumrêx.

15 Bar kam Ridjijmê õ kikrekam õbikwa kunĩdjwý Metĩndjwýnhmã ngõmã ar angij. Nhym kam ar imã krã ne ar imã,

—Ar aje ijã amim, “Mrãmri kute tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx”, anhýr jabej dja gar on ikõt tẽn inhũrkwãkam anhikwã, ane. Ne kam ar imã krão dja. Bar kam kõt tẽn ũrkwãkam inhikwã.

Me kute Paurmê Xira Ar kubê ijê.

16 Arek ũrkwãkam inhikwã:n kam Metĩndjwýnhmã kabẽn djã'ýr tẽ. Nhym me prĩti'õ ar ikajpa. Me karõ punu ne ar o ba. Nhym me mã amikukãm mýjja kute apõx'ã prĩtija kukij nhym me karõ punu mã kum arê. Kum arê nhym ô'ã prĩtija mã memã mýjja'ã ajarê. Nhym kam me arým pãnh kum pi'òk kaprĩ ngã. Nhym kam prĩtija nhõ bẽnjadjwýr ar arým kubê pi'òk kaprĩ kumex jamý. Ta ne arkum kungã nhym ar arým kubê amý.

17 Nãm Paurmê ar ikajpan ar ikõt arým ar ijo memã àkjêr tẽ. Nãm àkjêrkam memã kum,

—Ota, ar ja ne ar Metĩndjwýnhbê kumkatimã àpênh ar ba. Ne me amã Jeju kute me apytãr'ã ujarênh ba, ane.

18 Nãm akati kunĩkõt memã anhýro tẽn nhym kam arým ar ijã akati krãptĩ apêx. Nhym kam Paur me karõ punumã àkrên arým 'ýr akêx ne kum,

—Ë, Jeju Kritu kukwakam ba amã ikabẽn ne. On prĩtijamã anhiren kurũm akato, ane. Nhym kum kabẽn majmã nhym arým kum iren mã tẽ.

19 Nhym o ba djwýnh ar arým omũn abenmã kum,

—Je, jakam prĩtija arým kute gwaj bamã pi'òk kaprĩ jamýnh prãm kêt, anen kam ar arým Paurmê Xira aro tým ne ar pa 'amý. Ne kam me rũnh'ýr ar bjêro mõn aro bõx. Me krãptĩ kute djwý jamýnh djãkam ne me bikprõnh djã.

20 'Ýr ne ar aro bõx ne arým me rũnh kabem ar kudjan memã 'êx ne memã kum,

—Ar kubê idjaer ja ne ar me banhõ krĩraxkam me kunĩmã umar punu jangjênhõ ba nhym me arým kangao kumex.

21 Nãm ar me bamã atemã kukràdjã jarẽnho ba. Krĩraxbê Rõmakam me ja kute me bajo aminhõ. Ne gu me ren ar kukràdjã wã man kõt ar amijo baba nhym ren me bakam me bẽnjadjwýr rũnh ren me bakam ngryk ne. Nãm ar ã memã ane.

22 Ne kam me bu'ã me krãptĩ: amim ar kurêtuw. Nhym me rũnh arým ar'ã memã apnê. Me kute Ar kubê kubêkà o põx ne kõo ar titik kadjy ne ar'ã memã apnê.

23 Nhym me arĩk ar titik ne. Ne kam arým mebê ijê djãmã aro tẽn kam aro bõx. Ne kam mebê ijê djwýnhmã kum,

—Dja ga omũnh 'ãno dja gê ar kator kêt, ane.

24 Nãm me kum ane nhym arým mebê ijê djã nhipõkri kumoka'êkam ar ýr. Ne kam pĩponh amãnhkrut aktã me temã nãtjao ar te janê nhym ar wãnh nhý.

25 Wãnh nhý: nhym arým ar'ã akamãt kô ipõkri. Nhym ar Metĩndjwýnhmã kabẽn ne kum ngrero nhý. Nhym bu'ã mebê ijê krãptĩ ar maro ikwã.

26 Nhym me aêrbê arým pyka amingrêk tý:x nhym ô'ã arým mebê ijê djã par krax amingrêk ne. Amingrêk nhym on 'ã ijê djã kunĩ jãm amijã

kurê. Nhym me kunĩ'ã apýnh me unênh djàja arým amijã kurê.

²⁷ Nhym mebê ijê djwýnh arým no týx ne. Ne kam mebê ijê djà'ã ijê djà jãm kute amijã rênhkõt omũ. Ne kam amim,

—Je, arým ne mebê ijê kunĩ kato, ane. Ne kam õ kàxdjwa kajgo kaban bit kute o amibĩnmã amijo dja.

²⁸ Nhym Paur kãj bê kum,

—Kwãrĩk wãnh amibĩn kêt. Ota, ba me ikunĩ inhýr rã'ã, ane.

²⁹ Nhym kam ngõnhpõk'ã me ku'uw ne mebê ijê djãmã prõt ne wadjã. Wadjãn umaje tertet ne arým Paurmê Xira ar parbê tým.

³⁰ Ne kam aro katon arkum,

—Ë, bẽnjadjwýr ar, mýj dja ba amijon arým ijaxwebê amipyta? ane.

³¹ Nhym ar kum,

—Dja ga tu amim Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrêx nhym arým ajaxwebê apyta. Anhõ kikrekam anhõbikwadjwý gê ar tu amim markumrêx, ane.

³² Ne kam arým arkum Metĩndjwýnh kabên jarê, õ kikrekam ar ýr kunĩdjwýmã arê.

³³ Nhym kam akamãt tãm kam Paurmê Xira arkum igot ku'õ. Nhym kam urokam ar arým Metĩndjwýnhmã ngõmã ar angij. Mebê ijê djwýnhmê õbikwa ar angij.

³⁴ Nhym kam aminhũrkwãmã aro tẽ. Ne kam arkum õmrõ jarê nhym ar õ kwý krêno nhý. Nhym ar kunĩ arým kĩnhkumrêx ne. Ar kute amim Metĩndjwýnh markam ne ar kĩnhkumrêx ne.

³⁵ Nhym kam ar'ã akati. Nhym me rũnh arým Paur ar'ýr krãkamngõnh ar ano. Nhym ar ar'ýr mõn mebê ijê djwýnh kumrêx'ýr bõx ne kum,

—Me rũnh ne me arým amã, “Arkum anhire gê ar tẽ.” Nãm me ã amã ane, ane.

³⁶ Nhym kam mebê ijê djwýnh Paur'ýr tẽn kum arên kum,

—Me rũnh ne me arým ar ajã imã, “Arkum anhire gê ar tẽ”, ane. Kam dja gar akaton tẽn adjumar mex, ane.

³⁷ Nhym kam Paur krãkamngõnh arkum,

—Krĩrãxbê Rõmakam me ja ne me ar ijo aminhõ. Nhym me kute ar ijaxwe jabej ar ikukjêr kêt kam tu me ipõkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibê ijê. Ne kam bit kute me kãxã bõm ar imênhmã. Djãm me kute ã krĩrãxbê Rõma nhõ me jao anhýr got? Be, kati. Me kute ã Rõma nhõ me jao anhýr kêt. Gê me ta amrê tẽn ar ijo kato, ane.

³⁸ Nhym kam krãkamngõnh ar akubyn tẽn me rũnhmã ar kabên jarê. Nhym me kute Rõmakam me ja kute aro aminhõ markam arým ar umaje tĩn prãm.

³⁹ Ne kam arým ar'ýr tẽn aminêje arkum kabên ne arkum,

—Gop ar ijarênh kêt, ane. Ne kam arým aro katon ajte arkum,

—Gop krĩrãx jabê mã tẽ, ane.

⁴⁰ Nhym kam ar mebê ijê djà kurũm katon Ridjij nhũrkwãmã tẽn bõx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumũn arým memã 'ã karõn meo kĩnh. Ne kam mã ajte tẽ.

17

Texarõnikakam memã Jeju'ã ujarênh.

¹ Tẽ:n kam krĩrãxbê Æporij'ýr bõx ne amipãnh kumê. Ne tẽ:n kam krĩrãxbê Apõnij'ýr bõx ne amipãnh kumê. Ne tẽ:n kam krĩrãxbê Texarõnika'ýr bõx. Kam ne mebê idjaer bikprõnh djà'õ.

² Nhym kam Paur ajte tãm ne pi'õk rãrãrkam me bikprõnh djakam tẽn arým pi'õkkõt memã 'ã ajarên me kukij ne 'ã memã karõ. Nhym ajte pi'õk rãrãr nhym ajte kam tẽn pi'õkkõt memã 'ã ajarê. Nhym ajte pi'õk rãrãr nhym ajte kam tẽn pi'õkkõt memã 'ã ajarê.

³ Nãm memã kum,

—Be, amrêbê me bakukãmãre kute pi'õk no'õk ne. Pi'õkkam ne mrãmri Kritu tokryn tyk ne akubyn tĩnmã. Be, pi'õkkam Kritu kute amijo anhýrmã kõt arým Jeju ã amijo ane. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx. Ja dja ga me pi'õk kõt ama. Ga, mrãmri

kubê Kritukumrêxja pumũ. Jejuja tãm ne ba kàj bê memã arẽnhõ iba. Nãm ã memã anhỹro ku'ê.

⁴ Nhyim kam me kwỳ 'ã amim,

—Be mrãmri. Kõt ne arẽ, anen arỳm mã Paurmẽ Xira arkõt ajkamẽ. Me bajtembê kregu kute Metĩndjwỳnhmã amijarẽnhõ baja krãptĩ: arkõt ajkamẽ. Me nire rũnhdjwỳ krãptĩ arkõt ajkamẽ.

⁵ Nhyim mebê idjaer kwỳ kute amim Jeju mar kêtja arỳm 'ã ngryk ne. Me te kute ar uràk prãmje arkam ngryk ne. Ar'ã me krãptĩkam arkam ngryk ne. Nhyim me kwỳ axwekam ate ar ba. Nhyim mebê idjaer me jamã kum,

—Paur ar axwekumrêx. Gwaj me kunĩbê ar kurê, ane. Nhyim kam me kwỳja krĩraxkam me krãptĩmã ar kurêtuw nhyim me arỳm arkam kangao kumex. Ne kam Djaxõ nhũrkwã'ỳr prõt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krãptĩmã aro katormã ne me ùrkwã'ỳr prõt ne.

⁶ Ne te: ar abej. Ne kam ar pãnh Djaxõmẽ Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwỳ pa 'amỳn aro katon krĩraxkam me rũnh'ỳr aro mõn me'ỳr aro bõx. Ne ar'ã 'êx ne kàj bê memã kum,

—Paurmẽ Xira ar pyka kunĩkõt abenmã me kurê'uko ba nhyim me kangao kumex. Nhyim kam ar arỳm jakamdjwỳ bõx.

⁷ Nhyim kam Djaxõ arkum am-inhũrkwã jarẽn aro djuw mex. Ar ja kunĩ ne arkum bẽnjadjwỳr raxbê Xedja kabẽn kurê. Xedjabê ne me bẽnjadjwỳr rũnh kunĩ nhõ bẽnjadjwỳr. Arkum kabẽn kurê. Ne mã memã kum, “Bẽnjadjwỳr rax 'õdjwỳ kute kabẽno Xedja jakrenh ne kubê Jeju.” Nãm ar ã memã anhỹr ba, ane. Be, nãm me ã ar'ã me rũnhmã ane.

⁸ Nhyim kam me krãptĩmẽ krĩraxkam me rũnh kute ja markam arỳm arkam ngryk ne àkrêo kumex.

⁹ Ne kam Djaxõ Ar kubê pi'òk kaprĩ kumex byn arkum,

—Paur ar ano gê ar mã tẽ. Ar mã tẽm nhijukribit dja bar akubyn ar amã anhõ pi'òk kaprĩ ngã, ane. Ne kam arkum ire nhyim ar akubyn ùrkwãmã tẽ.

Berêjakam memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹⁰ Nhyim kam Jeju kukwakam me kamy akamãt tãmkam amũ Paurmẽ Xira ar ano. Krĩraxbê Berêjamã ar ano. Nhyim ar'ỳr tẽ:n kam 'ỳr bõx. Ne kam mebê idjaer bikprõnh djã'ỳr tẽ.

¹¹ Berêjakam me ja ne me kute amak mexo krĩraxbê Texarõnikakam me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ nhyim me arỳm kum kabẽn kĩnh. Kum kabẽn kĩnh ne kam akati kunĩkõt amim pi'òk jarẽ. Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk jarẽn amim,

—Djãm Paur ar katãt amikabẽn jarẽnhkumrêx? Djãm ar Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk kõt amikabẽn jarẽnhkumrêx? ane. Me kute Paur ar mrãmri Metĩndjwỳnh kabẽn kõt kabẽn jabej ã amim pi'òk jarẽnh ne maro ane.

¹² Me kum kabẽn kĩnhkam ne me krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Me ni bajtem rũnhbê kregujamẽ me my bajtemdjwỳ krãptĩ tu amim markumrêx.

¹³ Krĩraxbê Berêjakam Paur kàj bê memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnhõ ba: nhyim amybỳm krĩraxbê Texarõnikakam mebê idjaer arỳm arẽnh ma. Ne kam 'ỳr tẽ:n arỳm kõt bõx. Ne wãkamdjwỳ me krãptĩmã ar kurêtuw nhyim me arỳm kangao kumex.

¹⁴ Nhyim kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngõ raxbê pyka kêt'ỳr Paur jano. Nhyim Xiramẽ Ximoxi ar arek Berêjakam ar ba.

¹⁵ Nhyim me kamy kwỳ Pauro tẽ. O tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Atẽna'ỳr o bõx. Nhyim kam Paur arkum,

—Dja gar Xiramẽ Ximoxi ar'ỳr tẽn ar'ỳr bõx ne arkum ikabẽn jarẽ gê ar amrẽ tẽ, ane. Nhyim ar arỳm akubyn Berêja'ỳr akêx ne.

Atẽnakam memã Jeju'ã ujarẽnh.

16 Nhyam kam Paur arek krĩraxbê Atēnakam arkam amako nhỹ. Arkam amako nhỹn kam arým mekam kaprĩ:re ne. Be, me kute kum amijarēnh kadjy ne me apýnh metĩndjwýnh karõ krãptĩ nhipēx ne krĩrax tãmkam kikre kunĩkõt umjuw. Nhyam arým omũn mekam kaprĩre ne.

17 Ne kam mebê idjaer bikprõnh djakam memã kabēno ku'ê. Me kukjēro ku'ê. Memã 'ã karõo ku'ê. Me bajtem kute Mõjdjê kabēnkõt amim Metĩndjwýnh mar jadjwýmã 'ã ujarēho ku'ê. Ne akati kunĩkõt me krãptĩ kute djwý jamýnh djakam memã 'ã ujarēho ku'ê.

18 Nhyam kam apýnh me kukràdjã tũm'ã ujarēnh djwýnh arým Paur'ýr bõx ne kabēn ma. Me ja ne me mebê epikurēju kukràdjã'ã ujarēnh ar ba. Nhyam ate me jadjwý ne mebê exoko kukràdjã'ã ujarēnh ar ba. Amē me ja ne me Paur'ýr bõx ne kabēn man kam arým abenmã kum,

—Je tô, mýj ne kabēn krãptĩja bit kute me bamã arēnhmã? ane. Nhyam me kwý 'ã abenmã kum,

—Bãrãm metĩndjwýnh bajtem'ã memã ujarēnh ar ba, ane. Mýkam ne me ã abenmã ane? Bir, Paur kute kãj bê memã Jeju'ã ujarēnh ny jarēho bakam. Ne kute kãj bê me tyk akubyn tĩn'ã ujarēnh ar bakam. Kam ne me ã abenmã ane.

19 Me ja ne me Paur kabēn man kam kum kràn arým o tēn krãnhbê Apaku nhimõk'ýr o bõx. Kam ne me kute aben pydji djã.

20-21 Nãm me me aben pydji djakam Pauro bõx ne arým kum,

—Dja ga prĩne me imã arē. Aje memã me kukràdjã ny jarēnhja mýj ne kraxkam kute? Be, ga bõx ne atemã me kukràdjã jarē. Mýj'ã ne ga arē? ane. Be, krĩraxbê Atēnakam me krĩ tũm kunĩmē me bõx ny kunĩmē ne me mã akati kunĩkõt abenmã ujarēnhbit. Me abenmã apýnh me ujarēnh ny jarēho babit nãr me me maro krĩbit. Ne atemã mýjja kupēnh kêt.

22 Nãm me Paur kukij nhyam arým me aben pydji djãbê Apaku nhipõkri kãmã djan memã kum,

—Krĩraxbê Atēnakam me akrĩ ga me aje apýnh me anhõ we metĩndjwýnh krãptĩ mar prãmkmurēx. Arým ne ba omũ.

23 Be, nã bãm me anhõ kikre kabe'ã tēn apýnh me õ mýjjamã kute amijarēnh djã kumexja pumũnho tēn kam kēn ja'ýr ikato. Me anhõ we metĩndjwýnh mar djã'ã kēn jamã ikato. Ga me akabēn'ã kēn no'õk ne. Kamã ne ga me, “Gu me baje metĩndjwýnh mar kêtjamã rax jarēnh djã kadjy ne gu me kēn ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kēn djir kajgo. Aje Metĩndjwýnhkmurēx mar kêtgam ne ga me aje kēnja djir kajgon kum amijarēnh kajgo. Be, ba ne ba arým ije tãmja mar. Ije Metĩndjwýnhkmurēx mar. Dja ba Metĩndjwýnhkmurēx'ã me amã ajarē ga me ama.

24 Be, ta ne pykamē kam mýjja kunĩ nhipēx. Pykakam mýjjamē kãjkwakam mýjjamē kunĩmã Bēnjadjwýr djwýnh ne kute o ýr. Kunĩmã Bēnjadjwýr djwýnhkam djãm me kute kum kikre nhyam Metĩndjwýnh kam ýrmã got?

25 Nãr djãm mýjja 'õ Metĩndjwýnh nhõ kêt ga me kam aje kum õrmã? Kati. Be, ta ne kute memã tĩn jangjēnh ne memã àkõr jangjēnh nhyam me ar ba. Ta ne memã mýjja kunĩ nhõro nhỹ.

26 Apýnh me ba djã kunĩkõt me bakunĩ me banhingēt djwýnh pydji nhyam Metĩndjwýnh adjakamã ipēx. Nhyam kam ô'ã pyka kunĩkõt me ajmàn kam ar ba. Metĩndjwýnh amim me kukãm apýnh me bixadjwýr djã'ã karõ. Amim apýnh akati'ã karõ nhyam kõt me aben kukãm apõx. Nhyam me kukãm amim apýnh me ba djã'ã karõ nhyam me kam aben kukãm apõx ne arým kam ar ba.

27 Mýj kadjy ne me ipēx? Bir, me kute Bēnjadjwýr djwýnh jabejmã ne me ipēx. Me gop kute amim mar ne kum katormã ne me ipēx. Djãm kute me bajõmã kre rax got? Kati.

28 Metĩndjwýnh me bamē amijo kajkep. Kute me bamē amijo kajkep kam ne gu me batĩn ne amin-grēk ne amirĩto baba. Ikabēnja kõt me akukràdjà jarēnh djwýnh kwý amrēbē: ā memā ane. Ne memā kum, “Gu me babē Metĩndjwýnh kra”, ane.

29 Be, ta ne kute me banhipēx gu me babē ta krakam kwārĩk wānh ga me amim, “Be, me ē mex ne umarkõt ne me kute Metĩndjwýnh karõ nhipēx. Kēn karýro nār kryt jakao nār kēno me kute ipēx mex”, kwārĩk wānh ga me ā amim anhýr kēt. Metĩndjwýnh ta kute me banhipēx kam kwārĩk wānh ga me amim anhýr kēt.

30 Be, amrēbē me kute mar kētkam ne me ā amim anhýro ba nhym Metĩndjwýnh ate krā. Ne kam ajbir jakam pyka kunĩkõt me kunĩmā kum, “Me on amikam akaprĩren wānh ajaxwemā anhiren iwýr amijo akēx”, ane.

31 Be, dja ĩ pyka kunĩkõt me kunĩmā axwe pānh jarēn katāt memā o pānhkumrēx. Kute kukwakam memā axwe pānh jarēnh kadjy ne arým amijo Jeju pytà. Arým kadjy kukām 'ā akati jarēnh māmđji. Me kunĩ kute kum kator ne mar kadjy ne Metĩndjwýnh arým akubyn o tĩn. Me kute tām wā kute memā axwe pānh jarēnh djwýnhkõt mar kadjy ne arým akubyn o tĩn.

32 Nām ā Paur memā ane nhym me arým aprý. Me kute me tyk akubyn tĩn jarēnh markam ne me kwý arým aprýo dja. Nhym me kwý kum,

—Dja ba me ĩ ajte 'ā ama, ane.

33 Nhym kam Paur mā mebē tē.

34 Be, tēm kētri nhym me kwý mā kõt ajkamēn tu amim Jeju markumrēx. Me'õja nhidjibē ne Dijoni. Nām Apakukam me rūnh bikprõnh djakam me ro'ā rax. Me'õ nire jadjwý idjibē Tamari. Nhym me kwýdjwý ar jakõt tu amim Jeju markumrēx.

18

Kõritukam memā Jeju'ā ujarēnh kadjy ne ja.

1 Nhym kam Paur amipānh krĩraxbē Atēna mēn arým krĩraxbē Kõritu'ýr tē. 'Ýr tē:n 'ýr bõx.

2 Ne kam me'õbē idjaer, idjibē Akwire'ýr bõx. Pykabē Põtukam ne rwýk djà. Amrēbē ne krĩraxbē Rõmakam prõmē ro'ā ar ba. Pykabē Itarijkam ne krĩraxbē Rõma. Prõbē Prixira. Ar kam ar ba: nhym kam bēnjadjwýr raxbē Kraõdjõ mebē idjaer kunĩ jano. Krĩraxbē Rõma kurũm me ano nhym Akwiremē prõ ar arým mekõt katon tē. Tē:n arým Kõritukam bõx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhym kam Paur arým Akwire ar'ýr bõx. Ne kam ar ũrkwākam tē.

3 Paurmē Akwire ar àpēnh djà kute aben pyrāk. Ar kubē kubēkatio kikre nhipēx djwýnh. Kam Paur arým ar ũrkwākam tēn arek kam krĩn ar ro'ā kikre nhipēxo ba.

4 Ipēxo ban kam pi'õk rārār kunĩkõt mebē idjaer bikprõnh djà'ýr ban memā 'ā ujarēnh ku'ē. Nām mebē idjaermē me bajtembē kregudjwýmā 'ā ujarēnh ku'ē. Me kukjēro ku'ē, memā 'ā karõo ku'ē. Me kute tu amim Jeju markumrēxmā memā 'ā karõo ku'ē.

5 Nhym kam Xiramē Ximoxi ar pykabē Mateni kurũm kõt bõx. Nhym Paur no kato:n memā arēnh prā:mkumrēx ne mā mebē idjaermā kum,

—Mrāmri Jejubē me banhõ Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx anhýro ba.

6 Nām memā arēnh prā:m nhym mebē idjaer arým kabēno apanh ne aprýo ku'ē. Nhym kam Paur kute me kangao amirĩt kadjy amijā kubēkà karngrõn memā kum,

—Ba te me abē idjaermā Metĩndjwýnh kabēn jarē ga me mā akabēno ijapanho aku'ē. Jakam dja ga me te aje Metĩndjwýnhmā kum, “Be, Paur kute me imā arēnh kētkam ne ba me biknor tokry djakam itokry”, anhýrmā. Jakam dja ba me bajtemmā tēn memā arē.

7 Nām ā memā anen kam arým mebē tēn me'õbē Juxu nhũrkwāmā wadjàn kam nhý. Juxu ne amrēbē

Metĩndjwýnhmã rax jarẽho ba. Mebê idjaer bikprõnh djà kuri ne ùrkwã.

⁸ Me bikprõnh djà jakam me õ bẽnjadjwýrbê Kripu. Paur Juxu nhũrkwãkam ikwã: nhym kam Kripu arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrẽx. Õ kikrekam õbikwa kunĩdjwý tu amim markumrẽx. Nhym bu'ã krĩraxbê Kõritukam me krãptĩ Paur kabẽn man kam tu amim Jeju markumrẽx. Nhym me arým Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij.

⁹ Nhym kam akamàtkam Bẽnjadjwýr djwýnh Paur nokam amirĩt nhym omũ. Nhym kum,

–Kwãrĩk wãnh me umaje abin-hikrẽnh kêt. Dja ga memã akabẽn jarẽnh rã'ã.

¹⁰ Ba ne ba amẽ amijo ikajkep. Me'õ kute awýr prõt ne ajo bikẽnh prãm kêtikumrẽx. Be, krĩrax jakam inhõ me ja krãptĩkam ne me'õ kute ajo bikẽnh prãm kêtikumrẽx. Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh kum ane.

¹¹ Nhym kam arek Kõritukam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽho ba nhym arým 'ã amex ne 'ã nan ajte 'ã amex apêx.

¹² Nhym akati 'õkam mebê idjaer arým akuprõ. Gariju pykabê Aka-jakam memã bẽnjadjwýrkam ne me akuprõn kam abenmã Paur kurêtuw. Abenmã kurêtuw ne arým 'yr prõt. 'Yr prõt ne o tým ne pa 'amýn arým me kute memã axwe pãnh jarẽnh djàkam o bõx.

¹³ Ne kam me rũnhmã kum,
–Me'õ ja ne me ibê ikukràdjà kurêo ban me imã, “Be, ikukràdjà jakõt dja ga Metĩndjwýnhmã rax jarẽho aba”, ane.

¹⁴⁻¹⁶ Nhym Paur kum amijarẽnh 'yr nhym Gariju kumrẽx ne memã kum,

–Je, me'õja ren axwekumrẽx. Ren me'õnh bĩ, nàr ren mýjjaõ akĩ ba ren arým 'ã me akabẽn ma. Nhym be, ate ga me abê idjaer me akabẽnbito angryk ne me anhidjibito angryk ne me akukràdjà tũmbito angryk ne arým o ikunoro aba. Djãm ba ije mýjja kajgo jakõt memã axwe pãnh jarẽnh got? Rũm me mõn wãnh me akukràdjào

aba. Nãm ã Gariju mebê idjaermã anen arým me anon bõm me kurê.

¹⁷ Nhym kam me bajtembê kregu kunĩ Xoxinio tým. Xoxinibê ne mebê idjaer bikprõnh djàkam memã bẽnjadjwýr rax. Nãm me o tým ne arým me kute memã axwe pãnh jarẽnh djàja kabem titik ne. Nhym Gariju ate krã nhỹ.

Prixiramẽ Akwiremẽ Apõr ar'ã ujarẽnh.

¹⁸ Nhym kam Paur krĩraxbê Kõritu tãmkam arek ar ba 'ãtũm ne. Ne kam arým Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, “Ba on”, ane. Ne kam arým Prixiramẽ Akwire ar aprõn aro tẽ. Ar pykabê Xirij'yr tẽmmã. Ne krĩraxbê Xekrere kumrẽx'yr tẽn 'yr bõx. Bõx kêttri ne Paur Metĩndjwýnhmã amikabẽn pydjín arẽ. Ne kam amik-abẽn kõt amijo tẽn arým aminhinomã amimẽ nhym me arým kum krãnh kê, mebê idjaer kukràdjà kõt. Nhym kam ar nox ne.

¹⁹ Ne tẽ:n kam arým krĩraxbê Epexu'yr bõx. Nhym kam Prixiramẽ Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arým mebê idjaer bikprõnh djàkam tẽn memã Jeju'ã ujarẽho dja. Me kukjêro dja, memã 'ã karõo dja.

²⁰⁻²¹ Nhym me kum,
–Dja ga arek jakam ar aba. Gê kajbê ajãtũm ga kam amũ tẽ, ane.

Nhym memã kum,

–Kati. Djeruxarêkam mebê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã amikukràdjà tũm mar kadjy arým aben pydji 'yr. Ije me aben pydji djà nhõ akati majmã ibõxmã. Ba on me'yr. Nhym kam Metĩndjwýnh kum akubyn itẽm kĩnh jabej ba kam ajte akubyn me awýr tẽ. Aj, ba on, ane. Ne kam arým krĩraxbê Epexu kurũm tẽ. Ngõkõt tẽ.

²² Tẽ nhym kam me arým krĩraxbê Xedjarekam kã nhõ nhym kam wabi, krĩraxbê Djeruxarê'yr wabin kam 'yr bõx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja pa krij ne memã

kabēn mex jarē. Ne kam krĩraxbē Āxiki'ýr tē. 'Ýr tē:n arým 'ýr bõx.

²³ Ne kam kam ar ba kàjbē 'átũm ne ajte tē. Tē:n kam pykabē Garaxakõt tē. Ne kam pykabē Bridjakõt tēn apýnh Jejukõt me ba djwýnh djari kunĩkõt memã týx jangjēnho tēn mã memã kum,

–Gora tu amim Jeju mar týxkumrēx. Kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt, anhýro tē.

²⁴ Nhym kam mebē idjaer'õ nhidjibē Apõr arým krĩraxbē Epexukam bõx. Krĩraxbē Arexãkam ne rwýk djà. Nãm kabēn mexkumrēx ne kute Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'õk no'õk mar mexkumrēx. Kute memã arēnh mexkumrēx nhym me kàtãm te kute kabēno itymãn kam kutã amikabēno biknoro nhý.

²⁵ Apõr Bēnjadjwýr djwýnh Jeju'ã prĩne me bakukãmãre kabēn kukràdjã mar mexkumrēx. Ne kam no kator mex ne prĩne katàt memã kabēn jarēnh mexkumrēx. Ne kam Djuão kute Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjēnhkam me kabēnbit ne kute mar. Kute ja nhjukri Jeju'ã ujarēnh kunĩ mar kêt.

²⁶ Apõr ja ne Epexukam bõx ne kam mebē idjaer bikprõnh djà'ýr tēn 'ýr wadjàn arým memã 'ã ujarēnho dja. Nãm kum me uma kêt ne memã 'ã ujarēnho dja. Nhym kam Akwiremē Prixira ar arým 'ã ujarēnh man arým o tēn kum arēnh mex. Apõr kute Jeju'ã ujarēnh mar kêtja kum arēnh mex.

²⁷ Nhym kam kute pykabē Akajamã tēmmã nhym Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým memã pi'õk no'õk ne. Kute Akajakam Jejukõt me ba djwýnhmã õr kadjy ne memã pi'õk no'õk ne arým Apõrmã kungã. Pi'õkkam ne me memã 'ã karõn memã kum,

–Dja ga me tu Apõro anhõbikwakumrēx ane. Nhym kam Apõr me'ýr tēn me'ýr bõx. Ne kam arým me kute amim Jeju marjamã Metĩndjwýnh kabēn jarē. Nhym kam me arým tu Apõro õbikwakumrēx. Amrēbē ne Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩkumrēx

ne memã amak bõ nhym kam me arým tu amim Jeju markumrēx. Nãm me Apõro õbikwakumrēx nhym kam memã Metĩndjwýnh kabēn jarē: nhym kam me arým amũ amim mar kamēn kabēn mar rax ne.

²⁸ Nãm mã mebē idjaermã me kukãmãre kute Kritu'ã pi'õk no'õk jarēn mã memã kum,

–Be, pi'õkkam Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu kute amijo anhýrmã kõt ne Jeju arým ã amijo ane. Be ga, mrãmri pi'õk kõt Jejubē me banhõ Bēnjadjwýrbē kumkaticumrēxja pumũ. Mrãmri kubē Kritukumrēxja pumũ, ane. Nãm me krãptĩ nhipõkri ã memã kabēn mex jarēnho ane nhym mebē idjaer te: kute kabēno itymã te o anen amikabēno biknoro nhý.

19

Paur Epexukam Jeju'ã ujarēnh.

¹ Nhym Apõr arek krĩraxbē Kõritukam ar ba nhym Paur arým atýx kõt tē. Tē:n kam krĩraxbē Epexu'ýr bõx. Ne kam Kritu nhõ me ja kwý'ýr bõx. Ar ja ne ar kute Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjēnh djwýnhbē Djuão kabēnbit mar.

² Nãm ar'ýr bõx ne arkum,

–Ar aje tu amim Kritu markumrēxkam djã ne Metĩndjwýnh Karõ ar ajamýn ar ajo ba? ane.

Nhym ar kum,

–Kraxje me'õ kute ar imã Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarēnh kêtgam ne bar ije mar kêtumrēx, ane.

Nhym Paur arkum,

³ –Be, me kute Metĩndjwýnhmã ngõmã ar ajangjēnhkam mýj ne me kute o amirĩt kadjy ngõmã ar ajangij? ane.

Nhym ar kum,

–Be, nã bãm ar arým amikam ikaprĩren wãnh ijaxwemã inhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akēx. Kute jao amirĩt kadjy me ngõmã ar ijangij. Nãm ã Djuão ngõmã me angjēnho ane, ane.

⁴ Nhym kam Paur arkum,

–Mrãmri ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr

amijo akêx. Jao amirĩt kadjy Djuão ngõmã me angij. Kamã ne memã kum, “Be, itotokbê ne me'õ bõxmã. Tãmwã dja ga me tu amim markumrêx”, ane. Kritubê Jeju'ã ne ã memã ane. Nãm ã Paur arkum ane
⁵ nhy m ar arým kuma. Ne kam ar tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju markumrêx nhy m arým kum ngõmã ar angij.

⁶ Ne kam ar krã'ã aminhikra jadjuw nhy m Metĩndjwýnh Karõ arým ar 'amý. Nhy m ar arým apýnh ar kute me kabên mar kêt kam kabên jarênho dja, Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênho dja.

⁷ Kute ngõmã ar angjênh ja ne Ar kubê 12 pyrãk.

⁸ Nhy m kam Paur aben tã mebê idjaer bikprõnh djãkam tẽn kum me uma kêt ne memã 'ã ujarênho ku'ê. Nãm aben tã Metĩndjwýnh kute amim me utår ne ar meo ba'ã memã ujarênho ku'ê, memã 'ã karõo ku'ê. Nhy m me kwý amim, “Mrãmri kabênkumrêx”, anhýro krĩ. Nhy m arým 'ã mytyrwýbê 3 apêx.

⁹ Nhy m ate, me kwý ta arým amakkre kêt ne arým kabên mar kêt ne me krãptĩ nhipõkri kabên punuo dja. Ne memã kum,

–Djãm Jejukõt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhýro ku'ê. Nhy m kam Paur mebê Jeju nhõ me jao tẽn arým me kãxã meo krĩ. Me'õbê Xiranu kute memã me kukràdjã jarênho djãkam meo krĩ. Akati kunĩkõt memã ujarênho krĩ.

¹⁰ Nãm aben tã meo krĩ nhy m me'ã amex ne ajte 'ã na ne ajte 'ã amex ne ajte 'ã na apêx. Apêx nhy m kam pykabê Adjijkam me õ krĩ kunĩkõt ne me arým Paur kabên ma. Mebê idjaermê me bajtembê kregudjwý ne me Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarênho ma.

¹¹ Nhy m Paur Metĩndjwýnh kukwakam arým apýnh mýjja pumũnh kêt djari ipêxo ba. Nãm me punuo mexo ba.

¹² Nãm ipêxo ba nhy m me me ĩjarop kukõnh djã, nãr me õ kubêkã Pau-

rmã o mõn o kupê. Ne kam apýnh me punu djari memã o mõ nhy m me punu kunĩ arým mex ne. Nhy m me karõ punu kunĩ arým memã ire.

¹³⁻¹⁴ Nhy m mebê idjaer kwýja ne ar Epexukam ate ar babit ne arek krĩ kêt. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr'õ nhidjibê Xewa ne ar kunĩ jadjuw. Ar kubê 7. Xewabê ne mebê idjaer'õ. Kra ar ta ne amijo me karõ mar mexo ba. Ar me karõ punu kute meo ba'ã Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju nhidji jarên kum,

–Bar Jeju kukwakam amã ikabên. Paur kute kãj bê Jeju'ã memã ujarênho ba kukwakam amã ikabên. On kum anhire. Nãm ar ã memã anhýro ba.

¹⁵ Ne kam ar bit kute me'õ jakam me karõ punu janormã kum Jeju nhidji jarênho kajgo. Nhy m me karõ punu arým ar aêrbê arkum,

–Jeju ije kabên mar ne Paur ije kabên mar. Nhy m be, ar ga djãm ije ar akabên mar got? ane.

¹⁶ Nhy m me'õja me karõ punu kute o baja arým tu aro arĩ ne ar titiko tẽn. Nãm aro tẽn prĩne ar õm ne. Ne arým Ar kubê ar õ kubêkã kadjõn o põx. Ne ar par punu nhy m ar kajgo mã kikre kurũm prõt ne.

¹⁷ Nhy m kam me ar arênho ipõk ne. Nhy m me kunĩ arým kuma. Mebê idjaermê me bajtembê kregumê krĩrãxbê Epexukam me ja kunĩ arým kuma. Me kunĩ arým umaje madjã kretin Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju ra:xkumrêxmã kato.

¹⁸ Nhy m kam me krãptĩ kute tu amim Jeju markumrêxja bõx ne tu amijaxwe djari arênho amirĩtkumrêx.

¹⁹ Nhy m kam mebê wajanga krãptĩ aben totokmã amidjudjy'ã pi'õk no'õk jao bõx. Ne kam me kute amidjudjy kangao amirĩt kadjy me ipõkri kum kuton kam kurê nhy m kumex ne. Mýj ne pi'õk pãnh kute nhy m me kum kuto? Bir, pãnh ra:x. Kryt jakao ngõnhponho pi'õk kaprĩ krãptĩ, aben 'ã akre kubê 50.000. Nhy m me tu kum

pi'òk kurên arým kuwykam kunĩ rē nhym xēr.

²⁰ Nhym kam me arým tỳx ne amũ memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnho kumex nhym me krãptĩ kum kĩnh nhym me kute tu amim Jeju markumrēxja arým krãptĩ: ne.

²¹ Nãm me ã o ane nhym Paur òkre kadjwýnhbē arým amim pry karõ djã djirkumrēx ne amim,

–Ba pykabē Matenimē Akajamē 'yr tēn kam me omũ. Dja ba anen kam arým Djeruxarēmã tē. Ne kam krĩraxbē Rômamãdjwý itēm prãmikumrēx, ane.

²² Ne kam amikukãm Matenimã ò àpēnh amãnhkrut jano. Nãm Ximoximē Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabē Adjikkam ar ba rã'ã.

Temexu kute me krãptĩ:mã Paur kurê'uk.

²³ Paur ar ba: nhym kam krĩraxbē Epexukam me krãptĩ arým ngryk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krãptĩbē me kute amim Jeju mar kurēkam me arým ngryk ne.

²⁴ Temexubē kryt jakao kikre kryre nhipêx djwýnh tũm. Kute kikreti pyràk ne kikre kryre nhipêxo ba. Kikretikam ne me amrēbē Djijanamã amijarēnh djã. Djijanabē ne me ò metĩndjwýnh kajgo'ò. Nãm kryt jakao kikre kryre nhipêxo ba. Ne kam kute memã òr pãnh pi'òk kaprĩ jamýn ò àpēnhmã kungã. Pi'òk kaprĩ rũ:nh ne amýn memã kungã.

²⁵ Nhym me krãptĩ jadjwý kute ar mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxo ba. Nhym Temexu ò àpēnh jao akuprõn metĩndjwýnh karõ nhipêx djwýnh krãptĩ jadjwýo akuprõn memã kum,

–Ë, ar ikabēn ma. Gwaj badjãpēnh djã ja djõ'ã ne gwaj mã banhõ pi'òk kaprĩ kumex jamý. Tãm ne gar arým amã.

²⁶ Ë, arým ne gar Paur kute ar amijo ba kõt omũn arým kabēn kõt ama. Djãm krĩrax jabē Epexukambit ne ar kabēn ba? Kati, pykabē Adjijja kunĩkõt ne me krãptĩ:bē metĩndjwýnh karõ nhipêxja kurêo ban kubē ar meo

akêxo ba. Nãm arĩk memã kum, “Djãm metĩndjwýnh karõ nhipêxjabē Metĩndjwýnhkumrēx? Arkati. Kubē Metĩndjwýnh kêtikumrēx”, anhýr o ba.

²⁷ Be, dja Paur memã ja jarēnho ba rã'ã nhym me krãptĩ arým me baje metĩndjwýnh karõ nhipêxja kanga. Djijana nhõ kikretidjwý dja me kum kĩnh kêt. Be, Djijanabē me banhõ metĩndjwýnh raxkumrēx. Pykabē Adjij kunĩ, kam me kunĩ kum rax jarēnho ba. Pyka kunĩkõt apýnh me ba djãkam me kunĩ: kum amijarēnho ba. Dja me Paur kabēn man kõt ar amijo ban arým Djijanamã amijarēnh krãta. Nãm ã Temexu memã ane.

²⁸ Nhym me kute amijã kabēn ja markam arým ngry:k ne kãj bē abenmã kum,

–Epexukam me batĩndjwýnhbē ne Djijana. Djijana raxkumrēx. Epexukam me banhõ metĩndjwýnhbē ne Djijana. Djijana raxkumrēx anhýro kumex.

²⁹ Nhym me kam me ja djõ'ã kikrepdjitã abenkam kanga:o kumex. Ne kam arým Gajumē Arxaku ar pa 'amý. Pykabē Matenikam ne ar abatãnh djã. Paurmē ro'ã ar Epexukam bõx. Nhym me ar pa 'amýn aro tēn me bikprõnh djãtimã aro wadjã.

³⁰ Nhym Paur kute aben nēje me akre kady bit me kanga katikõt àrmã. Nhym Jejukõt me ba djwýnh arým akubyn Paur nē.

³¹ Be, pykabē Adjikkam me bēnjadjwýr kwý Pauro òbikwa tũm. Ar jadjwý Paur nēn kum,

–Kwãrĩk wãnh me bikprõnh djãtimã adjãr kêt, ane. Me kute o bikēnh karõ ne ar nē.

³² Nhym me bikprõnhja ar kanga prõt ne ba. Djãm me krãptĩ kute me kanga kraxkõt mar got? Kati. Nãm me apýnh kabēn ne. Me kwý 'ã me kabēn ja jarēnho amra. Nhym me kwý 'ã atemã me kabēn ja jarēnho amra.

³³ Nhym mebē idjaer arým Arexãrimã 'ã karõ. Kute me nēje me kunĩ kukrãmã ne me kum 'ã karõ.

Nhym me binhikrênh kadjy te: memã ikra bêno dja. Nãm bit kute mebe idjaer nêje me bajtemmã kabênmmã.

³⁴ Nhym me arým Arexãribê mebe idjaer'õ kõt omũ. Omũn arým kaj bê kabêno tuknĩn mã abenmmã kum,

—Epexukam me banhõ metĩndjwýnhbê Djijana raxkumrêx. Nãm me ã anhýro kumex nhym arým me'ã myt ky:n me'ã ora amãnhkrut apêx.

³⁵ Nhym kam krĩraxkam me'ã pi'õk no'õk djwýnh raxja arým bõx ne memã kabên nhym me arým anhikrê. Nhym kam memã kum,

—Krĩraxbê Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babê metĩndjwýnh raxbê Djijana nhõ kikretio djuw mex djwýnh. Djijana karõ ne mrãmri kãjkwa kurũm ruw.

³⁶ Gu me babê o djuw mex djwýnh nhym pyka kunĩkõt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhikrên adjãkrê kêtikumrêx.

³⁷ Be, ga me jakam aro abõxja djã ne ar me banhõ metĩndjwýnh nhõ kikretikam mýjja'õo akĩnh got? Nãr djãm ar kute me banhõ metĩndjwýnh'ã kabên punu'õ jarênh got ga me ar'ã ajatom ne? Kati. Nã gãm me jakam ar jao abõx kajgo.

³⁸ Be, dja Temexumê metĩndjwýnh karõ nhípêx djwýnh ar kute ar arênh prãm, wãnh ne memã axwe pãnh jarênh djã dja. Myt ja tãmkam ne memã pãnh jarênh djwýnh kam memã nhỹ. Gê Temexu ar 'ýr aro bõx ne kum ar arê. Kam ne me kunĩ kute abenmmã axwe jarênh djã.

³⁹ Nãr me aje mýjja 'õdjwýo aben mar prãm jabej dja ga me tu me bakukràdjã kõtbit akuprõn o aben ma.

⁴⁰ Be, jakam me banhõ bẽnjadjwýr rax arým me bamã uma. Me bakan-gatikam kute me bamã pãnh jarênh arým me bamã umakumrêx. Godja bẽnjadjwýr rax abej me bakukjêr jabej gu me bakangati ja'ã te: baje kum amijarênhmã, te: aminêje kum bak-abênmmã.

⁴¹ Nãm ã me'ã pi'õk no'õk djwýnh rax memã ane. Ne kam memã kum,

—Aje, me on ajmã, ane. Nhym me arým ajmã.

20

Paur Matenikam tẽm ne kam Krexakam bõx 'ã ujarênh.

¹ Me kangati apêxkam Paur arým amiwýr Jejukõt ba djwýnh 'uw nhym me arým bõx. Nhym kam meo rôrõk ne memã kum,

—Ba on pykabê Mateni 'ýr. Gora ar amim Jeju mar tỳx ne 'ã adjukanga kêt, ane. Ne kam me kurũm pykabê Mateni'ýr tẽ.

² Nãm 'ýr tẽ:n kam apýnh Jejukõt me ba djãri me omũnho tẽn me tỳxmã memã 'ã karõn memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrêx, anhýro tẽ. Nãm ã memã anhýr kumexo tẽ. Ne tẽ:n kam arým pykabê Krex'a'ýr bõx.

³ Ne kam arek kam ar ba nhym 'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Nhym kam bit kute ngõkõt pykabê Xirij'ýr tẽmmã. Nhym mebe idjaer bit kute kam o arĩmã. Nhym kam ate pykabê Matenikõt amipry karõ djã dji.

⁴ Nhym kam me kwý Paur kõt tẽmmã. Pykabê Mateni katikõt tẽmmã. Pykabê Xirij'ýr ne kõt tẽmmã. Xopatu Paur kõt tẽmmã. Piju ne Xopatu dji. Krĩraxbê Berêjakam ne abatãnh djã. Nhym Arxakumê Xekunu arkõt tẽmmã. Krĩraxbê Texarõnikakam ne ar abatãnh djã. Nhym ajte Gajudjwý kõt tẽmmã. Krĩraxbê Tebikam ne abatãnh djã. Nhym ajte Ximoxidjwý kõt tẽmmã. Nhym ajte Xikikumê Krõpimu ar adjwýnhdjwý kõt tẽmmã. Pykabê Adjikkam ne ar abatãnh djã. Paurkõt ar mõi ne ja.

⁵ Xopatu ar ar ikukãm tẽn krĩraxbê Krõwadjikam ar ikam ama. Badjwý Paur kõt tẽ. Ba ibê Ruka.

⁶ Apýnh akati wãkam ne mebe idjaer amikukràdjã kõt djwýponhbit kuro ba. Nhym ar ijã akati wã apêx bar krĩraxbê Pirpu kurũm, pykabê Matenikam krĩraxbê Pirpu kurũm inox ne tẽ. Tẽ: nhym kam ar ijã

akatibê 5 apêx. Bar kam krĩraxbê Krõwadjikam Xopatu ar'ýr bõx. Ne kam ar iba: nhym kam ar ijã akatibê 7 apêx.

Juxiku tým ne tyk nhym kute akubyn o tĩn.

⁷ Nhym arým ar ijã pi'õk kamrêk ne. Nhym Jejukõt me ba djwýnh arým akuprõ, djwý kokjêr kadjy. Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêr ne krên kadjy akuprõ. Nhym Paur arým kãj bê memã 'ã ujarêho dja. Akati nhym tẽm kadjy ne 'ã ujarênh 'iryõ dja. 'ã ujarêho dja: nhym kam me'ã akamãt kô ipõkri.

⁸ Atemã kikrekam ne me bikprõnh djã. Kikre amãnhkrut ne ikjêkêt ne me aben nhiby ipêx. Kýjrũm kumoka'êkam ne me nhỹ nhym me õ ngõnhpõk krãptĩ.

⁹ Nhym me'ã akamãt kô 'iry: nhym me'õ nõrny nhidjibê Juxiku kre krã'yr'ã nhỹ. Paur memã ujarênh 'iry: nhym Juxiku arým õtdjwa bĩn mex ne. Nhym arým õt mex ne e u:n mõn tu:k ane. Pykabê mõn tým nhym me 'ýr ruw ne kumý nhym arým ty.

¹⁰ Nhym Paur arým 'ýr ruw. Ne tu tykja nhiby tým ne 'amýnh tỳx ne. Ne memã,

—Kwãrĩk wãnh ga me kam atĩn prãm kêt. Arým ajte tĩn ne, ane.

¹¹ Ne kam akubyn wabin arým djwý kokijn õ kwý krêno nhỹ. Õ kwý krên pan ajte memã ujarênhmo krax. Ne o nhỹ: nhym arým me'ã õkrên'ãnh kãr mex ne. Nhym kam arým tẽ.

¹² Nhym me ùrkwãmã nõrny akubyn tĩnjao tẽ nhym arým mexkumrêx ne. Nhym kam me arým kĩ:nhkumrêx ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwýnhmã amijarênh.

¹³ Nhym kam Paur kute bamê Xopatumê ar ijo mõrmã ar imã 'ã karõ. Ba ibê Ruka. Nãm ar imã,

—Ba dja ba pykakõt krĩraxbê Axõ'ýr tẽ. Dja ba 'ýr bõx ne arým ar akõt kãraxkam amũ tẽ, ane. Ne kam pykakõt tẽ. Ar ba ne bar kãraxkam tẽ.

¹⁴ Tẽ:n kam arým krĩraxbê Axõ'ýr bõx nhym arým ar ikõt bõx. Ne kam ar ikõt kãraxmã wadjã. Bar kam krĩraxbê Mixini'ýr tẽ:n kam 'ýr bõx.

¹⁵ Ne kam ajte ngõkõt tẽ. Tẽ: nhym ar ijã akati. Bar ajte tẽ:n arým apêxtibê Kuju'ãnh tẽ. Ne ajte tẽ: nhym ajte ar ijã akati. Bar tẽ:n arým apêxtibê Xamu'ãnh tẽ. Tẽ:n kam arým krĩraxbê Krodjirkam bõx. Ne kam amikrà:n kam ajte ngõkõt inox ne mõ. Nhym ajte ar ijã akati. Bar kam tẽ:n arým krĩraxbê Miretukam bõx.

¹⁶ Ar ibõx kêttri Paur ar imã,
—Gwaj krĩraxbê Epexu jaã'ã tẽ. Ba ren kam tẽn pykabê Adjikkam amikrà:, ane. Adjikkam ne krĩraxbê Epexu. Nãm mebê idjaer bikprõnh djã nhõ akatibê Pêxiko majmã Djeruxarê'ýr bõxmã. Kam ne amikrà kêt ne tẽ.

¹⁷ Bar krĩraxbê Miretukam bõx nhym Paur arým amũ krĩraxbê Epexukam memã amikabên jano. Nãm memã kum,

—Gê amrê me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh mõ. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajao ba djwýnh amrê mõn ipumũ, ane.

¹⁸ Nhym me arým wãm kabêno tẽn o bõx ne memã arê nhym me arým kuma. Ne kam arým Paur'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhym memã kum,

—Be, akmere ar, jakam dja ba tẽ. Ne kam arým ar amã ikabên jarê. Be, nã bãm katãt ar amijo iba rã'ã gar arým ipumũn ima. Me anhõ pykabê Adjikkam ibõx totokbê gar katãt ije amijo ibakõt ipumũnhmo krax ne jakam aje ikatãt kõt ipumũnh rã'ã.

¹⁹ Djã nã bãm Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpênh kêt? Nã bãm amijo in-grin akrãnmã kum idjãpênh rã'ã ne. Ba kum idjãpênh ar iba nhym me axwekam irerek iwýr bõx ba mekam imýr iba. Nhym mebê idjaer mã: amim ijã karõn ar ijo bikêho ba, ba kam itokry kumex.

²⁰ Djã ne ba ar abê Metĩndjwýnh kabên'õ nẽn ar amã arênh kêt got? Kati. Ar aje mar mexo amũ amikamênhmã ne ba ar amã

Metĩndjwýnh kabĕn kunĩ jarĕ. Nã bãm ar akrãptĩ nhipõkri ar amã arĕ. Ne ajte ar anhũrkwãkõt ar amã arĕnho iba.

²¹ Nã bãm me abĕ idjaermã arĕn ajte me abajtembĕ kregumã arĕ. Ne mã: ar amã, “Ar amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akĕx ne tu amim Bĕnjadjwýr djwýnhbĕ Jeju Kritu markumrĕx.” Nã bãm ã ar amã ane.

²² Nhym arým jakam Metĩndjwýnh Karõ mã: Djeruxarĕ'ýr itĕm'ã imã karõo dja ba te imãtmã. Mýj dja wãkam ikam nĕ? Kon. Ije mar kĕt.

²³ Be, krĩrax kunĩkõt ne me Metĩndjwýnh Karõ kukwakam imã kabĕn jarĕn imã, “Dja me mrãmri abĕ ijĕ ga mrãmri amitokry kumex ma”, ane. Jabit ne ba amikadjy kuma.

²⁴ Be, me kute imã ja jarĕnhkam ne ba ate ikrã. Djãm ba ne ba imã pykakam itĩn kĩnh got? Amrĕbĕ ne Bĕnjadjwýr djwýnh Jeju imã idjãpĕnh djã'ã karõ. Nãm imã, “Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩ. Djãm me ta ne me axwe kĕt nhym pãnh kum me kaprĩ? Kati. Me te axwe kĕtmã nhym ta arým tu kum me kaprĩn memã ijano ba me axwebĕ me utãro iba. Tãm dja ga memã arĕnho aba gĕ me kuma.” Nãm Jeju ã imã idjãpĕnh'ã karõo ane ba kam ije idjãpĕnh djã inomã mĕnh prã:m. Jabit imã kĩnh. Dja ba inomã kumĕn arým ikĩnhkumrĕx. Djãm imã pykakam itĩn kĩnh got? Kati. Jabit imã kĩnh.

²⁵ Amrĕbĕ ne ba ar amã, “Arým ne Metĩndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo ba 'ýr”, anhýr ne 'ã kãj bĕ ar amã idjujarĕnh ar iba. Be, jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kĕt. Ja ne ba kuman 'ã ar amã amijarĕ.

²⁶⁻²⁷ Be, djã ne ba ar amã Metĩndjwýnh kabĕn kwýbit jarĕ? Kati. Ba ne ba ar amã kabĕn kunĩ jarĕ. Be, mýj me ajõ ga dja gar í ijã Metĩndjwýnhmã kum, “Be, Paur kute imã arĕnh kĕtkam ne ba me biknor tokry djãkam akuno”? ane. Be, kati.

Ar aje te Metĩndjwýnhmã ja jarĕnhmã. Ba ne ba ar akunĩmã kabĕn kunĩ jarĕ. Ja dja gar akati jakam aman o abiknor kĕt.

²⁸ Ije ar amã ja jarĕnhkam dja gar ajaxwe kĕt kadjy amijãno djan me axwe kĕt kadjy me omũnh 'ãno dja. Metĩndjwýnh Karõ ne arým ar ajã meo ba djwýnh rĕ. Ar ajã me kute Jeju maro ba djwýnh rĕ. Ga, mrykĩ'ãtomti pumũnh djwýnh mã mryo djuw mexo baja pumũ. Ar abĕ me kute Jeju maro aba djwýnhkam dja gar omũnh djwýnh kudjwa mã memã kabĕn jarĕnho aba. Kamrõ prõtkam ne Metĩndjwýnh arým me axweo pãnh. Ta kute o pãnhkam dja gar ikabĕn kõt me omũnh 'ãno dja.

²⁹ Be, dja ba tĕ nhym itekrekam dja me axwe ar awýr bõx gar abenkam akã. Ga, rop djãkrĕ mrykĩ'ãtomti katikõt ngjĕxja pumũ. Nãm kwý pa nhym umaje kunĩ ajmã. Me axwedjwý dja me wangij ne Jeju bĕ ar akwýo akĕx gar akwý mekõt ajaxwe.

³⁰ Djãm me kãtãmbit kute ã ar ajo anhýrmã? Kati. Ar akwý dja gar Jeju bĕ amijo akĕx ne arým ajaxwen Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ajarĕ. Nhym kam me kwý arým ar amaro ban arým ar akõt axwe.

³¹ Kam, me kute amiwýr ar ajõ akĕx kĕt kadjy dja gar me 'ãno dja. Kwãrĩk wãnh ikabĕno ajamak kĕt kati kĕt. Nã bãm akatikam ar abĕ me uma. Ne ajte akamãtkam ar abĕ me uma. Ne ajte imýrkam ar abĕ me uma. Ne ar akunĩbĕ me umao iku'ĕ: nhym arým amexbĕ 3 apĕx. Kwãrĩk wãnh ikabĕno ajamak kĕt kati kĕt.

³² Be, akmere ar arým itĕm 'ýr. Jakam ba arým Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Gĕdja ar ajo bakumrĕx. Dja gar kabĕn ma nhym arým ar amã ajamak mex jangij gar mar mexo amũ amikamĕn arým mar rax ne. Metĩndjwýnh tu kum gwaj bakaprĩ.* Ukaprĩ'ã dja gar kabĕn man arým ajamak mexo amũ amikamĕn mar rax ne. Be, dja í Metĩndjwýnh õ me jamã

* **20:32** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kĕt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kĕtmã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

mýjja ngã. Dja gar kabën ma nhym kute memã mýjja nhõrmã kõt arým ar amã kungã. Ja kadjy ne ba kum ar ajo a'uw.

³³ Be, djãm ba ne ba imã me'õ nhõ mýjja puro prãm? Kati. Me'õ nhõ kryt jaka nãr kën karýr nãr me'õ nhõ kubëkã ne imã prãm kêtikumrëx.

³⁴ Be, ba ne ba inhikrao idjãpênho iku'ê. Bamë iro'ã ar ar bamë ne bar imã mýjja prãm jabej ba ba inhõ pi'òk kaprõ ar amim kuby.

³⁵ Mýj kadjy ne ba ã idjãpênho ane? Bir, dja gar iman arým ikudjwa ã adjãpênho anen kam amikutã me õ mýjja kêt mã mýjja nhõro aba. Dja gar kam Bënjadjwýr djwýnh kabën ma. Nãm memã kum, “Ga amikutã memã mýjja ngãn kam arým akĩnh ne. Kam akĩnh me kute mebê mýjja jamýnhkam kĩnhja jakrenh mex”, ane. Be, ije me amã ikabën jarënh ne ja. Tãm ne ja.

³⁶ Nãm ã Paur memã anen kam arým kõnkrão nhýn Metĩndjwýnhmã kabën. Nhym me kunĩdjwý Metĩndjwýnhmã kabëno nhý.

³⁷ Nhym kam me Paurkam mýro kumex ne aben nwhitepã o rôròk ne ine kaõ.

³⁸ Paur kute memã kum,
—Jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kêt, anhýrkam ne me kaprĩ:re. Ne kam kã nhikwã djã'ýr kõt mõ.

21

Paur akubyn Djeruxarë'ýr tēm.

¹ Bar kam mebê tēn kãraxmã wadjãn amũ mebê inox ne. Ne kam apëxtibê Kux kōnh tē. Ne tē:n arým 'ýr bõx. Nhym kam ar ijã akati. Bar ajte tē:n kam apëxtibê Rodji'ýr bõx. Ne ajte tē:n kam krĩrãxbê Patara'ýr bõx.

² Ne kam wabin kãrax 'õdjwý jabej ne arým kum ikato. Pykabê Penixij'ýr ne kãrax mõrmã. Bar kum wadjãn ajte inox ne.

³ Ne tē:n kam amybȳm apëxtibê Xipre pumũ. Ne kam tē:n ar idjuge'ãnh amipãnh Xipre mēn tē:n arým pykabê Xirij tēpo tē. Ne tē:n arým krĩrãxbê Xiru'ýr bõx. Kam

ne kãraxkam me kute kãkam jēnh kadjãrmã.

⁴ Bar kam wabin Jejukõt me ba djwýnh jabej mōn arým me kwýmã ikato. Ne kam mekam ar iba: nhym kam ar ijã akatibê 7 apêx. Ar ijã akati apêx kētri ne me Metĩndjwýnh Karõ kukwakam Paurmã kum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarēmã àbir kêt, ane.

⁵ Nhym arým ar ijã akati apêx bar tē. Nhym me kunĩ ar ikõt kãrax'ýr tē. Me mymē me niremē me prĩremē ne me ar ikõt mõ. Ba me mōn arým krĩrãx kurũm ikato. Ne kam ngõ mýrri ikõnkrão nhýn Metĩndjwýnhmã ikabën.

⁶ Bar kam memã kum, “Bar on”, anen kam arým kãraxmã wadjãn nhý. Nhym me akubyn ũrkwãmã akēx ne.

⁷ Bar kam amipãnh krĩrãxbê Xiru mē. Ne tē:n kam arým krĩrãxbê Tomedja'ýr bõx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumũnh kadjy arým wabi. Nhym ar ijã akati pydji apêx.

⁸ Nhym akati bar arým mebê tē. Ne tē:n arým krĩrãxbê Xedjare'ýr bõx. Ne kam wabin arým Piripi nhũrkwãmã wadjã. Amrëbê ne Piripibê me kute amim Jeju mar o djuw mex djwýnh'õ. Ar kubê 7 kõt kubê meo djuw mex djwýnh'õ. Piripi ajte me kute mar kêtjamã Jeju'ã ujarënh ar ba.

⁹ Kra ni ne amãnhkrut ne amãnhkrut. Kraxje ar mjēn kêt rã'ã. Ar kubê Metĩndjwýnh kukwakam kabën jarënh djwýnh.

¹⁰ Bar Piripi nhũrkwãkam nhý: nhym ar ijã akati krãptĩ apêx. Nhym arým pykabê Djudeja kurũm me'õbê Agabu bõx. Kubê ne Metĩndjwýnh kukwakam kabën jarënh djwýnh'õ.

¹¹ Agabu ar iwýr bõx ne arým Paur pre djã bõn kuby. Ne kam o aminhinýxmē amite djuwpre. Ne kam ar imã,

—Be, Metĩndjwýnh Karõ ar amã, “Djeruxarëkam mebê idjaer dja me ã pre djã djwýnhja djuwpreo ane. Ne kam arým me bajtemmã kanga.”

Nãm ã ar amã ane. Nãm ã Agabu ar imã ane.

¹² Bar kuman arým tu Paurmã kum,

–Kwãrĩk wãnh Djeruxarẽmã atẽm kêt, ane. Nhym Jejukõt me ba djwýnh, Xedjarekam ar ba tũmjadjwý ar ikõt ã kum ane.

¹³ Nhym Paur ar imã,

–Mýkam ne gar amýro imã ikapřĩ jadjãro dja? Kwãrĩk wãnh me idjuwpre. Godja me wãkam ibĩn jabej. Bẽnjadjwýr djwýnh Jejumã idjãpẽnhkam ibĩn jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã, ane.

¹⁴ Nã bãm ar te: nẽn kam kum,

–Aj, Bẽnjadjwýr djwýnh kute amim ajã karõ kõt gẽ ã ajo tẽmo ane, anen arým anhikrẽ.

¹⁵ Nhym ar ijã akati ja kwý apêx bar arým amijo atom ne arým Djeruxarẽ'ýr tẽ.

¹⁶ Nhym Xedjarekam Jejukõt me ba djwýnh kwý ne ar ikõt tẽ. Ar me'õbẽ Maxõ japrõn ar ikõt o tẽ. Apêxtibẽ Xiprekam ne abatãnh djã. Jejukõt ba tũm. Djeruxarẽkam ne õ kikre. Õ kikrekam ar inhýr kadjy ne ar aprõn aro mõ.

Djeruxarẽkam bõx ne kute Metĩndjwýnhmã amijo mex.

¹⁷ Bar Djeruxarẽ'ýr tẽ:n kam arým 'ýr bõx. Nhym Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumũn kam kĩnhkumrẽx ne ar imã kabẽn mex jarẽ.

¹⁸ Nhym ar ijã akati. Bar kam ije Xijagu pumũnh kadjy Paurkõt 'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhym me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh kunĩ kam nhỹ.

¹⁹ Nhym Paur arým arkum kabẽn mex jarẽ. Ne kam arkum apýnh me bajtemkam ãpẽnh'ã ajarẽ. Kute apýnh mýjja nhípẽx'ã přĩne ajarẽ.

²⁰ Nhym ar kute ja markam arým Metĩndjwýnhmã rax jarẽ. Ne kam arým Paurmã kum,

–Be, akmere, ga, me bẽ idjaer kute tu amim Jeju markumrẽxja arým krãptĩja pumũ. Me me'ã akrekam ne me bẽ 1.000'ã akre krãptĩkumrẽx. Ne kam me kunĩ Mõjdjẽ kukrãdjã'ã notý:x.

²¹ 'Ã no týt nhym me kwý arým ajã 'êx ne memã ajarẽ. Ne memã kum, “Paur arĩk apýnh me bajtemkõt ban me bẽ idjaerbẽ Mõjdjẽ kukrãdjã kurẽo ba. Ne mã memã kum, ‘Kwãrĩk wãnh me akra my nhĩhu kã rẽnh kêt ne kwãrĩk wãnh me bakukãmãre kukrãdjã mar ne kõt amijo aba kêt’, anhýro ba.” Nãm me kwý ã memã ajã 'êxo ane.

²² Be, me kwý kute ajã 'êxo anhýrkam dja me mrãmri abõx jarẽnh man arým akadjy akuprõ.

²³ Be, djãm aje me bẽ idjaerbẽ Mõjdjẽ kukrãdjã kurẽo aba? Kati. Gadjwý ne aje katãt mar ne kõt ar amijo aba. Me kute katãt aje amijo abakõt amã kator kadjy dja ga ar ikabẽn man kõt amijo tẽ. Be, me babẽ idjaer ar amãnhkrut ne amãnhkrut arým Metĩndjwýnhmã amijarẽn kum, “Bar Mõjdjẽ kabẽn kõt amã amijo mex.” Nãm ar ã kum anen kam arým amijo mex.

²⁴ Dja ga ar kudjwa Metĩndjwýnhmã amijo mex ne Mõjdjẽ kukrãdjã kõt ar aro'ã akrãnh kẽnh ne. Dja ga anen kam memã ar akrãnh kẽnh kunĩo pãnh. Dja me bẽ idjaer kute amim Jeju mar arým kõt apumũn ajã abenmã kum, “Be kati. Nãm me Paur'ã 'êx. Ga, me bakõt kute katãt Mõjdjẽ kabẽn mar ne kõt amijo tẽmja pumũ”, ane. Dja me ã ajã anen arým akubyn akam kĩnh ne.

²⁵ Be, mrãmri dja gu me babẽ idjaerbit katãt Mõjdjẽ kabẽn man kõt ar amijo baba. Nhym be, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babẽ idjaer kõt ar amijo ba kêt. Gwaj amrẽbẽ arým me kadjy Mõjdjẽ kabẽn ngrẽrebit'ã pi'õk no'õk ne memã kum, “Me kute mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípẽxjamã mry bĩn kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh mry kamrõ krẽn kêt. Mry me kute mut djẽo bĩn kwãrĩk wãnh ãr ne krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwýnh kupa'ã akurẽ aba kêt. Nãr, kwãrĩk wãnh amjẽn djwýnh kupa'ã akurẽ aba kêt”, ane. Gwaj ã memã ane. Kam dja me Mõjdjẽ kabẽn ngrẽre jakõtbit amijo ba. Nãm Xijagu

ar ã Paurmã ane.

²⁶ Nhyr me'ã akati nhyr Paur arým me kabẽn man kõt amijo tẽ. Nãm ar amãnhkrut ne amãnhkruto tẽn ar ro'ã Metĩndjwýnhmã amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjàn me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhmã kum,

—Ar ijã akatibê 7 apêxkam dja bar arým amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metĩndjwýnhmã mry bĩn kadjy mryo bõx, ane.

Me kute Paur pa 'amýnh ne uwpre.

²⁷ Nhyr kam ar'ã akatibê 7 apêx 'ýr nhyr mebê idjaer pykabê Ad-jij kurũm bõxja arým Paur pumũ. Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar ba nhyr me omũ. Ne kam me me kunĩmã kurêtuw ne arým pa 'amý.

²⁸ Pa 'amýn o djan 'ã 'êx ne kàj bê memã kum,

—Ë me abê idjaer, amibêx ne ar ikõt o kangõ. Ota, me'õ ja ne bar arým ar amã arẽ. Nãm mebê ar inhõ me wýnh kurêo ba. Nãm ajte mebê Mõjdjê kukràdjã kurêo ba. Nãm ajte mebê kikreti ja kurêo ba. Nãm apýnh me ba djari kunĩkõt me kunĩbê kurêo ba. Ne kam arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti kreo àpnu. Nãm arým amikõt me bajtembê kreguo wadjã nhyr Metĩndjwýnhbê arým kikreti kre punure ne. Nãm me ã Paur'ã 'êxo ane.

²⁹ Be, amũ jakam ne Paur krĩraxbê Djeruxarêja tãmkam me'õ bajtemmẽ ro'ã tẽ. Idjibê ne Krõpimu. Me bajtem nhõ krĩraxbê Epexukam ne Krõpimu abatàn djã. Amũ jakam ne kuba-jtemjamẽ ar ro'ã tẽ nhyr me arým ar omũ. Ne jakam Paur kikretikam ar ba nhyr me arým omũn arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, arým ne Paur Metĩndjwýnh nhõ kikretimã me bajtemo wadjã. Nhyr Metĩndjwýnhbê arým kikreti kre punure ne, ane.

³⁰ Nãm me anen kam arým krĩraxkam me kunĩmã Paur kurêtuw. Nhyr me arým prõt ne 'ã akuprõ. Ne arým Paur pa 'amýn Metĩndjwýnh nhõ

kikreti kurũm bjêro mõn o katon kam pãnh 'ã ijê.

³¹ Ne kam bit kute Paur bĩnmã o dja. Nhyr me'õ arým krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr'ýr tẽ. Bẽnjadjwýr ja ne me krãptĩ: kubê 1.000mã nhý. Nhyr me'õ arým bẽnjadjwýrja'ýr tẽn kum,

—Ë, bẽnjadjwýr, krĩraxbê Djeruxarê jakam me kunĩ arým kangao kumex, ane.

³² Nhyr bẽnjadjwýr amikrà kêt ne õ krãkamngõnh mõn meo ba djwýnhmẽ ro'ã meo mõ. Meo ba djwýnh ne krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100o ba. Nhyr bẽnjadjwýr meo mõn me'ýr prõt ne. Nhyr me krãptĩ arým krãkamngõnh pumũn umaje Paur titik krãta.

³³ Nhyr krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr Paur'ýr bõx ne pa 'amýn õ krãkamngõnhmã 'ã karõn kum, “Kàxiràx amãnhkruto uwpre”, ane. Nhyr me arým uwpre. Nhyr arým bu'ã me ku'ê kukij ne memã kum,

—Mýj me'õ ne ja? Mýj ne o ajkê? ane.

³⁴ Nhyr me kàj bê 'ã kum apýnh kabẽn kwý jarẽ. Nhyr me kangao kumexkam te: kute me mar mexmã. Ne kam õ krãkamngõnhmã 'ã karõn kum,

—Me banhõ kikretimã o wadjã, ane.

³⁵ Nhyr me o mõn arým kikreti'ã me àbir djã'ýr bõx. Ne arým 'amýn kàjmã mebê arĩn o mõ. Me àkrê kumexkam ne me kàjmã mebê Paur jarĩn o mõn o wabi.

³⁶ Me krãptĩ: ne me kõt mõn kàj bê memã kum, “Me tu abĩ. Me tu abĩ”, anhýro mõ.

Kute me krãptĩ:mã amijarẽnh.

³⁷ Nhyr kam me bit kute aminhõ kikretimã Pauro àr 'ýr nhyr mebê kregu kabẽnkam arým krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmã kum, “Ba amã ik-abẽn jarẽ”, ane.

Nhyr kum,

—Je, djãm mebê kregu kabẽnkam ne ga akabẽn mex?

³⁸ Djãm abê Edjitukam me'õwã kêt? Õbê ne me krãptĩmã bẽnjadjwýr

kurêtuw nhyim me arÿm kangao kume:x ne. Nhyim kam kapôt kukritmã me àprãr krãpti: kubê 4.000o kato. Djãm abê tãmwã kêt? ane.

³⁹ Nhyim Paur kum,

–Kati. Ibê mebê idjaer'ô. Krîraxbê Taxukam ne irwÿk djà. Taxu raxo kute pykabê Xirxijkam apÿnh krîrax djàri krãpti jakrenh mex. Me ja ne ijo ô me wÿnh. Ba me krãpti ren kute ibînjãmã ikabên jarê, ane.

⁴⁰ Nhyim kum, “Ajrã”, ane. Nhyim àbir djà'ã djan me binhikrênh kadjy arÿm memã aminhikra bê. Nhyim kam me arÿm binhikrênhkumrêx. Nhyim arÿm mebê idjaer kabênkam memã kabên jarê.

22

Paur me krãptimã kabên.

Kar 9.3, 26.13

¹ Memã kabên ne memã kum,
–Akmere ar, ba aminêje me amã ikabên jarê. Dja ga me ikabên ma, ane.

² Paur ne mebê idjaer kabên djwÿnhkam memã kabên jarê nhyim me arÿm tu binhikrênhkumrêx ne.

³ Nhyim kam ajte memã kum,
–Ibê ne mebê idjaerkumrêx. Ba pykabê Xirxijkam krîraxbê Taxukam ruw. Ne kam krîraxbê Djeruxarêja tãmkam ijabatàn djà. Gamarij ne prîne imã me bakukãmãkjê kukràdjà jarê ba prîne mar mexkumrêx ne. Nã bãm Metîndjwÿnh kabên'ã ino tÿx ne. Mytja tãmkam ne gar akunîdjwÿ ã kabên'ã ano tÿxo ane.

⁴ Ba 'ã ino tÿx ne kam me kute amim Jeju maro ibikênho iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikênho iba. Ne mã me mymê me nire djuwpren mã mebê ijê djãmã meo mrã.

⁵ Be, me rÿnh dja ar amã, “Be, kôt ne Paur arê”, ane. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr raxmê apÿnh me rÿnhmê djà me ã me amã ane. Me ta ne me me'ã pi'ôk no'ôk ne imã kungã. Ba kam krîraxbê Tamagumã o tã. Nã bãm bit ije kam mebê idjaer rÿnhmã

o itëmmã. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarê mã meo imôrmã nhyim me kute kam me axwe pãnh jarênhmã. Ja kadjy ne ba bit ije memã pi'ôko itëmmã.

⁶ Nã bãm me'ÿr o tën arÿm krîraxbê Tamagu tãpo tã. Nhyim arÿm kãjkwa nhipôkri myt nhÿ nhyim ijaêrbê arÿm kãjkwa kurÿm mÿjja adjênho prîne ikurwÿ.

⁷ Ba kam arÿm tu pykabê tÿm ne me'ô kabên ma. Nhyim imã, “Xaur, Xaur mÿkam ne ga me kute amim imaro abikênho aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikênho aba pyrãk”, ane.

⁸ Ba kam kum, “Bënjadwÿr, mÿj me ajô ga ne ga imã akabên”? ane.

Nhyim imã, “Ba ibê Jeju. Krîraxbê Nadjarekam ijabatàn djà. Nã gãm me kute amim imaro abikênho aba ne aje ba mãn ijo abikênho aba pyrãk”, ane.

⁹ Nhyim ar ikôt môrja ne ar mrãmri adjên pumÿn arÿm kam tÿn prãm ne. Nhyim be, kabênja ne ar kute mar kêt.

¹⁰ Jeju imã ane ba kam kum, “Bënjadwÿr djwÿnh, mÿj dja ba nê”? ane.

Nhyim Bënjadwÿr djwÿnh imã, “On kãjmã djan amÿ krîraxbê Tamagumã wadjà. Kam dja me'ô awÿr bôx. Ba ne ba arÿm amim ajã karôn arÿm kum arê. Tãm dja ikukwakam amã ikabên jarên amã 'ã karô. Dja ga ikabên man kôt ar amijo aba.” Nãm ã Bënjadwÿr djwÿnh imã ane.

¹¹ Be, mÿjja inokam adjên tÿx ba kam arÿm ino rã. Nhyim ar ikôt môrja arÿm inhikra 'amÿn ijo mō ba arÿm Tamagu'ÿr bôx.

¹² Nhyim kam me'ôbê Ananij arÿm iwÿr bôx. Ananij ne katàt Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba nhyim Tamagukam mebê idjaerja kunî mex jarê.

¹³ Ananij iwÿr bôx ne djan imã, “Akmere Xaur, on akubyn arît mex”, ane. Ba kam arÿm myt tãmkam akubyn irît mex ne kãjmã ikrãn omÿ.

¹⁴ Nhyim imã, “Metîndjwÿnh kute me bakukãmãkjêo ba djwÿnh ne arÿm amijo apytà. Arÿm ne amim ajã

karõ. Tãm dja ga ama. Arým ne ga me'õ katàt kute amijo ban axwe kêtumrêxja pumũ. Arým ne ga Jeju pumũn kabẽn ma. Ja kadjy ne arým amijo apytà.

¹⁵ Ga dja ga aje mýjja pumũnh ne mar kõt me kunĩmã 'ã ajarẽ.

¹⁶ Be, mýj kadjy ne ga nhỹ? Aje, kãmã dja. Ba Metĩndjwýnhmã ngõmã ajadjà. Ga, me ngrã tykkam me kute amipõnh ne arým mexja pumũ. Gadjwý dja ga Bẽnjadwýr djwýnhmã amijo a'uw gê amã axwe kêt jarẽ ga kum amex." Nãm ã Ananij imã ane. Nãm ã Paur me krãptĩmã 'ã ujarẽho ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam itepã ajte memã kum, —Ba kam akubyn Djeruxarẽkam bõx. Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjàn arým Metĩndjwýnhmã ikabẽno nhỹ. Kum ikabẽno nhỹ nhym arým Bẽnjadwýr djwýnh inokrekam amirĩt ba omũ. Nhym imã, "Aje, amikrà kêt ne on Djeruxarẽ kurũm akato. Dja ga te memã ijã adjujarẽnh ar aba nhym me amim amar kêtumrêx", ane.

¹⁹ Ba kam kum, "Kati Bẽnjadwýr djwýnh, dja me ima. Ba ne ba apýnh mebẽ idjaer bikprõnh djakam mrãn me kute amim amar jabej mõ. Ne me titik ne mebẽ ijẽo iba.

²⁰ Nhym me kute ajã ujarẽnh djwýnh Exewão bĩno mõ ba arek me kuri dja. Ne memã kum, 'Ajrã me on abĩ', anhỹro djan kam memã kubẽkã jamýn o dja. Nã bãm ã imã me kurẽo ane nhym me kunĩ kute imar", ane.

²¹ Nhym imã, "Kati, on akato. Dja ba amũ: apýnh me bajtem ba djari me'ýr ajano ga me'ýr mrã." Nãm ã Bẽnjadwýr djwýnh imã ane. Nãm ã Paur memã ane.

Me krãptĩja ajte Paurkam ngryk.

²² Nãm me arek maro dja nhym kam me bajtemmã amitẽmja jarẽ. Nhym kam me arým tu ngryk ne. Ngryk ne on kãj bê kabẽno kumex ne krãkamngõnhmã kum,

—On me abĩ. Axwekumrêx. Tĩn ne ar bakam ne punukumrêx, ane.

²³ Nãm me kãj bê kabẽno djan arým aminhõ kubẽkã krãkào põx ne kurẽn kãmã pyka rẽnho dja. Me ngryk tỳ:xkam ne me ã amijo ane.

²⁴ Nhym kam krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr me omũn arým õ me jamã 'ã karõn kum,

—Me kikretimã Pauro wadjà. Mrykà punuo kaprêprêk gê tokry pymaje axwe'õ kõt amijarẽ. Ba gop me 'ã kabẽno kumex kraxkõt kuma, ane.

²⁵ Nhym me arým kadjy djudjêdjêo uwpreo dja. O dja nhym Paur arým mebẽ 100o ba djwýnhjamã kum,

—Ë, dja ga me ikukjan ima. Krĩraxbê Rõmakam me ja ne me ijo aminhõ. Me bakukràdjà kõt ne me kute me axwekumrêx jabej me kukjêr kumrêx. Me kute me axwe markam-bit ne me kute me kaprêprêk. Kraxje me aje imar kêtumrêx ne ga me tu ikaprêprêko mõ, ane.

²⁶ Nhym meo ba djwýnh kuman arým uwpreo kangan krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr rax'ýr tẽn kum,

—Ë, aminêje Paur kukja. Gwaj ren bakukràdjà kupa'ã o ajkẽ. Be, krĩraxbê Rõmakam me ja ne me Pauro aminhõ, ane.

²⁷ Nhym krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr rax arým 'ýr tẽn 'ýr bõx ne kum,

—Djãm mrãmri ne krĩraxbê Rõmakam me ja ajo aminhõkumrêx? ane.

Nhym kum, "Nà", ane.

²⁸ Nhym bẽnjadwýr kum,

—Be, Rõmakam me ja kute ijo aminhõ kadjy ne ba arým pãnh pi'õk kaprĩ kumex ne memã kungã. Mýj ne ga gadjwý memã nẽ? ane.

Nhym Paur kum,

—Rõmakam me ja ne me ibãm kute idjiro aminhõ. Ibãm kõt ne me ijo aminhõ, ane.

²⁹ Nhym me bit kute kaprêprêk 'ýrja arým umaje kum kre rax ne dja. Nhym krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr raxdjwý kute Rõmakam me ja kute Pauro aminhõja markam arým umaje

tĩn prãm. Kabẽnkõt me kute uw-prekam ne umaje tĩn prãm.

Paur kute me rũnh krãptĩmã ami-jarẽnh.

³⁰ Nhyr kam me'ã akati nhyr bẽnjadjwýr bit kute kraxkõt marmã. Bit kute mebẽ idjaer kute Paurmã axwe jarẽnh kraxkõt marmã. Nãm arým 'ã kãxirãx bõn kum ire. Ne kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ me rũnh kunĩmã amikabẽn jano. Me Paur'ã bikprõnhmã ano. Nhyr me arým 'ã akuprõ. Nhyr kam me Pauro tẽn me ipõkri kudja.

23

¹ Nhyr kam Paur me rũnhkam no djar týxkumrẽx ne memã kum,

–Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tẽn kam amiwýr amijo bõx ne arým amim, “Djã ne ba amikam mýjja'õ ma nhyr me ibẽ ijẽ? Kati. Ije amikam mýjja'õ mar kêt ne katãt Metĩndjwýnhmã idjãpẽn ar iba. Akati jakam ne ba katãt kum idjãpẽn rã'ã ne. Metĩndjwýnh ne prĩne ipumũn ima.” Nã bãm ã amimaro ane.

² Nhyr kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax Ananij Paur bu'ã me ku'ẽmã 'ã karõn kum,

–Me on ajkwabẽ kurwa, ane. Nhyr me arým kurwa.

³ Nhyr Paur kum,

–Ga ne ga ajẽx ne amijo Metĩndjwýnh maro aba. Metĩndjwýnh dja ĩ gadjwý akurwa. Dja ĩ amã ajaxwe pãnh jarẽ. Nã gãm me bakukràdjã kõt aje ikukjẽr ne imã mýj ijaxwe pãnh jarẽnhmãn ate me bakukràdjã kupa'ã ijã memã apnẽ nhyr me ikurwa, ane.

⁴ Nhyr kam bu'ã me ku'ẽ kum,

–Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxmã ne ga adjãkjẽro dja. Djãm ã me kute kum anhýr got? ane.

⁵ Nhyr Paur memã kum,

–Akmere ar, kubẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ

bẽnjadjwýr raxkõt ije mar kêt. Ba ren ja man ren ã kum anhýr kêt. Be, Metĩndjwýnh ne memã kum, “Kwãrĩk wãnh me bẽnjadjwýrmã adjãkjẽr kêt”, ane nhyr me arým 'ã pi'õk no'õk ne. Kam ba ren kum idjãkjẽr kêt. Nãm ã Paur memã ane.

⁶⁻⁸ Ne kam õkre kadjwýnhbẽ amim,

–Be, ibu'ã me ku'ẽ jabẽ ne mebẽ xadjudjẽu nhyr jabẽ mebẽ pardjẽu, ane. Be, mebẽ xadjudjẽu ne me amikukràdjã kõt mã memã kum,

–Me tyk akubyn tĩn kêt ne Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kêt ne me karõ kêt, anhýro ba. Nhyr be, mebẽ pardjẽu ne me mã memã kum,

–Kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrẽx. Mrãmri Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhkumrẽx. Mrãmri me karõkumrẽx, anhýro ba. Paur apýnh me ja kukràdjã ja man arým mebẽ pardjẽu kõt amikabẽn djĩn kãj bẽ me rũnhmã kum,

–Be, akmere ar, ibẽ mebẽ pardjẽu'õ. Ibãm kute idjĩrbẽ mebẽ pardjẽu'õ. Be, mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩnkumrẽx. Ja ne ba tu amim markumrẽx. Ije mrãmri me tyk akubyn tĩnja jarẽho ibakõt ne gar imã ijaxwe jarẽn we ijaxwe jabej ikukjẽro nhý. Nãm ã memã ane nhyr mebẽ pardjẽumẽ mebẽ xadjudjẽumẽ aben kukràdjã mýr jabej arým abenkam ngryk ne aktã kabẽno aben japanho kumex. Nhyr kõt me krãptĩ: apýnh kabẽno kumex.

⁹ Ne kam kangao kumex. Nhyr mebẽ idjaer kukràdjã mar djwýnh kwý kãjmã dja. Ar kute mebẽ pardjẽu kukràdjãkõt amijo baja kãjmã djan arým Paur nẽje memã bẽn týx ne memã kum,

–Djãm me karõ mex kukwakam nãr Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kukwakam me akubyn tĩn jarẽnhkam axwe got? Kati, axwe kêt. Gwaj ren 'ã axwe nhõn ren kam Metĩndjwýnhõ bakurẽ djwýnh. Nãm ar ã memã ane

¹⁰ nhyr me arým kabẽn mýr jabej kangao kumex. Nhyr kam

krākamngõnh nhõ bēnjadjwýr rax amim,

–Je, me kute arým abenmã Paur nhirēnh 'ýr pyrāk, anen arým krākamngõnhmã kum,

–On me 'ýr rwýn pa 'amýn o katon me banhõ kikretimã o wadjã, ane. Nym me arým o wadjã.

¹¹ Nym arým me'ã akamãt nym Bēnjadjwýr djwýnh arým tēn kuri djan kum,

–On atýx ne akĩnh. Ga arým mrãmri Djeruxarē jakam ijã memã adjujarēnhkumrēx. Dja ga í krĩraxbē Rõmakamdjwý ã adjujarēnho ane, ane.

Me kute Paur bĩn kadjy kute o aben mar.

¹² Nym arým 'ã akati nym mebē idjaer kwý me kãxã aben kõt kabēn djĩn abenmã kum,

–Dja gwaj baje mrãmri Paur bĩnkumrēx kadjy amijajbu. Dja gwaj bajõ Paur bĩn kētri mýjja'õ krē nãr ikõ gora gē Metĩndjwýnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabēn kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ, ane.

¹³ Me krãptĩbē 40 ne ijukri ajmã kute ne me ã abenmã Paur'ã karõo ane.

¹⁴ Ne kam me rũnh'ýr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebēngēt'ýr bõx. Ne kam memã kum,

–Ba me ije Paur bĩnkumrēx kadjy arým aben kõt ikabēn djirkumrēx ne abenmã kum, “Kwãrĩk wãnh gwaj mýjja'õ krēn ne kõt bakõm kēt. Gwaj baje Paur bĩnkambit dja gwaj banhõ kwý krēn kõt ikõ. Dja gwaj bajõ bajēx ne mýjja 'õ krēn kõt ikõ nym arým Metĩndjwýnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabēn kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ.” Nã bãm me ã abenmã ane.

¹⁵ Kam ne ba me me amã arē. Me ije bĩnkumrēx kadjy dja ga me krākamngõnh nhõ bēnjadjwýr'ýr tē. Gamē me rũnh 'õdjwýmē 'ýr tēn kum Paur'ã a'uw ne kum, “Ajte akatikam me imã Pauro rwý ba me prĩne kukjēr mex”, ane. Dja ga me ã kum ane. Nym arým o kato ba me arým kubĩ.

Me awýr bõx kētri ba me tu bĩnkumrēx. Nãm me ã me rũnhmã ane.

¹⁶ Nym kam Paur tãmdjwý arým me kute ingēt kangrõnh jarēnh ma. Ne kam me krākamngõnh nhõ kikretimã wadjã arým Paurmã me arē.

¹⁷ Nym kam Paur amiwýr me krākamngõnh krãptĩ: kubē 100o ba djwýnh'õja 'uw nym bõx. Nym kum,

–Ē, anhõ bēnjadjwýr'ýr bõktijao tē. Nãm kute kum mýjja'õ jarēnhmã, ane.

¹⁸ Nym arým 'ýr o tēn õ bēnjadjwýr'ýr o bõx. Bēnjadjwýr nhidjibē ne Kraõdjõ Rixijanh. Nãm 'ýr o bõx ne kum,

–Aje me'õbē ijē nhidjibē Paur ne amiwýr ijuw ne imã, “Ē, anhõ bēnjadjwýrmã bõktijao tē. Nãm kute kum mýjja'õ jarēnhmã.” Nãm ã Paur imã ane, ane.

¹⁹ Nãm meo ba djwýnh kum ane nym arým bõkti pa 'ãbyn amũ o tēn me kãxã kum,

–Mýj ne ga aje imã arēnhmã? ane.

²⁰ Nym kum,

–Mebē idjaer arým aben kõt kabēn dji. Me kute amã arēnh ga aje me rũnhmã ajte ngētwa Pauro akator nym me we kute prĩne kukjēr mexmã.

²¹ Kwãrĩk wãnh ga memã o akator kēt. Me kubē 40 ne ijukri ajmã kute ne me ngēt wakam amako nhý. Me kute tu bĩnkumrēx kadjy arým abenmã kum, “Kwãrĩk wãnh gwaj mýjja'õ krēn ne kõt bakõm kēt. Gwaj baje Paur bĩnkambit dja gwaj banhõ kwý krēn kõt ikõ. Dja gwaj bajõ 'ēx ne mýjja 'õ krēn kõt ikõ nym arým Metĩndjwýnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabēn kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ” Nãm me ã abenmã ane. Ne kam jakam me kute bĩn kadjy akabēnkam amako nhý. Nãm ã bõkti bēnjadjwýrmã ane.

²² Nym krākamngõnh nhõ bēnjadjwýr rax arým kum,

–Aj, aje imã arēnhja kwãrĩk wãnh me'õmã arēnh kētkumrēx. Aj mã, ane.

Me kute Xedjare'ýr Pauro mõr.

23 Ne kam amiwýr krākamngõnh kubê 100o ba djwýnh amānhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krākamngõnh kubê 200mā arê gê me amijo atom. Me ajā kājbe kô 'irykam, 21 orakam dja ga me krīraxbê Xedjare'ýr mō. Mebê 70djwý dja me kawaru'ā 'ýr mō. Mebê 200djwý dja me kàxo nānh jamýn 'ýr o mō.

24 Paurdjwý kadjy dja gar kawaru kwýo mō. Gar me krāptiõ mōn mebê idjaerbê Paur pytār mex ne bēnjadjwýrbê Perimā o bõx. Nām bēnjadjwýr ā meo ba djwýnh arkum ane.

25 Ne kam amũ bēnjadjwýr raxbê Perimā amikabēn'ā pi'õk no'õk ne kum,

26 “Ba ibê Kraõdjõ Rixijanh. Bēnjadjwýr Peri, araxkumrêx. Ba ne ba amā pi'õk no'õkkõt wām amā ikabēn mex jarê.

27 Pi'õk jakõt ba amā me'õbê Paur jano. Ajbir ne mebê idjaer o tým ne pa 'amýn bit kute bīn 'ýr. Ba kam arým krīraxbê Rõmakam me ja kute Pauro aminhõja man 'ýr inhõ krākamngõnho mōn mebê utā.

28 Ne kam me kute axwe jarēnh kraxkõt bit ije marmā. Ne kam kadjy mebê idjaer nhõ me rūnh'ýr o bõx.

29 Ne kam arým kuman amim, ‘Be, mebê idjaer ta kukràdjā kõt ne me kum axwe jarê’, ane. Nhyim kute me babê Rõma kukràdjā'õo bikēnh kêt. Kam pānh me baje bīn nār pānh baje kubê ijê kadjy kêt.

30 Nhyim mebê idjaer bit kute bīn kadjy aben kõt kabēn djin arým prykõt kum nōn kam amako nō. Nhyim me imā arê ba on wām ano. Ne me kute kum axwe jarēnh djwýnhmādjwý arým memā 'ā karõn memā kum, ‘Bēnjadjwýr rax kuka kōnh dja gar kum axwe'õ jarê’, ane. Be, tām ne ja.”

Nām ā krākamngõnh nhõ bēnjadjwýr pi'õkkam Perimā ane. Ne me kute 'ýr o mōr kadjy arým memā pi'õk ngā.

31 Nhyim kam me'ā akamāt. Nhyim me krākamngõnh arým bēnjadjwýr

kabēnkõt Djeruxarē kurūm Pauro katon o mō. Akamāt kōkam mō:n kam arým krīraxbê Pakrir'ýr o bõx.

32 O bõx nhyim kam arým me'ā akati. Nhyim me krākamngõnh pykabê mrānhja akubyn aminhõ kikretimā akēx ne.

Nhyim me kawaru'ā mōrja amũ Pauro mō.

33 Ne o mō:n kam arým krīraxbê Xedjare'ýr o bõx. Ne kam bēnjadjwýr Perimā pi'õk ngān kam kum, “Ota, Paur ne ja”, ane.

34 Nhyim arým amim pi'õk jarēn kabēn ma. Ne kam kukij ne kum,

—Nhyñh pykajakam ne arwýk djà? Mýj ne idji kute? ane. Nhyim kum, “Xirxijkam ne ba irwýk djà”, ane.

35 Nhyim kum,

—Gê me kute amā axwe jarēnh djwýnh bõxmā ba kam arým akabēn ma, ane. Ne kam õ krākamngõnhmā kum,

—Bēnjadjwýr rax Erodji nhõ kikrekam dja gar Pauro nhý, ane.

24

Kute bēnjadjwýr Perimā amijarēnh.

1 Nhyim me'ā akatibê 5 apêx nhyim mebê idjaer rūnh arým Xedjare'ýr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax Ananijmē mebēngētmē me kadjy me kabēn jarēnh djwýnhbê Teturmē ne me arým Xedjare'ýr bõx. Ne kam arým bēnjadjwýr Peri'ýr tēn 'ýr bõx. 'Ýr bõx ne arým Paur kàxā 'ā axwe janhõ nhyim bēnjadjwýr Peri kuma.

2 Kuman arým Paur'ýr õ àpēnh jano nhyim me o bõx.

Nhyim Tetur arým 'ā axwe nhõrmo krax ne bēnjadjwýr rax Perimā kum,

—Be, ga me imā abēnjadjwýr raxkam ne ba me idjumar mexkumrêx. Ga me imā mýjja kumexo mex.

3 Be, me imā akīnh ne pyka kunīkõt amā amikīnh jarēnh rā'ā.

4 Dja ba akunor ngri ne amā ikabēn 'ikrānnebit jarê ga ikabēn ma.

5 Ba me me'õja axwekumrēxmā ikato. Nām apýnh me ba djà kunīkõt mebê idjaer kunīmā me banhõ

bẽnjadjwỳr kurê'uko ba nhym me arỳm kangao kumex. Kubê meo ba djwỳnh'õ. Krĩraxbê Nadjarekam Jejuwã kukràdjã kõt ne õ me jao ba.

⁶ Ne kam kute Metĩndjwỳnh nhõ kikretio àpnumã ba meo tỳm ne pa 'amỳ. Ne bit ije kum pãnh jarẽnhmã o mõ. Me ikukràdjã kõt ne ije kum axwe pãnh jarẽnhmã o mõ.

⁷ Nhym kam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳrbê Rixijanh bõx ne me imã àkrê:. Ne arỳm me ibê Paur pytãn mã o mõ.

⁸ Ne kam me kute kum axwe jarẽnh djwỳnhmã 'ã karõn memã kum, “Bẽnjadjwỳr rax'ỳr dja gar tẽn kum arê”, ane. Be, ga dja ga abej kukjan arỳm ama. Me ije me'õjamã axwe jarẽnh kõt dja ga ama. Nãm ã Tetur Perimã ane.

⁹ Nhym mebê idjaer kunĩ 'êx ne kum,

–Be, mrãmri ne kõt arê. Mrãmri ne kõt arê, ane.

¹⁰ Nhym bẽnjadjwỳr Peri arỳm Paur'ỳr akẽx ne inhuo akre. Paur kute kum amijarẽnhmã akre nhym kam kum,

–Ga ne ga pyka jakam aje memã axwe pãnh jarẽnhõ aba nhym arỳm jakam ajã amex krãptĩ apêx. Ba arỳm kõt aman akam ikĩnh ne arỳm am-inêje amã ikabẽn jarê.

¹¹ Be, ba ne ba ajbir Djeruxarẽmã wabin 'ỳr bõx. Ije Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnh kadjy ne ba wabi nhym arỳm jakam akatibê 12bit apêx. Ga dja ga me kukja gê me arỳm kute ipumũnh kõt amã, “Be, mrãmri ne akati kõt arê”, ane.

¹² Ajbir ne ba bõx ne ije Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam me'õmẽ aktã ikabẽno aben japanh kêtikumrẽx ne ije amijã me krãptĩo ibikprõnh kêtikumrẽx. Apỳnh me bikprõnh djakam ije meo anh'ỳr kêt ne krĩraxkam ije meo anh'ỳr kêtikumrẽx. Nhym mebê idjaer rũnh akabem 'ỳrja kõt kute imã kator ne ipumũnh kêtikumrẽx. Ije mebê bẽnjadjwỳr kurêkõt me kute imã kator ne ipumũnh kêtikumrẽx.

¹³ Kam me kute ijarẽnhja kõt ga te aje mỳj ijaxwe'õmã akator ne marmã.

¹⁴ Dja ba amã amijarẽ ga imarkumrẽx. Be, Jeju kõt ne ba amijo iba. Kõt ne ba me ikukãmãreo ba djwỳnhmã rax jarẽnhõ iba, Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnhõ iba. Nhym mebê idjaer kwỳ 'êx ne ijã abenmã kum, “Metĩndjwỳnh kupa'ã ne amijo ba”, ane. Nhym be, kati. Ba ne ba mrãmri tu amim Mõjdjê kukràdjã markumrẽx ne tu amim Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ kabẽn markumrẽx ne kõt ar amijo iba. Me kabẽn'ã pi'õk no'õk kõt ne ba amijo iba.

¹⁵ Be, mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn. Me axwe kêtjao tĩn. Me axwejao tĩn. Ja ne ba tu amim markumrẽx. Be, me rũnh nh'ỳr jadjwỳ ne me amim ã maro ane.

¹⁶ Mrãmri ne me tyk kunĩ akubyn tĩnmã. Ba kam ijaxwe kêt kadjy amijãno dja. Metĩndjwỳnh kute imã ijaxwe jarẽnh karõn ibu'ã me kunĩdjwỳ kute imã ijaxwe jarẽnh karõ amijãno idjãm rã'ã: ne.

¹⁷ Be, amrêbê ne ba apỳnh me ba djakam ar iba nhym ijã amex krãptĩ apêx. Ba kam akubyn inhõ me wỳnh'ỳr bõx. Mebê idjaer'ỳr bõx. Ibõx kêttri ne me bajtem me õ mỳjja kêt kadjy imã pi'õk kaprĩ ngã ba arỳm o bõx ne memã kungã. Ne me kute ikadjy Metĩndjwỳnhmã mry bĩn kadjy me 'ỳr bõx.

¹⁸ Ne kam arỳm me ikukràdjã kõt Metĩndjwỳnhmã amijo mex ne arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Nhym mebê idjaer kwỳ arỳm pykabê Adjij kurũm bõx. Kikretikam bõx ne arỳm ipumũ. Ipumũ ba amijã me krãptĩo ibikprõnh kêt ne ije memã me bẽnjadjwỳr'õ kurê'uk kêt nhym me kam kangatĩ kêtikumrẽx.

¹⁹ Adjij kurũm me bõxwã kute Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ipumũnhkõt ren aw'ỳr bõx. Ne ren me kute mỳj ijaxwe'õ markõt ren amã ijarê.

²⁰ Nàr gê akuka kõnh me 'ỳrwã'õ kute Djeruxarẽkam ipumũnhkõt

amã ijarẽ. Mebê idjaer rũnh kute Djeruxarẽkam ijaxwe jabej ikukjêrkõt gê me'õ kute ipumũnh jabej amã ijarẽ. Me kute mỳj ijaxwe'õmã katorkõt amã ijarẽ.

²¹ Ba amã amijarẽ ga ama. Ba Djeruxarẽkam me ipõkri idjãmkam kãj bê memã kum, "Ije mrãmri me tyk akubyn tĩn jarẽnhõ ibakõt ne gar akati jakam mỳj ijaxwe'õ jabej ikukjêro nhỹ", ane. Djãm ori ije ja jarẽnhkam ijaxwe'õ? Kati. Tãm ne ja. Nãm ã Paur Perimã ane.

²² Nhym Peri kute Paur kabẽn markam arỳm kadjy akati 'õdjwỳ jarẽ. Amrêbê ne Peri Jeju'ã ujarẽnh ma. Nãm kadjy akati 'õ jarẽnh memã kum, –Dja krãkamngõnh nhõ bẽnjadwỳr Rixijanh amrê tẽ. Ba kam arỳm prĩne ajã ujarẽnh ma, ane.

²³ Ne kam krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadwỳrjamã Paur'ã karõn kum,

–Dja ga omũ gê ta ar mrã. Gê õbikwa ta 'ỳr wangij ne o djuw mex. Nãm ã Peri anen kam mã tẽ.

²⁴⁻²⁵ Nhym arỳm 'ã akati kwỳ apêx nhym Peri akubyn bõx. Prõ nhidjibê Kruxire ne o bõx. Kubê mebê idjaer'õ. Nhym kam Paur'ỳr õ me ja jano nhym me kum o bõx. Nhym kam arkum ujarẽnhõ djan arkum,

–Metĩndjwỳnh ne arỳm mrãmri Jeju'ã me banhõ Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽ. Kubê ne Kritu. Djã gãm ar tu amim Jeju markumrẽx nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amã ajaxwe kêt jarẽ gar arỳm kum amexkumrẽx. Djã gãm ar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja Metĩndjwỳnh ã me kunĩmã axwe pãnh jarẽ. Kadjy amrê akati mõi rã'ã, ane.

Nãm prĩne ã kum 'ã ujarẽnhõ ane nhym kabẽn pymaje Peri arỳm madjã kretin kum,

–Aj mã. Gê idjãpênh'õ kêt kam ba ajte amã arẽ. Ga ajte imã arẽ ba kuma, ane.

²⁶ Nãm anen õkre kadjwỳnhbê amim,

–Dja Paur imã pi'õk kaprĩ nhõi jabej ba arỳm kum inhire gê tẽ, ane.

Ne kam pi'õk kaprĩ jabej aben tã amiwỳr Paur 'uw ne kum kabẽno krĩ.

²⁷ Paur mebê ijê djãkam nhỹ nhym arỳm 'ã amex amãnhkrut apêx. Nhym arỳm Peri kato nhym Poxu Pexu arỳm pãnh memã bẽnjadwỳr rax. Peri kator kêttri ne kute mebê idjaero kĩnh kadjy tu wãnh mebê ijê djãkam Paurmã irerkumrẽx nhym wãnh krĩ rã'ã.

25

Kute bẽnjadwỳr Pexumã amijarẽnh.

¹ Pexu pykabê Djudêja'ỳr bõx ne kam krĩraxbê Xedjarekam bõx. Nhym kam 'ã akatin akatin akati nhym krĩraxbê Xedjare kurũm katon Djeruxarẽ'ỳr tẽ. Tê:n kam 'ỳr bõx.

² Nhym kam me rũnh Pexumã Paur jarẽ. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadwỳr raxmẽ mebê idjaer nhõ me rũnh 'õdjwỳmẽ ne me kum arẽ

³ ne kum,

–Ë, amã me ikĩnh jabej gop amrê Djeruxarẽmã Pauo bõx, ane. Me kute kum arẽnh kêttri ne me abenmã kum,

–Gêdja me amrê pry'ã Pauo mõi gwaj kubĩ, ane.

⁴⁻⁵ Nãm me rũnh ã Pexumã Paur jarẽnhõ ane nhym kam memã kum,

–Kati, gê wãnh Xedjarekam me arek o nhỹ. Badjwỳ arỳm 'ỳr itêm 'ỳr. Gê ar anhõ me rũnh'õ ar ikõt 'ỳr tẽn axwe'õ jabej kukja gê kum amijarẽ gê kam kum axwe jarẽnhkumrẽx, ane.

⁶ Nhym me'ã akatibê 10 ne ajmã kute apêx nhym kam arỳm Xedjare'ỳr tẽ:n 'ỳr bõx. Nhym akati nhym arỳm tẽn memã axwe pãnh jarẽnh djãkam memã nhỹ. Ne arỳm Paur'ỳr õ me ja jano nhym me o mõi 'ỳr o bõx.

⁷ O bõx nhym arỳm Djeruxarẽ kurũm mebê idjaer kwỳ 'ỳr bõx ne Paurmã ipõk ne. Ne kam Pexumã Paur jarẽnhõ dja. Nãm me kum axwe krãptĩ: jarẽnhõ dja. Djãm axwe kryre ne arẽ? Kati, Axwe rũ:nh ne arẽ. Me kute axwekõt omũnh kêt ne tu arĩk kum axwe jarẽnhõ dja. Nhym Pexu me kabẽn ma:n kam mrãmri Paur jaxwe'õmã kator ne mar kêt kumrẽx.

⁸ NhyM Paur aminêje Pexumã kum,
 –Be, ba ne ba ije mebê idjaer kukràdjã 'õo ibikēnh kêt ne Metĩndjwýnh nhõ kikretio ibikēnh kêt ne mebê bēnjadjwýr raxbê Xedja kurê kêt, ane. Xedja ne me bēnjadjwýr rũnh kunĩ kurãm rax.

⁹ NhyM be, Pexu bit kute mebê idjaerjao kĩnhmã ne arým Paurmã kum,
 –Djãm Djeruxarēkam atēm prãm? Dja ba kam mrãmri ajã me ja kabēnkumrēx jabej, ane.

¹⁰ NhyM Paur kum,
 –Kati. Bēnjadjwýr raxbê Xedja kabēnkõt aje me axwe jabej me kukjêr djã ne ja. Jakam dja ga ima. Mýj kadjy dja ga Djeruxarēmã ijo tē nhyM me ikukij? Ba ne ba mebê idjaer 'õo ibikēnh kêtikumrēx ga arým ama.

¹¹ Be, me ren ijaxwe'õmã kato ne ren pãnh tu ibĩ, ba ren aminêje ikabēn 'õ jarēnh kêt ne. NhyM be, me 'êx ne kute imã ijaxwe jarēnh kajgokam ne ga te aje memã ikangamã. Ba bēnjadjwýr raxbê Xedja'ýr tēn aminêje kum ikabēn jarē. Nãm ã Paur kum ane.

¹² NhyM kam Pexu amibu'ã me rũnhmã kabēn nhyM me Pauro aben ma. NhyM kam kum,

–Nã gãm imã, “Ba bēnjadjwýr raxbê Xedja'ýr tēn aminêje kum ikabēn jarē”, ane. Be, jakam dja ga mrãmri amũ Xedja'ýr atēmikumrēx, ane.

Pexu kute Paur'ã Angripa kabēn mar.

¹³ NhyM 'ã akati kwý apêx nhyM bēnjadjwýr raxbê Angripamē prõbê Berni ar krĩraxbê Xedjare'ýr bõx. Ar kute Pexumã kabēn mex jarēnh kadjy ne ar bõx.

¹⁴ Ne kam arek kam ar ba nhyM ar'ã akati kwý apêxmã. NhyM Pexu arým bēnjadjwýr raxmã Paur'ã ajarēn kum,

–Peri mebê ijê djakam me'õmã iren arým mã tē.

¹⁵ Ba krĩraxbê Djeruxarēkam ar ibari nhyM mebê idjaer nhõ me rũnh arým imã Paur jarē. Me õ mebēngētmē me kadjy Metĩndjwýnh

mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē imã arē ba arým kuma. Me imã, “Dja ga kum axwe pãnh jarēn abĩ”, ane.

¹⁶ Ba memã kum, “Be, djãm Rõmakam me ja kukràdjã kõt ne ba me ije me axwe jabej me kukjêr kêt kam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjêr kumrēx. NhyM me me kuka kõnh axwe jarēnh kumrēx ba me me kuma. NhyM kam me me imã amijã aprã ba me arým kuma. Me ije me axwemã ijapõxkambit ne ba me arým pãnh me kupa.” Nã bãm ã memã ane.

¹⁷ Ne kam mebê idjaer arým amrē Xedjare jakam bõx. NhyM me'ã akati ba amikrà kêt ne ije memã axwe pãnh jarēnh djakam bõx ne memã nhý. Ba kam Paur'ýr inhõ me ja jano nhyM me o bõx.

¹⁸ O bõx ba arĩk 'ã amim, “Be, mrãmri axweikumrēx”, ane. NhyM me kwý kãjmã ku'ên kam 'ã imã kabēn kajgõbit jarēnh ku'ê.

¹⁹ Nãm me 'ã imã, “Paur kum me ikukràdjã kurê”, ane. Ne me'õ nhidjibê Jeju jarē. Nãm me Jeju tyk jarēnh nhyM be, Paur ne Jeju tĩn jarē. Nãm me ã Paur'ã kabēn kajgo jarēnh ane.

²⁰ Ba amim, “Je, djãm ije me kukràdjã mar got”? ane. Ne kam kum, “Djãm Djeruxarēkam atēm prãm? Dja ba kam ajã me ja mrãmri kabēnkumrēx jabej”, ane.

²¹ NhyM kam Paur imã, “Ba gop tēn aminêje bēnjadjwýr raxbê Xedjamã ikabēn jarē”, ane. Ba krãkamngõnhmã kum, “Dja gar o nhý ba kam ĩ arým Xedjamã ano.” Nã bãm ã memã ane. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

²² NhyM kum,
 –Badjwý me'õja kabēn ma, ane.

NhyM kum,
 –Gê akatimã ga kam arým kabēn ma, ane.

Paur Angripa kabem ãm ne kute kum amijarēnh.

²³ NhyM arým ar'ã akati nhyM Angripamē Berni ar õ nêkrêxo prĩne amikunhêr ne me axwemã pãnh jarēnh djãmã wadjã. Krãkamngõnh nhõ bēnjadjwýrmē krĩraxkam me rũnh

ja arkõt wadjà. Nhyim Pexu arỳm Paur'ỳr õ me ja jano nhyim me o bõx.

²⁴ Nhyim Pexu Angripamã kum,

–Bēnjadjwỳr raxbē Angripamē me akātāmjamē, djã ne ga me me'õja pumũ? Krĩraxbē Djeruxarēkam mebē idjaer kunĩmē krĩrax jakamdjwỳ mebē idjaer kunĩmē ne me imã me'õja jarēnho ku'ēn kam kãj bē imã, “On abĩ. On abĩ”, anhỳro kumex.

²⁵ Ba kam te ije axwe'õmã ikator nhyim me kute pãnh bĩnmã te kukij nhyim axwe kêtê. Nhyim ta imã, “Ba gop tēn aminēje bēnjadjwỳr raxbē Xedjamã ikabēn jarē. Ta ne kute raxo me kunĩjakrenh”, ane. Kam dja ba 'ỳr anorkumrēx.

²⁶ Dja ba anen kam te ije me banhõ bēnjadjwỳr raxmã Paur jaxwe'ã pi'õk no'õkmã. Ba kam amã o ikato. Ga, bēnjadjwỳr rax Angripa, akumrēx ne ba aman amã o ikato. Ga dja ga axwe'õ jabej kukjan ama ba arỳm 'ã pi'õk no'õk ne.

²⁷ Ba ren me'õ bē ijēja jano ne ren ije kõt axwe'ã pi'õk no'õk janor kêt ne ren Xedjamã kute ibēno ibikēnh pyrãk. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

26

¹ Nhyim kam Angripa arỳm Paurmã kum,

–Ajrã. Aminēje akabēn jarē, ane.

Nhyim memã aminhikra bēn arỳm aminēje kum,

² –Bēnjadjwỳr rax Angripa, arỳm mebē idjaer ijã axwe krãptĩ janhõ ba kam aminēje amã ikabēn jarē. Myt ja tãm kam aje ikabēn mar prãm kam ne ba ikĩnhkumrēx.

³ Ga ne ga aje prĩne mebē idjaer kukràdjã mar. Me kute kukràdjã jabej aben kukjērdjwỳ aje prĩne mar. Aje markam ne ba ikĩnhkumrēx. Dja ba amã amijã ajarē. Gop amijamãr 'iryin ikabēnja kunĩ ma.

⁴ Be, inhõ pyka djwỳnhkam, krĩraxbē Djeruxarēkam ne me kute ipumũnh. Iprĩrũm ne mebē idjaer kunĩ ipumũ.

⁵ Me kute ipumũnhkõt ren ijã amã ajarē. Ba mebē pardjēu kukràdjã man kõt ar amijo iba. Mebē pardjēu ne me

prĩne kute me ikukãmãkjê kukràdjã marn kõt amijo ba mex. Prĩne kute kõt amijo ba mexo kute mebē idjaer kunĩ jakrenh. Me ja kõt ne ba amijo iba.

⁶ Ne kam jakam arỳm akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjēro nhỹ. Be, Metĩndjwỳnh me ikukãmãkjēmã kum, “Dja ba mrãmri akubyn me tyko tĩn”, ane. Kute akubyn me tyko tĩnja ne me tu amiwỳr kamnhĩxkumrēx.

⁷ Me ikukãmãkjê Djako ne krabê 12 jadjuw. Krabê 12 ja ne ar aben djõ'ã apỳnh tãmdjwỳ ba djari kubê 12, apỳnh me krãptĩ: ba djari kubê 12. Apỳnh me ikukãmãkjê ba ja ne me akatikammē akamãtkammē mã Metĩndjwỳnhmã amijarēnho kumex. Ne mã kum àpēnho kumex ne mã amim, “Mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Ne mã me akubyn tĩn nhõ akati bõx jabej ajkam ama.

Ba ne ba mekõt tu amim kamnhĩxkumrēx ne mã me kunĩmã kum, “Mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Nhyim kõt mebē idjaer kamingrãnyre imã ijaxwe jarē ga kam ijaxwe'õ jabej ikukjēro nhỹ.

⁸ Be, djãm aje mekõt amim, “Metĩndjwỳnh te kute akubyn me tyko tĩnmã”? ane. Djãm aje amim anhỳr got? Kati. Ga ne ga aje ã amim anhỳr prãm kêt. Nãm ã Paur Angripamã ane.

⁹ Ne kam ajte kum,

–Be, badjwỳ amrēbē ne ba mekõt amim, “Kê, Nadjarekam Jeju wã. Ba 'ã me kabēnbē idjãptãrkumrēx gē me ĩ maro ba”, ane.

¹⁰ Ne kam kõt mrãmri Djeruxarēkam ã mebē idjãptãro ane. Ne me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr ar kabēnkõt me krãptĩbē ijê. Jeju nhõ me jabê ijê. Nhyim me kute me parmã ba mekõt memã kum, “Ajrã. Me abĩ”, ane.

¹¹ Ne mã me bikprõnh djã kunĩkõt meo ibikēnho iba. Me tokry pymaje kute Jeju japrỳn kanga jabej ne ba mã meo ibikēnho iba. Meo ibikēnho

iba:n kam amũ apýnh krĩrax bajtem djàridjwý me'ýr mrãn bõx.

12 Kamã ne ba krĩraxbê Tamagu'ýr tẽ. Ýr itẽm kêtri ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar me kadjy imã pi'õk no'õk ne.

13 Bẽnjadjwýr rax Angripa, nã bãm me'ýr pi'õk no'õko tẽ: nhym arým ijã kãjkwa nhipõkri myt nhỹ. Nhym kãjkwa kurũm mýjja jadjẽnh prĩne ikurwý ba arým omũ. Adjẽnh tỳxo kute arngro jakrenh. Nhym ikõt me mõrdjwý mýjja jadjẽnh me kurwý.

14 Bar ikunĩ pykabê irõrõk ne. Ba kam me'õ kabẽn ma. Nhym mebê idjaerkam ikabẽn djwýnhkõt imã kabẽn ne imã, "Xaur, Xaur, mýkam ne ga me kute amim imaro abikẽnh ar o aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikẽnho aba pyrãk. Ga ari aje ijo abikẽnho abakam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jẽnh bjêrja pumũ. Me kute mýjja djwa mexo mry kamjýr nhym arým umaje prõt tỳxja pumũ. Nhym kwý amakkre kêt kam tu amikamjýr djã kanãn arým tokry ne. Gadjwý dja ga ari ijo abikẽnho aban arým atokry: ne", ane.

15 Ba kum, "Bẽnjadjwýr mýj me ajõ ga ne ga imã akabẽn ne"? ane.

Nhym imã, "Ba ibê Jeju. Nã gãm me kute amim imarjao abikẽnho aban aje ba mãn ijo abikẽnho pyrãk.

16 Be, amibêx ne kãjmã dja. Ije ajã inhõ àpẽnh djwýnh mẽnh kadjy ne ba amã amijo amirĩt. Aje ajbĩr ipumũnh'ã dja ga memã ajarẽ. Dja ba ĩ mýjja kwý nhipêx ne kõt amã amijo amirĩt ga ipumũ. Jadjwý dja ga 'ã memã ajarẽ.

17 Jakam dja ba me bajtemmã ajanon mã me bajtembê apytã nhym me kute abĩn kêt. Ne mebê idjaerdjwýbê apytã nhym me kute abĩn kêt.

18 Ga, me no mjõtkam kute mýjja pumũnh kêt ne arĩk ba punuja pumũ. Nhym be, me no põt ne me mýjja kunĩ pumũn kam katãt ba. Ga ajte, akamãt kõ tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Nhym me memã

mýjja kurwý nhym me arým mýjja kunĩ pumũn katãt ba.

Me bajtemdjwý ne me arĩk ar ban axwe. Dja ba memã ajano ga memã ikabẽn jarẽ. Memã arẽ nhym me arým tu amim imarkumrẽx ne arým katãt amijo ban axwe kêt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tũm. Kubê dja ga Metĩndjwýnh'ýr meo akẽx nhym me arým tu amim imarkumrẽx. Nhym Metĩndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Mekam ngryk kêt ne arým mekõt me umjuw. Ta kute amimexo meo mexja kõt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrẽx nhym Metĩndjwýnh arým me axwebê me utã. Ja kadjy dja ba me bajtemmã ajano." Nãm ã Jeju imã ane. Nãm ã Paur Angripamã ane.

Ne kam ajte kum,

19 —Kam, Bẽnjadjwýr raxbê Angripa, Jeju kute kãjkwa kurũm imã amijo amirĩtkam ne ije omũnhkam djãm ijamakkre kêt ne ije mar kêt? Kati. Arým ne ba tu amim markumrẽx ne katãt kabẽn man kõt ar amijo iba.

20 Kam ne ba krĩraxbê Tamagu kumrẽxkam memã 'ã ajarẽ. Ne kam Djeruxarẽmẽ pykabê Djudêja kunĩkõt memã 'ã ajarẽ. Ne kam apýnh me bajtem ba djãkam memã 'ã ajarẽ. Ne memã kum, "Dja gar amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx. Ne kabẽn man kõt ar amijo aba gẽ me ar apumũn arým amim, 'Be, mrãmri ne ar kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽxkumrẽx', ane. Gẽ me ar apumũn ã amim ane", ane.

21 Amrêbê ije memã ja jarẽnho ibakam ne me arým ijo tỹm, mebê idjaer ne me Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ijo tỹm ne ipa 'amýn bit kute ibĩnmã.

22-23 Nhym Metĩndjwýnh mã: mebê ipytã ba memã idjujarẽnho itẽm rã'ãn arým myt ja'ýr bõx. Nã bãm me kãtãmmẽ me rũnhmã 'ã idjujarẽnh itẽm rã'ã ne. Mõjdjẽmẽ Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh ar

amrēbē me bakukāmāremā kum, “Dja me banhō Bēnjadjwỳrbē kumkatibē Kritu tokryn tyn akubyn tĩn ne. Akubyn tĩno me bamā wa. Ne kam kàj bē mebē idjaermā amijarē. Ne ajte me bajtemmā amijarē. Ne memā kum, ‘Ga, ityk ne akubyn itĩnja pumũ. Dja ga me tu amim imarkumrēx ne arỳm ikōt atyk nhijukri akubyn atĩn’, ane. Nām ā memā anhỹro ba. Kabēn ja ne kute memā pry kurwỳ djà pyrāk. Kōt ne me katāt amijo ban tĩnkumrēx.” Nām ā Mōjdjē ar me bakukāmāremā ane. Me kabēn jabit ne ba memā arēnho iba.

Nām ā Paur Angripamā ane.

²⁴ Nām kum ja jarēnho dja nhym Pexu tu o kapēr tan kàj bē kum,

–Paur, nā gām ajbā. Aje pi'òk nhidji jarēnh krāptĩkam ne ga ajbā, ane.

²⁵ Nhym kum,

–Bēnjadjwỳr Pexu, kati. Ibibānh kēt. Mrāmri ne ba katāt ikabēn jarēnhkumrēx ne ibēno ibikēnh kēt.

²⁶ Bēnjadjwỳr raxbē Angripa kute imarkumrēx. Kam ne ije amipudjur kēt ne tu aminēje kum ikabēn jarēnhkumrēx. Djām me kute mỳjjao bipdjur ne o ba? Kati.

²⁷ Nām me tu irāri o ba nhym me kunĩ kute omũnh ne mar. Kam Angripadjwỳ arỳm prĩne kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nām anen arỳm Angripa'ỳr akēx ne kum,

–Bēnjadjwỳr rax Angripa, djām ga ne ga arỳm Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh'ā amim, “Mrāmri Metĩndjwỳnh kōt me kabēnkumrēx”? ane. Arỳm ba ama. Mrāmri ne ga ā amim ane. Nām ā Paur kum ane.

²⁸ Nhym Angripa kum,

–Aje Kritu'ỳr ijo akēx'ỳr, ane.

²⁹ Nhym Paur kum,

–Ga ren 'ỳr amijo akēx 'ỳr nār ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrēx ba ren kam ikĩnhkumrēx. Me kunĩ kute jakam imaro ỳrdjwỳ ren ikudjwa tu amim markumrēx ba ren mekam ikĩnhkumrēx. Jao ne ba Metĩndjwỳnhmā a'uw. Nhym ren me

kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikĩnh kēt.

³⁰ Nām Paur ā Angripamā ane. Nhym kam bēnjadjwỳr rax Angripamē bēnjadjwỳr Pexumē Bernimē ar ja nhikō'ā me ỳrjamē arỳm kàjmā dja.

³¹ Kàjmā djan kubē akēx ne mōn kàxā o aben maro djan abenmā kum,

–Ne ren axwe gwaj ren kubĩ nār kubē ijē. Nhym be, kati. Axwe kētkumrēx, ane.

³² Nhym kam Angripa Pexumā kum,

–Ren kute amā arēnh kēt ne ren kute amā, “Ba gop bēnjadjwỳr raxbē Xedjamā aminēje ikabēn jarē”, anhỹr kēt, gwaj ren arỳm kum banhire nhym ren ta mekōt ar ba, ane.

27

Me kute krĩraxbē Rōmamā Pauro mōr.

¹ Nhym kam bēnjadjwỳr ar memā kum,

–Me on ngōkōt pykabē Itarij'ỳr mebē ijējao mō, ane. Ne kam arỳm krākamngōnho ba djwỳnh nhidjibē Jurmā Paur ar arē. Paurmē mebē ijē kwỳmē ne meo ba djwỳnhmā arē. Kum arē nhym arỳm kute pykabē Itarij'ỳr meo mōrmā. Jurbē ne bēnjadjwỳr raxbē Xedja nhō krākamngōnh krāptĩ: kubē 100 nhō bēnjadjwỳr 'ō. Ba ibē Ruka ne ba ajte mekōt tē.

² Ba me kam pykabē Itarij'ỳr imōrmān kam krĩraxbē Amitukam me ja nhō kàraxmā wadjān arỳm inox ne. Pykabē Adjij'ānh ne me kute kàraxo mōrmā. Me'ō nhidjibē Arxaku ne me ikōt tē. Pykabē Matenikam krĩraxbē Texarōnikakam ne abatānh djà.

³ Ba me kàraxkam mō: nhym me ijā akati. Ba me kam krĩraxbē Xidō'ā kàrax nhō. Nhym Jur kum Paur kaprĩn kum,

–Ajrā. Anhōbikwa'ỳr wabi gē ar ajo djuw mex, ane. Nhym ar'ỳr wabin ar ikō'ā nhỹ:n kam ajte akubyn kàraxmā wadjà.

⁴ Ba me kam inox ne. Ne apêxtibê Xipre tekre'ãnh mõi, kõi me ikutã àbêrkam.

⁵ Ne kam pykabê Xirxij'ãnh mõi:n kam amipãnh kumê. Ne pykabê Papirij'ãnh mõi:n kam amipãnh kumê. Ne kam arým pykabê Rixijkam krĩraxbê Mire'ýr bõx ne kam kàrax nhõ.

⁶ Nhym kam krãkamngõnh kubê 100 nhõ bẽnjadjwýr arým kàrax 'õdjwýmã kato. Nãm krĩraxbê Arexãkam me ja nhõ kàraxmã kato. Kã wãkam ne me kute pykabê Itarij'ýr mõrmã. Nhym kam me ijo tẽ ba me kã wãmã wadjã.

⁷ Ne kam inox ne mõi. Ne iprĩ'ã mõi: nhym arým me ijã akati kwý apêx. Ba me kam krĩraxbê Nidju tẽpo mõi. Nhym kõi djãbêr tỳ:x me ibê aptã ba me kam aparmã apêxtibê Kreta'ýr mõi. Mõi:n kam Kretakam krãnh krã'yrbê Xamona'ãnh mõi.

⁸ Ne kam iprĩ'ã mõi:n kam arým amipãnh Xamona mẽ. Ne kam kàrax nhikwã djã nhidjibê Kã jarij djã mexte'ýr bõx ne 'ã kàrax nhõ. Krĩraxbê Raxêr kuri ne nõ.

⁹ Nhym kam me ijã akati krãptĩ apêx. Nhym Paur amim,

—E kum, arým ne ba me amikrà nhym arým na 'itỳx 'ýr. Na 'itỳx'ã mytyrwý bõx 'ýr. Be, arým me kute amijajbur'ã akati apêx. Me ibê idjaer kute Metĩndjwýnhmã amijajbur djã nhõ akatija apêxkam na 'itỳx kumex. Arým na 'itỳx kumexkam ne ba me imã imõr puma:, ngõ raxbê pyka kêtgam me imõrja puma:, ane. Ne kam memã kum,

¹⁰ —Ikabên dja gar ama. Dja gwaj ngõ raxbê pyka kêtgam mõi nhym na arým gwaj bajo ajkê. Ne arým kãkam me jẽnhmẽ kàraxo bikẽnh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukãm kuma. Nãm ã Paur memã ane.

¹¹ Nhym krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýrja Paur kõi kabên djir kêt. Nãm kão akẽx djwýnhmẽ õ kàrax djwýnh kõi kabên dji.

¹² Ne kam me kute na 'itỳx apêx jamãrbê kàrax nhikwã djã punure. Nhym me bẽn 'ãtom ne abenmã kum,

—Gwaj on banox ne amũ krĩraxbê Penixij'ýr babõxmã. Ne kam kam na 'itỳx apêx kam ama, ane. Be, apêxtibê Kreta tãmkam ne krĩraxbê Penixij. Penixijkam kã nhikwã djãkam dja aparmã kõi 'itỳx wabê nãr kãjmã wabê nhym bu'ã akãx kõi kõi aptã nhym kàrax nõr mex ne.

Kõi tỳ:x kute tu kàrax rẽnhõ mõi.

¹³ Nãm me bẽn 'ãtom nhym kõi kõi arým aparmã kãjbê wabê. Nhym me arým abenmã kum,

—Aje. Jakam arým 'ýr me banox kadjy mexkumrẽx, ane. Ne kam arým djudjêdjêti'ã kẽn 'ãprejao wabin kàraxkam kudji. Ba me kam mõi. Apêxtibê Kreta 'ãnh mõi.

¹⁴ Nhym kãjbê 'ãtũm nhym kõi arým àbêr tỳx ne. Kõi djãbêr tỳx jamã ne me kum Juraku jarê.

¹⁵ Nhym arým kõi djãbêr tỳ:x ne tu kàrax rẽnhõ mõi. Rẽnhõ mõi: ba me kam arým tu kum inhire nhym kõi arek o mõi.

¹⁶⁻¹⁷ Nhym kam kã arým kõi djãbêr kõi apêxti nhidjibê Kraõdja tekre'ãnh mõi. Amrêbê ne ba me kàrax katẽ'ã kã ngrire nhõn o mõi. Ne kam arým jakam idjãpênh rax ne kã ngrireo wabin kàraxkam kudji. Nhym kam me djudjêdjêtio ibũmkõi kàrax'ã kajngãro tẽ. Ngõ tỳ:x kute kàrax ka'êk kêt kadjy ne me 'ã kajngãr. Kõknhõkã raxkam ne ba me mõi. Kõknhõkã raxkam ne me par kwý pumjuw nhym ku'ê tũm. Nhym me apýnh pĩõ krãbê o kapan ajte kraxbê o kapa. Ne pĩ'ã apýnh kubêkãti janhõ. Kõi kute o mõi tỳx kadjy ne me 'ã anhõ. Ba me mõi: nhym kõi me ijo mõi tỳ:x ne. Nhym kute arerek'õ'ã kàrax mẽnh karõ ne me arým par'ã wabin kubêkãtimẽ kukràdjã kunĩ bõn arým o ruwn kudjin kam nhỹ. Nhym kõi arek kàraxo mõi. Nhym arým kã kajgon prĩ'ã mõi. Arerek wã nhidjibê ne Xixi.

¹⁸ Nhym kõi djãbêr tỳ:x ne me ijo àbêr tỳ:x. Nhym kàrax amijadjwýr tỳxo mõi: nhym 'ã akati. Nhym me kàrax kajkritmã arým ngõnhmã kãkam me jẽnh kwý rẽ.

19 Nhym kam arým me inox'ã akat-ibê 3 apêx ba me arým ngõnhmã kàraxkam apýnh kukràdjã kwý rê.

20 Ne kam mõi: nhym arngromê kanhêti amirĩt kêt'ã arým akati krãptĩ apêx. Nhym kók 'ity:x me ijo mõi tỳx rã'ã ne. Ba me te: amipytãr djã'õ jabej ar irĩt ne arým idjumar punure ne.

21 Ne mõi arým inhõ kwý krên kêt 'ãtũm ne. Nhym kam Paur kàkam me àpênh'ýr tẽn arým me ipõkri djan memã kum,

—Ë, ba ar amã arê gar ama. Nã gãm ren ar amũja'ã ikõt akabên dji gwaj ren apêxtibê Kreta'ãnh arek wajêt. Ne ren kam badjumar mex nhym ren mýjja'õ biknor kêt.

22 Jakam dja gar akubyn adjumar mex ne atỳx. Dja te kàrax wadjã nhym ngõ kute gwaj bajõnh bĩn prãm kêt-kumrêx.

23 Be, akamãtkam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ iwýr bõx ne ikurĩ dja. Metĩndjwýnh ta ne mã ijo ba, ba kum idjãpênh ar iba.

24 Kadjy mrãnh djwýnhja ne imã, “Paur, on atĩn prãm kêt. Dja ga bẽnjadjwýr raxbê Xedja kabem adjãm-kumrêx. Nhym aro'ã me mõi-wã ne Metĩndjwýnh arým akõt me kunĩ dja. Akõt dja me tyk kêt-kumrêx”, ane.

25 Be, ã kute imã anhýrkam dja gar adjumar mex. Mrãmri dja amik-abên kõt ngõbê gwaj bapytãrkumrêx. Metĩndjwýnh kute gwaj bapytãrja ne ba tu amim kamnhĩxkumrêx.

26 Nhym kam mrãmri kók 'ity:x dja apêxti'õ'ã gwaj bamênhkumrêx. Kàraxmê ro'ã gwaj bamênhkumrêx, ane.

Kàrax bika'êk'ã ujarênh.

27 Nhym kam arým me inox'ã akat-ibê 14 apêx nhym akamãtkam ngõ raxbê pyka kêt nhidjibê Angrikukam kók 'ity:x ari: kàraxo ba. Nhym akamãt kõi ipõkri kàkam me àpênh abenmã kum,

—Ë, kute akàx'ýr kã arým mõi pyrãk, ane.

28 Ne kam koror jabej ngõ'ã kadjãt'ã tu jakre nhym 'ã djudjêdjêbê

30 metu apêx. Nhym me kam amak ngriren ajte 'ã kadjãt jakre. Nhym arým kãjbê krãn 'ã 27 metu apêx.

29 Nhym kàrax kên'ã bika'êk karõ me arým ngõnhmã djudjêdjêti mõi. Djudjêdjêti'ã kên 'ãpreja mẽn ajte ja mẽn ajte ja mẽn ajte ja mõi. Nhym kên arým akubyn kàrax pynê. Nhym me'ã akatio wajêt ne arým axwe umar.

30 Nhym kam kàraxkam me àpênh bit kute mebê amipdjur ne amijã maje kàrax kurũm katormã. Nãm me 'êx ne memã kum,

—Ba me kã ngrirekam djudjêdjêti'ã kên 'ãpreja'õ nhýr ne o ikaton kã krwýt'ãnh kumê gê akubyn kã krwýt pynê, ane. Ne kam djudjêdjêti'ã kã ngrireo ruwn bit ngõnhmã mênhmã.

31 Nhym Paur arým me krãkamngõnhmõi mebê 100 nhõ bẽnjadjwýr'ýr tẽn memã kum,

—Dja me wã mõi arým utãr djã kêt ne me gadjwý apytãr djã kêt, ane.

32 Nhym me krãkamngõnh arým 'ýr mõi 'ã djudjêdjêti kunĩ jakã. Nhym arým kã ngrire mebê ngõnhmã nox ne akuno.

33 Nhym arým akati tẽn nhym Paur arým memã arên memã kum,

—Nã gãm ar kók apêxkam amakbê amijajbu nhym arým ar ajã pi'ók kamrêk amãnhkrut apêx.

34 Ar atỳx kadjy gop on ar anhõ kwý krê. Ngõ kute ar apar prãm kêt-kumrêx.

35 Nãm ã memã anen arým djwý'õ by. Ne me kunĩ nhipõkri Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarên kokij ne arým krênmo krax ne.

36 Nhym kam me kunĩ akubyn kĩnh ne adjwýnhdjwý õ kwý krêno kumex.

37 Kàraxkam me ikunĩ ne me ikrãptĩ. Me kute me ijã akrebê 276.

38 Nhym me õ kwý krên arým ajne. Ne kam kàrax kajkritmã ngõnhmã jênh rê. Atemã bãygogo 'yo jênh rê.

39 Nhym arým akati. Nhym me arým pyka pumũ. Nhym me'õ kute amrêbê pyka pumũnh kêt-kumrêx. Nhym wãnh pyka kute aktã ngõ nhijêkam ngõ binhikrênhja. Nhym me

arỳm amybỳm kàrax kadjy omũ. Ne kam abenmã kum,

—E kum, gwaj 'ỳr kam mãn kàraxo wadjà gê umar mex, ane.

⁴⁰ Ne kam arỳm kẽn kunĩ'ã djudjêdjêti 'ãpre bôn tu kum ire. Ne kà katê pynênh djà'ã djudjêdjê 'ãpre bô. Ne kam kà krwỳt'ãnh par'ã kubêkatio wabin 'ã kunhó, kók kute kàraxo mōr tỳx kadjy. Ne arỳm akàx'ỳr kàrax krão akêx ne.

⁴¹ Nhyam kam kàrax arỳm ngô kute aben mok djà'ỳr bôx. Kam ne kororre. Ne mōn 'ã nōn arỳm 'ã nōr tỳx mex ne. Nhyam ngô djàkà 'itỳ:x arỳm kàrax katê titik ne ka'êko mō.

⁴² Nhyam krākamngōnh ar abenmã kum,

—Mebê ijê tũm nox ne akàxmã rêr ne atỳxã àbir ne mã prôt kêtri gwaj me kupa, ane.

⁴³ Nhyam krākamngōnh nhô bēnjadjwỳr Paur'ã maje akubyn me unên memã kum,

—Kwārĩk wãnh. Gê me rêrja kumrêx tu nox ne rên akàx'ã wabi.

⁴⁴ Gê me rêr kêt pĩponh jamỳ nàr ngô kute kà ka'êk jamỳn 'ã mekôt rê, ane. Ba me kam ikunĩ arỳm inox ne. Ne kam ikunĩ arỳm akàx'ã wabi.

28

Apêxtibê Matãkam ar ba.

¹ Ba me arỳm wabi nhyam me bajtem apêxtikam ar baja me imã,

—Apêxti ja nhidjibê ne Matã, ane. Ba me kam kuma.

² Nhyam kam namê krykam apêxtikam me bajtemja kum me ikaprĩkumrêx. Ne kam arỳm me imã kuton me imã kabên mextire.

³ Nhyam Paur arỳm pĩ ngrà kwỳ karwàn kuwykam adjuw. Nhyam kangã djàkrê kuwy pymaje pĩ ngrà kurũm katon arỳm Paur nhikra nhãn 'ã wajêt.

⁴ Nhyam me arỳm ikra'ã kangã jêtkôt omũn abenmã kum,

—Be, tãmwãbê ne me par djwỳnh'õ. Jakam dja ty. Ngô ne kute bĩn kêt nhyam be, kangã dja kubĩ. Axwe pãnh dja ty, ane.

⁵ Nhyam kangã ikra'ã wajêt nhyam tu kum ikra wabê nhyam arỳm kuwykam tỳm. Nhyam kam tokry kêt ne.

⁶ Nhyam me te Paur nhigot jabej. Nàr, me aêrbê tyk ne tỳm karō te 'ã ajkam ama. Te kam ama:n omũnhokumex. Omũnh 'ãtũm nhyam ajmã kute kêtumrêx. Nhyam kam me atemã kabên djin abenmã kum,

—Be, kubê ne metĩndjwỳnh'õ, ane.

⁷ Apêxti tãm kam bēnjadjwỳr nhidjibê Pubriju. Õ pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imã,

—Inhō kikrekam dja gar nhỹ, ane. Bar kam 'ỳr mōn kam nhỹ nhyam arỳm me ijo djuw mex mexkumrêx. Ba me kam kam inhỹr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

⁸ Nhyam kam Pubriju bãm kute ir djwỳnhja kà kangron iku:w. Nhyam Paur arỳm 'ỳr wadjàn Metĩndjwỳnhmã o a'uw ne krã'ã ikra djin arỳm o mex ne.

⁹ Nãm Paur ã o ane nhyam kam apêxtikam me punu kunĩ 'ỳr bôx nhyam arỳm me o mex ne.

¹⁰ Nhyam kam me me imã mỳjja kumex ngã. Ba me kam arỳm inoxmã. Nhyam me arỳm apỳnh me imã mỳjja kĩnh djari kàraxkam kumex ne.

Krĩraxbê Rôma'ỳr mōrn bôx.

¹¹ Me inox kêtri ne apêxtikam me ijã mytyrwỳbê amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba me arỳm inox ne. Krĩraxbê Arexãkam me õ kàraxkam inox ne. Nãm me amrêbê amex jamãrbê apêxti'ãnh kàraxja nhô. Kàrax krwỳt'ã ne me karō amãnhkrut wajêt. Ja nhidjibê ne Kaxu. Nhyam ja nhidjibê Pôr.

¹² Ba me inox ne mō:n kam krĩraxbê Xiraku'ãnh kàrax nhô. Nhyam me ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

¹³ Ne kam ajte inox ne pyka 'ãnh mō:n kam krĩraxbê Reguju'ỳr bôx. Ne kam me aà'ã mō: nhyam me ijã akati. Nhyam kam kàjmã kók wabê ba me ajte akatikam krĩraxbê Poteroj'ỳr bôx ne 'ãnh kà nhô.

¹⁴ Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwỳ jabej ne memã ikato. Nhyam me ar imã,

–Dja gar inhũrkwãkam nhỹ, ane. Bar kam nhỹ. Nhym ar ijã akatibê 7 apêx. Bar kam itekõt krĩraxbê Rõma'yr mõ.

¹⁵ Nhym kam me amũ krĩraxbê Rõmakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ar ijarê. Nhym me arým ar ikutã mõ, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'ãnh djwý jamýnh djãmê me õt djãbê 3mê kam bõx. Bar kam me'yr bõx. Nhym kam Paur me omũn arým Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽn akubyn tỳx ne.

¹⁶ Ba me kam mõ:n arým krĩraxbê Rõma'yr bõx. Nhym kam krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwýrja mebê ijê tũmo bõx. Me nêje ku'ê djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmã mebê ijê tũm kunĩo bõx. Nhym arým mebê ijê djãkam mebê ijê. Nhym be, me Paurmã kum,

–Ga dja ga anhõ kikrekam nhỹ. Krãkamngõnh pydjibit dja anêje nhỹ, ane. Nhym kam me'õ nhũrkwã purokam nhỹ.

Kute Rõmakam mebê idjaermã amijarẽnh.

¹⁷ Nhym kam arým Paur'ã akatin akatin akati nhym arým amiwýr mebê idjaer rũnh 'uw nhym me 'yr bõx ne arým 'ã akuprõ. Nhym kam memã kum,

–Akmerẽ ar, djãm me babê idjaerkam ne ijaxwe'õ? Nãr djã ne ba me bakukãmãkjê kukràdjã'õo ajkê? Arkati. Ijaxwe kêt nhym Djeruxarẽkam me arým ibê ijên krĩraxbê Rõmakam me jamã ikanga.

¹⁸ Nhym me prĩne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhym bẽnjadjwýr ar ijã abenmã kum, “Ren bĩn kadjy axwekumrẽx gwaj ren arým kubĩ. Nhym be, kati. Axwe kêt kumrẽx”, ane. Ne bit kute imã ikra karo ba itẽmmã.

¹⁹⁻²⁰ Nhym mebê idjaer mã kabẽno bẽnjadjwýr ar apa. Ba kam aminêje arkum, “Ba gop bẽnjadjwýr raxbê Xedjamã aminêje ikabẽn jarẽ”, ane. Nhym ar arým amrê 'yr ijano ba tẽn bõx. Dja ba aminêje Xedjamã ikabẽn jarẽ. Djãm ije kum inhõ me wýnhbê idjaer jaxwe'õ jarẽnhmã? Arkati. Imã

inhõ me wýnh jabêkam ne ba amiwýr ar ajuw. Ije ar apumũnh ne ar amã ikabẽnmã ne ba amiwýr ar ajuw. Ë, ba ar amã arê gar ama. Dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn. Mebê idjaer ne me tu amiwýr me akubyn tĩn kamnhĩxkumrẽx. Badjwý ne ba tu amiwýr kamnhĩxkumrẽx. Ije amiwýr kamnhĩxkam ne me arým kãxirãx jao idjuwpre. Nãm ã Paur memã ane.

²¹ Nhym kam me kum,

–Pykabê Djudêjakam ne me nĩnh ar imã ajã pi'õk no'õk kêt. Nhym mebê idjaer'õ nĩnh bõx ne kute ajã mýjja'õ jarẽnh kêt.

²² Be, pyka kunĩkõt me kute me kukràdjã ja prýo ba. Jabit ne bar kuma. Nhym be, ar ba ne bar ije 'ã adjujarẽnh mar prãm, ane.

²³ Ne kam kute mar kadjy kum akati'õ jarẽ. Nhym kam me kute kum akati jarẽnh bõx nhym me krãptĩ Paur nhũrkwãmã wadjã. Nhym kam kryrãm memã ujarẽnhmo krax ne akamãtkam o ino re. Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã memã ajarê. Nãm memã Mõjdjê kukràdjã jarẽn Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh kunĩ kabẽn jarẽ. Ne me kabẽn kõt memã kum,

–Ga, pi'õk kõt Jejubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatija pumũ. Kubê Krituja pumũ. Dja gar tu amim Jeju markumrẽx. Nãm ã memã anhýro nhỹ.

²⁴ Nhym me kwý tu amim kabẽn markumrẽx. Nhym me kwý amim kabẽn mar kêt.

²⁵ Ne arým kabẽno aben japanho kumex ne arým ajmã. Nhym me bimãnh kêttri Paur memã kum,

–Idjaij ne amrêbê: Metĩndjwýnh Karõ kukwakam me akwý'ã kabẽn jarẽ. Mrãmri ne arẽnhkumrẽx. Nãm me bakukãmãremã kum,

²⁶ “Me'yr tẽn memã ikabẽn jarẽn memã kum,

‘Dja ga me maro aku'ê kajgon mar kêt ne, kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt ne. Ne omũnh

kajgon amim omũnhkumrẽx
kêt.' Mỳkam?

²⁷ Bir, arỳm ne ga me adjumar djàkam
ajamakkre kêt ne ajamakkre
jaduj ne tu ano ngõr. Nã gãm
me arĩk ã ibê amijo abao ane.
Mỳkam?

Bir, aje anoo omũnh kêt mã ne aje
ajamako mar kêt mã ne aje
ikukràdjà'ã mỳjja kute ami-
jakreja adjumar djàkam mar
kêt mã ne aje iwỳr amijo akẽx
ba ije me ajo mex kêt mã. Nã
gãm me ibê ã ajamakkre kêt mã
ano kêt o ane."

Nãm ã me bakukãmãre Idjaj ane.
Nhym me bakukãmãre aben djô'ã
arẽnho mõi. Arẽnho mõi tãmtã arỳm
me awỳr o bõx. Tũ:mrãm ga me akam-
ingrãnyre ã ikabẽn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabẽn mar kajgokam
dja Metĩndjwỳnh arỳm me bajtem mã
ijano. Dja ba memã Metĩndjwỳnh kute
me utàr'ã ajarẽ nhym me arỳm tu
amim markumrẽx nhym kam arỳm
me axwebê me utà. Nãm ã memã ane.

²⁹ Paur mebê idjaermã arẽn pa
nhym me arỳm mã kubê mõi. Ne aktã
kabẽn o aben japanho mõi.

³⁰ Nhym kam Paur ta am-
inhũrkwãkam arek krĩ nhym 'ã amex
ne ajte 'ã amex. Paur ta õ pi'õk kaprĩo
õ kikre djwỳnh mã ùrkwão pãnh. Nãm
ùrkwãkam nhỹ nhym me mã 'ỳr ban
bõx nhym mã kam me kunĩo djuw
mex.

³¹ Ne kàj bê Metĩndjwỳnh kute
amim me utàr ne ar meo baja'ã
memã ujarẽnho krĩ. Ne mã memã
Bẽnjadwỳr djwỳnh bê Jeju Kiritu'ã
kukràdjà jarẽnho krĩ. Nãm kum me
uma kêt ne ã memã arẽnho ane.
Nhym me'õ kubê àptàr kêt kumrẽx.
Tãm ne ja.

Paur kute Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krĩraxbê Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm krĩraxbê Rôma'ÿr tẽm kutã memã pi'ôk no'ôk ne. Nãm 'ÿr tẽm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'ÿr tẽmmã krã ne kam amikukãm memã pi'ôk no'ôk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam ôkre kadjwýnhbê kute amim,

—Nã mrãmri ne Metĩndjwýnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwýnh kukràdjã marja pumũ, anhÿr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ajarẽn memã kum,

—Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nãr, pyka kunĩkôt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwýnh tẽp kêtumrẽx. Nhym be Metĩndjwýnh ukaprĩkôt arÿm me bamã me bapytãr djwýnh jano. Me bamã kurê rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me bawÿr me utãr djwýnh jano. Nhym kam me kunĩ, mebê idjaer, nãr kon pyka kunĩkôt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrẽx nhym Metĩndjwýnh arÿm meo kra ne meo tÿx, axwebê meo tÿx nhym me arÿm katãt ar amijo ba. Nhym Metĩndjwýnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'õ kam dja ajte mebê idjaero tÿx nhym me arÿm 'ÿr amijo akẽx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhõ àpẽnh. Ta ne amiwÿr ijuw ne arÿm mebê amim ipytãn ar ijo ba. Ijo ban arÿm ijano ba arÿm Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnho iba.

² Amrêbê: ne kukwakam memã kabẽn jarẽnh djwýnh ar me bakukãmãmẽmã ujarẽnh ny jarẽn mã memã kum, “Dja Metĩndjwýnh ã memã ujarẽnh ny jarẽ.”

Nãm me ã Metĩndjwýnh nhõ pi'ôkkam memã ane.

³ Kra'ã ne ujarẽnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarẽnh nyja. Me banhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati'ã ne ujarẽnh nyja. Nãm Kra amijo ã ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon arÿm kôt kubê me bakukãmãmẽre Dawi tãmdjwÿ.

⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhym kam Metĩndjwýnh Karõ arÿm memã tÿx jadjã nhym me arÿm tÿx. Tÿx ne arÿm memã Jeju'ã ujarẽnh ar ba. Ne memã kum,

—Mrãmri, Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrẽx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anhÿro ba.

⁵ Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba arÿm memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Gêdja apÿnh me ba djã kunĩkôt me idjujarẽnh man arÿm tu amim Jeju markumrẽx ne arÿm katãt kabẽn man kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarẽnh ar iba.

⁶ Ga, ar gadjwÿ Jeju Kritu kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Krĩraxbê Rômakam Metĩndjwýnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'ôk no'ôkjakam ikabẽn jarẽ.

Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bẽnjadjwÿr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Paur kute Rômakam me omũnh prãm'ã amijarẽnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwýnh, Metĩndjwýnh kumrẽxmã ar ajarẽn mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarẽ. Apÿnh me ba djã kunĩkôt ne me ar ajã abenmã kum,

—Onĩj, Krĩraxbê Rômakam me arÿm tu amim Jeju markumrẽx, anhÿro ba. Ba kam ar akam ikĩnhkumrẽx.

⁹⁻¹⁰ Ne Metĩndjwýnhmã ar ajarẽnh rã'ã ne. Kum idjã'wÿr kunĩkôt ne ba mã kum ar ajarẽ. Ba ar awÿr itẽm kadjy mã kum amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, ba jakam krĩraxbê Rômakam ar'ÿr tẽn ar'ÿr bõx, idjumar

* 1:7 Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêtãmã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

mex ne ar'ÿr bôx. Ga mrãmri aje ar'ÿr ibôx'ã amim karô jabej ba jakam ar'ÿr ibôxkumrêx. Nã bãm ã kum amijo idjà'wÿro ane. Mrãmri ne ba ar awÿr ikrà ne. Djã nã bãm ar amã ijêx? Metĩndjwÿnh ta ne kute ar amã ijêx kêt kôt kute imar. Djãm kum idjàpênh kêt got? Mrãmri Kra'ã ujarênh ny ne ba kãj bê memã arênho ibakumrêx. Kam ne ba mrãmri ar amã arênhkumrêx.

¹¹ Mÿkam ne ba ã kum idjà'wÿro ane? Bir, ije ar apumũnh prã:mkam. Dja ba ar akam bôx ne Metĩndjwÿnh kadjy arÿm ar amã adjàpênh djã'ô'ã karô. Metĩndjwÿnh Karô kukwakam ar amã 'ã karô gar arÿm maro aban arÿm Jejukôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aban arÿm 'ã angrà tÿx ne 'ã adjukanga kêt kumrêx.

¹² Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrêx'ã aben pumũn arÿm aben man kam tu amim Jeju mar tÿ:xkumrêx ne bakĩnhkumrêx.

¹³ Bir, ar awÿr itemmã ne ba mã amim 'ã karô krãptĩ nhym apÿnh mÿjja mã ibê aptà. Ar aje imar kêt karô ne ba ar amã ja jarê. Imã ar awÿr ibôx prãm. Ga, me kute bàygogo djêo baja pumũ. Arÿm me kute ê parkam kĩnhkumrêx. Badjwÿ dja ba ar akam bôx ne Jeju'ÿr me kwÿo akêx nhym me arÿm tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ba kam arÿm ikĩnhkumrêx. Ije me akam Jeju'ÿr meo akêx prãm kute mrãmri ne ba ije pyka 'ôkamdjwÿ arÿm 'ÿr meo akêxja pyrãk. Kute arÿm ije amũ me bajtem 'ôdjwÿkam 'ÿr meo akêx pyrãk. Me ibê idjaer ne ba me mebê idjaer kêt me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metĩndjwÿnh'ÿr me bajtemo akêx prãm kumrêx.

¹⁴ Jeju imã me kunĩ'ã karôkôt ne ba ije me kunimã 'ã ujarênh ny jarênh prãm. Me krôr tũmbê kregujamê me krôr nyjamã ije arênh prãm. Ne me krã mexmê me krã mex kêt mã ije arênh prãm. Ije Jeju'ÿr meo akêx kadjy ne ba ije memã arênh prãm.

¹⁵ Kam krĩraxbê Rômakam me gadjwÿmã ije Kritu'ã ujarênh ny jarênh

prã:mkam ne ba dja.

¹⁶ Bir, djãm ije Kritu'ã ujarênh ny jarênhbê ipijãm? Kati. Ba arênhkumrêx nhym me arÿm kwÿ ï pÿnhkôt tu amim markumrêx nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm me utà. Tÿxkôt me utà. Mebê idjaer kumrêx ne me utà. Ne kam me bajtembê kregujadjwÿ me utà. Kam ne ba ije arênhbê ipijãm kêt kumrêx.

¹⁷ Ujarênh nykam ne Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarênhjao amirĩt gwaj arÿm kam kuma. Dja me tu amim markumrêx nhym arÿm memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex. Dja me tu amim markumrêx ne amim marbê ar ba rã'ã: ne. Me bakukãmãre kabên kôt ne ba ar amã arê. Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arÿm kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrêx ne arÿm tĩn ne ar ba”, ane.

Amrêbê: ne me bakukãmãre memã ja jarê nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Kam mrãmri dja me tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwÿnh arÿm memã axwe kêt jarênhkumrêx nhym me arÿm kum mexkumrêx ne. Nãm ã meo ane ba kam krĩraxbê Rômakam ar aje amim Jeju marjamã arê.

Paur kute memã Metĩndjwÿnh mekam ngryk jarênh ne ja.

¹⁸ Nhym be, atemã mÿjja ne Metĩndjwÿnh kute me axwemã o amirĩt. Amingryk ne memã o amirĩt. Me kute Metĩndjwÿnh mar prãm kêt ne axweja kunĩkam ne ngryk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabên katãtwã mar prãm kêt, anhÿro bajamã ne mekam ngryko amirĩt ne.

¹⁹⁻²⁰ Godja me kwÿ amim,

—Mÿkam ne Metĩndjwÿnh ikam ngryk ne? Djãm arÿm imã amijo amirĩt ba kuma? Kati. Ta kute imã amijo amirĩt kêt kam ne tu ikam ngryk ne, ane. Djãm mrãmri ne me kwÿ kabênja? Kati. Nãm me 'êx. Arÿm ne me Metĩndjwÿnh man mar

kajgo. Me te kute noo omũnh kêt nhym Metĩndjwýnh arým prĩne memã amijã mýjja kwýo amirĩt ne nhym me arým kuma. Tỳ:xi ne tỳx rã'ã: rã'ã ne. Kubê me kunĩmẽ mýjja kunĩ tĩn djwýnhkumrẽx. Ja ne o amirĩt nhym me arým kuma. Adjakamã ne mýjja kunĩ: nhipêx nhym me arým omũ. Jakamdjwý mýjja rã'ã nhym me arým omũ. Mýjja rũnh, mýjja pyma, mýjja tĩn nhym me arým prĩne omũn arým apôkmã amim,

–Be, Metĩndjwýnh tỳ:xi ne tỳx rã'ã: rã'ã ne. Kubê ne mýjja kunĩ, me kunĩ tĩn djwýnhkumrẽx. Nãm me ã amim anen arým Metĩndjwýnh man kam mar kajgo.

²¹ Djãm me kute markam kum,

–Metĩndjwýnh ara:x ne apyma:kumrẽx. Me imã akĩ:nhkumrẽx? ane. Arkati. Nãm me te Metĩndjwýnh man kum rax jarẽnh kêt ne ate kubê krã. Ate kubê krãkam ne me arým arĩk amim mýjja'ã karõ punuo ba. Bẽn katikumrẽxkam ne me arým no kêt ne kam arým umar djakam kute akamãt kô tyk pyrãk.

²² Me ta ne me amijo krã mex ne amijo àmra ar ba. Ne kam mrãmri arým no kêtumrẽx.

²³ Ne kam arým Metĩndjwýnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarẽnh kanga, Metĩndjwýnh tĩno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pãnh apýnh mebêngôkre,† àk, mry, mry ngãngão mrãnh, apýnh mýjja tĩn 'ikrãn maro ba. Maro ban arým karõ nhipêx ne o Metĩndjwýnh ne kum amijarẽho ba.

²⁴ Nhym kam Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Me kum mýjja punu prãmja ta kute wãnh ar o ba kadjy wãnh memã ire. Me ta kute wãnh ari prõ, mjên kupa'ã kurẽ ba kadjy. Me ta kute aben nhĩo àpnu kadjy. Ja kadjy ne wãnh memã ire.

²⁵ Mrãmri Metĩndjwýnh katãt amikabẽn jarẽnhkumrẽx nhym me arým aminhirôbê kabẽn rẽ. Aminhirôbê kabẽn rẽn arým pãnh me 'êxnhĩ kabẽn'ýr amijo akẽx ne kôt ar amijo ba. Me ren mýjja kunĩ nhipêx djwýnh

maro ban ren kum rax jarẽho ban ren kum àpênh ar ba rã'ã ne. Nhym be, kati. Nãm me kangan arým mýjja nhipêxmãbit rax jarẽho ban kum àpênh ar ba. Nhym be, mrãmri ne mýjja kunĩ nhipêx djwýnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarẽnh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx.

²⁶ Nhym be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kanga. Nhym kam Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Me kum mýjja punu prãm ta kute wãnh ar o ba kadjy ne wãnh memã ire. Nhym me arým pijãm kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupêho ba prã:m. Me nire axwe amijo ban me my kangan arým amikupa'ã me nire kupêho ba.

²⁷ Nhym me mydjwý axwe amijo ban me ni kangan aktã kurẽ prã:mkam pijãm kêtumrẽx amikupa'ã me my kupêho ba. Kam Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh jarẽnh katãt. Me ta ne me amijo bikênh mex ne.

²⁸ Metĩndjwýnh ne kute õ mýjjakôt arým memã amijo amirĩt nhym me arým kuma. Ne kute mar rã'ãmã ne ate kam ajte amim,

–Kati. Ije mar prãm kêtumrẽx, anhýro ba. Mã me kute ã amim anhýro bakam ne Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Nhym kam me arým mýjja punubit man arým axwe amijo ba.

²⁹ Ne kam apýnh axwe kunĩo ba tỳ:x ne.

Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurẽ ba prã:m kumrẽx ne.

Ne ajte meo bikênh kume:x.

Ne ajte kute amim mýjja rũho atom prã:m.

Ne ajte amim meo bikênh'ã karõ prã:m.

Ne ajte me õ mýjja'ã ngryk prã:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prã:m.

Ne ajte kute kabẽno aben japanh prã:m.

Ne ajte memã 'êx ne me noo biknor prã:m.

† 1:23 Apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre.

Ne ajte kum me kurê:
 Ne ajte kute me kàxã me arênh prã:m
 ne.
 30 Me axwe amijo bakam ne me ajte
 memã me kurê'uk prã:m ne.
 Ne ajte kum Metĩndjwýnh kurê:o ba.
 Ne ajte tu memã àkjêr prã:m ne.
 Ne amijo àmra prã:m ne.
 Ne ajte amibên prã:m ne.
 Ne ajte apýnh axwe kumex'ã amim
 karõo ba prã:m ne.
 Nhym me bãmmê me nã ar te ar me
 akre: nhym me ajte amakkre
 kêt prã:m ne.
 31 Me axwe kute amijo bakam ne me
 ajte no kê:t ne.
 Ne ajte 'êx ne we memã kabên pydjim
 arênh nhym me me mar pydji.
 Mar pydji nhym me atekam
 ajte,
 –Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte
 kabên 'õdjwýo ikjên kabên pydji
 mar kêtkumrêx ne.
 Ne ajte kum me abê kêtkumrêx ne.
 Ne ajte ukaprĩ kêtkumrêx.
 32 Me kute ã amijo anhýro bajamã ne
 Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh
 jarê. Me axwejakam me biknormã.
 Tãm ne arým memã arê nhym me
 arým prĩne kuma. Nãm me te kuman
 axwe amijo ba rã'ã ne. Djãm me axwe
 amijo babit? Kati. Nãm me ajte apýnh
 axwe ja'ã amũ memã kum,
 –Ã amijo ane. Kam ne me kum
 me akĩnhkumrêx, anhýro ba. Nãm
 me ã axweo ane ba kam arým wãm
 Rômakam me amã arê. Tãm ne ja.

2

*Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh
 jarênh.*

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

¹ Me akwý ne ga me amũ memãbit
 axwe jarêho aba. Djãm me gadjwý
 ajaxwe kêt got ga me amũ me wã'ã
 amim,

–Me axwekumrêx. Dja Metĩndjwýnh
 me axwe pãnh me kanga, ane? Me aje
 me'ã amim, “Dja me axwe pãnh me
 kanga”, anhýr kêt dja Metĩndjwýnh
 me gadjwý arým me akanga. Mýkam?
 Bir, me gadjwý me ajaxwekam. Me

ajaxwe kute mrãmri ne amũ me
 wã axwe pyræk. Me axwe kôt me
 ajaxwekam dja me gadjwý pãnh me
 akanga. Djãm me aje Metĩndjwýnhmã
 kum,

–Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt,
 anhýrmã? Kati. Me gadjwý me axwe
 kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum
 anhýrmã.

² Nhym be, me kute ã axweo
 bao anhýrja'ã ne Metĩndjwýnh katãt
 memã kum,

–Pãnh dja me biknor tokry djãkam
 akuno, ane. Tãm ne gwaj baje
 markumrêx.

³ Me abê pykakam me ĩ kajgo. Aka-
 jgokam aje amũ me wãbit'ã amim,
 “Dja Metĩndjwýnh pãnh kanga”,
 anhýro aba. Ne kam ajte mekôt
 ã ajaxweo ane. Mekôt ã ajaxweo
 anhýrkam djãm apydji Metĩndjwýnh
 kute akanga kêtmã? Kati. Gadjwý.
 Dja katãt amã ajaxwe jarê ne kam
 arým pãnh akangakumrêx.

⁴ Nãr, ga me te ã ajaxweo ane nhym
 Metĩndjwýnh ukaprĩ ra:x ne ngryk
 tô:n kute amijã ngryk nê 'ãtũ:m. Djã
 ne ga me ukaprĩ'ã amim, “Kê, djãm
 mýjja mex”? ane? Kati. Kwãrk wãnh
 ã amim anhýr kêt. Metĩndjwýnh kute
 me ajaxwebê amiwýr ajo akêxmã ne
 kum me akaprĩ. Me aje 'ýr amijo
 akêxmã kum me akaprĩ. Djãm me aje
 amijã ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê aja-
 makkre kêt ne 'ýr amijo akêx prãm
 kêt. Be ga, me mã kute amim mýjjao
 atomja pumũ. Me mã amim adjuw
 nhym arým mã kãjmã ajkamên arým
 kum ra:xja pumũ. Ga me aje me uræk
 ne mã ajaxweo nhym mã me akam
 ngryk ne mã kãjmã me akam ngryk
 ajkamê. Nhym kam dja õ akati arým
 me awýr bõx. Kute katãt memã axwe
 pãnh jarênh djã nhõ akati me awýr
 bõx nhym arým me akam ngry:k
 ne. Me ajamakkre kêtkam me akam
 ngry:k ne.

⁶ Dja Metĩndjwýnh katãt memã o
 pãnh. Dja katãt apýnh me kute mýjjao
 ba kôt memã o pãnh. Me ĩ pýnhkôt
 katãt memã o pãnh.

⁷ Me kute arek katàt amijo bajamã dja katàt memã o pãnh. Metĩndjwỳnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memã, “Amexkumrẽx”, anhỹr kadjy, ne kute memã ì ny, ì punu prãm kêtja nhõr kadjy ne me arek katàt amijo ba. Nhyam kam Metĩndjwỳnh katàt memã o pãnh nhyam me arỳm Metĩndjwỳnh kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁸ Nhyam be, me kute amidjwỳnhbit mar ne kute kabẽn katàt kangan me axwe kõt axwe. Dja katàt me jad-jwỳmã o pãnh ne arỳm mekam ngry:k ne. Nhyam kam arỳm mỳjja pyma: mekam apõx.

⁹ Me me axwe kõt axweja dja me arỳm ì pỳnhkõt umar punure ne tĩn prã:m. Mebê idjaer kumrẽx dja ã ane. Nhyam kam me bajtemdjwỳ ã ane.

¹⁰ Nhyam be, me mex kõt me mexja dja me arỳm me:xkumrẽx nhyam Metĩndjwỳnh arỳm kum me kĩ:nhkumrẽx. Nhyam kam me arỳm umar me:xkumrẽx. Mebê idjaer kumrẽx dja ã umar mexo ane. Nhyam kam me bajtemdjwỳ ã ane.

¹¹ Mỳkam dja me ã ane? Bir, djãm Metĩndjwỳnhmã me'õ pyman kute kum 'ã mamã? Arkati. Nãm me kunõo kute aben pyrãk ne katàt kute memã o pãnhkumrẽxmã.

¹² Metĩndjwỳnh ne me bakukãmãre Mõjdjẽmã kukràdjã jarẽ. Me kute katàt amijo ba kadjy kukràdjã jarẽ nhyam amũ mebê idjaermã arẽ. Nhyam kam me aben djõ'ã kukràdjã'ã, “Mõjdjẽ kukràdjã, Mõjdjẽ kukràdjã”, anhỹro ba. Dja Metĩndjwỳnh katàt memã axwe pãnh jarẽnhõ nhỹ.

Nhyam me bajtem, memã me kute Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh kêtja. Godja me bajtemja kwỳ kam axwe jabej arỳm axwe pãnh akuno. Djãm kam Metĩndjwỳnh kute memã kum,

—Aje Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo aba kêtkaam dja ga akuno, anhỹrmã? Kati. Mỳkam? Bir, me kute memã Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh kêt nhyam me kam kute mar kêt. Kam dja ã memã anhỹr kêt. Nhyam kam me arỳm axwe

pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

Nhyam mebê idjaerdjwỳ, memã me kute Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh tũmja. Godja me kwỳ kam axwe jabej Metĩndjwỳnh dja arỳm memã kum,

—Aje Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo aba kêtkaam dja ga akuno, ane. Me kute kukràdjã mar ne kõt amijo ba kêtkaam dja ã memã ane. Nhyam kam me arỳm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

¹³ Djãm me kute memã kukràdjã jarẽnh nhyam me kute mar kajgoja djãm Metĩndjwỳnh kute memã axwe kêt jarẽnh? Kati. Me kute amim kukràdjã markumrẽx ne kõt amijo ba jabit dja memã axwe kêt jarẽ nhyam me arỳm kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh kêtja. Me kwỳ ta ne me tu kute amikadjwỳnhbê kukràdjã mar ne tu kõt ar amijo ba. Kam me kwỳ ta tu kute mar mexkumrẽx ne tu kõt amijo ba mexkumrẽx. Te me kute memã Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh kêt nhyam me ta tu kute mar ne kõt ar amijo ba mexkumrẽx.

¹⁵ Me tu kadjwỳnhbê kabẽn mexkumrẽx ne kute mrãmri ne umar djãkam arỳm Metĩndjwỳnh kukràdjã no'õk pyrãk. Me ta kute amikadjwỳnhbê markam ta tu kute axwe nẽje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, “Mrãmri ijaxwe”, nãr axwe kêtkaam kute amim, “Kati, imexkumrẽx”, anhỹr.

¹⁶ Me kwỳ tu kute kukràdjã kõt amijo ba ja dja Metĩndjwỳnh ì memã axwe kêt jarẽ nhyam me arỳm kum mex ne. Amrẽ õ akati mõrn bõxkam dja ã me kwỳmã ane. Nhyam be me kwỳ kute mex pyrãk ne te amikadjwỳnhbê axwe pudju nhyam tu me kuman arỳm memã pãnh jarẽnhkumrẽx. Jeju Krituo dja memã axwe pãnh jarẽnhkumrẽx. Ja ne ba ujarẽnh nykam memã arẽnhõ iba.

Paur kute memã me kute mex o me akrenh kêt jarẽnh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, “Ba ibê idjaer”, anhÿro aba. Ga me ajte memã kum,

–Ba ne ba Môjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba nhym kam Metĩndjwÿnh kum ikĩnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajêx ne amijo amran memã kum,

–Me bajbit ne ba me ije Metĩndjwÿnh mar mexkumrêx, anhÿro aba.

¹⁸ Nhym me me amã Môjdjê kukràdjà jarê ga me we aje prĩne markam we aje Metĩndjwÿnh kute amim me'ã karô kôt mar ne mÿjja kabin we amijo mÿjja mexbit pytàn memã arê.

¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkôt amim,

–Me no rã katàt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa 'amÿnh ne kute meo mrãnh katàt. Ba ije me uràk ne mrãmri ibê katàt me no kêtô iba djwÿnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajte amim,

–Me axwe ne me kute mrãmri ne akamàt kô tykkôt me ar ba pyràk. Ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djwÿnh pyràk. Ba ne ba ibê me axwe kêt kadjy me akre djwÿnh, anhÿro aba.

²⁰ Ne me'ã amim,

–Ba ne ba ibê me no rerekremã kukràdjà jarênh djwÿnh. Me kute me kra karãre pyràk ne me no rerekre. Ba ne ba me no tÿx kadjy memã kukràdjà'ã idjujarênh djwÿnhkumrêx, anhÿro aba. We aje Metĩndjwÿnh kukràdjà katàtkumrêxja kunĩ maro abakam ne ga ã 'ã amijo adjàmrao ane.

²¹ Ba me amã arê. Me aje amũ me akren ã amim anhÿrkam mÿkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amũ me àkĩnhĩ kêt kadjy me akrekam mÿkam ga: ne ga adjàkĩnhĩ?

²² Aje memã kum,

–Kwãrĩk wãnh mebê prôo adjàkĩnh kêt, anhÿro abakam mÿkam ga: ne ga mebê prôo adjàkĩnhô aba? Ga we amã mÿjjao metĩndjwÿnh karô nhipêx kurê:o aba. Mÿkam ga: ne ga mÿjjao metĩndjwÿnh karô nhipêx nhô kikrekam ar aba? Mÿkam ga: ne ga mebê adjàkĩnh kadjy kam ar aba?

²³ Aje Môjdjê kukràdjà'ã memã kum, “Kukràdjàja ne mexkumrêx”, anhÿro abakam mÿkam ga ne ga ajte ari kukràdjàkam amikrào aba? Ga kukràdjàkam amikrào aba nhym me arÿm adjô'ã abenmã kum, “Metĩndjwÿnh kajgo”, anhÿro ba.

²⁴ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kukwakam me ajã kabên jarên kum,

“Apÿnh me bajtem ba djari ne me me ajaxwekôt Metĩndjwÿnh japrÿ:.”

Nãm me ã me ajã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga me kukràdjào abikênhô aba nhym me arÿm ã me ajaxwe djô'ã Metĩndjwÿnh japrÿo ane.

²⁵ Me abê idjaer, mÿj kadjy ne me me amy kà nhinhu rê. Bir, me aje amy kà rênh mar ne aje 'ã amim, “Arÿm ne Metĩndjwÿnh ijo aminhõ”, anhÿr kadjy. Djãm me bamy kà rênhkambit nhym arÿm me bajo aminhõ? Kati. Gu me baje ajte Metĩndjwÿnh kukràdjà marn kôt ar amijo babakam ne arÿm me bajo aminhõ. Nhym be, godja ga me kukràdjàkam ajaxwe jabej arÿm me amy kà rênh kajgo.

²⁶ Kam me my kà tãja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katàt kukràdjà marn kôt amijo ba jabej nhym Metĩndjwÿnh arÿm meo aminhõ. Te me my kà tã nhym arÿm meo aminhõ.

²⁷ Kam, dja me my kà tãja, kubê me bajtemja arÿm me abê idjaermã ajaxwe jarê. Ta te kute Môjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òk mar kêt kam dja arÿm me amã ajaxwe jarê. Ta tu kute katàt kôt amijo bakam dja me amã arê. Me aje Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã pi'òk no'òk mar kajgon amy kà rênh kajgon kukràdjàkam amikrà ar o aba. Nhym kam me ta arÿm me apumũ me amã ajaxwe jarê.

²⁸ Mÿj xêjabê ne Metĩndjwÿnh nhô me jakumrêx? Djãm me kute amibên ne ajkwa kajgokam memã kum, “Ibê idjaer, ibê idjaer”, anhÿrbit? Djã ne me kute amijo anhÿrbit ne kam

mrāmri mebê Metīndjwýnh nhõ me jakumrêx? Kati. Djã ne me me my kà nhinhibit rê nhym kam arým me mrāmri kubê Metīndjwýnh nhõ me jakumrêx? Kati.

²⁹ Me kute mrāmri kadjwýnhbê Metīndjwýnh kabên mar ne kôt amijo babit. Me jabit ne mebê õ me jakumrêx. Me kute amikadjwýnhbê amim mýjja'ã karõ djakam kute Metīndjwýnh Karõ mar ne kum amijã maja me jabê ne õ me jakumrêx.

Nhym be, me kute kukràdjã 'ã no'ók mar kajgon me my kàbit rênhja me jabê ne õ me ja kêt. Me kute Metīndjwýnh Karõ mar ne kum amijã maja djãm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metīndjwýnh dja memã mex jarê nhym arým mebê õ me jakumrêx.

3

Kute memã Metīndjwýnh 'êxnhĩ kêt ne kabên kajgo kêt jarênh.

¹ Nhym kam mýj kadjy dja mebê idjaer? Kam ajte mýj kadjy dja me me my kà nhinhu rê? Djãm mebê idjaer kute mýjja maro kute me bajtem jakrenh?

² Nã. Me kute mýjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metīndjwýnh kabên mar. Metīndjwýnh kute me kute katãt amijo ba'ã memã karõkôt amikabên'ã pi'ók no'ókja ne me kute mar ne o ba.

³ Me kwý kute amim Metīndjwýnh kabên mar kêt kam mýj gêdja kam kute? Djãm me kute kabên mar kêt kam ne Metīndjwýnh arým kabên kajgo?

⁴ Arkati. Dja te me kunĩ 'êxnhĩn kabên kajgo. Nhym be, Metīndjwýnh ne kabên kajgo kêt kumrêx. Amrêbê: ne me bakukãmãre Metīndjwýnhmã kabên kajgo kêt kumrêx jarên kum, “Dja me te ajã amim, ‘Kabên kajgo’, anen kam mrāmri akabênkumrêxmã kator kumrêx.” Nãm me bakukãmãre ã Metīndjwýnhmã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me arým aben djõ'ã

arênhõ mõ:n arênhõ mõr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwý bajê arênh rã'ã. Mrāmri ne me arênhkumrêx. Metīndjwýnh kabên kajgo kêt kumrêx.

Metīndjwýnh me axwekam ngrykkam ne katãt.

⁵ Nhym be, pykakam me kajgo ta ren kabên kajgokam ren abenmã kum,

—Metīndjwýnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekôt me kum Metīndjwýnh kĩnhja pumũ. Me kute gwaj bajã, “Tãmwã ne axwe:. Ba ne ba imã me axwe kĩnh kêt kumrêx. Ba dja ba atemã ne imã Metīndjwýnhbit kĩnh”, ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhym me kum gwaj bakĩnh kêtja pumũ. Ne kam kôt kum Metīndjwýnh kĩnh. Gwaj bajaxwekôt me kum kĩnhkam Metīndjwýnh ren gwaj bakam kĩnh, ane. Me ta ren ã kabên kajgo jarênhõ ane.

⁶ Djãm mrāmri me kabên? Kati. Ne ren Metīndjwýnh gwaj bajaxwekam kĩnh ne ren kam gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt. Ne ren apýnh me ba djã kunĩkôtdjwý ren memã axwe pãnh jarênh kêt.

⁷ Nhym ren ajte me ta ajte kabên kajgokam memã kum,

—Metīndjwýnh ren ijêxnhĩkam ngryk kêt ne. Ga, ijêxnhĩkôt me kum Metīndjwýnh kĩnhja pumũ. Me kute ijã, “Tãmwã ne 'êxnhĩ. Djãm ba dja ba kôt ijêxnhĩ? Kati. Ba dja ba imã kôt ijêxnhĩ kĩnh kêt kumrêx. Metīndjwýnhbit dja ba imã kĩnhkumrêx”, ane. Be ga, ijêxnhĩ nhym me kum ikĩnh kêt ne kam kôt me kum Metīndjwýnh kĩnhja pumũ. Ijêxnhĩkôt me kum kĩnhkam ne ren ikam kĩnh ne ren imã ijaxwe jarênh kêt ne ijêxnhĩ pãnh ikanga kêt ne. Ne ren me kabên kajgokam ã ren memã ane.

⁸ Me'õ ar ta ne arĩk ijã,

—Paur memã kum, “Gwaj bajaxwe baba nhym gwaj bajaxwekôt arým mýjja mex apõx”. Nãm ã memã anhýro bao ane, ane. Kati. Nãm me arĩk ikabên kêt jarê. Ne ren mrāmri Metīndjwýnh me axwekam kĩnh bar ren ã memã ane. Nhym be, kati.

Mrãmri me axwekam ngryk ne kute me kangakumrêx. Me kute ar ikabên kêt jarênh ja dja Metĩndjwýnh pãnh me kanga. Kute me kangaja katát, punu kêt, nhym Metĩndjwýnhdjwý katát.

Kute memã me kunĩ kupãnhntã axwe jarênh.

Kar 17.30; Kô k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

⁹ Mýj dja gu me babê idjaer abenmã nê? Djãm gu me baje,

–Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhÿrmã? Kati. Ba ibê Paur ne ba arým me kunĩ'ã,

–Mebê idjaermẽ me bajtemmẽ ne me kute aben pyræk. Me kupãnhntã axwe:n ta te: axwe kêt prãmje, ane.

¹⁰ Me bakukãmãre kabên kôt ne ba me amã arê. Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Djãm me'õ axwe kêt? Arkati. Me'õ axwe kêtja kêtikumrêx.

¹¹ Me'õ kute mar kêtikumrêx. Me'õ kute Metĩndjwýnh jabej kêtikumrêx.

¹² Me ta amiprykôt binhirên ban kunĩ kupãnhntã Metĩndjwýnhbê punu:re. Djãm me'õ pydji ne àpênh mex? Arkati. Me'õ mex kêtikumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹³ Ne kam ajte memã kum,

“Me ajkwakam me kabên apôx ne kute mrãmri ne me kute arým pyka krã'ã kuprãr nhym kurũm mýjja punu prôt pyræk. Nãm me ã kabên punuo ane.

Me kute memã 'êxkôt ne me me noo biknoro ba.

Me kabên ne kute kangã djwakam tokry djaja pyræk.

¹⁴ Me kute me ùn kume:x ne me kabên djà kume:x.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹⁵ Ne kam ajte memã kum,

“Nãm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

¹⁶ Ne ari meo bikênho ba: nhym me me ô'ã tokry kume:x ne umar mex kêtikumrêx.

¹⁷ Mýj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêtikumrêx.

¹⁸ Me kum Metĩndjwýnh pyma kêtikumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me aben djô'ã arênho mō:n arênho mör tãmtã gu me bakamingrãnyredjwý baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Me kupãnhntã axwen ta te axwe kêt prãmje.

¹⁹ Be, me bê idjaermã ne Metĩndjwýnh

kukràdjà kunĩ jarê. Me kute kukràdjà maro baja, me jamã ne arê. Mýj kadjy ne memã arê? Bir, me kute kukràdjà maro ban ta te kute kôt amijo anhÿrmã.* Ne kam kôt kute amijaxwemã katormã. Ja kadjy ne memã kukràdjà jarê. Kam dja me kunĩ ajte Metĩndjwýnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

–Metĩndjwýnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tãm dja me arým kam kuma. Apýnh me ba djà kunĩ dja me ngryk markumrêx. Ja kadjy ne memã kukràdjà jarê. Tãm ne gu me baje arým mar.

²⁰ Kam djãm me kute kukràdjà mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhym Metĩndjwýnh arým kute memã kum, “Be, ajaxwe kêt”, anhÿrmã? Kati. Nhym be, mýj kadjy ne memã kukràdjà jarê? Bir, me kute amijaxwemã kator kadjy ne memã kukràdjà jarê.

Metĩndjwýnh ta kute memã axwe kêt jarênhja'ã ujarênh.

Gar 2.16; Xit 3.5

²¹ Nhym be, jakam atemã me'õ kôt Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arým kum mex ne. Djãm me kute Metĩndjwýnh kukràdjà mar ne ta kute kôt amijo anhÿro ba nhym kôt kute memã axwe kêt jarênhmã? Kati. Atemã me'õ kôt ne kute memã axwe kêt jarênh. Amrêbê: kute Mõj djemã kukràdjà jarênhkam Metĩndjwýnh arým memã Kritu'ã

* **3:19** Djãm pi'ók jarênh'ã ne me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhÿr ja jarênh Kati. Kute memã kum, “Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt”, anhÿr nhym me kôt kute ã amijo anhÿr ne axwe kêtã. Ja'ã ne kute me kute mar ne kôt amijo anhÿr ja jarênh.

ajarê. Kukwakam kabên jarênh djwýnhdjwý ne me arým memã 'ã ajarê.

²² Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kôt ne Metîndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arým kum mex ne. Me î pýnhkôt kwý kute tu amim Kritu markumrêxa nhym kute tu memã axwe kêt jarênh. Mýkam?

Bir, me kunĩ ne me axweo kute aben pyrãk.

²³ Djãm me'õ ta mexo Metîndjwýnh mãnhkutã? Arkati. Me kunĩ kupãnhhtë axwe.

²⁴ Nhym kam tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Djã ne me kukràdjã maro ban kôt amijo anhýro ba nhym pãnh arým memã axwe kêt jarê? Kati. Ta ne tu kum me kaprĩn ta memã arê. Kritu Jeju ta ne arým me axweo pãnh mex nhym kam kôt ta memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne.

²⁵ Metîndjwýnh ne amim Jeju dja nhym kam arým me axwe pãnh pĩte'y'ã wajêt nhym kamrô prõt nhym arým ty. Nhym kam me kute tu amim markumrêxa Metîndjwýnh arým me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pĩte'y'ã wajêt. Ne mýjja 'õdjwý kadjy ne Jeju pĩte'y'ã wajêt. Me kute Metîndjwýnh kute katàt meo baja mar kadjy. Kute katàt memã axweo pãnhkumrêx ja mar kadjy. Amrêbê: pĩte'y'ã jêt kêtri ne me axwe: nhym Metîndjwýnh ren mekam ngry:k ne ren me biknor tokry djãkam me kumên kam ren arým katàt memã axweo pãnh kumrêx. Nhym be, kati. Nãm amijã ngryk nê:n tu me axwe maro akno. Djãm ã kute memã anhýrkam katàt kute meo bakumrêx? Nã, mrãmri katàt.

²⁶ Mýj ne me kam kuman kam Metîndjwýnh katàtja ma? Bir, jakam ne Metîndjwýnh Jejumã me axwe pãnh jarê nhym kam Jeju me pãnh tyn arým Metîndjwýnhmã me axweo pãnh. Nhym kam me arým Metîndjwýnh kute katàt memã o pãnhja man arým kum kato. Jeju kute me axweo

pãnhjamã kato. Nhym kam me tu kute amim Jeju markumrêxa ne Metîndjwýnh arým katàt kute memã axwe kêt jarênhkumrêx.

²⁷ Djãm kam gwaj ba ne gwaj baje, —Metîndjwýnh kukràdjã kôt ne ba amijo anhýro iba. Imexkumrêxa pumũ, anhýrmã? Kati. Djãm gwaj bajõ bamex? Arkati. Nhym be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrêx nhym Metîndjwýnh tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamexkumrêx ne.

²⁸ Kam, djãm me kute Metîndjwýnh kukràdjã mar ne kute kôt amijo anhýro ba nhym kam kute kôt memã axwe kêt jarênh? Kati. Atemã ne wã. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Kôtbit ne kute memã axwe kêt jarênh nhym me arým kum mexkumrêx.

²⁹ Djãm Metîndjwýnh kute mebê idjaerbato ba? Djãm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwýo ba.

³⁰ Mýkam? Bir, Metîndjwýnh py-dji: Kam dja mebê idjaerbê me my nhinhu kã rênhja tu amim Jeju markumrêx nhym kôt arým memã axwe kêt jarê. Nhym me bajtembê me my kã tãjadjwý dja me ajte tãm. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym kôt arým me adjwýnhdjwýmã axwe kêt jarê.

³¹ Djãm gwaj baje tu amim Jeju markumrêxkam ne gwaj baje Metîndjwýnh kukràdjã kôt amijo anhýrja kangamã? Kati. Nhym bê ne gwaj baje kukràdjã kanga prãm. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrêxkam ne gwaj baje kukràdjã kôt amijo anhýr prãm kumrêx.

4

Kute Abraãomã axwe kêt jarênh'ã ujarênh.

Gar 3.6; Xij 2.23

¹ Kam gwaj akubyn amijo tẽn me bakukãmãre Abraão'ã ujarênh ma. Mýj ne ta amikam kuma? Djãm ta ne mex? Kati.

² Djãm Abraão kute amijo ba mex pãnh Metĩndjwýnh kum axwe kêt jarẽ? Kati. Kute amijo ba mex pãnh kute kum axwe kêt jarẽnh kêt. Ren kute amijo ba mex pãnh ren kum axwe kêt jarẽ nhym ren amimexo àmra ar ba. Nhym be, kati. Metĩndjwýnhmã ne amimexo àmra kêt.

³ Mýkam? Bir, djãm Abraão ta axwe kêt? Kati. Metĩndjwýnh ne tu kum axwe kêt jarẽ nhym me arým 'ã ajarẽ. Me bakukãmãre amrêbê: memã kum, "Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym 'ã amim,

'Be, nãm tu amim ikamnhĩxkumrêx ba kam ba tu kum axwe kêt jarẽ nhym arým imã mex.' Nãm Metĩndjwýnh ã Abraão'ã amim ane."

Nãm me bakukãmãre ã Abraão'ã memã ane. Nãm tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym ta tu kum axwe kêt jarẽ.

⁴ Be ga, me'õ me bẽnjadjwýr'õmã àpênhja pumũ. Kute amim pi'òk kaprĩ kwý byr kadjy bẽnjadjwýrmã apê. Nãm kadjy kum apê:n arým o ino re. Nhym kam bẽnjadjwýr arým kum pi'òk kaprĩ ngã. Àpênh pãnh ne kum pi'òk kaprĩ ngã. Djãm kajgo got? Kati. Àpênh pãnh ne kum kungã.

⁵ Nhym be, djãm me kute amijo ba mex pãnh Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarẽnh? Kati. Me kute amijo ba mex pãnh kute memã axwe kêt jarẽnh kêt. Me tu kute amim Metĩndjwýnhbit markumrêx nhym kôtbit arým kute memã axwe kêt jarẽnh. Metĩndjwýnh kute me axwemã axwe kêt jarẽnh djwýnh ta kute ã memã anhýr nhym me arým kum mexkumrêx.

⁶ Me bakukãmãre Dawidjwý ne amrêbê: ja tãm jarẽ. Metĩndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarẽnh nhym me arým kum mexkumrêx. Me ja ne me kĩnhkumrêx. Me kute kukràdjã kôt amijo ba mex pãnh ne Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarẽnh kêt. Tãm ne me bakukãmãre Dawi 'ã ajarẽ.

⁷ Nãm memã kum,

"Metĩndjwýnh kute wãnh me axweo biknor ne me kam ngryk kêt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kĩ:nhkumrêx.

⁸ Bẽnjadjwýr djwýnh kute tu memã axwe kêt jarẽnh ja ne me kĩnhti:re ne."

Nãm me bakukãmãre Dawi ã memã ane nhym me aben djô'ã arẽnh mō:n arẽnh mōr tãmtã gu me bakamin-grãnyre baje arẽnh rã'ã. Mrãmri ne arẽnhkumrêx. Mrãmri Metĩndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarẽnhkam ne me kĩnhkumrêx.

⁹ Djãm kute mebê idjaermãbit arẽnh? Djãm kute mebê idjaerbê me my kà rênh jamãbit arẽnh? Kati. Me bajtembê me my kà tãjadjwý.

Ga, Abraãodjwý ja ma. Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym 'ã amim,

—Abraão ne tu amim ikamnhĩxkumrêx ba kam arým tu kum axwe kêt jarẽ, ane. Tãm ne gwaj arým kuma.

¹⁰ Mýj ne kute kum axwe kêt jarẽnhkam kute? Djã ne kumrêx kum amimy nhinhu kà krãta nhym kam arým kum axwe kêt jarẽ? Kati. Kute amimy kà krã'yr kêttri ne kum axwe kêt jarẽ nhym arým kum mexkumrêx.

¹¹ Nhym kam Metĩndjwýnh arým kum my kà krã'yr'ã kum karõ. Nhym kabênkôt arým amijo tẽn arým amimy kà krãtan kam arým amijã maro ba. Nãm mar kunĩkôt amim,

—Be, amrêbê ne ba tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym arým tu imã ijaxwe kêt jarẽnhkumrêx. Ga, imy kà krã'yrja pumũ, anhýro ba. Amrêbê kute my kà krã'yr kêttri ne Abraão tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym arým tu kum axwe kêt jarẽnhkumrêx.

Nhym kam tũmrãm amimy kà krãtan arým ã amim anhýro ba. ã amimy kà krã'yr'ã amim anhýro ba. Mýj kadjy ne kute my kà krã'yr kêttri kum axwe kêt jarẽ? Bir, me bajtem my kà tãja kunĩ kajmã'ã ne kum axwe kêt jarẽ. Abraãobê me kute amikajmã'ã Metĩndjwýnh marja kunĩ nhingêt kadjy. Dja me tu amim

markumrêx nhym arÿm tu memã axwe kêt jarênhkumrêx.

12 Abraãobê ne me my kà rênhja nhingêt. Djâm Abraãobê ne me my kà rênhbit nhingêt? Kati. Abraão kute amimy kà krã'yr kêttri kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx. Nhym me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêxja me ajbit Abraãobê me ingêt.

13 Nhym ajtekam Metîndjwÿnh arÿm tu Abraãomê ô'ã tãmdjwÿ arkum ar kute meo aminhôn meo bamã arênhkumrêx ne arkum,

–Gamê adjô'ã atãmdjwÿmê dja gar apÿnh me ba djà kunîkôt meo aminhôn meo aba. Meo aminhôn meo aba kute mrãmri ne me tãmdjwÿ ingêt nhô nêkrêxo aminhôn o ba pyrâk. Nãm ã tu Abraãomê ô'ã tãmdjwÿmã kabên pydjîn arênho ane. Djâm ar kute Môjdjê kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh kute arkum ar kute meo bamã arênh got? Kati. Nãm ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx nhym arÿm tu arkum axwe kêt jarênh kam arÿm kôt arkum kute meo bamã arê. Kabên pydjîn arê.

14 Ne ren memã me kute Môjdjê kukràdjà maro ba pãnh ren memã kute meo bamã arê nhym kam me ren kute Môjdjê kukràdjà maro ba nhibej ren amim Metîndjwÿnh kamnhîx kêt. Nhym kam ren kabênja jarênh kajgo. Nhym be, kati. Djâm me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh memã me kute meo bamã arê? Kati. Ja pãnh kute memã me kute meo aminhôn jarênh kêt.

15 Me kute Môjdjê kukràdjàbit maro baja ne Metîndjwÿnh mekam ngrykbit. Mÿkam ne mekam ngrykbit? Bir, me kute kukràdjàkam amikrà ba prãm kam ne mekam ngrykbit. Nhym be, memã me kute Môjdjê kukràdjà jarênh kêt nhym me kute mar kêt jabit ne me kute kukràdjàkam amikrà kêt. Ren me arÿm memã arê nhym ren me arÿm kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhym be, me kute

mar kêt kam ne me kute kukràdjàkam amikrà kêt.

16 Kam, me kute tu amim markumrêxja ne Metîndjwÿnh memã me kute meo bamã arê. Mÿkam? Bir, dja Abraão djô'ã tãmdjwÿ kunî tu amim markumrêx nhym Metîndjwÿnh ta arÿm tu kum me kaprî. Tu kum me kaprîkam gêdja arÿm mrãmri tãmdjwÿ kunîmã apÿnh me ba djàkam me ja nhôr kumrêx nhym me arÿm ar meo ba. Djâm mebê idjaer kute Môjdjê kukràdjà mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh markumrêxja kunî dja me meo ba. Mrãmri ne kute me ja kunîmã kute meo bamã arênhkumrêx. Abraãobê ne me bakunî nhingêt.

17 Metîndjwÿnh ne amrêbê: me bakukãmãre Abraãomã ja jarê. Kum me bakunî nhingêt jarê. Metîndjwÿnh kum,

“Apÿnh me ba djà krãptî:kam me jamã ne ba arÿm ajo me ingêt.”

Nãm ã Abraãomã ane. Nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwÿ baje arênh rã'ã ne. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêt kumrêxja pumû. Abraão kute tu amim kamnhîxkumrêxja ne arÿm Metîndjwÿnh nokrekam kubê me banhingêt kumrêx. Metîndjwÿnh ta ne kute akubyn me tyko tîn ne mÿjja kukãm 'ã ajarê. Mÿjja kator kêt rã'ã nhym memãbit kute kator prãm kêt pyrâk. Nhym be, Metîndjwÿnhmãbit arÿm mÿjja amirît nhym arÿm kukãm 'ã ajarê. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêt kumrêxja pumû.

18 Ne ren atemã me'ô ne ren te amiwÿr kute meo aminhônja kator kam ama ne ren 'ã ukanga. Nhym be, kati. Nãm Abraão kute meo aminhômã tu amiwÿr kam amako tẽmkumrêx ne me kadjy tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx. Ne kam arÿm meo aminhõkumrêx, arÿm kubê me ingêt. Kubê apÿnh me ba djà krãptîkam me ja nhingêt. Metîndjwÿnh kute kum anhÿr kôt.

Kute kum, “Dja ã atãmdjwỳ krãptĩo ane”, anhỳr kôt ne Abraão arỳm tu amiwỳr me kamnhĩxkumrẽx.

¹⁹ Nãm te amim,

–Arỳm Xaramẽ ar ibêngê:tte. Nã bãm te ar ikra'õ prã:mje. Mrãmri ar ije me tykkam kra prãm kêtja pyrãk, ane. Nãm te amim anen tu amim kamnhĩxo tẽmkumrẽx. Arỳm ne Abraão'ã amex krãptĩ: kubẽ 100 pyrãk.

²⁰ Djã ne Metĩndjwỳnh kum kabẽn jarẽ nhym we amim,

–Dja ijo anhỳr jabej. Nàr kon. Dja ijo anhỳr kêt jabej? ane. Kati. Nãm tu amim kamnhĩx tỳxkumrẽxo tẽ. Ne kam o Metĩndjwỳnhmã ra:x jarẽ.

²¹ Nãm amim,

–Djãm Metĩndjwỳnh 'irere:k got? Mrãmri kute imã ikra jarẽnh kôt dja imã ikra nhõrkumrẽx, ane.

²² Kute ã amim anhỳrkam ne Metĩndjwỳnh arỳm 'ã amim,

–Ba tu kum axwe kêt jarẽ nhym arỳm imã mex ne, ane.

²³ Djã ne Abraãobit man amim, “Ba tu kum axwe kêt jarẽ”, ane nhym me'ã pi'ók no'ók ne? Kati.

²⁴ Gwaj badjwỳ ne arỳm gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx nhym arỳm gwaj bamãdjwỳ axwe kêt jarẽ. Metĩndjwỳnh kute akubyn gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jejuo tĩn djwỳnh dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrẽx, tu amim markumrẽx nhym arỳm gwaj bamãdjwỳ axwe kêt jarẽ gwaj kam arỳm kum bamex ne.

²⁵ Nãm me memã Jeju kanga nhym me arỳm kubĩ. Mỳj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne me Jeju kanga nhym me arỳm kubĩ. Kubĩ nhym arỳm akubyn o tĩn. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnh kadjy ne akubyn o tĩn.

5

*Kritu tykkôt me umar mex ne kĩnh.
Mat 5.12; A Kô 4.8; Pir 1.28; Ped k*

4.13

¹ Gwaj baje tu amim Jeju markumrẽxkam ne Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã axwe kêt jarẽ. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnhkam arỳm gwaj bakam ngryk kêt ne. Bẽnjadjwỳr djwỳnhbẽ Jeju Kritu gwaj bajaxwe pãnh tokrykam ne gwaj bakam ngryk kêt. Gwaj bakam ngryk kêt kam ne gwaj arỳm badjumar me:xkumrẽx ne ar baba.

² Jejukôt ne Metĩndjwỳnh arỳm kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrẽx nhym arỳm kute gwaj bamarkumrẽx. Gwaj kum amijarẽ nhym arỳm tu kum gwaj bakaprĩkumrẽx.* Tu kum gwaj bakaprĩkumrẽx gwaj arỳm kôt badjãm tỳx. Dja gwaj i Metĩndjwỳnh mexkumrẽx pumũ. Baje Metĩndjwỳnh me:xkumrẽx pumũnhkam amakbẽ gwaj bakĩnhkumrẽx.

³ Ne kam te apỳnh gwaj badjumar punu, batokry djari gwaj bawỳr bõx gwaj bakĩnhkumrẽx. Gwaj badjumar punu, batokry japõkmã bakĩnhkumrẽx. Mỳkam? Bir, gwaj kam amim,

–Dja ba te itokryn mã Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt.

⁴ Mã kôt ar amijo iba:n kam arỳm kum imexkumrẽx. Kum imexkumrẽx ne kam arỳm tu amiwỳr kamnhĩxkumrẽx. Nã gwãm ã amim anen kuman arỳm bakĩnhkumrẽx.

⁵ Baje omũnhkumrẽxkam amakbẽ mỳj dja gwaj amikam kuman kôt batỳx. Bir, kum gwaj bajabẽ:. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm gwaj bamã arẽho ba. Gwaj bamã,

–Ga, Metĩndjwỳnh kum ajabê:ja pumũ, anhỳro ba. Ne kum gwaj bajabêja prĩne gwaj bamã o amirĩt mex gwaj arỳm amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arỳm baje kam amakjakam batỳx. Baje Metĩndjwỳnh pumũnhkumrẽxkam amakjakam batỳx.

⁶ Amrẽbẽ ne gwaj te: kum bamex prãmje ne mã: bajaxwe rã'ã ne nhym

* 5:2 Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

arým ò akati bôx nhym arým Kritu gwaj bapânh ty. Metîndjwýnh kute amrêbê tyk nhõ akati'ã kum karõ kôt ne akati wajêt nhym Kritu arým gwaj bapânh ty. Gwaj ba ne gwaj bamã Metîndjwýnh kînh kêt ne ar baba nhym arým gwaj bapânh ty.

⁷ Djãm gwaj bajõ ne gwaj ren baje me'õ jaxwe pytâr kadjy ty? Kati. Djã ne gwaj ren bajõ baje me'õ kute katât amijo baja pytâr kadjy ren batyk prãm? Kon. Gwaj baje me'õ djukapri pytâr kadjy mrãmri ren batyk prãm jabej.

⁸ Nhym be, djãm gwaj ba ne gwaj katât amijo baba nâr badjukapri? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhym Kritu arým kute gwaj bapytâr kadjy ty. Nãm Metîndjwýnh ã kum gwaj bajabêo amirîto ane.

⁹ Kamrô prôt ne tykja kam ne Metîndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim, –Mrãmri ne Kritu kute Metîndjwýnh ngrykbê ipytâr mexkumrêx, ane.

¹⁰ Amrêbê ne gwaj Metîndjwýnho bakurê djwýnh nhym Kra arým ty. Ty nhym Metîndjwýnh arým gwaj bajo õbikwa. Kute gwaj bajo õbikwakam ne gwaj arým amim,

–Mrãmri dja amim ipytâr me:xkumrêx. Arým tyn akubyn tîn ne. Kam dja ipytâr mexkumrêx, ane.

¹¹ Djãm jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metîndjwýnhkam bakî:nhkumrêx. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu djâpênhkôt kam bakînhkumrêx. Kute gwaj bajaxweo pânhkôt bakî:nhkumrêx.

Me kute tu amim Kritu markumrêxja tîn.

Kô k 15.21

¹² Nhym be, Adão pydji me kukãm axwe nhym kam me kunî kudjwa arým axwen arým ty. Me kunî Adão kudjwa axwekam arým kunî ty.

¹³ Mýj ne me axwekam kute? Bir, Metîndjwýnh kute Môjdjêmä

kukràdjã jarênh nhym amũ amidjô'ã kute memã arênh kêtri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhym be, djãm kute memã kukràdjã jarênh kêtri Metîndjwýnh kute memã kum, “Ajaxwe”, anhÿr? Kati. Kute memã kukràdjã jarênh kêtri nhym me kute mar kêtri ne kute memã axwe jarênh kêt.

¹⁴ Nhym be, kute pidjô krên kêt kadjy kabên ja ne Adão arým kam axwe. Djã ne me kunî Adão kôt ã axweo ane? Djã ne me ã Metîndjwýnh kabênkam amikrào ane? Kati. Me te Metîndjwýnh kabênkam amikrà kêt ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djô'ã ty: nhym kam arým Metîndjwýnh Môjdjêmä kukràdjã jarê. Adão kumrêx axwe nhym me kunî kudjwa axwe. Nhym be, me'õdjwý amrê mORMã ne atemã ne ukapri. Jeju ne ukapri.

¹⁵ Gwaj Adãomê Jeju Kritumê abenã ar maro nhÿ. Adão axwe nhym Jeju Kritu ukapri. Adão pydji axwekam ne me krãptî: ty. Aben djô'ã ty. Nhym be, Jeju Kritu pydji tu kum me kapri:kumrêxkam† ne arým amim me krãptî: pytã. Metîndjwýnh tu kum me kapri nhym Jeju Kritudjwý ukapri ne arým me axwe krãptî: pytã.

¹⁶ Adão pydji axwekôt mýjja kator nhym be, Jeju djukaprikôt mýjja kator. Apýnh mýjja kator. Adão pydji axwe kôt Metîndjwýnh arým kam ngryk ne pânh memã biknor jarê nhym me arým me biknor tokry djakam akuno. Nhym be, te apýnh me axwe djãri krãptî nhym Metîndjwýnh kute memã Jeju nhõr kôt memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne.

¹⁷ Adão pydji axwekôt me kunî aben djô'ã ty. Nhym be, Metîndjwýnh tu kum me kapriñ tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Kute memã axwe kêt jarênhkôt dja me tîn. Nãm me Jejuo aminhõ nhym Metîndjwýnh arým kum me kapri:kumrêx nhym me tîn. Adãokôt

† 5:15 Djãm me ta ne me axwe kêt nhym arým pânh kum me kapri Kati. Me ta ne me te: axwe kêt mã nhym ta arým tu kum me kapri.

ne me ty. Nhyr be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁸ Adão kute pidjô krênkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metîndjwÿnh arÿm me kunîmã biknor jarê nhyr me arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Nhyr be, Jeju Kritu me axwe pãnh ty. Ja pydjikôt ne Metîndjwÿnh arÿm memã axwe kêt jarê nhyr me arÿm kum mex ne. Me kum axwe kêt kam me kunî arÿm Metîndjwÿnh kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁹ Bir, me'ô pydji kute Metîndjwÿnh kabên kangakam Metîndjwÿnh arÿm me krãptîmã axwe jarê. Nhyr be, me'ô pydji kute Metîndjwÿnh kabên markumrêxkam dja Metîndjwÿnh arÿm me krãptîmã axwe kêt jarê nhyr me arÿm kum mex ne.

²⁰ Nhyr ajtekam Metîndjwÿnh arÿm memã Môjdjê kukràdjâ jarê. Apÿnh me axwe djario krãptî: kadjy ne memã kukràdjâ jarê. Nhyr be, te apÿnh me axwe djari krãptî: nhyr ukaprî:. Me te mã axwe nhyr mã ukaprî:. Ukaprîo amû amikamên arÿm ukaprî ra:x ne.

²¹ Mÿj kadjy? Bir, me mã axwe:n te axwe kêt prãmje. Ne kam arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Nhyr be, Metîndjwÿnh tu kum me kaprî:kumrêx ne memã axwe kêt jarê ne kam arÿm meo ba. Meo ban memã tîn jangij nhyr me kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm me tu amim me banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrêx ne kam arÿm Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

6

*Me Kritumê ro'ã tyk ne akubyn tîn.
A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13*

¹ Te gwaj bajaxwe nhyr Metîndjwÿnh tu kum gwaj bakaprî. Djãm tu kum gwaj bakaprîkam dja gwaj we abenmã kum,

—Gwaj mã bajaxwe ar baba rã'ã. Gêdja kam Metîndjwÿnh tu kum gwaj bakaprî:kumrêx, ane? Djãm gwaj baje ã abenmã anhÿrmã?

² Arkati. Arÿm gwaj tu bajaxwe kangakumrêx. Baje mrãmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrêx pyrâk. Djãm kam gwaj bajaxwe rã'ãmã? Arkati.

³ Me kute ngômã gwaj bajangjênhja kunî gwaj amim,

—Ba Kritu Jejumê itypdji. Ne kam arÿm kute mrãmri ne Kritumê ro'ã ityk ne ijadjar pyrâk. Nã gwãm ã amim ane. Djãm ar aje ja mar kêt?

⁴ Kam, me kute ngômã gwaj bajangjênhkam ne kute gwaj Kritumê ro'ã batyk ne bajadjar pyrâk. Ga, Bãm mexo uma:n arÿm akubyn Krituo tînja pumû. Gwaj badjwÿ baje mrãmri ne Kritumê ro'ã akubyn batîn pyrâk. Gwaj ã amimaro ane. Kam dja gwaj atemã amijo baba nyo amijo baban katât amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumê batipdjikam baje ro'ã batyk pyrâk jabej dja gwaj kam kumê baje mrãmri ne ro'ã akubyn batîn pyrâk.

⁶ Bir, amrêbê ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumê batipdjikam arÿm kute ro'ã pîte'y'ã arÿm bajarij pyrâk. Ne kute bajaxwe wãnh arij pyrâk. Gwaj ã amimaro ane. Gwaj kam arÿm bamã bajaxwe prãm kêt. Arÿm gwaj Jejumê batypdji. Ne kam baje bajaxweo krã'yr mar mexkumrêx.

⁷ Ga, arÿm me tykkam me ajte axwe kêtja pumû. Gwaj badjwÿ arÿm baje Jejumê ro'ã batyk pyrâk ne bamã bajaxwe prãm kêt.

⁸ Godja gwaj baje ro'ã batyk pyrâk mar jabej ne kam arÿm baje ro'ã akubyn batîn pyrâk jadjwÿ mar ar o baba. Tãm ne gwaj baje tu amim markumrêx.

⁹ Mÿkam? Bir, Kritu arÿm mrãmri akubyn tînkam ajte tyk'ÿr bôx prãm kêt kumrêx. Dja ajte tyk prãm kêt kumrêx. Tãm ne gwaj baje ajte markumrêx.

¹⁰ Mÿkam? Bir, tykkam ne arÿm gwaj bajaxwe pãnh tyk mãmdji. Nhyr be, jakam ne akubyn tîn ne ar ba. Metîndjwÿnh kabên kôt ar amijo ba kadjy tîn ne ar ba.

*Me kute wānh axwemā ir-
erkumrēmā.*

Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1

¹¹ Tām dja gar amijā aman amim,

—Badjwỳ ne ba ije me'õ tyk pyrāk ne tu wānh ijaxwemā inhirerkumrēx. Nhy m be, jakam ije Metĩndjwỳnhkõt katāt ar amijo iba kadjy ne ba ije me'õ tyk ne akubyn tĩn pyrāk ne ar iba, ane. Dja gar ā amim ane. Gwaj banhõ Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kri-tumē batipdji kõt dja gar ā amim ane.

¹² Ba ar amā me'õ'ā ajarē gar ama. Me'õja ne õ bēnjadjwỳrmā àpēnh ar ba ne kubē utĩ:n amim,

—Ba te ije bēnjadjwỳr kangan ika-tor ne ate ikrān ityk djā kēt prāmje. Nhy m ijā no tỳx ne mā ijāno djan idjāpēnh'ā inē ne, ane. Ar gadjwỳ ar aje me'õja pyrāk ne te ajaxwe kēt prāmje ne ajaxwe rā'ā. Kwārĩk wānh ajte amā ajaxwe prām kēt. Jakam akubyn kubē aminē gē ar anhõ ba kēt, ar anhĩ tyk prāmja o ba kēt.

¹³ Kwārĩk wānh kum adjāpēnhmā me axwe nhõ bēnjadjwỳrmā ami-jarēnh kēt. Kwārĩk wānh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djā jarēnh kēt. Dja gar kõt ajaxwe. Kubē aminē. Nhy m be, aje me'õ tyk ne akubyn tĩn pyrāk dja gar Metĩndjwỳnhmā amijarē, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djā jarē. Ne kam arỳm kõt katāt amijo aba.

¹⁴ Amrēbē ne gar amim,

—Ba dja ba Mõj djē kukràdjā man kõt amijo anhỹro iban arỳm kõt Metĩndjwỳnhmā ijaxwe kēt, anhỹro aban te kõt amijo anhỹr prāmje ne ajaxwe rā'ā. Nhy m be, jakam ne gar amim,

—Metĩndjwỳnh djukaprĩtire ta ne tu ijo mex, anhỹro aban arỳm tu amim markumrēxo aba. Kam ar aje wānh ajaxwemā anhirer kadjy atỳx.

*Me kute Metĩndjwỳnhõ bēnjadjwỳrn
kum àpēnhmā.*

Kõ k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Mõj djē kukràdjā marn kõt amijo anhỹro babakõt Metĩndjwỳnh kute gwaj bajo mex kēt.

Nhy m be, tu kum gwaj bakaprĩkõt ta kute gwaj bajo mex. Djām kam gwaj baje we amim,

—Ba gēt ijaxwe rā'ā. Tu kum ikaprĩkam ba gēt ijaxwe rā'ā. Dja imā ijaxwe pānh jarēnh kēt, anhỹr ne kam kõt bajaxwe rā'āmā? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhõ bēnjadjwỳrmā kum,

—Ā. Ba amā apē ga arỳm ijo aba, anhỹr jabej gar arỳm kum adjāpēnhkumrēx. Ne kam arỳm ajaxwen kam ô'ā arỳm akuno, me biknor tokry djākam akuno. Nhy m be godja gar Metĩndjwỳnhmā kum,

—Ba akabēn kõt amā idjāpēnhkumrēx, anhỹr jabej ne arỳm Metĩndjwỳnhõ ar anhõ bēnjadjwỳrkumrēx jabej arỳm aje kabēn marn kõt amijo anhỹro aba. Ne kam arỳm ô'ā ajaxwe kēt ne akatāt. Djām ar aje ja mar kēt?

¹⁷ Nhy m be, ba Metĩndjwỳnhmā ar akam amikĩnh jarē. Gar amrēbē me axwe nhõ bēnjadjwỳrmā apē. Kum adjāpēnhri te katāt aje amijo abamān arerekre. Ne arỳm jakam mrāmri aje Metĩndjwỳnh kabēn markumrēx. Me kute ar amā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnhja amā kĩnh. Ne kam mrāmri aje mar ne kõt amijo anhỹro abakumrēx.

¹⁸ Ne kam arỳm ajaxwe kētmā atỳx ne arỳm akatāt. Abē Metĩndjwỳnh nhõ àpēnh ne arỳm kõt katāt ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kētkam ne ba tu pykakam me kukràdjā kõt ar amā ikabēn jarē. Amrēbē ne gar aje me axwe nhõ bēnjadjwỳrmā adjāpēnh kadjy kum amijarē, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djā jarē. Aje amũ ajaxweo amikamēnh kadjy kum amijarē nhy m ar ajo ba. Gar kum apēn te katāt amijo abamān arỳm arerekre. Nhy m be, jakam dja gar Metĩndjwỳnhõ ar anhõ bēnjadjwỳr ne kum adjāpēnhkumrēx. Ne kam aje katāt amijo abamā arỳm atỳx ne. Dja gar kum atỳx ne arỳm katāt amijo aban amũ kum amexo amikamēnhõ mõ.

²⁰ Me axwe nhõ bēnjadjwỳrmā adjāpēnhri Metĩndjwỳnh kute ar ajo

ba kêt-kumrêx gar te katàt kôt amrân̄h mex prãmje.

²¹ Jakam dja gar akubyn amijo tèn amima. Kam amikam apijàm ne. Amrêbê ate ar abakam mỳj got gar me axwe nhô bënjadwỳrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekôt aba kajgo. Me ate ar ba djô'ã ne me me biknor tokry djàkam akuno.

²² Nhym be, jakam ne Metĩndjwỳnh arỳm me axwe nhô bënjadwỳrbê ar apytà gar kum adjàpênh ar aban arỳm ô'ã amexkumrêx. Ne amũ amexo amikamênho môn kam ô'ã arỳm Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

²³ Tãm ne ja. Me axwe pãnh ne me arỳm me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, Metĩndjwỳnh ne kute memã tĩn jangjênh nhym me arỳm kôt tĩn ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm me kute kum o pãnhkam kute memã angjênh? Kati. Me kute kum o pãnh kêt-kam tu kute memã angjênh. Me kute tu amim gwaj banhô Bënjadwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrêx nhym arỳm ta kum me kaprĩn kute memã kôt tĩn jangjênh.

7

Me kute Kritubit marn kôt amijo bamã kute arênh.

Rô 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

¹ Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwỳnh kute Mòjdjê mã kukràdjà jarênh gar aje mar mexja, ar amã ne ba ikabên. Me tĩnri ne me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhỹro bamã. Nhym be, djãm me arỳm tykkam kute kôt amijo bamã? Kati. Arỳm me tykkam me kute kôt amijo ba kêt. Djãm ar aje ja mar kêt got?

² Ba ar amã arê. Me'õ nire arỳm mjênkam dja arek mjên'ã ngrà. Metĩndjwỳnh kukràdjàkôt arek mjên'ã ngrà. Mjên tĩnri 'ã ngrà. Godja mjên'ã ngrà kêt jabej arỳm Metĩndjwỳnh kukràdjàkam amikràn arỳm axwe. Nà, dja mjên tĩnri 'ã ngrà. Nhym be, arỳm kubê mjên tykkambit dja arỳm 'ã ngrà kêt.

³ Godja mjên tĩnri me'õdjwỳ'yr mör jabej nhym me arỳm kum mjênkam axwe jarê. Arỳm ne me'õjao akĩ. Nhym be, godja mjên arỳm kubê ty nhym my 'ômê arkum aben kĩnh kwãrik wãnh ar abenwỳr mō. Djã ne kam ar Metĩndjwỳnh kukràdjàkam amikrà? Kati. Arỳm mjên kubê tykkam nhym ar kute abenwỳr mörkam kute kukràdjàkam amikrà kêt. Me kute kum mjênkam axwe jarênh prãm kêt-kumrêx. Tãm dja gar ama.

⁴ Mjên tykkam kukràdjà mỳj'ã ne ba ar amã arê? Mỳj ne gar aje kam marmã? Bir, amrêbê ne gwaj Metĩndjwỳnhmã bamex kadjy Mòjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỹro baba. Tãm ne kute mrãmri ne gwaj bamjên arỳm tyk pyræk. Jakam ne gwaj baje kukràdjà kôt amijo baba prãm kêt. Jakam arỳm Kritu tyn akubyn tĩn ne. Kritumê batipdjikam ne gwaj baje Mòjdjê kukràdjà marn kôt amijo anhỹro baba prãm kêt. Kam Metĩndjwỳnhmã bamex kadjy gwaj Kritubit man kôt ar amijo baba. Ja'ã ne ba ar amã mjên tykkam kukràdjà jarê. Kritu tyk ne akubyn tĩnjamê batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kôt ar amijo baba. Metĩndjwỳnhmã bamexkumrêx kadjy gwaj Kritu man kôt ar amijo baba.

⁵ Amrêbê gwaj ba baje amidjwỳnhbit o kĩnh prãmkam ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Mòjdjê kukràdjào gwaj bajaxwe nêje gwaj bajakre gwaj bajamakkre kêt ne kam bajaxwe: ne. Metĩndjwỳnhkam bajaxwe: ne. Nhym bit kute me biknor tokry djàkam gwaj bamênhmã.

⁶ Amrêbê ne gwaj baje te Mòjdjê kukràdjà marn te kôt amijo anhỹro baba. Ne amim,

—Dja ba Mòjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỹro iban arỳm Metĩndjwỳnhmã ijaxwe kêt, anhỹro baba. Ne kam kôt te bajaxwe kêt prãmje.

Nhym be, jakam arỳm gwaj Kritumê batipdjikam baje ro'ã batyk pyræk ne arỳm baje ajte Mòjdjê

kukràdjà tũm'ã pi'òk no'òkja mar prãm kêt. Djãm gwaj baje ajte amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metĩndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿrmã? Kati. Gwaj baje amim anhÿr kêtikumrêx. Jakam ne gwaj mÿjja ny man amim,

–Arÿm ne Metĩndjwÿnh Karõ iwÿr bõx ne ijo ba. Ta ne kute Metĩndjwÿnhmã ijo mexo ba, anhÿro baba.

Dja me Môjdjê kukràdjà man kôt amijaxwe ma.

Rô 3.20, 5.20

⁷ Metĩndjwÿnhmã gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj ajte Môjdjê kukràdjà kôt amijo anhÿro baba kêt. Kam, djãm gwaj we baje amim,

–Môjdjê kukràdjà punu, anhÿr jabej? Arkati. Ne ba ren Môjdjê kukràdjà mar kêt ne ren amijaxwemã ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ê, ren me Môjdjê kukràdjào nêje ikukrà kêt, imã me'õ nhõ mÿjja pro kĩnh ne amim 'ã karõ kêt kadjy ren ikukrà kêt ba ren tu imã me õ mÿjja pro kĩnh ne 'ã amim karõo iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nêje ikukrà kêt kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

⁸ Nhy m be, kati. Arÿm ne me Môjdjê kukràdjào nêje ikukrà. Ba kam arÿm amijaxwe ma. Ba kàjbê imã me'õ nhõ mÿjja puro kĩnh nhy m me Môjdjê kukràdjào mã imã,

–Kwãrĩk wãnh amã me õ mÿjja puro prãmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arÿm imã me õ mÿjja pro kĩnh. Ne kam arÿm me õ mÿjja puro prãmje ar iba. Ne arÿm imã apÿnh me õ mÿjja puro kĩnh ne arÿm ijaxweo imõr me:x ne. Ne ren Môjdjê kukràdjà kêt nhy m ren me mar kêt nhy m ren me axwe ren kute kajgo pyræk. Kam ne ba ren badjwÿ ren amijaxwe mar kêt ne. Nhy m be, kati. Arÿm ne ba kukràdjà man ajte kôt ijaxwe ma.

⁹ Amrêbê ije Môjdjê kukràdjà mar kêt ri ne ba ate ikrãn amim,

–Dja ba Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, anhÿro iba. Ne kam kute itĩn pyræk ne ar iba. Ne kam arÿm Môjdjê kukràdjà man amim,

–Je, arÿm ijaxwe:. Ijaxwe pãnh dja Metĩndjwÿnh arÿm ikangan me biknor tokry djækam imê, ane. Ba kam arÿm ityk pyræk.

¹⁰ Ba arĩk amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjà mextire man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metĩndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne kam te ije kôt amijo anhÿrmãn kam arÿm amim,

–Ijaxwe:. Dja Metĩndjwÿnh ikangan me biknor tokry djækam imê. Nã bãm ã amim ane. Ne kam ije Môjdjê kukràdjà mextire markam amityk ma.

¹¹ Mÿkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban Metĩndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhy m be, kati. Me kunĩ te kute kukràdjà marn kôt amijo anhÿr prãmje, ne kam kam amikrào ba. Badjwÿ ne ba kam amikrào iba. Ne kam aminoo aknon arĩk amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metĩndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhy m be, kati. Ije kukràdjækam amikràkam dja Metĩndjwÿnh me biknor tokry djækam imê.

¹² Djãm kam Môjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrêx. Metĩndjwÿnh kukwakam ne Môjdjê kute memã kukràdjà jarênh. Môjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katàtkumrêx. Kukràdjà mexkumrêx.

¹³ Djãm Môjdjê kukràdjà mex kôt ije amijo anhÿr djô'ã ne ijaxwen me biknor tokry djækam itêmmã? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arÿm amijaxwemã ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kôt amijo anen mã ijaxwen kam arÿm mã amim,

–Dja Metĩndjwÿnh ijaxwe pãnh me biknor tokry djækam imê. Be, ijaxwe ne punu:re, anhÿro iba.

Ta te: axwe kêt prāmje mā axwe'ã kute amijarēnh.

Gar 5.17

¹⁴ Metĩndjwýnh Karõ ne Mõjdjê kukràdjà jarē. Nhym be, jakam djé ne ba mā Metĩndjwýnh Karõ ma? Kati. Imã ijaxwe prā:m ne te ijaxwe kêt prāmje.

¹⁵ Djām imã mýjja kĩnhja ne ba o iba? Kati. Imã mýjja kĩnh kêtja ne ba o iba. Mýkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt.

¹⁶ Imã mýjja kĩnh kêtõ ibakam ba arým amim,

—Mrāmri, Mõjdjê kukràdjà mexkumrēx ane.

¹⁷ Djām kam ba ne ba o iba, imã mýjja kĩnh kêtjao iba? Kati. Ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne 'ã imã apnên ijo ba.

¹⁸ Djām imex got? Ije amidjwýnhbito kĩnh prām kam djām imex got? Ije mýjja mexo iba kadjy te imã mýjja mexbit kĩnh. Kam, ije mýjja mexbito iba kadjy mýj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêt kumrēx.

¹⁹ Imã mýjja mex kĩnhja djām tām ne ba o iba? Kati. Imã ijaxwe kĩnh kêtja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imã ijaxwe kĩnh kêt mā o iba.

²⁰ Kam, imã ijaxwe kĩnh kêtjao ibakam djām ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnên ijo ba.

²¹ Kam, djā ne ba mrāmri mýjja mexo ibakumrēx? Kati. Bit ije mýjja mexo iba kunĩkõt ne ba mā mýjja punu o iba.

²² Ba ne ba imã Metĩndjwýnh kukràdjà kĩnh.

²³ Nhym be, ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnê. Ba amim, “Ba on imexbit”, ane. Ne kam mā ijaxwen te ijaxwe kêt prāmje. Ije mýjja mexo iba prām kunĩkõt mā ijaxwe.

²⁴ Ba amim,

—Ï, watĩre. Ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã ingrêk prām ba arým me biknor tokry djākam itēmmā. Mýj me'õ dja ikadjwýnhbê ijaxwe jabē ipytà? Nã bām ã amim ane.

²⁵ Bir, gwaj banhõ Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu dja ikadjwýnhbê

ijaxwebê ipytà. Ba kam mā Metĩndjwýnhmā amikĩnh jarē. Tām ne ja.

Ba kam mā amim,

—Ba on Metĩndjwýnh kabēn kõtbit amijo iba, ane. Nhym be, ikadjwýnhbê ijaxwe mā kute ijo ba prām kumrēx. Tām ne ja.

8

Me kute Metĩndjwýnh Karõ marja tĩn.

¹ Kritu Jejumē gwaj batipdji nhym arým kute gwaj bakadjwýnhbê bajaxweo apēxmā. Kam, Metĩndjwýnh kute gwaj bamā bajaxwe pānh jarēnh kêt gwaj me biknor tokry djākam babiknor kêt kumrēx. Baje amidjwýnhbito kĩnh kadjy bajaxweo baba kêtja, baje Metĩndjwýnh Karõ kõt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djākam babiknor kêt kumrēx.

² Mýkam? Bir, gwaj mā bajaxwekam arým me biknor tokry djākam batēmmā. Nhym be, gwaj arým tu amim Kritu Jeju markumrēx nhym Metĩndjwýnh Karõ gwaj babē bajaxwe kurēn kubē gwaj bamā tỳx jadjā gwaj kam arým katāt amijo baba kadjy batỳx. Ne kam babiknor kêt kumrēx ne Metĩndjwýnhkõt batĩn ne ar baba rā'ã: rā'ã ne.

³ Bir, gwaj baje amidjwýnhbito kĩnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katāt baje amijo baba prāmje ne te baje Mõjdjê kukràdjà mar ne te kõt baje amijo baba mexmā. Nhym kam Metĩndjwýnh pykamā ta Kra pydji jano nhym ta amijo kute me axwe nhĩ pyrāk ne ar ba. Nām aminhĩ tã pĩte'y'ã wajêt nhym Metĩndjwýnh arým gwaj bamā tỳx jadjā. Katāt baje amijo baba kadjy arým gwaj bamā tỳx jadjā nhym gwaj bajaxweja arým gwaj bamā rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwýnhbito kĩnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metĩndjwýnh Karõ man kõt ar amijo baba. Nhym kam arým gwaj bamā tỳx jadjā. Gwaj bajaxwe kêt kadjy

bamã tỳx jadjà. Gwaj kam arỳm kum bajaxwe kêt ne katàt ar amijo baba. Ne kam arỳm tu Môjdjê kukràdjà kôt katàt ar amijo baba.

Me ta kute amidjwỳnhbito kĩnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwỳnhbito kĩnhja ne me kum axwe mar prãm. Nhyim be, me kute Metĩndjwỳnh Karõ kôt amijo baja ne me kum Karõ mar prãm.

⁶ Nhyim me mã kum axwe mar prãm ja dja me me biknor tokry djakam akuno. Nhyim be, me kum Karõ mar prãm dja me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne umar mexkumrẽx.

⁷ Mỳkam ne me mã: kum axwe mar prãm akuno? Bir, me kum Metĩndjwỳnh kurêkam. Me ja ne me kute Metĩndjwỳnh kukràdjà kôt amijo ba prãm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane.

⁸ Me ja, me kute amidjwỳnhbito kĩnh kadjy axweo ba prãmja ne me te kute Metĩndjwỳnh kĩnhmã.

Me kum Metĩndjwỳnh Karõ mar prãm'ã ujarẽnh.

Dju r 7.38

⁹ Nhyim be, djãm ar ga ne gar amã ajaxwe maro aba prãm? Kati. Ar ga ne gar amã Karõ mar prãm. Mrãmri ar akam Metĩndjwỳnh Karõ ỳrkumrẽx jabej ar amã Karõ mar prãm. Nhyim be, me'õkam Kritu Karõ ỳr kêtja Metĩndjwỳnh kute o aminhõ kêtumrẽx.

¹⁰ Nhyim be, mrãmri Kritu ar akam ỳrkumrẽx jabej ar anhĩbit dja ty. Me axwe djõ'ã me batykjakam dja ar anhĩbit ty. Nhyim be, Metĩndjwỳnh kute ar amã axwe kêt jarẽnh nhyim Karõ kute ar ajo bakam dja gar kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹¹ Nhyim kam Metĩndjwỳnh arỳm Karõo akubyn Jejuo tĩn. Karõ ja ar akam ỳr jabej dja ar gadjwỳ ar ajo tĩn. Krituo tĩn djwỳnh ar ajo tĩn. Dja gar te arỳm ty nhyim akubyn ar gadjwỳ ar ajo tĩn. Ar akam Karõ ỳr jao akubyn ar ajo tĩn.

¹² Kam, djãm gwaj baje amidjwỳnhbito kĩnh kadjy mã bajaxweo babamã? Kati.

¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arỳm akuno. Me biknor tokry djakam akuno. Nhyim be, dja gar apỳnh ajaxwe krãta. Aparo ajaxwe'ỳr amrãnh, anhikrao aje ajaxwe nhipêx, anoo aje ajaxwe pumũnh, adjumar djakam aje ajaxwe mar, ajajkwao aje mỳjja punu jarẽnh ajaxweja kunĩ krãta kute mrãmri ne me kute mỳjja bĩnkam arỳm àpênho krã'yr pyrãk. Dja gar Metĩndjwỳnh Karõ maro ajaxwe krãtan arỳm Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁴ Mỳkam? Bir, me kute Metĩndjwỳnh Karõ maro ba nhyim kute meo baja ne me mrãmri kubê Metĩndjwỳnh krakumrẽx.

¹⁵ Karõ kute ar ajo bakam djãm Metĩndjwỳnh ar ajo õ àpênho kajgon kum ar akurên ar ajo ajkê gar amã uma: ar aba? Kati. Karõ kute ar ajo bakam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo krakumrẽx gar amã kĩ:nhkumrẽx. Ne kam kum, "Djũnwã", ane. Mebê idjaer kabênkôt ne me kum, "Aba", ane. Nhyim be, me bakabênkôt ne gwaj kum, "Djũnwã", ane.

¹⁶ Metĩndjwỳnh Karõ ta ne gwaj bakadjwỳnhbê gwaj bamã,

—Be, omũ. Mrãmri abê Metĩndjwỳnh krakumrẽxja pumũ, anhỹro ba. Kam, gwaj babê Metĩndjwỳnh krakumrẽx. Tãm ne gwaj baje markumrẽx.

¹⁷ Arỳm gwaj babê krakam dja gwaj arỳm Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjao aminhõ. Kritumê ro'ã dja gwaj õ mỳjjao aminhõn ar o baba. Kôt batokry jabej o aminhõ. Kritukôt mrãmri batokry jabej dja gwaj õ mỳjjao aminhõn arỳm ro'ã bame:xkumrẽx.

Me kute amimexkumrẽx kam amak.

Dju r 17.22; A Kô 4.17; Kor 3.4

¹⁸ Bir, mỳj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'ã dja gwaj amim,

—Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyrãk. Nhyim be, dja ba ã Kritumê ro'ã ime:xkumrẽx nhyim me kunĩ arỳm ipumũ. Dja ba kam ikĩnh.

Ne ikĩnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj ã batokry'ã amim ane.

¹⁹ Dja gwaj babê Metĩndjwýnh krakôt bakato. Dja amrê õ akati bôx gwaj kam arým bakato. Djãm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam bame:xkumrêx. Mýjja kunĩ Metĩndjwýnh kute ipêx ja ne amiwýr gwaj bakatorkam ama:. Mrymê bãmê pykamê mýjja kunĩ amiwýr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mýkam ne amiwýr gwaj bakam ama:? Bir, Metĩndjwýnh kute mýjja kunĩ nhipêx ja ne amrêbê amijo ajkên arým punu. Pykakam 'ê kumex ne mýjja djàkrê kumex kato. Djãm mýjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metĩndjwýnh kabênkôt ne ã mýjja amijo bikênho ane. Nhym be, ajmãkam dja mýjja kunĩ mexkumrêx. Mýjja kunĩ amiwýr amimexkam ama:.

²¹ Mýkam? Bir, jakam ne mýjja punu prãm, kà rerek prãm, kro prãm, apôk prãm. Nhym be, mýjja kute amijo mexkam dja punu prãm kêt, kà rerek prãm kêt, kro prãm kêt, apôk prãm kêt-kumrêx. Gwaj babê Metĩndjwýnh kramê ro'ã dja mýjja me:xkumrêx ne kĩ:nhkumrêx. Dja ï gwaj babê Metĩndjwýnh kra amirĩt. Ne kam bamexkumrêx ne bakĩnhkumrêx. Nhym kam me baro'ã mýjja kunĩdjwý mexkumrêx. Kam ne mýjja kunĩ amiwýr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mýjja kunĩ: tokry pymaje kangãngã. Kute mrãmri ne me nire kra àn tokry pymaje kangãngã pyræk ne kute kra bixadjwýrkam ama:k pyræk. Amrêbê: ne mýjja kangãngã jakam kangãngã rã'ã ne.

²³ Gwaj badjwý ne gwaj banhĩ nykam ama:. Gwaj badjwý baje arým amijã Metĩndjwýnh Karõ kakinhja ne gwaj banhĩ nykam ama:. Dja gwaj babê Metĩndjwýnh krakumrêx amirĩt. Nhym akubyn bôxkam dja gwaj bamã banhĩ ny ngã. Dja gwaj banhĩ nyja rerek prãm kêt ne apêx prãm kêt ne ny rã'ã. Banhĩ nykam amakbê bakangãngã. Banhija punu prãmkam batokry pymaje bakangãngã.

²⁴ Gwaj amiwýr banhĩ ny kam ama: nhym arým Metĩndjwýnh amim gwaj bapytà. Nhym be, djãm arým ne gwaj banhĩ nyja pumũ? Kati. Gwaj ren arým banhĩ ny pumũn ren amiwýr kam amak kêt-kumrêx ne ren ate bakrãn ar baba.

²⁵ Nhym be, kati. Kute gwaj bamã banhĩ ny jadjãr kêttri ne gwaj amiwýr kam ama:n kam akrãnmã amiwýr amãr 'iry.

²⁶ Gwaj banhĩ nykam amakbê Metĩndjwýnh Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Gwaj bakaprĩn barerekrekam ne Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Ne Metĩndjwýnhmã gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprĩn barerekrekam dja gwaj amim,

–Mýj dja ba ikaprĩkam Metĩndjwýnhmã ikabên jarênh on? anen te baje Metĩndjwýnhmã amijarênhmã. Nhym kam Karõ kute pykakam gwaj bajo ba arým gwaj bama. Gwaj baman arým kum gwaj bakaprĩ:. Kum gwaj bakaprĩn arým amũ kãjkwakam Metĩndjwýnhmã gwaj bajo a'u:w. Djãm gwaj bakabênkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabên mar kêt-kam. Kum gwaj bakaprĩ:kam ne kabêno kangãngã gwaj bajo a'u:w. Nãm ã Karõ amybym amũ kãjkwakam Metĩndjwýnhmã gwaj bajo à'wýro ane.

²⁷ Metĩndjwýnh ne kute me kunĩ djumar djãkam me kabên mar mexkumrêx ne kam arým kute prĩne Karõ kabên mar mex. Karõ ta ne arým kute gwaj bajã Metĩndjwýnh kabên mar. Kute gwaj bajã amim karõkam kabên ja kute mar ne kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Jeju kute arým gwaj bajo õ me ja, Karõ kute Metĩndjwýnhmã gwaj bajo à'wýr. Metĩndjwýnh kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Nhym kam Metĩndjwýnh arým kute prĩne kabên mar mex.

Kra mex kôt me mex.

Rô 8.37; Pír 1.12; Ped k 5.10

²⁸ Be, nhym apýnh mýjja kute gwaj bajo baja. Mýjja kunĩkôt. Apýnh gwaj bakaprĩ djãri nãr apýnh gwaj bakĩnh djãri kute gwaj bajo baja. O ne

Metĩndjwýnh amim gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj bamã abêja ne gwaj bajo mexo tẽ. Metĩndjwýnh ne amrêbê: gwaj bakukãm amim gwaj bajã karõn arým kõt amiwýr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arým apýnh mýjja gwaj bajo mexo tẽ. Ja ne gwaj arým baje mar.

²⁹ Mýj kadjy ne gwaj bajo mexo tẽ? Bir, Kra mex kõt gwaj bamex kadjy. Mýjja kunĩ kêtri ne kute me kukãm õ me ja kunĩ mar ne arým amijo me utà. Kra mex kõt kute meo mex kadjy ne amijo me utà. Krakõt kute õ me ja kunĩ mexo tẽmkam ne kute mrãmri ne me kra kutewa apõx nhym kõt aben nhipã kamy kunĩ apõx pyrãk. Kra kute kamy krãptĩ:mã wa kadjy ne Kra mex kõt gwaj bajo mexo tẽ.

³⁰ Kute amijo me utàr ja ne amiwýr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwýr me 'wýr ja ne memã axwe kêt jarẽ nhym me arým kum mex ne. Kute memã axwe kêt jarẽnh ja dja meo me:xkumrẽx. Nhym me arým kàjkwakam Kra mex kõt mrãmri me:xkumrẽx. Dja gwaj kàjkwakam kõt arým bame:xkumrẽx.

Metĩndjwýnh kum me abê ne me'ã ukanga kêt.

³¹ Metĩndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarẽ. Ne kam dja ã Kra kõt prĩne gwaj bajo mex. Kam, djãm me'õ kute Metĩndjwýnh bê gwaj bajo akẽx gwaj kõt bajaxwemã? Kati. Metĩndjwýnh ã kum gwaj bajabêo anhýrkam dja me'õ kubê gwaj bajo akẽx kêtumrẽx.

³² Nãm amijã Kra djwýnh pydji nê kêt ne gwaj bakunĩ kadjy kanga nhym arým gwaj bapãnh ty. Djãm kute gwaj bakadjy Kra kangakam kute gwaj babê mýjja mex'õ nẽmã? Arkati. Kute gwaj bamã mýjja mex kunĩ nhõrmã.

³³ Mýj me'õ dja gwaj bamã axwe jarẽ? Kati. Metĩndjwýnh kute amijo gwaj bapytãrja dja gwaj bamã axwe jarẽnh kêt. Ta ne arým gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arým kum bamex

ne. Kam dja te me'õ kute gwaj bamã axwe jarẽnhmã.

³⁴ Mýj me'õ dja gwaj bamã me bi-knor tokry djãkam babiknormã arẽ? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tĩn ne ajte Metĩndjwýnh djubõk'ãnh nhỹ. Metĩndjwýnh djubõk'ãnh nhỹn ajte gwaj banêje kum kabẽno nhỹ. Kam dja te me'õ kute gwaj bamã babiknormã arẽnhmã.

³⁵ Kritu kum gwaj bajabê:

Dja te me'õ gwaj bajo ajkẽ nhym Kritu kum gwaj bajabê rã'ã:n gwaj bajo ba rã'ã: ne.

Dja te apýnh gwaj bakaprĩ djãri ajte gwaj bajo ba nhym Kritu kum gwaj bajabê rã'ã.

Dja te apýnh mýjja týt ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurê. Kritumã badjãpênhkam te kum gwaj bakurê.

Dja te ajte gwaj bamã prã:m.

Dja te ajte gwaj bakã kêtumrẽx kum kry:.

Dja te apýnh mýjja pyma ajte gwaj bajã apõx.

Dja me ajte te kãxo gwaj bapa. Nhym Kritu mã: kum gwaj bajabê rã'ã:n gwaj bajo ba rã'ã: ne.

³⁶ Apýnh gwaj bakaprĩ djãri kute gwaj bajo ba kõt ne me bakukãmãre amrêbê: Metĩndjwýnhmã amijãrẽn kum,

“Be, amã ar idjãpênhkam ne me kute ar ibĩn pyrãk. Myt kunĩkõt ne me kute ar ibĩn pyrãk. Nãm me ar ijo mrykĩ'ãtomti pyrãk ne kum ar ibĩn prãm.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnhmã anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Kam gwaj badjwý bakamingrãnyre dja gwaj mrãmri mekõt ã apýnh bakaprĩ djãri maro ane. Jejumã badjãpênhkam ã apýnh bakaprĩ djãri maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajã ukanga kêt ne kum gwaj bajabê rã'ã:. Kam te apýnh mýjja pymaja gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar týt ne arým kubê amijo akẽx kêtumrẽx.

38 Djâm gwaj batykkam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajâ ukangamã? Kati.

Nàr, djâm gwaj batĩn ne ar babakam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajâ ukangamã? Kati.

Nàr, djâm kadjy mrãnh djwýnh 'õ kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajâ ukangamã? Kati.

Nàr, djâm me karõ punu, nàr djâm jakam apýnh mýjja apôx, nàr djâm amrê apýnh mýjja apôx mõr, nàr djâm apýnh mýjja 'ityx gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajâ ukangamã? Kati.

39 Nàr, djâm kàjkwa kurũm mýjja apôx, nàr djâm pyka krakri mýjja apôx, nàr djâm Metĩndjwýnh kute amũ apýnh mýjja kunĩ nhipêx'õ kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajâ ukangamã? Arkati.

Apýnh mýjja puma te gwaj bajo ajkê nhym Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba rã'ã:.

Nãm ã kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhõ Bēnjadjwýr djwýnhkõt ã kum gwaj bajabêo ane. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

9

Metĩndjwýnh ta kute amijo me utàr.

1-2 Djâm gwaj baje Mõjdjê kukràdjà mar ne kõt baje amijo babakam ne Metĩndjwýnh kute gwaj bamã axwe kêt jarênh gwaj arým kum bamex ne? Kati. Nã gwãm tu amim Jeju markumrêx nhym arým gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne. Nhym be, inhõ me wýnh, inhõbikwabê mebê idjaer djâm me kute tu amim Jeju markumrêx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nãm me amim,

—Ba Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo iba nhym Metĩndjwýnh arým imã ijaxwe kêt jarê ba arým kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam dja Metĩndjwýnh arým pãnh me kanga. Kam ne ba ikadjwýnhbê

ikaprĩn iban imýr rã'ã: ne. Kritu kõt ne ba katàt ikaprĩ'ã ar amã amijarênhkumrêx. Metĩndjwýnh Karõ ta ne ajte idjumar djà kadjwýnhbê imã,

—Mrãmri 'ã ajêx kêt kumrêx, ane. Mrãmri ikaprĩkumrêx.

3 Inhõ me wýnh, inhõbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy Metĩndjwýnhmã kum,

—Kwãrĩk wãnh mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pãnh ikanga, ane. Nhym ren me kam arým tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arým ã Metĩndjwýnhmã ane. Nhym be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikaprĩ:re.

4 Mebê idjaerkumrêx. Metĩndjwýnh ne amrêbê meo kra nhym Metĩndjwýnh rax djõ'ã me ra:x. Ne kam ajmã kuten amim Jeju mar kêt ba arým mekam ikaprĩre ne. Metĩndjwýnhmẽ ne me kute aktã abenmã amijarênh mãm dji nhym arým memã kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne arým memã Mõjdjê kukràdjà jarê nhym me o ba. Ne kukràdjà kõt kum apê ne kum amijarêho ba. Nhym kute memã mýjja jarênh mãm dji. Me kukãm apýnh mýjja mex apôxmã kute memã arênh mãm dji. Nhym me ajmã ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikaprĩre ne.

5 Me bakukãmãre ne me me babê idjaer kukãmãrekumrêx nhym Jeju Kritu arým mekam amijo ï ne kato. Kubê ne apýnh me ba djà kunĩkõt me kunĩ, mýjja kunĩ Tĩndjwýnh. Pydji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurũm kato nhym kam me ajmã ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikaprĩ:re ne imã me kaprĩ:kumrêx.

6 Metĩndjwýnh kute mebê idjaero kran kute memã, “Me abê ikra”, anhýrkam ne me kwý arým kanga. Me kwý kute kangakam djâm arým kam Metĩndjwýnh kabên kajgo? Kati. Metĩndjwýnh kabênkõt me kwýbê Metĩndjwýnh krakumrêx. Djâm mebê

idjaer kunĩ ne Metĩndjwỳnh kute meo kra? Kati. Me kwỳbit.

⁷ Nàr, djãm Abraão djô'ã me ar ba kunĩ ne Metĩndjwỳnh kute memã,

–Me abê Abraão tãmdjwỳkumrêx, anhỹro ba? Kati. Me kwỳmãbit. Nãm Abraãomã kum,

–Idjak kurũm dja atãmdjwỳ apôx, ane.

⁸ Mỳj'ã ne gwaj kabẽn ja ma? Bir, amrêbê: me bakukãmãre Abraão ta ne amikabẽnkôt ô àpênh kajgomã Imaêr dji nhym kato. Djãm kra Imaêrmê ô'ã tãmdjwỳ apôxmê djã ne Metĩndjwỳnh me jao krakumrêx? Kati. Metĩndjwỳnh kute kabẽn pydjın arênh kôt ne prökumrêxmã Idjak dji nhym arỳm kato. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm o krakumrêx. Kra Idjakmê kam tãmdjwỳ apôxmê ne Metĩndjwỳnh meo krakumrêx.

⁹ Arỳm ne Abraãomã kum,

–Dja ba ã bôx nhym Xara arỳm kra, ane. Metĩndjwỳnh kute kabẽn pydjın arênh ne ja. Nhym kam arỳm kra kato nhym Metĩndjwỳnh amikabẽnkôt arỳm o kra.

¹⁰ Nhym ajtekam me banhingêt Idjak Rebekamã kra ar kudji nhym tu-jarô rã'ãkam Metĩndjwỳnh arỳm kra ar'ã amim karô.

¹¹⁻¹³ Ar rwỳk kêttri. Ar mex nàr ar axwe kêttri ne arỳm ar'ã amim karôn Rebekamã kum,

“Kutewa dja kutapumã apê”, ane.

Pi'ôkkam kute me bakukãmãremã ar arênh kôt ne ã Rebekamã ane. Ne memã kum,

“Imã Djako kĩnh. Nhym be, imã Ixau kĩnh kêt”, ane.

Djãm mexkam ne kum Djako kĩnh? Kati. Djãm axwekam ne kum Ixau kĩnh kêt? Kati. Kute ar'ã amim karô kôt kum Djako kĩnh ne kum Ixau kĩnh kêt. Idjujarênhja ne me kunĩ'ã amijakre. Mỳj dja gwaj me kunĩ'ã amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

–Be, Metĩndjwỳnh ne amikabẽn kôt arỳm amijo me utà. Kute me kêttri me'ã amim karô kôt ne arỳm amijo me utà. Djãm me ta mexkôt ne amijo me utà? Kati. Amikabẽn kôt. Kute amiwỳr me 'wỳr djwỳnh ta amikabẽn

kôt ne kute amijo me utàr, ane. Tãm dja gwaj idjujarênh ja markam amim arên maro baba.

¹⁴ Metĩndjwỳnh ta kute amijo me utàr. Me kator kêttri kute amijo me utàr. Kute amim me'ã karô kôt kute amijo me utàr. Djãm kam gwaj ba baje amim,

–Be ga, Metĩndjwỳnh kute katàt amijo ba kêtja pumũ, anhỹrmã? Arkati. Metĩndjwỳnh katàt ry tipdji.

¹⁵ Ga, Metĩndjwỳnh amrêbê: me bakukãmãre Môjdjêrmã kum,

“Ba dja ba amim me'ô'ã karôn tu imã kaprĩ. Ba dja ba amim me'ô'ã karôn tu imã kĩnh.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh me bakukãmãremã ane.

¹⁶ Mỳj ne gwaj kabẽn ja burũm kuma? Bir, djãm me'ô ta kum kĩnh nhym kum kaprĩ? Kati. Nàr, djãm me'ô ta kum apê nhym kum kaprĩ? Kati. Metĩndjwỳnh ta ne tu kum me kaprĩ. Tãm ne gwaj Metĩndjwỳnh kabênja burũm kuma.

¹⁷ Amrêbê: me bakukãmãre ar bari ne Metĩndjwỳnh Parao'ã amakkre kêt mên ajte o bikênho dja. 'Ã amakkre kêt mênho ãmri ne kum,

“Mỳj kadjy ne ga anã kurũm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakkre kêt mênh ne ajo ibikênh kadjy. Ije me kunĩmã akam itỳxo amirĩt kadjy ne ba ajo ikato.

Apỳnh pyka kunĩkôt dja me iraxmã katon abenmã irax ne ipyma jarê. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Paraomã ane nhym me arỳm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹⁸ Arỳm ne ba Rebeka'ã ajarên ajte Môjdjê'ã ajarên ajte Parao'ã ajarê.

Mỳj dja gwaj Metĩndjwỳnh kute kam arkum kabẽn jarênh burũm kuma? Mỳj'ã ne amijakre? Bir, Metĩndjwỳnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam amikabẽnkôt arỳm tu kum me kwỳ kaprĩ. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabên jarênh ne ajte Môjdjêrmã kute kabên jarênh burũm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarê. Mỳj dja gwaj

Metîndjwýnh kute kum kabên jarênhja burûm kuma? Bir, Metîndjwýnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabênkôt ajte tu me kwý'a amakkre kêt rê. Tãm dja gwaj Paraomã kabên burûm kuma.

¹⁹ Djãm ar ajõ imã,

–Metîndjwýnh kute ã amim me'ã karõo anhÿrkam mÿj me'õ ne kubê àptarmã? Arkati. Metîndjwýnh ta kute me'ã amakkre kêt mênhkam ne ren memã axwe jarênh kêt. Mÿkam ne memã axwe jarê? ane. Djãm aje ã imã anhÿrmã?

²⁰ Kati. Kwãrîk wãnh mÿjwã wã jarênh kêt. Pykabê ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabêno aje Metîndjwýnh japanhmã. Nã bãm me bakukãmãre kabên kôt amã ane. Amrêbê ne me memã kum, “Djãm arÿm mÿjja nhîpêx kute ipêx djwýnhmã kum,

‘Mÿkam ne ga ga inhîpêx prãm ne kam ã ijo ane’? anhÿrmã? Kati.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Mrãmri ne me bakukãmãre memã arênhkumrêx.

²¹ Ga, ngÿo ngôn nhîpêx djwýnh ta kute amim 'ã karõ kôt kute ngÿ kajgo jamÿnh ne o ngôn nhîpêxja pumû. Ta mÿjja mex kadjy ngôn nhîpêx. Nâr, ajte ta mÿjja punu kadjy ngôn nhîpêx. Metîndjwýnhdjwÿ, kute me ipêx djwýnh ta amikabênkôt tu ã meo ane. Djãm kam gwaj baje bakabêno apanhmã? Kati.

²² Ta amikabênkôt tu ã meo ane. Mekam ngryk ne tu kute meo bi-knorkumrêx kadjy ne me ipêx. Me kwÿ ja'ã ne ta amim karõn amim,

–Dja ba ï me kwÿkam ingyko amirît ne. Nhym me kunï ipumûn arÿm 'ityx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngryk nêni amiwÿr me amãr 'iry.

²³ Ne kam mekam ukaprï kadjy me kwÿ nhîpêx. Amrêbê: ne ta me'ã amim karõn amim,

–Me ja dja ba amimexo meo me:xkumrêx. Ne me kunïmã mekam idjukaprïo amirît. Me kunï dja me 'ã ipumûn ime:xkumrêx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me:xkumrêx, ane. Djãm ta kute amim me'ã karõn

ajte ã me ipêxo anhÿrkam djãm katat kute amijo ba kêt? Kati. Katat ne amijo ba.

²⁴ Ta ne tu ã gwaj badjwÿ gwaj bajo mexo ane. Ta ne amiwÿr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djãm me ibê idjaer-bitô ba? Kati. Me abajtemdjwÿo ba.

²⁵ Metîndjwýnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabênkôt arÿm amijo me utàn ar meo ba. Me bakukãmãre Ôdjêja amrêbê: ja jarê. Metîndjwýnh ta amikabênkôt kute amijo me kwÿ pytãrja jarê. Metîndjwýnh ne Ôdjêjamã kabên jarê nhym me bakukãmãremã kum,

“Metîndjwýnh ne me amã, ‘Amrêbê ije me kwÿo inhõ kêt. Nhym be, jakam dja ba memã inhõ me ja jarê.

Me kwÿ amrêbê imã me kÿnh kêt. Nhym be, jakam dja ba imã me kÿnh.’

Nãm ã Metîndjwýnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhym me arÿm kabên'a pi'ók no'ók ne. Ga, Metîndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwÿ pytãrja pumû.

²⁶ Nhym kam ta ajte memã kum, “Metîndjwýnh ne me amã, ‘Pyka 'õkam me'ã ne ba memã kum, Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãmkam dja me ï memã kum, Me abê Metîndjwýnh tÿn ne ar baja kra ar, ane. Dja me ï ã memã ane’, ane.

Metîndjwýnh ã me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhym me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metîndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwÿ pytãrja pumû.

²⁷ Nhym kam me bakukãmãre Idjaij ajte amrêbê: tãm jarê. Metîndjwýnh ta amikabênkôt kute amijo me kwÿ pytãrja jarê. Idjaij mebê idjaer'ã kã bê memã kum,

“Dja mebê idjaer krãptï: kute mrãmri ne ngõ raxbê pyka kêtka pykati 'ykã krãptï pyrãk.

Dja te me krãptï nhym arÿm amim me ngrêrebit pytã. Me anhybit me utã. Me kute amim mar me utã.

28 Nhyim me kute Metĩndjwýnh mar kêt djwý. Mýj dja me on?

Bir, Běnjadjwýr djwýnhbê Metĩndjwýnh kute pykabê me axwemã pãnh jarěnhmã. Dja meo kukrà kêt kumrêx ne katàt memã pãnh jarěnhkumrêx ne on inomã kumê.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me kwý pytãrja pumũ.

29 Nhyim kam Idjaij ajte tãm'ã ajarěn memã kum,

“Běnjadjwýr djwýnh 'ityxo kubê kumkati amrêbê: me axwe raxkam arým krĩraxbê Xôtômamê krĩraxbê Gomora gan pyka mẽ o amrà.

Ne ren kum me bajã ma kêt gu ren me badjwý arým mekôt bakêt. Nhyim be, kati. Nãm kum me bajã ma nhyim kam me badjô'ã me anhy rã'ã, me kwý rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane. Ga, me bakukãmãre kaběnja kunĩ kôt Metĩndjwýnh ta amikaběnkôt kute amijo me kwý pytãr ne meo baja pumũ.

Mebê idjaer kute Kritu mar kêt.

30 Mýj dja gwaj jakam abenmã arê? Bir, me bajtem ne me amrêbê kute Metĩndjwýnhmã amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhyim Metĩndjwýnh ta arým kum me kaprĩn memã axwe kêt jarě. Me tu amim Jeju Kritu markumrêx nhyim Metĩndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarě nhyim me arým kum mex ne.

31 Nhyim be, mebê idjaer kute Metĩndjwýnh kukràdjã marn kôt amijo bakam djãm me arým kum axwe kêt? Kati.

32 Mýkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,

–Djãm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhýro bakam ne me axwe rã'ã ne. Kam ne me kute kěn me par tok nhyim me rôrôk pyrãk. Me kute amim Jeju mar kêt.

33 Metĩndjwýnh ne amrêbê me bakukãmãremã kum,

“Ota, ba Xijãokam kěn'õ nhýr. Kěn wã kute me par tokkam me rôrôk prãm kumrêx. Kam dja me kum kěn wã kurê.

Nhyim be, dja me kwý ĩ pýnhkôt tu amim markumrêx ne arým pijãm kadjy kêt kumrêx.”

Nãm Metĩndjwýnh ã memã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Kritu'ã ne kěn jakren arê nhyim me kum kurêmã. Nhyim kôt mebê idjaer ã kum kurên mar kêt o ane.

10

1 Akmere, àpnhĩre ar, imã mebê idjaer kĩ:nh. Mebê inhôbikwakam imã me kĩnh. Metĩndjwýnh ren amim mebê idjaer kunĩ pytã ba ren mekam ikĩnhkumrêx. Nã bãm mã Metĩndjwýnhmã kum,

–Gop amim me utã. Gop amim me utã, anhýro iba.

2 Ba ne ba amrêbê mekam ar iban prĩne me omũ. Kam djãm me Metĩndjwýnhmã àpěnh prãm ngri got? Me kum àpěnh prãm. Me te kum àpěnh prãm ne kute Metĩndjwýnh mar kêt. Me arĩk ar kupa'ã ba.

3 Metĩndjwýnh ta ne memã kum, –Me kute amim Kritu markam dja ba memã axwe kêt jarě nhyim me arým imã mex ne, ane. Nhyim me atekam ajte mar kêt ne amim,

–Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt ne Metĩndjwýnhmã imex ne, anhýro ba.

4 Djãm gwaj ba baje amim, –Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýrmã? Djãm gwaj baje ã amim anhýrmã? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prĩne kukràdjã man kôt amijo ba me:xkumrêx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrêx nhyim Metĩndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarě gwaj arým kum bamex ne.

Mÿj dja me nĕn arÿm axwe kĕt?

⁵ Me bakukāmārebê Mōjdjê ne amrĕbê: memā kum,

“Dja me katāt kukràdjā man kōt amijo ban kam arÿm tĭn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne”, ane.

Kute memā ja jarĕnhkam mÿj dja me nĕn arÿm axwe kĕt? Bir, dja me katāt kukràdjā man kōt ar amijo ban arÿm axwe kĕt. Ja ne Mōjdjê amrĕbê memā arĕ.

⁶ Nhym be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrĕx, nhym Metĭndjwÿnh arÿm tu memā axwe kĕt jarĕ nhym me arÿm kum mex ne. Gar akwÿ ne gar arĭk amim,

–Mÿj me'ō godja kàjkwa djwÿnhmā wabi? Ne ren me'ō kàjkwamā wabin ren iwÿr Krituo ruw ba ren kōt omÿn tu amim markumrĕx, ane. Kwārĭk wānh ja jarĕnh kĕt.

⁷ Gar akwÿ ajte arĭk amim,

–Mÿj me'ō godja me tyk ba djākam ruw? Ne ren me'ō me tyk ba djākam Kritu'ÿr ruw ne ren iwÿr o wabin iwÿr o bōx ba ren tu amim markumrĕx, ane. Kwārĭk wānh ja jarĕnh kĕt. Mÿkam dja gar ja jarĕnh kĕt? Bir, arÿm ne me ar amā Kritu'ā ajarĕ gar arÿm ama. Ne kam ajte tu amim markumrĕx kĕt.

⁸ Metĭndjwÿnh ne me bakukāmāremā kum,

“Djām onĭj ikabĕn nō? Kati, arÿm ne akadjwÿnhbê nō. Ajajkwa kōt ne ga memā arĕ nhym ajajkwakam nōn adjumar djā kad-jwÿnhbê nō”, ane.

Kabĕn ja ne bar kàj bê memā arĕ. Dja me kwÿ tu amim kabĕnja mar ne amim Kritu markumrĕx. Ja kadjy ne bar memā kabĕn ja jarĕ.

⁹ Nā bām ar memā kum,

–Dja gar amibu'ā memā amijarĕn memā kum, “Mrāmri Jejubê inhō Bĕnjadjwÿr djwÿnhkumrĕx”, anen ajte ar adjumar djā kad-jwÿnhbê amim, “Mrāmri ne Metĭndjwÿnh akubyn Jejuo tĭnkumrĕx”, ane nhym arÿm amim ar apytā, ane. Ar ikabĕn ja ne bar memā arĕ.

¹⁰ Mÿkam? Bir, me umar djā kad-jwÿnhbê ne me tu amim markumrĕx nhym arÿm tu memā axwe kĕt jarĕ nhym me arÿm kum mex ne. Ne kam amibu'ā memā amijarĕn memā kum, –Arÿm ba tu amim Jeju markumrĕx, ane nhym arÿm amim me utā.

¹¹ Me bakukāmāre kabĕn kōt ne ba ar amā ikabĕn ja jarĕ. Amrĕbê: ne me bakukāmāre memā kum, “Djām me kute tu amim markumrĕx nhym Metĭndjwÿnh kute amim me utār kĕt nhym me arÿm pijām? Kati.

Djām me kute amim, ‘Ba arÿm tu amim Metĭndjwÿnh markumrĕx nhym arÿm ibê kajgo', anhÿrmā? Kati. Me kwÿ ĩ pÿnhkōt kute tu amim markumrĕxja dja Metĭndjwÿnh arÿm me utār kumrĕx.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane nhym me arÿm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Ga, me kute tu amim markumrĕx nhym kute amim me utārja pumū. Mrāmri me kabĕnkumrĕx. Ba kōt ar amā ikabĕn jarĕ.

¹² Djām kam kute mebê idjaerbit pytār ne kute amū me bajtembê kreguja pytār kĕt? Kati. Kute me bajtemdjwÿ pytār. Mÿkam? Bir, Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne pydji:n me kunĭmā bĕnjadjwÿr rax. Mebê idjaermā Bĕnjadjwÿr ra:xi. Me bajtemmā Bĕnjadjwÿr ra:xi. Me ĩ pÿnh kōt me kute kum amijo à'wÿrja ne Bĕnjadjwÿr djwÿnh kute apÿnh meo djuw mex. Ō mÿjja kume:xo meo djuw mex.

¹³ Me bakukāmāre ne me amrĕbê: ā memā ane. Nām me memā kum, “Me kwÿ ĩ pÿnhkōt dja me Bĕnjadjwÿr djwÿnhmā amijo a'uw ne kum, ‘Ipytā', ane nhym arÿm me utā.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane. Ga, me bajtemdjwÿ kute tu amim Jeju markumrĕxja pumū. Metĭndjwÿnh kute amim me adjwÿnhdjwÿ pytārja pumū. Mrāmri ne me kabĕnkumrĕx ba me amā arĕnhkumrĕx.

¹⁴ Nhym be, me kute amim Jeju kamnhĭx kĕtkam djām me kute kum,

“Jeju ipytà”, anhÿrmã? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'ã ujarënhja mar kêt kam djãm me kute amim kamnhÿxmã? Kati. Ne ajtekam kraxje me kute memã Jeju'ã ujarënh kêt kam djãm me kute marmã? Kati.

15 Ne ajtekam me kute me'ÿr me anor kêt kam djãm me kute memã Jeju'ã ujarënhmã? Kati. Nhy m be, Metÿndjwÿnh arÿm me'ÿr me kwÿ jano nhy m me arÿm kaj bê memã 'ã ajarë nhy m me kum kÿ:nhkumrëx. Me bakukãmãre kabën kôt ne ba ar amã ja jarë. Amrëbê: me bakukãmãre memã kum,

“Kritu'ã ujarënh ny, kôt me umar mexja. Apÿnh mÿjja mex'ã me ujarënh nyja. Ujarënhkam me kÿ:nhkumrëxja. Djãm kute memã 'ã ujarënh ny jao mrãnh djwÿnh mex ngri got? Me'ÿr bôxkam me kum kÿ:nhkumrëx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me kwÿ kum kÿ:nhkumrëxja pumÿ. Mrãmri me kabënkumrëx.

16 Nhy m be, djãm me bêt idjaer kunÿ ne me arÿm Kritu'ã ujarënh ny ma? Djãm me kunÿ arÿm Krituo aminhõ? Kati. Me bêt idjaer kunÿ kute Krituo aminhõ kêt. Me bakukãmãre Idjaij ne amrëbê: me arë. Me kute amim mar kêtja jarë. Nãm memã kum,

“Nhÿnh got me'õ kute tu amim ar ikabën markumrëx?”

Nãm me bakukãmãre ã me bêt idjaer jarëho ane. Ga, me kute amim mar kêtja pumÿ.

17 Bir be, kam me kute memã Metÿndjwÿnh kabën jarënhkambit ne me arÿm kuman tu amim markumrëx.

18 Djãm arÿm ne me me bêt idjaermã 'ã ujarënh ny jarë nhy m me arÿm kuma? Nà, arÿm. Amrëbê: ne me bakukãmãre memã arë nhy m me arÿm kuma. Nãm me memã kum,

“Apÿnh me ba djã kunÿkôt ne me me kabën ma. Djãm jakambit ne me kuma? Kati. Orÿ:nãdjwÿ ne me arÿm kuma.

Apÿnh me ba djã kunÿkôt ne me arÿm me'ÿr kabëno bôx ne arÿm

memã arë nhy m me arÿm kuma.”

Nãm me bakukãmãre ã me memã ane. Ga, me bêt idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarënh ny marja pumÿ.

19 Ba ajte me amã arë. Mÿj'ã ujarënh ny kute amijakreja djãm me kute mar? Nà. Me kute mar. Ne kam me kute mar kajgo. Metÿndjwÿnh ne amrëbê me bêt idjaermã amikabën jarë. Me bajtem'ã memã amikabën jarë. Nhy m Mõjdjê arÿm kabën man amÿ Metÿndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã arën memã kum,

“Metÿndjwÿnh ne me amã,

‘Me aje me'ã, Me kakrit, anhÿrja. Me ja dja ba amim me utã. Dja ga me kam te ga aje me urãk prãmje angryk ne. Ne aje me'ã, Me no kêt, anhÿr ja. Me ja dja ba amim me utã. Dja ga me kam te ga aje me urãk prãmje amim angry:k ne.’

Nãm ã Metÿndjwÿnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Mõjdjê me bêt idjaermã ane.

20 Ne kam me bakukãmãre Idjaijdjwÿ kum me bêt idjaer puma kêt ne ajte me bajtem'ã memã ajarë. Metÿndjwÿnh ne kum amikabën jarë nhy m kukwakam arÿm me bakukãmãremã kum,

“Metÿndjwÿnh ne me amã,

‘Me kute ijabej kêt ja ne me arÿm imã kato. Ba ne ba memã amijo amirÿt nhy m me arÿm imã kato. Me kute ijabej me kukjêr kêtjamã ne ba amijo amirÿt.’

Nãm ã Metÿndjwÿnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me bajtem'ã me bêt idjaermã ane.

21 Nhy m Metÿndjwÿnh ajte me bêt idjaer'ã memã kum,

“Me kute aminhirôbê ikabën rënh ne amakkre kêt. Me jamã ne ba kryrãm te ipa koror ne amiwÿr me kam amako iku'ê: nhy m ijã akamãt nhy m me kute imar kêt kumrëx.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh me bêt idjaermã ane. Be ga, me bêt idjaer arÿm kute

Kritu'ã ujarënh ny mar ne mar kaj-goja pumũ.

11

Metĩndjwýnh kute amijo me anhybit pytãr.

¹ Kam djãm arým ne Metĩndjwýnh õ mebê idjaer kunĩ kanga? Arkati. Ga, badjwý ibê mebê idjaer 'õja pumũ. Nhyh bê ne badjwý kute ikanga. Ibê Abraão tàmdjwý'õ. Tàmdjwý Běnjamĩn djõ'ã ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrëx nhyh kute ikanga kêt.

² Metĩndjwýnh ne me kunĩ kěttri amijo me kwý pytã. Kute amijo mebê idjaer kwý pytãr ja ne kute me kanga kêt. Me bakukãmãre Erij ne amrêbê Metĩndjwýnhmã mebê idjaer'ã kaběn ne 'ã ajarê. Nhyh me arým kaběn'ã pi'òk no'òk. Erij kaběn dja gar ama. Nãm arĩk amim,

—Arým ne me kunĩ Metĩndjwýnh kanga, ane.

³ Ne kam Metĩndjwýnhmã kum, “Běnjadjwýr djwýnh, arým ne me akukwakam kaběn jarënh djwýnh kunĩ pa. Ne arým apýnh anhõ ki djàri kungrà. Ba kam ipydjin ar iba nhyh me kute badjwý ibĩnmã ijabej ar ba.”

Nãm ã Erij kum ane nhyh me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

⁴ Nhyh mýj ne Metĩndjwýnh me bakukãmãre Erijmã arê? Bir, nãm kum,

“Ba ne ba amim me krãptĩ: pytã. Me'ã akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumã kõnkrão krĩ kêt ne kute kum amijarënh kêtumrëx ba arým amim me utã.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãre Erijmã ane nhyh me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Be ga, amrêbê: mebê idjaer kwý kute amim Metĩndjwýnh mar týtja pumũ. Me anhy kute amim mar týt.

⁵ Ajbir jakamdjwý mebê idjaer janhy kute amim Jeju Kritu mar týt. Ta ne me kěttri tu kum me anhy kaprĩn

amijo me utã nhyh kam me kute amim mar týt.

⁶ Djãm me ta kute katãt kaběn mar ne kõt kute amijo ba pãnh ne Metĩndjwýnh amijo me utã? Kati. Ta ne me kěttri tu kum me kaprĩn arým amijo me utã. Nãm ren me kute arým kum o pãnhkam ren amijo me utã djã ne ren kam tu kum me kaprĩ? Kati. Kam ren tu kum me kaprĩ kêt. Nhyh be, kati. Tu kum me kaprĩkumrëxkam ne me kute kum o pãnh kêt.

Mebê idjaer krãptĩ jamakke kêt.

⁷ Kam, djãm gwaj baje amim,

—Metĩndjwýnh ne arým õ mebê idjaer kanga, anhýrmã? Kati. Mebê idjaer ta te kute Metĩndjwýnhmã amijo mex jabej ar ban axwe rã'ã ne. Ne kam Metĩndjwýnhmã mex kêt ne. Nhyh be, Metĩndjwýnh kute me kěttri amijo mebê idjaer kwý pytãr ja ne me arým Metĩndjwýnhmã mex ne. Nhyh kam mebê idjaer 'ã kãtãmja Metĩndjwýnh arým me'ã amakke kêt mē.

⁸ Me bakukãmãre kute amrêbê: me'ã pi'òk no'òk kõt Metĩndjwýnh ã meo ane. Kamã ne me bakukãmãre memã kum,

“Metĩndjwýnh ne me'ã kãptĩ mē. Nãm me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhyh me jakam amakke kêt rã'ã.

⁹ Nhyh me bakukãmãre Dawi ajte memã tãm jarê. Me amakke kêt nhyh 'ã memã kum,

“Me kute ate krãn àkur raxbit markam gē Metĩndjwýnh me aêrbê memã axweo pãnh.

Gē me te: aminêje amijo ane. Kute mrãmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unênh pyrãk, nhyh kute kěn me aêrbê kute me tok nhyh me rôròk pyrãk.

¹⁰ Gē me amakke kêt ne no kêt gē me kaprĩ pymaje ibôn mrãnh rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Dawi me amakke kêt'ã memã ane.

Kute me'ã pidjô jakren 'ã memã ujarënh.

¹¹ Ba kam ar amã arê. Mebê idjaer ne me kum Jeju kînh kêt ne arým axwe. Kute mrãmri ne kute kên me par tok nhym me rôrôk pyrâk. Me kum kînh kêt kam djãm Metîndjwýnh tu kute me kangakumrêxmã? Arkati.

Nhym be, arým me kum Jeju kînh kêt kam ne Metîndjwýnh arým me bajtem'yr akêx ne arým amim me utâro dja. Mebê idjaer ne mebê idjaer kêt jamã me bajtem jarênho ba nhym Metîndjwýnh arým me'yr akêx ne me utâro dja. Dja amim me bajtem pytâro dja nhym mebê idjaer arým omũ. Kute me bajtem pytârkôt omũ:n arým amim ngryk ne. Me te ta kute me urâk prãmje amim ngryk ne. Ne amim,

—Je tô mýkam ne ba me imã Jeju kînh kêt? Ga, Metîndjwýnh kute me bajtembit pytârja pumũ, ane.

¹² Nãm me kum Jeju kînh kêt nhym me kute Jeju mar arým amũ me bajtem jamã Jeju'ã ajarê. Apýnh me ba djã kunîkôt ne me memã arê nhym me arým tu amim markumrêx. Nhym kam Metîndjwýnh arým amim me utã. Nhym kam me arým kî:nhkumrêx. Nhym be, mebê idjaer kum Jeju kînh kêt kam ne me kînh kêt kumrêx.

Nhym be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metîndjwýnh amim me utã. Kute amim me utârkam ne me kî:nhkumrêx. Kam godja mebê idjaer amim ngryk ne ï akubyn Metîndjwýnh'yr amijo akêx jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam dja me kî:nhkumrêx. Dja me kînh me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³ Me abajtemmã ne ba ikabên. Kritu ne me abajtemmã ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênh kadjy ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênh kam ikînh ne mebê idjaermã me akam ikînh jarênh kume:x.

¹⁴ Nã bãmh inhõ me wýnhmã me ajarên memã kum,

—Ba me bajtemmã Kritu jarênho iba nhym me krãptî: arým tu amim markumrêx nhym Metîndjwýnh arým me krãptî: pytã, anhýro iba. Ba ã

memã anhýro ibao ane. Nhym godja me te: ta kute me urâk prãmje amim,

—Ga, Metîndjwýnh kute arým ikan-gaja pumũ. Nãm me bajtembit me utãro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrêx gê Metîndjwýnh arým amim ipytã, anhýr jabej. Godja me amim ngryk ne arým tu amim Jeju markumrêx jabej nhym Metîndjwýnh arým me utã.

¹⁵ Nhym be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metîndjwýnh arým me kanga. Nãm me bajtem'yr amijo akêx ne arým amim me utãro ba. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam ne amim me utãro ba. Nhym be, godja mebê idjaer amim ngryk jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej nhym Metîndjwýnh arým amim me utã. Kam, arým kute me utârkam mýj dja me kam nê? Bir, dja me kute mrãmri ne arým me tyk ne akubyn tîn pyrâk. Kam dja me kunî kînhkumrêx.

¹⁶ Amrêbê: ne me abenmã kum,

—Be, me kukãmãkjê kukràdjã kôt ne me kute Metîndjwýnh kumrêxmã djwý kwý rênh ne kum ôr. Godja djwý kumrêx me kute kum rênhja kum mex jabej nhym kôt djwý kunîdjwý kum mex. Nâr, godja pidjô jarê kum mex jabej nhym apýnh padjwý kum mex, ane. Mrãmri ne me kute abenmã arênhkumrêx. Me bakukãmãre Abraão ne kute urâk. Abraão arým Metîndjwýnhmã mex. Kam, dja ô'ã mebê idjaerdjwý Metîndjwýnhmã mex.

¹⁷ Ba me amã arê ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyrâk. Me abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyrâk. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytã me ajo aminhõ. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjô bãrikam pa djujabê mok ne kute pãnh pa djujabê kêt jadjãr pyrâk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrêx nhym Metîndjwýnh arým me apytã me ajo aminhõn me ajo djuw mex. Me aje mrãmri ne pidjô djujabê kêt

pa kute pidjô djujabê jarêkam kangô mex kaôro arija pyrâk. Mebê idjaer djwÿnh kwÿ kute amim Jeju marmê ro'ã ne Metÿndjwÿnh arÿm me ajo djuw mex.

¹⁸ Djãm me amã mebê idjaer kurêmã? Djãm me aje amijo adjãmran amim,

—Be, ga, Metÿndjwÿnh arÿm mebê idjaer kangan kum me bajbit ikÿnhja pumÿ, anhÿrmã? Kwãrÿk wãnh amijo adjãmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrãmri amijã ikabên ma. Djãm ga ne ga Metÿndjwÿnhmã tÿx jangij got? Arkati. Ta ne amã tÿx jangij kute mrãmri ne pidjô jarê bãrimê pamã tÿx jangjênh pyrâk.

¹⁹ Ga me ren amim,

—Be, Metÿndjwÿnh ne mebê idjaer kangan arÿm me ibajtembit ipytã. Nãm me kanga kute mrãmri ne me'ô kute pidjô djujabê pa mok ne kanga pyrâk. Ne kam arÿm pãnh pidjô djujabê kêt pao tèn pidjô djujabê bãrikam adjã. Nãm Metÿndjwÿnh ã me ijo ane,

²⁰⁻²¹ Mrãmri ne Metÿndjwÿnh arÿm amim me apytãro ba. Nhym be, kwãrÿk wãnh amijo adjãmra kêt ne amim,

—Te me ibajtem nhym Metÿndjwÿnh arÿm me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrêx, anhÿr kêt. Kwãrÿk wãnh ã amijo adjãmrao anhÿr kêt. Dja ga amã Metÿndjwÿnh puma. Mebê idjaer kute Jeju mar kêtka ne Metÿndjwÿnh arÿm me kanga. Nãm me kanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa djwÿnh mok ne kanga pyrâk. Me ren Jeju kanga kêt nhym ren arÿm amim me utã. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm amim me apytã. Kam, dja ga me akubyn amijo tèn amiman amidjwÿnho adjãmra kêt. Metÿndjwÿnh ta kum me akaprÿkam ne arÿm me apytã. Dja ga me amidjwÿnho amra nhym arÿm me gadjwÿ akanga.

²² Dja ga me Metÿndjwÿnh kum me kaprÿja ma:ro aba. Ne uma:djwÿ ma:ro aba. Mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne arÿm

Metÿndjwÿnhbê amijo akêx. Kam ne arÿm mekam ngryk. Nhym be, me ga ne arÿm tu kum me akaprÿ. Dja ga me ukaprÿ ma:ro aba. Godja ga me ukaprÿja mar kêt jabej nhym arÿm me akanga. Dja me akanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa mok ne wãnh kanga pyrâk.

²³ Mebê idjaer arÿm kute Jeju mar kêt djwÿ godja me kwÿ arÿm Jeju'ÿr amijo akêx jabej ne tu amim markumrêx jabej. Metÿndjwÿnh dja ajte meo kran me utã mrãmri ne kute amim me abajtem pytarja pyrâk. Kute akubyn me utã mar mexkumrêx.

²⁴ Ga, me abajtem Metÿndjwÿnh kute me apytãr ne ajo kraja pumÿ. Nãm amim me apytã kute mrãmri ne me kute pidjô djujabê kêt paja pidjô djujabêkam adjãr pyrâk. Kute ã kum me akaprÿo anhÿrkam djãm kum mebê idjaer kaprÿ prãm kêt? Kati. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne pidjô djujabê pa pyrâk. Kum me kaprÿ prãm kumrêx. Kum ajte meo kra prãm kumrêx ne kum amim me utã prãm kumrêx. Kam dja me ajte kubê Metÿndjwÿnh krakumrêx kute mrãmri ne amrêbê me kukãmãrêbê Metÿndjwÿnh krakumrêxja pyrâk.

Metÿndjwÿnh kute tÿmrãm mebê idjaer kunÿ pytar.

²⁵ Akmere ar, mebê idjaer kwÿ rax ne me amakkre kêt ba arÿm me amã me arê. Me aje mar kadja ne ba me amã arê. Dja ga me aman arÿm amijo adjãmra kêt. Dja mebê idjaer djwÿnh amakkre kêt ar ba:. Nhym kam me bajtem Metÿndjwÿnh 'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Metÿndjwÿnh ne me kêttri arÿm amijo me bajtem kwÿ pytar. Kute amijo me utãrja kunÿ dja 'ÿr amijo akêx ne tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm me utã.

²⁶ Dja me utã nhym kam mebê idjaerdjwÿ arÿm tu amim Jeju markumrêx, kunÿ: tu amim markumrêx nhym Metÿndjwÿnh arÿm amim me kunÿ pytar. Ije me amã ja jarênh ne me kute mar kêt kumrêx. Mar kêt kumrêx ba arÿm me amã arê.

Dja ga me aman arým amijo adjàmra kêt. Me bakukãmãre kute amrêbê: 'ã pi'òk no'òk kôt dja ã me adjwýnhdjwý pytáro ane. Kamã ne Metíndjwýnh memã kum,

“Dja me utàr djwýnh krĩraxbê Xijão kurũm katon amim mebê idjaer pytà. Djako djô'ã ne mebê idjaer apôx. Dja amim me utà nhym me arým Metíndjwýnhmã axwe kêt.

27 Bamê mebê idjaer kukãmãremê ne bar aktã abenmã ikabên jarênh mãmджи. Nã bãm memã kum,

‘Ije memã ikabên jarênh kôt dja ba arým me axwe maro aknon arým me kam ingyk kêt ne.’

Nã bãm ã memã ane.”

Nãm ã Metíndjwýnh me bakukãmãremã ane. Ga, kute mebê idjaerdjwý pytãrmãja pumũ.

28 Nãm me mebê idjaermã Kritu'ã ujarênh ny jarê nhym me kum kĩnh kêt. Me kum kĩnh kêt kam ne me arým Metíndjwýnho kurê djwýnh. O kurê djwýnh nhym arým mebê amijo akêx ne arým amim me utàr kêt. Nãm mebê amijo akêx ne arým amim me bajtem pytà. Nhym be, kum me ikukãmãre kĩnh. Kum me kĩnh kôt ne kum me ibê idjaer kwý kĩnh rã'ã ne. Kute me kêt ri amijo me ipytãrja kum me ikĩnh rã'ã.

29 Amrêbê ne me bakukãmãremã apýnh mýjja jarê. Ne ajte kute meo ba kadjy amiwýr me ku'uw. Djãm kute kabên jarênh ne ajte atemã kabên 'õ jarênhmã? Kati. Djãm kute kabên tũm japanh ne o biknormã? Kati. Mrãmri ne tu kabên jarênhkumrêx. Kam ne kum mebê idjaer kwý kĩnh rã'ã.

30 Ga me abajtem ne ga me amim Metíndjwýnh mar kêt. Amim mar kêt nhym kam arým tu kum me akaprĩn amim me apytã. Mebê idjaer ne me amim mar kêt nhym kam arým mebê amijo akêx ne arým tu kum me akaprĩn amim me apytã.

31 Nã, mebê idjaerdjwý ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhym Metíndjwýnh kum me akaprĩ kôt ajte kum me kaprĩ.

32 Nãm mebê idjaermê me bajtemmê arým axikôt amakkre kêt. Amrêbê: ne me Metíndjwýnh kabênkôt amakkre kêt ne ta te amak mexmã. Mýj kadjy ne me amakkre kêt? Bir, Metíndjwýnh kum me kunĩ kaprĩ kadjy ne me amakkre kêt.

Metíndjwýnh rax'ã ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

33 E kum, Metíndjwýnh ne kute mýjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'ã karõ mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mýj me'õ ne kute kum kator ne kute mar? Djãm me'õ amak mexo 'ýr bõx? Ari:kati. Umaro memã kre ra:x ne me'õ umaro 'ýr bõx kêt kumrêx. Kute me kunĩ ba me:xkumrêx. Mýj me'õ ne kute uràk? Ari:kati.

34 Me bakukãmãre ne me amrêbê: Metíndjwýnh djumar'ã ajarênh memã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh kute apýnh mýjja marja djãm arým ne me'õ kute mar? Djãm arým ne me'õ kumrêx kum mýjja'ã karõ nhym arým kôt kute mar? Ari:kati.”

35 “Nãr djãm Metíndjwýnh we me'õmã kum,

‘Ga ne ga akumrêx imã angã. Dja ba kam amã o pãnh ne’, ane? Ari:kati.”

Nãm ã me bakukãmãre Metíndjwýnh djumar'ã ujarênho ane.

36 Ta ne kumrêx amim mýjja kunĩ'ã karõ nhym kôt mýjja kunĩ apôx. Ta ne mýjja kunĩ nhípêx nhym apôx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunĩ 'ã kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

12

Me kute Metíndjwýnhmã aminhõr'ã memã karõ.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

1 Akmere, àpnhĩre ar, Metíndjwýnh kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kum ar akaprĩ:kam dja gar kum amingã. Ga, Jeju kute Metíndjwýnhmã aminhõrja pumũ. Nãm kum amingãnh pĩte'y'ã wajêt ne arým ty. Ar gadjwý dja gar kudjwa kum amingã. Djãm me kute

abîn ne kute kum anhõrmã? Kati. Ar ga dja gar atîn ne prîne kum amijã ma gê ar akam kînh ne ar ajo aminhõn ar ajo ba. Æ kum aminhõro anen kam arým katåt Metîndjwýnh kabên markumrêx ne kôt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

² Djãm me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute ar ajo amipyràk ne amikukràdjã punu kôt kute ar ajo bamã? Kati. Kwãrîk wãnh mekôt amijo aba kêt. Dja gar mebê adjumar djã nyn atemã akabên nybit ma. Mýj kadjy? Bir, Metîndjwýnh ne arým ar ajã kabên mex jarê. Nãm amim ar ajã karõn kabên mex jarê. Dja gar atemã akabên nybit man arým amijã Metîndjwýnh kabên mexja ma. Ne kam kabên mex kôt ar amijo aban prîne kum amex. Kum amex nhym arým akam kînhkumrêx. Ja kadjy dja gar mebê atemã adjumar djã nyn atemã akabên nybit ma.

³ Ba ar akunîmã ikabên jarê. Djãm amikukwakam ne ba ar amã arê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprîn arým imã ikabên'ã karõ. Kôt ne ba ar amã ikabên jarê. Ar anhî pýnhkôt ar amã arê. Ar gadjwý ne Metîndjwýnh arým ar amã adjápênh djã'ã karõ. Ar aje adjápênh djã markam dja gar mã amim Metîndjwýnh rax ma. Kwãrîk wãnh arîk amim, "Be, iraxkumrêx", anhÿr kêt. Dja gar katåt amim,

—Be, nã bãm tu amim Metîndjwýnh markumrêx nhym arým imã idjápênh djã ja'ã karõ ba kabênkôt maro iba, ane. Djã gãm me ã amimaro ane.

⁴ Ga, gwaj banhî pýnhja pumũ. Gwaj banhî pýnhkôt badjápênh djã krãptî. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Gwaj banhikrao baje mýjja kupênh djã. Ne gwaj bakràkam banhõ mýjja mar djã. Ne gwaj banokam baje mýjja pumũnh djã. Ne gwaj bajamakkrekam baje mýjja mar ne kupênh djã. Gwaj banhîkam badjápênh djã krãptî.

⁵ Ga, Kritudjwý. Te gwaj bakràptî gwaj baje amim Kritu markam baje kumê banhî pydji pyràk. Djãm gwaj

bamã aben jabê kêt mã? Djãm gwaj apýnh ar babamã? Kati. Gwaj banhî pýnhkôt abeno banhõbikwa.

⁶ Metîndjwýnh tu kum gwaj bakaprîkam gwaj abeno banhõbikwan banhî pýnhkôt apýnh badjápênh djã. Metîndjwýnh ta ne gwaj bamã badjápênh djã'ã karõ gwaj maro baba. Gwaj banhî pýnhkôt apýnh Metîndjwýnhmã badjápênh djãn kum badjápênh ar baba.

Godja me'õ Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênhja mar jabej gê kute amim Metîndjwýnh mar kô:t memã arê.

⁷ Nâr, godja me'õ me kadjy mýjja 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nâr, godja me'õ memã Metîndjwýnh kukràdjã jarênh mar jabej gê arê.

⁸ Nâr, godja me'õ kute 'ã memã karõ mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karõ mar jabej. Me kute amim mar tÿx'ã memã karõ mar jabej. Gê memã 'ã karõo ba gê me amim mar tÿx. Nâr, godja me'õ memã mýjja nhõr jabej gê õdjãnh ne memã kungã. Nâr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nâr, godja me'õ kum me kaprî mar jabej. Djãm nokre kaprîn kum me kaprîmã? Kati. Dja nokre kînh ne kum me kaprî.

*Me kum me abê'ã memã karõ.
Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1*

⁹ Dja gar amã me abê. Kwãrîk wãnh amijo ajêx kêt. Dja gar mrãmri amã me abê katàtkumrêx.

Godja me abenkam axwe nâr amijo axweo ba, ar ga dja gar amã axwe kînh kê:tkumrêx. Nâr, godja me abenkam mex nâr amijo ba mex ar ga dja gar amã mex kînh ne 'ã angrã: ne.

¹⁰ Kute ar amã akamy jabê pyràk ne abenmã aprî:ren amã aben jabê.

Kwãrîk wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarê. Ba kam amipãnh ã memã mex jarêho ane, anhÿr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarêho aba. Memã

- mex jarênho aban kàjmã memã rax kamênho aba.
- 11 Metĩndjwýnh kadjy mýjja'õo aba'ã ar adjukanga kêt ne atýx. Dja gar Karõ man kôt amã Metĩndjwýnh jabê:n arek kadjy mýjjaõ aba.
- 12 Dja gar amiwýr Metĩndjwýnh nhõ mýjja mexja kamnhĩxkumrêx. Aje amiwýr kamnhĩxkôt akĩnhkumrêx.
- Dja te apýnh ar akaprĩ djari ar ajo ba arek amim Jeju mar týx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. 'Ã adjukanga kêt ne Metĩndjwýnhmã amijo adjà'wýr rã'ã ne.
- 13 Godja Jeju nhõ me ja õ mýjja kêt jabej ar amã me kaprĩn amikutã memã mýjja kwý ngã. Gê me ar awýr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kĩnh.
- 14 Godja me'õ ar ajo bikênh jabej gar Metĩndjwýnhmã o a'uw ne kum, —Dja ga o djuw mex, ane. Æ kadjy kum ane. Kwãrĩk wãnh kum, —Dja ga ijo angryk ne o ajkê, anhýr kêt.
- 15 Godja me'õ kĩnh jabej ar gadjwý kôt akĩnh.
- Godja me'õ muw ar gadjwý kôt akaprĩn muw.
- 16 Dja gar axikôt akabên man axikôt arê.
- Kwãrĩk wãnh amijo araxmã amijo adjãmra kêt. Ar amã me kajgo kĩnh ne ro'ã ar aba.
- Kwãrĩk wãnh amim, —Ba ne ba ijamak mex'ã ipydji, anhýr kêt.
- 17 Godja me'õ ar ajo ajkê kwãrĩk wãnh amipãnh o abikênh kêt.
- Dja gar akabên katàt ne katàt amijo aba gê me amim ajã, —Be, mrãmri, tãmwã ne katàt kute amijo bakumrêx, ane.
- 18 Ar ga dja gar me kunĩmê abenmã akabên mexkumrêx jarê ne 'ã adjukanga kêt. Nãr gar te me'õmã akabên mex jarê nhym tu ar ajapa. Kwãrĩk wãnh rã'ã.
- 19 Akmere, àpnhĩre ar, imã ar akĩnhkam ne ba ar amã ikabên jarê. Kwãrĩk wãnh amipãnh

kêt. Dja gar Bēnjadjwýr djwýnhkam ama gê ta ar ajo ngryk.

Metĩndjwýnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Ba ne ba ibê memã o pãnh djwýnh. Ba dja ba ajo ingryk ne o pãnh. Kwãrĩk wãnh amipãnh kêt.”

Nãm ã Bēnjadjwýr djwýnh memã ane. Kam dja gar kam ama.

²⁰ Nhym kam ajte memã kum,

“Kam godja akurê djwýnh kum prãm jabej ga kum mýjja ngã gê kukrê. Godja kum kôr jabej ga kum ngô ru gê o ikõ.

Dja ga ane nhym ta arým amiman amim ngryk jabej ne ajo õbikwa jabej.”

Nãm Bēnjadjwýr djwýnh ã me bakukãmãremã ane. Kam kwãrĩk wãnh amipãnh kêt.

²¹ Me kute ar ajo bikênhkam djãm mekôt ajaxwemã? Kwãrĩk wãnh mekôt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprĩo meo djuw mex.

13

Me kute me bēnjadjwýr kabên kôt amijo ba'ã memã karõ.

Ëit 3.1; Ped k 2.13

¹ Pykakam me bēnjadjwýr rũnh me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkam dja gar me kabên mar týx ne kôt ar amijo aba. Nhýnh ne bēnjadjwýr'õ Metĩndjwýnh kute ar kêt. Nãm me bēnjadjwýr kunĩ pumjuw.

² Gêdja me'õ kum õ bēnjadjwýr kurê jabej. Djãm õ bēnjadjwýr kajgo ne kum kurê? Kati. Kajgo kêt. Metĩndjwýnh ne 'ã bēnjadjwýr mē. Me kum kurê dja Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh jarê.

³ Djãm me mexkam kum krãkamngõnh nhõ bēnjadjwýr puma? Kati. Me axwekambit kum uma. Ar amã uma kêt kadjy mýj dja gar nê? Bir, dja gar amextiren ar aba nhym arým ar amã mextire jarê.

⁴ Mýj kadjy dja gar kabên ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjy ne me ar amã krĩ. Metĩndjwýnh ne ar akadjy me'ã õ àpênh rē nhym me ar amã krĩ.

Nhym be, godja gar ajaxwe jabej on atîn prâm. Djâm kute amijã kàxdjwa kajgo nhôrn kute o ba kajgo? Kati. Metîndjwýnh ne me àpênh'ã me kurê kute kukwakam àpênhmã, me badju-mar mex kadjy àpênhmã. Kam dja me'õ axwe nhym arým kam ngryk nhym arým tokry. Kadjy ne me bënjadjwýr nhõ kàxdjwa kajgo.

⁵ Kam dja gar tu me kabên ma. Djâm ar amã umakambit? Djâm kambit dja gar kabên ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhökre kadjwýnhbê 'ã amim, —Pykakam anhõ bënjadjwýr kabên ma, anhÿro aba. Ar akabênja kôt dja gar me bënjadjwýr kabên ma.

⁶ Kam dja gar ajte amikutã me bënjadjwýrmã ar anhõ pi'ók kaprî kwý ngã. Me kute ar amã îpôxu'ã karõ kôt memã kwý ngã. Mýkam? Bir, me mã ar akadja bënjadjwýrkam àpênhkam. Metîndjwýnh ne me'ã õ àpênh djwýnh rê. Gora ar memã angã.

⁷ Me kute 'ã ar amã karõ kôt ar anhõ bënjadjwýrmã angã. Ar aje adjàpênh pãnh pi'ók kaprî jamýnhja ar aje kum kwý nhõrmã. Aje me kabênkôt amikutã kwý ngriren 'yr ne aje kum õrmã. Kwãrîk wãnh kubê nê kêt. Ar kum angã. Nàr, gar pi'ók kaprî pãnh me'õbê nêkrêx jamý. Nhym me ar amã,

—Ar aje nêkrêx jamýnh pãnh'ã akreja kôt dja gar pi'ók kaprî kwý ngã. Amikutã me bënjadjwýrmã kwý ngã, ane. Kwãrîk wãnh kubê nê kêt. Ar kum angã. Nàr, dja me ar amã,

—Dja gar amã me bënjadjwýr puma, ane. Tu ar amã uma. Nàr, dja me ar amã,

—Dja gar kàjmã me bënjadjwýrmã rax kamê, ane. Tu kàjmã kum rax kamê.

Akubyn bôxkam amakbê me kum aben jabê'ã memã karõ.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸ Ar aje amikutã memã anhõ mýjja'õ nhõrmã kwãrîk wãnh mebê nê kêt. Ar amã me abêmãdjwý kwãrîk wãnh mebê aminê kêt. Dja gar mrãmri amã me abêkumrêx ne arým aje Metîndjwýnh kukràdjã marn kôt

amijo aba mexkumrêx. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkôt kukràdjã kôt gar arým amijo aba mexkumrêx.

⁹ Me bakukãmãre ne Metîndjwýnh kukwakam memã kabên kukràdjã jarên memã kum, “Kwãrîk wãnh mebê prõ nàr mjêno adjàkînh kêt.

Kwãrîk wãnh me'õnh bîn kêt. Kwãrîk wãnh adjàkînhî kêt.

Kwãrîk wãnh me'ã ajêx kêt.

Kwãrîk wãnh me amã me'õ nhõ mýjja puro kînh ne 'ã amim karõ kêt.”

Nãm ã memã anen kam ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã memã ane. Ja dja gar aman ar amã me abê. Ar amã me abêkam ne gar tu Metîndjwýnh kukràdjã kôt amijo aba mex. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkôt kukràdjã kunîkôt gar tu amijo aba mex. Kukràdjã 'õ ne 'ã kàtãm kêt. Ar amã me abêkam gar aje kukràdjã kunî marn kôt amijo aba mexkumrêx.

¹⁰ Nhym bê ne me kum me abêkam kute meo bikênh. Kati. Dja gar mã amã me abêjabit man arým urokam Metîndjwýnh kabên kukràdjã kunîkôt amijo aba mexkumrêx.

¹¹ Kam, ba ajte ar amã arê. Arým 'ýr. Mýkam ne gar ate akrã? Ar aje mrãmri ne me õto nõr pyrãk. On ar ano tÿx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhîxkumrêxmõ kraxkam akubyn bôxja kute onîj pyrãk. Nhym be, kati. Gwaj bawýr bôx ne kute amim gwaj bapytàr nhõ akatija arým 'ýr.

¹² Arým akamàt kêt 'ýr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamàt pyrãk. A'u ne gwaj bajo rãm ne ja. Dja Kritu bôx nhym arým me mexkumrêx. Me mexkumrêxkam dja kute pykakam a'u pyrãk. Kam gwaj on wãnh badjapênh punu kute akamàt kô tyk pyrãk ja kanga. Kute mrãmri ne me krãkamngõnh kute amipytãr kadjy õ kàxo kubêkà

jangjênh pyrâk. Gwaj Kritu kukwakam batÿx ne katât ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamã tÿx jadjâr. Dja gwaj bamã tÿx jadjâ gwaj arÿm katât ar amijo baba. Kukwakam katât ar amijo baba ne arÿm baje mrâmri ne me kute a'ukam mrân̄h pyrâk.

¹³ Gwaj memã katât ar amijo baba kute a'uri me katât ba pyrâk. Djâm mekôt ar abixaêr punumã? Djâm kadjwati kangôkam* ar abibân̄hmã? Djâm mekôt aprô kupa'ã, amjên kupa'ã akurê abamã? Djâm mekôt ar abixaêr tÿ:x ne tu apunu raxmã? Djâm ar aje abenmã akabên punu abamã? Djâm ar aje aben nhõ mÿjja puro'ã angrykmã? Kati. Kwârîk wân̄h.

¹⁴ Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwârîk wân̄h ar aje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

14

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

¹ Me kwÿ kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhôbikwa. Kwârîk wân̄h mÿjja'õ mÿr jabej ar amã kurê kêt ne 'ã amim, "Axwe", anhÿr kêt.

² Me kute ar amã,
–Dja gar ãm mry pumũ, anhÿro ba. Ga kam aje amim Jeju mar tÿxkam amim,

–Kati. Ba dja ba mÿjja kunĩ kuro iban kam Metîndjwÿnhmã imex rã'ã, anhÿro aba. Nhym me kwÿ kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwÿbit kuro ba.

³ Kwârîk wân̄h ar amã kurê kêt. Ar aje mÿjja kunĩ kuro abakam kwârîk wân̄h ar amã me'õ kute djwÿbit kurja kurê kêt. Nâr ar akwÿ aje djwÿbit kurja kwârîk wân̄h me kute mÿjja kunĩ kur'ã akabên kêt ne amim, "Me axwe", anhÿr kêt. Mÿkam? Bir,

Metîndjwÿnh ta kute arÿm o krakam. Kwârîk wân̄h mÿjja kur mÿr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁴ Me axwekam djâm ar ga dja gar memã axwe pân̄h jarê? Kati. Metîndjwÿnh dja memã axwe pân̄h jarê. Nâr, me mexkam djâm ar ga dja gar memã kÿnh djâ ngã? Kati. Metîndjwÿnh dja memã kÿnh djâ ngã. Djâm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metîndjwÿnh ne meo ban me axwebê memã tÿx jangjêho ba. Kam kwârîk wân̄h ar amã kurê kêt.

⁵ Amrêbê me bakukãmãre ne me kute apÿnh akati maro ba. Nhym ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwÿ amim, "Akati punu ne ja", anhÿro ba. Nhym ajtekam me kwÿ kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim,

–Kati. Akati kunĩ ne mex ne 'õ kute aben japanh kêt, anhÿro ba. Gê kam me kunĩ ta ï pÿnhkôt prÿne akatio amiman ta akati ma nâr ta mar kêt. Kwârîk wân̄h akati'õ mÿr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁶ Me'õ kute akati marja ta kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam kute akati mar. Nâr, me'õ kute akati mar kêtja ta kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'õ kute mÿjja kunĩ kurja ta kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metîndjwÿnhmã amikÿnh jarênhkam kute kurja pumũ. Nâr, me'õ kute djwÿbit kurja ta kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam kute djwÿbit kurja pumũ. Ga, kute djwÿbit kurkam kute 'ã Metîndjwÿnhmã amikÿnh jarênh ne kute kurja pumũ.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunĩ djâm gwaj baje amidjwÿnhbit maro babamã? Kati. Dja gwaj Metîndjwÿnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batÿnri dja gwaj Metîndjwÿnh maro baba nâr gwaj tyn Metîndjwÿnh ma.

⁸ Bênjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje markumrêx. Dja gwaj batÿn ne ar babari Bênjadjwÿr djwÿnh maro baba. Ne tyn Bênjadjwÿr djwÿnh ma. Kam

* **13:13** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibân̄h kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

dja gwaj batîn ne ar baba jabej nâr batyk jabej. Kwârîk wânĥ rã'ã. Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje mar nhym arÿm gwaj bajo kra.

⁹ Mÿj kadjy ne Kritu tyn akubyn tîn ne? Bir, kute me tykmĕ me tîn kunĭmã Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tîn ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'õo ar akamyja mÿkam dja gar mÿjja'õ mÿr jabej ar akamymã axwe jarĕn ar amã kurêo aba? Djãm ar abĕ memã axwe pãnh jarĕnh djwÿnh got? Kati. Dja gwaj bakunĭ Kritu kabem dja nhym ta arÿm gwaj bamã bajaxwe pãnh jarĕnho nhÿ. Kwârîk wânĥ ga akamymã axwe jarĕnh kĕt.

¹¹ Amrĕbĕ me bakukãmãre kute 'ã pi'õk no'õk kôt dja gwaj kabem djan amikôt kum amijarĕ. Nãm memã kum,

“Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne memã arĕn memã kum,
‘Itîn ne ar iba. Djãm itîn ne ar iba kĕt ne ba ikabĕn kajgo? Itîn ne ar ibakumrĕx ne ba me amã ikabĕn ne. Me kunĭ dja me ikabem kônkrão nhÿn kunĭ amikôt imã amijarĕ.’

Nãm ã Bĕnjadjwÿr djwÿnh ane.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arÿm 'ã pi'õk no'õk ne.

¹² Ga, pi'õk no'õkja kôt gwaj banĥi pÿnh kôt gwaj baje Metĭndjwÿnhmã amikôt amijarĕnhmãja pumũ.

¹³ Dja gar aje meo akamy kwÿja ma. Me kwÿ kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwârîk wânĥ mÿjja'õ mÿr jabej ar amã kurĕ kĕt. Dja gar atemã amijo tĕn ar akamy'ã amim,

–Ba on Metĭndjwÿnhmã amijangri tÿx. Ikamy ne ipumũnho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mÿjjao iban ren Metĭndjwÿnhbĕ ikamyo akĕx. Ba on amijangri tÿx. Ba ren kubĕ o akĕx ne ren kam ije mrãmri ne mÿjja kute me par tok nhym me rôrôk pyrãk, ane. Dja gar ã amim anen ã ar akamy maro ane.

¹⁴ Nhym me kute mÿjja kurdjwÿ. Djãm me kute mÿjja'õ krĕn arÿm Metĭndjwÿnhmã axwe? Arkati. Ja

ne ba ije Bĕnjadjwÿr djwÿnh Jeju kabĕnkôt markumrĕx. Nhym be, dja ar akamy kwÿ mÿjja 'õ'ã amim,

–Dja ba kukrĕn Metĭndjwÿnhmã ijaxwe, anhÿro ba. Be, akamy jamã ne mrãmri mÿjja punu.

¹⁵ Ga kam tu akamy nokrekam mÿjja ja krĕ nhym kôt arÿm akam kaprĭre ne. Godja ajã amim,

–Nãm mÿjja punure krĕn arÿm Metĭndjwÿnhbĕ amijo ajkĕ, ane. Godja ã akamy anen arÿm kaprĭ:re ne. Djãm amã akamy kĭnhkam ne ga tu nokrekam mÿjja krĕ? Kati. Aje amidjwÿnhbit mar. Kritu kum akamy kĭnh ne kam kadjy ty. Gadjwÿ ga ren amã kĭnh ne ren nokrekam mÿjja krĕn kĕt. Nhym be, kati. Ga amidjwÿnhbit man amã akamy kĭnh kĕt ne tu nokrekam mÿjja krĕn arÿm akamyo ajkĕ. Kwârîk wânĥ o anhÿr kĕt.

¹⁶ Dja ga te mÿjja 'õ'ã amim,

–Kati. Imã ne mexkumrĕx, ane. Nhym me kute ajã, “Axwe”, anhÿr prãm kwârîk wânĥ nõ. Dja ga ãm mÿjja pumũ gĕ me ajã anhÿr kĕt.

¹⁷ Metĭndjwÿnh kute gwaj bajo bakam djã ne gwaj baje mÿjja kuro babaja mar tÿx? Nâr, djãm gwaj baje mÿjjao bakõm mar tÿx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhym be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kĕt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakĭnh kadjy baje amimar. Gwaj baje Metĭndjwÿnh Karõ maro babakam ne gwaj bakĭnh kadjy baje amimar. Metĭndjwÿnh kute gwaj bajo bakam mÿjja mex ja kadjy gwaj baje amimar tÿxkumrĕx.

¹⁸ Mÿkam? Bir, me mÿjja mex jao ba ne me Kritumã ãpĕnho ba ne arÿm kãkwakam Metĭndjwÿnho kĭnh nhym pykakam me ar badjwÿ kum me kĭnh.

¹⁹ Gwaj abenmã bakabĕn mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmã Jeju'ã ajarĕn arÿm mar mexo amũ aben kamĕ. Ja kadjy dja gwaj amima.

²⁰ Djãm ar aje me'õo akamyja mar kĕt ne ar aje adjãkurbit mar ne o ar aje Metĭndjwÿnh bĕ o akĕxmã? Akamybĕ

Metĩndjwýnh nhõ àpênh. Kwārĩk wānh kubê o akêx kêt. Mrāmri ne me kute mýjja kunĩ kurkam Metĩndjwýnhmã mex.

Nhym be, godja gar akamy mar kêt ne amidjwýnhbit man arým tu nokrekam mýjja'õ krê ne kam arým o Metĩndjwýnh bê o akêx. Aje kubê o akêxkam arým ajaxwe.

²¹ Djãm aje tu mýjjao aba ne aje tu mry'õ kuro abamã? Nār djãm ar aje tu uba kangôo akômo abamã? Nār djãm ar aje apýnh mýjja 'õdjwýo abamã? Nār djãm ar aje mýjjao abakôt ar amã Metĩndjwýnh bê akamy akêx pyma kêt? Aje o abakôt aje o kubê o akêx pymakam kwārĩk wānh o aba kêt. Dja gar akamy man kwārĩk wānh o aba kêt. Nār djãm ar aje mýjja 'õo abakôt ar aje akamymã kaprĩ jadjār jabej nār ar aje akamymã Metĩndjwýnh mar rerekre jadjār jabej? Kwārĩk wānh o aba kêt. Dja gar akamy ma. Kwārĩk wānh o aba kêt.

²² Apýnh mýjja'ã ne gar amim,

–Ije amim Metĩndjwýnh markam ne mýjja ja ajmã kute kêt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kêt, anhýr jabej. Amimãbit dja gar arê gê Metĩndjwýnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mýjjao abao anen ren amim angryk ne ren amim,

–Mýkam ne ba o iban Metĩndjwýnh bê ikamy akêx? ane. Nhym be ar aje amikam ajaxwe'õ mar kêt kam dja gar adjumar mextire.

²³ Godja me'õ kute mýjja'õ krênmã amim,

–Kon. Dja ba kukrên arým ijaxwe jabej, anen atekam tu krên jabej. Djori kam mex? Kati. Arým axwe. Mýkam? Bir, kute Metĩndjwýnh mar kêt ne tu krênkam. Me kute mýjjao ba kunĩkôt dja me kumrêx o Metĩndjwýnh ma. Ne kam arým o ba. Godja me Metĩndjwýnh mar kêt ne tu mýjjao ba jabej arým axwe.

15

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh rã'ã.

Mak 10.45; Kô k 10.24; Pir 2.4

¹ Kam, gwaj baje amim Jeju mar týx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã baprĩre. Djãm gwaj baje amidjwýnhbito bakĩho babamã? Kati. Gwaj meo kĩnh.

² Gwaj bakunĩ banhĩ pýnhkôt amibu'ã meo kĩnh. Mýj kadjy? Bir, me mexmã. Me kute Jeju mar mexo kute amũ amikamênh ne mar raxmã.

³ Ga, Kritudjwý kute amidjwýnho kĩnh kêtja pumũ. Kute amidjwýnho kĩnh kêt kôt ne me bakukãmãre Kritu kabên jarê. Nãm Kritu Bãmmã kum, “Me kum akurê kôt ne me kum ikurê.” Nãm ã Kritu Bãmmã ane nhym me bakukãmãre memã arê nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Kritu katon ar ba nhym me arým kum kurê. Kum kurê nhym arým amidjwýnho kĩnh kêt. Gwaj badjwý kwārĩk wānh amidjwýnhbito kĩnh kêt.

⁴ Metĩndjwýnh ne mã me bakukãmãreo djuw mexo ba nhym me mã me'ã ajarên mã me'ã pi'ók no'oko ba. Mýj kadjy? Bir, dja gwaj pi'ók jarên mã amijã kabên kunĩ maro baba. Ja kadjy ne me 'ã pi'ók no'ók ne. Dja gwaj amijã kabên kunĩ man arým tu amim Jeju mar týx ne. Nhym kam te apýnh gwaj bakaprĩ djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar týx rã'ãn 'ã badjukanga kêt. Ne kam mã amijã kabên kunĩ man te bakaprĩn akubyn bakĩnh ne. Bakĩnh ne arým amiwýr kamnhĩx týx. Ja kadjy ne me me bakukãmãre'ã ajarên me'ã pi'ók no'ók ne.

⁵ Metĩndjwýnh ne kute amijamãr 'iry ne kute memã týx jangjênh nhym me kute amim mar týx ne kĩnh. Nã bãmmã mã kum ar ajo a'uw gê ar amã akabên mextire jadjã. Ar aje Jeju Kritu kôt ar amijo abakam gê ar amã akabên mextire jadjã gar axikôt abenmã akabên mextire jarê.

⁶ Ne kam axikôt anhökre kadjwýnhbê Metĩndjwýnh ra:x ne uma:ja man arým me kunĩmã arênh amirĩt ne. Ja kadjy ne ba ã Metĩndjwýnhmã ar ajo idjã'wýro ane. Metĩndjwýnhbê ne Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm.

Metĩndjwýnh kum me bajtemdjwý kĩnh.

Kar 10.34; Rô 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16

⁷ Kam dja gar abeno anhõbikwa kute Kritu gwaj bajo õbikwa pyræk. Ar aje memã Metĩndjwýnh raxo amirĩt kadjy ar abeno anhõbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arẽ gar ama. Kàjkwakam Metĩndjwýnh ne amrêbê mebê idjaer kukãmãremã mýjja jarẽ. Me my kà rênhamã arẽ. Nãm memã apýnh mýjja jarênh mãmđji. Nhym kam kôt Jeju Kritu nã kurũm katon ar ba. Me bakamingrãnyrekam ar ba. Ar ba:n arým mebê idjaermã àpênh ar ba. Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã apýnh mýjja jarênh kôt ne memã àpênh ar ban mýjja nhípêxo ba. Nhym me arým omũn amim,

–Mrãmri ne Metĩndjwýnh kabênkumrêx.

Ga, Jeju arým kôt memã àpênh ar baja pumũ. Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã arênh kôt àpênh ar baja pumũ. Nãm me Jeju pumũn arým ã amim ane.

⁹ Jeju memã mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba:, me punuo mexo ba: nhym me bajtemdjwý arým omũ. Me kute Metĩndjwýnh raxmã kator ne abenmã kum,

–Djãm Metĩndjwýnh ukaprĩ ngri got? Mrãmri ne ukaprĩ:kumrêx, anhýr kadjy. Ja kadjy ne me bajtemdjwý arým mýjja pumũnh kêt kwý pumũ:. Djãm mebê idjaerbit ne me kute Metĩndjwýnh raxmã katorn kum rax jarênhmã? Kati. Me bajtemdjwý ne me kute raxmã katorn kum rax jarênhmã. Me bakukãmãre ne amrêbê: ja jarẽ. Me bajtem kute Metĩndjwýnhmã rax jarênhja jarẽ. Kritu kàjkwakam Bãmmã amijarênh kum,

“Me bajtem nhípõkri dja ba memã ajã idjujarênho amirĩt ne apyma'ã ngre.”

Nãm ã Kritu Bãmmã me bajtem jarênho ane nhym me arým 'ã pi'õk no'õk ne.

¹⁰ Nhym kam me bakukãmãre 'õdjwý me bajtemmã kum,

“Me abajtem, me on õ me wýnh kôt akĩnhkumrêx.”

Nãm ã memã ane nhym me arým 'ã pi'õk no'õk ne.

¹¹ Nhym kam me bakukãmãre 'õdjwý me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunĩ dja ga me Bênjadjwýr djwýnhmã mextire jarẽ.

Apýnh me aba djã kunĩkôt ar abaja kum mextire jarẽ.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhym me ajte 'ã pi'õk no'õk ne.

¹² Nhym kam Idjaijdjwý me bakukãmãremã me ajarẽ. Nãm Kritu'ã arê nhingrõt jakren memã kum,

“Dja me bakukãmãre Djexe tàmdjwý'õ kato. Tũ:mrãm me kamin-grãnyrekam kato. Me kute mrãmri ne pi'yr nhym tũmrãm ajte arêkam ingrãn abatãnh pyræk.

Dja ã tàmdjwý'õ katorn ar bao anen arým kubê Bênjadjwýrbê kumkati. Ne kam arým apýnh me ba djãri meo ba. Nhym kam me bajtem arým tu amim kamnhĩxkumrêx.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Me bakukãmãreja kunĩ ne me me bajtem jarẽ. Metĩndjwýnh kum me kaprĩ nhym me kute kum rax jarênhmãja jarẽ.

¹³ Metĩndjwýnh ne kute memã amak bõnh nhym me kute amiwýr õ mýjja mex kamnhĩxo ba. Gê ar amã ajamak bõ gar tu amim Kritu markumrêx. Ne kam arým kôt ar akĩnhiti:ren ar adjumar mexti:re. Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ ar amã atýx jadjã gar amiwýr kamnhĩx týx ne. Ja kadjy ne ba ã kum ar ajo idjã'wýro ane.

Paur kute me bajtem kadjy àpênh'ã amijarênh.

¹⁴ Akmere, àpnhĩre ar, djãm ar amex kêt ne ba ar amã ikabênh? Kati. Ar ga ne gar arým amextire ne ar aje Metĩndjwýnh mar mexkumrêx. Ne kam aje abenmã 'ã karõ mar mexkumrêx. Tãm ne ba arým ije markumrêx.

15 Ije ar amã pi'ôk no'ôkkam ne ba itÿx ne ar amã 'ã karõ. Te ar aje arÿm ikabên mar jabej ba akubyn ar amã arê gar ajte ama. Metïndjwÿnh ne tu kum ikaprïn tu imã idjapênh djà'ã karõ ba arÿm kabên kôt ar amã ikabên jarê.

16 Ije me bajtemmã Metïndjwÿnh'ã ujarênh ny jarênh iba kadjy ne imã Kritu Jejumã idjapênh'ã karõ. Mÿj kadjy? Bir, ije Metïndjwÿnh kïnh kadjy. Ije 'ÿr me bajtemo akêx nhym me kum mexmã. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym Metïndjwÿnh Karõ arÿm meo mex. Tãm dja Metïndjwÿnh kïnhkumrêx.

17 Kritu Jeju kute imã tÿx jadjarkam ne ba me bajtemmã Metïndjwÿnh kabên jarênh iba. Idjapênh djà jakam ne ba ikïnhkumrêx ne ar amã 'ã amijarênh amirïtkumrêx.

18 Kum idjapênhkam ne ba Kritu kukwakam mÿjja pumÿnh kêt kumex nhipêx. Kritu kukwakam ije mÿjja nhipêxbit dja ba 'ã amijarê. Me bajtem kute kabên mar ne kôt amijo ba kadjy ne ba memã kabên jarê. Nã bãm memã kabên jarênh kôt mÿjja kwÿ nhipêx nhym me arÿm omÿ. Omÿn arÿm kabên man kôt ar amijo ba.

19 Metïndjwÿnh Karõ 'itÿxkôt ne ba mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhipêx. Ne me punuo mex. Nhym me karõ punuo meo ba ba me nêje me ano nhym me arÿm memã ire. Nã bãm mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhipêx nhym me te kute marmã kam no tyn kume:x ne arÿm Metïndjwÿnh raxmã kato. Ba kam kàj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh iba:. Djeruxarêkam arênh iba:n amÿ apÿnh pykakam me ba djari kunï kôt o iba:n o inhipôk ne. Ne arênh iba:n arÿm pykabê Irrij'ÿr arênh bôx.

20 Ba ne ba me kute Kritu mar kêtjamã arê. Me kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kêtjamã ne ba ije kàj bê memã arênh prã:mkumrêx. Me'ô kumrêx kute memã 'ã ujarênh ny jarênh nhym me arÿm kute mar. Me jamã ne ije arênh prãm ngrire. Me ujarênh nhiby ije ajte memã arênh

prãm ngrire. Amÿ me kute mar kêt jamãbit ije kàj bê memã arênh prãm kumrêx. Ga, me'ô arÿm kute kikre nhipêxmo kraxja pumÿ. Nhym kam me'ôdjwÿ arÿm 'ÿr bôx ne omÿ. Omÿn ajte iby ipêx prãm kêt. Badjwÿ ije me arÿm kute mar jamã ajte arênh prãm ngrire. Me kute mar kêt jamãbit ne ije arênh prãm kumrêx.

21 Ije me amã ja jarênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum,

“Me kute memã 'ã ujarênh kêt jamã dja me memã 'ã ajarê nhym me arÿm kuma.

Me kute mar kêt ja dja me arÿm kraxkôt prïne amijã kuma.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ba 'ã pi'ôk no'ôk pumÿn arÿm ije me kute mar kêt jamã arênh prãm kumrêx.

22 Me kute memã arênh kêt jamã ije arênh prãm kam ne ba pyka jakam amikrà ar o iban te ar awÿr ikrã krãptï ne.

Me ô krïrãx bê Rôma'ÿr tēm kadjy kute memã amijarênh.

23 Nhym be, jakam arÿm ne ba pyka ja kunïkôt memã Kritu'ã ajarênh arÿm inomã kumê nhym me arÿm kuma. Amrêbê ne ba ar awÿr ikrã nhym ijã amex krãptï apêx. Jakam dja ba wãm ar awÿr tēn bôx ne

24 ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakïnh bakrï:n bakrï kàjbê 'iry.

Ba kam arÿm amÿ pykabê Êpanha'ÿr tē. Êpanha'ÿr itēm kadjy dja gar ikôt o kangôn 'ÿr ijano. Ba kam arÿm 'ÿr tē. Ja kadjy ne ba amima.

25 Nhym be, ajbir jakam dja ba Djeruxarê'ÿr itēm ne ibôx kumrêx ne Jeju nhõ me jamã pi'ôk kaprï ngã.

26 Matenimê Akajakam Jeju nhõ me ja ne me kute amÿ memã ô pi'ôk kaprï kwÿ janormã. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar kwÿ ne me ô mÿjja kêt ne ar ba nhym me kute memã anormã.

27 Me ta ne me kute memã anormã. Mrãmri me kute memã ôr prãm kam mexkumrêx. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrêx

Kritu'ã ujarênh nyo ban amũ me bajtemmã arê. Mebê idjaer ne me amũ me bajtemmã Kritu jarê nhym me arým tu amim markumrêx ne kĩnhkumrêx. Ne kam me kute amikutã memã õ pi'ók kaprĩ janor prãmkumrêx.

²⁸ Dja ba me'ÿr pi'ók kaprĩo bôx ne memã kungã. Me kĩnh djã ja memã kungãn arým akubyn tẽ. Akubyn pykabê Êpanha'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n krĩraxbê Rôma kumrêxkam ar akam bôx. Ne kam amũ pykabê Êpanha'ÿr tẽ.

²⁹ Ije Kritu mar raxkôt ikĩ:nhkumrêx. Ar akam ibôx ne ije prĩne ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam dja gar ikudjwa akĩnhkumrêx. Tãm ne ba arým kuma.

³⁰ Akmere, àpnhĩre ar, Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kabênkôt, Metĩndjwÿnh Karõ kum gwaj bajabêja kabênkôt ne ba ar amã arê. Dja gar Metĩndjwÿnhmã ijo adjã'wÿr 'ãno dja. Ba ne ba idjãpênh tÿx ar iba. Kum ijo adjã'wÿr 'ãno djan o iro'ã apên ikôt o kangõ.

³¹⁻³² Dja gar kum,
–Djũnwã, arým Paur pykabê Djudêjakam tẽmmã. Kam me kwÿ kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebé utà. Gêdja krĩraxbê Djeruxarêkam tẽn Jeju nhõ me jamã me õ pi'ók kaprĩ ngã. Dja ga memã kĩnh jadjã gê me kum me kĩnh ne amim me õ pi'ók kaprĩ by. Djũnwã, aje mrãmri Paur ar ikam bôx'ã amim karõ jabej amrê ar iwÿr ano gê kĩnh ne ar ikam bôxkumrêx. Dja bar kam Paur kôt abenmã tÿx jangijn Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt, ane. Dja ga ã kum ijo adjã'wÿro ane.

³³ Metĩndjwÿnh ne kute memã umar mex jangjênh djwÿnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gê ar akunĩ mẽ amijo kajkep rã'ã ne. Tãm ne ja.

16

Kute apÿnh õbikwamã kute amik-abên mex janor.

¹ Gwaj bakanikwÿnh Bebi ije ar amã arênhmã. Bebi ne mexkumrêx

ne krĩraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy àpênh ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kadjy àpênh ba.

² Dja gar amã kĩnh ne kum akabên mex jarê. Bẽnjadjwÿr djwÿnh Jeju nhõ me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amã Bebi jabê. Godja gar àpênh'õ'ã omũ nhym Bebi kum ar aje kôt o kangõnh prãm jabej tu kôt o kangõ. Ta ne me krãptĩ:kôt o kangõ. Badjwÿ ikôt o kangõ. Dja gar pãnh kôt o kangõ.

³ Ne ajte amũ Prixiramẽ Akwire arkum ikabên mex jarê. Nãm ar iro'ã Kritu Jejumã àpênh ba.

⁴ Ar ta ne ar inêje memã kabên. Nãm me te umati tã nhym arkum amijã ma kêt ne tu me'ÿr tẽn inêje memã kabên. 'Ã ne ba arkum ukaprĩ: jarê. Me bajtem kute amim Jeju mar kunĩ, apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãri ne me ajte arkum ukaprĩ jarê.

⁵ Ar õ kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawãdjwÿ. Me wãmãdjwÿ dja gar ikabên mex jarê. Wãkam imã inhõbikwa kĩnh. Kubê Epenexu. Dja gar kum ikabên mex jarê. Pykabê Adjijkam ne Epenexu kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx.

⁶ Dja gar ajte Marijmã ikabên mex jarê. Marij ne gwaj bakadjy àpênh rax.

⁷ Dja gar ajte wãkam inhõbikwa Tõnikumẽ Djunijmẽ arkum ikabên mex jarê. Ar wã ne me ar iro'ã ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmã Tõnikumẽ Djunij ar arê:n kute ar mar tÿx. Ar kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx. Ba kam badjwÿ 'ÿr amijo akêx.

⁸ ãpritumẽ ne bar imã Bẽnjadjwÿr djwÿnh jabê. Kam imã ãpritu jabê. Ar kum ikabên mex jarê.

⁹ Ne ajte Ubanumã ikabên mex jarê. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt àpênh ar ba. Etakidjwÿ imã kĩnh. Dja gar ajte kum ikabên mex jarê.

¹⁰ Ne ajte Aperimãdjwÿ ikabên mex jarê. Aperi ne Kritumã àpênh mexkumrêx nhym me arým kôt kuma. Dja gar ajte Artobur nhõ

kikrekam ar wādjwýmā ikabēn mex jarē.

11 Ne ajte inhōbikwa Erodjiāomā ikabēn mex jarē. Ne Naxixu nhō kikrekam ar kute Bēnjadjwýr djwýnh marjamā ajte ikabēn mex jarē.

12 Gwaj bakanikwýnh Kripenamē bakanikwýnh Kripodjamā dja gar ajte arkum ikabēn mex jarē. Nām ar Bēnjadjwýr djwýnhmā àpēnh ar ba. Dja gar ajte Pexirmā kum ikabēn mex jarē. Me kum me bakanikwýnh kīnh. Pexir ne Bēnjadjwýr djwýnhmā àpēnh ra:x.

13 Nhym Rupumē nā ar. Badjwý ne ba o inā. Dja gar ajte arkum ikabēn mex jarē. Bēnjadjwýr djwýnh ne amijo Rupu pytàn ar o ba.

14 Dja gar ajte Axikritumē Prekōtimē Erimanhmē Patubamē Erimijmē ar ro'ā gwaj baje aro bakamyja arkum ikabēn mex jarē.

15 Ne Pirogumē Djurijmē Nerumē Neru kanikwýnhmē Orīpamē ar ro'ā Jeju nhō me ja kunīmē dja gar arkum ikabēn mex jarē.

16 Ne abenwýr bōx ne abeno arôrōk ne aben pa krij. Apýnh me kute amim Kritu mar ne kōt ar aben pydjio ba djàri ne me ar amā kabēn mex jarē.

Me kute aminēje me 'āno ām'ā memā karō.

17 Akmere, àpnhīre ar, gora ikabēn ma. Arým ne gar aje Metīndjwýnh kabēn kukràdjà mar katàt. Dja me'ō ar bōx ne kupa'ā ajte ar amā atemā mýjja'ō jarē. Ne abenbē ar ajo bikjēr prām ne Metīndjwýnhbē ar ajo akēx prām. Gora ar aminēje me 'āno djan memā akàx.

18 Mýkam? Bir, djām me wā ne me gwaj banhō Bēnjadjwýr djwýnhbē Kritumā apē? Kati. Nām me amidjwýnhbit man mā axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prīne memā me kabēno irō mex. Ne memā 'ēx ne kabēn mexkumrēx. Nhym me no rerekreja kum me kabēn kīnhkumrēx.

19 Nhym be ar ga ne gar aje Metīndjwýnh mar mex nhym me kunī kute abenmā ar ajarēho ipōk ba ar ama. Ne kam ar akam ikīnhkumrēx.

Kam, dja gar mýjja mexbit ma. Kwārīk wānh mýjja punu mar kēt.

20 Metīndjwýnhkōt me umar mexkumrēx. Ta dja ar amā tỳx jadjà nhym Xatanaj te ar amā apnē. Kōt ar ajaxwemā te ar amā apnē gar amijāno dja. Arým aje Xatanajmā rerek jadjàrmā. Aje mrāmri ne aparo Xatanaj krā kajyr pyrāk. Arým aje Xatanajmā rerek jadjàr 'ýr.

Gē Bēnjadjwýrbē Jeju tu kum ar akaprīn ar ajo ba. Tām ne ja.

21 Ximoxi ikōt àpēnhja ne ar amā kabēn mex jarē. Inhōbikwa Juxumē Djaxōmē Xopatudjwý ar amā kabēn mex jarē.

22 Ba ibē Texu ne ba Paur kukwakam pi'ōk ja no'ōk. Nā bām tu amim Bēnjadjwýr djwýnh markumrēx. Ne amū ar amā ikabēn mex jarē.

23 Gajudjwý ne ar amā kabēn mex jarē. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ibaja kunī ne bar mā Gaju nhō kikrekam bōx nhym mā ar ikunīo djuw mex.

Eraxumē gwaj bakamy Kwatu ar amā kabēn mex jarē. Eraxu ne kute krīrax jakam bēnjadjwýrmā pi'ōk kaprī pumūnh djwýnh.

24 Gē Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu tu kum ar akunī kaprī:kumrēx ne ar ajo ba.

25 Dja ar amā tỳx jadjà. Amrēbē ne ba kàj bē memā Jeju Kritu'ā ajarē nhym 'ā ujarēnh arým ar awýr bōx gar tu amim markumrēx. Ar aje tu amim markumrēxkam dja ar amā tỳx jadjà gar kōt ar amijo aban 'ā adjukanga kēt. Amrēbē ne Kritu'ā ujarēnh nyja me bakukāmārebē bipdjur tūm. Nhym kam me kute arēnh kētkumrēx.

26 Nhym kam ajbir jakam Metīndjwýnh arým gwaj bamā Kritu'ā ujarēho amirītkumrēx. Amrēbē: ne Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh Kritu'ā pi'ōk no'ōk gwaj jakam, 'ātū:mkam amim arēn arým kuma. Metīndjwýnh tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Kabēn kōt ne gwaj apýnh pyka djàri kunīkōt memā Kritu'ā ajarē nhym kunīkōt

me arým 'ã ujarēnh ma. Dja me kwỳ
tu amim Kritu markumrēx ne kabēn
markumrēx ne kôt ar amijo ba. Ja
kadjy ne gwaj memã 'ã ajarē.

²⁷ Metĩndjwỳnh pydji ne amak
me:xkumrēx ne no me:xkumrēx.
Ba kum meo a'uw gê memã amak
bô. Me kute tu amim Jeju Kritu
markumrēxkôt gê memã amak bô.
Dja memã amak bô nhym me kunĩ
arým kum rax jarēnh rã'ã: rã'ã ne.
Tãm ne ja.

Paur kute Kôritukam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxe Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arým pyka kunĩ'ÿr mrãnhkôt me'ÿr bôx ne memã Jeju jarê nhym me kwÿ arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhym kam Paur arým mã me jadjwÿ'ÿr tẽ nhym tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

–Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nâr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwÿ pytaro ba. Ne kam ajte me kâtãm nhipôkri aben japrÿ ar o ba. Nhym kam ajte me'ô bãmbê prôo akĩ nhym me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

–Kati, me akubyn tĩn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

–Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metĩndjwÿnh karô nhipêxmã bôrja kurmã nâr kon? ane. Ne kam ajte,

–Me kuprÿ ne ar babit ne mex, nâr kon me abenwÿr môrbit mex, ane. Be, nhym Paur mÿjja ja kunĩ man kam prĩne pi'ôk no'ôkkôt memã 'ã karô.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metĩndjwÿnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arým 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwÿ ne ikôt dja.

² Krîraxe Kôritukam ar aje Metĩndjwÿnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arým amimexo ar ajo mex. Arým amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Apÿnh gwaj baba djari bakunĩ 'uw. Gwaj

baje banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritumã amijo badjã'wÿrja kunĩ 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakunĩ 'uw. Amũ me wãmê gwaj bamê ne Jeju arým amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metĩndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Kute Metĩndjwÿnhmã mekam amikĩnh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwÿnh, Metĩndjwÿnhmã ar akam amikĩnh jarê. Metĩndjwÿnh tu kum ar akaprĩ. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhym arým kum ar akaprĩ. Kam ne ba mã kum ar akam amikĩnh jarê.

⁵ Nãm kum ar akaprĩn prĩne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akĩnh djã, adjapênh djã'ã karô gar maro aban kam arým kôt aje memã kukràdjã jarênh me:xkumrêx ne aje mÿjja mar me:xkumrêx.

⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arým amim,

–Mrãmri Paur ar kabên katàtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arým tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje apênh djã kunĩ mar ne o aba. Metĩndjwÿnh Karô ne ar amã apênh djã kunĩ'ã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metĩndjwÿnhmã ar akam amikĩnh jarê.

⁸ Ta dja mã ar amã tÿx jadjã gar mã amim mar tÿx rã'ã: nhym Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu arým bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarênh kêtumrêx gar arým kum ajaxwe kêt ne amex-tire ne dja.

⁹ Metĩndjwÿnh ne mrãmri kabênkumrêx. Kabên kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arým kra'ÿr ar ajuw. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju

* 1:3 Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pãnh kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum ar akaprĩ.

Kritu'ÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arÿm o anhôbikwakumrêx. Mrâmri kabênkumrêx.

Me kabêno aben japanho ku'ê nhym nêje memã kabên.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8

¹⁰ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. On abenmã akabên pydjîn arê. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwârîk wânih apÿnh mÿj xêjakôt adjâm ne abenã akabên kêt. Ate dja gar axikôt akabênjabit man axikôt akabên jarên kôt prîne amex.

¹¹ Akmere, àpnhîre ar, Krôre nhô kikre wâkam ar kwÿ arÿm nînh iwÿr bôx ne ar arÿm ar ajã imã,

–Onîj, me kabêno aben japanho kumex, ane. Ba arÿm ar kabên man arÿm wãm ar amã arê.

¹² Gar we akwÿ amã me kînh kêt ne memã kum,

–Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

–Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

–Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

–Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhÿro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abikjêrn amã aben kînh kêtone ane nhym me arÿm imã arê ba arÿm kuma.

¹³ Nã gãm ar arÿm apÿnh mÿj xêja kôt aku'ên arÿm abenã akabê:n ne. Nã gãm ar arÿm aje abenmã Kritu nhirênh pyrâk. Djâm ba ne me arÿm pîte'y'ã inhô gar we ikôt ar aba? Djâm imã ne me arÿm ngômã ajadjà gar we ikôt ar aba? Kati:.

¹⁴⁻¹⁶ Djâm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangjênh kêt. Kam ne ba ikînh ne Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. Mÿkam ne ba kam ikînh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhym ren ar ajô arîk ijã amim,

–Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arÿm amim ngômã

ijadjà, ane ba ren kam ikaprîre ne. Nhym be, kati. Kripumê Gajubit ne ba ngômã ar adjà. Exepa nhô kikrekam ar jadjwÿ ba ngômã ar angij. Nhym me'ôdjwÿ ije mar kêt. Ar ngrêre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷ Djâm ije ngômã me angjênh kadjy ne Kritu ijano ba tê? Kati. Kàj bê ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ne ijano ba tê. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja me ta krã mexja djâm me ta krã mexo ikrã mex ne ikabên mex ne ba ar amã arê? Kati. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex kêt. Ba ren me krã mexo ikrã mex ne ren ar amã ikabên mex jarên ren arÿm o amibê Kritu'ã ikabênja kuno. Kritu pîte'ykam tyk'ã ikabên ja ne ba ren o kuno. Nhym kam ren me arÿm Kritu mar kêt ne.

Me ta krã mex'ã ujarênh.

Kô k 3.19

¹⁸ Nhym be, kati. Kritu pîte'ykam tykbit ne ba kàj bê ar amã 'ã ajarê nhym arÿm ar amã amirîtkumrêx. Nhym kam me biknor tokry djâkam me biknor prãmja ikabên man amim,

–Kê. Djâm katât kute amikabên jadjwÿr got? Nãm krã punu, ane. Nhym be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

–Mrâmri, Paur kute Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nãm 'ã ajarê nhym me tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm 'itÿxo me utàn ar meo bakumrêx, ane.

¹⁹ Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã arênh ne ja. Nãm memã kum,

“Me ta krã mex ne kute memã kabên mexja dja ba mebê kabêno akno. Nhym kam me arÿm kabên kajgo me:xi.

Nhym me ta amak mex ne kute prîne memã mÿjja'ã karô mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno nhym me arÿm kabên kajgokumrêx.”

Nãm Metîndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym kam me arÿm aben djô'ã arênhomã arênhomã môr tâmtã

arÿm 'ÿr o bôx. Tÿ:mràm me bakamingrânyrekam Jeju Kritu arÿm pîte'y'ã wajêt ne kam ty. Ty nhym Metîndjwÿnh arÿm o gwaj bapytàn kam arÿm mebê amak mexo akno. Nhym kam me arÿm kabên kajgo me:x ne.

²⁰ Nhÿnh ne me'ô ta krã mex? Nhÿnh ne me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja ta krã mex? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta kute prîne me kukràdjà mar? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta krã mex ne kute kabên mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja ne me krã mex kêt. Me kabên kajgo me:xi.

²¹ Mÿkam ne me kabên kajgo mexi? Bir, Metîndjwÿnh ta kute katàt me'ã amikabên djirkumrêx ne amim,

—Djãm me kum ikÿnh kêtja ta kute imarmã? Djãm me ta krã mex ne kute imarmã? Arkati. Me kute kàj bê memã Kritu pîte'ykam tykja'ã ujarênh nhym me kute me'ã, “Me krã punu”, anhÿrja. Me kute anhÿrkam gê inhô àpênh ar kàj bê memã Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nhym kam me kwÿ kute tu amim Kritu markumrêx ba arÿm me utàn ar meo iba. Ja ne imã kÿnhkumrêx. Nãm ã Metîndjwÿnh me'ã amim ane. Kute amim anhÿrkam ne me kabên kajgo me:xi. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt ta krã mexja ne me kabên kajgo me:xi.

²² Be, mebê idjaer ne me ar imã,

—Goja mÿjja pumÿnh kêt'ô nhipêx ba me omÿn kam arÿm amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhÿro ba. Nhym be, me bajtembê kregu ne me kute ar imã,

—Goja me krã mex o akrã mex ne akabên mex ne arÿm imã Kritu 'ã ajarê. Dja ba me aman kam arÿm amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhÿro ba.

²³ Bar kàj bê memã kum,

—Metîndjwÿnh ne Jeju'ã Bênjadjwÿrbê kumkatibê Krituja mē nhym arÿm pîte'y'ã wajêt ne ty, ane. Nhym mebê idjaer arÿm kôt kum Jeju kurê kute mrãmri ne kên me par tok nhym me rôrôk ne arÿm kum kurêja pyrâk.

Nhym be, me bajtem kwÿ ne me abenmã,

—Nãm ar ari kabên kwÿ jadju:w. Nãm ar krã punu, anhÿro ba.

²⁴ Nhym be, bar katàt me kwÿmã 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kute arÿm amiwÿr me kwÿ 'wÿr ne ar meo bajamã 'ã ajarê. Mebê idjaerja nâr me bajtemja bar katàt me jamã 'ã ajarê. Katàt Kritu pîte'ykam tyk'ã memã ajarê. Nhym me abenmã kum,

—Djãm Metîndjwÿnh 'irere:k got? 'Itÿxo kute me kunÿ rer me:xi. Djãm Metîndjwÿnh kute ari kabên jadjwÿr got? Metîndjwÿnh kute no mexo, kabên mexo me kunÿ rer me:xi, anhÿro ba.

²⁵ Mÿkam me ã abenmã anhÿro ba? Bir, Metîndjwÿnh kute krã mexo, 'itÿxo kute me kunÿ rer mexkam. Nãm me kute Metîndjwÿnh'ã amim, “Krã punure”, anhÿr, me ta ne me krã punure. Nhym be, Metîndjwÿnhbit ne krã me:xkumrêx. Nâr, nãm me kute, “Irerekre”, anhÿr, me ta ne me 'irerekre. Nhym be, Metîndjwÿnh 'itÿxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mÿj gêdja ga me kam amikadjy ama? Bir, mÿj ne ga me kam akute nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djãm me akrãptÿ akrã mexkam ne amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djãm me akrãptÿ ajitÿx nhym kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djãm me akrãptÿ arÿnh nhym kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ Nhym be, me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt kute me'ã, “Me krã punure”, anhÿr Metîndjwÿnh arÿm amijo me we krã punure ja pytàn meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we krã mexjao apa. Me ta kute amijo krã mexjao apa nhym me arÿm pijàm ne. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kute me'ã, “Me rerekre”, anhÿrja Metîndjwÿnh arÿm amijo me we rerekre ja pytàn meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we 'itÿx jao apa. Me ta kute amijo 'itÿxjao apa nhym me arÿm pijàm ne.

28 Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute me'ã,

—Me kajgo. Me kum me kînh kêtikumrêx, anhÿro ba. Me kajgo ja Metîndjwýnh arÿm amijo me utàn meo ba.

Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me rûnho apa nhym me arÿm pijàm ne kajgo ne.

29 Dja meo ba nhym me kunÿ arÿm Metîndjwýnhmã amijo àmra kêt.

30 Nhym be, ar ga ne Metîndjwýnh arÿm amijo ar apytàn Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arÿm gwaj bamã Kritu jano nhym bôx ne arÿm gwaj bamã katàt kabên jarênhkumrêx. Gwaj kam arÿm markumrêx ne kôt arÿm bakrà mexkumrêx. Nhym Metîndjwýnh ajte Kritu kôt arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm ta mexo bamex ne. Nhym ajte Krituo gwaj bajaxweo pân mex.

31 Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt ne ba ar amã arê. Nãm memã kum, “Djãm amijo adjàmra prãm? Kwãrîk wân amijo adjàmra kêt.

Dja ga Bênjadjwÿr djwýnho amra.”

Nãm ã memã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritubito amra. Tãm ne ja.

2

1 Akmere, àpnhîre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwýnh kukwakam ar amã kabên jarê. Djã nã bãm me kum Metîndjwýnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex ne arÿm mekôt prîne ikabên jarênh mex, prîne mekôt ar amã ikabên jarênh mex gar arÿm amã ikabên kînhkumrêx? Kati. Mÿkam?

2 Bir, ba ar awÿr ibôx kêttri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Kritubito man arkum 'ã ajarê. Kritu pîte'y'ã jêt ne tyk'ã dja ba ajarê. Kwãrîk wân ba arkum atemã mÿjja'ò jarênh kêt. Nã bãm ã amim ane.

3 Ne kam ar awÿr bôx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arÿm ar apymaje itertet kumex.

4 Djã nã bãm amim,

—Ba me krã mex o ikrã mex ne prîne arkum ikabên jarênh mex gê ar arÿm ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djã nã bãm amim anen arÿm ã ar amã arênh ane? Kati. Metîndjwýnh Karô ne ijo ba gar arÿm ipumÿ. Ba kam arÿm ar amã ikabên jarê gar arÿm ama.

5 Mÿj kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênh ane? Bir, ar aje me ta krã mex mar kêt kadjy. Nhym be, Metîndjwýnh ne 'ity:x. Ar aje tu amim Metîndjwýnh markumrêx kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênh ane.

Me kute Metîndjwýnh Karô marbit ne me krã mex.

Mat 7.6; Dju r 14.22

6 Be, djã nã bãm ar ikrã punun kôt ikabêndjwÿ punu? Kati, nã bãm ar ikrã mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamã ne bar prîne memã arê. Nhym be, me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Nâr, me rûnh kwÿ kum Metîndjwýnh kînh kêtja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Me ja dja me ï kêtikumrêx.

7 Nhym be, Metîndjwýnh kute katàt kabên jadjwÿrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memã arênh. Mÿjja kunÿ kêttri ne Metîndjwýnh kute tu amim kabên'ã karôkumrêx. Kute prîne amimex mexo gwaj bajo mex kadjy amim kabên'ã karô. Ne kam kute me bakukãmãremã arênh kêt. Ne kam ajbir ar imã kabên jarê bar arÿm jakam memã arênh iba.

8 Djãm pykakam me rûnh'ò kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rûnh kuman ren pîte'y'ã Jeju nhôr kêt. Bênjadjwÿr djwýnh Jeju ne prîne mex ne umakumrêx. Ren me kute pîte'y'ã nhôr kêtikumrêx.

9 Mrãmri me'ò ta kute kabênja mar kêtikumrêx. Ije ar amã arênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arê. Me memã kum,

“Metîndjwýnh ne arÿm me kadjy amim mÿjja mex'ã karô.

Djãm me'ò ta kute omÿnh? Kati. Me'ò ta kute omÿnh kêt.

Djãm me'ò ta kute mar? Kati. Me'ò ta kute mar kêt.

Djâm pykakam me'ô ta kute amim 'ã karô? Kati. Me'ô ta kute amim 'ã karô kêt.

Me kum abêja kadjy ne Metîndjwýnh amim mýjja mex'ã karôn memã kudji. Nhyam kam me'ô ta kute mar kêt-kumrêx."

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhyam arým 'ã pi'ók no'ók ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmãja pumũ. Nhyam be, Metîndjwýnh ta ne arým gwaj bamã o amirîtkumrêx. Karôo kute gwaj bamã kabêno amirîtkumrêx. Karô kute prîne mýjja mar. Metîndjwýnh kute ôkre kad-jwýnhbê amim mýjja'ã karôja kunĩ ne Karô kute prîne mar mex.

¹¹ Djâm gwaj babu'ã me'ô kute gwaj bakadjwýnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhôkre kad-jwýnhbê bakabên mar. Metîndjwýnhdjwý ôkre kad-jwýnhbê kabênja me'ô kute mar kêt-kumrêx. Metîndjwýnh Karôbit arým kute mar.

¹² Djâm me kum kînh kêtja karô ne Metîndjwýnh gwaj bamã ano nhyam gwaj bajo ba? Kati. Ta Karô ne gwaj bamã ano. Gwaj baje bakînh djà mar kadjy ne gwaj bamã ano. Metîndjwýnh ta gwaj bamã apýnh bakînh djà ngã, kajgo gwaj bamã kungã. Gwaj ba ne baje bakînh djàjao pãnh kêt.

¹³ Bar memã gwaj bakînh djà'ã idjujarênh ar iba. Djâm me kum Metîndjwýnh kînh kêt ja ne ar imã 'ã ajarê, ta krã mexkôt ar imã 'ã ajarê? Kati. Metîndjwýnh Karô ne ar imã 'ã ajarê. 'Ã ajarê bar ije mar ne arým memã 'ã idjujarênh ar iba. Karô kute katât kabên jadjwýrkumrêx ar ije mar ne Karô kabên kôt memã 'ã ajarê.

¹⁴ Nhyam be, me ja, Metîndjwýnh Karô kute meo ba kêtja djâm me kute amim Metîndjwýnh Karô kabên mar prãm? Kati. Mýkam? Bir, nãm me aprýn amim,

—Djâm kute amikabên jadjwýr mex got? Nãm krã punu, ane. Ne kam amim,

—Ba gêt mekôt kabên ma, ane. Ne kam 'ýr tén gwaj bakôt maro krîn mar kajgo. Mar kajgon arým amim,

—Je, mýj'ã ne kabên jarê? ane. Ne te 'ã amijakren te kute marmã.

¹⁵ Nhyam be, gwaj ba ne gwaj baje Metîndjwýnh kabên kunĩ mar kadjy bamex. Gwaj baje Metîndjwýnh Karô markôt kadjy bamex. Nhyam be, me kute Karô mar kêtja ne me te kute Metîndjwýnh kabên marmã. Ne kute gwaj badjwý gwaj bamar kêt.

¹⁶ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh kute mýjja'ã amim karô djâm me'ô kute mar? Kati.

Kam, djâm me'ô kute Metîndjwýnhmã mýjja'ã karômã ne kum, 'Gédja ga ã ane'? ane. Arkati. Metîndjwýnh ajbit ne kute mýjja kunĩ mar.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhyam be, gwaj bajbit ne gwaj Karô kôt Kritu djumaro badjumar ne arým baje mar. Kute amikabên'ã amim karôja gwaj arým baje mar. Tãm ne ja.

3

Me kute me prîne pyrâk nhyam kute memã arênh.

Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11

¹ Akmere, àpnhîre ar, djâm ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Djâm arým ar ajamak mex got ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Kati. Ar aje Metîndjwýnh Karô mar kêt rã'ã. Me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjàja ne ar aje mar týt rã'ã. Ar aje me prîne bixadjwýr nyre pyrâk.

² Ga, me prîne bixadjwýr nyrekam kute mýjja týt kur kêtja pumũ. Ar gadjwý Metîndjwýnh kabên kwýbit ne ba ar amã arê. Amirîtbit ne ba ar amã arê. Ije ar amã kunĩ jarênh kêt. Metîndjwýnh kabên kwý ne mebê bipdjur ne mebê týt. Me kute Metîndjwýnh Karô marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djâm ije ar amã kabên bipdjur jarênh prãm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karô mar mex kêt. Gar kam ajte jakam aje Karô

mar mex kêt rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metîndjwýnh kabên kunĩ jarênh prãmje.

³ Ar aje amidjwýnhbito kĩnh kadjy amimar týx rã'ã ne. Ne kam te aje me uràk prãmje angryk ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arým apýnh mýj xê jakôt aku'ê ne arým abenã akabê:n ne. Djãm kam ar aje me kum Metîndjwýnh kĩnh kêtja kukràdjã mar kêt got? Djãm mekôt ar aje amijo aba kêt got? Mrãmri me kum Metîndjwýnh kĩnh kêtjãkôtbit ar aje amijo abakumrêx.

⁴ Ar akwý ar amã me kwý kĩnh kêt ne memã kum,

–Ba ne ba Paur kôt ar amijo iba, anhýro aba. Nhy m ar akwý ajte tãm ne memã kum,

–Ba ne ba Apôr kôt ar amijo iba, anhýro aba. Gar kam aktã ar amã aben kĩnh kêtã aban mýj xêja kôt aku'ên ã aben bê akêxo ane. Djãm me kum Metîndjwýnh kĩnh kêtja kôt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metîndjwýnh kĩnh kêtja kôt adjumarkumrêx.

⁵ Djãm Apôrmê ar irax got gar ar ikôt aben bê abikjêr prãm? Kati. Ar irax kêt ne ingrire ne ibê Metîndjwýnh nhõ àpênhbit. Ar ikabên kôt ne gar tu amim Jeju markumrêx. Kute ar imã apýnh ar idjãpênh djã'ã karõ kôt ne bar kum idjãpênho iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwýnh pyrãk. Ba ne ba ije pur kre djwýnh pyrãk. Nhy m Apôr kute ngo djwýnh pyrãk. Nhy m be, Metîndjwýnhbê djwý kunĩmã rũnh jangjênh djwýnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arým 'ýr amijo akêx ne kôt ar amijo aba. Nhy m kam Apôr bõx ne ar amã Metîndjwýnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nhy m be, Metîndjwýnhbit ne ar amã ajamak bõ gar arým amũ maro amikamê.

⁷ Kam ne ba ikajgokumrêx. Nhy m Apôrdjwý kajgokumrêx. Nhy m be, Metîndjwýnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bõnhkam ne raxkumrêx.

⁸ Djwý abatãnhmã ne kre djwýnh pur kre nhy m ajte ngo djwýnh pur

ngo. Ar badjwý ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kôt dja Metîndjwýnh ar inhĩ pýnhkôt ar imã o pãnh ne.

⁹ Ar iro'ã ne bar Metîndjwýnhmã idjãpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metîndjwýnh nhõ pur pyrãk. Ar aje Metîndjwýnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam àpênh pyrãk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metîndjwýnh nhõ kikre pyrãk. Kute kên krãptĩo kikre pyrãk. Ar akrãptĩ nhy m Metîndjwýnh arým amijo ar apytãn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kõ 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metîndjwýnh tu kum ikaprikam ne ba prĩne ar amã Metîndjwýnh kukràdjã jarênh mex. Kute mrãmri ne me kute prĩne kikre nhipêx mexja pyrãk ne ba ar amã kukràdjã jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukràdjã jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhipõnho tẽm, katã:t pyka nhipõnho tẽm ne kam kam kên kapĩn ne kam iby pyka týx kapĩnja pyrãk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'õ ne arým ar awýr bõx ne ajte ar amã kukràdjã 'õdjwý jarê. Kute mrãmri ne me'õdjwý kute pyka kadjwýnhbê kên ja nhiby kikre pyrãk ne me'õ ar amã kukràdjã 'õdjwý jarê. Ije ar amã kukràdjã jarênh nhijukri ar amã arê. Gora gé ikôt bõxja ikudjwa ajte Metîndjwýnh kukràdjã jarênh 'ãno djan prĩne katãt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prĩne katãt ipêx mexja pyrãk gora gé me katãt ar amã arênh mex.

¹¹ Djãm me kute pyka kadjwýnhbê kên ngrãnh ne kupa'ã kute ajte 'õdjwý nhipêxkam mex got? Kati. Kritudjwý. Djãm me'õ kute katãt memã Kritu'ã ujarênh nhy m ajte me'õdjwý bõx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mýjja týxo, mýjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karýro ipêx nãr kute kryt

jakao ipêx nâr kute kên pân̄h rax 'ôdjwò ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne tûmràm mex rã'ã ne. Me'ô kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwý godja ar amã katàt Metîndjwýnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhym kam kute mýjja pân̄h raxo kikre pyræk. Gar kam arým Metîndjwýnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mýjja rerekre, mýjja pân̄h kryo kikrekam mex got? Me kute pïo ipêx nâr kute bôo ipêx nâr kute bôo ipêx. Tãm dja tẽmbê punu. Me'ô kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwý godja bôx ne Metîndjwýnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwýnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhym kam kute mýjja rerekreo kikre nhipek pyræk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arým Metîndjwýnhmã amex kêt ne tẽmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arým bôx 'ýr nhym arým apýnh me umar punu djari ban bôx. Kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bôx pyræk. Nhym kam me arým me omũ. Me'ô kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arým omũ. Nâr me'ô kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arým omũ. Godja me'ô arým katàt memã kabên jarênhkumrêx jabej nhym te me umar punu djà me'ýr bôx nhym me mex rã'ã ne. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bôx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyræk. Nâr, godja me'ô kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. Nhym kam me umar punu djà me'ýr bôx. Nhym kam me arým mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bôx nhym pòk ne xêt pyræk.

¹⁴ Godja me'ô katàt memã Metîndjwýnh kabên jarênhkumrêx jabej nhym me arým Jeju mar týt rã'ã. Nhym kam Metîndjwýnh arým me'ôjamã pân̄h mextire ngã.

¹⁵ Nâr godja me'ô memã arênh punu jabej nhym me arým Jeju bê amijo akêx. Nhym kam me'ôja arým

umar punure. Kute pân̄h'ô byr kêt kam dja umar punure. Nhym be, dja Metîndjwýnh arým me'ôja pytà. Kute mrãmri ne me kute kikre pòk katikôt kute me pa 'amýnh ne meo kator pyræk.

¹⁶ Metîndjwýnh Karô ar akam ýrkam ar aje mrãmri ne Metîndjwýnh nhô kikreti pyræk. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Metîndjwýnh nhô kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'ô ô kikretio bikênh jabej nhym kam pân̄h o bikênh rax ne. Ar gadjwý ar aje Jeju markam aje mrãmri ne ô kikreti pyræk ne ta mexo amex. Gêdja me'ô ar abê Metîndjwýnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pân̄h o bikênh rax ne.

¹⁸ Gar ajô we aje prîne me kukràdjà mar. We aje me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjaja mar ne mekôt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwãrîk wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Ba ne ba mekôt ikrã mexkumrêx, anhýr kêt. Djãm mrãmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mýj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kôt amim Metîndjwýnh man arým kôt akrã mexkumrêx.

¹⁹ Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute amikukràdjà punu kôt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhýrja, me jamã ne Metîndjwýnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arênh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum, “Ga, me kute mry kukràdjà mar kute kum ka'ên kam kute kum ô mry janhôrja pumũ. Nhym mry ta amikukràdjà kôt amijo ba tãmtã ô mry'ýr bôx ne ta arým amipynê.

Nhym me kum Metîndjwýnh kînh kêt djwý we ta krã mexkam dja me amikukràdjà punu kôt amijo mör tãmtã arým ta amijo bikênh mex ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

²⁰ Nhym me ajte kam memã kum,

“We me krâ mex. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja we me krâ mexja. Me ta umar kôt ne me amim 'ã karõ.

Nhym Bênjadjwýr djwýnh arým me kabên man kam arým amim,

‘Me kabên mrãmri kajgokumrêx.’

Nãm ã amim ane.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

²¹ Kam, djãm ar aje mekôt we me krâ mexjao adjãmramã? Kati. Kwãrîk wãnh mekôt we me krâ mexjao adjãmra kêt. Mýkam? Bir, mýjja kunî ne ar anhõ mýjjakam.

²²⁻²³ Metîndjwýnh ne Krituo Kra nhym arým ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arým ar ajo kamy. Nhym kam Metîndjwýnhdjwý arým ar ajo kran kam arým ar amã mýjja kunî ngã. Ne kam ba arým ibê ar anhõ àpênh. Nâr, kam Apôr arým kubê ar anhõ àpênh. Nâr, kam Pedru arým kubê ar anhõ àpênh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mýjja kunî ne ar anhõ mýjja. Gar arek mekôt atîn ne ar aba nâr ty. Te tyn arým Metîndjwýnh kôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã. Kam mýjja kunî ne ar anhõ mýjja. Ajbir jakam mýjja ne ar anhõ mýjja. Nâr amrê gwaj bawýr mýjja apôxdjwý ne ar anhõ mýjja. Kritu kute ar amã mýjja kunîo bakam mýjja kunî ne ar anhõ mýjja.

4

Paur kute Kritumã àpênh'ã memã amijarênh.

Rô 14.4

¹ Kam gê me ar ijã abenmã kum,

—Ar wãbê ne Kritu nhõ àpênh ne ar gwaj bamã Metîndjwýnh kabên jarênh ba. Amrêbê memã kabên jarênh kêtja ne ar arým jakam gwaj bamã arênh ba, ane.

² Bir, mýj dja memã kabên jarênh djwýnh memã arênh on? Bir, dja memã arênh katât. Metîndjwýnh kute kum arênh kôt dja memã arênh katât.

³ Nhym be, ba. Ar ga ar aje te idjapênh jaxwemã akator prãm kam djãm kam itîn prãmã? Kati. Djãm

ije idjapênh jaxwe'ômã ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'õ mar kêt.

⁴ Ne kam djãm ije amikam ijaxwe'õ mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhýrmã? Kati. Bênjadjwýr djwýnh ne kute imar. Ta ne kute idjapênh jaxwe'õ pumûnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwãrîk wãnh me'ômã axwe jarênh kêt. Nâr, kum axwe kêt jarênh kêt. Gwaj Bênjadjwýr djwýnh nhõ akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nâr me axweo amirît ne mýjja kunîo amirît. Ga, me kute akamât kô tykkam mýjjao bipdjurja pumû. Nhym a'ukam amirît nhym me kunî arým omû. Bênjadjwýr djwýnhdjwý dja mýjja kunîo amirît, me kute mýjja pudjurja kunîo amirît gê me kunî kuma. Me kute umar djã kadjwýnhbê amim mýjja'ã karõjao amirît gê me kunî kuma. Kam gêdja me ï pýnhkôt me mex jabej memã mex jarê. Nâr, me axwe jabej memã axwe jarê.

⁶ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã, —Kwãrîk wãnh me'õ'ã, “Axwe” nâr “Mexkumrêx”, anhýro aba kêt. Ja ne ba ajte Apôrmê ar amijã arê. Ar akadja ne bar amijã arê. Dja gar kam ar iman arým ar ijõo adjãmra kêt. Ne kam arým Metîndjwýnh kabênbit mar rax. Kute me'ã kabên jarênh jabit mar rax. Ne kam arým me'õo adjãmran ate amû amã me'õ kurê kadja kêt.

⁷ Mýj me'õ ne ar amã arê gar amim, —Ba ne ba imexkumrêx, anhýro aba? Nhýnh ne ar amex'õja? Nhýnh ne ar anhõ mýjja'õja? Kati. Metîndjwýnh ta ne ar amã kungã gar kam amijo amran amim,

—Djãm me'õ ne imã kungã? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhõ mýjja, anhýro aba.

⁸ Nã gãm ar aje mrãmri ne kute me ajne pyrãk. Nã gãm ar amim,

—Arým jakam imexkumrêx. Ije imexo amû amikamênh prãm kêt. Arým jakam iraxkumrêx ne ije mrãmri ne ibênjadjwýr rax pyrãk. Arým ne ba amipãnh Paur ar kumê. Nã gãm ar ã amim anhýro aba. Djãm mrãmri ne akabênwã? Kati. Ga

ren ar mrâmri araxkumrêx ba ren ikînhkumrêx. Gar ren kam amipânĥ ar ijô mênĥ kêtĥkumrêx. Ar ba ne bar ren ar aro'ã ren irax.

⁹ Nĥym be, kati. Kritu kute ar ijanorja djâm ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kadjy kute me ipôkri me umjÿr nĥym me kunî kute me omûnhja pumû. Ar badjwÿ. Bar memã Metîndjwÿnh kabên jarênĥo iban kam memãbit ar ije mÿjja pyrãk. Nĥym kam me kunî 'ã ar ipumû. Nĥym me kute ar ibîn prãm. Pykakam me ja 'ã ar ipumû. Nĥym Metîndjwÿnh kadjy mrânĥ djwÿnhdjwÿ 'ã ar ipumû.

¹⁰ Bar Kretimã apê nĥym me arÿm ar ijã, “Nãm ar krã punu”, ane. Nĥym be, ar ga ne gar amim,

–Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikrã mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijã ne me, “Ar rerekre”, ane. Nĥym be, ar ga ne gar amim,

–Ba ne ba itÿ:xkumrêx, anhÿro aba. Nĥym be, ar ijã ne me, “Ar ngrire”, ane.

¹¹ Apÿnh myt djari ne bar prãmĥkam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhô kubêkã punuren iba. Nĥym me ajte ar ikam àkrê kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhÿr djã kêt ne ar ibaobit iba.

¹² Bar ajte inhikrao idjãpênĥ tÿx. Me te ar imã,

–Gora gê Metîndjwÿnh ajo ajkê, ane bar mã memã kum,

–Gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkê bar arek memã dja.

¹³ Me te mã memã ar ijã kabên punu bar mã memã iprîren nêje me kukrà. Me kubê ar ikînh no kati. Kute mrâmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê kînh no kati pyrãk. Ga, me kute mÿjja kro janĥînh ne mûm rênĥja pumû. Nãm me ã ar ijo ane. Akati ĥakam me kubê ar ikînh no kati rã'ã. Be, djâm kam ar irax?

¹⁴ Djâm ije ar amã apijãm jadjãr kadjy ne ba ã ar amã amijarênĥo ane? Kati. Nãm bãm ar abê akabên kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyrãk ne ba imã ar ajabê. Imã ar ajabêkam ne ba ar abê akabên kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bãm kute kra jadjwÿr nĥym apôxja pumû. Badjwÿ ne ba ar amã Kritu Jeju jarê gar ikabênkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abãm pyrãk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nĥym kam me krãptî aben totokmã ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm me krãptî kabên ma. Nĥym be, djâm me kute ipyrãk? Kati. Djâm me kumrêx ar amã arê? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amã arê. Kam me kute ar abãm pyrãk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amã Kritu'ã ujarênĥ ny jarê gar ikôt arÿm tu amim markumrêx.

¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amã 'ã karô. Dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijã amijakren mã ikôt amijo abamã ne ba arÿm ar amã Ximoxi jano nĥym ar awÿr tê. Imã ikra Ximoxi jabê:. Ba ikumrêx ne ba kum Bênjadjwÿr djwÿnh'ã ajarê nĥym arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katãt kabên man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nãm bãm katãt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo iba. Me kute katãt Kritu mar ne kabên kôt amijo bamã ne ba memã arênĥo iba. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunîmã ne ba memã arênĥo iba. Tãm dja Ximoxi ar amã arê gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katãt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo aba.

¹⁸ Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrãk gar akwÿ amijo adjãmra ar aba.

¹⁹ Bênjadjwÿr djwÿnh mrâmri ar awÿr itêm'ã kute amim karô jabej dja ba amikrà kêt ne ar awÿr tê. Ar awÿr tên ar awÿr bôx ne me kute amibên prãmja kabên kôt me kuma. Djâm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrâmri me àpênĥ tÿxkumrêx jabej memã ikato. Djâm mrâmri ne we Metîndjwÿnh me wãmã tÿx jadjã? Kon. Dja ba bôx ne goja me omû.

²⁰ Metîndjwÿnh kute meo bakam djâm me kabênbit? Kati. Mrâmri kute meo bakumrêxkam kute memã tÿx jadjãrdjwÿ.

21 Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amã kÿnh? Ga, me kute me àbêr djào me kaprêprêk nhym me tokryja pumû. Me kute memã bën tÿxkamdjwÿ me tokry. Djãm ba ar awÿr ibôx ne ar amã ibën tÿxmã gar atokrymã? Nàr ar awÿr ibôx ne imã ar ajabêkam ije ibën prïo ar amã ikabën. Djãm tãm ne gar amã kÿnh?

5

Me kute bõm me'õ jaxwe mën'h'ã memã karõ.

¹ Me ar akurûm iwÿr tën bõx ne imã ar akam me'õ jarê. Ne imã,

—Me'õ ne bãmbê prõ pytàn o ikwã. Nãm me ã imã ar akam me'õ jarêho ane ba kuman arÿm ar amã arên ajte ar amã me'õja axwe jarê. Me kute Jeju mar kêt'õ kute bãmbê prõ pytàr kêt. Wãkambit we me'õ kute Jeju mar arÿm bãmbê prõ pytà.

² Gar kam apijàm kêt. Me'õja bãmbê prõ pytà gar mÿjja 'õ jarênh kêt ne ate ar akrãn arÿm amijo adjàmrbait. Ne ga ren ar amikam akaprï:ren ren aminêje bõm me'õja mē gē ar akôt krï kêt.

³ Mrãmri ne ba jakam idjãm kam ar amar 'ãno djan arÿm mrãmri me'õ jaxwe wã'ã ikabën djirkumrêx.

⁴ Dja gar Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamã arênh kôt me'õ'ã akuprõ. Kute bãmbê prõ pytàrja'ã akuprõn amim kukjan kam kum axwe pãnh jarê. Dja ba ar akàxã ar amaro nhÿn arÿm ar akôt ikabën dji. Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arÿm àpênh tÿx. Kam dja gar katàt me'õja'ã ar akabën djirkumrêx ba arÿm ar akôt ikabën dji.

⁵ Axwekam 'ã ar akabën djirkumrêx ne on Xatanajmã kanga gē ar o ban arÿm o ajkē. Dja o ajkē nhym arÿm ty. Nhym kam Jeju arÿm amikôt karõ dja. Ò akatikam dja Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bõx ne arÿm amikôt karõ dja nhym arÿm biknor kêt.

⁶ Gar ate akrãn amijo adjàmrakam mex kêtumrêx. Ga, me kute djwÿ

nhigot djà ngrire djwÿkam rēnhkam arÿm djwÿ kunī'ÿr bõx nhym igotja pumû. Me'õ jaxwejadwÿ. Dja gar ate akrã nhym me'õ amijo tēm tãmtã gar akrãptī arÿm amã axwe kÿnh ne kôt ajaxwe.

⁷ Ga, mebê idjaer kukràdjà kôt ne me kute djwÿ nhigot djà tùm kunī kapīnja pumû. Nhym kam arÿm djwÿ nykam igot djà kêt. Dja gar aminêje me'õ jaxwe jano gē mã tē gar kam arÿm ajaxwe kêt. Ga, me kute me irôbê mrãnh nhõ akatikam me axwe pãnh mrykī'ãtomti parja pumû. Kritu ne ã anen arÿm ta gwaj bajaxwe pãnh ty. Nhym kam Metīndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex.

⁸ Ga, Metīndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me kute katàt Metīndjwÿnh mar kadjy kute djwÿponhbit kurja pumû. Kritu gwaj bajaxwe pãnh tykkam gwaj badjwÿ dja gwaj katàt Metīndjwÿnh maro baba. Ga, me kute djwÿ nhigot djà tùm kur kêtja pumû. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajaxwe tùm kunī kangan bamã aben kurêja kangan arÿm katàt Metīndjwÿnh maro baba. Me kute djwÿkam djwÿ nhigot djà kêtjabit kur, kute djwÿponhbit kur. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajêx kêtumrêx ne bakabënkumrêx ne katàt Metīndjwÿnh maro baba.

*Djãm me axwemē ro'ã me ar bamã?
A Tex 3.6*

⁹ Amrêbê ne ba ar amã pi'òk no'òk ne ar amã,

—Me mjên djwÿnh kupa'ã nàr prõ djwÿnh kupa'ã kurê ba kwãrïk wãnh ro'ã ar aba kêt, ane.

¹⁰ Djãm me kum Metīndjwÿnh kÿnh kêtja'ã ne ba ar amã ane? Djãm ar aje me kum Metīndjwÿnh kÿnh kêtme ro'ã aba kêtme? Kati. Pyka kunīkôt me kum Metīndjwÿnh kÿnh kêtja krãptī gwaj te memã bakàxmã. Me mjên djwÿnh kupa'ã nàr prõ djwÿnh kupa'ã kurê baja, me kute amim mÿjjao atom rÿnh prã:mja, me kute me noo biknor ne kute mebê mÿjjao àkÿnh prãmja, me kute mÿjjao metīndjwÿnh karõ

nhipêxmã amijarênh prãmja. Pyka kunîkôt me axweja krãptî gwaj te memã bakàxmã.

¹¹ Nhyim be, me'ô ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'ô. Dja kum axwe kînh râ'ã djãm ro'ã ar abamã? Kati. Me ja'ã ne ba ar amã,

—Kwãrîk wãnh me ro'ã ar aba kêt, ane. Godja me'ô mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê ba prãm nâr amim mýjja rûnho atom prãm nâr mýjjao metîndjwýnh karô nhipêxmã amijarênh prãm nâr kute mebê me kurê prãm nâr kadjwati kangôkam* bibãnh prãm nâr kute me noo biknorn mebê mýjjao àkînh prãm godja me'ô ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm râ'ão ane kwãrîk wãnh ro'ã aba kêt. Kwãrîk wãnh ro'ã anhô kwý krêndjwý kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja djãm on gwaj baje memã axwe pãnh jarênh babamã? Kati. Metîndjwýnh ta dja me kum kînh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhyim be, gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje abenmã axwe pãnh jarênh babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'ô jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênhkumrêx ne arým aminêje bôm amê gê ar aro'ã bikprônh kêt. Tãm ne ja.

6

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

¹ Be, jakam ije ar amã mýjja 'ôdjwý jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'ô ajmã ajon axwe. Axwe gar arým pa 'amýn tu apijàm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ýr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã 'ýr o mrã. Mýkam ne gar kute amim Jeju mar'ô'ýr o amrãnh kêt?

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar ã pykakam me kunî kukij ne memã axwe pãnh jarê. Jeju akubyn bôxkam gu me babê Metîndjwýnh nhô me ja dja gu me me kunîmã axwe pãnh

jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprô ne kum axwe pãnh jarê. Djãm ar aje amim Jeju markam ajô akrã mex kêt kam ne gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêt mã meo mrã?

³ Be, Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kwý axwe. Dja gwaj ã memã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý ren me kute amim Jeju mar'ýr meo mrã. Nhyim be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêt mã meo mrã nhyim me kute Jeju mar kêt kam arým memã axwe pãnh jarê.

⁴ Dja me kute amim Jeju mar'ô ajmã ne axwe jabej, kadjy dja gar me'ô kute amim Jeju marjao amiptã. Ar akam rax kêt'ôo amiptã gê ar amã kukjan kum axwe pãnh jarê.

⁵ Ga ren ar amikam apijàm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãm kam ga ren ar amikam apijàm ne. Nhyim be, kati. Amikam ar apijàm kêt kam ne ba ar amã ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Kwãrîk wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'ô jaxwe'ã akuprô ne ren arým amim kukij ne ren arým kum axwe pãnh jarê.

⁶ Nhyim be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ýr meo mrã nhyim me arým memã axwe pãnh jarênh krî. Nhyim kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumûnho kumex. Kam ne ba ipijà:m ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ýr meo amrãnhkam ne gar arým axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arým ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar abê mýjjao akno ga ren ar ate akrã ren me kute Jeju mar kêt'ýr meo amrãnh kêt.

* **5:11** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

⁸ Nhym be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mỳjjao abiknor aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwārīk wānh gar amim,

—Dja ba te ijaxwe rã'ã nhym Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ijo wabin ijo ba, anhỳr kêt. Kwārīk wānh ã amim ajêx ne aminoo abiknor anhỳr kêt. Mỳj xê dja Metĩndjwỳnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwỳnh kupa'ã nàr prô djwỳnh kupa'ã kurê ba prãmja.

Nàr me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karô nhípêxmã amijarênh prãmja.

Nàr me kute mebê prôo àkĩnh nàr mjêno àkĩnhja. Metĩndjwỳnh kute me jao ba prãm kêt.

Nàr me kute me kupêno ikwã kadjy me my kute amijo me nire pyrækja.

Nàr me my kute me my kupêno ikwãja nàr me nire kute me nire kupêno ikwãja. Metĩndjwỳnh kute me jao ba prãm kêt.

¹⁰ Nàr me àkĩnhja.

Nàr me kute amim mỳjjao atom rũnh prãmja.

Nàr me kute kadjwati kangôkam* bibānh prãmja. Metĩndjwỳnh kute me jao ba prãm kêt.

Nàr me kute mebê me kurê kadjy me'ã kabên punu prãmja.

Nàr me kute me noo biknor ne mebê mỳjjao prôt prãmja.

Metĩndjwỳnh kute ò kàjkwakam me ja'ôo ba prãm kêtumrêx. Kwārīk wānh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imã ijaxwe prãm rã'ã nhym Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ijo wabin ijo ba, anhỳr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwỳ mekôt ã amijo ane. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo kute mrãmri ne me kute me pōnh nhym me arỳm mextire pyræk. Nãm arỳm amimexo ar ajo mex ne arỳm ar amã axwe kêt jarê gar

arỳm kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markam ne arỳm ã ar ajo ane. Metĩndjwỳnh Karôo arỳm ã ar ajo ane.

Me ari prô, mjên kupa'ã kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kor 3.5

¹² Nã gãm ar abenmã,

—Apỳnh imã mỳjja kĩnh djàri dja ba kunĩo iba nhym Metĩndjwỳnh ajmã ijo kêtumrêx, anhỳr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhỳr ar o iba? Kati. Djãm apỳnh imã mỳjja kĩnh djàri dja ba kunĩo iban arỳm amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apỳnh imã mỳjja kĩnh djàri dja ba kunĩo iba nhym Metĩndjwỳnh ajmã ijo kêtumrêx, anhỳr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhỳr ar o iba? Kati. Dja ba imã mỳjja kĩnh ne arỳm ije o ibamã ne kam arỳm amiman amim,

—Kati. Dja ba mỳjja wão iban kam arỳm te ije kangamã, ane. Dja ba ã amimaro anen kam arỳm o iba kêt ne. Te imã kĩnh ba o iba kêt ne.

¹³ Nã gãm ar abenmã,

—Me tik kadjy ne djwỳ. Djwỳo me ajne kadjy ne me tik, anhỳr ar o aba. Nhym be, djwỳmê me tik kajgo. Metĩndjwỳnh dja pyka mẽ o amrà nhym kêt ne. Nhym be, gwaj ba, djãm gwaj bakajgo? Kati. Mỳj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bēnjadjwỳr djwỳnh mar nhym kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mỳj kadjy ne gwaj banhipêx? Djãm ga aje amjên djwỳnh kupa'ã ar akurê aba, nàr gwaj baje baprô djwỳnh kupa'ã ar bakurê babamã? Djãm ja kadjy ne Metĩndjwỳnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

¹⁴ Metĩndjwỳnh tỳxo arỳm akubyn Bēnjadjwỳr djwỳnhho tĩn ne. Ne kam gêdja gwaj badjwỳ kôt akubyn gwaj bajo tĩn.

¹⁵ Be, Kritu ne arỳm gwaj bajo kute apỳnh amikukràdjà pyræk. Kute arỳm ijo amikukràdjà pyrækam djãm ije me

* **6:10** Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

kuprÿ mjên prâmjao inôrmã? Kati. Djãm me ni kuprÿja mex? Kati. Kam ije me kuprÿo inôr prãm kêtkumrêx. Kritu kute arÿm ijo amikukràdjà pyrakkam ije me kuprÿo inôr prãm kêtkumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me bakukâmãre memã kum,

“Ar ï abenã tÿm ne kam kute ï pydjÿ pyræk.”

Nãm ã me bakukâmãre memã ane. Ga, me kute me kuprÿ mjên prâmjao ikwãkam abenã tÿm ne kam kute mrãmri ne ï typdjÿ pyræk ja pumÿ. Ja ne Kritumã mex kêt.

¹⁷ Nhyim be, me Bênjadjwÿr djwÿnhmê typdjÿja ne me arÿm ta Karökôt typdjÿ.

¹⁸ Ar aje me'õ kuprÿo anôrmã on kum akàx ne kubê aprôt ne. Dja ga me kuprÿo anhikwãn arÿm aminhÿo abikênh rax ne. Nhyim be, aje mÿjjao adjäkÿnhkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nàr aje me'õnh bÿnkam nàr aje memã ajêxkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nàr, apÿnh me àpênh jaxwe 'õdjwÿkam me kute amibu'ã meo bikênh. Nhyim be, me kute me kuprÿo ikwãkambit ne me kute aminhÿo bikênh rax ne.

¹⁹ Djãm ar aje amimar kêt? Ga, Metÿndjwÿnh ò kikretikam ÿrja pumÿ. Metÿndjwÿnh Karö ne ar akamdjwÿ nhÿ. Mexti:re ne axwe kêtkumrêx ne ar akam nhÿ. Kàjkwakam Metÿndjwÿnh ne ar amã ano nhyim nhÿ. Djãm ar aje ja mar kêt? Djãm ar ga dja gar amijo aba? Kati.

²⁰ Metÿndjwÿnh arÿm pãnh raxo ar ajo pãnh ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhyim pÿte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pãnhja pumÿ. Kute pãnh ra:xo ar ajo pãnh ne ar ajo ba. Kam, dja gar katàt ar amijo aban adjukaprÿ nhyim kam me arÿm ar apumÿn amim,

—Be ga, me kute katàt Metÿndjwÿnh mar ne kôt kute amijo baja pumÿ. Me ukaprÿkumrêx. Kam, ne me mrãmri Metÿndjwÿnh'ã ujarênhkumrêx ne. Arÿm imã kÿnhkumrêx, ane. Dja me ã ar akatàt pumÿnhkam ane.

7

*Me abenwÿr mör'ã ujarênh.
Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4*

¹ Ar aje amrêbê nÿnh imã pi'òk no'òkkam ne gar mÿjjja kwÿ jabej ikukij. Me kute abenwÿr mör jabej ikukij. Jakam dja ba arÿm kôt ar amã arê gar ama. Be, me abenwÿr mör kêtkam ne me kwÿ mexkumrêx.

² Nhyim be, ar amy kunÿkôt ren aprö nhyim ar anire kunÿkôt ren amjên. Mÿkam? Bir, me kräptÿ kute mjên djwÿnh kupa'ã nàr prö djwÿnh kupa'ã kurê ba prãm kam.

³ Ne kam ar amy, kwärÿk wãnh ate anhikwãn apröbê aminê kêt. Ar aniredjwÿ, kwärÿk wãnh amjênbê ate anhikwãn kubê aminê kêt.

⁴ Mÿkam? Bir, djãm me abenwÿr bakam akubyn kuprÿkam kute amijo baja kôt kute amijo ba rä'an kute amidjwÿnhbit mar ne kute o bamã? Arÿm prö'ÿr bakam gêdjja prödjwÿ maro ba. Nhyim prödjwÿ amipãnh mjên maro ba.

⁵ Kam kwärÿk wãnh aben bê ate ar anhikwãn aben bê aminê kêt. Ar aje abenmã akabên mex jarênhkambit dja gar apÿnh anhikwã. Nãm me kwÿ kute Metÿndjwÿnhmã amijajbur ne kum kabên'ã rÿt kadjy apÿnh ikwã kryre. Ne kam ajte ro'ã ikwã. Me kute aben bê aminê'ã akati kräptÿkam tÿx kêt. Tÿx kêtkam Xatanaj ren axwe'ã memã apnê nhyim me ren arÿm rerekren ren arÿm prö djwÿnh kupa'ã amijo tē. Nàr mjên djwÿnh kupa'ã amijo tē. Nhyim be, kati. Dja gar apÿnh anhikwã: nhyim ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã anhikwã.

⁶ Djãm ar akunÿ abenwÿr amôrmã ne ba ar amã 'ã karö? Kati. Ar akwÿ amã amijo anhÿr prãm kêt jabej amã amijã ma.

⁷ Ba iprö kêtja pumÿ. Ba amim,

—Me kunÿ ren kute ipyræk ne ren me mexkumrêx, ane. Metÿndjwÿnh ne me kwÿmã tÿx jangij nhyim me kum amijã ma rä'ã. Nhyim me kwÿ tÿx kêt ne kum amijã ma kêt. Gêdjja me

ta kute amimar kôt abenwÿr ba nâr abenwÿr ba kêt jabej.

⁸ Ne kam ar aprô kêt. Nâr, ar amjên kêt. Nâr ar anhikjê arÿm ty. Ba ar amã arê. Ga ren ar arã'ã ne ren aje ipyràk ne ren kam amexkumrêx.

⁹ Nhym be, te amã amijã mamã ne abenwÿr amôr prãm. Abenwÿr ar amôr prãm kam dja gar tu abenwÿr mō. Abenwÿr ar amôrkam amexkumrêx. Ar amã aben prãm kajgo ne mex kêt.

¹⁰ Nhym be, ar ajō arÿm abenwÿr amôrkam ba arÿm 'ã ar amã karōkumrêx. Bēnjadjwÿr djwÿnh kumrêx ne imã arê ba kôt ar amã arê. Ar anire, kwârîk wãnh amjên kanga kêt.

¹¹ Nâr kon, godja ar ajō aje arÿm amjên kanga jabej ne ajte amã amjên prãm jabej. Dja ga amã akubyn amjên tûm kînh gê akubyn awÿr mō. Nâr dja ga te o ane nhym kum akînh kêt kwârîk wãnh atemã amjên 'ōdjwÿ jabej kêt. Me amydjwÿ, kwârîk wãnh aprô kanga kêt.

¹² Ne kam ar ajō anhikjê kute Jeju mar kêt dja ba ar amã arê. Djãm Bēnjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arēnhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã arê. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'ō arÿm aprô nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwârîk wãnh kanga kêt.

¹³ Ar anidjwÿ arÿm amjên nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwârîk wãnh kanga kêt.

¹⁴ Mÿkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tē. Akôt ne amiwÿr o tē. Nhym ar ajō aprô kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tē. Akôt amiwÿr o tē. Ne ren amiwÿr o tēm kêt nhym ren akradjwÿ Metîndjwÿnh nokrekam mex kêt. Nhym be, kati. Akôt akradjwÿ Metîndjwÿnhmã mex.

¹⁵ Nâr, gēdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwârîk wãnh wãm tē. Akmere, àpnhîre ar, djãm aje arek 'ã angràn akaprî rã'amã? Kati. Arÿm

kute akangakam on ate akrã. Gwaj badjumar mexmã ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba.

¹⁶ Me nire ar, djãm mrãmri ar aje Jeju'ÿr ar amjêno akêxmã? Djãm arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nâr, me my ar, djãm mrãmri ar aje Jeju kôt ar aprô akêxmã? Djãm arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷ Metîndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo bakam djãm aje aba djã kangamã? Kati. Djãm aje aprô, amjên kangamã? Kati. Akuprÿkam djãm aje me'ō'ÿr amôrmã? Kati. Djãm aje adjâpênh djã kangamã? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar arek apÿnh aba djã, adjâpênh djãjakam amrãnh katàt rã'ã. Ja'ã ne ba me kute amim Jeju mar kunîmã karôn memã arê. Apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djàrija kunîkôt memã arê.

¹⁸ Djãm arÿm ar amy nhinhu kà rēnh nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wãnh ar amy kà rēnho bimiràk kêt. Kwârîk wãnh memã,

—Imy nhinhu kào akuprôn 'ã kay gê kam arÿm kute adjâkamã imy kà djwÿnh pyràk, anhÿr kêt. Tu ar amy kà rēnh rã'ã ne ar abê idjaer rã'ã. Djãm ar amy nhinhu kà tã nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wãnh ar amy kà rēnh kêt.

¹⁹ Djãm me kute amimy kà nhinhu rēnh nhym Metîndjwÿnh arÿm me kam kînh? Kati. Djãm me amimy kà tã nhym arÿm me kam kînh? Kati. Nhym be, dja gar kabēn man kôt ar amijo aba. Kute me kute katàt amijo ba'ã memã karōkôt, kabēnja kôt dja gar amijo aba nhym kambit arÿm ar akam kînhkumrêx.

²⁰ Apÿnh ar adjâpênh djã tûm, ar aba djã tûm nhym Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwârîk wãnh ar aba djã tûm kanga kêt. Dja gar mã Metîndjwÿnh man arek ar aba djã tûm, ar adjâpênh djã tûmkam ar aba rã'ã ne.

21 Djâm me kute apa 'amÿnh ga tu memã adjâpênh kajgo ar aba nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wãnh adjâpênh pãnh kêtkam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjâpênh rã'ã. Nhym kam me amã,

–Arÿm me kute amã ikra karomã, ane.

Dja ga kum,

–Ã. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhym me arÿm amã ikra karo ga arÿm ga arek mekôt ar aban amim apê.

22 Kam, ar akwÿ ne me arÿm ar apa 'amÿ gar tu memã adjâpênh kajgo ar abaja. Kwârîk wãnh kam ar akaprî kêt. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînhkumrêx. Nâr, ar akwÿ me'õ kute ar apa 'amÿnh kêt gar amim adjâpênh ar abaja. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrãmri ne me'õ bënjadjwÿr kute me pa 'amÿnh nhym me kute katât kabên kôt ar amijo ba pyrâk. Kritu ne arÿm ar ajo ba gar katât kabên kôt ar amijo aba.

23 Ga, me kute arÿm me'õ pa 'amÿnhja pumû. Nhym me'õja arÿm 'ÿr bôx ne arÿm o pãnh ne o katon o aminhõ. Nhym kam arÿm kum âpênh ar ba. Metîndjwÿnhdjwÿ ne kute pãnh raxo ar ajo pãnh ne ar ajo katon arÿm amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym kute pîte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pãnhja pumû. Pãnh ra:xja pumû. Kam me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukràdjaja kwârîk wãnh ar amã kînh kêt gê me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amã kînh nhym ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arÿm aje mrãmri ne me'õ pa 'amÿnh ne mekôt ba pyrâk.

24 Akmere ar, apÿnh ar adjâpênh djâ tûm, aba djâ tûm nhym Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajo akêx. Kam kute amiwÿr ar ajo akêxkam kwârîk wãnh ar aba djâ tûm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwÿnh mar tÿxkumrêx ne arek ar aba djâ tûmkam ar aba rã'ã ne.

25 Me nire kraxje me'õ kute 'ÿr mör kêt rã'ã. Me'ã ne ije ar amã karômã. Ba ije markam dja ba me'ã ar amã karõ. Djâm Bënjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã 'ã ikabên jarê. Bënjadjwÿr djwÿnh kum ikaprîkam ne arÿm ije ikabên jarênh katât kadjy ijo mex. Ba kam ba katât ar amã arênhkumrêx.

26-27 Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikênh kumex gwaj batokry kumex. Kam, djâm arÿm amjên nâr arÿm aprõ? Dja ga arã'ã. Kwârîk wãnh kanga kêt. Nâr, djâm amjên kêt rã'ã nâr djâm aprõ kêt rã'ã? Dja ga arã'ã. Kwârîk wãnh amjên nâr aprõ jabej kêt.

28 Nâr, ga kam arÿm me'õ nire'ÿr mör. Djâm kam ga arÿm amijo ajkên ajaxwe? Kati. Nhym me my'õ 'ÿr mörkam djâm nire axwe? Kati. Djâm arÿm amijo ajkên axwe? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar abenwÿr mörn arÿm amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamãnhkrutkam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nâr, dja gar abenwÿr amör kêt ne arÿm ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karõ ne ba kukãm ijamak bën bit abenwÿr ar amör nêje ar akukrà.

29-31 Akmere âpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. Pykakam mÿjja kunî dja î kêt ne. Gwaj mÿjjao baba 'ikrân ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhõ mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arÿm aprõ. Djâm aje o aba rã'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam kwârîk wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm amÿr jabej. Djâm amÿr rã'ãmã? Kati. Dja ga amÿr 'ikrân ne. Kam, kwârîk wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm akînh jabej. Djâm akînh rã'ãmã? Kati. Dja ga akînh 'ikrân ne. Kam kwârîk wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr godja ga arÿm pi'ók kaprî pãnh mÿjja mex'õ byr jabej. Djâm o aba rã'ãmã? Kati.

Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam, kwârîk wânh kôt ajamak bën tÿx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhõ mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Djâm gwaj baje o baba râ'amã? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrân ne.

³² Mÿkam ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên ja man arÿm pykakam mÿjja kôt ajamak bën tÿx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prõ kêt ne me kute kàjkwakam Bënjadwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy amimar. O kînh kadjy kute amimar.

³³ Me arÿm prõ ne me kute pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy amimar. Kute prõo kînh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arÿm mjênja ne atemã umar nhym me nire me'õ kute 'ÿr mör kêtja ne atemã umar. Me apÿnh umar. Mjên kêtja Bënjadwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy kute amimar. Nãm prîne kum amijã man Bënjadwÿr djwÿnh mar 'ãno dja. Nhym be, arÿm mjênja pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy kute amimar. Nãm kute mjêno kînh kadjy kute amimar.

³⁵ Djâm ar akunî akuprÿmã ne ba ar amã ja jarê? Nâr, gar arÿm aprõkam nâr gar arÿm amjênkam, djâm kam ar akaprîmã ne ba ar amã ja jarê? Kati. Bënjadwÿr djwÿnhmã prîne ar amexmã ne ba ar amã arê. Dja gar ikabênja man arÿm kum adjàpênh 'ãno dja. 'ãno dja nhym mÿjja'õ arÿm ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amã arê.

³⁶ Nâr, akra nhym mjên kêt râ'ã jabej ga arÿm kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arÿm abatành mex tèn kum mjên prãm. Arÿm aje mjênmã arênh ne òr prãm jabej kum angã. Ga kam amex. Kwârîk wânh ar abenwÿr mõ.

³⁷ Nâr kon, akra kum me my prãm kêt ne aje me'õmã òr prãm kêt. Aje amim akra'ã karõn amim,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadwÿ ne mex.

³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memã òr jakrenh.

³⁹ Metîndjwÿnh kukràdjà kôt dja prõ mjên'ã ngrà. Mjên tînri 'ã ngrà. Nhym

kam godja arÿm mÿjja'õ kubê kubî nhym tyk jabej. Dja kum me my 'õdjwÿ 'ÿr mör prãm jabej arÿm 'ÿr mõ. Dja me'õ kute amim Jeju marbit'ÿr mõ.

⁴⁰ Ba kam bajbit 'ã amim,

—Nãm ren mjên kêt râ'ã nhym ren umar mex. Arÿm aje mjênkam umar mex ngrire, ane. Nã bãm ã amim ane. Metîndjwÿnh Karõ kute ijo bakam ba badjwÿ 'ã katàt ikabên jarê. Ja ne ba kuma. Tãm ne ja.

8

Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêxmã mry bôrja'ã ujarênh.

Kô k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18

¹ Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêxmã mry bôrja krëndjwÿ. Jadwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Djâm ar ije amim Jeju mar mÿjja karõmã mry bôrja kurmã? Nâr djâm ar ije kur kêtã? ane. Jakam ije 'ã ar amã ikabên jarênhmã. Ar ga ne gar we,

—Djâm ar ino kêt? Djâm ar ija-makkre kêt? Arÿm ar ije mÿjja mar, ane. Nã, gwaj bakunî baje mÿjja kwÿ mar. Badjwÿ dja ba ar amã arê. Gwaj baje mÿjja kumex markam ne gwaj baje amibên prãm. Nhym be, gwaj bamã aben jabêkam baje abenmã tÿx jangjêho tèn kam baje amim Jeju mar mexo amũ aben kamên arÿm mar rax ne.

² Be, me kute mÿjja maro amibên prãm kam djâm mrãmri kute mÿjja markumrêx? Kati. Kraxje kute mÿjja mar mex kêt râ'ã.

³ Nhym be, me'õ kum Metîndjwÿnh jabê jabej, tãmja dja Metîndjwÿnh amipânh kuma.

⁴ Kam, me kute mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêxmã mry bôr kurja mÿj dja gwaj mar on? Mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêx kunî ne kajgokumrêx. Nhym be, Metîndjwÿnh pydji. 'Õdjwÿ kêtumrêx. Ja ne gwaj kam kuma.

⁵ Mrãmri me kute arîk apÿnh mÿjjamã metîndjwÿnh jarênh. Kàjkwakam nâr pykakam mÿjja krãptikumrêx

nhym me kute arîk kum metîndjwýnh, bēnjadjwýr djwýnh jarēho ba.

⁶ Nām me te mýjja kumexmā metîndjwýnh jarē gwaj bamā ne Metîndjwýnh pydjibit. Me Babām djwýnh. Tām ne kute mýjja kunī nhipêx. Kute amikadjy gwaj banhipêx. Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu pydji. Kôt ne mýjja kunī kato. Gwaj badjwý kôt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwý ije mar.

⁷ Metîndjwýnh pydjibit. Nhym kam mýjjao metîndjwýnh karō nhipêx ja ne kajgo. Ne kam djām me kunī kute amim, “Mýjjao metîndjwýnh karō nhipêx ne kajgo”, anhýro ba? Kati. Me kwý ja ne me arîk amim,

—Be, mýjjao metîndjwýnh karō nhipêxbê metîndjwýnh'ō. Nām me kwý ā amim ane, kute Metîndjwýnhkumrêx mar rerekre rā'ākam. Ne kam arým mry bōrja krē. Ne kam arým amim,

—Be, mýjjao metîndjwýnh karō nhipêxmā ne me kute mry bōrja. Kubê ne metîndjwýnh'ō. Ba arým mekôt mryja krē. Arým ne ba Metîndjwýnhkumrêxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metîndjwýnhkumrêx mar rerekre rā'ākam me ā amim ane.

⁸ Nhym be, djām gwaj baje Metîndjwýnh mar týxkam ā amim ane? Kati. Gwaj ā amim anhýr kêt. Gwaj baje mýjja kunī krēn kajgokumrêx nhym ajmā kute kêt. Djām gwaj baje mýjja'ō krēno Metîndjwýnh kôt ajkamē? Kati. Nār, djām gwaj baje krēnkam ne Metîndjwýnh gwaj bamā punu jarē? Kati. Nār, djām gwaj baje krēn kêt kam ne gwaj bamā mex jarē? Kati. Mýjja kunī ne me kute krēn kajgo. Kam ajmā kute kêt.

⁹ Nhym be, gora amijāno dja. Dja gar amidjwýnhbit maro aban arým tu mýjja karō nhō mry krēno aba. Nok ga ren tu ō mry krēno abao ren me'ōo akêx jabej. Nok ga ren me'ō kute amim Jeju mar rerekreja Metîndjwýnhbê o akêx jabej nhym ren ate ar ba jabej. Kam gora amijāno dja. Nok ga ren o me'ōo akêx ne ren kam

aje mýjja kute me par tok nhym me rôrôk pyrāk.

¹⁰ Ga amim,

—Djām ije mýjjao metîndjwýnh karō nhipêx nhō mry krēnkam Metîndjwýnhbê ajmā ikuten ijaxwe? Kati. Ije krēnkam ajmā ikute kêt. Mýjjao metîndjwýnh karō nhipêx ne kajgo. Ō mrydjwý ne kajgo, anhýro aba. Aje amim anhýro abakam ne ga tu mýjjao metîndjwýnh karō nhipêx nhō kikretikam tēn me ikô'ā nhý. Nhý:n arým ō mry krē. Nhym arým me'ō kute amim Jeju mar rerekre awýr bōx ne arým amim omū. Djām kute 'ā amim karō kêt mā got? Kati. Dja amim,

—Je, ba badjwý krēno iba, ane. Kute Metîndjwýnh mar rerekreja dja amim anen arým krēno ba.

¹¹ Ga amim,

—Djām ije mýjjao metîndjwýnh karō nhipêx nhō mry krēnkam Metîndjwýnhkumrêxbê ajmā ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krēnkam ajmā ikute kêt. Mýjjao metîndjwýnh karō nhipêx ne kajgo. Ō mry ne kajgo, anhýro aba. Ne kam tu mýjja karō nhō mry krē. Nhym kam aje me'ōo akamyja kute Metîndjwýnh mar rerekreja arým apumū. Ta kute anhýr djwýnhrà m arîk amim,

—Mýjjao metîndjwýnh karō nhipêxbê metîndjwýnh'ō. Dja ba ō mry krēn arým Metîndjwýnhkumrêxbê ajmā ikuten arým ijaxwe, anhýro ba. Ta kute arîk amim anhýro ba ja ga arým tu nokrekam mýjja karō nhō mry krē. Nhym arým apumūn amim,

—Ga, me'ō kute Metîndjwýnh mar týx kute mýjja karō nhō mry krēnja pumū. Je, ba badjwý kuro iba, ane. Ne kam arým tu mýjja karō nhō mry krē. Kritu kute utār kadjy arým axwe pānh ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekre jaxwe pānh ty. Ga krē nhym arým akudjwa kukrē. Kukrēn arým arîk amim, “Ijaxwe”, anhýro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arîk amim,

—Dja ba mỳjja karō nhō mry'ō krēn kam ajmā ikuten ijaxwe, anhỹro ba. Ga mỳjja karō nhō mry krē nhym arỳm akudjwa kwỳ krēn arỳm arík amim, “Ijaxwe”, anhỹro ba. Nhym kam Kritu arỳm ga amā, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krēn kêt nhym Kritu ren amā ajaxwe jarēnh kêt. Nhym be, kati. Ga krē nhym Kritu arỳm amā, “Ajaxwe”, ane.

¹³ Kam mỳj ne ba ren ba nē. Bir, ba ren mỳjja karō nhō mry krē nhym me'ō kute amim Jeju mar rerekre ren ikudjwa kukrēn ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam ajte krēn kêt kumrêx. Me kute ipumũnh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhỹr karō dja ba ajte krēn kêt kumrêx.

9

Jeju kute Paur janor'ã kute memã amijarēnh.

¹ Djām mrāmri ne ba we imã mỳjja kĩnh ne ije o ibamã nhym me we ipa 'amỳ ba we te ije o ibamã? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djām mrāmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrāmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djām mrāmri ne ba we ije gwaj banhō Bēnjadjwỳr djwỳnh pumũnh kêt? Kati. Mrāmri ije omũnhkumrêx. Kum idjãpēnhkam djām 'ỳr ije ar ajo akēx kêt got? Ba ne ba Jeju'ỳr ar ajo akēxkumrêx.

² Wānh ar abu'ã me wã ijã,

—Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu'ỳr me wão akēx kêt kam ne me ã ijã ane. Djām ar ga ne gar ijã ane? Kati. Ar ga ne gar ajte ijã anhỹr kêt. Mỳkam? Bir, ba ne ba Kritu'ỳr ar ajo akēx. Dja gar akubyn amikôt amijo tēn ba ije Kritu'ỳr ar ajo akēxja ma. Ne arỳm amim,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu'ỳr ijo akēxja pumũ, ane. Dja gar ã amim ijã ane.

Me kute ren Paurdjwỳo djuw mex'ã kute memã amijarēnh.

³ Ar akwỳ ne gar we abenmã,

—Djām gwaj baje Paur aro djuw mexmã? Ar kute gwaj bamã kukrãdjã jarēnh pãnh aro djuw mexmã? Kati. Kwārĩk wãnh gwaj o pãnh kêt. Djām Jeju ne Paur jano got? Kwārĩk wãnh gwaj Paurmã o pãnh kêt, ane. Ar akwỳ ã ijã ane. Me kwỳ jamã ije jakam amijarēnhmã.

⁴ Jeju kute ar 'ōdjwỳ janorja ar awỳr bōx ne ar amã kukrãdjã jarē. Gar kam pãnh arkum mỳjja ngã nhym ar kukrēn o ikō. Nhym be, ar ba, djām ar bajbit ne gar ren ar imã o pãnh kêt got? Ar ije amã kukrãdjã jarēnhja gar ren ar imã o pãnhkumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar'ỳr mōr ne mã amikôt o ba. Djām kam bajbit ren iprō'ỳr imōr kêt got? Ba ren iprō'ỳr imōrkumrêx. Wãnh ne Jeju kute ar anor 'ōdjwỳ ar memã arēnho ban mã prō japrôn o ba. Jeju kôt axikôt ar apōxdjwỳ. Pedrudjwỳ. Idji 'ōdjwỳbē ne Xepa. Wãnh ne ar mã prō japrôn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'ōdjwỳ janorja ar ar awỳr bōx ne ar amã arē gar arỳm memã kabēno pãnh. Nhym be, bamē Banabemē ne bar ije ar amã pãnh'ã idjã'wỳr kêt. Ar idjã'yr pãnh ne bar amim inhō pi'ók kaprĩ jamỳ. Djã ne ba ren ar amã ikabēn pãnh'ã idjã'wỳr kêt? Kati. Ba ren ar amã ikabēn pãnh'ã idjã'wỳrkumrêx.

⁷ Ga, me krākamngōnhja pumũ. Nhỹnh got krākamngōnh'ō me 'ỳr prôt ba ne ta ò pi'ók kaprĩo kute amim djwỳ, mỳjja jamỳnh? Kati, kute anor djwỳnh nhō pi'ók kaprĩo ne amim mỳjja jamỳ. Kute me aēro ba nhym kute pãnh memã pi'ók kaprĩ nhōro ne me amim mỳjja jamỳ. Ga, ajte me kute pidjô kre nhym nep nhym me kute kurja pumũ. Djām pidjô nep nhym me kute kur kêt got? Ga, nep nhym me kute kre pãnh kute krēnja pumũ. Ga, ajte me kute mrykĩ'ãtomtio djuw mexo baja pumũ. Djām kute kã kangô kwỳo kōm kêt got? Kute kwỳo kōmkumrêx. Kute o djuw mex pãnh kute kwỳo kōmkumrêx.

8 Ba ibê pykabê me'ô kajgo ne ba ar amã ja jarê. Nhyim kôt Metîndjwýnhdjwý ar amã arê.

9 Kamã ne amrêbê: me bakukãmãre Môjdjê memã 'ã karô. Nãm Metîndjwýnh kukwakam memã 'ã karôn memã kum,

“Mryti kute ituo me amã bàygogo ngãho tẽmkam kwãrîk wãnh ajkwabê ijê djà inhumã adjàr kêt.

Kwãrîk wãnh ta àpênh pãnh ô kwý krê.”

Nãm ã memã ane. Djãm Metîndjwýnh kute mrybit mar?

10 Djãm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwý gwaj bamar. Gwaj bajã ne kabên jarê. Kam, gê pur kre djwýnh àpênh ar bakam tu amim djwý kwý kamnhîxkumrêx ne djwý tỳxkam amim kwý byrkumrêx. Kute kre pãnh kwý byrkumrêx. Gê djwý ngãnh djwýnhdjwý àpênh ar bakam tu amim djwý kamnhîxkumrêx. Ne àpênh pãnh amim kwý byrkumrêx.

11 Ar badjwý ne bar arým ar amã Metîndjwýnh kabên jarê. Bar ren ar abê pãnh byrkumrêx. Ar ije mrãmri ne me kute purkam 'y kre pyrãk. 'Y ingrôt ne abatãnh ne arým ngrã. Nhyim kam me êo mõn arým amim kwý by. Ar badjwý ne bar ar amã Metîndjwýnh kabên jarê. Djãm ba ren ar ije pãnh ar akutã mýjja'ô byr kêt got? Ba ren ar ije ar abê pãnh byrkumrêx.

12 Me'ôdjwý ne me ar awýr bõx ne ar amã Metîndjwýnh kabên jarê. Ne kam ajte ar amã pãnh'ã a'uw gar tu memã mýjja ngã. Me kute ar amã arênh pãnh tu memã mýjja ngã. Ar badjwý ar ibê ar anhõbikwakumrêx ne bar ar amã Metîndjwýnh kabên jarê. Mýkam ne gar ren ar ibê pãnh nê? Djã ne bar ren ar amã 'ã a'uw gar ren ar ibê pãnh nê? Kati. Gar ren ar ibê nê kêt. Gar ren ar ikabên pãnh ar imã mýjja ngã bar ren ar abê byrkumrêx.

Nhyim be, kati. Ar ba ne bar ije ar abê pãnh byr kêt. Te mýjja prãm ar ikangõ. Te ar idjã'wýr ar ikangõ. Bar amim,

—Kati. Ba ren ar memã Kritu'ã ujarênh ny jarên iby ren memã pãnh jarê nhyim ren me abenmã, “Je, mýkam ne Paur gwaj bamã Kritu'ã ujarênh ny jarên ajte gwaj bamã pãnh jarê”, ane. Ne ren abenmã ja jarên ren arým Kritu mar rerekre. Nã bãm ar ã amim anen kam ar ikabên pãnh jarênh kêt ne.

13 Be ga, Metîndjwýnh nhõ kikretikam me àpênh ku'êja pumũ. Me kute kikretikam mýjja memã àpênh pãnh. Me kute kikretikam Metîndjwýnhmã mry par ne kute bõro ku'êja kute àpênh pãnh amim mry kwý 'yr. Ja ne gar arým aje mar.

14 Kôt ne Bênjadjwýr djwýnh arým memã 'ã karôn memã kum,

—Gê me kute memã ujarênh ny jarênhja pãnh amim me kutã mýjja kwý byn ô kwý krên mex, ane.

15 Nhyim be, ba ne ba ije ar amã 'ã idjã'wýr kêt. Nãr djãm arým jakam ije ar amã idjã'wýr kadjy ne ba ã ar amã ikabêno anen ã ar amã pi'ók no'oko ane? Kati. Ba ne ba memã Kritu'ã ujarênh ny jarên pãnh jarênh kêt. Ne kam ikînhkumrêx. Gar ren imã o pãnh ba ren arým ikînh kêt ne ren kam ikaprîre.

Metîndjwýnhmã àpênh'ã kute memã amijarênh.

16 Nhyim be, kàj bê ije ar amã ujarênh ny jarênh ibakam djãm ba ne ba amim 'ã karôn amim,

—Ba dja ba memã arê, ane? Kati. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ta ne imã idjãpênh djã'ã karô ba te akubyn ije aminêmã. Ba ren aminên amim,

—Kati, ba memã ujarênh ny jarênh kêt, ane nhyim ren pãnh arým imã kaprî jadjã ba ren kam ikaprîkumrêx.

17 Godja ba imã memã arênh kînhkôt memã arê nhyim pãnh arým imã ikînh djã ngã. Nhyim be, dja ba imã memã arênh kînh kêt kam tu memã arênh iba. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ta kute tu imã 'ã karõkumrêxkam. Kam ne ba tu memã arênhkumrêx.

18 Ije ikabên pãnh jabej kêt kam mýj dja ijo kînh? Bir, ije memã Kritu'ã

ujarênh ny jarênh ne memã pãnh jarênh kêt kam ne ba ikĩnhkumrêx. Me kute amã amijo à'wÿrja ne me amijo a'uw nhym be, bajbit ne ba ije amijo idjà'wÿr kêt. Kam ne ba ikĩnh.

19 Djãm pykakam me'õ ne ipa 'amÿ ba kum apên arÿm memã Jeju jarênh iba? Kati. Me'õ ne kute ipa 'amÿnh kêt. Ba ne ba memã arênh iba. Te me'õ kute ipa 'amÿnh kêt ba imã me kĩnh. Imã me kunĩ kĩnh ne ije memã arênh iba. Ije mrãmri ne me'õ kute amijo me kunĩ nhõ àpên djwÿnh pyræk. Imã me kunĩ kĩnh ne me kunĩmã arênh iba. Dja ba me kunĩmã arên arÿm Jeju'ÿr me krãptiõ akêx.

20 Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyræk. Ije Jeju'ÿr mebê idjaer kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Môjdjê kukràdjã mar tÿx jabej ba ba amijo ije Môjdjê kukràdjã mar tÿx. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane.

21 Nàr me kute mebê idjaer kukràdjã mar kêt jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukràdjã mar kêt. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Djãm kam ije Metĩndjwÿnh kukràdjã 'amÿnh rerekre? Kati. Ije Metĩndjwÿnh kukràdjã 'amÿnh tÿx ne Kritu kukràdjã 'amÿnh tÿxkumrêx.

22 Me rerekremã ba ba amijo irerekre pyræk. Ije me rerekre kwÿo akêx kadjy ba ã memã amijo ane. Me kunĩmã ije amijo me uræk. Ije amijo me uræk kunĩkôt dja ba Jeju'ÿr me kwÿo akêx jabej.

23 Dja ba amijo me uræk ne memã ujarênh ny jarê nhym me arÿm amim kuma. Ba kam arÿm amim ikĩnh djã by, Metĩndjwÿnh kute memã me kĩnh djã nhôrja amim kuby, me ro'ã kuby.

24 Be ga, me kute aben rer djãja pumũ. Kam me kute aben rer kadjy me kunĩ prôt. Nhym be, me'õ pydjibit me kunĩ ren arÿm amim kĩnh djã by. Krãdjêja by. Djãm ar aje ja mar kêt? Ar gadjwÿ dja gar Jeju man kôt ar amijo aba. Atÿx ne kôt amijo aba ne amã djukanga kêt. Dja ga anen arÿm akĩnh

djã byrkumrêx. Metĩndjwÿnh kute memã kĩnh djã nhôrja byrkumrêx.

25 Nhym kam me kute me rer prãmja kunĩ ne me kadjy amijangri tÿx. Kute kĩnh djã punu byrmã. Kute pi'õo krãdjê byrmã amijangri tÿx. Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje bakĩnh djã punu prãm kêtja byrmã. Kadjy gwaj Metĩndjwÿnhmã amijangri tÿx ne katàt ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kêt ne ren Metĩndjwÿnhmã bamex kêt nhym ren gwaj bamã kĩnh djã nhôr kêt.

26 Djãm ije mrãmri ne me arík prôt pyræk ne amikukãm ikĩnh djã mar kêt got? Ba amikukãm ikĩnh djã mar 'ãno djan Metĩndjwÿnhmã apê. Djãm me ajbit ije me akre? Djãm ije amijakre kêt got? Ne ba ren amijakre kêt ne ren ije mrãmri ne me bit kute ikra krão me titikmãn kôkremã ukabêr kajo pyræk ne ren ikajgo mexi.

27 Nhym be, kati. Nã bãm mã amijakren mã amikukràn amim,

—Je, djãm ije amidjwÿnhbito kĩnh ne ijaxwemã? Kati. Kwãrík wãnh ijaxwe kêt, anen mã akubyn aminê. Ne kam ije mrãmri ne me ta kute amititik pyræk. Ne mã amijakren arÿm amiman katàt amikabên kôt ar amijo iba. Ije mrãmri ne me kute me pa 'amÿnh nhym me kute katàt me kabên mar ne mekôt amijo ba pyræk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kêt ne ren arÿm ate amijo iba. Nhym kam Metĩndjwÿnh ren arÿm imã,

—Djãm amã dja ba kĩnh djã ngã? Kati. Ije amã õr prãm kêt kumrêx, ane.

10

*Memã mebê idjaer tũm'ã ujarênh.
Idja 3.8; Djuda 5*

1 Be, akmere, àpnhĩre ar, ar aje mar kêt karõ ne ba ije ar amã me bakukãmãre'ã idjujarênhmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre kapôt kukritkam mõ. Metĩndjwÿnh ne me kadjy kakrã nhipêx nhym me kunĩ kakrã parbê mõ. Nhym kam ngô raxbê pyka kêt aprakamã memã ajkij nhym me kam ngô bikjêrkôt mõn rê.

2 Me kunĩ Môjdjê kôt ar amijo ba. Ga, me kute ngômã gwaj bajangjênhja pumũ. Nhyim me gwaj bajã amim,

–Ga, me arým kute Jeju mar ne kôt amijo baja pumũ, ane. Me bakukãmãredjwý kunĩ Môjdjê kôt ar amijo ba ne kakrã parbê mōn ajte ngô parbê mōn rê.

3 Metĩndjwýnh memã djwý jano nhyim axidjuw nhyim me kunĩ djwý jabit kuro ba. Nhyim ta ajte memã ngôo kato nhyim me kunĩ ngô jabito kōm ar o ba.

4 Metĩndjwýnh nhō kēn ne mekôt ar ba nhyim me kôt ngôo kōm ar o ba. Kēn ja ne Kritu'ã amijakre.

5 Nãm Metĩndjwýnh te meo djuw mexo ban me kunĩkam kĩnh kêt. Nãm me kwý ngrêrebitkam kĩnh. Ne me krãptĩkam kĩnh kêt nhyim kam me arým ty. Nhyim wãnh me kapôt kukrit kunĩkôt me tyk jangij nhyim me krã wãnh kumex. Me tykkôt ne gwaj Metĩndjwýnh mekam kĩnh kêtja ma.

6 Mýj kadjy ne gwaj baje me bakukãmãre marmã? Bir, dja gwaj me kuman arým me kudjwa ã anhýr kêt ne bamã mýjja punu prãm kêt.

7 Kam kwãrĩk wãnh me kwý kudjwa kêt ne mýjjao metĩndjwýnh karō nhípêxmã amijarēnhō aba kêt. Amrêbê: ne me me bakukãmãre'ã ajarēn memã kum,

“Me mry karōmã mry bōn kukrēn kam kôt kōmo nhý. O nhý:n kam kãjmã dja. Kãjmã djan ajte mry karōmã tor ne kam kĩnh katio nhý”, ane.

Ga, me kute amrêbê: memã 'ã ujarēnh nhyim me bakukãmãre kute 'ã pi'ók no'ókja pumũ.

8 Nãm me mjên djwýnh kupa'ã nàr prō djwýnh kupa'ã kurē ba. Kwãrĩk wãnh gwaj me kudjwa kêt. Me bakukãmãre kwý ã anen kam akati pydjikam arým ty. Krãptĩ: kubē 23.000 arým ty.

9 Nãm me kwý ajte amim,

–Ba ijaxwe mex gē goja ijo ajkē. Goja Metĩndjwýnh mrãmri kute ipumũnh jabej goja ijo ajkē, anhýro ba. Nãm me amim anhýro ba: nhyim

kangã krãptĩ arým bōx ne me imex ne. Kwãrĩk wãnh gwaj me kudjwa ã bakabēno anhýr kêt.

10 Me kwý Bēnjadjwýr djwýnhmē ò àpēnh ar'ã kabēn ar ba. Bēn prĩkam 'ã kabēn ar ba. Kwãrĩk wãnh me kudjwa kêt. Nãm me'ã kabēn ar ba: nhyim Metĩndjwýnh arým me'ýr kadjy mrãnh djwýnh jano nhyim me arým me'ýr bōx ne arým me imex ne.

11 Mýkam ne mýjja ã me bakukãmãre anhýro ba? Bir, gwaj baje amijã mýjja mar kadjy. Nãm me me'ã pi'ók no'ók gwaj arēnh maro baba. Arým pykakam me kute aminhinomã amimēnh djã nhō akati bōx 'ýr gwaj mýjja'ã pi'ók no'ók jarēnhja maro baba. Dja gwaj amikajmãtã mýjja man arým bamã bajaxwe puma. Me kute gwaj babê bajaxwe puma kadjy ne me arým me'ã pi'ók no'ók ne.

12 Dja gar amijã ano týx. Nok ga ren ar ajō amim,

–Ba ne ba itýxkumrêx. Ije me kudjwa ã ijaxweo anhýr prãm kêt, anhýro aba. Nok ga ren ar te amityx jarēn ren arým me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

13 Nhyim be, jakim ne me ar ajaxwe'ã ar amã àpnēnh ba. Djãm ar gajbit ar ajaxwe'ã ar amã àpnēnh ba? Kati. Nãm ar ajaxwe'ã ar amã àpnēnh ban tãm'ã me kunĩmã àpnēnh ba. Nhyim be, Metĩndjwýnh ne kute gwaj bamar ne kabēnkumrêx. Amikabēn kôt dja mrãmri gwaj bajo djuw mexkumrêx ne gwaj bajã ukanga kêt. Dja me te axwe'ã ar amã àpnēnh ba nhyim arým ar amã týx jadjã nhyim kam me týxo kute ajakrenh prãm kêt. Gar kam arým memã akàx ne ajmã akute kêt.

Me kute mýjja karōmã amijarēnh nêje kute me akre.

Ap 9.20

14 Kam akmere ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabēn jarē. Godja me mýjjao metĩndjwýnh karō nhípêxmã amijarēnh prãm kwãrĩk wãnh mekôt amijo anhýr kêt ne on memã akàx.

15 Ar akrã mexkam ne ba ar amã ikabēn jarē. Goja ije kôt arēnh jabej dja ga ikabēn mexmã akato.

16 Gwaj baje ngônhrâkam pidjô kangô'ã Metîndjwýnhmã amikînh jarêno bakrî nhym kôt gwaj bajo djuw mex gwaj bakînhkumrêx. Gwaj baje o bakômkam arým Kritu kamrô'ã kangô jakre. Ne kam arým Kritu kamrô prôt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwý kokjêr ne krênkam arým Kritu nhî'ã djwý jakre. Ne kam arým me kute Kritu pîte'y'ã nhôr nhym tykja baje mar pydji. Mrãmri ikabênkumrêx.

17 Gwaj Kritu pydji'ã djwý jakren pydjîn kubyn bakunî kukrê. Te bakrâptîin kute gwaj banhî pydji pyrâk. Ne kam baje djwý pydjija kwý krênkôt baro'ã Kritu mar pydji.

18 Ga, me bakukâmârebê idjaerjad-jwý pumû. Me kunî Metîndjwýnhmã mry bôrja krê. Me kute krênkam arým ro'ã mar pydji.

19 Mýj ne ba ije me kute mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx'ã ar amã arênhmã? Bir, mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx tîn ne ar ba kêt ne kajgo. Me kute kum mry bôrdjwý me kute kur kajgo.

20 Nhym be, me kute Metîndjwýnh mar kêtja ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã mry bôr ne kum amijarêno ba. Djãm Metîndjwýnhmã ne me amijarêno ba? Kati. Me karô punu ar bajamã ne me amijarêno ba, Xatanaj nhô âpênhjamã amijarêno ba. Me mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã amijarêno ban kam me karô punu ar bajamã amijarêno ban kam arým mar pydji. Ne kam 'ã typdji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karô punu mar pydjîn 'ã atypdji prãm? Kati. Ja ne ba ar abê uma.

21 Djãm ar aje Bênjadjwýr djwýnh nhô ngônhrâkam pidjô kangôo akôm prãm ne ajte me karô punu nhô ngônhrâkam pidjô kangôo akôm prãm? Kati. Djãm aje Bênjadjwýr djwýnh nhô djwýmã akrî prãm ne ajte me karô punu nhô mrymã akrî prãm? Kati. Kwârîk wãnh.

22 Dja gwaj ari amijo akêxo ane nhym Bênjadjwýr djwýnh arým gwaj bakam ngryk ne. Te ta gwaj bajã

pydji prãmje arým ngryk ne. Djãm gwaj batýxo baje akrenh got?

Me katàt ar amijo ban ukaprî'ã kute memã karô.

Mat 20.28; Rô 15.1; Pir 2.4

23 Nã gãm ar abenmã,

—Ba apýnh imã mýjja kînh djàri kunîo iba nhym Metîndjwýnh ajmã ijo kêtumrêx, anhýro aba. Djãm ba ne ba ije amim anhýr? Kati. Djãm apýnh imã mýjja kînh djàri dja ba kunîo iban arým amijo mex? Kati. Gwaj bamã mýjja kînh kunîo babakam djãm kunîkôt baje amim Jeju mar mex? Djãm kôt gwaj baje mar mexo amû amikamênh? Kati. Kunîkôt gwaj baje amû amikamênh kêt.

24 Kwârîk wãnh amidjwýnhbit mar kêt. Ne aje mýjjao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mýjja man amim,

—Ba ren o iba nhym ren me arým 'ã ipumû ne ren arým Jeju mar prãm kêt. Kam, dja ba o iba kêtumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen arým o aba kêtumrêx. Nâr, ga amim,

—Dja ba o iba nhym me arým 'ã ipumûn arým kum Jeju mar prãm kumrêx. Kam, tãm dja ba o ibakumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arým o abakumrêx.

25 Ga, me kute memã mry nhôr djàja pumû. Kam ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx nhô mry memã kungã ne mry kajgo tu o akàn kungã. Ga kam mry nhôr djâkam bôx. Aje mry'ô byrmã bôx. Tu mry byn krê. Kwârîk wãnh amim me kukjêr ne memã kum,

—Djãm mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx nhô mry? anhýr kêt.

26 Amrêbê: ne me bakukâmâre memã kum,

“Pykamê pykakam mýjja kunîdjwý, mýjja kunî ne Metîndjwýnh nhô mýjja”, ane.

Ja dja ga aman me kukjêr kêt. Tu abyn krê. Kwârîk wãnh amã uma kêt.

27 Nâr, ajtekam godja me'ô kute amim Jeju mar kêtja amã kràn amã,

–Dja ga ikutã anhõ kwý krê, ane ga kum, “Ă”, ane. Tu kute amã mýjja jarênh kunĩ krê. Kwãrĩk wãnh kum,

–Djãm me karõ nhõ? anhÿr kêt. Dja ga amim,

–Mýjja kunĩ ne Metĩndjwýnh nhõ, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸ Nhyim be, godja amũ me'õdjwý nĩnh bõx ne amã,

–Be, ja ne me mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêxmã kubõ ga krê, ane. Kwãrĩk wãnh kam krên kêt. Me'õja ne arĩk amim,

–Dja ba me karõ nhõ mry krên arým ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga ren omũnh nhirãm arek mýjja karõ nhõ mry krê nhyim ren arým akudjwa kwý krê. Ren kwý krên ren arým amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Mrãmri ne pykamẽ kam mýjja kunĩdjwý, mýjja kunĩ ne Metĩndjwýnh nhõ mýjja.

²⁹⁻³⁰ Nhyim be, djãm aje amidjwýnhbit marmã? Kati. Me'õjadjwý dja ga aman omũnh nhirãm krên kêt. Nok ren akudjwa kwý krên ren arým amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Ga ren amidjwýnhbit ma nhyim ren me'õ bõx ne amã kabên ga ren amim,

–Je tô mýkam ne me'õ imã kabên ne ikunoro dja? Arým ba mry ja'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ba tu omũnh nhirãm kukrê, ane. Kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit mar ne omũnh nhirãm krên kêt.

³¹ Ga dja ga katàt ar amijo aban adjukaprĩ. Aje anhõ kwý krên ne akõmkõt nãr aje anhõ mýjja kunĩo abakõt katàt ar amijo aban adjukaprĩ. Nhyim kam me arým apumũn amim,

–Be ga, me kute katàt Metĩndjwýnh mar ne kõt amijo baja pumũ. Me ukaprĩkumrêx. Kam, mrãmri ne me Metĩndjwýnh'ã ujarênhkumrêx. Arým imã kĩnhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metĩndjwýnh kĩnhkumrêx.

³² Kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwýnhbit maro aban arým Metĩndjwýnh bê me'õo akêx. Mebê idjaer nãr me bajtem nãr me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja. Kwãrĩk wãnh

aje amidjwýnhbit maro Metĩndjwýnh bê me'õjao akêx kêt. Nok ga ren me'õo akêx ne ren kam aje mrãmri ne mýjja kute me par tok nhyim me rôrõk pyrãk.

³³ Ba ije me kunĩo kĩnh kadjy ije amimar ne katàt ar amijo iba. Ije mýjjao iba kunĩkõt katàt ar amijo iba. Djãm ije amidjwýnhbit mar? Kati. Ije me krãptĩ mex kadjy amimar. Ije Metĩndjwýnh'ÿr meo akêx nhyim kute me utãr nhyim me mex kadjy amimar.

11

Mjên dja prõo ba nhyim kãjmã kum rax kamẽ.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

¹ Nã bãm Kritu'ã amijakren kõt ar amijo iba. Ar gadjwý dja gar ijã amijakren ikõt ar amijo aba.

² Be, ije amrêbê ar amã ikabên jarênh gar aje mar rã'ã ne ikabên kunĩkõt ar amijo aba. Kam ne ba mrãmri ar amã amex jarê.

³ Me kute me bikprõnh djãkam amikrã'ã prodjwý. Jadjwý ne gar abej ikukij. Gar imã,

–Dja bar me bikprõnh djãkam ikrã'ã pro jabej. Nãr, dja bar 'ã pro kêt. Mýj dja bar nê? Nã gãm ar ã imã ane. Jakam ije ar amã ikabên jarênhmã. Ga, me krãja pumũ. Me krãkam ne me umar ne kam kukwakam amũ ikrao apê nãr parkam mrã. Me krã ne amũ me kukràdjã kunĩ ngrêk ne meo ba. Kritudjwý ne gwaj bakunĩo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk. Gwaj bamydjwý ne gwaj baprõo baba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk. Metĩndjwýnhdjwý ne Krituo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk.

⁴ Godja me my mekõt akuprõn Metĩndjwýnhmã kabên nãr kukwakam memã kabên jarê djãm kute amikràdjê tur ne o amikrã'ã pro? Kati. Kam kute amikrã'ã prokam mex kêt.

⁵ Nhyim be, godja me nire Metĩndjwýnhmã kabên nãr kukwakam memã kabên jarê djãm

amikrã'ã pro? Nà. Me nire kute amikrã'ã prokam mex. Ren kam amikrã'ã pro kêt nhym ren me arým kam pijàm ne. Ren me kam pijàm kute mrãmri ne me nire prïne krã kênhkam ren me arým kam pijàm pyræk.

⁶ Dja me nire amikrã'ã pro prãm kêt nhym ren me kum krãnh kê. Mýj kadjy ren me kum krãnh kê? Bir, pijàm kadjy. Nhym be, kati. Me nire krãnh kênhkam nàr kî jakàrkam mex kêt. Mex kêt kam gê me nire amikrã'ã pro.

⁷ Adjàkamã ne Metĩndjwýnh amimexkôt, amipymakôt me my nhipêx nhym arým mexkumrêx ne uma. Kute amikôt ipêxkam me my kute amikrã'ã pro kêt. Nhym be, djãm Metĩndjwýnh amimexo me nire nhipêx? Kati. Kute amimexo me nire nhipêx kêt. Nãm me my mexo me nire nhipêx. Kam dja me nire amikrã'ã pro.

⁸ Djãm me'õ nireo ne Metĩndjwýnh my nhipêx? Kati. My nhõkwao ne ni nhipêx.

⁹ Djãm me my me nirekôt ba kadjy ne my nhipêx? Kati. Mykôt ba kadjy ne ni nhipêx.

¹⁰ Kam dja me nire me my kabên man kôt ar amijo ba. Kamdjwý dja me nire arým amikrã'ã pro. Amikrã'ã pron arým memã amijo amirît. Mrãmri kute mjên kabên mar ne kôt amijo bakumrêxja dja memã o amirît nhym me arým omũ. Dja amikrã'ã pron Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmãdjwý amijo amirît nhym me arým omũ.

¹¹ Nhym arým me kute Bẽnjadjwýr djwýnh markam djãm me nire ta ar ban kum me my mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Nàr, djãm me my ta ar ban kum me nire mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prãm.

¹² My nhõkwao ne ni nhipêx nhym me nire kurũmdjwý arým me my apôx. Nhym be, Metĩndjwýnh rax ne mýjja kuní nhipêx.

¹³ Be, godja me nire amikrã'ã pro kêt ne Metĩndjwýnhmã kabên jabej djãm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴⁻¹⁵ Me my kî jabjêkam mex kêt. Nhym be, me nire kî jabjêkam me kum me kînhkumrêx. Me krã'ã pro kadjy ne mexkumrêx.

¹⁶ Nhym dja ar ajõ aje me nire krã kajgo mýr jabej akabêno ijapanh prãm. Kwârík wãnh rã'ã. Djãm ar ikam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Nàr djãm amũ me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja apýnh ba djàkam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Arkati. Me nire amikrã'ã pro. Tãm dja gar ama. Tãm ne ja.

Me kute Jeju'ã djwý jakren kute kur.

¹⁷ Gar abikprõnh ne aje amim Jeju mar kadjy djwý krê. Be, djã ne gar akuprõn arým Jeju man aje mar mexo amũ aben kamê? Kati. Ar aje Jeju'ã djwý krên ne aje Jeju marmã akuprõn ate aben kam amex kêt ne. Djãm kam we ije ar amã mex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêt kumrêx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arým apýnh mýj xêjakôt akrî ne arým abenã akabê:n ne. Ja ne me nînh imã arê ba arým kuma. Birãm mrãmri ne me kabênkumrêx.

¹⁹ Mrãmri gêdja ar akam me kwý abenã kabê:n ne. Nhym be, mýj xêja dja mrãmri Metĩndjwýnhmã mex? Djãm me ajkwa kajgokambit memã kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhýro ba ne kute katàt kôt amijo ba kêt? Djãm kam me arým Metĩndjwýnhmã mex? Kati. Me kum mex kêt kumrêx. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katàt Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrãmri Metĩndjwýnhmã mexkumrêx.

²⁰ Ar abikprõnhkam djãm ar aje Bẽnjadjwýr djwýnh mar kadjy ne gar anhõ kwý krê? Kati. Ar aje amidjwýnhbit mar kadjy ar anhõ kwý krê.

²¹ Nã gãm ar apýnh aben bê anhõ djwý jamýn o aprõt ne o akrî. Nhym

me kwÿ kum prâm ne te 'ã ar apumû. Gar akwÿ atekam anhõ kwÿ krên raxkam ajbã.

²² Djãm ar aje anhõ kwÿ krên ne akõm kadjy ar anhürkwã kêt kam ne gar aben bê djwÿo aprõt? Djãm ar amã me kute amim Metîndjwÿnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me õ mÿjja kêtja kanga nhym me arÿm pijàm ne? Mÿj dja ba kam ar amã arê? Djãm kam ije ar amã amex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêt kumrêx.

²³ Nhym be, gwaj babikprõnh ne baje djwÿ krên ne baje Jeju tyk marmã. Bënjadwÿr djwÿnh ta ne imã tãm'ã karõ ba kuman arÿm amrêbê ar amã arê. Ne jakam ije ajte kôt ar amã tãm jarênhmã. Bënjadwÿr djwÿnh Jeju arÿm djwÿ by. Djuda ate tēm ne kute kurê djwÿnhmã kangao âmri nhym akamãt tãm kam arÿm djwÿ byn

²⁴ 'ã Metîndjwÿnhmã amikĩnh jarê. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnh arkum djwÿ kokij ne 'ã aminhĩ jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inhĩ ne ja. Dja me pĩte'y'ã inhõn ibĩ. Dja gar akuprõn inhĩ'ã djwÿ jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhym ar arÿm kukrê.

²⁵ Kukrên arÿm krên pa.

Nhym kam arÿm ngõnhkrãdjwÿ by. Ngõnhkrãkam pidjõ kangõ byn arÿm arkum,

—Pidjõ kangõ ja ne ikamrõ prõt ne ityk'ã amijakre. Arÿm ikamrõ prõt ne itykkôt gêdja Metîndjwÿnh arÿm memã kabên ny jarênh mãm dji. Gêdja memã kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Kabên ny ne ja. Dja gar akuprõn ikamrõ'ã pidjõ kangõ jakren o ikõn ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Kam dja gar akuprõn 'ã djwÿ krên 'ã pidjõ kangõo ikõn ã maro ane. Ar aje ã maro anhÿr kunĩkôt gar arÿm memã Bënjadwÿr djwÿnh tyko amirĩt. Dja gar memã o amirĩto akrĩ tãmtã nhym ã akubyn bõx.

²⁷ Kam me kute Bënjadwÿr djwÿnh nhõ djwÿo mÿjja kajgon kute krênja ne me arÿm axwe. Me kute Bënjadwÿr djwÿnh nhõ pidjõ kangõo mÿjja kajgon kute o kômja ne me arÿm axwe. Kute Bënjadwÿr djwÿnh tyk mar kêt kam ne axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikênh ne kamrõmã õpõkkam me axwe ja pyrãk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhÿn arÿm amima. Amiman amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmã amijarê. Ne kam arÿm Jeju'ã djwÿ krên 'ã pidjõ kangõo ikõ.

²⁹ Dja gar ajõ Bënjadwÿr djwÿnh tyk mar kêt ne tu djwÿ krê ne tu pidjõ kangõo ikõ nhym kam Metîndjwÿnh arÿm ajo ajkê.

³⁰ Ga, ar akrãptĩ aje Bënjadwÿr djwÿnh mar kêt kam tu ar aje krên ne o akõmja pumû. Kam arÿm ar akrãptĩ arerekren akanê nhym me kwÿ arÿm ty.

³¹ Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhÿn ren arÿm amijaxwe ma. Ne kam ren arÿm amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmã amijarê. Nhym kam ren Metîndjwÿnh arÿm gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikênh kêt.

³² Bënjadwÿr djwÿnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadjy ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arÿm akuno. Nhym be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djãkam babiknor kêt kadjy ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bënjadwÿr djwÿnh tyk mar kadjy akuprõn abenkam amako nhÿ. Kwãrĩk wãnh aben bê anhõ djwÿ 'amÿnh ne tu o aprõt kêt. Dja gar abenkam amako nhÿ.

³⁴ Nhym me'õ kum prâm gê ũrkwãkam õ kwÿ krên mex. Õ kwÿ krên mexkam gê ar awÿr bõx ne ar aro'ã nhÿ. Ne kam arÿm Bënjadwÿr djwÿnh tyk mar katãt ne arÿm djwÿ krên kangõo ikõ. Mÿkam? Bir, kute pãnh meo bikênh kêt kadjy. Me kute Bënjadwÿr djwÿnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kõmkam ne

Metîndjwÿnh kute pân̄h meo bikênh pyma.

Be, ije ar amã mÿjja kwÿ'ã idju-jarênh prãm rã'ã. Ba wãm itêm ne ar akam ibôxkambit dja ba ar amã arê.

12

Karôkôt me apÿnh Metîndjwÿnhmã àpênh djà.

Dju k 4.1

¹ Ar ga ne gar Metîndjwÿnh Karôkôt adjàpênh jabej ikukij, ba arÿm kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama.

² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêtri ne me amã,

—Dja gar mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmã amijarênhô aba. Nãm me ã ar amã ane gar arÿm ari mekôt apÿnh mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêx jamakkre kêtjamã amijarênhô aba nhym kute ar amar kêt-kumrêx. Kam ne gar Metîndjwÿnh Karô djàpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar.

³ Kam, ar aje Metîndjwÿnh Karô djàpênhja mar kadjy ba jakam ar amã arê. Me'ô kute Metîndjwÿnh Karô kukwakam kabên'ô jarênhkam djãm kute memã kum,

—Djãm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metîndjwÿnh Karô kukwakam ne me kute Jeju'ã kabên mexbit jarênhô ba. Ne kam ajte me'ô kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Bênjadjwÿr djwÿnhkumrêx, anhÿro ba, Metîndjwÿnh Karôbit kukwakam kute arênhô ba.

⁴ Kam, mÿj ne Metîndjwÿnh Karô djàpênh kute? Bir, nãm apÿnh mÿjja'ã memã karô nhym me arÿm kôt kute mar ne arÿm kam kum àpênh ar ba. Djãm kam apÿnh karô kute apÿnh mÿjja'ã memã karô? Kati. Metîndjwÿnh Karô ta pydji. Pydji kute 'ã memã karô.

⁵ Bênjadjwÿr djwÿnh kadjy gwaj apÿnh badjàpênh djàri maro baba. Djãm kam apÿnh Bênjadjwÿr djwÿnh? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnh ta pydji.

⁶ Metîndjwÿnh apÿnh gwaj bajo ô àpênh ne kam kum badjàpênh kadjy apÿnh gwaj bamã bano mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djãm

kam apÿnh Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ta pydji.

⁷ Metîndjwÿnh Karô kute gwaj bakôt amijo amirît kadjy arÿm gwaj bakunimã 'ã karô. Gwaj badjàpênh djà'ã gwaj bamã karô. Dja gwaj bakunî apÿnh badjàpênh djà kôt kum apên arÿm abenmã Metîndjwÿnh raxo amirît ne kam bakunî arÿm ra:x ma. Rax man arÿm katà:t kôt ar amijo baba nhym arÿm gwaj bakam kînhkumrêx.

⁸ Kute gwaj bakunimã àpênh djà'ã karô kôt ne Karô gwaj bakam me kwÿmã amak mex jadjà. Nhym kam arÿm kute memã kabên katàt jarênh mar mexkumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã apÿnh mÿjja mar kêt jarê nhym me arÿm kôt kute mar ne kute gwaj bamã arênh mar mex.

⁹ Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã Metîndjwÿnh raxo amirît nhym me arÿm kôt tu amim Metîndjwÿnh markumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã me punuo mex'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã mÿjja pumÿnh kêt nhipêx'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute mÿjja pumÿnh kêt nhipêxja mar mex.

Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã kabên jarênhô ba nhym kam me arÿm kôt kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar mex. Nãm ã gwaj bamã ane gwaj kam baje apÿnh mÿjja mar mex ne arÿm o kum badjàpênh ar baba.

Nhym be, me'ô Metîndjwÿnhmã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Nâr kon, me'ô me karô punumã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Kute mex pyrâk gêdja gwaj bawÿr bôx. Mÿj dja gwaj me'ômã bakator on? Bir, Metîndjwÿnh Karô ajte gwaj bakam me kwÿmã me'ô jarênh nhym me arÿm kôt kute kum kator mar mex. Me'ô Metîndjwÿnhmã àpênhkumrêx gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Metîndjwýnhmã àpênhkumrêx ne wã, ane. Nàr, me'ò me karõ punumã àpênhja gwaj bawýr bôx nhym me arým kuman gwaj bamã,

—Me karõ punumã àpênh ne wã, ane. Gwaj bakwý Metîndjwýnh Karõkôt badjâpênh djà 'òdjwý ne ja.

Nhym kam ajte Metîndjwýnh Karõ gwaj bakam me kwýmã me kabên'ã karõ nhym me arým kôt kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex.

Nhym kam ajte Metîndjwýnh Karõ gwaj bakwýmã me kabên'ã karõ nhym kôt me kute gwaj bakabên djwýnhkôt amũ gwaj bamã me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex. Metîndjwýnh Karõkôt gwaj bakwý badjâpênh djà 'òdjwý ne ja.

¹¹ Metîndjwýnh Karõ ta ne kute gwaj bamã apýnh badjâpênh djari arênh ne ja. Gwaj banhĩ pýnhkôt kute gwaj bamã arênh. Ta kute gwaj bajã amim karõn arým kôt gwaj bamã badjâpênh djà jarênh ne ja.

Gwaj baje Kritumẽ banhõ typdji pyrãk.

Rô 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15

¹² Ga, gwaj banhĩja pumũ. Gwaj banhĩkam apýnh badjâpênh djà krãptĩ. Gwaj baparkam bamrãnh djà. Ne banhikrao baje mýjja kupênh djà. Ne bakrãkam banhõ mýjja mar djà. Ne banokam baje mýjja pumũnh djà. Ne bajamakkrekam baje mýjja mar ne kupênh djà. Be, gwaj banhĩkam apýnh badjâpênh djà krãptĩja pumũ. Kritudjwý gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo õbikwakam gwaj baje kumẽ banhĩ pydji pyrãk. Ne kam gwaj banhĩ pýnhkôt apýnh badjâpênh djà krãptĩ, badjumar djà krãptĩ.

¹³ Metîndjwýnh Karõ ne pydji. Ne kam gwaj bakunõ ban Kritu pydji'ã gwaj bamẽ. 'Ã ne me ngômã gwaj bajangjênh jakre. Gwaj te babê idjaer nàr te gwaj babajtem nhym arým Metîndjwýnh Karõ Kritu pydji'ã gwaj bamẽ. Nàr, me arým gwaj bakam ar kwý pa 'amý nhym ar memã àpênh kajgo ar ba. Metîndjwýnh Karõ arým ar o ban Kritu pydji'ã ar kumẽ. Nàr,

gwaj bakam ar kwý me kute ar pa 'amýnh kêtja nhym ar arek mekôt ar ban umar mex. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Metîndjwýnh Karõ pydji arým gwaj bakunõ ban Kritu pydji'ã gwaj bamẽ. Metîndjwýnh Karõ kute ngó pyrãk gwaj bakunĩ baje pydjio bakõm pyrãk.

¹⁴ Ga, gwaj banhĩja pumũ. Djãm gwaj badjâpênh djà pydjibit? Kati. Gwaj banhĩkam apýnh badjâpênh djà krãptĩ, badjumar djà krãptĩ. Kritudjwý gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo õbikwakam kumẽ banhĩ pydji pyrãk. Ba ar amã arẽ gar ama. Kritu mẽ gwaj baje banhĩ pydji pyrãk.

¹⁵ Birãm Kritukam gwaj bajõ djâpênh djà kute gwaj bapar djâpênh djà pyrãk ne kajgo. Ne kam kum àpênh djà kĩnh kêt. Kum me'ò djâpênh djà kĩnh, àpênh djà mexkumrêx kute me ikra djâpênh djàja pyrãk kum kĩnh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kĩnhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djà kĩnh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karõ imã idjâpênh djà ja'ã karõ? Kute Kritu ijo õbikwa kêt pyrãk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrãk, ane. Djãm kute amim anhýrkam djãm mrãmri Kritu kute o õbikwa kêt? Kati. Mrãmri kute o õbikwakumrêx.

¹⁶ Ne birãm atekam Kritukam gwaj bajõdjwý djâpênh djà kute me amak djâpênh djà pyrãk. Ne kam kum àpênh djà kĩnh kêt. Kum me'ò djâpênh djà kĩnh, àpênh djà mexkumrêx kute me no djâpênh djàja pyrãk kum kĩnh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kĩnhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djà kĩnh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karõ imã idjâpênh djà ja'ã karõ? Kute Kritu ijo õbikwa kêt pyrãk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrãk, ane. Djãm kute amim anhýrkam djãm mrãmri Kritu kute o õbikwa kêt? Kati. Mrãmri, kute o õbikwakumrêx.

17 Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamakmê bajamakkre kêt mÿjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijâkre kre kêt mÿjo ne gwaj ren badjubâr?

18 Nhym be, kati. Metîndjwÿnh ta gwaj bakadju apÿnh gwaj bakukràdjâ, gwaj badjâpênh djâ nhipêx. Ta ne kute amim gwaj badjâpênh djâ 'ã karô kôt arÿm apÿnh gwaj badjâpênh djâ nhipêx. Kritudjwÿ. Gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj apÿnh kôt badjâpênh djârio baba.

19 Nhym be, Metîndjwÿnh ren gwaj banhijâkrebit nhipêx gwaj ren badjâkur kêt, badjâpênh kêt, bamrânh kêt. Ren gwaj bakukràdjâ'ô pydjibit nhipêx mÿj ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijâkrebit nhipêx ne ren gwaj bajajkwa nhipêx kêt gwaj ren badjâkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhipêx kêt gwaj ren badjâpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhipêx kêt gwaj ren bamrânh kêt. Mÿj ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmã nê.

20 Nhym be, kati. Gwaj bakukràdjâ kunî. Gwaj badjâpênh djâ krâptî. Nhym be, gwaj banhî pÿnhbit. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kute kumê gwaj baje banhî pydji pyrâk. Nhym be, apÿnh gwaj badjâpênh djâ krâptî. Kam kwârîk wânh ar amã adjâpênh djâ kurê kêt.

Me kute abeno ôbikwan kum aben jabê'ã memã karô.

Rô 12.10; Pîr 2.3; Ped k 2.17

21 Ba ar amã mÿjja jarê gar ama. Djâm gwaj bamã bano kînh ne ate bamã banhikra kurê? Kati. Gwaj bamã bano kînh ne bamã banhikra kînh ne bamã bakukràdjâ kunî kînh. Metîndjwÿnh Karô ne kute gwaj bamã apÿnh badjâpênh djâ'ã karô gwaj o baba ne kam bamã badjâpênh djâdjwÿ kunî kînhmã. Djâm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djâm jabit ne gwaj bamã kînhmã? Djâm me punuo mex ne gwaj bamã kînh kêt mã? Kati. Dja gwaj bamã badjâpênh djâ kunî kînh aben pyrâk.

22 Gwaj bakukràdjâdjwÿ kwÿ rerekre. Gwaj bakî, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjâ kwÿ rerekre. Te kwÿ rerekre gwaj bamã kî:nhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmã nê?

23 Nhym gwaj bakukràdjâ kwÿ me kum kînh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne kâjmã kamê nhym me arÿm kum kînh.

24 Gwaj bakukràdjâ me kum kînhja gwaj o mex kêt ne kâjmã kamênh kêt.

Metîndjwÿnhdjwÿ ne Kritu nhô âpênh aro aben pyrâk ne kum ar kunî kînh aben pyrâk. Nãm mã me kum ô âpênh kînh kêtjao mex ne kâjmã kum mex kamê. Nhym kam me arÿm kum ô âpênh kunî kînh aben pyrâk.

25 Mÿkam ne ô âpênh aben pyrâk? Bir, ne ren meo aben pyrâk kêt nhym ren me amirax mÿr jabej abenmã kabên ne. Nhym be, kati. Me kute abenmã anhÿr kêt kadjy ne arÿm ô âpênh aben pyrâk nhym kam me arÿm abeno djuw mex'ã kabên.

26 Nhym kam godja gwaj bajô tokry jabej gwaj bakunî arÿm ô'ã batokry. Nâr godja me kâjmã kum rax kamê nhym arÿm kînh. Kînhkam gwaj arÿm ô'ã bakînh ne.

27 Ar aje tu amim Kritu markam nhym kute ar ajo ôbikwakam ar aje mrâmri ne kumê anhî kute pydji pyrâk. Nhym arÿm ar ajo ô âpênh.

28 Me baje amim Jeju mar kunî ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metîndjwÿnh kute aben nwhitepã me bajã âpênh rênh. Nãm me bakwÿ'ã memã wa djwÿnh mê. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhym me bakwÿ'ã ajte kukwakam kabên jarênh djwÿnh mê nhym me ar ijatâri. Nhym me bakwÿ'ã memã kukràdjâ'ã ujarênh djwÿnh mê nhym me me atâri. Nhym kam ajte me bakwÿ'ã mÿjja pumûnh kêt nhipêx djwÿnh mê. Ne kam ajte me bakwÿmã me punuo mex'ã karô gu me baje mar. Nhym kam ajte me bakwÿmã me âpênhkôt o kangõnh'ã karô gu me baje mar. Nhym kam me kwÿmã meo ba djwÿnh'ã kum karô

nhym me kute mar. Nhym kam me bakwÿmã me kabên'ã karõ gu me kôt baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar.

²⁹ Djãm kam me bakunîbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwÿbit. Djãm kam me bakunîbê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunîbê memã kukràdjà'ã ujarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunî baje mÿjja pumÿnh kêt nhipêx mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwÿbit.

³⁰ Djãm me bakunî baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunî baje me kabên djwÿnhkôt amÿ memã me kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit.

³¹ Kam ar adjàpênh djàja'õ mexo kute kunî jakrenh dja gar amã kÿnh. Mex ja dja gar abej tÿx.

Ne kam mÿj dja gar nênh kam apê? Bir, dja gar amã me abên kam apê. Gwaj bamã me abê kêt kam badjàpênh kajgo. Gwaj bamã me abêkambit mrãmri badjàpênh mexkumrêx.

13

Me kum me abê'ã ujarênh.

¹ Gwaj bamã me abêkambit ne mrãmri gwaj badjàpênh mexkumrêx. Ne ren gwaj bakam me'õ ren pykakam apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarê nàr ren kàjkwakam Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kabên mar kêtja jarê. Ne ren kum me abê kêt. Djãm kam mex? Kati. Kum me abê kêt kam kabên kajgokumrêx. Kum me abê kêt kam kabên jarênh kajgo kute mrãmri ne me ngôn krôkrôkti titikkam kanga kajgo pyrãk.

² Nhym ren gwaj bakam me'õ kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar. Ne ren kute mÿjja bipdjur tÿm kunîo amirît mar. Ne ren me kute mÿjja marja kunî ren mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgo me:xi.

Nhym ren gwaj bakam me'õ ren mrãmri kute Metîndjwÿnh rax markumrêx. Ne ren mÿjja nhipêx kadjy amim kamnhÿx mexkumrêx. Ne ren kum,

—Djünwã, dja ga imã krãnhwã kaba, ane. Nhym ren arÿm kum kadjàrkumrêx. Nhym kam ren me'õja kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgokumrêx.

³ Nhym ren gwaj bakam me'õ ren õ mÿjja kunî me bikênhmã kungrà. Ne ren kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, Kute memã mÿjja nhôrja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

Nhym ren kam me'õ kute me'õ pytàr kadjy memã kum,

—Kwãrîk wãnh kuwo tãmwã bÿn kêt. Ba dja ga pãnh kuwo ibÿ, ane. Nhym ren me arÿm kabênkôt pãnh kubÿ. Kubÿ nhym tykjao ren arÿm me'õ pytà. Nhym be, ren tykja anhÿr djwÿnhràr kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

⁴ Gwaj bamã me abêkam dja gwaj memã bano kator kêt ne ami-jamãr 'iry.

Ne bamã me kaprÿ.

Ne me õ mÿjja'ã bangryk kêt.

Ne bamã me abêkam babên kati kêt.

Ne amijo badjàmra kêt.

⁵ Ne memã baprÿre ne memã bakabên jarê.

Ne bamã me abêkam amidjwÿnhbit mar kêt.

Ne amijã bangryk nê.

Nhym me'õ gwaj bajo ajkê gwaj amipãnh kadjy mar kêt kamrêx.

⁶ Ne bamã me abêkam me axwekam bakÿnh kêt kamrêx.

Ne me kute katàt amijo bakam bakÿnhkumrêx.

⁷ Ne memã me arênh prãm kêt.

Ne bamã me abêkam tu amim me markumrêx ne amim, “Mrãmri kabênkumrêx”, anen amiwÿr mÿjja kamnhÿxkumrêx.

Ne mekôt badjàm tÿxkumrêx ne 'ã badjukanga kêt.

⁸ Ne bamã me abêkam arÿm Metîndjwÿnh kadjy badjàpênhkumrêx

ne bakajgo kêt-kumrêx. Nhym be, Metîndjwÿnh Karô kute apÿnh memã àpênh djà jarênhja dja î kêt. Dja kukwakam kabên jarênh djwÿnh î memã arênh kêt. Nhym me î me bajtem kabên mar kêtja jarênh kêt. Nhym me kute apÿnh mÿjja mar djwÿnh î mar kêt. Nhym be, djâm me kum me abên kam kum me abê kêt-mã? Arkati. Dja me kum me abê rã'ã. Ne kam kajgo kêt rã'ã ne.

⁹ Jakam gwaj mÿjja kwÿbit man Metîndjwÿnh kukwakam kabên kwÿbit jarê. Gwaj baje kabên kunî mar kêt.

¹⁰ Nhym be, dja î mÿjja kunî kute amirît djà nhô akati bôx gwaj arÿm prîne mÿjja kunî ma nhym me:xkumrêx. Nhym mÿjja kàjbê mexja arÿm kêt ne.

¹¹ Amrêbê iprîri ikabên kute me prîre kabên pyrâk. Iprîri ije mÿjja mar kute me prîre kute mÿjja mar pyrâk. Ne ije amim mÿjja'ã karô kute me prîre amim mÿjja'ã karô pyrâk. Ba kam arÿm ijabatàn ne arÿm iprîre prâm kêt. Ba arÿm iprîre kam amijo ibaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metîndjwÿnh nhô mÿjja pumÿnh mex kêt kute mrâmri ne ixè punukam me kute mÿjja pumÿnh mex kêt pyrâk. Dja gwaj ã omÿnho ane:n kam î arÿm kuka kôn timer omÿnh mexkumrêx. Jakam gwaj baje mÿjja kwÿbit mar. Dja gwaj ã maro ane:n kam î arÿm prîne mar mexkumrêx. Dja gwaj maro kute mrâmri ne ta kute prîne gwaj bamar pyrâk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metîndjwÿnh markumrêx rã'ã. Ne amiwÿr kamnhîxkumrêx rã'ã. Ne bamã me abê rã'ã. Ne kam gwaj baje tu amim markumrêxja ne kàjbê mex. Gwaj amiwÿr kamnhîxjadwÿ ne kàjbê mex. Nhym be, gwaj bamã me abêja ne mexo kute kunî jakrenh.

14

Aben kabên djwÿnhkôt me kute abenmã arênh'ã memã karô.

¹ Dja gar mã amã me abê. Ne kam ajte ar amã apÿnh adjàpênh djàdjwÿ kînhkumrêx. Metîndjwÿnh Karô kute 'ã ar amã karôja dja gar amã kînh. Ne kam ar adjàpênh djà'ã abê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhja dja gar amã kînhkumrêx. Abê kukwakam kabên jarênh djwÿnhkam aje me aben djwÿnh kabênkôt memã arênh. Tãm dja ga amã kînhkumrêx.

² Nhym be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhkam djâm gwaj bajômã ne arê? Kati. Gwaj bajô baje mar kêt. Metîndjwÿnhmã ne arê. Me'ô ta ne mÿjja mar kêt jarê.

³ Nhym be, me'ô kute gwaj bak-abênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm gwaj bamã arê gwaj kam bajamak mexo amÿ amikamênho tèn arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne. Nãm gwaj bamã 'ã karôn gwaj bajo kînh.

⁴ Nhym be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh ne amid-jwÿnhmãbit arên kam ajbit arÿm amak mexo amÿ amikamê. Me'ôdjwÿ kute mar kêt. Nhym be, me'ô kute me aben djwÿnh kabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunîmã arê nhym me arÿm kuma. Ne kam arÿm amak mexo amÿ amikamên arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne.

⁵ Ar akunî ren me bajtem kabên mar kêtja jarê ba ren kam ikînh ngrire. Nhym be, ren ar akunî me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarê ba ren kam ikînhkumrêx ne. Mÿkam? Bir, ar aje kukwakam kabên jarênhkam ne gar amexkumrêx. Nhym me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhja kàjbê mex. Nâr, godja me'ô ar amã me kabên mar kêtja jarênh jabej. Nhym me'ôdjwÿ me bakabênkam amÿ ar amã me'ô kabên jarê gar arÿm kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arÿm ajamak mexo amÿ amikamên arÿm mar rax ne. Ar aje

amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunĩ arým mar rax ne.

⁶ Akmere, àpnhĩre ar, ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã me bajtem kabên mar kêtja jarê djã ne ga ren ar amim aman akĩnh? Kati. Dja ba ar awÿr bôx ne me bakabênkôt ar amã arê gar arým amim aman arým akĩnh ne. Metĩndjwÿnh kute imã mÿjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amã arê gar arým amim aman arým akĩnh. Nàr ije mÿjja'ô bipdjur tũm mar dja ba me bakabênkôt ar amã arê gar arým amim aman arým akĩnh ne. Nàr, dja ba me bakabênkôt Metĩndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê gar arým amim aman arým akĩnh ne. Nàr, dja ba me bakabênkôt ar amã Metĩndjwÿnh kukràdjã jarê gar kam arým amim aman arým akĩnh ne.

⁷ Nhym be, aje memã me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyrãk. Nhym kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute pĩjãbarekam ngrer punu pyrãk. Nhym kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ngrer punu ja? ane.

⁸ Me krãkamngônh apÿnh prôt djari ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'ã ô'i kakô djã ne ren krãkamngônh me ngrer man kurê djwÿnhmẽ aben kutã prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹ Kam ar gadjwÿ ga ren ar memã akabên djwÿnh jarênh kêt djã ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kôkmã akabên nhym kute akabên mar kêt pyrãk.

¹⁰ Apÿnh me ba djãkam apÿnh me kabên krãptĩ. Ne kam me kute aben djwÿnh kabênkôt kute aben kabên kunĩ mar.

¹¹ Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmã bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹² Ar gadjwÿ ne gar ã aje aben kabên mar kêtka ã abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memã akabên jarê. Metĩndjwÿnh

Karô kute ar amã apÿnh ar adjãpênh djã jarênh dja gar me bakabênkôt memã akabên jarên kôt apê nhym me arým ar akabên markumrêx. Ne kam arým amak mexo amũ amikamên arým mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunĩ arým mar rax ne. Ar adjãpênh djã ja'ô dja gar amã kĩnhkumrêx.

¹³ Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Me ikabênkam dja ga ajte imã arê, ane. Dja ga ã kum ane gê me bakabênkam ajte amã arê. Ga kam arým amũ me bakabênkam memã arê nhym me arým ama. Tãm ne ja.

¹⁴ Metĩndjwÿnhmã gwaj bakabênkamdjwÿ. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarên arým baje mÿj kabên jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵ Mÿj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarên mã bakabên djwÿnhkôt kum bakabên jarên arým amikabên ma. Dja gwaj mã me kabên mar kêtjao kum ngren mã bakabên djwÿnhkôt kum ngren arým amikabên ma.

¹⁶ Godja gar me bajtem kabên mar kêtãkôtbit kum mex jarê mÿj godja ar abu'ã me ja kute akôt kum, “Mrãmri”, anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mÿj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêtumrêx.

¹⁷ Mrãmri ga me bajtem kabênkôt kum mex jarê. Nhym be, abu'ã me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amũ amikamênh kêt.

¹⁸ Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarênh kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarênho ar akunĩ jakrenh mex ne. Kam ne ba Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê.

¹⁹ Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djãm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh prãm? Kati. Nhym be, me kabên djwÿnh ije arênh prãmumrêx. Ije memã Metĩndjwÿnh kukràdjã jarênh

nhym me kute mar kadjy ije me kabên djwýnh jarênh prãm kumrêx. Ne ba ren me bakabên djwýnhkôt ikabên ngrêrebê 5bit jarênh ren imã ikabênja kînhkumrêx. Nhym be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja kabên krãptî: kubê 10.000 jarênh ren kam imã ikabên ja kînh ngri:re ne.

²⁰ Akmere, àpnhîre ar, kwãrîk wãnh ar aprîre kêt ne arîk amim akabên kajgo jarênh kêt. Dja gar ajabatàn ne amim akabênkumrêx jarê. Dja gar me prîre ma. Prî:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katât ar amijo aba.

²¹ Be, amrêbê: ne Bênjadjwýr djwýnh me bakukãmãre Mójdjêmã 'ã karô nhym kukwakam memã 'ã karô. Nãm te memã 'ã karô nhym me kute mar kêt ne amakkre kêt rã'ã ne. Nhym kam arým memã kabên ne memã kum,

“Me kabên mar kêt kôt, me bajtem kabênkôt dja ba jakam memã ikabên jarê.

Dja ba te memã arê nhym me amim ikabên mar kêt rã'ã ne.”

Nãm me amakkre kêt kam Bênjadjwýr djwýnh ã me bakukãmãre'ã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

²² Kam, ba ar amã arê. Mýj xê kadjy ne me kute me bajtem kabên mar kêt jarênh? Djãm me kute tu amim Metîndjwýnh markumrêxja kadjy ne me kute arênh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arênh. Nhym be, mýj xê kadjy ne me kute Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh, kute me bakabên djwýnhkôt kabên jarênh? Djãm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabên jarênh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabên jarênh.

²³ Kam, godja gar akunî aben py-djin akunî arým me bajtem kabên mar kêtjakam akabên jarênh jabej. Nhym me kute Metîndjwýnh kabên mar prãmja ar akôt wadjã. Nãr me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjàn ar akabên ma. Gar me bajtem kabên mar kêt jarênh akumexkam

mýj dja me ar ajã abenmã arê? Bir, dja me abenmã abibãnh jarê.

²⁴ Nhym be, dja gar akunî abikprôn nh djakam akabên djwýnhkôt Metîndjwýnh kabên jarê. Aben totokmã arê. Nhym kam me'ô kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjã. Nãr me'ô kute Metîndjwýnh kabên mar prãmja ar akôt wadjã. Ne kam arým amijã akabên ma:ro nhý. Maro nhýn arým amiman arým amim,

—Mrãmri ne ba mekôt ajmã ikuten ijaxwe, anhýro nhý. Amimaro nhý:n arým amim kator mex ne.

²⁵ Dja gar akunî akabên djwýnhkôt ã arênh ane nhym arým prîne amima. Kute apýnh mýjja punu nhipêx ne kute amikam o bipdjur djari amikam kuma. Ne kam Metîndjwýnh pymaje arým tu mýrbê tým ne kum rax jarê. Ne kam arým ar ajã me kunîmã kum,

—Be, mrãmri Metîndjwýnh mekmê amijo kajkep kumrêx, ane.

Me kabên'ã atom ne kute arênh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶ Akmere ar, ba apýnh ar adjapênh djã'ã ar amã karô gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã akabên jarê. Me kute amim mar mexo amũ amikamênhmã dja gar memã arê. Kwãrîk wãnh ar akabên kajgo jarênh kêt. Arým ar abikprôn nhkam ar aje memã apýnh anhô me ngrer jarênhmã nãr memã kukràdjã'ô jarênhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arê. Nãr ar aje me bajtem kabên mar kêt kam akabên jarênhmã nãr Metîndjwýnh kute ar amã mýjja 'ôo amirîtja ar aje memã arênhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arê. Nãr, ar aje me bajtem kabên mar kêtja akabên djwýnhkôt memã arênhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arê. Kwãrîk wãnh ar akabên kajgo jarênh kêt.

²⁷ Nhym kam ar akam me'ô ar me bajtem kabên mar kêtja jarênh jabej. Djãm ar krãptî kute arênhmã? Kati.

Gê ar amânhkrut nâr ar amânhkrut ne ikjêkêt arê. Ar jabit. Djâm me kute kabên jarênh'ã atom* ne aben mar kêtma? Kati. Kwârîk wânh. Gê ar aben nHITEPÂ pÿnh ne memã arênho tẽ. NhyM kam gêdja me'õ me bakabên kôt amũ memã arênhkumrêx.

²⁸ Nâr kon, dja me me bajtem kabên mar kêtja jarê nhyM me'õ kute me bakabênkôt amũ ar amã arênh mar kêt. Kute mar kêtkaM kwârîk wânh me me bajtem kabên jarênh kêt. Me'õ kute me ijuk'ã ar amã arênh mar kêtkaM gê me ja anhikrê. Ar aje aben pydjikaM anhikrê. Gê me bixam-arkam amimãbit me kabên mar kêt jarên Metîndjwÿnhmã bit arê.

²⁹ NhyM kam me'õ ar kute Metîndjwÿnh kabên jarênhmã. Djâm tu ar krãptĩ kute arênhmã? Kati. Gê ar amânhkrut nâr kon ar amânhkrut ne ikjêkêt ne arê. Aben nHITEPÂ pÿnh ne arênho tẽ gê kam ar bu'ã me ja ar maro krĩ. Mrãmri Metîndjwÿnh kabên kôt ar kabên katãtkumrêx jabej ar maro krĩ.

³⁰ Gê ar aben nHITEPÂ memã kabên jarênho tẽ. NhyM kam wânh me'õdjwÿ nhÿ nhyM Metîndjwÿnh arÿm kum mÿjja 'õo amirĩt nhyM kuma. Gê kumrêx kabên jarênho âmja kum anhikrê. NhyM kam me'õ ÿrja kãjmã djan pãnh memã kabên jarê.

³¹ Gêdja gar akunĩ aben nHITEPÂ apÿnh ne Metîndjwÿnh kabên jarênho tẽ gê me kunĩ arÿm amim ar akabên ma. Ar akabên man arÿm amim Jeju mar mexo amũ amikamên arÿm kôt kĩnh.

³² Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminên ar apÿnh ne aben nHITEPÂ memã akabên jarê.

³³ Djâm ar aje akabên'ã atom ne aje aben kabên mar kêtma? Djâm Metîndjwÿnh kute ar amã ar akangaja jadjãrmã? Kati. Nãm kute memã me umar mexbit jadjãrmã. Nãm ã apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri umar mexo ane.

³⁴ NhyM kam me niredjwÿ. Mÿj dja ga me abikprõnh djãkam nẽ?

Djâm me nire kute memã arênhmã? Kati. Dja me anhikrên me my kabên ma. Djâm apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djãri me nire kute kam memã kabên 'õ jarênh? Kati. Kunĩkôt me anhikrê. Ar akam me niredjwÿ, gê me me kudjwa anhikrên me my kabên ma. Me bakukãmãre kute Metîndjwÿnh kukràdjã'ã pi'õk no'õkkôt ne me nire kute me abikprõnh djãkam me my kabên mar ne kute kôt amijo bamã.

³⁵ Ne me kute mÿjja'õ marmã, djâm me aben pydji djãkam kute me kukjêrmã? Kati. Gê me akrãnmã aminhürkwãkam mjên kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikaM me nire kute kabên'õ jarênhkam ne mex kêt ne.

³⁶ Djâm ar ajõ aje akabêno ijapanhmã? Djâm ar akumrêx ne gar aje Metîndjwÿnh kabên jarênhmo krax djwÿnh? Djâm ar gajbit ne Metîndjwÿnh kabên ar awÿr bõx? Kati.

³⁷ Godja me'õ we,
—Ibê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh, ane. Nâr,
—Ije Metîndjwÿnh Karõ mar, ane. Gê tãmwã ikumrêx iman ijã ar amã,
—Paur kabênkumrêx. Kute gwaj bamã kabên'ã pi'õk no'õk ja ne mrãmri Bênjadjwÿr djwÿnh kute kum arênhkumrêx, ane. Dja ã ar amã ane gwaj kam arÿm me'õja markumrêx.

³⁸ Nâr, dja me'õ amakkre kêt prãm kwârîk wânh me'õ kabênja mar kêt.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabên djwÿnhkôt aje Metîndjwÿnh kabên jarênhja amã kĩnh. NhyM be, dja ar akam me'õ kute me bajtem kabên mar kêtjakam kabên'õ jarênh prãm jabej. Kwârîk wânh kubê adjãptãr kêt.

⁴⁰ Ne kam ar akabên jarênh'ã atom kêt gê mex. NhyM be, apÿnh dja gar aben nHITEPÂ akabêno aku'ê. Ije Metîndjwÿnh Karõkôt ar adjãpênh'ã idjujarênho ino rer ne ja. Tãm ne ja.

15

*Jeju tyk ne akubyn tĩn'ã ujarênh.
Kar 2.23, 10.39, 13.29*

* 14:27 'ã krãptĩ

1 Jakam ba ajte ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Ije amrêbê ar amã 'ã ujarênh ny jarênh gar arým tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ba ajte ar amã tãm jarê.

2 Ar aje amim 'ã ujarênh nyja markôt Metîndjwýnh arým ar apytã. Tãm dja ba ajte kàj bê ar amã arê. Ar aje kam tu amim mar tÿx rã'ã jabej arým ar apytã. Nàr ar aje mar kajgo jabej.

3 Metîndjwýnh ne kute imã kabên mex jarênhja ba arým ar amã arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh nhym me kute 'ã pi'òk no'òk kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pãnh ty.

4 Ty nhym me arým adjã. Nhym me kute ajte 'ã pi'òk no'òk kôt 'ã akatin akatin akati nhym arým akubyn tîn ne.

5 Nãm akubyn tîn nhym kam Pedru arým omũ. Pedru nhidji 'òdjwýbê ne Xepa. Nhym kam Jeju kute ar anorbê 12djwý arým omũ.

6 Nhym kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krãptĩ kubê 500 ne kam ajmã ijukri 'ã akre kuteja adjwýnhdjwý arým omũ. Me kute omũnhja krãptĩ ne akati jakam tîn ne ar ba rã'ã ne. Nhym me kwýbit arým ty.

7 Nãm me omũ nhym kam ajte Xi-jagu omũ. Nhym kam Jeju kute ar anorja kunĩ omũ.

8 Kam ne ba ba me tekren arým omũ. Ije mrãmri ne me prĩre nhõ akati nhõkre djã kôt me aêrbê bix-adjwýr pyrãk. Imã Jeju kurê:o iba. Nhym kam memã amijo amirĩto ba nhym me omũnho ba. Omũnho ba ba kam badjwý arým omũ. Nãm ijaêrbê imã amijo amirĩt ba me totokbê arým omũ.

9 Jeju kute ar anorja djwý ar rũnho kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrãk. Mrãmri ne me ren kute ijã memã kum, "Jeju ne Paur jano", anhÿr kêt. Ije me kute amim Jeju

marjao ibikênho ibakam ne me ren ijã anhÿr ar ba kêt.

10 Nhym be, kati. Metîndjwýnh tu kum ikaprĩ kôt* Jeju arým ijano ba arým 'ã idjujarênh ar iba. Djãm kum ikaprĩ kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjãpênh ar kunĩ jakrenh mex. Djãm ba ne ba apê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprĩn ikadjwýnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arým kum apê.

11 Nhym ar wãdjwý kàj bê memã 'ã ujarênh ar ba. Badjwý ba kàj bê memã 'ã idjujarênh ar iba. Bar aktã Kritu'ã memã ajarê gar kam arým tu amim markumrêx.

Medjwý tyk ne akubyn tîn.

Ruk 20.37

12 Me arým kàj bê Kritu akubyn tîn'ã ar amã ajarê gar arým aje mar. Mÿkam ne ga ate ar akwý ajte memã kum,

—Kati. Me tyk akubyn tîn prãm kêtumrêx, anhÿro aba?

13 Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhym Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne.

14 Ne ren mrãmri akubyn tîn kêt ba ren ar kàj bê 'ã ar amã idjujarênh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwý ren amim maro aba nhym ren arým kajgo:kumrêx.

15-16 Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhym Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne. Ba ren ar kam me kunĩmã Metîndjwýnh jarênh'ã ijêxnhõ iban memã,

—Metîndjwýnh arým akubyn Krituo tîn, anhÿro iba.

17 Ne ren mrãmri Kritu akubyn tîn kêt ga ren ar amim maro aba nhym ren arým kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tũm rã'ã ne.

18 Nhym me kute Kritu mar arým tykdjwý ren akubyn tîn kêt ne ren mrãmri tu biknorkumrêx.

19 Gwaj ren batĩnri amim Kritu kamnhix ne ren kam arým ty. Ne ren kam akubyn gwaj batĩn kêt djã ne gwaj ren kam bakĩnh? Kati. Gwaj ren

* 15:10 Djãm ba ne ba ijaxwe kêt nhym pãnh kum ikaprĩ Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêtãmã. Nhym be, ta ne tu kum ikaprĩ.

kam bakaprikumrêx. Ne ren bakapriô katât me kunî jakrenh mex ne.

²⁰ Nhyim be, kati. Mrâmri ne Metîndjwýnh akubyn Krituo tînkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunîdjwý dja me Kritu kôt akubyn tîn ne.

²¹ Pykakam me'ô djô'ã ne me arým ty. Ne kam akubyn tîndjwý pykakam me'ôdjwý djô'ã akubyn tîn.

²² Adão kôt me ja kunî Adão djô'ã ty. Nhyim Kritu kôt me ja kunî ajte Kritu djô'ã akubyn tîn.

²³ Djãm me kumrêx akubyn tîn? Kati. Kritu arým tyn kam kumrêx akubyn tîn ne wabi. Dja ï akubyn bôx. Akubyn bôx kambit dja akubyn ô me jao tîn.

²⁴ Nhyim kam arým pykakam mýjja kunî aminhinomã amimê. Kam dja Kritu arým Bãmmã me kanga. Kute meo baja kunî arým Bãmmã me kanga. Kute kum me kanga djwýnhrà:m dja pykakam me bënjadjwýr kunîo kajgo. Me 'ityx kunîo kajgo. Nhyim kam me arým meo ba kêt ne arým rerekre. Kam dja Kritu arým Bãmmã ô me ja kunî kanga nhyim arým me kunîo ba.

²⁵ Bir, ajbir jakam ne Kritu Metîndjwýnh kabênkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arým kurê djwýnh kunîmã rerek jadjã. Ga, me kum bënjadjwýr rûnh pymakam rerekren parbê rôrôkja pumû. Kurê djwýnh kunîdjwý dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwý. Mýj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arým akubyn gwaj bajo tîn. Gwaj kam batyk kêtikumrêx. Gwaj bakurê djwýnhbê batykjadjwý dja kêtikumrêx. Gwaj bakurê djwýnho ino rer ne ja.

²⁷ Nã, dja Kritu kurê djwýnh kunîmã rerek jadjã. Amrêbê ne me me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum,

“Arým ne me kunîmã rerek jadjã nhyim me kunî arým umaje parbê kum rôrôk ne”,

ane. Amrêbê me ã Kritu'ã ane. Me bakukãmãremã ane. Kam dja Kritu arým me kunîmã rerek jadjã.

Djãm kam Metîndjwýnh ta Kritumã rerekre? Kati. Mýjja kunî, me kunî Metîndjwýnhmã rerekren kam arým Kritumã rerekre.

²⁸ Kute me kunîmã rerek jadjã nhyim me kute o bënjadjwýr raxkam dja Kra ta arým Bãmmã bënjadjwýr rax jarê. Nhyim kam Bãm arým me kunîmã rax'ã pydji. Ta ne Kra kadjy mýjja kunîmã rerek jadjã.

²⁹ Ë, jadjwý. Me kute me tînri ngômã me angjênh kêt nhyim me arým tyk. Nhyim me kute me tykja mar kadjy ne me âm djakam ngômã me tînja jangjênh ba. Ne ren mrâmri me tyk we akubyn tîn kêt nhyim ren me ngômã me angjênh kajgo. Nhyim be, kati. Mrâmri me tyk akubyn tînkumrêx.

³⁰ Badjwý myt kunîkôt imã me kute ibîn pyma.

³¹ Akati kunîkôt imã me kute ibîn pyman mã kum idjãpênh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ã idjãpênh anhyr kêt nhyim ren me kute ibîn prãm kêt. Ba ren kam imã ibîn pyma kêt. Ba ne ba Bënjadjwýr djwýnhbê Kritu Jeju'ã ajarê gar 'yr amijo akêx. Kam ikînhkumrêx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ar amã Kritu'ã idju-jarênh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikînh anhyr kêt. Nhyim be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³² Krîraxbê Epexu jakam me kute ibîn prãm. Ga, me kute rop djãkrêo kê nhyim kute me par prãmja pumû. Nã bãm memã Kritu'ã ajarê nhyim me arým imã àkrê:n ibîn prãm. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ba akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Ren me Epexukam ibî ba ren akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Nhyim be, kati. Dja me ibîn ba akubyn itînkumrêx. Nhyim be, amrêbê ne me arîk abenmã kum, “Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej.

Gwaj kam on batînri amijo kînhbit.

Gwaj banhô kwý krên bakôm rax ne bakînh kati”, anhyro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batîn kêt ba ren mekôt ã ikabêno ane. Nhyim be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³³ Kwârîk wânh gê me ar amã 'êx ne ar anoo biknor kêt. Amrêbê me memã kum,

—Dja me mexja me axweo ôbikwan kôt ar ban ï arým me axweo axwe, ane. Kôt ne me kute arênhja. Kam kwârîk wânh gê me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabên man ren arým me kôt ajaxwe.

³⁴ Wâkam me kwý kute Metîndjwýnh mar kêt. Gora ar amiman amijãno djan ajaxwe kêt. Ar apijãmmã ne ba ar amã ja jarê.

Akubyn me tînkam mýj dja me ïkam kute?

A Kô 5.1; Pir 3.21

³⁵ Godja ar ajô ikukij ne imã,

—Arým gwaj batykkam mýj dja gwaj akubyn batîn on? Mýj godja gwaj banhîkam kute? ane.

³⁶ Ajbã. Purkam aje mýjja 'y kreo amôrkam ne gar aje mýjja 'y jangjêho kute me tyk jangjênh pyrâk. Gar ren aje 'y jadjâr kêt nhyim ren ingrôt ne abatânh kêt. Gwaj badjwý ren batyk kêt gwaj ren akubyn batîn kêt.

³⁷ Gar bàygogo 'y nâr atemã 'y 'ôdjwý kre nhyim kam ingrôt ne kam bàri abatânh ne. Djãm bàri jabatânh pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djãm bàri jabatânh kute 'y pyrâk? Kati. Atemã.

³⁸ Apýnh mýjja djâri ne Metîndjwýnh kute 'y kadjy bàri nhîpêx. Kute amim 'ã karô kôt kute ipêx. Pi'y kadjy ne kute pi'y bàri nhîpêx. Katêbâri 'y kadjy ne kute katêbâri bàri nhîpêx. Apýnh mýjja djâri ne kute 'y kadjy bàri nhîpêx.

³⁹ Djãm axikôt ne mýjja nhî? Kati. Apýnh me banhîmê mry nhîmê àk nhîmê tep nhîmê. Apýnh mýjja nhî.

⁴⁰ Me apýnh kâjkwakam mýjja pumûn kam kum kînh. Myt pumû, mytyrwý pumû, kanhêtire pumûn kam kum kînh. Apýnh me kum mýjja kînh djâri ne me omûn kum kînh. Ne apýnh pykakam mýjja pumûn kam kum kînh. Mry pumûn, tep

pumûn, bà pumûn kam kum kînh. Apýnh me kum mýjja kînh djâri ne me omûn kum kînh. Kâjkwakam mýjjamê pykakam mýjja ne me apýnh kum mýjja kînh djâri.

⁴¹ Me kute myt pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute mytyrwý pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumûnhkam kum kînhkumrêx. Apýnh kanhêtire djâri ne me omûn kum kînhkumrêx.

⁴² Me tyk akubyn tînkamdjwý. Me tyk jangjênhja myt tâmkam punu. Nhyim be, akubyn me tînkam arým punu prãm kêtumrêx.

⁴³ Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhyim be, akubyn me tînkam me arým kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam týx kêt. Nhyim be, akubyn tînkam me arým 'ityxkumrêx.

⁴⁴ Pykakam me ï. Kâjkwakam atemã me ï. Pykakam me ne me ï jangij. Nhyim be, akubyn me tînkam ne me atemã ï. Me kâjkwakam me ïjao ï.

Pykakam me ï nhyim kâjkwakamdjwý atemã me ï.

⁴⁵ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memã kum, “Me banhîngêt Adão kumrêx ne Metîndjwýnh ipêx ne akôn o tîn nhyim arým tîn ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane. Nhyim be, Adão kôt Adão 'ôdjwý ne kubê Jeju. Ne kute mýjja kunîo tîno ba.

⁴⁶ Metîndjwýnh kute pykakam me ipêxkam djãm kâjkwakam me ïo ne me ï? Kati. Pykakam me ï jao ne me ï.

⁴⁷ Adãoja kumrêx ne Metîndjwýnh pykao kum ï. Nhyim be, Jeju, Adão 'ôdjwýja ne kâjkwakam me ïo ï.

⁴⁸ Adão nhîja kumrêxo pykabê me bakunî nhî. Kâjkwakam Adão 'ôdjwý nhîo ne kâjkwakam me ja kunî nhî.

⁴⁹ Nhyim be, arým gwaj batyk ne akubyn batîn ne badjâbirkam mýj dja gwaj banhîkam kute? Djãm Adão nhîo gwaj banhîmã? Kati. Dja gwaj atemã banhî kute kâjkwakam Jeju nhî pyrâk.

*Dja meo kukrà kêt ne meo ny.
Tex k 4.16*

⁵⁰ Djâm me banhî, me bakamrô jao dja Metîndjwýnh kâjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhî ja râ'ã, Metîndjwýnh kute me bajo ba prâm kêt. Me banhî punu prâmkam. Nhyim be, kâjkwakam mýjja punu prâm kêt.

⁵¹ Ba ar amã mýjja bipdjur tûm jarê gar ama. Djâm gwaj bakunî dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwý dja gwaj batyk kêt. Nhyim be, gwaj bakunîmã dja Metîndjwýnh atemã gwaj banhî nhipêx.

⁵² Dja gwaj banhipêxo kukrà kêtó kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyràk. Dja me kunî, mýjja kunî amihinomã amimê nhyim kadjy mrânh djwýnh arým ô'i kakô. Nhyim kam Metîndjwýnh akubyn me tyko tîn ne. Dja me î punu prâm kêtó akubyn meo tîn ne. Ne kam arým gwaj badjwý atemã gwaj banhî nhipêx.

⁵³ Gwaj banhî tûmja ne punu prâm nhyim be me î punu prâm kêtó dja gwaj banhî ny. Jakam gwaj batyk prâm nhyim be dja gwaj î batyk prâm kêt ne batîn râ'ã: râ'ã ne.

⁵⁴ Dja gwaj banhî punu prâm kêt ne batyk prâm kêt ne Metîndjwýnh kôt batîn ne ar baba râ'ã: râ'ã ne. Nhyim kam me kute amrêbê: mýjja jarênhja dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memã kum,

“Arým me tyk kêt. Arým akubyn meo tîn nhyim me arým tyk kêtumrêx. Ne tu tîn râ'ã: râ'ã ne.”

Nâm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne.

⁵⁵ Nhyim kam me ajte memã kum,

“Ga, mýjja kakrit kute me kamjýr nhyim me arým tykja pumû.

Dja Bênjadjwýr djwýnh me batykjao apêx kute mrâmri ne me kute mýjja kakrit perey jakâr nhyim kute arým me kamjýr kêt pyràk.

Bênjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhyim kam nhýnhjakam me ajte tykmã? Kati. Arým me tyk kadjy kêtumrêx.

Ga, me týt kute me pa 'amýnh ne kute meo baja pumû. Nhyim me te kator ne te ta ar ba prâmje.

Me kunîdjwý ne me aben djô'ã tyn te tîn ne ar ba râ'ã prâmje.

Nhyim be, Bênjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhyim kam nhýnhjakam me ajte tykmã? Arkati. Arým me tyk kêtumrêx.”

Nâm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim kam me aben djô'ã arê:n arêho môr tâmtã:. Me bakamin-grányre dja gu me ajte arêho bamôr tâmtã: arým 'ýr o bôx. Mrâmri me batyk kêtumrêx'ýr o babôxkumrêx.

⁵⁶ Mýjja kakrit kute me kamjýrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwý ne me tyn arým me biknor tokry djâkam akuno. Ne kam mýj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã Môjdjê kukràdjâ jarê nhyim me arým amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arým te axwe kêt prâmje. Te: axwe kêt prâmje ar ba:n arým axwe pânih tyn kam me biknor tokry djâkam akuno.

⁵⁷ Nhyim be, Metîndjwýnh ne ukaprîkumrêx ne arým Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jano. Nhyim kam arým gwaj bajaxwe pânih tyn akubyn tîn. Dja gwaj kôt te tyn akubyn batîn. Akubyn batîn ne ajte batyk kadjy kêtumrêx, bajaxwe kadjy kêtumrêx.

⁵⁸ Kam, akmere, àpnhîre, dja gar arek Bênjadjwýr djwýnhkôt adjâm týt ne tu amim mar týtumrêx. Kwârîk wânih 'ã adjukanga kêt. Mýjja 'ókôt 'ã adjukanga kêt. Kum adjâpênh kumex râ'ã. Bênjadjwýr djwýnhkôt adjâpênhja kajgo kêtumrêx.

16

Metîndjwýnh nhô me ja kadjy pi'ók kaprî'ã kute memã karô ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

¹ Jakam Metîndjwýnh nhô me ja kadjy pi'ók kaprî'ã ije ar amã karômã. Dja gar Jeju nhô me jamã pi'ók kaprî jano. Ije krîrâxbê Garaxakam me kute

amim Jeju marjamã arênh kôt dja gar memã pi'ók kaprĩ jano.

² Pi'ók kamrêk kunĩkôt dja gar akunĩ me kadjy anhõ pi'ók kaprĩ kwý jadjuw. Apÿnh ar anhõ pi'ók kaprĩja nhidji kôt dja gar me kadjy kwý jadjuw. Ar anhõ pi'ók kaprĩ rax jabej ar anhõ rax kwý tan me kadjy adjuw. Nâr ar anhõ ngrire jabej ngrire kwý tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bôx nhym arÿm o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ã idjà'wÿr ar iba kêt.

³ Dja ba bôx gar amim amikam me'õ aro amiptàn imã ar arê. Ba kam ar'ã pi'ók no'ók ne arkum kungân arÿm krĩraxbê Djeruxarê'ÿr ar ano. Gê ar pi'óko tẽn anhõ pi'ók kaprĩo tẽn. Ne Djeruxarê'ÿr o tẽn o bôx ne memã kungã gê me omũ. Ne kam arÿm ar mar katàt.

⁴ Nâr kon, gar me'ÿr ijanor prãm jabej ba dja ba me'ÿr aro tẽn aro bôx. Dja gar ã pi'ók kaprĩo ane. Tãm ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awÿr itẽm'ã ajarê. Wãm ar awÿr gédja ba ã tẽn ar apumũ. Gédja ba pykabê Mateni kumrêxkam tẽn kam ajte amũ ar awÿr tẽn bôx.

⁶ Ne kam ar akam arek idjãm jabej ar akam ijã na apêx jabej. Gar kam amũ itẽm kadjy ikôt o kangõn ijano. Ba kam o ajte amũ itẽm kadjy 'ityx ne.

⁷ Djãm jakam dja ba ar awÿr tẽn bôx? Kati. Ne ba ren jakam ar awÿr tẽn ren ar akam idjãm 'iry kêt ne ren ajte amũ tẽn. Arek ar akam idjãm 'iry kadjy ne ba amima. Metĩndjwÿnh kute amim ijã karõ kôt ikabênkumrêx jabej dja ba arÿm ã ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhym be, krĩraxbê Epexujakam ne ba idjàpênh mexkumrêx. Me kum idjujarênh kĩnh. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã 'ã ijê djà'ã 'yr ne memã, “Ajrã amrê wadjà”, anhÿr pyræk ne me kum idjujarênh kĩnh. Ba memã Kritu'ã ajarê nhym me ma:ro kumex. Nhym me kwý krãptĩdjwÿ kute ikapêrkâr ne ibê àptâr prãm kumrêx. Gédja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhym me bikprõnh djà nhõ akatibê Pêxiko ijã apêx ba kam arÿm wãm itẽmmã.

¹⁰ Nhym godja Ximoxi ar akam bôx jabej dja gar kam kum akabên mexbit jarê. Abenmã ikabên ja jarê gê ar akam bôx gar amã abê. Ne kam kum akabên mexo akabên gê umar mex. Mÿkam dja gar ã kum ane? Bir, nãm ikudjwa mã Bênjadjwÿr djwÿnhmã àpênh ba. Kam dja gar ã kum ane.

¹¹ Kwãrĩk wãnh ar ajõ amã kurê kêt. Ne amrê ajte tẽn kadjy dja gar kôt o kangõ gê tÿx ne umar mex ne amrê tẽn. Nã bãm amiwÿr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikôt mörjadjwÿ ne ba amiwÿr arkam amak ar o iba.

¹² Apôrdjwÿ ne ba o ikamy. Nã bãm te ar awÿr tẽn mã kum ikabên mex jarê nhym mã imã,

—Kati. Jakam me'ÿr itẽm prãm kêt, ane. Ta dja 'õkam arÿm ar awÿr tẽn.

¹³ Ar ajaxwebê amijã ano tÿx. Kritukôt adjãm tÿx ne tu amim mar tÿxo aba. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja dja gar amã me uma kêt ne atÿx.

¹⁴ Amã me abêbit. Amrãnh kunĩkôt amã me kunĩ jabê.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhõ kikrekam ar ja ne ar amrêbê Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Pykabê Akajakam ar kumrêx 'ÿr amijo akêx. Ja ne gar arÿm aje mar. Nãm ar mã Jeju nhõ me ja kôt o kangõnh ar o ba. Arkum me kôt o kangõnh kĩnhkumrêx.

¹⁶ Dja gar ar kabên ma. Ne me kute ar kudjwa Metĩndjwÿnhmã àpênh tÿx ar o bajadjwÿ kabên ma.

¹⁷ Exepamẽ Potunamẽ Akaku ar arÿm amrê iwÿr bôx ba arÿm ikĩnhkumrêx. Gar amrê iwÿr abôx kêt ne ikôt o kangõnh kêt. Nhym kam ar arÿm iwÿr bôx ne ikôt o kangõ.

¹⁸ Ba kam arÿm ikĩnhkumrêx ne. Wãm kam ar gadjwÿ amybÿm dja gar arÿm aman idjõ'ã akĩnhkumrêx. Dja ar wãm tẽn bôx gar ar aman abenmã ar mex jarê.

Kute apÿnh õbikwa djãri kum amik-abên mex janor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio

ba djàri ne me ar amã kabên mex jarê.
Ba me kuman arým pi'ôk jakam wãm
ar amã arê. Akwiremê Prixira ar amã
kabên mex jarê. Arkum ar ajabê ne
ar amã amijarê. Ar ũrkwãkam me
kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio
bajadjwý ne me ar amã kabên mex
jarê. Ba me kuman arým pi'ôk jakam
wãm ar amã arê.

²⁰ Jakam gwaj bakamy kunĩ ar amã
kabên mex jarê ba kuman arým wãm
ar amã arê. Dja gar abenwýr abôxkam
abeno arôrôk ne aben pa krij.

²¹ Ba ibê Paur ne ba inhikrao ar
amã ikabên mex ja'ã pi'ôk no'ôk ne.

²² Godja ar akam me'ô kum
Bênjadjwýr djwýnh jabê kêt jabej
Metĩndjwýnh dja o ajkê nhym arým
me biknor tokry djàkam akuno. Gêdja
Bênjadjwýr djwýnh bôxkumrêx.

²³ Gê Bênjadjwýrbê Jeju tu kum ar
akaprĩ.*

²⁴ Ota, jakam ba imã ar ajabêkumrêx.
Kritu Jeju kum ar ajabê. Ba kôt imã ar
akunĩ jabêkumrêx. Tãm ne ja.

* **16:23** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

Paur kute Kôritukam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krĩraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhym be me ja ne me Paur japryñ 'ã abenmã kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kute Paur janor kêt. Ta ne arĩk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprĩ rax ne ajte memã pi'ôk no'ôk ne memã kum,

—E kum be mrãmri ne Metĩndjwýnh tu amim idjarkumrêx ne apýnh pyka kunĩkôt me ja'yr ijano, ane. Ne kam prĩne memã amijã ajarê. Amitokry djã kunĩkôt memã arê. Be, Metĩndjwýnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o týx ne nêje mýjja punuo ajngrã. Xatanaj ne memã mýjja punu ngã nhym be Metĩndjwýnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mýjja punuo bingrãho ba. Nãm ã Metĩndjwýnh umao kute nêje mýjja punuo bingrãho bao ane nhym Paur memã amijarên kam ajte memã apýnh mýjja'ã karõ.

¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Metĩndjwýnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ximoxidjwý ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Krĩraxbê Kôritukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabên. Bu'ã pykabê Akaja kunĩkôtdjwý Metĩndjwýnh kute ar ajo õ me ja ba ar amã ikabên.

² Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Apýnh me kaprĩ djãri nhym Metĩndjwýnh akubyn meo kĩnh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metĩndjwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhõ Bẽnjadjwýr

djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mextire jarê. Mýkam ne ba kum mextire jarê? Bir, me Babãm djwýnh ne ukaprĩkumrêx. Ga, me kaprĩ nhym Metĩndjwýnh kute me kunĩmã kĩnh jangjênhja pumũ.

⁴ Ar ba ne bar apýnh ar ikaprĩ djãri kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apýnh ikaprĩ ja ma nhym Metĩndjwýnh arým kunĩkôt akubyn ar ijo kĩnh. Mýj kadjy ne ã ar ijo kĩho ane? Bir, dja me'ôdjwý kaprĩ jabej bar amikudjwa akubyn o kĩnh nhym arým ar ikudjwa kĩnh. Metĩndjwýnh ta kute ar ijo kĩnh o dja bar ajte me'õo kĩnh. Ja kadjy ne ã ar ijo kĩho ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arým itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarênhkôt itokry ma nhym Kritu arým mã ar ijo kĩnh bar ikĩnhkumrêx.

⁶ Mýj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arým amim Metĩndjwýnh ma nhym arým ar apytã. Gar kam akubyn akĩnh. Te atokryn akubyn akĩnh ne. Nãr, godja bar akubyn ikĩnh jabej. Mýj kadjy dja bar akubyn ikĩnh? Bir, ar gadjwý dja gar kam akubyn akĩnh ne arým atokrykam atýx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrãk jabej ne kam arým ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atýx ne aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikĩnh.

⁷ Itokryn mã: ikĩnh. Ne kam ar ajã amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kĩho ane. Bar amim anen kam tu amim ar akĩnh kamnhĩxkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhĩre ar, bar ar amã pykabê Adjikkam itokry jarê gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormã te: amijo anen kam arým amikukãm itykbtkam ama.

⁹ Mrãmri ne bar mã amim,

—Dja me ibĩ. Dja me ibĩ, anhýr ar ibakumrêx. Mýj ne bar kam

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

kuma? Bir, dja me ar ikangrônho ba, bar arým amikanàrràm ar iba kêt ne arým tu amim Metĩndjwýnhbit kamnhĩxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tĩn djwýnh dja bar tu amim kamnhĩx týxkumrêx.

¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytàr. Ar ityk pymatijabê ar ipytàr ne kute kubê ar ipytàr rã'ã. Ba tu amim kamnhĩxkumrêx ne amim,

—Mrãmri dja kubê ar ipytàr rã'ã ne, ane.

¹¹ Ar gadjwý dja gar ar ikôt o kangõn Metĩndjwýnhmã ar ijo a'wý. O dja gar ar ikôt o kangõ. Ar ikadjy Metĩndjwýnh 'wýr ar o aban o ar ikôt o kangõ. Nhyam kam arým ar akabên man ar akabênkôt kum ar ikaprĩn ar ipytà. Gar kam akĩnho akumex ne ar ikôt Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê.

Paur kute memã 'êx kêt'ã amijarênh.

¹² Wãkam me kwý ar ijã memã kum, “Paur ar 'êxnhĩkumrêx”, ane. Djãm mrãmri me kabênkumrêx? Kati. Bar akubyn amijo tẽn amrêbê ar akam ar ibaja'ýr amijo bõx ne amiman amim,

—Kati. Nãm me ijã 'êx. Nhyam bê ne ba mekam ijêxnhĩ ar iba. Kati. Ba ne ba Metĩndjwýnh mexo imex ne mekam ar iba. Metĩndjwýnh kôt ijêxnhĩ kêtumrêx ne mekam ar iba. Ibu'ã me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja ba memã ijêx kêt. Nàr, me kute amim Jeju marmã ijêx kêtumrêx ne mekam ar iba. Nã bãm ã amimaro anen arým amikôt ar amã amijarê. Djãm me kute amidjwýnhbito kĩnhja we krã mex kôt ne bar ikrã mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrã mex kêt. Nhyam be, Metĩndjwýnh ta ne tu kum ikaprĩ ba arým ikrã mex ne ar akam ar iba. Ba ar amã amikôt amijarênh amikam ikĩnhkumrêx. Amikam ikaprĩre kêt.

¹³ Ije ar amã pi'ók no'òkkam ikabên jarênhdjwý. Djãm ikabên krãptĩ? Kati. Ba ikabên pýnh ne arên 'ã pi'ók no'òk gar arým omũn ama. Ba kam ar ajã amim,

—Dja me ã imar pydji. Ne imar pydji rã'ã ne.

¹⁴ Be, kraxje me kute prĩne imar mex kêt rã'ã. Godja me ã imar pydji. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Dja gar ã iman ikam akĩnhkumrêx kute mrãmri ne ije ar akam ikĩnh pyrãk. Dja Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõx ba ar akam ikĩnhkumrêx. Nã bãm ã ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ã ar amaro anhýrkam ne ba bit tẽnbe ar awýr itêm ne ibõx ne ije ar amã arênh gar aje amim Jeju mar mexo amũ amikamênhmã. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibõx ne ije ajte ar amã arênh gar ajte o amũ amikamênhmã.

¹⁶ Ba ar ajã amim,

—Dja ba me kumrêx 'ýr bõx. Krĩraxbê Kôritukam me'ýr bõx ne mekam ar iban amũ pykabê Mateni'ýr tẽn. Ne kam Mateni kurũm akubyn tẽn ajte mekam bõx. Nhyam kam ajte amũ pykabê Djudêja'ýr itêm kadji godja me ikôt o kangõ ba arým 'ityx ne tẽn. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Nhyam be, kati. Ar akam ibõx kêt.

¹⁷ Djã nã bãm bit ar akam ibõxmã ne arĩk ikabên dji? Kati. Djã nã bãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kudjwa ikabên amãnhkrut ne ar amã,

—Nã. Dja ba ar awýr bõx, anen atekam ajte amim,

—Kati. Dja ba ar'ýr ibõx kêt, ane? Kati. Ikabên amãnhkrut kêt.

¹⁸ Metĩndjwýnh kute kabên pýnh ne arênh ba ije kudjwa ikabên pýnh ne arênh.

¹⁹ Bamê Xibanumê Ximoximê ne bar kãj bê ar amã,

—Metĩndjwýnh Krabê Jeju Kritu dja gar tu amim markumrêx nhyam arým ar apytà, ane. Djã ne bar atekam ajte ar amã, “Kati. Dja ar apytàr kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrêx nhyam mrãmri arým ar apytàrkumrêx.

²⁰ Metĩndjwýnh ne gwaj bamã,

—Dja ba ã ar amã apýnh mýjja mex ngã. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ã ar amã kungã. Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Mýjja kumex dja ba ar amã kungã. Nãm ã gwaj bamã anen kam kabên pýnh ne arê. Kabên pýnh ne arê gwaj arým mar pýnh ne abenmã kum,

—Mrãmri ne arënhkumrëx, ane. Gwaj ã abenmã ane nhym Metïndjwÿnh arÿm gwaj bakam kïnhkumrëx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamã tÿx jangjênh. Ar bamë ar gamë kute gwaj bamã tÿx jangjênh gwaj tu amim mar tÿxkumrëx ne 'ã badjukanga kêtikumrëx. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arÿm ar gwaj bajo ba.

²² Ga, me kute mÿjja 'ã aminhidji nhôr nhym arÿm amirïtkumrëxja pumũ. Gwaj badjwÿ arÿm ne gwaj bamã Karõ jano nhym arÿm gwaj bakam nhÿn gwaj bajo ba. Gwaj kam arÿm amikam Karõ man amim,

—Mrãmri ne Metïndjwÿnh arÿm ijo krakumrëx. Ga, arÿm kute imã Karõ janor nhym kute ijo bakumrëxja pumũ, ane.

Gwaj amim anen arÿm kuma. Arÿm Metïndjwÿnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karõ kute gwaj bajo bakõt ne gwaj kuma. Ga, me kute memã mÿjja rÿnh nhõrmãn kute kukãm memã kryre nhõrja pumũ. Nhym me amim kryre jamÿn arÿm amiwÿr rÿnh kamnhïxkumrëx. Gwaj badjwÿ Metïndjwÿnh arÿm gwaj bamã Karõ jano nhym arÿm gwaj bajo ba. Gwaj kam arÿm amim,

—Ga, Metïndjwÿnh arÿm kute imã Karõ janorja pumũ. Ga, kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kãjkwakam kõt itïn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arÿm baje mrãmri ja markumrëx. Mrãmri kãjkwakam Metïndjwÿnhkõt batïn rã'ã: rã'ãja markumrëx ne amiwÿr kamnhïxkumrëx.

²³ Amrëbê ne ba pi'õkkam ar amã me'õ jaxwe jarë. Me'õ jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrã nhym arek ar akam axweo ba rã'ã. Ba ren on ar awÿr bõx ne ren arÿm 'ã ar amã ikabën ne ren ar amã kaprï jadjà. Ije ar amã akaprï jadjà karõ ne ba on ajte Kôritukam ar awÿr ibõx kêt. Mrãmri ne ba ar amã amijarënhkumrëx. Metïndjwÿnh ne kute imar. Nok ba ren ar amã ijëx nhym

ren ajmã ijon. Mrãmri ne ba ar amã amikõt amijarënhkumrëx.

²⁴ Ar aje amim Bënjadjwÿr djwÿnh Jeju marmã ne bar ar awÿr ibõxmã. Djãm ar ije ar akam amijo ibënjadjwÿr ne ibamã? Kati. Ar ba ne bar ije ar amã kãjmã akïnh kamënhmã. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrëxmã. Tãm dja ar ajaxwebê ar amã tÿx jadjà gar mã kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt.

2

¹ Ar akaprï karõ ne ba amim,

—On me'ÿr itëm prãm kêt. Nok ba ren me'ÿr bõx ne ren memã kaprï jadjàr mex ne, ane.

² Nã bãm ren ar amã kaprï jadjàr mex nhym mÿj me'õja ren ijo kïnh? Gar ren akaprïkam te aje ijo kïnhmã.

³ Kam ne ba amrëbê amikukãm ar amã pi'õk no'õkkam ikabën jarë. Ar aje ikutëp abeno mexmã ne ba ar amã arë. Ba ar awÿr itëm ne ibõx ne ije ar apumÿnh ne idjumar punu kêt kadjy ne ba ar amã arë. Ar aje ijo kïnhmã ne ba bit tëmbe ar awÿr itëm ne ar awÿr ibõxmã nhym ren ate ar akwÿ imã idjumar punu jadjà. Ar akwÿkam idjumar punu karõ ne ba amrëbê amikukãm ar amã pi'õk no'õk ne. Nã bãm ar amexkam amakbê amim ar akunï kamnhïx ne. Ba ar awÿr bõx gar iro'ã akïnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhïxkumrëx ne.

⁴ Nã bãm ar akam idjumar punu rax ne ikadjwÿnhbê itokry kumex man mu:w. Djãm ije ar amã ar akaprï jadjàr kadjy ne ba ar amã pi'õk no'õk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imã ar ajabê:ê. Ar aje imar kadjy ne ba ã amrëbê amikukãm ar amã pi'õkkam ane.

Me kute me'õ axwe maro biknor'ã kute memã karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32

⁵ Ije amrëbê pi'õkkam ar amã me'õ jaxwe: jarënhja djãm bajbit ne imã ikaprï jadjà? Kati. Ar gadjwÿ ne ar akunimã kaprï jadjà. Ba ar amã iprïren ar amã me'õ jaxwe jarë.

⁶ Aje, kwãrïk wãnh ajte ijukri me'õjamã kaprï jadjàr kêt. Mrãmri

amrêbê me'õja axwen kam arým kaprîre. Ar akrãptî arým axwe pãnh kum kaprî jadjà. Jao dja gar krãta. Kwãrîk wãnh ajte kum kaprî jadjàr kêt.

⁷ Jakam dja gar on me'õja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kînh gê akubyn tÿx ne. Gar ren kum kaprî jadjàr rã'ã nhym ren kaprîbê te amijo anen arým rerek mex ne.

⁸ Dja gar ajte kum,

—Mrãmri ar imã ajabêkumrêx, ane. Dja gar kum ane gê on kaprî kêt.

⁹ Be, ije amrêbê ar amã ikabên'ã pi'òk no'òkja ije ar amar kadjy ne ba 'ã pi'òk no'òk. Ije 'ã pi'òk no'òk kadjy ba amikabên man amim,

—Ba arkum ikabên mex jarê gê ar iman goja ikabên kêt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabên kunî mar ne kêt amijo aba jabej ne ba ar amã pi'òk no'òk.

¹⁰ Godja gar me'õ axwe'õo abiknor jabej ba badjwÿ arým axweo aknon mar kêt ne. Mrãmri me'õja axwekumrêx jabej ba arým axweo akno, ar adjumar mex kadjy arým o akno. Kritu kukwakam ba arým axweo aknon arým mar kêt ne.

¹¹ Djãm ije axwe mar rã'ã? Kati. Arým ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rã'ã nhym ren Xatanaj arým gwaj banoo akno. Nãm me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prîne mar.

¹² Be, ba amrêbê krîraxbê Krôwadjî'ÿr tèn 'ÿr bôx. Ije kãj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ba Krôwadjî'ÿr tèn 'ÿr bôx. Ne kam memã Kritu jarê nhym kam me kum kînh ne ma:ro kumex. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã kikre'ã ijê djà'ã rênh ne memã, “Ajrã amrê wadjà”, anhÿr pyrãk.

¹³ Nãm me ã kum Kritu'ã ujarênh ny kînh ane. Me te kum kînh ba idjumar punu rã'ã ne. Nã bãm kam bôx ne tẽ ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memã, “Ba on”, anen arým amũ pykabê Mateni'ÿr Xitu jabej tẽ.

Me kudjÿ djào me kurwÿk mörja Paur kute amijã akre.

Ep 5.2; Pir 4.18

¹⁴ Bar te idjumar punun mã Metîndjwÿnhmã ar amikînh jarê. Mÿkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mã Kritu kêt ar amijo iban mã ikînh. Ikînh kute mrãmri ne me kute me kurê djwÿnh'ÿr meo ban kute 'ã aprãrn akubyn õbikwa tẽpo ban kurwÿko pôx ne kînhja pyrãk. Nãm ã Kritu kêt amijo ibakam ikînh ane.

Ga, me krãkamngôn krãptî: akubyn kurê djwÿnh kurüm ban kurwÿko pôx nhym me kute kukãm prykôt pidjôrã rênh ne kute kudjÿ djà kudjÿ tÿx bôr nhym kudjÿ:ja pumũ. Nhym kam ardjành me kunîkôt prõt ne kute me kunîo bikamÿr ja pumũ. Ar badjwÿ ne bar pyka kunîkôt Kritu'ã memã idjujarênh iba nhym me arým pyka kunîkôt 'ã idjujarênh ma. Kritu ta kute kudjÿ djà mextire pyrãk bar me kunîmã 'ã ajarê.

¹⁵ Nã bãm ar ã anen kam arým Metîndjwÿnh kînh. Kute mrãmri ne me kute kum kudjÿ djà mextire bôr nhym ardjành 'ÿr àbir nhym kute bãrn kînhja pyrãk. Nã bãm ar ã kum anen kam arým me jamãdjwÿ ã ane. Metîndjwÿnh kute amim me utãrjamê kute me kangajamê amê me jamã ne bar ije mÿjja kudjÿ mextire pyrãk ne memã Kritu'ã idjujarênh iba.

¹⁶ Nhym be, me ja ne me kum Kritu 'ã ar idjujarênhja kînh kêt. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyrãk me kum kînh kêt. Metîndjwÿnh kute me kanga nhym me me biknor tokry djãkam biknor ja kadjy ne me kum kînh kêt. Nhym be, ate me ja ne me kum Kritu'ã ar idjujarênhja kînh. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyrãk me kum kînh. Metîndjwÿnh kêt me tîn ne ar ba kadjy ne me kum kînh. Be, mÿj me'õ ta ne àpênh djà ja kadjy tÿx? Kritu'ã ujarênh kadjy tÿx. Djãm ar ba? Arkati. Nhym be, Metîndjwÿnh ne ar ijo ban ar imã tÿx jangij bar me kunîmã 'ã idjujarênh ar iba.

¹⁷ Nhym kam me krãptî kute arîk Metîndjwÿnh kupa'ã kabên jarênh

punu. Djã ne bar me kudjwa ã arênhô ane? Kati. Ar ba ne bar amijãno djan Metĩndjwýnh kukwakam katàt arênhkumrêx. Metĩndjwýnh ta ne ar ipumũnho nhỹ. Ar ije kupa'ã arênh nhyim kute ar imã o pãnh karõ ne bar ã katàt arênhô ane. Kritu ar imẽ amijo kajkep bar katàt arênhkumrêx ne.

3

Paur ta kute amimex'ã amijarênh kêt.

¹ Djãm mrãmri ne ba ije ajte ar amã amimex jarênhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarênh kêt. Djã ne bar me kwý kudjwa memã, nàr kon ar amã,

—Memã ar imex'ã pi'òk no'òk ne ar imã angã bar memã o tẽn o bõx. O bõx gê me arên arým ar imex man kum ar ikĩnh, ane? Ne kam ar amã pi'òko tẽn o bõx gar arên kôt arým ar imex man ar amã ar ikĩnh? Kati. Ar ba ne bar imã imex'ã pi'òk no'òk prãm kêt. Me kwý ne me mrãmri kum amimex'ã pi'òk no'òk prãm kumrêx. Nhyim be, ar ba ne bar imã prãm kêt.

² Mýkam ne ar bajbit ar imã amimex'ã pi'òk no'òk prãm kêt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'òk no'òk pyrãk. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê gar ar idjõ'ã 'ýr amijo akêx. 'Ýr amijo akêx nhyim arým ar ajo mex ne. Ar idjõ'ã ne gar amex. Nhyim kam me kunĩ kute ar idjõ'ã ar amex pumũnh ne kute ar amar. Ne kam jãm kute ar badjwý ar imex mar. Me kute ar apumũnh kute mrãmri ne me kute ar imex'ã pi'òk no'òk pumũnh pyrãk. Tãm ne bar kuman ar amã,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'òk no'òk pyrãk, ane. Ar badjwý ar ije ar amex pumũnh ne ije ar amar ne arým imã ar ajabê:ê. Me kunĩ ne me kute ar amar.

³ Kritu ta ne ar amã ajamak bõ gar adjumar djã ny. Nãm ar ajo kute mrãmri ne me kute pi'òk no'òk pyrãk. Ar ba ne bar amã Kritu'ã ajarê gar arým tu amim markumrêx. Nhyim kam arým ar amã ajamak bõ gar adjumar djã ny. Ga, Metĩndjwýnh Karõ

tĩn ne ar baja ne kute ar amã ajamak bõnh gar adjumar djã nyja pumũ. Kritu ne Karõ ar amã ajamak bõ. Ga, me bakukãmãre kute mýjja týxo kênpo'ã no'òkja pumũ. Djãm ã Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amã Kritu'ã ajarê gar arým tu amim markumrêx ne arým adjumar djã ny.

⁴ Ar ba ne bar ar amã arê nhyim Kritu arým ar ajo mex. Tãm ne bar ije markumrêx nhyim mrãmri Metĩndjwýnhdjwý kute ar imar.

⁵ Djãm kam ar ba ne bar ije amim, —Ba ne ba ije aro mex, anhỹro iba? Kati. Metĩndjwýnh ta ne ar imã 'ã karõ bar arým ar amã Kritu'ã ajarê nhyim kam ta arým ar amã ajamak bõ.

Metĩndjwýnh kute Kritu'ã kabên ny jarênh mãmdji.

⁶ Ta ne me kadjy ar imã ijamak mex jadjã bar memã arênhô iba. Metĩndjwýnh ne kute Kritu'ã kabên ny jarênh mãmdji bar arým kuman memã arênhô iba. Djã nã bãm Môjdjê kudjwa memã kabên'ã kênpoti no'òk tũmja jarênhô iba? Kati. Metĩndjwýnh Karõ ne bar memã arênhô iba. Mýkam ne bar memã kabên tũm jarênh kêt? Bir, ba ren ar memã tũm jarê nhyim ren me te: kute katàt kôt amijo ba prãmje ne ren ta amikôt axwe rã'ã ne. Ne kam ren arým pãnh me bi-knor tokry djãkam akuno. Nhyim be, kati. Bar memã Metĩndjwýnh Karõ jarê nhyim me arým maro ba nhyim ta arým katàt meo ba. Nhyim kam me arým Karõkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁷ Me memã kênpotikam kabên jarênhô ba nhyim me arým mar kajgon ta amikôt axwe rã'ã. Ne kam pãnh arým akuno. Metĩndjwýnh mýjja týxo kênpoti týx no'òk ne. Nhyim kam Metĩndjwýnh mexo umakôt Môjdjê nokre jadjênh ne arým kênpoti mýn memã o bõx. Ne kam memã Metĩndjwýnh kabên jarênhô dja nhyim kabên me:xkumrêx nhyim me maro dja. Maro djan te kute nokre 'ãno ãm ne omũnhmã. Metĩndjwýnh mexo uma djõ'ã ne Môjdjê nokre

jadjênh nhym me te kute omũnhmã. Nhym kam adjênh apêx tẽ:n arým tu apêxkumrêx. Nhym Metĩndjwýnh kute Mõjdjê mã kabên jarênh tũmjadjwý. Djãm me kute kabên tũm kôt katàt amijo bamã? Kati. Me ta te: katàtmãn axwe rã'ã ne.

⁸ Nhym be, Metĩndjwýnh Karõ ne gwaj bamã kabên ny jarê. Kute gwaj bamã arênh ja ne mexo kute Mõjdjê kabên tũm jakrenh mex ne.

⁹ Djãm Metĩndjwýnh kute Mõjdjê mã kabên jarênh tũm punu? Kati. Mexkumrêx. Nhym be, nãm me te memã Mõjdjê kabên tũm jarê nhym me axwe rã'ã ne. Me ta amikôt axwe rã'ãn kam pãnh arým me biknor tokry djãkam akuno. Nhym be, gwaj Karõ kabên ma nhym arým gwaj bamã tỳx jadjã gwaj arým katàt kôt ar amijo baba. Kam ne Metĩndjwýnh Karõ kabên nyja arým mexo Mõjdjê kabên tũm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabên nyja kute tũmja jakrenh mex nhym tũmja me arým kute kum kĩnh kêt pyrãk.

¹¹ Tũmja me kute 'ã ukangan mar kêt mã. Nhym be, pãnh kabên nyja dja me mar rã'ã ne kôt amijo ba rã'ã ne. Kam nyja ne mexo kute tũmja jakrenh me:xi.

¹²⁻¹³ Bar Karõ kabên ny mar rã'ãn tu amiwýr kute mýjja jarênhja kamnhĩxkumrêx ne irãri memã kabên ny jarênhõ amirĩtkumrêx. Nhym be, Mõjdjê ta ne kubêkào aminokre'ã pro. Metĩndjwýnh mexo uma djõ'ã nokre jadjênh ne kam mebê idjaer kute omũnh kêt kadjy aminokre'ã pro. Nhym kam adjênh arým apêx.

¹⁴⁻¹⁶ Me abendjõ'ã Metĩndjwýnh kabên tũm jarê:. Ne akati jakam kute arênh rã'ã ne.

Nhym be, me kam amakkre kêt tẽ:n amakkre kêt rã'ã. Akati jakam me amakkre kêt rã'ã. Ga, gwaj baje kubêkào banokre'ã prokam baje mýjja ngrirebit pumũnhja pumũ. Mebê idjaerdjwý ne me kute Metĩndjwýnh mar ngrire. Nhym be, me kwý arým Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr

amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Kôt ar amijo ban arým mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubêkào banokre'ã pro kêt kam baje mýjja pumũnh rũnhja pumũ. Mebê idjaer kwýdjwý ne me Metĩndjwýnh mar rũnh. Nãm me Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Ne kam arým Metĩndjwýnh mar rũnh ne. Nhym be, me kute Bẽnjadjwýr djwýnhkôt amijo ba kêtja ne me kute Metĩndjwýnh mar kryre. Me amakkre kêt kam.

¹⁷ Be, Bẽnjadjwýr djwýnhjabê ne Metĩndjwýnh Karõ. Bẽnjadjwýr djwýnh Karõ arým gwaj bamê amijo kajkep. Djã ne gwaj kam arek amim,

—Ba katàt Mõjdjê kabên man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýro baba? Kati. Gwaj baje amim anhýr kêt. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pro kêt kam kute mýjja pumũnh rũnhja pumũ. Gwaj badjwý baje Bẽnjadjwýr djwýnh mex mar rax. Ga, me kute ixekam mýjja kumex pumũnh mexja pumũ. Gwaj badjwý ã Metĩndjwýnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arým kôt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyrãk kôt ar amijo baba. Kôt ar amijo baba: nhym arým amikôt gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj kam arým bamexo amũ amikamên arým ta mexo bamex ne. Mýj me'õ ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bẽnjadjwýr djwýnh Karõ ne kute gwaj bajo mex.

4

Paur kute memã Kritu'ã ujarênh'ã amijarênh.

A Kô 1.12; Tex k 2.1

¹ Metĩndjwýnh kum ar ikaprĩkam ne ar imã me'ã karõn ar imã,

—Dja ga memã Bẽnjadjwýr djwýnhbê Kritu'ã ujarênh nyja jarênhõ aba, ane. Kam ne bar arým memã arênhõ iba. Djã ne bar memã arênh'ã idjukanga? Kati. Bar memã arênh'ã idjukanga kêt kumrêx ne memã arênh ar o iba.

² Djã ne bar memã arên ate mebé amipdjun mebé mýjja kupênho iba? Kati. Amrêbê: ne ba mebé amipdjun mebé mýjja kupênhja kanga. Djã ne bar ari memã ijêx ne me noo ibiknoro iba? Nâr ijêxnhîn ari me noo ibiknor ne Metîndjwýnh kabên kupa'ã memã mýjja kwý jarênho iba? Arkati. Ar ba ne bar katàt memã arênho iba. Ar ije memã Kritu kabên jarênhkam djã ne bar ajmã ikuten kupa'ã amijo iba? Kati. Kritu kôt ne bar katàt ar amijo iba. Metîndjwýnh ta ne kute ar ipumûnh. Bar katàt ar amijo iban kam katàt memã arê nhym me arým amim,

—Nã. Nãm ar katàt me bamã arênhkumrêx. Ga, katàt ar kute amijo baja pumû. Ar mexkumrêx. Dja ba amim ar kabên ma, ane. Dja me kunĩ ar ipumûn kwý arým ã amim ane.

³ Bar memã Kritu'ã ujarên ny jarênho iba. Djãm kam mrãmri we Kritu'ã ar idjujarênhja bipdjurkumrêx? Kon. Mrãmri, me kwý biknor prãmjabê bipdjurkumrêx. Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pron mýjja pumûnh kêtja pumû. Mýjja mebé bipdjur. Me biknor prãmdjwý mebé ikabên bipdjurkumrêx.

⁴ Kritumê Metîndjwýnh ar. Djãm ja ne uma rax nhym ikjê uma ngrire? Kati. Ar umao kute aben pyrãk. Me kum amê ar uma:. Bar memã Kritu'ã ujarên ny jarê. Ujarên ny kute mrãmri ne memã irã djã pyrãk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrãmri ne me kute irãkam mýjja kunĩ pumûnh mex pyrãk. Nhym be, nã bãm ar me biknor prãmmã ujarên ny jarê nhym mebé bipdjur nhym me kute amim mar kêtê. Me kute mrãmri ne me no rã kute mýjja pumûnh kêt pyrãk, ne te: kute marmã. Me kum Metîndjwýnhkumrêx kính kêtja nhõ metîndjwýnh, Xatanaj ne arým memã amakkre kêt jadjã nhym me arým ajbit maro ba. Nhym kam arým mebé Kritu'ã ujarên nyja pytãro ba. Kam ne Kritu'ã ujarên nyja mebé bipdjurkumrêx.

⁵ Djã nã bãm ar memã,

—Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrêx bar kam arým ar apytã, anhýro iba? Kati. Bar kãj bê memã kum,

—Jeu Kritubê ne me kunĩ nhõ Bênjadjwýr djwýnh. Tãm dja gar tu amim markumrêx nhym arým ar apytã, anhýro iba. ã Jejumã ar idjãpên kute anhýrkam ne bar ar amã idjãpên ar iba.

⁶ Be, adjãkamã Metîndjwýnh ta kabên ne, “Akamãt kô tykbit. Gê on a'u. Gê a'u akamãt kurwý”, ane.

Ga, a'u kute mýjja kunĩ kurwýkam mýjja kunĩ arým memã amirít mexja pumû. Metîndjwýnhdjwý ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým Kritu mar mex ne. Metîndjwýnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj arým kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrêx gwaj arým 'ã ujarên ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arým Metîndjwýnh mar. Metîndjwýnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngôn pyrãk nhym Metîndjwýnh mekam ýr.

A Kô 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrãmri ne ngyo ngôn pãnh ngrire pyrãk. Gwaj bapãnh ngrire. Te gwaj bapãnh ngrire nhym gwaj bakam Metîndjwýnh nhý. Metîndjwýnhbê kumkati nhý. Mýj kadjy ne gwaj bakam nhý? Bir, Metîndjwýnh ta dja gwaj bakam amityxo amirít nhym me arým ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arým Metîndjwýnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhý.

⁸ Ar ije ngyo ngôn pãnh ngrire pyrãk. Me arík ar ibu'ã ar ijã kabên punu krãptĩ. Me ã kabên pytĩ: ane. Djã ne kam bar Jejumã idjãpên'ã idjukanga? Kati. Bar 'ã idjukanga kêt ne kum idjãpên rã'ã. Ne mã amim,

—Mýj godja bar amijon? Mýj godja bar amijon? ane. Djã nã bãm ar kam amim Metîndjwýnh kamnhix kêt got? Bar tu amim kamnhixkumrêx.

⁹ Me ar ijo bikẽnh ba. Djãm kam Metĩndjwýnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrẽx. Nhym me arým pyka'ã ar imẽ bar nõ. Djãm kam bar arým ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunĩkõt me kute ar ibĩn puma. Kute mrãmri ne amrẽbẽ Jeju akati kunĩkõt me kute bĩn puma pyrãk. Nã bãm ã ar ije amikam me kute ar ibĩn puma maro ane. Dja te me kute ar ibĩn puma nhym Jeju mã ar ikam tĩn ne ar ijo ba. Bar kam itĩn ne nhym me arým ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Tãm ne ar utàr ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumã idjãpẽnh ar iba nhym akati kunĩkõt me ar ibĩn puma. Bar kam itĩn rã'ã ne. Nhym kam me arým ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Ta ne ar utàro ba, ane.

¹² Me kute ar ibĩn puma bar itĩn rã'ã. Gar kam arým ar ipumũn arým tu amim Jeju markumrẽx ne arým kõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Kam ne me amrẽbẽ: memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx. Ne kam arým memã arẽnhõ iba.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ar badjwý ne bar tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx ne kam memã arẽnhõ iba. Dja te me kute ar ibĩn puma bar tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx ne mã memã arẽnhõ ar o iba.

¹⁴ Nhym be, godja me mrãmri ar ibĩn jabej mýj dja bar kam ikute? Metĩndjwýnh ne arým akubyn Bẽnjadjwýr djwýnh Jejuo tĩn ne. Ta dja Jejukõt akubyn ar badjwý ar ijo tĩn ne ar ijo mõn arým amikabem ar ipumjuw. Ar gamẽ dja gwaj baro'ã kabem baku'ê. Tãm ne bar tu amim markumrẽx.

¹⁵ Akati kunĩkõt me kute ar ibĩn puma. Bar itokry ne ikaprĩre maro iba. Mýj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhym Metĩndjwýnh mã kum ar ikaprĩ bar mã memã Kritu jarẽnhõ iba.

Gar kam arým ar ipumũn arým Metĩndjwýnh djukaprĩ: man kam arým akĩ:nhkumrẽx. Akĩ:nhkumrẽx ne kum,

—Djũnwã, adjukaprĩ:kumrẽx. Imã akĩ:nhkumrẽx, anhýro aba. Nhym gwaj babu'ã me krãptĩ: gwaj bapumũn arým kum Metĩndjwýnh kĩnh. Ne kam tu amim markumrẽx ne adjwýnhdjwý kĩ:nhkumrẽx. Kĩ:nhkumrẽx ne arým kum,

—Djũnwã, adjukaprĩ:kumrẽx. Imã akĩ:nhkumrẽx, anhýro ba. Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarẽ nhym Metĩndjwýnhdjwý arým kĩnhkumrẽx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarẽ. Bar amikukãm ja man mã kam ikĩnh nhym kam arým irerek iwýr bõx kêt. Memã ar idjujarẽnhkõt bar itokrymẽ ikaprĩ maro iba. Maro iba: nhym arým ar ibẽ ar inhĩ kator mex ne. Nhym be, djãm kam ar irerekre? Kati. Te ar ibẽ ar inhĩ kator mex bar mã ikĩnh ne mã 'ityx ne. Akati kunĩkõt mã 'ityx ne.

¹⁷ Mýj ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne? Bir, djãm me kute ar ijo bikẽnh rã'ã rã'ãmã? Kati. Me kute ar ijo bikẽnh 'ikrãn ne. Kam dja bar Metĩndjwýnh'ýr tẽn bõx ne ikĩnhkumrẽx. Djãm kam ar ikĩnh 'ikrãn ne? Kati. Dja bar kam ikĩnh rã'ã: rã'ã ne. Jakam ar ikaprĩre. Metĩndjwýnhkõt dja bar ikĩnhti:re. Tãm ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne.

¹⁸ Djãm gwaj baje mýjja pumũnhja ne bar kõt ijamak bẽn? Me kute ar ijo bikẽnh ja nàr ar itokry ja nàr ar ikaprĩ ja djãm kõt ne bar ijamak bẽn? Kati. Mýjja pumũnh kêt kõt ne bar ijamak bẽn 'ãno dja. Gwaj baje mýjja pumũnh ja dja ã kêt ne. Nhym be, gwaj baje mýjja pumũnh kêt ne rã'ã: rã'ã ne. Metĩndjwýnhkõt ar baban bakĩnhtire ja ne baje omũnh kêt rã'ã. Kãjkwakam õ mýjja baje omũnh kêt rã'ã. Mýjja ja ne rã'ã: rã'ã ne. Ar ije mýjja pumũnh kêt jakõt bar ijamak bẽn 'ãno dja. Ne kam mã ikĩnh ne mã 'ityx.

5

Atemā me ĭ ny'ā ujarēnh.

Pir 3.21

¹ Be, gwaj banhī ja kute mrāmri ne kubēkatio kikre pyrāk. Pykakam ar babari gwaj kam nhỹ, banhī kute kubēkatio kikre pyrāk ja kam nhỹ. Ga, me kute tēmbē kubēkatio kikre ngrānhja pumū. Gwaj badjwý gwaj on ty. Nhyim be, arým gwaj batykkam gwaj arým Metĩndjwýnh'ýr tēn arým atemā banhī ny. Metĩndjwýnh dja gwaj banhī ny nhipēx gwaj kōt ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne bar ije markumrēx. Gwaj banhī ny ne kute gwaj banhūrkwā ny pyrāk.

² Dja gwaj kàjkwamā tēn arým banhī ny. Kute mrāmri ne me kute kubēkātūmo pōx ne ny jangjēnh pyrāk dja gwaj banhī ny. On jakam gwaj bamā banhī ny prā:m. Gwaj banhī ny prāmje kam ama:n kam amakbē bakangāngā. On gwaj banhī ja katyk ne tokry djaje bakangāngā.

³ Gēdja gwaj arým kàjkwakam banhī nyn bakajgo kēt. Ne bakadjwýnhbit ar baba kēt. Gwaj banhī.ĩ.

⁴ Jakam gwaj banhī ja, kute kubēkatio kikre pyrāk ja, gwaj kam ar babari bakangāngā. Batokry djaje bakangāngā. Djām on gwaj bamā banhī kangan bakajgo prām, kàjkwakam bakajgo ar baba prām? Kati. Gwaj bamā on kàjkwakam banhī ny prām. Ne kam arým batyk kēt ne banhī nyn batĩn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁵ Ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj banhipēx. Gwaj batĩn ne ar baba rā'ā rā'ā kadjy ne gwaj banhipēx. Ga, me kute memā mýjja rūnh nhōrmān kukām kute mýjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamýn arým amiwýr mýjja rūnh kamnhĩxkumrēx. Gwaj badjwý. Metĩndjwýnh arým gwaj bamā Karō jano nhyim arým gwaj bajo ba gwaj arým amim,

—Ga, Metĩndjwýnh arým kute imā karō janorja pumū. Ga, arým kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kōt itĩn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō kute gwaj bajo bakam dja gwaj

ā amim ane. Ne kam arým baje mrāmri ja markumrēx. Dja gwaj mrāmri kàjkwakam Metĩndjwýnhkōt batĩn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne gwaj baje mrāmri markumrēx ne amiwýr kamnhĩxkumrēx.

⁶ Ar ije itĩn markam 'itýx rā'ā ne. Kum idjapēnhkam 'itýx rā'ā. Jakam ne bar arek inhĩ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djām Bēnjadjwýr djwýnh'ýr ar ibōx? Kati. 'Ýr ar ibōx kēt rā'ā. Ja ne bar ije mar.

⁷ Djām jakam ne bar Bēnjadjwýr djwýnh pumūnhbē ar iba? Kati. Te ar ije omūnh kēt bar tu amim Bēnjadjwýr djwýnh markumrēx ne ar iba.

⁸ Ar ije markam 'itýx rā'ā. Nhyim be, ba ren ar on Bēnjadjwýr djwýnh'ýr tēn bōx ne kōt ar iban ren ikĩ:nhkumrēx. Ba ren ar on tyn inhĩja kangan ren arek Bēnjadjwýr djwýnhkōt ar iba. Ne kam ren ikĩ:nhkumrēx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjapēnh iba. Arek pykakam inhĩ ja'ā ar iba jabej bar Bēnjadjwýr djwýnhmā idjapēnh ne ije o kĩnh kadjy amima. Nār bar ityk ne kàjkwamā itēm jabej bar Bēnjadjwýr djwýnhmā idjapēnh ne ije o kĩnh kadjy amima. Ar ije o kĩnhmā ne bar kum idjapēnh ar iba.

¹⁰ Mýkam ne bar ije o kĩnhmā? Bir, dja Kritu kàjkwakam krĩ djakam gwaj bamā nhỹ. Gwaj kam arým 'ýr bōx ne kabem dja nhyim arým gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nār, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arým prĩne amikōt kum amijarē nhyim kam arým gwaj bakunĩmā o pānh. Apýnh gwaj banhī djari gwaj bamā o pānh. Gwaj baje amijo baba kōt gwaj bamā o pānh. Katāt gwaj baba mex jabej arým gwaj bamā o pānh mex. Nār ate gwaj amijo baba punu jabej arým gwaj bamā o pānh punu.

Metĩndjwýnh kute me kunĩo ōbikwao ām.

A Kō 4.2

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kōt gwaj bakunĩmā o pānh. Kam ne bar Kritu'ýr me 'wýro iba. Me kute Kritu'ýr amijo akēxmā me 'wýro iba

ne me axwe nêje ar me kukràò iba. Bënjadjwÿr djwÿnh pyma: bar arÿm kuman arÿm nêje ar me kukràò iba. Ne katàt ar amijo iba nhym Metÿndjwÿnh prÿne kute ar imar. Ar gadjwÿ ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrãmri ne Paur ar katàt kute amijo bakumrëx, anhÿr jabej.

¹² Wākam ne me we ar ijã,

—Ar wã ne ar ajte ar amã amimex jarënhò ba, ane. Djãm mrãmri me kabën? Kati. Wākam me kwÿ ta amimexo amran ar amã,

—Ba ne ba Kritu'ã idjujarënh mexkumrëx. Me kum ikÿnhkumrëx, anhÿro ba. Djãm mrãmri ne me kabën mex? Kati. Nãm me amijo 'êx. Djãm Kritu kabën kôt me kum me abê? Kati. Me jamã dja gar ar ijã ajarën memã kum,

—Paur ar kute katàt ar imã arënhkumrëx. Paur ar kute katàt Metÿndjwÿnh kabën marn kôt amijo bakumrëx, ane. Dja gar ã memã ane nhym me arÿm pijàm ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar we ajbã ar amã amijarë? Nã. Kwãrÿk wãnh rã'ã. Bar we ajbã. Metÿndjwÿnh kadjy ne bar we ajbã. Nãr, djãm mrãmri ar ikrã mex ne katàt ar amã amijarënhkumrëx? Metÿndjwÿnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metÿndjwÿnh mar kadjy ne bar katàt ar amã amijarënhkumrëx.

¹⁴ Kritu kum gwaj bajabê:ê. Kum gwaj bajabêkam ne gwaj bakunÿ pãnh ty. Gwaj badjwÿ bamã Kritu jabê:n arÿm 'ã memã badjujarënh prã:m. Dja me te Kritu'ã gwaj bakangrônho ba. Kwãrÿk wãnh rã'ã. Gwaj ty. Gwaj bamã batyk pyma kêt. Kritu gwaj bakunÿ pãnh tykkam gwaj badjwÿ gwaj bamã batyk pyma kêt.

¹⁵ Gwaj bakunÿ pãnh tykkam mÿj dja gwaj nê? Bir, dja gwaj amidjwÿnhbit maro babaja krãta. Ne kam Kritu maro baban kôt ar amijo baba. Nãm gwaj bapãnh tyn akubyn tÿn ne. Kam dja gwaj maro baban kôt ar amijo baba.

¹⁶ Arÿm gwaj bapãnh tykkam djãm kam ar ije me mar punu? Kati. Me

kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djã ne bar ã me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arÿm ar ije me mar punu kêt. Mrãmri amrëbê ar ije Kritu mar punu. Djãm jakam ar ije mar punu rã'ã? Kati. Bar arÿm aminhijukri amidjan kam arÿm ije mar punu kêt.

¹⁷ Bir, mÿj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arÿm umar djã ny. Amrëbê ne me mÿjja tÿm kôt ar amijo ba. Ne jakam arÿm kute mÿjja tÿmkôt amijo baja arÿm krãtan arÿm mÿjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arÿm mrãmri prÿne umar djã nykumrëxja pumũ. Bar aminhijukri amidjan arÿm kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metÿndjwÿnh ta ne arÿm prÿne meo ny. Gwaj badjwÿ ne gwaj amrëbê Metÿndjwÿnhò bakurê djwÿnh nhym ta arÿm gwaj bajo nyn gwaj bajo òbikwa. Jeju Kritu arÿm tyn akubyn tÿn gwaj kam tu amim markumrëx. Nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bajo òbikwa. Gwaj bajo òbikwan arÿm me'ã gwaj bamã karõ. Gwaj baje memã 'ã badjujarënhmã gwaj bamã karõ. Gwaj kam arÿm memã kum,

—Ga me aje Metÿndjwÿnhò akurê djwÿnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrëx nhym arÿm me ajo nyn me ajo òbikwa. Nã gwãm ã memã anhÿro baba.

¹⁹ Metÿndjwÿnh ta ne me kunõ òbikwao dja. Kritu arÿm tyn akubyn tÿn ne nhym me arÿm tu amim markumrëx nhym kam arÿm meo òbikwa. Meo òbikwan arÿm memã axwe kêt jarë nhym me arÿm kum mex ne. Nhym arÿm ar imã Kritu'ã ujarënhja jarë. Bar memã 'ã ajarën memã kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrëx nhym Metÿndjwÿnh arÿm me ajo nyn me ajo òbikwakumrëx, ane. Tãm ne bar memã arënhò iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabënkôt memã idjujarënh ar iba ne Kritu kukwakam 'ÿr ar ajwÿro iba. Ar

aje Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽxmã ar ajwýro iban ar amã,

—Dja gar tu amim Kritu markumrẽx nhym Metĩndjwýnh arým ar ajo õbikwa, anhýro iba. Bar 'ýr ar ajwýro iba kute mrãmri ne Kritu ta mãn kute amiwýr me 'wýro ba pyrãk.

²¹ Kritu amikam axwe 'õ mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhym be, Metĩndjwýnh arým kum axwe jarẽ. Nhym mýj axwe'õja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nãm kum gwaj bajaxwe pro jarẽ nhym arým kute ta mãn axwe djwýnh pyrãk. Nhym kam Metĩndjwýnh arým pãnh gwaj bamã axwe kêt jarẽ. Gwaj tu amim Kritu markumrẽx nhym Metĩndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arým Metĩndjwýnh jaxwe kêtõ bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrẽx nhym Metĩndjwýnh arým ar ajo õbikwakumrẽx.

6

¹ Metĩndjwýnh kêt ne bar idjãpênh ar iba. Kam ne bar arým ar amã arẽ. Metĩndjwýnh ne tu kum ar akaprĩ:kumrẽx* ne ar amã ar ajamak bõ gar arým amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrẽx ne kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt.

² Mýkam dja gar 'ã adjukanga kêt? Bir, Metĩndjwýnh ne arým gwaj bakukãmãremã kabên ne memã kum, “On jakam ije me amar. Ga me imã amijarẽ ba arým me ama. Imã me akaprĩkam ne ba me ama.

Ë, on akati jakam ije me apytãr. Ba me apytãn arým me ajo djuw mex.”

Nãm ã Metĩndjwýnh gwaj bakukãmãremã ane. Badjwý kêt ar amã arẽ. Mytja tãm kam Metĩndjwýnh kum ar akaprĩ. Akati jakam kute ar apytãr. On 'ýr amijo akẽx. Kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt.

Paur kute apýnh kaprĩ djãri'ã amijarẽnh.

Kor 1.10

* **6:1** Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pãnh kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtãmã nhym arým ta kum ar akaprĩ.

³ Ar ba ne bar amijaxwe nêje amijãno dja. Mýkam ne bar amijãno dja? Bir, ba ren amijãno idjãm kêt ne ren arým ajmã ikute. Nhym kam ren me'õ arým ijã,

—Djãm Metĩndjwýnhmã ar àpênh wãkam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'õ ren ar ijã anen ren arým Metĩndjwýnh bê amijo akẽx. Me'õ kute Metĩndjwýnh bê amijo akẽx karõ ne bar amijaxwe nêje amijãno dja.

⁴ Ne ar imrãnh kunĩkôt katãt Metĩndjwýnhmã idjãpênhkumrẽx nhym me kunĩ kute kôt ar imar.

Katãt kum ar idjãpênhkam te apýnh ar ikaprĩ djãri ar ijo ba bar kum idjãpênh'ã idjukanga kêt.

Ne ajte apýnh itokry ma.

Ne ajte imã mýjja prãm ne inhõ mýjja kêt.

Ne ajte apýnh mýjjakam itĩn prãm.

⁵ Katãt kum ar idjãpênhkam me ajte mry kã punuo ar ikaprẽprêk.

Nhym me ar ibê ijê

nhym me krãptĩ: ar ikam àkrên ar ikam kangao kumex.

Bar apýnh idjãpênh týxo prĩne amidjõm ne.

Ne ajte apýnh idjãpênh'ã ino týx ne inhõt kryre nhym arým akati.

Bar ajte Metĩndjwýnhmã amijajburo iba. Katãt kum ar idjãpênhkam bar ã ane.

⁶ Ne ajte kam prĩne amijaxwe nêje amijãno dja.

Ne ajte prĩne mýjja mar mexkumrẽx.

Nhym me ajte ar ijo ajkê bar bit ingrykmãn ajte akubyn amijã ingryk nê.

Ne kum ar idjãpênhkam ajte imã me kaprĩ.

Nhym Metĩndjwýnh Karõ ajte ar ijo ba bar mrãmri imã me abêkumrẽx.

⁷ Ne ajte katãt memã ikabên jarênhkumrẽx

nhym Metĩndjwýnh ajte ar ikôt àpênh týx.

Kum ar idjãpênhkam bar amijãno djan katãt ar amijo iba. Ga, krãkamngõnh kute kãxo

kubêkà jangjênh ne kute kurê djwýnhbê amipytarja pumû. Ar badjwý ne bar inhô kàxo kubêkà jadjàr mãn pràbê amijãno djan katàt ar amijo iba. Me kute ar imã ar ijaxwe jarênh karô ne bar amijãno dja.

⁸ Nhyim me ajte kum ar ikĩ:nhkumrêx. Djãm kam ar ije amidjwýnhbit mar ne Metĩndjwýnhmã idjapênhmã kanga? Kati. Bar mã kum apê.

Nhyim me ajte te mebê ar ikurê bar mã kum apê.

Nhyim me ajte te ar ikàxã abenmã kum,

–Djãm ar wã mex got? ane bar mã Metĩndjwýnhmã apê.

Nhyim kam me ajte te ar ikàxã abenmã kum,

–Me kum ar kĩ:nhkumrêx, ane bar mã kum apê.

Nhyim me ajte te ar ijã,

–Nãm ar ta amijo Metĩndjwýnh maro ba. Nãm ar memã 'êx ne me noo biknoro ba, ane. Nãm me te ar ijã ane bar katàt kum idjapênhkumrêx rã'ã.

⁹ Nhyim me ajte te ar ibê ate krãn ba nhyim Metĩndjwýnh kute ar imarkumrêx. Nhyim ô me jadjwý kute ar imarkumrêx.

Nhyim me ajte kute ar ibĩn puma. Te ar ibĩn puma. Ota, ar ifĩn rã'ã.

Nhyim me ajte mã ar ikaprêprêk. Ne te ar ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprĩ:ren ikaprĩ japôkmã mã ikĩnh.

Ne ajte ar inhô mýjja kêt. Te ar inhô mýjja kêt bar memã Kritu'ã idjujarênh ar iba nhyim me arým tu amim markumrêx. Me krãptĩ ne me tu amim markumrêx ne arým kôt Kritu nhô mýjja kume:xo ô mýjja.

Te ar inhô mýjja kêt bar tu amim Kritu markumrêx ne arým Kritukôt ar inhô mýjja kunĩ.

¹¹ Krĩraxbê Kôritukam ar ga ne bar imã ar ajabê:. Kam ne bar prĩne amikôt ar amã amijarênho amirĩtkumrêx.

¹² Djã nã bãm ar ar abê amiptàn imã ar ajabê kêt got? Ar ga ne gar amã ar ijabê kêt.

¹³ Ar ije ar ajo ikramãn pràbê bar ar amã ikabên. Ar gadjwý dja gar amipãnh ar imã akabên mex jarên ar amã ar ijabê.

Me kute Jeju marbito aben nhikjê'ã kute memã karô.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jênh bjêr kadjy me kute o aben nhikjêja pumû. Mry kute aben pyræk kambit ro'ã àpênh mex. Ar gadjwý ar aje me'ôo anhikjêãm me kute amim Jeju marbito anhikjê. Kwãrĩk wãnh me'ô kute Jeju mar kêt anhikjê kêt ne ro'ã adjapênh kêt.

Djãm me axwemê me axwe kêt kute aben pyræk ne ro'ã àpênh mex? Kati. Ga, a'umê akamãtmê ro'ã ba kêtja pumû. Apýnh ne ba. Ar gadjwý ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amã ajaxwe kĩnh kêt. Me kute Jeju mar kêtja ne me kum axwe kĩnh. Djãm ro'ã ar adjapênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djãm Kritumê Berij axikôt kabên? Kati. Ar apýnh kabên. Berij nhidji 'ôdjwýbê ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwý djãm me kute amijo ba kute me kute Jeju mar kêtja amijo ba pyræk? Kati. Me kute amim Jeju mar katàt ar amijo ba. Nhyim be, me kute mar kêtja ate amijo ba. Me apýnh ba.

¹⁶ Djãm Metĩndjwýnh nhô kikretikam me kute kum amijarênh kadjy apýnh mýjjao metĩndjwýnh karô nhipêxja krĩ? Djãm Metĩndjwýnhmã ja mex? Arkati. Me kute kam Metĩndjwýnhmãbit amijarênhmã. Gwaj badjwý. Djãm gwaj baje Metĩndjwýnhmã amijarênh ne jãm mýjjao metĩndjwýnh karô nhipêxmã amijarênhmã? Me kute Jeju mar kêtja kudjwa mýjjao metĩndjwýnh karô nhipêxmã amijarênhmã? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mýjjao metĩndjwýnh karô nhipêxmã amijarênh kêtãmã. Ga, Metĩndjwýnh ô kikretikam ýrja pumû.

Gwaj badjwÿ. Metĩndjwÿnh ne gwaj bakam nhÿ. Metĩndjwÿnh tĩn ne ar bakumrêx. Tyk kêtikumrêx. Tãm ne gwaj bakam nhÿ. Metĩndjwÿnh ta ne amrêbê: memã kum,

“Ba dja ba mekôt ar iban mekmê ar mrã. Dja me imã, ‘Me inhô Metĩndjwÿnh’, ane ba meo iba rã'ã ne.”

Nãm ã amrêbê: me bakukãmãremã ane.

17-18 Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kêtjamã akàx. Djãm me aje meo an-hikjên me ro'ã adjàpênhmã? Kati. Kwãrĩk wãnh. On me memã akàx ne ate ar aba.”

Nãm ã Bẽnjadjwÿr djwÿnh me bakukãmãremã ane. Ne kam ajte memã kum,

“Kwãrĩk wãnh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe kôt ajaxwe kêt kam ba dja ba ibê abãmikumrêx. Ne kam arÿm ajo ikrakumrêx. Ajo ikra mykumrêx. Ajo ikra nikumrêx.”

Nãm ã Bẽnjadjwÿr djwÿnh me bakukãmãremã ane. Bẽnjadjwÿr djwÿnh 'ityxo kubê kumkati ta ne memã ja jarê.

7

¹ Ga, kute gwaj bamã mÿjja mex jarênhja pumũ. Mrãmri ne gwaj bamã kabên pydjın arê. Kam dja gwaj on wãnh bajaxwe kunĩ kanga. Baje amidjwÿnhbito kĩnh kadjy bajaxwe kunĩ gwaj on wãnh kanga. Bak-abên punu kunĩkôt, badjapênhjaxwe kunĩkôt ne gwaj tu Metĩndjwÿnhbê amijo ajkê. Gwaj wãnh kunĩ kangan katãt Metĩndjwÿnh kôt ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amũ amikamên prĩne ta mexo bamex. Gwaj bamã umakôt ã kum bamexo batêmo ane.

Paur kute memã amikĩnh jarênh.

² Dja gar amã ar ijabê. Djã nã bãm ar ar ajõo ajkê? Djã nã bãm ar ar ajõo àpnu? Djã nã bãm ar ar ajõbê mÿjja 'õo iprõt? Arkati.

³ Djãm ar ije ar amã ajaxwe jarênhmã ne bar ar amã ja jarê? Kati. Arÿm bar ar amã,

—Gwaj baro'ã dja gwaj batĩn ne ar baba. Nãr kon ar atyk jabej gwaj baro'ã ty, ane. Nãm bãm ar ã imã ar ajabêo ane.

⁴ Nã bãm tu amim ar amex markumrêx ne prĩne ar amã amikôt amijarê. Nã bãm ar akam ikĩnh ne memã ar akam ikĩnh jarênh kumex ne. Nãm te apÿnh ikaprĩ djãri iwÿr ban bõx ba ar amex djõ'ã akubyn ikĩnh ne amikĩnh ra:x ma.

⁵ Nã bãm ar amrêbê pykabê Mateni'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Nhym kam apÿnh ar ikaprĩ djãri mã ar iwÿr ban bõx bar te ityk djã kêt prãmje. Me kum ar ikurê:n ari ar ijo ba bar arÿm itĩn prã:m.

⁶ Nhym be, me Batĩndjwÿnh kute me kaprĩo kĩnh ba tãm ne arÿm akubyn ar ijo kĩnh ne. Arÿm Xitu ar akurũm bõxkam ne bar akubyn ikĩnh ne.

⁷ Djãm bõxkambit ar ikĩnh? Kati. Kute ar imã ar ajarênh djõ'ã ne bar ajte ikĩnh. Nãm ar imã ar akam amikĩnh jarê. Nãm ar imã,

—Nãm me ar ajo ama: ne kaprĩre ne muwn mã memã kum, “Paur ne ba ar imã kĩnhikumrêx”, anhÿro ba. Nãm ã Xitu ar imã ar ajarênh ane. Ba kam arÿm Xitu kĩnh djõ'ã badjwÿ ar akam ikĩnhikumrêx.

⁸ Amrêbê ar ije ar amã pi'òk no'òkkam ne ba amim ingyk ne amiman ar ajã amim,

—ÿ, watĩre. Mÿkam ne ba arkum pi'òk no'òk ne arÿm arkum kaprĩ jadjã? ane. Djãm jakam ije amim anhÿr rã'ã? Kati. Ije inhô pi'òko ije ar amã kaprĩ jadjãr ngrirebit.

⁹ Jakam ne ba ikĩnh ne. Mÿkam? Djãm ar akaprĩkam? Kati. Gar akaprĩkam arÿm akubyn amima. Ba kam arÿm ikĩnh ne. Ar aje Metĩndjwÿnh kabên markôt gar arÿm akaprĩ. Akaprĩn arÿm akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikênh kêtja pumũ. Ije pi'òkkam ar amã ikabên'ã no'òko ije ar ajo ibikênh kêtê.

¹⁰ Me kute arým amikam Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. 'Ýr amijo akêx nhym arým me utà. Djãm kute me utàrkam me amim ngryk ne kaprĩ? Arkati. Nhym be, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã ne me kabên jarê nhym me arým amim ngryk ne amikam kaprĩ. Amikam kaprĩ kajgon wãnh axwemã irern kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx kêt ne arým akuno. Me biknor tokry djàkam akuno.

¹¹ Nhym be, amrêbê inhõ pi'òk ar awýr bõx ja ne gar amim arên aman arým amima. Amiman arým amijo mex prãm ne amijo mex ngry'ã ar ano kator me:x ne arým abenbê ar ajaxwe kurê. Abenbê ar ajaxwe kurên arým ar amã ajaxwe puma:. Ne kam ijo ama:n arým inêje mã memã akabên. Ne kam me'õ jaxwe jabe:j ne axwemã akatorkumrêx. Ar Metĩndjwýnh kabên kôt akaprĩkumrêxja pumũ. Ne kam arým ar amexo amirĩtkumrêx. Õbê ne ba ar amã apýnh mýjja kwý jarê. Gar arým jakam mýjja kunĩkôt imã amimexo amirĩtkumrêx ba arým ar ama.

¹² Ba amrêbê ar amã pi'òk no'òk ne. Me'õ jaxwe ne ba kuman pi'òkkam arým ar amã arê. Nãm ar ajo ajkê ba kuman pi'òkkam arým ar amã arê gar arým ama. Djãm ar aje jabit marmã ne ba ar amã arê? Kati. Ar aje badjwý imarmã. Ba ar ajã ino tỳ:x. Tãm ne ar aje marmã ne ba ar amã arê. Mrãmri ne ba ar ajã ino tỳxkumrêx. Metĩndjwýnh ta ne kute imar.

¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akĩnhkam bar badjwý ar adjõ'ã akubyn ikĩnh.

Nhym Xitudjwý ar awýr bõx ne bit umar punure. Gar kam akunĩ arým aêrbê o kĩnh nhym arým ar akam kĩnhkumrêx. Ne kam arým amrê tèn iwýr bõx ne imã ar ajã ajarê bar badjwý arým ô'ã ikĩnh tire.

¹⁴ Nãm bãm Xitumã ar amextire jarê. Djãm kam ikabên kajgon arým kam

abên kunĩ jarênhja ba ar akõnh kudji. Ije Xitumã ar amex jarênhdjwý ba ar amex kõnh kum arê. Nhym kam ta ar awýr bõx ne arým ta ar amex pumũnhkumrêx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bõx ne akubyn amijo tèn ar ama:ro nhý. Nãm ar awýr bõx gar akunĩ aje kabên maro akumex. Nãm gãm ar atertet ne kum akabên mexbit jarê. Nãm akubyn amijo tèn ar amaro nhýn arým amybým kum ar ajabê:ê.

¹⁶ Kam ne ba arým ate ikrãn amim ar amexbit man arým ar akam ikĩnhkumrêx.

8

Kute me òdjàn'h'ã memã karõ.

Kar 11.29; Rõ 15.25; Kõ k 16.1; Xim k 6.18

¹ Kam, akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykabê Matenikam me arê. Ga, Matenikam apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne me ukaprĩkumrêxja pumũ. Djãm me ta ne me ukaprĩ? Kati. Metĩndjwýnh ta ne kum me kaprĩ ra:xi nhym me arým kuman arým ô'ã kum me kaprĩkumrêx.

² Nãm me te amikam tokry ne kaprĩ kumex man arým apõkmã amikam kĩnh kati ma. Nãm me te õ mýjja ngrire ne memã mýjja nhõr prãm:m. Nãm me tu òdjànhti:re ne memã mýjja kumex ngã.

³ Be, apýnh me àpênh djà kôt ne me kute apýnh pi'òk kaprĩ jamýnh. Me kwý õ pi'òk kaprĩ rax nhym me kwý õ ngrire. Djãm Matenikam me õ pi'òk kaprĩ rax? Kati, me õ ngrire. Nãm te me õ pi'òk kaprĩ ngriren memã kumex ngã. Ba ne ba omũ. Me ta ne me memã kungã.

⁴ Nãm bãm bit akubyn memã nèn memã kum,

—Kati. Ar anhõ pi'òk kaprĩ ngrire. Kôt dja gar memã ngrirebit ngã, ane. Nhym ar imã,

—Kati. Djeruxarêkam Jeju nhõ me ja ne me õ mýjja kêt ne kum prãm.

Bar kam imā me kaprī. Ar ba dja bar memā kumex ngā, ane.

⁵ Bar kam me kute memā pi'ôk kaprī nhōrkam ama. Nhyam kam me ta kumrēx ar ijaêrbê Metīndjwýnhmā amingān amim,

–Ba katāt Bēnjadjwýr djwýnh kabēn man kôt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

–Ba Paur kabēn man kôt amijo iba mex, ane. Metīndjwýnh kabēnkôt ne me ā ane. Ne kam me kadjy ar imā pi'ôk kaprī ngā.

⁶ Matenikam me ā ane bar kam Kōrituwākam ar abaja'ā Xitumā karō. Ta ne amrēbê ar awýr bōx ne ar amā arē. Gar kam arým memā pi'ôk kaprīo atommo krax. Nhyam kam jakam ar iwýr bōx. Kam ne bar ar ajā Xitumā karōn kum,

–Dja ga Kōritukam memā arē gē me mrāmri ukaprīkumrēx ne pi'ôk kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane.

⁷ Akmere àpnhīre ar, gar arým amex ne arým tu amim Metīndjwýnh markumrēxo aba. Ne aje kabēn jarēnh me:xkumrēx. Ne aje kôt mýjja kume:x mar. Ne mrāmri akabēnkumrēx ne amā ar ijabê:kumrēx. Ā amexo ane. Nhyam be, dja gar mekam adjukaprīdjwý ne me kadjy pi'ôk kaprīo atomkumrēx.

⁸ Djām ar ba ne bar amirax pumūnh nhirām ar amā,

–Ar iraxja man ar ikabēn kôt memā o atomkumrēx, anhýro iba. Kati. Nā bām ā ar amā anhýr kêt. Matenikam me ja kumrēx ne me memā o atomo tēn inomā kumē. Ar gadjwý ar aje ar ikabēn mar ne aje memā o atomo atēm ne inomā mēnhmā. Djām mrāmri ne gar amā ar ijabêkumrēx? Ar amā ar ijabêkam dja gar o atomkumrēx.

⁹ Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ta ne tu ukaprīkumrēx. Tām ne gar arým aje mar. Nām ō mýjja kumex. Mýjja kunī ne ō mýjja. Nām te ō mýjja kunīn arým ar akadjy ō mýjja kêt. Gar kam arým mýjja kumexo anhō.

¹⁰ Ba kam arým ja man ar amā arē. Be, amū amex ja'ā ne gar akumrēx aje

memā pi'ôk kaprī nhōr prām ne arým o atommo krax ne.

¹¹ Jakam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Djām ar aje memā ōr prām ne o atommo krax ne katēri krā'yrkam mex got. Kati. Gar amā memā ōr prām ne aje o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Kambit arým mex. Ar aje apýnh adjapēnh pānh pi'ôk kaprī jamýnh kôt dja gar memā ikjê rēn memā o atom.

¹² Be, me kute memā ōr prām kumrēxja ne Metīndjwýnh kute me mar ne arým mekam kīnh. Djām me'ō nhō mýjja kêt kam dja Metīndjwýnh memā kum, “Memā angā”, ane? Kati. Me ō mýjja rax gēdja 'ā akren pi'ôk kaprī rax ngā. Nhyam be, me ō mýjja ngrire dja 'ā akren pi'ôk kaprī ngriren kum kungā.

¹³ Djām ar aje memā ōr nhyam me kum prām kêt gar aje me pānh anhō mýjja kêt mā ne ar amā prām mā? Djām ja kadjy ne ba ar amā arē? Kati. Gēdja ar anhō mýjja nhyam amū me ō mýjja nhyam kam ar ajō'ā kātām kêt. Gamē amū me wāmē gēdja ar anhō mýjjao aben pyrāk. Ja kadjy ne ba ar amā ikabēn.

¹⁴ Jakam arým ar anhō mýjja kumexkam ar aje memā kwý nhōr nhyam memā prām kêt mā. Nhyam kam ajmākam gar me pānh amā prām jabej nhyam me ō mýjja kumex jabej. Ne kam arým amipānh ar amā mýjja ngā. Gar kam anhō mýjjao aben pyrāk.

¹⁵ Me bakukāmāre kute djwýbê mýj ne jao atomo bakam ne me ā ane. Amrēbê: ne me'ā memā kum, “Nām me djwýo atom kumex nhyam me mānhkutā ne. Ne djwý'ā kātām kêtne.

Nhyam me jadjwý djwý ngrireo atom nhyam me mānhkutā ne. Ne me'ā 'ā kātām kêt ne.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyam me arým 'ā pi'ôk no'ôk ne. Ga, me kunī ō djwý nhyam me'ō'ā djwý'ā kātām kêtja pumū.

Kute me'ýr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metīndjwýnh ne Xitumā amak bō nhyam kute ar amarkumrēx. Kute ba ije ar amar pyrāk ne ā ar amaro

ane. Ba kam Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ.

¹⁷ Bar Xitumã ar ajã karõn kum,

–Dja ga memã arẽ gẽ me pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mẽnkhkumrẽx, ane.

Nhym ar imã,

–Be, mrãmri. Dja ba ã memã ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awýr tẽn prãmkuumrẽx. Ne kam arým kute ar awýr pi'òko tẽn ne kute o bõxmã gar aje omũnhmã.

¹⁸ Bar ar ajã Xitumã karõn kam kõt ije gwaj bakamyja 'õdjwý janormã. Gwaj bakamy jamẽ Xitu ar ar awýr tẽmmã. Ar ikamy ja ne àpẽn mexkumrẽx. Kute Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnhkam àpẽn mexkumrẽx. Me kute amim Jeju mar kunĩ apýnh kõt ar aben pydjio ba djari kunĩ ne me abenmã mex jarẽ.

¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utàn ar imã,

–Gwaj bakamy ja dja ar ikabẽn kõt ar akõt pi'òk kaprĩo tẽn memã kungã, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrẽx Xitu kõt ar awýr ano. Dja ar bõx gar me kadjy pi'òk kaprĩo atom inomã mẽnkhkumrẽx. Ar badjwý dja bar ã ar awýr tẽn bõx gar ar imã pi'òk kaprĩ ngã bar Xitumẽ ro'ã arým Djeruxarẽ'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽn o bõx ne iro'ã memã kungã. Me ar ikõt Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy dja bar ã o ane. Ar aje memã õr prãm nhym me kute jadjwý mar kadjy dja bar ã o ane.

²⁰ Godja bar memã pi'òk kaprĩ kumexo tẽn memã kungã. Nhym kam me ar ikõt gwaj bakamy tẽmja pumũn ar ijã ar idjãkĩnhĩ nhõr kêt.

²¹ Dja bar iro'ã katàt memã o tẽn o bõx. Metĩndjwýnh dja katàt ar ije amijo ibakõt ar ipumũ. Nhym pykakam me ar badjwý dja me katàt ar ije amijo ibakõt ar ipumũ.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kõt ar awýr tẽmmã. Dja bar kam gwaj bakamy 'õdjwý jano nhym arkõt tẽ. Gwaj bakamy jadjwý ne mexkumrẽx. Metĩndjwýnhmã àpẽn kunĩkõt gwaj bakamy ja mrãmri kum ukanga

kêtkumrẽx ne kum àpẽnkhkumrẽx bar arým amim omũ. Nhym tu amim ar amarkumrẽx. Kam ne ar akadjy àpẽn prãmkuumrẽx. Gwaj bakamy jadjwý dja arkõt ar awýr tẽ.

²³ Nhym Xitudjwý. Be, tãmjamẽ ne bar iro'ã apê. Ne kam arým ar iro'ã ar akam idjãpẽnhmã. Nhym gwaj bakamy ar jadjwý, apýnh me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio ba djari ne me ar ano. Nhym kam ar arým me kabẽn kõt ar awýr tẽmmã. Kute memã Kritu raxo amirĩt kadjy ar awýr tẽmmã.

²⁴ Kam dja gar pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mẽnkhkumrẽx. Nhym ar arým o ar amarkumrẽx. Ar amã ar abêja markumrẽx. Nã bãm ar mã memã ar ajarẽho iba. Ar akam ar ikĩnh jarẽho iba. Dja gar pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mẽnkhkumrẽx gẽ ar pi'òk kaprĩ pumũnhkumrẽx. Kam dja ar abenmã kum,

–Mrãmri Paur kabẽnkhkumrẽx, ane. Kam gẽdja ar akubyn õ pykakam bõx. Bõx ne apýnh me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio ba djari memã ar ajarẽho ba. Ne memã kum,

–Mrãmri ne me õdjãnhkumrẽx. Nãm me arým pi'òk kaprĩo atom. Djeruxarẽkam me kute Jeju marja kadjy ne me arým pi'òk kaprĩo atom-kumrẽx, ane. Dja ar ã ar ajarẽho ane.

9

¹⁻² Djãm ar aje amijã pi'òk kaprĩ nẽmã ne ba ajte ar amã arẽ? Kati. Ar aje pi'òk kaprĩo atommã ne ba ar amã arẽ. Ar ga ne gar aje Jeju nhõ me jamã o atom prãmkuumrẽx. Arým ba ar apumũn Matenikam me jamã ar ajarẽho iba. Nã bãm memã kum,

–Onĩj, pykabê Akajakam krĩraxbê Kôritukam me ja ne me arým kute memã õr prãmkuumrẽx. Amũ amex ja'ã me kute memã õr prãmkuumrẽx. Nã bãm ã ar ajã memã anhýro iba nhym kam me ar akudjwa kute memã õ pi'òk kaprĩ nhõr prãmkuumrẽx.

³ Kam, ar aje pi'òk kaprĩo atomo atẽm ne inomã mẽnkhkumrẽx kadjy ije ar awýr

gwaj bakamy ar anormã. Ar ga ne gar imã,

–Dja bar o atomo tẽn inomã mênhkumrêx, ane. Kam dja gar o atomo tẽn inomã mênhkumrêx nhym kam ikabên dja kajgo kêt, Matenikam me jamã ikabên ja dja kajgo kêt. Nok ba ren ikabên kajgo. Ije memã kum,

–Kôritukam me ja kute òr prã:m, anhÿrkam gar ren katëri pi'òk kaprïo atom krãta ba ren arÿm ikabên kajgo.

⁴ Dja ba ar awÿr tẽn nhym Matenikam ar ja'ò ikôt ar awÿr tẽn ne ar awÿr bôx jabej. Kam bar ren ar awÿr bôx ga ren ar arÿm pi'òk kaprï katëri o atom krãta nhym ren Matenikam ar jamẽ ba ren ar ar apumÿn ren arÿm ar akam ren ar ipijãm ne. Ga ren ar gadjwÿ kam apijãm ne. Ba ren ar amim,

–Nã bãm ar bit tÿx'a me kamnhÿxkumrêx nhym meo môn tu krãta. Bar kam arÿm ipijãm, ane.

⁵ Gwaj bapijãm karõ ne bar abenmã kum,

–Gwaj amikukãm bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

–Dja gar me'ÿr atêmkumrêx ne me'ÿr bôx nhym kam me arÿm ar ikukãm pi'òk kaprïo atomo tẽn inomã mênhkumrêx. Nã bãm ar ã arkum ane. Dja ar ikabên ja man ar awÿr bôx ne ar amã arẽ. Arÿm ne ba amrêbê ar amã arẽ. Ar aje o atomo atêm ne inomã mênhmã ba ar amã arẽ. Djãm me kute pi'òk kaprï'ã ngryk ne amim,

–Je tô, mÿkam ne me ibê pi'òk kaprï jamÿnho ba, anhÿrkam mex? Kati. Kam mex kêtumrêx. Dja gar o atomo tẽn inomã mênhkumrêx bar arÿm ar awÿr bôx gar arÿm anhôdjàn ne akÿnhkumrêx. Ne kam arÿm me kadjy ar imã angã. Kam dja bar arÿm Djeruxarêmã o tẽn o bôx ne arÿm memã kungã.

Me kÿnh ne kute memã mÿjja nhôr raxmã.

Kô k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶ Ba ar amã arẽ gar ama. Godja me 'y ngrêre ne kren kam djwÿ ngrêre ne o atom. Nãr, godja me 'y kumex

ne kren kam djwÿ kumex ne o atom. Tãm dja gar anhô pi'òk kaprï'ã ama.

⁷ Djã gãm ar abenã ar anhô pi'òk kaprï jakre kumrêx ne amim,

–Be, kôt dja ba memã amikutã kwÿ ngã, anen kam memã angã. Kwãrÿk wãnh 'ã maje amim,

–Dja ba memã kwÿ ngã nhym ibê kêt ba ajmã nê, anhÿr kêt. Nãr, kwãrÿk wãnh 'ã maje amim,

–Gê me imã 'ã àpnênh tÿxmã ba kam memã kwÿ ngã, anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, dja me ôdjàn ne kÿnh ne memã mÿjja ngã nhym Metÿndjwÿnh arÿm kum me kÿnhkumrêx. Tãm dja gar ama.

⁸ Djãm Metÿndjwÿnh ôdjÿ got ar abê mÿjja 'ò nêmã? Kati. Dja ar amã mÿjja kunÿ ngã. Djãm kute ar amã mÿjja ngrêre nhôrãmã? Kati. Mÿjja kumex dja tu ar amã kungã gar arÿm akÿnhkumrêx. Ar gadjwÿ dja gar akati kunÿkôt mekam adjukaprikumrêx.

⁹ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memã arên memã kum,

“Arÿm ne amikutã me ò mÿjja kêtãm ò mÿjja ngrã. Nãm katat amijo bakumrêx rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo môrja pumÿ. Metÿndjwÿnh ne me kute kre kadjy kute memã 'y nhôr. Ne kam kute memã djwÿ nhôr. Me ò kwÿ krên djã'ã kute memã òr. Mÿj'ã ne ba ar amã ja jarẽ. Bir, ar aje memã mÿjja nhôr'ã ne ba ar amã ja jarẽ. Metÿndjwÿnh ta dja ar apumÿ. Dja gar me ò mÿjja kêtãm amikutã anhô mÿjja kwÿ ngã nhym arÿm ar apumÿn ar amã mÿjja kumex ngã. Ar aje memã mÿjja nhôr jakrenh mex ne ar amã kungã. Ga, me kute mÿjja 'y kumex ne kren arÿm ò djwÿ kumex ne kute o atomja pumÿ. Ar gadjwÿ dja gar memã mÿjja kumex ngã. Nhym Metÿndjwÿnh arÿm pãnh ar amã mÿjja kumex ngã gar arÿm katat ar amijo aban kum amexkumrêx ne.

¹¹ Ar anhôdjànham mÿj dja Metÿndjwÿnh ar amã nê? Bir, dja mã ar amã mÿjja kumex ngã gar mã

amikutã memã anhõ mýjja kwý ngã. Anhõdjãnh ne mã memã angã. Dja gar ar imã amikutã ar anhõ pi'ók kaprĩ kwý ngã bar kubyn arým memã ar anhõ pi'ók kaprĩ tẽn memã kungã. Dja me ar anhõ pi'ók kaprĩ byn arým Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. Gwaj badjô'ã kum amikĩnh jarẽ.

¹² Dja gar Jeju nhõ me jamã angã nhym me arým o amikĩnh. Djãm me o amikĩnhbit? Kati. Dja me kĩnh ne ar adjô'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽho kumex.

¹³ Ne kam ar amarkumrẽx ne arým Metĩndjwýnhmã kum,

—Mrãmri ne me kute Kritu'ã ujarẽnh ny markumrẽx ne arým akabẽn kôt õdjãhtire. Õdjãhtire ne arým amikutã ar imã õ mýjja kwý ngã arým amũ me kum prãm kunĩmã kwý ngã. Bar kam arým amã amextire jarẽ, ane. Ar aje memã pi'ók kaprĩ nhõrkam dja me ã Metĩndjwýnhmã ane.

¹⁴ Ar aje memã pi'ók kaprĩ nhõrkam dja me kum ar ajabẽn arým ar akady Metĩndjwýnhmã kabẽn ne kum,

—E kum, Djũnwã, me kĩnh djã rax ne ga memã angã nhym me arým adjô'ã ar imã pi'ók kaprĩ jano. Bar kam amã amextire jarẽ, ane. Dja me ã Metĩndjwýnhmã ajã ane.

¹⁵ Mýj kĩnh djãja ne Metĩndjwýnh memã kungã? Bir, Kraja ne arým memã kungã. Nãm gwaj bakunĩmã kungã. Kra ra:xi. Mýj me'õ ne kute prĩne 'ã ujarẽnh mex kadjy 'ýr bõx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamã kungã gwaj kam kum amikĩnh jarẽ.

10

Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrẽx.

¹ Ga, Kritu kabõt kati ne kute memã prĩ mex ne ar meo baja pumũ. Ja ne ba kuman arým ar amã ikabẽn mex jarẽ. Ar gadjwý dja gar Kritu man badjwý ikabẽn ma. Ba ibê Paur ikabẽn ma. Wãkam me'õ ar memã kum,

—Paur ne amybým kute týt pyrãk ne me ýtãri 'ýr bõxkam kum me uma:, ane. Djãm mrãmri me kabẽn? Kati.

² Dja gar on ikabẽn ma. Got ba ren ar awýr bõx ne tu ar amã ibẽn týt:x ne. Nã bãm anhýr djwýnhram amim,

—Dja ba wãkam bõx ne ar kwýmã ibẽn týt jabej, ane. Ar akwý aje amim,

—Paur ne amidjwýnhbito kĩnh ne axwe ar ba, anhýro abakam ba ibõx ne ije ar akwýmã ibẽn týt karõ ne ba ar amã,

—Dja gar on ikabẽn ma, ane.

³⁻⁵ Ga, me kurê djwýnh me'ýr bõxja pumũ. Me'ýr bõx nhym me arým àbêr djã jamýn o me'ýr prõt ne arým aminêje me aê. Pykakam ne me ã aminêje meo ane. Djã ne bãm ar ã me kudjwa ane. Kati. Nã bãm ar ije pykakam me àbêr djã jamýnh kêt. Metĩndjwýnh ne týt:x. Bar týt:xo itýt ne me nêje ikabẽn me ity nhym me arým anhikrê.

Ga, me kurê djwýnh kwý kute aminêje kikre týt:x nhípêxja pumũ. Nhym be, me týt:xo me ja jakre ne me arým me'ã kikre kate. Ne kam arým pardja'ã me pa 'amýn meo ban meo bõx nhym kam me arým memã àpênh ar ba.

Me kwý jadjwý ne me kute me bakurê djwýnh pyrãk. Me 'êxnhĩ. Metĩndjwýnh ne kute gwaj bamã amijã ujarẽnh pydji baje mar pydjimã nhym me arým 'êx ne ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne arĩk kupa'ã memã 'ã ujarẽnh punu. Nhym kam me arým me ma:ro ba. Nhym me Metĩndjwýnh kupa'ã apýnh mýjja rũnh jarẽn mebê Metĩndjwýnh kabẽnkumrẽx kurên arým me noo akno. Nãm me memã 'êx ba. Me kabẽn 'êxnhĩ ne kute mrãmri ne me õ kikre týt pyrãk. Bar kam ikabẽn me ity nhym me arým ar imã rerekre. Ar imã rerekre nhym me arým katãt Kritu'ã ujarẽnh man katãt kabẽn kôt ar amijo ba. Kam ar ije mrãmri ne me kute me pardja'ã me pa 'amýnh ne me meo ban meo bõx pyrãk nhym me arým Kritu kôt amijo ba.

6 Ar gadjwý dja gar prĩne Kritu kabēn kôt amijo aba mex ba arým bôx. Bôx nhym ar ajõ ate aje ar amijo aba prãm rã'ã ba arým ar amã ibēn týx gar arým pãnh atokry.

7 Ar akwý ne gar abenmã,

–Djã ne Kritu Paur jano? Kati, anhýro aba. Ba ar amã arē gar ama. Djãm gwaj baje me krākàbit pumũnh ne kam arým amim, “Tãmwã ne mex”, ane nãr, “Tãmwã ne mex kêt”, ane. Djãm gwaj baje me krākàbit pumũho ne arým prĩne me mar mex? Kati. Djãm mrãmri Kritu ar ajo bakumrēx gar arým ama. Aje mrãmri markumrēx jabej ar badjwý ar ima. Djãm Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwý mrãmri Kritu kute ar ijo bakumrēx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrēx. Gwaj baje aben pyrãk. Tãm dja gar ama.

8 Ba ren ar amã ar irax jarēnh kume:x. Djã ne ba ren kam amikam ipijãm? Kati. Mrãmri ne Bēnjadjwýr djwýnh ar ba ar ijã irax mēnhkumrēx. Ar akadjy ar ijã ar irax mēnhkumrēx. Djãm ar ije ar amã ibēn týx kadjy ne ar ijã rax mē? Kati. Bar Kritu'ã ar amã ajarē gar mar mexo amũ amikamēn mar rax. Ja kadjy ne Bēnjadjwýr djwýnh ar ijã rax mē.

9 Ba ren ajte ar amã amirax jarēnh kumex. Nhym be, kati. Me kute ar amã,

–Paur ne ar amã pi'ôk no'ôko kute ar ajaēr prãm, anhýr. Djãm mrãmri? Kati. Ije ar ajaēr prãm kêt.

10 Me kwý ta ne me arĩk ijã kabēn ne ar amã,

–Paur ne pi'ôkkambit we kabēnkumrēx kêt. Adjým. Dja ba ajte akubyn ar awýr bôx ne ajte ar amã Kritu kabēn jarē. Gar kam arým amim Kritu mar mexo amũ amikamēho tē:n arým mar mexkumrēx. Nhym kam ar abu'ã me krãptĩ arým ar adjõ'ã ajte 'ýr amijo akēx ne.

11 Gora gē wãkam me'õ ar ajte ikabēn ma. Amybým ar ikabēn kajgo kêt. Pi'ôkkam ar amã ar ikabēnkumrēx. Dja ba wãkam ar awýr bôx ne wãkamdjwý itýxkumrēx. Ar ije pi'ôk no'ôkkam 'itýx kôt itýxkumrēx.

12 Me kwý ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kĩnhmã ne me ta amijo àmra ba. Djãm ar ije amijo me urãk? Kati. Djãm ar ije me'ã amijakreo iba? Kati. Nhym be, me ta ne me amirax jabej abenã amijakreo ban amim,

–Irax kute tãmwã rax pyrãk, anhýro ba. Nãr,

–Ba ne ba iraxo tãmwã jakre, anhýro ba. Djãm kam me krã mex? Kati. Me krã punu.

13 Nhym be, kati. Metĩndjwýnh ne ar imã idjãpēnh djã'ã karõ bar Kritu'ã memã idjujarēnh ar iba. Djã ne bar kam amijo me'õ nhõ àpēnh djã pytàn 'ã ar amijo amra? Kati. Metĩndjwýnh ta ne ar imã ar idjãpēnh djã'ã karõ. Kabēn kôt ne bar memã Kritu jarēn 'ýr meo akēxo iba. Kute ar imã ar idjãpēnh djã jakre kôt ne bar idjãpēho tē:n kam arým ar gadjwý ar awýr bôx ne arým ar amã arē. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarēn arým ar gadjwý 'ýr ar ajo akēx ne. Ar ije Kritu'ýr ar ajo akēxkam ne bar iraxja.

14 Bar ren ar awýr ibôx kêt ne ren arĩk ar amã amijarēnh kajgo. Nhym be, kati. Arým ne bar ar gadjwý ar awýr bôx ne ije kàj bê ar amã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnhkumrēx. Kam ne bar ar akadjy irax.

15 Pyka 'õdjwýkam dja me'õ Metĩndjwýnhmã apēn arým Kritu'ýr meo akēx. Djã ne bar kam me kwý kudjwa õ pykakam õ me ja'ýr bôx ne õ àpēnh djã'ã amimēn arĩk memã kum,

–Ba ne ba Kritu'ýr ar ajo akēx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anhýro iba? Kati. Ar ije ã memã anhýr prãm kêt. Adjým. Dja ba ajte akubyn ar awýr bôx ne ajte ar amã Kritu kabēn jarē. Gar kam arým amim Kritu mar mexo amũ amikamēho tē:n arým mar mexkumrēx. Nhym kam ar abu'ã me krãptĩ arým ar adjõ'ã ajte 'ýr amijo akēx ne.

16 Dja gar ajte ar ikôt o kangõ bar ajte amũ ar anhijukri me jamã arēnhõ tē. Amũ memã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnhõ tē. Ja ne bar kam ama. Djãm ar ije me kwý kudjwa me'õ djãpēnh

djà'ã amimēnh ne arīk me àpēnh proo idjãmra prãm? Kati.

¹⁷ Amrēbê: me kute me bakukãmãremã arēnh kôt bar amijo iba. Nãm me memã kum, “Djãm amijo adjãmra prãm? Kwãrīk wãnh amijo adjãmra kêt.

Dja ga Bēnjadjwÿr djwÿnho amra.”

Nãm me ã memã ane bar kabēn man kôt ar amijo iban amijo idjãmra kêt ne Bēnjadjwÿr djwÿnho amra.

¹⁸ Djãm me'õ ta kute amijo rax ne kute memã amijarēnhkam Metīndjwÿnh kute 'ã memã kum, “Å. Mrãmri ne raxkumrēx”, anhÿr? Kati. Metīndjwÿnh ta kute me'õ'ã rax mēnhkambit kute 'ã memã kum, “Mrãmri ne raxkumrēx”, anhÿr.

11

Me 'êx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyræk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

¹ Ba ije ar amã amijarēnhkam kute ibēn kati pyræk. Ar arek nhÿn ikabēn ma. Nã, dja gar arek ikabēn maro nhÿ.

² Nã bãm ar ajã ino tÿ:x kute Metīndjwÿnh õ me ja'ã no tÿ:xja pyræk. Dja gar katàt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrīk wãnh me kum Metīndjwÿnh kīnh kêt kukràdjajakôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajã ino tÿ:x ne.

Ga, me bãm, me nã kra ni'ã no tÿ:xja pumũ. Me my kute Ar kubê kupēnh kêt kadjy kra'ã no tÿ:xja pumũ. Nhyam kam arÿm abatành nhyam mjēn pydji 'ÿr mörkumrēx nhyam krô'ã mjēn kêtumrēx.

Badjwÿ. Ba arÿm Kritumã ar ajarēn kum,

—Kôritukam ar ja dja ar katàt akôtbit amijo ban me kum akīnh kêt kukràdjaja kôt amijo ba kêt. Nã bãm ã kum ar ajarēnho anen arÿm ar ajã ino tÿ:x ne. Dja gar katàt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrīk wãnh me kum Metīndjwÿnh kīnh kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajã ino tÿ:x ne.

³ Me kute ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katàt Kritu pydji kôt amijo aban ajaxwe kêtã. Godja me arīk kupa'ã ar amã mÿjja kwÿ jarē gar aman arÿm Kritu kupa'ã amijo aban ajaxwe. Nãm ã kangã no tÿ:xkam kute me bakwatynh Ewamã 'êx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwÿ ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awÿr bõx ne ije ar amã Jeju'ã ujarēnh ny jarēnh kupa'ã ar amã atemã Jeju 'õdjwÿ'ã ujarēnh jabej. Djã nã gãm ar me kanga? Kati. Nã gãm ar tu amã me kīnh ne arek me kabēn maro akrī. Djã nã gãm ar me kôt Metīndjwÿnh Karõ maro aba? Kati. Atemã me karõ punu ne gar me kôt maro aba. Djãm Kritu'ã ujarēnh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemã mÿjja punu'ã ujarēnh ny ne gar maro aba. Nãm me ar amã kupa'ã arē gar amã me kīnh ne arek me kabēn maro akrī.

⁵ Me kwÿ ta amijo 'êx ne ar amã,

—Kritu ne ijano ba ar amã arēnho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne we ar ja ikurãm rax? Kati.

⁶ Nãm me ijã,

—Paur ne kabēn tõi, anhÿro ba. Kwãrīk wãnh rã'ã. Ikabēn tõi. Djã ne ba Kritu'ã ajarēn ikabēn tõi? Kati. Ar ga ne gar prīne katàt 'ã idjujarēnhja ma, ikabēn amirītkumrēxja ma.

⁷ Nã bãm ar amã ujarēnh ny jarēn pãnh ije amim ar abē pi'ók kaprī jamÿnh kêt. Djãm kam ne gar arÿm ijo kajgo? Ije amim ar abē pi'ók kaprī jamÿnh kêt kam ne ije amijo me kajgo pyræk. Mÿkam ne ba ã amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmã ne ba ije amijo me kajgo pyræk. Djãm kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwãrīk wãnh gar amim anhÿr kêt.

⁸ Djãm ba ne ba ar amã amijo a'uw? Kati. Amũ me ja ne ba me ku'uw, ne apÿnh me õ pykakam mrãn bõx ne me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri me ku'uwn memã kum,

—Ar ikôt o kangõ ba Kôritukam memã arē. Nã bãm ã memã ane nhyam

me arým imã pi'ók kaprĩ ngã ba amý. Ne kam ar akam bôx ne ar amã Kritu kabên jarê. Ne kam ba inhô mýjjao pãnh ne. Amũ me'õ nhô pi'ók kaprĩ inhô mýjjao pãnh. Ije ar amã idjà'wýr kêt kadjy ne ba inhô mýjjao pãnh ne ar akam idjàpênh ar iba. Ar amã arênhô iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhym kam prãm iwýr bôx. Djã nã bãm ar ajõ 'uw? Kati. Mateni kurũm gwaj bakamy ar bôx. Ne kam ar ta arým ijo djuw mex. Inhô mýjja ibê kêt nhym ar arým imã kunĩ ngã. Ar akam idjàpênh kunĩkôt ije pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamýnh kêt. Dja ba rã'ãn ar abê amýnh kêt kumrêx ne.

¹⁰ Mrãmri ne Kritu kabên katàtkumrêx. Badjwý kôt katàt ar amã ikabên jarênhkumrêx. Pykabê Akajakam ar abê Kôritu ar, ije idjàpênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamýnh kêt. Ije amýnh kêt'ã dja ba ar amã amijarênhô iba rã'ã. Dja gar ajõ ije amijarênh jabê adjaptàr kêt kumrêx.

¹¹ Ije idjàpênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamýnh prãm kêt. Ja'ã ne ba ije ar amã amijarênh prãm ne arým ar amã amijarê. Mýkam? Djãm imã ar ajabê kêt kam? Kati. Imã ar ajabê kam ne ba arým ar amã amijã ajarê. Metĩndjwýnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abê pi'ók kaprĩ jamý nhym ren me'õ ikãxã ar amã,

—Be, djãm ar bajbit ne bar ar abê pi'ók kaprĩ jamý? Ga, Paurdjwý kute ar abê pi'ók kaprĩ jamýnh ar o bawã pumũ. Ar ije aben pyrãkja pumũ, ane. Ar kute ijã, “Ar ije aben pyrãk”, anhýr karõ dja ba irã'ãn idjàpênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamýnh kêt rã'ã ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar ije aben pyrãk? Djãm mrãmri ne Kritu ar ano kute mrãmri kute ijanorja pyrãk nhym ar 'ã ujarênh ar ba? Arkati. Nãm ar ar anoo biknoro ba. Nãm ar ta memã 'êx ne memã,

—Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba, ane.

¹⁴ Djã ne ba amim,

—E kum, mýkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhô bēnjadjwýrbê Xatanajdjwý kute me noo biknorja pumũ. Nãm amijo Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh pyrãk ne me noo biknoro ba.

¹⁵ Kam õ ãpênhdjwý ar õ bēnjadjwýrbê Xatanaj kudjwa memã 'êx ne amijo Metĩndjwýnh nhô ãpênh pyrãk. Ar ta arĩk ar amã,

—Dja gar ikabên man kam mrãmri katàt ar amijo abakumrêx, anhýro ba. Kam ar kute aminhinomã amimênhkam dja Metĩndjwýnh ar 'êxnhĩ kôt arkum o pãnh katàt nhym ar arým me biknor tokry djãkam akuno.

Apýnh amikaprĩ djãri Paur kute 'ã amijarênh.

¹⁶ Ba ajte ar amã arê gar ama. Kwãrĩk wãnh amim,

—Paur ne amimex jarênhô ba. Ga, bēn katikumrêxja pumũ, anhýr kêt. Nãr gar aje ijã amim anhýr jabej arek nhýn ikabên ma. Ba ajte ar amã amimex jarê gar ama.

¹⁷ Ije ar amã amimex jarênh ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh kabên pyrãk kêt. Ne kute ar amã ibên kati pyrãk ne ar amã amijarê.

¹⁸ Me krãptĩ ne ar amã amijo àmra prã:m. Me kute amidjwýnhbito kĩnh kadjy amijo àmra prã:m. Ba ne ba bir amimex kôt ar amã amijarênhô amirĩtkumrêx gar badjwý ima.

¹⁹ Me kwý ne me mrãmri bēn katikumrêx. Nãm me ar awýr bôx ne ar amã amijarê gar arek me kabên maro akrĩ. We ar akrã mex ne kam arek me bēn kati maro akrĩ.

²⁰ Dja me'õ bēn kati ar akwý apa 'amýn amiwýr ar ajo akêx gar arým kôt ar amijo aba. Ne kam ate akrã arek me'õja kabên maro akrĩ. Dja me'õ bēn katikôt ar akwý anoo aknon ar abê mýjjao prõt, gar kam ate akrã arek me'õja kabên maro akrĩ. Me'õ ta dja ar akam amijo ra:x nãr ar akwý nobê tak ne. Gar kam ate akrã arek kabên maro akrĩ.

²¹ Ba ren badjwý ar amã ibên tỳx gar ren ikabên ma. Nhym be, kati. Ba ne ba ar amã ibên tỳx kêt. Ba akrãnmã

ar akam ar iba gar kam arým amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhÿro aba. Nhyim be, kati. Irerekre ne ikajgo kêt.

Me ta ne me amijã, “Jeju ne ijano ba bôx”, anhÿro ba. Me amijo amra:n arĩk ar amã, “Ba ne ba iraxkumrêx.” Nãm me ã ar amã anhÿr ar o ba. Ba badjwÿ jakam ar amã amimex jarê gar ama. Nã bãm ije ibên kati pyrãk ne ar amã amirax jarê gar ama.

²² Djãm ar wãbêbit ne ebraga. Badjwÿ. Djãm ar wãbêbit ne idjaer. Badjwÿ ibê idjaer. Djãm ar wãbêbit ne Abraão tãmdjwÿ. Badjwÿ ibê Abraão tãmdjwÿ.

²³ Djãm ar wãbêbit ne Kritu nhô àpênh. Badjwÿ ibê Kritu nhô àpênhkumrêx ne o ar akrenh mex. Nã bãm ije ar amã ibên kati pyrãk ne ar amã amirax jarê. Nã bãm kum idjàpênh tÿxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kà punuo ikaprêprêk kume:xi. Ba te ije itak'ã akremã.

Ne kute ajte ibê ijê krãptĩo ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibĩnmã ijo baja krãptĩ: ba ityk puma ar iba. Ga, ibê Kritu nhô àpênhkumrêxja pumũ.

²⁴ Kamã ne apÿnh mebê idjaer djari ajte mry kà punuo ikaprêprêk kumex. Nãm me ikaprêprêk nhyim kam me ajte ikaprêprêk nhyim kam me ajte ikaprêprêk nhyim kam me ajte ikaprêprêk. Me kute ikaprêprêk kunĩkôt ne me kute mrykà punuo itak'ã akre krãptĩ: kute 39 pyrãk.

²⁵ Nhyim kam me ajte kôo ititik ne. Nhyim kam me ajte kôo ititik ne. Nhyim kam me ajte kôo ititik ne.

Nhyim kam me ajte kute ibĩnmã kênô ititi:k ne. Ga, ibê Kritu nhô àpênhkumrêxja pumũ.

Ba kãkamdjwÿ, kã rũnhkam ngô raxbê pyka kêt kam iba nhyim ijã kã ja wadjã. Ne ajte ijã ja wadjã. Ne ajte ijã ja wadjã.

Ba ajte ngô raxkam wadjã ne pĩ'ã wajê:t ne ar iba:. Nhyim ijã akamãt ne akati ba wabi.

²⁶ Nã bãm ar imrãnh kume:x ne.

Nhyim kam ajte apÿnh ngô rũnh djàrikam idjãr puma: ne.

Nhyim apÿnh me àkĩnhĩ kute ijaêrbê ijo tÿm ne ijo bikênh puma:.

Nhyim apÿnh mebê idjaerdjwÿ kute ijo bikênh puma:.

Nhyim me bajtemdjwÿ kute ijo bikênh puma:.

Apÿnh krĩrax djàrikam ar iba ne apÿnh kapôt kukrit djàrikam ar iba ne ngô raxbê pyka kêt kam ar iba. Ja kunĩkôt ne mÿjja kute ijo bikênh puma: ne.

Nhyim me 'êx ne kute amijo Jeju mardjwÿ kute ijo bikênh puma:. Ga, ibê Kritu nhô àpênhkumrêxja pumũ.

²⁷ Nã bãm idjàpênh pytĩdjwÿo iku'ên o amidjôm me:x ne.

Ne ajte inhôt kêt krãptĩ:.

Prãmmê kôrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imã kryn ikà kêt ne ar iba.

²⁸ Ikà krãkà'ã mÿjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrĩ. Apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne ba kunĩkôt me ma:ro ikrĩ. Ne me kwÿ'ã àpnhĩx ne, ne akati kunĩkôt mekam idjumar punu:re.

²⁹ Dja mekam me'ô rerekre. Djãm kôt irerek kêt got? Kôt badjwÿ irerekre.

Dja me Metĩndjwÿnhbê me'ôo akêx. Djãm o ingyk kêt got? O ingykkumrêx. Nã bãm me ma:ro ikrĩ. Ga, Kritumã idjàpênhkumrêxja pumũ.

³⁰ Me kwÿ ta kute amijã,

—Kritu ne ijano ba bôx, anhÿro baja djãm mrãmri ar kum àpênhkumrêx. Kon. Ga, Kritumã idjàpênho ije me akrenh mexja pumũ. Dja ba ar amã amimex'ã idjujarênh prãm jabej arým ar amã apÿnh itokry djari, apÿnh ikaprĩ djari'ã ar amã ajarê. Kunĩ kôt

irerekre. Ba ar amā irerekredjwỳ 'ā ajarē gar ama.

³¹ Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Tīndjwỳnh kute imar. Jeju Bām, mexti:re rā'ā; rā'ā ne. Tāmja ne kute imar. Ije amimex jarēnh ne ijēxnhī kētkôt kute imar.

³² Ba ajte ar amā irerekre jarē gar ama. Krīraxbē Tamagu nhō bēnjadjwỳrja bit kute ipa 'amỳnhmā. Bēnjadjwỳr rax Areta ne Tamagu nhō bēnjadjwỳr jamā nhỹ. Tamagu nhō bēnjadjwỳr ō krākamngōnhmā ijarē. Nhym krīrax bu'ā pyka tỳx nhipēx apỳnh ajkwa krekre djāri. 'Ā ikator nhym me kute ipa 'amỳnh kadjy nārām ne me ibē kre kunī pytā.

³³ Nhym me kute amim Jeju mar arỳm djudjēdjēo kaxnokai jakā 'āpren kam inhỹr. Ne kam kỳjrūm krīrax nēje pyka tỳxja burūm imē. Kre krā'yrkôt burūm imēn arỳm ijo ruw. Ba arỳm pykabē djan mā mebé ikaton iprôt ne. Be, djām kam 'itỳx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhym be, Metīndjwỳnhbit tỳ:x ne arỳm ipytā.

12

Kute kàjkwa pumũnh'ā amijarēnh.

¹ Djām ije amikôt ar amā amijarēnho iban kôt iraxmā? Kati. Kwārīk wānh rā'ā. Ba ar amā mỳjja'ā ajarē. Me kute mỳjja pumũnh kētja ba arỳm omũ. Dja ba ar amā 'ā ajarē. Bēnjadjwỳr djwỳnh kute amrēbē memā mỳjja jarēnh kēt. Arỳm ne imā arē. Nām imā arē ba arỳm kuma. Dja ba ar amā 'ā ajarē gar ama.

² Ba amipumũ. Ije amim Kritu markam amipumũ. Nhym kam Metīndjwỳnh arỳm amiwỳr ijo àbiro tē ba amipumũho tē. Nām kàjkwa jan iby jan amũ ja. 'Ỳr ne ijo wabi, amiwỳr ijo wabi ba arỳm amipumũ. Bārām inhītā got ijo wabi nār kon ikadjwỳnhbit got o wabi. Kon, ije mar kēt. Metīndjwỳnh ta ne kute mar. Ba ije amipumũnhja'ā arỳm amex krāptī apēx. Amexbē 14 ne ijukri ajmā 'ā akre kute ne ijā apēx.

³ Bārām inhītā got ijo wabi nār kon ikadjwỳnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kēt.

⁴ Nā bām amipumũho tē nhym Metīndjwỳnh amiwỳr ō kàjkwa djwỳnhmā ijo wabi. Kàjkwa djwỳnh ne me:xkumrēx. Kam mỳjja punu kētkumrēx. Metīndjwỳnh ō kàjkwa djwỳnhmā ijo wabi ba amipumũ. Ne kam arỳm kam me kabēn ma. Me kabēn mexkumrēx. Punu kētkumrēx. Ba kam te ije me kabēn jarēnhmā. Mexti:rekam te ije arēnhmā. Pykakam me babēngōkre kabēn'ỳr bōx kēt. Nhym ta ibē uma, ije arēnh kētmā.

⁵ Be, tām ne ja. Ije amipumũnhja'ā dja ba ar amā amikôt amijarē. Djām ba ije ar amā amimex jarēnhmā? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amā amikôt amijarē.

⁶ Nār, ba ren ar amā amimex jarē djā ne ba ren ibēn kati? Kati. Ba ren ibēn kati kētkumrēx ne kam mrāmri ar amā amimex jarē. Ne ren katāt amimex kôt ar amā amijarēnhkumrēx nhym ren me'ō arỳm ren ijo amra: ne. Nhym be, kati. Irerekre'ā dja ba ar amā amijarē gar kam arỳm aje ipumũnh kôt ne aje ikabēn mar kôt imar katāt.

⁷ Ga, kute imā apỳnh mỳjja pumũnh kētjao amirītja pumũ. Nām imā mỳjja rũho amirīt. Ba ren kam 'ā amijo amra. Nhym be, kati. Kam amijo idjāmra kēt kadjy itokry djā ja iwỳr bōx. Mrāmri itokry djā ja ne kute mrỳnhī arek me ikam ku'ē nhym me tokry pyrāk. Xatanaj imā itokry djā ja jano nhym iwỳr bōx ba arỳm itokry.

⁸ Kam, kute kubē ipytār kadjy ba te Metīndjwỳnhmā amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhym arỳm imā,

—Kati. Dja ga atokryja mar rā'ā ne. Be ga, me tokry ne kaprīrekam rerekreja pumũ. Me te rerekre ba idjukaprīn itỳx puroo memā tỳx jangij. Gadjwỳ dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arỳm atỳx.

Nām ā Metīndjwŷnh imā ane. Kam ba itokry ne irerekre rā'ā. Tām ne ba ije ar amā arēnh prām. Irerekre dja ba ar amā arē, me kunīmā irerekre jarē. Kritu tỳxo itỳx kadjy ije memā irerekre kōt amijarēnh prām.

¹⁰ Kam Kritumā idjāpēnhkam mā ne ikute? Bir, apŷnh irerek djāri ne iwŷr ban bōx. Nhym apŷnh me kwŷ imā akij. Nhym apŷnh itokry djāri iwŷr ban bōx. Nhym apŷnh me kwŷ ijo ajkē. Nhym apŷnh mŷjja pyma djāri ikam apōx. Te apŷnh mŷjja ikam apōx ne te irerekre ba kunīkōt ikīnh. Mŷkam? Bir, dja ba ba irerekre nhym Kritu arŷm imā tỳx jadjā ba arŷm itỳx ne.

Me kute kupa'ā Paur mar.

¹¹ Ije amimex kōt ar amā amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Mŷkam ne ba amimex jarē? Bir, ar aje ikupa'ā ijarēnhkam. Ar ga ne gar ikupa'ā abenmā kum,

—Djām Kritu ne Paur jano nhym 'ā ujarēnh tē? Kati. Kute anor kēt, ane. Ba kam amā amimex kōt amijarē. Ba amimex kōt amijarēn kute ibēn kati pyrāk. Ar ga ne ga ren ar abenmā kum,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx nhym gwaj bamā 'ā ujarēnh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kōt ar amā amijarēnh kēt. Ar akam me'ō ar ta arīk amijo 'ēx ne kute ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā idjujarēnh ar iba, anhŷr ne ta amijo raxo ba. Djām mrāmri ne ba we ar wā katēri irax? Kati. Ba ne ba ar wāmē ije aben pyrāk ne ar katēri itēm kētkumrēx. Ne kam djām ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhym be, mrāmri ne Kritu ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba.

¹² Amrēbē ne ba arek akrānmā ar akam mŷjja pumūnh kēt nhipēxo iba. Ne apŷnh me punu djāri meo mex gar omūn arŷm Kritu raxmā akato. Ba ar akam mŷjja rūnh nhipēxo iba gar amim,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx. Ga, Kritu kute anor kōt kute mŷjja nhipēxja pumū. Nā gām ar

amrēbē ā amim ane. Mŷkam ne gar jakam arŷm amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kēt, ane?

¹³ Mŷkam ne gar jakam arŷm amā ikīnh kēt ne? Nā gām ar amim,

—Be, Paur kum me ikīnh kēt. Nām kum me wābit kīnh. Kum apŷnh me kute amim Jeju mar wābit kīnh. Kum apŷnh kōt me ar aben pydjio ba djāri wābit kīnh ne arŷm apēnh pānh mebē pi'ōk kaprī jamŷ. Nhym be, gwaj bajbit ne kute gwaj babē pi'ōk kaprī jamŷnh kēt. Nā gām ar ā amim ane. Djām mrāmri imā me wābit kīnh? Kati. Imā ar gadjwŷ kīnh. Imā ar akīnh aben pyrāk. Kwārīk wānh gar ikam angryk kēt.

¹⁴ Ota, jakam ba arŷm ar awŷr itēm mā. Arŷm ne ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēm mā. Dja ba ar akam tēn bōx ne ajte idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī byr kēt. Djām ar anhō mŷjja ne ba abej ne ar akam itēm mā? Kati. Imā ar anhō mŷjja prām kēt. Ar aje amim Jeju mar raxmā ne ba ar akam itēm mā. Ja ne ba imā kīnh. Djām me kra ne kute bām kadjy mŷjjao atom ne adjwŷr? Kati. Bām ne kute kra kadjy mŷjjao atom.

¹⁵ Ba ije ar abām pyrāk dja ba ar akadjy apē:n prīne ibē inhī kato. Ne kam ikaprī kēt. Ikīnhbit. Ar ga dja gar te amā ikīnh ngrire. Ba dja ba kāmā imā ar akīnh kamēnh tēn mā ar akadjy apē.

¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjāpēnh pānh ije ar abē pi'ōk kaprī jamŷnh kētja ma. Nhym be, ar akam me'ō arīk ar amā,

—Djām me kum prāmja kadjy ne Paur kute ar abē pi'ōk kaprī jamŷnh? Kati. Paur no tŷxtikam ne arīk ar amā 'ēx ne ar anoo akno. Nām arŷm ar anhō pi'ōk kaprīo aminhō, anhŷro ba.

¹⁷ Be, amrēbē ba ar awŷr ar ja jano nhym ar awŷr bōx. Ne kam arŷm ar abē pi'ōk kaprī byn arŷm imā o bōx. Djām kam ne ba arŷm o aminhō? Kati.

¹⁸ Nā bām ar ajā Xitumā karō. Gwaj bakamy jadjwŷ ba arkōt ano nhym

ikabēn kōt ar arým ar awýr tēn bōx. Djām Xitu kute ar anhō pi'ôk kapriō aminhō? Djā ne atemā ibē kabēn djin atemā ibē amijo tē? Kati. Ar ije imrānh katato aben pyrāk gar arým ama.

¹⁹ Ar akwý ne gar aje abenmā kum,

—Be, Paur ar mrāmri gwaj bajo ajkē. Ga, ar kute aminēje gwaj bamā amijā àprārja ma, ane. Djā ne bar ar ajōo ajkē got bar ar amā amijā aprā? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrēx ne ar amā amijarē nhym Metīndjwýnh ta kute ar imar. Akmere àpnhīre ar, djām ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apē? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apē. Ar ije ar amā arēnh gar aje Kritu mar raxmā. Ja kadjy bar ar akam apē.

²⁰ Imā ar ajaxwe kēt prām. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awýr bōx. Ar amā ne ba ikabēn mexobit ikabēn prām. Ikabēn ja ne gar amā kīnh. Ne ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn tỳx ne. Ar amā ibēn tỳx karō ba amikukām pi'ôkkam ar amā ikabēn. Ga ren ar aje akabēno aben japanh prām ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn tỳx ne. Ga ren ar aje aben nhō mýjja'ā angryk prām nār ren ar aje abenkam adjākrē prām ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Nār ga ren ar abenmā adjākjēr prām nār ren abenā akabēn punu ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Nār ren ar aje aben kàxā abenbē aben kurē prām nār ren abēn kati prām nār ren abenmā adjākjēro abikarēr prām ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Ar awýr ibōx gar akrāptī ajaxwe ja'ō karō ne ba pi'ôkkam amikukām ar amā ikabēn ne.

²¹ Ga ren ar akwý ajaxwe prām rā'ā. Nār ren akwý ar aprō djwýnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār akwý amjēn djwýnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār ren akwý aje apijām kēttikam adjāpēnh punu prām rā'ā. Amrēbē ar akwý ā ajaxweo ane ba ar amā pi'ôk no'ôk ne. Ar amikam akapriren wānh ajaxwemā anhirer ne aje akubyn Metīndjwýnh'ýr amijo akēx kēt karō

ne ba amikukām pi'ôkkam ar amā ikabēn ne. Ba ren ar akam bōx nhym ren Metīndjwýnh ar akam imā irerekjadjà ba ren ar akrāptīkam imýr rax. Ar akam imýr rax karō ne ba amikukām ar amā ikabēn ne.

13

Kute me kwýbē axwe pyma.

¹ Jakam ba arým ar awýr itēmmā. Arým ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Be, amrēbē: Metīndjwýnh me bakukāmāremā kum,

“Dja me'ō amijarēnh jabej. Gē ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjékēt kabēn kōt memā arē. Ar kute kabēn mar kōt arē nhym me arým kuma.

Ar axikōt kabēnkam dja me ar kabēn man arým abenmā kum,

‘Mrāmri me'ōja kute amijarēnh nhym ar kute kabēn kōt arēnhkumrēx', ane.

Dja me ā abenmā ane.”

Nām ā Metīndjwýnh me bakukāmāremā ane. Ja dja gar amijā ama.

² Be, ōbē ne ba ar awýr bōx. Ne kam ajte ar awýr bōx ne ar abē ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akàxā pi'ôkkam ar abē uma. Ja dja gar amijā aman ikabēn mar pydji. Amrēbē ar akwý ajaxwe jabej nār ajbir ar akwýdjwý axwe jabej djām ije ar amā iprīmā? Kati. Dja ba bōx ne ar amā iprī kēt ne tu itỳx.

³ Gar akwý ijā,

—Goja mrāmri Paur Kritu kabēno kabēnkumrēx jabej bar goja kabēnkumrēxmā ikato, anhyro aba. Ar aje ijā anhyrkam dja ba bōx ne itỳx. Djām Kritu ar akam àpēnhkam rerekre? Kati. Ar akam tỳ:xi.

⁴ Mrāmri me kute pīte'y'ā nhōkam memā amijo rerekre. Nām te memā amijo rerekren jakam Metīndjwýnh 'itỳxkōt tīn ne ar ba. Ar badjwý ne bar kōt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bōx ne Kritu kōt itīn ne ar iban Metīndjwýnh 'itỳxo ar akam itīn ne ar iba.

⁵ Djām bajbit ne gar aje imexkôt imā akatormā? Ar gadjwỳ dja gar amima:ro tēn amim akatorkumrēx ne amim,

–Djām mrāmri ije tu amim Kritu markumrēx? ane. Dja ga ā amikukjēro anen kam mrāmri ar aje tu amim markumrēx jabej amim,

–Nā ije mrāmri tu amim Kritu markumrēx, anen kam arỳm ja markumrēx. Aje tu amim markumrēxja markumrēx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrāmri ar akam ỳrkumrēx. Djām ar aje amikam ja mar kêt? Nār kon, ar ajō ga mrāmri amijo ajēx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrāmri ar akam ỳr kêt.

⁶ Dja gar amiman arỳm ar badjwỳ ar iman amim,

–Mrāmri ne Paur ar kute Kritu markumrēx, ane. Ar aje amim ja jarēnh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metīndjwỳnhmā ar ajo a'uw ne kum,

–Dja ga meo djuw mex gē me axwe'ō kêt, ane. Mỳj kadjy dja gar ajaxwe kêt? Djām me kute ar akôt ar imar ne kute ar imā mex jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo 'êx ne amijo Jeju maro ba”, anhỳr rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ba dja bar we amijo ijēx ne. Ar ga dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kêt. Ar ajaxwe kētmā ne bar ar ajo Metīndjwỳnhmā a'uw.

⁸ Djām bar Metīndjwỳnh kabēn katāt kupa'ā amijo iba nhym kam arỳm kabēn katāt kêt? Kati. Metīndjwỳnh ta kabēn katāt rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, kati. Bar katāt kabēn kôtbit amijo iba prāmumrēx. Nhym kam me arỳm ar ikôt Metīndjwỳnh kabēn katāt kumrēxmā kato.

⁹ Dja bar te memābit irerekre. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ga dja gar Metīndjwỳnh kabēn kôt katāt ar amijo aban arỳm atỳx. Kôt atỳxkam ar ikīnhkumrēx. Prīne ar amex ja ne ar imā kīnhkumrēx.

¹⁰ Mỳj kadjy ne ba ar akāxā pi'ōkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bir, ba ren ar awỳr bōx ne ren ar amā ibēn tỳx. Bēnjadjwỳr djwỳnh kute ijā rax mēnh kôt ba ren ar amā ibēn tỳx. Ar amā ibēn tỳx karō ne ba ar akāxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax mē? Kati. Dja ba ar amā arē gar amim Jeju mar mexo amū amikamēn arỳm mar rax ne. Ja kadjy ne ijā rax mē.

Kute memā amikabēn mex jarēhno ino rer.

¹¹ Akmere àpnhīre ar, ikabēno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prīne Metīndjwỳnhmā amex. Ne prīne amijā ikabēnja ma. Ne axikôt ar akabēn ne abenmā akabēn mexo akabēn. Dja gar amijo ane nhym Metīndjwỳnh arỳm ar amē amijo kajkep. Kubê ne me kum aben jabê djā krô krax. Kubê ne me umar mex djā krô krax. Tām gēdja ar amē amijo kajkep.

¹² Dja gar amā aben jabēo amirīt kadjy aben pa krij ne aben tatak.

¹³ Amrē jakam Jeju nhō me ja kunī ne me amū ar amā kabēn mex jarē.

¹⁴ Gē Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu tu kum ar akunī kaprīn* ar ajo ba. Gē Metīndjwỳnh kum ar akunī jabēn ar ajo ba. Gē Metīndjwỳnh Karō ar akunī mē amijo kajkep ne ar ajo ba. Tām ne ja.

* **13:14** Djām ar ga ne gar adjukaprī nhym pānh arỳm kum ar akaprī Kati. Ta ne tu kum ar akaprīkumrēx.

Paur kute Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne pykabê Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arým pyka kunĩ'ÿr mrãnhkôt me'ÿr bôx ne memã Jeju jarê nhym me kwÿ arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhym kam Paur arým mã me jad-jwÿ'ÿr tẽ nhym tekrekam mebê id-jaer kwÿ me'ÿr bôx ne memã kum,

–Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metĩndjwÿnh kute ar apytãr? Kati, dja gar prĩne Mõdjê kukràdjãdjwÿ kôt ar amijo aban kam arým Metĩndjwÿnhmã amex, ane.

Nhym kam Paur memã kum,

–Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwÿnh arým memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex. Me ta ne me mÿjja kukràdjãkôt amijo bakôt Metĩndjwÿnhmã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhym Metĩndjwÿnh ukaprĩkôt arým memã axwe kêt jarê, ane.

Djã nãm ã Abraão Mõdjê kukràdjãkôt amijo bao ane nhym Metĩndjwÿnh arým kum axwe kêt jarê? Kati, nãm tu Metĩndjwÿnh markumrêx ne arým Metĩndjwÿnhmã mex. Nhym amũ tũmrãm Mõdjê katon memã kukràdjã jarê. Bir be, gwaj badjwÿ tu amim Jeju markumrêx ne arým kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyrãk ne gwaj babê Metĩndjwÿnh kurê. Nhym Metĩndjwÿnh arým bajaxwebê bapytà. Arým ne gwaj bate djê apêx. Mÿkam dja gwaj akubyn Mõdjê kukràdjã tũmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bõnhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kôt amijo baba rã'ã. Nãm ã Paur memã anen ajte memã Jeju kute anor kôt memã amijarê. Tãm ne ja.

* 1:3 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Djãm pykakam me'ô kajgo ne ijano? Nãr, djãm Metĩndjwÿnh ne me'ô kajgomã ijã karô nhym ijano? Kati. Jeju Kritumê Bãmbê Metĩndjwÿnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arým ty nhym Bãm akubyn o tĩn ne.

² Jeju kukwakam bakamydjwÿ ikôt dja bar wãm ar amã ikabênh mex jarê. Pi'ôk no'ôkkam ar amã arê. Pykabê Garaxakam apÿnh ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio aba djãri ne ba ar amã ikabênh mex jarê.

³ Metĩndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩ* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

⁴ Jeju Kritu ne gwaj bakadjy amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja ne me axwe:. Mekôt bajaxwe kêt kadjy gwaj bapãnh ty. Kute kubê gwaj bapytàr kadjy gwaj bapãnh ty. Me Babãmbê Metĩndjwÿnh kute kum 'ã karô kôt ne gwaj bapãnh ty.

⁵ Metĩndjwÿnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djô'ã memã Metĩndjwÿnh rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri, tãm ne ja.

Me memã Kritu kupa'ã ujarênh nhym mebê uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶ E kum, djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym Metĩndjwÿnh pãnh kum ar akaprĩn amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhym ta kum ar akaprĩ. Kritu ar ajaxwe pãnh ty nhym kam Metĩndjwÿnh ta kum ar akaprĩn amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhym kam wãnh me kwÿ ar awÿr bôx ne arým 'êx ne ar amã we Kritu'ã ujarênh ny 'ôdjwÿ jarê. Me wãnh ar amã arê gar arým ijaêrbê me'ÿr amijo akêx ne mekôt amijo abao dja.

⁷ I:je. Djãm mrãmri ne me ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê? Kati. Nãm me arĩk ar anoo biknoro ba. Kritu kupa'ã ne me ar amã arênh ba.

⁸ Arým ne bar kàj bê ar amã arê, katàt Kritu'ã ujarênh nykumrêx jarê

gar arým amim ama. Nhyim be, godja ar ijô akubyn ar awÿr bôx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'ôdjwÿ jarênh jabej gê Metîndjwÿnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã rã'ã ne. Nâr, godja kãjkwakam kadjy mrãnh djwÿnh 'ô ar awÿr bôx ne ar amã kupa'ã ujarênh ny 'ôdjwÿ jarênh jabej gê Metîndjwÿnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã: rã'ã ne.

⁹ Bar ajte jakam ar amã arê gar ama. Arým ne bar katàt ar amã Kritu'ã ujarênh nykumrêx jarê gar amim ama. Nhyim be, godja me'ô ar awÿr bôx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'ôdjwÿ jarênh jabej gê Metîndjwÿnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã: rã'ã ne.

¹⁰ Djãm me kum ikînhmã ne ba abej ar iba? Kati. Metîndjwÿnh kum ikînh ne ba abej. Djãm ije meo kînh prãm got? Kati. Ne ba ren meo kînh prãm ba ren ibê Metîndjwÿnh nhô âpênhkumrêx kêt.

Jeju ta ne Paurmã amijarê.

A Kô 1.12; Tex k 2.4

¹¹ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã arê. Ije kàj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhja djãm me'ô ta ne amim ujarênh'ã karôn imã arê? Kati.

¹² Djãm me kute aben djô'ã ujarênh ar baja ne me'ô imã arê ba o iba? Kati. Nâr, djãm me'ô kute prîne ujarênh marja ne imã arê ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imã ujarênh ny jarê ba maro iba. Tãm ne ba jakam pi'ôkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

¹³ Arým ne me ar amã ijã ajarê gar ama. Amrêbê ne ba mebê idjaer kukràdjã kôt ar amijo iban Metîndjwÿnh nhô me ja kute amim Jeju maro ibikênh kumex. Ne kam me kute amim Jeju mar kêt kadjy mebê Jeju kurên abenbê me ngrãnhô iba.

¹⁴ Ne mebê idjaermê ro'ã ija-batãnhja ije me kukràdjã maro me akrenh mexo tẽ. Ne me ikukãmãre kukràdjã tũm'ã ino tÿ:x ne o iba.

¹⁵ Nhyim kam Metîndjwÿnh ta arým kum ikînh ne kum ikaprî. Djãm ba ne ba imã kînh nhyim kum ikaprî? Kati. Ta ne tu kum ikaprîn arým

amiwÿr ijuw ne ijo ba. Adjãkamã inã tikkrekam ijêtri ne Metîndjwÿnh amijo ipytã.

¹⁶ Ije kàj bê me bajtemmã 'ã idju-jarênh kadjy arým imã Krao amirît. Kute imã Krao amirîtkam djã nã bãm o me'ô kumrêx ma nhyim arým imã arê ba ô'ã memã arênhô iba? Kati. Kritu ta ne imã arê.

¹⁷ Nâr, djã ne ba krîraxbê Djeruxarê kumrêxmã tẽn bôx? Nãm Jeju ar ja kumrêx janon kam badjwÿ ijano ba kum idjãpênh ar iba. Djã nã bãm Jeju kute ar anor ja kumrêx'ÿr Djeruxarê mã tẽn bôx nhyim ar imã kabên'ô jarê ba memã arênhô iba? Kati. Ar'ÿr Djeruxarêkam itêm kêt. Ate ne ba pykabê Arabijkam tẽ. Ba kam ajte akubyn krîraxbê Tamagumã akêx. Kritu ta ne imã kabên jarê ba memã arênhô iba. Tãm ne ba jakam pi'ôkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

¹⁸ Nhyim kam ijã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Kambit ne ba arým Djeruxarê'ÿr tẽ. Ije Pedru pumũnhmã 'ÿr tẽ. Ne kam Pedru'ÿr bôx ne ar iro'ã nhÿ. Ar iro'ã nhÿ: nhyim ar ijã akatibê 15bit apêx ne. Djã ne ba kam idjãm 'iry got Pedru imã me kabên 'ô jarê ba memã arênhô iba? Kati.

¹⁹ Djã ne ba kam Jeju kute ar anorja 'ôdjwÿ pumũ? Kati. Ije ar 'ô pumũnh kêt. Bênjadjwÿr djwÿnh kamy axikôt katorja ne kubê Xijagu. Xijagubit ne ba omũ.

²⁰ Djã nã bãm ar amã ijêx? Kati. Metîndjwÿnh kute imarkam ne ba mrãmri ar amã ikabênkumrêx.

²¹ Ne kam Djeruxarê kurũm ikaton tẽ. Tẽ:n kajônkhôt pykabê Xirijmê Xirxij'ÿr tẽ. Tẽ:n kam arým kam bôx.

²² Nhyim Djeruxarê bu'ã pykabê Djudêjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari me kute ipumũnh kêt rã'ã.

²³ Nhyim be, me kwÿ ne me amũ memã ijarên memã kum,

—Paur kute me bajo bikênhô ba ja ne arým jakam kàj bê Kritu'ã memã ujarênh ar ba. Me kute Kritu kôt amijo bamã memã 'ã ujarênh ar ba. Me kute Kritu mar kêt kadjy ne Paur

amrêbê mebê Kritu kurêo ba. Ne jakam arým 'ã memã ujarênh ar ba. Nãm me ã ijarênh ane.

²⁴ Nhym me arým jabit man ikam Metĩndjwýnhmã mextire jarênhokumex. Be, djãm kam ne me'õ ikabên'ã imã karõ ba memã arênhõ iba? Kati. Kritubit ne imã arê ba arým pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

2

Pedru ar kute Paur kabên'ã aben mar.

Kar 15.4

¹ Nã bãm ar iba: nhym kam ijã amexbê 14 apêx. Ba kam Banabekõt Djeruxarêmã tẽ. Xitudjwý ne ba o tẽ.

² Metĩndjwýnh ta ne imã 'ã karõ ba kabên kõt 'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n kam arým 'ýr bõx. Ne kam me krãptĩ kãxã me rũnh kumrêxmẽ ro'ã akuprõ. Me kute amim Jeju mar rũnhmẽ ro'ã akuprõ. Memãbit ar rũnh pyrãkjãmẽ ro'ã akuprõ. Ne kam memã arê. Ije me bajtemmã Kritu'ã idjujarênh ny jarênhõ ibaja ne ba memã arê. Ne ba ren Djeruxarêkam me krãptĩ kumrêxmã arên ren kam te memã arê nhym ren me kute imar kêt ne. Nhym be, kati. Me krãptĩ kãxã ne ba me rũnh kumrêxmã arê.

³⁻⁴ Nhym Xitubê me bajtembê kreguja ikõt dja. Me ja ne me kute Mõjdjê kukràdjã kõt amijo ba kêt ne my nhinhu kã tã. Nãm Xitu ikõt dja. Nhym me ta kute amijo 'êx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arým apdjun mekõt wadjã. Bar Kritu Jeju kabên kõt idjumar mex ne ar ibamã nhym me amim,

—Paur ar kute Mõjdjê kukràdjã kõt amijo ba katàt jabej ba ar omũ. Gêdja ar kõt amijo ba kêt ba me kukràdjã'ã arkum apnê, ane. Ga, me ta te: kute Mõjdjê kukràdjã kõt amijo ba mexja pumũ. Ne te: Metĩndjwýnhmã amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me ã amim ar ijã ane. Ne kam te: kute Xitu my kã krã'ýrmã memã 'ã apnê. Djã ne me kute amim Jeju markam me rũnh ja

ne mekõt kabên dji? Kati. Me mekõt kabên djir kêt ne kute,

—Gê ar Mõjdjê kukràdjã kõt amijo tẽn on Xitumã my kã ta, anhýr kêt kumrêx.

⁵ Djãm ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabên kõt Xitu my kã krãta? Kati. Bar me kabên kõt Mõjdjê kukràdjã kõt amijo itẽm kêt kumrêx. Mýkam? Bir, ne ba ren ar mekõt amijo tẽn my kã krãta gar ren ikõt Mõjdjê kukràdjã maro aban kõt ar amijo aba. Ne kam ren arým Kritu kabên katàt mar kêt ne kõt amijo aba kêt. Amrêbê ne bar ar amã katàt Kritu'ã ujarênh ny jarê gar kõt ar amijo aba. Kõt amijo aba rã'ã kadjy ne bar me ja kõt amijo iba kêt kumrêx.

⁶ Nhym be, memãbit ar kute rũnh pyrãk ja, me kute ar'ã abenmã kum,

—Amrêbê ne ar gwaj bamã wan gwaj bajo ba. Gwaj bamã ne ar raxkumrêx, anhýrja. Djãm me kute ar rũnh'ã abenmã anhýrkam djãm imã ar uma? Kati. Memãbit ne ar kute rũnh pyrãk. Nhym be, Metĩndjwýnhmã ne ar ngri:ren kajgo. Bir be, Kritu ne imã kabên jarê. Djãm ijukri ne ar rũnh imã mýjja 'õdjwý jarê ba kam memã arênhõ iba? Kati. Ar kute ijukri imã mýjja'õ jarênh kêt kumrêx.

⁷ Ne kam ar ipa krij ne ar itatakbit. Arým ne ar kute imar ne ar abenmã kum,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Paurmã kum, “Ga dja ga me bajtemmã Kritu'ã ujarênh ny jarê”, anhýrkumrêx. Nãm ar ã abenmã ane.

⁸ Metĩndjwýnh ne mebê idjaermã Pedru jano nhym arým memã Kritu'ã ajarê. Ga, me krãptĩ: arým kute tu amim markumrêxja pumũ. Metĩndjwýnh ajte badjwý ijano ba me bajtemmã 'ã ajarê. Ga, me jadjwý krãptĩ tu kute amim markumrêxja pumũ.

⁹ Xijagumẽ Pedrubê Xepamẽ Djuãomẽ ne ar kumrêx tũm. Ar memãbit rũnh. Ar ja ne ar amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh ta kum Paur kaprĩ:kumrêx nhym mrãmri arým kõt kum àpênhkumrêx, ane. Nãm

ar anen arým Banabemē bamē ar ipa krij ne ar itatak ne ar imā,

—Mrāmri ar ga dja gar me bajtem'yr mrān memā 'ā ajarē. Nhyr be, ar ba dja bar mebê idjaer'yr mrān memā 'ā ajarē, ane.

¹⁰ Ne kam ar imā,

—Dja gar ar ikam me ō mýjja kêt mar rā'ā, ane. Jabit ne ar ar imā arē. Ba kam arým ar kuman amū memā me arēnho iba nhyr me arým memā mýjjao atomo ba. Nā bām ā Djeruxarēkam me maro anen arým pi'ôkkam wām pykabê Garaxakam ar amā arē.

Paur Pedrumā kabēn ne.

¹¹ Bar kam krīraxbê Āxikimā tēn bôx ne kam dja. Nhyr kam Pedru nīnh tēn kam Āxikimā ar iwýr bôx. Ba kam arým kuka kônh kum ikabēn ne. Arým Metīndjwýnh kabēn kupa'ā kute amijo tēmkam ne ba kum ikabēn ne.

¹² Mýkam? Bir, amrēbê ne Pedru tu me bajtemmē ro'ā àkuro krī. Ar ba ne bar me bajtemmē ro'ā idjàkuro nhý nhyr Pedru mekmē ro'ā àkuro nhý. Nhyr kam me kwý Môjdjê kukràdjà'ā no tỳxja arým bôx. Xijagu kurūm ne me bôx. Me ja ne me memā kum,

—Dja me me bajtemmē ro'ā àkuro krīn arým Môjdjê kukràdjà kupa'ā amijo tē. Nām me ā memā anhýro ba. Me ja bôx nhyr Pedru arým me omū. Ne kam arým me bajtemmē ro'ā ō kwý krēn krātan arým ate nhý. Me Môjdjê kukràdjà'ā no tỳxja, me my kà rēnhneja, kute 'ā kum kabēn karō ne Pedru ate nhý. Me ja kute kum,

—Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjàkur kêt. Abê mebê idjaer. Môjdjê ne me bamā, “Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjàkur kêt”, ane ga kam me ro'ā adjàkuro akrī, anhýr karō ne Pedru ate nhý.

¹³ Nhyr kam ar ikam mebê idjaer kunī Pedru kôt amijo mōn ate ar ibē nhý. Nhyr kam Banabedjwý arým rerekre ne me umaje kôt amijo tēn ate me bajtembê amijo tēn ate ar ibē nhý.

¹⁴ Ba kam me omū. Kritu'ā ujarēnh ny ne katàtkumrēx nhyr me arým

kupa'ā amijo mō ba arým me omūn arým Pedrumā ikabēn ne. Me kunī nhipôkri ne ba 'ā kum ikabēn ne kum,

—E kum, ga ne ga arým me bajtem kôt ar amijo aban ajte. Ga arým mebê idjaer kukràdjàbê amijo akēx ne arým me bajtem kôt ar amijo aba. Mýkam ne ga arým jakam ajte mebê idjaer kukràdjà kôt me kute amijo ba'ā me bajtemmā karō dja? Nā bām ā Pedrumā ikabēno ane.

¹⁵ Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrāmri me bakukāmākjê kôt ne gu me babê idjaerkumrēx. Me baje me bajtem'ā abenmā kum, “Me axwe”, anhýro baba. Djām me baje me wā kôt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babê idjaerkumrēx.

¹⁶ Djām kam me kute Môjdjê kukràdjà kôt amijo bakam ne me mrāmri axwe kêt? Kati. Me kute kukràdjà kôt amijo baja ne me te axwe kêt prāmje. Nhyr be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrēx. Nhyr kambit arým memā axwe kêt jarē nhyr me kum axwe kêt. Tām ne gwaj amrēbê kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrēx. Gwaj badjwý ne gwaj bajaxwe kêt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrēx. Djām gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj baje Môjdjê kukràdjà marn kôt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrēx. Djām pykakam me'ō ta axwe kêt prām? Arkati. Me'ō ta kute Môjdjê kukràdjà marn kute kôt amijo bakam te: axwe kêt prāmje. Nā bām ā Pedru arkum ane.

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

—Me'ō ta ne te axwe kêt prāmje. Nhyr be, dja gwaj tu amim Kritu markumrēx ne arým bajaxwe kêt. Ne kam amim Kritu maro tē nhyr arým gwaj bamā bajaxweo amirīto tē gwaj arým amima. Gwaj baje amimarkam djām gwaj baje me kwý kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabēn markôt ne ba ijaxwe”, anhýr mā? Arkati. Kritu kute me axwe'ā memā àpnēnh kêt. Kabēnkôt me'ō axwe prām kêtumrēx.

18 Be, amrêbê ne gwaj te: Môjdjê kukràdjà kôt bajaxwe kêt prãmje bajaxwe rã'ã ne. Nhyim be, jakam ba arým kubê amijo akêx. Kubê ije amijo akêxkam ba ren ar akudjwa ren akubyn Môjdjê kukràdjà 'ÿr amijo akêx ne ren amim,

–Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djãm kam ba ren mrãmri ijaxwe kêt? Arkati. Akubyn ije 'ÿr amijo akêxkam ba ren arým Metĩndjwÿnh kabên mar kêt ne kam ren kam amikrà ar o iba.

19 Amrêbê ne ba amim,

–Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djãm kam mrãmri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rã'ã. Ne kam arým Môjdjê kukràdjà ma. Amrêbê ne Môjdjê memã kum, “Dja me axwe arým pãnh ty”, ane. Tãm ne ba kuman kam ijaxwe man kam arým amim,

–Kati. Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban te ijaxwe kêt prãmje, ane. Kam ne ba arým Môjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba kêt. Ga, me arým tykkam kute kôt amijo ba kêtja pumũ. Badjwÿ ije me tyk pyræk. Ne kam arým Metĩndjwÿnh kadjy itĩn ne ar iba.

20 Ba ne ba Kritumê ro'ã pĩte'ykam ty. Ne kam ba itĩn ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tĩn ne ar ba. Nã bãm ã amimaro ane. Ne kam inhĩ jakam itĩn ne ar iba jakam ne ba tu amim Metĩndjwÿnh kra markumrêx ar o iba. Ta ne kum ijabên ijaxwe pãnh ty.

21 Nãm Kritu ã kum ikaprĩ o ane. Djã nã bãm kubê ate ikrãn Môjdjê kukràdjàbit mar 'ãno dja? Djã nã bãm ijaxwe kêt mã kukràdjàbit man o Kritubê aptà? Kati. Ne ren me Môjdjê kukràdjà kôt ren axwe kêt nhyim ren kam Kritu me axwe pãnh tykja ren kajgokumrêx. Nhyim be, kati. Kritu kôtbit ne me axwe kêt. Nã bãm ã Pedru arkum anen ajte pi'òkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

3

*Me ta kute amijo mex kêt.
Ep 2.8; Pir 3.9; A Xim 1.9; Xit 3.5*

1 Ar abê Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mÿj me'õ ne ar amã 'êx ne ar anoo akno? Ê, Metĩndjwÿnh kabên katàtkumrêx. Kabên kôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arým ne ba prĩne ar amã Kritu pĩte'y'ã jêt'ã ajarê gar prĩne ama. Nhyim kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

2 Dja gar ar imã arê ba kuma. Djã nã gãm ar Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt? Djã nã gãm we ar ajaxwe kêt nhyim Metĩndjwÿnh Karõ arým ar awÿr bõx ne ar ajo ba? Dja gar imã arê ba kuma. Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim Kritu markumrêx nhyim Karõ arým ar awÿr bõx.

3 Nã gãm ar Metĩndjwÿnh Karõkôt amijo abamo krax. Djã nã gãm jakam Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban aje kôt ga: we amijo amexmã.

4 Amrêbê ar aje Kritu mar'ã ne me ar ajo bikênho ba gar arým kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubê amijo akêx ne 'ã adjukanga jabej nhyim arým kadjy ar atokry ja arým kajgo. Nhyim be, kati. Ar aje mrãmri tu amim Kritu markumrêx rã'ã jabej arým atokryja kajgo kêt.

5 Djã nã gãm ar Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt nhyim kam Metĩndjwÿnh arým ar amã Karõ jano nhyim kam ar akam mÿjja pumũnh kêt nhipêx, ar akam apÿnh me punuo mex? Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim markumrêx nhyim arým kôt ar amã Karõ jano nhyim kam arým ar akam apÿnh mÿjja pumũnh kêt nhipêx.

6 Me bakukãmãre Abraãodjwÿ ne “tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx nhyim arým tu kum axwe kêt jarê.”

7 Kam, me kute tu amim Kritu markumrêx, me ja kunĩ kute mrãmri ne Abraão tãmdjwÿ pyræk. Tãm dja gar ama.

8 Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh amim, “Dja me bajtem tu amim Kritu markumrêx ba kam tu memã

axwe kêt jarë nhym me arÿm axwe kêt.”

Nãm ã amim anen kam kàj bê Abraãomã tãm jarë. Nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Mrãmri ne me kute tu amim Kritu markumrëx nhym kute tu memã axwe kêt jarënh. Ja 'ã ne Abraãomã kum,

“Ga tu amim ikamnhĩxkumrëx. Ba kam arÿm imã akaprĩ. Dja atãmdjwÿ akõt tu amim imarkumrëx. Ba kam arÿm imã me kaprĩ. Dja apÿnh me ba djakam me bajtemdjwÿ akõt tu amim imarkumrëx. Ba kam arÿm imã me adjwÿnhdjwÿ kaprĩ”, ane.

9 Ga, me kute tu amim Kritu markumrëxja Metĩndjwÿnh arÿm kum me kaprĩja pumũ. Abraão tu amim kamnhĩxkumrëx nhym me kute kõt tu amim markumrëxja Metĩndjwÿnh arÿm kum me kaprĩ.

10 Be, me kute amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjà man kõt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt, anhyro baja. Me ja kunĩ'ã ne Metĩndjwÿnh arÿm amim,

–Me wã dja ba me kanga nhym me arÿm me biknor tokry djakam akuno, ane. Mÿkam dja me kanga? Bir, amrëbê Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã kum,

“Ga, Môjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òkja pumũ. Godja me mar kêt ne katàt kunĩkõt amijo ba kêt jabej ba dja ba pãnh me kanga nhym me arÿm me biknor tokry djakam akuno.”

Nãm Metĩndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane. Me bit kute kukràdjà kunĩkõt amijo baja, djãm kõt me axwe kêt mã? Kati. Nãm me te kute kukràdjà kunĩkõt amijo ba ne kam axwe rã'ã. Kam Metĩndjwÿnh ta kabënkõt dja me ja kunĩ akuno.

11 Nhym kam me ajte me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënh nhym me arÿm kum mexja dja me tu amikajmã'ã

markumrëx ne arÿm tĩn ne ar ba”, ane.

Ga, Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënhja pumũ. Me kute tu amim markumrëx kambit ne kute memã axwe kêt jarënh. Kam me kute Môjdjê kukràdjà marn kõt amijo baja te: axwe kêt prãmje.

12 Nhym kam ajte pi'òkkam memã kum,

“Me kute Môjdjê kukràdjà marn kõt amijo baja gê me prĩne kunĩkõt amijo ba mex”, ane.

Djãm pi'òkkam kabën jakam ne memã, me kute tu amim Metĩndjwÿnh markumrëx jarë? Kati. Kute arënh kêtumrëx. Nãm memã, kõt me kute amijo babit jarë.

13 Nhym be, Metĩndjwÿnh ne memã Kritu jarë. Kritu arÿm pĩte'y'ã gwaj bajaxweo pãnh. Amrëbê ne Metĩndjwÿnh memã kum,

–Godja me Môjdjê kukràdjà mar kêt ne katàt kukràdjà kunĩ: kõt amijo ba kêt, ba dja ba pãnh me kanga nhym me arÿm me biknor tokry djakam akuno, ane. Tãm ne Metĩndjwÿnh amrëbê arë. Kam gwaj ba ne gwaj kõt amijo baba kêt ne bajaxwe:. Ga, gwaj bajaxweo pãnh Metĩndjwÿnh bit kute gwaj bakangaja pumũ.

Nhym be, kati. Jakam Kritu arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Gwaj bakadjy ne Kritu ta mãn axwe djwÿnh pyræk ne pĩte'ykam wajêt. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm kute kanga pyræk nhym me biknor tokry djakam biknor pyræk. Nãm ã anen pĩte'ykam wajêt ne arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Amrëbê: ne Môjdjê me bakukãmãremã kum,

“Me pĩ'ã me anhô nhym me arij.

Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm me kanga nhym me arÿm me biknor tokry djakam akuno”, ane.

Ga, Kritu pĩte'ykam jëtkam Metĩndjwÿnh kute kanga pyrækja pumũ.

14 Kam, Jeju Kritu arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm me bajtemo djuw mex ne arÿm memã axwe kêt jarë. Tãm ne Abraãomã arë. Gwaj tu

amim Kritu markumrêx, nhym Metîndjwýnh Karô arým gwaj bawýr bôx. Amrêbê kute gwaj bamã Karô jarênhja arým gwaj bawýr bôx. Ja kadjy ne Kritu gwaj bajaxweo pãnh.

Metîndjwýnh ne Abraãomã kabên pýnh ne arê.

Idja 6.13

¹⁵ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã pykakam me kukràdjà'ô jarê gar ama. Godja me'ô ar tu abenmã mýjja'ô jarênhkumrêx. Nhym me rûnh arým 'ã pi'ôk no'ôkkumrêx. Djãm kam ajte me'ô kute ijukri kabên 'ô jarênhmã? Nàr, djãm kam kute kabên 'ôo bingrànhmã? Arkati. Arým ne me tu 'ã pi'ôk no'ôk mãmджи.

¹⁶ Abraãomã ne Metîndjwýnh apýnh mýjja jarên kam kum kabên pýnh ne arên kum,

–Dja ba ajo djuw mex ne atãmdjwýo djuw mex, ane. Djãm kute kabên jao bingrànhmã? Kati. Djãm tãmdjwý krãptî'ã ne kum, “Dja ba atãmdjwýo djuw mex”, ane? Kati. Tãmdjwý pydji'ã ne kum arê. Tãmdjwý ja ne kubê Kritu.

¹⁷ Metîndjwýnh ne amrêbê: tu Abraãomã tãmdjwýbê Krituja jarênhkumrêx. Nhym kam tû:mrãm, arým kute kum arênh'ã amexbê 430 apêxkam Môjdjêmä kukràdjà jarê. Djã ne kute Môjdjêmä me kukràdjà jarênhho kabên tûm japa? Djã ne kute amrêbê: Abraãomã tãmdjwýbê Kritu jarênhja arým arênh kajgo? Arkati. Kute amrêbê: Abraãomã arênh kute mar tÿx rã'ã ne.

¹⁸ Djã ne me kute Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo bakam axwe kêt ne ajte kute amim Kritu markam axwe kêt? Kati. Nhym be, arým ne Metîndjwýnh mrãmri tu Abraãomã tãmdjwý Kritu jarênhkumrêx nhym amim tu markumrêx nhym arým kum axwe kêt jarê.

¹⁹⁻²⁰ Nhym be, mýj kadjy ne Metîndjwýnh Môjdjêmä kukràdjà jarê? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kôt amim kator kadjy. Ja kadjy ne Môjdjêmä kukràdjà jarê. Me aben

djô'ã abenmã arênhho mō: Abenmã arênhho mōr tãmtã arým tûmrãm Abraão tãmdjwý Kritu'ýr o bôx. Me bakamingrãnyrekam Kritu arým katon ar ba. Nhym kam me tu amim markumrêx nhym Metîndjwýnh arým memã axwe kêt jarê. Metîndjwýnh ne Môjdjêmä kukràdjà jarê. Kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã ne arê nhym arým amũ Môjdjêmä arê nhym amũ memã arê. Nhym kam me krãptî amipãnh Môjdjêmä amijarê nhym amũ Metîndjwýnhmã me arê. Nhym be, djã nãm Metîndjwýnh me'ômã Kritu jarê nhym arým amũ Abraãomã arê? Kati. Metîndjwýnh pydji ne tu Abraão kuka kônh djan kum tãmdjwýbê Kritu jarê.

²¹ Metîndjwýnh ne Abraãomã apýnh mýjja mex jarên kum tãmdjwýbê Kritukôt axwe kêt jarê. Djã ne kam amikabên jao aknon kam memã kum,

–Dja ga me Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aba. Ba kam arým me amã axwe kêt jarê, ane? Kati. Dja me Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ban arým te axwe kêt prãmje ne Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba kêt. Ne ren me Môjdjê kukràdjà'ô man kôt ar amijo ban ren kam axwe kêt ne ren kam Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba nhym Metîndjwýnh ren kam memã kum,

–Dja ga me Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kam ajaxwe kêt, ane.

²² Nhym be, kati. Me'ô ta te axwe kêt prãmje. Metîndjwýnh ne pi'ôkkam me kunî kupãnhã memã axwe jarê. Mýj kadjy ne me kunîmã axwe jarê? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kadjy. Dja me tu amim markumrêx nhym Metîndjwýnh arým memã axwe kêt jarê. Tãm ne amrêbê: me bakukãmãremã arênh pydji.

²³ Nhym be, amrêbê me bakukãmãre kute tu amim Kritu markumrêx kêttri ne me Môjdjê kukràdjãkôt ar amijo ba. Me ta te: katormã ar amijo ba. Me kute mrãmri ne mebê ijêkam me ta te: katormã amijo ba pyrãk. Gwaj

badjwỳ te bakatormã ari amijo baba. Nhym kam tũmrãm me arỳm gwaj bamã Kritu'ã ajarẽ, gwaj arỳm tu amim markumrẽx ne arỳm bakato. Bakaton arỳm gwaj ba ar baban bakĩnhkumrẽx.

²⁴ Kam, Mõjdjê kukràdjà ne kute me kra prĩre pumũnh djwỳnh pyræk. Me bakukãmãre ne me kute me kra prĩre pyræk. Ne kam me omũnh djwỳnh kõt ar amijo ba, Mõjdjê kukràdjà kõt ar amijo ba nhym mebê tỳ:xi. Me kute aben djô'ã kõt amijo ba tãmtã nhym kam tũmrãm arỳm Kritu me'yr bõx. Gwaj bawỳr bõx gwaj arỳm tu amim markumrẽx nhym arỳm tu gwaj bamã axwe kêt jarẽ.

²⁵ Gwaj arỳm tu amim Kritu markumrẽx. Djãm kam gwaj baje akubyn Mõjdjê kukràdjà'yr amijo akẽx prãm? Kati. Arỳm me abatànhkam djãm akubyn kute amipumũnh djwỳnh prãm? Kati. Gwaj badjwỳ ne gwaj akubyn baje Mõjdjê kukràdjà mar prãm kêt. Kritu ne gwaj tu amim markumrẽx.

Mebê Metĩndjwỳnh kra'ã ujarẽnh.

Dju r 1.12; Rõ 8.14; Ep 1.5

²⁶ Ar akunĩ ne gar arỳm abê Metĩndjwỳnh kra. Gar arỳm tu amim Kritu markumrẽx ne arỳm abê Metĩndjwỳnh kra.

²⁷ Me kute ngõmã ar ajadjàr kunĩja, mỳj'ã ne ngõmã ar ajadjàrja amijakre? Bir, Kritumẽ ne gar atypdji. 'Ã ne amijakre. Gar kam arỳm aje Kritu pyræk. Kritubê Metĩndjwỳnh Kra. Ar gadjwỳ ne gar Kritu kõt abê Metĩndjwỳnh kra.

²⁸ Djãm kam dja gar ajõ aben mỳr jabej memã kum, "Ibê idjaer", ane? Nàr, "Ibê me bajtembê kregu", ane? Nàr, gar ajõ aben mỳr jabej memã kum,

—Nãm me ipa 'amỳ ba me kabẽnkõt kajgo ari idjapẽnh tỳxo iban idjumar punu, ane? Nàr,

—Me kute ipa 'amỳnh kêt ba arek mekõt ar iban idjumar mex, ane? Nàr gar ajõ aben mỳr jabej memã kum, "Imy", ane, nàr, "Ini", ane? Djãm aje

amim Kritu markam aje aben mỳr jabej ã abenmã anhỹro abamã? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunĩ abeno anhõbikwan apydji:i.

²⁹ Ne, ar abê Kritu nhõbikwakam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo Abraão tãmdjwỳ. Kute ar anhingêt Abraõomã kabẽn pỳnh ne arẽnhja kunĩ ne ajte ar amãdjwỳ arẽ. Dja gar arỳm Abãm nhõ mỳjjao aminhõ. Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjao aminhõ.

4

Metĩndjwỳnh gwaj bajo kra.

¹ Jakam ne ba ar amã arẽ, me abê Garaxakam me jamã arẽ, gar ama. Me kra prĩre ne me kute bãm nhõ nêkrẽx kunõo bamã te o ane. Prĩrekam kute o ba kêt rã'ã. Nãm me kute bãm nhõ àpẽnh kajgo pyræk ne kajgo: ne.

² Nhym kam me omũnh djwỳnh me prĩre jamã mrãnh mex'ã karõn me omũnhõ ba nhym me kam kõt amijo ba. Nãm me prĩre pumũnh djwỳnh meo ba: nhym me arỳm abatành ne. Nhym me bãm kute õ akati jarẽnhja arỳm bõx nhym kam me arỳm bãm nhõ nêkrẽxo aminhõn o ba.

³ Gwaj badjwỳ Kritu bõx kêttri ne gwaj baje me prĩre pyræk. Gwaj baje me àpẽnh kajgo pyræk ne gwaj bakajgo: ar baba. Nhym me kute gwaj bamã pykakam me kukràdjà jarẽnh gwaj ajbit maro baba. Kute mrãmri ne me prĩre pumũnh djwỳnh me prĩremã mrãnh mex'ã karõo ba nhym me kute kõt amijo baja pyræk. Gwaj badjwỳ gwaj pykakam me kukràdjàkõtbit amijo baba.

⁴ Nhym be, kam arỳm õ akati bõx nhym Metĩndjwỳnh arỳm pykamã Kra jano nhym me'õ nire kurũm kato. Katon arỳm Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo ba.

⁵ Mỳj kadjy ne Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo ba? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy. Gwaj te Mõjdjê kukràdjàkõtbit amijo baban mã bajaxwe:. Nhym Kra arỳm gwaj bajaxweo pãnh nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bajo kra. Ja kadjy ne Kra

arým ruw ne Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba.

⁶ Kute gwaj bajo krakam ne arým gwaj bamã Kra Karõ jano nhym arým gwaj bakam nhÿn gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karõ ma nhym arým gwaj bakadjwÿnhbê Metïndjwÿnhmã kum, “Aba, Aba”, anhÿro nhÿ. Me kabên djwÿnhkam kum, “Aba, Aba”, anhÿro nhÿ. Me bakabênkam ne Karõ ren arên ren kum, “Djünwã, Djünwã”, anhÿro nhÿ.

⁷ Ga, me kute me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh kajgo ar baja pumũ. Amrêbê ar gadjwÿ ne gar Môjdjê kukràdjà man kôt amijo aba kajgo. Ne jakam arým Môjdjê kukràdjà kôt amijo aba kêt. Kritu ar akadjy ty nhym Metïndjwÿnh kute ar ajo krakam. Dja ar amã õ mÿjja ngã gar o aba.

Me kute akubyn me kukràdjào ba prãm.

A Kô 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14

⁸ Be, ar abê me bajtem ne gar amrêbê ar aje Metïndjwÿnhkumrêx mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Apÿnh mÿjjao metïndjwÿnh karõ nhipêxjamã ne gar adjapênh tÿx kajgoo aba. Djãm mrãmri ne kubê Metïndjwÿnhkumrêx? Arkati. Gar o aban aje mrãmri ne me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh tÿx kajgoo ba ne te apôx prãmje ja pyræk.

⁹ Nhym be, jakam ne gar arým aje Metïndjwÿnhkumrêx mar. Djãm ar ga ne gar amim mar? Kati. Ta kumrêx ne kute ar amarn arým ar amã amijo amirît gar kam kôt arým amim maro aba. Arým ar aje Metïndjwÿnhkumrêx mar jakam mÿkam ne aje akubyn me kum Metïndjwÿnh kÿnh kêtja kukràdjà marn kôt amijo aba prãm? Gar me kukràdjà kôt ar amijo aban te ajaxwe kêt prãmje. Kam ar arerekre. Me kukràdjà kajgo. Dja gar kôt ar amijo aban arým aje mrãmri ne me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh kajgo ba pyræk.

¹⁰ Ar aje mÿjja kajgo kadjy adjapênh tÿx prãmkam ne gar apÿnh akati

krãptïkam me kukràdjà man arým abenmã kum,

—Akati ja dja gwaj 'ã bano tÿx ne Môjdjê kukràdjà kôt bamex, anen ajte apÿnh mytyrwÿ'ã abenmã kum,

—Mytyrwÿ ja dja gwaj 'ã bano tÿx ne me kukràdjà kôt bamex, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj bàygogo djê pan ajte Môjdjê kôt akati ja ma, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj amex ja'ã bano tÿx ne Môjdjê kukràdjà kôt bamex, ane. Djì:jàk. Djãm me kukràdjà kajgoja krãre got? Djãm ar aje ã amijo anhÿrkam Metïndjwÿnh kute ar amã ajaxwe kêt jarênh gar kum amex got?

¹¹ Amrêbê ba me abê Garaxakam Kritu jarênho iban idjapênh kume:x. Ar akam idjapênh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karõ ne ba ar ajã idjãpnhÿx ne axwe idjumar ne.

¹² Akmere, àpnhÿre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyræk. Djãm ba ne gar ijo ajkê, ba ar amã ikabên? Kati.

¹³ Nhym be, amrêbê ije ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kutewa. Kamã ne ba ikanên ar amã Kritu'ã ajarê gar ama.

¹⁴ Nãm itokry te ijo ba djãm kam ne gar amã ikurên ikanga? Kati. Nã gãm ar prÿne imar mex. Nã gãm ar ijo Metïndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh pyræk nãr ijo Kritu Jeju pyræk ne ar amã ikÿ:nh ne.

¹⁵ Ba ìno kanê: gar te aje ikadjy ano kadjar ne pãnh imã ano jadjar ba ikanê kêtã. Ba ne ba 'ã ar apumÿn arým ar amã arê. Ar amã ikÿnh. Mÿj ne gar arým jakam amijon?

¹⁶ Djãm ije katat ar amã Metïndjwÿnh kabên jarênhkam gar arým ijo akurê djwÿnh?

¹⁷ Be, wãkam me'õ ar kute amiwÿr ar ajo akêxmã àpênh kume:xo ba. Djãm me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abê ikurêmã. Dja me ar abê ikurê gar kam arým mekôt ar amijo aban arým me kukràdjà'ã ano tÿx ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abê ar ikurêo ba.

18 Ne ren me kute ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren kam mrãmri mexkumrêx. Ar akam idjãmkam ne me ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren ajbubê itÿmkamdjwÿ ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne kam ren mrãmri mexkumrêx. Nhy m be, kati. Me kute ar abê ikurê kadjy ne me àpênh kumex.

19 Ba ne ba imã ar ajabê:ê kute mrãmri ne me kum kra prÿre jabêja pyrãk. Ije me'õ nire kra àkam umar punure pyrãk ne ar akam idjumar punu:re. Me'õja amijo 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã arê ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabên man Kritu kupa'ã amijo tẽ. Ga, me prÿre kute nã tikkrekam aminhipêxo baja pumũ. Nãm aminhipêxo ba:n arÿm prÿne aminhipêx nhinomã kumẽ. Ar gadjwÿ. Dja gar prÿne Kritu kôt amexo amũ amikamênho tẽ. Amikamênho tẽ:n kam arÿm prÿne Kritu mexo amex. Tãm ne ba imã kÿnh. Nã bãm ar ama:ro iba.

20 Ar awÿr ibôx prãm kam ne ba dja. Ne ba ren inhÿtã ar awÿr bôx. Djã ne ba ren kam ar amã ibên tÿx? Kati. Kam ne ba ren ar amã ibên rerekbito ikabên. Nhy m be, kati. Amybÿm ne ba axwe ar akam idjumar ne.

Agaremẽ Xara'ã ujarênh.

21 Dja gar jakam imã arê. Ar aje Môjdjê kukràdjã marn kôt amijo aba prãmja mykam ne gar amikadjy kukràdjã kunÿ mar kêt?

22 Ba ar amã kukràdjã jarê gar ama. Môjdjê ne kute 'ã pi'òk no'òkkam memã Abraão kra amãnhkrut'ã ajarê. Kra ja ne Abraão õ àpênh kajgobê Agaremã kudji. Agare ne kubê me pardja. Nãm Abraãomã àpênh kajgobit ar ban umar punure. Õ àpênh kajgo jamã ne kra ja dji. Nhy m be, prõ djwÿnhbê Xaramã ne kra djwÿnhja dji. Prõ ja ne kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mex.

23 Nhy m kam Abraão ta ne Xara kute kum arênhkôt me pardjajamã kra ja dji nhy m kumrêx ruw. Nhy m be prõ djwÿnhmã kute kra djwÿnh djirja ne Metÿndjwÿnh kabênkôt.

Metÿndjwÿnh ta kute kum kra jarênh kôt ne Abraão arÿm prõbê Xaramã kudji. Kute kum, "Dja akra'õ amirÿt", anhÿr kôt arÿm kum kudji. Xara kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mexkumrêxjamã ne kudji nhy m kam ruw.

24 Mykam ne ba ar amã ar nire abenkôt kra rwÿkja'ã ajarê? Myj'ã ne ar nireja amijakre? Bir, ar amãnhkrut Metÿndjwÿnh kabên amãnhkrut'ã amijakre.

Ba ar amã kabên jarê gar ama. Metÿndjwÿnh kute Abraãomã kabên jarênhkam ne kum Kritu jarê. Kritu'ã ne Xara amijakre. Nhy m be, Môjdjê kukràdjã'ã ne Agare amijakre. Be, kabên amãnhkrut ne ja. 'Ã ne ar nire amãnhkrut amijakre. Metÿndjwÿnh ne krãnhbê Xinajkam Môjdjêmã me kukràdjãja jarê. Me kukràdjãja kôt ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje. Krãnhbê Xinaj'ã ne Agare amijakre. Agare ne kubê me pardja ne Abraãomã àpênh tÿx kajgobit ar ba.

25 Agare'ã ne krãnhbê Xinaj amijakre. Pykabê Arabijkam ne krãnhbê Xinaj. Nhy m kam Xinaj'ã ne pykakam krÿrãxbê Djeruxarêja amijakre. Djeruxarê jakam me ar ba ne me kute Môjdjê kukràdjãbit mar. Me kute Môjdjê kukràdjãbit mar ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje.

26 Nhy m be, me kute amim Kritu mar ne me kãjkwakam Djeruxarêkam ar ba. Me ja ne me kute Môjdjê kukràdjã marn kute kôt amijo baja kangan Kritubit kôt ar amijo ba. Kôt ar amijo ban kubê me pardja kêt ne ta arÿm arek mekôt ar ban umar mex ne. Kãjkwakam Djeruxarê ne kute me banã pyrãk.

27 Ga, Metÿndjwÿnh amrêbê: kute me bakukãmãremã kabên jarênh nhy m me arÿm kute 'ã pi'òk no'òkja pumũ. Nãm Metÿndjwÿnh tu krÿrãxbê Djeruxarêmã kabên jarê. Nãm tu kum,

"Ga te akra prãmje ne akra kêt kumrêxja on akÿnh. Aje akra

à mar kêtja on tu adjàmra tỳx kaba.

Djãm mrãmri akra kêt ne ar abamã, amjên kute akangakam akra kêt ne ar abamã? Kati. Dja me arỳm mjênja te akuràm kra krãptĩ ga dja ga akra krãptĩo me akrenh mex ne.”

Nãm ã kàjkwakam krĩraxbê Djeruxarějjamã ane. Ga, kàjkwakam krĩraxbê Djeruxarê kute mrãmri ne gwaj bakunĩ nã pyrækja pumũ. Arỳm gwaj bakrãptĩn tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm tu gwaj bamã axwe kêt jarê.

²⁸ Ga, Metĩndjwỳnh kute Abraãomã kum, “Dja akra amirĩt”, anhỳrja pumũ. Nhym kam kute kum arênh kôt arỳm Idjak kato. Ar gadjwỳ ne gar aje Idjak pyræk. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ne ar amã,

—Dja gar tu amim Kritu markumrêx. Ba kam arỳm ar amã axwe kêt jarên arỳm ar ajo ikra, ane. Gar kam arỳm tu amim markumrêx nhym kute ar amã arênh kôt arỳm ar ajo kra. Kute Abraãomã arênh kôt ne arỳm kra Idjak kato. Ar gadjwỳ kute ar amã arênh kôt ne arỳm ar amã axwe kêt jarên arỳm ar ajo kra.

²⁹ Nhym be, amrêbê: Imaêr kum Idjak kurêo ba. Metĩndjwỳnh Karõ kabên kôt ne Abraão arỳm kra Idjak dji nhym katon ar ba nhym Imaêr kum kurêo ba. Abraão ta ne Imaêr dji nhym arỳm kum kamybê Idjak kurêo ba. Nãm ã akati jakam me kum gwaj bakurêo ane. Me kute amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arỳm ijaxwe kêt, anhỳro baja. Me ja ne me kum gwaj bakurê. Kum gwaj baje amim Kritu marja kurêo ba. Gwaj baje amim Kritu mar ne gwaj amim,

—Dja ba tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm imã ijaxwe kêt jarê, anhỳro baba. Gwaj anhỳro baba nhym me arỳm kum gwaj bakurêo ba.

³⁰ Nhym kam mỳj ne amrêbê: me bakukãmãre arê nhym me'ã pi'òk

no'òk ne? Bir, Xarabê me pardja kêtja ne Agare'ã Abraãomã kabên ne kum, “Djãm gu banhõ àpênh kajgo kraja kute ikra kôt anhõ mỳjjao aminhõmã? Amỳrbê kute o aminhõmã?

Kati. Ikrabit dja anhõ mỳjjao aminhõ. On ikra nêje bõm Agaremê kra ar amê.”

Nãm ã Xara Abraãomã ane.

³¹ Ar tãm 'ã dja gwaj amijakren amima. Me kute amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhỳrja ne me te axwe kêt prãmje. Nãm me me pardja kra'ã amijakre ne àpênh kajgo ar ba. Dja me Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjao aminhõ kêt ne axwe rã'ã. Nhym be, gwaj ba ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arỳm kum bajaxwe kêt. Gwaj ba ne gwaj me pardja kêt kra'ã amijakre ne kam Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjao aminhõ.

5

Pykakam me kute kukràdjà kajgo kôt amijo ba nêje me akre.

Rô 3.21; Kor 2.20

¹ Gwaj ba: arek mekôt ar baban badjumar mex kadjy ne Kritu arỳm gwaj bapytà. Ga, mryti kute jênh pytĩ tur ne kute o baja pumũ. Gwaj badjwỳ amrêbê: gwaj pykakam me kukràdjà kôt badjapênh tỳx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhym Kritu arỳm gwaj bapytà gwaj arỳm me kukràdjà kôt badjapênh kêt. Gwaj ba ne gwaj Kritukôt arek ar baban badjumar mex. Arỳm Kritu kôt badjumar mexkam kwãrĩk wãnh Môjdjê kukràdjà'ỳr amijo akêx kêt ne kôt amijo aba kêt. Dja ga kôt ar amijo aban arỳm akaprĩ:re kute mrãmri ne mry jênh pytĩkam kaprĩ pyræk. Gê me te: kukràdjà'ã ar amã karõ gar arek mebê dja. Kritu kôt dja gar adjãm tỳx.

² Ba ibê Paur ne ba me abê Garaxamã arê. Godja gar aje memã kum,

—Ajrã. Môjdjê kukràdjà kôt imy nhinhu kà krãta. Dja ba kôt ijaxwe

kêt, anhÿr jabej nhym me amy kà nhinhu krâta gar kam arÿm aje Kritu mar kajgo.

³ Ba ajte mrâmri me kunîmã arênhkumrêx. Metîndjwÿnh ne arÿm me my kà rênhjamã kute prîne Môjdjê kukràdjà kunî kôt amijo bamã memã arê.

⁴ Ar ajõ ar aje amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt, anhÿr. Ar aje amim anhÿrkam aje Kritu mar kajgo. Nhym kam Metîndjwÿnh kum ar akaprî kêt ne arÿm ar amã axwe jarê. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵ Nhym be, gwaj ba ne gwaj arÿm tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm Karõ kôt gwaj bajo mex. Dja Karõ gwaj bajo ban arÿm gwaj bajo mex gwaj kam bakunî bajaxwe kêt. Tãm ne gwaj tu amiwÿr kamnhÿxkumrêx.

⁶ Be, Kritu kôt gwaj baje amijo babakam djãm Metîndjwÿnh kute gwaj bamy kà rênh mar? Nàr djãm kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhym be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam. Kambit ne gwaj mrâmri kum bakajgo kêtumrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arÿm bamã me abêkumrêx.

⁷ Amrêbê ne gar aje mrâmri ne me rer djwÿnh prõt mex pyræk. Ne katàt Kritu kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtumrêx. Mÿj me'õ ne ar abê aptà? Gar kabên katàt man kôt ar amijo aban nhym ar abê aptà?

⁸ Djãm Metîndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr djwÿnh ta ne ar abê aptà? Djãm ta ne Môjdjê kukràdjà'ã ar amã karõn o ar abê aptà? Kati. Atemã me'õ.

⁹ Ga, me kute djwÿkam igot djà kryre rênhja pumũ. Nhym kam arÿm djwÿ djôm mē amrà. Ar gadjwÿ ne me ngrêre ar amã 'ã karõo dja. Dja me arek ar amã 'ã karõo dja: nhym me kabên ar anhÿ kunî mē amrà arÿm me'ÿr ar ajo akêx gar arÿm mekôt ar amijo aba.

¹⁰ Nhym be, arÿm ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnhÿxkumrêx ne amim,

—Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kôtbit amijo ba, ane. Nhym be, me'õ ja kute Môjdjê kukràdjà'ã ar amã karõn ar amã kaprî jadjàrja gédja Metîndjwÿnh arÿm kum axwe pãnh jarê.

¹¹ Nhym me we ar amã,

—Paurdjwÿ ne me my kà rênh'ã memã àpnêho ba, anhÿro ba. Djãm mrâmri me kabên? Kati. Ba ne ba kàj bê memã kum,

—Kritu ne pÿte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhym Metîndjwÿnh arÿm tu me amã axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anhÿro iba. Ne ba ren iby ajte memã kum,

—Gê me me amy kà rênh gê kam arÿm Metîndjwÿnh me amã axwe kêt jarê, anhÿro iba nhym ren me kum ikurê kêt. Nhym be, kati. Nã bãm memã kum,

—Kritu ne pÿte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm tu me amã axwe kêt jarê, anhÿro iba. Jabit ne ba memã arê. Ne kam ije me my kà rênh'ã memã karõ kêt. Kam ne me arÿm ijo bikêho ba.

¹² Be, me kute ar amy kà rênh'ã ar amã karõn ar amã kaprî jadjàrja ren ta ã amijo bikêho ane.

Me kute Metîndjwÿnh Karõ mar'ã memã karõ.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³ Kam, akmere àpnhÿre ar, djãm ar aje Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo aban ar akaprîmã ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekôt ar abamã. Ja kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajo akêx. Ar aje Môjdjê kukràdjà kôt amijo aba kêt ne arek mekôt ar abakam djãm kam arÿm tu ajaxwemã? Djãm aje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwãrÿk wãnh ajaxwe kêt. Arÿm aje Môjdjê kukràdjà mar kêt ne arek

mekôt ar abakam dja gar amã aben jabên abenmã apê.

14 Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã ami-jabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metĩndjwýnh kabênja pydjibit man kôt ar amijo aban arým Mõjdjê kukràdjã kunĩ man kôt amijo aba. Mrãmri ar amã me abêkam ne gar tu Metĩndjwýnhmã amexkumrêx.

15 Nãr kon dja gar amã aben kurêo aba mýj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjãnh ne kute abeno apêxo baja pumũ. Ar gadjwý dja gar amã aben kurê tãmtã ĩ arým aben bê akunĩ ajmã.

16 Gwaj ba, bamã amidjwýnhbito kĩnh prãm ne kôt arým bajaxwe prãm. Nhym be, dja gar amim Metĩndjwýnh Karõ man mã kôt ar amijo aban kam arým kôt ajmã akute kêt ne katãt amijo aba.

17 Djãm ar ga ne gar Metĩndjwýnhmã ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prãm ne amim, “Ba amidjwýnhbito kĩnh”, anhýro baba. Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ mã gwaj bamã,

–Kati. Kwãrĩk wãnh, anen ã akubyn gwaj banêo ane. Karõ mã akubyn gwaj banê gwaj ba bajaxwemã mã amim, “Ba amidjwýnhbito kĩnh”, anhýro baba. Gwaj mã bakabêno Metĩndjwýnh Karõ japanho baba. Nhym ta mã akubyn gwaj banêo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prãmje.

18 Nhym be, ar ga dja gar amim Metĩndjwýnh Karõ man mã kôt ar amijo aba nhym kam ta arým katãt ar ajo ba. Dja gar amim Karõ maro aba:n arým amã Mõjdjê kukràdjã maro aba prãm kêtumrêx.

Me kute amidjwýnhbito kĩnh prãmkam apýnh axwe djãri 'ã ujarênh ne ja.

19 Me kute amidjwýnhbito kĩnh prãmkam ne me apýnh mýjjao ban kôt axwe. Me kute apýnh mýjjao baja ne me kunĩ kute mar.

Nãm me mebê prõo akĩ, mjêno akĩ. Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba. Ne ajte kute abenbê me kupêno amijo àpnuo ba.

Ne ajte amijo àpnu me:x ne. Me kute amidjwýnh kĩnh prãmkam kute mýjjao ba ne ja.

20 Ne ajte mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxmã amijarêno ba.

Ne ajte ta apýnh mýjja maro amiptãn arým amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurêo ba. Ne ajte axikôt kabên kêt ne abenã kabên ba.

Ne ajte me õ mýjja pro'ã ngryk ba. Ne ajte kute amijã ngryk nê kêt ne tu ngryk ba.

Ne ajte kute amidjwýnhbit markam amijo rax pytãro ba.

Ne ajte kute amiwýr meo akêx prãmje aben bê me kurêo ba.

Ne ajte apýnh mýj kukràdjãja'ã no týt ne kam mýr jabej apýnh me kwý djãri kôt bikprõnh ba.

Me kute amidjwýnhbito kĩnh prãmkam kute mýjjao ba ne ja.

21 Ne ajte te kute me urãk prãmje ngryk ba.

Ne ajte aben paro ba. Ne ajte kadjwati kangõkam* bibãnh ba.

Ne ajte apýnh mýjja punukam aben týt jabejo ba.

Be, apýnh mýjja kute ja pyrãk rã'ã. Me kute amidjwýnhbito kĩnh prãmkam kute mýjjao ba ne ja. Dja Metĩndjwýnh ĩ õ me ja kunĩ ba. Djãm kam kute me jao bamã? Me kute mýjja jao ba, djãm kute meo bamã? Kati. Dja me ja wãnh me biknor tokry djãkam akuno. Tãm ne ba amrêbê ar amã arên ajte jakam ar amã arê.

Metĩndjwýnh Karõ kute meo bakam me kute amijo ba mex.

22 Nhym be, dja Metĩndjwýnh Karõ ta ar ajo ba.

* 5:21 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

Gar arým ô'ã amã me abê.
 Ne ajte akĩhtire.
 Ne ajte adjumar mex.
 Ne ajte memã ano kator kêt ne ami-
 jamãr 'iry.
 Dja Karõ ta ar ajo ba gar ajte ô'ã
 memã aprĩ.
 Ne ajte anhõdjãnh.
 Ne ajte katàt Metĩndjwýnh kabên man
 kôt ar amijo aban 'ã adjukanga
 kêt.
²³ Ne ajte akabôt katin ar aba.
 Ne ajte amijaxwe kêt kadjy amijãno
 dja.
 Dja Karõ ta ar ajo ba gar arým
 ã amijo anen kam Metĩndjwýnh kôt
 amijo aba mexkumrêx nhym arým
 ar akam kĩnhkumrêx ne ar amã ar
 akatãtkumrêx jarê.

²⁴ Kritu kute gwaj bajo aminhõkam
 gwaj arým bamã bajaxwe prãm kêt.
 Bajè amidjwýnhbito kĩnh kadjy ba-
 jaxwe prãm kêt. Bajè mebê me
 kupênh prãm kêt ne bamã mýjja punu
 prãm kêt. Bajè mrãmri ne Kritumê
 ro'ã aktã banhikra, baparmo i'êk
 pyrãk. Gwaj ã amimaro ane.

²⁵ Mrãmri Karõ kute gwaj bajo ba
 jabej gwaj mã Karõ man prĩne kôt
 amijo baba mex.

²⁶ Kwãrĩk wãnh gwaj bakajgokam
 arĩk amijo badjãmra ar baba kêt. Dja
 gwaj amijo badjãmra ar baba:n arým
 abenmã aben kurê'uko baba. Ne
 aben rax mýr jabej aben kam ban-
 gryko baba.

6

*Me kum me kunĩ kaprĩ'ã kute
 memã karõ.*

¹ Akmere àpnhĩre ar, godja me'õ
 arým axwe nhym me arým kute
 kôt omũnh jabej. Ar ga aje amim
 Metĩndjwýnh Karõ maro abaja
 dja gar me'õmã aprĩren akubyn
 Metĩndjwýnh'ýr o akêx. Ne amiman
 amim,

–Ý, watĩre. Nok ba ren akati 'õkam
 Metĩndjwýnh maro aknon ren ã kud-
 jwa ijaxweo anhýr jabej, ane. Dja gar
 ã amimaro anen ajaxwe nêje amijãno

djan arým me'õjamã aprĩren akubyn
 'ýr o akêx jabej.

² Ga, me kute jênh pytĩo baja pumũ.
 Nhym me arým 'ýr bõx ne arým kum
 kaprĩn kôt o kangõ. Ar gadjwý dja gar
 aben maro aba nhym me'õ amikam
 kaprĩre. Ar amã kaprĩn kum kaprĩ
 kwý ngri. Dja gar ã anen arým aje
 Kritu kukràdjã marn kôt amijo aba
 mexkumrêx.

³ Nhym be, godja ajõ katàt aje amijo
 aba kêt kam mã amim,
 –Djãm ba ijaxwe? Kati. Ijaxwe'õ
 kêt kumrêx, 'itýx, anhýro aba jabej.
 Djãm mrãmri ne akabên? Kati. Ga
 ne ga amim ajêx ne aminoo abiknoro
 aba.

⁴ Ar akunĩ apýnh anhĩ djãri gar
 mrãmri katàt aje amijo aba jabej
 ga: amikabi. Ne kam mrãmri katàt
 aje amijo abakam ga amikam akĩnh.
 Nhym be, djã ne aje amim,

–Ba ne ba ije katàt amijo ibao
 tãmwã jakrenh, anhýro abakam djãm
 mrãmri akatãt? Kati. Ar aje ã amim
 anhýro abakam akatãt kêt kumrêx.

⁵ Nhym be, ar akunĩ apýnh
 anhĩ djãri dja gar goja mrãmri
 akatãtkumrêx jabej katàt amijo aba.

⁶ Be, dja Metĩndjwýnh kabên jarênh
 djwýnh ar amã kabên jarêho ku'ê, ar
 amikutã kum ar anhõ mýjja mex kwý
 ngã. Kum angã gê ar akôt o amikĩnh.

⁷ Djãm me kute Metĩndjwýnh'ã
 abenmã kum,

–Djãm mrãmri dja Metĩndjwýnh
 memã axwe pãnh jarê? Kati. Kabên
 kajgo. Me àkĩnhĩkam pãnh kêt. Me
 'êxnhĩkam pãnh kêt. Me axwe kunĩkam
 pãnh kêt, anhýr? Djãm me kute
 anhýrkam mrãmri me kabênkumrêx?
 Kati. Kwãrĩk wãnh amim ajêx ne
 aminoo abiknor kêt. Ga, mrýnhĩ 'y,
 akrõ 'y, akaõk 'y, 'ê 'õdjwý 'yja pumũ.
 Djã ne ren me 'y ja kren ren kôt djwý
 mex jamý? Kati. Me kute 'y mexbit
 krekam kute kôt djwý mex jamýnh.

⁸ Gwaj badjwý. Godja gwaj amid-
 jwýnhbito kĩnh kadjy bajaxwe jabej,
 badjãkĩnhõ baba jabej, bakabên
 punuo baba jabej. Metĩndjwýnh dja
 pãnh gwaj bamã mýjja punu ngã gwaj

arým bakaprī:re. Dja gwaj baje me kute mrýnhĩ 'y kren arým kaprī pyrāk. Nār, godja gwaj amim Metĩndjwýnh Karō man katāt kōt ar amijo baba, Metĩndjwýnh Karō dja arým gwaj bamā o pānh. Pānh dja gwaj arým kōt batĩn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁹ Kam dja gar adjukaprĩn katāt aje amijo aba'ā adjukanga kêt. Dja gar ā anen ĩ arým amim akĩnh djā byn akĩnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute bāygogo djē parkam me kĩnh pyrāk.

¹⁰ Pykakam mekōt ar abari dja gar amā me kunĩ kaprī. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrēx aman amā me kaprĩn kam amā me kunĩ kaprī.

Metĩndjwýnh kute meo nykambit kĩnh.

¹¹ Ga, ba inhikrakam ije ar amā pi'ōk no'ōkkam ije no'ōk rūnhja pumū.

¹² Me ar amy kà rēnh'ā ar amā àpnēho ba. Dja gar me kabēn kōt ar amy kà rē nhym amū me ja arým me'ā abenmā kum,

–Be, me Môjdjē kukràdjā'ā no tỳxkumrēx. Me mexkumrēx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā apnē. Ne ren 'ā ar amā àpnēnh kêt nhym ren me 'ā kum me kurēo ba. Nhym ren me Kritu pĩte'ykam jêtbit'ā ar amā ajarē nhym ren me 'ā kum me kurēo ba. Nhym be, kati. Nām me ar amy kà rēnh'ā ar amā àpnēho ba nhym me arým kum me kĩnh.

¹³ Djām me arým my kà rēnhkam kute mrāmri Môjdjē kukràdjā marn kōt amijo bakumrēx? Kati. Ne kam mýj kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā apnē? Bir, dja me amiwýr ar ajo akēx ne 'ā amidjwýnhbito amran memā kum,

–Be, arým ar me bakukràdjā kōt ba mexkumrēx. Ba ne ba 'ýr aro akēx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā àpnēho ba.

¹⁴ Nhym be, djā ne ba ba: amijo idjāmra prām? Kati. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu ne ba o idjāmra prām. Kute gwaj bajaxweo pānh kadjy ne arým pĩte'ykam ty. Tām

ne ba o amra. Pĩte'ykam tykkam Metĩndjwýnh arým imā ijaxwe kêt jarē. Kam, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjāja ba arým kanga. Ga, me arým tykkam kum mýjja kĩnh kêtja pumū. Badjwý imā me kukràdjā kĩnh kêt. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjāja imā kĩnh kêt. Ba Kritumē ro'ā pĩte'ykam arým ityk pyrāk ne imā me kukràdjā kĩnh kêt.

¹⁵ Be, arým gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djām Metĩndjwýnh kute gwaj bamy kà rēnh mar nār djām kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Mýjja ja ne arým kum kaj-gokumrēx. Nhym be, gwaj arým tu amim markumrēx nhym arým gwaj bajo ny ne. Tām ne Metĩndjwýnh kute markumrēx.

¹⁶ Me kute ikukràdjā jakōt amijo baja gē Metĩndjwýnh kum me kaprī gē me umar mexkumrēx. Metĩndjwýnh nhō mebē idjaerkumrēxja gē kum me kaprī gē me umar mexkumrēx.

¹⁷ Jakam dja gar aminhijukri amidjan ajō ajte imā ikaprī jadjār kêt. Kute mrāmri ne me kute Bēnjadjwýr djwýnh Jejuo bikēnhkam apýnh kà rā kumex pyrāk ne ikà rā kumex. Jejukōt ne ba ikà rā kumex. Kam kwārĩk wānh ajte imā ikaprī jadjār kêt.

¹⁸ Gē Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju tu kum ar akaprī.* Tām ne ja.

* **6:18** Djām ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pānh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrēx.

Paur kute Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krĩraxbê Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm me Paurbê ijê nhym mebê ijê djakam amkam ne memã pi'ôk no'ôk ne. Kute meo tỳx ne meo kĩnhmã ne memã pi'ôk no'ôk ne. Ne memã Metĩndjwỳnh kute mỳjja kunĩ'ã karõo amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute pyka nhipêx kêttri ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arỳm Jejukõt gwaj bapytãro tẽn kam amũ 'õkam dja bajaxwe kunĩo apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmẽ õ me karõ punumẽ gwaj bawỳr prõt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'ê tỳx ne amijo aptàn o apa. Kam ne Paur apỳnh memã 'ã karõ, me kute katat amijo ba'ã memã karõ.

Metĩndjwỳnh ne Kritukõt mỳjja kunĩ o ba. Ne Kritukõt mỳjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kõt gwaj bapytã. Ne kõt gwaj bajo kĩnh. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã bẽnjadjwỳr. Kute gwaj bajo djuw mexo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amirĩto ane.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Metĩndjwỳnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhym arỳm ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba.

Krĩraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo õ me ja ne ba pi'ôk kõt ar amã ikabên. Gar aje arek Kritu Jeju kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên.

² Metĩndjwỳnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Mỳjja kunĩ kêttri Metĩndjwỳnh kute amijo me utãr.

Rõ 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³ Be, Metĩndjwỳnh ne ukaprĩ:kumrêx. Kute Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Krituo

ba nhym kute o Bãm. Metĩndjwỳnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym prĩne kàjkwakam õ mỳjja kunĩo gwaj bajo djuw mex.

⁴ Ga, kute amijo gwaj bapytãrja pumũ. Mỳjja kunĩmẽ me kunĩ kator kêttri ne amijo gwaj bapytàn amim,

—Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arỳm meo inhõkumrêx nhym me arỳm imã axwe kêtikumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane.

⁵ Amrêbê me kunĩ kêttri, mỳjja kunĩ kêttri ne ta kum gwaj bakĩnhkumrêx ne amijo gwaj bapytã. Ne kam tu amim gwaj bajã karõkumrêx ne amim,

—Me wã dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arỳm meo ikrakumrêx, ane.

⁶ Metĩndjwỳnh tu kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Nãm kum Kra jabêkumrêx, ne Krakõt kum gwaj badjwỳ kaprĩ:kumrêx. Dja gwaj kam bakunĩ: kum,

—E kum, djãm adjukaprĩ ngri: got? Adjukaprĩ ra:xi. Amexti:re. Me imã akĩnhkumrêx, anhỹro baba. Gwaj baje ã kum anhỹro baba kadjy ne arỳm amijo gwaj bapytã.

⁷ Nãm Krakõt kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kra ne amikamrõo gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam arỳm gwaj bajaxweo maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nãm ukaprĩ:kumrêxkõt ã gwaj bajaxweo ane.

⁸ Kute prĩne mỳjja kunĩ mar. Kute amikukãm mỳjja kunĩmẽ me kunĩ'ã amim karõ. Ne kam gwaj badjwỳ, kute amim gwaj bajã karõ kõt arỳm kum gwaj bakaprĩ:kumrêx.

⁹ Ta ne amrêbê: kute mỳjja kunĩ markõt arỳm amim kabên'ã karõ. Ta ne kum kabên kĩnh ne arỳm amim kabên'ã karõ ne kam memã arênh kêt 'ãtũm. Ne kam ajte ta arỳm jakam gwaj bamã kabênja jarê.

¹⁰ Nãm jakam gwaj bamã,

—Dja ã me kunĩ kute aminhi-nomã amimênh djã nhõ akati bõx

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arỳm kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

ba kam Kritu'ã me kunĩmẽ mỳjja kunĩo akuprõ. Kàjkwakam mỳjja nàr pykakam mỳjja dja ba Kritu'ã kunĩo akuprõ nhym arỳm kunĩo ba, ane. Amrêbê kute kabên jarênh kêt ja ne jakam arỳm gwaj bamã arê.

¹¹ Amrêbê mỳjja kunĩ kêttri, me kêttri ne amijo me ibê idjaer pytà. Nãm tu me ijã amim karõkumrêx ne amim,

–Be, me wã dja ba memã amak bõ nhym me arỳm tu amim Kritu markumrêx ba kam arỳm meo aminhõ. Nãm ã me ijã amim ane. Ta ne kute amim mỳjja kunĩmẽ me kunĩ'ã karõ. Kute amim 'ã karõ kôt ne mrãmri kute o apõxkumrêx ne kute o bakumrêx. Djãm me ibê idjaer-bit ne amijo me ipytã? Kati. Mỳjja kunĩ:. Kute amim mỳjja kunĩ'ã karõ kôt arỳm mrãmri kute o apõx ne o bakumrêx.

¹² Mỳj kadjy ne amijo me ibê idjaer pytà? Bir, ba me ikumrêx ne ba me tu amim Kritu markumrêx ne kôt ar amijo iba. Me kunĩ dja me me ijã abenmã kum,

–Ga, me kute Kritukôt katàt ar amijo baja pumũ. Kritu mexti:rekumrêx. Me bamã kĩnhkumrêx, anhỹro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytã.

¹³ Me ibê idjaer kumrêx ne ba me tu amim markumrêx. Nhym kam me arỳm me abajtemmã Kritu'ã ujarênh ny katàtkumrêxja jarê ga me aman tu amim markumrêx. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm me ajaxwebê me apytãn kam me amã Karõ jano.

Amrêbê Kritu kute me bamã Karõ jarênhja ne me amã ano nhym arỳm me ajo ba. Ga, me kute mỳjja'ã aminhidji janhõr nhym arỳm amirĩtkumrêxja pumũ. Me badjwỳ Metĩndjwỳnh arỳm me bamã Karõ jano nhym arỳm me bajo ba. Me bajo ba gu me arỳm amim,

–Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm ijo krakumrêx. Ga, arỳm kute imã Karõ janor nhym kute ijo bakumrêxja pumũ, ane. Karõ ne me bajo ba gu me ã amim ane. Kam, gu me baje mrãmri ja markumrêx. Arỳm Metĩndjwỳnh

kute me bajo kraja ne gu me baje mrãmri markumrêx.

¹⁴ Ga, me kute memã mỳjja rũnh nhõrmãn kam kukãm kute memã mỳjja kryre nhõrja pumũ. Me amim kryre jamỳn arỳm amiwỳr rũnhja kamnhĩxkumrêx.

Me badjwỳ Metĩndjwỳnh arỳm me bamã Karõ jano nhym arỳm me bajo ba gu me arỳm amim,

–Ga, Metĩndjwỳnh arỳm kute imã Karõ janorja pumũ. Ga, kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kàjkwakam kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ ne me bajo ba gu me ã amim anen kam arỳm baje mrãmri ja markumrêx. Mrãmri kàjkwakam Metĩndjwỳnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ãja baje mrãmri markumrêx ne amiwỳr kamnhĩxkumrêx. Dja gu me Metĩndjwỳnh kôt batĩnmãja maro baba: nhym Kritu arỳm bõx ne amikôt me bajo mõ. Metĩndjwỳnh kute amijo me bapytãrjao mõ. Dja amikôt me bajo mõ nhym me kunĩ arỳm abenmã kum,

–Metĩndjwỳnh me:xkumrêx. Me bamã kĩnhkumrêx, ane.

Kute Metĩndjwỳnhmã meo à'wỳr.

Kor 1.9; Pir 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵⁻¹⁶ Kam ne ba mã Metĩndjwỳnhmã ar akam amikĩnh jarênhõ iba. Ar ga ne gar arỳm tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju markumrêx ne kam amã Jeju nhõ me ja kunĩ jabê:. Nhym kam me arỳm imã ar ajarê ba ar aman mã Metĩndjwỳnhmã ar akam amikĩnh jarênhõ iban kam mã kum ar ajo a'uwn kum,

¹⁷ –Metĩndjwỳnh, ga ne ga Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Krituo aba. Djũnwã, amexi:re. Dja ga Akarõo aro aba gê ar arỳm ô'ã katàt akabên markumrêx nhym arỳm arkum Akrao amirĩtkumrêx gê ar mar mexkumrêx.

¹⁸ Anhõ me ja dja me arỳm kàjkwakam anhõ mỳjja mexti:rekumrêxo aminhõ. Mỳjja ja kadjy ne ga amiwỳr ar 'wỳr ne aro aba. Dja ga arkum anhõ mỳjjao amirĩt gê ar

prïne mexti:rekôt kuman amiwÿr kamnhĩxkumrêx.

¹⁹ Me kute tu amim amarkumrêxja dja ga memã tÿx jadjà. Aje memã tÿx jadjàr kadjy ajitÿ:xi. Me kadjy ajitÿxo abê kumkati. Mÿj ne ga aje meo tÿx kadjy ajitÿxkam kute? Tãm dja ga arkum o amirît, gê ar prïne kuma. Anhõ mÿjja ja dja ga arkum o amirît gê ar kuma. Nã bãm ã ar akadjy Metĩndjwÿnh 'wÿro ane.

Metĩndjwÿnh ne 'itÿ:xi.

²⁰ Ga, Kritu arÿm tykkam Metĩndjwÿnh 'itÿxo kam àpênha pumũ. 'Itÿxo kam àpênho kute akubyn o tĩnja pumũ. Nãm ajte kàjkwa djwÿnhkam o wabin aminhikô'ã ÿr. Raxo kute me rũnh jakrenh mex kadjy amidjubôk'ãnh ÿr.

²¹ Kÿjrũm, me rũnh kunĩ nhiby ÿr. Nhym arÿm rax ne tÿxo me akrenh me:x ne. Nhym pa:rbê memã ÿr djwÿnh kunĩmê me rũnh kunĩmê me 'itÿx kunĩmê me bēnjadjwÿr kunĩmê ne me kum ngri:re. Jakam me bakam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re, nàr amrê pyka ny mōrkam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re. Me kunĩ ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:rbê me kunĩ kum kajgo me:xi. Metĩndjwÿnh arÿm me rũnh kunĩ kadjy Jeju'ã ra:x mẽ. Ne õ me kute amim Jeju marja kunĩ kadjy 'ã rax mẽ nhym arÿm meo ba. Kute meo bakam arÿm kute me krã pyræk.

²³ Ga, me bakrãja pumũ. Me bakrãkam ne gu me badjumar nhym kam kukwakam amũ me banhĩ amingrêk ne ar me bajo ba. Me bakrãkam gu me badjumar ne arÿm me banhikrao badjapênh nàr me baparkam bamrãnh. Me bakrã amũ me bakukràdjà kunĩ ngrêk ne me bajo ba. Kritudjwÿ kute me bakrã pyræk ne me bakunĩo ba, me babê õ me ja kute ta ï pyrækjao ba, me bangrêk ne me bajo ba, me baje amim mar kunĩjao tuknĩn ar bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamẽ kàjkwamẽ mÿjja kunĩo tuknĩn ar o ba kute me badjwÿ me bajo ba.

2

Metĩndjwÿnh kute akubyn Krituo tĩnkôt õ me jadjwÿo tĩn.

Kô k 6.11; Xit 3.3

¹ Nhym be, ar ga ne gar amrêbê ajamakkre kêt kute me tyk amakkre kêt pyræk ne ar aba. Gar Metĩndjwÿnh kabēnkam amikrào aban mekôt ajaxwe.

² Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kukràdjà kôt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karõ punu nhõ bēnjadjwÿr kukràdjà kôtdjwÿ ne gar amijo aba. Me karõ nhõ bēnjadjwÿrja tãm ne jakam me amakkre kêt prãmja ba.

³ Amrêbê gwaj bakunĩdjwÿ ne gwaj mekôt amidjwÿnhbito kĩho baban arÿm bajaxwe:. Djãm me'õ ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm ne amim 'ã karõn arÿm kôt bajaxwe. Amrêbê gwaj bajaxwekam ne Metĩndjwÿnh gwaj bakam ngryk ne. Me axwe kunĩmê gwaj bakam ngry:k ne.

⁴ Djãm gwaj bakam ngryk rã'ãmã? Kati. Metĩndjwÿnh kum gwaj bakaprĩ:kumrêx ne kum gwaj bajabê:.

⁵ Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyræk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrêx ne kam mrãmri ne baje me tyk ne akubyn tĩn pyræk. Metĩndjwÿnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwÿ gwaj bajo tĩn ne. Ta ne tu kum ar akaprĩn arÿm ar apytà.

⁶ Metĩndjwÿnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwÿ gwaj bajo tĩn. Gwaj kam arÿm bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumẽ ro'ã ar baban ar baba rã'ã: rã'ã ne kute mrãmri ne jakam on kàjkwakam Kritumẽ ro'ã ar baba pyræk.

⁷ Mÿj kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba? Bir, Metĩndjwÿnh gwaj bakam ukaprĩ:kumrêx. Kute me kunĩmã gwaj bakam ukaprĩo amirît kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrêx nhym kam gwaj bakam õdjãnhkumrêx.

Ukaprĩ:kumrêx kôt ne gwaj bakam ôdjânhkumrêx. Amrê amex môr jakam ne amũ nĩ:kamdjwý dja memã gwaj bakam ukaprĩjao amirĩt rã'ã: rã'ã rã'ã.

⁸ Be, Metĩndjwýnh ta ne kum ar akaprĩ. Ar ga ne gar amex kêtikumrêx, nhym ta kum ar akaprĩn ar amã Kritu jano nhym ty. Gar kam tu amim markumrêx, nhym arým kôt amim apytã. Djãm ar amex ne ar adjukaprĩ gar ga: amipytã? Kati. Metĩndjwýnh ta ne kum ar akaprĩn ar amã Kritu janon kam ta amim ar apytã.

⁹ Djãm we kute ar amã,

—Be, ga ne ga amex ne adjukaprĩkumrêx, anhýr, ne kam we kôt kute amim ar apytãr? Arkati. Nãm ren ã ar ajômã ane, gar ren arĩk ga amimexo adjãmra ar aba.

¹⁰ Nhym be, kati. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arým badjukaprĩ. Kritu Jeju tyn arým akubyn tĩn nhym kôt arým gwaj bajo ny. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhjukri amidjan kam arým bamã me kaprĩo baba. Ar adjukaprĩ ja ne Metĩndjwýnh amim 'ã karõ. Gwaj bakêtri amim 'ã karõ. Ne kam tũmrãm arým gwaj bajo ny gwaj arým kôt bamã me kaprĩo baba.

Mebê idjaermẽ me bajtem arým Kritu kôt abeno õbikwa.

¹¹ Be, amrêbê ne ba me imã me akurêo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibê idjaerkam imã me akurêo iba. Ba me me ajã memã kum,

—Me wã ne me my nhinhu kã rênh kêt. Metĩndjwýnh kum me kĩnh kêt. Me ba ne ba me imy kã rênh. Nhym Metĩndjwýnh kum me ikĩnhkumrêx, ane. Djãm mrãmri me kute me imy kã rênhkam arým me imex? Kati. Me imy kãbit rênh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrêbê aje Kritu mar kêtikumrêx ne ate amijo aba. Ba me ibê idjaer ne ba me ari me ajo kubajtemo iba. Metĩndjwýnh ne amrêbê: kute me ipytãr'ã me imã,

—Me kute tu amim ikra markumrêx dja ba amim me utã, ane. Ne kam 'ã

me imã apýnh mýjja jarênh mãmddji ba me maro iba. Djãm me abajtemmã ne Metĩndjwýnh mýjja ja jarê? Kati. Kute me amã arênh kêt ga me aje mar kêt. Kam ne ga me Metĩndjwýnhkôt atĩn kadjy kêt ne aje amiwýr atĩn kamnhĩx kêt ne aje mekôt Metĩndjwýnh mar kêt. Ne kam ate kubê amijo aba. Tãm dja ga me nhýn ama ne mar rã'ã ne.

¹³ Metĩndjwýnh bê ne ga me amrêbê ate ar amijo aba. Nhym be, jakam ne arým Kritu Jeju kamrô me bakadjy prôt ne nhym me bapãnh ty. Ga me kam kôt ar amijo aba nhym arým ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamã,

—Me abeno anhõbikwa, ane. Nãm ã me bamã ane, gu me arým abeno banhõbikwa. Me abajtemmẽ me ibê idjaermẽ ne gu me bamã aben kurê. Me bamã aben kurêja ne kute mrãmri ne gu me baje aben nêje ka'ê pyrãk. Gu me kam Jeju kabênkôt arým abeno banhõbikwa nhym kute mrãmri ne aben nêje ka'ê ngrãnh pyrãk.

¹⁵ Mõjdê kute Metĩndjwýnh kukwakam me bê idjaermã 'ã karõkam kukràdjãja ne Kritu arým o kajgo. Pĩte'y'ã tyko arým o kajgon arým aje mar kêt. Mýj kadjy ne o kajgo? Bir, nãm o kajgon arým amiwýr me bajo akêx. Amiwýr me bajo akêx gu me arým abeno banhõbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumũ. Gu me arým baje mrãmri banhĩ tipdji pyrãk. Ja kadjy ne Mõjdê kukràdjão kajgo.

¹⁶ Kritu pĩte'y'ã tyko ne me bajo aben pydjĩn kam Metĩndjwýnh'ýr me bajo akêx ne. Gu me kam arým o banhõbikwan kam bamã aben kurê kêt.

¹⁷ Kritu arým me abajtem'ýr bõx. Metĩndjwýnh bê amijo akre raxkam arým me awýr bõx. Me awýr bõx ne arým kãj bê me amã kabên jarê. Me aje Metĩndjwýnho anhõbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Aje me aje me ijo anhõbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ne, me ibê idjaer ije Metĩndjwýnh kôt amijo ibakam Kritu arým me iwýr bõx ne kãj bê me imã kabên jarê. Me ije Metĩndjwýnho

inhöbikwa kadjy ne me imã kabën jarë. Ne me ije ajte me ajo inhöbikwa kadjy me imã kabën jarë.

¹⁸ Djãm apÿnh me Babãm'ÿr me bapry? Kati. Arÿm ne me Babãm'ÿr me bapry pydji. Metïndjwÿnh Karö pydji. Me ibê idjaermë me abajtemmë ne gu me Karö pydji kôt me Babãm'ÿr bôx.

¹⁹ Kam ne ga me arÿm abajtem kêt ne me akâtâm kêt. Metïndjwÿnh ne arÿm me ajo ö me ja ne me ajo öbikwa. Me ibê ö me tÿmmë ro'ã me ajo öbikwa.

²⁰ Gu me kam arÿm baro'ã babê Metïndjwÿnh nhö këno kikreti pyræk. Kritu ne ar ijano bar me awÿr bôx ne me amã arë. Ar ba ne bar Metïndjwÿnh kukwakam me amã arë, ga me kabën ma. Ar ba ne bar ije mrãmri ne kikreti kadjy pyka mã: par krax ku'ê pyræk. Jeju Kritu kute mrãmri ne kikre par krax kadjy kum kajpar djà djwÿnh pyræk.

²¹ Kum kajpar djà djwÿnh kôn timer ne me pÿne kënjadwÿr mexo mõ: Kôn timer ne me aben nhitëpã adjwÿr mexo mõ. Ne kam aben nhitëpã kënjadwÿr mexo mõ: nhym Metïndjwÿnh nhö kikreti arÿm abatãnh mõ. Metïndjwÿnh Karödjwÿ ã me bajo anen Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kôt me bapymjÿr mexo mõ. Metïndjwÿnh me ibê idjaero öbikwan kam me abajtemo öbikwa gu me arÿm Jeju kôt djan arÿm batypdjïn dja. Batypdjïn djan arÿm Metïndjwÿnhmã bamëxkumrëx ne.

²² Djãm me ibê idjaerbit ne me ijo öbikwa? Kati. Me abajtemdjwÿ. Gu me kam arÿm baro'ã babê Metïndjwÿnh nhö këno kikreti pyræk. Metïndjwÿnh ne me bamã Karö jano. Kute me bamë amijo kajkep kadjy ne me bamã ano.

3

Metïndjwÿnh kute me bajtem'ÿr Paur janor.

¹ Metïndjwÿnh kute me amã Karö janorkam ne ba arÿm kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw

ne me amã ne ba Jeju Kritu'ã idjujarënh ar iba nhym me arÿm 'ã kum ikurën idjuwpre. Ba ibê Paur ne me arÿm idjuwpre.

² Me ga ne ga me arÿm ama. Metïndjwÿnh ta ne kute imã me ajã karö ga me arÿm ama. Nãm imã,

—Arÿm imã me bajtemdjwÿ kaprï. Ga dja ga memã 'ã adjujarënh djwÿnh, ane. Tãm ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amã arë.

³ Kum me abajtem kaprïmã ne kute amrëbê arënh kêt. Ne kam jakam ba imã arÿm arë ba arÿm me amã 'ã pi'ök no'ök ngrire ga me arÿm omün aman

⁴ badjwÿ ima. Metïndjwÿnh kute Kritu'ã mÿjja jarënh kêt ba ije pÿne marja dja ga me ama.

⁵ Nãm amrëbê kute memã arënh kêt nhym pykakam me kra'ö kute mar kêt. Me kute aben djö'ã mar kêt. Nhym kam Metïndjwÿnh Karö arÿm jakam ar imã arë bar arÿm jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibê ö àpënhkumrëx ne kukwakam idjujarënh ar iba. Nãm ar imã arë bar jakam arÿm kuma.

⁶ Kute mÿjja jarënh këtja arÿm ar imã arën ar imã,

—Djãm me bajtemmë me abê idjaermë arek apÿnh ar abamã got? Arkati. Dja ga me akunï tu amim Kritu'ã ujarënh ny markumrëx ne arÿm aro'ã kôt ar aba. Ne kam arÿm aro'ã Metïndjwÿnh nhö mÿjjao aminhön aro'ã kôt ar aban kam aje anhï tipdji pyræk. Ne kam Metïndjwÿnh kute amrëbê: memã mÿjja jarënh mãmdjja me aro'ã amim aby. Me abê idjaermë me abajtemmë dja ga me tu amim Kritu markumrëx ne arÿm me aro'ã amim aby, ane. Tãm ne ar imã arë ba arÿm kuma.

⁷ Metïndjwÿnh ta ne 'itÿxkôt ijo ban tu kum ikaprï.* Ne kam arÿm imã me'ã karö ba memã Kritu'ã kabën nyja'ã idjujarënh ar iba.

⁸ Metïndjwÿnh nhö me ja kunï ne me kute rünho ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nã bãm te

* 3:7 Djãm Paur ta axwe kêt nhym pãnh kum kaprï Kati. Paur te axwe kët mã nhym ta arÿm tu kum kaprï.

ikajgo: nhym Metĩndjwỳnh ta arỳm tu kum ikaprĩn kam arỳm imã idjãpênh djà'ã karõ. Ta ne imã,

–Ga dja ga me bajtemmã kàj bê Kritu'ã adjujarênh ar aba, ane. Kritu ne memã kĩnh djà rũ:nh ngã, krãptĩ: ngã. Me te: kute kĩnh djà'ã ujarênh inomã mênhmã. Kritu kôt me kĩnh djà ja'ã ne ba idjujarênh ar iba.

⁹ Kum ikaprĩkam ne imã,

–Ije memã ikabên jarênh kêtja dja ba amã arê ga arỳm prĩne ama. Ije amim me bajtem pytãrmã. Tãm dja ga aman me kunĩmã arênho amirĩto aba. Nãm ã imã ane. Metĩndjwỳnh ta ne Krituo mỳjja kunĩ nhípêx. Adjãkamã kute Jeju Krituo mỳjja kunĩ nhípêx ne kute me abajtem pytãr'ã amim karõn kute me bakukãmãremã arênh kêt tãm ne imã arê.

¹⁰⁻¹¹ Mỳkam ne kute amrêbê me bakukãmãremã me apytãr jarênh kêt? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenã me bamênhja pumũ. Kam ne me kàjkwakam aparmã abenã me bapumũho nhỹ. Kàjkwakam me bẽnjadjwỳrmẽ me rũnhmẽ ne me jakam me bapumũho nhỹ. Me baje amim Jeju mar kunĩja pumũho nhỹn arỳm me bakôt Metĩndjwỳnh raxmã kato. Me kute me bakôt Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne Metĩndjwỳnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kêt. Memã kute me abajtem pytãr ne kute abenã me bamênhja kute arênh kêt.

Nãm me me bapumũho nhỹn me bajã abenmã kum,

–Be, djãm mrãmri ne djãm Metĩndjwỳnh kute prĩne abenã me mênh mar mexkumrêx. Nãm mỳjja kunĩ kêttri amim me'ã karõkumrêx. Djãm kabêno kute amikapêr kãr? Kati. Nãm Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu'ỳr meo akêx nhym tu kute ar meo bakumrêx. Djãm Metĩndjwỳnh no kêt got? Ga, prĩne kute aben ã me mênh mar mexkumrêxja pumũ. Ga, me kute abeno õbikwa mexkumrêxja pumũ, ane. Nãm me me bapumũho nhỹn ã abenmã ane. Me kute kàjkwakam ã abenmã anhỹr kadjy

ne Metĩndjwỳnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kêt. Kute memã me abajtem pytãr ne kute aben ã me bamênhja jarênh kêt.

¹² Metĩndjwỳnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kêtja kum uma:. Me badjwỳ gu me ren baje Kritu mar kêt ne ren bamã Metĩndjwỳnh pyma: ne. Nhym be, kati. Arỳm ne gu me tu amim me banhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrêx ne arỳm batĩn prãm kêt. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh pymatio banhõbikwakumrêx ne kum amijarênho baba.

¹³ Kam kwãrĩk wãnh amim mar rerekre kêt. Me amextire kadjy ne ba Metĩndjwỳnhmã apê. Nhym kam me arỳm 'ã kum ikurên ijo bikênho ba. Gê me te ijo bikênho ba kwãrĩk wãnh kam amim mar rerekre kêt. Dja ga me tu amim Jeju mar tỳxkumrêx.

Kute meo Metĩndjwỳnhmã à'wỳr.

¹⁴ Me akĩnh kadjy ne ba arỳm ikõnkrão nhỹn Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu Bãmmã me ajarê.

¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kunĩo kra. Kàjkwakam me kute amim Jeju marmẽ pykakam me kute amim Jeju marmẽ ne me kunĩo kra. Ba arỳm kum me ajo a'uw. Nã bãm kum,

¹⁶⁻¹⁷ –Djũnwã, ara:x ne adjukaprĩti:rekôt dja ga memã tỳx jadjã. Gê Akarõ me umar djãkam memã tỳx jadjã gê me kôt tỳ:x ne mrãmri tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Kritu arỳm mrãmri tu me kadjwỳnhbê ỳrkumrêx. Nhym kam me arỳm ô'ã kute mrãmri ne pidjõ pykakam arê jabjekam ku'ê tỳx pyrãk. Kam dja me mar tỳxkumrêx. Mỳj dja me kuma? Bir, Kritu mrãmri kum me abê:kumrêx. Tãm dja me mar tỳxkumrêx. Ne kam ô'ã mrãmri me kum me abê:kumrêx ne.

¹⁸ Dja me kum me abêkumrêx ne kam arỳm prĩne kuma. Mỳj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abê:kumrêx. Ja dja me prĩne kuma. Kritu nhõ me ja kunĩ dja me prĩne kuma. Mỳj ne Kritu kum me abêkam kute? Kum me abê ja ne kute mỳjja jabatã:nh pyrãk. Mỳjja jabatãnh ne

kum me abê ja'ã amijakre. Me te kute kàjkwa nàr kon, pyka'ã akremãja pumũ. ã abatà:nh ane nhym me te aktã irê'ÿr bôx ne 'ã akremã. Nàr kon, me te 'ênhôt nàr krax'ÿr bôx ne 'ã akremã. Nàr kon, me te 'ã àbir nàr aparmã rwÿk ne 'ã akremã.

¹⁹ Nãm ã Kritu kum me abê ra:xo ane. 'A akre'ÿr me bôx kê:tkumrêx. Me kute mar mex kê:tkumrêx. Kritu kum me abê:ê. Kum me abêo me rer me:x ne. Dja kum me abê rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, Djünwã, dja ga memã akren memã arê gê me kuma. Dja me prïne Kritu kum me abêja ma ga kam arÿm araxo me kadjwÿnhbê nhÿ. Ne kam me ï pÿnhkôt meo tuknÿn prïne meo aba mex. Nhym kam me prïne araxmã katon arÿm prïne amikam ama. Nã bãm ã me Babãmmã ajarêho ane.

²⁰ Metïndjwÿnh ne ra:xi. Me'õ ne kute raxo têp kêtkumrêx. Kute mÿjja kunÿ nhipêx mar. Mÿjja 'õ kubê tÿx kêtkumrêx. Djãm me baje kum mÿjja ra:xo badjà'wÿr nhym te kute me bakadjy ipêxmã nhym kubê tÿxmã? Kati. Kubê tÿx kêt. Nàr, djãm me baje amim mÿjja ra:x'õ'ã karõ nhym te kute me bamã ipêx mã? Arkati. Me bamãbit ne kute mÿjja rÿnh pyrãk. Nhym be, kumã ne mÿjja kunÿ kry:re. Kute mÿjja kunÿ nhipêx kadjy umaro, tÿxo kute me bajakrenh me:xi. Djãm gu me baje kum mÿjja rax'õ jarênh nhym te kute umaje ne ipêx kêtmã. Kati. Tÿxo me bakadjwÿnhbê ÿrkam dja arÿm mÿjja rÿnh nhipêx ne.

²¹ Gu me kam kum,

–Me ije amim Jeju mar kunÿ ne ba me amã, “Ara:x ne apyma:kumrêx”, anhÿro iba. Dja ba me aben djô'ã amã arax jarênh rã'ã: rã'ã ne, ane. Gu me ã kum ane.

4

Me kum aben jabêã kute memã karõ.

Rô 15.5; Pir 2.1; Ped k 3.8

¹ Ë, Bënjadjwÿr djwÿnhmã ne ba apê nhym me 'ã kum ikurênh idjuwpre. Ba kam arÿm ar amã 'ã karõ.

Katàt ar aje amijo aba kadjy ne Metïndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katàt ar amijo aba nhym Metïndjwÿnh arÿm ar akam kÿnhkumrêx.

² Dja gar kum amijo angri. Kwãrÿk wãnh amijo adjãmra kêt ne akrãnmã ar amijo aba. Kwãrÿk wãnh memã bêx kêt ne memã aprïren memã akabên. Gê me'õ ar ajõo bikênh jabej akubyn amijã angryk nê. Ar amã aben jabêkôt amijã angryk nê ne.

³ Metïndjwÿnh Karõ kute abenã ar amênh gar aje abeno anhõbikwakam aje mrãmri ne me ï pydji pyrãk. Kam amã aben jabên abenmã akabên mex jarê. Abenmã akabên mex ry typydji 'ãno djan aben nêje aben pumũ.

⁴ Gwaj baje mrãmri ne me ï pydji pyrãk ne ren kam axikôt bakabên. Metïndjwÿnh Karõ pydji kute gwaj bajo ba gwaj ren axikôt bakabên. Kute amiwÿr gwaj bajwÿr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunÿ amiwÿr me'õ pydji kamnhÿxkumrêxo baba.

⁵ Bënjadjwÿr djwÿnh pydji:. Gwaj bakunÿ baje tu amim Jeju pydji: markumrêx ne pydji kôt ar amijo baba nhym me arÿm ngômã gwaj bajangij.

⁶ Nhym me Batïndjwÿnh pydji kubê ne gwaj bakunÿ Bãm djwÿnh ne gwaj bakunÿmã Bënjadjwÿr djwÿnh. Nãm gwaj bakunÿo ban bakunÿ mẽ amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrãmri ne me ï pydji pyrãkja pumũ.

⁷ Nhym be, ajtekam gwaj banhÿ pÿnhkôt apÿnh gwaj badjàpênh djã. Kritu ta kum gwaj bakaprÿn gwaj banhÿ pÿnhkôt arÿm amim gwaj bajã karõ. Amim gwaj bajã karõn arÿm gwaj bakunÿmã gwaj badjàpênh djã'ã karõ. Gwaj kam banhÿ pÿnhkôt arÿm apÿnh badjàpênh djã maro baba. Gwaj badjàpênh djã'ã ne Metïndjwÿnh gwaj bakÿnh djã jarê.

⁸ Amrêbê: gwaj bakêtri ne Metïndjwÿnh me bakukãmãremã kum, “Nãm kàjkwamã wabin amim me uwpre tÿm krãptÿja pytàn meo mõ.

Ne kam pykakam me jamã me kĩnh djã ngã”, ane.

Ga, Metĩndjwỳnh kute Kritu kàjkwamã àbir jarēnhja pumũn kam kute memã kĩnh djã nhōrja pumũ.

⁹ Mỳj ne kàjkwamã àbir kētri nē? Bir, nãm ruw. Nãm apa:rmã pykamã ruw ne pyka mã: nō.

¹⁰ Nō:n kam ta ajte wabi. Kàjkwa kunĩ mỳrbē kàjkwa djwỳnhmã wabin kam nhỹ. Kute mỳjja kunĩ mē amijo kajkep kadjy kam nhỹ. Kute kàjkwamē pykamē amijo kajkep ne o ba kadjy kam nhỹ.

¹¹ Ga, Kritu àbirkam kute memã me kĩnh djã nhōrja pumũ. Tãm ne Metĩndjwỳnh me bakukãmãremã arē. Mỳj'ã ne kute memã kĩnh djã nhōrja amijakre? Bir, kute memã apỳnh àpēnh djã nhōr'ã ne amijakre. Kritu ne arỳm gwaj bamã apỳnh badjapēnh djari'ã ajarē gwaj maro baba. Ar ije 'ã idjujarēnhmã ne ar ikwỳmã 'ã karōn ar ijano. Bar kam ije omũnhkōt memã 'ã idjujarēnh ar iba. Nhym kam ajte gwaj bakwỳmã apỳnh kabēn jarē gwaj maro baba ne arỳm kukwakam amũ memã kabēn jarēho baba. Nhym kam ajte gwaj bakwỳmã bakabēn mex'ã karō gwaj me kute Jeju mar kētjamã arēho baba. Nhym kam me arỳm amim Jeju maro ba. Nhym kam ajte gwaj bakwỳmã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'ã karō. Gwaj meo djuw mexo baba nhym kam me tu amim Jeju mar tỳxkumrēx ne 'ã ukanga kēt ne ar ba. Nhym kam ajte gwaj bakwỳmã memã kukràdjã'ã badjujarēnh'ã karō gwaj memã 'ã badjujarēho baba. Kritu kute gwaj bakĩnh djã'ã gwaj bamã apỳnh badjapēnh djã nhōr ne ja.

¹² Dja gwaj apỳnh badjapēnh djajakam apē:, Jeju nhō me ja pñe kum mex kadjy apē: nhym kam me adjwỳnhdjwỳ Metĩndjwỳnhmã àpēnh ar ba. Gwaj me kadjy badjapēnh ar baba nhym me kunĩ arỳm Kritu mar mexo amũ amikamēn arỳm amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mē ì pydji pyrãk ja arỳm amim mar ra:x ne.

¹³ Djãm kam dja gwaj Metĩndjwỳnh Kra mar punun kam bakabēn ka-jgo'ō mỳr jabej abenmã bakabēn ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'ã bakabēn pydjibit man axikōt arēn tu amim markumrēx. Ne kam baje me pñre pyrãk kēt ne Kritu mar rerekre kēt ne bajabatãnhkumrēx. Ne kam pñre amim kuman arỳm amim mar ra:xkumrēx.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me pñre no rerekre pyrãk rã'ãmã? Nhym apỳnh me 'ēxnhĩ mrãn bōx ne no tỳxtikam ari gwaj banoo biknoro bamã? Me kute ari apỳnh me kukràdjã jarēho kute kōk, kute ngō djakà ari mỳjja japĩn pyrãk. Djãm gwaj baje jãm Kritukōt bakabēn djir ne ajte jãm me kukràdjã punukōt bakabēn djir ne ari: bakabēn jadjwỳro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabēn bakabēn katãtbit jarēn arỳm kãjmã Kritumã aben kamēho tē. Baje mar mexo, kum bamexo kãjmã aben kamēho tē. Ga, gwaj bakrãja pumũ. Gwaj bakrãkam badjumar ne kam amũ banhikrao apē nãr baparkam mrã. Gwaj bakrã ne amũ gwaj bakukràdjã kunĩ ngrēk ne gwaj bajo ba. Gwaj bakrã kumrēx umar nhym kam ô'ã amũ gwaj bakukràdjã kunĩ apē. Kritudjwỳ ne kute gwaj bakrã pyrãk ne gwaj bakunĩo ba gwaj kukwakam apỳnh kum badjapēnh djari kum badjapēnh ar baba.

¹⁶ Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhijãkre, bakukràdjã kunĩ:, kunĩ apỳnh gwaj bakudjēkkōt kute aben jamỳnh tỳx, kute abenmã tỳx jangjēnh mex. Ne ren gwaj bakudjēk kēt gwaj ren bakukràdjã kunĩ ren aben bē ajka'u gwaj ren kam kãjmã baku'ē kēt. Kritudjwỳ ne ã ane. Nãm gwaj bakrãptĩo òbikwa gwaj banhĩ pñnhkōt apỳnh kum badjapēnh djari. Gwaj kam baje aben jamỳnh tỳx mãn prãbē abeno banhōbikwan baro'ã Kritumã apē. Te apỳnh kum badjapēnh djari gwaj baro'ã kum badjapēnh ar baban o abenmã tỳx jangjēho baba. Kute gwaj bamã

badjapênh djà'ã ujarênh kôt gwaj kum badjapênh ar baba. Gwaj bamã aben jabêo ro'ã aben kamênhô mō. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamênhô mō.

Me kute me kukràdjà punu kôt amijo ba kêt mã.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷ Ije ar amã ja jarênhkam djãm ar aje arek amijo aba tũm kôt amijo aba rã'amã? Amrêbê ne gar ate Metĩndjwýnh bê ar amijo aban me bajtem kukràdjà punu kôt ar amijo aba. Djãm aje arek me kukràdjà punu kôt amijo aba rã'amã? Kati. Tãm ne ba ar abê uma:. Me wã ne me amim mýjja kajgobit'ã karõo ba.

¹⁸ Nãm me tu amakkre kêt kumrêx. Nhyim me te kute memã mýjja mex'ã karõ nhyim me kute mar kêt kumrêx. Mýjja'ã me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêt kumrêx. Kam ne me arým umar djakam mýjja punubit man arík ar ba. Arík ar ba kute mrãmri ne akamãt kô tykkam me arík ar baja pyrãk. Nãm me Metĩndjwýnhbê: amijo ban kam kôt tĩn ne ar baja mar kêt kumrêx.

¹⁹ Nhyim ren me me akre ren me amimaro tẽn ren arým amim ngryk ne. Nhyim be, kati. Me ja ne me kute amimar kêt kumrêx ne kam kute kurêbit mar ne aben bê me kupênh ra:x ne mýjja punu kunĩ nhípêxo ban ajbit mar prãm ne.

²⁰ Nhyim be, Kritu. Djã ne gwaj bamã,

–Ajrã mekôt ã amijo ane, ane? Arkati.

²¹ Arým ne gar mrãmri Jeju kabên katãt kôt ama. Nãm amã, “Kwãrĩk wãnh”, ane. Nãr ar akwý aje mar kajgo jabej ba ajte ar amã tãm jarê.

²² Amrêbê ne gar me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukràdjà kôt ar amijo aba. Aje kangamã. Me kukràdjaja kôt ne me kum mýjja punu prãm ne amim 'êx ne amim, “Ajrã,

kam amexkumrêx”, anhýro ba. Aje me kukràdjà ja kangamã.

²³ Adjumar djà ny kadjy aje amimarmã.

²⁴ Ne amrãnh nymã ne mrãmri Metĩndjwýnh katãtkôt katãt aje amijo abamã ne mexo amexmã.

²⁵ Kam memã ajêxo abaja tu wãnh kangakumrêx ne abu'ã me kunĩmã akabên katãtbit jarê. Mýkam? Bir, Kritu amikôt gwaj bakunĩo ba gwaj baje kumê banhĩ pydji pyrãk. Kam dja gwaj memã bakabên katãt jarê.

²⁶ Godja ga angryk jabej kwãrĩk wãnh kam ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh angryk'ã akamãt kêt ne angryk 'iry kêt.

²⁷ Ajaxwe kêt gê Xatanaj akam ãm kêt.

²⁸ Kwãrĩk wãnh ar ajõ adjãkĩnhĩ ajte mýjja 'õo adjãkĩnh kêt kumrêx. Ga dja ga adjãpênh týx ne anhikrao katãt mýjja kupênh mex. Ne kam adjãpênh pãnh arým amim anhõ mýjja jamý. Ne kam arým amikutã me õ mýjja kêtjamã kwý ngã.

Me kabên mex'ã kute memã karõ.

²⁹ Kwãrĩk wãnh akabên punu'õ jarênh kêt. Memã akabên mexbit jarê gê me kuman mex. Gê me mexo amũ amikamên arým mexkumrêx.

³⁰ Kwãrĩk wãnh Metĩndjwýnh Karõmã kaprĩ jadjãr kêt. Metĩndjwýnh ne arým ar amã ano nhyim amim ar ajo ba. Nhyim o kute mrãmri ne arým ar ajã kute aminhidji nhôr pyrãk.* Dja Karõ arek amim ar ajo ba: nhyim kam Jeju arým bõx. Bõx ne amikôt ar ajo mō.

³¹ Dja gar wãnh angryk, kam amadjakam atokryja wãnh kanga. Ne wãnh mekam adjãkrêmê angrykmê akabên punumê wãnh kangakumrêx. Ar aje meo abikênh'ã amim karõja kunĩ dja ga wãnh kangakumrêx.

³² Ar ga dja gar amã aben kaprĩn abenmã abên rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt. Mýkam? Bir ga, Metĩndjwýnh arým

* **4:30** Ga, me kute mýjja'ã aminhidji janhôr nhyim arým amirĩtkumrêxja pumũ. Ar gadjwý Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhyim ar ajo ba gar arým amim, “Mrãmri ne arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imã Karõ janor nhyim kute ijo baja pumũ”, ane.

Kritu tykkôt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngryk kêtja pumû. Kam dja gar aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt.

5

¹ Ga, me bâm kum kra jabê nhym kute bâm kôt amijo baja pumû. Nâm kute amim,

–Ba djûnwâ kudjwa, ba djûnwâ kudjwa, anhÿro ba. Metîndjwÿnh kum ar ajabêkam dja gar kôt ar amijo aban kudjwa amã me abêo aba.

² Ga, Kritu kum gwaj bajabê:ja pumû. Ne kam arÿm gwaj bajaxwe pânĥ Metîndjwÿnhmã amingã nhym me kam kubî nhym arÿm gwaj bajaxwe pânĥ ty. Kritu kute mrãmri ne mry bîn pyrâk, me kute amrêbê me axwe pânĥ kute Metîndjwÿnhmã mry par pyrâk. Me kum mry pan kubô nhym arÿm ardjanĥ bân kînh ne. Dja gar Kritu kudjwa ã amã me abêo ane nhym arÿm akam kînhkumrêx ne.

Apÿnh me axwe djari nêje kute me kukrà.

A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15

³ Nhym be, me mjên djwÿnh nâr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba. Nâr me àpênĥ punu:re kunî nhym me arÿm mekam pijàm ne. Nâr me kute mÿjjao atom rûnh prã:m. Kwârîk wânĥ ar ajô amijo anhÿr kêtumrêx gê me ajarênh kêtumrêx. Djâm Jeju nhô me ja kute ã amijo anhÿrkam mex got?

⁴ Nâr, me kabênkamdjwÿ. Ar amy aje me nire kukràdjà'ã me aprÿ nhym me ar akam pijàm. Nhym ar anire aje me my kukràdjà'ã me aprÿ nhym me ar akam pijàm. Nâr, ar abixaêrkôt ar akabên kajgo. Nâr me keket kadjy ar amy me ni'ã abêno ajkê nhym ar ani amipânĥ me my'ã abêno ajkê. Ar akabên ja ne mex kêt. Kwârîk wânĥ memã arênh kêt. Atemã dja gar memã Metîndjwÿnhkam amikînh jarê.

⁵ Nhym be, me mjên djwÿnh nâr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba. Nâr, me àpênĥ punu:re nhym me mekam pijàm ne. Nâr, me kute mÿjjao atom rûnh prã:m. Me ja ne me mrãmri ne me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô

nhipêxmã amijarênh ba pyrâk. Djâm me ja Metîndjwÿnh kute meo bamã? Djâm Kritumê Metîndjwÿnh ar me kunîmã Bênjadjwÿrkam djâm ar kute meo bamã? Nâr, djâm ar kute me jamã ar ô mÿjja nhôrmã? Arkati. Ja ne gar aje amrêbê mar.

⁶ Ar aje markam kwârîk wânĥ me'ô ajte kabên kajgoo arîk ar amã,

–Ajrã. Æ ajaxweo ane. Dja Metîndjwÿnh ajmã ajo kêtumrêx, anhÿr kêt. Kwârîk wânĥ o anoo biknor kêt. Me amakkre kêt prãm kute ã axweo anhÿr prãmkam ne Metîndjwÿnh arÿm mekam ngry:k ne.

⁷ Kam kwârîk wânĥ mekôt ã ar ajaxweo anhÿr kêt.

⁸ Mÿkam? Bir, amrêbê ne gar ajaxwe:n aje akamât kô tykkam me ar baja pyrâk. Nhym be, jakam ne gar arÿm Bênjadjwÿr djwÿnh kôt ar amijo aban arÿm aje a'uri me ar baja pyrâk. Bênjadjwÿr djwÿnh kute ar ajo krakam dja gar ajmã akute kêt ne katât ar amijo aba. Dja gar aje mrãmri ne me a'uri ar baja pyrâk.

⁹ Metîndjwÿnh Karô dja meo ba nhym kam me ô'ã ukaprîkumrêx ne katât kute kabên jarênhkumrêx ne 'êxnhî kêtumrêx.

¹⁰ Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhô kînh, mÿj akabênkôt, aje mÿjo abakôt aje Bênjadjwÿro kînh jabej amikabi.

¹¹ Ne kwârîk wânĥ me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe ne me kute akamât kô tykkam me àpênĥ punu pyrâk. Djâm me àpênĥ punu djô'ã mÿjja mex got? Arkati. Kwârîk wânĥ me axwe kôt ar ajaxwe kêt. Ar ga dja gar me axwe nêje me kukrà.

¹² Mÿkam dja gar me axwe kôt ajaxwe kêt? Bir, me me kàxã apdjun ba punukumrêx. Gwaj ren abenmã me arên ren bapijã:m ne.

¹³ Me axwe ne me apdjun àpênĥ punuo ba: nhym me arÿm memã Metîndjwÿnh kabên jarê. Nhym kam me arÿm amijaxwe ma. Me kute memã arênh nhym me kute amimar kute mrãmri ne me kute memã mÿjja kurwÿkam mÿjja kunî kum amirît pyrâk.

14 Me kute memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnhkambit ne me arỳm kute amijaxwe kunĩ mar. Amrẽbẽ: ne me me bakukãmãremã me kute amijaxwe mar'ã ajarẽ. Me memã kum,

“Kute mrãmri ne me õto nõrkam kute me kabẽn mar kêt pyrãk ne ga aje Metĩndjwỳnh mar kêt.

On ano tỳx ne amim kabẽn ma kute mrãmri ne me krã apõx ne no tỳxkam amak mex pyrãk.

Aje kabẽn mar kêt kute mrãmri ne me tyk kute me kabẽn mar kêt pyrãk. On kabẽn man kõt ar amijo aba kute mrãmri ne me tyk ne akubyn tĩn ne ar ba pyrãk.

Dja ga kabẽn ma nhym Kritu arỳm prĩne amã arẽ ga prĩne amima. Kute mrãmri ne me kute memã põk ne o kute pry kurwỳ nhym kam me kute prĩne rĩt mex pyrãk”, ane.

Mrãmri ne me kute me bakukãmãremã arẽnhkumrẽx. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kute memã arẽnh ne kute me axwe kunĩo amirĩtmã.

15 Kam dja gar amijã ano tỳx ne katàt ar amijo aban ajmã akute kêt. Djãm ano kêtãmã? Kati. Dja gar akrã mex ne amijã ano tỳ:x ne katàt ar amijo aba.

16 Ar abu'ã me axwe kunĩja dja gar me'ã ano tỳ:x. Nhym kam ar aje memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djã ar awỳr bõx gar arỳm memã arẽ. Akati jakam me axwe krãptĩkam dja gar ã memã ane.

17 Kam kwãrĩk wãnh ar akrã punu kêt. Dja gar amijo Bẽnjadjwỳr djwỳnh man kum,

–Mỳj dja ba nẽ ga kam arỳm ikam akĩnhkumrẽx jabej? ane. Dja gar ã kum anen arỳm prĩne amijo Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrẽx.

18 Kwãrĩk wãnh kadjwati kangõkam* ar abibãnh kêt. Kam ne me arỳm amijo ajkẽn punu mex ne. Ar ga dja gar Metĩndjwỳnh Karõ mar tỳx ne 'ã adjukanga kêt gẽ ar anhĩ pỳnhkõt

raxo ar akadjwỳnhbẽ nhỳn ar ajo ba mex.

19 Dja gar mar tỳx ne abenmã mebẽ idjaer nhõ me ngrer tũm jarẽ, me ngrerkõt Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã mextire jarẽ. Metĩndjwỳnh'ã me ngrerja kunĩ jarẽ. Djãm ate akrãn ajajkwa kajgokambit aje Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã me ngrer jarẽnhmã? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabẽnja markumrẽx ne angrerkõt kum arẽnhkumrẽx.

20 Dja gar Karõ mar tỳx ne mã Metĩndjwỳnhmã, me Babãmmã amikĩnh jarẽ. Mỳjja kunĩkõt kum amikĩnh jarẽ. Djãm ar adjumar mexkambit dja gar kum amikĩnh jarẽ? Kati. Ar adjumar punukamdjwỳ dja gar kum,

–Djũnwã, te idjumar punu ga mã ijo djuw mex ne mã ijo kĩnh. Bẽnjadjwỳr djwỳnhbẽ Jeju Kritu ba tu amim markumrẽx ne arỳm amã amikĩnh jarẽ, ane. Dja gar akati kunĩkõt ã kum amikĩnh jarẽho ane.

21 Dja gar akrãnmã aben kabẽn man kõt ar amijo aba. Ar aje Metĩndjwỳnh pyma markam dja gar ã amijo abao ane.

Prõmẽ mjẽnmẽ abenã memã karõ.

Kõ k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

22 Me aniremã ne ba ikabẽn jarẽ. Dja gar amjẽn kabẽn man akrãnmã kõt ar amijo aba. Aje mrãmri ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh kõt ar amijo aba pyrãk dja gar ã amjẽn kõt amijo abao ane.

23 Mỳkam? Bir, ar amjẽn ne ar ajo ba kute mrãmri ne me krãkam umar ne o kute amingrẽk ne ba pyrãk. Me krãkam ne me umar ne kam amũ ikrao apẽ nãr parkam mrã. Me krã ne amũ me kukràdjã kunĩ ngrẽk ne meo ba. Nãm Kritudjwỳ ã me kute amim marja kunĩo ane. Ta ne kute me krã pyrãk ne meo ba. Ne kam arỳm me utàn meo ba. Õ me kunĩ ne me kute ta i pyrãk nhym me utàn meo ba.

24 Nhym kam Kritu nhõ me kute amim mar kunĩja akrãnmã kabẽn man kõt amijo ba. Dja me aniredjwỳ

* 5:18 Mỳjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mỳjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

ã amjên kabên kunĩ mar ne kôt amijo abao ane.

25 Me amymãdjwý ne ba ikabên jarê. Dja gar amã aprõ jabê: kute Kritu kum õ me kute amim marja kunĩ jabê pyræk. Ga, Kritu arým me kadjy tykja pumũ.

26 Mýj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prĩne kute meo mex kadjy. Kute mrãmri ne me kute ngõo kubêkà põnh nhym prĩne mex pyræk. Mrãmri ne kabên kute ngõ pyræk ne prĩne meo mex. Kritu memã kabên jarê nhym me amim kuman arým Metĩndjwýnh mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty.

27 Õ me kute amim marja kunĩ prĩne kum me:xkumrêx nhym me arým kum me kĩ:nhkumrêx nhym kam kute amikabem me umjýr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja õ me ja kute ta ã pyrækja prĩne mexkumrêx ne axwe kêtumrêx kute mrãmri ne me kà mjô kêtumrêx ne ngrã kêtumrêx nhym mýjja 'õ kute meo bikênh kêtumrêx pyræk. Dja me Metĩndjwýnh mexo mex ne kum punu kêtumrêx nhym arým meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djãm kum õ me ja jabê ngri: got?

28 Bir be, me mydjwý dja me ã kum prõ jabêo ane. Kum prõ jabêo kute mrãmri ne me kum aminhĩ jabêja pyræk. Me kum prõ jabêja ne me kum aminhĩ jabê.

29 Djã nãm me'õ kum aminhĩ kurê? Kati. Me kum aminhĩ jabê ne õ kwý krênmê kubêkãmê mýjja kunĩo aminhĩo djuw mex.

Nãm ã Bënjadjwýr djwýnh me baje Kritu mar djwýnhõ djuw mexo ane.

30 Me banhĩ pýnhkôt ne gu me baje Kritumê banhĩ typdji pyræk. Baje Kritu pa pyræk, no pyræk, par pyræk. Baje ta kukràdjã kunĩ pyrækkam ne Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ã me amim prõdjwýo djuw mexo ane.

31 Amrêbê: ne me bakukãmãre 'ã memã kum,

“Kamã dja me my prõ kadjy arým bãmmê nã arkum iren kam arým prõbit'ã ngrã ne.

Nhym kam ar ã abenã tým ne kam kute ã typdji pyræk.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

32 Be, ije ar amã kukràdjã jarênhja ne me kute prĩne mar mex kêtumrêx, mebê týt. Kritumê me bamê õ me kute amim marja kunĩ'ã ne ba ikabên ja jarê.

33 Kam ne ba ar amã aprõ jabêkumrêxmã ar amã 'ã karõ. Kute mrãmri ne ar amã amijabê pyræk ne ar amã aprõ jabên aje o djuw mexmã. Nhym ar anireja, ar amjên ne ar ajo ba. Kam ar aje amijã marmã ne ba ar amã 'ã karõ. Tãm ne ja.

6

Bãmmê kramê abenã memã karõ.

Kor 3.20

1 Jakam ne ba me aprĩremã 'ã karõ. Bënjadjwýr djwýnh kabênkôt dja gar abãmmê anã kabên man ar kabên kôt ar amijo aba. Ja ne mex.

2-3 Mýkam? Bir, amrêbê: Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum, “Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma.”

Nãm ã memã anen kam kôt memã mýjja mex jarên memã kum,

“Kam arým adjumar mex ne kribêm pykakam ar aba”, ane.

Metĩndjwýnh kute memã 'ã karõkôt kukràdjã ne ja. Kukràdjã kumrêx kute kôt memã mýjja mex jarên ne ja. Kam dja gar mar týt ne.

4 Ne ar amy, ar ajabatãnhwãdjwý, ar amã ne ba 'ã karõ. Kwãrĩk wãnh akra arkum amikurê'uk kêt. Ari arkum adjãkrêo kum amikurê'uk kêt. Ar ga dja gar akumrêx amijã Bënjadjwýr djwýnh kabên man arým katãt kôt ar amijo aba. Ne kam kôt axwe nêje ar akren kam mrãnh mex'ã arkum karõ. Dja gar ã akra aro ane gê ar akôt Metĩndjwýnh kôt ar amijo ba.

Bënjadjwýrmê õ àpênhmê abenã memã karõ.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵ Ar akwỳ ne me arỳm amim ar apa 'amỳ gar memã adjàpênh tỳx kajgo ar aba. Ar amã ne ba ikabên. Dja gar pykakam ar anhõ bēnjadjwỳr kabēn ma. Ar anhõ bēnjadjwỳr raxmē uma dja gar aman kum adjàpênh katàt. Kute mrāmri ne Kritumã ar adjàpênh pyràk dja gar ã kum adjàpênh ane.

⁶ Djãm ar aje anhõ bēnjadjwỳr ýtãbit kum adjàpênh katàtmã? Kati. Ar amã kàxkamdjwỳ dja gar amim,

—Kati, Kritumã ne ba apê. Kam dja ba Metĩndjwỳnh kabēn kôt mrāmri pykakam inhõ Bēnjadjwỳrmã idjapênh katàtkumrêx.

⁷ Dja ba kabēn man kum idjapênhkam ikĩnh. Nã bãm kute pykakam memã idjapênh pyràk. Nhym be, kati. Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnhmã ne ba apê, ane. Dja gar ã amim anen kam kum adjàpênhkam akĩnh.

⁸ Mỳkam? Bir, ar akwỳ apa 'amỳnh aje me kabēn kôt adjàpênh tỳx kajgo ar aba. Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju kute aparmã ar adjàpênh pumũnh. Ar adjàpênh mex kôt dja ar amã o pãnh mex. Nàr ar akwỳ apa 'amỳnh kêtũa ne ar ga gar adjàpênh ar aba. Me kute ar amã o pãnh kadjy gar adjàpênh ar aba. Bēnjadjwỳr djwỳnh kute ar adjàpênh pumũnh. Ar adjàpênh mex kôt dja ã ar amã o pãnh mex. Me akunĩ adjàpênh mex kôt dja ta amã o pãnh mex. Tãm ne gar amrêbê ama.

⁹ Ne bēnjadjwỳr ar, ar aje amim me pa 'amỳnh nhym me ar amã àpênh kajgo ar bawã ar amã ne ba ikabên. Dja gar ije ajbir ar anhõ àpênhmã ikabên jarēnhja ma. Ikabên kôt ar gadjwỳ ar anhõ àpênhmã amex. Kwārĩk wãnh aje meo abikēnhmã me kangrôho aba kêt. Djãm bēnjadjwỳr'ã apydji? Kati. Ar gadjwỳ ne kàjkwakam ar anhõ Bēnjadjwỳr djwỳnh. Tãm ne ba ar amã arê gar amrêbê aje mar. Ta ne kum me'õ pyma kêtumrêx.

Metĩndjwỳnh nhõ kàxo kubêkà'ã ujarēnh.

Rô 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8

¹⁰ Akmere àpnhĩre ar, ije ar amã arēnhõ ino rer kadjy ne ja. Bēnjadjwỳr djwỳnh tỳ:xi. Atỳx kadjy gora amim maro aba nhym arỳm ar amã atỳx jadjã.

¹¹ Me karõ punu nhõ bēnjadjwỳr kute gwaj bamã 'êx ne gwaj banoo biknor prãmumrêx. Dja gar amijã ano tỳx ne arek kubê dja nhym arỳm ar anoo biknor kêt. Arek kubê ar adjãm ne aje kangõnh kadjy dja gar aminêje Metĩndjwỳnh nhõ kàxo kubêkà jangjê, kute gwaj bamã kàxo kubêkà nhõr kunĩja aminêje angjê.

¹² Mỳkam dja gar angjê? Bir, djãm me ã, gwaj baje me omũnhja ne gwaj baje aminêje me kangõnhmã? Kati. Me karõ punu pumũnh kêtja. Apỳnh me axwe nhõ bēnjadjwỳr ja ne gwaj baje aminêje me kangõnhmã. Apỳnh me karõ punu, me rũnh 'itỳx ja ne gwaj baje aminêje me kangõnhmã. Pykakam me axwe prãmja ne me kute mrāmri ne akamãt kô tykkam me mrãnh punuja pyràk. Me ja nhõ bēnjadjwỳr ne gwaj baje aminêje kangõnhmã. Kàjkwakam me karõ jaxwe ar baja. Me karõ punu ja ne gwaj baje aminêje me kangõnhmã.

¹³ Kam, dja gar aminêje Metĩndjwỳnh nhõ kàxo kubêkà kunĩ jangjê. Dja aje me kangõnh nhõ akati awỳr bõx ga mebê atỳx ne me kangõnhõ dja. Ne kam arỳm meo apan me kujate. Kam dja ga arek mebê adjãm tỳx rã'ã.

¹⁴ Be, mỳj dja mebê ar anhõ kàxo kubêkàja kute gar aminêje angij? Bir, ajēxnhĩ kêt ne akabēnkumrêx. Ajēxnhĩ kêt kadjy ne ar anhõ kàxo apre djã. Ga, krākamngõnh kàxo pre djào kute kà janēnh tỳxja pumũ. Kute o kàxo kubêkàja kunĩ janēnh tỳx nhym arỳm 'ã rorok kêt. Ar gadjwỳ ar aje apre djào amikrax pre mãn prãbê ajēxnhĩ kêt ne akabēnkumrêx. Akabēn kajgo kêt ne arek me karõ punu kangõnhõ dja. Nhym kam me te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akēxmã.

Metĩndjwỳnh kabēnkôt dja gar katàt ar amijo aban ajaxwe kêt. Akatàt jabê ne anhõ kàxo anhinòkà. Ga,

krākamngônh kute kurê djwýnhbê amipytar kadjy kute kàxo inòkà jangjênhja pumũ. Ar gadjwý ar aje kàxo ar anhinòkà jadjàr mǎn pràbê ajaxwe kêt ne Metĩndjwýnhmǎ akatàt. Ne arým me karô punubê amipytan aminêje kangõho dja.

15 Ar prĩne 'ã ujarênh nyja ma. Aje 'ã ujarênh ny mar jabê ne ar aparkà tỳx. Ga, krākamngônh kute parkà tỳx jangjênhja pumũ. Kurê djwýnh'ýr prôt ne kute amiparo bikênh kêt kadjy ne kute parkà tỳx jangjênh. Ar gadjwý ar aje ar aparkà tỳx jadjàr mǎn pràbê dja gar Kritu'ã ujarênh ny kôt adjumar mexja prĩne aman arým me'ýr mrǎn memǎ arê. Dja gar memǎ arê arým o aminêje me karô punu kangõho dja nhym me te: kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akêxmǎ.

16 Dja gar kam tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Aje tu amim markumrêx jabê ne ar anhõ kàxo kruwbê àptàr djà. Ga, krākamngônh kute kruwbê àptàr kadjy kute amýnhja pumũ. Ar gadjwý ar aje anhõ kruwbê àptàr djà byr mǎn pràbê tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým arek me karô jaxwe nhõ kruwbê adjaptàro dja. Aje tu amim markumrêx jao dja ga õ kuwyo kruw kunĩbê aptàn mǎ pa. Me kabên punu, apýnh me kaprĩ djàri, apýnh me tokry djàri ne kubê me karô jaxwe nhõ kuwyo kruwja. Ar aje tu amim markumrêxjao dja gar mǎ pa. Nhym me te: kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akêxmǎ.

17 Mrāmri ne Metĩndjwýnh arým kute amim ar apytarkumrêx. Ja dja gar tu amim markumrêx. Jabê ne ngõho ar akrãdjê. Ga, krākamngônh kute amikrã pytar kadjy kute ngõho krãdjê turja pumũ. Ar gadjwý ar aje ngõho akrãdjê tur mǎn pràbê tu amim ja markumrêx. Mrāmri Metĩndjwýnh arým kute amim ar apytarkumrêxja markumrêx. Ne kam arek me karô punu kangõho dja nhym me arým te kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akêxmǎ.

Dja gar aje prĩne Metĩndjwýnh Karô kabên man memǎ arê. Aje kabên mar jabê ne ar anhõ kàxdjwa kajgo. Ga, krākamngônh kute kurê djwýnho àpanh kadjy kute õ kàxdjwa kajgo jamýnhja pumũ. Ar gadjwý ar aje ar anhõ kàxdjwa kajgo byr mǎn pràbê prĩne Metĩndjwýnh Karô kabên man memǎ arê. Ne arým me karô punu kangõho dja nhym me arým te kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akêxmǎ.

18 Dja gar kam Metĩndjwýnhmǎ akabêno aba. Kum mýjja kunĩo a'wý. Akati kunĩkôt kum ar akabên jarê. Aje Metĩndjwýnh Karô mar'ã ar amǎ djukanga kêt gê prĩne ar ajo ba mex. Prĩne kute ar ajo ba mexkam mǎ Metĩndjwýnhmǎ akabên jarê. Kum Jeju nhõ me ja kunĩo a'wý. Ar ano tỳx ne amǎ djukanga kêt ne meo a'wý.

19 Badjwý kum ijo a'wý gê ija-mak'ýr kabêno bõx ba gop imǎ me uma kêt ne memǎ kabên jarê. Me krãptĩ kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt rǎ'ã. Ba gop me kunĩmǎ arênhõ amirĩtkumrêx gê 'ã ujarênh ny memǎ amirĩtkumrêx.

20 Ba ne ba Bênjadjwýr djwýnh kabênkôt memǎ 'ã ujarênh ny jarênhõ iba nhym me arým kàxirãx jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wý gê me te arým idjuwpre ba gop imǎ me uma kêt ne memǎ arênhkumrêx ne gop mrāmri kabênkôt ibê 'ã idjujarênh djwýnhkumrêx ne memǎ arênhkumrêx.

21-22 Xikiku ne ba arým ar amǎ ano. Imǎ gwaj bakamy Xikiku jabêkumrêx nhym Bênjadjwýr djwýnhmǎ àpênh katàtkumrêx ne 'ã ukanga kêtumrêx. Ba arým ar amǎ ano. Gêdja ar awýr bõx ne arým ijǎ ar amǎ ajarê. Mýjja kunĩ'ã ar amǎ ajarê gar arým iman arým ikam adjumar punu kêt ne akĩnh.

23 Metĩndjwýnhbê ne me Babām. Ne Bênjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar ar aje abeno akamywǎo djuw mex gar adjumar mex ne amǎ aben jabêkumrêx ne tu amim ar markumrêx.

²⁴Ar amã Běnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju
Kritu jabêkumrẽx ne 'ã adjukanga
kêtja gê ar tu kum ar akaprĩkumrẽx.*
Tãm ne ja.

* **6:24** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrẽx.

Paur kute Pirpukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Krĩraxbê Pirpukam ne Paur memã Jeju jarẽ nhym kam me kwý arým tu amim markumrêx. Paur kum ar kĩnhkumrêx nhym ar jadjwý amipãnh kum Paur kĩnhkumrêx nhym kam Paur ar kurũm tẽn atemã krĩrax 'ôkam bõx. Bõx nhym me ja kum Metĩndjwýnh kabẽn mar prãm kêt ne kam Paur pa 'amýn o tẽn mekbê ijê djakam kumẽ. Nhym arĩk kaprĩre ne mekbê ijê djakam dja, prãm kam dja. Nhym kam krĩraxbê Pirpukam Paur nhõbikwaja kum kĩnh djà jano, kôt kum õ kwý krẽn djà jano, nàr kon kum pi'ôk kaprĩ jano nhym kubyn kĩnhkumrêx. Paur kute amikajmãtã arkum Jeju jarẽnhja ta ne kôt kum mýjja jano, Epaprodjikôt ne kum kĩnh djà jano. Nhym 'ýr o bõx. 'Ýr o bõx nhym kubyn kam kĩnhkumrêx ne akubyn arkum,

—Ota ba arým kubyn arým ikĩnhkumrêx ne, ane. Nhym kute kôt kum kĩnh djào bõxja, Epaprodjija ate kanê ne kam arým mexkumrêx ne kam õ pykamã tẽmmã, nhym Paur kute kôt arkum pi'ôk no'ôk janormã. Kute arkum pi'ôk no'ôk ne kôt anor ne ja.

Ë, Paur kute arkum pi'ôk no'ôk ne ja.

*Paur kute Metĩndjwýnhmã ar arẽnh.
Ep 1.15*

¹ Ba ibê Paurmẽ Ximoximẽ ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhõ àpẽn ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ë, krĩraxbê Pirpukam Kritu Jeju nhõ me ja, õ me mextire jamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ar aje Jeju nhõ me jao aba djwýnhwãmẽ atãri àpẽnhwãmẽ, ar akunĩmã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gê Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê gwaj Babãmmẽ krabê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ar

ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarẽ gar adjumar mex ne ar aba.

³ Ota ba inhõ Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. Nã bãm mã ar aman ar amar rã'ã. Nã bãm ar akam ikĩnh ne ije ar amar kunĩkôt kum amikĩnh jarẽ.

⁴ Djã nã bãm ar akam ikaprĩ? Kati, nã bãm ikĩnhkumrêx ne ije kum ar akunĩo idjà'wýr katã kum amikĩnh jarẽ.

⁵ Mýkam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar ajo a'uw? Bir, ar ikôt adjapẽnham. Kra:x kurũm ne gar ikôt apê ne memã Jeju kukràdjà ny'ã adjujarẽnh atẽm rã'ã ne kam kôt ijo djuw mex ba kam itýxkumrêx ne memã Jeju'ã idjujarẽnh tẽ.

⁶ Kam ne ba ar akam ikĩnh ne. Arým ba kuma. Metĩndjwýnh ta ne arým ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tẽn o tẽn o tẽm rã'ãn arým inomã kumẽ gar akunĩ amextire. Æ kute ar ajo anhýrmã ne ba amikajmã'ã kuma. Mýj akatikam dja inomã kumẽ? Bir, akubyn Jeju Kritu bõx nhõ akatikam.

⁷ Be, kôt ne ba ije ar akunĩo ijamakja. Bir, mrãmri. Mýkam? Bir, imã ar akĩnhkumrêxkam. Ar akunĩ ne gar ikôt ar adjapẽn aba. Metĩndjwýnh kute imã idjàpẽn jarẽnhja ne gar ikôt kum adjapẽn ar aba. Djãm mekbê ijê djakam idjãm kambit ne gar adjapẽn ar aba? Kati, irãri ar ibaridjwý ne gar ikôt adjapẽn ar aba. Irãri ar ibari ije Jeju kukràdjà ny'ã idjujarẽnh nhym me kute aprýo ba, ba prĩne kôt memã 'ã idjujarẽnh ne ije memã kum,

—Mrãmri ne ba ije me amã kôt Jeju'ã idjujarẽnh ar o ibaja, anhýrja, be, nã gãm ar ã ikôt Jeju'ã adjujarẽnh ane. Kam ne ba imã ar akĩnhkumrêx ne.

⁸ Imã ar akĩnhkôt ne ijamak inhõ djakam tokry ne. Mrãmri ne ba kôt ar amã arẽ. Metĩndjwýnh kute prĩne me kadjwýnhbê me omũnhkôt arým ikadjwýnhbê ipumũ, ije ar ajo ijamak kôt ipumũ. Imã ar akĩnh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akĩnh pyrãk. Aben kôt ne bar ã ar amaro ane.

9 Nã bãm Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Ar amã aben jabêo amõr rã'ã o amõr rã'ãn arým ar amã aben jabê rax kadjy. Kadjy ne ba Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Be, dja gar amã aben jabêo atēm rã'ãn kam arým kõt prĩne mýjja pumũnh mex ne kõt akrã kre mex.

10 Gar kam amim mýjja kabin mýjja mexbito amiptã. Nhy m mũm mýjja punu nõ gar katàt mýjja mexbito amiptàn kam amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba rã'ã nhy m arým akubyn Kritu bõx.

11 Nã, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katàt me krã pymjýr djwýnh tãm gêdja katàt ar amã ar akrã pumjuw gar katàt mrã. Nhy m me kam ar apumũn kam kõt Metĩndjwýnhmã rax jarēn kum mex jarē. Tãm ne ja.

Paur tyko nàr tĩno kute Jeju raxo amirĩtmã.

Kor 1.24; A Xim 2.9

12 Akmere ar, àpnhĩre ar, ě, ba ar amã arē. Djã nãm me ibē ijēn kam Jeju'ã me ujarēnh nyja mekbē krãta? Kati, nãm me mã Jeju jarē, arēnh ry typydji nhy m me kunĩ kuma, me kute arēnh bàptàr kêt.

13 Nhy m kam bēnjadjwýrbē Xedja nhõ krãkamngõnhre kunĩ kuma, mete mekbē ijē djãkam imēnhkõt kuma. Nã bãm Kritu'ã idjujarēnh tē nhy m me mekbē ijē djãkam imē nhy m me kunĩ kõt kuma.

14 Nhy m gwaj baje abeno bakamy kwý rax ne mekbē ijē djãkam idjãm kõt ipumũn kam Bēnjadjwýr kanàrrãm kum me uma kêt kumrēx ne irãri ar tu memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnh ar o ba.

15-17 Nhy m bep apýnh ne me kwý kute amijo rũnh prãm kam Jeju'ã pydjĩn 'ã ujarēnh mõr prãme memã Jeju jarēho ba. Kum ikĩnh kêt ne 'ã pydjĩ prãme ne arĩk ajkwakambit we memã Kritu jarēnh ar o ba. Ikaprĩ rax kadjy, mekbē ijē djãkam idjãm kam ikaprĩ rax kadjy ne me arĩk Jeju'ã ujarēnh ny jarēnh kajgo ar ba.

Nhy m bep ate ne me kute mrãmri ukaprĩkõt ar memã Jeju jarēho

ba. Me ja ne me kum ijabēn arým prĩne ipumũ. Metĩndjwýnh kute imã idjãpēnh jarēnh ba ije tu katàt arēnhkumrēx nhy m kõt me kute ibē ijē kõt ipumũn kum ijabēn kam ikudjwa memã Jeju jarēho ba. Nhy m bep ate ne me kwý arĩk Kritu'ã ujarēnh kajgo ba.

18 Kwãrĩk rã'ã gē me tu ar amē arek 'ã ujarēnh ba. Dja me kum Jeju jabēn 'ã ujarēnh mexja mrãmri rã'ã. Nhy m me kute 'ã pydjĩ prãme Jeju jarēnh kajgoadjwý mrãmri rã'ã. Mrãmri gêdja me amē ar 'ã ujarēnh ba. Gē kam me kunĩ Kritu'ã ujarēnhja ma. Ba kam arým ikĩnhkumrēx. Gêdja ba mã ikĩnh rã'ã ne.

19 Jeju Kritu Karõ gêdja ijo ba rã'ãn ikadjy me ngrēk nhy m me kam ikaba. Nhy m adjwýnhdjwý mrãmri ar aje Metĩndjwýnhmã ijo adjà'wýro gêdja me arým bõm imē. Ja ne ba arým prĩne kuma. Kam dja ba ikĩnh rã'ã ne.

20 Gora ba imã me uma kêt ne idjãm týx ne Kritu'ã ajarē. Gora ba ã anhyr jabej kam memã Kritu raxo amirĩt ne amikam ipijãm kêt. Ije Kritu raxo amirĩt prã:mã. Itĩn rã'ã nàr kon mete ibĩn jabej o ne ba ije Krituo rax prãm, o ne ba ije memã o amirĩt nhy m me arým kõt kute kum katormã. Amrēbē ne ba memã Kritu raxo amirĩt rã'ã. Gora ba jakam djwý ã o ane. Tãm ne ba amim kamnhĩx ne aminhõkre kadjwýnhbē maro nõ.

21 Ikĩnh djãbē ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikĩnh. Djãm ityk nhijukri ikaprĩ? Kati, ityk nhijukri dja ba ikĩnh itĩnja jakrenh mex ne. Ityk nhijukri dja ba arým Kritubē ikĩnh djã pumũn kam ikĩnhkumrēx ne.

22 Nhy m bep dja ba arek itĩn jabej kam Kritumã apē ne memã 'ã ajarē nhy m me krãptĩ arým amikajmã'ã Jeju ma. Jadjwý ne mexkumrēx. Ije, nã bãm te ari mýjja ma.

23-24 Nãm te mýjja 'õ imã pydjĩ prãme. Nã bãm ityk ne Kritumē ro'ã iban inhýtã ije aben pumũnhmã kuman jãm itĩnkam ijē Kritumã idjãpēnhja ma. Ije, nã bãm te ari mýjja ma. Dja ba tyn arým mrãmri imexo,

ikĩnho itĩnja jakrenh mex ne. Tãm ne ba imã kĩnhkumrẽx ne. Nhyim bep dja ba itĩn ne kam ar amãdjwỳ kĩnh jadjàn ar amã arẽnh nhinom kumẽ.

²⁵ Nà, dja ba itĩn ne kam ar amã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh tẽn inom kumẽ. Tãm ne ba arỳm prĩne kuma. Itĩn ne arek ar ar akam iba rã'ã, ar aje amim Jeju mar rax ne o atẽm ne kõt akĩnh kadjy. Ja ne ba arỳm kuma.

²⁶ Bir be, dja ba arỳm ar awỳr ibõxjakam gar arỳm ipumũn kam arỳm ikõt Kritu Jejumã mex jarẽ. Kute ipytàrkõt ipumũn kam akĩnh rax ne kam arỳm akunĩ kikrepdjitã Kritu Jejumã rax jarẽ.

*Ar te tokry Jeju'ã ukanga kêt mã.
Ruk 6.22; Xij 1.12*

²⁷ Ë, ar ikabẽn ma. Gar arỳm Kritu'ã ujarẽnh nyja ma. Gora kõt ar amijo aba. Dja ba ar awỳr itẽm ne ibõx ne ije inhýtã ar apumũnh jabej arỳm ikĩnhkumrẽx. Ar aje kõt amijo abakam ikĩnhkumrẽx. Nàr kon, mekbê ijê djakam idjãm rã'ã jabej nhyim arỳm iwỳr ar ajã ujarẽnh bõx jabej dja ba kuman ikĩnhkumrẽx. Gar atypydjin adjãm tỳx ne axikõt akabẽn ne ar memã Jeju kukràdjã ny'ã adjujarẽnh aban aro'ã aje o angryk ne aje akabẽno me unẽnhkam. Me kute Metĩndjwỳnh Kabẽn japrỳja dja gar akabẽno me unê. Ja dja ba kõt kuman arỳm ikĩnhkumrẽx ne.

²⁸ Kwãrĩk wãnh me kute ar ajaprỳwã ne mũm kute Metĩndjwỳnh akẽx ne kute aprỳwã kwãrĩk wãnh gar amã me uma kêt. Ate gêdja me wãnh ar axwe ba. Gwaj mrãmri tu katat Metĩndjwỳnhmã badjãpẽn mex ne. Nhyim kam kõt me ar amã katon kam amijã,

—Bep djãm mrãmri ne Metĩndjwỳnh ar wã pytà. Nhyim bep ba ne ba ije mar kêt kam kute ipytàr kêt kumrẽx. Dja ba tu ibiknorkumrẽx. Bep djãm mrãmri ne ar ja arỳm mrãmri Metĩndjwỳnh aminhõ. Kam ne kute ar utàrja, ane. Dja me ar apumũn kam ã ane.

²⁹ Arỳm ne Metĩndjwỳnh Kritu kadjy amim ar ajã karõ. Ga kam ar arỳm amikajmãtã Kritu ma. Djãm ja'ãbit ne amim karõ? Kati, mỳjja 'õdjwỳ. Ë, aje Kritukõt amijo abakam ar atokrymãdjwỳ.

³⁰ Dja gar ikudjwa Kritukõt djan o angryk nhyim me arỳm jãm ar ajo akẽx ne ar amã tokry jadjã ga kam ar ikudjwa aje Kritukõt amijo abakam te atokryn te akaprĩn mã kõt ajkamẽ. Wãkam idjãm kam ne ba ã ane gar kõt ipumũ. Jakam idjãm kamdjwỳ ne ba Krituo ingryk ne memã ikabẽn gar ijã ujarẽnh ma. Tãm ne gar gadjwỳ arỳm kõt adjãm ne aje o angryk ne atokryo aben pyrãk kadjy ne Metĩndjwỳnh ar ajã amim karõ. Tãm ne ja.

2

Ar kute Kritu kudjwa amijo kàtammã.

Ep 4.1; A Kõ 8.9

¹ Akmere ar, àpnhĩre ar, gora axikõt akabẽn ne akabẽno ikĩnh. Be, ga arỳm Kritu kute ar amã tỳx jangjẽnhwã pumũ. Ne ajte kum ar ajabẽn kam ar akaprĩkam kute ar amã kĩnh jadjãrwã pumũ. Metĩndjwỳnh Karõdjwỳ kute ar ajo õbikwan kute ar ar ajo bawã pumũ. Gar kõt aje abeno anhõbikwan kam amã aben kaprĩ.

² Be, ã kute ar ajo anhỹrwãkam dja gar kõt axikõt akabẽn ne akabẽno ikĩnh. Kam dja ba arỳm kãmã amũ ikĩnh ajkamẽ. Dja gar akabẽn'ã kabẽn ne ar amã aben jabẽo aben pyrãk ne axikõt akabẽn ne abenmã kum,

—Gwaj atemã bakabẽn kêt ne kam gwaj badjãpẽnho aben pyrãk ne gwaj bakabẽno aben pyrãk, ane. O dja gar amũ kãmã ikĩnh kamẽnho mõ.

³ Kwãrĩk wãnh gar amikadjwỳnhbê amijo abẽnjadjwỳr ne ar meo aba kêt. Kwãrĩk wãnh gar amijo arax prãm kêt. Dja gar tu amikam apijãm ne amijo angrire ne amijo akatãm. Kwãrĩk wãnh gar amikadjwỳnhbê amijo abẽnjadjwỳr kêt. Nhyim bep amũ me ja'ãbit dja gar aminẽje me'ã bẽnjadjwỳr rẽn kãmã me kamẽnho tẽ.

⁴ Kwārīk wānh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kêt. Kwārīk wānh gar amijo adjàptàr ne ar mebê mýjja jao anhýro aba kêt. Dja gar amũ me jadjwý ma.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumũ. Kute mrāmri amijo ngri mex ne kute amijo kàtàmja pumũ. Kudjwa dja gar ã amijo ane.

⁶ Nà, Kritu raxmẽ Metĩndjwýnh raxo aben pyræk. Kute aben pyræk. Dji Kritu kubê Metĩndjwýnhkêt. Nãm ren Kritu ren amirax pumũnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhyr bep kati, nãm te rax ne, te kàjkwakam õ mýjja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunĩ kangan amijo ngrin me bawýr ruw. Ne kam ar memã àpênh ba. Nãm tu amijo kubêngôkre.*

⁸ Ne kam ï kute me babêngôkre nhĩa pyræk. Axikôtô. Nãm amijo ngrire ne amak mex ne akrãnmã Bãm kabênkôt mrã. Akrãnmã Bãm kabênkôt mrãnh rã'ã nhyr me kubĩ. Djã nãm me bñ kajgo? E kum kati, pite'y tokry týxkam ne me kubĩ.

⁹ Kam ne Metĩndjwýnh raxo kàjmã kamên kam kum idji mex jarẽ, idjibê kumkati ne kum arẽ, idji rax ne kum arẽ. Kàjmã kute raxo amũ mýjja kunĩ jakrenh, o kute mýjja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam arým umaje ibô, pijàm djaje ibô. Mýjja kunĩ dja idji raxkôt kuman kam arým umaje ibôn anhikrên 'õ kabên kêtumrêx. Kàjkwakam kadjy mrãnh djwýnhmẽ pykakam me kunĩmẽ, pyka kadjwýnhbê me karômẽ mýjja kunĩ.

¹¹ Be, me kunĩ dja me abenmã, —Nà, Jeju Kritu, ajbit ne Bẽnjadjwýr djwýnh, ane. Dja me ane nhyr

kam Metĩndjwýnhbê Bãmdjwý dja ô'ã memã rax nhyr me Bãmmãdjwý kàjmã rax jarênho tẽ.

Be, dja gar ã Jeju Kritu'ã amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bãm kabênkôt ar amijo ba. Kam dja gar gadjwý, akmere ar, àpnhĩre ar, ajamak mex ne kabênkôt ar amijo aba. Be, gora ar ikamã ajamak mexwã kwārīk wānh rã'ã. Gar itekre kamã mýjja punu wã 'õ nhípêx kêt. Nã gãm ar ikam ajamak mex ne prĩne Metĩndjwýnh kabênkôt ar amijo aba. Gora ar aje Metĩndjwýnh kabênkôt amijo abawã rã'ã. Gora Metĩndjwýnh kute ar apytãr ne kute ar ar ajo bakam gora ar mã ajamak mex ne kôt amijo aba rã'ã. Ne kum adjàpênh rã'ã ne. Dja gar amã Metĩndjwýnh pyman kam apijàm ne kam kum adjàpênh rã'ãnh kôt ar amijo aba rã'ã ne.

¹³ Nhyr mýj me'õ ne ar angrêk gar kabênkôt ar amijo aban kum adjàpênh prãm ne kum adjàpênh ar aba? Bir, Metĩndjwýnh. Metĩndjwýnh ta ne ar amã arẽ gar kabênkôt ar amijo aban kum adjàpênh prãm ne kum adjàpênh ar aba.

¹⁴ Kwārīk wānh gar aben prĩkam mýjja japry kêt ne akabêno aben japanh kêt. Dja gar tu abenkam akabên mex.

¹⁵ Mýkam? Bir, ar ajaxwe kêt ne ajmã akute kêt ne arek ar abamã. Ar abê Metĩndjwýnh krakumrêxkam memã katàt amrãnhmã. Gora memã katàt mrã gẽ me axweja, me arĩk ar baja ar apumũ. Katàt ar amrãnhkam ne gar aje ngõnhpõkti nhirã pyræk, aje akamàt kô tykkam ngõnhpõkti kute memã irãja pyræk. Nhyr bep me axweja, me arĩk ar baja ne me kute akamàt kô tyk pyræk.

¹⁶ Dja gar aje ngõnhpõkti pyræk ne aje mã memã Metĩndjwýnh kabên jarên nhyr me kute amim mar ne tñ rã'ã rã'ã rã'ãmã. Dja gar ã amijo

* **2:7** Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrāmri ne apýnh me õ pyka djari kunĩkôt me kunĩ: bêngôkreja pyræk. Kubê kà jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngôkremẽ ne me kunĩ: bêngôkre. Me kamrômẽ me kukràdjã kunĩ kubêngôkre aben pyræk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarên ama.

anhÿr ar o aba ba kam ar akam ikĩnh. Kritu akubyn bôx ne kute me bakabin kam kute ar amexmã apôxkam dja ba ar akam ikĩnh ne ar ajo idjãmra iba ne kam aminhõkre kadjwÿnhbê,

–Be, djã nã bãm te arkam idjãpênh rax? Djã nã bãm te arkum Jeju jarênh o iba? Djã nã bãm arkum arênh kajgo? Kati, nãm ar amikajmãtã Jeju markumrêx. Ba kam idjãpênh kajgo kêt, ane.

17 Birãm djãm me ibĩ. Kon ne. Dja me te ibĩ ba mã ikĩnh. Nhym Metĩndjwÿnhdjwÿ mã ikam kĩnh. Mÿkam? Bir, dja mete ibĩn jabej ibĩ nhym Metĩndjwÿnh mrãmri ikam kĩnhkumrêx. Kute mrãmri ne me kute amrêbê Metĩndjwÿnhmã mry par ne kute kum bôr nhym kam mekam kĩnhja pyrãk. Dja ã ikam kĩnh o ane. Ar gadjwÿ, dja gar amim Metĩndjwÿnh kamnhĩx. Kam gêdja Metĩndjwÿnh ar akamdjwÿ kĩnhkumrêx. Kute mrãmri ne me kute Metĩndjwÿnhmã mry nhiby uba kangô runh nhym kam mekam kĩnhja pyrãk. Kute tãm pyrãk. Dja ã itykkam gwaj bakam kĩnh o ane. Bir, mrãmri, kwãrĩk wãnh ibĩn rã'ã ba tu ikĩnh ne. Gwaj bakunĩ baro'ã bakĩnh ne.

18 Gar gadjwÿ ã ikôt akĩnh ane gwaj baro'ã bakĩnh.

Ximoxi'ã ujarênh.

19 Adjÿm, dja ba ã wãm ar awÿr Ximoxi jano. Ije ar awÿr anormã tu amijã Bênjadjwÿr Jeju kamnhĩxkumrêx. Dja ar akam bôx ne akubyn iwÿr tẽn bôx ne kam imã ar ajarê. Kute imã ar ajarênh mexo dja imã ikĩnh jadja, ba kam ajte ikĩnh ne.

20 Ximoxi ne mexkumrêx. Nhÿnh ne atemã me'õ ne ba ije wãm ar awÿr anormã? Kati, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikôt mrãmri ar ajo djuw mex ne.

21 Me kunĩ ne me amidjwÿnhbit ma, ne kam Jeju Kritu mar kêt ne.

22 Nhym bep ate ne Ximoxi. Gar arÿm mexmã akato. Nãm ikôt àpênh mexkumrêx. Kute me kra bãmkôt àpênh mexja pyrãk. Nãm ã ikôt memã Jeju'ã ujarênh ny jarênh o tẽmo ane.

23 Be, tãm ne ba ije ar awÿr anormã tu kamnhĩxkumrêx. Dja ba amima, itĩn jabej nãr kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awÿr ano nhym wãm tẽ.

24 Adjÿm, dja ba badjwÿ ã wãm ar awÿr tẽn bôx. Nã bãm itẽmmã tu amijã Bênjadjwÿr djwÿnh kamnhĩxkumrêx.

25 Mrãmri dja ba akubyn ar awÿr ikamy Epaprodji jano. Nã gãm ar iwÿr ano nhym iwÿr bôx ne ikôt àpênh ar ba. Bar kam iro'ã ar ije Jejuo ingyk ne memã ikabên iba. Tãm ne gar iwÿr ano nhym iwÿr bôx ne kam ar akãxã ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arÿm akubyn ar awÿr anormã.

26-27 Nãm ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awÿr anormã. Mrãmri ne arÿm kanê tÿx ne tyk 'ÿr. Tyk 'ÿr nhym Metĩndjwÿnh kum kaprĩn arÿm o mex ne. Kum tãmja kaprĩn kum badjwÿ ikaprĩ. Ikaprĩ nhiby ajte ikaprĩ karõ ne kanêbê utã, Epaprodji pytà, nhym arÿm mexkumrêx ne ar ajo aman kam,

–ÿ, arÿm ne ar ikanêkôt iman arÿm ikam umar punu, anen kam ar akôt umar punu.

28 Kam ne ba ije akubyn ar awÿr anor prãm kumrêx, gê ar awÿr tẽn bôx gar omũn kam ajte akĩnhkumrêx. Ar akĩnhkumrêx ba badjwÿ arÿm ikaprĩ apêx.

29 Bir be, kam dja ar awÿr bôx gar amiwÿr o wadjã, ne akĩnhkumrêx ne Bênjadjwÿr kôpdji'ã kum akabên mex jarê. Dja gar ã o ane, me'õ kute Epaprodji pyrãk dja gar ã o ane, kãjmã kamênho tẽ.

30 Be, tu amiwÿr o wadjãn kum akabên mex jarê. Djã nã gãm ar omũ, Kritumã àpênh ar bakam ren tykja pumũ? Nãm ikôt ar àpênh ba. Gar te ikôt adjãpênh prãm nhym kam ta ar akãxã ikôt àpênh ar ba. Kute amikam tyk mar kêt ne tu ikôt ar àpênh ba.

3

Paur kute amikukràdjã tũm kunĩ kanga.

1 Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, gora ar ajte ikabên ma. Gora ar akĩnh.

Gora ar gwaj banhō Bēnjadjwyrwā kōt akīnh.

Ē, ba ajte ar amā mỳjja 'ōdjwỳ jarē, ōbē ije ar amā 'ā pi'ōk no'ōkja dja ba ajte ar amā arē. Djā nā bām ije ajte akubyn ar amā arēnhbē imā idjukanga? Kati, me kute ar anoo biknorbē dja ba ajte akubyn ar amā arē.

² Ē, gora ar aminēje me omū. Me axwe, me arīk ar bawā ar aminēje me omū. Me wā ne me mỳjja punubit nhipēx ne memā me kute me mykà jakārmābit arēnh ar o ba. Nām me 'ēx ne we ar memā,

–Djām me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomā. Bep kati, dja ga me amim ama nhym me me amy nhinhu kādjuwỳ rē. Metīndjuwỳnh ne kum me my nhinhu kà rēnhbit kīnh ne meo kra, bep me mykà tā ne kute meo kra kēt, anhỳr ar o ba. Nām me 'ēx. Me 'ēxnhī ne me ar 'ēx ba. Bir, nhỳnh me jabē ne Metīndjuwỳnh krakumrēx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrāmri babē Metīndjuwỳnh krakumrēx. Gwaj baje Metīndjuwỳnh mar ne kum rax jarēnh nhym Metīndjuwỳnh Karō kute gwaj bajo ba nhym Kritu Jeju kute gwaj bapytār gwaj baje kam kamnhīxbē ar baba. Kam ne gwaj babē Metīndjuwỳnh krakumrēx. Djām gwaj ba ne gwaj ajmā amijon amiptān ar amijo badjāmra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytā gwaj kam Kritukam bakīnhkumrēx ne o ar badjāmra baba.

⁴ Djori me'ōwā amikukāmāreo amran we,

–Ba inhingēt kōpdji'ā Metīndjuwỳnhmā imex, anhỳr ar o ba? Nār kon ajmā amijon amijo àmra ba? Bir be, ba ren amijo idjāmra prām ne ren badjuwỳ ren amikukāmāreo amran ren amimexo idjāmra iba. Djām ikātām, djām iprỳ kātā got ba? Arkati, inhingēt kute imā mỳjja rero kute me ja kunī rer. Gora ima.

⁵ Ē, ijā pi'ōk kamrēk pydji nhym me imykà krāta. Ibē idjaerkumrēx nhym inhingētbē Bēnjāmīn. Djām ibajtem got? Kati, ināmē ibām amē Ar kubē

idjaer djwỳnhī. Ibē mekbē pardjēu 'ō ne ba prīne Mōjdjē kukràdjākōt amijo iba mextire.

⁶ Nā bām imā Mōjdjē kukràdjā kīnhkumrēx ne o ingyk ne meo ajkē, me kute amim Jeju marjao ibikēnh mex ne. Nā bām prīne Mōjdjē kukràdjākōt amijo iba. Nhỳnh ne me'ō ijā,

–Kati, nām Mōjdjē kukràdjā 'ōo akno, ane? Kati, nā bām prīne kōt amijo iba.

⁷ Bir be, amrēbē mỳjja ja kunī imā mex ba kanàrrām amijo iba.

Nhym bep kati, jakam arỳm imā punun imā kajgo. Ba arỳm kanga. Kritubit ne ikadjy mex, ba kam kanàrrām ar amijo iba.

⁸ Djām Mōjdjē kukràdjāmē me ikukāmāre jabit imā kajgo? Kati, mỳjja kunī ne imā kajgo mexi. Nhym ije inhō Bēnjadjwỳrbē Kritu Jeju marmā, ajbit pydji ne imā mex, imā kīnh, ba kōtbit ijamak bēn. Bir be, Kritu kadjy ne ba mỳjja kunī kanga. Nā bām ikukràdjā tūm kunīo mīn ne tu bōm kumē, ije ajbito aminhō kadjy.

⁹ Ije Krituo aminhōn kam kōt idjām ne kōt ibamā ne ba mỳjja kunī kanga. Ta ne imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imexkumrēx. Djām Mōjdjē kukràdjākōt ije ar amijo ibakam imexkumrēx? Kati, Kritukōt ne ba imex. Nā bām amikajmā'ā Kritu ma nhym Metīndjuwỳnh imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imex ne. Nām me ā amikajmātā Kritu maro ane nhym arỳm Metīndjuwỳnh memā axwe kēt jarēho ane.

¹⁰⁻¹¹ Bir be, ije Kritu mar ne kōt ar amijo ibamā ne ba mỳjja kunī kanga. Mỳkam ne ba mỳjja kunī kanga? Bir, ije prīne Kritu mar nhym kute ta tỳxo ijo tỳx, tỳxja tām kute akubyn amitīn jao itỳxmā ba kudjwa tokryo itokryn 'ā ingrā tỳx rā'ā nhym me kute Jeju kudjwa ibīn jabej ba kanga kēt ne kam ije ityk nhijukri akubyn itīn ne ikator kadjy amim kamnhīxbē ar amijo iba.

¹² Djām arỳm imexo imexkumrēx? Djām arỳm imex ne ijaxwe 'ō

kêtkumrêx? Kati, ãm ije amijo itêm rã'ã. Tûmrãm gêdja Metîndjwýnh ijã mex mẽ ba kam mrãmri imexkumrêx. Kadjy ne Kritu Jeju ipytàn ijã amim karõ.

¹³⁻¹⁴ Ë, akmere ar, àpnhîre ar, kraxje ijaxwe apêx kêt rã'ã. Æm ije amijo itêm rã'ãã. Ne kam mýjja pydji'ã ino tÿx. Mýjja tûm, ije amijo iba tûmja ne ba tu wãnh kum inhire. Tu wãnh kum inhiren mar kêt ne amikukãmbit maro tẽ.

Kute me kute aben rerkam prõt tÿx ne kam amim kînh djã jamýnhja pyrãk. Nãm me amikukãm 'ÿr prõt ne prõt tÿx ne tyk djã kêt ne arÿm 'ÿ:r tẽ. Me kute me tÿxmẽ me tyk djã kêt nhõ nêkrêx jamýnhmã. Me kute amim amýnhmã ne me katàt 'ÿr prõt ne. Me prõt kôt ari ar rît kêt ne ate krãn mûm rît ne mûm rît kêt. Ajbit ne me kuman tu 'ÿr prõt ne.

Bir be, nã bãm ã ane. Nã bãm ã amijo anen 'ÿr amijo itêm rã'ãn 'ã inopdji ne. Metîndjwýnh kute ijã amim karõkôt ne ba amijo tẽ. Metîndjwýnh ikam kînh ne kute imã ikînh djã nhõr ba ije amim amýnhmã ne ba kôt amijo tẽ. Bir be, nã bãm ajbit ma. Ije kôt amijo iba nhym ikam kînh ne kute imã ikînh djã nhõrmã ne ba kadjy amijo itêm rã'ãn 'ã inopdji ne.

Mýj nêkrêx nã, mýj ikînh djã ne ba ije amim byrmã? Bir, Metîndjwýnh kute kàjkwamã me bajwÿr gu me 'ÿr bamõr ne õ kàjkwakam mýjja mex-tikam ar babamã, tãm. Kritu Je-jukôt dja gu me kàjkwamã wadjã. Mýj me'õkôt? Bir, Kritu Jeju pydjikôt dja ba kàjkwamã wadjã. Kadjy ne ba amijo itêm rã'ãn 'ã inopdji ne. Metîndjwýnh ikam kînh ne kute imã ikînh djã nhõr kadjy.

¹⁵ Gwaj baje amim Jeju mar tûm ne kôt arÿm bamexja, dja gwaj arek kôt amijo bamõr rã'ã. Metîndjwýnhmã bajaxwe kêt kadjy arek amijo batêm rã'ã. Nã, gwaj o ane, ã axikôt maro ane. Dja gar akwÿ ate anhõ kre kad-jwýnhbê,

—Kê, waj. Ije Metîndjwýnhkôt ar ije amijo iba prãm kêt kumrêx.

Mýj kadjy gêdja bar mýjja wãkôt ar amikangõnho iba? anhÿr jabej, nhym Metîndjwýnh arÿm ar amã kabên 'õ jarê gar arÿm aman kam kôt amim akato.

¹⁶ Ë, ja dja gar ama. Arÿm ne gwaj kôt amijo batêmo ane. Gwaj arek bamõr rã'ã. Metîndjwýnh kute gwaj bajo mõr gwaj arek kôt bamõr ne atemã mûm bajõ bamàt kêt ne tu arek katàt kôt amijo batêm nhym tûmrãm Metîndjwýnh kute gwaj bajã mex mẽnh gwaj bamextire ne bajaxwe kêt kumrêxmã.

¹⁷ Akmere ar, àpnhîre ar, ar aro'ã ijã amijakren ikôt amijo tẽ. Ë, ar ipumû. Ar akajmãtã katàt imrãnhja pumû. Dja gar ipumûn kam katàt ã ikudjwa ar amijo anhÿr ar o aba. Arÿm ar kwÿ kute ikõpdji'ã ikôt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

¹⁸ Nhym bep ate ne me kwÿ kum Kritu kurê. Nãm me arîk ar ba ne kute Kritu me bakunî kadjy pîte'ykam tykja mar prãm kêt kumrêx ne kum kurê. Arÿm ne ba ar amã me ja jarênh krãptî ne kam ajbir ajte akubyn ar amã arê, imÿrkam ne ba ar amã arê.

¹⁹ Me ja dja me tu biknorkumrêx. Djã nãm me kum Metîndjwýnh kînh got? Kati, nãm me arîk ar ban kam kum axwebit kînh ne. Djã nãm me pijãm ne? Nãm me ren axwekam pijãm ne ar ba. Bep kati, nãm me pijãm kêt ne ar ban ajte ta amijo àmra ba. Djã nãm me kàjkwakam mýjja ma? Kati, nãm me pyka jakam mýjjabit mar ar o ba.

²⁰ Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhõ pykakumrêxbê ne kàjkwa, Metîndjwýnh nhõ kàjkwa. Kurûm dja Bênjadjwÿr Jeju Kritu kubê me bapytàr djwýnhja bõx. Tãm ne gwaj kôtbit bajamak bèn ne amãr ar o baba.

²¹ Dja bõx ne kam me bajo ny, me banhî punuja, tyk prãmja dja o ny gu me kam banhî kute ta ï mextire, ï kadjwýnh ajmã kute kêt, ï mextire pyrãk. Mýjo dja me banhõ ny? Djãm Jeju Kritu rerek got. Tÿxi. Ta tÿxo. Dja amityxo amijo aptàn kam amikôt

mýjja kunĩ mēn kam mýjja kunĩ nhõ bēnjadjwýr. Ta týx tãmo dja me banhõ ny.

4

Kute arkum amijo ba mexmã 'ã karõ.

Ep 4.3; Pir 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17

¹ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, kam dja gar ã Bēnjadjwýrkõt amijo aban 'ã angrã týxo ane. Djãm imã ar akĩnh ngri. Axwe imã ar akĩnh, ije ar ajo ijamak týxkam ne ba ar amã ikabēn jarēn ar amã pi'òk no'òk ne. Ar ajo dja ba amikĩnh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjãmra mō, imã ar akĩnh raxkam, akmere ar, àpnhĩre ar. Ar Jeju 'ã angrã týx ne kõt aje amijo abamã ne ba ã ar amã pi'òk no'òko ane.

² Ë, àpnhĩre ar, Ebodjijmē Xixiki, ba ar amã ikabēn jarē. Kwārĩk wãnh akabēno aben japanh kêt. Ar abē Bēnjadjwýr djwýnh krakam on ar aje aben pyrãk ne aro'ã axikõt akabēn.

³ Gadjwý, akmere, ikõt adjapēnh djwýnhkumrēx, dja ga arkum akabēn jarē gē on ar kute aben pyrãk ne kabēno aben japanh kêt. Nãm ar ikõt àpēnh ar ban memã Jeju'ã ujarēnh ny jarēnh ar o ba. Ne kam Kremēxidjwýkõt àpēnh ar ba. Kremēximē me ikõt àpēnh kunĩmē, me tãm ne me arým Metĩndjwýnh me tĩn rã'ã rã'amã arým pi'òk no'òkkam amim me idji janhō. Nhym bep ar nire kute ar ikõt àpēnhja ne ajmãn ar arým ajbir kabēno aben japa. Mýkam? Arkumã dja ga akabēn jarē.

⁴ Be, on tu ar akĩnh ry typydji, ar abē Bēnjadjwýr djwýnh krakam on tu ar akĩnh ry typydji. Ba ajte ar amã arē,

—Ar akĩnhkumrēx.

⁵ Gora me kunĩmã ar adjukaprĩ. Bēnjadjwýr arým akubyn bõx 'ýrkam dja gar me kunĩmã adjukaprĩ gē me kunĩ ar adjukaprĩkõt ar ama.

⁶ Kwārĩk wãnh gar mýjjakam adjumar punu kêt. Tu Metĩndjwýnhmã akabēn ne prĩne kum amijarēn mýjjao a'wý. Ne mýjjao adjà'wýr katã kum amikĩnh jarē. Kute ar amã mýjja kunĩ

nhõrkam kum amikĩnh jarēn kum õdjãnh jarē. ã kum amijarēnho ane.

⁷ Dja gar ane nhym kam Metĩndjwýnh ar amã umar mex djà jarē gar kam adjumar mexkumrēx ne ar aba. Djãm tãwã nhõ me umar mex djà punu got. Tãmwã ne õ me umar mex djà ra:xi. Nãm me te kute mar ne kute kraxkõt omũnhmã. Kritu Jejukõt dja gar adjumar mexkumrēx. Õ me umar mex djàjao dja prĩne ar anēje aptã. Nhym me umar punu 'õ ar amã àr prãm kêtumrēx, amadjãmã àr kêtumrēx ne ar anhõkre kadjwýnhbē àr kêtumrēx.

⁸ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ba ajte ar amã mýjja jarē. Godja mýjja mextire, nàr mýjja ajmã kute kêt ne kĩnhkumrēx jabej gora ar ajbit ma. Kwārĩk wãnh gar mýjja punu 'õ mar kêt.

Bep mýjja me kute arēnh ne 'èxnhĩ kêt 'õ,

me kute katãt kabēn jadjwýr 'õ,

mýjja mex me kute kõt amijo ba 'õ,

me kabēn mex me kute o aben nhikjē kêt 'õ,

mýjja mex me kute omũnh ne kĩnhkumrēx 'õ,

mýjja mextire me kute kikre kunĩkõt mar ne kute o ýrja 'õ,

mýjja ja dja gar mar o aba.

⁹ Ije ar amã ikabēn jarēnh gar aje ikabēn mar ne ikabēnkõt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakõt ipumũnh gora ar ã ikudjwa amijo ane nhym kam Metĩndjwýnh ar amã umar mex jarēn prĩne ar ar ajo ba. Tãm ne ja.

¹⁰ Be, nã bãm ikĩnh ra:x ne. Ne Bēnjadjwýrmã amikĩnh jarē. Nã gãm ar ajte ijo djuw mex ba kam ikĩnhkumrēx ne. Ar aje ijo djuw mex kêt ne kam ajbir ajte ijo djuw mex. Ar atãri ar iba ga ren ar ijo djuw mex rã'ã. Nhym bep amybým ne ba ar iba gar ijo djuw mex kêt. Djã nã gãm ar ijo aknon ijo djuw mex kêt. Arkati, nã gãm ar aje imar rã'ã ne te jãnh gar aje ijo djuw mex prãme.

Kute arkum arkam amikĩnh jarēnh.

11-12 Djām imā prām nār inhō mỳjja kêt kam ne ba ije ar amā amijarēnhja? Kati, ikĩnhkumrēx. Ba arỳm amikam ajkam aman arỳm tu ate ikrā. Ē, godja inhō mỳjja kêt kam nār kon inhō mỳjja krāptĩkam ba tu kam ikĩnhkumrēx ne ar iba. Godja mỳjja punu arỳm iwỳr bōx ba tu ikĩnhkumrēx. Nhy mỳjja mexdjwỳ arỳm iwỳr bōx ba arỳm ikĩnhkumrēx. Mỳjja punu nār mỳjja mex iwỳr ban bōx katā ba tu ikĩnhkumrēx ne ar iba. Imā prām nār ijajne jabej, inhō nêkrêx krāptĩ nār inhō nêkrêx kêt jabej ba tu ikĩnhkumrēx ne ar iba. Ja ne ba arỳm ije mar tỳx.

13 Kritu ta ne ijo tỳx nhy mỳjja kunĩ iwỳr ban bōx katā ba tu ate ikrān ikĩnhkumrēx ne ar iba.

14 Bep mrāmri ne gar adjukaprĩkumrēx. Nā gām ar itokry pumũn kam anhōdjānhkôt imā mỳjja jano. Mrāmri ne gar amexkumrēx.

15 Amrêbê ije pykabê Matenikam memā Jeju'ā idjujarēnh ny jarēnhmo krax ne kam kurũm itēm kam ne gar gajbit ikôt apê ne imā mỳjja kwỳ jano. Atemā me kute Jejukôt aben pydji 'ō kute imā mỳjja janor kêt. Ar gajbit ne gar imā mỳjja jano. Be, gar aje imar rā'āja pumũ. Krĩbê Pirpukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imā pi'ôk kaprĩre jano ba amim kuby.

16 Ne ajte krĩbê Texarônikakam idjām rā'ākam inhō pi'ôk kaprĩre kêt. Gar imā kwỳ jano, ne ajte ano.

17 Djām ar aje ajte imā pi'ôk kaprĩre nhōrmā ne ba ajte ar amā ane? Kati, Metĩndjwỳnh ar akam kĩnh ne kute ar adjukaprĩo pānh gar akĩnh raxmā.

18 Nā, mrāmri ar aje imā anorja kunĩ arỳm iwỳr bōx ne imānhkutān kwỳ ijakre. Gar aje Epaprodjikôt imā anor nhy kute imā o bōxja imā kungā nhy arỳm inhō mỳjja krāptĩ ne. Ar aje imā ôrja kute Metĩndjwỳnh nhō mry pyrāk, kute ô mry kudjyre pyrāk. Me kute Metĩndjwỳnhmā mry par ne kute kum bôr nhy kum kĩnh ne mekam kĩnhja. Kute tām pyrāk.

Nā gām ar imā mỳjja ngā nhy kam Metĩndjwỳnh ar akam kĩnhkumrēx.

19 Kam dja ar amā mỳjja ngā nhy ar amānhkutā ne.

Djām inhō Metĩndjwỳnh ô nêkrêx kêt got. Arkati, kàjkwakam ô mỳjja krāptĩti: kute kanhêtire pyrāk. Dja ar amā kwỳ ngā, Kritu Jeju djô'ā ar amā kwỳ ngā nhy kam ar anhō mỳjja ar amānhkutā. Nhỹnh ne Metĩndjwỳnh ar amā mỳjja 'ō nhōr kêt? Kati, dja ar amānhkutā kungā nhy rā'ān kumex.

20 Gê me kunĩ me banhō Metĩndjwỳnhmā raxjarê, Metĩndjwỳnhbê me Babāmmā raxjarê. Kum raxjarēnh rā'ā rā'ā. Gê me ā ane. Tām ne ja.

21 Nā bām ar ajo ama, wānh, Kritu Jejukôt ar abê Metĩndjwỳnh nhō ar amexja ne ba ar akunĩo ama ne. Wānh ar abenmā ijarê. Nhy jakamdjwỳ ar kute Jejukôt abeno kamy ar ajo amak rā'ān ar amā amijarê.

22 Jakam, Metĩndjwỳnh nhō me mex kunĩ ne ar ar ajo amak rā'ān ar amā amijarê. Nhy bēnjadjwỳr Xedja nhũrkwākam me jadjwỳ ar ajo amak tỳ:x ne.

23 Gê gwaj banhō Bēnjadjwỳr Jeju Kritu ukaprĩkôt prĩne ar akunĩo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Korxikam me jamã pi'ók no'ók ne ja.

Me'õ nhidjibê Epapraj ne arým Paurkôt Jejuo aminhõ. Ne kam akubyn õ pykabê Korximã tẽn kam memã ar Jeju'ã ujarênh ba. Nhyim mekam kwý arým tu amim Jeju markumrêx ne kôt aben pydji. Nhyim kam Epapraj Paur'ýr tẽn bõx. Mekbê ijê djâkam Paur ãm rã'ã nhyim Epapraj 'ýr bõx ne kam õ pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arênhõ nhý. Nhyim kam tu Paur kute ar omũnh kêt kam tu kum ar kĩnhkumrêx. Kute ar omũnhmãn prãbê tu kum ar kĩnhkumrêx ne kam arkum pi'ók no'ók ne. Nhyim bep Korxikam me kwý ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênhõ ba. Nãm me 'êx ne we,

—Me mykã rênhbit ne Metĩndjwýnh kum me kĩnh ne meo kra. Ne ajte memã 'êx ne we,

—Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabên. Djãm abênjadwýr got ga katãt Metĩndjwýnhmã amijarê? Dja ga kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã amijarê gê amũ kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'êx. Nhyim me kute mýjja krênmã nhyim me mebê mýjja pyman memã kum,

—Ë, kwãrĩk wãnh ja krên kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

—Kwãrĩk wãnh atemã me kabênwã mar kêt. Nhyim bep Kritu ne kabên mexkumrêx. Tãm gêdja gar 'ãno djan kabên ma. Kritu ajbit kute me utãr. Kwãrĩk wãnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabênwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utãr. Kwãrĩk wãnh atemã 'õ jabej kêt. Ajbit ne Metĩndjwýnh djwýnhĩ ne mýjja kunĩ 'y ne kute me utãr. Nã, nhyim Jeju Bãmbê Metĩndjwýnh tãm ne amiwýr me bajo bõx. Kra kukwakam amiwýr me bajo bõx ne me bajo õbikwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'ók no'oko anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

1-2 Ba ibê Paurmê gwaj bakamy Ximoximê ne bar ar amã pi'ók no'ók ne. Ibê Paur, Metĩndjwýnh kute ijã amim karõ nhyim Jeju Kritu kute ijanor ba itêm, ba, ba ne ba ar amã pi'ók no'ók ne. Krĩraxbê Korxikam Kritu nhõ me ja, õ me mextire ja, ar aje amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã týx ne Kritukôt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'ók no'ók ne.

Gê Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã arkam amikĩnh jarênh.

3 Bar ije Metĩndjwýnhmã ar ajo idjã'wýrkôt mã kum ar akam amikĩnh jarê. Bãmbê Metĩndjwýnh, gwaj banhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu Bãmbê Metĩndjwýnh kumã ne bar amikĩnh jarê.

4 Mýkam ne bar kum ar akam ikĩnh jarê? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrêx ne kam kôt amã me jadjwý jabêkumrêx, amã õ me ja, õ me mextire ja jabêkumrêx bar arým kuman kam ikĩnhkumrêx.

5 Be, kute ar amã mýjja mex djir ne gar kam ama. Metĩndjwýnh kute kãkwakam ar amã mýjja mex djir ne katãt ar amã arênh, mýjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhĩxkumrêx ne kam kam ama. Ar aje mýjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrêx ne kam kôt amã õ me ja jabêkumrêx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarênh nyja man tu amim kamnhĩxkumrêx. Jeju'ã ujarênhja ne katãt nõ. Kabên punu kêt. Kabên 'êxnhĩ kêt. Kam ne katãt nõ.

6-7 Be, Jeju'ã ujarênh ny arým wãkam ar awýr bõxwã pumũ. Nãm me pyka kunĩkôt Jeju'ã ujarênhõ ajmã. Arým ne me o ajmã nhyim me ar akudjwa arým kuman arým kum mýjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Nãm me mýjja mexbit ma. Be, nãm ã wãkamdjwý ar amã arênhõ ane. Gar arým ã mýjja mexbit maro ane. Krax

kurũm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metĩndjwũnh jarẽho tẽ gar arũm kõt maro tẽ. Nã, Epapraj ne ar amã Metĩndjwũnh djukapri jarẽ. Metĩndjwũnh ne ukaprikõt ar ajo djuw mex. Nym Epapraj ar amã ukapri jarẽ gar kam arũm tu amim markumrẽx. Nã gãm ar anhõkre kadjwũnhbê,

—Nã, mrãmri ne arũm Metĩndjwũnh djukaprikumrẽx ne ja, ane. Nã, Epapraj ne ar amã arẽ gar maro tẽ. Ar imã Epapraj kĩ:nhkumrẽx. Nãm ar ikõt ãpẽnh ar ba. Mrãmri Kritu nhõ ãpẽnhkumrẽx ne kum ãpẽnh ar ba ne kute kanga kêtumrẽx. Nãm wãm ar akam bõx ne ar ikõpdji'ã ar ãpẽnh ba.

⁸ Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarẽn ar imã,

—Ota arkum aben jabêkumrẽx. Metĩndjwũnh Karõ ne abenã arkum karõ nym ar arũm kum aben jabêkumrẽx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarẽho ane.

⁹ Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarẽnh bar ije mar totokbê ne bar Metĩndjwũnhmã ar ajo idjã'wũr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

—Dja ga priẽne arkum 'ã karõ gẽ ar kuman akabẽnkõt ar amijo ba. Dja ga Akarõo priẽne ar no bõ, Akarõo ar no bõ gẽ ar priẽne akukràdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjã'wũro ane.

¹⁰ Bir be, dja Metĩndjwũnh priẽne ar amã ar adjãpẽnh'ã karõn ar ano bõn ar amã amikukràdjã jarẽ gar kam arũm mã kõt amijo aba mextire gẽ Bẽnjadjwũr ar akam kĩnhkumrẽx. Ga kam ar amã mũjja mexbit kĩnh ne ar o aban ajte Metĩndjwũnh maro tẽ:n amũ maro ajkamẽn mar rax ne.

¹¹ Gẽdja Metĩndjwũnh priẽne ar ajo tũx. Djãm uma ngrĩ got. Uma raxo kute mũjja kunĩ jakrenh. Ta tũxo godja priẽne ar ajo tũx ne, ta mexo priẽne ar ajo mex ne. Ga kam ar akrãnmã amijo aba. Kwãrĩk wãnh gẽ te mũjja punu ar akam apõx nãr kon ar akapri ar akam apõx gar mã

Jejukõt ajkamẽn tu akrãnmã amijo aban angryk kêt ne tu akĩnhkumrẽx.

¹² Ne tu Jeju Bãmbê Metĩndjwũnhmã amikĩnh jarẽ.

Bir, mũkam? Bir, arũm ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nym kute õ me mextire jamẽ ro'ã gwaj bamã mũjja nhõrmã. Kute õ me jamã mũjja mextire djir ja tãm gẽdja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrà. Õ pykakam a'ubit, õ pykakam me axwe 'õ kêt, mũjja punu 'õ kêt tãm'ũr dja gwaj bõx nym kute gwaj bamã mũjja ngrãnh ne kam ar kute gwaj bajo bamã. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arũm ne mrãmri tu gwaj bapytãrkumrẽx. Amrẽbê ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamã bajaxwebit kĩnh ne ar o baba nym kam kute mrãmri akamãt kõ tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrãk. Nym arũm Metĩndjwũnh kubê gwaj bapytã nym arũm wãnh ar ba. Arũm tu Xatanajbê gwaj bapytãrkumrẽx. Xatanaj kute ãtykri ar gwaj bajo bajabê ne arũm gwaj bapytã nym Kra arũm ar gwaj bajo ba. Bãm kum Kra kĩnhkumrẽx ja ta ne arũm ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nã, Bãm ta Xatanajbê gwaj bapa 'amũ. Amrẽbê Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nym kam Bãm kubê gwaj bapa 'amũn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrõ bikapĩnkõt ne Bãm gwaj bapytãn gwaj bajaxweo aknon tu mar kêt ne.

Kritu kute raxo katãt me kunĩ jakrenh.

Dju r 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Idja 1.2

¹⁵ Nã, kra ta ne memã Bãmõ amirĩt ne. Djãm me kute noo Metĩndjwũnh pumũnh got. Me kute noo omũnh kêt. Nym kam kra ta memã Bãmõ Metĩndjwũnhõ amirĩt ne. Amẽ ar kute aben pyrãk. Ar amẽ tãmũ. Nym kam kra ta memã Bãmõ amirĩt ne. Ne kam ajte kubê Metĩndjwũnh Krakam ta ne õ mũjja kunĩ djwũnh, mũjja kunĩ nhõ bẽnjadjwũr.

¹⁶ Ta ne kute mũjja kunĩ 'yr djwũnh. Bãm kabẽnkõt ne mũjja kunĩ 'y.

Kàjkwamē pykakam mỳjja ja kunī 'y. Mỳjja me kute noo omũnhjamē mỳjja me kute noo omũnh kêtjamē, tãm ne kunī 'y. Me karō nhõ bēnjadjwỳrmē kadjy mrãnh djwỳnh nhõ bēnjadjwỳrmē mebêngôkre* nhõ bēnjadjwỳr rũnhmē bēnjadjwỳr krymē mỳjja kunī ne amim ipêx ne. Bãm kabênkôt amim ku'y. Nãm prĩne amim mỳjja kunī 'y, prĩne o atom, kam ne õ mỳjja kunī djwỳnh, ta õ mỳjja djwỳnh.

¹⁷ Adjakam, mỳjja kator kêttri ne Jeju ar tĩn ne ba. Djãm pykabê mỳjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mỳjjao ba djwỳnh ne kam kute mỳjja 'õ kanga kêtikumrêx. Kute mỳjja kunī 'yrkam ne kute mỳjja 'õ kanga kêt. Kra ta ne ar mỳjjao ba. Nhy m mrãmri mỳjja tu kunī rã'ã: rã'ã.

¹⁸ Nhy m ajte Krabê Jeju ta ne õ me ja kadjy bēnjadjwỳr. Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo baja me tãm ne me kute Jeju nhĩ pyræk. Nhy m bep Jeju ne kute krã pyræk. Jeju ne kam õ me ja kadjy bēnjadjwỳr. Ta ne kutewa ne kam amikôt mỳjja kunĩo apôxo tẽ. Ne kubê Metĩndjwỳnh krakam kumrêx me tyk kurũm tĩn ne kato. Kam ne ajbit pydji raxo kute mỳjja kunĩ jakrenh, raxo mỳjja kunĩmã wa.

¹⁹ Kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Apỹnh Ar kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Kra kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhkumrêx. Metĩndjwỳnh ne Kramê kute aben pyræk'ã amim karō nhy m kam Kradjwỳ kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Ar amê kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ.

²⁰ Bir be, Metĩndjwỳnh ta ne amim Kra'ã karō, krakôt kute amim mỳjja kunĩo õbikwamã, pykakam mỳjja nãr kàjkwakam mỳjja, kunĩ kute o õbikwamã. Mỳjkôt? Krakôt, kra ne me kadjy pĩte'ykam tyn kamrô ajkapĩ nhy m kam kôt Bãm memã kabên mex jarẽ nhy m me arỳm umar mexbit ma.

Metĩndjwỳnh kute meo õbikwa.

²¹ Amrêbê ne gar Metĩndjwỳnho akurê djwỳnh. Ar aje ajaxwekôtbit

ajamak bēn ne aje mỳjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurê djwỳnh.

²² Nhy m bep ajbir ne Metĩndjwỳnh ar ajo õbikwa. Nã gãm ar te amã kurê nhy m Metĩndjwỳnh tu ar ajo õbikwakumrêx. Kra ne me kadjy amijo kubêngôkren ruwn kam ty. Nhy m kam kôt Metĩndjwỳnh ar ajo õbikwakumrêx. Mỳj kadjy ne ar ajo õbikwa? Bir, kute amiwỳr ar ajo bõx, gar kabem aku'êmã. Ar mrãmri Metĩndjwỳnh mexo amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba ne ar akam mỳjja punu 'õ kêtikumrêx ne kabem aku'êmã. Kadjy ne Metĩndjwỳnh ar ajo õbikwa, godja gar arek o tẽn kanga kêt jabej.

²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angrãn mrãmri adjãm tỳx ne aje kanga kêt jabej ne kam ajte amijã kamnhĩxbê kam amak ar o aban kanga kêt jabej. Nã gãm ar arỳm Jeju'ã ujarēnh nyja man kam amim kamnhĩx ne kam kam ama. Godja gar mrãmri arek kôt amijo atēm rã'ã ne aje kanga kêt jabej ne kam mrãmri arỳm 'yr bõx. Djãm ar gajbit ne gar Jeju'ã ujarēnh ma? Kati, pyka kunĩkôt ne Jeju'ã ujarēnh mekôt ajmã. Ba ibê Paur ne ba memã Jeju kukrãdjã ny'ã idjujarēnh mō. Idjãpēnh ne ja. Kam ne ba kãjbê memã 'ã idjujarēnh mō.

Paur me kadjy ãpēnh.

²⁴ 'Ã idjujarēnh mō nhy m me arỳm kôt ijo ajkê ba itokry ne. Djãm kôt ikaprĩ? Arkati, ikĩnhkumrêx. Me akadjy ne ba itokry ne kam ikĩnh ne. Mete Krituo bikēnh nhy m tokryja 'ã ne me ijakre. Ba kam ba itokrykôt mete inhõ bikēnh ba, ba itokryjakôt ne ba Kritu tokry nhinomã rēnh tẽ. Jeju nhĩ kadjy, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhĩ pyrækja, me kadjy ne ba itokryja.

²⁵ Ne me akadjy idjãpēnhja. Metĩndjwỳnh ne me akadjy idjan imã idjãpēnh jarẽ. Ba kam me amã idjãpēnh ar iba. Mỳj idjãpēnh nã? Bir, ije me kunĩmã prĩne Metĩndjwỳnh

* **1:16** Apỹnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre. Kubêkã jakamē me kakrãtykmē me babêngôkremē ne me kunĩ: bêngôkre.

kabën'ã idjujarênh itêm nhym me kunĩ kute marmã.

²⁶ Amrêbê ne me kunībê Kritu apdju ne. Nãm me bakukãmãre amikam kra jadjwýro tēm tãmtã: nhym bipdjur rã'ã. Nhym kam ajbir Metĩndjwýnh arým memã o amirĩt, ta õ me mextire jamãbit o amirĩt ne. Kute amim me ja'ã karõkõt ne memãbit o amirĩt ne.

²⁷ Amrêbê ne amim 'ã karõ ne kam mebê udju: ne. Ne arým jakam memã o kato, õ me mextire jamãbit ne o amirĩt ne. Mýj ne mekbê udju ne ajbir memã o amirĩt ne? Bir, Kritu me bakadjwýnhbê ýrja. Tãm ne gu me õ mýjja mex'ã amim kamnhĩx ne. Kritu me bakadjwýnhbê ýrkam ne myt kunĩkõt mã me bamã mýjja mex ngã ba me ikĩnhkumrêx. Mã ne mýjja mexja kute? Bir, mýjja mex ja ne apêx prãm kêtumrêx. Mýjja mex ja ne mexo kute mýjja kunĩ jakrenh, kute me kute õ nêkrêxo amimexja kunĩ jakrenh mex ne. Dja mã amirĩt rã'ã ne. Djãm me kwýmã ne o amirĩt ne? Kati, pyka kunĩkõt ne õ me jamã o amirĩt ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mã me kunĩmã Kritu'ã ajarê. Ar ikrã mexkõt, ar ikabên mexo ne bar me kunĩmã tĩn jangijn me kunĩmã Metĩndjwýnh kabên jarê. Ar ije Metĩndjwýnhmã meo imõr ne kum me õrmã. Me kunĩ arým kute Kritu mar mex ne kute inomã mênh, me tãm ne bar ije Metĩndjwýnhmã meo imõr ne kum me õrmã.

²⁹ Kadjy ne ba idjãpênhkam ityk djã kêt ne. Djãm Kritu rerek got. Axwe tỳx ne ta tỳxo ijo tỳ:x ba kam me kadjy idjãpênh ra:x ne.

2

Kritu ajbit rax nhym me kute ja mar kadjy ne Paur djãpênh raxja.

¹ Ë, ba ar amã arê, gar ama. Gora ar amã idjãpênh raxjakõt ima. Krĩraxbê Raodjikam ar jamê apýnh krĩ rũnh djãri me jamê me aje te ipumũnh kêt ba akrãnmã ar me akunĩmã idjãpênh ibaja pumũ.

² Mýj kadjy ne idjãpênh raxja? Ije ar amã tỳx jangjênh gar ajte atỳxmã. Ne ajte ar amã aben jabên axikõt akabên ne ar abamã. Ga kam ar aje mrãmri Kritu markumrêxmã, Metĩndjwýnh kute prĩne mekbê o bipdjurja ar aje mar ne aje katãt kõt mar ar o abamã. Mýj ne mekbê o apdju? Kritu. Kritu mekbê bipdjur ne gar aje marmã. Me kute Kritu mar rax ne kute mrãmri me õ nêkrêx rũnh pyrãk. Dja gar ã Kritu mar rũho ane. Kadjy ne idjãpênh raxja.

³ Nã, Kritu pydji ne kute amikadjy memã no mex jangjênh djwýnh. Ajbit kute memã Bãmmê ar kukràdjão amirĩt, kukràdjã bipdjurjao amirĩt nhym kõt me arým õ mýjja mex maro tẽ, õ mýjja mex maro tẽn kam kõt no mex. Nhym kam apýnh me kute Metĩndjwýnh nhõ mýjja mar djãri mrãmri kute õ nêkrêx mextire ja pyrãk. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memã no mex jangjênh nhym me no mex ne kute õ mýjja marja pumũ.

⁴ Atemã 'õ kêt. Ta pydji ne kute Bãmo amirĩt. Ë, me'õ kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã katãt 'ã ajarê. Me 'êx ne kute kabên punuo amikabên mex ne o kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã ane.

⁵ Nãm te jãnh prãme ba amybymbit imã ar akĩnh ne ar amar rã'ã. Arým ne ba ar aman kam ikĩnhkumrêx ne. Nã gãm ar amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã tỳx ne amã me uma kêt ne kanga kêtumrêx ne 'ãno dja, ne akrãnmã aben mē ar aba. Ba kuman kam ikĩnhkumrêx ne.

Ar kute Kritubit mar kadjy.

⁶ Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhõ Bẽnjadjwýrkam ã kõt amijo abao ane, anhõ Bẽnjadjwýr Jejukõt ã amijo abao ane.

⁷ Dja gar ã amũ Kritu maro abikamênho atêm kute mrãmri ne pĩ abatãnh kadjy kute pykamã arê ngjênh ne kute pyka 'amýnh tỳxja pyrãk. Dja gar ã amũ Kritu maro abikamênho atêmo ane, ne ã Kritu 'amýnh tỳx ne 'ãno adjãmo ane. Ne amrêbê ar aje amim Kritu marja arek

o tē. Me kute ar amã arēnhkôt dja gar arek o anhyro tē. Dja gar ã o anhyro atēm rã'ãn prĩne mar týx ne. Ne kam Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarē, ne kum amikĩnh jarēnh 'ãno dja.

⁸ Dja gar aminėje me kabēn punuwã pumũ. Dja me kabēn punu 'êx ne amijo kabēn mex ne mōn ar anoo akno. Djãm me kabēn punuja kabēn katåt got, kabēn mex got? Kati, me kabēn kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmã 'êx ban amũ abenmã arēnho mōr tãmtã nhym ĩ kamingrãny amũ abenmã arēnho mō. Djãm Metĩndjwýnh kabēnkôt ne wã? Kati, me ta kukràdjãkôt ne me kabēn kajgowã. Nhym bep atemã ne Kritu kabēn katåtã. Mrãmri katåt arē.

⁹ Kubê Metĩndjwýnh djwýnhkumrêx. Amijo kubêngôkren me bawýr pykamã ruw. Kubêngôkrekam ne kubê Metĩndjwýnhkumrêx. ãm Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Ta ne kubê Kritu.

¹⁰ Ne ta gwaj bakadjwýnhbê nhýn gwaj bamã umar mexti:re jarē. Gwaj bamã umar mextire jarē gwaj kam bakĩnhkumrêx. Mã ne gwaj bakĩnh kute? Bir, mrãmri me kute õ nêkrêx rũ:nhkam kĩnhja pyrãk. Dja gwaj Jekukam bakĩnho bamã nêkrêx kĩnhja jakrenh mex ne. Ê, mrãmri ne Kritu raxo kute me bēnjadjwýr rũnhmê me bēnjadjwýr kry kute meo baja kunĩ jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kĩnho ba, gwaj bamã kĩnh jangjēnho ba.

¹¹ Arým gwaj baje Krituo aminhôkam ne gwaj atemã bakukràdjã. Gwaj bakukràdjã tũm, gwaj bajaxweja ne gwaj arým tu wãnh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrãmri ne mekbê idjaer kute me my nhinhu kã rēnh nhym me kam mex ne kĩnhja pyrãk. Me bajtem kute Metĩndjwýnh nhõ me ja mar kadjy ne me me my nhinhu kã rê. Nãm me me my nhinhu kã rēn mũm kurēn kam kĩnh nhym Kritudjwý arým gwaj bamã gwaj bakukràdjã tũnja mũm ã rēnho ane gwaj kam ã badjwý ã bamexo ane

nhym Metĩndjwýnh arým gwaj bakam kĩnh ne.

¹² Jeju akubyn tĩn ne me tyk krã kurũm kator'ã ne ngõnhmã gwaj bajangjēnhja amijakre. Ngõnhmã gwaj bajangjēnh ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrãk. Nãm me ã ngõnhmã gwaj bajangjēnho ane. Ngõnhmã gwaj bakrã jangjēnh, gwaj kam akubyn bakrã apôx ne kute Jeju kēnkre kurũm akubyn tĩn ne kator pyrãk. Metĩndjwýnh ta ne týxo akubyn Krituo tĩn, me tyk kurũm Krituo kato. Gwaj kam arým tu amim kamnhĩxkumrêx nhym kam ngõ kurũm me bakator kute gwaj badjwý akubyn batĩn pyrãk, kute ta týxo Kritumê ro'ã gwaj bajo tĩn pyrãk. Kam dja gwaj bakukràdjã nykõtbit amijo baba.

¹³ Bir be, amrêbê ne gwaj baje batyk pyrãk ne ar baba. Nã gwaj bajaxwekumrêx ne mũm amikukràdjã tũm rēnh kêtka kute me batyk pyrãk. Nhym bep ajbir ne Metĩndjwýnh gwaj bajaxwe kunĩo biknorkumrêx. Nhym kam kute Kritumê ro'ã gwaj bajo tĩn pyrãk.

¹⁴ Arým ne Metĩndjwýnh Mõjdjê kukràdjão apêx. Mõjdjê kute memã “Kwãrĩk wãnh” anhyr ne 'ã pi'ók no'ókja arým o apêx. Nã gwaj te kukràdjãkôt amijo babamã ãm mã bajamakkre kêt. Nhym kam Metĩndjwýnh ôkre kadjwýnhbê,

—Ikra tykkôt, mete pĩte'ykam kum o i'êk nhym tykkôt dja me tu amim ikamnhĩxkumrêx ba kam me'ã mex rê. Nãm me te Mõjdjê kukràdjãkôt te o anen mar kêtka kumrêx ne, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh o anen ã Mõjdjê kukràdjão apêxo ane.

¹⁵ Be, Kritu tykkôt ne Metĩndjwýnh me karõ punu rũnhjadjwýo ajkê, me karõ punu nhõ bēnjadjwýrmê, me tãm ne Metĩndjwýnh meo ajkê. Nãm me amipardja'ã me pa 'amýn kam meo kurwýko ban meo bõx. Me ipókri ne me meo kurwýko ban meo bõx ne kam prĩne mekbê àbêr djã kunĩo apdjun kam memã me uma ngrãnh mex ne. Nhym me kunĩ kôt omũn

arým kôt kuma. Nãm ã Kritu tykkôt ã Metĩndjwýnh me karõ punu rũho bikẽho ane.

¹⁶ Metĩndjwýnh kute me karõ punu rũho bikẽnhkam kwãrĩk wãnh õ kukràdjã mar kêt. Nãm me Mõjdjẽ kukràdjã kupa'ã mekbê mýjja pyma ar o ba ne memã amijangri'ã apnê. Bir be, kukràdjã kakritja dja gar mar kêt. Metĩndjwýnh arým kute mýjja tũmjao apêxkam dja gar mar kêt. Kwãrĩk wãnh ga arĩk ar adjãkur abakam gê me'õ adjãkur mýr jabej ar amã kabẽn 'õ jarẽnh kêt, nãr kon, mýjjao akõm mýr jabej gê me'õ ar amã kabẽn 'õ jarẽnh kêt. Nãr kon, me rer mex 'õkam, mytyrwý 'õkam, akati 'õkam, me rer mexo mõrkam, mekõt ar aje amijo anhýr kêt kam, kwãrĩk wãnh gê me kam ar amã kabẽn 'õ jarẽnh kêt. Kwãrĩk wãnh mýjja kukràdjã ja mýr jabej gê me'õ ar amã àkrê kêt.

¹⁷ Kritu bõx kêttri ne me kukràdjã ja arĩk kam ar ba. Nãm me Kritu kutêp ar kukràdjã jabito ba. Kajmã'ã ari o ba nhym kam bõx ne arým o ajngrã, kukràdjã tũmja tu mũm kumẽ.

¹⁸ Kwãrĩk wãnh me 'êx ne kute amijo pijãm ne arĩk Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã kabẽnja wãnh nõ. Nãm me kum mýjja ja kĩnh ne 'ã ar amã apnê, ar aje me kudjwamã. Nãm we me,

–Dja gar me ikudjwa kadjy mrãnh djwýnhmã amijarẽn kum rax jarẽ nhym arým Metĩndjwýnh kum ar akĩnh. Dja ga ar o anhýr kêt nhym arým kum ar akĩnh kêt. Djãm abẽnjadjwýr got ga tu Metĩndjwýnhmã akabẽn, ane. Kati, nãm me 'êx. Kwãrĩk wãnh wãm nõ gê me ja ar anoo biknor kêt.

Nãm we me biptirkam mýjja pytiro ikwãn we ar amã kôt 'ã ujarẽnh ba. Kati, nãm me 'êx. Me ja ne me kajgo mex ne kam we ar amã mýjja jarẽho ban we amijo àmra ba. Kati, nãm arĩk ar ta amijo 'êx ne amijaxwekõt amiman kam we amijo àmra ba. Kati, nãm me 'êx.

¹⁹ Ne arým Kritumã iren 'amýnh kêt.

Kritubê Metĩndjwýnh djwýnhkumrêx. Ta ne wýnhĩ. Kute ta krã pyrãk. Me baje Kritu mar ne gu me baje ã pyrãk. Nhym bep Kritu ta ne kute krã pyrãk nhym me kum iren 'amýnh kêt. Nã gu me bakukràdjãri ajkanhõk ne kam tu batypydji. Apýnh kêtê. Me bakukràdjãmê me bakudjêk kunõ aben pydjĩn me bakrãmã kumẽ.

Nãm ã Kritu ta kubê krãkam ta ão djuw mexo tẽ, me bajo djuw mexo tẽmo ane. Kritu ne ta õ me jamã bẽnjadjwýr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te apýnh me ba djãri baba nhym tu amim me bajo atom, me bajo aben pydji gu me batypydjĩn aben mẽ ar baban kam kôt bamã aben jabẽn kam baro'ã Kritu maro tẽ. Metĩndjwýnh ne amim me bajã karõ gu me kam kãmã kôt ã maro batẽmo ane.

²⁰ Arým ne gar Kritumẽ ro'ã ty nhym arým ar amã mýjja kukràdjã kakritja mũm kumẽ. Kritu kute ar amã mýjjao apêx gar kam mã aje amã akukràdjã kakrit kĩnh. Mýkam ne gar akubyn mã amã pyka jakam me kukràdjã jabit kĩnh ne kôt ar amijo aba? Nãm we me,

²¹ –Kwãrĩk wãnh byr kêt,

–Kwãrĩk wãnh kakinh kêt,

–Kwãrĩk wãnh kupênh kêt, ã we anhýr ar ba gar kôt amijo aba.

²² Djãm Metĩndjwýnh kukràdjã ne ja ne me we ar “Kwãrĩk wãnh” ar o ban mekbê mýjja pyma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukràdjã tũm, kukràdjã kakritja arým kêt. Metĩndjwýnh arým kukràdjã tũmjao apêx gu me arým kôt amijo baba kêt. Mrãmri kute me badjãkur djã pyrãk. Tebê dja me batikkrekam apêx ne me banhĩ'ã apêx ne me bakrãk'ã mrã. Nãm ã kukràdjã kakrit, kukràdjã tũmja apêxo ane.

²³ Me kute mebê mýjja pymaja ne me 'êx ne kabẽn mex ne. Bep kati, nãm me tu ar mýjjamã amijarẽnho ba, mýjjao Metĩndjwýnh ne ar kum amijarẽnho ban 'ã memã apnê nhym me kudjwa. Nãm we me 'êx ne we ar amijo pijãmo ban ar ta aminhĩ

djwýnho bikēnho ba. Me ta kute we amibê axwe rēnhmā prīne amijo bikēnho ba. Metīndjwýnh kute memā ja jarēnh kêt. Me ta ne me arīk ta kute amijaxwe bīnmā apýnh amijo ba djāri amijo ba. Nām me amititik ne kam amijo bikēnh mexo ba. Kati, ām kajgo mexi. Nām me te aminhī djwýnhja te o ane nhym ām mā axwe. Djā nām me amibê axwe kurê? Kati, nām me te o anen mā axwe.

3

Ar kute katāt amijo bamā arkum 'ā karō.

¹ Gora ar Kritumē ro'ā arým akubyn atīnkam, ngō kurūm ar ajapōx kute akubyn atīn pyrāk, kam dja gar kàjkwakambit mýjja jabej ajkam ama. Kam ne Kritu nhỹ, Metīndjwýnh djubōk'ānh nhỹ.

² Dja gar kàjkwakam mýjjakōtbit ajamak bēn. Kwārīk wānh pykakam mýjja mar kêt.

³ Kute Kritumē ro'ā arým atyk pyrāk. Djām me tykkam kute pyka jakam mýjja mar got. Bir be, arým Kritumē ro'ā ar atyk ne ro'ā akubyn atīnkam, dja gar jakam, pyka jakam, Kritumē atypydjin ari ar aba. Nhym kam Kritu kadjwýnhbē, Metīndjwýnh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytār mex kadjy. Kam dja gar kàjkwakam mýjjabit ma.

⁴ Be, Kritumē ne gar atypydjin ar aban kam tu atīnkumrēx ne. Gédja Kritu akubyn raxo amirīt ne kam abēngōkredjwý* arým araxo amirīt.

⁵ Bir be, kam dja gar arīk abawā tu krā'yrkumrēx gē on wānh nō. Kwārīk wānh gar krō'ā aprō kêt, nhym me nijadjwý krō'ā mjēn kêt. Ar aprō prām, nhym me ni mjēn prāmja kwārīk wānh nō. Gē me my prō prām ne kurē ar ba, nhym me ni ar mjēn prām ne kurē ba kwārīk wānh nō. Me kum mýjja punubit prāmja kwārīk wānh nō. Ne me kum nēkrēxbit prāmja kwārīk wānh nō. Nām me kum nēkrēxbit kīnh ne

kam kōtbit amak bēn ne kam kum Metīndjwýnhja mar prām kêtumrēx. Me kute mýjja Metīndjwýnh karō nhipēx ne kute we kum ar amijarēnho baja tām ne Metīndjwýnh kum kīnh kêtumrēx. Nhym me kum nēkrēxbit prāmjadwý kum kīnh kêtumrēx. Amē punu nhym kam kum kīnh kēto aben pyrāk ne. Kam ne ba ar amā,

—Tām gédja on wānh nō, ane.

⁶ Mýjja ja kunīkōt ne Metīndjwýnh mekam ngry:k ne. Godja me kute mýjja jao ban kam kute Metīndjwýnhkōt amijo ba kêtumrēxja, me tām gédja Metīndjwýnh mekam ngryk ne i memā o pānh.

⁷ Nhym bep amrēbē ne gar gadjwý ā amijo aba punuo anen ajbit ma.

⁸ Bep jakam dja gar on mýjja ja kunī kanga. Kwārīk wānh gar angryk kêt ne memā adjàkjēr kêt ne aje amipānhmā mar kêt ne me kāmex jarēnh kêt ne ajajkwakam akabēn punu 'ō jarēnh kêt. Me my kute me nire kukràdjā'ā me aprýja dja kêt. Nhym me niredjwý kute me my kukràdjā'ā me aprýjadwý dja kêtumrēx.

⁹⁻¹⁰ Kwārīk wānh gar akukràdjā tūm jakōt abenmā ajēxnhī kêt. Arým ne gar akukràdjā tūmja mūm kunī mē. Ar aje akukràdjā tūmkōt aje abenmā ajēx aba ja ne gar arým nhī'ām kunī mē. Pānh ne gar akukràdjā nykōt mýjja mexbit ma. Metīndjwýnh kute ar ajo ny nhipēx djwýnh ne ar ajo nyo tē, ar aje Metīndjwýnh mex pyrāk kadjy ne ar ajo nyo tē, prīne ar aje Metīndjwýnh markumrēxmā ne ar ajo nyo tē.

¹¹ Metīndjwýnh kute meo nykam ne me arým abenmā kre rax kêt ne tu arým abenā tým ne typydji. Arým Kritukōt me apýnh ba djāri kute abeno kurē djwýnh kêtē ne kam arým tu abeno kamyn abeno ōbikwa. Me bajtemmē mebē idjaermē, me tām ne Metīndjwýnh arým meo aben pydji. Ne ajte me my nhinhu kà rēnhmē me mykà tāmē, me tām ne Metīndjwýnh ajte meo aben pydji. Me

* **3:4** Apýnh me ō pyka djāri kunīkōt ne me kunī bēngōkre. Kubēka jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre.

kute arým me krörmē me krōr kêt apýnh ò pykakam ba djàri bajamē, me tām ne Metĩndjwýnh arým meo aben pydji. Me kute me pa 'amýnh nhym me memã àpēnh kajgo ar bajamē me kute memã o pānh kadjy àpēnhjamē, me tām ne arým Metĩndjwýnh meo aben pydji. Nà, ne arým memã me kute abeno kurē djwýnhja arým o ajn-grà. Kritukôt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arým ajbit kute amikajmãtã mar. Djã nãm kum me'ò kĩnh kêt ne? Kati, nãm kum me kunĩ kĩnh ne me 'ãno dja. Nãm me 'ãno ãmo aben pyræk ne.

12 Ga Metĩndjwýnh kute amijo ar apytār ne arým kute amim ar ajo bikjēr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabêkumrēxja pumũ. Kam gēdja gar tu amim akukràdjà ny man kôt amijo aba. Gora ar amã me kaprĩ ne adjukaprĩ ne ar meo aba. Kwārĩk wānh ar ajō apydji arax prāme ari aba kêt. Dja gar memã aprĩ mex ne ar meo aba. Tu akabôt katin akrànãmã ar meo aba. Be, mýjja mex ja dja gar ã maro anen kam tu kôt amijo aba.

13 Gēdja me'ò ari kute anoknoro ba jabej kwārĩk wānh ga kum adjàkrē kêt ne mã kum akabēn mex jarē. Dja gar ã anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrà rax jabej nār kon amikrà ngri jabej tu o aknon abenkam angryk kêt. Gar Bēnjadjwýr djwýnh arým ar aje kam amikràja tu o biknorkumrēx ne ar akam ngryk kêtja pumũ. Dja gar ã anen ar aje abenkam amikràja tu o abiknorkumrēx ne abenkam angryk kêt.

14 Gora ar mýjja ja kunĩkôt amijo aban kam ajte iby amã aben jabē. Gora ikabēn ja ma. Ar amã aben jabēn ar abeno aba. Ar atypydji djà ne ja. Ar amã aben jabēn kam atypydjin kam amexkumrēx.

15 Djãm ar aje abeno ajtemmã ne Metĩndjwýnh amiwýr ar ajuw? Kati, gar atypydjin aben kam adjumar mex kadjy ne amiwýr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu ta umar mextire jao dja ar amã umar mextire jadjà ne o aben nēje

me akukrà. Dja ta ò me umar mex djào prĩne ar ajaēn kam o aben nēje ar ajakre. Ē, gora ar Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarē.

16 Gora ar prĩne ajamakkrekam Kritu kabēn kunĩ nhōn kôt ar amijo aba. Ne akabēn mexo abenmã Metĩndjwýnh kukràdjà jarēn o abenmã tĩn jadjà. Ne Metĩndjwýnh'ã angrer aba. Mebē idjaer nhō me ngrer tũm jarēn kam ajte Metĩndjwýnh Karō kute ar amã me ngrer ny jarēnhjadjwý jarē. Ne Metĩndjwýnhmã ar amikĩnh jarē, angrerkôt kum akadjwýnhbē akĩnh jarē.

17 Dja gar Bēnjadjwýr Jejukôt amijo aban Jeju Bãmbē Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarē. Djãm ar akàtãm, djãm ar anhō bēnjadjwýr kêt dja gar adjàpēnh punun akabēn punu? Kati, ar abē Bēnjadjwýr Jeju nhō àpēnhkam dja gar adjàpēnh mexkumrēx ne akabēn mex ne. Ar abē Bēnjadjwýr Jeju nhō àpēnhkam dja gar anhō bēnjadjwýrkôt amiman kôt akabēn mexkumrēx ne kôt adjàpēnh mexkumrēx ne mýjja kunĩkôt Jeju Bãmbē Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarē. Kritukôt kum amikĩnh jarē.

18 Ē, ar apa, ar anire, arým ar amjēnja dja gar amjēn kabēn man kôt amijo aba. Bēnjadjwýr djwýnh kute ar amã ã anhýrkam dja gar ã amjēn kabēn mar ne kôt amijo abao ane nhym kam mexkumrēx ne.

19 Ē, ar apa, ar amy, ar amã aprō jabēn kum akabēn djà jarēnh kêt ne kum akabēn mexbit jarē.

20 Ar apa, ar aprĩre, gora ar ar anãmē ar abãm ar kabēn man ar kabēnkôt amijo aba. Ar kute ar amã kabēn jarēnhjakôt amijo aba ne o abiknor kêt. Nhym kam Bēnjadjwýr djwýnh ar akam kĩnhkumrēx ne.

21 Ē, ar apa, ar ajabatànha, kwārĩk wānh gar akra arkum akabēn kêt ne arkum ngryk jadjàr kêt. Arkum akabēn mexbit jarē. Dja gar arkum adjàkrē nhym ar arým kaprĩ ne katàt mrānhja kanga.

22 Ë, ar apa, memã ar adjapênh kajgo ar abawã, me kute ar ajo pãnh ne amim ar apa 'amýnh gar memã adjapênh kajgo ar abawã gora ar pyka jakam ar apa 'amýnh djwýnhja kabên ma. Kute mýjja ar amã arênh kunîkôt dja gar kabên man kôt amijo aba. Djãm me kute ar apumũho ku'êkambit got gar memã adjapênh mex ne, nhym we me ar akam kĩnhmã? Kati, me kàxãdjwý dja gar tu adjapênh katàt ne. Ar amã Bënjadjwýr Jeju kĩnh ne amã umakam dja gar tu kum adjapênh katàt ne.

23 Gora tu ar adjapênhkumrêx. Kwãrîk wãnh gar adjapênh punu kêt. Dja gar tu adjapênh kunî amã kĩnh ne kupênho tẽ. Ne tu adjapênh mexkumrêx ne katàt adjapênh tẽ. Djãm pykabê mebêngôkre 'ôbitmã ne gar apê? Kati, kàjkwa kam ar anhõ Bënjadjwýrmã ne gar apê. Kam ne ba ar amã katàt ar adjapênh'ã karõ, ar aje katàt adjapênhwão atëmmã ne ba ar amã adjapênh'ã karõ.

24 Gora ar ama. Bënjadjwýr djwýnh ta dja ar amã o pãnh. Kute õ me jamã mýjja mextire djirja dja ar amã kungã gar amim aby. Bir be, Bënjadjwýr Kri-tumã ar adjapênhja man kam kôt kute ar apa 'amýnh djwýnhmã adjapênh ar aba.

25 Bep apýnh me axwe djari gédja Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarênh tẽ. Amrêbê tĩnri axweri gédja Metĩndjwýnh kôt kum o pãnh ne, tĩnri axwekam dja memã o pãnh aben pyrãk ne. Djã nãm we,

—Ije bep tãmja ne ôbikwa krãptĩ ne kam bënënjadjwýr rax. Kwãrîk wãnh kum pãnh jarênh kêt. Ba 'uwtĩjamã pãnh jarê, anhýr got? Kati, nãm tu memã pãnh jarênh aben pyrãk ne. Ne me axwekam katàt memã o pãnh.

4

Me bënënjadjwýr kute õ àpênh ba katàtmã.

1 Ë, ar apa, ar aje meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhym me ar amã àpênh kajgo ar bawã, ar amã ne ba

ikabên. Gora ar anhõ àpênhmã akabên mex jarênh meo aba katàt. Ë, ar gadjwý ne gar kàjkwakam anhõ Bënjadjwýr. Gora ar ama. Tãm ne ja.

2 Ë, ar apa, gora ar akupãnh tã Metĩndjwýnhmã akabên 'ãno dja. Gora ar Metĩndjwýnhmã amijarênhkam amã adjukanga kêt ne aje kum amijarênh ar o abakôt aje mýjja'ã 'wýrja tãm dja gar kam ama. Ne kum ar akabênkôt kum amikĩnhdjwý jarênh 'ãno dja.

3 Kum ar akabênkôt ar badjwý kum ar ijo a'wý gê Metĩndjwýnh mýjja kute ar ibê àptãrjao ajngrã bar tu memã Metĩndjwýnh kabên jarê, memã Kritu jarê. Nãm mekbê apdju bar kam ije memã o amirĩtmã. Kam ne ba mekbê ijê djakam idjãmja. Nã bãm ije memã Kritu jarênh itêm katikôt nhym me mekbê ijê djakam imê.

4 Bir be, kam gédja gar kum ijo a'wý, ije memã arênh ne ije katàt memã o amirĩtmã. Ije Jeju mekbê bipdjurja memã arênh ne ije memã mã o amirĩt nhym me kute katàt marmã. Nã, kadjy ne Metĩndjwýnh amim idja, ije prĩne memã o amirĩtmã. Tãm ne ja.

5 Be, me kàtãm kadjy, me kute Jeju mar kêtja, kadjy dja gar akrãnmã amijo aba mextire ne memã akabên mexbit jarê. Gédja aje Jeju'ã adju-jarênh djã awýr bõx ga kam mekmã Jeju jarê.

6 Gora akrãnmã memã adjujarênh akri gê me ar amã,

—E kum goja ajte adjujarênh nhý. Ga nã gãm akabên mar prãmre, ane. Gédja me kute mýjja 'õ mar prãm jabej akukij ga kam memã katàt 'ã adju-jarênh nhý. Be, tãm ne ja.

Apýnh ôbikwamã kute kabên janor.

7 Ota me bakamy Xikiku dja ar amã prĩne ijarê. Gwaj bamã Xikiku jabêkumrêx tãm dja ar amã ijarê. Nã, nãm ikôt àpênh mexkumrêx ne àpênh kanga kêtikumrêx. Bënjadjwýr nhõ àpênhkumrêx ne ja. Nãm ar ikôt kum àpênh ar ba. Ta dja prĩne ar amã ijarê.

8 Kadjy dja ba ar awýr ano, kute ar amã ar ijarênh gar aje ar imar nhym kute ar amã kĩnh jadjãr gar ajte atýx

ne akĩnhmã. Kadjy dja ba ar awÿr ano.

⁹ Gwaj bakamy Ônemudjwÿ dja ba ano, wãm ar ro'ã ar ano. Gwaj bamã Ônemu jabêkumrêx, tãm dja ba ano. Nãm amim Kritu markumrêx ne kanga kêt. Ar ajõ 'õ. Be, ar ta dja ar ar amã jakam mÿjja kunĩ jarê.

¹⁰ Gwaj bakamy Arxakumê ar iro'ã mekbê ijê djakam dja. Ne ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Nhym Makudjwÿ kubê Banabe tãmdjwÿja adjwÿnhdjwÿ ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Ê, arÿm ne ba ar amã 'ã karõ. Dja ar awÿr tẽn bõx gar amiwÿr o wadjàn kum akabên mex jarê.

¹¹ Jejuw, mete kum Juxu jarênhja adjwÿnhdjwÿ ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Be, Arxakumê Makumê Jejuw ar ajbit ne Ar kubê idjaer ne kute amim Jeju mar ne ar ikôt àpênh ar ba. Ar kute mekmã Jeju jarênh nhym me kute amikajmãtã Jeju mar nhym Metĩndjwÿnh kute ar meo bamã ne ar ikôt àpênh ba. Nãm ar ikôt àpênh mexkumrêxo ikĩnh ne.

¹² Epapraj, ar ajõ 'õ ne kubê Kritu Jeju nhõ àpênh ne ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Nãm Metĩndjwÿnhmã ar ajo à'wÿr 'ãno dja. Tyk djã kêt ne ar ajo à'wÿro ban kum,

—Ga dja ga aro tÿx gê ar ajã ngrà tÿx ne akanga kêt ne amar mex nhinomã kurê. Ga dja ga arkum 'ã karõ gê ar kôt mrã, aje amim ar'ã karõkôt mrã. Nãm ã kum ar ajo à'wÿro ane.

¹³ Be, ba ne ba inoo Epapraj pumÿn kôt ar amã 'ã pi'òk no'òk ne. Mrãmri ne ar ajã àpnhĩx ne. Krĩrãxbê Raodjikam ar jamê krĩrãxbê Ijeporikam ar jamê me akunĩ'ã ne àpnhĩx ne. Ba ne ba arÿm omÿn ar amã 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁴ Rukabê me kane djwÿnh gwaj bamã kĩnhkumrêxjamê Temanhmê ar ar ajo aman wãm ar amã amijarê.

¹⁵ Nã bãm Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarê. Nĩpa nhũrkwãkam ar kute Jejukôt aben pydjwãmê Nĩpa bêngòkremê ne ba o ama ne. Ar wãmãdjwÿ ijarê.

¹⁶ Ê, ije ar amã pi'òk no'òk nhõrwã gar omÿ:n omÿnh pan kam amÿ krĩrãxbê Raodjikam ar kute Jejukôt aben pydjwãmã angã gê kam ar amipãnh ar amã wã ngã. Dja ba ije wãm ar amã pi'òk no'òk nhõrwã gar ga wã pumÿn amÿ ar wãmã angã gê Raodjikam ar wã amrê amipãnh ar amã wã ngã. Gar aprakamã omÿ.

¹⁷ Ê, Akipumã kum,
—Gora Bẽnjadjwÿr kute amã adjapênh jarênhja on o tẽn inomã amê, ane.

¹⁸ Ba ibê Paur ne ba wãm ar amã ikabên ne. Nhym bep ngrire ja ne ba ba inhikrao ipêx ne. Nã bãm ar ajo aman kam wãm ar amã amijarê. Gora mekbê ijê djakam idjãmja man o abiknor kêt. Gê Metĩndjwÿnh ukaprikôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur Kute Texarônikakam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paurmê ikjêbê Xira krî nhidjibê Pirpukam bôx ne mekmã Jeju jarê. Nhyim me kwý kum Jeju'ã ujarênh mar prãm kêt ne prîne aro ajkên kam Ar kubê ijê. Nhyim akati nhyim me ajte bôm ar kumê nhyim ar mã me kurûm tẽ. Mã me kurûm tẽn kam krîbê Texarônikakam bôx ne ajte mekmã Jeju jarê. Nhyim me kwý rax ne tu Jejuo aminhõ. Nhyim kam mekbê idjaer ajte mekmã ar kurêtuw. Nhyim kam Paur krîbê Texarônika kurûm tẽ. Tẽn atemã krî 'ôkam bôx. Nhyim Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja arek abeno bikprõnho dja. Nhyim Paur ar kurûm tẽn aro aman te akubyn ar'ýr tẽn prãme ne kam Ximoxi ar'ýr ano. Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja kute arek Jeju kabênkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omũnhmã ar'ýr ano.

Nhyim Ximoxi ar'ýr tẽn bôx ne ar omũn kam akubyn Paur'ýr tẽ. Akubyn tẽn bôx ne Paurmã ar arê,

– ãm arkum Jeju kînhkumrêx. Onj ar arek Jeju kabênkôt ar amijo ba, ane. Nhyim kam Paur kuman kam kînhkumrêx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mýj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwýnh ne Paur'ã kabên ne. Nãm me,

– Paur ne me amã 'êx. Nãm me amã akubyn tẽmmã amijarê. Nãm 'êx. Nãm arîk ar ba. Me bôx kêtja pumũ, ane. Nãm ã Paur kurê djwýnh 'ã kabên ane. Nhyim Texarônikakam ar ja arým me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyim Paur ja kunî'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Texarônikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwýnhbê ar Babãm ne

kam krabê Bẽnjadwýr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metîndjwýnh ar ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmê Bẽnjadwýr Jeju Kritu ar ukaprîkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwýnhmã arkam amikînh jarênh.

² Nã bãm ar Metîndjwýnhmã ar akam ikînhkumrêx jarê ne kum ar ajarênh 'ãno dja.

³ Mýkam ne bar ar akam ikînh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrêx ne arým kôt aje amijo abakam ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar amã Metîndjwýnh jabêkôt arým kum adjapênh raxkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar aje arým Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Gwaj banhõ Bẽnjadwýr Jeju Kritu akubyn bõxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Kam ne bar ar akam ikînhkumrêx ne gwaj Babãmmã ar ajarê, gwaj banhõ Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmã ar ajarê.

⁴ Akmere ar, àpnhîre ar, mrãmri ne arým Metîndjwýnh kum ar ajabêkôt arým amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadjy amijo ar apytã bar arým kuma.

⁵ Djãm Jeju'ã ar amã idjujarênh nyja kabên kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amã Jeju'ã idjujarênhkumrêx ne. ãm Metîndjwýnh puma kôt ne bar mã ar amã Jeju kabên jarê. Djãm ar ba ne bar ar amã ikabên jarê? Kati, ãm Metîndjwýnh Karõ kabênkôt ne bar ar amã ikabên jarê. ãm Metîndjwýnh kabênja ne kajgo kêt. ãm 'êxnhî kêt. Tãm ne bar mã kuman ar amã arê.

Nã bãm ar ar akam imexkumrêx ne akrãnmã ar ar ajo iba. Gar arým prîne ar ipumũn tu amim ar ikabên markumrêx.

⁶ Ar ikabên man ar ijã amijakren Bẽnjadwýr Jeju'adjwý arým amijakre. Ar ijã amijakren mã ar ikôt amijo aba. Nhyim kam me ar ajo ajkê. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkê.

Nãm me te ar ajo ajkê gar mã aja-mako ar ikabên mar tỳx mex ne. Ne tu ate akrãn tu akĩnhkumrêx ne. Nã gãm ar Metĩndjwỳnh Karõ kabênkõt tu akĩnhkumrêx ne mã ar ikabên ma.

⁷ Nhyim arỳm Akajakam ar kute amim Jeju marjamê Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunĩ arỳm ar apumũ, ar aje Jejukõt ar amijo aba pumũn arỳm ar ajã amijakren kute ar apyràk ne ar ba.

⁸ Ë, ar ga ne gar memã Jeju'ã ajarê nhyim Akajakam ar jamê Matenikam ar jamê ne me arỳm kunĩ Bẽnjadjwỳr Jeju'ã adjujarênh ma. Djãm me ajbit ne me kuma? Kati, nã gãm ar me kunĩmã arê nhyim me arỳm kuman kam arỳm amũ abenmã arê. Nhyim me arỳm prĩne kuma. Nã gãm ar aje amim Metĩndjwỳnh marja memã amijarê nhyim me arỳm prĩne kuma ne kam amũ aben djõ'ã abenmã ar ajarê. Nhyim kam pyka kunĩkõt me arỳm ar ajarênhbit ma. Kam ne bar ije arỳm memã ar ajarênh kêt.

⁹ Me ja ta ne me ar imã ar ajarê. Me ja ta ne me ar imã,

—Be, onĩj Texarônikakam ar ja ne arkum ar akĩnhkumrêx. Be, ga ar abõxkam ar kute ar amã kabên mexbit jarênhja ma, ane. Ne ajte ar imã,

—Be, Texarônikakam ar ja ne ar arỳm mỳjjao we Metĩndjwỳnh karõ nhipêxja kangan arỳm Metĩndjwỳnhkumrêx, Metĩndjwỳnh tĩnjao aminhõ. Ar kute amikadjy kum àpênhmã ne ar o aminhõ,

¹⁰ ne arỳm krakam amako dja. Metĩndjwỳnh kra ne ar arỳm amiwỳr kam amako dja, ane.

Nãm me ã ar ajarênhõ ane. Mrãmri ne gar Metĩndjwỳnh krabê Jejukam ama. Tãm ne tykkam Bãm ajte akubyn o tĩn ne. Tãm dja ajte kàjkwa kurũm bõx. Tãm ne gar kam ama. Tãm ne kubê gwaj bapytàr djwỳnh ne Metĩndjwỳnh ngrykbê gwaj bapytà. Godja Metĩndjwỳnh me axwekam ngryk ne. Bãm ngrykbê godja Jeju

arỳm gwaj bapytà. Tãm ne bõxmã gwaj kam ama.

2

Paur arkam àpênh mex.

A Kõ 1.12

¹ Akmere ar, àpnhĩre ar, wãnh ar ar akam idjãm ne kajgo kêtikumrêx. Gar arỳm ama.

² Ar awỳr ar imõr kêttri ne me Pirpukam prĩne ar ijo ajkên ar imã kabên punu jarê. Gar arỳm ama. Nãm me ja te ar ijo ajkê bar ar amã Metĩndjwỳnh'ã idjujarênh ny jarênh rã'ã ne. Metĩndjwỳnh ne ar imã tỳx jadjà bar itĩn prãm kêt ne tu ar amã arê. Nãm me te Metĩndjwỳnh'ã ar amã ar idjujarênhkõt kum ar ikurê bar mã ar amã arê.

³ Nã bãm ar ar amã,

—On ar tu amim Jeju markumrêx, ane.

Djãm kupa'ã ne bar ar amã arê?

Nàr djãm mỳjja 'õ prãme ne bar ar amã arê?

Nàr djã nã bãm ar ar amã ijêx?

⁴ Arkati, Metĩndjwỳnh ta ne ar ijano bar tẽ. Nãm ar imã,

—Gora ar memã Jeju kukràdjà ny'ã ajarê, ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh ar imã ane bar kabênkõt me akunĩmã 'ã idjujarênh mõ.

Djãm me abêngõkre* amã ikĩnh kadjy ne ba me amã Metĩndjwỳnh'ã idjujarênh mõ? Kati, Metĩndjwỳnh ta ar ikam kĩnh kadjy ne bar me amã 'ã idjujarênh mõ ne kum ar idjapênh iba. Tãm ne kute prĩne ar ikabi. Kum ar idjapênhkõt ne arỳm ar ipumũ.

⁵ Djã nã bãm ar ar amã ijêx ne ar atãri ar amã,

—Bep ar amexkumrêx, anen kam ar akãxã ar ajã ikabên ne? Arkati. Arỳm ne gar imex pumũ.

Nàr djã nã bãm ar arĩk ar amã ijêx ne pi'ók kaprĩre prãme ar amã ikabên jarê? Kati, Metĩndjwỳnh ta ne prĩne ar ikadjwỳnhbê ar ipumũ.

* 2:4 Apỳnh me õ pyka djãri kunĩkõt ne me kunĩ bêngõkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngõkremê ne me kunĩ: bêngõkre.

⁶ Nâr djâm wâkam ar aje ar imã ar imex jarênhmã ne bar têt? Kati, Kritu kute ar ijanorkôt ne bar têt.

Nâr djâm atemã me ja'õ kute ar imã ar imex jarênhmã ne bar têt? Kati, Metîndjwýnh ta ne kute prîne ar ipumûnh.

⁷ Kritu kute ar ijanor pumûnh nhiràm ne bar ren ar amã,

–Amrê ar ar imã mýjja ngã,

–Gop ar ar imã apê, ane ne ren arým ikabêno ar akaty.

Nhym bep kati, ã ar ije anhÿr kêtê. Nã bãm ar akrànãmã ar ajo iba. Mrãmri ne me nire kute amim kra karàkam o djuw mex pyræk. Nã bãm ã ar ar ajo ibao ane.

⁸ Ar imã ar akînh raxi. Kam ne bar prîne arým ar amã Metîndjwýnh kukràdjà ny'ã ajarê ne ar itîn prãm kêtumrêx ne. Djê ne ren me'õ kute ar ibîn prãm bar kam ren tu ate ikràn mã ar amã Metîndjwýnh'ã ajarê nhym kam me ren ar ibî. Nã bãm ã imã ar akînh rax ane.

⁹ Akmere ar, àpnhîre ar, ar akam ar idjãmkam ar idjâpênh raxja gar omû. Arngro'ãmê akamàtkammê ar idjâpênhja pumû. Bir mýkam? Ar ije pi'òk kaprîre'ã ar ajwÿr kêt kadjy. Ar ije kaj bê ar amã Metîndjwýnh kukràdjà ny'ã idjujarênh o iku'êkam ije pi'òk kaprîre'ã ar ajwÿr kêt kadjy.

¹⁰ Nã bãm ar akrànãmã: ar ar ajo iba. Nã bãm ar ar ajo iba mexkumrêx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrànãmã ar ar ajo iban ijaxwe kêtumrêx ne. Ar imrãnh mexkumrêx. Nã bãm ar katàt amijo iba. Gar arým ar ipumû. Metîndjwýnhdjwÿ ne arým prîne ar ipumû.

¹¹⁻¹² Nã bãm ar ar akunî:o ikrakumrêx ne ar ar ajo iba, ne ar akunîmã ikabên jarên ar amã,

–Kwârîk wãnh Metîndjwýnh kanga kêt. Gora ar ã angrà tÿx, ane.

Ne kam ajte me kaprîmã kum,

–Kwârîk wãnh akaprî kêt. Metîndjwýnh dja ajo kînh, ane.

Ne kam ajte ar amã,

–Gora ar mã Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne, ane.

Ar aje ã anhÿrkam godja Metîndjwýnh ar akam kînhkumrêx. Metîndjwýnh ne ar kute gwaj bajo ba djwýnh. Tãm ne amiwÿr gwaj bajuw. Tãm ne kute ar gwaj bapytâr ne ar kute gwaj bajo bamã amiwÿr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne õ pyka mexti:re, õ pyka ra:xkam ar babamã ne amiwÿr gwaj bajuw. Kadjy dja gar katàt amijo aba, Metîndjwýnh ar akam kînh kadjy.

Akubyn kute arkam amikînh jarênh.

¹³ Arým ne bar ar amã Metîndjwýnh kabên jarê gar arým ama. Kam ne bar mã ar akam ikînhkumrêx ne Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Djã nã gãm ar mar kajgo got? Kati, nã gãm ar tu markumrêx. Nã gãm ar anhôkre kadjwýnhbê,

–Djãm mebêngôkre kabên got? Kati, Metîndjwýnh kabên ne ja, ane. Kôt ne gar arê. Metîndjwýnh kabênkumrêx ne ja. Metîndjwýnh ne arým ta kabêno katàt ar akrã dja, kam ne gar arým amrãnh mexkumrêx mō.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, djãm wãnh Texarônikakam, ar anhô krôkambit ne me ar ar ajo bikênh o ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwÿ ne me õ krôkam me ar ar o bikênh o ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwÿ ne ar arým Kritu Jejukôt aben pydji. Nhym me kute Jeju mar kêt ar aro bikênh o ba. Gar ar anhô krôkam me kute ar ajo bikênhja pumû. Aprakamã ar aje amim Metîndjwýnh marja ne me arîk ar me ajo bikênh o ba.

¹⁵ Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh paro ban kam arým Bênjadjwÿr Jeju bîn kam arým ar badjwÿ ar ijo kurê djwýnh ne. Arým o Metîndjwýnhmã ngryk jadjàn me kunîkam amikrà ar o ba.

¹⁶ Mã ne mekbê idjaer mekam amikrà on? Bir, nã bãm ar ije me bajtem, me jamã Metîndjwýnh kabên jarênh o itêm nhym kute me utarmã nhym mekbê idjaer mã: ar ikukrà ar o ba. Godja me ã anen arek Metîndjwýnhmã ngryk jadjàro

tê:n kam arÿm Metîndjwÿnhmã ngryk jadjâr mex ne. NhyM kam arÿm Metîndjwÿnh prÿne me axwe pãnh meo ajkê.

Kute aro amak'ã kute arkum ami-jarênh.

¹⁷ Akmere ar, àpnhÿre ar, nã bãM ar ar akurÿm itêM ngrÿre ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwtÿ tÿm pyrãk. Nã bãM ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhÿtã ar apumÿnh prãme.

¹⁸ Ne te akubyn ar awÿr imõr prãme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awÿr itêmmã ikràn ikràn ikrã nhyM Xatanaj mã: ar ikukrà.

¹⁹⁻²⁰ Ê, Bênjadjwÿr Jeju akubyn bõxkam, kuka kõnh gwaj badjãmkam, nhyM dja bar mex jarê? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarê ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arÿm amar tÿx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjãmra mõ. Ar ije kum ar ajarênhmã ne bar kam ama ne. Mÿjbê ne ar ikÿnh djã? Ar ga. Texarônikakam ar ga ne gar abê ar ikÿnh djã. NhyM Metîndjwÿnhdjwÿ dja ar imã ar amex jarê bar kam ikÿnhkumrêx ne.

3

¹⁻² Nã bãM axwe ar akam idjumar ne kam inhõkre kadjwÿnhbê amim,

—Birãm ijamak dja ibÿ, ane. Kam ne ba ar awÿr Ximoxi janon kam ate: krÿbê Atênakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikõt Metîndjwÿnhmã àpênh ba. Tãm ne bar ar awÿr ano. Kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênho baja tãm ne bar ar awÿr ano. Kute ar amã tÿx jadjâr ne kute ar amã kabênh jarênhmã ne kute ar amã,

—Arÿm ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'ã angrã tÿx, anhÿrmã ne bar ar awÿr ano nhyM tẽ.

³ Birãm me kute ar ajo bikênh gar arÿm aje Jeju kanga karõ ne bar ar awÿr Ximoxi jano nhyM tẽ, kute ar amã tÿx jadjãrmã ar awÿr ano nhyM tẽ.

Be, mrãmri godja me arÿk ar ba gwaj bajo ajkê. Arÿm ne Metîndjwÿnh gwaj bajã amim karõ. Me arÿk ar ba kute

me baje Jeju maro bikênhmã ne amim me bajã karõ, me kute me bajo bikênh gu me Jeju'ã bangrà rã'ã jabej amim me bajã karõ. Gar arÿm ama.

⁴ Ar akam ar idjãmkam ne bar arÿm ar amã arê. Anhÿr djwÿnhràM ne bar ar amã arêM ar amã,

—Gora ar ar ikabênh ma. Godja me ar ar ajo bikênh ba, ane. Be, kõtô. Nã bãM tu kõnh kum irkumrêx gar arÿm ama.

⁵ Kam ne ba ar awÿr Ximoxi jano. Ije ar amar prãm kute ibÿn kajgo ne ba ar awÿr ano, ije marmã. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awÿr ano. Ar 'ã angrã rã'ã jabej ne ba ar awÿr ano. Nã bãM inhõkre kadjwÿnhbê amim,

—Birãm arÿm godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamã arkum 'ã apnê nhyM arÿm ar kanga. NhyM arÿm ar idjãpênh, ar ije arkum arênhja arÿm kajgo, ane. Nã bãM ã amim ikabênh jarênh ane.

Ximoxi kute ar mex jarênh.

⁶ NhyM bep kati. Nã bãM ar ar awÿr Ximoxi jano nhyM ar awÿr tèn ar akurÿm tèn bõx ne arÿm ar imã ar ajarênh mextire ne. Bar kam ikÿnhkumrêx ne. Nã gãM ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ã angrã tÿx nhyM omÿn bõx ne ar imã arê bar ikÿnhkumrêx. NhyM ajte ar amã me abê jarê. Nãm ar imã,

—Onÿj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumÿnh prãmã. Ar kute ar apumÿnh prãm gar gadjwÿ aje ar omÿnh prãm kute aben pyrãk, ane. Be, nãm Ximoxi ã ar ajã ar imã anen ã ar ajarênh ane.

⁷ Be, akmere ar, àpnhÿre ar, ar aje Jeju mar tÿx ne mã 'ã angrã rã'ãja ne omÿn akubyn bõx ne ar imã arê. O ar imã ar ikÿnh jadjã. Nãm me ja ar ijo ajkê. Ar ijo ajkê bar idjumar punure ne kam irerekre. NhyM bep ar ga ne gar ar imã kÿnh jadjã.

⁸ Jakam ne bar arÿm ajte itÿxkumrêx ne. Ar aje Bênjadjwÿr mar ne 'ã angrã tÿx rã'ãkõt ne bar arÿm ajte 'itÿx ne.

⁹ Jakam dja bar Metîndjwÿnhmã ar akam ikÿnh jarê. Mÿjkõt ne bar ikÿnh?

Bir, ar akam. Ar aje mar ne 'ã angrà tỳxkam ne bar ikĩnhkumrêx ne kam gwaj Batĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê.

¹⁰ Akamàt kunĩkôt arngro kunĩkôt ne bar amikadjy Metĩndjwỳnh ma:ro iku'ê. Ar awỳr ar itêm, gwaj baje aben nhýtã aben pumũnh bar ije ôbê ar amã Metĩndjwỳnh kabên jarênho ino rer kêtja jarênh gar aje prĩne amim marmã. Kam ne bar amikadjy Metĩndjwỳnh ma:rbito kuma.

¹¹ Gora gê gwaj Babãmbê Metĩndjwỳnhmê gwaj banhõ Bẽnjadjwỳrbê Jeju, gora gê ar ar ijano bar kam wãm ar awỳr tẽ.

¹² Mrãmri ne gar arỳm amã aben jabên ar aba. Gê Bẽnjadjwỳr abenã ar amã karõ gar amã aben jabê rax. Amã aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amã me kunĩ jabê, ar amã me kunĩ jabê rax ne ar aba, ar amã me abê raxo kute ar imã ar ajabê ja pyrãk.

¹³ Kam dja Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo tỳx ne, gar arỳm 'ã angrà tỳx ne. Nhyim kam Jeju akubyn bõxkam gar ajaxwe kêt kam amextire ne ar aba. Gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr Jeju dja õ me ja kunĩo bõx. Õ me ja kunĩo bõx gu me bajaxwe kêt kam me Babãmbê Metĩndjwỳnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakunĩ ajmã bakute kêt ne Metĩndjwỳnh mexo bamexkumrêx ne dja, me Babãm kuka kõnh dja.

4

Me kute katàt amijo bao Metĩndjwỳnh kĩnhmã.

Rõ 12.9, 13.13; Kor 3.5

¹ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, bar prĩne arỳm ar amã arê gar arỳm ama. Ar aje Metĩndjwỳnh kabênkôt ar amijo aba nhyim ar akam kĩnh kadjy ne gar arỳm ama. Mrãmri ne gar arỳm ã anhỳr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arênhmã. Bẽnjadjwỳr Jeju djõ'ã ajte ije ar amã arênhmã.

—Arek ar Metĩndjwỳnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne.

² Amrêbê ne bar ar amã ikabên jarê ga arỳm ar ama. Bẽnjadjwỳr Jeju

kabênkôt ar amã ikabên jarê gar arỳm prĩne ama.

³ Metĩndjwỳnh ne arỳm ar ajã amim karõ. Ar Metĩndjwỳnh mexo amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamã ne ar ajã amim karõ. Kam dja gar aprõ prãm kêt ne abenbê prõo adjãkĩnh kêt ne amextire ne ar aba. Nhyim me nidjwỳ mjên prãm kêt gar arek ar aba.

⁴⁻⁵ Kam dja gar aprõ djwỳnh'ỳrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhyim bep me kàtãm, me kute Metĩndjwỳnh mar kêt me tãm ne me prõ prãm kam, kurêkam tu arĩk prõ'ỳr ba. Nhyim bep kati, kwãrĩk wãnh mekmã nõ. Nhyim bep ar ga dja gar aprõ djwỳnh'ỳrbit aban 'ã apỳnh ne. Kwãrĩk wãnh gar krõ'ã meo aprõ kêt. Kwãrĩk wãnh gar krõ'ã meo amjên kêt. Ne kam arĩk ar aba kêt.

⁶ Kwãrĩk wãnh akamykam amikrà ar o aba kêt ne kubê prõo adjãkĩnh kêt. Mỳkam? Bir, Bẽnjadjwỳr Jeju godja mỳjja ja kunĩo pãnh ne. Ê, kute o pãnh kêttri ne bar anhỳr djwỳnhram arỳm prĩne ar amã arê gar ama.

⁷ Be, djãm gwaj arĩk ar baba kadjy ne Metĩndjwỳnh amiwỳr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katàt bamrãnh kadjy. Katàt me bamrãnh ne baje abenbê prõo badjãkĩnh kêt kadjy ne Metĩndjwỳnh amiwỳr gwaj bajuw.

⁸ Dja me'õ kabên ja mar prãm kêt djãm mebêngõkre kabên dja me'õ mar prãm kêt ne? Kati, Metĩndjwỳnh kabên dja mar prãm kêt. Metĩndjwỳnh ta kute ar amã ta Karõ mex janor tãm dja me'õ mar prãm kêt.

⁹ Nã gãm ar amã aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amã aben jabê. Metĩndjwỳnh ne ar amã arê gar kam amã aben jabê. Kam dja ba ar amã 'ã pi'õk no'õk kêt ne.

¹⁰ Nã gãm ar amã aben jabê, Matenikam ar kute Jejukôt abeno kamy kunĩmê ne gar amã aben jabê. Kam dja ba ar amã,

—Akmere ar, àpnhĩre ar, gora arek ar ã anhỳr ar aba rã'ã ne, ane.

¹¹ Ba ajte ar amã arê,

—Gora ar abenkam akabôt katin ar aba. Adjâkrê kêt ne ar aba. Kwârîk wân̄h kikrekôt môr ne mÿjja pumûnh ne mÿjja mar ne arênho aba kêt. Gora anhikrao adjâpên̄h aba. Tãm ne ba arÿm amrêbê ar amã arê.

¹² Bir, mÿj kadjy dja gar ar adjâpên̄h aba? Bir, me kâtâm kum ar akînh kadjy. Kadjy dja gar ã ane. Mÿkam ne gar akwÿ ar adjâpên̄h kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mÿjja by ne me 'wÿr kêt.

Jeju akubyn bôxmã.

Kô k 15.51

¹³ Ë, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar amã arê, ar aje prîne mar kadjy. Me arÿm tyk tûmja dja ba ar amã arê gar ama, ar akaprî kêt kadjy. Nhym bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrãmri kaprî. Me ja'ô dja ty nhym me ja tu kaprîkumrêx, tyk nhijukri Jeju'ÿr bôx kêtka. Nhym bep gu me ba dja gu me ã bakaprî anhÿr kêtka. Me.

¹⁴ Jeju tyk ne akubyn tîn. Tãm ne gu me arÿm tu amim kamnhîxkumrêx ne. Dja me tyk ã Jejukôt akubyn tîn ane. Tãm dja gu me kuman tu amim kamnhîxkumrêx ne. Mrãmri godja Metîndjwÿnh me tyk tûmja Jejumê ro'ã meo mō, me kute amim Jeju mar tyk tûmja dja Jejumê ro'ã meo mō. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tûmja, me tãm godja Metîndjwÿnh Jejumê ro'ã meo mō.

¹⁵ Ë, Bēnjadjwÿr ne ar imã arê bar ô'ã prîne ar amã arê, katât ar amã arê. Gu me batînja dja gu me me tykmã wa kêt. Bēnjadjwÿr akubyn bôxka dja gu me batînjã rã'ãja me tykmã wa kêt.

¹⁶ Bēnjadjwÿr ta dja kâjkwa kurûm ruw ne kâj bê me bamã akij ne amiwÿr me bajuw. Kadjy mrân̄h djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmê dja ar me bamã akij ne Metîndjwÿnh nhō mÿjja kute poti nhōkre pyrâk kakô. Nhym kam me kute amim Kritu mar tyk tûmja, me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx pyka kurûm katon wabi. Dja me akubyn tîn ne katon wabi.

¹⁷ Gu me batînjã rã'ãjamê dja gu me baro'ã wabi. Me batînjã ne ar babaja dja gu me batînjã ne wabi. Nhym bep me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx akubyn tîn ne kam me batînjã rã'ãjamê abenã bôx. Gu me arÿm baro'ã Bēnjadjwÿr'ÿr wabi. Metîndjwÿnh godja me baro'ã me babyn Bēnjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Kakrâkam dja me babyn Bēnjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Gu me kam Bēnjadjwÿr Jeju kajpa, kôk djâbêrkam dja gu me kajpa nhym kam kâjkwamã me bajo mō. Gu me kam kêt ar baba. Ar baba rã'ã: ne. Dja gu me Bēnjadjwÿrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba rã'ã ar baba.

¹⁸ Kam dja gar abenmã ikabēn ja jarênho aban o ar akaprîbê abenmã kînh jadjã.

5

Meo bikēnhjã nhō akati'ã ujarēnh.

Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25, A Ped 3.10

¹ Ë, akmere ar, àpnhîre ar, mÿj kadjy dja ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne? Mÿj mytyrwÿ 'ôkam nâr mÿj akati 'ôkam dja meo bikēnh djã nhō akati me'ÿr bôxmã ne ba ije 'ã ar amã pi'ôk no'ôkmã?

² Godja me aêrbê Bēnjadjwÿr Jeju kute meo bikēnh djã nhō akati me'ÿr bôx. Arÿm ne gar prîne ama. Me aêrbê. Akamâtkam me akînhî me aêrbê me ûrkwãmã ngjêx ne kute mekbê mÿjjao àkînh ba. Dja meo bikēnh djã nhō akati ã me aêrbê me'ÿr bôx ane.

³ Kute me nire kra àn tokrykam kute kubê amijo bipdjur kêt ne kubê prôt kêtja pyrâk. Mrãmri godja meo bikēnh djã arÿm ã me'ÿr bôxkumrêx o ane, nhym me kubê amijo bipdjur kêtka. Dja me abenmã,

—Be, arÿm ne gu me badjumar mekumrêx ne ar baba. Godja mÿjja'ô ajmã me bajo kêtka. Me kute abenmã arên̄h rã'ã nhym me aêrbê meo bikēnh djã nhō akati me'ÿr bôx, Bēnjadjwÿr kute meo bikēnh djã nhō akati me'ÿr bôx. Godja me'ÿr bôx nhym me kubê amijo

bipdjur kêtikumrêx ne 'ô kubê kator kêtikumrêx.

⁴ Nhyim bep kati, akmere ar, àpnhîre ar, djâm àtykri ar amrânh got meo bikênh djâ nhô akati ar ajaêrbê ar awÿr bôxmã. Kute me àkînhî me aêrbê me ûrkwã'ÿr mrânh ne ngjêx pyrâk. Nhyim bep kati, djâm ar ajaêrbê ar awÿr bôx kêtikumrêx ne. Me mû ja'ÿrbit dja bôx. Me arîk ar ba'ÿr dja bôx.

⁵ Nhyim bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrã, ne arngro'ã mrã. Nã gãm ar Metîndjwÿnh kabênkôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrânh pyrâk. Gwaj ba ne gwaj akamâtkam baba kêtikumrêx, àtykri baba kêtikumrêx. Nhyim bep me arîk ba ne me kute àtykri me ba pyrâk.

⁶ Kam dja gwaj a'ukam bamrânhja, arngro'ã bamrânhja 'ã bano tÿx rã'ã ne babibãnh kêt ne ar baba. Nhyim bep me arîk ar baja, àtykri ar baja dja me wãnh arîk ar ba. Nhyim bep gwaj ba dja gwaj ã anhÿr kêtikumrêx ne ar baba.

⁷ Nhyim bep me Jejubê jãm krãja ne kute arîk akamâtkam me ba pyrâk. Nhyim me arîk ar badjwÿ ne me kute me bibãnhkam arîk akamât kô tykkam ba pyrâk.

⁸ Nhyim bep kati, a'uri gwaj bamrânhja dja gwaj bajaxwe kêtikumrêx ne ar baba. Ë, dja gwaj amijã bano tÿx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã àpnênh prãmikumrêx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'ãno djan arek bamã me abê. Kute mrãmri ne me kute ngônho kubêkà jangjênh nhyim me te kute me'ã kamjÿrja pyrâk. Dja gwaj ã baje amim Jeju mar 'ãno badjãm ne bamã me abêo ane. Nhyim kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê. Gwaj Jeju 'ãno djan amiwÿr kam ama. Kute mrãmri ne me kute ngônho krãdjê tur nhyim me te kute kôo me ikwÿr kajgo ja pyrâk. Dja gwaj ã baje Jeju 'ãno badjãm ne amiwÿr kam amako ane nhyim kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê.

⁹ Djâm Metîndjwÿnh me bakam ngyrk ne kute me bajo bikênh kadjy ne amijo me bapytàn amim me bajã karô? Kati, kute me bapytãrmã ne me bajo amiptã. Me banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytàn ar me bajo ba.

¹⁰ Ta ne me bapãnh tyn ajte me bakadjy tÿn ne. Gu me kôt bakunî batÿn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nar kon batÿn rã'ã jabej mrãmri dja gu me bakunî ajte Jejukôt batÿnkumrêx ne.

¹¹ Me akubyn tÿn dja gar mã abenmã arê. Ne mã o abenmã kÿnh jangij ne o abenmã tÿx jangij. Arÿm ne gar ã ane. Jakam dja gar mã ã anhÿr atêm rã'ã.

Akubyn ajte arkum 'ã karô.

Gar 6.6; Xim k 5.17

¹² Ë, akmere ar, àpnhîre ar, dja gar prÿne ar kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kabên ma. Ar ja ne ar prÿne ar ar ajo djuw mexo ba, Bênjadjwÿr Jeju kabênkôt ar ar ajo djuw mexo ban ar amã àpênh ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prÿne ar kabên ma.

¹³ Gora ar prÿ:ne ar kabênja man amã ar abên amã ar kÿnh. Ar akrãnmã ar amã àpênhkam dja gar amã ar kÿnhikumrêx ne ar aba. Gora ar akunî abenmã adjàkrê kêt ne amã aben jabên ar aba.

¹⁴ Ë, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar ar amã ikabên jarê. Godja me kum ukanga gar mekmã kum,

—On adjàpênh ar aba. On mÿjja kupê, ane.

Godja me kaprî gar memã kÿnh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmã kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'ã angrã tÿx, ane.

Gora ar akunî abenmã akabên mexbit jarên abenmã adjàkrê kêt ne ar abeno aba.

¹⁵ Godja me'ô ar ar ajôkam ar amikrào ba ga amipãnh o abikênh kêt ne. Tu ate akrãn ar aba. Godja gar abenkam adjukaprÿn ar aban me kunîkam adjukaprÿn ar aba.

¹⁶ Gora ar akÿnh rã'ã rã'ã.

17 Gora ar Metîndjwÿnhmã akabën 'ãno dja.

18 Gora ar myt kunîkôt Metîndjwÿnhmã kum,

—Aje imã mÿjja janorja ne mexkumrêx. Ba akam ikînhkumrêx, ane. Adjumar mexkam nâr apunukam nâr abikênhkam nâr mÿjja kute ajo bikênhkam dja gar kum ã amijarêho ane ne 'ãno dja. Ar aje mÿjja kunîkam akînh ne aje kum amijarênhmã ne Metîndjwÿnh ar ajã amim karô. Nãm ã ar aje Kritu Jeju mar'ã amim karôo ane.

19-20 Dja me'ô Metîndjwÿnh Karôkôt ar amã mÿjja'ô jarê gar aprÿ kêt. Kwârîk wãnh Metîndjwÿnh Karô ar amã kabên'ô jarê gar ate akrã kêt. Dja gar ate akrã nhym arÿm Metîndjwÿnh Karô ar amã kabên kêt ne.

21 Dja gar prîne me kunî kabên kabi. Dja me'ô kabên mex jabej gar tu kabên markumrêx ne kabênkôt ar amijo aba. Dja me'ô kabên punu gar tu ate akrã.

22 Be, gora ar rÿm apÿnh mÿjja punu djâri kunîmã akre rax.

23 Gê Metîndjwÿnh ta kute me bamã umar mex jarênh djwÿnh prîne amim ar amã mex jadjà gar kam ta mexo amexkumrêx ne ar aba. Me akunî dja gar anhî pÿnhkôt amexo tuknîn ar aba. Dja me banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritu akubyn tê gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmã bakute kêt ne ar baba. Badjumar djâmê banhîmê bakarômê ajmã bakute kêt ne ar baba.

24 Metîndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw, ta godja ar amã mex jadjà. Mrãmri godja ar amã mex jadjà. Metîndjwÿnh ne kabênkumrêx. Mrãmri dja ar amã mex jadjà gar amexkumrêx ne ar aba.

25 Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ar badjwÿ dja gar Metîndjwÿnhmã ar ijarê.

26 Ar aje Jejukôt abeno akamy dja gar idjô'ã aben pa krij.

27 Ba ar amã arê, Bênjadjwÿr kabênkôt ar amã arê. Ije ar amã pi'ók no'ókja dja gar akamy kunîmã arê.

28 Gê gwaj banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritu ukaprîkôt prîne ar ajo djuw

mex. Tãm ne ja.

Paur kute Texarõnikakam me jamã atãri pi'õk no'õk ne ja.

Arým ne Paur Texarõnikakam ar jamã pi'õk no'õk ne. Nhyr arým mã me'õ ar'ýr o tẽ nhyr ar arým omũn kam amipãnh Paurmã pi'õk no'õk ne kum amijarẽ. Texarõnikakam ar kwý kum ukanga rã'ã. Nhyr ar kwý meo bikẽnh djã nhõ akati kupa'ã arẽn memã kum,

–Arým ne me bawýr bõx. Mã dja gu me nẽ? Paur ne arým arẽ, anhýro kumex. Nhyr kam ar abej Paur kuki:j.

Nhyr ar kwý ajte amikam umar punu ne Paurmã kum,

–Birãm dja ba Metĩndjwýnh'ýr ibõx kêt jabej, ane. Nãm ar ã Paurmã amijarẽho ane nhyr kam Paur omũn ajte arkum pi'õk no'õk ne. Ar kute Texarõnikakam Jeju marjamã ajte pi'õk no'õk ne arkum týx jadjã. Nãm ar axwe amikam umarjamã kum,

–Kwãrĩk wãnh gar amikam adju-mar punu kêt. Metĩndjwýnh ta ne ar amã týx jadjã gar 'ã angrã týx ne. Nhyr me te ar ajo ajkẽ. Adjým, dja Metĩndjwýnh ar ajo ngryk ne meo ajkẽ. Metĩndjwýnh kute meo bikẽnh djã nhõ akati kraxje bõx kêt rã'ã. Dja ã bõx. Nhyr bep ar ga ne Metĩndjwýnh amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Kam dja gar mã 'ã angrã týx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangajamã àpẽnh'ã apnẽ. Nãm ã Paur arkum pi'õk no'õko anen arkum ano. Gwaj 'ýr Paur kabẽn ma.

¹ Ba ibẽ Paur ne ba ar amã pi'õk no'õk ne. Xiramẽ Ximoximẽ ne bar ar amã pi'õk no'õk ne. Ar aje krĩbẽ Texarõnikakam amim Jeju mar ne kõt aben pydjijamã ne bar pi'õk no'õk ne. Metĩndjwýnhbẽ gwaj Babãmmẽ krabẽ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu arkõt ne

gar aben pydji. Ar amã ne bar pi'õk no'õk ne.

² Gẽ Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Bẽnjadjwýr Jeju Kritumẽ Bãmbẽ Metĩndjwýnh ar ukaprĩkõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarẽ, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã arkam amikĩnh jarẽnh.

³ Mrãmri ne bar mã Metĩndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarẽ, akmere ar, àpnhĩre ar. Nã gãm ar arým Jeju mar týxo tẽn kam arým akunĩ amã aben jabẽ rax tẽ. Kam ne bar mrãmri Metĩndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarẽ.

⁴ Kam ne bar ar ajo amra. Apýnh pyka djãri ne bar mekmã ar ajo amra. Me kute Metĩndjwýnhkõt aben pydji-jamã ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo bikẽnhõ ban ar ajaprýo ba gar aje mã tu Jeju mar týxkumrẽx ne mã 'ã angrã týx. Tãm ne bar mã memã arẽ.

⁵ Be, arým ne me kute Jeju mar kêtja ar ajo ajkẽ. Arým ar amã Metĩndjwýnh jabẽkam ar ajo ajkẽ. Bir, mýj kadjy? Mýjja kute gwaj bajo bikẽnh gwaj bakaprĩkõt godja Metĩndjwýnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metĩndjwýnh kute õ me ja ar o ba'ýr babõx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metĩndjwýnh kute katãt memã o pãnhja pumũ.

⁶ Djã nãm Metĩndjwýnh kupa'ã memã o pãnh? Arkati. Nãm katãt kute memã o pãnhmã amim 'ã karõ. Godja Metĩndjwýnh me kute ar ajo bikẽnhjao ajkẽ

⁷⁻⁸ gar kam arým ajo bikẽnhja arým adjumar mexkumrẽx ne atyk djã kêt ne. Ar badjwý dja bar idjumar mexkumrẽx ne ityk djã kêt.

Mýj akatikam? Bir, Jeju kãjkwa kurũm kute amijo amirĩtkam. Kuwy põk jabatãnhmẽ kadjy mrãnh djwýnh pymamẽ, tãm dja Jeju amikõt o mõ. Kute ar apãnh meo bikẽnhmã dja bõx. Me kute Metĩndjwýnh mar kẽto bikẽnhmã dja bõx. Me kute Jeju kabẽn mar prãm kêtja, gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju'ã ujarẽnh ny mar

prãm kêtja kute meo bikẽnhmã dja bõx.

⁹ Dja prĩne ar apãnh meo ajkẽ nhym me biknor rã'ã: ne. Tu biknorkumrẽx. Godja Bẽnjadwỳr tu abenbẽ me bajo bikjẽrkumrẽx nhym me wãnh ba djakam tu wãnh bakumrẽx ne Metĩndwỳnh'ỳr bõx kêtumrẽx. Ne kam Bẽnjadwỳr pumũnh kêtumrẽx ne mex pumũnh kêtumrẽx ne uma pumũnh kêtumrẽx ne tỳx pumũnh kêtumrẽx.

¹⁰ Be, dja Jeju ì bõx. Akubyn me'ỳr bõx nhym ta õ me ja kunĩ dja me kum mextire jarẽn kum uma jarẽn kum tỳx jarẽ. Me kute amim Jeju mar kunĩ dja me uma pumũn ari aben pumũn kam kĩnhkumrẽx ne Jejumã mextire jarẽn kum uma jarẽ. Ar gadjwỳ dja gar me kudjwa Jejumã mextire jarẽ. Jeju'ã ar idjujarẽnhja ne gar tu markumrẽx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarẽ.

¹¹ Kadjy ne bar mã gwaj banhõ Metĩndwỳnhmã ar ajarẽn ar akadjy Metĩndwỳnh 'uw ne kum ikabẽn. Metĩndwỳnh ne arỳm amiwỳr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwỳr ar 'wỳr djwỳnh dja ga amikadjy katàt ar krã dja. Ota ar ja katàt mrãnh prãm kumrẽx. Ota ar arỳm tu amim Jeju markumrẽx ne kam kum mỳjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Abẽ mỳjja 'õ bipdjur kêt kõt dja ga katàt ar krã dja. Atỳxkõt dja ga ã aro ane. Nã bãm ar ã Metĩndwỳnhmã ar ajarẽho ane.

¹² Ar aje Jeju marja godja Metĩndwỳnh katàt ar akrã pumjuw nhym kam me ja ar apumũn arỳm Jejumã mextire jarẽ. Ar amex pumũnh nhirãm mã Jeju jarẽho ba. Nhym gwaj banhõ Bẽnjadwỳr Jeju Kritudjwỳ dja ar amexkõt ar apumũn arỳm ar akam kĩnh ne ta dja ar amã ar amex jarẽ. Gwaj banhõ Metĩndwỳnh djukaprĩkumrẽx, nhym Bẽnjadwỳr Jeju Kritudjwỳ ukaprĩkumrẽx. Ar ukaprĩkõt dja ar katàt ar akrã dja.

2

Kute me'õ ar axwe baja katormã arẽnh.

¹⁻² Akmere ar, àpnhĩre ar, Bẽnjadwỳr Jeju Kritu akubyn bõx gwaj baje 'ã aben pydjimã, kam dja gar axwe amikam adjumar kêt ne ar aba. Kwãrĩk wãnh gar arĩk abenmã ajẽx ne,

—Arỳm ne gwaj bajo bikẽnh djã nhõ akati gwaj bawỳr bõx, anhỳr kêt ne kam adjumar punu kêt. Godja me'õ arĩk 'ẽx ne,

—Arỳm ne gwaj bajo bikẽnh djã nhõ akati gwaj bawỳr bõx, ane. Nãr kon arĩk 'ẽx ne,

—Arỳm ne gwaj bawỳr bõx. Metĩndwỳnh Karõkõt ne ba kuman kam ar amã ikabẽn jarẽ. Nãr kon ijã,

—Arỳm ne Paur gwaj bamã pi'õk no'õk ne. Arỳm ne gwaj bajo bikẽnh djã nhõ akati gwaj bawỳr bõx, ane. Kati, dja gar tu ate akrãn ar aba. Nãm me 'ẽx ar ba.

³ Kwãrĩk wãnh me'õ arĩk ar amã 'ẽx ne ar amã kabẽn jarẽ gar kõtbit ajamak bẽn kêt. Dja gar tu ate akrãn ar aba.

Ë, meo bikẽnh djã nhõ akati bõx djwỳnh rãm godja me kato, ne amibẽ Metĩndwỳnh kurẽn axwebit ma. Nhym kam gormã me'õ katon kam me kadjy bẽnjadwỳr ne kam ar axwe ban ì axweo amijo amirĩt mex ne. Godja axweo amijo amirĩt kumrẽx nhym kam atãri arỳm meo bikẽnh djã me'ỳr bõx. Kam godja me'õ ar axwe baja tu biknorkumrẽx ne. Arỳm ne Metĩndwỳnh me'õ jaxweja tu biknorkumrẽxmã amim 'ã karõ.

⁴ Be, dja me'õ ar axwe baja arĩk 'ẽx ne amijo Metĩndwỳnh. Godja me kute mỳjja metĩndwỳnhja kunĩ kum kurẽn mekbẽ o akabẽ, ne me kute mỳjja karõ nhipẽx ne kum, “Me Itĩndwỳnh”, anhỳr kajgoja kunĩo akabẽ. Ne kam ta amijã bẽnjadwỳr rax mẽ. Ne kam Metĩndwỳnh nhõ kikremã wadjàn nhỳn kam mekmã kum,

—Ibẽ ne Metĩndwỳnh, ane. Nãm arĩk 'ẽx ne amijo Metĩndwỳnh.

Axwekam arĩk 'êx ne mekmã amijo Metĩndjwýnho nhỹ.

⁵ Djãm arým ne gar ikabẽno akno? Ar akam idjãmkam ne ba arým bẽnjadjwýr ar axwe baja ar amã arẽ gar arým ama.

⁶ Ê, kraxje bẽnjadjwýr ar axwe baja nhõ akati 'ýr bõx kêt. Gêdja õ akati 'ýr bõx nhym arým axweo amijo amirĩt ne. Nhym bep mýjja ne mã me banêje bẽnjadjwýr ar axwe baja kukrà, me baje Jeju mar nêje kukrà. Arým ne gar mýjja ja ma.

⁷ Mrãmri ne me arým bẽnjadjwýr ar axwe bajakõt axwebit ma. Axweo kute amijo amirĩt kêt rã'ãkam ne me kukãm axwemãbit amima. Nhym bep kute me banêje kukrà djwýnhja dja me banêje kukrào dja:n kam mã tẽ.

⁸ Mã tẽ nhym kam arým axweo memã amijo amirĩt. Nhym kam Bẽnjadjwýr Jeju bõx. Bõx ne kam axwe pãnh akõro pyka mẽ o amrà. Umao dja bõx ne o kubĩ, prĩne o akno.

⁹ Ê, godja bẽnjadjwýr ar axwe baja Xatanaj kabẽnkõt bõx ne kam ar ro'ã ar ba. Xatanajmẽ dja ar ar ba nhym kam bẽnjadjwýr ar axwe baja ar mekmã amimao ba, ar mekmã amimao pôxo ba. Ne kam mekmã mýjja pumũnh kêt nhipex ar o ba. Kute o me noo biknormã ar mýjja pumũnh kêt nhipexo ba. Nãm ar mekmã 'êx ba.

¹⁰ Dja prĩne mýjja punu kunĩo me noo akno nhym me kuma. Dja me jamã 'êx nhym kute mrãmri pyrãk, nhym me kõtbit amak bẽn ne, ajbit ma. Metĩndjwýnh kute me jao biknor'ã amim karõja, me tãm. Metĩndjwýnh kute katãt memã amikabẽn jarẽnh nhym me kute mar prãm kêtja, me tãm. Me tãm ne me kum Metĩndjwýnh kabẽn mar prãm kêtumrẽx ne kum kĩnh kêtumrẽx nhym te Metĩndjwýnh kute me utãrmã. Kam dja me tu biknorkumrẽx ne.

¹¹ Nãm Metĩndjwýnh katãt mekmã amikabẽn jarẽ nhym me mar prãm kêt ne kum 'êxnhĩbit kĩnh ne. 'Êxnhĩbit mar prãm nhym kam me kute

'êxnhĩbit mar kadjy me kanga. Me kute 'êxnhĩbit marmã me kanga.

¹² Mýkam? Bir, nãm te Metĩndjwýnh mekmã amikabẽn katãt arẽ, nhym me kum axwebit kĩnh ne. Kam dja Metĩndjwýnh me jamã axwe pãnh jarẽn me biknor djã'ýr me ano.

Me kute Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ngrã tỳxmã kute arẽnh.

¹³ Akmere ar, àpnhĩre ar, nhym bep ar ga ne gar atemã. Ar ga ne Bẽnjadjwýr Jeju kum ar ajabê:kumrẽx. Metĩndjwýnh ne amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Amrẽbê mýjja kêttri ne amijo ar apytã, ar aje tu Metĩndjwýnh kute katãt amikabẽn jarẽnh markumrẽx nhym Metĩndjwýnh Karõ kute katãt ar akrã djar kadjy ne amijo ar apytã. Kam ne bar mã Metĩndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarẽ.

¹⁴ Kadjy ne amiwýr ar ajuw. Ar amã idjujarẽnh kõt, Jeju'ã idjujarẽnh nykõt ne amiwýr ar ajuw. Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ne kute umao, mexo, raxo mýjja kunĩ jakrenh gwaj kõt badjwý ã baje anhýrmã ne amiwýr gwaj bajuw.

¹⁵ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, kam dja gar 'ã angrã tỳx ne. Ar ije ar amã prĩne Metĩndjwýnh kukràdjã jarẽnhja dja gar ajamako mar tỳx mex ne. Ar ije pi'õk no'õkkam ar amã arẽnh ne ije ijajkwakam ar amã arẽnhja tãm dja gar ajamako mar tỳx mex ne mã ama.

¹⁶⁻¹⁷ Be, gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ne kum gwaj babãkumrẽx. Nhym Metĩndjwýnhbê gwaj Babãmdjwý kum gwaj babãkumrẽx. Nãm tu kum gwaj bakaprĩn gwaj bamã tỳx jadjãr rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam batýxo ino rer kêt rã'ã ne. Nhym kam arým gwaj bamã mýjja mex jarẽ gwaj kam amim kamnhĩxbê ar kadjy baba.

Gê Metĩndjwýnhmẽ krabê Jeju Kritu ar prĩne ar amã kĩnh jadjãn ar amã tỳx jadjã. Gar kam arým akabẽn mexkumrẽx ne ar aban apýnh mýjja mex djãribit kupê.

3

Ar kute Metĩndjwỳnhmã Pauro à'wỳrmã kute arēnh.

¹ Ē, akmere ar, àpnhĩre ar, Metĩndjwỳnhmã ar ijarē gē Bēnjadjwỳr djwỳnh'ã ar idjujarēnhja pyka kunĩkõt ajmà gē me kuman tu amim Jeju kamnhĩxkumrēx gē me kum mextire jarē. Gora gē me kute me apyràk ne ar ba. Ar ga ne gar Metĩndjwỳnh'ã ar idjujarēnhja man tu amim Metĩndjwỳnh markumrēx ne. Nhym kam ar akam me ja ar apumũnh nhiràm ar akõt Metĩndjwỳnhmã mextire jarē. Gora gē Bēnjadjwỳr'ã ar idjujarēnhja ã pyka kunĩkõt bimành ane.

² Gora ar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarē gē on me axwemē me kabēn punubē ar ipytà gē me ar ibĩn kēt. Djã nãm me kunĩ Jeju ma got me ar imã kabēn mex ne? Kati, kam dja gar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarē.

³ Nhym bep ar ga. Ar ga dja Bēnjadjwỳr ar amã tỳx jadjàn ar anēje axwe djwỳnhbē Xatanaj kukrà. Mrãmri dja ã ane. Arỳm ne ar amã arē. Djãm Metĩndjwỳnh kabēn krãptĩ got? Kati, Metĩndjwỳnh ne kabēnkumrēx. Mrãmri ne arỳm ar amã arē, mrãmri dja ar amã tỳx jadjàn ar anēje axwe djwỳnh kukrà.

⁴ Arỳm ne bar ar akam ikĩnhkumrēx. Ar aje Bēnjadjwỳr djwỳnh kabēn mar ne kõt ar amijo abakam ne bar arỳm ikĩnhkumrēx. Amrēbē ne gar amikam ar ikabēn man arỳm kõt ar amijo aba. Mrãmri dja gar arek ã anhỹr rã'ãn tu ar ikabēn man kõt ar amijo aba. Arỳm ne bar prĩne ar amã ikato. Kam ne bar ar akam ikĩnhkumrēx.

⁵ Gē Bēnjadjwỳr ta ar amã Metĩndjwỳnh jabē kadjy ar amã arē. Gar kam amã Metĩndjwỳnh jabēkumrēx. Gē ta ajte ar amã arē, gar aje 'ãno adjãm ne aje kanga kēt kadjy ar amã arē. Gar kam aje Kritu pyràk gē me te ar ajo ajkē gar kanga kētkumrēx.

*Arkum ukanga nēje kute ar akre.
Ep 4.28; Tex k 4.11*

⁶ Ē, akmere ar, àpnhĩre ar, Bēnjadjwỳr Jeju Kritu kabēnkõt dja bar ar amã ikabēn 'õ jarē. Dja ar aje Jejukõt abeno akamy kwỳ kum ukangan àpēnh prãm kēt jabej gar rùm arkum akre rax. Ar kute ar ikabēn mar kētkam dja gar rùm arkum akre rax.

⁷ Arỳm ar aje mar. Ar aje ar ijã amijakre ne ar idjapēnh adjapēnhmã, arỳm ne gar ama. Djãm ar akam ar idjãmkam ar idjapēnh kēt ne ar iba. Arkati.

⁸ Ar ar idjapēnh ra:xja pumũ. Nã bãm ar prĩne mỳjja kupē. Arngro'ã akamàtkam ar idjapēnh iba. Nã bãm ar amim apē. Ar ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwỳr kēt kadjy. Nhỹnh ne me'õ kute ar ijo djuw mex'õ bar ije kum o pãnh kēt? Arkati.

⁹ Nã bãm ar ã ane. Ar aje ar ijã amijakren ar ikõt amijo abamã. Jeju Kritu kute ar ijanor pumũnh nhiràm ren ate ikrãn arek ikrĩ nhym me ren ijo djuw mex kajgo nhym ren mrãmri kõt. Nhym bep kati, ar ba ne bar idjapēnhbit iba, ar aje ar idjapēnhkõt ar ipumũnh ne aje ar ijã amijakremã.

¹⁰ Ar akam ar idjãmkam ne bar arỳm ar amã,

—Godja me'õ àpēnh prãm kēt kwãrĩk wãnh gar kum õ kwỳ krēn djã nhõr kēt, ane.

¹¹ Ar akam ar akwỳ ne ar àpēnh prãm kētkumrēx ne ar ba bar arỳm kuma. Nãm ar mỳjja kupēnh kēt ne kam kikre kabe'ã kabēn prãm kadjy-bit ar ba.

¹² Ē, ar prĩne ikabēn ma. Bēnjadjwỳr Jeju Kritu kabēnkõt ne bar arkum ukangajamã ikabēn jarē ne àpēnh'ã arkum apnē ne arkum,

—Dja gar akrànã adjapēnh ar aba. Ar anhõ kwỳ krēn kadjy adjapēnh ar aba, ane.

¹³ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ar akunĩ dja gar amrãnh mexja kanga kēt. Ar akunĩ dja gar amrãnh mexkumrēx ne.

¹⁴ Godja me'õ ar ikabēnja mar prãm kēt, ar ije ar amã 'ã pi'òk no'òkja mar prãm kēt gar 'ãno djan omũn kum akre rax. Kute on amim kator ne

pijãm kadjy. Kadjy dja gar 'ã ano tỳx
ne 'ãno djan omũ.

¹⁵ Djãm ar aje o akurê djwỳnhmã?
Kati, ar aje o akamykam dja gar abẽn
djãnh no katio bit kum akabẽn ne
kum,

–On tu Metĩndjwỳnh kabẽn
markumrẽx ne kõt ar amijo aba, ane.
Dja gar ã kum ane.

Kabẽn jarẽnho ino rer:

¹⁶ Gê Bẽnjadwỳr kute memã umar
mex jarẽn djwỳnh ta ar amã umar
mex jarẽ gar mã adjumar mexbit
man o aba gê te mỳjja ar ajo ajkẽ
gar mã adjumar mex ne ar aba. Gê
Bẽnjadwỳr amimẽ ar ar ajo ba.

¹⁷ Aje, ibê Paur ne ba ar amã pi'øk
no'øk ne. Ê, ba ne ba inhikrao pi'øk
no'øk ja ngrire no'øk ne o ino re. Ije
memã pi'øk no'øk kunĩkõt ne ba ã
pi'øk no'øk kryre o ane.

¹⁸ Gê gwaj banhõ Bẽnjadwỳr Jeju
Kritu prĩne ukaprĩkõt ar ajo djuw
mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Mÿjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arênh nhym kute tu amim markumrêxkôt ne o kra. Nhym kam arkum aben kînhkumrêx ne.

Nhym kam Paur kumrêx ne krîraxbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metîndjwÿnh'ã ujarênh ba ne kam tẽ. Nhym kam Ximoxidjwÿ arÿm kam bôx. Kam tẽn bôx ne kam ar kam memã 'ã ujarênh ba, memã Jeju jarênh ba. Nhym me kwÿ arÿm prîne amikajmãtã Jeju ma. Nhym bep ar kwÿ ne ar arîk 'êx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêtkumrêx ne arîk 'êx ne memã mÿjja jarê. Nãm we ar,

—Kwãrîk wãnh abenwÿr môr kêt, ane. Ne,

—Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

—Dja ga akabêno ar ity gê ar an-hikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karô ne kum,

—Ë, Jeju nhô me jao ba djwÿnhmẽ me atãri àpênhjamẽ gêdja ar katàt mrãn memã Metîndjwÿnh'ã ajarê, ane. Ne kam Ximoximãdjwÿ kum,

—Ë, gadjwÿ, gadjwÿ dja ga katàt mrãn Metîndjwÿnh kabênkôt prîne memã arê, ane.

Ne kam ajte me'ã kum karô, me Metîndjwÿnh kabênkôt katàt mrãnhmã, me mymẽ me niremẽ me ari memã àpênh kajgo ar bajamẽ me 'uwfîmẽ, me kunî. Me kunî ne me Metîndjwÿnh kabênkôt katàt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karô. Ne kam me'ã kum pi'ôk no'ôk ne kum ano. Tãm ne ja.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ximoxi, ikra djwÿnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ije amã Jeju jarênh ga tu aje amim markumrêx kôt ne ba arÿm ajo ikrakumrêx ne. Ba ibê Paur,

ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Djãm ba ne ba Jejumã idjâpênh? Kati, Metîndjwÿnhmẽ Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjâpênh jarên ijano, ije memã 'ã idjujarênhmã ijano. Metîndjwÿnh, kute gu bapytâr djwÿnhjamẽ Kritu Jeju gu baje amiwÿr kam amakjamẽ, ar ta ne ar imã kabên jarê ba kam arkum idjâpênh iba.

Be, gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhô Bênjadjwÿrmẽ Bãmbê Metîndjwÿnh ar ukaprîkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprî ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh 'êxnhî bôxmã arênh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

³ Ë, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wãnh ne ar kwÿ arîk kupa'ã ar memã arênh ba, Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ar memã arênh ba. Dja ga nêje akabêno ar ity. Nã bãm itêm kutã, pykabê Matenimã itêm kutã amã ikabên jarên kam arÿm ajbir ajte ar'ã amã pi'ôk no'ôk ne ano.

⁴ Dja ga arkum,

—Kwãrîk wãnh ar me tûmre'ã ujarênh kajgomẽ me akukãmãre nhidji me kute tûmràm abenmã arênhja kwãrîk on wãnh nõ. Kôt ne me abenmã kabên ar ban kam me kute amim Metîndjwÿnh mar ne 'ãno ãm kêt. Tãm dja on wãnh nõ, ane.

⁵ Akmere Ximoxi, mÿj kadjy ne ba amã ikabên ja jarê? Bir, me kum aben jabê kadjy. Godja me ôkre kadjwÿnhbê axwe 'ô nõr kêt ne kute amikam axwe 'ô mar kêtkam arÿm kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrãmri amim Jeju markumrêx kôt ne me kum aben jabê. Kadjy ne ba amã ikabên ja jarê.

⁶ Bir be, me kwÿ arÿm kute ja mar prãm kêtkam arÿm kabên kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma.

⁷ Djãm me ja kute mÿjja mar got. Kute Môj djê kukràdjã mar kêtjakam kukràdjã kupa'ã ar memã arênh ba.

Ar ta ne ar amijo memã mÿjja'ã ujarênh djwÿnh ne. Ne kute memã,

—Mrãmri ne ba ije me amã arênhja. Kôt ne ba me amã arê, anhÿr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabên mar kêt ne Môjdjê kukràdjà mar kêt.

⁸ Be, Môjdjê kukràdjà ne mexkumrêx. Gu arÿm kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhym arÿm rân mexkumrêx. Nhym bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ã memã arênh ar o ba.

⁹ Be, nhÿnh me jamã ne Môjdjê kukràdjà? Djãm me kute katàt amijo bajamã? Kati, me kute axweo amiptàrjamê, me amakkre kêtjamê, me kute Metĩndjwÿnh mar prãm kêtjamê, me axwejamê, me kute mÿjja punubit mar prãmjamê, me kute Metĩndjwÿnh japryjamê, me kute nãmê bãm ar parjamê, me kute me parjamê

¹⁰ me prõ nàr mjên prãmjamê, me my ta kute aben nĩho bajamê, me kute mekbê krao àkĩnhjamê, me 'èxnhĩjamê, me kute me kà mex jarênhjamê, nàr me kute mÿjjao amiptàr, Metĩndjwÿnh kute katàt memã amikukràdjà jarênh ne mekbê mÿjja puma nhym me kute o amiptàrjamê. Me ja kunĩ kadjy ne Môjdjê kukràdjà. Gu arÿm kuma.

¹¹ Nà, Metĩndjwÿnh amikabên nykôt katàt memã amikukràdjà jarê. Djãm kabên ny punu got. Axwe mex-tire. Metĩndjwÿnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhym kabên nydjwÿ ã mexo, umao ane. Nhym kam ta, Metĩndjwÿnh kĩhtire ta ne imã amijã ujarênh ny jarên ijano ba kam ô'ã memã arênh tẽ, memã 'ã idjujarênh tẽ.

Kritu kum Paur kaprĩ ne kute àpênh 'ã mênh.

¹² Ë, akmere, mrãmri ne Kritu Jeju gu banhõ Bẽnjadwÿr amim idja. Kum idjapênhmã ne amim idja. Nãm amikajmã'ã ima, ije 'ã ingrã tÿx ne kanga kêt mã kôt tu iman amim idjan imã idjapênh jarê.

—Dja ga imã apê, ane. Ne kam kadjy imã tÿx jadjà ba kam kum

idjapênh mex ar iban kôt kum amikĩnh jarê. Mrãmri ne Kritu Jeju imã mexkumrêx ba kam kum amikĩnh jarê.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japry ar o iban arĩk ùno iban Jeju nhõ me jao ibikênh o iba. Nã bãm te Jejukam ijaxwe nhym tu kum ikaprĩn kam amim idja. Nã, mrãmri ne tu kum ikaprĩ. Kraxje ije amikajmã'ã Jeju mar kêt kam ije amimar kêt nhym bi kum ikaprĩ.

¹⁴ Nãm gu banhõ Bẽnjadwÿr tu ukaprĩkôt kum ikaprĩ raxkumrêx ne prĩne ijo djuw mex. Djãm ukaprĩ kêt got. Kum ikaprĩ rax ba arÿm jakam ije amikajmã'ã amim markumrêx. Ije amikajmã'ã Kritu Jeju markumrêx ne imã abê:kumrêx.

¹⁵ Ë, mrãmri ne me abenmã kum,

—Kritu Jeju arÿm pykamã ruw, kute me axwe pytãrmã ne ruw, ane. Mrãmri ne me abenmã arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam kunhõ. Be, kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunĩ jakre.

¹⁶ Te ijaxwe rax nhym bi kum ikaprĩ rax ne. Jeju Kritu kute akrãnmã meo tẽm nhym me kute mar kadjy. Te ijaxwe raxo ije me kunĩ jakrenh nhym mã Jeju kute akrãnmã prĩ'ã ijo tẽmja pumũ. Mÿkam? Godja me'õ kute ijaxwe pyrãk ne kute Jeju japry jabej dja ikôpdji'ã ã ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx ne kam ikudjwa tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprĩn akrãnmã prĩ'ã ijo tẽ. Kam ne ba amã,

—Jeju kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw, ane.

¹⁷ Be, Metĩndjwÿnh djukaprĩja pumũ. Kumã dja me rax jarê. Djãm bẽnjadwÿr ngri got. Dja memã Bẽnjadwÿr rax rã'ã: rã'ã Bẽnjadwÿr rax. Dja tyk kêt kumrêx ne. Me kute noo omũnh kêt kumrêx ne. Kubê Metĩndjwÿnh pydji. Atemã 'õ kêt kumrêx. Kumã dja me rax jarên kum uma jarên mex jarê. Dja me kum arênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri. Tãm ne ja.

18 Ë, ikra Ximoxi, akmere, ba arÿm amã ikabên jarê. Gora ikabên ja ma. Amrêbê ne me Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh adjâpênhmã akabin prîne adjâpênh'ã amã karô. Kôt ne ba amã ikabên ja jarê. Ë, dja ga ar ikabên ja man kôt atÿx ne. Ë, ba me abenwÿr prôt'ã atÿx jakre. Ë, gora atÿx. Gora atÿx ne amã me uma kêt ne kàj bê memã Metîndjwÿnh kabên jarê gê me amikajmãtã kuma. Kute me tÿx kum me uma kêt ne tu kute abenwÿr prôtja pyrãk.

19 Nà, dja ga ã anen Jeju'ã angrà tÿx ne amim mÿjja mexbit man kôt amijo aban kam amikam ajaxwe 'õ mar kêtumrêx ne ar aba.

Nhym bep me kwÿ ne me arÿm Jeju'ã ngrà tÿx kêt ne kôt amijo ba kêt ne kam arÿm kangan amijo ajkê.

20 Be, Imenemê Arexãrimê ne ar arÿm Jeju kangan amijo ajkê. Arÿm ne ar amijo ajkê. Kam ne ba arÿm Xatanajmã ar kanga, ar kute Jeju japrÿ kêt kadjy ne ba arÿm kum ar kanga.

2

1 Be, akmere, ba amã arê ga aman amũ idjô'ã memã arê. Dja me Metîndjwÿnhmã mã kabên ne kum me kunĩ jarê. Mã ne mete Metîndjwÿnhmã kabên kute? Dja me kum aben jarên kum abeno a'uw. Ne kam jãm meo akêx ne me jadjwÿ kum meo a'uw. Ne kôt kum ôdjãnh jarên kum amikãnh jarê.

2 Nà, dja gu me kum pykakam me bënjadwÿr rÿnhjao a'uw ne kam ajte me bënjadwÿr kry kute meo ba jadjwÿo a'uw.

Mÿkam? Bir, me kute akrãnmã me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metîndjwÿnh kabênkôt ar baba ne kôt ar amijo baba katàt ne.

3 Be, me ã kute Metîndjwÿnhmã kabêno anhÿrkam mexkumrêx. Kam

dja Metîndjwÿnh mekam kãnhkumrêx. Metîndjwÿnh kubê me bapytãr djwÿnh dja mekam kãnhkumrêx.

4 Nà, kute me kunĩ pytãr prãmkumrêx. Nãm arÿm memã katàt kabên nhym me kute tu markumrêxmã.

5 Nà, Metîndjwÿnh pydjii ne kam ajte kute Bãm'ã me bamênh djwÿnh pydjii, kubêngôkre,* kubê ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metîndjwÿnh'ÿr babôx kêt ne. Nhym kam kra ta amijo kubêngôkren me bawÿr bôx ne kam Bãm'ÿr me bajo bôx. Gu me kam arkôt baba. Kute Bãm'ÿr me bajo bôx djwÿnh pydjii. Atemã 'õ kêt, kubêngôkre, kubê ne Kritu Jeju.

6 Jeju ta, kute memã amikangan me kunĩ pãnh tyk, tãm ne amrêbê Metîndjwÿnh 'ã akati jakre nhym arÿm 'ÿr bôx nhym kam arÿm amijo aptàn memã amikangan me kunĩ pãnh ty, me kunĩ kute mar kadjy. Me kunĩ kute,

—Mrãmri Metîndjwÿnh kum me bajabên kute me bapytãrmã, anhÿr kadjy. Kadjy ne ty.

7 Kam ne Metîndjwÿnh ijano ba tẽ. Ba ikumrêx itêm ne ije memã Metîndjwÿnh kute me utãr jarênhmã. Jeju kute ijanorkôt ne ba me bajtemdjwÿ'ÿr tẽn bôx ne memã kàj bê Metîndjwÿnh'ã ajarê. Nã bãm memã Metîndjwÿnh kabên katàtja, 'êxnhĩ kêtja jarê nhym me amikajmã'ã kuma. Kadjy ne ijano ba tẽ. Mrãmri ne ikabênja. Ijêxnhĩ kêtumrêx.

8 Ije, ije ar amã Metîndjwÿnh jarênh gar aje kum akabênãmã ba ate o akno. Ba akubyn ar amã arê gar ama.

Dja pyka kunĩkôt mete abeno bikprônkhkam me my Metîndjwÿnhmã kabên. Dja me prîne Metîndjwÿnhmã amijarê. Me mexo mexkumrêx, me kute mÿjja punu 'õ mar prãm kêt, me ja dja me kum kabên. Nhym bep me ngryknhĩ, me kute kabêno aben

* 2:5 Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apÿnh me õ pyka djari kunĩkôt me kunĩ: bêngôkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunĩ: bêngôkre. Me kamrômê me kukràdjã kunĩ kubêngôkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karô 17.26 jarên ama.

japanh, me tãm dja me kum kabên kêt ne.

*Me nire kute akràn mã amijo bamã.
Kô k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1*

⁹⁻¹⁰ Nhyim me niredjwÿ. Dja me nire kute Jeju marja akràn mã amijo ba mexkumrêx, kwãrîk wãnh amimex ne me my nokam mrãnh kêt. Dja ga me apijãm ne ar aba. Mÿkam dja ga me akrãkãbito mex? Nã gãm me amikakrwÿnhmẽ akunhêrmẽ angãmẽ kubêkà mexmẽ o amimex ne ar aba. Me akrãkãbit ne mex. Me my nomã amrãnh kadjybit aje amikrã ngrãnh, amikakrwÿnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

–Ba ije Jeju mar, anhÿrja dja apÿnh kabên mexo amiptàn o amimex.

¹¹ Me kute Metĩndjwÿnhkôt abeno bikprõnhkam dja me nire anihkrên nhÿn Metĩndjwÿnh kabên maro nhÿ. Akràn mã dja me Jeju nhõ me jao ba djwÿnh kabên maro nhÿn amija-makrekam kunhõ.

¹² Kwãrîk wãnh me nire dja me me my jakre kêt ne me my mã kabên jarênh kêt ne. Nhyim bep me my gêdja me me niremẽ me mymẽ me akre nhyim me nire anihkrên me kabên maro nhÿ.

¹³ Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ne mybê Adão kumrêx nhipêx ne kam atãri nibê Ewa nhipêx ne.

¹⁴ Be djãm Xatanaj ne Adão noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhyim kam nija arÿm Metĩndjwÿnhkam amikrà. Be, kam ne ba amã,

–Kwãrîk wãnh me nire dja me me my jakre kêt, ane.

¹⁵ Nija ne te Metĩndjwÿnhkam amikrà nhyim mã Metĩndjwÿnh kum me nire jabêkumrêx ne me kra bixadjwÿr kutã me utã. Me nire kute Jeju marja gêdja me Jeju 'ãno dja ne mã kum me abêkumrêx ne kute mÿjja punu 'õ mar prãm kêt kam gêdja mexo mexkumrêx ne mã me my nomã mrãnh kêt. Godja me ã kute anhÿr jabej nhyim Metĩndjwÿnh me

kra bixadjwÿr kutã me utã nhyim me kra me bĩn kêt ne.

3

Kute ar kute Jeju nhõ me jao ba djwÿnh mã 'ã karõ.

Xit 1.6

¹ Be mrãmri ne me aben mã kum, –Gêdja me'õ kute meo ba prãm jabej, kute Jeju nhõ me jao ba prãm jabej, mrãmri mexkumrêx. Nã, mrãmri mexkumrêx. Nã, kôt ne me kute arênhja.

² Be, mã gêdja Jeju nhõ me jao ba djwÿnh kute? Me axwe kêt ne kute amijo ba mextire nhyim kam me me'ã kabên kêtja, me prõ pÿnh, me bixaêr punu kêt, me kute amipnênh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djuw mex prãm, me kute memã Metĩndjwÿnh'ã ujarênh prãm, me ja gêdja me Jeju nhõ me jao ba.

³ Kwãrîk wãnh me kum kadjwati kangô* djãnh, me àkrê, me kute kabêno me apanh prãmja, me kute pi'ók kaprĩbit mar ne kute amim o àptãrja, kwãrîk wãnh me ja gêdja me meo ba kêt ne. Bep kati, me ukaprĩmẽ, me kute umar mex marja dja me Jeju nhõ me jao ba.

⁴ Dja me'õ meo ba prãm jabej dja kumrêx amim prõmẽ kra jakre, ne arkum mrãnh mextire gê ar omÿn kam adjwÿnhdjwÿ kôt mrãnh mexkumrêx. Dja amim ar jao ba mex nhyim kra amakre mex ne kabênkôt ar amijo ba nhyim kam arÿm kôt Jeju nhõ me jao ba.

⁵ Nok ren me'õja ar meo ban kam prõmẽ kra jakre kêt kumrêx ne kam Metĩndjwÿnh nhõ me jabit me akre, mã gêdja on? Mã gêdja kam nê? Ije, mÿkam ne prõmẽ kraja ar o ba mex kêt nhyim kra jaxwe rã'ã? Ije kum bep nãm ren amim prõmẽ krawã kumrêx jakren kam ren kôt Metĩndjwÿnh nhõ me ja jakre. Mÿkam ne prõmẽ krawã ar o ba kêt ne kam Metĩndjwÿnh nhõ me jabit ar o ba?

* **3:3** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

6 Kwārîk wānh me'ō ajbir kute Jeju aminhō ny'ō'ā Jeju nhō me jao ba djwŷnh mēnh kêt. Mỳkam? Bir, kute amiraxo àmra nhym kam ren Metĩndjwŷnh kute o bikēnh karō dja me kute Jeju aminhō ny'ō'ā meo ba djwŷnh mēnh kêt. Ne ren amiraxo amra nhym ren Metĩndjwŷnh o ajkē. Mrāmri kute Xatanajo bikēnhja pyrāk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhym kam Metĩndjwŷnh kute prĩne o bikēnhja pyrāk. Ne ren me'ō ajbir kute Jeju aminhō ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhym ren Metĩndjwŷnh adjwŷnhdjwŷ o ajkē.

7 Nhym bep kati, Jeju nhō me jao ba djwŷnh dja amijo ba mextire nhym kam me kàtamdjwŷ kum kĩnh ne kum mex jarē. Nām ren arîk ar ba nhym kam me kàtàm rān 'ā kabēn ne. 'Ā kabēn nhym kam rān Xatanaj ikōta, Xatanaj meo ba djwŷnhja nhikōta.

8 Nhym Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpēnhjadjwŷ dja me katāt mrā gē me me'ā kabēn kêt. Dja me kabēn mexmē me kabēn punuo aben nhikjē kêt. Dja me kum kadjwati kangô† djānh kêt. Kwārîk wānh gē me pi'ôk kaprî prāmebit me noo biknor prām kêt.

9 Dja me amim Metĩndjwŷnh kukràdjā markumrêx ne 'ā ngrà tỳx ne. Metĩndjwŷnh kute me bamābit amikukràdjāo amirītja, kukràdjā tām̄bit dja me 'ā ngrà tỳx ne maro ba ne mỳjja mexbit mar ar o ba. Mỳjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'ō mar kêt. Kadjy dja me Metĩndjwŷnh kukràdjā'ā ngrà tỳx ne ar o ba.

10 Dja me Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpēnhja kumrêx kabi nhym me kabēn mex ne kam ar kôt àpēnh ba. Godja me mrāmri mexkumrêx jabej ne kam arỳm àpēnh ar ba.

11 Nhym Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpēnh prōjadjwŷ. Me adjwŷnhdjwŷ dja me katāt mrā gē me me'ā kabēn kêt. Dja me me kà mex

jarēnh prām kêt. Dja me bixaêr punu kêt ne ar ba. Dja me prĩne mrānh mextiren kabēn pŷnh ne arē. Dja ā Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpēnh prōja ā ane.

12 Be, Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpēnh gēdja me prō pŷnh ne. Dja me ō kikre kumrêxkam amim ar ja jakren arkum mrānh mexkumrêx gē ar omŷn kam adjwŷnhdjwŷ kôt mrānh mexkumrêx. Dja me amim krao ba mexkumrêx gē ar kabēn mexkumrêx ne ar ba.

13 Godja me atāri me àpēnhja mrāmri àpēnh mex ne kam arỳm memā amimexo amirīt nhym me kàtāmja arỳm me mex pumŷn kam kum me kĩnh. Gēdja mekam amikam pijām kêt ne kājma djan tu memā Jeju'ā ajarē. Me kute amim Kritu Jeju mar tŷmkam tu memā 'ā ajarē. Bir be, dja ā Jeju nhō me jao ba djwŷnhmē atāri me àpēnhmē ā ane.

14 Be, nā bām amā ikabēn'ā pi'ôk no'ôk ne amikukām ano. Dja ba ĩwām kôt tē. Nā bām amim itēm djā ma.

15 Nār kon birām dja ba amikrà ga prĩne omŷn kam kôt memā arē, me kute mar kadjy. Metĩndjwŷnh kra kunī kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amā pi'ôk no'ôk jano. Apŷnh pyka kunīkôt ne me bakwŷ arỳm amijo Jeju pytà nhym Metĩndjwŷnh arỳm kôt me bajo kra. Gu me kôt arỳm apŷnh banhō pyka djāri kam aprakamā kôt aben pydji, Metĩndjwŷnh tĩnjakôt mā pyka kunīkôt aben pydji. Ne me kàtām̄mā Metĩndjwŷnh kabēn jarēnh ar o baba, Metĩndjwŷnh 'ēxnhī kêt ne kute katāt kabēn jarēnhja memā arēnh ar o baba.

16 Bir be, djām mỳjja kakrit, djām mỳjja prĩre, djām mỳjjao bikēnh ne gu me arỳm amim kuman kam amim kamnhīxbē ar baba? Djām mỳjja ngri: got me tebē kute mar ne ate krāmā? Mrāmri ne Jeju ra:xi.

† 3:8 Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarē.

Nãm amijo kubêngôkren‡ kato.
 Nhym Metĩndjwýnh Karõ kabin axwe
 kêtma katon kôt memã arê.
 Nhym kadjy mrãnh djwýnhdjwý arek
 omũnh ar o ba.
 Nhym me apýnh me õ pyka djari kàj
 bê memã 'ã ujarênh ajmã.
 Nhym me kam pyka kunĩkôt tu amim
 markumrêx ne.
 Nhym kam Metĩndjwýnh kàjkwamã o
 wabi, õ kàjkwa mextiremã o
 wabi. Õ kàjkwa mexo kute pyk-
 abê mýjja kunĩ jakrenhjamã o
 wabi.
 Nãm ã Jeju raxo ane.

4

Kubê me kabên 'êxnhĩ pyma.

¹ Be, akmere. Anhýr djwýnhrà
 ne Metĩndjwýnh Karõ arým prĩne me
 bamã arê, ne,

–Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja
 me kwý amibê Jeju kangan ate amijo
 ba. Arým kum kĩnh kêt ne kam ate
 me karõ 'êxnhĩja kabên ma, me karõ
 djujarênh punubit man kôt amijo ba,
 ane.

² Nã, mrãmri me kwý dja me me
 karõ djõ'ã me akre. Me ajkwao bit
 kute Jeju mar ne 'êxja, me tãm ne me
 õkre kadjwýnhbê kute mýjja punubit
 markam pijã kêt mex ne arĩk 'êx ba
 ne me karõ 'êxnhĩ djõ'ã me akre ne
 memã kum,

³ –Kwãrĩk wãnh abenwýr mõr kêt.
 Dja ga me tu akuprýkumrêx ne ar aba,
 ane. Ne ajte mry'õ nãr me àkur djà'õ
 mekbê uman memã,

–Kwãrĩk wãnh krên kêt, ãm omũ,
 ane. Nhym bep kati, Metĩndjwýnh
 ta ne me bamã mry, me badjàkur
 djà nhipêx, me baje 'ã kum amikĩnh
 jarênh ne krên kadjy ne me bamã
 ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx
 ne kam kôt baje mýjja marja, me
 bamã ne Metĩndjwýnh me banhõ kwý
 krên djà'ã apýnh mýjja nhipêx.

⁴ Be, mýjja kunĩ Metĩndjwýnh kute
 ipêxja ne mexkumrêx. Djãm mete

mry nãr djwý'õ kanga kadjy ne
 Metĩndjwýnh ipêx? Arkati, me kute
 Metĩndjwýnhmã 'ã amikĩnh jarênh ne
 tu kute amim byr ne krênmã ne ipêx.

⁵ Metĩndjwýnh kabênkôt arým
 mrymê apýnh me badjàkur djà
 mexkumrêx. Mýjja kunĩ ne arým
 mexkumrêx. Gu me arým 'ã
 kum amikĩnh jarê nhym arým
 mexkumrêx.

⁶ Akmere, dja ga memã arê, me
 kute Jejukôt abeno kamymã ikabên
 ja jarê. Godja ga memã ikabên ja
 jarên arým mrãmri abê Kritu Jeju nhõ
 àpênhkumrêx. Nã, Metĩndjwýnh kabên
 ne gu baje tu amim markumrêxja,
 kôt dja ga arek amijo tẽn amijo
 tẽn kam atýxkumrêx. Jeju kukràdjã
 mexkumrêx, tãm ne ga arým kôt
 amijo tẽn. Dja ga arek kôt amijo tẽn
 amijo tẽn arým atýxkumrêx. Atýx ne
 arým Kritu Jejumã adjapên mex ne.

⁷ Nhym bep me tũmre'ã ujarênh ka-
 jgoja dja wãnh nõ. Tãm ne punu. Kati,
 dja ga prĩne Metĩndjwýnh kukràdjãkôt
 amijo tẽn. Katat amrãnh kadjy dja ga
 arek amijo tẽn arek amijo tẽn kam
 amityxmã amijakre. Djãm akrãkà'ã
 ne ba amã ane? Kati, akadjwýnhbê
 atýx'ã ne ba amã ane.

⁸ Mrãmri ne me ĩ krãkà týx kadjybit
 amijo djuw mex. Ja ne kãjbê mex.
 Nhym bep me kadjwýnhbê me týxja
 mete Metĩndjwýnh kukràdjãkôt amijo
 tẽnkam týx, ja ne mrãmri mexkumrêx,
 tũmrãm mexkumrêx. Pyka jakam gu
 badjumar mex ne ar baba kadjy mex.
 Ne kam ajte batyk nhjukri akubyn
 batĩnkam kadjy mexkumrêx. Kadjy
 ne ba amã,

–Metĩndjwýnh kukràdjãkôt amijo
 tẽn kam kôt atýx, kôt amex, ane.

⁹ Mrãmri ne kabênja nhym me
 abenmã arê. Kabên ja dja me tu
 markumrêx ne amijamakkrekam
 nhõrkumrêx.

¹⁰ Metĩndjwýnh kute me kunĩ pytãr
 djwýnh, bep me baje amikajmãtã
 marja ne mrãmri kubê me bapytãr

‡ 3:16 Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djari kunĩkôt me kunĩ: bêngôkreja
 pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunĩ: bêngôkre. Me kamrômê me
 kukràdjã kunĩ kubêngôkre aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarên ama.

djwÿ:nhkumrêx. Mrâmri ne gu me amim Metîndjwÿnh kamnhîxbê ar baba, Metîndjwÿnh tînja kamnhîxbê ar baba. Kam ne gu amikukâm kuman kam badjâpênh rax ne memâ arênho tē, batyk djâ kêt ne memâ arênho tē.

Metîndjwÿnhmâ àpênhkumrêxmâ kum 'ã karô.

¹¹ Be, akmere, dja ga apijâm kêt ne tu memâ ikabên ja jarên memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ jarê.

¹² Kwârîk wângh gê me amâ,

–Ûgê, e kum djâm ajabatânh ne ga ar me akreo aba, anhÿr kêt. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatânh ne mǎ katât mrǎ gê me ajǎ amijakre, me kute amim Jeju marja ajǎ amijakre. Kadjy dja ga akabên mexbit jarênh ar o aban amrângh mex ne amâ me abên amim Jeju markumrêx ne 'ã angrâ tÿx ne aprô prâm kêt ne ar aba. Dja ga ã ane nhym me ajǎ amijakren ã akudjwa amijo anhÿro bao ane.

¹³ Dja ga kâj bê memâ Metîndjwÿnh kabên jarên memâ Metîndjwÿnh kabêno amirît ne memâ kukràdjâ jarê. Ja dja ga 'ãno adjâm râ'ã ba awÿr bôx. Ba ibê Paur dja ba awÿr bôx.

¹⁴ Amrêbê ne me kute Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh arÿm Metîndjwÿnhmâ adjan amâ,

–Û, Metîndjwÿnh ne arÿm amijo apytâ ga kum adjâpênhmâ. Ta dja amâ tÿx jadjâ ga kam atÿx ne ar kum adjâpênh aba, ane. Nhym kutâ Jeju nhô me jao ba djwÿnh akrâ'ã ikra jadjuw, ga kam Metîndjwÿnhmâ adjâpênh ar aba. Kwârîk wângh Metîndjwÿnh kute amim adjarwǎo abiknor kêt. Memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ jarênh 'ãno dja ne mǎ memâ 'ã adjujarênh aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabênja tu markumrêx ne amijamakkrekam anhôn kôt amijo mǎ. Dja ga ã amijo atêmo anen arÿm amrângh mexkumrêxo tēn o tē nhym me kunî arÿm amrângh mexkôt apumün kôt amâ kato.

¹⁶ Û, ajaxwebê amipnên amrângh katât kadjybit amima. Gora memâ Metîndjwÿnh kabên jarê. Gora memâ

arênh 'ãno dja. Godja ga anen arÿm amiptân kam o me jadjwÿ pytâ, me kute akabên maro ÿrjadjwÿ pytâ. Tām ne ja.

5

Mebêngêtemê me 'uwtî'ã kum karô. A Xim 2.24

¹ Û, godja me kute amim Jeju marwǎ 'õ, mebêngêtte 'õ, me'õkam amikrà, kwârîk wângh ga kum abên tÿx kêt ne akrânmmâ kum akabên ne kum, –Kwârîk wângh ga ã anhÿr kêt, ane. Mrâmri ne me kra djwÿnh kute bǎmmâ kabênja pyrâk, akrânmmâ kum akabên. Dja ga me kraremê me nör nyreo akamyn me adjwÿnhdjwÿmâ akabên mex jarê.

² Dja ga mebêngêxteo anân me adjwÿnhdjwÿmâ akrânmmâ akabên. Dja ga me kra pÿnhmê me kurerero akanikwÿnhkumrêx ne memâdjwÿ katât akabên jarên mekam apijâm ne meo akanikwÿnhkumrêx. Dja ga ã me kute amim Jeju mar kunîmmâ akabên jarênh ane.

³ Û, akmere, ba amâ me 'uwtî'ã karô, ga amü idjô'ã memâ arê. Me kute amim Jeju marwǎ kute akrânmmâ me bê mjên tykjao djuw mexmâ. Me kute amim Jeju marwǎ dja me me 'uwtîbito djuw mex.

⁴ Nhym bep djâm me'õbê mjên ty nhym arÿm kra nâr kon tãmdjwÿ 'õ arÿm ta amim o djuw mex ne. Me'õ kra 'õ nã kute amim o djuw mex nhym abatânh ne arÿm amipângh amim não djuw mex ne. Ne me'õ tãmdjwÿ 'õ kwatyngh 'õ amim tãmdjwÿo djuw mex ne. O djuw mex nhym abatânh ne kam amipângh kwatyngho djuw mex ne. Me kute mrâmri Metîndjwÿnh mar jabej dja ã õ kikre kumrêxkam amim me 'uwtîo djuw mexo anen kam atâri amü me jadjwÿ o djuw mex ne. Kam ne Metîndjwÿnh arÿm mekam kînhkumrêx ne.

⁵⁻⁶ Ate gêdja me'õbê mjên ty nhym arîk ar ba. Nãm amidjwÿnhbit amiman ar amijo ba. Ne kam kute me'õ tyk pyrâk. Tînrî kute me'õ tyk

pyràk, kute Metĩndjwýnh mar kêt kam, arĩk ar bakam. 'Uwtĩ kajgo ne wã. Kwãrĩk wãnh me wã. Me tãm dja gar aje Jeju marwã o djuw mex kêt. Nhym bep atemã me'õ mjên kubê tyk nhym kam ate: ar ba ne kam amijã Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx ne kam kum kabên ne kum amijo a'awn kam ajte jãm me jao akêx ne ajte kum meo a'uw. Akamãtkammẽ a'urimẽ kum kabên 'ãno dja. Me'õ tãm ne mrãmri 'uwtĩkumrêx. Tãmbit dja gar aje Jeju marwã o djuw mex ne.

⁷ Dja ga memã ikabên ja jarê gê me'õ kra nàr kon me'õ tãmdjwý õbikwa 'uwtĩo djuw mex. Dja o djuw mex gê me 'ã kabên kêt.

⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'õ ta ùrkwã djwýnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arým mrãmri axwen arým Jeju kabên kanga, ne kute axweo me kãtãmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ë, ba amã me 'uwtĩ nhõ pi'òk'ã karõ. Dja ga me 'uwtĩ nhidji pi'òk no'òkkam anhõ, me kute amim Jeju marwã kute kôt meo djuw mex kadjy. Ë, kwãrĩk wãnh me abatàn nybê mjên tykwã kwãrĩk wãnh me 'uwtĩkôt pi'òk no'òkkam idji nhõr kêt. Kubê mjên tyk bêngêxtebit dja ga idji nhõ gê me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djãm ori arým 'ã amex 60 apêx jabej? Djãm ori mjên tĩnri krõ'ã mjên kêt nhym kam kubê mjên tyk nhijukri me kute krõ'ã o prõ kêt jabej?

¹⁰ Djori kum mýjja mexbit kĩnh ne ar o ba nhym me kunĩ arým kôt omũn abenmã arênh jabej? Djori amikõpdji'ã kra jakreo tẽ nhym kudjwa mexkumrêx jabej? Djori õbikwa kêt kam meo djuw mex jabej? Djori prĩne Metĩndjwýnh nhõ me wão djuw mex ne memã õdjàn jabej? Djori kum me umar punu kaprĩ jabej? Djori kute mýjja mexo amiptãrkôt kute mýjja mexbit mar jabej? Djãm ori ã kute anhýr jabej mrãmri mexkumrêx, me 'uwtĩkôt pi'òk no'òkkam idji nhõ, me kute

amim Jeju marja kunĩ kute me 'uwtĩ jao djuw mex kadjy.

¹¹⁻¹² Nhym bep kwãrĩk wãnh ar abatàn nybê mjên tykja kwãrĩk wãnh pi'òk no'òkkam me 'uwtĩ ro'ã idji nhõr kêt. Mýkam? Bir, ar 'uwtĩja kute õbê,

—Ba ikuprý gê me'õ iwýr mõr kêt kumrêx. Ba tu Kritumã idjãpênhit, anhýrja tu o aknon ajte kum me my kĩnh nhym me'õ 'ýr mõr prãme kum Kritu kĩnh kêt ne kubê amijo akêx nhym me arým 'ã kabên ne.

¹³ Nhym ar kam kum ukangabit ma ne kam kikremã ipõko tẽ. Djãm arkum ukangabit? Kati, nãm ar kabên prãmdjwý, ne me'ã kabên tẽ, me pijãm djãbit, mýjja punubit jarênho tẽ.

¹⁴ Kam ne ba memã kum,

—Dja ar abatàn nybê mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mý ne kramẽ mjêno djuw mex ne akrãnmã àpên ar ba. Be, nã bãm ã ar abatàn nybê mjên tykjamã ane. Mýkam? Bir, me bakurê djwýnh kute me bajã kabên kêt kadjy.

¹⁵ Bir be, Ar kubê mjên tyk kwý arým Jeju kangan Xatanajkôt amijo ba. Kam ne ba amã arẽ.

¹⁶ Nhym bep me kute amim Jeju mar ni 'õ nàr my 'õ õbikwabê mjên tyk jabej ta dja amim õbikwa 'uwtĩo djuw mex. Nhym ate me kute Jejukôt aben pydjija gédja me'õ 'uwtĩkumrêx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kãjmã meo ba djwýnh kamênhmã.

¹⁷ Ë, me jadjwý. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute prĩne meo baja, ar tãm dja me kãjmã me kamẽ. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh ne kute memã o amirĩtkam àpên rax. Me tãm dja me mrãmri kãjmã me kamên memã o pãnh mex ne. Ar kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh pãnh.

¹⁸ Kam ne Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam memã,

—Mryti kute amã àpên ar ba ne kute amã bãygogo 'ykã ka'uko ipõko ãmja kwãrĩk wãnh inhu djuwpre kêt

gê ta àpênh pân̄h àkur tē. Nām mryti'ã Metĩndjwýnh nhõ me jao ba djwýnh jakren àkur'ã kum pân̄h jakre. Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã me kute o pân̄hmã. Ne ajte Metĩndjwýnh kabēnkam ne,

—Me àpênh ne pân̄h, ane. Me àpênh me mǎnhkutã tām gēdja memã o pân̄h, ane. Kam ne ba amã,

—Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã o pân̄h mex, ane.

¹⁹ Ë, mýjja 'õdjwý dja ba amã arē. Gēdja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh'ã kabēn ne arĩk me kátam jarē ga tu ate akrã. Djām me 'ēxnhĩ kêt got. Nhyim bep me'õ ar amānhkrut nār kon amānhkrut ne ikjê kêt ne mrāmri kute noo axwekõt omũnh ne axikõt arēnh ga kam arým tu 'ýr tēn kum akabēn jarē gê amim kato.

²⁰ Godja mrāmri Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhipõkri kum abēn tỳx, me kute maro ýrja tĩn prām ne axwe kêt kadjy.

²¹ Ë, ba amã mýjja 'õdjwý jarē. Dja ga tu memã akabēno aben pyrãk. Dja ga tu me kunĩmã axikõt akabēn.

Ë, Metĩndjwýnhmē Kritu Jejumē Metĩndjwýnh kute amijo kadjy mrānh djwýnh pytār ja, ar kute ikabēn mar ne ikõt kabēnkam ne ba mrāmri tu amã ikabēn jarē.

Ë, gora ikabēn ja ma. Ikabēn kunĩ ma, prĩne ikabēn ja ma. Ë, dja ga me kunĩmã akabēno aben pyrãk. Kwārĩk wānh me umaje anhõkre kadjwýnhbē amim,

—Be, inhõbikwa ne ja. Ba kum ikabēn kêt, anhýr kêt. Dja te anhõbikwa, ga tu kum akabēn jarē, apijām kêt ne tu kum akabēn jarē.

Nār kon, kwārĩk wānh anhõkre kadjwýnhbē amim,

—Be, tǎwã ne õbikwa krǎptĩ. Ba kum ikabēn kêt, anhýr kêt. Dja te õbikwa krǎptĩ ga tu kum akabēn jarē, amã me uma kêt ne tu kum akabēn jarē. Dja ga tu me kunĩmã akabēno aben pyrãk.

²² Ë, kwārĩk wānh ga arĩk aje me kabi kētkam Metĩndjwýnhmã me

umjýr kêt, kum àpênh kadjy kum me umjýr ne 'ã anhkra jadjwýr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metĩndjwýnhmã me'õ dja nhyim arým mekam amikrão ba jabej ga kam ga mǎn kute ajaxwe pyrãk. Kwārĩk wānh ã anhýr kêt ne mekõt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katāt mrã.

²³ Ë, atikkrekam akanē prām kam ne ga akanē prām ne. Kadjy dja ga uba kangõ kwý ikõ. Uba kangõmē ngõmē apýnh dja ga o akõmo tē.

²⁴ Ë, me kwý ne me axwekam amirĩtkumrēx. Nhyim me kunĩ kõt omũn arēnhõ kumex. Nhyim kam me memã axwe pân̄h jarē. Nhyim bep me kwý ne me axwekam amirĩt kêt ne. Metĩndjwýnh gēdja tũmrām memã o amirĩt ne memã kum katon memã pân̄h jarē nhyim me kam kõt omũ.

²⁵ Nhyim me mexdjwý ne me amirĩt ne. Nhyim me abenmã me arē. Nhyim me kwý apdju ne. Djām mrāmri tu bipdjurkumrēx? Kati, Metĩndjwýnh gēdja tũmrām memã me mexõ amirĩt ne, nhyim me arým kõt omũ.

6

Me õ àpênh kajgoja'ã kum karõ.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

¹ Ë, akmere, dja ga me memã àpênh kajgo ar bawã, me kute meo pân̄h ne amim me pa 'amýnh nhyim me memã àpênh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wādjwýmã arē gê me õ bēnjadjwýr kabēn kõt amijo ban prĩne kabēn ma. Mýkam? Bir, me kátam kute Metĩndjwýnh japry kêt kadjy, ne kute Metĩndjwýnh kukrãdjãdjwý japry kêt kadjy.

² Dja ga ajte me memã àpênh kajgo ar bawãmã kum,

—Ë, djori ar anhõ bēnjadjwýrwã ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwārĩk wānh gar amã kurê kêt. Djām ar aje Jejukõt abeno akamykam amã kurēmã got. Arkati. Dja gar tu kum adjapênh mextire ne ar aba. Mýkam? Bir, ar akamymã ne gar apê. Kute Jeju mar 'õ, Metĩndjwýnh kum abē 'õ, kumã ne gar apê. Kam dja gar kum

adjàpênh mextire ne ar aba, ane. Æ me pardjamã ane.

Ë, gora prîne memã ikabên ja jarên ikabên jao amirîto aba.

Nêkrêxkôbit me umarja ne me umar mex kêt kumrêx.

3-4 Godja me'õ atemã kabên 'õ jarênho ku'ê prãm jabej arým amijo ajkên kam Bênjadjwÿr Jeju Kritu kabên mexja kubê kînh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Ne ajte Metîndjwÿnh kute katàt gu bakrã pymjÿr'ã ujarênhja kubê kînh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Mrãmri ne 'êx ne amiraxbito amran kam kute mÿjja mar kêt mexi. Nãm ajbân ajmân me kukràdjã kajgo mex mÿr jabej memã akij. Ne kam kabêno me apanhbit mar prãm. Æ me kute anhÿr ne punu. Nãm me ã anhÿr ban kam mÿjja kukràdjã'ã ngryk ne abenbê meo bikjêro ban aben japry ne aben kamnhÿx ar o ban

5 mã kabêno aben japanh ar o ba. Mÿjwã ne arým me ja djumar djã ajmã o nhym me arým katàt kabênkumrêxja mar kêt. Nãm me nêkrêx prãme 'êx ne we,

—Be, ba amijo Jeju mar gê inhõ nêkrêx kumex ba kam amimexkumrêx ne, ane. Nãm me ã nêkrêx prãme amim 'ã karõo ane. Kam ne me abenkam axwe ar baja.

6 Mÿjkôt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metîndjwÿnh kukràdjãkôt amijo ba ne nêkrêx jabej umar kêt kam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwão amimex ar o ba.

7 Mÿj ne gu me banã tikkre kurũm amÿn o axidjuw? Kati, nã gu me banhÿkam axidjuw. Me batykkamdjwÿ, mÿj ne gu me amÿn o banhikwãnty? Kati, nãm gu me banhÿkam banhikwãnty.

8 Bir be, dja me banhõ kwÿ krên djãmê me banhõ kubêkã jabej, mrãmri, me bamãnhkutã. Kam dja gu me badjumar mex ne atemã mÿjja 'õ jabej kêt. Metîndjwÿnh dja me bajo djuw mex ne.

9 Nhym bep me kute amim nêkrêx nâr pi'ók kaprîo àptâr ne kute o amimexja dja me amijo ajkê. Nãm me nêkrêx prãme ar axwe ba ne kam te kum nêkrêx prãm kêt mã ne mã nêkrêxbit ma. Ne kum mÿjja kakritmê mÿjja punubit kînh ne kôt arým amijo ajkê ne kam arým tu biknorkumrêx ne.

10 Bir be, nãm me ã kum nêkrêx nâr pi'ók kaprîbit kînh ne ã amijo ane. Ne arým amijo bikênh mex ne. Mÿkam? Bir, nãm me kum nêkrêxbit kînh ne kam ajbit man kam kôt apÿnh axwe djãri kunîkôt amijo ba. Memã nêkrêx prãm kwÿ ne me arým Jeju mar kangan kam arým amijo ajkê, kaprîo prîne amijo ajkê.

Akubyn Ximoximã kute katàt amijo bamã 'ã karõ.

11 Nhym bep ga, akmere, ga abê Metîndjwÿnh nhõ àpênhkam dja ga mÿjja ja kunîmã akre rax ne. Katàt amrãnh kadjy mÿjja jamã akre rax. Katàt amrãnh ne aje Metîndjwÿnh kukràdjãkôt amijo aban aje amim Jeju kamnhÿxbê ar aban amã me abên aje akrãnmã amijo atêm, kam dja me ajo ajkê ga mã aje akrãnmã amijo atêm ne anhÿ djuwbôn ar abamã, tãm dja ga ama.

12 Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo têm ne kute me kute aben rer pyrãk. Me kute aben rer kam ne me tÿx ne prõtobit prõt ne mebê apôx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atÿxo anen mã Jejukôt amijo tẽ, kute me prõtja pyrãk. Gora ga ã anen kam atyk nhijukri atîn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrêxmã. Kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr ajuw. Kadjy ne ga me ipôkri memã katàt amijarênh mex ne. Nã gãm memã kum,

—Be, arým ne ba tu amikajmã'ã Jeju markumrêx, ane. Nã gãm ane, nhym me apumũ. Kam ne ba amã,

—Arek amijo tẽn kam atyk nhijukri atîn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrêx, ane.

13 Ë, Metîndjwÿnhmê Jeju Kritu ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba amã ikabên jarê. Metîndjwÿnh ne

mýjja kunĩ tĩn djwýnh. Ta ne kute ikabēn mar ne ikõt kabēn. Kam ne ba amã ikabēn jarē. Nhym Kritu Jejudjwý kute katàt amijarēnh mexja, kute bēnjadjwýrbê Põxu Piratu kabem katàt amijarēnh mexja. Ar kute ikabēn mar ne ikõt kabēnkam ne ba amã ikabēn jarē ne amã,

14 –Ē, gora prĩne ikabēn man kõt amijo aban kudjar kêt ne amrãnh mextire gē me ajã kabēn kêt. Dja ga mã ã anhýro aba rã'ã nhym arým Jeju Kritu gu banhõ Bēnjadjwýr kato.

15 Dja õ akati arým 'ýr bõx nhym Metĩndjwýnh dja kum arē nhym arým bõx. Nã, Metĩndjwýnh ta pydji ne memã Bēnjadjwýr rax ne meo ba. Atemã 'õ kêt. Metĩndjwýnh umar mex ne kĩnhkumrêx tãm ne Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti:. Kute bēnjadjwýr raxo pykabê me bēnjadjwýrja kunĩ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti: ne meo ba.

16 Ajbit pydji ne tyk prãm kêtumrêx, tĩn rã'ã: tĩn djwýnh. Ne irãkam ar ba, arngrokam ar ba. Nãm kam axwe 'õ kêt. Kam gēdja me tēp kêtumrêx. Nhýnh got me'õ arým noo omũ? Arkati. Me'õ kute noo omũnh kêtumrêx. Dja tũmrãm omũnh kêt rã'ã. Kumã dja me uma jarēnh rã'ã: rã'ã. Tãm dja me kãjmã kamēnh rã'ã rã'ã. Gēdja memã Bēnjadjwýr ne meo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri.

17 Ē, me pykakam õ nêkrêx kumexmã dja ga,

–Amijo arax kêt. Djãm nêkrêx kute me apytãrmã ne ga me nêkrêx kanàrrãm ar aba? Kati, kwãrĩk wãnh. Nêkrêx ne kajgo ne me abê biknor prãm. Kati, dja ga me Metĩndjwýnh kanàrrãm ar aba. Metĩndjwýnh ta ne kute õdjãnhkõt me bamã mýjja kunĩ nhõr, o kute me bakĩnh kadjy, ta kanàrrãm dja ga me ar aba, ane.

18 Gora me akabēn mexbit jarē ne mekam adjukaprĩn ar meo aba, ne memã anhõdjãnh ne memã anhõ mýjja ngrã, ane.

19 Dja ga ã me õ nêkrêx krãptĩjamã arēnho ane gē me ã anen kam

arým amityk nhijukri kadjy atemã kãjkwakam nêkrêxo aptã. Nêkrêx tãm ne mekbê biknor prãm kêt ne memã nõr rã'ã. Dja me kam arým 'ýr bõx, mrãmri tu amitĩnkumrêx ja'ýr bõx.

20 Ē, Ximoxi, Metĩndjwýnh kute amã kukràdjã rerja gora prĩne omũ. Gora 'ãno djan omũnh týx. Me kabēn kajgo, me kabēn tũm dja wãnh nõ. Rũm kum akre rax. Nhym me 'êxri amijo kute mýjja mar ne kam mýr jabej abenkam kangati dja adjwýnhdjwý wãnh nõ.

21 Mrãmri ne me kwý kupa'ã, –Ije mýjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibê arým Jeju mar kanga ne. Gē Metĩndjwýnh ukaprĩkõt prĩne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Krĩraxbé Rômakam ne me Paurbé ijê nhym mekbê ijê djâkam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bĩnmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhym Ximoxi krĩraxbé Epexukam djan memã Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênho dja. Nhym Paur mete bĩn kutã kum pi'ôk no'ôk ne kum,

–Arým ityk 'ÿr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩto aku'ê. Ba ije amã arênhja dja ga amũ idjô'ã memã arê. Gora atÿx ne, ane. Ne ajte kum,

–Amrê Rôma'ÿr tẽn ipumũ, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum tÿx jadjãr nhym Ximoxi tÿx ne katãt kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ne kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhmã. Nhym me 'êx ne kute amijo Jeju nhõ me jao ba djwýnhja ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênho ba. Nhym bep Ximoxi gêdja katãt memã arê. Kadju ne Paur kum pi'ôk no'ôk ne ano.

1-2 Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Imã akĩ:nhkumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhõ àpênh ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Metĩndjwýnh ta ne imã arên ijano, ije memã arênhmã ijano. Metĩndjwýnh ne arým me bamã kabên pydjín arê, me baje arým amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajo tĩnmã me bamã kabên pydjín arê, gu me batĩn rã'ã rã'ãmã. Ba kam ô'ã memã arênho tẽ.

Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bẽnjadjwýrmẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprĩ ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

3 Ë, nã bãm aman kam mã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Metĩndjwýnh ta, kumã ne ba amikĩnh jarên kum ajarê. Kumã ne ba idjãpênh. Ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne kum idjãpênh iba. Me bakukãmãre ne ã Metĩndjwýnhmã àpênh ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjãpênh ar ibao ane.

4 Abenbê gu babikjêr kutã amÿrkam ije amar rã'ã. Akamãtkammê a'urimê ba aman kam te ije apumũnh prãme. Dja ba apumũn kam arým ikĩnhkumrêx ne.

5 Ba ije prĩne amar. Ga ne ga aje akabêno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arým ama. Akwatynh Roxdjimê anã Juniximê ne ar ã akajmãtã amim Jeju kamnhĩxo ane. Ga kam gadjwý ar kôpdji'ã tu amikajmã'ã Jeju markumrêx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêt mã 'ã karõ.

6 Kam ne ba ije amã ikabên jarênhmã. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amã arê. Ë, ije ajã aminhikra djirkam Metĩndjwýnh kute amã mÿjja rerja dja ga tu markumrêx ne ar o aban on ajte atÿx ne kum adjãpênh tÿx ne. Tu amã me uma kêt ne memã Jeju jarê.

7 Djãm me batĩn prãm ne ar babamã got Metĩndjwýnh me bawÿr ta Karõ jano. Arkati, me batÿx ne ar baban bamã aben jabên baje amipnênh ne ar babamã. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ me bajo ane.

8 Kam dja ga apijãm kêt ne tu memã Jeju'ã ajarên ajte badjwý ikam apijãm kêt ne. Nã bãm Kritu'ã idjujarênh ny jarênho tẽ nhym me mekbê ijê djâkam imê. Kam dja ga ikam apijãm kêt ne. Nhym bep kati, dja ga tu atÿx ne memã Jeju'ã ajarê nhym me kum Jeju kurêkam kôt kum akurên akam ngryk ne ajo ajkê ga kam ikudjwa atokry. Kwãrĩk wãnh rã'ã Metĩndjwýnh dja on amã tÿx jadjã, atokry katikôt amã tÿx jadjã ga kam atÿx ne ar aba.

9 Nã, Metĩndjwýnh ta, kute me bapytãr djwýnh dja amã tÿx jadjã. Nãm me bapytãn amiwÿr me bajuw,

me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwÿr me bajuw. Mã ne gu me nÿ nhym Metĩndjwÿnh kôt me bapytà? Djãm me bamex ne ar babakôt ne me bapytà? Arkati, ta ne tu me bajã amim karõ, ukaprĩkôt ne tu me bajã amim karõn kam amiwÿr me bajuwn me bapytà. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrÿxkam me bapytà. Amrëbê:, kute pyka nhipêx kêtri ne Metĩndjwÿnh ukaprĩkôt me bajã amim karõ, Jeju Kritu kute me bapytàrmã ne amim me bajã karõ.

¹⁰ Amrëbê ne me bajã amim karõn kam ajbir me bamã o amirĩt. Kritu Jeju, me bapytàr djwÿnh arÿm me bawÿr tÿn bõx ne me bamã Metĩndjwÿnh djukaprĩo amirĩt. Arÿm ne bõx ne me bamã me batyko apêx gu me tu batĩnkumrÿx, me batyk nhijukri batĩn rã'ã:n amũ ijukri batyk kêtumrÿx ne. Be, Metĩndjwÿnh ukaprĩja pumũ. Nhym me Jeju'ã gwaj badjujarÿnh nykôt arÿm kuma.

¹¹ Kam ne Metĩndjwÿnh ijano. Kum idjãpÿnh ne me kunĩmã kãj bê Jeju'ã idjujarÿnhmã ijano ba tÿ. Ije me kunĩmã kukràdjã ny jarÿnh nhym me kute marmã. Kadjy ne ijano ba tÿ.

¹² Nã bãm tÿn memã arë nhym me kam ijo ajkê. Jeju'ã idjujarÿnhkôt ijo ajkê ba itokry. Djã nã bãm kam ipijãm? Arkati, arÿm ne ba tu amim Jeju kamnhĩxkumrÿx ne kam arÿm prĩne amim atãri. Gêdja prĩne ije Jejumã amikangkam prĩne ijo djuw mex ne ijãno dja. Ne ijãno ãm rã'ã: nhym õ akati arÿm 'ÿr bõx nhym akubyn me bawÿr bõx. Tãm ne ba mar tÿx ne amijã kamnhĩx ne.

¹³ Gora ije amã katàt ikabÿn jarÿnhja amijamakrekam anhõn 'ãno djan ikõpdji'ã kôt ar amijo aba. Ne aje arÿm amikajmã'ã Kritu Jeju marja 'ãno djan kôt tu amã me kunĩ jabê ne.

¹⁴ Ë, Metĩndjwÿnh kute katàt memã kabÿn jarÿnhja ga aje kôt ar amijo abaja gora mã kôt ar amijo aba rã'ã. Nhym Metĩndjwÿnh Karõ kute me bakam krĩja dja ajo tÿx ga kam kôt ar

amijo aba.

¹⁵ Pykabê Adjikkam me kunĩ ne me ikangan mõ, me umaje mõ ga arÿm ama. Nhym Pijerumë Emodjedjwÿ mekôt ikanga.

¹⁶ Nhym bep ate ne Nexipõr. Tãm ne imã kĩnh jadjãr mexkumrÿx. Ne ajte imã kĩnh jadjã. Nãm imã kĩnh jangjÿnh krãptĩ ne. Me kute ibê ijêkam pijãm kêt ne. Kum me uma kêt ne. Gê pãnh Bÿnjadjwÿr Jeju kum kaprĩ. Kum Nexipõrmë õbikwa kunĩ ar kaprĩ.

¹⁷ Nãm krĩraxbê Rõmakam ajbir bõx ne prĩ:ne ijabej. Ijabej tÿn ijabej tÿn ijabej tÿn kam imã kato.

¹⁸ Amrëbê krĩraxbê Epexukamdjwÿ ikôt apÿnhja ga arÿm aje mar mex. Nãm apÿnh mÿjja kupÿn o ikôt kangõ. Gê Bÿnjadjwÿr Jeju kum kaprĩ, Bÿnjadjwÿr akubyn bõxkam kum kaprĩ. Tãm ne ja.

2

Ãm tÿx ne rerek kÿtmã kute arÿnh.

¹ Be, akmere Ximoxi, gora atÿx. Kritu Jeju ta ukaprĩkôt dja ajo djuw mex ne ajo tÿx ga kam atÿx ne ar aba.

² Ë, gop ikabÿn ma. Ba ije me ipõkri memã ikabÿn jarÿnh nhym me krãptĩ kute mar ga gadjwÿ aje marja tãm dja ga amidjõ'ã me kwÿmã arë. Me mrãmri kabÿnkumrÿxmã dja ga arë. Me kute amim Jeju mar 'ãno ãmmãbit dja ga arë nhym kam me akõpdji'ã amũ aben nhijuk'ã memã arÿnho tÿ.

³ Ë, me krãkamngõnhreja pumũn me'ã amijakre. Dja ga abê krãkamngõnh prãbê te atokryn mã Kritu Jejukôt ajkamë.

⁴ Ë, me krãkamngõnhre ba kutã kute amijangri tÿx ne kute tu mÿjja mar kêt ne mũm mrãnhbit kute marja pumũ. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atemã mÿjja kajgo mar kêt ne tu ba, me õ bÿnjadjwÿr kute memã kabÿn mex jarÿnh ne mekam kĩnh kadjy. Gadjwÿ dja ga ã amijo anhÿr ar o aban anhõ Bÿnjadjwÿr Jeju Kritu kabÿnkôt amrãnhbit aje mar nhym kôt kute apumũnh ne akam kĩnh kadjy.

5 Ë, dja ga me kute aben rerdjwý pumũn me'ã amijakre. Gadjwý dja ga ã anen Kritu Jeju kukràdjàkõtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrãnh tÿx'õ pydjìn me bakukràdjà tũnkõt me kure. Nhyr kam me kumãbit kĩnh djà ngã. Be, gadjwý dja ga ã anen Kritu Jeju kukràdjàkõtbit ar amijo aban kam kàjkwamã 'ÿr bõx.

6 Ë, dja ga ajte me õ pur djwýnh kam àpênh rax pumũn me'ã amijakre. Nãm me õ pur djwýnh amim pur jadjuwn arÿm kam djwý kre nhyr arÿm abatãnh ne. Nhyr me õ pur djwýnh kumrêx kam djwý krênh arÿm kĩnh ne. Dja ga 'ã amijakren adjàpênh rax ne. Nhyr kam Metĩndjwýnh amã o pãnh ne.

7 Ë, dja ga ikabênja mar ar o aba. Nhyr kam tũmrãm dja Bênjadjwýr djwýnh arÿm ano bõ ga kam arÿm mÿjja kunĩ ma.

8 Ë, Jeju Kritu dja ga omũ. Bênjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý 'õ. Ga tyk ne akubyn tĩn ne katorja pumũ. Kukràdjà ny'ã ne ba ar idjujarênh ibaja,

9 Jeju kukràdjà ny'ã ar idjujarênh ibakõt ne me kum ikurênh ijo ajkê ba itokry ga me kute idjuwpreja pumũ. Nãm me ijo ijaxwen idjuwpre ba nõ. Ë, djã nãm me idjuwpren o mebé Metĩndjwýnh kabênbê aptã? Kati, dja me 'ã ujarênh tẽm rã'ã ne amũ abendjõ'ã pyka kunĩkõt abenmã arẽ.

10 Kam ne ba te itokryn Metĩndjwýnh 'ãno djan tu ate ikrã. Mÿj kadjy? Bir, Metĩndjwýnh nhõ me ja kadjy, Metĩndjwýnh kute amijo me utãrja kadjy. Me jadjwý Kritu Jeju kute me utãr nhyr me kõt õ kàjkwa mextirekam ar ba rã'ã: rã'ãmã. Õ kàjkwa mextire, kam mÿjja punu kêt, prĩne mexo kute pykabê mÿjja ja jakrenh, õ kàjkwa mextire jakam me ar ba rã'ã rã'ãmã. Kam ne ba te itokryja. Me jadjwý kute amim Jeju mar nhyr kute me utãrmã.

11 Mrãmri ne me abenmã,

—Dja gu me Jejukõt batyk jabej kõt ajte batĩn.

12 —Dja me te me bajo ajkê gu me te batokryn mã Jeju 'ãno djan kam pãnh batyk nhijukri akubyn batĩn ne babênjadjwýr ne ar meo baba.

—Dja gu me amikatin jãm Jejubê bakrã nhyr adjwýnhdjwý me babê amikatin jãm me babê krã.

13 —Dja gu me amrêbê baje amijo Jeju pytãrkam me krãptĩjakõt bajaxwe nhyr kam Jeju dja me bamar rã'ã ne. Me ba dja gu me amibê kanga nhyr bep ta gêdja me bamar rã'ã ne, me bakanga kêt ne. Mÿkam? Bir, ta ne kabênkumrêx. Kabênh pydji ne me bakadjy arẽ. Gêdja atemã ajte amibê kabênh 'õ jarênh kêt ne. Kam dja amibê me bakanga kêt ne.

Ë, mrãmri ne me ã abenmã kabênwã jarênhõ ane.

Kute memã Metĩndjwýnh kabênh jarênhmã.

14 Wãnh dja ga ajte akubyn memã tãm jarê gẽ me ajte kuma. Ne ajte memã kum,

—Ë, kwãrĩk wãnh me akabênh kukràdjà mÿr jabej abenmã adjãkrê kêt ne akabêno aben japanh kêt, ane. Dja ga memã wã jarê, kàj bê memã akabênh jarê. Metĩndjwýnh kute akabênh mar ne akõt kabênkam memã akabênh jarê gẽ me kuma. Djã nãm me ari abenã atom bakam mex got? Kati, nãm me mÿjja man nhÿnh kabênh ja'õ mÿr jabej ajmãnh ar abeno bikênh o ba.

15 Ë, gora Metĩndjwýnhmã adjãpênhkam atÿx. Prĩne katãt Metĩndjwýnh kabênh'ã memã adjãrãnh ar aban memã arẽ. Metĩndjwýnh kabênh ne katãt. Kam dja ga katãt memã 'ã ajarê. Metĩndjwýnh akam kĩnh ne kute amã,

—Amexkumrêx. Ba akam ikĩnhkumrêx, anhÿr kadjy. Kadjy dja ga adjãpênhkam atÿx ne kam amikam apijãm kêt ne.

16 Kwãrĩk wãnh me kabênh kajgo kwãrĩk wãnh nõ. Me kabêno kute

aben japanh kwãrik wãnh nõ. Rũm kum akãx. Wã, me kabên wão dja me Metĩndjwýnhbê amiptãr mex ne. Kubê o amiptãro mõn o mõn o mõn ĩ kubê o amiptãr mex ne arým o amipunu mex ne.

¹⁷ Me kabên punu wã kute wajre pyrãk. Ga wajre kute amũ me ĩ kuro baja pumũ. Nhyr me ujarênh punuja ã prĩne meo bikênh ane. Me ja 'õ nhidjibê ne Imene. 'Õdjwý ne Pireto.

¹⁸ Nãm ar amibê Metĩndjwýnh kabên kanga, Metĩndjwýnh kute katãt memã kabên jarênh ja kangan kabên punuo amũ Jeju nêje meo akêxo tẽn memã kum,

–Arým apêx. Arým Metĩndjwýnh kute akubyn meo tĩn djã arým apêx, ane. Nãm ã ar memã 'êxo anen me kwýo ajkê, me kute amim Jeju mar kwýo ajkê.

¹⁹ Nhyr bep ate ne Metĩndjwýnh kabên. Metĩndjwýnh kabên ne mrãmri kabênkumrêx. Kute kên pyrãk, kên nhýr týxja pyrãk. Nãm me te kute kên nhikô 'yrmã. Nãm ã Metĩndjwýnh kabêndjwý ane nhyr me te kute kabên nhikô'yrmã. Nhyr Metĩndjwýnh kabên ne memã kum,

–Bênjadjwýr djwýnh ne ta õ me ja prĩne arým me àtãri ne prĩne arým mekam ama, ane. Ne ajte,

–Gora gê me kute “Ije Bênjadjwýr Jeju mar” anhýrja me on mýjja punu kanga, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òk ane. Nhýnh ne me'õ ne kute kabên nhikô'yrmã.

²⁰ Ê, me'õ bênjadjwýr nhũrkwãkam ne ngõnh apýnh kute abeno djãri kumex. Kwý ne adjênh nhyr bep kwý ne kajgo. Mexja ne kên karýro ipêx ne kwý kryt jakao ipêx. Nhyr bep kajgoja ne ngõkraxmê ngyo ipêx. Tãm ne mýjja kajgo kadjy. Nhyr bep mexja ne mýjja mex kadjybit.

²¹ Nhyr me prĩne ngõnh ku'õ nhyr kam akan kam mexkumrêx, mýjja mexkumrêx kadjybit ku'ê. Be, gu me badjwý ngõnh'ã amijakren prĩne amijaxwe, mýjja punu kangan kam bamexkumrêx, mýjja mex kadjybit bamextire. Nhyr kam me banhõ

Bênjadjwýr dja arým amim me bapumjuw, kum me badjãpênh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam apýnh badjãpênh djãri badjãpênhõ baku'ê.

²² Nãm me abatãnh nyre kum mýjja punu prãmikumrêx. Rũm kum akãx ne kubê amiptã. Gê arĩk wãnh me kute mýjja punuo bawã arĩk wãnh memã nõ. Nhyr bep kati, ga dja ga katãt amrãnh'ã anopdji. Katãt amrãnh ne aje amim Jeju kamnhĩxbê ar aban amã me abên mekam angryk kêt ne adjumar mex ne ar aba, be, mýjja ja dja ga 'ãno djãn 'ã anopdji ne. Kam gêdja ga ã amijo anhýro tẽn. Me jamê ro'ã ã amijo anhýro tẽn. Me õkre kadjwýnhbê axwe'õ nõr kêt ne kute Metĩndjwýnhmã amijo à'wýrjamê ro'ã dja ga ã amijo anhýr o tẽn. Nhyr arĩk wãnh mýjja punuwã wãm nõ.

²³ Kwãrik wãnh me kute abenã atomwã kwãrik wãm nõ. Tãm ne kajgokumrêx. Tãm gêdja wãm nõ. Djãm kôt mete mýjja mar got. Kôt ne me kum aben kurên kam aben japrýn abenmã àkrê.

²⁴ Bep kati, ga abê Bênjadjwýr djwýnh nhõ àpênhkam kwãrik wãnh akabêno me apanh kêt. Bênjadjwýr nhõ àpênh ne me me kunĩkam ukaprĩ ne prĩne memã Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênh mex ne, ngyr kêt ne memã 'ã ajarê. Nãm ã Bênjadjwýr nhõ àpênh ã meo ane.

²⁵ Abê Bênjadjwýr nhõ àpênhkam dja ga ã o anen kam akrãnmã akurê djwýnhmã akabên ne tu kum akabên mex jarê. Birãm Metĩndjwýnh dja amikadjy me ja ngrêk nhyr me arým amikam ajkam aman wãnh axwemã iren 'ýr amijo akêx ne arým Metĩndjwýnh kute katãt memã kabên ja arým kum kato.

²⁶ Arým Metĩndjwýnh kute katãt memã kabên jarênh ja man arým amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amýn amiwýr meo mõn ar meo ba nhyr me kam ar kum àpênh ba. Birãm Metĩndjwýnh dja amikadjy akabêno me ngrêk nhyr me arým amim katon Xatanaj kangan kubê amiptãn

arým jãm Jejuo amijakre. Kadjy ne ba amã,

–Akrãnmã memã akabën jarë, ane.

3

Pyka kute o ino rer 'yr me axwe raxmã kute arënh.

Xim k 4.1; Djuda 18

¹ Ë, prïne ikabën ma. Adjým, dja ï me umar punu djà kato. Pyka kute o ino rer 'yrkam dja ï me umar punu djà kato. Mýkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mã ne me kukràdjã kute?

Je kum dja ï me apýnh amijo ba.

² Dja me òdjýn kam amidjwýnhbit man memã mýjja nhõr kêtukumrëx. Dja me kum nèkrëxmë pi'òk kaprìbit prãmkumrëx. Dja me amiraxbito amra. Dja me òkre kadjwýnhbê amim,

–Ba ne ba imexmë iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ùno ba. Dja me nãmë bãm kabën mar kêtukumrëx. Dja Metĩndjwýnh kute memã mýjja nhõrja kunĩ kubë kĩnh no kati. Dja me Metĩndjwýnhbê amiptàr mex ne.

³ Dja me kum aben kĩnh kêtukumrëx. Dja me ukaprĩ kêtukumrëx ne kum aben kurëkumrëx. Dja me aben kà mex jarë. Dja me amipnën ar ba kêt ne tu arĩk ar ba. Dja me àkrëkumrëx. Dja me kum mýjja punubit kĩnh ne kam kum mýjja mex kurëkumrëx.

⁴ Dja me kurê djwýnhmã òbikwa kanga. Dja me amakkre kêt. Dja me arĩk ta amijã bënjadjwýr rënh ar o ba. Dja me amidjwýnhbit o kĩnh ne kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtukumrëx.

⁵ Dja me 'èx ne mekòt Metĩndjwýnhmã ngrero krĩ. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhym bep kati, amikadjwýnhbê kute amikam Jeju mar kêt ne kute uma mar kêtukumrëx. Ë, kwãrĩk wãnh me ja kòt amrãnh kêt ne rùm memã akre rax.

⁶⁻⁷ Ë, me arĩk baja ne me kwý me nire'yr wangij ne atemã memã kabën jarë. Me nire ja ne me no kêt ne axwebit ma ne kum mýjja punubit prãmkumrëx ne arĩk mýjja punu jabej mrã. Te kute mýjja marmã

ne Metĩndjwýnh katàt kabënja mar kêtukumrëx. Be, me nire punu jamã ne me atemã kabën jarë nhym me prïne me kabën man kòt ar amijo ba.

⁸ Me ja, me kute Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ujarënhja ne me kute mýjja punubit mar. Djãm me kute amim Jeju mar got. Arkati, nãm me kum Metĩndjwýnh katàt kabënja kurëkumrëx ne kam me kute Mòjdjê kurê djwýnh pyræk. Me kute me bakukãmãrebê Mòjdjê kurê djwýnh ja pyræk. Ar idjibê ne Djanimë Djãmbri ar. Ar tãm ne ar kabëno Mòjdjê japanho ba. Nhym me kute Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ujarënhjadjwý ã kabëno Metĩndjwýnh kabën katàtja japanho ane, ne Metĩndjwýnh kabëno mýjja kajgo ar o ba.

⁹ Bep kati, dja me punuja amijo mrãnh 'ijabjê kêt nhym me memã apòx, me axwemë me bibãnhmë me arĩk bajamã apòx. Me kute Djanimë Djãmbri arkum katorja pyræk. Dja ã me memã apòxo ane nhym me kunĩ me axwe kòt me omũ.

Metĩndjwýnh kabën jarënh'ã ukanga kêtãmã kute arënh.

¹⁰ Nhym bep ga ne ga arým iman ikòt ar amijo aba. Ije memã Metĩndjwýnh kabëno amirĩt ne ije kòt ar amijo iba ne ije Metĩndjwýnh amiptàr kadjy idjãpënho ije amirĩt ga arým kòt prïne ipumũn arým prïne idjãtari. Ije amikajmãtã Jeju mar ne 'ã INGRÀ TÝX ne akrãnmã ije meo iba ne imã me abê ne ije Jeju 'ãno idjãm ne ije kanga kêt ga arým kòt ipumũ.

¹¹ Me kute ijo bikënh ga ga arým itokrykòt ipumũ. Krĩraxbê Áxikimë krĩrax 'òbê Ìkònimë krĩrax 'òbê Rixamë kam me kute ijo bikënhkòt ga arým ga ipumũ. Nãm me prïne ijo ajkë ba itokry: ne. Nhym bep Bënjadjwýr Jeju ne mýjja kunĩbê ipytã.

¹² Bir be, mrãmri ne me kute Kritu Jejukòt amijo ban katàt mrãnh prãmja mrãmri dja me kàtãm arým me jao ajkë.

13 Ë, me axwemë me 'êxnhîmë gêdja me ï punu raxo mör purokam ï punu rax mex ne. Dja me memã 'êx ne me noo akno nhym me kam amipãnh me jamã 'êx ne me noo biknor mex ne.

14 Nhym bep ga. Ga dja ga mã kôt amijo aba. Ar ije amã Metîndjwýnh kabên jarênh ga arým ga prîne aje amim mar dja ga arek 'ãno djan kôt ar amijo aba. Ar ba ar ije amã arênhja ga arým ar ipumû.

15 Aprîrekam ga arým Metîndjwýnh kabên maro tẽ. Maro tẽn o atêm rã'ãn arým ajabatãnh ne arým prîne ama. Metîndjwýnh kabên mexkumrêx kute ano bõnh ga arým aje tu amikajmãtã Kritu Jeju markumrêx nhym arým kute apytãrja tãm ne ga arým prîne o tẽn arým prîne ama.

16 Be, Metîndjwýnh ne me bakukãmãremã arê nhym me kabên'ã pi'òk no'òk ne, kôt pi'òk no'òk ne. Pi'òk no'òkja kunî ne kubê me banhõ Metîndjwýnh kabênja. Mýj kadjy ne Metîndjwýnh kabênja? Bir, kute katãt memã Metîndjwýnh kukrãdjã jarênh kadjy, kute me axwe nêje me akre kadjy, kôt me kute amû aminhijuk'ã amidjar kadjy, kute katãt me krã pymjýr nhym me kute katãt mrãnhõ amû amikamênhõ mör kadjy. Be, kadjy ne Metîndjwýnh kabênja.

17 Nã, Metîndjwýnh ta kabêno dja prîne õ àpênhõ týt ne, prîne o mex gê me kum apýnh mýjja mex djãribit kînh ne ar o ba. Be, dja ã Metîndjwýnh Kabêno meo ane.

4

1 Ë, Kritu Jeju dja akubyn me bawýr bõx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bõx ne me kunî jaxwekam memã pãnh jarê, me tînmë me tykmë me axwekam memã pãnh jarê. Kam ne ba Jeju Kritu kabênkôt, Metîndjwýnh kabênkôt amã ikabên jarê. Ne amã,

–Ë, gora memã Metîndjwýnh kabên jarê.

2 Gora prîne memã Metîndjwýnh kabên kôt kàj bê memã arê gê me kuma. Gora 'ãno dja. Dja me kute mar

prãm jabej ga memã arê. Nhym bep djãm me kute mar prãm kêt jabej ga kam ga mã akubyn mekmã arê.

Gora Metîndjwýnh kabêno me ngrêk. Dja me'õ kute Metîndjwýnh mar kêt jabej ga kum Metîndjwýnh kabên jarê gê Metîndjwýnh kute katãt kabên jadjwýrkôt amim kuman 'ýr amijo akêx.

Gora me axwe nêje me akre. Dja me axwe jabej ga memã akabên 'õ jarê gê me axwe kêt.

Gora memã týt jadjã. Dja me'õ kute Jeju mar rerek jabej ga kum týt jadjã gê 'ã ngrã týt.

Dja ga ã me 'ãno adjãmo anen kanga kêt mex ne akrãnmã memã Metîndjwýnh kabên'ã ajarê.

3 Dja ï me kute memã mýjja kupa'ã arênh djwýnh bõx ne kam Metîndjwýnh kupa'ã ar memã arênhõ ba. Nhym mã me mýjja punu mar prãm ne. Nhym te Jeju nhõ me jao ba djwýnh te katãt memã arê nhym me mar prãm kêtumrêx ne. Ne kam me kute kupa'ã memã arênhõ bajabit ma ne amim me punubito atom nhym me kumex ne kam atemã memã kabên punu jarê. Me kute me kabên punu mar prãm kam ne me me kabên punubit ma.

4 Nãm me Metîndjwýnh kute katãt kabên jarênhja mar prãm kêtumrêx ne jãm kubê krã. Ne kam me tûmre'ã ujarênh kajgobit mar prãm ne.

5 Nhym bep ga. Ga dja ga mýjja kunîkam ano týt ne katãt o tẽ. Djãm me te ajo ajkê ga tu ate akrãnh ar amijo aba rã'ãn mã kam amirît ne. Gora adjãpênh 'ãno dja. Mýj adjãpênh gêdja ga 'ãno dja? Ije kum me kute Jeju mar kêtjamã kukrãdjã ny'ã adjujarênh gêdja ga 'ãno dja. Dja ga mã kam apê, prîne memã Metîndjwýnh kabêno amirît ne katãt memã mýjja jarênh mexkumrêx.

6 Ë, arým me kute ibîn 'ýr. Arým itêm 'ýr. Arým ne itêm djã ijo rãm ne jao tẽ. Ityk'ã, me kute ijo Metîndjwýnh nhõ mry ne ibîn ba ityk'ã ne ba arým itêm 'ýr jarê. Arým ne ba amikam kô

krãn mexo tãn kam amã itẽm djã jarẽ. Arým ne ityk djã ijo rãm ne jao tẽ.

⁷ Nã bãm Jejumã idjãpẽnho mrãmri ne me kute me prõt tỳxmã mỳjja janhôr nhym me kumrẽx 'yr mrãnh ne bõx ne kute amýnhja pyrãk. Nã bãm ã amikam itỳxo anen Jejumã idjãpẽnkhõt ajbit ma. Nã bãm ã Jejumã idjãpẽn anen kam arým o ino rer djã'yr arým ibõx tẽ. Nã bãm ã 'itỳx anen amijo tãn aminhinomã amimẽn arým itẽmmã. Nã bãm ije Jeju kanga kêt ne katåt memã mỳjja jarẽn arým itẽmmã.

⁸ Nhym kam Bẽnjadjwýr Jeju kute katåt memã o pãnh djwýnhja tãm dja imã o pãnh. Dja katåt imã o pãnh mextire. Arým ne ikutêp kudji. Dja imã,

–Akmere, amrẽ tãn amim aby. Ba arým amã ajaxwe kêt jarẽ ga arým imã amexkumrẽx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memã o pãnh nhõ akatikam dja imã kungã. Djãm bajbit dja imã kungã? Kati, me kute kam amakja, me kum kĩnhja kunĩmã gẽdja kungã, me kunĩmã o pãnh ne.

Kurẽ djwýnh amiwýr o bõx nhym ate kuka kõnh dja.

⁹ Akmere, gora amrẽ amibẽx ne on iwýr bõx.

¹⁰ Nhym Demaj. Demaj ne kum me kãtãm kukràdjã punujabit kĩnh, me kute Metĩndjwýnhõ kurẽ djwýnh kukràdjã punu jabit ne kum kĩnh ne ar o ban arým ikangan imã iren mã tẽ, pykabẽ Texarõnika'yr tẽ. Nhym Krexẽxi arým pykabẽ Garaxa'yr tẽ. Nhym Xitu pykabẽ Damaxa'yr tẽ.

¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprõn amrẽ iwýr o tẽ. Nãm ikõt ãpẽn mexkumrẽx. Tãm gẽdja ga amrẽ o tẽ.

¹² Xikiku ne ba pykabẽ Epexu'yr ano.

¹³ Ë, iwýr atẽmkam dja ga amrẽ imã inhinõkã rytiwãõ tẽ. Wãnh ne ba gu bakamybẽ Kapukam kum inhire, krĩraxbẽ Krõwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrẽ imã o tẽ. Pi'õk no'õk ngriwãmẽ no'õk raxwãmẽ amrẽ imã o tẽ. Pi'õk no'õktiwã ne ba imã kĩnhĩ. Gora aman amrẽ imã abyn o tẽ.

¹⁴ Ë, Arexãri kute ngõnh nhipẽx djwýnhja ne prĩne ijo ajkẽ. Metĩndjwýnh ta dja kum axweo pãnh.

¹⁵ Gadjwý dja ga aminẽje tãwã pumũ. Nãm kabẽno ar ijapa ne. Nãm kabẽno ar ijapa: ba te kum ikabẽn mex jarẽ ne te akre nhym mã kabẽno ar ijapan kam prĩne kabẽno ijo ajkẽ. Kam ne ba amã,

–Gora aminẽje tãwã pumũ, ane. Kam ne ba amã ane.

¹⁶ Me kute amiwýr ijo bõx kute wakam nhýnh ne inhõbikwa 'õ ikuri dja? Me kute amiwýr ijo bõx ne we ijaxwe jabej ikukjẽro yr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptãr kadjy narãm me kute bit ibĩnmã amiwýr ijo bõx ne we ijaxwe jabej ikukjẽro nhý. Nhym nhýnh ne inhõbikwa 'õ ikuri dja? Kati, nãm ar kunĩ ikangan mã prõt ne, mã ipymaje prõt ne. Gora gẽ inhõbikwa ipymaje prõtãwã gora gẽ Metĩndjwýnh arkum o pãnh kêt ne arkam ujakrãnh no kati, arkam ukapri.

¹⁷ Nã, me ne me ipymaje prõt ne. Nhym bep kati, Bẽnjadjwýr ne ikõt djan imã tỳx jadjã ba tu kanãrrãm kãj bẽ memã Metĩndjwýnh jarẽ, prĩne kunĩ'ã ajarẽ nhym me bajtem kunĩ arým kuma. Djãm me kute ikukjẽrkam uma ngri got. Nãm me kubẽ rop prãbẽ uma:kumrẽx. Nhym bep Metĩndjwýnhbit ne mebẽ ipytã.

¹⁸ Nhýnh ne mỳjja punu 'õ ne kute ijo bikẽnhmã? Kati, Metĩndjwýnh ta gẽdja inẽje jãm mỳjja punu dji. Metĩndjwýnh ta ne kute ipytãr ta gẽdja ipytãn ijo tãn õ pykakam ijo bõx, mõr djãmã ijo bõx ba kam kõt imexkumrẽx ne ar iba. Gora gẽ me kunĩ Metĩndjwýnhmã kãjmã rax jarẽ. Me kunĩ dja me kãjmã kum rax jarẽnho tẽ. O tẽm rã'ã rã'ã rã'ã ne. Gora gẽ me mrãmri o anhýro tẽ.

¹⁹ Dja ga Prixiramẽ Akwire arkum ijarẽ, ne ajte Nexipõrmẽ prõmẽ kramẽ arkum ijarẽ, ar kupãnhã arkum ijarẽ.

²⁰ Ë, Eraxu ne krĩraxbẽ Kõritukam arek dja. Nhym Krõpimu kanẽ, pyk-

abê Miretukam kanê ba kam kum
inhiren amrê tẽ.

Amrê amibêx ne na tỹm djwýnhràm
iwýr bôx.

²¹ Juburmẽ Prudêximẽ Rinumẽ
Kraôdjãmẽ me kute Jejukôt abeno
kamy kunĩ ne me wãm amã amijarẽ.

²² Gê Bẽnjadjwýr Jeju prĩne ajo ba
nhym Metĩndjwýnhdjwý ukaprĩkôt
prĩne me akunĩo djuw mex. Tã ne ja.

Paur kute Xitumã pi'ók no'ók ne ja.

Paur ne Xitu kàxã djan kum pi'ók no'ók ne. Arým ne Xituo kra ne kum pi'ók no'ók ne. Arým ne pykabê Kre-takam Xitumã ire nhym kam kam dja. Nhym kam Paur kum pi'ók no'ók ne Artemanhkôt ano. Mýj'ã ne Paur pi'ók no'ók ne?

Bir, Xitu kute prĩne memã Metĩndjwýnh kabẽno amirĩt ne kute memã kabẽn jarẽnhmã. Kute me kabẽn punu kabẽno me itymã, ne kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpẽnh kadjy me umjýrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'ók no'ók ne. Ne kam ajte amiwýr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

¹⁻⁴ Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'ók no'ók ne. Xitu, abê ikra djwýnh, amã ne ba pi'ók no'ók ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metĩndjwýnh nhõ àpẽnh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nà, Metĩndjwýnh kubê me bapytàr djwýnh ne ijano, ije memã Jeju jarẽnh kadjy ijano ne imã,

–On kàj bê ijã adjujarẽnh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarẽnh nhym me kute mar ne kam kute tu amim kamnhĩxkumrẽxmã. Arým ne Metĩndjwýnh amijo me kwý pytà. Me ja kute tu amim Jeju markumrẽxmã, ne kam arým kôt katàt mrãnhmã. Metĩndjwýnh kabẽn katàtja, 'èxnhĩ kêtja tãm ne me kute mar ne kam arým kôt katàt mrãnhmã. Nà, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarẽnh nhym me kute amim kamnhĩxkumrẽxmã. Mýj ne me kute tu amim kamnhĩxkumrẽxmã? Bir, me batyk nhijukri amũ me batĩn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kêtumrẽxmã. Metĩndjwýnh 'èxnhĩ kêtumrẽxja tãm ne me bamã arẽ. Amrêbê ne kute pyka nhipêx kêttri arým kabẽn pydji jarẽn me bajã amim karõ. Me batyk

nhijukri batĩn rã'ãmã ne me bajã amim karõ. Ne kam ajbir ne arým me bamã me batĩnjao amirĩt ne. Ar idjujarẽnhkôt o amirĩt ne. Arým kute aminhõ akati jarẽnh djakam me bamã o amirĩt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarẽ nhym arým amirĩt ne.

Be, akmere, gẽ Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytàr djwýnhmẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarẽ ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh pymjýrmã.

Xim k 3.1

⁵ Mýj kadjy ne ba pykabê Kre-takam amã inhire? Bir, aje mýjja inomã mẽnhmã, ije kum o krax ne ije inomã mẽnh kêtja aje ikudjwa inomã mẽnhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpẽnh kadjy me umjýrmã ne ba kadjy amã inhire. Krĩ kunĩkôt aje me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rẽnhmã, ije amã 'ã karõkôt.

⁶ Bir, mýj me'õ Ar kubê dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh? Bir, me axwe kêtme, me prõ pýnhmẽ, me ja gẽdja me Jeju nhõ me jao ba. Nhym me kradjwý tu kute amim Jeju markumrẽx ne me bãm kabẽnkôt mrãnhmã. Nhym me ja bep bãmbit ne kabẽn mexkumrẽx nhym kam kraja arĩk ar ba, amakkre kêt, kute bãm kabẽn mar kêt nhym me kam kum kĩnh kêt ne ar'ã kabẽn ba. Kwãrĩk wãnh ga me bãm ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rẽnh kêt. Djãm me kraja kabẽn mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwýnh rẽnhmã.

⁷ Nà, me axwe kêtbit dja me kubê Jeju nhõ me jao ba djwýnh. Mýkam dja ga me ja'ãbit meo ba djwýnh rẽ? Bir, me kabẽn mexbit dja me Metĩndjwýnhmã apê. Djãm me kabẽn punu Metĩndjwýnhmã àpẽnh got. Kwãrĩk wãnh me amakkre kêt, me ngryknhĩ, me kum kadjwati

* **1:7** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarẽ.

kangôbit* djânh, me àkrê, me kute pi'ôk kaprîbit prâme me noo biknoro baja, kwârîk wânh me ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rênh kêt.

⁸ Nhyh bep me kute meo djuw mex prâm, me kum mýjja mexbit kính, me kute amipnênh ne ar ba, me katât mrân, me mrâmri mexo mexkumrêx, me axwe nêje kute amijãno âm, me ajbit dja ga me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rê.

⁹ Dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum Metîndjwýnh kabên kính ne kôt ar amijo ba. Metîndjwýnh kabên 'êxnhî kêtja, ar ije prîne memã arênhja, tãm dja me kôt ar amijo ba. Me kute prîne memã Metîndjwýnh kabên jarênh mextire ne o kute memã týx jangjênh ne o kute me kínhmã. Nã, dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh prîne mekmã Metîndjwýnh kabên jarên kam me kabên punu nêje me akre. Me kum Metîndjwýnh kabên mar prâm kêt ne kute kabêno me bajapanhja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh me kabên punu nêje me akre gê me kuma.

¹⁰⁻¹¹ Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabên kajgoo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã? Kati, dja ga me amim ama nhyh me kam me amy nhinhu kadjwý rê, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nã, me ja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kabêno me unê gê me anhikrê. Nãm me apýnh kikrekam me kunî noo aknon meo ajkê. Mýjo ne me meo ajkê? Me kute Metîndjwýnh kupa'ã mekmã arênhkam ne me meo ajkê. Mýj kadjy ne me Metîndjwýnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me ô pi'ôk kaprîreo prôt kadjy ne me Metîndjwýnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba. Kam dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh akubyn kabêno me ity nhyh me arým anhikrê.

¹² Bep Kretakam me'õ kute memã kabên jarênh djwýnh'õ ne ta õ me wýnh'ã kabên ne,

—Kretakam me kra ne mrâmri 'êxnhîkumrêx, axwekumrêx, kum ukangakumrêx, àkurbit kute mar. Nãm ã me'ã kabên ane.

¹³ Nã, mrâmri ne ã ane. Kam dja ga memã akabên jarê, tu memã abên týx, me kute mrâmri amim Jeju mar ne 'ã ngrà týx kadjy.

¹⁴ Dja ga memã abên týx nhyh me arým wânh kabên kakrit marmã ire, mekbê idjaer kukãmãre'ã ujarênh kajgojamã ire. Me kabên punuja ne me kum Metîndjwýnh kabênkumrêxja kurên kam ta amimarkôt kabêno mekbê mýjja puma ar o ba nhyh me kabên man kôt amijo ba. Dja ga memã abên týx gê me on kôt amijo baja krãta.

¹⁵ Me axwe kêtã ne mýjja kunî mexkumrêx. Nhyh bep me axweo kute amiptarja, me kute Jeju mar kêtja, me tãm ne mebê mýjja kunî punu. Be, djãm me ja mex got. Nãm me ôkre kadjwýnhbê mýjja punubit man mýjja punu'ãbit amim karõ.

¹⁶ Nãm we me ajkwakambit,
—Ije Metîndjwýnh mar, anhÿr ar o ban kam arîk ar ba. Nãm me axwe, me amakkre kêt, ne te kute mýjja mex marmãn mýjja punubit ma. Djãm ã me kute amim Metîndjwýnh mar kute anhÿr.

2

Xitu kute mebêngêtemê me kunîmã Metîndjwýnh kabên jarênhmã.

¹ Nhyh bep ga, akmere, dja ga me kupânhtã me kute amim Jeju marwãmã Metîndjwýnh kukràdjã'ã prîne adjujarênh ar aba.

² Dja ga mebêngêtemã,

—Gora ar abixaêr punu kêt ne ar aba. Ne akabôt katin ar aba, ne amipnên ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrêx ne amibê kanga kêt ne mã kôt ajkamê. Ne kam mã amã aben jabê, ane. Dja ga ã mebêngêtemã ane.

³ Ne kam ajte mebêngêxtemã kum,

—Gora ar amrân mexkumrêx ne ar aba. Metîndjwýnh mex'ã amijakren kôt ar amijo aba, ane. Kwârîk

wānh aben japrȳ kêt ne amã kad-
jwati kangô* djānh kêt, ane. Dja gar
mekmã mýjja mexbit jarēnh ar o aba,
ane.

⁴⁻⁵ Nà, akmere, dja ga mebêngêxtemã
kum,

–Ĕ, tynhwa ar, dja gar amũ idjô'ã
me kra pýnh jakre gê me ar ajã ami-
jakren me akudjwa kum mjên jabên
kum kra jabên amipnên ar ban mjên
prām kêt ne ar ban ôbikwao djuw mex
ne ukaprĩkumrēx ne mjên kabên ma,
ane. Mýkam? Bir, dja me kâtām
te kute me amrānh punu 'õ pumũnh
ne kute ar akôt Metĩndjwýnh kabên
japrȳmã te me ajabej ajkam aman
kam tu ate krã, ane.

Dja ã mebêngêxte me kra pýnh
jakreo ane.

⁶ Akmere, dja ga me kraremãdjwý
akabên jarē gê me amipnên ar ba.

⁷ Ga dja ga katāt mrã gê me krare
apumũn kam akôt ar amijo ba. Dja
ga katāt memã Metĩndjwýnh kabên
jarēnh mextire ne abixaêr kêt.

⁸ Dja ga memã arēn mã memã ak-
abên mextire jarē gê me te kabēno
kute ajapanhmã, me kum akurê ar
o baja te akabên punu jabej umar ar
ban arým pijām ne ate krān ar ba.

⁹ Dja ga me memã àpênh kajgo ar ba
jamãdjwý akabên jarē. Me kute meo
pānh ne amim me pa 'amýnh nhym
me memã àpênh kajgo ar bajamã ak-
abên jarē. Dja ga memã kum,

–Gora me anhõ bēnjadjwýr kabên
ma. Dja gar prĩne me kabên man
me kabēnkôt ar amijo aba ne memã
adjápênh mex ar aba gê me ar akam
kĩnh, ane. Kwārĩk wānh me anhõ
bēnjadjwýr pānh akabên kêt ne ak-
abēno apanh kêt, ane.

¹⁰ Kwārĩk wānh mekbê adjākĩnh
kêt, ane. Dja gar katāt memã
apê gê me kâtām ar adjápênh
mexkumrēxkôt ar apumũn kam arým
kum Metĩndjwýnh kĩnh, Metĩndjwýnh
kubê me bapytār djwýnhja kum kĩnh,
ne kum Metĩndjwýnh kabēndjwý kĩnh

ne. Dja ga ã me memã àpênh kajgo ar
bajamã akabên jarēnh ane.

¹¹ Mýkam dja gu me katāt mrã? Bir,
Metĩndjwýnh ne arým me kunĩ kadjy
ukaprĩo kato. Kute me bakunĩ pytār
kadjy ne ukaprĩo kato.

¹² Nã gu me prĩne ukaprĩja man
kam arým pānh arĩk ar babaja kanga.
Ne mýjja punu, me kute Jeju mar
kêt kute mýjja punuo amikĩnhja tu
arým kangakumrēx nhym wānh nõ.
Gu me kam on pyka jakam amipnên
ar baban katāt mrã ne Metĩndjwýnh
kabēnkôt akrānmã ar amijo baba.
Dja gu me prĩne amim Metĩndjwýnh
djukaprĩ man kam ã kôt amijo ane.

¹³ Ne akrānmã ar amijo bababê
amiwýr Jeju kamnhĩx, akubyn rwýk
djā amiwýrkam amako tē. Me banhõ
Metĩndjwýnh, me bapytār djwýnhbê
Jeju Kritu tām dja me bajaêrbê kato,
ta raxo kubê kumkatio me bawýr
kato. Djām ngri got. Raxo, mexo
kubê kumkatiti:. Nhýnh ne me'õ
mexo, raxo, umao kumānhkutã?
Dja me bawýr kato gu me arým
bakĩnhkumrēx. Me bakĩnh djā ne ja.
Tām ne gu me amiwýrkam amak ar o
baba.

¹⁴ Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe
pānh tyk kadjy memã amikanga,
kute me bajaxwe kunibê me bapytār
ne kute amim me bajo mexmã ne
mekmã amikanga. Kute amim me
bajo mex ne kute me bajo õ me
wýnhkumrēx ne kute ar me bajo bamã
ne mekmã amikanga. Kute me bajo
õ me wýnh gu me kam bamã mýjja
mexbit kĩnh ne arek ar o babamã.

¹⁵ Bir be, ikabên ja dja ga prĩne
me kupānhtã me kute amim Jeju
marwãmã arē, memã kôt arē. Me
kaprĩjamã kĩnh jangjê gê me kaprĩ kêt.
Gora atýx ne me axwe nêje me akren
memã abên týx gê me arek ar ba.
Kwārĩk wānh gê me ajã kabên kêt.

3

Kute Metĩndjwýnh djukaprĩ marn

* **2:3** Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarē.

kute katàt amijo bamã.

Ep 4.2; Pir 2.3; Kor 3.12

¹ Gora me kute amim Jeju marwãmã akabën jarë gë me on akabën ma. Dja ga memã kum,

–Gora me me bënjadwÿrmë meo ba djwÿnh kabën man me kabënkôt ar amijo aba. Dja me me amã me adjàpënhkumrëx jarë ga me kam kubê amikati kêtumrëx ne tu 'ÿr tē. Nhyim bep djãm me me amã mÿjja punu'ã apnê ga me ate akrã.

² Kwãrîk wãnh ga me abenã akabën kêt, ane. Gora me akabôt katin amã aben kaprîn akrãnmã abenmã akabën jarë, ane. Dja ga ã ajte memã akabën jarëho ane gë meo biknor kêt.

³ Amrëbê ne gu me badjwÿ bano kêtumrëx ne bajamakkre kêtumrëx nhyim me arîk me banoo biknoro ba. Nã, amrëbê ne gu me arîk ar babari bamã mÿjja punu kunî kînh ne. Ne te baje bajaxwemã banhirer ne arek ar babamãn mã bamã bajaxwe kînh ne. Me bajaxwen abenã bakabën ne aben nhõ mÿjja'ã bangryk ar baba. Nhyim me kum me bakurê: gu me badjwÿ amipãnh bamã me kurê.

⁴⁻⁵ Nhyim bep ajbir ne Metîndjwÿnhbê me bapytâr djwÿnh ukapriõ kato ne kum me bajabêkumrëx. Nã gu me te bamã bajaxwebit kînh nhyim Metîndjwÿnh tu ukaprikôt me bapytã. Kum me bajabën kam me bapytã. Djãm me bamrãnh mexkôt ne gu me amiptã? Arkati, ta ne ukaprikôt me bapytã. Nãm me ngô amingrã ku'õn kam arÿm akubyn mexkumrëx. Nhyim Metîndjwÿnh Karõdjwÿ ã me bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nãm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krãta gu me kam baje babixadjwÿr ny pyrãk ne bakabën punu mar kêt ne bakabën mexbit ma. Nhyim kam Metîndjwÿnh Karõ mã me bajo mexo tēm rã'ã ne.

⁶ Ukaprikôt ne me bawÿr Karõ jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytâr djwÿnh djô'ã ne me bawÿr ano. Djãm ôdjÿ got me babê Karõ nê? Kati, mrãmri ne

ôdjãnhkumrëx ne me bamã ta Karõ jano ne prïne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷ Be, djãm Metîndjwÿnh djukapri ngri got. Nãm ukaprikôt me bamã me bajaxwe kêt jarë. Gu me bamex ne batyk nhijukri batîn rã'ã: rã'ãn ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarë. Nãm amũ me batîn rã'ã: rã'ã rã'amã arê gu me amiwÿr kamnhîxbê ar baba. Adjÿm, dja me bamã kungã.

⁸ Mrãmri ne ikabënja. Ikabënkumrëx. Dja ga memã prïne idjô'ã ikabënja kôt arê gë me kute amim Metîndjwÿnh marja kum mÿjja mexbit kînh ne ar o ba. Kam ne mexkumrëx, me kunimã mexkumrëx.

⁹ Kwãrîk wãnh me abenkam kangatija wãnh nõ. Tãm ne kajgo mexi. Kwãrîk wãm nõ. Kwãrîk wãnh me bakukãmã nhidjikôt me àkrêja wãnh nõ. Nhyim me kute kabëno aben japanh ne me kute abenmã àkrêjadwÿr kunî dja wãnh nõ. Môjdjê kukràdjã tũm'ã ne me ã abenmã ane. Tãm ne kajgo mexi. Punure. Tãm dja wãnh nõ.

¹⁰ Dja me'õ kabëno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krã ga ajte kum akabën jarë. Godja mã ate krã jabej ga kam arÿm tu kangakumrëx. Arÿm ne ga te kabën punu nêje te o ane nhyim mã kum kabën punu kînh.

¹¹ Arÿm ne ga kôt kum akato. Mrãmri ne me'õ ja punukumrëx. Atemã kabën. Kum axwe kînhkam ne ga arÿm kum akato. Nãm kabëno amijo amirît. Mrãmri dja ga tu kangakumrëx. Tãm ne ja.

Kabën o ino rer.

¹²⁻¹³ Be, dja ba awÿr Artemanh nãr kon Xikiku jano gë awÿr tën bõx ga kam tebê mã amrê iwÿr tē. Krîraxbê Nikoporikam dja gu abenwÿr bõx. Kam dja ba na tÿmkam arek akam amako dja. Nînh iwÿr atēm kêttri dja ga Djenajmë Apôr aro tën amũ ar kujate. Djenajbê ne me kadjy kabën jarënh djwÿnh, ar ja. Dja ga prïne aro djuw mex ne aro tën amũ ar kujate gë

ar tēm mex ne ŷkam tēm kêt. Ga kam amrē iwÿr tē.

¹⁴ Be, gora gê gu banhōbikwa kute Jeju marwã, mÿjja mexbit ma ne kum ajbit kīnh. Mÿkam? Bir, gu banhōbikwa kute me 'uwtiō djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akrànã ar meo djuw mexo bamã.

¹⁵ Ar ja, arkam idjãm ja kunĩ ne ar kute ajo amak rã'ãn kam wãm amã amijarē. Badjwÿ ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakīnhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijarē.

Gê Metīndjwÿnh ukaprīkôt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Piremõmã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne kamybê Piremõmã pi'ôk no'ôk ne. Jejukôt ne ar abeno kamy. NhyM Piremõ nhõ kubê kra 'õ, me pardja 'õ kum àpênh kajgo ar baja arým mã kubê tẽ. Birãm kubê pi'ôk kaprĩreo akĩn mã kubê o tẽ. Ne kam pyka 'ôkam bõx. Pyka 'ôkam Paur memã Metĩndjwýnhmã ujarênh ar bakam bõx nhyM kam Paur Jeju'ã ujarênh ku'ê. Mekbê ijê djakam ãm rã'ãkam ne 'ã ujarênh ku'ê. NhyM kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrêx, tu amim kamnhĩxkumrêx ne. NhyM kam Paur arým o kra. Kum abêkumrêx ne, ne kam te kute nêman ajte Piremõmã ano. 'Ã pi'ôk no'ôk ne Piremõmã ano nhyM Xikiku õ pi'ôk no'ôko tẽ. NhyM kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, ga kam angryk kêt. Tu amã abê. Jejukôt dja gar tu abeno akamy ne amã aben jabê, ane. Nãm ã Paur Piremõmã pi'ôk no'ôko ane. Tãm ne ja.

1-2 Piremõ, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Gu bakamy Ximoximê ne bar amã pi'ôk no'ôk ne. Piremõ, ga ne ga ar ikôt Metĩndjwýnhmã adjapênh ar aba bar imã akĩnhkumrêx ne amã pi'ôk no'ôk ne. Gamê gwaj bakanikwýnh Apijmê Akipu gwaj bakôt àpênhjamê ar aje amim Jeju mar ne kôt anhũrkwãkam aben pydjijamê, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ã idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne.

³ Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne amã umar mex jarê ga adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh.

⁴ Mrãmri ne ba akam ikĩnhkumrêx ne kam ije inhõ Metĩndjwýnhmã amijarênh katã kum ajarênh rã'ã. Nã bãm kum,

—Ota ba Piremõkam ikĩnhkumrêx, ane. Nã bãm ã kum akam ikĩnh jarênh anen kôt kum mextire jarê.

⁵ Mýkam ne ba akam ikĩnh ne? Bir, amã me abêkam, amã Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ jabêkam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx, tãm ne me iwýr arênh bõx. Kam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne.

⁶ Be, nã bãm Metĩndjwýnhmã ajarê ne kum,

—Arým ne Piremõ amikajmã'ã Jeju ma. Kam dja ga kum ôdjãnhmê kum me abê jarê gê memã ôdjãnh ne kum me abê, ane. Nã bãm ã Metĩndjwýnhmã ajarênh ane.

Nã, akmere, dja me akabênh mex man anhõdjãnh pumũn arým akôt Kritu ma, Kritu nhõdjãnhmê ukaprĩ ma. Nãm ukaprĩkôt apýnh mýjja mex djario me bakĩnh ne arým gadjwý ajo kĩnh ne, gê me gop apumũn kam arým akôt Kritumã kato.

⁷ Nã, nãm me imã ajarê ba kam ikĩnhkumrêx ne kam ajte itý:xkumrêx ne. Amã me abêkam, amã me kute Jejukôt abeno kamy jabêkam ne ba ikĩnhkumrêx ne kam itý:xkumrêx. Ga, akmere, nã gãm Metĩndjwýnh nhõ me mexja prĩne meo djuw mex ne meo kĩnh ne. Ba kuman kam ikĩnhkumrêx ne.

Ônemu nêje kum kabênh.

8-10 Amã me abêkam ne ba mýjja'ã ama. Ba ikrabê Ônemu'ã ama. Me kute ibê ijê rã'ãkam ne Ônemu iwýr bõx ba kam o ikra. Nã bãm kum Jeju jarê nhyM tu amim markumrêx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhõ àpênhkam ren amã ibênh týx ne. Ne ren amã,

—Kwãrĩk wãnh arek ikuri dja, ane. NhyM ren arým tu mrãmri dja.

NhyM bep kati, imã ajabêkam ne ba tu 'ã ama. Ba ibê Paur, ibêngêttekam amã ikaprĩ jabej, nhyM me kute Kritu

Jeju'ã idjujarēnh ibakam ibê ijê ga amã ikaprĩ jabej ne ba tu 'ã ama.

¹¹ Nãm amrêbê akam punu ne kam ajbir amã mexkumrêx, ne badjwý imã mexkumrêx ne.

¹² Ba arým ije akubyn awýr anormã. Imã abêkumrêx tãm ne ba ije amã anormã. Godja ba akubyn amã anon kam o ama: ne.

¹³ Nã bãm te ije o aminhõ prãme nhym arek ikuri ãm ne kute akãxã ijo djuw mexmã. Ije Jeju kukrãdjã ny'ã idjujarēnh ibakam ne me ibê ijê ba mebê ijê djãkam dja nhym Ônemu kute akãxã imã àpênhmã ba te ije o aminhõ prãme.

¹⁴ Nhym bep kati, nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim,

–Kati, ba dja ba ã anhýr kêt ne. Ga dja ga amã ikaprĩ jabej arým imã nê gê arek ikuri dja. Aje amimarkôt dja ga amã ikaprĩ jabej arým imã nê gê kam ikuri dja, ane.

¹⁵ Amrêbê ne mã abê tēm ngrire ne kam arým akubyn awýr tēm mã. Kon ne, birãm arým akubyn tu awýr bõxkumrêx ne arek wãnh akuri ãm rã'ã: rã'ãmã arým wãm tēm mã.

¹⁶ Djãm aje o me bajtem'õ pyrãk nhym amã àpênh kajgo ar bamã ne akubyn awýr tēm mã? Kati, arým ar aje Kritukôt abeno akamymã. Arým kubê akamy. Akamy, gu arým bamã kĩnhkumrêxja tãm ne awýr tēm mã. Mrãmri imã kĩnh raxi. Nhym bep ga dja ga amã kĩnh raxo ijakre. Amã àpênhkam ne gar arým ajbir Bēnjadjwýr Jejukôt abeno akamykam dja ga amã kĩnh raxo ijakre.

¹⁷ Be, kam dja akubyn awýr bõx ga amiwýr o wadjãn kum akabēn mex jarē. Gu baro'ã badjãpēnh ne abeno banhõbikwakam baje aben pyrãk jabej dja ikãxã awýr bõx ga o ipyrãk ne kutã aprõt ne pa 'amýn amiwýr o wadjãn kam kum akabēn mex jarē.

¹⁸ Djori ajo ajkê? Nãr kon, djori abê mýjjao akĩ? Kute ajo bikēnh jabej amrê imã 'ã pi'ók no'ók ba kam amã o pãnh.

¹⁹ Ë, gop ije inhikrao pi'ók no'ókja pumũ, ba ibê Paur dja ba amã o pãnh.

Kwãrĩk wãnh, ga dja ga àkĩnhĩ pãnh kum arēnh kêt.

Gora ijã mãn amijakren ikudjwa pãnh jarēnh kêt, àkĩnhĩ pãnh kum arēnh kêt, tu ate akrã. Ga ije amã Jeju jarēnh ne ije amã pãnh jarēnh kêtja pumũ. Nã ba ren amã Jeju jarēnh kêt ga ren amim mar kêt ne tu abiknorkumrêx ne. Bep kati, nã bãm amã arē ga ama ba kam ije amã pãnh jarēnh kêt. Gora aje ipyrãk ne tu àkĩnhĩ pãnhja mar kêt kumrêx. Ônemu kute ajo bikēnh tũmja tu o pãnh mar kêt.

²⁰ Nã, akmere, gora ã anen kum akabēn mex jarē gu banhõ Bēnjadjwýr kabēnkôt tu kum akabēn mex jarē. Kum akabēn mex jarēn o ikĩnh, akmere. Gu baje Kritukôt abeno bakamykam gop ijo kĩnh, akmere.

²¹ Be, nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim,

–Dja tu ikabēn man kôt amijo ba. Dja ikabēn man kam o djuw mexo ikabēn jakre, ane. Nã bãm ã amim anen kam amã pi'ók no'ók ne.

²² Ë, ajte mýjja 'õdjwý. Ba wãm awýr itēm ne ibõx jabej on ikutēp imã kikre kre kapõ ne kikre kadjwýnhbê inhikwã djãwã kapĩ. Godja Metĩndjwýnh wãm awýr ijano ba kam awýr tēn bõx. Kadjy dja ga Metĩndjwýnhmã ijo a'uw nhym kam arým awýr ijano. Me kute ikadjãr ba kam wãm awýr itēm mã. Kam ne ba amijã Metĩndjwýnh kamnhĩxbê nõ.

²³ Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarēnh rã'ã. Adjwýnhdjwý ne me kubê ijê. Nãm Kritu Jeju'ã ujarēnh ar ba nhym kam me kubê ijê nhym iro'ã mebê ijê djãkam dja.

²⁴ Makumē Arxakumē Temanhmē Rukamē ar adjwýnhdjwý kute ajo amak ne kute ajarēnh rã'ã. Ar ja ne ar ikôt àpênh ar ba.

²⁵ Gê Bēnjadjwýr Jeju Kritu ukaprĩkôt prĩne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju mar nhõ pi'ôk no'ôk ne ja.

Me'õ ne Jeju'ã pi'ôk no'ôk ne kam mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'ã ngrakumrêxmã. Mekbê idjaer kwý ne ar amikajmã'ã Jeju man kam arým kute ari mýjjakôt akêxmã. Nãm ar abenmã,

–Gwaj akubyn Môjdjê kukràdjà tùmjakôt amijo baba.

Ne ajte,

–Gwaj akubyn Metĩndjwýnhmã mry bôn kamrô kapĩ. Birãm Jeju kamrô me bajaxweo bingràn mánhikutã kêt, gwaj akubyn mry kamrôdjwý me bajaxwe pãnh ajte Metĩndjwýnhmã kungã ane. Kam ne me'õ arkum pi'ôk no'ôk ne arkum,

–Kati, Jeju pydji kute me bajaxweo bingràn djwýnh. Kwãrĩk wãnh atemã ibej mýjja 'õ jabej kêt. Jeju kamrô pydji ne me bajaxwe mánhikutã. Kwãrĩk wãnh Jeju kamrô nhibej mry kamrô nhõr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarẽ. Jejubê ne Metĩndjwýnh kra. Jeju ne mýjja kunĩ kurãm mexkumrêx. Ne kadjy mrãnh djwýnh kurãm raxi. Ne Môjdjê kurãm raxi. Ne me kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhja kurãm raxi. Jeju kamrô ne mry kamrô kurãm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingràn kadjy mexkumrêx. Nhyim Jeju kukràdjà nyja ne Môjdjê kukràdjà tùm jakàjbê bõx ne kurãm mexkumrêx. Kam gêdja me mrãmri Jeju'ã ngrakumrêx ne mã 'amýn kanga kêtumrêx ne mã kôt ajkamên õ pykakam bõx, kàjkwakam õ pykakam bõx.

Metĩndjwýnh kra kute raxo kadjy mrãnh djwýnh jakrenh.

Kor 1.15

¹ Amrêbê ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarênh djwýnhkôt ne memã

kabên, ne apýnh mýjja djari kôt memã amijo amirĩto tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã ã amũ kamingrãnymã kabên ba.

² Nhyim bep ajbir ne Krakôtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkambit Krakôt me bamã kabên ne me bamã amijo amirĩt ne.

Bir be, arým kute Kramã mýjja kunĩ kangaja pumũ. Nhyim kam Kra arým pykamẽ kàjkwamẽ mýjja kunĩ 'y. Metĩndjwýnh djô'ã ne mýjja kunĩ 'y.

³ Nãm Metĩndjwýnh jadjênho adjênho ne. Kubê Metĩndjwýnh tãm. Ar kute aben pyræk. Nãm 'ityxkumrêx ne kam ta amikabênkôt mýjja pumũnh 'ãno dja. Kute mýjja kunĩ nhipêxja pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên ngri got. Nãm ta amikabên pymao mýjja kunĩ pytàn 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo pôx ne me bajo mex ne kam arým mã tẽ, mã kàjkwamã tẽn kam nhỹ, Metĩndjwýnh djubôk'ãnh nhỹ. Metĩndjwýnh kubê kumkati djubôk'ãnh nhỹ. Djãm me kátàm ne me me bënjadjwýr rũnh djubôk'ãnh krĩ? Kati, ãm me bënjadjwýr rũnhbit. Me bënjadjwýr rũnh ne me me ubôk'ãnh krĩ.

⁴ Nã, kra ne ra:xi. Raxo kute kadjy mrãnh djwýnh jakrenh mexi. Ne umaodjwý kute kadjy mrãnh djwýnh jakrenh. Bãm ne 'ã bënjadjwýr mẽ nhyim uma: ne.

⁵ Nhýnh ne Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õmã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãm kumrêx”, ane got.

Kati, kramãbit ne ã kabên ane. Nãr kon, nhýnh ne Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ'ã memã kum,

“Dja ba o ikra nhyim ijo Bãm”, ane got. Kati, Kra'ãbit ne ã kabên ane.

⁶ Ne kam ajte, kute pykamã kra janorkam memã kum,

“Gora gê ikadjy mrãnh djwýnh kunĩ ikramã rax jarẽ”, ane.

Be, kubê Metĩndjwýnh krakam arým kum mýjja kunĩ re nhyim rax ne.

⁷ Nhyh bep kadjy mrānh djwýnh'ābit ne,

“Nā bām amikadjy mrānh djwýnh nhipêx nhyh kute kôkmê kuwy pyrāk.

Akrānmā imā mrānh ne ikadjy àpēnhmā”, ane.

⁸⁻⁹ Nhyh bep Kramābit ne kum,

“Be, Metīndjwýnh, mrāmri dja ga meo aba rā'ā rā'ā ne.

Nā gām katāt meo aban amā mýjja mexbit kính ne katāt amijo aba ne amā mýjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhō Metīndjwýnh ne amijo apytàn arax kadjy adja. Ga kam akīnhkumrêx ne. Nā gām araxmê akīnho anhōbikwa kunī jakrenh mex ne”, ane.

Nām ā Kramā ane ne kam ajte kum,

¹⁰ “Ga, Bēnjadjwýr, ga ne ga krax kurūm pyka nhipêx ne an-hikrao kākwa nhipêx.

¹¹⁻¹² Dja ī apêx. Nhyh bep kati, gajbit dja ga arā'ā: rā'ā rā'ā.

Nhyh bep kati, dja ī kute kubêkà pyrāk ne tūm ne.

Mrāmri ne me kute kubêkà, mýjja tūm, inôkà tūm nhyh me kute krān o mrānh ne 'ê'ā rēnhja pyrāk. Dja ga ī ā kākwa mē pyka tūm krān o atēm ne mēnho ane. Ne kam arým pānh ny nhô.

Nhyh bep ga dja ga tūmrām arā'ā rā'ā ne. Ga adjwýnh tāmō dja ga amū arā'ā: rā'ā ne. Dja ga atemā kêtumrêx”, ane.

Bir be, nām ā Kramā ane.

¹³ Nhýnh got kadjy mrānh djwýnh 'ōmā kum,

“Amrê idjubôk'ānh nhý, abēnjadjwýr raxkam idjubôk'ānh nhý.

Ikutêp nhý ba 'ýr amrê awýr akurê djwýnhō mō ga kwý o apardjan kwý nhimex”, ane.

Djām kute kadjy mrānh djwýnhmā ā anhýr got? Arkati, Kramābit ne ā kabēn ane.

¹⁴ Nhyh bep kadjy mrānh djwýnh ne Metīndjwýnh nhō àpēnh kajgo. Djām mebêngôkre got* amirīt ne?

* **1:14** Apýnh me ō pyka djāri kunīkôt ne me kunī bêngôkre. Kubêkà jakamē me kakrātykmē me babêngôkremē ne me kunī: bêngôkre.

Kati, me kute noo omūnh kêt nhyh Metīndjwýnh me bakadjy ano. Me ba ba, Metīndjwýnh kute me bapytār ne kute ar me bajo bamā, me bawýr ne anoro dja, kute me bapumūnh ne kute me bajāno āmmā ne me bawýr ano.

2

Me kute Metīndjwýnh kabēn mar 'āno āmmā.

¹ Bir be, kam, Metīndjwýnh kute me bamā krabê kumkati janorkam dja gwaj tu amijamakkrekam nhôrkumrêx. Me kute gwaj bamā katāt arēnh gwaj baje marja tām dja gwaj tu amijamakkrekam nhôrkumrêx ne 'amýnh týx, gwaj baje o babiknor karō. Dja gwaj ate ar bakrān baban kam ī o babiknor mex ne, o babiknor mexo tē.

² Amrêbê ne kadjy mrānh djwýnh memā Môjdjê kukrādjà jarē, me kute kôt amijo bamā. Nhyh me'ō kôt kute amijo ba kêt nār kon kubê binhirēnh katā nhyh kam arým kum o pānh ne. Katāt kum o pānh ne.

³ Bir be, dja gwaj badjwý ate bakrān ar baba djām kute gwaj bamā o pānh kêt mā? E kum kati, gédja gwaj bamādjwý o pānh ne. Amrêbê ne Metīndjwýnh memā kukrādjàbit jarē. Nhyh me ate krān ar ba nhyh arým memā o pānh ne. Nhyh bep ajbir, ajbir ne me bamā kra ngā, krabê me bapytār djwýnh me bamā kungā. Djām ate gwaj bakrājamā kute o pānh kêt mā? E kum kati ne. Dja gwaj bamādjwý o pānh ne. Bēnjadjwýr ta ne kumrêx memā amijarē, kute me utārmā amijarē. Nhyh kam kute ar meo baja, me kôt baja ne me kuman kam ô'ā gwaj bamā kôt arē, kabēno kabēn ne gwaj bamā arē.

⁴ Nhyh Metīndjwýnhdjwý kôt mýjja kwýo amirīt, me kute kôt kum kator kadjy ne umao apôx ne o mýjja 'yro ba, apýnh mýjja pumūnh kêt 'yro ba, me kôt baja ne me uma proo mýjja 'yro ba. Nām me me akrymē me

kanêo mex, me tyk kwÿo tîn, bôm me nêje me karô rê, ã ar meo anhÿro ba. Nhym kam Metîndjwÿnh ajte kôt memã ta Karô jano, apÿnh àpênh djàri ne kadjy tu ukabikôt memã kungrã. Nãm ã Metîndjwÿnh kute meo bao ane, me kute Jejumã kator kadjy.

Jeju amijo kubêngôkren kute me bapyràk.

⁵ Djãm kadjy mrãnh djwÿnh Metîndjwÿnh kute amim umjÿr got? Kute ar pykao ba kadjy, kute amim umjÿr got? Ije ar amã pyka ny jarênhja tãm, djãm kute ar o bamã? Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadjy Metîndjwÿnh amim kudja. Kute mÿjja kunÿo ba kadjy ne amim kudja.

⁶ ã ne me'ô Metîndjwÿnh kabênkam, "Ë, Metîndjwÿnh, djãm me ibêngôkre imex got ga aje me imar rã'ãmã? Mÿkam ne ga me ikakritjao djuw mex ne?"

⁷ Nã gãm o kâtàm, akadjy mrãnh djwÿnh kôpdji'ã o kâtàm. O kâtàm 'iry kêt ga ajte umamê raxo utà

⁸ nhym ajte mrãmri bënjadjwÿr rax ne mÿjja kunÿo ba", ane.

Nãm ã Metîndjwÿnh kabênkam ane. Ga kute mÿjja kunÿo baja pumÿ. Nhÿnh ne mÿjja'ô kubê 'ã kâtàm ne? Kati. Djãm me babêngôkre'ã ne kabênja? E kum kati, Jeju'ã ne ã ane. Mebêngôkre kute mÿjja kunÿo ba kêtja pumÿ.

⁹ Nhym bep Jeju'ã ne ã ane. Mrãmri ne kadjy mrãnh djwÿnh kuràm kâtàm 'ikrãn mex ne, nhym Metîndjwÿnh ajte 'ã raxmê umamê kumê. Nãm me bapãnh ty nhym kam pãnh Metîndjwÿnh 'ã kute raxmê umamê mênho ane. Metîndjwÿnh me bakam ukaprÿ kôt ne amim kra'ã karô nhym kam me bapãnh ty, me bakunÿi pãnh ty. Djã nãm tyk kadjy tokry kêt ne ty? Kati, nãm tyk kadjy tokry: ne. Nhym kam pãnh Bãmja 'ã umamê ra:xmê kumê.

¹⁰ Djãm Metîndjwÿnh kute kra tokry'ã amim karôja punu got? Kati, mrãmri katàt. Metîndjwÿnh kute mÿjja kunÿi 'yr ne kute ar o baja tãm ne krabê Jeju'ã amim karô, kute tokry maro tēm ne inomã mēnh ne kam mrãmri kubê me bapytãr djwÿnhkumrēxmã. Tokrykôtbit ne me bapytã. O ne Metîndjwÿnh me bakrãptÿ pytàn me bajo kra, kute ô kàjkwa mextiremã me bajo tēm gu me kramē baro'ã arkam babamã. Jeju ne me bamã wan me bamã pryõ mōn kàjkwamã wadjà. Dja gu me ï kôt pry'ã mōn wadjà.

¹¹ Bir be, ta Bãm ne kubê me Babãm pydji. Ta, kute me bajo mex ar o bajamē gu me bamē ne gu meo Babãm pydji. Kam ne me bajo kamy. Me bakam pijàm kêt ne tu me bajo kamy.

¹² Nãm Bãmmã kum, "Dja ba ikamyremē ikanikwÿnhremã ajo amirÿt.

Me kute aben pydji nhipôkri dja ba memã amex jarē", ane.

¹³ Ne kam ajte,

"Metîndjwÿnh kanàrràm dja ba ar amijo iba", ane.

Ne kam ajte,

"Ota ba dja. Metîndjwÿnh kute imã ikra nhôrjamē ro'ã ne bar dja", ane.

Nãm ã Jeju gwaj bajo ôbikwao ane.

¹⁴ Bir be, Metîndjwÿnh krabê ne gu me babaja. Ga me banhÿja pumÿ. Me barerek, me bakatyk, me bakanê, me batokryja pumÿ. Kam ne Jeju amijo kubêngôkren* kute me bapyràkã. Ne kam amitykkôt Xatanajo ajkê. Xatanaj kute memã tyk jarênh nhym me kabênkôt tykja tãm ne prÿne o ajkê. Kadjy ne amijo kubêngôkren ty.

¹⁵ Ta amitykkôt Xatanajo ajkên kubê me bakaba. Nã gu me bamã batyk puma: ne. Me batÿnri bamã batyk puma: ne. Nhym kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamã me

* **2:14** Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apÿnh me ô pyka djàri kunÿikôt me kunÿi: bêngôkreja pyràk. Kubê kà jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunÿi: bêngôkre. Me kamrômê me kukràdjã kunÿi kubêngôkreo aben pyràk. Jakam dja ga Karô 17.26 jarēn ama.

batyk pymajao ajngra, gu me arým bamã uma kêt ne.

¹⁶ Djã nãm amijo kadjy mrãnh djwýnh ne ruw ne me utà? Kati, nãm amijo kubêngôkren ruw. Nãm amijo Abraão tàmdjwý 'õn ruwn me utà.

¹⁷ Kam ne me bajo kamykumrêx ne kam kamymê kute aben pyrãk. Nãm me banhõ ã, ne kam me bakôt tokry, me bakôt mýjja maro ba, me bakôt muw, me bakôt kïnh. Bir be, nãm prïne kute kamy bêngôkre pyrãk, kute me bapyrãk ne kam arým kubê Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax djukaprĩkumrêx ne Metĩndjwýnhmã àpênhkumrêx ar ban kute kanga kêt. Nãm me bakadjy Metĩndjwýnhmã amijarê, me bajaxwe pãnh tyk jarê, nhym arým me bajaxweo ajngrañ me bajaxweo akno.

¹⁸ Djãm me banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djãm kute adjwýnhdjwýmã mýjja jarênh kêt, axwe'ã àpnênh kêt. Pykabê ar baridjwý ne kum axwe'ã apnê nhym adjwýnhdjwý tokry: ne. Kute tokrydjwý mar. Kute mýjja kunĩ mar. Kam dja gwaj bakam ukaprĩ: ne gwaj bawýr prõt ne kubê gwaj bapytà. Xatanaj kute gwaj bamã axwe'ã àpnênhkam dja gwaj bawýr prõt ne kubê gwaj bapytà.

3

Jeju kute raxo Môjdjê jakrenh.

¹ Nã, akmere ar, àpnhĩre ar, ar abê Metĩndjwýnh nhõ me mextireja, Metĩndjwýnh kute kàjkwa kadjy gwaj baro'ã amijo gwaj bapytàr, on ar Jejukôt ajamak bẽn. Ê, dja ba ar amã Jeju rax jarê. Arým ne Metĩndjwýnh me bawýr Krabê Jeju jano, me bakadjy ano nhym bõx. Ne kam mrãmri ne kubê me banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax. Tãm ne gwaj tu amim kamnhĩxkumrêx ne kam memã arênh ar o baba.

² Nhym kam Jeju bõx ne kum àpênhkumrêx ar ba. Metĩndjwýnh

kute anorjamã àpênh ar ba ne kanga kêtumrêx. Kute Môjdjê pyrãk. Môjdjêdjwý ne prïne kute anor djwýnhjamã àpênh ar ba ne Metĩndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêtumrêx.

³ Nhym bep Jeju ne Môjdjê kurãm rax ne. Kam dja me mã abenmã Jeju pymamê rax jarênh ar o ba. Ga me kute amim kikreja pumũ. Kikre nhipêx djwýnh ne raxo, týxo kikre jakre. Nãm ã Jeju kute kikre nhipêx ar o ba prãbê Môjdjê nhipêxo ane ne kam raxo Môjdjê jakrenh mex ne.

⁴ Nhýnh ne kikre 'õ ta kute amhipêx got? Kati, kikre 'yr djwýnh ta ne ikrao kikre 'y. Bir be, nãm ã Metĩndjwýnh mýjja kunĩ 'yro ane. Nã, mýjja kunĩ nhipêx djwýnhbê ne Metĩndjwýnh. Ta ne Môjdjêdjwý nhipêx ne.

⁵ Mrãmri ne Môjdjê prïne Metĩndjwýnh nhõ me ja kunõo ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêt ne memã Metĩndjwýnh kute amũ tũmrãm amikukràdjão amirĩtja kajmã'ã memã arênh ba. Kubê Metĩndjwýnh nhõ àpênh. Õ àpênh kajgo.

⁶ Nhym bep Kritu kubê Metĩndjwýnh kra. Kubê Metĩndjwýnh kra ne ta õ me jao ban prïne meo djuw mexo ban kute me kanga kêtumrêx. Ê, gwaj ba ne gwaj babê ta õ me ja. Nhym Metĩndjwýnh arým gwaj bamã mýjja mex dji. Gwaj batĩn prãm kêt ne baje amim kamnhĩxbê mýjja mexja kam amak ne kam bakĩnh rã'ã jabejmã. Dja gwaj o anhýro bamõr ne inomã mênh jabej babê ta õ me ja.

Me amakkre kêt ne ar ba nêje memã kabên.

Kô k 10.1; Djuda 5

⁷⁻⁸ Kam ne Metĩndjwýnh Karõ memã kum,

“On me akati jakam on aje Metĩndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm ajamakkre kêt on wãm nõ.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtumrêx ne kapôt kukritkam

jãm Metĩndjwỳnh akẽx ne 'ã kabẽn ne. Me kute ngryk jabejmã ne me,
'Kati, Metĩndjwỳnh dja me bajo bikẽn kêt. Dja gu me te kam amikrà ar o baba nhym me bajo bikẽn kêt. Kute me bajo krakam dja tu ate krã', ã ar anhỳr ba.

Nãm me ã me kute Metĩndjwỳnh ngryk jabejmã ã ane."

Nãm ã Metĩndjwỳnh ane ne kam ajte memã kum,

⁹ "Nà, wãnh ne me akukãmãre kute amim ikakinmã, kute ingryk jabejmã ar ikam amikrà: o ba. Nã bãm te me nokam memã mỳjja kwỳo amirít ar o iba nhym me ãm ate kute we ingryk jabejmã ar we ã anhỳr ba. Me kute we ingryk jabejmã 'ã amexbê 40.

¹⁰ Kam ne ba me jakam ingry:ky ne memã kum,

'Mrãmri ne me ja ajte ikam amikràn ibê binhirênh mō. Ne ikabẽn mar prãm kêtumrẽx', ane.

¹¹ Kam ne ba ingry:ky ne mrãmri ikabẽn pydjìn arẽ. Nã bãm memã kum,

'Aj, me ja dja me inhō pyka'ỳr bōx kêtumrẽx ne ikōt me tyk djà kêt djakam tyk djà kêt kêtumrẽx', ane."

Nãm ã Metĩndjwỳnh kabẽn ane.

¹² Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, kam ne ba ar amã, gora ar amijãno dja. Ar akadjwỳnhbê ajaxwe 'õ, apunu 'õ ar akam kator ga kam arỳm ar aje amim Jeju kamnhĩx kêt ne aje Metĩndjwỳnh tĩnja kanga karō dja gar mrãmri amijãno dja.

¹³ Kwãrĩk wãnh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunĩkōt abenmã akabẽn ne o abenmã tỳx jadjà. On akati jakam, Metĩndjwỳnh kute ar amã,

—On jakam, anhỳr ja ma. Metĩndjwỳnh kute me amakkre kêtō tỳm kêttri. Gêdja mỳjja punu 'èxri kute mex pyrak ne arỳm ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakre kêt karō dja gar on abenmã tỳx jadjà.

¹⁴ Gwaj bakunĩ baro'ã babê Kritu nhō me ja dja gwaj 'ã bangrà tỳx. Amrêbê gwaj baje amim kamnhĩx nyrekam batỳxja dja gwaj o batêm rã'ã o tẽn o tẽn o tẽn inomã kumê. Gwaj gop mrãmri ã o anhỳr jabej kam arỳm babê Metĩndjwỳnh nhō me jakumrẽx.

¹⁵ Bir be, on dja gar ã amijo ane. Ga Metĩndjwỳnh Kabẽn kute,

"On me akati jakam on aje Metĩndjwỳnh kabẽn mar jabej gẽ on wãm ajamakre kêt on wãm nō.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtumrẽx ne kapōt kukritkam jãm Metĩndjwỳnh akẽx ne 'ã kabẽn ne", anhỳrja pumũ.

¹⁶ Nhỳnh me ja ne me Metĩndjwỳnh kabẽn mar kajgon kam jãm o akẽx ne? Je kum Mōjdjê kute pykabê Edjitu kurũm meo kator ne kute meo baja kunĩ, me tãm.

¹⁷ Nhym nhỳnh me ja ne Metĩndjwỳnh mekam ngryk ne? Mekam ngryko tēm rã'ã'ã amex krãptĩbê 40? Je kum, me tãm, me kute Metĩndjwỳnhkam amikrào ba ne kam wãnh kapōt kukritkam apỳnh rôrōk ban wãnh tyko ikwã, me tãm.

¹⁸ Nhym nhỳnh me ja'ã ne Metĩndjwỳnh memã kabẽn pydjìn arẽ ne memã kum,

"Aj, me ja dja me inhō pyka'ỳr bōx kêtumrẽx ne ikōt me tyk djà kêt djakam tyk djà kêt kêtumrẽx", ane.

E kum me tãm, me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar kêt ne ar baja, me'ã ne ane.

¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metĩndjwỳnh mar prãm kêtumrẽx 'ỳr bōx kêtja pumũ.

4

Metĩndjwỳnh memã me tyk djà kêt djà jarẽ.

¹ Ë, gwaj amijãno dja. Gwaj bajō 'ỳr babōx kêt karō dja gwaj amijãno dja. Metĩndjwỳnh kute ò pyka'ỳr memã kràn kute memã tyk djà kêt djà jarênha tãm ne gwaj bamã nōr rã'ãã.

Kam dja gwaj amijãno dja, gwaj bajõ 'ÿr babõx kêt karõ.

² Ë, 'ã ujarênhja, 'ã ujarênh mexkumrêxja ne arÿm gwaj bawÿrdjwÿ bõx, gwaj arÿm me kudjwa kuma. Me bakukãmãre kumrêx 'ÿr bõx nhym me kuma. Nãm me mar kajgokumrêx ne. Djã nãm me kuman amikajmã'ã tu kamnhÿxkumrêx? Kati, nãm me ãm mar kajgon ate krã.

³ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrêx ne baje amijã kamnhÿxkumrêxja, gwaj ba dja gwaj 'ÿr babõxkumrêx ne kam kam batyk djã kêt ne. Nhym bep me amakkre kêt'ã ne Metÿndjwÿnh memã kum,

“Nã bãm ingy:k ne mrãmri ikabên pydjïn arên memã kum,
'Aj, me kute ikabên mar kêtja dja me inhõ pyka'ÿr bõx kêtumrêx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtumrêx’, ane.”

Djãm kam me tyk djã kêt djã kêt got me 'ÿr bõx kêtã. Je kum amrêbê ne Metÿndjwÿnh pyka nhipêxo tên inomã kumên kam me kukãm tyk djã kêtmo krax ne te memã tyk djã kêt djã jarên te mekam ama.

⁴ Be, Metÿndjwÿnh kabênkam ne pi'òk ràràr'ã memã,

“Nãm pi'òk tyk to ino rerkam àpênho ino ren kam pi'òk ràràrkam tyk djã kêtõ nõ”, ane.

⁵ Ne kam ajte me tyk djã kêt djã jarê, ne,

“Aj, me ja dja me inhõ pyka'ÿr bõx kêtumrêx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtumrêx”, ane.

⁶ Me bakukãmãre kumrêx kute 'ã ujarênh mar kajgoja me tãm ne me 'ÿr bõx kêtumrêx, me kute amim Metÿndjwÿnh mar kêtumrêx. Tãm, me tyk djã kêt djã, ne arek me ja kadjy nõr rà'ã, atemã me ja kadjy nõr rà'ã.

⁷ Kam ne Metÿndjwÿnh ajte akati 'õ jarê ne memã,

“Akati jakam on ajamakkre kêtwa on wãm nõ ga me ikabên man kam ikõt atyk djã kêt djã'ÿr bõx.”

Nãm amũ tũmrãm Dawimã kabên nhym ô'ã memã arê, ajbir ije me amã arênhja tãm, ne memã,

“On me akati jakam on aje Metÿndjwÿnh kabên mar jabej gê on wãm me ajamakkre kêt on wãm nõ”, ane.

⁸ Bir be, nãm ren Djodjuwe ren me tyk djã kêt djã'ÿr meo bõx nhym ren Metÿndjwÿnh ren ajte tũmrãm akati 'õ jarênh kêtumrêx, me tyk djã kêt djã kadjy akati 'õ jarênh kêtumrêx.

⁹ Nhym bep kati, 'ÿr kute meo bõx kêtumrêx memã nõr rà'ã. Metÿndjwÿnh nhõ me ja kadjy, kadjy ne nõr rà'ãã, gwaj bamã nõr rà'ãã. Kute pi'òk ràràrkam Metÿndjwÿnh kòkam kòto nõr ja pyràk. Dja gwaj ã kudjwao ane.

¹⁰ Kòt dja gwaj badjãpên jakàn kam Metÿndjwÿnh kudjwa bakòkam kòto banhikwã.

¹¹ Ajrà, gora gwaj batÿx ne kudjwa 'ÿr bõx ne kudjwa bakòkam kòto nõ. Gwaj bajõ baje me bakukãmãre'ã amijakren bajamakkre kêt ne arÿk ar baban 'ÿr babõx kêt karõ ne ba ar amã,

—Gora gwaj batÿx ne kudjwa 'ÿr bõx, ane.

¹² Djãm Metÿndjwÿnh kabên kajgo got. Kabên kute mÿjja tÿn ne àdjõnh pyràk. Dji tÿnkêt. Dji kute mÿjja kyxkêt. Ga mrãmri me kute kàx aktã irêkòt prÿne wa ngrãnh nhym kute mÿjja kyx tÿxja pumũ.

Nãm ã Metÿndjwÿnh kabên kute kàx pyràk ne wa mexo kàx jakrenh mexo ane. Mrãmri me kute kàx djwa mexo mrymã ukabêr ne kute o mry toprik ne kute amũ katàt o 'i jakàr nhym kre kamrêk ne ikwã nhym 'i kanhÿnja amirÿt mex ne ikwãja pyràk.

Nãm ã Metÿndjwÿnh kàx'ã amikabên jakreo ane ne kabêno ã gwaj bajo ane. Nãm ta kabêno gwaj bakadjwÿnhbê prõt ne gwaj badjumar djã'ã kurên gwaj bakamũnho ane. Ne kam gwaj banhòkre kadjwÿnhbê baje amim mÿjja'ã karõja, baje mÿjja mar ar o babajao amirÿt ne mÿjja kabi. Gwaj Metÿndjwÿnh kabên mar ar o

baba nhym Metĩndjwỳnh gwaj badju-mar djàkam gwaj bamã kaběn ne,

–Mexkumrêx, ikaběnkôt ne ga amijo aba, ane.

Nàr kon,

–Ĕ, nã gãm aje ikaběnkôt amijo aba kêt, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh Kaběn kute kàx pyràk ne gwaj bakadjwỳnhbê: prôto ane.

¹³ Bir be, nhỳnh ne mỳjja 'ô Metĩndjwỳnhbê apdju? Arkati, kute mỳjja nhipêx kunĩ ne amirĩtkumrêx ne nō. Irãri kum nō. Noo kute mỳjja kunĩ pytãr. Kumã dja gu me amijarê, kubê mỳjja 'ô biknor kêtumrêx.

Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr rax'ã ujarēnh.

¹⁴ Ije ar amã arēnh ja ma. Ije ôbê ar amã Jeju rax'ã idjujarēnhja dja ba akubyn ar amã arê. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'ã ar memã badjujarēnh babaja gora gwaj 'ã bangrà tỳx. Ga gwaj banhō Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr ra:xja pumũ. Nãm kàjkwamã wadjàn amũ kajōnhkôt katon kam ýtã Metĩndjwỳnh'ỳr bōx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metĩndjwỳnh kra.

¹⁵ Gwaj banhō Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr rax djukaprĩkumrêx. Djãm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nãm te Xatanaj axwe'ã kum apnê nhym ãm tu ate krã. Gwaj apỳnh bajaxwe djari kute 'ã gwaj bamã ãpnēnh, 'ã ne kum apnê nhym ãm tu ate krãn axwe kêtumrêx ne.

¹⁶ Bir be, gora gwaj amikam bapijãm kêt ne tu Metĩndjwỳnhmã amijarê. Ôdjànhkumrêx gwaj kam tu kum amijarê. Dja gwaj bakam ukaprĩkumrêx. Gêdja mỳjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj bakaprĩ, gwaj batĩn prãm kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijãm kêt ne Metĩndjwỳnhmã amijã ajarê nhym kam ta ukaprĩkôt prĩne gwaj bajo djuw mexkumrêx ne.

5

¹ Ĕ, Metĩndjwỳnh kute amim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr rax, bēnjadjwỳr bēngôkre 'ô* djarmãja pumũ. Kute amim 'ô djar kadjy ne amijo me bajō, me babēngôkre 'ô pytãn amim kudja, nhym kam ta, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh ta ne me ô'ã Metĩndjwỳnh ma. Nhym me kâtãmja amijaxwe pãnh me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhjamã mryo mrãn kungã nhym me axwe pãnh Metĩndjwỳnhmã kubô, me ô'ã kubô. Nhym kam Metĩndjwỳnh me ja jaxweo ajngràn tu o akno. Nãm ã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh memã Metĩndjwỳnh maro ane.

² Djã nãm me no kêtja, me kute Metĩndjwỳnhbê ikô màtjamã àkrēmã got? Kati, adjwỳnhdjwỳ axwe prãmkam mekam ukaprĩn memã àkrê kêt ne tu memã kaběn rerek jarê.

³ Ne ta me kudjwa axwe prãmkam adjwỳnhdjwỳ ta amijaxwe pãnh kum mry bô. Djã nãm me ajbit axwe pãnh kum mry bô? Kati, ta, adjwỳnhdjwỳ amijaxwe pãnh kum mry bô.

⁴ Djã nãm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr ta amijã bēnjadjwỳr rē got, ta o amiptãn amijã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr rē got? Kati, Metĩndjwỳnhbit ne amijo utãn amim 'ã bēnjadjwỳr rē ne amim umjuw. Ga Metĩndjwỳnh ajbit kute Arão'ã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr mēnhja pumũ. Metĩndjwỳnhbit ne me'ã bēnjadjwỳr rē.

⁵ Bir be, nãm ã Kritudjwỳ o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptãn ne amijã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr rax mēnh kêtumrêx. Nhym bep kati, Metĩndjwỳnh ta ne amim kudjan kum, “Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arỳm ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãmumrêx”, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh nhô pi'ôk no'ôkkam ã kum ane.

* 5:1 Apỳnh me ô pyka djari kunĩkôt ne me kunĩ bēngôkre.

6 Ne kam ajte kum,
 “Abê me kadjy Metĩndjwýnh mar
 djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne.
 Merkixatek ne akajmã'ã
 Metĩndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý
 abê me kadjy Metĩndjwýnh mar
 djwýnh”, ane.

7 Mrãmri ne Jeju me kuràm me
 kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh
 mexkumrêx. Kute amijo kubêngôkren†
 pykakam ar bari Metĩndjwýnhmã
 kabên ne amijo a'uw. Kãj bê kum
 kabên ne amra. Metĩndjwýnh pydji
 kute tykbê utàr kadjy nàràm kum
 kabênkam muw. NhyM Metĩndjwýnh
 arým kabên ma, Jeju jaxwe kêt ne
 kute Metĩndjwýnh kabên mar ne kôt
 ar amijo bakam Metĩndjwýnh arým
 kabên ma.

8 Be, djã nãm kubê Metĩndjwýnh
 Krakam kute tokrymê kaprĩ mar kêt
 got? Kati, nãm te kubê Metĩndjwýnh
 kra, te axwe kêt ne mã tokry man
 kaprĩ ma. Nãm tokry katikôt Bãm
 kabên man kôt ar amijo ba. Te tokry
 mã Bãm kabên mar 'ãno dja. Kam
 ne kute kabênkôt ar amijo baja mar
 mexkumrêx.

9 Ne kam arým mrãmri tokryo ino
 re. Tokryo ino ren kam arým kubê me
 utàr djwýnhkumrêx ne. Me kute Jeju
 kabên mar ne kute kôt ar amijo ba,
 me ja ne me utàn kam kute ar meo ba
 rã'ã rã'ã rã'ãmã.

10 Be, kute me utàrkumrêx ne kute
 meo ba rã'ã rã'ã nhyM kam kôt
 Metĩndjwýnh kum,

“Abê me kadjy Metĩndjwýnh mar
 djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax.
 Merkixatek nhijuk'ã gadjwý
 abê me kadjy Metĩndjwýnh mar
 djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax”,
 ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kute amim arkam
 ã kum ane.

*Me abatàn kute me prĩre pyræk.
 Kô k 3.1; Ep 4.14*

11 Nã bãM bit ar ije ar amã Merk-
 ixatek jarēnhmãn kam ajte akubyn ar
 amã arēnh kêt. Nã bãM ren ar ar amã
 kunĩ jarē ga ren ar mar kêtikumrêx
 ne, ar ajamakre kêt kam, ar ajamak'ã
 tomkam. Dja gar on amijamak'ã tom
 tan gop mýjja ma.

12 Nã gãM ar amrêbê memã
 Metĩndjwýnh kabên'ã adjujarēnhmãn
 ajte mar kêt ne.

NhyM bep kati, me'õ gēdja akubyn
 ar amã Metĩndjwýnh kukràdjã
 kraxkôt arē. Nã gãM ar aje me
 bixadjwýr ny pyræk. Me bixadjwýr ny
 ne me kute kã kaôrbit mar ne kute me
 ôkumrêx kur kêt. Gar gadjwý aje mýjja
 mar kêt rã'ãkam aje me bixadjwýr ny
 pyræk.

13 Ar aje mýjja mar kêt kam aje me
 prĩre pyræk. Ar aje kã kaôr rã'ã. NhyM
 bê ne ga gop ar ajabatàn kam aje gop
 mýjja mar. Ar aje Metĩndjwýnh kabên
 katãtja o amipræk kêt rã'ã.

14 Bep ate ne me abatàn. Me
 abatàn ne me kute me ôkumrêx kur.
 Nã gãM ar ren Metĩndjwýnh kabên
 maro tēn ren o amipræk ne ren arek
 maro tēn o tēn o tēn ren marja amũ
 o abikamēnh o tēn kam ren aje me
 abatàn pyræk ne kam ren prĩne ren
 mýjja kabi, prĩne mýjja punumē mýjja
 mexmē prĩne ren kabin mýjja man
 kam ren aje me abatàn pyræk.

6

1-3 Gwaj Kritukôt babikamēnhmo
 kraxkam arým Kritu kukràdjã kwý
 ma. Nãm me Kritu kukràdjã kraxbit
 gwaj bamã arē gwaj kuma. Mýj
 kukràdjã krax ne gwaj arým kuma?

Me batyk kadjy bamã bajaxwe
 kĩnhja wãnh kum banhirer ne kam
 baje amikajmãtã Metĩndjwýnh mar
 ja. NhyM ajte me kute ngômã me
 bajangjēnh'ã ujarēnhjadjwý. Ne kam
 ajte me kute Metĩndjwýnhmã me
 bapymjýr gu me kum badjãpēnh
 kadjy me kute me bajã ikra jad-
 jwýr ja. Ne kam ajte me batyk

† 5:7 Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt me kunĩ: bēngôkreja
 pyræk. Kubê kã jakamē me kakrãtykmē me babēngôkremē ne me kunĩ: bēngôkre. Me kamrômē me
 kukràdjã kunĩ kubêngôkre aben pyræk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarēn ama.

ne akubyn batîn ne bakator nhym Metîndjwÿnh kute me bamã bajaxwe pãnh jarênhmã ne kute me jamã me tîn rã'ã rã'ãmã arênh ne ate me jamã me biknor rã'ã rã'ã jarênh ja. Ja ne mar tûm, kukràdjà krax.

Djãm ajbit ne gwaj baje marmã? Kati, kwÿ rax ne gwaj baje mar kêt rã'ã. Gwaj on ajte amÿ ijukri on mÿjja 'ôdjwÿ man gop amÿ maro babikamêho mō. Nã gãm ar te o anen te aje kàjmã mar kamênhmãn kam mã akubyn ama, akubyn kraxbit maro mō.

Nhym bep kati, dja gwaj on amÿ ijukri on mÿjja 'ôdjwÿ ma. Gwaj baje mÿjja marmã ne Metîndjwÿnh amim gwaj bajã karō, gwaj on kuma, kute gwaj bamã no mex jadjàr jabej dja gwaj on ã o ane.

*Me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêx karō memã kabên.
Idja 10.26*

⁴ Nhym bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tô mã dja me me on akubyn Metîndjwÿnh'ÿr meo akêxmã? Kati, gêdja me te meo ane. Arÿm ne Metîndjwÿnh me ja no bônh pydji nhym me arÿm amim kuma. Jeju kute me utàrmã kàjkwa kurûm bôxja ne me arÿm amim kuma. Nhym Metîndjwÿnh ta memã Karōja ngrà nhym meo ba.

⁵ Nhym me kam arÿm mrãmri Metîndjwÿnh Kabên mexkumrêxmã kato. Ne arÿm amim mÿjja puma kwÿ pumû. Jeju akati 'ôkam akubyn bôx ne kute meo ba kajmã'ã mÿjja pymaja kwÿ pumû. Omûnh kajgon kam ate amibê kanga, amibê kurê ar o ba.

⁶ Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmãn ajte jãm kute kubê amijo akêx ne kangaja, djãm me kute akubyn Metîndjwÿnh'ÿr meo akêxmã? Arkati, gêdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ÿr kute meo akêxmã te meo ane. Mÿkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkê. Nãm kute mrãmri ne me kute Metîndjwÿnh krao bikênh ne kute akubyn pîte'y'ã

nhôrkam o bikênhja pyrâk. Nhym kam me kâtâm Jeju japryô kumex.

⁷ Ê, gop ar pyka mexja pumû. Na ne pyka jakam bixadjwÿr krãpti ne kam amÿ pyka ja mã prôt ne. Nhym me kam kam mÿjja kren prîne 'ã karên o djuw mex nhym kam ingrôt ne abatàn. Ô wÿnh kute krên ne tÿxmã ne ingrôt ne ôn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metîndjwÿnh arÿm kum kînh ne ôkre kadjwÿnhbê amim,
—Pyka ja ne mexkumrêx. Ba kum kînh jadjà ne kum djwÿ jarê gê mã arek kam djwÿ nhingrôt ne ôn kumex, ane.

⁸ Nhym bep ate ne pyka punu. Nãm te na axidjuw nhym me te karê nhym mã mrÿnhîmê mjêxêtte nhîbit apôx ne kumex. Pyka kajgo mexi. Me te kam mÿjja nhingrôt jabej, djwÿ nhingrôt jabej ne kam ôkre kadjwÿnhbê amim,
—Axuk wãnh nôre. Ba tu kanga gê wãnh nôre. Mÿj kadjy dja ba prîne karên 'ãno dja? Gê me'ô tu kum adjà gê prîne xêt. Kê, ane.

Dja ã Metîndjwÿnh me kute akubyn kubê akêxjamã anen kuwo imôkam me kurê.

⁹ E kum ar ga, akmere ar, àpnhîre ar, ar imã ar akînhja, djãm ar amã ne bar ikabên ja jarêho iba? Kati, arÿm ne bar ar amexkôt ar ama. Ar ga ne gar tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm ar apytà. Ga kam ar aje pyka mexja pyrâk.

¹⁰ Djãm Metîndjwÿnh punu got. Djãm kute ar amar kêt got. Kati, dja katàt ar adjàpênh man o biknor kêt ne. Nã gãm ar amã Metîndjwÿnh kînhkumrêx ne kam ô'ã ô me mex jadjwÿo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba rã'ã ne. Kam dja Metîndjwÿnhdjwÿ ar amar rã'ã ne.

¹¹ Bir be, gora ar 'ãno dja. Nã bãm ar inhôkre kadjwÿnhbê,

—Gora gê ar ï pÿnhkôt kum Jejuwã kînh ne kam kînh rã'ã rã'ãn kôt ar amijo ban inomã kumê, ane.

Nã, dja gar ã anen inomã amên kam arÿm 'ÿr bôx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhîxja arÿm 'ÿr bôx.

12 Nà, gora ar amã adjukanga kêt ne 'ãno djan inomã amên kam 'ÿr bôx. Kwârîk wãnh ar amã adjukanga kêt. Ë, me kute amim Jeju mar ne kute akrãnmã arek amiwÿr kam amakja, me tãmbit dja me 'ÿr bôx. Mÿjja mex, Metîndjwÿnh kute 'ã memã katãt kabên pydjîn arênhja'ÿr dja me bôx. Bir be, gora on ar ja'ã amijakren me kudjwa mÿjja ja kunî 'ÿr bôx.

Metîndjwÿnh kute Abraãomã tãmdjwÿ jarênh mãmджи.

13-16 Ar me bakukãmãrebê Abraãoja pumũ. Amrêbê Metîndjwÿnh Abraãomã kabên pydjîn arê. Nãm kum,

“Ë, mrãmri dja ba ajo kînh ne amã atãmdjwÿ krãptî ngã nhym aptãn kumex.

Ba ibê Metîndjwÿnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

Be, Metîndjwÿnh kute Abraãomã kabên pydjîn arênh ne ja. Nãm Abraão akrãnmã arek amiwÿr kam aman kam 'ÿr bôx. Metîndjwÿnh kute kum kabên pydjîn arênhja'ÿr bôx ne arÿm kran arÿm tãmdjwÿ.

Me babêngôkre baje memã bakabên pÿnh ne arênh kadjy ne atemã me'õ'ÿr mrã. Me'õ kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmã 'ÿr tên kum arê, kute adjwÿnhdjwÿ me bakabên mar ne kute ar o bamã. Gu me kum bajêx karõ, kum bajêx nhym kute o ngrykmã ajte atemã me'õ'ÿr mrãn kum me bakabên ja jarê.

Nhym bep Metîndjwÿnh kute Abraãomã kabên pydjîn arênhkam nhÿnh ne atemã me'õ Metîndjwÿnh kurãm rax got kute adjwÿnhdjwÿ kabên marmã? Kati, Metîndjwÿnhbê kumkati pydjii. Kam ne ta tu aminhidji jarên Abraãomã kabên pydjîn arên kum,

“Ë, mrãmri dja ba ajo kînh ne amã atãmdjwÿ krãptî ngã nhym aptãn kumex. Ba ibê Metîndjwÿnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

17 Nãm kabên pydjîn arên kam ta aminhidji jarê. Nãm arÿm 'ã amim karõn

kôt kabên pydjîn arê. Nãm akubyn atemã kabên 'õ jarênh kêtukumrêx. Nãm ta arÿm amim pry pydji jarê. Ne kam me kute prîne amim mar tÿxmã, Metîndjwÿnh kute memã kabên pydji jarênh nhym me kute amim mar tÿxjamã ne kabên pydjîn arên kam ta memã aminhidji jarê.

18 Bir be, kumrêx ne kabên pydjîn arên kam adjwÿnhdjwÿ ta aminhidji jarên memã,

—Ba ibê Metîndjwÿnh dja ba ajo kînh, ane.

Dja akubyn atemã kabên 'õ jarênh kêtukumrêx ne. Dja 'êxnhî kêtukumrêx. Djãm Metîndjwÿnh kabênkam 'êxnhîn kute akubyn memã kabên 'õ jarênhmã got. Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atÿxkumrêx, ajte akînhkumrêx. Atÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mã kam ama. Metîndjwÿnh arÿm gwaj bakukãm gwaj bamã mÿjja mex jarê gwaj mã kam ama. Kute gwaj bapytãrmã ne gwaj arÿm 'ÿr baprõt nhym arÿm gwaj bapytãn gwaj bamã mÿjja mex jarê, kàjkwa jarê.

19 Gora gwaj kam batÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mã kam ama. Mrãmri dja gwaj 'ÿr bôx. Kam ne gwaj bakadjwÿnhbê badjumar mex ne baku'ê tÿx ne. Mrãmri ne me kute ngômã kên rênh nhym kã arek arij tÿx nhym ngô kute o ba kêt ja pyrãk. Dja gwaj ã bakadjwÿnhbê badjumar mex ne batÿxo ane. Gwaj baje amim Metîndjwÿnh kabên kamnhîx ar o babakam dja gwaj ã bakadjwÿnhbê badjumar mex ne batÿxo ane.

Metîndjwÿnh nhõ kikreti ja ma. Kadjwÿnhbê Metîndjwÿnh nhõ mÿjja nêje kubêkãti wajêt. Nhym me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr raxbit 'ÿr ngjênh.

20 Nhym bep Jeju ne ta kàjkwakam ùrkwãti djwÿnhjamã wadjã. Me bakukãm ne 'ÿr wabin kum wadjã. Kute me banhirãr ne me bajo djuw mex ne me bakadjy Metîndjwÿnhmã kabênmã. Dji kubê Metîndjwÿnh mar djwÿnh djwÿnhkêt. Kubê Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ

bênjadwÿr rax dja rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne kajmã'ã Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhym kam Jeju ijuk'ã kubê Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ne me bakadjy Metĩndjwÿnhmã kabên ne.

7

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

¹⁻³ Be, mÿj me'obê ne Merkixatekja? Nãm krĩbê Xarêkam me ja nhõ bênjadwÿr ne adjwÿnhdjwÿ kubê Metĩndjwÿnh pymao kubê kumkati mar djwÿnh. Idji kutewa ne katàt me mrãnh nhõ bênjadwÿr, Merkixatek. Idji jatãri jadjwÿ ne me umar mex nhõ bênjadwÿr. Krĩ nhidjibê ne Xarê. Me umar mex ne ar bakam ne me tu 'ã kum idji. Me ò bênjadwÿrjamã, Merkixatekmã ne me me umar mex nhõ bênjadwÿr ane.

Ije nhym mã ne bãmmẽ nã ar kute? Kati, e kum bep me kute bãmmẽ nã noo ar omũnh kêtumrêx ne me kute ar arênh kêtê. Kon ne. Ingêtmẽ kwatynhmẽ me kute omũnh kêt mexi. Me kute rwÿkkôt mar kêt, nã 'õ kurũm rwÿkkôt mar kêt ne ajte kute tyk djã kôt mar kêtumrêx. Nãm tu nhĩ'ãnh tẽ. Kute Metĩndjwÿnh Kra pyrãk ne me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh rã'ã rã'ã ne.

Be, ta ne Abraão kutã tẽn kajpan kum kabên jarênh kĩnhkumrêx ne. Abraão arÿm mÿj bênjadwÿrja ar'ÿr prõt ne ar kubĩn kam akubyn tẽn nhym Merkixatek kutã tẽn kajpan o kĩnh ne.

Nhym kam kum mÿjja kwÿo ajkij. Kute mÿjja kwÿo mõrjao ajkij nhym mã o mõ. Abraão ò mÿjja kunĩ kryre ne kurên aben kadjy kum kungã. Merkixatekmã apÿnh aben kadjy o põxo tẽn kum kungã nhym abenã rênhkam arÿm rax nhym kam mã o mõ.

⁴ Bir be, me Merkixatek raxja pumũ. Te Abraão bênjadwÿr rax ne kute nèkrêx pytãrja tu kute kum kwÿo o bikjêrja pumũ. Djãm Merkixatek ngri got.

⁵ Atũmã ne mekbê Rewi me ò mÿjja jamÿnho ba. Mõjdjê ne kukràdjãkôt mekbê idjaermã kum,

—Gora me amũ anhõ mÿjja wã kwÿo ajkjên amũ mekbê Rewibê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhmã angã, amũ amikutã memã kwÿ ngã gê me ta ò nèkrêxkôt amim amÿ, ane. Nhym me kam ã anen ò mÿjja kwÿo ajkijn kam amũ amikutã mekbê Rewimã òro tẽ, me ta ò krôkam me jamã kungã nhym me amim amÿ. Amẽ kubê Abraão tàmdjwÿ nhym mekbê Rewi kute amim amÿnhja tãm ne kubê ò nèkrêx.

⁶ Nhym bep atemã ne Merkixatek. Mekbê Rewi 'õ kêtê. Nãm te kubê mekbê Rewi kêt ne kam tu Abraãobê nèkrêx kwÿo ajkijn kum kĩnh jadjã. Metĩndjwÿnh arÿm Abraãomã kabên pydjìn arên kum mÿjja mex jarê nhym Merkixatek arÿm kuman kam kôt Abraãoo kĩnh ne.

⁷ Be, mrãmri ne me'õ kute meo kĩnhja ne raxo tãmja jakre. Me rũnh ne me meo kĩnh.

Kam ne ba ar amã,

—Me Merkixatek raxja pumũ.

⁸ Mekbê Rewibê Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ne me ò nèkrêxo ba. O ban kêt nhym me pãnh kamingrãny amũ ijuk'ã ajte Metĩndjwÿnhmã àpênh ba nhym me ajte memã òro ba. Nhym bep Merkixatek pydji ne tĩn rã'ã rã'ã ne kubê ò mÿjjao mõ. Ga me Metĩndjwÿnh nhõ pi'òk no'òkkam Merkixatek'ã kute tĩn rã'ã: rã'ã, anhÿrja pumũ. Be, Merkixatek raxja pumũ.

⁹⁻¹⁰ Nhym kam Merkixatek Abraão kutã tẽn kajpa nhym kum ò mÿjja kwÿo ajkij nhym mã o mõ. Nhym kam Rewidjwÿ kute kum òr pyrãk. Rewibê ne Abraão tàmdjwÿ. Rewi ne ingêt kukãmãrebê Abraão ngrekam nõr rã'ã, kraxje kadjy kute Rewi bãm djir kêt, ngrekam nõr rã'ãkam ne Abraão Merkixatekmã ò mÿjja kwÿo ajkij. Nhym kam Rewidjwÿ kute kum òr pyrãk. Nhym kam amũ atũmã Rewi wajêt ne ruw ne kam amũ abatãnh nhym kam tàmdjwÿ amim mÿjja jamÿnho ba, ò nèkrêxkôt me ò mÿjja jamÿnho ba. Nhym bep Merkixatek mekbê Rewi kajmã'ã nèkrêxo mõ, Abraão nhõ mÿjjao mõ.

11 Arão kôpdji'ã mekbê Rewibê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhja ne memã Môjdjê kukràdjà jarēnhõ tē. Arão ne kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhõ kutewa nhym kam tàmdjwý mekbê Rewija amũ aben nhijuk'ã kubê Metĩndjwýnh mar djwýnh ne Arão kôpdji'ã memã Môjdjê kukràdjà jarēn me kadjy Metĩndjwýnh ma. Nhym me te: kôt kute amijo ba mexmã. Nhym kam atemã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Atemã. Arãokôt kêtê. Merkixatekkôt ne kato. Nãm ren me mekbê Rewikôt mex nhym ren atemã ny 'õ kator kêtumrēx ne. Nãm me te: amimex ne te: axwe kêt nhym kam kadjy nyja kato.

12 Bir be, atemã ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ny 'õ kato nhym kukràdjàdjwý ne kôt atemã.

13 Gwaj banhõ Bēnjadjwýr'ã ne idju-jarēnhja. Ā mũm me ja kurũm ne kato. Ām atemã. Djãm me ja 'õ kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh got? Ne kute Metĩndjwýnh nhõ ngõnhõ ki'ã kum mry bõr got. Arkati.

14 Mekbê Djuda kurũm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metĩndjwýnhmã àpēnh kêtumrēx. Nhym me kunĩ arým kôt omũ. Djã nãm Môjdjê me jamã kum,

–Me ga dja ga me abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh, ane got? Kati, mekbê Rewimãbit ne arē.

15 Be, arým kute amirĩt tēmja pumũ. Atemã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Mekbê Rewi kurũm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyræk.

16 Mýjkôt ne kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh? Djã nãm mebēngõkre ta Môjdjê kukràdjækôt kute amũ aben nhijuk'ã abenmã rero tēn kam Jeju'ýr bõx ne kum kure nhym kam arým kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh? Djãm mekbê Rewi 'õ? Kati. Bir, mýjkôt? Mýjja týxumrēx kôt. Ta tu tĩn rã'ã:n kute tĩn o ino rer kêtumrēx. Kam ne Metĩndjwýnh 'ã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr mē.

17 Metĩndjwýnh nhõ pi'ók no'ókam kute,

“Abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne akajmã'ã Metĩndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh”, anhýrja pumũ.

18 Be, Môjdjê kukràdjà tũmkôt mekbê Rewi kute aben nhijuk'ã abenmã Metĩndjwýnh mar djwýnh rerja ne arým tũm ne wãnh nõ. Arým kajgo mexi. Kute me utår kêt. Kam ne Metĩndjwýnh wãnh kudji nhym nõ.

19 Môjdjê kukràdjà kute mýjja mex kêt. Nãm me te: kute kôt amijo ba ne te: kôt kute amijo mexmã. Nhym bep ajbir ne Metĩndjwýnh me bawýr mýjja mex jano, Jeju jano. Tãm ne gwaj kamnhĩxbê ar baban kôt Metĩndjwýnh'ýr bõx. Nhym prĩne raxo, mexo Môjdjê kukràdjà tũm jakre. Kôtbit ne gwaj Metĩndjwýnh'ýr bõx.

20-21 Be, gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh ny, mextireja pumũ. Kumã ne Metĩndjwýnh kabēn pydjĩn arē. Bep me ja, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tũmja ne Metĩndjwýnh amim me umjýr kajgon kute memã kabēn pýnh jarēnh kêt. Nhym bep ate ne Jeju. Metĩndjwýnh kute amim arkam kum kabēn pydjĩn arēn kum, “Ba ibê Bēnjadjwýr ne ba arým amã ikabēn pydjĩn arē. Dja ba atemã ikabēn 'õ jarēnh kêt.

Ga dja ga abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rã'ã: rã'ã ne”, ane.

22 Be, Jeju kukràdjà nyja mexo kute tũm jakrenh mexi. Nhym Metĩndjwýnh kute kukràdjà nykôt me bamã mýjja mex jarēnhja dja mrãmri me bawýr bõx. Jeju ta dja Metĩndjwýnh kabēnkôt mýjja mex nēje omũnh 'ãno djan me bamã kungã.

23 Nà, Jeju mexo kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tũm jakrenhja pumũ.

Ē, mýjja 'õdjwý. Me ja ne me krãptĩ. Nãm me aben nhijuk'ã tyk tē. Te

kute àpênh 'ãno ãm rã'ãmãn mã aben nhijuk'ã kubêngêtte ne tyk tẽ.

24 Nhym bep Jeju pydji ne mã: tĩn rã'ã rã'ãn kam mã kubê me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ãn atemã amidjô'ã me'õmã rer kêtumrẽx.

25 Ajbit ne tĩn rã'ã rã'ãkam arek Metĩndjwýnhmã me banêje kabên ne me bajo à'wýr ar ba 'ãno dja. Nãm me bapytàn ar me bajo ba. Nhýnh me baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhĩxkôt baje Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽxja, me batãm ne ar me bapytàn me bajo ba. Gêdjãm ar me bajo ba rã'ã ne. Gêdja me bapytàr rã'ã: ne, rã'ã rã'ã.

26 Bir be, me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ã kute anhýr ne gwaj bamãnhkutã. Nãm mexo uma. Kute axwe 'õ mar kêtumrẽx. Punu 'õ kam nõr kêtumrẽx. Nãm mũm mexo amiptà nhym ate me axwe wãnh ar ba nhym Metĩndjwýnh o rax ne kàjkwamã amiwýr o wabin kàjkwa nhiby ýr nhym kam ar ro'ã ar ba.

27 Nà, atemã. Kute me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr tũmja pyræk kêt. Djãm kute Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr tũm kudjwa myt kunĩkôt ta amijaxwe pãnh Metĩndjwýnhmã mry par ne bõr ne õr got. Me tãm ne me kumrẽx amijaxwe pãnh kum mry pan kubõn kungãn kam atãri me kunĩjaxwe pãnh kum mry pan kubõn kungã. Djã nãm ã Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nãm ta Metĩndjwýnhmã me axwe pãnh tyk pydji. Nãm me axwe pãnh Metĩndjwýnhmã amikanga pydji nhym tũmrãm dja ajte memã tyk kêt ne.

28 Mõjdjê kukràdjækôt ne me axwe prãm nhym me amim me umjuw. Nhym bep tũmrãm, Mõjdjê kukràdjã arým tũmkam ne Metĩndjwýnh amim krao katon amim kudja. Nhym kam prĩne Metĩndjwýnh kabênkôt amijo ba. Axwe prãm kêtumrẽx. Dja amũ tũmrãm axwe 'õ kêtumrẽx rã'ã rã'ã, tãm ne amim kudjan kam kum kabên

pydjin arẽ. Ne kam adjwýnhdjwý aminhidji jarên kum,

—Ba ne ba amijo apytàn amim adja. Ga abê imar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax, ane. Be, nãm ã anen kam amim Kra dja.

8

Me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ny ne Jeju.

1 Bir be, ije ar amã arênh ja ma. Arým gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ã kute anhýrja pumũ. Nãm kàjkwakam Metĩndjwýnhbê kumkati krĩ djatikam ubõk'ãnh ikõ'ã nhý, kubê bẽnjadjwýr raxkam ubõk'ãnh nhý.

2 Kubê Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ne kam Metĩndjwýnh nhũrkwãti kadjwýnhbê kumoka'êkam àpênh ar ba. Ūrkwãti djwýnhkam àpênh ar ba. Djãm me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bẽnjadjwýr djwýnh ta ne amim kikre nhym kàjkwakam dja. Ūrkwã djwýnh ne ja. Nhym kadjwýnhbê kumoka'êkam Metĩndjwýnh nhõ mýjja nêje kubêkãti wajêt. 'Ýr ne arým wadjàn kam kam àpênh ar ba.

3 Me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kunĩ ne Metĩndjwýnhmã mry bõn kum kungãn kôt kum kĩnh djã ngã. Kadji ne amim me umjuw. Nhym gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnhdjwý mýj ne kum kungã? Kati, ãm ta ne kum amingã.

4 Nãm ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubê me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnh kêtumrẽx ne. Ga me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnh kumex ne kute Mõjdjê kukràdjækôt Metĩndjwýnhmã kĩnh djã nhõr rã'ãja pumũ. Kam ne ren jakam ar ban ren arým kubê me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnh kêt.

5 Pyka jakam Metĩndjwýnh nhõ kikreja ne kàjkwakam ūrkwãti djwýnhja'ã amijakre nhym me kam kam àpênh ar ba. Ô'ã ne pykabê õ kikreja. Nãm Mõjdjê kute kikre

nhipêxmã nhym kam Metĩndjwýnh prĩne kôt kum 'ã karõ, kute kum 'ã karõ nhym kute kôt kum ipêxmã. Kute kàjkwakam ũrkwãti ja'ã akren kute kôt kum ipêxmã ne kum 'ã karõn kum,

“Gora prĩne inhũrkwãti djwýnh'ã akren imã ipêx, ane.

Krãnhre'ã ije amã akrejakôt dja ga ipêx”, ane.

Be, mýjja kàjbê mex ne ja. Kàjkwakam ũrkwã djwýnh ne mexkumrêx, nhym bep ja, pykabê ja ne ô'ã. Ô'ã ne kam kàjbê mex.

Nhym bep ũrkwã djwýnh ne mrãmri wýnh, mextire.

⁶ Nhym àpêndjwý mextire. Metĩndjwýnh ne kum àpênh ny jarê nhym àpênhja prĩne mexo kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tũm djàpênh tũm jakrenh. Nhym kukràdjã nydjwý prĩne mexo kute tũm jakrenh. O ne Jeju Metĩndjwýnh'ýr mebêngôkreo bôx. Nhym Metĩndjwýnh me bamã kabên pydjín arên kam me bamã mýjja mex jarê. Mýjja mexja ne mexo tũmja jakrenh mex ne. Kôt kukràdjã nydjwý mexo tũmja jakrenh mex ne.

⁷ Nãm ren Môjdjê kukràdjã ajmã kute kêt nhym ren ajte kukràdjã ny kator kêtumrêx ne. Nãm ren kute-waja mex nhym ren ijukri ny 'õ kator kêtumrêx ne.

⁸ Nhym bep kati, nãm kukràdjã tũmja kute me utàr kêt nhym kam pãnh Metĩndjwýnh kukràdjã ny kute me utàrja pãnh o kato. Nãm mekam kĩnh kêt ne memã kum,

“Adjým, amũ akati 'õkam dja ba mekbê idjaer kunĩmã atemã ikabên ny 'õ jarênh mãmdji, atemã kukràdjã ny 'õ.

Nà, Djuda aben nhijuk'ã tàmdjwýjamã gêdja ba atemã kukràdjã ny 'õ jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

⁹ Ate ne nyja. Ate ne tũm, ije me akukãmãremã arênhja, tãm ne tũm.

Amrêbê ne ba me akukãmãre pa 'ãbyn pykabê Edjitu kurũm meo ikaton kam ar meo iban memã ikukràdjã ja jarê.

Nhym be nãm me ikabên mar prãm kêt ne arík ar ba. Ba kam amipãnh tu me kanga.

Ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

¹⁰ Bep jakam dja ba mekbê idjaermã ikukràdjã ny jarê. Amũ akati 'õkam dja ba memã ny 'õ jarê.

Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

Me ôkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjã jao adjàn me ajamak krekre'ãdjwý pi'ók no'ók ne.

Ne kam meo inhõ me jakumrêx nhym me amipãnh Metĩndjwýnho ipytàn kam amim ijo Metĩndjwýnhkumrêx.

¹¹ Djãm me õbikwamê kute abenmã kum, nàr me kamy kute abenmã kum,

'On amim Bẽnjadjwýr djwýnh ma', anhýrmã.

Kati, me kunĩ dja arým amim ima. Me kàtammê me rũnhmê me kunĩ dja me amim ima.

¹² Ba kam me kute ikam amikràjakam idjukaprĩ ne kam me ikam axweja tu o akno”, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kukràdjã ny'ã ujarênh ane.

¹³ Kute kukràdjã ny jarênhkam arým õbê jao tũm ne. Be, ga mýjja arým tũm tẽm ne arým biknor 'ýrja pumũ.

9

Kute pykakam Metĩndjwýnh nhõ kikreti jarênh.

¹ Amrêbê ne Metĩndjwýnh prĩne kukràdjã tũmja, kukràdjã kutewaja'ã memã karõ, kôt me kute ar amijo ba ne kum kabên ne kum àpênh kadjy. Nãm me pykabê kum kikren kam kam kum kabêno ku'ê.

² Nãm me kubêkãmê mrykãmê pĩponho kikren ajkwa krekre'ã kubêkà nhõ. Kikrebê kumkati ne ja. Kam ne ngõnhpôktimê pĩponh ku'ê. Nhym djwý me kute Metĩndjwýnhmã

ôr ne pîponhkam adjwÿrjadwÿ ikwã. Apÿnh mÿjja ku'ê djari ne ja.

³ Kadwÿnhbê ne kumoka'ê. Nhyam kam nêje kubêkà wajêt.

⁴ Kam ne kên karÿro kikre kudjÿ djà bôr djâmê kên karÿro pïo rara krâkà djyjamê ku'ê. Nhyam kên karÿrreo pïo rara krâkà djy kam ne ngôn dja. Kên karÿro ngônhkam djwÿ nhidjibê "Mÿj ne ja" nÿt ne dja. Nhyam kam kam Arão nhô kô me aêrbê ingrôt ne ôja nô. Nhyam kam kamdjwÿ Metîndjwÿnh kute amikabên'ã kên no'ôkja amê nô.

⁵ Nhyam kên karÿro pïo rara krâkà djyja'ã Metîndjwÿnh kadjy mrân djwÿnh amê ar karô kâjbê prêkja aben kutã dja. Metîndjwÿnhbê kumkatiti:, Metîndjwÿnh pymati, Metîndjwÿnh mexo tuknî kadjy mrân djwÿnh karô nhipêx ja dja. Pïo rara 'ã ijê djà'ã dja. 'Ã ijê djà ja ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr mry kamrôo kaprêprêk nhyam Metîndjwÿnh apÿnh me axwe djari tu o akno. Aj, djâm on ije ar amã prîne ja jarênhmã got. Ba ar amã mÿjja 'ôdjwÿ jarê.

⁶ Be, nãm ã Metîndjwÿnh nhô kikrekam apÿnh mÿjja ku'ê djari ku'ê ane. Nhyam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh kâtàm myt kunîkôt kikrebê kumkatikam wangij ne kam kam àpênh ar ba.

⁷ Nhyam bep me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr rax pydji ne kadwÿnhbê kumoka'êjamã wangij. Djâm myt kunîkôt? Arkati, kum ngorekambit. 'ÿr ngjênh nhô akati apôxkambit ne 'ÿr ngjênh pÿnh ne. Nhyam ajte kum ngore nhyam ajte 'ÿr wadjà. Akati pÿnhkambit. Djã nãm ÿkam 'ÿr wangij? Kati, mry kamrô ne 'ÿr o wangijn Metîndjwÿnhmã kungã. Ta amijaxwemê me kâtàmja jaxwe pãnh ne kum kungã. Me kute mar kêt ne kute Metîndjwÿnhkam amikrào ba pãnh ne me ô'ã o mrân o wangijn kum kungã.

⁸ Jakôt ne Metîndjwÿnh Karô memã o amirît, me kute me kâtàm Metîndjwÿnh'ÿr ngjênh kêt

kôt mar kadjy. Metîndjwÿnh nhô kikrebê kumkati ãm rã'ã nhyam me kute kukràdjà tÿmjao ba rã'ãri ne me kâtàmja Metîndjwÿnh'ÿr ngjênh kêt kumrêx, kumoka'êjamã ngjênh kêt kumrêx. Me kâtàmja kraxje 'ÿr ngjênh kêt.

⁹ Be, pykabê Metîndjwÿnh nhô kikremê kôt kukràdjà tÿmjao ne Kritu kukràdjà djwÿnh'ã amijakre nhyam me Kritu kajmã'ã ar o ba. Kukràdjà tÿmjao ne me ï krâkàbito mex. Nãm me kukràdjà tÿmkôt te Metîndjwÿnhmã mry bôn kum kungã te kum kînh djà ngãn mã amikam kute axwe mar rã'ã. Me kute kum mry nhôr djwÿnhja te kum mry bôn kum kungã kadwÿnhbê mex kêt rã'ã ne.

¹⁰ Kukràdjà tÿmkôt ne me me ô kwÿ krên djâmê mÿjjao kôm djà'ã memã karôn mekbê uma. Ne kam ajte me kute apÿnh amiku'ôn djari memã 'ã karô, me kute kôt amijo bamã. Apÿnh kukràdjà ja ne me ï krâkàbito mex. Metîndjwÿnh kute mÿjja kunîo ny kajmã'ã ne memã kukràdjà tÿmjao'ã karô nhyam me ar o ba.

Kritu kamrô'ã ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹ Nhyam arÿm Kritu bôx ne arÿm kukràdjà ny, kukràdjà mexo kato. Ne kute kukràdjà nyo kator kadjy kubê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr rax ne arÿm Metîndjwÿnh nhûrkwã djwÿnhmã wadjà. Metîndjwÿnh nhûrkwãti prîne kute raxo, mexo pykabê ja jakrenh mexjamã wadjà. Mebêngôkre kute ipêx kêt. Me banhô pykabê mÿjja, pï, bô, bànhôr jao kikre nhipêx kêt.

¹² Be, tãm, Metîndjwÿnh nhûrkwã djwÿnhbê kumkatimã wadjàn kam amÿ kadwÿnhbê kumoka'ê'ÿr àr pydji. Djã nãm 'ÿr wangij ne akubyn apôx ne 'ÿr ngjênh krãptî got? Kati, nãm 'ÿr àr pydji. Djâm mokaàk kamrô nâr mryti jabatàn nyre kamrô ne o wadjà, kute Metîndjwÿnhmã ôrmã? Arkati, nãm ta amikamrôo wadjà. Ne o me bapytà. Me bapytàrkumrêx. Gu

me batîn rã'ã rã'ã ne baje o ino rer kêt kadjy.

¹³ Amrêbê kukràdjà tũmkôt ne me mry kamrôo me kamĩ, me akubyn mex kadjy. Nãm me Metĩndjwýnhkam amikràn kam punu. Nhyam kam Metĩndjwýnh mar djwýnh mryti djũmre kamrômẽ mokaàk kamrôo me kamĩ. Ne mryti jabatàn nyre, kaãnhre bĩn kum adjàn kam prà byn o me punu kaprêprêk. Nhyam me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrô kute kàjbê meo mexja pumũ. Bep Kritu kamrô ne mrãmri meo mexkumrêx. Metĩndjwýnh Karô tĩn o ino rer kêtja tãm ne Krituo ban o tỳx nhyam kam kôt Metĩndjwýnhmã amingã. Djãm punu ne me kubĩ? Kati, nãm mexo mextire, ajmã kute kêt ne ta Metĩndjwýnhmã amingãn kam kamrô ajkapĩ. Ta kamrô ne prĩne me bajo mex. Me batyk ne baje Metĩndjwýnhmã bakre rax ne nĩjar baba kadjy ne gu me bamã bajaxwe kĩnh ne o baba. Nhyam kam ta kamrôo prĩne me bakadjwýnhbê me bajo mex gu me kam arým bakadjwýnhbê bapijãm kêt ne amikam bajaxwe'õ mar kêt ne Metĩndjwýnhmã badjãpênh ar baba, Metĩndjwýnh tĩnjamã apê.

¹⁵ Kadjy, Kritu kamrô prĩne kute me bajo mex gu me Metĩndjwýnhmã badjãpênh kadjy ne Kritu kukràdjà nyo kato. Metĩndjwýnh kute amiwýr me bajwýr ne kute me bamã kabên pydjĩn arênh ne kute me bamã mýjja mex jarênh gu me 'ýr babôxmã. Nhyam me banhõ mýjja mexja dja rã'ã rã'ãn o ino rer kêtumrêx. Mrãmri dja Kritu ã memã o ane. Kadjy ne arým me axwe pãnh ty. Me kute kukràdjà tũmja ar o bari ne me Metĩndjwýnhkam axwe nhyam kam arým Jeju amityko o pãnh ne.

¹⁶⁻¹⁷ Bir be, nãm tykkôtbit o pãnh. Nhyam kam ajte mýjja tykkôtbit ne mýjja amirĩt. Ga me õbikwa tyk kutã kute abenmã õ mýjja'ã karõja pumũ. Õbikwaja tyk kutã õbikwamã õ mýjja'ã karõ ne,

—Godja ba ty ga kam inhõ mýjja jao mõ.

Ne kam kum õ mýjja nhidji jarênh kum,

—Tãm dja ga o tẽ, ane.

Gêdja kute kum 'ã karõja ty nhyam kam õbikwaja amũ ajte kudjwa ô'ã ar o ba. Me tykkambit ne me ajmãn aben nhõ mýjja jamýn mã amũ abendjô'ã o ba. Me tĩn rã'ãkam ne me kute aben nhõ mýjja jamýnh kêt. Me tykkambit ne me kute me õ mýjja kajgo jamýnh. Bir be, me tykkôtbit ne mýjja amirĩt. Nhyam kukràdjà tũmjadwý ajte tãm ne.

¹⁸ Nãm me kute kukràdjà tũm kute-waja o bao kurê'ukmã ne Mõjdjê mry kamrôo me kamĩ. Mýjja tyk ne kamrô bikapĩnkôtbit ne mýjjao mex djã.

¹⁹ Nãm Mõjdjê memã Metĩndjwýnh kabên kukràdjà kunĩ'ã ujarênh kumrêx arê. Metĩndjwýnh kute mekbê mýjja pymaja memã arênhho djan memã kunĩ jarênh pan kam mry kamrô by, mryti jabatàn nyremẽ mokaàk kamrô run kam iby ngõ run kam pi'õ nhikwýr ne kadjãt kamrêk jakritare jao krax 'ãpren kam pi'õja mry kamrômã adjàn kam o me kaprêprêk. Metĩndjwýnh kabên kukràdjã'ã pi'õk no'õkja kumrêx ne kamĩn kam mebêngõkrejadwý kamĩ.

²⁰ Me kamĩn kam mekmã kum, “Be, Metĩndjwýnh kute me amã amikukràdjã jarênh mãmdji ga me aje kôt amijo aba kadjy kamrô ne ja. Gora me 'ãno dja”, ane.

²¹ Ne kam ajte Metĩndjwýnh nhõ kikre kamĩ. Nãm kapõtã kukràdjãja kumrêx kamĩn kam kikre kadjwýnhbêja'ýr o wadjàn kam adjwýnhdjwý o kamĩ, kukràdjãja kunĩ kamĩ.

²² Bir be, Mõjdjê kukràdjãkôt ne me mry kamrôobit mýjjao mexo ba. Kamrô kapĩnkôtbit ne apýnh me axwe djãri Metĩndjwýnh tu me axweo aknon mar kêtumrêx ne.

²³ Bir be, pykabê Metĩndjwýnh nhõ kikremẽ õ kikrekam kukràdjãja ne kàjkwakam mýjja djwýnh'ã amijakre. Kam ne Mõjdjê mry kamrôobit ã mýjjao mexo ane. Nhyam bep

kàjkwakam mỳjja djwỳ:nh kadjy ne me mỳjja mexbit kum kubĩn kungã. Kàjkwakam mỳjja djwỳnhja kadjy ne me mỳjja mexbit kum kubĩn kungã. Mỳjja mexo kute pykabê mỳjja ja jakrenh. Mỳj ne mex nhym me Metĩndjwỳnhmã kubĩn kungã? Je kum Jeju. Jejubit ne mexkumrẽx ne kam Metĩndjwỳnhmã amingã nhym me kubĩ.

²⁴ Djã nãm me Metĩndjwỳnhmã kikre nhym kam Kritu kadjwỳnhbê kumoka'êja'ỳr wadjà? Kàjkwakam ò kikre djwỳnhja'ã kute amijakre djãm kumã ne wadjà? Kati, nãm tu kàjkwamã wadjà. Kum wadjàn arỳm Metĩndjwỳnh kabem djan kum me bajarẽho djan me banêje kukrào dja.

²⁵ Djã nãm Metĩndjwỳnhmã aminhõr krãptĩ? Kute pykabê Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kikremã ngjêx krãptĩja pyrãk? Kum ngore kunĩkõt kute mry kamrõbito mrãnh ne Metĩndjwỳnh nhõ kikre kadjwỳnhbê kumoka'êmã o ngjêxja pyrãk?

²⁶ Arkati, nãm ren kum aminhõr krãptĩn ren arỳm tokry krãptĩ. Ren pyka nhipêx totokbê ren arỳm apỳnh tokry krãptĩ. Bep kati, arỳm pyka kute o ino rerkam arỳm kator ne kute mekbê axweo apêxmã kute Metĩndjwỳnhmã aminhõr mãmджи.

²⁷ Ga Metĩndjwỳnh kute me kunĩ'ã amim karõja pumũ. Me kunĩ dja me tyk pydji nhym ijukri dja Metĩndjwỳnh memã axwe pãnh jarẽ.

²⁸ Bir be, nãm ã Kritudjwỳ tyk pydjio ane. Kute Metĩndjwỳnhmã aminhõr nhym me kute bĩn mãmджи. Nãm amijã me krãptĩ jaxwe mẽn kam me pãnh Metĩndjwỳnhmã amingã nhym me kubĩ. Dja ajte me bawỳr kato. Djãm kute axweo pãnhmã? Kati, kute ò me ja pytãr ne kute meo mõrmã. Pykabê me kute abej ajkam amakja pytãr ne ar meo bamã dja ajte kato.

10

Kritu pĩte'ykam tyk pydji.

¹ Bir be, Mõjdjê kukràdjà ne mỳjja mextireja kukãm bõx. Kubê wỳnh kêt. Mỳjja mextire bõx kêttri ne Metĩndjwỳnh Mõjdjê kukràdjajao kato. Nãm mỳjja mex djwỳnh'ã amijakre kajgo. Kam kute meo mex kêt. Metĩndjwỳnh kute me axweo bingrãnh kadjy ne me kum mry pan kubõn kungã. O anhỹro ba tãmtã: ĩ arek amũ namẽ amex kunĩkõt o anhỹro tẽ. Nãm me te mry pan kamrõ kapĩn te kute o amikam axweo apêx ne mexmã te o amijo ane. Me kute Metĩndjwỳnh'ỳr bikamẽn prãmja ne me te amijaxwe kêt mãm amijo ane.

² Nãm ren me kute Metĩndjwỳnhkõt amijo ba prãmja mry kamrõo ren amikam axweo apêx ne ren mrãmri amikam axwe'õ mar kêt kumrẽx ne ren tu mry par krãta.

³⁻⁴ Nhym bep kati, nãm me te o amijaxweo ane. Mryti djũmre kamrõmẽ mokaàk kamrõo mrãmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nãm me te o amijo anen mãm axwe. Mry kamrõ kute memã axweo apêx kêt. Nãm tu amex kunĩkõt memã axweo amirĩto tẽ.

⁵⁻⁶ Kam ne Kritu pykamã rwỳk kutã Bãmmã kum,

“Nã gãm arỳm amã mry kamrõ kapĩnmẽ me kute amã djwỳ nhõrja kĩnh kêt.

Nhym me kute amijaxweo apêx kadjy nàrà m kute mry par ne rã'ã ngõnho kikam rẽn ne kute kum angjẽn ne kute amã õrja tãm ne ga arỳm abê kĩnh no kati.

Ne kam aje ijo inhĩmã ijã amim karõ.

⁷ Ba kam amã,

“Metĩndjwỳnh, ota ba dja. Aje amim ijã karõkõt ne ba jãnh dja. Amrêbê anhõ pi'õk no'õkkam aje ijarẽnkhõt ne ba jãnh dja', ane.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane.

⁸ Nãm kum,

“Mry kamrõ kapĩnmẽ me kute amã djwỳ nhõrjamẽ me kute amim axweo apêx kadjy nàrà mry par ne kute ngõnho kikam rã'ã rẽn ne kute kum angjẽn ne kute amã õrja tãm ne ga amã

kĩnh kêt ne abê kĩnh no kati”,
ane.
Djã nãm me kupa'ã ar o ba? Kati,
mrãmri ne Môjdjê memã kôt 'ã karõ
nhym me kute kôt ar o ban kute
Metĩndjwýnhmã mry par ne kute õro
ba. Nhym Kritu Bãmmã kum,

“Ga abê kĩnh no kati”, ane.

⁹ Nãm kum kabên ja kumrêx jarên
kam atãri kum,

“Metĩndjwýnh, ota ba dja. Aje amim
ijã karõkôt ne ba jãnh dja”, ane.

Bir be, nãm me kute mry par ne
kum õrja arým o apêx. Kute pãnh
nyjao katormã ne arým tũmjao apêx.

¹⁰ Metĩndjwýnh kute 'ã amim
karõkôt ne Jeju Kritu tẽn ruwn
ta Metĩndjwýnhmã amidjwýnh ngã
nhym me kubĩ. Nãm kute kum
aminhõrkam me bĩn mãmджи. O ne
prĩne me bajo mex, prĩne me bajo
mexo mexkumrêx ne.

¹¹ Me ĩ pýnhkôt me kadjy
Metĩndjwýnh mar djwýnh aben nhi-
juk'ã myt kunikôt ngõnho ki kabem
ku'ên mry kupê. Nãm me kute
Metĩndjwýnhmã mry par ne bõr ne
kum õrmã bõro ku'ê. Nhym akati
nhym tãm ne. Nhym akati nhym
ajte tãm ne. Nãm memã axweo apêx
kêtkumrêx ne.

¹² Nhym bep ate ne Kritu
Metĩndjwýnhmã mýjja pydji ngã. Nãm
kum amingã nhym me bĩn pydji. Nãm
amijã me axwe mẽ nhym me kam bĩn
pydji. Nãm me kubĩ nhym kam tu
amijã me axweo apêxkumrêx. Jakôt
ne Metĩndjwýnh djubõk'ãnh nhỹ, kubê
bẽnjadjwýr raxkam ubõk'ãnh nhỹ.

¹³ Ne kam arek kam amako nhỹ.
Metĩndjwýnh kute kurê djwýnho
bikênh mex nhym me kam umaje
kuka kõnh terteto ku'ên kam tu mýrbê
rõrõk nhym kute kwý o pardjan kwý
nhimex, ja ne kam amako nhỹ.

¹⁴ Bir be, kute Metĩndjwýnhmã am-
inhõr pydjijakôt arým mrãmri tu me'ã
mex mẽnhkumrêx nhym me mrãmri
mex rã'ã rã'ã rã'ã. Kute me bajo mex
ne kute me bajaxwe kêtõ tẽmja, me
bajã ne tu mex mẽnhkumrêx.

¹⁵⁻¹⁶ Nhym Metĩndjwýnh Karõdjwý
kôt arê,

“Bep jakam dja ba memã ikukràdjã
ny jarê. Amũ akati 'õkam dja ba
memã ny'õ jarênh mãmджи.

Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ik-
abên ne.

Me õkre kadjwýnhbê dja ba
ikukràdjãjao adjàn kunhõ. Ne
me amak krekrekamdjwý
kunhõ”, ane.

Nãm kabên ja kumrêx jarên kam atãri
memã kum,

¹⁷ “Apýnh me ikam ajaxwe djãri, me
aje ikam amikrà ar o abajad-
jwý gêdja ba tu mar krãtan o
akno.”

¹⁸ Bir be, mrãmri ne Metĩndjwýnh
arým o akno. Kam ne me kute
amijaxwe pãnh Metĩndjwýnhmã mry
par ne kum õrja arým apêx. Arým
kêt. Arým Metĩndjwýnh kute kam
me axweja kunõ biknorjakam ajte
we amijaxwe pãnh mry par ne ar
Metĩndjwýnhmã õro ba. Kati, arým kêt.

*Me kute Kritu mar'ã ukanga kêtã.
Ep 3.11*

¹⁹ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar,
mrãmri dja gwaj tu bapijãm kêt ne
Metĩndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê
kumoka'êmã wangij ne Metĩndjwýnh
'ýr bõx ne tu kum amijarê. Mýjkôt
dja gwaj bapijãm kêt ne tu 'ýr wangij?
Jejukôt. Gwaj bakadjy tyk ne kamrõ
bikapĩnkôt dja gwaj bapijãm kêt
ne Metĩndjwýnh'ýr bõx ne tu kum
amijarê ne kum bakabên.

²⁰ Pykabê Metĩndjwýnh nhõ
kikre kadjwýnhbê kumoka'ê nêje,
Metĩndjwýnh krĩ djã nêje ne kubêkãti
wajêt nhym me 'ýr ngjênh kêtkumrêx.
Nhym bep ajbir Jeju ne me bakadjy
Metĩndjwýnh'ã kutan 'ýr pry ny dji.
Pry kubê Jeju. Kute Metĩndjwýnhmã
ta aminhõr nhym me kute bĩn nhym
ajte tĩnkôt ne gwaj tu Metĩndjwýnh'ýr
mrãn bõx ne wangij ne tu kum
bakabên.

²¹ Be, gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar
djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxkumrêx.
Nãm prĩne Metĩndjwýnh nhõ me jao
ban meo djuw mex ar o ba.

22 Gora gwaj kam tu Metĩndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabẽn, on batĩnri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabẽn. Amrẽbê ne Mõjdjê Metĩndjwýnh kukràdjàkõt kute meo mex kadjy mry kamrõo me kamĩ nhym me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngõ mexkam-bit djuwn o jãm amijã ngrã rẽ. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhĩxkam dja gwaj Metĩndjwýnh kadjy bamex. Jeju ne gwaj bajo mex. Á gwaj bamex tanhýrkam dja gwaj Metĩndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabẽn, on batĩnri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabẽn. Kwãrĩk wãnh gar ajõ anhõkre kad-jwýnhbê amim,

–Djãm Metĩndjwýnh imã mex? anhýr kêt. Dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrẽx ne katåt bakabẽnkam tu 'ýr mrãn kum bakabẽn. Pykabê gwaj ar babari dja gwaj ã o ane.

23 Gora gwaj mã 'ãno dja. Metĩndjwýnh kute gwaj bamã mýjja mex jarẽnh gwaj baje tu amiwýr kamnhĩxbê ar babaja ne gwaj arým memã arẽ nhym me kuma. Gwaj gop mã 'ãno djan gop arek amiwýr kamnhĩxbê ar baba. Kwãrĩk wãnh gwaj 'ã badjukanga kêt. Metĩndjwýnh ne arým gwaj bamã kabẽn pydjĩn arẽ. Mrãmri ne kabẽnkumrẽx. 'Èxnhĩ kêtumrẽx ne kute gwaj bakanga kêtumrẽx. Kam dja gwaj amiwýr kamnhĩx týxbê ar baba.

24 Gora gwaj aben ma ne amid-jwýnhbit mar kêt. Dja gwaj bamã aben jabêmãbit abenmã karõ ne ajte bamã mýjja mexbit kĩnh ne baje o baba'ã abenmã karõ.

25 Gora gwaj abeno babikprõnh rã'ã. Nhym bep me kwý ne me arým kum abeno bikprõnh kanga. Nhym bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhýr kêtumrẽx. Gwaj ba dja gwaj abenmã týx jangij, mã Jejukõt gwaj babikamẽnh rã'ã kadjy. Metĩndjwýnh nhõ akati arým o rãm ne ja. Kam gẽdja gwaj mã abenmã týx jangjẽnh ar o baba.

26 Me kute me bamã Metĩndjwýnh kabẽn 'èxnhĩ kêt jarẽnhja ne gu me

baje amim marmãn ate mã bamã bajaxwebit kĩnh ne, nhýnh ne mýjja 'õ ajte me bajaxwe pãnh tykmã got gu me bamã bajaxwebit kĩnh ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pãnh ty. Atemã mýjja 'õ kêtumrẽx. Mýjja 'õ kute me bajaxwe pãnh tyk ne kute me bamã me bajaxweo bingrãnh kêt.

27 Nhym bep ãm mýjja ti, mýjja punuti, mýjja pymati: wã pydji ne me jamã nõ. Me kum Metĩndjwýnh kurẽjamã ne nõ. Memã gẽdja axwe pãnh jarẽ ne kam kuwy põktijamã me kurẽ. Kumã dja me kurẽ nhym me prĩne xêr. Me kajmã'ã ne nõ. Kumã dja me kurẽ. Djãm uma ngrĩ? Gora ar amikam ajkam ama.

28 Ë, amrẽbê me'õ kute Mõjdjê kukràdjàkõt amijo ba kêtja nhym me'õ axwekõt omũ. Birãm me'õ amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjêkêt me'õ jaxwekõt arým noo omũn arẽ nhym me arým pãnh kubĩ, kum kaprĩ kêt ne tu kubĩ, axwe pãnh.

29 Bir be, kam dja me'õ kute Metĩndjwýnh kra japrýkam mrãmri arým o bikẽnh rax ne. Me kute Mõjdjê kukràdjão bikẽnhkam ne me kute tu bĩn kajgomã. Bep me kute Metĩndjwýnh krao bikẽnhkam dja pãnh rax. Pãnh raxo prĩne kute Mõjdjê kukràdjàkõt me kute me bĩn kajgoja jakrenh mex ne.

Nãm me Metĩndjwýnh kra japrý ne kam ajte Metĩndjwýnh kukràdjã ny kadjy kamrõjao mýjja punu, Metĩndjwýnh kute memã kukràdjã ny jarẽnh mãmdji kadjy kamrõ jao mýjja punu. Kra ne tyn amikamrõ kapĩ gu me kam arým Metĩndjwýnh kukràdjã nykõt amijo baba. Kamrõ jao ne me mýjja punu, o mýjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrõ kapĩnkõt ne Metĩndjwýnh memã me axweo ajngra ne meo mex nhym be nãm me tu kamrõ jao mýjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metĩndjwýnh Karõ japrýn kum ngryk jadjã. Metĩndjwýnh Karõ me bakam ukaprĩja, gu me baje te kam amikrà ar o baba nhym mã me bakam ukaprĩ, ja tãm ne me aprý. Djãm ja pãnh kêt got? Mrãmri gẽdja

prïne Metĩndjwỳnh me jao bikēnh mex ne.

³⁰ Nhỹnh me'õja kute memã kum,
“Bajbit dja ba memã amijo pãnh ne.
Ba dja ba me axwe pãnh meo
ajkē”,

anhỹrja ne gwaj arỳm mar mexkumrēx.
Nhyh ta ajte memã kum,

“Bēnjadjwỳr djwỳnh ta dja õ me jamã
pãnh jarē”, ane.

³¹ Metĩndjwỳnh tĩn ne ar ba tãm dja
pao meo bikēnh mex ne. Kute pao
meo pãnh ja tãm ne uma:kumrēx.
Djãm mỳjja wã pyma ngri got.

³² Ē, amrēbē Metĩndjwỳnh kute ar
ano bõnh totokbē ja gora ar ama. Nãm
me te ar ajo bikēnhõ ba gar mã 'ã an-
grà tỳx ne, ne te atokryn mã 'ã angrà
tỳx ne.

³³ Nãm me me ipõkri ar ajaprỳn ar
akamjēro ba. Nãm ã me ar akwỳo
ane gar anhitepato ar kuri aku'ēn ar
omũnhõ aku'ēn kam ar õ'ã akà djàn
akaprĩn ar omũnhõ aku'ē.

³⁴ Nhyh me ajte ar akwỳbē ijē gar
ar õ'ã arerek ne akaprĩn ar omũnhõ
aku'ē. Nhyh me te ar anhõ nēkrēxo
prõt gar kam mã akĩnh. Mrãmri arỳm
kàjkwakam anhõ mỳjja mextirekõt aja-
mak bēn kam tu ate akrã. Kàjkwakam
anhõ mỳjja me:xkumrēx. Mexo kute
pykabē ja jakrenh mexi. Tãm gēdja
rã'ã rã'ã rã'ã. Nhyh me te pykabē
mỳjja jao ar ajo ajkē, gar kam kàjmã
mỳjja ja man mã akĩnh.

³⁵ Bir be, gora ar amã me uma kêt
ne atỳx ne kõt amijo aba rã'ã. Kwãrĩk
wãnh gar amã kanga kêt. Mrãmri
dja Metĩndjwỳnh pãnh ar amã mỳjja
mextire ngã.

³⁶ Dja gar arek akràn mã amijo aba
'ãno dja. Metĩndjwỳnh kute ar ajã
amim karõ ne kute ar amã mỳjja
jarēnhja kõt dja gar amijo mō. Dja gar
'ãno djan akràn mã o amõr rã'ãn arỳm
kõt 'ỳr bõx. Kute me bamã kabēn
pydji jarēnh ne kute me bamã mỳjja
mex jarēnhja 'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne amim
aby.

³⁷ Metĩndjwỳnh kabēnkam ne krabē
Jeju akubyn me bawỳr bõx'ã,

“Adjỹm ngrire, dja ĩ me awỳr tēn bõx.
Amrēbē ne tēmmã krà ne kam
arỳm amrē tēm 'ỳr. Dja tebē
amikrà kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmã'ã imar ba arỳm
ije memã axwe kêt jarēnh
nhyh me katàt mrãnhja dja me
mã imar rã'ãn ar ikõt ba.

Gēdja me'õ me umaje akubyn ibē akēx
ba kam arỳm ibē kĩnh no kati”,
ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh ane.

³⁹ Nhyh bep gwaj ba ne gwaj baje ã
anhỹr kêt kumrēx. Djãm gwaj bamã
me uman baje kubē amijo akēx ne
kam tu babiknorkumrēxmã? Arkati,
gwaj ba ne gwaj tu amikajmã'ã
markumrēx nhyh arỳm Metĩndjwỳnh
gwaj bapytàn ar gwaj bajo ba.

11

*Me tũmre kute amikajmãtã
Metĩndjwỳnh mar.*

¹ Ije, mỳjbē ne me kute amikajmã'ã
mỳjja mar? Mã ne kute? Bir, me baje
amikajmã'ã mỳjja markam ne gu me
tu amim kamnhĩxkumrēx ne amiwỳr
kam amakbē ar baba. Ne tu amim
markumrēx ne banhõkre kadjwỳnhbē
amim,

—Nà, mrãmri dja iwỳr bõxkumrēx,
ane. Ne kam ajte me baje banoo mỳjja
pumũnh kêt kam tu amim markumrēx
ne banhõkre kadjwỳnhbē amim,

—Nà, mrãmri dja ba ĩ amũ akati
'õkam omũ, ane. Nã gu me ã amikad-
jwỳnhbē amikajmã'ã mỳjja maro ane.

² Nãm ã amrēbē me bakukãmãre
tu amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane
nhyh arỳm mekam kĩnh ne.

³ Nã gu me badjwỳ ã amikajmã'ã
Metĩndjwỳnh kute pyka nhipēxkõt
maro ane. Nãm kabēno pyka nhipēx
nhyh kato. Me kute noo mỳjja
pumũnh kēto ne pyka nhipēx. Nhyh
arỳm apõx ne amirĩt gu me arỳm kõt
omũ. Ne kam amikajmã'ã kute pyka
nhipēxkõt kuma, amikajmãtã arēnh
ma.

⁴ Nãm ã Abeu amikajmã'ã
Metĩndjwỳnh maro anen kam õ krit
bĩn kugan kum kungã. Nãm kum
mỳjja mex ngã. Mexo kute kamybē

Kaĩ nhõ mỳjja ja jakrenh. Nhym kam kam kĩnh ne. Ne kum,

—Ga ne ga ajaxwe kêtumrêx. Aje imã òrja ne ba imã kĩnhkumrêx, ane.

Be, nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Amrêbê ne ty. Nãm te tyn mã me bamã mỳjja jarê. Tĩn mãn prãbê mã me bamã arê ne,

—Dja ga me ã ikudjwa amim Metĩndjwỳnh maro ane.

⁵ Nãm ã Enokidjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro anen kam tyk kêt. Nãm Metĩndjwỳnh tu tĩn rã'ão wabi. Nhym me te noo abej aprã. Nhym kêtumrêx, Metĩndjwỳnh kute tu tĩno àbirkam. Kute o àbir kêttri ne 'ã memã kum,

—Tãmjakam ne ba ikĩnhkumrêx, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh ane.

⁶ Bir be, nhỳnh ne me'õ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh mar kêt nhym we kam kĩnh? Kati, me kute amikajmã'ã Metĩndjwỳnh marbit ne mekam kĩnh ne kum me kĩnh. Godja me'õ Metĩndjwỳnh'ỳr bõx prãm jabej gora amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Metĩndjwỳnh ne tĩn ne ar ban kam mekam ukaprĩkumrêx ar ba, me kute Metĩndjwỳnh mar prãm ne kute abejja mekam ne ukaprĩ. Ja dja me amikajmã'ã kuman kam kõt Metĩndjwỳnh'ỳr bõx.

⁷ Nãm ã Nõwedjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Metĩndjwỳnh ne kum tĩn jadjà. Anhỳr djwỳnhram kute amirĩt kêttri ne kum ngõ tãm jarê. Nhym kam Nõwe umaje kà rax nhípêx ne kam kum prõmê kramê upãnhmê aro wadjàn ar utàn ar aro ba. Nhym ate me kum mã axwe kĩnhja ne me tu ate krãn ar ban kam tu biknorkumrêx ne. Nhym bep Nõwe pydji ne amikajmã'ã kuma nhym Metĩndjwỳnh arỳm kum axwe kêt jarê.

⁸ Nãm ã Abraõodjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Nãm Metĩndjwỳnh atemã kum pyka ny jarên 'ỳr ano nhym tẽ. Nãm kum kabên pydjìn arên kum,

—Dja ba amã kungã ga tu o anhõ pykakumrêx ne kam kam ar aba, ane.

Nhym kabên man kam tu 'ỳr tẽ, kute amikajmã'ã pyka pumũnh kêt 'ỳr ne tu tẽ.

⁹ Nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Amikajmã'ã kuman pyka nyja kam ar ba. Metĩndjwỳnh kute kum pyka jarên ja kam ar ba. Me bajtem nhõ pykakam ar ba. Nãm mrykào kikrekam ar ba. Krabê Idjakmê tãmdjwỳbê Djakomê ro'ã mrykào kikrekam ar ba. Metĩndjwỳnh kute Idjakmê Djako ar adjwỳnhdjwỳmã kute pyka jarênhamê ro'ã mrykào kikrekam ar ba.

¹⁰ Mỳkam ne Abraõo mrykào kikrekambit ar ba? Bir, kỳjrũm Metĩndjwỳnh kute amim krĩ mex'ã karõn kute prĩne ipêxja kamnhĩxbê ne pykabê mrykào kikre jakam ar ba. Krĩ mex rã'ã rã'ã, krĩ mõr ne tũm ne rôrõk kêt, tãm ne amim kamnhĩxbê ar ban mar ar o ba.

¹¹⁻¹² Nãm ã Xaramê mjênbê Abraõodjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Nãm ar te kra prãme ar ba nhym arỳm Xara bêngêxte. Te kubêngêxte nhym kam kra wajêt ne ruw nhym amim kumỳ. Metĩndjwỳnh arỳm kum kabên pydjìn arên kum kra jarê nhym kam Xara amikajmã'ã kuman kam,

—Metĩndjwỳnh ne kabênkumrêx, ane.

Nhym kam kute kum kra jarênha wajêt ne ruw nhym kumỳ. Te kubêngêxte ne amim kra mỳ. Kam ne Abraõo pydji kurũm me kamingrãny apõx ne kumex. Arỳm kubêngêtte kute amikam kô krãn mexo tẽmkam ne kra dji. Nhym amũ aben nhijuk'ã kam tãmdjwỳ aptàn kumex. Tãwã pydji kurũm ne me krãptĩ apõx ne kam kam aptàn kumex ne kute mrãmri kàjkwakam kanhêtire pyræk. Ne kute ngõ rax mỳrri pykati ngrà ja pyræk. Pykati ngrà tãm ne me o itun te kute abenã akremã nhym krãptĩ: anen amũ ajkamê nhym me te o ane. Nãm ã kam tãmdjwỳ amũ àptâr ne kumex o ane.

¹³ Ije ar amã ar tũmre jarênha ne ar kunĩ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh mar rã'ãn ty. Metĩndjwỳnh kute kabên

pÿnho memã mÿjja jarênhja, kabên ja jarênh ja ne ar kraxje kute amim byr kêt ne ty. Nãm ar kute amybÿm noo omÿnhmãn prãbê amikukãm kuman tu amikam kÿnhkumrêx. Ne memã kum,

–Me bajtemkam ne bar iba. Me ò pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhò pyka djwÿnh kêtikumrêx, ane.

14 Me ja ne me kute ò pyka jabej rã'ã, kute kàjkwakam ò pyka djwÿnhja jabej rã'ã kam ã kabên ane.

15 Nãm ren ar ò pyka kurÿm kator ja tèn o aman arÿm ren mã ajte akubyn 'ÿr tẽ.

16 Nhyam bep kati, kàjkwakam ar ò pyka mextire ja ne ar o aman kam 'ÿr tẽm prãmã ne kam ã kabên jarênhja ane. Kam ne Metÿndjwÿnh kum ar kÿnhkumrêx. Nhyam ar kute Metÿndjwÿnhmã kum,

–Ar imã akÿnhkumrêx. Apydji ne ga abê ar itÿn djwÿnh, anhÿrkam djãm kam Metÿndjwÿnh jãm Ar kubê krãmã got, arkam pijammã got. E kum kati, kum ar kÿnh raxkam ne ar kutêp krÿ mex nhipeÿx ne.

17-18 Nãm ã Abraão amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro ane. Nãm Metÿndjwÿnh Abraão kute Metÿndjwÿnhkôt ar amijo ba jabej kabin kra'ã ku'uw. Nhyam bit kute krabê Idjak bÿnmã, kute bÿn ne kum òrmã bit kute bÿnmã. Amrêbê Metÿndjwÿnh kute kum kra pydji jarênh ja ne bit kute kum bÿnmã. Kra ja'ã, kra pydji ja'ã ne Metÿndjwÿnh kute kum,

“Akrabê Idjak ja gêdja amÿ aben nhujuk'ã kam tãmdjwÿ krãptÿkumrêx”, anhÿrja.

Kra ja ne Metÿndjwÿnh kum arê nhyam kam bit kute bÿn ne kum òrmã.

19 Nãm òkre kadjwÿnhbê amim,

–Metÿndjwÿnh dja akubyn imã o tÿn, ane. Ne kam bit kute bÿnmã nhyam kam Metÿndjwÿnh nêje kukràn akubyn kum nê ne kam mrãmri kute akubyn o tÿn pyrãk.

20 Nãm ã Idjakdjwÿ amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro ane. Ne kam krabê Djakomê Ixau arkum kÿnh djã

jarê, ar kukãm ne arkum kÿnh djã jarê. Ar ò mÿjja kute amirÿt kêttri ne ar kukãm amÿ arkum kÿnh djã jarê.

21 Nãm ã Djakodjwÿ amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro ane. Nãm amÿ krabê Jòdjekam kra amê aro kÿnh. Arÿm kubêngêtte, arÿm bikati mex ne kam môn amikakêkôt kajpar djã djan kam Metÿndjwÿnhmã rax jarên kam tãmdjwÿjamã kum,

–Gêdja Metÿndjwÿnh ar ajo kÿnh, ane. Nãm ã arkum ane.

22 Nãm ã Jòdjedjwÿ amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro ane. Tyk kutã ne amÿ anhÿr djwÿnhrà mекbê idjaer pykabê Edjitukurÿm katormã arê. Ne prÿne memã ta amiji'ã karò, me kute 'io mòrmã ne memã 'ã karò, me kute 'io mór ne kute ò pyka djwÿnhkam adjãrmã, Metÿndjwÿnh kute kum pyka jarênhjakam kute adjãrmã.

23 Nãm ã Môjdjê nãmê bãmdjwÿ amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro ane. Nãm ar rwÿk totokbê o apdju. Bênjadjwÿr raxbê Parao ne me kra my apòx nhyam me kute me parmã arê. Nhyam arkum bênjadjwÿr rax kabên puma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bÿn kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mextire pumÿn kam Metÿndjwÿnh kanàrrãm tu o apdju. Nhyam o bipdjur'ã mytyrwÿ amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam kam ar têtêktikam kunhò.

24 Nãm ã Môjdjêdjwÿ amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro anen kam arÿm abatãnh ne kam krò'ã nãja kanga. Parao kra kute amim prÿrÿm mÿnhja tãm ne nã kanga.

25 Nãm,

–Kwãrÿk wãnh ba ijaxwejao amikÿnh kêt. Kwãrÿk wãnh wãm memã nõ. Godja ba arÿk ar ibaja kwÿ ngrire ne o amikÿnh? Kati, gêdjãm wãm kunÿ nõ. Ba gêdja ba Metÿndjwÿnh nhò me jakôt itokry, ane.

26 Môjdjê ne Kritu kajmã'ã tokry, Bênjadjwÿrbê kumkati kajmã'ã tokry. Nhyam amÿ tÿmrãm Kritu bòx ne adjwÿnhdjwÿ kôt kudjwa tokry. Nãm me kum kurên aprÿn prÿne o ajkê nhyam

tokry rax ne. NhyM Môjdjêdjwÿ Kritu kajmã'ã kãjbê ã tokry ane.

Nãm,

–Kwãrĩk wãnh me kum ikurên wãnh ijapry kwãrĩk wãnh rã'ã. Ba gêdja ba Bênjadjwÿrbê kumkati kajmã'ã itokry, nhyM bep ate gêdja Edjitungam nêkrêx kumexja wãnh memã nõ. NhyM bep ba dja ba Bênjadjwÿrbê kumkati kajmã'ã itokry. Tãmbit ne ba imã kĩnh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amũ amikukãm Metĩndjwÿnh kute kum pãnh mÿjja mextire nhõrmã amikukãm kuman kamnhĩxbê ar ban kam ã o ane.

²⁷ Nãm ã amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen kam kum bēnjadjwÿr rax puma kêt mex ne pykabê Edjitu kurũm kato. Bēnjadjwÿr rax te kam ngry:k. NhyM kam kum uma kêt mex ne tu kurũm tē. Kute noo amim Metĩndjwÿnh pumũnh pyrãk. Metĩndjwÿnh pumũnh kêtja ne kute noo omũnhmã prãbê akrãnmã amijo ba rã'ã ne akubyn akêx kêtikumrêx ne.

²⁸ Nãm ã amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen kam Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akati man kam me kute kamrôo kikre'ã ijê djã kamĩnmã memã arê. Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kute me imexmã me irôbê mör ne kute mekbê idjaer kutewa par kêt kadjy. Nãm tu amikajmã'ã kuman kam me kute kamrôo kikre'ã ijê djã djymã memã arê nhyM me o amiptaro ba.

²⁹ Nãm ã mekbê idjaerdjwÿ amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen ngô rax nhidjibê Kamrêk'ÿr bôx nhyM tu memã ngô ngrã rê nhyM me kam 'ã mön rê. Mrãmri ne kute atÿxkam pyka ngrã ja pyrãk, nhyM me kam mön 'ã rê. NhyM mekbê Edjitu mekôt me kudjwa bit 'ã rêrmã mõ nhyM tu ngô meo ajkamuw ne me imex ne.

³⁰ Nãm ã mekbê idjaer amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen krĩraxbê Djeriko nêje pyka tÿx nhipôkjamã ipôko dja. Nãm me Metĩndjwÿnh kabēn man kam kabēnkôt krĩmã ipôko dja. NhyM akati nhyM me ajte tãm ne. Nãm me ã kum ipôko anhÿro dja nhyM me'ã akati amãnhkrut ne

amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhyM arÿm nêje pyka tÿxja te tÿx ne tu ajkaten rôrôk ne kumex. NhyM kam 'ãnh mekbê idjaer kurê djwÿnhja'ÿr wadjãn me'ÿr prôt ne.

³¹ Nãm ã me kupry 'ôbê Rabe amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen kam amiwÿr mekbê idjaer ãpkaro mrãnh djwÿnhho wadjãn arkum kabēn mex jarēn ar udju ne. Kam ne mekbê idjaer me kute Metĩndjwÿnh kabēn mar prãm kêtja kunĩ nhimex ne kam kute Rabe ar bĩn kêt nhyM ar ajbit me kurãm tĩn ne.

³² Bir be, djãm arek ar amã me'ã idjujarēnh itēmmã? Nãr kon, birãm aje. Dja ba Djidjiãomē Barakimē Xããomē Djetemē Dawimē Xamuwemē Metĩndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnhmē me ja kunĩ'ã idjujarēnh tē nhyM arÿm ijã akamãt ne.

³³ Nãm me amikajmã'ã Metĩndjwÿnh man kam kurê djwÿnh'ÿr prôt nhyM Metĩndjwÿnh memã me kurê djwÿnh rerek mex ne, nhyM me mekbê pyka pytà. Nãm me katãt meo ba nhyM kam Metĩndjwÿnh kabēn pÿnho memã mÿjja mextire jarē. Nãm me Metĩndjwÿnh kanãrrãm kum rop djãkrêbê rijão puma kêtikumrêx ne. Rop kute krēnmã ne me rop nhũrkwãkam kumē nhyM Metĩndjwÿnh rop jajkwa ajmã o nhyM ajkwa pôt ne krēn kêtikumrêx ne.

³⁴ Nãm me Metĩndjwÿnh kanãrrãm kum kuwy puma kêt mex ne. Me kute kuwymã ar rēnh nhyM ar xêt kadjy nãrãm ne me kuwy pôk jabatãnhmã ar kurē nhyM Metĩndjwÿnh ar'ã kuwy bĩn ar utã. Nãm me Metĩndjwÿnh kanãrrãm ar ba nhyM me bit kute pao me imexmã nhyM Metĩndjwÿnh me utã. Nãm me Metĩndjwÿnh kanãrrãm ar ban katyk mex ne ar ba nhyM Metĩndjwÿnh akubyn meo tÿx. Nãm me abenwÿr prôtkaM Metĩndjwÿnh kanãrrãm ar ban kam amijo aptãn kãjbê kurê djwÿnh rê nhyM me bajtemja me umaje prôt.

³⁵ NhyM me niredjwÿ amikajmã'ã Metĩndjwÿnh ma nhyM akubyn memã ôbikwa kwÿo tĩn.

Nhym be nãm me kwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma nhym me me kupa. Nãm me te memã kum,

—On me Metĩndjwỳnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mã 'ã angrã ba kam me prĩne me ajo ajkê, ane. Te memã ane nhym me amibê kanga kêtumrêx ne 'ãno dja. Metĩndjwỳnh kute akubyn meo tĩn nhym me õ pyka mextirekam ar bamã ne me kanga kêtumrêx nhym me prĩne meo ajkên me par punu nhym me tokry:n ty.

³⁶ Nãm me me kwỳ japryñ me'ã keket ne kam me kaprêprê:k ne prĩne mrykào me kà noxnox nhym kam mrykàkôt me kamrô kukrykry ne. Nãm me me kwỳ djuwpren mekbê ijê djàkam me kurê.

³⁷ Nãm me kẽnno me kwỳ titik ne me kupa. Nãm me pĩ kokjêr djào, kàxkakjêro me kwỳ jakàn me kupa. Ne kàxdjwa kajgoo me kwỳ pa. Nhym me amim mrykĩ'ãtomti, mokaàk kào kubêkàn kayn angij. Me õ mỳjja kêtka me õ nêkrêx kêtka me me ar ba. Nhym me prĩne meo ajkê nhym me tokryn kaprĩre ne ba.

³⁸ Nãm me kapôt kukritkam ar ba, krãnhrekam ar ba, kênkrekam ar ba, pyka krekam ar ba. ãm me mexkumrêx. Pykabê me ja ne me mexo me ja têp kêtumrêx ne.

³⁹ Bir be, me ja kunĩ ne me amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Nhym kam Metĩndjwỳnh ne me jamã,

—Mrãmri me amexkumrêx. Nã bãm me akam ikĩnhkumrêx, ane.

Nhym bep kraxje me tũmre ja kute byr kêt rã'ã. Metĩndjwỳnh kute kabên pỳnho memã mỳjja jarênhja ne me kute amim byr kêt rã'ã.

⁴⁰ Adjỹm, Metĩndjwỳnh ne arỹm me bakadjy amim mỳjja mex'ã karõ. Me bakunĩ kadjy ne prĩne amim mỳjja'ã karõ mextire. Djã nãm kute me tũmrebit pytarmã? Kati, arỹm ne me bajãdjwỳ amim karõ. Nhym kam mexkumrêx. Mexo kute me tũmre pytãrja jakrenh mexi. Kute me tũmre jamê ro'ã kute me bajo mexmã. Gu me batipydjın bamexo

bamexkumrêxmã ne amim me bajã karõ. Be, tãm ne ja.

12

Metĩndjwỳnh kra kunĩmã uwêk màt.

¹⁻² Be, me kume:xja pumũ. Me kute amikajmã'ã Metĩndjwỳnh marja me tãm ne me krãptĩ. Me tãm ne ne me bamã ipòk ne me banhirãn kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'ãno djan kanga kêt. Ë, mrãmri ne me kute aben rerkam mỳjja kute me kukrà nhym me kute o pòx ne amikôt rênh ne kajkrit ne prõt mex ja pyrãk. Dja gwaj ã mỳjja kute gwaj bakukràja jãm aminêje kunĩ rênho ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamỳnh tỳxja jãm aminêje kurên kurên kam arỹm mrãmri bajaxwe kêtka katat ar amijo baba mexkumrêx ne. Gora gwaj 'ã badjukanga kêt ne mrãmri katat amijo tẽn inomã kumê. Kute mrãmri ne me kute aben rerkam amikukãm mỳjja pumũnh ne kam kambit no pymjyr tỳx mex ne atemã mỳjja 'õ pumũnh kêt ne 'ỳr prõtja pyrãk.

Dja gwaj ã o anen amikukãm Jebubit man kõtbit bajamak bẽn ne baje ibej atemã mỳjja 'õ mar kêt ne Jeju'ỳrbit baprõt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bõ gwaj tu amim mar kumrêx. Nhym ajte gwaj bajamak bõnho tẽ gwaj arỹm amim mar rax ne. Tãm dja gwaj 'ãno djan kanga kêt ne. Nãm amũ amikukãm kĩnh djã man kam mete pĩte'ykam bĩnja kum uma kêtumrêx. Djãm me pĩte'ykam arijkam pijãm ngri got. Nãm amikam pijãm mar kêt ne tu ate krãn arek amijo tẽ. Kam ne Metĩndjwỳnh arỹm 'ã bẽnadjwỳr rax mẽ nhym Metĩndjwỳnh krĩ djatikam ubòk'ãnh ikò'ã nhỹ.

³ Gora ar amikam Jeju man amikam arerek kêt. Me axwe ne me kum kurên prĩne o ajkê nhym kam tu arek dja, tu ate krãn dja. Gora ar aman kudjwa arek o tẽn amikam arerek ne akaprĩ kêt ne arek kôt o tẽn.

⁴ Djã nã gãm ar Jeju kudjwa akamrô ajkapĩn ty got? Kati, ar ajaxwebê

aku'ê tỳxkam kraxje ajō akamrō bikapĩn kêt. Kraxje me kute ar ajō bĩn kêt rã'ã.

⁵ Djãm arỳm ne gar Metĩndjwỳnh kabēnja o akno? Arỳm kute ar ajo kran kam kute ar amã tỳx jadjarmã ja. Djã nã gãm ar o akno? Nãm ar amã,

“Ë, akmere, gêdja Bēnjadjwỳr amã uwěk mât kwãrĩk wãnh ga aprỳ kêt ne kam amikati kêt. Gêdja amã bēn tỳx ga akaprĩ kêt. Mỳkam?”

⁶ Bir, kum me abējamã ne uwěk mât. Ne kute meo krajadjwỳ kunĩmã uwěk mât ne, me katàt mrãnh kadjy”, ane.

⁷ Bir be, Metĩndjwỳnh kute ar amã uwěk mât kam dja gar tu arek dja. Kôt ne Metĩndjwỳnh kute ar ajo kra. Nhỳnh ne me prĩre 'õ bãm kute kum uwěk mât kêt?

⁸ Bir be, Metĩndjwỳnhdjwỳ kute kra kunĩmã uwěk mâtja pumũ. Me katàt mrãnh kadjy ne kramã uwěk mât. Mỳj me ne Metĩndjwỳnh memã uwěk mât? Kute me bajo kra djwỳnhja. Nãm ren kute gajbit amã uwěk mât kêt ga ren abē kra djwỳnh kêt kumrēx ne ren kam abē krô'ã me kute adjir pyrãk.

⁹ Ga me babãm bēngôkre kute me bamã uwěk mât gu me bapijãm djaje banhibôn bakrĩn amikam baje kabēn maro bakrĩja pumũ. Bir be, gwaj pykabē gwaj babãmja kurãm kàjkwakam Babãmja kabēn maro nhỹ, gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabēn maro nhỹ.

¹⁰ Pykabē gwaj babãm bēngôkre kute gwaj baprĩrerũm gwaj bamã uwěk mât. Me ta kute amimarkôt ne gwaj bamã uwěk mât ne. Nhym bep Metĩndjwỳnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamã uwěk mât ne. Ta mexo mexkumrēx kôt gwaj bamex kadjy.

¹¹ Djãm me kute memã uwěk mât kam tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kaprĩre ne. Nhym bep amũ atũmã gêdja arỳm umar mex ne katàt mrã. Arỳm kute mar ne kôt amijo tēm kam gêdja umar mex ne katàt mrã.

¹² Bir be, kam dja gar on ajte amikam atỳx ne arek kôt amijo tē. Kute mrãmri ne me krĩ'ỳr mrãnh ne katyk me:x ne mrãnh ne kōno birēnh mrãnh ne kute krĩo rãm ne jao mrãnh ne arỳm ajte ìmē ikra òdjōnh ne arỳm ajte mrãnh tỳx ne arỳm arek mrãnh ja pyrãk. Dja gar ã amikam atỳx ne arek kôt amijo atēm o ane.

¹³ Nà, dja gar kôt amijo tēn katàt amiprywã djin arek 'ã mō, katàt ar abenkôt amrãnh kadjy. Gar aje Jeju mar tũmwã arek me kute amim Jeju mar rerekwãmã mōn amōr mexo mō gē me arek ar akôt mō. Ar akôt mōn 'õ abenbē mât kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrãmri ne me mex mã ba nhym me par tãtãk mekôt 'ok ba pyrãk. Gêdja kute mar rerekrewã ar akôt tēm rerekre ne tē:n kam arỳm amũ tēm tỳx ne arỳm amũ mrãnh mex, arỳm Jeju mar tỳx ne.

Me kute axwebê amijãno ãmmã.

¹⁴ Gora ar amũ me wã kunĩmã akabēn mexbit jarēn angyrk kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metĩndjwỳnh mexo amexkumrēx. Kam dja gar Metĩndjwỳnh pumũ. Dja gar Metĩndjwỳnh mexo amex kêt ne Bēnjadjwỳr'ỳr abōx ne omũnh kêt kumrēx ne.

¹⁵ Ë, Metĩndjwỳnh ne ukaprĩkôt me utã. Gora ar amijãno dja, ar ajō Metĩndjwỳnh djukaprĩjabē jãm akrãn 'ỳr abōx kêt karō. Gora ar amijãno dja. Dja gar ajō ajaxwemo krax ne kam aje mỳjja djỳ pyrãk, aje akrōre djỳ pyrãk. Kute mrãmri ne me kute akrōo tep ka'õnh nhym kute prĩne ngō jaēr ne kute tep nhimexo ba ja pyrãk. Gora ar amijãno dja. Dja me'õ axwemo krax ne kam amikôt me akrãptĩmã axwe jangij. Gora ar amijãno dja.

¹⁶⁻¹⁷ Ne ajte ar ajō aprō prãm karō nhym me niredjwỳ 'õ mjēn prãm karō gora ar amijãno dja. Kwãrĩk wãnh ar ajō abē Ixau kêt. Gora ar amijãno dja. Ixau ne pykabē mỳjja kakritjabit kum kĩnh ne kam kỳjrũm mỳjja mextire ja kum kĩnh kêt kumrēx. Ixau

ne kutewa nhym kam kôt bâm kute Metîndjwýnhmã kum,

–Dja ga o rax ne o kînh, anhÿr kadjy nâràm kute kum ò nêkrêx kunî rer kadjy nâràm bit 'ã no tÿx.

Nhym Ixau kute àkurbit mar ne kam kamyjamã ò kwÿ krên djà pydji pãnh mÿjja kunî kanga. Nhym kam tÿmràm kum kînh ne kam te 'ã o ane. Nhym bãmja nê ne. Nhym amim ngryk ne te mÿrkam 'ã bãmno ane. Nhym tu ate krã. Ja ne gar arÿm ama. Gora ar amijãno dja.

¹⁸ Ë, ate ne Metîndjwýnh amrêbê me bakukãmãremã kukràdjà tÿmjao kato nhym bep ate ne ajbir me aga akam-ingrãnydjwýmã kukràdjà nyo kato.

Amrêbê ne me bakukãmãre krãnhbê Xinaj'ÿr môn bôx. Nhym pô:ko nhÿ nhym kÿm kakrãtyk ne kum ipôk nhym kam kam akamãt kô ty:k ne. Nhym nadjwÿ kam krar ne adjênho dja.

¹⁹ Nhym potidjwÿ kakôr tÿx ne, nhym Metîndjwýnhdjwÿ ôkreti:rekam kabên. Nhym me kuman kam umaje amra:n kum,

–Kwãrîk wãnh ga ajte me imã akabên kêt, ane.

²⁰ Nhym Metîndjwýnh arÿm memã, “Kwãrîk wãnh me krãnh kupênh kêt. Dja ga me abêngôkre 'õ nâr mry 'õ krãnhreja kupê ga me arÿm kênno titik ne abî”, ane.

Nhym me kuman kam umaje àmrao kumex. Te ku'ê tÿxmã.

²¹ Nhym Môjdjêdjwÿ omÿn kam, “Ije kum bep imã uma. Nã bãm umaje itertet ne”, ane.

Djãm uma ngri: got. Nãm ã pykabê Metîndjwýnh nhô krãnh ane. 'ÿr ne me bakukãmãre bôx.

²² Nhym bep ajbir ne Metîndjwýnh me akamingrãnymã kukràdjà nyo kato ga kam ar krãnhbê Xijão, Metîndjwýnh nhô pyka'ÿr môn bôx. Kàjkwakam ò pykabê Djeruxarê'ÿr bôx. Kam ne Metîndjwýnh tîn ne ar ba, nhym kadjy mrãnh djwýnhdjwÿ kamã ar ba. Kadjy mrãnh djwýnh krãptî:. Me'ã akre kubê 1.000.000 krãptî:. Nãm me'ã akre kute pi'ô pyrãk

ne kînh tire ne kute Metîndjwýnhmã rax jarênhmã ar aben pydjin ba.

²³ Kamãdjwÿ ne Metîndjwýnh nhô me ja kunî aben pydji. Metîndjwýnh nhô me ja kumrêx kute amikajmã'ã marja ne me aben pydji. Amrêbê kute kàjkwakam pi'ôk no'ôkkam me idji janhôrja tãm ne arÿm kamã 'ã aben pydji. 'ÿr ne gar bôx. Bênjadjwÿr rax kute me kunîmã pãnh jarênh djwýnh kubê ne Metîndjwýnh, 'ÿr ne ga me bôx. Ne ajte me karô, me pykakam ar bari katãt mrãnh nhym Metîndjwýnh kute me'ã mex rênh, me ja karô'ÿr ne gar bôx.

²⁴ Be, Jeju'ÿr ne gar bôx. Jeju kute me bamã kukràdjà ny jarênh mãm dji ne kute o kator, ne kute ta kamrô bikapînkôt me bajo mex, 'ÿr ne gar bôx. Jeju kamrô kute mexo Abeu kamrô jakrenh mexi. Amrêbê ne me bakukãmãrebê Abeu tyn kamrô ajkapî nhym me omÿn kam pãnhbit jarê,

–Gora gê on o pãnh, ane.

Nhym bep me kute Jeju kamrô markam ne me,

–Metîndjwýnh ne Jeju kamrôkôt tu me bajaxweo akno, ane.

Be, Jeju mex tire'ÿr ne gar bôx.

²⁵ Bir be, kam ne ba ar amã,

–Gora ar amijãno dja gê Metîndjwýnh ar amã kabêno dja. Kwãrîk wãnh ar ajô kabênbê jãm akrã kêt. Gora ar ama.

Ë, amrêbê Môjdjê kute pykabê memã kabên jarênhkam me'õ kabênbê jãm krãnh ar ba djãm kute kum o pãnh kêt mã? Kati, Metîndjwýnh ne prîne memã o pãnh. Nhym bep ajbir ne Metîndjwýnh kàjkwa kurÿm me bamã kabên jarê. Nhym mexo amrêbê pykabê kabên ja jakrenh mex ne. Be djãm gwaj badjwÿ kabênbê jãm bakrã djãm kute gwaj bamãdjwÿ o pãnh kêt mã? Arkati, dja prîne gwaj bamãdjwÿ o pãnh. Me kute Metîndjwýnh kabên marbê jãm krãja gêdja meo bikênh mex ne, ne kam me kute Môjdjê kabên marbê jãm krã ja pãnh akrenh mex ne.

²⁶ Amrêbê ne kabêno pykabit karn-grôr kajgo nhym tertet. Nhym bep ajbir ne kabên pydjîn arên memã,

“Djãm pykabit ne ba ije karnggrôrmã?

Dja ba ï ajte kâjkwadjwý karn-grô”, ane.

²⁷ Be, kute “Dja ba ajte” anhýrja ma. Metîndjwýnh kute mýjja kunĩ nhípêx ja gêdja ajte karnggrô nhym tu apôx ne rôrôk ne kunĩ akuno. Nhym bep mýjja jarij týxjabit dja arek arij. Tãm ne rôrôk prãm kêt-kumrêx.

²⁸ Be, Metîndjwýnh nhõ mýjja dja rôrôk prãm kêt-kumrêx. Metîndjwýnh kute õ pykakam ar me bajo baja gêdja tým prãm kêt-kumrêx ne arek gwaj bamã nõr rã'ã rã'ã ne. Tãm ne me bamã arê gwaj tu 'ýr babôxkumrêx. Kadjy, Metîndjwýnh kute õ pykakam ar me bajo baja tým prãm kêt tãm ne gwaj bamã nõr rã'ã, kadjy dja gwaj bakĩnhkumrêx ne ar baban kum amikĩnh jarê. Kum amikĩnh jarên kum rax jarên kam kum badjâpênh mextire gê gwaj bakam kĩnhkumrêx. Gora gwaj kam bapijâm ne bamã uma.

²⁹ Djãm uma ngri got. Dja prĩne meo apêx. Kute mrãmri ne kuwypôkti kute prĩne mýjja bôr ne o apêx ja pyrâk. Dja ã Metîndjwýnh meo apêxo ane.

13

*Kute memã 'ã karõo ino rer.
Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11*

¹ Gora ar abeno akamyn mã amã aben jabê rã'ã.

² Gora ar me bajtemwã man anhürkwãmã amiwýr meo wangjê ne mekam adjukaprĩ. Nãm me kwý ã anen aminhürkwãmã kadjy mrãnh djwýnh kwýo wangij ne o djuw mex. Kute kraxkôt mar kêt ne tu o djuw mex.

³ Ê, gora ar mekbê ijê djâkam ar ku'êja ma. Dja gar gadjwý aje ar ro'ã mekbê ijê djâkam aku'ê mân prãbê ar ô'ã atokryn akà djân akaprĩn ar aba. Kwãrĩk wãnh gar ate akrã kêt. Dja gar ã arkôt ane. Me kute prĩne aro bikênh nhym ar tokryjadjwý gora ar ar ama. Dja gar ar ô'ã akà djân atokry ne. Be,

tãm ne ja. Gêdja ba ajte ar amã mýjja 'odjwý jarê.

⁴ Me abenwýr bakam ne mrãmri mýjja mexkumrêx. Dja gar aprô'ýr aban kam aprô djwý:nh'ýrbit mrã. Nhym me niredjwý mjên djwýnhbit ma. Me kwý ne me me prõ prokam no kêt ne. Nhym bep ar ga. Ar ga dja gar akunĩ me prõ prokam apijâm ne aprô pýnh ne. Kwãrĩk wãnh ga ar krô'ã aprô kêt, gê me nija krô'ã mjên kêt. Me prõ prãm, me mjên prãmja dja Metîndjwýnh memã pãnh jarê. Me kute me'õbê prõ nâr mjêno àkĩnh jamãdjwý pãnh jarê.

⁵ Kwãrĩk wãnh gar pi'ók kaprĩ prãmebit ar aba kêt. Dja te ar anhõ mýjja ngrire gar tu o amikĩnh. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ta dja ar ajo djuw mex. Arým ne ar amã,

“Dja ba me akurũm itêm kêt-kumrêx.

Dja ba me akanga kêt-kumrêx.

Dja ba me ajo iba rã'ã rã'ã ne”, ane.

Ga Metîndjwýnh kute ar gwaj bajo ba

rã'ãja pumũ.

⁶ Bir be, kam dja gwaj batýx ne banhökre kadjwýnhbé amim,

“Metîndjwýnh ta ne kute ijo ba

djwýnh.

Kam dja ba itĩn prãm kêt.

Mã ne me kute ijomã”? ane.

Dja gwaj ã amim ane.

⁷ Ê, gora ar kute ar ajo ba djwýnh ma, ar kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhja dja gar ama. Ar kute kôt amijo ba mex rã'ãn ar ty. Ga ar kute amikajmã'ã Jeju mar ne 'ã ngrã týx ja pumũ. Ar ta ne ar arým ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'ã amijakren ar aba.

⁸ Nà, nãm ar amikajmã'ã Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrêbê tãmý ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã ne.

⁹ Kwãrĩk wãnh me kute apýnh mýjja'ã ujarênh nyo ar anoo biknor ar o baja kwãrĩk wãnh o ar anoo biknor kêt. Metîndjwýnh ta ne ukaprĩkôt gwaj bajo týx gwaj katàt mrã. Kam ne mexkumrêx. Bep ate ne me ta kukràdjâkôt mekbê me àkur djâ

pyma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arĩk ar ba.

¹⁰ Ate ne me bakukràdjà ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjy amingã nhym me kubĩ. Nhym me bajaxwe pãnh ty. Nhym bep me kute kukràdjà tũm ar o ba rã'ãja, me Metĩndjwýnh nhõ kikrekam àpênh ja kute Jeju me bamã tykja mar kêtukumrêx, ne Jeju nhõ kukràdjà nyja mar kêtukumrêx. Nhym Metĩndjwýnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêtukumrêx.

¹¹ Kukràdjà tũmkôt ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax mry pan kamrõo atom ne o tẽ. Metĩndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'êmã o tẽn o wadjà. Me axwe pãnh ne kum kungã. Metĩndjwýnh kute omũnh ne me axwekam ngryk kêt kadjy. Nhym bep mry nhĩa ne me atykmã kum angij nhym prĩne xêr.

¹² Kôt ne Jeju atykmã tokryn ã tyk ane. Ta kamrõo kute prĩne me bajo mex kadjy.

¹³ Kam dja gwaj atykmã jêt djàja'ýr tẽ. Kôt gwaj batokry nhym me kute kôt gwaj bajapry gwaj kudjwa bapijãmmã.

¹⁴ Djãm pyka jakam ne gwaj banhõ pyka? Kati, nhym bep amrê mõr rĩnã ne gwaj kam amã nhym rã'ã rã'ã rã'ãmã. Kam dja me gwaj bajapry gwaj ate bakrã. Kwãrik wãnh rã'ã. Mrãmri dja tu ã ane. Kýjrũm ne gwaj banhõ pykakumrêx, gwaj banhõ krĩrax djwýnh.

¹⁵ Bir be, gwaj banhõ pyka gwaj bamã nõr nĩkam amakbê mã Metĩndjwýnhmã mex jarênh rã'ã ne. Gwaj baje amikajmã'ã Jeju markam dja gwaj ã Metĩndjwýnhmã anhýr ar baba rã'ã ne. Gwaj baje Metĩndjwýnhõ aminhõn baje idji jarênh ar o babaja dja gwaj õ ane. Kam dja Metĩndjwýnh gwaj bakam kĩnhkumrêx nhym kam mrãmri kute amrêbê mete Metĩndjwýnhmã mry par ne kum õr nhym mekam kĩnhkumrêx ja pyrãk.

¹⁶ Gora ar abenkam adjukaprin aben man ar abeno aban anhõdjãnhkôt

abenmã mýjja ngã. Gora ar mã aman 'ãno dja. Gêdja gar ane nhym arým ar akam kĩnh. Kute amrêbê mete mry par ne kum õr nhym mekam kĩnh ja pyrãk.

¹⁷ Ar kute Metĩndjwýnhkôt ar ajo ba djwýnhja gop ar kabênkôt amijo aba. Dja ar ar amã mýjja'õ jarê gar tu abên kêt ne akrãnmã kôt aba. Nãm ar prĩne Metĩndjwýnh kabêno ar ajo djuw mex ne ar ajã ukanga kêtukumrêx. Mýkam dja gar arkôt amijo aba? Bir, Metĩndjwýnh kute ar kukjêr nhym ar kute kum amikôt amijarênhmã. Kam dja gar arkôt amijo aba nhym kam ar kĩnhkumrêx ne. Ar kĩnhkumrêx ne amikôt kum amijarê. Dja gar ã aro anhýr kêt nhym kam ar kum amijarênhkam kaprĩre ne. Gar gadjwý axwe amikam adjumar. Be, tãm ne ja.

¹⁸ Gop ar Metĩndjwýnhmã ar ijarênh rã'ã. Ar ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne ije kôt amijo iba prãmã, Jeju kute imã kukràdjà jarênh kunĩkôt ije amijo iba prãm kam gêdja gar kum ar ijarênh 'ãno dja.

¹⁹ Gora ar on kum ar ijo a'wý. Dja gar kum ar ijo a'wý bar amikrà kêt ne on arým wãm ar awýr bõx.

²⁰⁻²¹ Gê Metĩndjwýnh ar amã mex jangjê ga kam ar apýnh mýjja mex djari kunõ amiptãn ar o aba. Metĩndjwýnh kute memã umar mex jarênh djwýnh ta gêdja ar amã o ane. Gar kam kabênkôt akabên ne kôt ar amijo aba. Kute ar ajã amim karõkôt ar amijo aba. Metĩndjwýnh gêdja ar angrêk gar kôt amijo aba mextire. Nhym kam ar akam kĩnhkumrêx. Jeju Kritu ta gêdja ar ajo tỳx gar kôt amijo aba. Tãm ne kubê me bapumũnh djwýnhbê kumkati. Metĩndjwýnh ne me tyk kurũm akubyn Bẽnjadjwýr Jejuo tĩn ne o kato. Nhym kam kubê me bapumũnh djwýnhbê kumkaticam prĩne me bapumũnh 'ãno dja. Mrãmri ne kute mrykĩ'ãtomti pumũnh djwýnh kute prĩne amim o djuw mexkôt kute omũnh ja pyrãk. Nãm ã me bajo mrykĩ'ãtomtin prĩne me bajo djuw mexo ãmo ane. Mýjkôt ne kubê me bapumũnh djwýnhbê kumkati ne

raxo kute me omũnh djwỳnh kunĩ jakrenh? Bir, kute Metĩndjwỳnhmã aminhõr nhym me kute bĩn nhym kamrõ bikapĩnkõt. Be, kamrõ bikapĩnkõt ne ajte me bamã kukràdjà ny jarẽnh mãmđji ne o kato. Jeju nhõ kukràdjà nyja dja rã'ã rã'ã rã'ã ne. Ë, gora gẽ me Kritumã kum kubẽ kumkatiti:, umati, mexo tuknĩ jarẽnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Tãm ne ja.

²² Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, gora ar pi'õk no'õkkam ikabẽn ja ma. Tu akrãnmã maro tẽn inomã amẽ. Ije pi'õk no'õko ar amã tỳx jangjẽn kadjy ne ba ar amã pi'õk no'õk ne. Ije ar amã pi'õk no'õk krãnne.

²³ Ë, ba ar amã arẽ gar ama. Nãm me gwaj bakamy Ximoxi mekbẽ ijẽ djãrũm kaba nhym amrẽ tẽmmã. Gẽđja on bõx jabej bar iro'ã wãm tẽn bõx ne ar apumũ.

²⁴ Nã bãm ar akunĩo ama ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwỳnhwãmã ar ijarẽ. Ne Metĩndjwỳnh nhõ me mex-tire wãmãdjwỳ ar ijarẽ. Nhym pykabẽ Itarijkam me kute Jejukõt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amã amijarẽ.

²⁵ Gẽ Metĩndjwỳnh ukapřĩkõt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Xijagu kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy'ôbê ne Xijagu. Nãm ar aben djàkam nõ nhym Jeju kumrêx kato nhym tũmrãm Xijagudjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmrãm arým tu amim mar kumrêx. Birãm Jeju akubyn tũnkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm prĩne memã 'ã karõ ne memã kum,

–Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arĩk ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjapênh mexo memã amijo amirĩt ne. Pidjõ ne rôrõk ne bàrio amirĩt ne. Pidjõ mex ne bàri mexo amirĩt nhym be mýjja punu ne bàri punuo amirĩt. Dja gar ja man adjapênh mexo memã amijo amirĩt ne.

Kwãrĩk wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prõ prãm, me kum nèkrêxbit kĩnh, kwãrĩk wãnh memã wãm nõ. Dja gar mekam adjukaprĩo aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh ar amã me ja kurên amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apýnh adjapênh mexo memã amijo amirĩt. Ne Jejumã amingã nhym arým ar ajo týx gar kam apýnh adjapênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹ Ba ibê Xijagu. Ibê Metĩndjwýnh nhõ àpênh ne ibê Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu nhõ àpênh. Apýnh me aba djari abenã akrekam me aba djabê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apýnh me õ pyka'ýr me abimãnhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gar inhõ pi'ôkja jarên amijã ikabênja ma.

Apýnh me kaprĩ djari kute meo ba.

Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7

² Akmere, àpnhĩre ar, godja te apýnh ar akaprĩ djari ar ajo ba, ar akanê, nàr ar anhõ mýjja kêt, nàr ar abê

anhõbikwa'õ tyk, nàr me kute ar ajo bikênho ba, godja te apýnh ar akaprĩ djari ar ajo ba. Dja gar kam amim,

–Kati. Kwãrĩk wãnh ba kam ikaprĩ kêt. Dja ba kam ikĩnhkumrêx, ane.

³ Mýkam dja gar kam akĩnh? Bir, dja apýnh ar akaprĩ djari ar ajo ba gar arým amim Metĩndjwýnh mar týxo aban 'ã adjukanga kêt.

⁴ 'Ã adjukanga kêt ne arým amim mar týxo amũ amikamên arým amim mar tý:x ne. Ne kam arým prĩne kum amexkumrêx ne akajgo kêtikumrêx. Ja ne gar arým aje mar. Kam dja gar akaprĩkam akĩnh.

⁵ Ne ar ajamak mexdjwý. Godja gar ajõ ajamak mex kêt jabej ajamak bõnho Metĩndjwýnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã àkjêrmã? Kati. Dja gar tu kum amijo a'uw. Metĩndjwýnh ne kute me kunĩmã amak bõnho ba. Kum amijo a'uw nhym arým ar amã ajamak bõ. Dja õdjãnh ne arým ar amã ajamak bó gar arým kõt ajamak mextirekumrêx.

⁶ Dja gar amijo a'uw ne arým tu amim kamnhĩxkumrêx. Kute ar amã õr kadjy tu amim kamnhĩxkumrêx nhym arým ar amã kungã. Kwãrĩk wãnh amim,

–Kon, dja imã õr jabej. Nàr kon, dja imã õr kêt jabej, anhýr kêt. Mýkam? Bir, aje tu amim kamnhĩxkumrêx kêt kam. Me kute tu amim kamnhĩxkumrêx kêt kam ne me kute mrãmri ne ngõ pyrãk. Me kute kók djabêrkam ngõ djakà ari: amijadjwýr pyrãk, kute ari: amijapĩn pyrãk.

⁷ Djãm me kute tu amim kamnhĩxkumrêx kêt kam Bẽnjadjwýr djwýnh kute memã mýjja 'õ nhõrmã got? Arkati.

⁸ Me kute jãm Metĩndjwýnh kõt amikabên jadjwýr ne ajte jãm mýjja punu kõt amikabên jadjwýr ari: amikabên jadjuw. Ne kam arĩk ba rã'ã. Kwãrĩk wãnh me kudjwa amim Metĩndjwýnh kamnhĩx rerekre kêt. Dja gar tu amim kamnhĩx týxkumrêx.

⁹ Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'õo bakamy'õja dja kajgo jabej

djām Metīndjwýnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arým kīnhkumrēx.

¹⁰ Nhym be, ar 'õ nhõ nêkrēx rax jabej. Djām Metīndjwýnh nokrekam rax? Kati. Metīndjwýnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kīnh. Me õ nêkrēx rūnh kute rūnh pyrāk. Dja me mrānhbê kêt ne. Ga, bõ rā mex tām kam mjôn rôrôkja pumū. Dja ā me õ nêkrēx rūnh mrānhbê kêtō ane.

¹¹ Bõ'ā arngro tỳx apōx ne kōk kangro wabê nhym totokbê bõ arým ngrā nhym rā arým rôrôk ne. Nhym kam me arým kum kīnh kêt ne. Me õ nêkrēx rūnhdjwý dja me õ mỳjja krāptī jabej katikôt arým ā amijaerbê kêtō ane.

¹² Dja te apýnh ar akaprī djāri ar ajo ba, akanê, nār anhõ mỳjja kêt, nār ar abê anhõbikwa'õ tyk, nār me ar ajo bikēnhō ba. Godja te apýnh ar akaprī djāri ar ajo ba gar amim Jeju mar tỳx rā'ā ne 'ā adjukanga kêt. Kam dja gar akīnhkumrēx. Ne kam inomā akaprī mē nhym Metīndjwýnh arým ar amā akīnh djā ngā. Amrēbê ne me kum abêkumrēx jamā kum,

–Dja te ar akaprī djā kumex ar awýr bōx gar imar tỳx rā'ān kam arým ikôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne, ane. Ga, me kute memā me bēnjadjwýr krādē nhōrkam me kīnhja pumū. Ar gadjwý dja gar amim Jeju mar tỳx rā'ā. Te ar akaprī djā ar ajo ba gar mar tỳx rā'ā nhym kam arým ar amā akīnh djā ngā gar kôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne.

¹³ Ne kam godja me ar ajaxwe'ā ar amā àpnēnh jabej, kwārīk wānh gar arīk amim,

–Metīndjwýnh ne ijaxwe'ā imā àpnēnhō dja ba kam kôt ijaxwe, anhýr kêt. Djām me kute axwe'ā Metīndjwýnhmā àpnēnh prām? Kati. Me te kute o anhýr prāmje. Metīndjwýnhdjwý kute gwaj bajaxwe'ā bamā àpnēnh prām kêt kumrēx.

¹⁴ Gwaj ba ne gwaj bamā bajaxwe prām kam bajaxwe'ā amim apnēn

amim, “Ba 'ýr on kam ajmā ikute jabej”, ane.

¹⁵ Bamā bajaxwe prām tē:n arým ajmā bakuten arým bajaxwekumrēx. Bajaxwe tē:n kam arým bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arým ty.

¹⁶ Akmere, àpnhīre ar, kwārīk wānh me ar anoo biknor kêt. Imā ar ajabêkam ne ba ar amā ikabēn ja jarē.

¹⁷ Metīndjwýnh ne mex ry typdjīn kute axweo amikapēr kār kêt kumrēx. Ga, kute kàjkwakam mỳjja nhirā kunī nhipēx nhym mexkumrēxja pumū. Nhym kam amrē kute gwaj bamā mỳjja kunī nhōrjadjwý mexbit. Kute gwaj bamā bakīnh djā kunī nhōrja prīne mexbit. Metīndjwýnh mex ry typdjī.

¹⁸ Ta kute amijo gwaj bapytār kôt ne arým gwaj bajo kra. Kute gwaj bamā kabēn katāt kumrēx jarēnh kôt arým kute gwaj bajo kra. Kute mrāmri ne me kute bāygogo ja kumrēx djē pyrāk Metīndjwýnh gwaj bakumrēx gwaj bajo kra, õ me ja kunī kukām gwaj bajo kra. Ne kam arým gwaj bamā amak bō gwaj arým badjumar djā ny.

Me kute Metīndjwýnh kabēn mar kajgo nēje kute me akre.

¹⁹ Akmere, àpnhīre ar, imā ar ajabêkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Dja gar ikabēn 'āno djan ama. Dja me amā amijarēnh prām ar ga dja gar aje me mar prām. Ne amijā akabēn nēn angryk tō.

²⁰ Mỳkam? Bir, djām gwaj bangrykkam katāt ar amijo baba? Kati. Metīndjwýnhmā katāt baje amijo baba kêt kumrēx.

²¹ Kam, dja gar wānh aje mỳjja punuo aba prām kunīja kanga. Ar ajaxwe kunīja dja gar kanga. Godja me ar amā Metīndjwýnh kabēn jarē, kabēn kute ar apytārja jarē nhym ar amā wadjā gar akabôt katin tu amim markumrēxo aba.

²² Kute memā me mex'ā karōkam kabēn djām ar aje mar kajgomābit? Kati. Dja gar tu amim markumrēx ne mrāmri katāt kôt amijo abakumrēx.

Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

²³⁻²⁴ Be ga, me kute ixekam amikarō pumūnh ne apôx ne mā mrānhja pumū. Ne kam mōrbê amikarōo biknorja pumū. Ar ajō aje kabên mar kajgokam ar aje me urāk. Ar aje kabênkôt amijo aba kêt kam tēmbê kabēno akno.

²⁵ Nhyim be, me kwý arým kabên pumū. Metīndjwýnh ne pi'ôkkam prīne katāt me kute amijo ba'ā memā karō mex nhyim me kute kabên kôt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwý kabên ja pumūho ban 'ā ukanga kêt ne tu markumrêx ne o biknor kêt. Nhyim kam Metīndjwýnh arým memā tỳx jangijn o djuw mex nhyim me umar mexkumrêx.

²⁶ Ga, me kute mry'ākrīo mrānhmā kute krādjê djào ôto pynênhja pumū. Me kute amijā kabên nê ne me kute mrāmri ne mry'ākrī nhōto pynênh ne kute o mrānh mex pyrāk. Nām me mrāmri kute amim Jeju markumrêx. Nhyim be, me kute amijā kabên'ā ma kêt ne tu kabên ba. Djām me kute amim Jeju markumrêx? Kati. Me ta ne me amim 'êx ne ta aminoo akno.

²⁷ Gwaj baje mrāmri Metīndjwýnh, me Babām djwýnh markumrêxkam mỳj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwtīmē me bixangrio djuw mexo baba. Me ô mỳjja kêt kam meo djuw mexo baba. Gwaj ajte Metīndjwýnhmā amijangri tỳx ne me kum kīnh kêtja jaxwe kôt bajaxwe kêt.

2

Me kum me ô mỳjja kêtja kīnh'ā kute memā karō.

¹ Akmere, àpnhīre ar, Bēnjadjwýr djwýnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrêxo aba. Djām kam ar amā me rūnhbit kīnhmā? Nhyim me ô mỳjja kêtja djām ar amā me kīnh kêt mā? Kati. Dja gar amā me kunī kīnh aben pyrāk. Nhyim be, djām mrāmri arým ar amā me kunī kīnh aben pyrāk? Kati. Nā gām ar amā me rūnh, me umabit kīnh. Ne kam amā me ô mỳjja kêtja kīnh kêt.

² Gar abikprōnh djākam akuprō nhyim me'ô rax bôx. Kute ô kēn karýro ikrakam ràx jangjênh, aben nhiby angjênh. Kute ô kubêkà mex jangjênh. Kute prīne o amijo mex ne arým bôx gar omū. Nhyim kam me'ô nhō mỳjja kêtja bôx. Ô kubêkà apýnh bikadjōnhja bôx.

³ Ar amā me'ô nhō kubêkà mex ja pyman kum,

—Ota, me krī djà mex. Jakam dja ga nhỹ, ane. Ne kam me'ô nhō mỳjja kêtjamā kum,

—Wānh dja ga dja nār iparbê dja ga pykakam nhỹ, ane.

⁴ Djā nā gām ar amā me kīnh aben pyrāk? Kati. Nā gām arīk amim me'ā karō punun amijo me utār punu.

⁵ Akmere, àpnhīre ar, imā ar ajabêkam ne ba ar amā ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ja ma. Mỳj xêja ne Metīndjwýnh amijo me utā? Djām me rūnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ā, “Me bikênh”, anhýrja, me ô mỳjja kêt ja ne Metīndjwýnh amijo me utā. Nhyim kam me arým tu amim mar tỳxkumrêx nhyim kam kute amikôt meo bamā memā arê. Me kum abêjamā ne arê.

⁶ Nām te amijo me ô mỳjja kêtja pyta gar amā me kīnh kêt nhyim kam me arým pijām ne. Bir, mỳj xêja ne ar ajo bikênh aben ar apa 'amýn me axwe pānh jarênh djà'ýr ar ajo mrā? Djām me ô mỳjja kêtja ne me 'ýr ar ajo mrā? Kati. Me rūnh ne me 'ýr ar ajo mrā.

⁷ Metīndjwýnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabênja ma. Mỳj xêja ne Metīndjwýnh japryō ba? Djām me ô mỳjja kêt ja? Kati. Me rūnh ne me aprýo ba. Metīndjwýnh ne nexti:rekumrêx nhyim me aprýo ba.

⁸ Metīndjwýnh ne arým me bakukāmāremā 'ā karōn memā kum, “Me amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amā amijabêja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabêo ane.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhyim me arým 'ā pi'ôk no'ôk ne. Kabên kukrādjà ja ne mexo kute kukrādjà

kunī jakrenh. Dja gar kabēn ja mar tỳx ne amā amibu'ā me kunī jabē. Ne kam arỳm amexkumrēx.

⁹ Godja gar amā me õ mỳjja kêtja kīnh kêt ne amā me rūnhbit kīnh jabej. Djām kam amā abu'ā me kunī jabêkumrēx? Djām Metīndjwỳnh kukràdjaja kôt amā me abêkumrēx? Kati. Gar kam amikràn arỳm ajaxwe.

¹⁰ Be, Metīndjwỳnh me kute katàt amijo ba'ā kute memā karōkôt apỳnh kukràdjà. Dja gar kam kukràdjà kunī mar tỳx ne kôt ar amijo aba. Ne kam kukràdjà pydjibit mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Djām kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kêt kam ajaxwe rax kute mrāmri ne aje kukràdjà kunī mar kêt kam ajaxwe rax pyrāk.

¹¹ Ga, Metīndjwỳnh kute me bakukāmāremā kum, “Kwārīk wānh abenbê prō, mjêno adjākīnh kêt”, anhỳrja ma.

Ne ajte kute me bakukāmāremā kum, “Kwārīk wānh me par kêt”, anhỳrja ma.

Godja ga kukràdjà kôt mebê prō'ỳr amrānh kêt ne kam me'õnh bīn arỳm o ajaxwe. Te mebê prō'ỳr amrānh kêt ne arỳm ajaxwe. Aje me'õnh bīnkam ga kukràdjà mar kêt ne arỳm kam ajaxwe.

¹² Metīndjwỳnh ne pi'òkkam prīne me kute katàt amijo ba'ā memā karō mex. Nhym kam me kwỳ arỳm kute markumrēx nhym Metīndjwỳnh arỳm memā tỳx jangij. Nhym kam arỳm katàt kabēn kôt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekôt ar ba. Dja gwaj kabēn ja man kôt ar amijo baba. Gêdja ĩ Metīndjwỳnh gwaj bakukjêro nhỳn gwaj bamā,

—Djā ne ga ikabēn ja markumrēx ne kôt ar amijo aba? ane gwaj amikôt kum amijarē. Godja gwaj kukràdjà kôt amijo baba kêt nhym arỳm gwaj bamā axwe jarē. Kute ren gwaj bamā axwe jarēnh karō dja gwaj kukràdjà kôt amijo baba mex.

¹³ Nār, dja gwaj bajō bamā me kaprī kêt nhym Metīndjwỳnh arỳm amipānh kum gwaj bakaprī kêt

ne tu katàt gwaj bamā bajaxwe pānh jarēnhkumrēx. Nār, dja gwaj badjukaprīkumrēx ne kam arỳm bamā Metīndjwỳnh pyma kêt ne arỳm bakīnhkumrēx.

Djām me kum me kaprī kêtja Metīndjwỳnh kute me utār?

¹⁴ Akmere, àpnhīre ar, dja gwaj bamā me kaprī kêt ne atekam ajte memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwỳnh markumrēx, anhỳro baba. Djām kam Metīndjwỳnh kute amim gwaj bapytār ne kute ar gwaj bajo bamā? Djām gwaj bajajkwa kajgokam bakabēnbit ne kam bamā me kaprī kêt nhym arỳm kute amim gwaj bapytār ne kute ar gwaj bajo bamā? Kati.

¹⁵ Godja gwaj baje me'õo bakamy nār o bakanikwỳnh, õ kubêkà kêt ne kum prām.

¹⁶ Gwaj kam kum mỳjja'õ nhōr kêt ne kum,

—Gora gê Metīndjwỳnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amā kry kêt ne ajajne, ane. Djām ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mỳjja'õ nhōr kêt kam ne kajgo.

¹⁷ Mỳj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamā me kaprī kêt ne kam memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwỳnh markumrēx, ane. Djām mrāmri bakabēn? Kati. Ga, me arỳm tykkam kute amingrêk kêt ne kajgoja pumũ. Gwaj badjwỳ bamā me kaprī kêt kam bakajgo.

¹⁸ Godja me'õ amā,

—Ĕ, ga ne ga we aje Metīndjwỳnh mar. Ba ne ba imā me kaprīn ije memā mỳjja nhōro iba. Goja gu baje tu amim Metīndjwỳnh markumrēx jabej aben kabi. Ga amā me kaprī kêt kam dja ba te apumũn amim, “Kon. Kute Metīndjwỳnh mar kêt pyrāk”, ane. Bajbit dja ba imā me kaprīn memā mỳjja nhōro iba ga arỳm ipumũn ijā amim, “Be, djām mrāmri tu kute amim Metīndjwỳnh markumrēx. Ga, ukaprīn kute memā mỳjja nhōrja pumũ”, ane. Ga

kam arým ipumũ. Ba tu ije amim Metĩndjwýnh markumrẽxja pumũ. Dja ã me'õ amã ane.

¹⁹ Be, ga ne ga we aje Metĩndjwýnh rax markam memã kum,

–Metĩndjwýnh pydjibit. 'Õdjwý kêtumrẽx, anhỹro aba. Be, mrãmri. Djãm gajbit aje Metĩndjwýnh rax mar? Kati. Xatanaj nhõ me karõ punudjwý kute Metĩndjwýnh rax mar ne kam ajte kum me kaprĩ kêtõ ba. Ne kute rax markam abenmã kum,

–Metĩndjwýnh pydjibit. 'Õdjwý kêtumrẽx, anhỹro ba. Ne kam tu umaje terte:t.

²⁰ Kê, ano kêt, mýkam ne ba te ar amã,

–Dja ga memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx”, anhỹro aban amã me kaprĩ kêt ga mrãmri akajgokumrẽx. Ga, me arým tykkam kute amingrẽk kêt ne kajgo nõrja pumũ. Gadjwý ne ga ã akajgoo ane. Mýkam ne ba te ar amã ja jarẽ gar imar kêt?

²¹ Dja gar me bakukãmãre Abraão man kôt ije ar amã arẽnhja ma. Djãm Abraão kute amim Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrẽx ne kam kabẽn kôt amijo tẽ. Nãm kabẽn kôt Metĩndjwýnh nhõ kikum kra Idjak djin bit kute bĩn 'ýr. Nhyim Metĩndjwýnh Abraão pumũn arým amim,

–Mrãmri ne Abraão imã axwe kêt ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrẽx ne kam kute kabẽn kôt amijo tẽmja pumũ. Nãm kabẽn kôt amijo tẽn kam arým tu amim Metĩndjwýnh mar mexkumrẽx ne.

²³ Kam ne me aben djõ'ã Abraão jarẽ:n arẽho mõi tãmtã nhyim kam arým Mõjdjê katon arým abatãnh ne. Ne kam arým me bakukãmãremã kum,

“Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx nhyim arým kum axwe kêt jarẽ nhyim arým kum mex”, ane.

Ne kam pi'õkkam no'õk ne. Be, mrãmri ne kôt arẽnhkumrẽx. Nãm arẽ nhyim me aben djõ'ã abenmã kum,

–Mrãmri ne Metĩndjwýnh Abraão õbikwakumrẽx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrẽx ne kam kute kabẽnkôt amijo bakam Metĩndjwýnh arým kute memã axwe kêt jarẽnhja pumũ. Djãm me kute mar kajgokam Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarẽnh? Kati.

²⁵ Me'õ nire kuprý Rbedjwý. Djãm Rabe kute Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrẽx ne kabẽn kôt amijo tẽ. Nhyim kam arým kum axwe kêt jarẽ. Nhyim Djodjuwe kute ar anorjadjwý Rabe kum ar kaprĩn arým arkum aminhũrkwã jarẽ. Arkum arẽn arým ar kurê djwýnhbê arkum atemã pry 'õ jarẽ. Nhyim kam ar umar mex ne akubyn 'ã mõn bõx. Nãm ã Rabe kum ar kaprĩõ ane nhyim Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarẽ.

²⁶ Be, tãm ne ja. Me tyk arým karõ biknorkam kute amingrẽk kêtumrẽx ne arým kajgo. Gwaj badjwý. Gwaj baje Metĩndjwýnh kabẽn mar kajgon kôt amijo baba kêtumrẽx ne kam baje memã kum,

–Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx, anhỹrkam arým bakajgo. Bakajgo kute mrãmri ne me tyk kajgo pyrãk.

3

Me õto djujabê kêt'ã ujarẽnh.

¹ Akmere, àpnhĩre ar, ar akrãptĩ ne gar aje amijo memã kukràdjã'ã adjujarẽnh djwýnh prãm. Djãm kam mex? Kati.

Mýkam ne mex kêt? Bir, gwaj bakunĩ bakabẽn kwý kajgo. Gwaj bakabẽn kajgokam bamex kêt. Ga ren ar abê memã ujarẽnh djwýnh kêt ne ren akabẽn kajgo ren gajbit amex kêt. Me krãptĩmã adjujarẽnh kêtumrẽx ga ren gajbit amex kêt. Nhyim be, kati. Ar akabẽn kajgo'ã memã adjujarẽnhkam me krãptĩ arým ar akabẽn man arým ar adjõ'ã mex kêt. Nhyim kam Metĩndjwýnh arým pãnh ar amã ajaxwe rax jarẽ.

2 Me bakunĩ bakupãnhõtã bakabẽn kajgo kumex. Godja ren me'õ kabẽn kajgo kêtikumrêx jabej ren prĩne kute katãt amijo ba kadjy mex.

3 Ga, me kute mry'ãkrĩo mrãnhja pumũ. Nãm me kute krã djẽn ajkwa katikõt kàxirãx jadjuw ne ari o krã kukẽnho mrã. Ga, te mry rũnh nhym me kute ajkwakõt ar krã kukẽnho mrãnhja pumũ.

4 Ga, me kute tekrekam no'i kryreo kã rũnhõ baja pumũ. Nãm te kã rũnh nhym te kôk djãbêr tỳx nhym me tekrekam no'i kryreo unênh ne o krã kukẽnho o baja pumũ.

5 Me banhõto kute kã tekrekam no'i pyrãk. Me banhõto te kryre gu me o mỳjja rũnhõ amra. Nhym kuwy kryredjwỳ. Ga, te bà rũnh nhym me kute kuwy kryreo kunĩmã angjênhja pumũ.

6 Me banhõto ne kute kuwy pyrãk, kute bãmã angjênh pyrãk. Apỳnh me axwe djãri kunĩkõt ne gu me banhõtoo arênh arỳm ipêx. Me banhĩ katikõt ne me banhõto ikwã. Ne kam kute prĩne me bajo punu prãm. Me banhõtoo bakabẽnja ne tu apỳnh mỳjja kunĩo tuknĩn o punu. Kute mrãmri ne kuwy kryre kute bãmã angjênh nhym mỳjja kunĩ xêtja pyrãk. Me axwe nhõ bẽnjadjwỳr ja ne kute me banhõtoo krĩ djwỳnh.

7 Me kute mỳjja krãptĩ djujabê. Mry, àk, kwênh, mry ngãngão mrãnh, ngõnhkam mỳjja, mỳjja krãptĩja ne me kute ujabê.

8 Nhym be, me banhõtoo bakabẽnja pydjibit ne kute mrãmri ne mry djujabê prãm kêt pyrãk. Me banhõtoo bakabẽnkam bajamakkre kêt ne bajaxwekumrêx. Me banhõtoo bakabẽn kute me parkumrêx, kute mrãmri ne udjy rũnh kute me par pyrãk.

9 Me banhõtoo ne gu me baje Metĩndjwỳnh, me Babãm djwỳnhmã mextire jarênh ne atekam ajte o baje abenmã bakabẽn punu jarênh. Kute amipyraç ne Metĩndjwỳnh me banhipêx. Kute me bajo amipyraç ne me banhipêxkam ne gu me baje abenmã bakabẽn punu jarênh.

10 Ne kam bajajkwakõt memã bakabẽn mexmẽ bakabẽn punuo aben nhikjên memã arê. Akmere, àpnhĩre ar, gu me ren ã memã anhỳr kêtikumrêx.

11 Djãm inore 'õkõt ngõ djãnhmẽ ngõ djỳ kute aben nhikjên apõx?

12 Nãr, djãm pidjõbê pigêre'ã oriwêre djõ arij? Kati. Nãr, djãm akrõ'ã pigêre djõ arij? Kati. Ne ngõ nhinore'õkam kadjwanhĩ ne arỳm akryja djãm kam ngõ djãnh apõx? Arkati. Axikõtbit mỳjja apõx. Kwãrĩk wãnh gu me memã bakabẽn mexmẽ bakabẽn punuo aben nhikjên memã arênh kêt.

Me krã mex'ã ujarênh.

Gar 5.16

13 Ar ajõ we akrã mex ne we aje me kukràdjã kunĩ mar. Goja mrãmri akabẽnikumrêx jabej on katãt amijo aban amijo adjãmra kêt. Ne kam arỳm akrã mex. Kam dja me arỳm apumũ. Akrã mexkõt apumũ.

14 Nhym be, ga ne ga anhõkre kadjwỳnhbê angryk. Me'õ nhõ mỳjja'ã angryk. Ne arax mỳr jabej akadjwỳnhbê adjãkrê. Ne kam 'ã amijo amra. Djãm ja ne mex? Djã ne ga katãt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwãrĩk wãnh 'ã amijo adjãmra kêt ne arĩk amim ajêx kêt.

15 Djãm akrã mex ne ja? Djãm kãjkwakam Metĩndjwỳnh we kute amã ja jarênh? Kati, atemã. Pykakam me ar ba ne me kute amã wã jarênh. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kõt akabẽn ne ja. Xatanaj ne kute amã wã jarênh.

16 Mỳkam? Bir, me'õ nhõ mỳjja'ã angrykkam ne arax mỳr jabej adjãkrêkam ne ga akangati. Akangatimẽ apỳnh me axwe djãrimẽ akam apõx.

17 Nhym be, kãjkwakam Metĩndjwỳnh kute gwaj bamã bakrã mex jadjãr gwaj bakabẽn mexkam gwaj baje amikam bajaxwe'õ mar kêt.

Ne badjumar mex prãm.

Ne memã baprĩn memã bakabẽn.

Ne bajamak mex.

Ne badjukaprĩkumrêx ne baje mrãmri ne pidjô djô mex ne ô kumex pyræk.

Ne bamã me õ mỳjja kêtme me rũnh jabêo aben pyræk.

Ne bajêxnhi kêt ne mrãmri tu amim Jēju markumrêx.

18 Me kute aben nêje me kukrà ne akrãnmã memã arêngo ba ja ne me memã arêngo ba nhym me arým ajmã kute kêt ne katàt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne pidjô djô mex ne ô kumex pyræk.

4

Me kute amidjwýnhbito kĩnhja ne Metĩndjwýnhmã à'wýr punu.

¹ Mỳj ne ga me aman arým abenwýr aprôt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ã karô djækam amã apýnh me'õ nhõ mỳjja pro prãm ne 'ã angryk aba. Ne kam ã abeno anhýro aba.

² Me amã mỳjja kĩnh ne aje bit byrmã nhym me me abê aptà ga me byr kêt. Byr kêt ne arým me kupa. Aje 'ã angryk ne te aje byr prãmje. Ne kam aje 'ã aben tak ne abenwýr aprôt ne kam aje byr kêt rã'ã ne. Mýkam ne ga me aje byr kêt? Bir, me aje Metĩndjwýnhmã o adjà'wýr kêtgam.

³ Nàr, me aje Metĩndjwýnhmã o adjà'wýr jabej nhym kute me amã õr kêt. Mýkam? Bir, me aje o adjà'wýr punukam. Mỳj ne aje o adjà'wýr punu on? Bir, me aje bit byrmã ne aje bit o amidjwýnhbito kĩnh prãm. Aje amidjwýnhbito kĩnh prãmkam aje mỳjjao Metĩndjwýnhmã adjà'wýr punukumrêx.

⁴ Metĩndjwýnh ne arým kute ar ajo õ me jakam ga ren ar amã Metĩndjwýnh kĩnhkumrêx. Nhym be, kati. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjà punuja ne gar amã kĩnh rã'ã. Aje mrãmri ne me kum prô djwýnh kĩnh ne kam jãm kum krô'ã prô kĩnh pyræk. Nàr, aje mrãmri ne me kum mjên djwýnh kĩnh ne kam jãm kum krô'ã mjên kĩnh pyræk. Amã Metĩndjwýnh kĩnh ne kam jãm amã me

kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjà punuja kĩnh. Nã gãm ar kam ari akabêno aben nhikjê. Dja gar amã me kukràdjà punu kĩnh rã'ãn arým amijo Metĩndjwýnh kurê djwýnh.

⁵ Amrêbê: ne me memã kum, —Metĩndjwýnh Karô kute me bakadjwýnhbê amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prãmje. Te arek kum me bajo ba prãmkam arým ngryk 'ýr.

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me kabên kajgo got?

⁶ Ajmã gwaj bakuten bajaxwe prãm. Nhym be, Metĩndjwýnh ne kum gwaj bakaprĩn gwaj bajaxwe kêt kadjy gwaj bamã týx jangij gwaj ajmã bakute kêt. Amrêbê: ne ujarênh djwýnh me bakukãmãremã kum,

“Me kute amijo àmra prãmja Metĩndjwýnh arým mebê aptà. Nhym be, me kute amijo ngriren amijo kàtãmja Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩ.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, kum me bakaprĩja pumũ.

⁷ Kum gwaj bakaprĩkam dja gar akrãnmã Metĩndjwýnh kabên man kôt ar amijo aba. Ar Xatanajbê aptà nhym arým ar abê prôt ne.

⁸ Dja gar Metĩndjwýnh man kôt amijo ajkamê nhym arým amipãnh ar aman ar awýr amijo ajkamê. Ar ajaxweja, on ajaxwe krãtan amex kute mrãmri ne me aminhikra punu põnh nhym arým mex pyræk. Ar aje amijo Metĩndjwýnh mar ne jãm ajaxwe prãmja, on aje amim ajaxwe'ã karôja krãtan adjumar djà mex ne.

⁹ Ajaxwe prãmkam on adjumar punun on muwn kôt amra. On akeket krãtan muwn on akĩnh krãtan adjumar punu:re ne. ã ajaxwe prãmkam amijo ane.

¹⁰ Dja gar Bênjadjwýr djwýnh rax man arým amijo angrin amijo akàtãm. Nhym kam arým kãmã akamê.

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, kwãrĩk wãnh abenã akabên punu kêt. Metĩndjwýnh

ne arým gwaj bamã kukràdjà jarën gwaj bamã,

“Djã gãm me amã aben jabê”, ane.

Kute gwaj bamã kabën ja jarënhkam gar atekam akamy'ã akabën punu jarën 'ã axwe nhô. Mÿj ne gar arým aman ã akamy'ã akabën punuo ane? Bir, gar amim,

—Metïndjwÿnh kukràdjà ja ne mex kêt, anen arým akamy'ã ar akabën punu. Ne kam arým o Metïndjwÿnh kabën'ã punu jarën arým mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Ne aje Metïndjwÿnh kukràdjà'ã punu jarënhbit.

¹² Djãm we ar abê mÿjja ne gar amibu'ã me'ã axwe janhôro aba? Metïndjwÿnh pydji ne arým me kute katât amijo ba'ã memã karô nhym me arým kabën ma. Ta dja me utâr jabej nâr meo biknor jabej nhym me arým me biknor tokry djâkam biknor jabej. Atemã me'ô kute meo anhÿr kêtumrêx. Kam ar ga akajgon kam me'ã axwe janhôr ar o aba.

Me amikukãm amijo àmra ne kute amijarënh nêje kute me akre.

¹³ Ar aje amijo adjàmratija, ikabën 'ãno djan ama. Aje Metïndjwÿnh mar kêt ne amijo adjàmtrakam ga we memã kum,

—On ne nâr kryràd dja ba krï wãmã tèn bôx ne ije amim pi'ôk kaprï kumexo atommã. Be, dja ba kam pi'ôk kaprï pãnh mebê mÿjja jamÿn amũ memã ôro ikrï. Ne o ikrï:n arým pãnh inhô pi'ôk kaprï kumexo atom. Ne o ikrï: nhym arým ijã amexmê na apêx. Ba kam arým akubyn tẽ, ane. Gar aje memã ã amijo adjàmrao anhÿrja gora ikabën 'ãno djan ama.

¹⁴ Dja ar ajã akati nhym mÿjja ajmã ar ajo gar aje mar kêtumrêx. Atïn tẽ:n atïn nHITEP djã ne kute mrãmri ne kakũm ba pyrãk. Kakũm ba:n kam arým me aêrbê kêt ne tu kàjkwa mẽ bimirãkkumrêx ne. Nãm ã atïn tẽ:n me aêrbê tu akêto ane.

¹⁵ Kwãrïk wãnh ã memã amijo adjàmrao anhÿr kêt. Ga ren ar Metïndjwÿnh man ren memã kum,

—Metïndjwÿnh kute amim ijã karô kôt dja ba itïn ne ar iba rã'ã jabej. Ba kam arým krï 'ôkam itêm jabej. Nâr atemã idjapênh jabej, ane. Ga ren ar ã memã anen arým ar amex.

¹⁶ Nhym be, kati. Gar Metïndjwÿnh mar kêt ne amikam akïnh kadjy amijo amra. Aje ã amijo adjàmrao anhÿrkam ne ajaxwe.

¹⁷ Metïndjwÿnh ne arým ar amã amrãnh mex'ã karô gar arým aje mar. Dja ga mar kajgon kôt amijo aba kêt ne arým ajaxwe.

5

Me ô nêkrêx rÿnh kute amidjwÿnhbit mar:

Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15

¹ Me rÿnhmã ne ba memã kum,

—Ë, me anhô nêkrêx rÿnh, ba me amã arê. Dja apÿnh me akaprï djãri me awÿr bôxkumrêx. Me akaprï ra:x kukãm dja ga me on muwn amra:.

² Mÿkam? Bir, dja me anhô nêkrêx rax arým me abê rerekre ne. Te me anhô kubêkà mex nhym kàpotire arým prïne me abê apôk ne.

³ Dja prïne me abê anhô mÿjja 'ôk ne me abê amijo ajkê. Me anhô kën karÿrmê anhô kryt jaka dja prïne me abê punure. Nhym me kunï arým me anhô mÿjja punu pumÿn me ajã abenmã kum, “Be, omũ. Djãm tãmwã mex got”? ane. Nhym kam Metïndjwÿnh arým me amã ajaxwe pãnh jarê ga me atokry:. Atokry kute mrãmri ne kuwy'ã me xêtkam me tokry pyrãk. Be, mÿj kadjy ne ga me amim anhô nêkrêx rÿnho atom nhym kumex? Djãm we me aje amijo rÿnhmã? Kati. Me kute aminhinomã amimênh djã nhô akatikam dja Metïndjwÿnh me amã ajaxwe pãnh jarê ga me atokry:.

⁴ Ë, akubyn amijo tèn amima. Ga me ajêx ne anhô àpênhmã kum, “Dja gar inhô bàygogo djê pa ba kam ar amã o pãnh”, anhÿro aba. Nhym me ê pa, ga me ate kam arým memã o pãnh kêt. Tãm dja ga me akubyn amijo tèn ama. Djãm Metïndjwÿnh

kute me amar kêt got? Kati. Ë, me kute me amã ê kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angryk”, ane nhym arým me kuma. Metĩndjwýnh ne me krãptĩ:o ban memã Bẽnjadjwýr djwýnh. Uma:kumrêx ne arým me kute kum amijo àkjêrja ma.

⁵ Me ga ne ga me prĩne amijo djuw mexo aban abixaêr tỳ:xo aba. Aje mrãmri ne mry nhĩptĩ kute ate krãn àkurbit mar nhym me kute myt tãmkam par pyræk. On dja Metĩndjwýnh me ajaxweo pãnh ne.

⁶ Ga me arým aje me kute katàt amijo bakumrêxmã axwe jarênh ne aje me par nhym me kute aminêje me abê àptàr kêtukumrêx. Tãm dja ga me akubyn amijo tẽn ama. Nã bãm ã me nêkrêx rũnh kute Metĩndjwýnh mar kêtka memã ane.

Me kute amiwýr Bẽnjadjwýr djwýnh jamãr 'iryãm.

⁷ Nhym be, akmere, àpnhĩre ar, gwaj baje Metĩndjwýnh markam me kute gwaj bajo bikênhkam, mýj dja gwaj amim arênh kuma? Bir, dja gwaj amim,

–Bẽnjadjwýr djwýnh dja bõx ba kôt dja, ane. Bẽnjadjwýr djwýnh bõx gwaj kôt baku'êja dja gwaj kuma. Ne kam akrãnmã amiwýr amãr 'iryne 'ã badjukanga kêt. Ga, pur kre djwýnh kute pur kreja pumũ. Ne kam djwý mex jamãr 'iry:ja pumũ. Nhym kam kum ngo nhym arým na bixadjwýr mex ne. Nhym kam djwý arým apõx ne 'y tỳx ne.

⁸ Dja gar kudjwa akrãnmã amiwýr Bẽnjadjwýr djwýnh jamãr 'iry:n 'ã adjukanga kêt. Mýkam? Bir, arým bõx 'ýr gwaj kôt baku'ê 'ýr.

⁹ Kwãrĩk wãnh abên prĩkam abenã akabên kêt. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh kute pãnh ar amã ajaxwe jarênh karõ. Kwãrĩk wãnh abenã anhýr kêt. Memã axwe pãnh jarênh djwýnh arým bõx 'ýr.

¹⁰ Ga, me bakukãmãreja ma. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhja ma. Bẽnjadjwýr djwýnh kukwakam ne me memã ujarênh ar ba nhym me 'ã ari meo bikênh ba

nhym me amitokry maro ba. Nãm me te meo anhýro ba nhym me akrãnmã amiwýr Metĩndjwýnh jamãr 'iryne 'ã ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ã amiwýr amãr 'iryne ane.

¹¹ Nãm me te meo anhýro ban te mebê Metĩndjwýnh kurêo ba nhym me Metĩndjwýnh'ã ukanga kêtukumrêx. Me ja ne me kĩnhkumrêx. Ja ne gar aje arým mar. Arým ne gar Djo'ã ujarênh ma. Me bakukãmãre Djo te amitokry kumex maro ban amim Bẽnjadjwýr djwýnh mar'ã ukanga kêtukumrêx. Ne kam arým tokry mar'ã aminhinomã amimê nhym Bẽnjadjwýr djwýnh arým o djuw me:xkumrêx. Tãm dja gar ama. Ga, Bẽnjadjwýr djwýnh kum me kaprĩ:kumrêxja pumũ.

¹² Akmere, àpnhĩre ar, ar aje memã akabên jarênh nhym me kute amar pydji kadji djãm aje kam kôt Metĩndjwýnh nàr õ mýjja'õ jarênhmã? Kati. Kwãrĩk wãnh aje memã akabên pydjin arênhkôt memã kãkwa jarênh kêt. Kwãrĩk wãnh aje memã akabên pydjin arênhkôt memã pyka jarênh kêt. Memã ar akabên pýnhbit ne arê. Aje mrãmri mýjjao anhýrmã. Kambit memã kum, “Nà. Dja ba ã o ane”, ane. Nàr, aje mýjjao anhýr kêtãmã. Kambit memã kum, “Kati. Dja ba o anhýr kêt”, ane. Jabit memã arê. Memã akabên pýnhbit ne arê. Kwãrĩk wãnh memã akabên jarê ne me kute ar amar pydji kadji kôt memã apýnh mýjja jarê kêt. Metĩndjwýnh ren ar amã ar ajaxwe jarê.

Me kute aben mar ne Metĩndjwýnhmã abeno à'wýr.

¹³ Dja gar ajõ akaprĩ jabej Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Nàr, ar ajõ akĩnhkumrêx jabej angrerkam kum amikĩnh jarê.

¹⁴ Djã ne ar akam me'õ kanê? Gê amiwýr me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh 'wýn amiwýr aro bõx. Gê ar Metĩndjwýnhmã o a'wýn arým Bẽnjadjwýr djwýnh kukwakam kangõ kungrà. Kangõ kute rõnykangõ pyrækjao kungrà.

15 Ne Běnjadjwỳr djwỳnh kute me'õ kanêjao mexmã tu amim kamnhĩxkumrěx ne kum o a'wỳ nhym arỳm ar kaběnkôt o mex ne kum tỳx jadjà. Amrěbê kute àpěnh jaxweo ba jabej dja arỳm axwe maro aknon kam ngryk kêt ne.

16 Dja gar ajaxwe'õkam akaprĩn 'ã abenmã amikôt amijarě. Ne kam Metĩndjwỳnhmã abeno a'wỳ nhym arỳm ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjà'wỳr jabej. Ne badjà'wỳr'ã batỳx ne 'ã badjukanga kêt jabej nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bakaběnh kôt àpěnh rax.

17 Be, djãm Erijbê wajanga? Kati. Erij umar kute mrãmri ne gwaj badjumar pyràk. Ne kam Metĩndjwỳnhmã kàjkwa ngrà'ã à'wỳr tỳxkumrěx. Nhym arỳm kôt namě amexkam kàjkwa ngràbit. Ne ajte namě amexkam kàjkwa ngrà ne. Ne ajte namě amexkam tãm ne. Ne ajte nakam kàjkwa ngrà ne.

18 Ne kam ajte kum na'ã a'uw nhym kaběnh kôt ajte na axidjuw. Axidjuw nhym kam djwỳ ajte ingrôt. Dja gwaj ã Metĩndjwỳnhmã badjà'wỳro ane nhym ã gwaj bakaběnkôt àpěnh raxo ane.

19 Akmere, àpnhĩre ar, gêdja ar akam me'õ Metĩndjwỳnh kaběnh katàtja bē ate amijo ba jabej. Nhym me'õ akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr o akěx jabej.

20 Mỳj dja kute arỳm 'ỳr o akěxkam kuma? Bir, me'õ kute akubyn 'ỳr o akěxja ne axwebê utà nhym Metĩndjwỳnh arỳm me biknor tokry djàbê utàn kam kum apỳnh axwe djàri krãptĩ akno.

Pedru kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmã nhym me Jejukôt aro ajkê ne. Nhym kam Pedru kute aro týx ne o kïnhmã arkum pi'ôk no'ôk ne. Ne arkum,

—Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà týx. Arým gwaj bakutêp gwaj bakïnh djã dji. Gwaj Jeju'ã amijakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhïx ne bakïnh. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Amrêbê gar apýnh me ò pykakôt aben bê abingrãnhja nhym me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabên. Pykabê Pôtukam, Garaxakam Kapadôkam, Adjijkam, Bixinijkam, ar aben bê abingrãnhja, ba ar amã ikabên jarê.

² Metïndjwýnh, me Babãm djwýnh arým amijo ar apytã. Amrêbê: mýjja kunï kator kêttri amijo ar apytã. Kute prïne amikukãm mýjja kunï markam amijo ar apytã. Karô ne ar ajo mexo ba gar arým kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katàt Jeju Kritu kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrôo me kaprêk nhym Metïndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arým Kritu pïte'ykam ty nhym kamrô prôt. Kam ne Metïndjwýnh arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akaprï:kumrêx* gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

*Mýj ne me kute amiwýr kamnhïxmã?
Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9*

³ Ba Metïndjwýnhmã mextire jarê. Metïndjwýnh ne ra:xkumrêx. Kubê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukaprï ra:xi. Ukaprï raxkôt ne arým gwaj bamã amak bô. Ga, me nã kurüm apôxkam me umar djã nyja pumũ. Metïndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bô gwaj arým badjumar djã nyn kam bamã katàt amijo baba prã:m ne bamã Metïndjwýnh kï:nhkumrêx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tïnkam ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým badjumar djã ny. Kute gwaj bamã bajamak bônhkam gwaj tu 'ýr babôxmã kamnhïxkumrêx. Dja gwaj 'ýr bôx ne kôt ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Nhym kam arým gwaj bamã mýjja mexti:re ngã, gwaj bamã mýjja kume:x ngã. Djãm mýjja rerekmã? Kati. Djãm punumã? Kati. Mýjja mex rã'ã: rã'ã ne. Kãjkwa djwýnhkam ne arým ar amã kudji.

⁵ 'Itýxo Metïndjwýnh kute mã amim ar apytãr mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrêx nhym kute mã 'itýxo ar apytãr mex ne ar ajo ba. Dja mã amim ar ajo ba: nhym me kute aminhinomã amimênh djã nhô akati arým bôx. Bôx nhym arým prïne amimex kôt ar ajo mexkumrêx.

⁶ Jakam godja gar apýnh mýjjakam akaprï jabej. Me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ô abê tyk nãr mýjja 'ôdjwýkam akaprï jabej. On dja akaprï kêt ne. Dja te akaprïnh akïnhiti:re. Mýkam? Bir, dja gar Metïndjwýnhkôt amexti:rekumrêx. Ja ne gar amiwýr kam ama. Kam ne gar akïnhiti:re. Akaprï japôkmã akïnhiti:re.

⁷ Ga, kên karýrkam punu kunï kator kadjy me kute kuwykam adjwýrja pumũ. Nhym kam arým mexkumrêx. Ar gadjwý dja me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ô abê tyk nãr mýjja 'ôdjwýkam akaprï jabej. Kam dja gar amim Metïndjwýnh man amim maro amũ amikamên arým

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprï nhym pãnh arým kum ar akaprï Kati. Ta ne tu kum ar akaprïkumrêx.

mar rax ne. Aje Metîndjwÿnh mar raxkam akînhkumrêx. Kam akînh kên karÿrkam me kînhja jakrenh me:x ne. Kên karÿr dja on akuno. Nhym be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrêx nhym akubyn bôx ne apumûn ar ajã amim,

–Be, inhô me wã mex djô'ã ne me mã imex jarên irax jarê ba kam arÿm ikînhkumrêx, ane. Dja ã ar amex djô'ã ane.

⁸ Ar ga ne gar omûnh kêt. Te aje omûnh kêt ne amã abê:kumrêx. Te jakam aje omûnh kêt ne aje tu amim markumrêxkam arÿm akî:nhkumrêx ne te: aje akînh'ã memã amijarênh mex prãmje.

⁹ Metîndjwÿnh kute ar apytãrmã gar tu amim Kritu markumrêx nhym arÿm ar apytã gar kam arÿm akî:nhkumrêx.

¹⁰ Djãm amrêbê: ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh kute gwaj bapytãr mar? Mÿjjao Metîndjwÿnh kute gwaj bapytãrmã djãm me kute mar? Kati. Nãm me memã kum,

–Metîndjwÿnh ta dja ï tu kum me kaprîkumrêx, anhÿro ba. Jabit ne me arê. Ne kam te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Nãm me te: kute marmã prîne pi'ôkkôt abenã Metîndjwÿnh kabên jarên abenmã kum,

¹¹ –Je tô, mÿj xêja ne Metîndjwÿnh ta tu mekam ukaprîkumrêx? Mÿj dja me utãr on? Nhÿnh amex jakam dja ã meo ane? Nãm me ã amim ane. Nhym Kritu Karô me kadjwÿnhbê amijo kajkep ne memã Kritu'ã ajarê. Nãm memã kum,

–Dja tokryn kam ï arÿm raxkumrêx. Nãm ã Karô memã ane nhym me te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Mÿjjao kute gwaj bapytãr ja te kute mar mex prãmje.

¹² Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm memã kum,

–Djãm me ajã ne ba ikabên ja jarê ga me te: aje mar mexmã? Kati. Tû:mrãm me akamingrãnyre'ã ne ba ikabên jarê, ane. Metîndjwÿnh memã ane nhym kam 'ãtûmkam ujarênh

djwÿnh ar arÿm kàj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kute kàjkwa kurûm memã Metîndjwÿnh Karô janorkôt me ar amã arê gar gajbit arÿm ama. Kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ te kute mar prãmje gar gajbit arÿm ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'ã kute memã karô.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³ Ar aje markam dja gar ano tÿx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijãno djan mrãmri akînh djãkam amakkumrêx. Kwãrîk wãnh kam amak katêri 'ã adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bôx ne arÿm memã amijo amirît ne arÿm ar amã akînh djã nhôr:kumrêx.

¹⁴ Ga, me prîre kute nã kabên mar ne kôt kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê ne gar ajamakkre kêt ne amã mÿjja punu kînh. Kwãrîk wãnh akubyn amã kînh kêt.

¹⁵ Metîndjwÿnh ne mexti:ren axwe kêt:kumrêx. Ar ga dja gar Metîndjwÿnhkôt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrãnh kunîkôt ajmã akute kêt ne ar aba. Metîndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba.

¹⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba imexti:ren ijaxwe kêt:kumrêx ne ar iba.

Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk. Kam dja gar amexti:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kàjkwakam me Babãm djwÿnhmã ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunî axwe markam kute memã axwe pãnh jarênh. Me kute axwekôt amijo badjari 'ãnh dja memã pãnh jarênho tẽ. Dja katãt me kunîmã pãnh jarê. Ar gadjwÿ kute ar amã ajaxwe pãnh jarênh karô amijãno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhô pykakam ar bakam amijãno ãm ne katãt kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ pykakam ar abari amã Metîndjwÿnh pyman amijãno dja.

Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan katàt ar amijo aba.

18 Amrêbê ne gar te ajaxwe kêt mã ar akukãmãkjê kukràdjà kôt amijo aba kajgo:n ajaxwe rà'ã. Nhyim kam Kritu arým ar ajaxweo pãnh nhyim kam Metĩndjwýnh arým tu ar amã axwe kêt jarê gar kum ajaxwe kêt. Djãm kryt jakao nàr kên karýro ne ar ajaxweo pãnh? Kati.

19 Metĩndjwýnh ne kum kra kĩ:nh. Nãm te kum kĩnh ne arým pykamã ano nhyim arým amikamrôo ar ajaxweo pãnh. Ga, me bakukãmãre kute mrykĩ'ãtomti par ne kute Metĩndjwýnh mã bôrja pumũ. Mry punu kêt ne prĩne kà mex ne me kupa. Kritudjwý ajmã kute kêt ne axwe kêt kumrêx ne arým ar ajaxweo pãnh. Pĩte'ykam ne kamrô prôt ne arým tyn kam arým o ar ajaxweo pãnh. Kam dja gar amijãno djan katàt ar amijo aba.

20 Mrãmri ne Metĩndjwýnh amim Kritu'ã karõkumrêx. Amim tyk'ã karõkumrêx. Pykamẽ kàjkwamẽ mýjja kunĩ kêttri ne amim 'ã karõkumrêx. Ne kam 'ãtũmkam arým ar akadjy Krituo amirĩt ne. Mýjja kunĩ kute aminhinomã amimẽnh djã nhõ akati jakam arým o amirĩt ne.

21 Nãm ar akadjy o amirĩt gar aje kôt tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Nãm o amirĩt nhyim ty nhyim akubyn o tĩn ne amiraxo o rax nhyim arým ra:x ne uma:kumrêx. Mýj kadjy? Bir, gar aje tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne aje amiwýr kôt atĩn kamnhĩxmã. Ja kadjy ne akubyn Krituo tĩn nhyim arým ra:xkumrêx.

22 Jakam ne gar arým kabên katàt man kôt ar amijo aban arým ajmã akute kêt ne ar aban arým mrãmri amã me abê katàtkumrêx. Jeju kukwakam me bakamyja amã me abê katàtkumrêx. Kam, dja gar ã anen amim ajaxwe'õ'ã karõ kêt kumrêx ne arým ar amã aben jabê:.

23 Ga, te bàygogo 'y mex ne punu prãmja pumũ. Nhyim me bàygogo 'y mex kre nhyim arým ingrõtja pumũ. Ar gadjwý ne me ar amã Metĩndjwýnh kabên jarê, Metĩndjwýnh kabên kute mýjja 'y pyræk ne me ar amã arê. Nhyim me kute ar amã arênhja ne kute me àkre pyræk. Djãm Metĩndjwýnh kabên punu prãm? Kati. Mex rà'ã: rà'ã. Tãm ne me ar amã arê gar aman arým tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Nã gãm ar mýjja nhingrõt mãn pràbê tu amim markumrêx. Nhyim kam arým ar amã ajamak bô gar arým adjumar djã ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyræk. Ne kam arým amã Metĩndjwýnh kĩ:nh ne aje mar prã:m ne aje katàt amijo aba prã:m ne. Metĩndjwýnh ne amikabên pýnh ne arê. Djãm kute atemã kabên 'õ jarênh mã ne kute o kabên tũm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute amikabêno biknor kêt kumrêx.

24 Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kabên jarên memã kum,

“Ga, bôja pumũ. Bô tĩn 'ikrãne ne arým mjô. Me badjwý ne gu me bakunĩ batĩn ne ar baba 'ikrãne.

Ga, pidjôrã mexkumrêxja pumũ. Pidjôrã mex 'ikrãne ne arým rôrøk ne. Me badjwý ne gu me bamex 'ikrãne.

25 Nhyim be, Metĩndjwýnh ne amikabên pýnh ne arê. Djãm kute iby atemã kabên 'õ jarênh ne kute o kabên tũm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute mar tỳx rà'ã: rà'ã ne.”†

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Kam ne gwaj kabên mar pýnh. Amrêbê ne me kàj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kabên pydjĩn arê gar mar pydji.

2

1 Me kute ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ar aje mar pydjĩkam

† 1:25 Kute amikabên jarênh ne o biknor kêt kumrêx. Kute apýnh mýjja jarênh kôt dja mýjja kunĩ apôx mexkumrêx.

on wānh me kàxã akabên punu kanga.

Aje memã ajêxkôt me noo abiknor on wānh kanga.

On wānh ajêx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga.

Me'õ nhõ mÿjja'ã angryk on wānh kanga.

Akabên punu kunĩ on wānh kanga.

² Metĩndjwÿnh kabên kute me kà kangô pyrãk dja ga amã kĩnh. Aje me prĩre rwÿk ny pyrãk kute kum kà djãnh pyrãk ã amã kabên kĩnho ane. Ne kabên maro tẽ:n maro amũ amikamên mar ra:x ne.

³ Aje arÿm amim Bẽnjadwÿr djwÿnh mex kakinhkam dja ga ã amã kabên kĩnho ane.

Kute Kritu'ã kên jakre.

⁴ Kritu ne kute kên pyrãk. Nhym be, kên ne tĩn ne ar ba kêt. Nhym be, Kritubit ne tĩn ne ar ba. Kute kên pyrãk gar arÿm 'ÿr bôx. Nhym me kwÿ arÿm kanga. Nhym be, Metĩndjwÿnh ta arÿm amijo utã. Kute o me utãr kadjy arÿm amijo utã. Kum kĩ:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum kên pãnh rax kĩnh pyrãk.

⁵ Ar gadjwÿ ne gar aje apÿnh kên pyrãk. Nhym be, kên ne tĩn ne ar ba kêt. Ar gajbit ne gar atĩn ne ar aba. Aje apÿnh kên pyrãk. Ga, me bakukãmãre kute kẽno Metĩndjwÿnh nhõ kikreti nhipêxja pumũ. Ar gadjwÿ ne Metĩndjwÿnh arÿm ar ajo kran ar amã Karõ jano nhym kam arÿm ar akam nhÿn ar ajo ba. Gar kam arÿm abeno anhõbikwa mexo mõ. Nãm ar ajo kute mrãmri ne kẽno kikreti nhipêxo mõr pyrãk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhmã ne ar apumjuw. Ga, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh kute Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam kum mry bõr nhym kum kĩnhja pumũ.

Ar gadjwÿ Karõ kute ar ajo bakam ne gar kum apÿnh kĩnh djã nhõro aba nhym kum kĩnh. Ar aje tu amim Jeju Kritu markam ne kum kĩnh.

⁶ Be, nhym kam Metĩndjwÿnh kên'ã Kritu jakre. Kên pãnh raxja, me kum

kĩnhja'ã ne akren me bakukãmãremã kum,

“Ota ba krĩraxbê Xijãokam kẽno kikremo kajpa nhym dja. Kên mexkumrêx, kên pãnh rax ne ba amijo utã kudja.

Me kute tu amim kênja markumrêx dja me pijãm kadjy kêtumrêx.”

Nãm Metĩndjwÿnh ã Kritu'ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'õk no'õk ne.

⁷ Ar ga ne gar arÿm tu amim Kritu markumrêx ne arÿm amã kĩ:nh. Amã kĩnh kute mrãmri ne me kum kên pãnh rax kĩ:nh pyrãk.

Nhym be, me amakkre kêtja ne me kute amim Kritu mar kêt ne kanga. Nhym be, Metĩndjwÿnh ta arÿm kãjmã kum rax kamẽ nhym arÿm ra:x. Kritu'ã ne amrêbê me bakukãmãre memã ajarẽ. Nãm me memã kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumẽ.

Kên ja ne arÿm kute kikremo kajpar, kum kajpar tÿxi”, ane.

Be ga, me bakukãmãre kute amrêbê: memã anhÿr kôt me arÿm kute Kritu kangaja pumũ. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm kãjmã kum rax kamẽ nhym arÿm ra:x ne.

⁸ Nãm me memã kum,

“Kên ne kute me par tok nhym kam me rôrõk prãmumrêx”, ane.

Me amakkre kêt ne me kute me rôrõkja pyrãk. Nãm me kute amim Kritu mar kêt ne kam arÿm me biknor tokry djãkam akuno. Metĩndjwÿnh kute amrêbê: me'ã amim karõ kôt dja me arÿm akuno.

⁹ Nhym be, ar ga ne Metĩndjwÿnh arÿm amijo ar apytã. Ar ga ne gar aje mrãmri ne me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh rũnh pyrãk. Nhym Bẽnjadwÿr djwÿnh ne ar ajo ba. Ar abê Metĩndjwÿnh nhõ me wÿnhkumrêx nhym arÿm amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrêbê ne gar ajaxwe: ne aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam rôrõk baja pyrãk. Gar ari ajaxweo aba nhym Metĩndjwÿnh

arým amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrãmri ne me irãkam katàt ba pyræk ne katàt Metĩndjwÿnh kôt ar amijo aba. Ne kam arým memã ra:xmê mextire 'ã adjujarênh ar aba.

¹⁰ Amrêbê ne gar ate me kajgo kôt ar aba. Nhym Metĩndjwÿnh arým jakam ar ajo kran amikôt ar ajo ba. Amrêbê ne kum ar akaprĩ kêt. Ne kam arým jakam kum ar akaprĩ.

¹¹ Ga, me me bajtem nhõ pykakam ar baja pumũ. Djãm me kute amikukràdjà kangan me bajtem kukràdjà marn kôt amijo ba prãm? Kati. Ar gadjwÿ ne gar me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja mē ro'ã ar aba. Me kum amidjwÿnhbito kĩnh prãmkam axwe:. Me axwe kôt ar ajaxwe puma:. Djãm ar aje Metĩndjwÿnh kukràdjà kangan me axwe kukràdjà 'amÿnh ne kôt ajaxwemã? Kati. Kwãrĩk wãnh. Dja gar Metĩndjwÿnhmã amijangri tÿx.

¹² Me kute Metĩndjwÿnh mar kêtjamē ro'ã ar abakam dja gar katàt ar amijo aba. Nhym kam me ar apumũn arým ar ajã 'êx jabej ne arĩk ar ajã kute,

—Ga, me axweja pumũ, anhÿr jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Ar ga dja gar memã katàt ar amijo aban adjukaprĩ. Katàt ar amijo aba: nhym kam Kritu arým bõx. Bõx nhym me arým amiman Metĩndjwÿnhmã kum,

—Mrãmri amexkumrêx. Me kute amim amarja katàt ar amijo ban ukaprĩ. Ba kam gadjwÿ amex ma. Mrãmri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatàt pumũn arým ã Metĩndjwÿnhmã ane.

Me kute me bēnjadjwÿr kabēn marmã.

Rô 13.1; Xit 3.1

¹³ Ba ar amã arē gar ama. Dja gar pykakam me bēnjadjwÿr kabēn kunĩ ma. Mÿkam? Bir, gar arým kãjkwakam anhõ Bēnjadjwÿr djwÿnh kabēn maro aba. Ta ne arým ar amã me'ã karõn ar amã,

—Pykakam ar anhõ bēnjadjwÿr kabēn ma, ane. Kute ar amã anhÿrkam ar aje pykakam anhõ

bēnjadjwÿrdjwÿ kabēn marmã. Bēnjadjwÿr raxo kute me bēnjadjwÿr kunĩ jakrenhja dja gar kabēn ma.

¹⁴ Nàr me bēnjadjwÿr kute atãri ar amã ÿr ja dja gar kabēn ma.

Metĩndjwÿnh ta ne ar amã me bēnjadjwÿr jano. Ta ne ar amã aje me kabēn marmã arē. Mÿj kadjy ne ar amã me arē? Bir, dja me bēnjadjwÿr me axweo bikēho ba. Nàr, dja me katàt kute amijo bajamã mex jarēho ba. Me kute ã meo anhÿr kadjy ne ar amã me bēnjadjwÿr jarē. Kam, dja gar me bēnjadjwÿr kabēn man katàt ar amijo aba.

¹⁵ Katàt ar amijo aba nhym kam me kwÿ ar ajã kabēn kajgo kumex jarē. Me bēn kati dja me ã ar ajã ane. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Ar ga dja gar arek katàt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Nhym kam amũ me krãptĩ arým ar amexkôt ar apumũn arým me kabēn kajgoja mar kêt. Nhym kam me arým anhikrēn arek dja. Dja gar aje katàt amijo abao ã me kabēn kajgoja nhityo ane. Metĩndjwÿnh kute ar amã 'ã karõ kôt dja gar ã ane.

¹⁶ Amrêbê ne gar te ajaxwe kētmã ne ajaxwe rã'ã. Jakam ne Kritu arým ar ajaxwebê ar apytàn arým ar amã tÿx jangij. Ar ajaxwebê ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekôt ar aban adjumar mex. Arek mekôt ar abakam kwãrĩk wãnh arĩk ar aba kêt. Ga, me kwÿ kute,

—Ba ne ba arek mekôt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumũ. Nãm me anen kam arĩk ar ban axwe:. Ne kam me kute mrãmri ne me kute kubêkã mex jangjēnh ne kadjwÿnhbē punu rã'ã pyræk. Kwãrĩk wãnh ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar abê Metĩndjwÿnh nhõ àpēnhkumrêx ne kum adjapēnh tÿx ne katàt kabēn man kôt ar amijo aba.

¹⁷ Me kunĩ ar aje kãjmã memã rax kamēnh kadjy dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyja ar amã me abê. Amã Metĩndjwÿnh rax pyman bēnjadjwÿr raxja kãjmã kum rax kamē.

18 Me kute ar ajō ar apa 'amÿnh gar memã adjâpênh kajgo ar aba ar, ar amã ne ba ikabên jarê. Dja gar akrânãmã pykakam ar ajo ba djwÿnhmã adjâpênh katât ne rax ma. Djãm ar ajo ba djwÿnh mex ne kabôt katikambit dja gar kabên kôt kum adjâpênh katât? Kati. Àkrê prãm kamdjwÿ kum adjâpênh katât.

19 Mÿj dja gar nêh kam arÿm Metÿndjwÿnh kÿnh nhym ar amã mex jarê? Bir, dja gar katât Metÿndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Nhym kôt me arÿm ar ajo ajkê gar kôt arÿm atokry ne akaprÿ ma. Kam dja gar Metÿndjwÿnh kÿnh nhym arÿm ar amã mex jarê.

20 Godja gar ajaxwe nhym me pãnh ar ajo bikênh jabej gar kam akrânãmã amitokry mar jabej. Djãm kam gar arÿm Metÿndjwÿnh kÿnh nhym kute ar amã mex jarênhmã? Kati. Nhym be, godja gar katât ar amijo aba nhym me arÿm kôt ar ajo bikênh jabej gar kam akrânãmã atokry mar jabej. Katât ar aje amijo abakambit dja gar arÿm Metÿndjwÿnh kÿnh nhym ar amã amex jarê.

21 Katât ar aje amijo abakôt me kute ar ajo bikênh gar kôt atokry. Ja kadjy ne Metÿndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwÿ gwaj bakadjy tokryja pumũ. Gwaj baje kudjwa katât amijo baban kôt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

22 "Djã nãm Kritu axwe? Kati. Djã nãm memã 'êx ne me noo akno? Kati."*

23 Me kum àkjêrkam djã nãm amipãnh memã akij? Kati. Tokrykam djã nãm me kangrô? Kati. Nãm Metÿndjwÿnhmã amijarê. Kute katât memã axwe pãnh jarênh djwÿnhkumrêx jamã ne amijarê.

24 Kritu ta ne pÿte'ykam gwaj bajaxweo pãnh. Mÿj kadjy ne gwaj bajaxweo pãnh? Bir, gwaj bamã bajaxwe prãm kêt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prãm kêtja pumũ. Gwaj badjwÿ arÿm batykmãn

prabê bamã bajaxwe prãm kêt ne ar baban baje kabên marn kôt baje amijo baba prãm. Ja kadjy ne arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Mry kà punuo ne me prÿne ôm nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm kôt gwaj bajo mex gwaj kam ã bamã bajaxwe prãm kêtone.

25 Ga, mryo ba djwÿnh kêt kam mrykÿ'átomti arÿm no biknor ne ate ar baja pumũ. Ar gadjwÿ ne gar ate ar aba. Nhym be, jakam gar arÿm ajo ba djwÿnh Jeju'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba nhym arÿm ar apytàro ba.

3

Kute prômê mjênmã abenã karô.

Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11

1 Ë, ar apa, arÿm ar amjênwã, ar amã ne ba ikabên ne. Dja gar akrânãmã amjên kabên maro aba. Ar ajō amjên kute amim Metÿndjwÿnh kabên mar prãm kêt jabej ga dja ga katât kabên kôt ar amijo aban ï arÿm 'ÿr o akêx ne.

2 Godja te amim Metÿndjwÿnh kabên mar kêt ne arÿm apumũ. Katât aje amijo aban amã Metÿndjwÿnh rax py-makôt arÿm apumũ. Ne kam amex kôt arÿm Metÿndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

3 Be, mÿj dja ga amexkam akute nhym me kum akÿnh ne? Djãm akunhêrkam nâr djãm akÿ prÿne mex nâr djãm apÿnh anhô kên karÿrkam nâr djãm aje akà mex jangjênhkam? Djãm akunhêr jabit ne arÿm kôt amex? Kati.

4 Bir, mÿj dja ga ga amexkam akute nhym me kum akÿnh ne? Bir, dja ga anhôkre kadjwÿnhbê akabên mexbit man memã aprÿren akrânãmã memã abên rereko aba nhym me arÿm kum akÿnhkumrêx. Nhym kam Metÿndjwÿnhdjwÿ kum akÿ:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum ô mÿjja pãnh ra:x kÿnh pyræk.

5 Amrêbê ne me bakukãmãre nire kwÿ mextiren axwe kêt ne ar ba. Ne Metÿndjwÿnh kanàrràm ar ban arÿm

* 2:22 Amrêbê ne Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij ja jarê nhym kam Pedru kôt arê.

kabên mexbit jarên akrànãmã mjên kabên maro ba.

⁶ Ga, Xara kute Abraão kabên marja pumũ. Nãm katàt kôt ar amijo ban kum rax jarên ar o ba. Ar aje Xara tàm djwý pyræk dja gar kudjwa amjên kabên man arým atïn prãm kêt.

⁷ Ê, ar apa, arým ar aprõwã, ar amã djwý ne ba ikabên ne. Kwãrîk wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt ne prïne amim aprõ maro aba. Ajityxo aje aprõ jakrenhkam kum aprî:ren amã abê. Djãm amã aprõ jabê kêt nhym Metĩndjwýnh kute amarmã? Aje kum amijo adjà'wýr nhym kute amarmã? Kati. Dja ga amã abê kêt nhym Metĩndjwýnh arým amar kêt. Nhym be dja ga amã aprõ jabê nhym arým akabên ma. Djãm apydji ne Metĩndjwýnhkôt atïn ne ar abamã? Kati. Metĩndjwýnh djukaprîkôt ne ga aprõmê kôt ar atïn ne ar abamã.

Me kute katàt amijo bamã.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunĩmã ikabên. Gora ar akunĩ axikôt abenmã akabên jarê. Kwãrîk wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kamy kum kamy jabê pyræk dja gar ã amã aben jabêo ane. Ar amã aben kaprîn amijo angrin akâtãm ne ar abeno aba.

⁹ Kwãrîk wãnh me'õ ar ajo ajkê gar amipãnh o abikênh kêt. Nâr, kwãrîk wãnh me'õ ar amã akij gar amipãnh kum adjækjêr kêt. Ate dja gar kum akabên mex jarên o djuw mex. Ar aje ã abenmã anhÿr kadjy ne Metĩndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabên kôt amijo ane nhym Metĩndjwýnh ï arým ar amã akĩnh djã ngãn ar ajo djuw mex.

¹⁰ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Ar adjumar mex ne atïn 'iryne ar abamã djãm ar amã ja kĩnh? Mýj dja gar kadjy amijon?

Bir, kwãrîk wãnh akabên punu'õ jarênh kêt. Aje me noo abiknor kadjy, kwãrîk wãnh memã ajêx kêt.

¹¹ Godja me arîk ar ban axwe on memã akàx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amã me kaprî.

Ar akunĩ abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben nêje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'ã adjukanga kêt.

¹² Mýkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bẽnjadjwýr djwýnh kute katàt me kute amijo baja pumũnh.

Ne kam me kute kum amijo à'wýrkam arým kute me kabên marn kam kute me kabên kôt memã ipêx. Nhym be, me axweja ne Metĩndjwýnh arým mekam no kã nhàn ngryk ne arým mebê aptã”, ane.

Me kute amrêbê: me bakukãmãremã anhÿrkam dja gar ã amexo ane.

¹³ Ar amex prãm kam djãm me kute ar ajo bikênh prãm? Kati.

¹⁴ Nâr gar katàt ar amijo aba nhym me kôt ar ajo bikênh jabej gar arým atokry. Atokry japôkmã akĩnh. Akĩnh ja dja gar ama. Kwãrîk wãnh kam ar amã me uma kêt ne atïn prãm kêt.

¹⁵ Ne ate Bẽnjadjwýr djwýnh, Metĩndjwýnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano týt. Amikôt aje memã amijarênh kadjy ano týt. Dja me abej akukij ne amã,

—Mýj ne ga aman arým, “Dja ba Metĩndjwýnh kôt itïn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhÿro aba? Mýj ne ga ama? ane. Dja me ã abej akukjêro ane ga kam amikôt memã amijarên memã kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arým tu amim markumrêx. Kam dja ba Metĩndjwýnh kôt itïn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Kwãrîk wãnh memã bêx kêt. Metĩndjwýnh mexo uma dja gar aman memã aprîren memã amijarê.

¹⁶ Dja gar katàt ar amijo aban amikam ajaxwe'õ mar kêt nhym me arým ar ajã 'êx ne memã kum,

—Djãm tãm wã katàt kute amijo ba got? Kati, axwe, anhÿro ba. Kwãrîk wãnh rã'ã. Dja te me ar ajã anhÿro ba, ar ga dja gar katàt amijo aba rã'ã. Ne katàt amijo aba tãmtã: nhym kam me arým ar akatàtkumrêx kôt ar apumũn

arým amikam pijàm ne. Me amikam pijàmmã dja gar katàt amijo ar aba rà'ã.

¹⁷ Mýkam ne me ar ajã kabên punu? Bir, godja Metíndjwýnh ar atokry'ã amim karõ jabej. Kute ar ajã amim karõ kôt ne me ar ajã kabên punu gar arým atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metíndjwýnhmãbit amexkumrêx. Nhim be, me kwý axwekumrêx nhym Metíndjwýnh arým memã axwe jarë nhym me arým tokry:. Nhim be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

¹⁸ Be ga, Kritudjwý tokryja pumũ. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwekumrêx nhym ta axwe kêtumrêx ne arým gwaj bajaxwe pãnh tokry. Kute Metíndjwýnh'ýr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nãm me kubí. Kritu nhíkumrêx nhym me kubí. Nhim kam Metíndjwýnh Karõ akubyn o tîn ne.

¹⁹ Amrêbê: Nôwe me bakukãmãremê ro'ã ar bakam ne ngô me imex nhym me arým ty. Nhim kam Metíndjwýnh arým me karõbê ijê. Me tîn ne ar bari ne Metíndjwýnh arým Nôwemã Karõ jano nhym arým kum arê. Kum arê nhym kuman arým kâj bê me akren memã kum,

—Ar ajaxwe:. On wãnh ajaxwemã anhire. Nãm ã memã anhýro ba. Kute kã raxo âmri ne ã memã anhýro ba.

²⁰ Nôwe te memã ane nhym me axwe rà'ã ne. Nhim kam Metíndjwýnh ngryk tô:n te me kute amijaxwe krã'yrmã kam ama:. Nhim kam ngô arým me imex nhym me arým ty. Nhim kam Metíndjwýnh arým me karõbê ijê. Nhim be, me ngrêrebit arým amim kabên ma. Ar kubê 8bit arým amim kabên man arým wãnh axwemã ire. Ne kam arým kãmã wadjàn kam tyk kêt. Ga, ar kute amim Metíndjwýnh mar ne arým kàkam ýrja pumũ. Kam Metíndjwýnh arým ngôkam ar utàn ar aro ba.

²¹ Gwaj badjwý ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym me arým ngômã gwaj bajangij. Mýj'ã ne ngô kurũm bajapôxja amijakre? Bir, Jekumê ro'ã akubyn batîn'ã ne amijakre. Gwaj Jekumê ro'ã akubyn batînkam ne gwaj arým Jekukôt katàt ar amijo baba. Djãm mýjja punu'õ gwaj banhí'ã atom nhym me gwaj bajã ku'õ? Kati Gwaj katàt ar amijo baban arým amim,

—Metíndjwýnh ne katàt ije amijo ibakôt kute imar, anen arým bakînhkumrêx ne. Ja'ã ne ngô kurũm bajapôxja amijakre.

²² Mrãmri ne Jeju akubyn tîn kâjkwamã wabin arým Metíndjwýnh djubôk'ãnh nhý. Bênjadjwýr rax ne memã nhý ne kute raxo, umao mýjja kuní, me kuní jakrenh. Kute kadjy mrãnh djwýnhmê me bênjadjwýrmê me 'itýx kuní jakrenh mex ne kabêno me anoro nhý.

4

Me kute katàt Metíndjwýnh kabên kôt amijo ba'ã kute memã karõ.

Ep 4.17; Kor 3.5

¹ Kritu nhíkumrêx ne arým gwaj bapãnh tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukãm mã amim,

—Badjwý dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar ã amim ane. Mýkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arým amim Metíndjwýnh mar týx ne kam arým bajaxwe prãm kêtumrêx

² ne bamã mýjja punu kînh kêt. Djãm me axwe kôt dja gwaj amidjwýnhbito kînh kadjy amima, bamã mýjja punu kînh kadjy amima? Kati:. Arým Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metíndjwýnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metíndjwýnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprõ djwýnh kupa'ã nàr amjên djwýnh kupa'ã akurê aba. Ne amã mýjja punu kînh. Ne kadjwati kangôkam* ajajbã. Ne me torkam abixaêr punu.

* **4:3** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kuníja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kuní ne me kum kadjwati kangô jarë.

Ne kadjwati kangôkam aben tÿx jabej. Ne mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmã amijarêngo aba. Ja ne punu:re. NhyM Metîndjwÿnh ar akam ngryk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ NhyM kam me amakkre kêt arÿm ar ajã kabê:n. Me kute axweo ba tÿx rã'ãkam ar ajã kabên ne. Me abenmã kum,

—Je tô, mÿkam ne me arÿm gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arîk abenmã kum,

—Nãm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nãm me ã abenmã ar ajã ane.

⁵ Me wã dja me ï prîne amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmã amijarê nhyM arÿm memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy arÿm memã dja. Me tÿnmê me tykmê arÿm memã dja.

⁶ Ê, me arÿm tykja me tÿnri ne me memã Kritu'ã ajarê. Mÿj kadjy? Bir, me tÿnri, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne kam arÿm tykkam Metîndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba kadjy ne me memã arê.

⁷ Me kunî kute aminhinomã amimênh djã nhô akati bôx 'ÿr. Kam dja gar akrã mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijãno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metîndjwÿnhmã akabênkam amex. NhyM be, ar amã aben jabêkam gar arÿm ar amexo amũ amikamên arÿm ar amexti:re. Kam ar amã aben jabê:. Dja gar amã aben jabên arÿm aben jaxwe krãptïo aknon mar kêt ne.

⁹ Dja gar abenmã anhÿrkwã jarên abenkam aku. Kwãrîk wãnh aben kãxã ar anhô mÿjjã'ã maje amim,

—Mÿj kadjy dja ba kum inhô mÿjjã jarê? anhÿr kêt.

¹⁰⁻¹¹ Metîndjwÿnh Karô ne ar amã adjãpênh djã'ã karô. Apÿnh ar anhÿ djãri ar amã 'ã karô gar apÿnh adjãpênh djã maro aba.

Ar ajô aje memã kabên jarênh'ã kute ar amã karôja, Metîndjwÿnh kabênkumrêx dja gar memã arê. Kwãrîk wãnh memã kabên kajgo'ô jarênh kêt.

Ne ajte kute ar ajômã aje meo djuw mex'ã karôja dja gar memã mÿjjã nhôro aba ne me kadjy adjãpênhkumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metîndjwÿnh arÿm ar amã tÿx jadjã. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metîndjwÿnh ne ukaprî:kumrêx. Ar gadjwÿ dja gar adjukaprîkumrêx ne ar adjãpênh djã'ã adjukanga kêt ne memã adjãpênh ar aba. Memã adjãpênh kunîkôt dja me arÿm Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Ne kum,

—Ga ne ga adjukaprî:kumrêx. Akabênkôt ne Jeju Kritu bôx. Ba arÿm tu amim markumrêx, ane. Metîndjwÿnh ne ra:x ne kute me kunîo ba djwÿnh. Rax rã'ã: rã'ã ne. Ne ren me kunîkum rax jarê. Mrãmri. Tãm ne ja.

Me kum me kute amim Kritu marja kurê.

Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3

¹² Akmere, àpnhÿre ar, ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karÿr jadjwÿrja pumũ. Me adjuw nhyM ôr ne xêr nhyM mÿjjã punu kunî apôx. Ar gadjwÿ dja ar akaprî djã ar ajo ba gar atokry: ne. Birãm ar amãbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prãm kêt pyrãk. Gar kam amim,

—Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhyM itokry ja ijo ba. Mÿkam? ane. Kwãrîk wãnh amim ja jarênh kêt.

¹³ Be ga, Kritu tokryja pumũ. Me kute amim Kritu mar krãptïdjwÿ kôt tokry. Ar gadjwÿ dja gar kôt atokry. Kwãrîk wãnh kam akaprî kêt. Dja Kritu me:xkumrêx ne uma:n arÿm bôx. Godja jakam kôt atokry jabej dja gar bôxkam akÿnhti:rekumrêx.

¹⁴ Ar aje amim Kritu mar nhyM me arÿm kam kum ar akurê. Djãm kam ar akaprî got? Ga, Metîndjwÿnh Karô ar amê amijo kajkepja pumũ. Karô ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akÿnhkumrêx. Me ta ne me Kritu'ã kabên punu. NhyM be, ar ga ne gar kum mextire jarê.

15 Nhyr be, dja ar ajô aje me par nhyr me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr, adjâkînhî nhyr me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr aje amim me kukjêr prâm nhyr me kute amã amijarênh ga aje amũ memã me arênh prâm. Nhyr me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr ajaxwe 'ô nhyr me kôt ajo ajkê ga atokry. Djãm kam akînh? Kati. Ajaxwekam akaprîkumrêx. Kwãrîk wãnh ã amijo anhÿr kêt.

16 Nhyr be, aje mrãmri amim Kritu markumrêx nhyr me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Kwãrîk wãnh kam apijãm kêt. Dja ga kam Metîndjwÿnhmã rax jarênh kum,

–Djünwã, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikînhkumrêx, ane.

17 Apÿnh gwaj baje marja Metîndjwÿnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmã. Ô akati gwaj bawÿr bôx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mÿj dja ï arÿm me amakkre kêt kam nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhyr me arÿm amijaxwe kôt kum amijarê. Nhyr kam arÿm memã pãnh rax jarê. Me kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt pãnh tokry rax jarê.

18 Amrêbê: ne me bakukãmãre ije ar amã arênhja kôt memã kum, “Metîndjwÿnh kute me katât kute amijo baja pytâr ne tô, kam àpênh rax.

Nhyr kam mã dja me axwemê me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, mrãmri dja memã pãnh jarê nhyr me axwe pãnh tokrykumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

19 Tãm ne ja. Metîndjwÿnh kute ar ajã amim karô kôt dja gar katât ar amijo aban ajmã akute kêt ne ar aba. Ne te katât amijo aban arÿm atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytã. Metîndjwÿnh kute ar anhipêx djwÿnh kute ar amarkumrêx ne ar ajã ukanga kêt kumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

5

Kute meo ba djwÿnhmã àpênh'ã karô.

1 Ar akam ar abê Jeju nhô me jao aba djwÿnhwã ba ar amã ikabênh jarênh ar adjâpênh djà'ã ar amã karô. Dja gar ikabênh ma. Ota, badjwÿ ibê Jeju nhô me jao iba djwÿnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omũ. Dja ba ajte omũ. Djãm rerekren kajgo ba omũ? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arÿm omũn kôt ar iba.

2 Ga, me kute me ô krito djuw mex nhyr memã abatãnhja pumũ. Ar gadjwÿ dja gar wãkam me kute amim Jeju marmã arênh o aba. Memã Metîndjwÿnh kabênh jarênh o aba gê me mar mexo amũ amikamênh mar rax ne. Djãm me'ô ne kute ar amã ar aje meo aba'ã àpnênh tÿx gar amã uman kabênh kôt ar aje me omũnh o abamã? Kati. Ar ga dja gar amã me omũnh kînh ne meo aba. Djãm ar aje pi'ók kaprîbit mar ne aje amim o adjâptâr kadjy meo abamã? Kati. Ar amã me kînhkam dja gar me o aba.

3 Djãm ar aje amiraxo adjãmran Metîndjwÿnh nhô me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mrykî'ãtomtio ba djwÿnh ô krit kukãm katât baja pumũ. Katât ba nhyr ô krit arÿm kôt katât amijo ba. Ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh nhô me ja kukãm katât ar amijo aba gê me ajã amim, “Ba gêt kudjwa”, anen arÿm ar akudjwa katât ar amijo ba.

4 Ga, me kute aben rer djãa pumũ. Kam me'ô kute me kunî rerja dja kînh djà'ã arÿm amim krãdjê byn kutu. Pi'ôo krãdjê tu. Nhyr kam pi'ôo krãdjê tẽmbê punu. Ar gadjwÿ dja gar katât ô me ja kukãm amijo aba mex ne arÿm amim akînh djã by. Ô me jao ba djwÿnh djwÿnh dja bôx. Jeju dja bôx ne arÿm ar amã ar akînh djã mexti:re ngã gar arÿm amim aby. Djãm ar akînh djã rerekmã? Djãm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akînh djã nhôr ja dja mex rã'ã: rã'ã ne.

5 Ar ajabatãnh nyredjwÿ, ba ar amã ikabênh jarê. Dja gar mebêngêt kabênh

ma. Arÿm me abatànhkam dja gar me kabên man kôt ar amijo aban amim,

–Djâm ije iraxo me akrenh? Kati. Ikajgo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mÿkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Me amijo àmra prãmja Metĩndjwÿnh arÿm mebê aptà.

Nhym be, me kute amijo kajgo dja Metĩndjwÿnh tu mekam ukaprĩkumrêx”, ane.

⁶Metĩndjwÿnh 'itÿxo kubê kumkati dja gar rax man kam arÿm amijo akajgo. Amijo akajgo: nhym ĩ akati 'òkam arÿm kàjmã ar akamên ar ajo rax ne.

⁷Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djà kunĩ jarênho aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ÿrkam ã kum anhÿro abao ane.

⁸Ar ano mex ne amijã ano tÿx ne aminêje rĩt. Ga, rop jamrexe kàr ar baja pumũ. Nãm kute mry'õ krênmã abej ar ba. Akurê djwÿnhbê Xatana-jdjwÿ ne 'itÿ:x ne àkrê: ne kabên 'itÿ:x ne me abej ar ba. Kute me'òbê Jeju kurêmã nhym 'ã ukangamã ne abej ar ba.

⁹Dja gar tu amim Metĩndjwÿnh mar tÿxkumrêx ne 'ã adjukanga kêt ne o arÿm Xatanajbê aptàn arek kubê dja. Xatanaj ar abê Jeju kurê prãm ne ajte pyka kunĩkôt me bakamydjwÿbê kurê prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabê kurê prãm nhym me ar akudjwa arÿm tokry. Ja dja gar aman kubê aptà.

¹⁰Metĩndjwÿnh ta ne tu kum me kaprĩ:kumrêx* ne prĩne kute me kunĩo djuw me:xkumrêx. Ta ne Kritu djàpênhkôt amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar õ kàjkwakam kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Be, ar atokry kàjbê 'irykam dja prĩne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã tÿx jadjà gar kôt adjãm tÿx ne 'ã ar adjukanga kêtumrêx.

¹¹Gê me kunĩ kum mex jarênh rã'ã: rã'ã ne. Gê me kunĩmã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹²Ije ar amã ikabên jarênh ja ne ba Xibanumã arê nhym arÿm 'ã pi'òk no'òk gar arÿm amim arê. Me bakamybê Xibanu ne tu amim Jeju markumrêx ne 'ã ukanga kêtumrêx. Ba ar amã ikabên jarênh 'ikrân nhym 'ã pi'òk no'òk ne. Ar akĩnhmã ne ba ar amã arê. Ba ar amã mrãmri Metĩndjwÿnh ta tu kum ar akaprĩkumrêx jarê. Kam dja gar tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêtumrêx.

¹³Krĩraxbê Babirônijkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabên mex jarê. Metĩndjwÿnh kute meo ba kadjy arÿm amijo me utà. Ar gadjwÿ arÿm amijo ar apytà. Makôdjwÿ ar amã kabên mex jarê. Tãm ne mã ikôt ajkamên arÿm kute ikra pyræk.

¹⁴Dja gar abenwÿr bôx ne abenmã akabên mex jarên aben pa krij. Ar amã aben jabêkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gê ar aje amim Kritu Jeju mar kunĩwã umar mex. Tãm ne ja.

* **5:10** Djâm me ba ne gu me badjukaprĩ nhym pãnh kum me bakaprĩ Kati. Me ba ne gu me badjukaprĩ kêt. Ta ne kum me bakaprĩkumrêx.

Pedru kute memã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Tyk kêtri ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Tekrekam Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'êxnhĩ bôxmã ne arkum arê ne kam arkum,

–Dja gar Jeju'ãbit angràn amũ aje maro amikamênh kadjy katàt ar amijo aba. Akati 'ôkam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amã pyka jakam kukràdjã kĩnh rax kêt. Dja ĩ apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhĩxbê ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba ar amã ikabên ne. Gwaj Batĩndjwýnhmê gwaj bapytàr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytàr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamã kĩnhkumrêx. Ar amã ne ba ikabên jarê.

² Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ:kumrêx* gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

*Me ba mex'ã kute memã karõ.
Kô k 1.4*

³ Metĩndjwýnh ne mexo uma:n prĩne mex ne axwe kêtumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'itýxkôt arým gwaj bamã Karõ jano. Ne gwaj bamã kabên jarê gwaj arým bamã kĩnh ne kôt ar amijo baban kam arým kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kangan bamex prãm.

⁴ Kôt ne kute gwaj bamã mýjja jarênh mãmdji. Kute gwaj bamã mýjja mexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbê ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamã mýjja mexti:re jarê. Me kum Metĩndjwýnh

kĩnh kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'êxnhĩ. Me kum me kurê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamã mýjja punu kĩnh kêt ne tu kangakumrêx. Ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj bamã mýjja mex-tire jarênh mãmdji.

⁵ Kute gwaj bamã mýjja nhõrmã arênhkam

dja gar amikrà kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metĩndjwýnh markumrêxkam dja gar amex.

Amex ne ajte Metĩndjwýnh mar mexo amũ amikamên mar rax ne.

⁶ Metĩndjwýnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy amijãno dja.

Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan ajte Metĩndjwýnh kôt ar amijo aba.

Kôt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

'Ã adjukanga kêt ne ajte mex kôt amex.

⁷ Mex kôt amex ne ajte Jeju kuk-wakam akamy arkam adjukaprĩ. Arkam adjukaprĩ kute me axikôt apôx abenkam ukaprĩ pyrãk.

Arkam adjukaprĩn ajte amã me kunĩ jabê.

⁸ Dja gar ã aba mexo anen aba mexo amũ amikamên aba me: xkumrêx. Ga, pidjô ô me: xkumrêxja pumũ. Nhym me kum kĩ:nhkumrêx. Ne kam kam kaprĩ kêtumrêx. Ar gadjwý dja gar aba me: xkumrêx ne akajgo kêtumrêx nhym Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým kum akĩnhkumrêx ne akam kaprĩ kêtumrêx.

⁹ Nhym be, godja gar ajõ aba mex kêt ne aba punu jabej. Aje mrãmri ne me no rã kute amybým mýjja pumũnh kêt pyrãk ne aje mar rerekre. Metĩndjwýnh ne arým ar ajaxwe tũm maro aknon akam ngryk kêt. Nhym be, ar ga ne gar arým jao ajamak kêt katin arým mar kêt ne.

¹⁰ Kam, akmere, àpnhĩre ar, amibêx ne markumrêx. Djãm mrãmri ne Metĩndjwýnh amijo ar apytàn amiwýr ar ajuw ne ar ajo bakumrêx? Ja dja

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

gar amibêx ne markumrêx. Ne kam arým amim,

–Nà. Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ipytàn ijo bakumrêx, ane. Dja gar ije ar amã arênhja kôt amijo aba mex ne kam Metĩndjwýnhbê amijo akêx kêtumrêx.

¹¹ Dja gar aba mexo ane nhym kam arým Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu bôx. Kubê ne gwaj bapytàr djwýnh. Dja bôx ne õ kàjkwamã ar ajo môn ar ajo bôx ne arým ar amã,

–Aj. On amrê wadjà. Ota, ar anhõ mýjja mexti:rekumrêx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kunĩ:o iba rá'ã: rá'ã ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhym arým ar ajo bôx ne ã ar amã ane.

Metĩndjwýnh kabên pýnh ne kute memã arênh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amã ar aba mex ja'ã karõ 'ãno dja. Arým ne ba ar amã tãm jarê gar arým aman arým kôt amijo aba mex. Kwãrĩk wãnh rá'ã. Dja ba ajte ar amã tãm jarên ajte ar amã tãm jarê gar arým mar týx ne. Ne kam aba mex'ã adjukanga kêt.

¹³ Nã bãm amim,

–Pykakam itĩn ne ar ibari dja ba mã arkum arê gê ar mar týx. Tãm ne mexkumrêx. Nã bãm ã amim anen kam arým mã ar amã arê.

¹⁴ Mrãmri ityk arým ijo rãm ne ja. Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ne imã arê ba arým kuma. Ga, kubêkatio kikreja pumũ. Nãm me kungràn arým mã tê. Badjwý dja ba ty nhym inhĩ wãnh nõ.

¹⁵ Itĩnri dja ba ar amã karõ 'ãno dja. Ar aba mex'ã ar amã karõ 'ãno dja. Dja ba ty gar mã aba mex ne mar týx ne arým 'ã adjukanga kêtumrêx.

¹⁶ Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým bôx ne 'itýxkôt mýjja pumũnh kêt nhipêxo ba. Bar memã 'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kabên kajgokôt ne bar amijo iban arým ar amã me ujarênh kajgo jarê? Kati. Djã ne me ta amim,

–Ba dja ba memã 'ã ajarên prĩne idjujarênh irô mex gê me idjujarênh

ma? Dja me kuman aben djô'ã amũ abenmã arênh ba, ane. Djã ne me ã amim anen 'êx ne arým amũ imã arê ba me ujarênh kajgoja man arým me ô'ã amũ ar amã arê? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumũnhkumrêx ne kam kôt ar amã 'ã ajarê. Jejubê ne Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu ne me kunĩ, mýjja kunĩo ba. Bar omũn arým ar amã tãmja'ã ajarê.

¹⁷⁻¹⁸ Amrêbê ne bar Jeju pumũ. Metĩndjwýnh nhõ krãnhkam ne bar djan arým kam Metĩndjwýnh kabên ma. Jejumê ro'ã ne bar djan arým kuma. Kakrã jadjênh tý:x ne me:xkumrêx ne arým Jeju kuno bar omũ. Nhym kam Metĩndjwýnh arým kàjkwa kurũm Jeju'ã ar imã kabên jarê. Kakrã jadjênh tý:x kurũm ne ar imã 'ã kabên jarên kam,

–Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nãm ã Jeju'ã ane bar arým kabên ma. Ga, Metĩndjwýnh, me Babãm ta kute kum rax jarênhja pumũ. Kum kĩ:nh jarênhja pumũ bar arým kuma.

¹⁹ Be, nã bãm ar Jeju pumũn Metĩndjwýnh kabên ma. Nhym be, amrêbê ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarê. Metĩndjwýnh ne kabên pýnh ne arê gwaj mar pýnh. Dja gwaj on Metĩndjwýnh kabên mar 'ãno dja.

Ga, ngõnh pøk kryre kute akamàt kô tyk kurwýja pumũ. Me'õ ne o akamàt kurwý ne arým amim kam mýjja pumũnh ba. Metĩndjwýnh kabêndjwý dja gwaj mar 'ãno djan arým mýjja mar kêt maro tê. Arým mýjja kute apõxmã maro tê. Dja gwaj mar 'ãno badjãmo tê:n arým mýjja'ýr o bôx ne arým prĩne mýjja pumũnh mex ne.

Ga, umajýrti noti kàjmã mrãnhja pumũ. Kàjmã mrã nhym me arým abenmã kum, “Arým akati 'ýr”, ane. Nhym kam akati ban arým akati nhym kam me arým mýjja kunĩ pumũnh mex ne. Gwaj badjwý dja gwaj Metĩndjwýnh kabên mar 'ãno badjãmo mõ:n arým Kritu'ýr o babôxkumrêx. Nhym kam arým

akubyn bôx gwaj arým prĩne omũnh mex nhym arým me:xkumrêx ne dja. Gwaj kam prĩne mÿjja kunĩ pumũnh mexkumrêx.

²⁰⁻²¹ Amrêbê: me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarê nhym me 'ã pi'ôk no'ôk ne. Djãm kabên jarênh djwÿnh ta ne amikabên man o Metĩndjwÿnh kabên ne arê? Kati. Metĩndjwÿnh Karô ta ne ngrêk nhym kam kabên man Metĩndjwÿnh kabên kô:t arê. Karôkôt kute arênhkam djãm gwaj baje pi'ôkkam kabên jarênh kajgo ne tu kabên mar, tu mÿjja'ã kute kabên jarênhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kêt. Dja gwaj Karô kumrêx ma nhym arým gwaj bajamak bô gwaj kam pi'ôkkam kabên jarê. Ne kam arým kôt kuma.

2

Me ta kute amijo 'êx ne kute Metĩndjwÿnh kabên jarênh.

Djuda 3

¹ Nhym be, me bakukãmãre kwÿ ne me arým amijo 'êx ne memã kum,

—Metĩndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã arê, anhÿro ba ne arým Metĩndjwÿnh kupa'ã memã mÿjja kwÿ'ã ujarênh ar ba. Ar akamdjwÿ dja me kwÿ ta amijo Metĩndjwÿnh mar mex ne ate kupa'ã ar amã mÿjja kwÿ'ã ujarênh ar ba. Dja me 'êx ne kraxkam ujarênh mexkumrêx. Ne ujarênh tê:n kam arým 'ênhôtam kupa'ã ajarê:n kam arým me akwÿ noo akno. Ne arým Metĩndjwÿnh bê ar ajo akêx. Dja me ajte Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Jeju me axweo pãnhkumrêx? Kati. Nãm me 'êx, anhÿro ba. Anhÿro ba:n arým me aêrbê tyn arým me biknor tokry djãkam akuno.

² Me 'êxnhĩ ja ne me prô prãm, mjên prãm ar ba. Dja me krãptĩ me 'êxnhĩ man me kôt prô prãm, mjên prãm ar ba. Nhym me kãtãm me omũn arým abenmã kum,

—Be, djãm me kute amim Jeju mar wãkam me mex got? Me axwe, anhÿro ba.

³ Me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxja dja me amim mÿjja rũho atom prãm ne Metĩndjwÿnh kupa'ã ar amã mÿjja kwÿ jarênh arým ar anoo akno. Ga, me kute memã nêkrêx nhôr ne pãnh pi'ôk kaprĩ jamÿnhja pumũ. Ar gadjwÿ dja me ar ajo ô nêkrêx pyrãk ne ar anoo aknon arým ar abê pi'ôk kaprĩ jamÿ. Djãm Metĩndjwÿnh ate krãn ar ban kute me mar kêt? Djã nãm ôtdjwan me omũnh kêt? Kati. Dja me aêrbê mrãmri memã axwe pãnh jarênhkumrêx nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno.

⁴ Djãm me axwe kajgo? Djãm pãnh kêt? Kati. Metĩndjwÿnh kute memã axweo pãnhkumrêx. Nhym kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ, djãm kute memã axweo pãnh kêt? Kati. Pãnh ne arým apa:rmã me biknor tokry djãkam me kumê. Ne kam akamãt kô tykkam mebê ijê, mrãmri me kute kãxirãxo me 'ãprekam me kute mebê ijê tÿx pyrãk. Dja 'ãtũm nhym memã axwe pãnh jarênh nhô akati arým bôx. Kute kam memã axwe pãnh jarênh kadjy Metĩndjwÿnh arým mebê ijê. Dja memã axwe pãnh jarê.

⁵ Me bakukãmãre Nôwe bu'ã me jadjwÿ, djãm me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pãnh. Nôwe te kãj bê me kute katãt amijo ba'ã memã karôo ba nhym me axwe rã'ã ne. Memã 'ã karôo ba: nhym arým me'ã ngô tãm ne me kunĩ nhimex ne. Nhym be, Nôwemê Ar kubê 7bit ne Metĩndjwÿnh ngô tãmbê ar utã.

⁶ Krĩrãxbê Xôtômamê Gomorakamdjwÿ djãm me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pãnhkumrêx. Arým ne Metĩndjwÿnh memã axweo pãnh nhym me kunĩ arým xêr nhym arým mÿjja prãbit nõ. Mÿj kadjy? Bir, jakam me amakkre kêt kunĩ kute mar ne kum Metĩndjwÿnh pymamã. Ja kadjy ne ã memã axweo pãnh ane.

⁷ Ne kam me'ôbê Rodjwÿ. Ro axwe kêt nhym Metĩndjwÿnh arým utã. Xôtômakam ne me ari prô, mjên kupa'ã kurê ban axweti ba. Nhym Ro axwe kêt ne arým mekam pijãm ne kaprĩre ne.

8 Ne me axwe kôt me omũn ne me maro ba. Ne kam me ô'ã akati kunĩkôt kadjwýnhbê tokry. Nhy m kam Metĩndjwýnh arým Ro pytàn arým me axwe kunĩ ga.

9 Ga, Metĩndjwýnh kute Ro pytàn mar mexkumrêxja pumũ. Me kute Metĩndjwýnh mar ne kôt kute amijo badjwý ne Metĩndjwýnh kute me utàr mar mexkumrêx. Kute kaprĩbê me utàr mar mexkumrêx. Me axwedjwý Metĩndjwýnh kute mebê ijê mar. Mýj kadjy dja mebê ijê? Bir, dja ì memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy dja mebê ijê.

10 Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja ne me kum amidjwýnhbito kĩnh prãm. Ne kam kum mýjja punu kĩnh. Me ja ne ba ar amã arênh 'ãno dja. Metĩndjwýnh dja mebê ijê. Me kum me rũnh kunĩ kurên kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo àmra prãm ne tĩn prãm kêt ne tu me rũnh'ã kabên punu. Me kwý ne me te uma nhy m me 'êxnhĩja tu me'ã kabên punu.

11 Nhy m be, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh umaro 'itýxo kute me 'êxnhĩja jakrenh mex. Nãm me te 'itýx djãm me kute Metĩndjwýnhmã kum, "Me axwekumrêx", anhýr mã? Kati.

12 Nhy m be, me 'êxnhĩja ne me kute mry pyræk. Mýj kadjy ne mry ar ba? Bir, me kute par ne kute kur kadjy. Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxjadjwý. Mýj kadjy ne me ar ba? Bir, dja Metĩndjwýnh ì meo akno nhy m me arým me biknor tokry djækam akuno. Me kute mry pyræk ne kute me mar kêt kam tu me'ã kabên punu.

13 Me 'êxnhĩja ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã memã arênh ba. Kam, dja Metĩndjwýnh memã axweo pãnh nhy m me tokry:. Nãm me pijàm kêt ne a'uri axwe ban ò kwý krên kôt o ikõn kam ajbãn kurê ban kam we kĩnhkumrêx. Be, me ja ne me ar amã amibên amijo amran arým ar aro'ã krĩn aku. Ar aro'ã akun ar amã 'êx ne ar anoo biknoro ba. Ga, me kã mexkam mýjja 'òk, me ngrã 'ã ari-jkam punuja pumũ. Ar gadjwý ne me punuo ar apunu.

14 Nãm me mebê prõ nàr mjêno àkĩnh kadjy ari no prõt ne kum axwe prãm. Nhy m me kwý kute amim Jeju mar rerekre nhy m me arĩk memã 'êx ne me noo aknon arým amiwýr meo akêx nhy m me mekôt axwe. Nãm me kute amim mýjja rũnh atom kadjy no mextire ne Xatanaj man kôt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne me tàmdjwý kute ingêt kôt amijo ba pyræk. Metĩndjwýnh ne amrêbê: me'ã amim,

—Me wã dja ba me kanga nhy m me arým me biknor tokry djækam akuno, ane.

15 Nãm me tu Metĩndjwýnh nhõ pry kangakumrêx ne arým me bakukãmãre Barãoja kôt ar amijo ba. Bedjo kute Barão djirja kôt ar amijo ba. Me'õ ne Barãomã kum,

—Dja ga Metĩndjwýnhbê mebê idjaer kurên kum, "Dja ga mebê idjaero ajkê", ane. Ota, pãnh nêkrêx kumex. Nãm me ã Barãomã ane nhy m arým kum nêkrêx kĩnh ne me kabên kôt me'ýr tẽ.

16 Me'ýr tẽ: nhy m Metĩndjwýnh arým ò mry mã me kabên jadjà nhy m mry arým Barãomã kabên ne. Bibãnh ne axwe ja nêje kum kabên nhy m arým Metĩndjwýnhbê me kurê kêt ne.

17 Be, me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja ne me kabên kajgo jarênh kumex. Ga, ngòmkwatikam arým ngò ngrãja pumũ. Me kum kôr ne 'ýr bõx nhy m kam ngò kêt ne kre kajgo. Nhy m me arým kam kaprĩ:re. Ar gadjwý dja me 'êxnhĩ Metĩndjwýnh kupa'ã ar amã mýjja kwý jarê: gar aman arým akaprĩ:re. Ga, kakũm kók djábêr týxkam arĩk baja pumũ. Djãm Metĩndjwýnh ne me 'êxnhĩo ba? Kati. Mýj kukràdjà punu kôt ne me ta arĩk ba. Kute kakũm arĩk ba pyræk. Kam ne me mekam kaprĩre. Metĩndjwýnh dja tu akamàt kô tykkam me rênhkumrêx nhy m me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arým ne me kadjy akamàt kô tyk dji.

18 Nãm me amijo 'êx ne amijo amran mã memã kum,

—Ba ne ba ikabên katàtkumrêx, anhýro ba. Nhy m me kute amid-

jdwýnho kînh prãm arým mekôt axwe prãm. Nhyim me 'êxnhîja me kute amidjwýnho kînh'ã memã àpnênhô ba. Ne memã kum,

–Ajrã. Amidjwýnho kînhô aba. Dja ga ikôn kam ajbãn akurê aban abixaêr tÿ:x ne arým akî:nhkumrêx, ane. Me ã memã anhÿro ba. Metîndjwýnh ajbir amiwÿr meo akêxo mō nhyim me 'êxnhîja arým memã 'êx nhyim me arým me maro ba. Ne kam arým Metîndjwýnh bê amijo akêx ne me 'êxnhî kôt amijo mō.

¹⁹ Xatanaj kute me 'êxnhîja pa 'amÿnh tÿx ne amipunu kôt ar meo ba. Nhyim kam me 'êx ne memã kum,

–Ikabênkôt dja ga amidjwýnho kînhô aba. Djãm aje amidjwýnho kînh nhyim Metîndjwýnh akam ngrykmã? Arkati. Dja ga amidjwýnho kînh ne arým akînhbit, ane. Me kute Metîndjwýnh'ã 'êxja ne me ã memã anhÿro ba. Ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute me pa 'amÿnh nhyim me arým kum àpênh kajgo ne kaprî baja pumũ. Me kaprî ba:n te kute kubê amijo pôxmã. Me axwedjwÿ ne me axwe rã'ãn te ta axwe kêtã. Me kute mrãmri ne me pa 'amÿnh tÿx nhyim me te kute amijo pôx prãmjeja pyrãk.

²⁰ Bir, godja me'õ jaxweja arým kute amim Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu marn 'ÿr akêx, gwaj bapytãr djwýnhja'ÿr akêx ne me kum Metîndjwýnh kînh kêt djãpênh punujabê amiptã. Ne kam akubyn me axwe'ÿr akêx ne ajte mekôt axwe jabej, mrãmri akubyn mekôt axwekam arým axwe ra:x.

²¹ Be, katãt Metîndjwýnh kabên kôt kute amijo baja ne me'õja arým kute mar mex. Ne ren mar kêt ne ren kãjbê axwe. Nhyim be, kati. Arým ne mar mex. Nãm te mar mex ne arým kubê amijo akêx. Kam ne arým axwe ra:x ne. Metîndjwýnh me kute katãt amijo ba'ã kute memã karökôt kabênja ne arým mar mex ne arým kubê amijo akêx ne arým axwe ra:x ne.

²² Amrêbê: me bakukãmãre kabên kôt ne me'õja arým ã amijo akêxo ane. Me bakukãmãre memã kum,

“Ropre ne arým õ jaîn. Ne kam akubyn kukrê. Nhyim me te angrô jamydjwÿ ku'õ nhyim akubyn ngykam amirê.”

Nãm me bakukãmãre ã me kute Metîndjwýnh markam kute kubê amijo akêx'ã ã memã ane.

3

Bênjadjwÿr djwýnh bôx djã nhõ akati'ã ujarênh.

¹⁻² Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabê. Amrêbê ne ba ar amã Bênjadjwÿr djwýnh akubyn bôxmã arê. Pi'ôkkam ba ar amã arê. Ne kam pi'ók jakam ba ajte ar amã arê. Ar aje mar tÿx rã'ã kadjy. Ije ar amã arênhkam ba akubyn ar ajo tèn me bakukãmãre kabên'ÿr ar ajo bôx. Me bakukãmãre kwÿ ne me bê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhkumrêx ne kukwakam memã kabên jarê. Bênjadjwÿr djwýnh akubyn bôxmã arê ba ajte jakam ar amã arê. Bênjadjwÿr djwýnh, gwaj bapytãr djwýnh ne ar ijano bar memã 'ã idjujarênh ar iba. Dja gar ajte ar badjwÿ ar ima. Ar ije amrêbê Bênjadjwÿr djwýnh kukwakam ar amã katãt aje amijo aba'ã karõja dja gar ajte ama. Ar aje Bênjadjwÿr djwýnh akubyn bôxmã mar tÿx rã'ã kadjy ba 'ÿr ar ajo bôx ne ajte ar amã arê. Ba ar amex man ã ar amã arênhô ane.

³ Dja Bênjadjwÿr djwýnh akubyn bôx 'ÿr nhyim me arým gwaj bajaprÿ. Ja kumrêx ba ar amã arê. Dja me mÿjja punubit'ã amim karôn kum axwe prã:m ar ban arým gwaj bajaprÿo ban

⁴ gwaj bamã,

–Je tô nhÿnh? Djãm kute aminhõ akati jarênhja on bôxmã got? Adjãkamã mÿjja kunî kute aminhipêx kraxkôt kute amijo mör tãmtã rã'ã. Me bakukãmãre kêt mÿrbê mÿjja tãm rã'ã. Djãm on õ akati bôxmã got? ane. Dja me ã gwaj bajaprÿo ane.

⁵ Djãm mrãmri ne we mÿjja kunî rã'ã nhyim we Jeju akubyn bôx kêtã? Kati. Ga, adjãkamã Metîndjwýnh kabên kôt kãjkwa katorja pumũ.

Nhym kam ajte kabēn kôt pyka ngô kurūm katon ngô kôt aminhipêx.

⁶ Nhym kam kabēnkôt ajte ngô pykao ajkamuwñ o aknon prīne o ajkē. Ja ne me kute mar prām kêtikumrêx. Ne kam we mýjja kunĩ rã'ã jarē. We Jeju akubyn bôx kêt jarē. Kati. Metĩndjwýnh kabēnkôt dja Jeju akubyn bôxikumrêx.

⁷ Nhym be, jakam Metĩndjwýnh ta amikabēnkôt amim kàjkwamē pyka'ã ma. Dja kabēnkôt xêr. Metĩndjwýnh dja ĩ memã axweo pãnh. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã axweo pãnh. Nhym kam me arým me biknor tokry djakam akuno. Kamã, dja kàjkwamē pyka xêr.

⁸⁻⁹ Me kwý ne me amim,

—Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bôxmã amijarēn kam ate ari amikrào ba. Nãm me ã amim ane. Djãm mrãmri ne Bēnjadjwýr djwýnh amikrào ba? Kati. Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã mýjja jarē. Dja gar amim markumrêx. Dja kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh'ã akati pydjibit apêx. 'Ã akati pydji apêx ja ne kute gwaj bajã amex krãptĩ: arým apêx pyræk. Ba ajte ar amã arē. Dja gwaj bajã amex krãptĩ:o kute 1.000 pyræk apêx. Gwaj bajã amex krãptĩ ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh'ã akati pydjibit apêx pyræk. Bēnjadjwýr djwýnh ne kute amikrào ba kêt. Kabēn pydji ne arē. Amikabēn kôt dja bôxikumrêx. Mýkam ne amrêbê bôx kêt? Bir, nãm ngryk tòn amiwýr me amãr 'iryñ amim,

—Djãm me'õ biknor ba kam ikĩnhmã? Kati. Me kunĩ amikam kaprīren wãnh amijaxwemã irern kute iwýr amijo akêxkambit dja ba ikĩnhikumrêx. Nãm ã amim anen amiwýr me amãr 'iry. Kam ne amrêbê bôx kêt. Nhym be, dja mrãmri akubyn bôxikumrêx.

¹⁰ Dja te amiwýr me amãr 'iryñ arým gwaj bajaêrbê bôxikumrêx. Bēnjadjwýr djwýnh bôx djã nhõ akati dja me'ýr bôx kute mrãmri ne akamãtkam me àkĩnhĩ me aêrbê bôx pyræk. Dja me'ýr bôx nhym kàjkwakam mýjja arým kêt ne, kàjkwakam mýjja

kunĩ: kêt ne. Dja mýjja rãræk tý:x ne arým kàjkwa nhĩ'ãm tēn akuno. Pykadjwý dja arým xêr. Pykakam me kute mýjja nhipêxdjwý dja xêr. Mýjjao pyka kute aminhipêx djãdjwý dja kunĩ xêr. Dja kuwy kangro tý:x nhym arým mýjja kunĩ: xêr nhym arým kêt ne.

¹¹ Ga, mýjja kunĩ kêtãmãja ma. Ar aje ja markam mýj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metĩndjwýnh kabēn man kôt ar amijo aban amex-tiren ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukràdjã kôt amijo aba kêt.

¹² Dja gar amiwýr kam aman mã amim,

—Gê Metĩndjwýnh nhõ akati on bôx, ane. Metĩndjwýnh nhõ akatikam dja kàjkwa pøk týx ne arým xêr. Nhym mýjjao kàjkwa nhipêxdjwý dja arým kunĩ ôr, kangro tý:x ne arým ôr.

¹³ Nhym be, gwaj ba mýj ne gwaj amiwýr kam ama? Bir, gwaj amiwýr kàjkwa nykam ama. Gwaj amiwýr pyka nykam ama. Metĩndjwýnh kute gwaj bamã kabēn pydjĩn arēnhja gwaj kam ama. Pyka arým nykam djãm kam me axwe'õ ar ba? Arkati. Me axwe kêtbit dja me kam ar ba.

¹⁴ Mýkam ne ba ar amã ja jarē? Bir, dja bôx gar ajaxwe kêt nhym arým ar apumũ. Ar ajaxwe kêt kôt ar apumũ gar arým adjumar mex. Nãr, dja bôx gar ajaxwe nhym arým ar apumũ. Ar ajaxwe kôt ar apumũ gar arým adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Nhym bôx gar prīne kum amex kute mrãmri ne kubêkà'ã ngrã kêtikumrêx prīne memã mex pyræk.

¹⁵ Kam, kwãrĩk wãnh mekôt amim,

—Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bôxmã amijarēn ate amikrào ba, anhýr kêt. Dja gar amim,

—Bēnjadjwýr djwýnh kute me utàr prã:m. Kam ne ngryk tòn amiwýr me amãr 'iry. Kam ne bôx kêt rã'ã, ane. Dja gar ã amim ane.

Nãm ã gwaj bakamy Paurdjwýr ar amã ane. Metĩndjwýnh kute kum

amak bônkhôt ar amã ane. Kute pi'ôk no'ôkkôt ã ar amã ane.

¹⁶ Ô pi'ôk kunîkôt ne mỳjja ja'ã memã pi'ôk no'ôk ne. Kam kabên kwỳ ne me kute marbê mebê tỳxi. Nhyam kam me kwỳ amak mex kêtja kute amim Metĩndjwỳnh mar kêtkaam memã kupa'ã arên prĩne o ajkê. Ne kam Paur kabên kupa'ã ta memã amikabên jarê. Nãm me ã Metĩndjwỳnh kabên'ã pi'ôk no'ôkja kunĩ jarênho ane. Nãm me kupa'ã arên arỳm prĩne o ajkên Metĩndjwỳnh kabên kupa'ã ta memã amikabên jarê. Dja me kupa'ã arênho ba:n arỳm me biknor tokry djàkam akuno.

¹⁷ Kam, akmere, àpnhĩre ar, ar aje arỳm ikabên ja markam amijã ano tỳx. Nok ga ren ar me axwe kôt ar amijo aban ren mekôt ajaxwe. Metĩndjwỳnh kupa'ã ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metĩndjwỳnh kabên markumrêx. Nok ga ren ar me kabên man ren kupa'ã amijo aba.

¹⁸ Dja gar Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu mexo amex tẽ. Kubê ne gwaj bapytàr djwỳnh. Dja gar mexo amex tẽn amũ o amikamẽn arỳm amexkumrêx. Ne mar mexo tẽn amũ o amikamẽn arỳm mar rax ne. Gê me jakam kum rax jarên kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Djuão kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'ôk no'ôk ne. Arým kubêngê:tte ne arkum pi'ôk no'ôk ne kum ar abên kam kum,

–Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne amijo ĩ ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bãmdjwý ma. Metîndjwýnh kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam amipãnh bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. Nhym Metîndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kunĩ maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhym arým gwaj bamar krãta. Nãm ã Djuão kute arkum 'ã karõo ane.

Kabên kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

¹ Be, amrêbê ne me'õ nhidjibê Kabên, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja, mýjja kunĩ kêttri Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omũ. Ne arým prĩne omũnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba.

² Tãmja, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja ne pykakam bõx ne amijo amirĩt bar arým omũn kam 'ã ar amã amijarê. Metîndjwýnhkôt me tĩn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'õja kute memã tĩn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirĩt.

³ Bar ije omũnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhõbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhõbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhõbikwa.

⁴ Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar omũn aman arým mrãmri akĩho akĩnhkumrêx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne.

Me kute katàt amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵ Ga, akamàt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. Nhym me memã pry kurwý nhym me arým irãkam katàt ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhym me arým memã Metîndjwýnh kabên jarê. Nhym kam me arým amim kuman kabênkôt katàt amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katàt baja pyrãk. Metîndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katàt amijo ban axwe kêtumrêx. Tãm ne Metîndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶ Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, “Metîndjwýnh ne ijo õbikwan ijo ba”, ane. Ne atekam akamàt kô tykkam bamrãnh punumãn prãbê amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne bamrãnh punun bajaxwe. Djãm kam mrãmri bakabênkumrêx? Kati. Nã gwãm amijo bajêx ne katàt bakabên kêtumrêx. Metîndjwýnh kute gwaj bajo õbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷ Metîndjwýnh ne katàt ar amijo ban axwe kêtumrêx. Nãm kute mrãmri ne me irãkam katàt ba pyrãk. Dja gwaj kudjwa kabên kôt katàt amijo baban bamã bajaxwe prãm kêt ne kam arým mrãmri bajêx kêt. Nhym kam Metîndjwýnh mrãmri gwaj bajo õbikwakumrêx ne kute gwaj bajo bakumrêx. Ne kam arým prĩne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrõkôt gwaj bajo mex.* Kute mrãmri ne me kute mýjja punu põnh nhym arým prĩne mex pyrãk. Dja ã gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarênh.

⁸ Godja gwaj baje amim, –Djãm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêtumrêx, anhýr jabej, ne kam

* 1:7 Dja jãm gwaj bajaxwe man jãm bajaxwe pãnh kamrõ prõtja man kam prĩne gwaj bajo mex.

arîk amim bajêx ne bakabên katàt kêt-kumrêx.

⁹ Nàr godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarê nhym Metîndjwýnh arým gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngryk kêt ne prîne gwaj bajo mex. Mrãmri ne kabên kajgo kêt ne katàt kute amijo bakumrêx. Kam dja prîne gwaj bajo mex gwaj arým kum bajaxwe kêt.

¹⁰ Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metîndjwýnh ne arým memã kum, “Me kunĩ kupãnhã axwe”, ane. Kam, godja gwaj baje memã kum, “Kati, ijaxwe'õ kêt”, anhÿr jabej ne arým Metîndjwýnh kute me'õ 'êxnhĩ pyrãk. Ne arým baje amim, “Metîndjwýnh 'êxnhĩ”, anhÿr pyrãk. Ne kam baje Metîndjwýnh kabên mar kêt-kumrêx.

2

Me nêje Metîndjwýnhmã kabên djwýnh'ã ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 4.14, 9.11

¹ Akmere, àpnhĩre ar, mÿkam ne ba ar amã ikabên ja'ã pi'òk no'òk ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajõ arým bajaxwe jabej. Mÿj dja gwaj amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Kàjkwakam ne me'õ dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêt-kumrêx. Ta dja inêje Metîndjwýnhmã kabêno dja. Ta dja inêje kum kabên nhym arým ijaxwe maro aknon ikam ngryk kêt, ane. Dja gwaj ã bajõ bajaxwe jabej amim ane.

² Jejubê ne gwaj bakam ngryko apêx djwýnh. Metîndjwýnh ne gwaj bajaxwekam ngryk nhym Jeju kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy arým ty. Ne kam tyk jakam arým gwaj bajaxweo pãnh nhym kam arým gwaj bakam ngryk kêt. Djãm gwaj bajbit? Kati. Me kunĩ. Apÿnh pykakam me ba djãri me kunĩ jaxwe nhym Jejubê mekam ngryko apêx djwýnh.

³ Djãm mrãmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mÿj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkôt

kabênja markumrêx ne kôt ar amijo baba. Ne kam arým amim,

—Be ga, ije kabên markumrêx ne kôt amijo ibaja pumũ. Mrãmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arým ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma.

⁴ Jeju ne me kute katàt amijo ba'ã memã karõn memã arê. Godja gwaj kabên mar kêt ne kôt amijo baba kêt jabej ne memã kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhÿr jabej. Ne kam bajêx ne bakabên katàt kêt.

⁵ Nàr, godja gwaj kabên man kôt amijo baba jabej arým mrãmri bamã Metîndjwýnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amũ amikamênho mõn kam arým amim,

—Mrãmri ne Metîndjwýnh kute amikôt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Metîndjwýnh kute amikôt gwaj bajo baja markumrêx.

⁶ Me kute,

—Ba ne ba ije Jeju 'amýnh tÿx ne 'ã idjukanga kêt, anhÿrja ren katàt amijo ba kute ta katàt amijo ba pyrãk.

Me kum kamy jabêmã.

Dju r 13.34, 15.12; Dju k 3.14

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karõkam djã ne ba me kabên ny'õ jarê? Kati. Me kabên tũm ne ba arê. Ar aje Jeju kôt amijo abikamênh krax djãkam me kute ar amã kabên jarênh ja ne ba ar amã arê.

⁸ Ne kam ajte pi'òk jakam katàt aje amijo aba'ã ar amã karõ. Kute mrãmri ne ikabên ny pyrãk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar tÿx ne kôt ar amijo ba. Gar arým kudjwa kôt ar amijo aba. Nhym kam kabên ar amã kute mrãmri ne ny pyrãk. Gar kôt ar amijo aba nhym kam me arým Jeju mex man ar gadjwÿ ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, “Mrãmri ne ar kabênkumrêx”, ane. Mÿkam? Bir, gar arým me kukràdjã punu kanga. Me kukràdjã punu kute akamàt kô tyk pyrãk arým kanga. Ne kam arým Metîndjwýnh kukràdjã ny

ma. Kukràdjà ny kôt gar katàt ar amijo aba kute mrãmri ne irākam me katàt baja pyrāk. Nhym kam me arým ar ama.

⁹ Dja me'õ memã kum,

–Ba ne ba Metĩndjwýnh kaběnkôt katàt ar amijo iba kute mrãmri ne me irākam katàt baja pyrāk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kaběnkôt o bakamyja kurê. Djãm mrãmri ne katàt kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rã'ã kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam ba punu pyrāk.

¹⁰ Nhym be, me'õ kum kamy jabêja ne mrãmri Metĩndjwýnh kaběnkôt katàt kute amijo bakumrêx. Katàt kute amijo ba kute mrãmri ne me irākam katàt ba nhym mýjja'õ kute me par tok kêt pyrāk.

¹¹ Nhym be, me kum kamy kurêja ne arým amim 'êx ne aminoo aknon kute katàt kute amijo baja mar kêt kumrêx. Kute mrãmri ne me'õ akamàt kô tykkam no biknor ne kute amipry mar kêt pyrāk. Mýkam ne kute katàt kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamàt kô tykkam baja te rĩtmãja pumũ. Nhym nokam akamàt kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwý ne me amakkre kêt ne kam kute katàt kute amijo baja mar kêt.

¹² Ar aprĩre, akmere, àpnhĩre ar, mýkam ne ba ã ar amã ikaběnh jarěho ane? Bir, gar ajaxwe nhym Jeju arým ar ajaxwe pãnh ty. Nhym kam Metĩndjwýnh arým Jeju man arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt ne. Kam ne ba pi'òkkam ã ar amã arěnhho ane.

¹³ Ar akra krãptĩ, ar amã ne ba pi'òk no'òkkam ikaběnh jarě. Mýkam? Bir, Kritu ne mýjja kunĩ kěttri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikaběnh jarě.

Ar ajabatãnh nymã ne ba pi'òk no'òkkam ikaběnh jarě. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akěxmã gar arým mar kêt ne arým o apa. Kam ne ba ar amã arě.

Ar aprĩre, ar amã ne ba pi'òk no'òkkam ikaběnh jarě. Mýkam? Bir, ar aje me Babãm djwýnh markam ne ba ar amã arě.

¹⁴ Ar akra krãptĩ, ba ne ba pi'òk no'òkkam ar amã ikaběnh jarě. Mýkam? Bir, Kritu mýjja kunĩ kěttri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arě.

Ar ajabatãnh ny, ba ne ba pi'òk no'òkkam ar amã ikaběnh jarě. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akěxmã gar arým kubê atýx ne Metĩndjwýnh kaběnh mar týx ne 'amýnh týx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arým Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikaběnh jarě.

Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kětja kukràdjà punu'ã ujarěnh.

¹⁵ Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kětja kukràdjà punu, me õ mýjja punudjwý, kwãrĩk wãnh ar amã kĩnh kêt. Me kum me kukràdjà punu kĩnhja kum Metĩndjwýnh jabê kêt kumrêx.

¹⁶ Mýkam ne me kum abê kêt? Bir, djãm me Babãm djwýnh kute memã kukràdjà punu jarěnh? Kati. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kětja ne me kute memã kukràdjà punu jarěnh. Me axwe kadjy ne me kute memã arěnh ne memã kum,

–Dja ga amidjwýnhbito kĩnh, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

–Dja ga amim mýjja pumũnh týx, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

–Dja ga amiběnh amijo adjãmra, anhýro ba. Me kukràdjà punu ja ne me kum Metĩndjwýnh kĩnh kětja memã arěnhho ba.

¹⁷ Dja me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjà punuja ĩ apêx ne me kum mýjja punu kĩnhdjwý ĩ apêx. Nhym be, me kute Metĩndjwýnh kaběnh mar ne kôt kute amijo ba rã'ãja ne me Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kam kwãrĩk wãnh ar amã me kukràdjà punu kĩnh kêt.

Kritu kurê djwýnh'ã ujarěnh.

18 Be, arým ijabatành mexkam ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Arým akati bôx 'yr. Arým mýjja kunĩ kute pykakôt amingràn nhym me kunĩ kute aminhinomã amimênh 'yr. Dja akati bôx nhym Kritu kurê djwýnh rax arým amirít gwaj arým omũ. Kritu kurê djwýnh rax ja ne me arým ar amã 'ã ajarê. Nhym kute amirít kukãm arým ajbir jakam kurê djwýnh kumex ne amirít ne. Kumex amirít nhym me arým gwaj bamã me arê gwaj kam kôt amim,

—Mrãmri arým gwaj bawýr õ akati bôx 'yr. Ga, kukãm kurê djwýnh kumex arým amirítja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne amiwýr akatija markumrêx. Ne amiwýr me kunĩ kute aminhinomã amimênh nhõ akatija markumrêx.

19 Amrêbê ne Kritu kurê djwýnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'ã krĩ. Nhym be, arým ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'ã krĩ kanga. Gwaj kam arým memã bakaton abenmã kum,

—Be, Kritu kurê djwýnh ne wã, ane. Gwaj baro'ã me krĩkam djãm mrãmri me kute gwaj bakôt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhym be, kati. Me kute Jeju mar kêt'ã kute amijo amirít kadjy ne me arým kato.

20 Be, Kritu kurê djwýnh dja ar amã 'êx ba. Dja me te ar amã 'êx gar me mar prãm kêtumrêx. Mýkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextire ne axwe kêtumrêx ne arým ar amã Karõ jano nhym arým ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabên katàt kunĩ mar ne aje Kritu kurê djwýnhja mar prãm kêt.

21 Djãm ar aje me kabên katàt mar kêtumrêx ne ba ar amã pi'ók ja no'ók ne? Kati. Ar aje me kabên katàt markam ne ba ar amã no'ók ne. Be, me kute memã 'êx bakam ne me kute me kabên katàtkôt arênh kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar.

22 Nhym mýj me'õ ne 'êxnhĩkumrêx? Bir, me 'êxnhĩ ne me memã kum,

—Djãm Jeju'ã ne Metĩndjwýnh kute me banhõ Bënjadjwýrbê kumkati mênh got? Djãm Jejubê Kritu got? Kati. Atemã. Nãm me ã memã anhýro ba. Me ja ne me 'êxnhĩkumrêx. Me kute Bãm japrýn Kra japrý. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwýnhkumrêx.

23 Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bãm mar kêtumrêx. Me kute tu amim Kra markumrêxja ne me kute tu amim Bãmdjwý markumrêx.

24 Me kute amrêbê ar amã kukràdjã jarênh dja gar 'amýnh tỳx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ar aje Jejukôt amijo abikamênh krax djãkam me kute ar amã kukràdjã jarênhja dja gar 'ã adjukanga kêt. Godja gar 'ã adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bãmdjwý 'ã adjukanga kêt.

25 Nhym kam Bãm gwaj bamã, —Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Mrãmri ne gwaj bamã ja jarênhkumrêx. Kabên pydjín arê.

26 Be, Kritu kurê djwýnh kute Metĩndjwýnhbê gwaj bajo akêx prãm. Mekôt bajaxwemã kubê gwaj bajo akêx prãm. Me'ã ne ba ije ar amã pi'ók no'ókja.

27 Dja me te: kute ar ajo akêxmã ar ajo ane. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh kute ar amã Karõ janor nhym kute ar ajamýnh tỳx ne ar ajo bakam. Karõ kute ar ajo bakam djãm atemã me'õ kute ar amã, “Ota, me'õ 'êxnhĩ”, anhýrmã? Kati. Karõja ta dja ar amã me 'êxnhĩ jarê. Ta ne kute ar amã mýjja kunĩ, me kukràdjã kunĩ jarênh ne katàt kute ar amã arênhkumrêx. 'Êxnhĩ kêtumrêx. Amrêbê kute ar amã kukràdjã jarênh kôt dja gar mã Kritu 'amýnh tỳxkumrêx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Nhym kam me te: ar amã 'êx ne kute ar ajo akêxmã.

Metĩndjwýnh kra ar'ã ujarênh.

28 Be, arým ijabatành mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Dja gar amim Kritu 'amýnh tỳx ne 'ã adjukanga kêt. Gwaj

amim 'amÿnh tÿx ne 'ã badjukanga kêt nhym arÿm gwaj bamã amijo amirît. Gwaj bamã amijo amirît gwaj kam arÿm bamã uma kêt ne bapijàm kêt ne dja.

²⁹ Gar arÿm aje Jeju katàt kute amijo baja mar. Me katàt kute amijo baja kunîdjwÿ Metîndjwÿnh arÿm meo kra nhym me umar djà ny. Jadjwÿ gar arÿm aje mar.

3

¹ Me Babãm djwÿnh ta ne arÿm gwaj bamã, “Ikra ar”, ane. Djãm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhym be, gwaj babê Metîndjwÿnh krakam me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kute gwaj bamar kêt. Mÿkam? Bir, me kute Jeju mar kêt kam ne me kute gwaj bamar kêt.

² Akmere, àpnhÿre ar, jakam gwaj babê Metîndjwÿnh krakumrêx. Ne kam mÿj dja gwaj ï bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamã o amirît kêt rã'ã gwaj baje mar kêt rã'ã. Nhym be, Jeju dja ï gwaj bamã amijo amirît gwaj arÿm prÿne mexkôt omÿ. Nhym kam ta amikôt gwaj badjwÿ gwaj bajo mex gwaj arÿm baje Jeju pyræk. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Dja ijo mex ba arÿm ije Jeju pyræk, ane.

³ Gwaj bawÿr Jeju bôxkam amakbê bamã bamex prã:m. Gwaj bamã bamex kute ta mex pyræk prã:m. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tê.

⁴ Nhym be, me axwe ne me Metîndjwÿnh kukràdjà mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metîndjwÿnh te memã kum, “Kwãrÿk wãnh ajaxwe kêt”, ane nhym me arÿm kam amikrà ar o ban tu axwe.

⁵ Mÿj kadjy ne Kritu ruw ne nã kurÿm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamã bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arÿm aje markumrêx ne amim,

—Kute imã ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djãm ta axwe'õ? Arkati.

⁶ Me kute amim Jeju mar tÿxo ban 'ã ukanga kêtja ne me mã kum axwe prãm kêt. Nhym be, me mã kum axwe prãm kute amim Jeju mar kêt.

⁷ Akmere, àpnhÿre ar, me kute me axwe'ã 'êx ne ar amã, “Me axwe kêt”, anhÿrkam kwãrÿk wãnh gê me'õ o ar anoo biknor kêt. Djãm me axwe mex? Kati. Me katàt kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸ Nhym be, me kute arek axweo ba prãmja ne Xatanaj meo ba. Mÿkam? Bir, Xatanaj adjàkamã axwe krax ne kute arek axweo ba prãm. Kam ne arÿm me kute arek axweo ba prãmja Xatanaj kute meo ba. Metîndjwÿnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato. Dja o apa nhym arÿm meo ba kêt nhym me arÿm axwe kêt. Ja kadjy ne nã kurÿm katon ar ba.

⁹ Metîndjwÿnh kute meo krakam ne me arÿm umar djà ny. Kam ne me arek kute axweo ba prãm kêt. Metîndjwÿnh Karõ* kute mÿjja 'y pyræk ne memã wadjàn me kadjwÿnhbê nhÿ, me axwebê àptàro nhÿ. Kam ne me te kute arek axweo bamã. Metîndjwÿnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamã.

¹⁰ Mÿj xêbê ne Metîndjwÿnh kra ar? Bir, Metîndjwÿnh kra ne me kum axwe prãm kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arÿm kôt memã bakaton me omÿ. Me jabê ne Metîndjwÿnh kra ar. Ja ne gwaj omÿ. Mÿj xêjabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj kra ne me kum axwe prãm ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arÿm kôt memã bakaton me omÿ. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

¹¹ Ba ar amã arê gar ama. Metîndjwÿnh ne memã kum,

* **3:9** Metîndjwÿnh Karõ ne kabêno memã amak bô nhym me umar djà nyn arÿm kum axwe prãm kêt. Dja ga 'ã Ped k 1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarên ama.

–Dja ga me amã aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar rã'ã.

¹² Be, me bakukãmãre Kaĩ ne arým kamy bĩ. Kwãrĩk wãnh gar Kaĩ kôt ã amijo anhÿr kêt. Xatanaj ne Kaĩo ba nhym arým kamy bĩ. Mÿkam ne kamy bĩ? Bir, ta àpênh jaxwe prãm kam nhym kamy katàt kute amijo ba prãm kam.

¹³ Bir, akmere, àpnhĩre ar, godja me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Kwãrĩk wãnh ar amim,

–Je tô mÿkam ne me ã ijo ane? anhÿr kêt.

¹⁴ Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djakam bamõrmã. Djãm jakam kam gwaj bamõrmã? Kati. Jakam ne gwaj arým Metĩndjwÿnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Mÿjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

–Mrãmri ne arým Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Bir, gwaj arým mrãmri bamã bakamy jabêkumrêxkôt. Dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx ne arým amim,

–Mrãmri dja ba arým Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne. Ga, arým imã ikamy jabêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne kam kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ãja markumrêx. Nhym be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djakam mõrmã rã'ã.

¹⁵ Me kum kamy kurê kunĩ ne me kute me par djwÿnh pyrãk. Ne kam me par djwÿnh dja Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba kêt. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁶ Nhym be, Jeju mrãmri kum gwaj bajabêkumrêxkam arým gwaj bapãnh ty. Gwaj ren bamã aben jabê kute Jeju kum gwaj bajabê ne gwaj bapãnh tyk pyrãk. Nhym me ren arým kute gwaj bakamy'õnh bĩnmã. Gwaj ren bamã bakamy jabêkumrêxkam ren arým memã kum,

–Ba dja ga me ibĩ gê ikamy tĩn ne, ane. Gwaj ren bamã abêkumrêxkam gwaj ren ã memã ane.

¹⁷ Nhym be, me'õ nhõ mÿjja nhym kamy nhõ mÿjja kêt. Nhym arým omũ. Omũnho nhÿ:n kam arým amim,

–Je, djãm ije amikutã kum inhõ mÿjja kwÿ nhõrmã? Kati. Dja ba kum õr kêt, ane. Djãm tãmwã ne Metĩndjwÿnh kôt kum kamy jabê got? Kati.

¹⁸ Be, arým ijabatãnh mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ma. Kwãrĩk wãnh gwaj bajakwa kajgokambit memã, “Imã me abêkumrêx”, anhÿr kêt. Gwaj bakabên kwÿ kajgokumrêx. Ate dja gwaj bamã aben jabêkumrêx ne abenmã mÿjja ngãn abenmã apê.

¹⁹ Dja gwaj bamã me abêkumrêx ne kam arým markumrêx. Metĩndjwÿnh arým kute gwaj bajo aminhõkumrêx markumrêx. Ne kam arým amim,

–Mrãmri ne Metĩndjwÿnh arým ijo aminhõkumrêx, ane. Ne kam ja markumrêx ne ate bakrãn badjumar mex ne ar baba.

²⁰ Nhym be, godja gwaj banhõkre kadjwÿnhbê amiman amim,

–Djãm mrãmri Metĩndjwÿnh kabên kôt imã me abêkumrêx? Kati. Imã me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arým badjumar punu. Ne kam ajte amim,

–Metĩndjwÿnh ne kute mÿjja kunĩ mar ne kute inhõkre kadjwÿnhbê ikabên mar mexkumrêx. Ta dja imã tÿx jadjã, ba arým imã me abêkumrêx, ane. Dja gwaj ã Metĩndjwÿnh'ã amim anen arým amikam badjumar punu kêt ne.

²¹ Nãr atekam baje banhõkre kadjwÿnhbê amim bakabên markam amim,

–Kati. Metĩndjwÿnh kabênkôt imã me abêkumrêx, anhÿr jabej ne arým bamã Metĩndjwÿnh puma kêt.

²² Ne kam tu kute gwaj bamã mÿjja nhipêxo kum a'uw nhym arým gwaj bamã ipêx. Mÿkam? Bir, gwaj baje kabên mar ne kôt amijo baba nhym gwaj bakam kĩnhkam dja arým gwaj bamã ipêx.

²³ Metĩndjwÿnh ne gwaj bamã,

–Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrêx ne ar amã aben jabê,

ane. Gwaj kabên ja man kôt ar amijo baba. Tãm ne ja.

²⁴Dja gwaj Metĩndjwýnh kute abenã gwaj bamã karõja man kam kabên kôt ar amijo baba. Ne kam arým Metĩndjwýnh kôt ar baba. Nhym kam arým gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkep. Djãm mrãmri ne Metĩndjwýnh gwaj bakadjwýnhbê mã amijo kajkep kumrêx? Mýjkôt ne gwaj ja ma? Bir, Metĩndjwýnh ne gwaj bamã Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamã,

—Arým ne Metĩndjwýnh akad-jwýnhbê amẽ amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrêx, Metĩndjwýnh gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkepja markumrêx.

4

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

¹ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. Dja me ar awýr bõx jabej ne ar amã,

—Metĩndjwýnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarẽ, anhýr jabej. Kumrêx dja gar amim me kabin me mrãmri Metĩndjwýnh kabên kôt kabên katãtmã akato. Mýkam? Bir, me ta kute amijo Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ne amijo 'êx baja ne krãptĩ. Ne kam arým pyka kunĩkôt apõx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mýj dja gwaj amim me kabin memã bajapõx on? Bir, dja gwaj me kabên ma nhym me memã kum,

—Be, mrãmri ne Jeju Kritu kãkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhýro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrêx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrãmri Metĩndjwýnh kabên kôt kabênkumrêx.

³ Nhym be, me kute memã anhýr kêt ne ate memã kum,

—Be, kati. Nhýnh ne Jeju Kritu kãkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba? Kati, anhýro ba. Me kute

memã ja jarênho ba ne me amijo 'êx ne Metĩndjwýnh kabên kôt kabên kêt. Kritu kurê djwýnh'õ ne ja. Ja ne me arým ar amã arẽ. Kritu kurê djwýnh rax bõxmã arẽ. Bõx kukãm ne kurê djwýnh kwý arým jakam katon mekôt ar ba.

⁴ Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwýnh kôt gar arým akabên aba. Gar arým kam kurê djwýnh apa. Mýjkôt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ýrkôt. Jeju ne ar ajo ban týxo kute pykakam kurê djwýnh kunĩ jakrenh mexi.* Gar kam kukwakam arým meo apa.

⁵ Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kôt ne Kritu kurê djwýnh amijo ba. Ne kam me kabên kôt kabên. Nhym kam me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja arým kum Kritu kurê djwýnh kĩnh ne me kabên maro ba.

⁶ Nhym be, ar ba ne bar ije memã Metĩndjwýnh kabên jarênhkam mrãmri memã kabên jarênhkumrêx. Me kute ar ikabên markumrêxja gwaj arým me'ã abenmã,

—Mrãmri kute Metĩndjwýnh markumrêx. Ga, kute Metĩndjwýnh kabên markumrêxja pumũ. Mrãmri kabênkumrêx, ane. Nhym be, me kute ar ikabên mar kêtja gwaj arým me'ã abenmã kum,

—Kati. Kute Metĩndjwýnh mar kêt. Ga, kute Metĩndjwýnh kabên mar kêtja pumũ. 'Êxnhĩkumrêx, ane. Gwaj ã amim me kabio anen arým memã bajapõx ne arým me kuma. Me kabênkumrêx jabej nãr me 'êxnhĩ jabej arým memã bajapõx ne me kuma.

Me kum aben jabemã.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Me kute amim Metĩndjwýnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamã aben jabê. Mýj xêbê ne Metĩndjwýnh kra ar? Bir me kum me abêbit ne mebê Metĩndjwýnh kra. Metĩndjwýnh

* **4:4** Djãm pykakambit kurê djwýnh nhym týxo kute akrenh Kati, kãkwakamdjwý. Jeju ne týxo kute kurê djwýnh kunĩ jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arên kôt ama.

kra ne me umar djà ny. Me kum me abêbit ne me kute Metĩndjwýnh mar.

⁸ Ta kum me abê nhym kam me arým kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metĩndjwýnh mar kêt.

⁹ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê. Mýjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nãm arým gwaj bawýr Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhym pykakam bôx. Gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã kadjy. Kam ne gwaj baje Metĩndjwýnh kum gwaj bajabêja markumrêx ne amim,

—Nã. Metĩndjwýnh kum ijabê:kumrêx, ane.

¹⁰ Mrãmri kum gwaj bajabêkumrêx. Djãm gwaj ba bamã Metĩndjwýnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arým Kra jano nhym nã kurũm katon ar ba. Gwaj bajaxwe: nhym Metĩndjwýnh gwaj bajaxwekam ngryk. Nhym Kra arým gwaj bajaxweo pãnh ne Metĩndjwýnhmã gwaj bakam ngryko apêx, gwaj bakam Metĩndjwýnh ngryko apêx.

¹¹ Metĩndjwýnh kute ã kum gwaj bajabêo anhýrkam gwaj ren kudjwa bamã aben jabê. Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma.

¹² Djãm me'õ ne arým kàjkwakam Metĩndjwýnh pumũ? Kati. Me'õ ne kute omũnh kêtumrêx. Kwãrĩk wãnh gwaj omũnh kêt. Godja gwaj bamã aben jabê nhym Metĩndjwýnh arým gwaj bakadjwýnhbê mã amijo kajkep. Gwaj kam bamã Metĩndjwýnh jabê týxo amũ amikamênho mõn bamã abê tý:x ne.

¹³ Metĩndjwýnh ne arým gwaj bamã Karõ jano nhym arým ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metĩndjwýnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkepja markumrêx ne amim,

—Nã. Kute ar ijo ban ikadjwýnhbê amijo kajkepumrêx, ane.

¹⁴ Ar ba ne bar arým Kra pumũho iba. Mrãmri ne me Babãm djwýnh arým Kra jano nhym bôx. Kute

pykakam me axwe kunĩ pytãrmã ne me'ýr bôx.

¹⁵ Me kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anhýro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. Nhym Metĩndjwýnh mrãmri me kadjwýnhbê mã amijo kajkep ne amikôt ar meo ba.

¹⁶ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê gwaj arým tu amim markumrêx ne amim,

—Mrãmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japôx djãbê ne Metĩndjwýnh. Ta ne kum me abê nhym kam me kôt arým kum aben jabê. Metĩndjwýnhkam me kum aben jabê japôx djãkam ne me mã kum aben jabê. Ne kam me mã kum aben jabêja Metĩndjwýnh amikôt ar meo ban me kadjwýnhbê mã amijo kajkep.

¹⁷ Dja Metĩndjwýnh ã gwaj bajo ane gwaj kam kôt bamã abê týxo amũ amikamênho mõ. Gwaj kam arým bamã abê tý:x ne. Nhym kam Metĩndjwýnh nhõ akati arým bôx. Kute memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akati bôx. Gwaj kam bajbit bamã uma kêt ne dja. Mýkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamã abêkam. Gwaj bamã abê kute ta kum gwaj bajabê pyrãk. Kam dja gwaj bamã uma kêt ne dja.

¹⁸ Ga, me prĩne kum me abêkumrêxkam arým kum me uma kêtumrêxja pumũ. Mýkam? Bir, me kute meo bikênh karõ ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me prĩne kum me abê mex kêt rã'ã.

¹⁹ Mýkam ne gwaj bamã Metĩndjwýnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arým bamã abê.

²⁰ Nhym kam gwaj baje Jeju kabênkôt me'õo bakamyja, gwaj bajõ jãm bamã kurên jãm memã kum, “Imã Metĩndjwýnh jabêkumrêx”, ane. Kati. Nã gwãm bajêx. Gwaj baje bakamy pumũnhkam ne gwaj bamã kurêkam te bamã Metĩndjwýnh pumũnh kêtja jabêmã.

²¹ Metĩndjwýnh arým gwaj bamã 'ã karõn gwaj bamã,

—Djãm ar amã ijabê? Dja gar amã akamydjwý jabê, ane. Kam dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx.

5

Me kute tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx'ã ujarênh.

¹ Mýj xêbê ne Metĩndjwýnh krakumrêx? Bir, me kwý ĩ pýnhkôt kute mã amim,

—Mrãmri ne Jejubê Kritu. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhõ Běnjadjwýrbê kumkati mēnhkumrêx, anhýrja. Me kute mã amim anhýr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metĩndjwýnh krakumrêx ne umar djã ny. Ne kam mebê Metĩndjwýnh krakam me kum Metĩndjwýnh jabê. Djãm Metĩndjwýnhbit me kum abê? Kati. Amibu'ã mebê Metĩndjwýnh kradjwý ne me arým kum me abê.

² Djãm mrãmri ne gwaj bamã amibu'ã Metĩndjwýnh kra ar abêkumrêx? Mýj kôt dja gwaj arým ja markumrêx? Bir, dja gwaj bamã Metĩndjwýnh jabên kabên man kôt ar amijo baba. Ne kam kôt arým bamã kra ar abêja markumrêx ne arým amim,

—Nã. Imã Metĩndjwýnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gwaj kute me kute katãt amijo ba'ã memã karökôt kabēja man kôt ar amijo baban kam arým bamã Metĩndjwýnh jabêkumrêx. Djãm gwaj baje kabên mar ne te kôt amijo babamã? Kati. Gwaj kôt amijo babaja babê tÿx kêt.

⁴ Mýkam? Bir, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja te gwaj bamã amikukràdjã jarê gwaj bamã me kukràdjã kĩnh kêt. Metĩndjwýnh ne arým gwaj bajo kra gwaj arým badjumar djã ny. Kam gwaj bamã me kukràdjã kĩnh kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne arým me kukràdjã kôt amijo baba kêt.

⁵ Mýj xêja ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anhýro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

Metĩndjwýnh kute memã Krao amirít.

Dju r 5.31

⁶ Ne kam mýj ne Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Kra jarênh amirít on? Bir, Kra Jeju Kritu bõx ne nã kurũm kato. Ne kam arým abatãnh ne. Nym Metĩndjwýnh kute arênh amirít kadjy Djuão arým ngômã adjã. Ngômã adjã nym kam tũmrãm arým kamrõ prõt ne arým ty. Djãm ngômã adjãrkambit Metĩndjwýnh gwaj bamã Kra jarênh amirít? Kati. Kamrõ prõt ne tykkamdjwý kute o amirít. Nym kam Metĩndjwýnh Karõdjwý ajte Kra'ã amijarênh amirít. Karõ mrãmri katãt kute kabên jarēnhkumrêx.

⁷ Be, Metĩndjwýnh arým Kra jarênh amirító amãnhkrut ne ĩkjêkêt.

⁸ Karökôt o amirít. Ngômã adjãrkam o amirít. Kamrõ prõt nym tykkam o amirít. Kunĩkôt ne Metĩndjwýnh kabên pydji.

⁹ Pykakam me kute mrãmri gwaj bamã mýjja'ã amijarênh amirítkam gwaj abenmã kum, “Mrãmri ne amijarēnhkumrêx”, ane. Nym be, Metĩndjwýnh kute Kra'ã amijarênh amirítjakam kabên katãto kute me kunĩ jakrenh. Kam me kunĩ ren abenmã kum,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, ane.

¹⁰ Me kute tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrãmri ne Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anen amikadjwýnhbê markumrêx. Nym be, me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne me Jejuo me'õ 'éxnhĩ pyrãk. Mýkam? Bir, mrãmri Metĩndjwýnh kute Kra'ã amijarênh amirítkumrêx nym me kute amim mar kêtka ne me o me'õ 'éxnhĩ pyrãk.

¹¹ Nym Metĩndjwýnh arým amijarênh amirít ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arým ikôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹² Me kute Krao aminhōja ne kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã nhyim me kute Metĩndjwýnh Krao aminhō kêtja kôt tîn kêtumrêx ne.

¹³ Ar aje tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'ók no'ók ne. Mýj kadjy? Bir, ar aje pi'ókkam ikabên jarênh ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atĩn markumrêx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amim,

—Nà. Dja ba kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pi'ókkam ikabên jarên aman kam arým tu amikukãm ja markumrêx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx.

¹⁴ Dja gwaj ja man arým Metĩndjwýnhmã mýjjao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karō kôt o a'uw ne kum,

—Aje ijã amim karō kôt dja ga ã imã mýjjao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nhyim arým gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx.

¹⁵ Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arým amim,

—Mrãmri dja kôt ã imã mýjjao ane, ane. Dja gwaj amim anen arým kute gwaj bamã mýjjao anhÿr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwÿr baje mýjjao badjà'wÿrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarênh.

¹⁶⁻¹⁷ Apÿnh me axwe djari kunĩkôt ne me axwe. Ne kam kwÿ pãnh tyk kêt. Nhyim be, atemã me axwe'õ pãnh dja arým ty. Godja me'õ me kute Jeju kôt abeno kamy 'õ pumũ, axwe kôt omũ. Gédja o Metĩndjwýnhmã a'uw ne kum,

—Djũnwã, amã ikamy kaprĩ. Kwãrĩk wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamyo Metĩndjwýnhmã à'wÿro ane. Nhyim arým kum axweo pãnh kêt nhyim tyk kêt ne tîn ne. Nàr me axwe 'ókôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metĩndjwýnhmã à'wÿrmã? Kati. Dja mrãmri kôt ty.

¹⁸ Metĩndjwýnh kute memã amak bõnh nhyim me umar djã nyja kunĩ kum axwe prãm kêt. Jadjwÿ ne gwaj markumrêx ne amim,

—Nà. Me umar djã ny kunĩ kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt. Nhyim kam Xatanaj te kute amiwÿr meo akêx nhyim me ro'ã axwemã.

¹⁹ Metĩndjwýnh ne arým gwaj bajo kra. Nhyim be, Xatanaj arým amikôt me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Metĩndjwýnh ne arým ijo kra. Nhyim be, Xatanaj arým amikôt me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba, ane.

²⁰ Metĩndjwýnh Kra ne arým bõx. Katàt kabên ne katàt kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra katàtkumrêxkôt mar kadjy arým gwaj bamã bajamak bõ. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Arým ne Kra bõx ne imã ijamak bõ. Ije ta katàtkumrêx mar kadjy arým imã ijamak bõ, ane. Nhyim kam Kra Jeju Kritu arým amim gwaj bapytã. Katàtkumrêxja arým amim gwaj bapytã. Mrãmri kubê Metĩndjwýnhkumrêx. Gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwÿ ne gwaj baje arým tu amim markumrêx.

²¹ Akmere, àpnhĩre ar, mýjjao metĩndjwýnh karō nhípêx me kute kum amijarênhja ne kumex. Dja gar amijãno dja. Mýjjao metĩndjwýnh karō nhípêx'ÿr aje amijo akêx kêt kadjy amijãno dja. Tãm ne ja.

Djuão kute atãri pi'òk no'òk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne òbikwa nimê kra arkum pi'òk no'òk ne. Jeju kôt ne o kanikwýnh ne arkum pi'òk no'òk ne. Kute o týx ne kute kum me 'êxnhî bôxmã arênhmã ne pi'òk no'òk ne. Me 'êxnhî kute Metĩndjwýnh kabên kêt jarênh ne kute me noo biknormã bôxmã.

Nãm kum,

—Kwãrĩk wãnh me ja mar kêt ne mekôt amijo aba kêt. Dja ga amijã ano týx ne me jamã kre rax. Nãm ã Djuão òbikwa nimê arkum ane.

¹ Ba ibê Djuão. Ibê Jeju nhõ me jao iba djwýnh'õ ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Nã àpnhĩre, Metĩndjwýnh ne amijo apytã. Ba kam akramê ar amã pi'òk no'òk ne. Mrãmri imã ar ajabêkumrêx. Djãm bajbit? Kati. Me kunĩ kute Metĩndjwýnh kabên katàtkumrêxja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê.

² Metĩndjwýnh kabên katàtkumrêx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar týx rã'ã ne baje o bajamak kêt kati prãm kêtumrêx.

³ Me Babãmbê ne Metĩndjwýnh. Krabê ne Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩkumrêx* gar adjumar mex rã'ã. Ar katàt kute kabên jarênhkumrêx ne kum ar ajabêkumrêx. Gê ar amê amijo kajkep.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

⁴ Nã àpnhĩre, akra kwý ne kôt ar amijo ba ba omũn ikĩnhkumrêx. Nãm ar kute Metĩndjwýnh kabên katàt markumrêx ne kôt ar amijo ba ba kôt ar omũ. Me Babãm ta ne 'ã gwaj bamã karõ. Kôt amijo baba'ã gwaj bamã karõ nhym ar arým kuma. Ne kam arým mrãmri kôt amijo bakumrêx ba kôt ar omũn arým ikĩnhti:re.

* **1:3** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

⁵ Ne kam àpnhĩre ar, jakam ajte ar amã arê. Djãm me kabên ny ne ba ar amã arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabên marja tãm dja ba akubyn ar amã arê. Gwaj bamã aben jabêmã. Ja dja ba ajte ar amã arê.

⁶ Mýj dja gwaj nênh bamã aben jabê? Bir, dja gwaj Metĩndjwýnh kabên man kôt ar amijo baban arým bamã aben jabê. Mýj ne kabênkam kute? Bir, tãm ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amã aben jabê ryti pydjimã. Ja ne gar ama ba ajte ar amã arê.

Me amijã no týxmã, me 'êxnhî kute me noo biknor kêt kadjy.

Dju k 4.1

⁷ Be, arým me 'êxnhî krãptĩ ar ba. Nãm me memã kum,

—Djãm mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju Kritu jano nhym pykamã bôx ne nã kurũm katon ar ba? Kati, nãm me 'êx, anhýro ba. Me kute ã memã anhýro bakam mrãmri 'êxnhĩkumrêx. Mebê Kritu kurê djwýnh.

⁸ Dja gar aminêje me 'ãno dja. Me kute ar anoo biknor karõ me 'ãno dja. Ga wãkam arým Kritumã adjãpênh 'ãtũm. Nhym Metĩndjwýnh arým ar amã akĩnh djã jarê. Dja ar amã kungã. Nãr, godja gar aminêje me 'ãno adjãm kêt jabej, nhym me arým ar anoo biknor jabej. Nhym kam Metĩndjwýnh arým ar amã òr kêt.

⁹ Me kute Metĩndjwýnh kabên mar kêt ne kam amikrà ar o ban ajte kute arek Kritu kabên kôt amijo ba kêtja ne Metĩndjwýnh kute meo ba kêtumrêx. Nhym be, me kute arek Kritu kabên kôt amijo baja me Babãmbê Metĩndjwýnh kute meo ba nhym ajte Kradjwý kute meo ba.

¹⁰ Godja me'õ bôx ne 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã ajarê kwãrĩk wãnh kum aminhũrkwã jarênh kêt. Ne kwãrĩk wãnh pa kjênh kêt. 'Êx ne kupa'ã ar amã 'ã ujarênhkam dja gar pa kjênh kêt.

¹¹ Dja gar pa krij nhym me arým ar ajã,

—Arým ne ar amijã kumẽ. Ga, ar kôt bawã pumũ, ane. Gar kam arým kôt ar gadjwý Kritu'ã ajêx pyrãk.

¹² Nã bãm bit pi'ôkjakam ar amã ikabẽn kumex jarẽnh prãm. Ba kam amim,

—Kati. Kwãrĩk wãnh ba pi'ôkkam ikabẽn kunĩ jarẽnh kêt. Dja ba tẽn arkam bôx ne ijajkwao arkum arẽ, ane. Dja ba ar amã ane gwaj kam arým abenkam bakĩnhkumrẽx. Ja kadjy ne ba amima.

¹³ Akanikwýnhkam kradjwý amã amikabẽn mex jarẽ. Metĩndjwýnh kute amijo akanikwýnh pytãr tãm kra ne amã amybým amikabẽn mex jarẽ. Tãm ne ja.

Djuãoo kute pi'ôko ino rer no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuãoo ne òbikwa myjamã pi'ôk no'ôk ne. Òbikwaja ne ar apýnh pyka djàri memã Jeju'ã ujarênh tēmja amiwýr aro wadjà ne arkum kabên mex jarê ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tē. Kute arek o anhýr rá'ãmã ne kute kubê me'ò jaxwe pymamã ne kum pi'ôk no'ôk ne.

¹ Akmere, Gaju. Ba ibê Djuãoo ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ò ne ba amã pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Metĩndjwýnh kabên katàtkôt imã ajabê.

² Akmere, Metĩndjwýnhmã arým amexkumrêx ba arým ama. Ne kam Metĩndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjà kêt djwýo ane. Ga adjumar mex ne adjà kêtja ne ba imã kĩnhkumrêx.

³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nĩnh iwýr bôx ne imã ajarê. Nãm ar imã,

–Be, Onĩj Gaju kute Metĩndjwýnh kabên katàt markumrêx ne kabên kôt kute amijo ba mexkumrêx, ane. Ba ar kute ajarênhja man ikĩnhkumrêx.

⁴ Nã bãm memã Jeju'ã idjujarênh nhym me kute ikabênkôt Jejuo aminhô. Ba kam mã itēm nhym me nĩnh imã me'ã ujarênh ne kute imã,

–Onĩj ar kute akabên kôt Jejuo aminhôja Metĩndjwýnh kabên man kôt kute katàt amijo bakumrêx, anhýr. Me kute ã imã anhýrkam ikĩnhkumrêx.

Gaju kute meo djuw mexkam Djuãoo kute amikĩnh jarênh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bôx, ga anhôdjàn ne aro djuw mex. Nã gãm te ar nokre pumũnh kêt ne tu aro djuw mex. Ne kam Metĩndjwýnh kabên kôt amijo abakumrêx. Aje me bakamyo djuw mex kunĩkôt ne ga kabên man kôt amijo aba mexkumrêx.

⁶ Gwaj bakamyja kwý arým nĩnh ar iwýr bôx ne ar imã ajã ajarênh ajte me kute Jeju mar kunĩjamã ajã ajarênh memã kum,

–Onĩj Gaju kum ar ijabê:n òdjàn ne ar ijo djuw mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bôx ga amũ ajte ar mör kadjy arkum mýjja'ò ngã. Arkum djwý, pi'ôk kaprĩ ngã. Metĩndjwýnh kabênkôt arkum angã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum òro ane? Bir, ar Jeju'ã ujarênh kadjy mörkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã ò mýjja nhörmã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam arým mã mō.

⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tē. Jeju kabên katàt jarênh kadjy tē. Gwaj ba dja gwaj arkum mýjja ngã. Ne kam arým ar ro'ã apê.

Djoti kute amijo bēnjadjwýr rax prãm.

⁹ Amrêbê ne ba wãm ar aje amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Gar arým inhô pi'ôk jarênh ikabên ma. Nhym be, wãkam Djoti kute ikabên mar prãm kêt. Djoti ta ne amijo bēnjadjwýr rax prãm. Me kute amim Jeju markam ta amijo bēnjadjwýr rax prãm. Bēnjadjwýr rax prãmje ne kute ikabên mar prãm kêt kumrêx.

¹⁰ Dja ba ar akam itēm ne ibôx jabej ne arým ar amã Djoti jarê. Nãm ikàxã kabên punure jarênh ba. Amrêbê jakam gwaj bakamy kwý wãm ar awýr tēn ar akam bôx. Ar kute ar amã Metĩndjwýnh kabên jarênh kadjy ar akam bôx. Nhym kam Djoti kute ar pa kjênh kêt ne arkum aminhürkwã jarênh kêt. Gar akwý ar aje arkum aminhürkwã jarênh prãm nhym Djoti arým ar abê aptàn ar amã,

–Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprõnh kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprõnh djà nêje ar ajano.

¹¹ Akmere, kwãrĩk wãnh me axwe'ã amijakre kêt. Me mex'ã dja ga amijakre. Me mex ne me Metĩndjwỳnh kôt ar amijo ba. Nhym me axwe kute Metĩndjwỳnh mar kêt kumrẽx.

¹² Be, me kunĩ ne me me bakamy Temexu mex jarẽ. Nãm me 'ã abenmã kum,

–Metĩndjwỳnh kabẽn katàt kôt ne Temexu amijo ba gwaj arỳm omũ, ane. Ar badjwỳ ne bar Temexu mex jarẽ ga ar ijêxnhĩ kêt kôt aje arỳm ar imar.

¹³ Nã bãm bit ije amã ikabẽn kumex jarẽnh prãm. Ne kam ije pi'ôkkam amã arẽnh prãm kêt.

¹⁴ Ije amikrà kêt ne awỳr itẽmmã. Dja ba awỳr bôx gu banhýtãri abenmã bakabẽn jarẽ. Ja kadjy ne ba amima.

¹⁵ Gê Metĩndjwỳnh ajo djuw mex ga adjumar mex rã'ã. Be, jakam gu banhôbikwa ar arỳm amã kabẽn mex jarẽ ba kuman arỳm pi'ôk jakam wãm amã arẽ. Ga apỳnh aje gu banhôbikwa nhidji mar kôt arkum ar idji jarẽn arkum ikabẽn mex jarẽ. Tãm ne ja.

Djuda kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy 'ôbê ne Djuda. Nãm ar aben djâkam nõ. Jeju kumrêx kato nhym tũmrãm Xijagumê Djudadjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmrãm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tĩn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nãm Ar kubê me 'êxnhĩ pyma. Me 'êxnhĩ amijo Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne me kute Jeju marmê abenkam bikâr ne ate ajte memã 'êx ban arĩk ar ban memã mýjja punu'ã àpnênh ba. Nhym kam Djuda arkum,

–Kati, Metĩndjwýnh amrêbê kute me axwemã o pãnhja pumũ. Dja ĩ prĩne me jadjwýo bikênh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju'ã angrà tỳx nhym Metĩndjwýnh dja ar arôrôkbê ar akukrà gar aku'ê tỳx. Nãm ã Djuda arkum ane.

¹ Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhõ àpênh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Metĩndjwýnh, me Babãm arým amijo ar apytàn amimexo ar ajo mex nhym Jeju Kritu amim ar apytâr mex ne ar ajo ba.

² Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ:kumrêx* ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã àpnênh.

A Ped 2.1

³ Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwýnh ne kute Krituo me bakunĩ pytâr. Nã bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ôk no'ôko inhỹrmã. Ba nhỹn arým me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

–Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarê. Ne arkum, “Wãnh ne me ar akwý anoo biknoro ba. Kritu

ne gwaj bamã amijã ujarênh pydjın arê gwaj babê Kritu nhõ me ja baje mar pydjimã nhym me arým 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arĩk kupa'ã ar amã 'ã ujarênh punun ar anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akabêno me ity gê me anhikrê.” Nã bãm ã amikabên maro anen arým ar amã arê.

⁴ Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt ne amipdjur mex ne ar akôt wangijn ar amê akà. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

–Ar rã'ãn aben prõ, aben mjên kupê. Gêdja Metĩndjwýnh ate krã. Arým ne tu kum ar akaprĩn ar amã ajaxwe kêt jarênhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne kam arým Bênjadjwýr djwýnh japrý. Kubê ne Metĩndjwýnh. Nãm me Metĩndjwýnh pydji japrý. Ne ajte Bênjadjwýr djwýnh bê Kritu japrýn ar'ã memã kum,

–Djãm mrãmri ne Kritu ar ba? Kati. Nãm me 'êx, ane. Amrêbê me kêttri ne Metĩndjwýnh arým me ja'ã amim karõ. Me biknor tokry djãmã kute me anormã ne me'ã amim karõ.

Apýnh me tũmre djari jaxwe'ã ujarênh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵ Ba ar amã me kwý biknor'ã ajarê gar ama. Gar te arým aje me'ã ujarênh mar ba ajte ar amã me'ã ajarê gar ama.

Be, Bênjadjwýr djwýnh arým pykabê Edjitu kurũm mebê idjaero katon me utà. Ne kam arým me amakkre kêtto akno. Me kute amim mar kêtjao akno.

⁶ Nhym Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh jaxwedjwý arým àpênh djà kanga. Nãm me amijo àmra ban àpênh djà kanga nhym pãnh arým me biknor tokry djâkam me kumên arým akamàt kô tykkam mebê ijê. Nãm mebê ijê tỳx kute mrãmri ne me kute kàxiràxo me uwprekam kute mebê ijê tỳxja pyræk. Õ akati rax me'ýr bôx kadjy mebê ijê. 'Àtũm nhym

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar adjukaprĩ kêt. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarēnh djã nhõ akati me'yr bõx kadjy.

⁷ Krĩraxbê Xõtõmamẽ Gomoramẽ bu'ã krĩdjwỳ, kam me axwe ne me prõ djwỳnh, mjēn djwỳnh kupa'ã ari abeno ngjēxo ba. Metĩndjwỳnh kute me ipēx kupa'ã ne me my ta kute abeno ngjēx prãmkuvrēx nhym me niredjwỳ ta kute aben kupēho ikwã prãmkuvrēx. Me baje amikajmãtã me mar kadjy ne Metĩndjwỳnh arỳm memã axweo pãnh. Kuwyo memã o pãnh nhym kam kuwyo meo ajkamuw nhym me mrãmri arỳm biknorkuvrēx.

⁸ Me kute me anoo biknor prãmja ne me me ja kõt axwe. Nãm me bip-tiro ikwãnh arỳm amijo àpnun amibu'ã meo àpnu. Ne kum me bēnjadjwỳr kurēn kàjkwakam me rũnh'ã kabēn punu.

⁹ Be, Mĩgeubê ne Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh raxja. Djã ne Mĩgeu Xatanajmã kabēn punu jarē? Kati. Amrēbê: ne me bakukãmãre Mõdjê arỳm ty nhym kam Mĩgeumẽ Xatanaj ar Mõdjê nhĩ'ã aben maro dja. Djã ne kam Mĩgeu tu kum kabēn punu jarē? Kati. Nãm kum,

—Gê Metĩndjwỳnh ta amã akij, ane. Jabit ne arē.

¹⁰ Nhym be, me kute ar anoo biknor prãmja ne me tu mỳjja'ã kabēn punu ba. Me kute me mar kētkam ne me tu me'ã kabēn punu ba. Nãm me mry djumar djão umar. Mry kute amidjwỳnhbit mar ne tu ar ba. Nhym me mry kõt kute amidjwỳnhbit mar ne tu ar ban arỳm kõt amijo àpnu.

¹¹ Y watĩre, Metĩndjwỳnh dja me biknor tokry djakam me kurē. Amrēbê: ne me bakukãmãre Kaĩ axwe:. Nhym me kute ar anoo biknor prãmjadjwỳ ne me Kaĩ kõt ar amijo ba. Amrēbê: ne me bakukãmãre Barão kum nēkrēx prãmje tu me noo aknon meo ajkē. Me kute ar anoo biknor prãmjadjwỳ ne me Barão kõt kum nēkrēx prãm: ne ar anoo biknoro ba. Amrēbê: me bakukãmãre Kore ne kute amijo rax prãm: ne arỳm bēnjadjwỳr'ã kabēn punu ba. 'ã kabēn punu ba:n kam

arỳm akuno. Me kute ar anoo biknor prãmjadjwỳ ne me Metĩndjwỳnh'ã kabēn punu ba. Dja me 'ã kabēn punu ba:n ĩ arỳm Kore kõt me biknor tokry djakam akuno. Metĩndjwỳnh'ã kabēn punukõt arỳm akuno.

Me kute me noo biknorja me ro'ã bikar.

A Ped 2.13

¹² Ar amã aben jabēkam gar aro'ã ar anhõ kwỳ krēno akrĩ. Nhym me kute ar anoo biknorjadjwỳ ne me pijam kēt ne arỳm ar aro'ã aku. Ar akĩnhkuvrēxo akrĩ nhym me arỳm amipunuo ar ajo àpnu. Ga, me kã mexkam ngrã kute o punuja pumũ. Me kute ar anoo biknordjwỳ ne me ã ar ajo àpnuo ane. Amipunuo ã me ajo àpnuo ane. Nhym me te: me kabēn mex jabej mekam ama:n arỳm kaprĩre ne. Ga, kōk djãbēkam kakrã kakrãtyk ba kajgoja pumũ. Nhym me te: na bixadjwỳrkam aman kam arỳm kaprĩre ne. Me kute ar anoo biknordjwỳ ne gar ã mekam akaprĩo ane. Nãm me kajgo kute mrãmri ne pidjõ kunĩ õ kumexkam ja pydji õ kēt ne ãm pyrãk. Pidjõ tu tykkuvrēx nhym me arỳm kraxmẽ arēmẽ ro'ã kaba. Nãm me kute urãk ne tu kajgokuvrēx. Dja me arỳm me biknor tokry djakam akuno.

¹³ Nãm me ta ar ba kute mrãmri ne ngõ djãkrēkam ngõ djãkã ari aben pymjỳr pyrãk. Ga, ngõ djãkrē apēx nhym arỳm akãxkam mỳjja punu kumexja pumũ. Nãm me kabēn punu jarēho ku'ēn o ino re nhym me arỳm pijam ne, kabēn punukam pijam ne. Me kute ar anoo biknor prãmja ne me arĩk ba nhym me te: kute mekõt katat amijo bamã. Me kute mrãmri ne kanhētire arĩk ba pyrãk nhym me te: kute omũnh mex ne kute 'ã amimrãnh jakremã. Metĩndjwỳnh ne arỳm amim me axweja pãnh'ã karõkuvrēx. Akamãt kō tyk pytikam dja me kurē. Dja kam akamãt kō tyk rã'ã nhym me kator kētkuvrēx.

¹⁴⁻¹⁵ Adão ar amikam kra jadjuw nhym arỳm abatãnh ne. Abatãnh ne arỳm amikam kra jadjuw. Kra jadjuw

nhyṁ arÿm abatành ne. Abatành ne arÿm amikam kra jadjuw. Ne amũ aben nhijuk'ã kra jadjwÿro tẽ. Adjwÿro tẽ:. Adjwÿro tẽm tãmtã kam arÿm 7'ÿr o bõx. Aben nhijuk'ã krakam kra'ã akren arÿm 7'ÿr o bõx. 7'ÿr o bõx nhyṁ me arÿm krajamã Enoki jarẽ. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ã memã kum,

–Ë, Bẽnjadjwÿr djwÿnh dja Metĩndjwÿnh nhõ me ja krãptĩ: kubẽ 10.000mẽ ro'ã bõx. Ne kam arÿm me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kunĩmã axwe pãnh jarẽ. Apÿnh me àpẽnh jaxwe djari pãnh memã arẽ. Metĩndjwÿnh'ã kabẽn punuja kunĩ pãnh memã arẽ nhyṁ me arÿm amijaxwe ma. Nãm ã me bakukãmãre Enoki memã ane.

¹⁶ Me kute me anoo biknor prãmja ne me bẽn prĩkam kabẽn ban apÿnh mÿjja'ã kabẽn punu prã:m. Me kute amidjwÿnhbit markam ne me kum apÿnh mÿjja punu prãm ne kõt ar amijo ban amijo àmrati ba. Ne kam me õ nèkrẽx kumex pumũn amim,

–Ba gêt tãmwã kõt ar amijo iba. Ne kam arÿm inhõ mÿjja kumex ne kõt irax. Nãm me ã amim anen kam kum me õ nèkrẽx ngrireja kĩnh kêtikumrẽx. Me kum me õ nèkrẽx kumexjabit kĩnho ba.

Me kute Jeju markumrẽx djapẽnh'ã memã karõ.

¹⁷ Akmere, àpnhĩre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Bẽnjadjwÿr djwÿnhbẽ Jeju Kritu kute ar anorja dja gar ar kabẽn mar tÿx.

¹⁸ Nãm ar arÿm me'ã ar amã ajarẽ. Me kute ar anoo biknor prãmja'ã ajarẽ. Nãm ar ar amã,

–Dja Jeju bõx 'ÿr nhyṁ me arÿm gwaj bajaprÿ:o ba. Dja me amidjwÿnhbit man kum mÿjja punu prãm ne kõt ar amijo ba, ane.

Kritu kute ar anorja ne ar ã ar amã ane. Dja gar ar kabẽn mar tÿx.

¹⁹ Me kute ar anoo biknor prãm ja ne me abenbẽ me kurẽo ba. Ne pykakam mÿjjakõtbit amijo ba. Nhyṁ Metĩndjwÿnh Karõ kute meo ba kêtikumrẽx.

²⁰ Akmere, àpnhĩre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Kritu kabẽn mexkumrẽx. Tãm dja gar tu amim markumrẽx ne amim kabẽn maro tẽ:n amũ maro amikamẽn mar rax ne. Metĩndjwÿnh Karõ dja gar aman Metĩndjwÿnhmã akabẽn aba nhyṁ Karõ arÿm ar akõt o kangõ.

²¹ Metĩndjwÿnh kum gwaj bajabẽ. Ar gadjwÿ dja gar amã abẽ rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Ne Bẽnjadjwÿr djwÿnhbẽ Jeju Kritu jabej ajkam ama. Ta dja bõx ne kum gwaj bakaprĩkumrẽx gwaj kõt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

²² Me kwÿ kute amim Jeju mar kêtja dja gar amã me kaprĩn 'ÿr me o akẽxo tẽ gẽ me tu amim markumrẽx.

²³ Nàr, dja gar ano katon me axwebẽ me kwÿo akẽx. Me kwÿ kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karõ dja gar memã ano katon me axwebẽ meo akẽx. Kute mrãmri ne me'õ kuwykam ãm nhyṁ me kum kaprĩn kam no kator ne kute pa 'amÿnh ne bõm mẽnh pyrãk. Dja gar me punu kõt ar apunu'õ pymaje amijã ano tÿx ne.

²⁴ Metĩndjwÿnh ne kute amim ar apytãr mexkumrẽx gar kam ajmã akute kêt ne katãt ar amijo aba rã'ã ne. Metĩndjwÿnh ra:x nhyṁ me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arÿm ajaxwe kêt. Nhyṁ kam arÿm amikabem ar apumjuwn arÿm prĩne ar ajo kĩ:nhkumrẽx.

²⁵ Me Batĩndjwÿnhbẽ ne me bapytãr djwÿnh. Pydji kute mÿjja kunĩ mar ne krã me:xkumrẽx. Ba kum,

–Mrãmri ame:xkumrẽx ne apyma:kumrẽx.

Araxo abẽ kumkatikumrẽx. Me kunĩ:mã Abẽnjadjwÿr djwÿnhkumrẽx. Ajitÿ:xkumrẽx. Amexmẽ apymamẽ abẽnjadjwÿrmẽ atÿxmẽ ne ga aje 'ã aminhinomã amimẽnh kêtikumrẽx, ane. Gẽ me kunĩ ã Metĩndjwÿnhmã ane. Tãm ne ja.

Mỳjja apôx kêtri kukãm 'ã ujarênh ne ja.

Bênjadwỳr Jeju Kritu ne Djuãomã, ò àpênhbê Djuãomã mỳjjao amirít. Me kute Jeju mar kêtja ne me me kute amim Jeju marjao bikênh ar o ba. Nhyim kam Jeju kute ò me jao tỳx nhyim me akubyn tỳx ne kute kanga kêt kadjy Djuãomã mỳjjao amirít. Te me kute meo bikênhkam mã Jeju'ã ngràn kute kanga kêt mã kum o amirít. Anhyr djwỳnhràm kum o amirít, abentã kum o amirító tẽ, mỳjja'ã akreo tẽ. Ò me jabit kute mỳjja mar nhyim me kàtambê bipdjurmã ne apỳnh mỳjja djari'ã mỳjja jakre. Bir, nhyim mỳj ne Djuão omũ?

Metĩndjwỳnh kute me axwemã o pãnh ne tu kute mỳjja jaxwe kunĩ kuwyo imôkam rênh nhyim apêxmã. Nhyim kute Xatanajdwỳ bĩn nhyim kêt nhyim kam pyka ajte nyn tu mexkumrêxmã ne kum o amirít. Ne kum kàkwadjwỳ jakre. Metĩndjwỳnh kute ò me jao kĩnhmã, me 'ã ngrã tỳx ne kute kanga kêtja, me tãm ne kute meo kĩnh nhyim me kàkwakam ò pykakam kĩnhkumrêx ne ar ba rã'ã rã'amã. Kam ne me mexbit ar ban kam kanê kêt ne tyk kêt ne mỳr kêt. Mỳjja punu 'ỳr àr kêt kam. Ja kunĩ ne kum o amirít, apôx djwỳnhràm kum o amirít. Nhyim Djuão me kadjy omũ. Mỳjja apôx kêtri ne anhyr djwỳnhràm omũn memã arẽ. Tãm ne ja.

Me kute pi'ôkjakôt amijo baja dja me kĩnh.

¹ Jeju Kritu kute mỳjjao amirít ne ja. Metĩndjwỳnh ta ne Jejumã arẽ nhyim kam amidjô'ã ajte kute ò àpênhjamã o amirít mã, nhyim kam me kute marmã. Apỳnh mỳjja djari dja ì apôx, amikrà kêt ne apôx nhyim anhyr djwỳnhràm arỳm kute memã o amirít mã. Imã ne arỳm o amirít ba kam ije me amã arênhmã. Ba ibê Djuão ne ba Metĩndjwỳnh mã idjapênh, imã ne o amirít ba ije me amã

arênhmã. Nãm iwỳr kadjy mrãnh djwỳnh jano nhyim kam imã mỳjja kunĩ jakre ba kam kôt omũ.

² Ije arỳm kunĩ pumũnhkam dja ba pĩne me amã kunĩ jarẽ. Metĩndjwỳnh kabênh ne ba arỳm ije me amã arênhmã. Jeju Kritu kute katát kabênh jarênh tãm dja ba me amã arẽ.

³ Metĩndjwỳnh kute anhyr djwỳnhràm mỳjja'ã memã ujarênh ja gêdja me'ò memã arẽ nhyim kute arênh djwỳnh tãm gêdja arỳm Metĩndjwỳnh kum kĩnh jadjã. Nhyim me kute mar ne kôt amijo bajadjwỳ gêdja Metĩndjwỳnh memã kĩnh jadjã. Dja amẽ aro kĩnh, me kute 'ã ujarênh djwỳnho kĩnh ne kam ajte me kute maro 'ỳr jadjwỳo kĩnh. Bir, arỳm 'ỳr. Arỳm Metĩndjwỳnh kute memã mỳjja anhyr djwỳnhràm arênh ja arỳm apôx 'ỳr.

Djuão apỳnh me kute Jeju'ã abeno bikprõnh djari kubê 7mã kabênh.

⁴ Ba ibê Djuão ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apỳnh aje kôt aben pydjija, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne. Pykabê Adjikkam apỳnh krĩ rũnhkôt ar aje 'ã abeno abikprõnho 7ja me amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gê Metĩndjwỳnh ukaprĩkôt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarẽ ga me adjumar mex ne ar aba. Metĩndjwỳnh ta ne tĩn ne ar ba, amrêbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm dja ukaprĩkôt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarẽ.

Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ kute amijo 7 ne Metĩndjwỳnh krĩ djã kônkh ku'ê tãm gêdja adjwỳnhdjwỳ me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarênh ar me ajo ba.

⁵ Nhyim Jeju Kritudjwỳ dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarẽ. Jeju Kritu ta kute mrãmri katát memã Metĩndjwỳnh kabêno amirít djwỳnh ne kumrêx tyk ne akubyn tĩn ne kator gêdja Metĩndjwỳnhmẽ Metĩndjwỳnh Karõmẽ kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bênjadwỳro kute me bênjadwỳr kunĩ jakrenh ne pyka

kunĩkòt me ò bēnjadjwỳro ba. Tām dja Metĩndjwỳnhmē Metĩndjwỳnh Karõmē kudjwa me ajo djuw mex ne me amā umar mex jarē.

Jeju Kritu ta ne kum me bajabēkumrēx ne amikamrõo me bajaxweo ajngrà.

⁶ Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bāmmā me bapumjuw gu me kam babē me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh ne Bāmmā badjapēnh ar baba. Kumā, Jeju Kritu tāmā gora gē me kàjmā kum rax jarēnh rā'ā rā'ā. Gēdja umao ar me bajo ba rā'ā rā'ā. Mrāmri. Tām ne ja.

⁷ Ori, amrē tē. Kakrākòt ne amrē tē. Me kunĩ dja me omũ. Me kute Jeju kanhwỳr djwỳnhjadjwỳ dja me omũ, prĩne Jeju pumũ.

Nhym apỳnh pyka djari dja me kunĩ omũn amra, Jeju pymaje àmrao kumex. Mrāmri dja me kunĩ omũn amim ngryk ne àmrao kumex. Be, tām ne ja.

⁸ Bēnjadjwỳrbē Metĩndjwỳnh ne memā kum,

–Ba ibē mỳjja kunĩ krax ne ajte ibē mỳjja kunĩ 'ēnhòt, ane.

Nām ā Metĩndjwỳnh tỳxo kubē kumkati ane. Metĩndjwỳnh, ta ne tĩn ne ar ba, amrēbē adjakamā tĩn ne ar ba. Dja mrāmri tĩn rā'ā rā'ā. Ajbit ne umao mỳjja kunĩ pytà.

Jeju Djuāomā amijo amirīt.

⁹ Nà, ba ibē me akamy Djuāo. Nām me Jejukòt me akudjwa ijo ajkē ba itokry. Mrāmri ne Jeju me baro'ā me bapytàn ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mā Jeju'ā ingrà tỳx ne 'āno djan ije kanga kêt. Ba ne ba apēxtibē Paximukam ar ba. Na bām memā Metĩndjwỳnh Kabēn jarēn memā Jeju'ā idjujarēnh iba. Nhym kam me ja ngryk ne kam imā,

–Kwārĩk wānh mỳjja wā jarēnh kêt, ane. Ne kam ipa 'amỳn kam ijo tēn apēxti jakam imē ba kam kam ar iba.

¹⁰ Be, pi'òk kamrēkkam, Bēnjadjwỳr nhõ akatijakam ne ba arek maro nhỹ nhym Metĩndjwỳnh Karõ ar ijo ba. Ba kam me'ò kabēn ma. Me'ò kabēn tỳx

kute poti kakòr tỳx pyrək. Ikòt ne imā kabēn ne. Ne imā,

¹¹ –Ba ibē mỳjja kunĩ krax ne ajte ibē mỳjja kunĩ 'ēnhòt. Ba ren ije kàjkwamē pykamē omũnh 'āno idjām kêt nhym ren amrēbē amijo ajkē nhym ren mỳjja kunĩ kêt ne. Ē, amrē tēn mỳjja pumũn 'ā pi'òk no'òk, ane. 'Ā pi'òk no'òk ne kam memā ano. Me kute amim Jeju mar ne apỳnh kute kòt aben pydji, me jamā dja ga ano. Me kute apỳnh krĩ rũnhkòt 'ā aben pydjibē 7, ar kute Epexukam 'ā aben pydjijamē, ar kute Emĩnakam 'ā aben pydjijamē, ar kute Pegamukam 'ā aben pydjijamē, ar kute Xixirakam 'ā aben pydjijamē, ar kute Xadjikam 'ā aben pydjijamē, ar kute Pirapijkam 'ā aben pydjijamē, ar kute Raodjikam 'ā aben pydjijamē, mekmā dja ga aje mỳjja pumũnhja'ā pi'òk no'òk ne ano, ane. Nām ā imā kabēn ane.

¹² Ba kam 'ỳr akēx. Ije mỳj me'ò kute imā kabēnja pumũnhmā 'ỳr akēx nhym ngònhpòkti kubē 7 ne ku'ē ba omũ. Kēn karỳro ngònhpòkti.

¹³ Nhym kam ipòkri dja. Kute me'ò my pyrək ne dja. Nām kubēkà ryti jadjàn o dja. Kubēkà rytija ne parkõn 'ānh itep nhym 'ā dja. Ne kēn karỳro amirunh pren 'ā dja.

¹⁴ Ne kĩ jaka: kute àk kaka jaka ja pyrək. Kute kadjat nhĩ jaka pyrək. Nhym no pòkja kute kuwy pòk pyrək.

¹⁵ Ne par jadjēnh. Kute ngònh nhipēx djakam me kute 'ā ngrāo pòx nhym adjēnh pyrək. Nhym òkrekam krikrit kute ngò rārākti: pyrək.

¹⁶ Ne ubòkjao kanhētireo 7 ne 'amỳn o dja nhym kam aktā kàx djwa mex-tire ajkwa krekre kurũm kato. Ne nokre jadjēnh kute kàjkwa nhipòkri myt mrānhkam adjēnh ja pyrək.

¹⁷ Ba omũn kam itu mỳrbē tỳm kute ityk pyrək ne itu mỳrbē tỳm ne nõ, itĩn prāme. Nhym kam ta ijā ikra dji, ubòko ijā ikra djin kam imā,

–Kwārĩk wānh atĩn prām kêt. Ba ibē mỳjja kunĩ krax ne kam ajte ibē mỳjja kunĩ 'ēnhòt.

¹⁸ Bajbit ne ba ije amitĩn mar. Arỳm ne ba ty ne kam arỳm ajte itĩn ne.

Amrê ipumû. Ba dja ba itîn rã'ã rã'ã. Ba ne ba ikabêno me tyk kadjy me anor djwýnh ne kam ajte ikabêno me tyk nhõ pyka'ýr me anor djwýnh.

¹⁹ Aj, dja ga on 'ã pi'ók no'ók, aje omûnhja'ã pi'ók no'ók ne. Arým kator ga aje omûnhjamẽ mýjja kraxje kator kêt rã'ãmẽ. Amẽ dja ga 'ã pi'ók no'ók ne.

²⁰ Mýkam ne ba kanhêtireo 7 idjubôko 'amýn o dja ga omû? Ne kên karýro ngônhpôktio 7jadjwý, mýj ne ja? Bir, ba amã arẽ ga ama. Ë, ngônhpôktio 7ja ne kubê apýnh krĩ djari me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'ã akre kubê 7. Apýnh krĩkam me kute ikôt aben pydji'ã akre kubê 7 ne ja. Nym kanhêtireo 7ja ne kubê apýnh krĩ djari me kute ijã abeno bikprõnhja kadjy mrãnh djwýnh ta ne 'ã akre, ane.

Nãm ã Jeju imã kabên ane ba kuma.

2

Epexukam ar ja arým kum Metĩndjwýnh kĩnh ngrire.

¹ Nym kam ajte imã,

—Ë, ar kute krĩrãxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarẽ. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ije idjubôko kanhêtireo 7 ne 'amýnhja, ne ba kên karýro ngônhpôktio 7kam imrãnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

² Gar ikabênkôt ar amijo aba ba arým omû. Ar adjapênh rax, ar aje ijãno adjãm ne aje ikanga kêt ba arým omûn kam ikĩnhkumrêx. Nã gãm ar abê me axwe kĩnh no kati ba arým omû. Nym me wã we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhýrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arým prĩne mekmã akato. Me wã ne me 'êxnhĩkumrêx. Me tãm ne gar arým mekmã akaton abê me kĩnh no kati.

³ Nã gãm ar ijãno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nãm me ikôt ar ajo ajkê gar tu ate akrãn aje

amibê ikanga kêt ba arým omûn kam ikĩnhkumrêx ne.

⁴ Bep mýjja pydji ne ba omûn ikaprĩre. Amrêbê ar aje amim ijo amirĩt totokbê ne gar amã ijabê ne jakam arým amã ikĩnh ngrire.

⁵ Gop ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akêx. Nã gãm ar ibê amiptar mex ne. On ar ajte akubyn amã ijabên kam ajte akubyn imã apê kute amrêbê imã ar adjapênh ja pyrãk. Dja gar ã anhýr kêt ba wãm ar awýr tèn kam ar abê ngônhpôktiawã kaba nym arým ãm djã kaprý.

⁶ Nym bep me punubê Nikôrij, me tãm, me kabên punu ar baja. Me tãm ne gar me kabên punukam amã me kurêkumrêx. Mrãmri, kam ne mexkumrêx. Mrãmri ne gar amã me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwý ne ba imã mekbê Nikôrij me kabên punukam imã me kurêkumrêx.

⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ë, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba ar amã pidjô kute meo tĩnja jarẽ gar gajbit ku. Pidjô kute meo tĩnja ne Metĩndjwýnh nhõ pykakam dja, kãjkwakam Metĩndjwýnh nhõ pyka mexkumrêxkam. Tãm dja gar ku”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arẽ.

Emĩnakam ar ja tokry.

⁸ Nym kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, krĩrãxbê Emĩnakam ar kute amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarẽ. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ibê mýjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mýjja kunĩ 'ênhôt. Ba ne ba tyn kam ajte itĩn ne. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

⁹ Me kute ar ajo bikênhja ne ba arým omû. Ar anhõ mýjja kêt, anhõ nêkrêx kêtja ne ba arým omû. Nym bep kati, nĩjar anhõ nêkrêx kumex.

Mrāmri pykakam ar abakam arým anhõ mýjja kêt nhyr bep kàjkwakam anhõ mýjja kumex. Nhyr me kwý ta amijo Metĩndjwýnh kra, amijo mekbê idjaer ne ar ajaprý ar o ba, ba arým omũ. Djãm mekbê Metĩndjwýnh kra? Kati, Xatanaj nhõ àpênh ne wã ne kam mã kôt ar aben pydjio ba.

¹⁰ Kwãrĩk wãnh gar amã me uma kêt. Gora ar atýx. Dja me ĩ ar ajo ajkê ga ar atokry. Gora ar atĩn prãm kêt. Ē, godja me ĩ Xatanajbê me axwe nhõ bēnjadjwýr kabēnkôt mekbê ijê djakam ar akwý rē, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunĩkôt dja me ar ajo ajkê gar atokry. Nhyr kam arým me kute ar ajo bikēnh'ã akatibê 10 nhyr kam me arým ar ajo bikēnh kêt ne. Gora ar ijã angrà týx ne ijãno dja. Godja me te ar apa gar ijãno dja ba kam pãnh ar ajo tĩn gar atĩn rã'ã rã'ã.

¹¹ Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabēn. Gora ar prĩne kabēn ja ma. Ē, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja gar atyk nhijukri ajte atyk kêtumrēx. Arkati”, ane. Nãm ã Jeju imã kabēn ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arē.

Pegamukam ar ja kwý prõ prãm.

¹² Nhyr kam Jeju ta ajte imã,

–Ē, ar kute krĩrãxbê Pegamukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ne ba ar amã ikabēn. Ba ijajkwa krekre kurũm aktã kàx djwa mextire kator djwýnh, ba ne ba ar amã ikabēn ne.

¹³ Xatanaj kute meo ba djakam ne gar te ar aban amex rã'ã ba arým ar apumũ. Be, nã gãm ar ijã angrà týx ne aje amibê ikanga kêt. Djã nã gãm ar me kudjwa aminêje memã kum, ‘Jakam arým ije amim Jeju mar kêt. Arým imã kĩnh kêt’, ane? Kati, ar aje ã memã anhýr kêtumrēx. Nhyr me arým ar anhõbikwa Āxipanh bĩ gar mã

amã ikĩnh ne aje ikanga kêtumrēx ne. Nã, Āxipanhdjwý kum me uma kêt ne tu memã ijarēnh 'ãno dja nhyr me kubĩ, wãkam, Xatanaj mōr djã wãkam. Nãm me te kubĩ gar mã amã ikĩnh ne. Ba arým omũn ar akam ikĩnh ne.

¹⁴ Bep me kute me kabēn punukôt amijo ba ja tãm ne ba imã me kĩnh kêt. Ar akwý ne gar me bakukãmãre 'òbê Barãokôt ar amijo aba. Djãm Barão mex got. Nãm mekbê idjaer kurê djwýnhbê Barakimã mekbê idjaer'ã karõ. Kute mekbê idjaer o bikēnhmã ne mýjja punu'ã kum karõ. Mekbê idjaer kute mry punu krēnmã, me kute mýjjao Metĩndjwýnh karõ nhipêxjamã mry nhōr ja kute krēn ne amijo bikēnhmã. Ne ajte me kute abenbê prõo àkĩnh ne arĩk prõ prãm kumexmã. Me kute ã amijo bikēnho anhýrmã ne me'ã kum karõ. Nhyr kam ô'ã Baraki mekbê idjaero bikēnh o ba.

¹⁵ Nhyr ar akamdjwý mekbê Nikōrij ã kabēn ane, ã memã 'ã karõo ane. Nhyr ar akwý kabēn punu jakôt ar amijo ba.

¹⁶ On ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akēx. Dja gar amim akator kêt ba ar awýr bõx ne me kabēn punuja'ýr iprõt ne. Ijajkwa krekre kurũm aktã kàxdjwa mextire katorjao dja ba me'ýr iprõt ne.

¹⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabēn. Gora ar prĩne kabēn ja ma. Ē, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja ba ar amã djwýbê mýj ne ja ngã, djwýo bipdjurja ngã gar krē. Ba kam ajte ar atýxmãbit apýnh kēn mēre, kēn jaka ngã. Ne kam ajte ar amã kēn ja no'òk, apýnh ar anhidji ny'ã kēn no'òk ne kungã gar kam omũ. Atemã me ja kute ar anhidji nyja mar kêt. Ar gajbit, ar atýxbit, ije apýnh ar amã kēn nhōrja, ar gajbit dja gar apýnh aminhidji nyja ma”, ane. Nãm ã Jeju imã kabēn ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arē.

Xijxirakam Djedjabeu ar noo akno.

18 Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

–Ë, ar kute krĩraxbê Xijxirakam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ba ne ba ar amã ikabên ne. Ë, ba, ibê ne Metĩndjwýnh kra ne ino pók kute kuwy pók pyrãk, ne ipar jadjênh kute ngônh nhípêx djakam me kute 'ã ngrão pôx nhyam adjênh pyrãk, ba ne ba ar amã ikabên ne.

19 Gar kôt amijo aba, ba arým omũn kam ikĩnhkumrêx. Gar amã aben jabên amã Metĩndjwýnh jabê ba arým omũ. Gar tu amim imarkumrêx ne ijã angrã týx ba arým omũ. Ar adjãpênh rax ba arým omũ. Nã gãm ar ijãno djan amibê ikanga kêtumrêx ba arým omũ. Nã gãm ar ikôt amijo aba. Amrêbê ne gar ikôt amijo aba ngrire ne kam amijo tẽn amijo tẽn arým ikôt amijo amôr mex ne.

20 Nhyam bep mýjja pydji ne ba omũn ikaprĩre. Nã gãm ar amã me'õ nibê Djedjabeu kĩnh. Nãm we amijo Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne kam mýjja punu'ã inhõ àpênhmã karõn 'ã arkum apné. Inhõ àpênh kute abenbê prõo àkĩnh ne ar prõ prãm ba ne kam kute amijo bikênhmã.

Ne kam ajte ar kute mry punu krênmã, me kute mýjjao we Metĩndjwýnh karõ nhípêxjamã kute mry nhõr nhyam ar kute krên ne o kute amijo bikênhmã. Nãm ã Djedjabeu inhõ àpênhmã mýjja punu'ã karõo ane, ne ã 'ã arkum àpnênhõ ane.

21 Nã bãm te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã te amiwýr kam ama nhyam kute mjên prãm ja kanga kêt ne amim kator kêtumrêx. Kum axwe kĩnh rã'ã.

22 Ë, dja ba nija'ýr bõx ne kam nõr djakam kumê, nõr djã tãmkam dja ba kumên kam prĩne o ajkê. Me my kute nĩnhjamê ro'ã dja ba prĩne meo ajkê. Dja me kum axwe kĩnh rã'ã ne nija kanga kêt ne iwýr amijo akêx kêt, ba

kam prĩne meo ajkê nhyam me kam tokry.

23 Ne ni krajadjwý pyka mē o amrà. Apýnh ar aje amim imar ne ikôt aben pydjija kunĩ aje imã akator kadjy. Ba ije ar ajamakre kadjwýnhbêmê anhõkre kadjwýnhbê aje mýjja mex nãr mýjja punu'ã amim karõ jabej ije ar akamũnh ne kôt ije ar anhĩ pýnhkôt ar amã o pãnh djwýnh. Gar kôt aje imã akator kadjy dja ba ni krajadjwý pyka mē o amrà.

24 Bep ar aje me kabên punukôt amijo aba kêtjamã, wãkam, Xijxirakam ar aje me kabên punu kôt amijo aba kêtjamã dja ba ajte ikabên 'õ jarênh kêt. Mrãmri ne ar aje ikôt amijo aba ne ar aje Xatanaj kukràdjã mar prãm kêtum amexkumrêx. Nhyam me ate we kute Xatanaj kukràdjã bipdjurja marmã we, 'Mexkumrêx gu me kuma', anhýrja djãm me mex got. Axwe punu gar kôt amijo aba kêtum amexkumrêx.

25 Gora ar mã ikôt ar amijo aban ijã angrã týx rã'ã: ba akubyn bõx.

26-28 Ë, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar aje ikabên mar ne aje ikôt amijo aba rã'ãn aje o atêm ne o atêm ne arým aje inomã mênhja, ar ajã dja ba bẽnjadwýr rê gar kam inhijuk'ã meo aba.

'Apýnh me ba djãri dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba týx ne. Meo aba týx ne, nhyam me'õ axwe gar kam prĩne o ajkê, me kute kãxo àbêr djão kute ngyo ngônh totyk ne prĩne ka'êkja pyrãk. Dja gar ã meo aba týxo ane.'

Be, Ibãmbê Metĩndjwýnh ne ijã bẽnjadwýr mē. Dja ba kam amidjõ'ã ar ajã kurê gar kam ikabênkôt meo aba. Dja ba kam ajte ar akĩnh djã kadjy ar amã umajýrtiredjwý ngã, akati maktã umajýrtire ja ngã.

29 Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên ne. Gora ar prĩne kabên ja ma”, ane. Nãm ã Jeju imã

kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

3

Xadjikam ar ja kute me tyk pyræk.

¹ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Xadjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Běnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarěn arkum, “Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba ije Metĩndjwýnh Karō kute amijo 7 ije amýnhja, ne ije kanhêtireo 7 ne amýnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

Nãm me we ar amex jarê. Bep kati, ar ajaxwekam kute ar atyk pyræk. Ba arým ar apumũ.

² On ar ano mex, atĩn rã'ãri, ne akubyn amijo týx, amijo mex, ar atyk kěttri. Nã gãm ar amijo aba punu ba te ar apumũ, te ar aje kôt amijo aba jabej te ar apumũ ne kam ar amã, ‘Ë, Ibãmbê Metĩndjwýnhmã ar amex kêtumrêx’, ane.

³ Gop ar ajkam ama. Amrêbê me kute ar amã arênh gar arým aje markumrêx tãm dja gar tu markumrêx ne kôt amijo aba. Kôt amijo aban on wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba kam ar ajaêrbê ar awýr bôx. Kute me àkĩnhĩ me aêrbê kute mýjjao àkĩnh ne kute mebê mýjja jamýnh ja pyræk. Dja ba ã ar ajaêrbê ar awýr ibôxo ane. Dja gar ibôx djákôt imar kêtumrêx ba ar ajaêrbê bôx.

⁴ Bep krĩbê Xadjiwākam ar angrêre ne gar amrãnh mexkumrêx rã'ã. Ne kam ar angrêre amrãnh mexkumrêx kute mrãmri ne me kute kubêkà mex, 'ã ngrã kêt kute angjênh ne 'ã mrãnhja pyræk. Nã gãm ar ã amexo ane. Ar ga dja gar ikôt mrãn ikudjwa kubêkà jaka jangij ne 'ã mrã. Nã gãm ar amrãnh mexkumrêx. Nhyam kam kubêkà jaka kadjy ar amex. Tãm dja gar angij, amrãnh mex pãnh angijn 'ã mrã.

⁵ Be, ar me kuràm atýx ne aje ijãno adjãmjabit dja gar ã kubêkà jaka

jangjênh ne 'ã amrãho ane. Ba kam pi'ók no'ókkam anhidji jarijwã o ib-ingrãnh kêt, me tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'ók no'ókkam ar anhidjio ibingrãnh kêt ne. Ne kam ajte dja ba Ibãmmã inhýtã ar ajarê, Ibãmmê Ibãm kadjy mrãnh djwýnhmê arkum inhýtã tu kàj bê ar ajarê ne kum, ‘Be, inhõ me ja ne me ja.’ Be, dja ba ã kum ane.

⁶ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên ne. Gora ar prĩne kabên ja ma”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pirapijkam ar Metĩndjwýnh kabênkôt amijo ba.

⁷ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Pirapijkam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Běnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarěn arkum, “Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba imexo ipyma ne mrãmri ikabênkumrêx ne ijêxnhĩ kêtumrêx ne kam ar amã, ‘Ba ne ba ije inhingêt kukãmã Dawi nhũrkwākam o kajkep djwýnh. Ba kikre'ã kuta nhyam mýj me'õ godja 'ã ijê? Ba 'ã ijê nhyam mýj me'õ godja 'ã kuta?’

⁸ Bir be, gar ikôt amijo aba ba arým omũ. Djã nã gãm ar atýx kumrêx? Kati, kàjbê ar atýx ba arým ar apumũ. Nã gãm ar te atýx ngriren mã ikabênkôt ar amijo aban aje ikanga kêtumrêx ba kam ar amã, ‘Ba gédja ba ar amã kikre'ã kuta. Mýj me'õ gédja ar abê 'ã ijê? Ba dja ba ar ajo iba. Mýj me'õ dja inê?’ ane.

⁹ Ë, Xatanaj nhõ àpênh 'êxnhĩja, kute kôt ar aben pydjio ba, ne me 'êx ne amijo Metĩndjwýnh kra, kute amijo mekbê idjaer, djãm mekbê idjaer djwýnh got, me ja me tãm gédja ba ar awýr me pa 'amýn meo mōn ar akuka kōnh me umjuw nhyam me kam pijãm djaje ar akuka kōnh ibôn krĩn ar amã arax jarěn kam tu ar amarkumrêx. Imã ar ajabêkam kôt me kute mar ne

kute ar ajã, 'Jeju kum ar abêja pumũ', anhÿr kadjy dja ba ã meo ane.

10 Ije ar amã, 'Dja me te ar ajo ajkê gora gar mã ijã angrà tÿx ne ijãno djan ikanga kêt', anhÿrkôt ne gar amijo aba. Nhym me te ar ajo ajkê gar mrãmri ijãno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytã. Ije me kunïo ibikênhkam dja ba arÿm ar apytã. Dja ba pyka kunïkôt ije me kabi kadjy meo ajkê. Dja ba apÿnh pyka djãri me kunï kabi, me kute imã kator kadjy me kabin meo ajkê. Nhym bep ar amexbit dja ba ar apytã.

11 Arÿm ibôx 'ÿr. Gora ar arek ikabênkôt ar amijo aba rã'ã: ba kam ar amã o pãnh, ar amã ar akïnh djã ngã. Kwãrïk wãnh me'õ ar abê ikurê kêt. Dja me'õ ar anoo aknon ar abê ikurê gar kam akïnh djã bÿr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arÿm ikam amim akïnh djã by.

12 Ë, ar me kurãm atÿx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibãmbê Metïndjwÿnh nhÿrkwãtikam ar apumjuw gar aku'ê rã'ã rã'ã, kute Metïndjwÿnh nhÿrkwãtikam par pyrãk ne aku'ê, Metïndjwÿnh kuka kônã aku'ê rã'ã rã'ãn akator kêt. Ba dja ba ar ajã Ibãmbê Metïndjwÿnh nhidji no'ók, ne kam ajte ar ajã krï nhidji no'ók, Ibãmbê Metïndjwÿnh nhõ krï mex nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Krï mexja, Djeruxarê nyja, Ibãmbê Metïndjwÿnh kurũm rwÿkja, kãjkwa kurũm rwÿk, ja tãm nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Ne kam ajte ba aminhidji ny ar ajã no'ók ne, ar atÿx ne aje ijãno adjãmja'ã aminhidji no'ók ne.

13 Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metïndjwÿnh Karõ ne ar kute amim imar ne apÿnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora prïne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Raodjikam ar kute ngô kãjbê kangro pyrãk.

14 Nhym kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krïraxbê Raodjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwÿnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bênjadjwÿr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba, ibê ne Mrãmri. Ba ije mrãmri katãt memã Metïndjwÿnh kabêno amirït djwÿnh ne ba mrãmri ikabênkumrêx. Metïndjwÿnh kabênkôt ne ba ibê mýjja kunï nhipêx djwÿnh.

15 Gar ar aba ba arÿm ar apumũ. Djãm we ar amã ikurê nãr kon djãm we ar amã ijabê. Arkati. Nã gãm ar amã ikurê kêt ne kam ajte amã ijabê kêt. Ar aje ngô kãjbê kangro pyrãk, ajakry kêt ne kam ajte akangro kêt. Gop on ar ajakry nãr kon on akangro rax. Ba gop kôt kuma, ar apunu ma nãr kon ar amex ma.

16 Nhym bep kati, ar kãjbê akan-grokam ije ar amar mex kêt. Kam dja ba ar ajo aptõ. Ar ajakry kêt ne ar akangro kêt ne aje ngô kangro kajgo pyrãkkam.

17 Nã gãm we ar, 'Arÿm ne inhõ nêkrêx kumex. Nã bãm prïne inhõ mýjjao aptã nhym kam kumex. Arÿm inhõ mýjja kunï bikãr ne ibê 'õ'ã kãtãm kêt.'

Kê, djãm ar aje amimar got. Nã gãm ar prïne amijo ajkê. Ne akaprï mex ne. Ne abikênh mex ne. Ar ano rã ne anhõ kubêkã kêtãkam tu irãri ar abajakam. Djãm ar aje amimar kêt?

18 Kam dja ba ar amã mýjja jarên ar amã, 'Ë, on kên karÿr mextireja, ngônã nhipêx djãkam me kute 'ã ngrão pôx nhym mextire ja dja gar 'ã ijwÿ ba ar amã kungã gar abyn arÿm amimex, arÿm abikênh kêt. Ne kam ajte ar kubêkã jaka'ã ijwÿ ba ar amã kungã gar kam arÿm angjê. Angjên irãri ar aba kêtãkam apijãm kêt. Ne kam ajte ar anokam pidjÿ'ã ijwÿ ba ar amã kungã gar arÿm o amino dje ne arÿm ano mex.'

19 Me axwe nêje ne ba memã ibên tÿx ne imã me kïnhja ne ba memã uwêk màt ne. Kam dja gar on amim akaton wãnh ajaxwemã an-hiren akubyn iwÿr amijo akêx.

20 Ë, gop ar ikabên ma. Ota ba arým ar awýr bôx ne kikre kabem dja. Ar ajõ imã kikre'ã ta. Ba wãm awýr wadjà gu baro'ã aben kuka kônh banhõ kwý krêno nhỹ ga arým akî:nhkumrêx. Gop ar ajõ aje ikabên mar jabej, on kikre'ã ta." Nãm ã Jeju me kunĩmã kabên ane. Me kute Jejuo aminhõmã ne ã kabên jarênho ane ne kam ajte memã kum,

21 "Ë, me me kuràm atýx ne aje ijãno adjãmja, me gajbit dja ba me amã arê ga me ikrĩ djàkam inhikõ'ã nhỹ. Me ga dja gu me ar meo baban bakabêno me ano. Me me bamã àpênhmã dja gu me bakabêno me anor ar o baba. Ga ba itýx ne ije Ibãm 'ãno idjãm ne ije amijo imrãnh rã'ãn ije aminhinomã amimênhja pumũ. Ije kanga kêt ne ije aminhinomã amimênh ne kam Ibãm nhikõ'ã inhýr ne ije ikabêno me anorja pumũ. Dja ga me ã ikudjwa atýx ne ijãno adjãmo ane.

22 Gora me ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne mete amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabên. Gora prĩne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên anen kam o ino re. Ba ibê Djuão ne ba kuman me amã arê.

4

Metĩndjwýnh krĩ djatikam nhỹ.

1 Nhyam kam ijukri atemã mỳjja kato ba omũ. Kàjkwakam kikre'ã 'yr ne dja ba omũ. Nhyam kam ajte me'õ imã kabên ne, õbê kute imã kabênja, kabên kute poti kakõr týx pyræk, ta ajte imã kabên ne imã,

—Amrê tẽ ba amã mỳjja jakre, mỳjja kraxje kator kêt dja ba anhýr djwýnhràmm amã o amirĩt ga anoo anhýtã omũ nhyam bep tũmrãm dja amirĩt ne, ane. Nãm ã imã ane.

2 Æ imã anhýrmẽ ro'ã Metĩndjwýnh Karõ iwýr ruw ne mã ijo tẽn ijo wabi. Nhyam nĩjar kàjkwakam bẽnjadjwýr krĩ djà rax dja nhyam kam arým me'õ kam nhỹ.

3 Me'õ ýrja ne adjênho tuknĩ. Kute kên ngrãngrãmẽ kên kamrêk kakrãtyk, o me ikrakam ràx ne o õkredjê karýr jadjênh týx ja pyræk. Nãm ã me'õ ýrja jadjênh kute kên ja jadjênhja pyræk ne nhỹ. Nhyam kam djwýngwýnhtire ne krĩ djãmã ipòk ne wajêt ne kam adjwýnhdjwý adjênh. Kute atemã kên ngrãngrã 'õdjwý jadjênh týx ja pyræk. Nãm ã djwýngwýnhtire adjênh ã anen krĩ djà raxmã ipòk ne.

4 Nhyam krĩ djà raxjamã me krĩ djà kryre ipòk ne. Apýnh me krĩ djà kryre ku'ê djari 'ã akrekam kubê 24. Nhyam mebêngêtte kam krĩ. Kubêkã jaka jangij ne kam kam krĩ. Ne kên karýro krãdjê, bẽnjadjwýr krãdjê ne me kutu.

5 Nhyam krĩ djà raxja kurũm adjênho amikurwý ne kam krako dja. Kabênme adjênhmẽ krakmẽ o akã. Nhyam krĩ djà rax kabem ne ngõnhpòktio 7 ne pòko ku'ê. Ngõnhpòktija kubê Metĩndjwýnh Karõ kute amijo 7ja.

6 Nhyam ajte krĩ djà rax kabem ne mỳjja karýr kute imõti pyræk ne nõ. Kute ixeo imõti pyræk ne nõ. Karýr kute kryt karýr pyræk ne nõ.

Nhyam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut ne krĩ djà raxmã ipòk ne, nhyam ipòkri krĩ djà rax dja. Nhyam mỳjja tĩnja kute krĩ djãmã ipòkja ãkam no kumex, ibũmkam non õngãkkam no.

7 Nhyam mỳjja tĩn kutewaja kute rop djàkrêbê rijão pyræk, atãri ja kute mryti kra pyræk, atãri ja nokre kute mebêngõkre* nokre pyræk nhyam kute katêja kute àkkajkritti tor pyræk.

8 Nhyam apýnh mỳjja tĩn djari ara kumex. Ar ã pýnhkõt ara kubê 6'ã kabên. Nhyam arakam no kumex. Ara nhibũmkam no. Ara nhõkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba rã'ã rã'ã. Kute ngrero ino rer kêtumrêx. A'urimẽ akamãtmẽ kam ar ngrer ba rã'ã rã'ã. Nãm ar,

—Mex, mex, mex. Metĩndjwýnh ne mexo umakumrêx. Nãm

* 4:7 Apýnh me õ pyka djari kunĩkõt ne me kunĩ bẽngõkre. Kubêkã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ: bẽngõkre.

Běnjadjwýr raxkumrěx. Týxo kubê kumkati. Nãm tîn ne ar ba, amrêbê adjakamã tîn ne ar ba. Dja mrãmri tîn rã'ã rã'ã.

Nãm ã ar ngrero ane, ã kute kum mex jarěho ane.

⁹⁻¹⁰ Mýjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrutja ã kute krĩ dja raxkam ýrjamã mexmẽ umamẽ raxmẽ amikĩnh jarěho ane. Metĩndjwýnh tîn ne ar ba rã'ã rã'ãjamã arẽ. Ar kute kum arěnh kunĩkôt ne mebêngêtte kubê 24ja tu mýrbê rôrôk ne. Krĩ dja raxkam ýrja kabem, pijãm djaje tu mýrbê rôrôk ne. Mrãmri ne Metĩndjwýnh týxkumrěx ne tîn rã'ã: rã'ã. Kam ne kuka kônh mebêngêtte kubê 24ja pijãm djaje tu mýrbê rôrôk ne. Ne kam tu kabem krãdjê mexjamã ire. Tu kabem krãdjê mexjamã ire nhym wãnh ikwã. Nhym me kam kum mex jarẽ. Kum mex jarẽ ne kum,

¹¹ —Me inhõ Běnjadjwýr, me Itĩn djwýnh, gajbit ne ba me amã amextire jarěn amã apymamẽ arax jarěn amã atýx jarẽ.

Mýj me'ômẽ ne gar aje aben pyrãk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga mýjja kunĩ 'y.

Gajbit ne ga tu amim mýjja kunĩ'ã karõ nhym arým tîn ne apôx. Ga ne ga mýjja nhípêx nhym apôx, ane.

Nãm ã mebêngêtte kubê 24ja Metĩndjwýnhmã mextire jarěho ane.

5

Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyre kute pi'ók byr:

¹ Nhym kam krĩ dja raxkam ýrja ubôko pi'ók no'ók byn o nhỹ ba omũ. Nãm prĩne pi'ók no'óko tuknĩ. Ôkremẽ ibũmmẽ prĩne no'ók. Ne kam krãkà'ã tom krĩo tẽ. Abenmã mēnh'ã tom krĩo tẽ. 'Ã tom'ã akre kubê 7. Me'õ kute 'ãpre bônh ne omũnh kêt kadjy.

² Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh týxkumrěx ne katon kãj bê memã kaběn ne memã kum,

—Mýj me'õ ne mexkumrěx ne kam kute pi'ók no'ókja'ã 'yrmã? Kute 'ã oy dja rěnhmã? ane.

³ Nãm ã anen kam te me'õ mex jabej me kabi. Kute pi'ók no'ók'ã oy dja rěnh ne omũnhmã. Nãm kãjkwakammẽ pykakammẽ pyka kadjwýnhbê me jamẽ te kadjy me kabi. Ne me'õmã kator kêtumrěx.

⁴ Kam ne ba arým muw. Me'õ mexkumrěx kute pi'ók no'ók'ã 'yr ne omũnh 'õ kêtumrěx ne ba arým imýro dja.

⁵ Nhym kam mebêngêtte 'õ imã,

—Amýr kêt. Ě, Djuda nhũrkwãkam me'õ, Dawi tám djwý 'õ dja pi'ók no'ók'ã kuta. Týxkumrěx, umakumrěx. Kute rop djãkrêbê rijão pyrãk. Tãm, ajbit, ne týxkumrěx ne meo apan kam kute pi'ók no'ók'ã oy djãbê 7 rěnh ne kute pi'ók no'ók'ã 'yr ne kute omũnhmã.

Nãm ã imã ane ba kam kuma.

⁶ Nhym kam Metĩndjwýnh krĩ djãti nhipôkri Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja dja ba omũ. Nhym kam kute me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja bĩn nhym ajte akubyn tîn pyrãk. Nhym mýjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrutjamẽ mebêngêttẽ Metĩndjwýnh krĩ djãtikam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny djãmjamã ipók ne dja. Nhym Mrykĩ'ãtomti bario 7 ne kam noo 7. Noo 7ja kubê Metĩndjwýnh Karõ kute amijo 7, tãm ne pyka kunĩkôt ar mrã.

⁷ Nhym kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja tẽn kubê pi'ók no'ók by. Krĩ djãtikam ýrja ne ubôko kum kungã nhym kubê kuby.

⁸ Nhym byrmẽ ro'ã mýjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrutmẽ mebêngêtte kubê 24jamẽ kabem tu mýrbê rôrôk ne. Apýnh õ pĩjãbare. Atemã pĩjãbare djê krãptĩ. Ne apýnh õ ngônh. Kẽn karýro ngônh. Ngônh ja ne ipun dja. Kikre kudjy dja ne kam ipu ne. Mýjbê ne kikre kudjy dja? Me kaběn. Metĩndjwýnh nhõ me ja kute kum kaběn'ã ne kikre kudjy dja amijakre.

⁹⁻¹⁰ Be, mebêngêtte nhõ pĩjãbaremẽ ngônh ipujamẽ ne me amýn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arěho ba, ne,

—Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'ók no'ók byrmã. Ga dja ga pi'ók

no'ók byn 'ã ta. Arým ne me abĩ ga kam arým akamrôo meo pãnh ne me pa 'amýn me utàn Metĩndjwýnh'ýr meo tẽ. Nã gãm me kwý ra:x ne me utà.

Apýnh mebêngôkre ba djàri, apýnh amyngràri me ba djàri, apýnh me kabẽn djàri, apýnh me õ pyka djàri kunĩkõt ne ga me kwý pytàn Abãmmã me umjuw.

Nhym me kam kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ne me banhõ Metĩndjwýnhmã àpênh ba. Dja me Metĩndjwýnh djô'ã prĩne pykabê me ja o ba, ane.

Nãm ã mebêngêtte ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omũn kam me kanga ma, kadjy mrãnh djwýnh kanga ma. Me krãptĩ kute pi'õ pyræk. Kubê 1.000.000 krãptĩ. Me'ã akre krãptĩ: ne ba omũn kuma. Djãm me krãre got. Nãm me krĩ djàtimẽ mýjja tĩnmẽ mebêngêttẽ kum ipøk ne. Ne kàj bê kabẽno kumex, ne,

¹² —Mrãmri ne ga gajbit amex. Mýj me'õ got kute apyræk?

Gajbit ne ga amexo me kunĩ jakre nhym me abĩ. Abê mrykĩ'ãtomti jabatàn nypràbê abĩ.

Nhym kam Metĩndjwýnh arým ajã bẽnjadjwýr rax mẽ. Nhym kam apýnh me pyka djàri kute õ nẽkrêx amã kumex ga aje ar o abamã.

Ga gajbit ano mex ne atýx. Gêdja me amim ajarên ajo rax ne kãjmã akamên abenmã araxo amirĩt, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabẽn ane.

¹³ Nhym kam mýjja kunĩ kabẽn ne. Nhýnh ne mýjja 'õ kabẽn kêt ne? Kati, kãkwakam mýjjamẽ pykakam mýjjamẽ pyka kadjwýnhbê mýjjamẽ ngõ raxbê pyka kêt kam mýjjamẽ kunĩ ne ro'ã kabẽn ne,

—Gora gê me abenmã krĩ djàtikam ýrjamẽ Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymẽ ar arẽ ne abenmã ar

raxo amirĩt ne kãjmã ar kamẽ. Ar ajbit ne ar týx.

Gora gê me abenmã ar arẽ. Arkum rax jarênh rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã mýjja kunĩ kabẽn ane ba kuma.

¹⁴ Nhym kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja kõt kabẽn ne,

—Mrãmri godja ã ane.

Nhym mebêngêtte kõt tu mýrbê rôrøk ne adjwýnhdjwý kum rax jarẽ.

6

Kute pi'ók no'ók'ã o y djà rênh.

¹ Ba ibê Djuão ne ba arek omũnhõ dja. Nhym kam Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja pi'ók no'ók'ã oy djà ta ba omũ. Nhym kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut kumrêxja imã kabẽn. Kabẽn kute na krak pyræk ba kuma. Nhym imã,

—Amrê tẽ, ane.

² Ba 'ýr tẽn omũ nhym kawaru jakaja dja. Nhym me'õ 'ã nhý. Õ djudjê jamýn o nhý. Nhym me kum bẽnjadjwýr krãdjê tu. Nhym kutun o nhý ne kam 'ã kawaru'ã tẽ. Kute me kunĩ 'ã amijo àptàr ne me'ýr prõt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytàrmã ne tẽ.

³ Nhym kam Mrykĩ'ãtomti abatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta. Nhym kam mýjja tĩn ja jatãrija imã kabẽn ba kuma. Nhym imã,

—Amrê tẽ, ane.

⁴ Ba 'ýr tẽn omũ nhym kawaru 'õ ajte dja. Kawaru kamrêk. Nhym me'õ 'ã nhý. Pyka kunĩkõt me kute abenwýr prõt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'õja kawaru'ã nhý. Nhym me arým kum kãxdjwa kajgo ngã, kãxdjwa kajgo jabatàn, rytire ne me kadjy kum kungã.

⁵ Nhym kam Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta. Nhym kam mýjja tĩnja jatãrijadjwý imã kabẽn ba kuma. Nhym imã,

—Amrê tẽ, ane.

Ba 'ýr tẽn omũ nhym kawaru tykja ajte dja. Nhym me'õja 'ã nhý. Mýjja pytĩ'ã akre djà mýn o nhý.

6 Nhyim mýjja tîn amānhkrut ne amānhkrutja kurūm me'ō kabēn ba kuma. Nām,

—Ē, arým ne mekbê djwý kêt. Prām kam ne me ar ba. Ota djwýbê trigu'ā akre pydji pānh raxi. Pānh me àpēnh rā'ā nhyim akamāt. Ne kam ajte djwý 'ōbê xebada'ā akre amānhkrut ne ikjêkêt adjwýnhdjwý pānh rax. Pānh me àpēnh rā'ā nhyim akamāt. Djwý kêt kam, djwý kairekam. Nhyim bep pidjôbê uba kangômē mýjja kute rōny kangô pyrāk ja dja o bikēnh kêt. Tām dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwārīk wānh tām mǎn o bikēnh kêt, ane. Nām ā me'ō kabēn ane.

7 Nhyim kam Mrykī'ātomti jabatānh nyja ajte pi'ōk no'ōk'ā oy dja nhyepā ja'ā kuta. Nhyim kam mýjja tîn amānhkrut ne amānhkrut kute o ino rerja imā kabēn ba kuma. Nhyim imā,
—Amrē tē, ane.

8 Ba 'ýr tēn omū nhyim kawaru rārārja ajte dja. Nhyim me'ōja 'ā nhý. Me'ō nhidjibê ne Tykre. Me tyk'ā amijakre. Nhyim mýjja kute katēn tēmja. Me tyk nhō pykamā me mrānh kadjy ja ta ne kute katēn tēmja. Ar kute pyka kunīkôt me kwý rax ne me parmā. Me kute abenwýr prôt ne aben par nhyim djwý kêt kam prām kute me par nhyim me kanédjwý kute me par nhyim pykakam mry djàkrédjwý kute me par kadjy. Kadjy ne ar tē. Kam dja me kwý rax ne ty.

9 Nhyim kam Mrykī'ātomti jabatānh nyja ajte pi'ōk no'ōk'ā oy dja nhyepā ja'ā kuta. Nhyim kam kikre kudjý dja bōr dja krakri me karō kumex. Mýj me karō? Bir, me kute memā Metīndjwýnh kabēn jarēho ba nhyim kam me kute me par, me tām karō ne kumex. Nām me tîn prām kêt mex ne tu mekmā Metīndjwýnh kabēn jarē nhyim kam me me kupa. Me tām karō ne kumex ba omū.

10 Nhyim me káj bê kabēn ne kum,
—Bēnjadjwýr Pymati, gajbit amexo apyma ne katāt aje mekmā kabēn jarēnh djwýnh, mā dja mytyrwý kute ga me ijo angyrk ne pykakam me jao ajkē, me kute me ipar pānh meo ajkē?

ane. Nām ā kikre kudjý dja bōr dja krakri me karō ā kum kabēn ane.

11 Nhyim kam me'ō mekmā kubēkà jaka ngā ne memā kum,

—Ē, me arek atyk dja kēto akrī ngrire. Atyk dja kêt ngrire gē me me anhōbikwa paro tēn inomā kumē. Me akôt me Metīndjwýnhmā àpēnh, me akamy paro tēn inomā kumē, ane. Nām ā me'ō me karōmā ane.

12 Nhyim kam Mrykī'ātomti jabatānh nyja ajte pi'ōk no'ōk'ā oy dja nhyepā ja'ā kuta ba omū. Nhyim kam pyka kunī amingrēk ne. Amingrēk tý:x ne. Nhyim kam mytjadjwý kakrātyk ne wajēt. Nām kute kubēkà pytī, kakrātyk pyrāk. Nhyim mytyrwýjadjwý no tîn, no kamrēk týx ne. Kute kamrô pyrāk.

13 Nhyim kanhētire jadjwý kàjkwa kurūm rōrōk ne. Pykakam rōrōk ne. Kute kōk djàbêr týx kute pidjō ngrāngrā ka'urja pyrāk. Nām ā kanhētire rōrōk ane.

14 Nhyim kam kàjkwa ajmā nēn nhī'ām tēn akuno. Nām tu amijarōx ne kute me kute kupip jarōx pyrāk, nhyim kam krānh kunī amū ajkamēn krī. Nhyim apēxtidjwý kunī amū ajkamēn ikwā. Nām krānh amū krī djāmā kre rūnh ne krī. Nhyim apēxtidjwý ikwā djāmā kre rūnh ne ikwā.

15 Nhyim kam apýnh me ba djàri kam bēnjadjwýr rūnhmē me kute meo ba djwýnhmē me krākamngōnh nhō bēnjadjwýrmē me ō nēkrēx kumex-jamē me àprārmē me kunī, me kute me pa 'amýnh nhyim memā àpēnh kajgo ar bajamē me kute memā o pānh kadjy àpēnhjamē me kunī ne me amijo apdju. Me tîn prāme amijo apdju. Nām me kēnkrekam amijo apdjun krānhkam kēn krakri amijo apdju.

16 Ne kam krānhremā kabēn ne kēnmā kabēn ne kum,

—On me inhiby arōrōk ne me ijo apdju, me ipro. Krī djatikam ýrjabē me ijo apdju ba me nokre pumūnh kêt. Mrykī'ātomti jabatānh nyjamē ar ngyrkbē me ijo apdju.

¹⁷ Arým ne ar ngryk nhõ akati me iwýr bõx. Mrãmri ne ar ngrykkumrëx. Mýj me'õ ne arkum ämmã? ane. Nãm ã me kabën ane.

7

Ar kute mebé 144.000 kuka'ã idji janhõr.

¹ Nhyam kam ijukri kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ku'ê ba omũ. Nãm ar apýnh ku'ê djakam ku'ê. Nhyam ja kãjkwa krax 'ãnh dja nhyam ja kãjkwa nhõt 'ãnh dja nhyam ar ja aktã kãjkwa nhirê'ãnh dja ba omũ. Mýj kadjy ne ar ku'ê? Apýnh ar ku'ê djari kute kôkbê àptãrmã. Pykakam àbêr kêt ne ngõ raxbê pyka kêt kam àbêr kêt ne bàkam àbêr kêt kadjy. Kadjy ne ar ku'ê.

² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ tẽ ba omũ. Kãjkwa krax kurũm ne kato ba omũ. Nãm ikrakam ràxo pi'ók no'ók djã byn o tẽ. O kute Metĩndjwýnh nhõ àpênh'ã idji janhõr kadjy, Metĩndjwýnh tĩnja nhõ àpênh'ã idji janhõr kadjy. Nãm kubyn o tẽn kam kãj bê arkum kabën. Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne amãnhkrutjamã kabën. Ar ja kute Metĩndjwýnh kabênkõt pykamẽ ngõ raxbê pyka kêtõ bikênhmã. Ar kumã ne kãj bê kabën ne arkum,

³ —Adjým, bar Metĩndjwýnh nhõ àpênh'ã idji janhõmã, bar me banhõ Metĩndjwýnh nhõ àpênh'ã idji janhõ gar kam pykamẽ ngõ raxmẽ bàõ ajkẽ. Me kuka'ã dja bar me idji janhõ, Metĩndjwýnh nhõ àpênh tamirĩt gar aje meo abikênh kêt kadjy. Gar kam arým pykao ajkẽ, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

⁴ Nhyam ar me kwý krãptĩ kuka'ã idji janhõ ba omũ. Me krãptĩ kubê 144.000 ne ar kuka'ã idji janhõ. Nãm mekbê idjaer apýnh idji djari me kwý'ã idji janhõ ba omũ.

⁵⁻⁸ Mekbê Djudakam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Rubênkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Gadjikam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Axerkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Naptarkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Manaxekam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Ximiãokam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Rewikam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Ixakakam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Djeburõkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Jõdjekam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Bẽnjamĩnkam me kwý kubê 12.000.

Be, nãm me abenã rôrõkkam 'ã akre kubê 144.000.

Me krãptĩ: kubêkã jaka jangij.

⁹⁻¹⁰ Nhyam kam ijukri, be, me krãptĩ: ne me kumex ba me omũ. Axwe me krãptĩ. Nãm me te kute me'ã akremã. Djãm me krãre got. Nãm me kute pi'õ pyrãk ne kumex. Mýj xê ne kumex? Bir, apýnh mebêngõkre ba djari, apýnh amyngarari me ba djari, apýnh me õ pyka djari, apýnh me kabën djari kunĩkõt ne me kwý Metĩndjwýnho aminhõn krĩ djãti kabem abenã rôrõk ne kumex ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kabem kumex. Nãm me kubêkã jaka jangij ne o kumex ne bõ byn o kumex ne kam kãj bê kabën ne,

—Be, mrãmri ne me banhõ Metĩndjwýnh,

ajbit kubê me bapytãr djwýnh.

Tãm, krĩ djãtikam krĩja, tãm.

Ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja, tãm.

Ar kubê ne me bapytãr djwýnh.

Ar tãm ne ar ja, ane.

Nãm ã me krãptĩ kabën ane.

¹¹ Nhyam kadjy mrãnh djwýnh kunĩ krĩ djãtimã ipõk ne kumex. Krĩ djãtimẽ mebêngëttemẽ mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamẽ ne kadjy mrãnh djwýnh arkum ipõk ne tu mýrbê rôrõk ne kumex. Ne kam Metĩndjwýnhmã rax jarẽ ne kum,

¹² —Mrãmri. Kõt ne me ane. Gajbit ne ga mekmã amexo amiptã ba me abenmã amex

jarênho iba ne abenmã araxo amirît ne ano mex jarên kam amã amikînh jarên abenmã araxmẽ apyma jarên abenmã abênjadjwýr rax jarên abenmã mýjja 'õ abê bipdjur kêtumrêx jarê.

Gora gê me kunî amã ja jarênh rã'ã rã'ã. Mrãmri. Godja ã ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh ane, pijàm djaje tu mýrbé rôrôk ne ã kabên ane.

¹³ Nhyam kam arkubêngêtt'õ imã,
—Mýj xê ne kute kubêkà jaka jangjênh ne o kumexja? Mýj xê nã? Mýj kurũm ne me mõi? ane.

¹⁴ Ba kam kum,
—Gêtt kon, kubêngêtt. Gajbit aje mar, ane.

Nhyam kam imã,

—Me ja ne me prîne meo ajkê. Nãm me prîne me jao ajkê, meo bikênh rax ne. Nhyam me ja katon kam nînh mõi bõx. Arým ne me õ kubêkà põi nhyam kam aka ne. Mýjo ne me kupõi nhyam aka? Bir, Mrykî'ãtomti jabatàn ny kamrõo ne me kupõi nhyam aka, ane.

Metîndjwýnh kute memã axweo bingrãnh'ã ne kubêkà põnh nhyam aka jakre.

¹⁵ —Kam ne me Metîndjwýnh krî djãti kabem kumex ne kam kum apê. Akatikam kum apê ne akamãtkam kum apê. Metîndjwýnh nhûrkwãtikam ne me kum apê nhyam bep krî djãtikam ýrja dja umao me utàn ar meo ba. Ar me utàr mex ne meo ba.

¹⁶ Kam dja me kum prãm kêtumrêx ne kum kõi kêtumrêx, nhyam arngrodjwý dja me bñ kêtumrêx, nàr kon atemã mýjja kangro 'õdjwý me bñ kêtumrêx. Mýkam?

¹⁷ Bir, Mrykî'ãtomti jabatàn ny krî djãti nhípõkri ýrja, tãm dja ar me utàn meo ba. Kute mrãmri ne mrykî'ãtomtio ba djwýnh kute õ mryo ba ja pyræk.

Ne ngõ kute meo tñn kator djã'ýr dja meo mõi.

Nhyam Metîndjwýnh ta dja me kunî no kangõ ku'õn memã no

kangõo apêx nhyam kam me mýr kêtumrêx, ane.

Nãm ã arkubêngêtte 'õ imã kabên mex jarênho ane.

8

Kute o y djã kute o ino rer'ã 'yr.

¹ Nhyam kam Mrykî'ãtomti jabatàn ny ajte pi'õk no'õk'ã oy djã kute o ino rer'ã kuta nhyam kam kãjkwakam mýjja kunî anhikrê ne, nhyam myt kwýr ngrire.

² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7, Metîndjwýnh kabem ku'ê djwýnh, ar ja ne ar ku'ê ba ar omũ. Nhyam kam Metîndjwýnh arkum poti ngã. Poti kubê 7 ne apýnh arkum kungã nhyam ar amý.

³⁻⁴ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kên karýro ngõnh ngrire byn o tẽn o dja, kikre kudjý djã bõr djã'ýr ne o tẽn o dja. Nhyam kam me'õ kikre kudjý djã kwý rax ne kum kungã. Kute me kabênmẽ kikre kudjý djão bikãrmã ne kum kungã. Metîndjwýnh nhõ me mexja kunî kute kum amijarênhmẽ kikre kudjý djã bikãr ne xêt ne Metîndjwýnh'ýr bõx kadjy. Krî djãti kabem ne kikre kudjý djã bõr djã dja. Kên karýro ne adjênh ne dja. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djãmã adjã nhyam xêr nhyam kam kudjýmẽ me kabên ro'ã Metîndjwýnh'ýr bõx. Kømmẽ õ me ja kabênmẽ Metîndjwýnh'ýr wabin 'ýr bõx.

⁵ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djã kadjy ngõnh byn kam kam kuwy mẽ. Kikre kudjý djã bõr djãkam kuwy byn kam kikre kudjý djã kadjy ngõnhkam kumên kam pykakam kumẽ, o pyka kópênat ne. O pyka kópênat nhyam kam arým na krar ne rãrãk ne adjênh nhyam pykadjwý amingrêk ne, tertet ne.

Potibê 7'ã ujarênh.

⁶ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7ja kute apýnh õ poti kubê 7 kakõrmã.

⁷ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa poti kakõ. Nhyam kam

namê'ymě kuwy rôrôk ne. Kamrômě akàn rôrôk ne. Tu tÿmkumrěx ne. Nhyam kam pyka kwÿ ra:x ne pŕine xêr. Pykamě bà nokà 'ÿr 'ãnh ne xêt o ino re. Nhyam bep bõ kunĩ ne pŕine xêr. Nhÿnh ne bõre 'õ xêt kêt.

⁸ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwÿnhja õ poti kakô nhyam kam atãri mÿjja kute krãnhre jabatãnh pyrãk ne põr ne mõn nox ne, ngõ kôpênãt ne.

⁹ Ngõ raxbê pyka kêt kam nox nhyam kam ngõ kwÿ ra:x ne kamrô, ngõ nhikjêbit ne kamrô nhyam ngõkam mÿjja ar baja arÿm kwÿ rax ne ty, ngõ ipõkri 'ÿr ne tyk o ino re. Nhyam kã rÿnhjadjwÿ amijo ajkên wangij, kã kute katê 'ÿr ne ngjêxo ino re. Nhyam kam mebêngõkre* ar kãkam bajadjwÿ arÿm kôt ty.

¹⁰ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwÿnhja poti kakô. Poti kakô nhyam kam kanhêtidjwÿ tÿm, kanhêtireti: ne tÿm. Põkti: ne tÿm. Nãm kute me kute bõ 'õ ngrãmã angjênh nhyam põk rÿnh ja pyrãk. Kãjkwã kurÿm ne mõn tÿm. Ngõ binhirênh kwÿkam rôrôk ne inore kwÿkamdjwÿ rôrôk ne. Ngõ nhino kunĩkam ne tÿm. Nhyam ngõ kwÿ rax ne mex rã'ã.

¹¹ Kanhêtire nhidjibê ne ÿ. Nhyam kam idjikôt ngõ nhikjê ne ÿkumrěx ne. Nhyam kam me kwÿ krãptĩn ty. Ngõ djÿ ne me o ikõn arÿm tyko kumex.

¹² Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwÿnhja õ poti kakô nhyam kam mytdjwÿ kwÿ rax ne ajmã nẽn kam akamãt kô tyk ne, no nhikjêkambit ne akamãt kô tyk ne. Ne kam kãjbê pyka kurwÿ. Kurwÿ ngrire nhyam mytyrwÿmẽ kanhêtiredjwÿ kôt ã ane. Akatikam myt kãjbê irã nhyam kam akamãt kô tyk ne. Nhyam akamãtkamdjwÿ mytyrwÿmẽ kanhêtire kãjbê irã nhyam kam akamãt kô ty:k ne.

¹³ Ba kam omũho dja nhyam kam àkkajkritti kýjrÿm ton mõ. Kãjkwã tã mõ ba omũ. Nhyam kãj bê memã kabên, ne,

—Watĩre, watĩre, watĩre. Pykakam me ar baja watĩre. Arÿm ne kadjy mrãnh djwÿnh kute katê amãnhkrut ne ikjêkêt kute poti kakôr 'ÿr, ane.

9

¹ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwÿnh õ poti kakô nhyam kam kãjkwã kurÿm kanhêtire tÿm. Pykamã tẽn tÿm nhyam me kum kam o kajkep djã ngã. Mÿjkam o kajkep djã nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djã. Kre krã'ÿr kêt, kre o ino rer kêt, kre ry typydjikam o kajkep djã ne me kum kungã.

² Nhyam kam kam o kajkep ne 'ã kuta nhyam kurÿm kuwy kÿm katon mõ. Kre ryti kurÿm ne kuwy kÿm kato. Kute kikatire kÿm pyrãk nhyam kam kÿmjã kãjkwãmẽ mytmẽ pŕine o akno nhyam akamãt kô tyk ne.

³ Nhyam kam kÿmjã kurÿm krytkanhê bixadjwÿro kumex. Pykamã ne bixadjwÿro kumex. Ne kam àkrê. Àkrê:kumrěx ne. Kute me kamjÿrmã ne bixadjwÿro kumex. Kute mrãmri ne pykabê makre kute me kamjÿr nhyam tokryja pyrãk.

⁴ Nhyam kadjy mrãnh djwÿnh krytkanhêmã kum,

—Kwãrĩk wãnh pykakam bõreo abikênh kêt, mÿjja nhingrõto abikênh kêt, pĩõ abikênh kêt. Me ajbit dja ga meo ajkê. Me kuka'ã idji kêtja, Metĩndjwÿnh kute me kuka'ã idji kêtja, me tãmbit dja ga meo ajkê, ane.

⁵ Nã, mrãmri ne krytkanhêja kute me kamjÿr ne kute me kamjêro ba kajgomã. Kute me par kêtê. Nãm me kamjuw nhyam me tokry pymaje àmra ba'ã mytyrwÿ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Nhyam tokry: ne. Kute makre kute me kamjÿr nhyam tokryja pyrãk.

⁶ Nhyam kam arÿm me te tyk pŕãme, krytkanhê kute me kamjÿr ar o bakam te tyk pŕãme, te amitykkam ama ne, ne tyk kêt kumrěx ne.

⁷ Mã ne krytkanhê kute? Djãm axwe uma? Nã, axwe uma. Nãm

* **8:9** Apÿnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngõkre. Kubêkã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngõkremẽ ne me kunĩ: bêngõkre.

kute mrāmri ne me kute kawaru'ã aben par kadjy kute ngônho kubêkà kawarumã angjênh nhym kam uma ja pyræk. Nhym krytkanhê mỳjja kute me bēnjadjwỳr krãdjê pyrækja tu. Kēn karỳro krãdjê ne kutu. Nãm krytkanhê no kre kute mebēngôkre nokre pyræk.

⁸ Nhym kīdjwỳ kute me nire kī pyræk nhym wa kute rop djàkrêbê rijão djwa pyræk.

⁹ Nhym ôkôt kà kute tepkà pyræk, ngônho ne ôngàkkà. Ne ara rãræk tỳx ne. Kute mrāmri ne me kute abeno bakam kawarumẽ kàmranhtỳx rãrækja pyræk.

¹⁰ Nhym tey kute makre tey pyræk. O kute me kamjỳr ar o ba. Dja kute me kamjỳr ar o ba'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, nhym tokry: ne.

¹¹ Krytkanhê nhô bēnjadjwỳrbê ne kadjy mrãnh djwỳnh, kre ry typydjikam kadjy mrãnh djwỳnh. Idjibê ne O bikênh djwỳnh, mekbê idjaer ne me ta kabēnkam kum Abadõ jarê, nhym mekbê kregu kabēnkam kum Apõri jarê. Nhym bep me babēngôkre kabēnkam ne O bikênh djwỳnh.

¹² Be, watĩre kutewa ne arỳm apêx. Àkkajkrittire kute memã “Watĩre” jarēnhja kutewa arỳm apêx. Nhym bep watĩre amãnhkrut ne me'ỳr bôx kêt rã'ã.

¹³ Nhym kam atãri kadjy mrãnh djwỳnhja õ poti kakô nhym kam me'õ kabēn ba kuma. Kikre kudjỳ djà bôr djà kurũm ne kabēn. Kēn karỳro kikre kudjỳ djà bôr djà Metĩndjwỳnh kabem ãmja, kurũm, anhà kurũm ne kabēn kato ba kuma.

¹⁴ Nhym kum, kadjy mrãnh djwỳnh kute poti kakôrmã kum,

—On arkum anhire, kadjy mrãnh djwỳnhho amãnhkrut ne o amãnhkrut djuwprewã on arkum 'ãpre bô gê ar wãm tê. Ngô raxbê Jupraxikam me kute ar uwpre nhym ar ikwãwã, on arkum 'ãpre bô gê ar wãm tê, ane.

¹⁵ Nhym kam arkum 'ãpre bô nhym kam ar mã mō. Ar kute me imexmã ne ar mō. Ar kute me kwỳ rax ne me

imexmã. Ar kute me imexo tēm ne me kuto katê 'ỳr me paro krã'ymã. Kadjy ne me ar uwpre nhym ar ikwã. Ar õ akati ar'ỳr bôx nhym ar kute me imexmã katon mō. Arỳm ne ar õ amexmẽ ar õ mytyrwỳmẽ ar õ akatimẽ ar õ myt arỳm ar'ỳr bôx.

¹⁶ Nhym ar õ krãkamngôn kumex. Krãkamngôn kawaru'ã krĩja ne kume:x kute pi'ô pyræk. Nãm 'ã akre kubê 200.000.000. Me'õ ne 'ã akren imã arẽ ba kuma.

¹⁷ Be, Metĩndjwỳnh ne imã ar õ krãkamngôn jakre ba omũ. Ba kawarumẽ krãkamngôn pumũ. Kawaru kumex nhym 'ã krãkamngôn kumex. Tãm ne ba omũ. Nhym krãkamngôn aminhökôt nêje ngônho inôkà jangij ne o kumex. Ngônho inôkà kamrêkmẽ ngrãngrã kakrãtykmẽ ngrãngrã kute mản tu pyræk. Nhym krãkamngôn nhô kawaru ja ne krã rũnh'ã kabēn. Krã kute rop djàkrêbê rijão krã pyræk. Ne ajkwa kurũm kuwymẽ kũmmẽ kēn ngrãngrã pôkmẽ apòxo kumex.

¹⁸ Apòxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymẽ kũmmẽ kēn ngrãngrã pôko ne me kwỳ rax ne me kubĩ. Me kuto katê 'ỳr ne me tyko ino re.

¹⁹ Kawaruja ne àkrêkumrêx. Ajkwakôt ne àkrê, amymẽ kôt. Aktã àkrê djakôt ne me kupa. Amy kute kangã pyræk. Amy kubê kangã krãdjwỳ o me kamjã.

²⁰ Nhym me'ã kàtãmja, mỳjja kute me imex kurãm me tĩnja, djã nãm me ja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx got. Arkati, me ja ne me kute amim mỳjja punu nhipêxjamã irer prãm kêtumrêx. Nãm me mã ar me karõ punumẽ mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmẽ arkum amijarēho ba, arkum rax jarēho ba. Be, nãm me kēn karỳro, kryt jakao, ngôn ngrãngrão, kēno, pĩo metĩndjwỳnh karõ nhipêx ar o ba nhym rĩt kêt ne umar kêt ne mrãnh kêt ne. Ja ne me kum amijarēnh ar o ba, kum rax jarēnh ar o ba. Me kute kum irer prãm kêtumrêx.

21 Ne kam ajte me kute me parmê me udjymê me prô prâmmê me mjên prâmmê me àkĩnhĩmê, ja ne me kute kum irer prâm kêtumrêx. Me kute kum irer ne Metĩndjwýnh'ýr amijo akêxmã kute mar kêtumrêx. Me axwebit ne me kum kĩnh. Nãm te Metĩndjwýnh kute mekmã uwêk màtmã.

10

Kadjy mrãnh djwýnh kute pi'ók byr ne ãm.

¹ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ, tỳxkumrêx ne ruw. Kàjkwa kurũm ne tẽn ruw ba omũ. Nãm kakrão prĩne amikunon kam djwýngwýnh tire tu. Nokre kute myt pyrãk, ne te kute kuwy pòko krĩkam kãjmã pòk ku'èn pòk jabjê ja pyrãk.

² Ne kam pi'ók no'ók ngrire byn o dja. Pi'ók no'ók arým koxen kubyn o dja. Ne kam te djubòk ngò raxbê pyka kêt'ã djan te djuge atỳxã dja.

³ Nãm te ajkij ne djan kam kàj bê kabên. Kàj bê kabên kute rop djàkrêbê rijão kàr tỳxja pyrãk. Kabên nhym kutã na krikrit ne. Nãm amipãnh kum kabên. Krikrit 'ã akre kubê 7.

⁴ Na krikrit 'ã akre kubê 7 ne kabên, ba kam bit ije 'ã pi'ók no'òkmã nhym kàjkwa kurũm me'õ imã kabên ba kuma. Nãm imã,

—Kwãrĩk wãnh. Tu udju. Na krikritkam kabên'ã akre kubê 7 dja ga tu udju. Kwãrĩk wãnh 'ã pi'ók no'ók kêt, ane. Ba arým kuma.

⁵ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh ije omũnh tũmja, ngò raxmê pykamê kam te bikjêr ne ãmja, tãm ne kãjmã kàjkwamã ubòkja bẽn

⁶⁻⁷ mekmã kabên pydjín arên memã kum,

—Mrãmri godja mýjja amikrà kêtumrêx. Godja kadjy mrãnh djwýnh kute katê õ poti kakô nhym tebê mýjja kato. Metĩndjwýnh kute amrêbê õ àpênhmã, kabên jarênh djwýnhmã arênhja dja on tebê kato, kute amitô kêtê. Poti kakôrmê ro'ã dja mýjja bipdjur arým kato. Amrêbê Metĩndjwýnh kute mekbê mýjjao bipdjurja ne on kute memã

o katormã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh mekmã ane. Metĩndjwýnh ne kabênkumrêx. Kôt dja mýjjao kato. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh ubòko kãjmã Metĩndjwýnh jakren 'ã mekmã ujarênho ku'èn mekmã kum,

—Metĩndjwýnh ne tĩn o ino rer kêtumrêx. Tĩn, tĩn rã'ã rã'ã. Ta ne kàjkwa nhipêx ne kàjkwakam mýjja ar baja nhipêx ne. Ne pykajadjwý nhipêx ne pykakam mýjja ar bajadjwý nhipêx ne. Ne ngò raxbê pyka kêtjadjwý nhipêx ne ngòkam mýjja ar bajadjwý nhipêx ne. Tãm dja amitô kêt ne on memã o kato, ane.

⁸ Nhym kam kàjkwa kurũm kute imã kabên jarênh tũmja ajte imã kabên ne imã,

—Ajrã, on 'ýr tẽn kute pi'ók koxen o ãmwã by. Kadjy mrãnh djwýnh ngò rax nhipòkri te nhikjê djãm ne atỳxã te nhikjê djãmwã ne kubyn o dja. 'Ýr tẽn kubê aby, ane.

⁹ Ba kam 'ýr tẽn 'ã ku'uw ne kum,

—Imã pi'ók no'ók ngrire ngã, ane.

Nhym kam imã,

—Mĩ, amim abyn krê. Gora kunĩ krê. Atik kadjwýnhbê dja ý nhym bep ajajkwakam godja ànhkumrêx. Ành kute menh djãnh pyrãk. Mĩ, ane.

¹⁰ Ba kam ikra kurũm kubê kaba. Pi'ók no'ók ngrire ne ba kubyn kukrê. Nhym kam ijajkwakambit ànhkumrêx, ành kute menh djãnh pyrãk. Nhym amũ itik kremã tỳm ne arým ý: ne.

¹¹ Nhym kam imã,

—Be, dja ga ajte anhýr djwýnhràmemã Metĩndjwýnh kabên jarê. Kute apýnh me õ pyka djàri, apýnh me ba djàri, apýnh me kabên djàri, apýnh me bẽnjadjwýr djàri krãptĩkôt kute meo bikênhmã mekmã arê, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

11

Metĩndjwýnh nhõ àpênh amãnhkrut ar ujarênh ba.

¹ Nhym kam me imã kô ngã, ije ùrkwãti'ã akre kadjy ne me imã kungã. Kute me àbêr djà pyrãk.

Nãm me imã kungã nhym kam Metĩndjwýnh imã,

–Apa, on 'ýr tẽn inhũrkwãti'ã akre, ane. Dja ga inhũrkwã'ã akren kam kikre kudjý djà bõr djà'ã akren kam me kute imã rax jarẽnho bajadjwý 'ã akre.

² Nhym bep inhũrkwãti kre kênhbit dja wãnh 'ã akre kêt ne. Mýkam? Bir, arým ne me me bajtemmã kanga. Nhym kam me kute mekbê idjaer nhõ krĩ mexbê Djeruxarẽo bikênhmã, õ krĩ mexo mexkumrẽxbê Djeruxarẽ kute o bikênhmã. Kikre kunĩkõt dja me bajtem mrãn prĩne kikreo ajkên kikre ngrãn kam kõt inhũrkwãti kre kênhjaõ ajkê. Dja me kute o bikên'hã na tým amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Kam dja ba inhõ àpênh jano.

³⁻⁴ Ba ne ba inhõ pyka djwýnh ne kam inhõ àpênh amãnhkrut kute pĩbê oriwêre amãnhkrut ikabem ku'êja pyrãk, ne kam ajte kute ngõnhpõkti amãnhkrut ikabem ku'êja pyrãk, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memã ikabẽno amirĩtmã. Dja ar kubêkã kaprĩre jadjãn kam ikabên'ã ujarênh ar ba. 'Ã ujarênh ar ba'ã akati krãptĩ, kubê 1.260. 'Ã na tým amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Godja ã ar ikabên'ã ujarênh ane, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh imã ane.

⁵ Godja me'õ kute aro bikênhmã nhym kuwy põk ar ajkwa krekrekõt katon me'õnh bĩ, prĩne ar kurê djwýnhja 'õ ga. Be, godja me'õ aro kurê djwýnh prãm nhym ar arým ã o bikênho ane, prĩne kuga.

⁶ Nhym ar ta kabênkõt Metĩndjwýnh kãjkwa'ã ijê nhym na rwýk kêtumrẽx. Ar Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênh bari godja na rwýk kêtumrẽx ne. Nhym kam ajte ar ta kabênkõt nhym ajte ngõ kamrõ. Nhym ar kabênkõt apýnh mýjja kute meo bikênh djari apôx ne pykao ajkê. Apýnh kute pykao bikênhmã mýjja apôx tẽ, aben nHITEPã mýjja apôx tẽ.

⁷ Nhym kam ar Metĩndjwýnh kabẽno amirĩto tẽ:n kam o amirĩt pa.

O amirĩt pa nhym kam mrydjwaryre dja amim ar kurêtuw. Mrydjwaryre kre ry typydji kurũm katorja dja ar'ýr prõt ne týxo ar akrenh mex ne kam ar kubĩ.

⁸ Nhym kam ar tyn nõ. Kikre nhipõkri dja ar tyn nõ. Krĩrax jabatãnhkam kikre nhipõkri nõ. Mýj krĩrax jabatãnh? Bir, kam ne me ar õ Bẽnjadjwýr pĩte'ykam kunhõ tãm. Kumã ne me idjibê Xõtõmamẽ Edjitu jarẽ. Nãm me axwekumrẽx ne Xõtõmakam me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjitukam me ja jamakkre kêt'ã amijakre nhym kam me krĩrax jamã idjibê Xõtõmamẽ Edjitu jarẽ. Kam ne ar kute Metĩndjwýnh kabẽno amirĩt djwýnh tyn nõ.

⁹ Kam dja me kunĩ omũ. Apýnh me õ pyka djari, apýnh mebêngõkre ba djari, apýnh amynggrari me ba djari, apýnh me kabên djari kunĩkõt dja me ar omũho kumex. Ar tykja pumũho kumex'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mēdjij. Nhym me abenmã,

–Kwãrĩk wãnh ar adjar kêt. Axuk wãnh ar nõre, ane.

¹⁰ Nhym kam pykakam me ar baja kĩnhkumrẽx. Ar tyk ne nõrkam ar omũn kĩnhkumrẽx ne kam toro kumex ne kam abenmã nēkrẽx ngã. Mýkam ne me ar tykkam kĩnhkumrẽx? Bir, ar kute Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ja ne ar pykakam me ar baja prĩne ar meo bikênho ba. Kam ne me ar tykkam kĩnhkumrẽx.

¹¹ Nhym ar tyk ne nõr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mēdjij nhym kam Metĩndjwýnh ar akõ, ar tĩn kadjy ne ar akõ nhym Metĩndjwýnh djakõr arkum wadjã nhym arým ar ajte tĩn ne ekruX ne kãjmã dja. Nhym kam me ar omũn kam kum ar uma: ne. Kum ar uma týxkumrẽx ne.

¹² Nhym kam kãjkwa kurũm me'õ kabên. Kãj bẽ kabên ne arkum,

–Apa, on ar amrẽ tẽ, ane.

Nãm ã arkum ane nhym ar kuma. Kuman kam tu kãjmã tẽ. Mã tẽn wabi. Kakrãkam ne ar tẽ. Nhym ar kurê djwýnh arek ar omũho kumex.

13 Ar omũho kumex katikôt nhym pyka tertet ne. Tu tertet tỳx nhym kam kikre kwỳ ajkaten rôrôk ne me kwỳ rax ne me imex ne. Me kwỳ rax'ã akre kubê 7.000 ne me imex ne. Nhym me tyk kêtja, pyka tertet kute me par kêtja, me tãm ne me tĩn prãm kam Metĩndjwỳnhmã rax jarên kum tỳx jarê. Metĩndjwỳnh nhõ kàjkwa djwỳnhmã ne me kum rax jarê.

14 Be, watĩre nHITEPã watĩre 'õ ne ja. Ota watĩre kute katê rã'ã. Arỳm me'ỳr bôx 'ỳr.

Kadjy mrãnh djwỳnh kute katê kute ò poti kakôr.

15 Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh kute katê ò poti kakô nhym kam kàjkwakam me kabên. Kàj bê kabên ne. Jejumê Bãm'ã ne me abenmã kum,

–Bãmbê me banhõ Bẽnjadwỳr ne krabê Kritu kute me bawỳr anor, ar tãm ne ar arỳm pyka kunĩkôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane.

Nãm ã kàjkwakam me kabên ane.

16 Nhym kam mebêngêt kubê 24 tu mỳrbê rôrôk ne. Metĩndjwỳnh kabem bẽnjadwỳr krĩ djakam krĩja me tãm ne me tu mỳrbê rôrôk ne Metĩndjwỳnhmã rax jarên kum,

17 –Bẽnjadwỳr, Metĩndjwỳnh, atỳxo abê kumkati. Ga amrêbê: adjakamã atĩn ne ar aban mã atĩn rã'ã.

Amã ne ba me amikĩnh jarê. Arỳm ne ga apymao amijo amirĩt mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

18 Apỳnh me ba djari ne me ngryk ar ba, ga gadjwỳ arỳm angryk kato. Arỳm me tyk ne pykakam ikwãja nhõ akati me'ỳr bôx. Arỳm aje me tyk ne pykakam ikwãjao akator ne kam aje memã pãnh jarênhmã.

Nhym anhõ àpêndjwỳ arỳm ò akati me'ỳr bôx. Anhõ àpênhmê akabên jarênh djwỳnhmê anhõ me mextire jamê me kum apymaja kunĩmê me kàtømmê me rũnhmê. Arỳm me ja nhõ akatidjwỳ me'ỳr bôx, ga

aje memã o pãnh nhym me kĩnhmã.

Nhym bep me axwe kute pykao bikênh djwỳnhdjwỳ arỳm ò akati me'ỳr bôx. Ga aje me jao abikênhmã, ane.

19 Nhym kam kàjkwakam Metĩndjwỳnh nhũrkwãti amijã kuta. Amijã kuta nhym kam pĩo rara kên karỳro krākà dya, kam ne Metĩndjwỳnh kabên'ã kên no'òk nõ, pĩo rara tãm ne amirĩt ne. Metĩndjwỳnh nhũrkwatikam ne amirĩt ne. Nhym kam na adjênh ne rãrãk ne krak nhym pykadjwỳ tertet ne. Nhym namê'y rôrô:ko kumex.

12

Me'õ niremê atemã mry kaàk'ã ujarênh.

1 Nhym kam mýjja pumũnh kêt 'õ kàjkwakam kato. Mýjja rax 'õ ne kato. Me'õ ni ne myt jadjàn o dja. Ne mytyrwỳ'ã djan o dja. Ne kanhêtireo krã djên kutu. Kanhêtire kubê 12 ne o krã djên kutun o dja.

2 Arỳm tujarô tỳx. Arỳm kra rwỳk 'ỳr ne kam kra àn tokry nhym amra.

3 Nhym kam ajte mýjja pumũnh kêt 'òdjwỳ kàjkwakam ajte kato. Ê, atemã mry kaàk kamrêk ne kato. Ti:re ane. Krã kubê 7 ne kam kam bàri kubê 10. Ne krã kunĩkam me bẽnjadwỳr krã djê tu.

4 Ne amyò kanhêtire kute katê 'ỳr ja kanhên bjêro mõ. Kàjkwakam kanhêtire bjêro mõn pykakam kumê. Ne kam ni kabem kra kadjy dja. Mýj kadjy? Bir, nija kra rwỳk ne kam amako dja. Ni kra rwỳk nhym on kute krênmã ne kam amako dja. Te kam ama.

5 Nhym kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabêno kute me anormã ne ruw. Apỳnh me ba djari kunĩ dja ar meo ban kabêno me anon ar me axwemã bèn tỳx ba. Djãm kute akràn mã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar meo ba. Tãm. Tãm ne arỳm ruw nhym arỳm Metĩndjwỳnh amim kumỳ. Tu amim mỳnhkumrêx ne amiwỳr o tẽ. Krĩ djati'ỳr o tẽ.

6 NhyM bep nãja ne katon prôt ne kapôt kukritmã kato. NhyM Metĩndjwýnh arým kapôt kukritkam kutêp kum kikre. Kute o djuw mexmã ne arým kum kikre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'ã akati kubê 1.260. Amex amãnhkrut ne ikjêkêT nhyM ajte 'ã na tým nhyM kam arek aro djuw mexo ba.

7 NhyM kam kàjkwakam me abenwýr prôt. Mĩgeumê kadjy mrãnh djwýnhmê mry kaàkmê kadjy mrãnh djwýnhmê ar abenwýr prôt.

8 NhyM bep kati, Mĩgeu ne ar tỳxkumrêx nhyM te mry kaàkja kute ar parmã. NhyM bep Mĩgeu ne ar tỳxo mry kaàkja jakre ne kàjbê me kumê. NhyM kam kàjkwakam me ajte mrãnh kêtikumrêx.

9 Be, mry kaàk jabatãnhhtija ne me arým bõm kumê. Tãm, kangã tũmja kute me kãmex jarênh djwýnh, idjibê Xatanaj, kute me kunĩ noo bknor djwýnh, tãm. Tãm ne me bõm kumê, pykamã kumê, kadjy mrãnh djwýnhmê ro'ã ne me bõm ar kumê.

10 NhyM kam kàjkwakam me'õ kabên ba kuma. Kàj bê kabên ne, —Ota arým me banhõ Metĩndjwýnh me utà. Arým ne umao me utàr mex ne. Djãm me banhõ Metĩndjwýnh rerek got. Dja prĩne umao me utàn ar meo ba. NhyM Kritudjwý Metĩndjwýnh kute amikôt arja dja kabênkôt ar meo ba.

Ga arým me kute bõm mênhja pumũ. Kute me bakamy kãmex jarênh djwýnhja ne me arým bõm kumê. Nãm mã me banhõ Metĩndjwýnh jamakmã me'ã kabên ne te me banhõ Metĩndjwýnhbê me bakamy kurê. Nãm te kubê me bakamy kurê rã'ã nhyM akamàt ne akati nhyM ajte kubê kurê rã'ã nhyM akamàt ne akati nhyM ajte tãm rã'ã ne.

11 NhyM me bakamy tu kum ãm tỳx ne 'êxnĩmã katon bõm kumê. Mýj kanàrràm ne me bakamy kum

ãm tỳx ne? Jeju ne mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny'ã amijakren ty ne kamrõo meo pãnh. Kanàrràm ne me tu kum ãm tỳx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhõ me ja par nhyM me kute umaje Jeju kangamã. Nãm te me kupa. NhyM me Metĩndjwýnh kanàrràm tu ate krãn Jeju'ã ngrà rã'ãn kàj bê memã Jeju'ã ajarê. Me tĩn prãm kêtikumrêx. Nãm me ã anen kam prĩne amim Xatanaj puma ngrà ne kàjkwa kurũm bõm kumê.

12 Ë, kàjkwa, on akĩnhkumrêx. Gê mebêngôkre* akam ar bajad-jwý akôt kĩnhkumrêx.

NhyM bep pykabê me ar bajamê ngõ raxkam me ar bajamê ne arým me kaprĩ 'ýr. Watĩre. Mýkam?

Bir, Xatanaj, kute me kãmex jarênh djwýnh, arým wãm me awýr ruw. Arým ngry:k ne wãm me awýr ruw. Arým ne tyk nhõ akatio rãm ne jan arým amima. Arým amiman kam ngry:k ne, ane.

Nãm me ã kàjkwa kurũm kabên ane.

13 NhyM me arým bõm kumê nhyM arým mry kaàkja pykakam bõx. Bõx ne kam ni'ýr prôt ne. Kurũm kra my rwýkja'ýr prôt ne.

14 NhyM kam àkkajkritti jara ne nija pakam apôx. Xatanaj nhidji amãnhkrut ne ikjêkêT. Idjibê kangã ne idji 'õdjwýbê mry kaàkja. NhyM àkkajkritti jara nija pakam apôx, kangãbê tor ne kapôt kukritkam tẽm ne bõx nhyM Metĩndjwýnh kute o djuw mexmã. Kute o djuw mex 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêT ne kam ajte 'ã na pydji. Kadjy ne pakam ara apôx.

15 NhyM mry kaàkbê kangãja kute nija bĩnmã aêro tẽn aby'ã ngõ kapĩ. Ngõ rax ne ajkwa krekre kurũm ajkapĩ. Kute 'ã ngõ tãm nhyM ngõ kute mã o mõr ne bĩnmã.

16 NhyM bep kati, pyka ne nio õbikwan ngõmã ajkij nhyM kam ngõ

* 12:12 Apýnh me õ pyka djari kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre.

wadjàn ngrà. Mry kaàk jajkwa krekre kurũm ngôja wadjàn ngrà.

¹⁷⁻¹⁸ Nhyim kam mry kaàk nijakam ngy:k ne kam ãm ajbir tẽn dja. Kute ni kra parmã ne dja. Mýj ni kra nã? Bir, me kute Metĩndjwýnh kabẽn mar ne kôt amijo baja, ne kute mekbê amipdjur kêt ne Jejukam pijàm kêt ne tu kute memã arẽnhja, me tãm ne mry kaàk kute me'yr prõt ne me parmã ajbir tẽn dja, ngô rax mýrri dja, mekam amako dja.

13

Ngô rax kurũm mry'õ kator.

¹ Nhyim kam ngô rax kurũm mry 'õ kato ba omũ. Nãm bàri kubê 10 ne krã kubê 7. Ne apýnh bàri djari bẽnjadjwýr krãdjê tu. Nhyim kam krã kunĩ'ã idji arij ne idjio Metĩndjwýnh djũn ne.

² Nhyim mryja kute rop krori pyrãk nhyim parja kute mrybê uxu par pyrãk, parkop jabjêti. Nhyim bep ajkwa krekreja ne kute rop djãkrêbê rijão jajkwa krekre pyrãk. Nhyim kam mry kaàk mryjamã kum,

–Ikabẽnkôt dja ga meo aban ipy-mao apyman inhýr djãkam memã nhý, ane. Nãm ã kum ane.

³ Nhyim mry krã 'õ ne tyn nõn kam ajte me aêrbê tĩn ne. Kute mrãmri ne me kute me par punukam me akubyn tĩnja pyrãk.

Nhyim kam me kunĩ, pyka kunĩkôt ari ar aben pumũn kam mry kabẽnkôt ar ban mã kôt ajkamẽ.

⁴ Mry kaàk kute mrymã kum,

–Ga dja ga ipy-mao apyman inhýr djãkam nhýn idjô'ã meo aba, anhýrja ne me mry kaàkmẽ arkum amijarẽho ba. Nãm me mrymã amijarẽn kum rax jarẽn kam abenmã kum,

–Mýj me'õ ne mrymẽ ar kute raxo aben pyrãk ne ar abenwýr prõt nhyim kutã kum ãmmã? Arkati, ane. Nãm ã me abenmã ane.

⁵ Nhyim kam mryja kabẽn punubit jarẽnh ar o ba. Mry kaàk djô'ã ne mryja kabẽn punu ar ba. Nãm amijo rax ne ar Metĩndjwýnh japry o ba. Nãm ar meo ba, mry kaàk djô'ã meo ba'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne

naja kuto katẽ. Ne kam mytyrwý 'ã akrebê 42.

⁶ Nãm ar meo ban Metĩndjwýnh japry o ba. Nãm prĩne Metĩndjwýnh djũn ne idji japry ne kam ýrkwãbê kãjkwa djũn ne me kãjkwakam ar bajadjwý djũn ne. Djãm mry kabẽn mex got.

⁷ Nhyim kam mry kaàk mrymã kabẽn nhyim kam kabẽnkôt Metĩndjwýnh nhõ me ja'yr prõt ne. 'Ýr prõt ne me kwý pan kãjbê me kumẽ. Ne kam kabẽnkôt, umakôt ar me kunĩo ba ne kabẽno me ano. Apýnh mebêngõkre ba djari, apýnh amyngarari me ba djari, apýnh me õ pyka djari, apýnh me kabẽn djari kunĩkôt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptàn Metĩndjwýnh nhõ me jao ajkẽn kam me kunĩo ba.

⁸ Nhyim kam pykabê me ja kunĩ dja me mrymã amijarẽho ba ne kum rax jarẽ.

Nhyim bep me kwý, Jeju nhõ pi'òk no'òkkam me idji arijja, me ajbit dja me kum mry kĩnh kêt ne kum rax jarẽnh kêt ne. Jejubê Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja ne õ pi'òk no'òk. Kute pyka nhipêx kêttri ne Metĩndjwýnh arým amim me kute Jeju bĩn'ã karõ, me kute Jejuo mrykĩ'ãtomtin kute bĩnmã amim 'ã karõ ne arým anhýr djwýnhràam kuma. Be, Jeju kubê Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja ne õ pi'òk no'òk, me tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'òk no'òk. Nhyim me tĩn rã'ã rã'ã kadjy pi'òk no'òkkam me idji arijja me tãm dja me mrymã rax jarẽnh kêt. Nhyim bep me idji'ã no'òk kêtja, me kunĩ dja me kum mry kĩnh ne kum rax jarẽn kum amijarẽnh o ba.

⁹ Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ë, dja me me kwýo rôròk ne meo mrãn mekbê ijê.

Ne kam tu me kwý pa, kãxdjwa kajgoo tu me kupa.

Nhýnh me ja dja me meo rôròk ne mekbê ijê ne kãxdjwa kajgoo me kwý pa?

Bir, Metĩndjwýnh kute amim me'ã karõja, me tãm dja me mekbê ijê ne me kwý pa.

Kam dja Metĩndjwýnh nhõ me ja kute tu amim Jeju markumrêx ne mã 'ã ngrà týx ne 'ãno ãm ne kute kanga kêt mã.

Mry 'õdjwý pyka kurũm kator.

¹¹ Nhy m kam mry 'õ kato, mry kute katê pyka kurũm kato, ba omũ. Nãm bari amãnhkrut kute mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny bari pyrãk. Ne kabẽn kute mry kaãk kabẽn pyrãk.

¹² Ne kam mry kaãk jatãri mryja djõ'ã umakõt ar meo ba. Ne kam me kunĩ mã, pykabê me ja kunĩ mã kum,

–On me mry kaãk jatãri mryjamã amijarênh o aba ne kum rax jarê. Mry krã 'õ tyk ne nõr ne kam ajte akubyn tĩnja on kum akabẽn ne kum rax jarê, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mry kaãk jatãri mry ja'ã mekmã karõo ane.

¹³ Ne kam mýjja pumũnh kêt kwý nhipê:x ne. Kwý rax ne ipêx ne. Nãm me ipõkri kuwyo ruw, kãjkwa kurũm pykamã kuwyo ruw.

¹⁴ Be, mýjja pumũnh kêtõ ne me noo akno. Nãm pykabê me kunĩ noo akno. Mry kaãk jatãri mryja kabẽn kõt ne mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ne, tãri ãmkambit ne mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ne. Ne kam mekmã kum,

–On me mry kaãk jatãri mry ja karõ nhipêx. Mry me kute te kãxdjwa kajgoõ krã jayr nhy mã tĩn karõ dja ga me ipêx, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mekmã ane.

¹⁵ Nhy m kam me ipêx ne. Nhy m mry kute katêja mry karõ jakõ, mry kaãk jatãri mryja karõ jakõ nhy m arým tĩn ne arým akõn kabẽn ne. Nãm kabẽn ne memã me kwý'ã apnên mekmã kum,

–Tãmja kute imã amijarênh kêt ne kute imã rax jarênh prãm kêt. On dja ga me abĩ, ane. Nãm ã mry kaãk jatãri mryja karõ mekmã ane nhy m me kabẽn kõt arým me kwý pa.

¹⁶ Nhy m kam mry kute katêja ne me kunĩ'ã idji janhõ. Nãm me ikra'ã idji janhõn me kuka'ã idji janhõ, mry kaãk jatãri mryja nhõ me ja kute amirĩt kadjy. Nhy m me kwý te kubê

amikati, kute me'ã idji janhõr py-maje te kubê amikati nhy m tu me'ã idji janhõ. Nhy nh me ja'ã ne idji janhõ? Bir, me kunĩ, me kãtãmmê me bẽnjadjwýrmê me õ nêkrêx krãptĩmê me õ nêkrêx kêt mã me memã ãpênh kajgo ar bajamê me kute memã o pãnh kadjy ãpênhjamê. Me ja kunĩ'ã ne idji janhõ. Nhy nh ne me 'õ kukamê ikra'ã idji kêt ne. Me kunĩ.

¹⁷ Dja me'õ'ã idji jêt prãm kêt nhy m me arým kum mýjja nhõr kêt kumrêx, nhy m ta kute mýjja byr kêt kumrêx, te kute amim mýjja byrmã. Me'ã id-jikõtbit ne me kute amim mýjja byr. Mýj idji nã? Bir, mry kaãk jatãri mryja ne me kwý'ã idjin kwý'ã nu-meru janhõ.

¹⁸ Be, me no mexbit godja me kuma. Ê, gora me ano mex jabej on mry'ã numeru pumũ. Numeru ja kute me idji pyrãk. Nãm 666. Be, mry'ã numeru ne ja.

14

Bàygogomê uba kadjy kàx byr.

¹ Nã bãm arek omũnho dja nhy m kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja dja, ba omũ. Krãnhrebê Xijãokam ne dja. Nhy m kam kõt me krãptĩ ku'ê. Me krãptĩ kubê 144.000, me tãm ne me kumex. Nhy m Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny nhidjija me kuka'ã arij ne Bãm nhidjijadjwý me kuka'ã arij. Me tãm ne me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kõt kumex.

² Ba kam kãjkwakam me ngrer ma. Kute ngõ rãrãkti pyrãk, kute na krak pyrãk. Nã, nãm me ngrer mexkumrêx. Nãm me kute pĩjãbãrekam me ngrer pyrãk ba maro dja.

³ Nhy m me krãptĩja ngrer ny jarê. Nãm krĩ djatikam ýrjamê mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamê mebêngêttẽmê, me tãm ne me kabem ku'ên ngre. Ngrer ny ne me arê. Mýj me ngrer nã? Me ajbit ngrer. Atemã. Me'õ kute arênh kêt. Amũ me'õ kute mar ne arênh kadjy kêt. Me ajbit ngrer, me krãptĩ kubê 144.000,

Metĩndjwỳnh kute me utàr ne meo mōrja, pyka kurũm meo mōrja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arēnh.

⁴ Nām me mexo amiptàn kabôt katin ar ba. Nām me kute axwe 'õ mar kêtka me xkumrēx kute mrāmri ne me kute krô'ã meo prõ kêtka me xja pyrāk. Nām me ã axwemã irero ane. Nām me mã Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny kôt ajkamēn mã kôt mō. Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja abenbē meo ajkij ne meo mō. Kamrōo ne me utàn meo mōn Metĩndjwỳnhmã me kungã. Me ja ne me kutewa nhym Bãmmã meo mōn kum me kanga. Dja ã ajte me kwỳ rax ne kum me kungã. Bãmmē ar ro'ã kute meo aminhōn kute ar meo bamã.

⁵ Nhym me 'êxnhĩ kêtka me xkumrēx. Nām me axwe kêtka me xtire ne ar ba. Ajmã kute kêt.

⁶ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'õ kà:jmã ton tē. Kàjkwa tã: tē. Mỳj kadjy ne ton tē? Bir, kute me kunĩmã kabēn me xjarēnhmã. Kute me kunĩ pykabē ar bajamã arēnhmã, apỳnh me bēngōkre ba djari, apỳnh me amyngarari me ba djari, apỳnh me kabēn djari, apỳnh me õ pyka djari kunĩkôt ne kute mekmã arēnhmã. Kabēn me xja ne me x rã'ã rã'ã. Mekmã tũmrām me x ne kam o ino rer kêtka me xkumrēx.

⁷ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnhja ne kàj bē kabēn ne memã kum,

—On me amã Metĩndjwỳnh pyman kum rax jarē, kute katat memã axweo pānh ne kute meo bikēnhkam. Arỳm ne õ akati bōx. Arỳm kute memã axwe pānh jarēnhmã. Dja memã axweo pānh. Djām uma ngri got. On me kum rax jarē, kute kàjkwamē pykamē ngō raxbē pyka kētmē inoremē kute ipēx djwỳnhmã rax jarē, ane.

⁸ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'õdjwỳ kutewa kôt tēn memã kum,

—Metĩndjwỳnh dja krĩrāxbē Babirōnijka me jao ajkē. Arỳm kute meo mōr djā kaprārmã. Arỳm 'yr. Krĩrāxbē

Babirōnij, krĩ jabatàn tam ne Metĩndjwỳnh arỳm kute o bikēnhmã. Kute pyka mē meo bimrākmã. Kam ne me axwekumrēx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kunĩkôt me axwemã me prēk ne. Nhym kam me ô'ã pyka kunĩkôt axwe. Ne kam kute me'õ kuprỳ, kurēti'õ kute amiwỳr me 'wỳr nhym me kute 'ã aben japanh ne kam kôt axwe, kôt kurēti ar ba pyrāk. Nām ã krĩrāxbē Babirōnij ã pyka kunĩkôt memã ane. Kute mrāmri ne me kute kadjwati kangōo* kōm ne bibānh ne axwebit kute mar ja pyrāk. Kam ne Metĩndjwỳnh mekam ngryk ne kute prĩne meo bikēnhmã.

⁹⁻¹⁰ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'õdjwỳ kadjy mrānh djwỳnh ar kute-wakôt tēn kàj bē memã arēn memã kum,

—Ē, me ikra'ã mry nhidjija ne me kuka'ã mry nhidjija kute mryo Metĩndjwỳnh ne mry karōo Metĩndjwỳnh ne arkum amijarēnh o ban kum rax jarēnh o baja me tam gēdja Metĩndjwỳnh mekam ngryk ne prĩne meo ajkē. Djām ngryk rerek got kàjbē meo ajkē. Dja prĩne meo bikēnh me x ne. Arỳm ne ngry:k ne. Mỳj me'õ gēdja kubē amijo apdju? Be djām me kunĩo ajkē.

Be, dja Metĩndjwỳnh me ja, me kum mrymē mry karō kĩnhja kuwykam me kurē. Kuwymē kēn ngrāngrã pōkkam me kurē nhym me kam amnhirēnh kumex. Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymē kadjy mrānh djwỳnh ar nokrekam dja me amnhirēnh kumex.

¹¹ Nhym kuwy kũmja mã wabi, kute o ino rer kêtka me xkumrēx. Kuwy kute me kamjērja kũm rã'ã rã'ã. Nhym me arek amnhirēnh kumex rã'ã: rã'ã. Djām me tyk djā kētmã? Arkati. Djām akamātkam nār kon akatikam dja me tyk djā kêt? Arkati. Dja me arek amnhirēnh kumex. Be, dja ã Metĩndjwỳnh meo bikēnh ane. Me kute mrymē mry karōmē o Metĩndjwỳnh ne arkum amijarēnh

* **14:8** Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunĩja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mỳjja kangō kunĩ ne me kum kadjwati kangō jarē.

o ba ne kute arkum rax jarēnh ar o ba ne 'ã idjija, me ja dja Metīndjwýnh prīne ã meo bikēnho ane. Nãm ã kadjy mrānh djwýnh kabēn ane.

¹² Kam godja Metīndjwýnh nhõ me ja, me kute Metīndjwýnh kabēnkõt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrēxja, me ja dja me mã 'ã ngrà tỳx ne 'ãno djan kanga kêtikumrēx.

¹³ Nhym kam kàjkwa kurūm me'õ imã kabēn ba kuma. Nãm imã,

—On 'ã pi'òk no'òk. Ë, me kute Bēnjadjwýr 'ãno ãm nhym mete me par ja dja me kīnhkumrēx. Bēnjadjwýr kadjy me tykja dja me arým kàjkwakam Jeju'ýr bõx ne kam kīnhkumrēx. Metīndjwýnh kute memã kīnh jadjàr kadjy ne arým me õ akati me'ýr bõx. Dja Metīndjwýnh mã memã kīnh jadjàr rax ne, ane.

Nhym kam Metīndjwýnh Karõ imã,

—Nà, mrāmri. Mrāmri ne arým me àpēnh raxkam katyk. Me àbirkam dja me arým kàjkwakam tyk djà kêt ne. Nãm me Jeju'ã ngrà tỳx ne mã kum apē. Nhym Metīndjwýnh me omün arým kute pānh memã kīnh jadjàr raxmã, ane. Nãm ã Metīndjwýnh Karõ imã ane.

¹⁴ Ja ne arým apēx ba kam ajte mýjja 'õ pumũ. Nhym kakrã jaka ajte kato. Kato nhym kam kam me'õ nhỹ. Kute me'õ my pyræk ne bēnjadjwýr krãdjê tun o nhỹ. Kēn karýro krãdjê ne kutu. Ne kam kàx nhibõti ne kubyn o nhỹ. Wa mexkumrēx.

¹⁵ Nhym kam kadjy mrānh djwýnh 'õ Metīndjwýnh nhūrkwāti kurūm kato. Katon kum kàj bê kabēn, kakrãkam ýrjamã kabēn ne kum,

—On aparmã anhõ kàxwã o abēn o bãygogo jakàn o atom. Arým ne õ akati 'ýr bõx. Arým ne ngrà tē. Arým ne pykabê me ja nhõ akati me'ýr bõx. Kute bãygogo ngrà nhym me kute o atom nhõ akati pyræk, ane.

¹⁶ Nhym kam kabēnkõt pykamã kàxo abēn o akàro tēn kam o atom. Nãm ã kakrãkam ýrja me'ã bãygogo jakreo ane.

¹⁷ Nhym kam kadjy mrānh djwýnh 'õdjwý Metīndjwýnh nhūrkwāti kurūm kato. Kàjkwakam Metīndjwýnh nhūrkwāti kurūm kato. Ne adjwýnhdjwý õ kàx nhibõti. Wa mexkumrēx.

¹⁸ Nhym kam ajte kadjy mrānh djwýnh 'õdjwý, õ kuwy djwýnh kikre kudjý djà bõr djà kurūm kato. Katon kam kàj bê kum kabēn. Kadjy mrānh djwýnh kute kàxdjwa mex byr ne o ãmjamã kabēn ne kum,

—On aparmã anhõ kàxo abēn pidjõbê uba djõ jakàn o atom. Arým ne tuk ne kumex. Nà, i'ík pytija pumũ. Arým ne pykabê me ja nhõ akati me'ýr bõx. Kute pidjõ tuk nhym me kute o atom nhõ akati pyræk. Nãm ã kum ane. Nãm me axwe'ã pidjõ tuk nhym me kute o atom nhõ akati jakre. Metīndjwýnh arým me axwekam ngryk ne prīne kute meo bikēnhmã. 'A ne pidjõ tuk jakre.

¹⁹⁻²⁰ Nhym kam kabēnkõt tu pykamã kàxo abēn o pidjõ krõ jakàro tēn kam ôjao atom ne kam pidjõ kangõo põx djakam kumex ne. Metīndjwýnh nhõ djwýmē pidjõ kangõo põx djà raxi. Kam ne kumex ne, kute kangõo põxmã. Metīndjwýnh mekam ngryk ne prīne kute meo bikēnh'ã ne djwý pynēnh djakam me kute pidjõ kumex nhym prīne kute anēnh jakre. Atykmã ne pidjõ kangõo põx djà dja.

Nhym me kam kumex ne, nhym kam prīne anē nhym kam me kamrõ prõ:t ne. Pidjõ kangõo põx djà kurūm me kamrõ prõto nõ. Djãm me kamrõ ngri got. Axwe me kamrõ rax ne prõ:to nõn kam tàm ne. Kute ngõ pyræk ne kam ã ubým ane. Kawaru jajkwa krekrekam kàxirax 'anh ne ubým itep ne. Me kamrõ tàm mõi ry'ã akre kubê 300 kiometu. Nhỹnh me ja kamrõ nã? Bir, me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja, me axweja. Dja ã Metīndjwýnh me axweo bikēnho ane, me imexo ane.

15

Me kute apýnh meo bikēnh djàri

amýnh ne o ku'ê.

¹ Nhyam kam mýjja pumũnh kêt 'ôdjwý kàjkwakam kato ba omũ. Nãm ã tire ane ne ã uma ane. Kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikênh djari amýn o ku'ê. Apýnh mýjjao kute meo bikênh djari ja godja Metĩndjwýnh aben nHITEPã meo bikênh tẽn kam 'ôo ino re. Ne arým ngyrko ino re.

² Ba arek omũnho dja nhyam mýjja kute imôti pyrãk, kute ixeo imôti pyrãk kato ba omũ. Ixemẽ kuwymẽ akã. Nhyam mýrri me ku'ê. Mýj me nã? Bir, me kum mrymẽ mry karõ kĩnh kêt ne kute arkum mex jarênh kêt kumrêx nhyam te mry kute meo aminhõn me'ã idji janhõrmã, te me'ã idjimẽ numeru janhõrmã. Me ja ne me ixeo imôti mýrri kumex. Metĩndjwýnh nhõ pĩjãbare ne me amýn o kumex. Me kam Metĩndjwýnhmã ngrer kadjy.

³ Mõdjê kubê Metĩndjwýnh nhõ àpênhjamẽ Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymẽ ar ngrer ne me arẽ. —Bênjadjwýr, Metĩndjwýnh, atýxo abê kumkati.

Mrãmri ne ga araxo mýjja kunĩ nhipêx nhyam akõt rax ne uma ne.

Ga ne ga abê pyka kunĩkõt me kunĩ nhõ Bênjadjwýr rax ne ar meo aba mextire ne ar meo aba.

Nã gãm memã akabên pýnh ne arẽ ne katãt memã akabên jadjuw.

⁴ Nã, Bênjadjwýr, nhýnh ne me'õ kum apyma kêt got.

Nhýnh ne me'õ amã amextire jarênh kêt got. Me kunĩ dja me kum apyman abenmã arax jarẽ.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhyam kam pyka kunĩkõt me kunĩ dja me awýr ban bõx ne amã rax jarênho kumex.

Nã gãm pĩne memã o pãnh, katãt memã o pãnh.

Nhyam me kunĩ arým omũn kam amã rax jarẽ, ane.

Nãm ã me ngrer ane.

⁵ Nhyam kam ijukri Metĩndjwýnh nhũrkwãti amijã kutan dja. Kàjkwakam Metĩndjwýnh nhũrkwãti amijã kutan dja ba omũ. Nhyam kadjwýnhbê

Metĩndjwýnh nhõ kumoka'ê mextire jadjwý amijã kutan dja.

⁶ Nhyam kam Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm kadjy mrãnh djwýnh kubê 7ja apôx. Nãm apýnh mýjjao kute meo bikênh djari kubê 7ja me kadjy amýn o ku'ê. Kubêkã jaka, kubêkã jadjênh ne angij ne o ku'ê. Ne kẽn karýro amirunh pren 'ã ku'ê.

⁷ Nhyam kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut 'õ ne arkum ngõnh ngã. Kadjy mrãnh djwýnh kubê 7jamã apýnh kungã. Kẽn karýro ngõnh kubê 7 ne arkum kungã. Ngõnho ipu ne arkum kungã. Mýj ne kam ipu? Bir, Metĩndjwýnh ngyrk ne kam ipu. Metĩndjwýnh ta tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne kute o ino rer kêt, tãm ngyrk ne ngõnhkam ipu. Tãm ne arkum kungã.

⁸ Nhyam kam Metĩndjwýnh kũm pĩne ũrkwãti kre jaê. Mýj kũm nã? Bir, Metĩndjwýnh raxmẽ mexmẽ týxmẽ uma kam kũm. Tãm ne pĩne ũrkwãti kre jaê. Nhyam me te Metĩndjwýnh nhũrkwãtimã ngjênhmã. Nhyam arým Metĩndjwýnh kũm mebê aptã. Nhyam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikênh djari kubê 7ja me'ã kapĩno ku'ê, aben nHITEPã me'ã kapĩno ku'ê. Nhyam me'ã kapĩn pa nhyam me arým Metĩndjwýnh nhũrkwãtimã wangij.

16

Me kute ngõnhbê 7kam Metĩndjwýnh ngyrk me'ã kapĩn.

¹ Nhyam kam Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm me'õ kabên. Kãj bê kabên ne kadjy mrãnh djwýnh kubê 7mã kum, —On o tẽn pykakam kapĩ. Ngõnhbê 7kam Metĩndjwýnh ngyrk ipuwã on kapĩ, ane.

² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa o tẽn pykakam kapĩ. Nhyam kam kuwê me'ã apôx. Kuwê punure. Tokry:. Nhýnh me ja'ã ne apôx? Bir, mry kute me'ã idji janhõr nhyam me kute mry karõmã rax jarênhja, me tãm ne kuwê me'ã apôx.

³ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metĩndjwýnh ngyrk 'ôdjwý

kapī. Ngô raxbê pyka kêt kam ne kapī nhym arým ngô ta tu kamrô, kute me'ô tyk kamrô pyrâk. Nhym kam ngôkam mýjja ar baja kunī ty. Tu tykkumrêx.

⁴ Nhym kam atāri kadjy mrānh djwýnhja Metīndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapī. Ngô bixabjêrmê inorekam ne kapī. Nhym arým ngô ta tu kamrô.

⁵ Nhym kam kadjy mrānh djwýnh kute ngô pumūnh djwýnh kabên, ba kuma. Nām Metīndjwýnhmā kum,

–Be, mrāmri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjâkamā atīn ne ar aban mā atīn rā'ā, mrāmri.

Nā gām katāt memā o pānh ne, ane.

⁶ Nām me anhō me mexja nhimex ne, ne akabên jarēnh djwýnhjadjwý nhimex ne, ne me ja kamrô kapī: no kumex.

Ga arým meo angryk ne kam pānh ngô kamrô memā angā, me kute o kōmmā.

Mrāmri ne pānh mexkumrêx, ane.

Nām ā ngô pumūnh djwýnh Metīndjwýnhmā ane.

⁷ Nhym kam kikre kudjý djà bôr djàdjwý kabên ne, ne kum,

–Nā, mrāmri, Bēnjadjwýr, Metīndjwýnh atýxo abê kumkati.

Ga ne ga akabên pydjīn arēn arým prīne katāt memā o pānh ne, ane.

Nām ā kikre kudjý djà bôr djà kabên ane.

⁸ Nhym kam atāri kadjy mrānh djwýnhja Metīndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapī. Myt'ā ne kapī nhym kam myt pôr ne prīne me kuga.

⁹ Arngro týxkumrêx ne prīne me kuga. Te me kuga nhym me mā Metīndjwýnh japrý. Metīndjwýnh kute apýnh mýjja kute meo bikēnhmā me'ýr anorja tām ne me aprý. Mā aprý. Me kute amim kator kêt ne wānh axwemā irer kêt kumrêx. Kute kum mex jarēnh kêt kumrêx.

¹⁰ Nhym kam atāri kadjy mrānh djwýnh ja Metīndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapī. Mry krī djâkam kapī nhym arým ô me ja'ā akamāt kô tyk ne. Akamāt kô tyk prīne meo ajkamuw. Nhym

kam me tokry djàje tu àmnhirēnho kumex.

¹¹ Àmnhirēnhbê Metīndjwýnh japrýo kumex. Kâjkwakam Metīndjwýnh ne me ūn ne. Me tokry djàje, kuwēmê mýjja tokry djàje ne me Metīndjwýnh djūno kumex ne amim kator ne kute wānh axwemā irern 'ýr amijo akêx kêt kumrêx.

¹² Nhym kam atāri kadjy mrānh djwýnhja Metīndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapī. Ngô raxbê Jupraxikam ne kapī nhym kam tu ngô ngrā, me kam tēm kadjy. Kâjkwa krax kurūm me bēnjadjwýr tēm ne ngô'ā rêr, kadjy ne ngrā.

¹³ Nhym kam karō amānhkrut ne ikjêkêt ne apôx ba omū. Karō punu kute bri ponhti pyrâk ne apôx ba omū. Mry kaâk jajkwa krekremê mry jajkwa krekremê ar kabên jarēnh djwýnh 'êxnhīja jajkwa krekremê ar ja jajkwa krekre kurūm ne bri apôx, ba omū.

¹⁴ Ar karō punu kute amijo brija ne Ar kubê Xatanaj nhō àpēnh ne kam kute mýjja pumūnh kêt kwý nhipêxmā. Ne kam mā me bēnjadjwýr rūnh'ýr ba. Pyka kunīkôt me bēnjadjwýr rūnh kunī'ýr ban meo akprô. Me me'ýr prôt kadjy ne meo akprô. Metīndjwýnh týxo kubê kumkati ngryk nhō akatikam, ô akati pymakam dja me me'ýr prôt ar ba.

¹⁵ Me abenwýr prôt kadjy ne me abenwýr mōn aben tēpo mō nhym Jeju imā kabên ne. Ne imā,

–Ē, on me ikabên ma. Dja ba me aêrbê me'ýr bôx. Kute me àkīnhī me aêrbê me ūrkwāmā ngjêx ne mekbê àkīnh ba pyrâk. Dja ba ā me aêrbê me'ýr ibôx ane. Nhym bep me ôt kêt ne no týx ne kute ikam amako krīja dja me kīnhkumrêx. Me tām dja me kute me mrānhmā kute kubêkâ jangjēnh ne mrānh djâkam amako krīja pyrâk. Nhym bep me ate krāja dja me kute me ôt mýrri me ban bôx nhym me kute kubêkâ jangjēnh kêt ne pijâmkam mrānh pyrâk. Dja me ā kute ikam amak kêtja pijâm ane, ibôxkam

ã pijàm ane. Nãm ã Jeju Kritu memã amibôx djà jarêho ane.

16 Nhym kam ar karõ punu kute amijo brija me bënjadwýr rünho akprõ. Me kute me'ýr prõt kadjy ne meo akprõ. Me kute abeno bikprõnh djà nhidjibê Amadõ. Mekbê idjaer kabênkam ne Amadõ. Kam ne me bënjadwýr rünh abeno akprõ.

17 Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh kute katê ne Metĩndjwýnh ngryko ino rer kapĩ. Kók djábêrkam ne kapĩ nhym kam Metĩndjwýnh krĩ djàti kurũm me'õ kabên. Metĩndjwýnh nhũrkwãtikam krĩ djàti kurũm ne kabên ne. Kãj bê kabên ne,

—Anũ, o ino rer ne arým ja, ane.

18 Nhym kam na adjênhmẽ krakmẽ rãrãkmẽ. Nhym kam pykadjwý tertet tỳ:x ne. Nãm amingrêk tỳx ne. Me bakrax kurũm me bakukãmãre aben nHITEPã bixadjwýr tẽm ja'õ kute pyka kute amingrêk ja'õ pumũnh kêtikumrêx. Nãm tertet tỳ:x ne.*

19 Nhym kam krĩrax jabatãnhbê Babirõnikam pyka ajkij nhym kikre kunĩ rôrõk ne ajkaten amingrãn kumex. Babirõnikam pyka amikokij ne arým amãnhkrut ne ikjêkêt ne ikwã. Nhym pyka kunĩkõtdjwý krĩrax rôrõko kumex nhym kikre prĩne amikaten kumex. Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Babirõnij jabatãnhja mar ar o ban kam arým o ajkê, prĩne kum axweo pãnh ne. Nãm tu mekam ngryk tỳx ne. Mýj me'õ gêdja kubê amijo apdju? Be, dja me kunĩo ajkê, prĩne meo ajkê. Djãm Metĩndjwýnh me axwekam ngryk kêt got.

20 Nhym kam apêxti kunĩ nhĩ'ãm mrãn akuno. Nhym krãnhdjwý kunĩ tu akuno.

21 Nhym kam namê'y me'ã rôrõko kumex. Kãjkwa kurũm ne me'ã rôrõk ne. Axwe abatãnh, axwe utĩ. Utĩkam 'ã akre kute 40 kiru pyrãk. Djãm kam got me axwe kangan kam Metĩndjwýnhmã rax jarê? Arkati, nãm tu me Metĩndjwýnh djũno kumex.

Namê'y kute meo bikênkhkam tu Metĩndjwýnh djũno kumex. Djãm namê'y rôrõk kajgo got? Kati, nãm meo bikênh rax ne.

17

Me'õ kuprý kurêti mry'ã ýr.

1 Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 kute ngõnhbê 7 jamýnhja 'õ ne imã,

—Apa, amrê tẽ, ba amã mýjja jakre ga omũ. Me'õ kuprý ne ja. Tãmja ne ngõ kunĩ'ã krĩ, ane. Tãmja ne me kunĩ abenmã arê. Me kunĩ arým abenmã kurê jarê. Nhym Metĩndjwýnh arým axwe man kute o bikênhmã. Krĩraxbê Babirõnij ne me'õ kuprý kurê'ã amijakre. Krĩrax jakam ne mýjja punu ne kam kute me'õ kuprý kurêti pyrãk.

2 Nhym apýnh pyka djãri me õ bënjadwýr rünh 'ýr bao ku'ê. 'Ã aben japa. Nhym pyka kunĩkõt me kunĩ 'ýr ban kam kumex. Me'õ nija ta ne memã kadjwati kangõ* ngã nhym me o ikõn ajbãn kam kurêo kumex.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

3 ã imã anen kam mã ikarõo tẽ. Kapõt kukritmã ne ikarõo tẽn o bõx. Ba kam me'õ kuprý kurêtiya pumũ. Nhym mry kamrêk'ã nhỹ. Nhym mryja'ã idjio tuknĩ. 'Ã idjijao ne prĩne Metĩndjwýnh japrýn ün ne. Nhym mry krãbê 7 ne bàribê 10.

4 Nhym me'õ kuprý kurêtiya kubêkã kamrêkmẽ tyk jadjãn o nhỹ. Kunhêr krãptĩ. Kẽn karýrmẽ kẽn mextemê angã krã kute ngãp jadjênh pyrãk. O ne amikunhêr. Ne ngõnhkrã byn o nhỹ. Kẽn karýro ngõnhkrãkam mýjja kroo ipu ne kubyn o nhỹ. Mjên prãmmẽ kurême ja ne kam o ipun 'ã kubyn o nhỹ.

5 Ne kuka'ã idji. Mýj idji nã? Bir, mýjja bipdjur. Bir,

—Krĩrax jabatãnhbê Babirõnikam ne me kuprý kurêti kator kutewa nhym kam me ô'ã pyka kunĩkõt punu ar ba, arĩk ar ba.

* **16:18** Djãm pyka kute amingrêk kêt Arkati. Pyka kute amingrêk. * **17:2** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

Nãm ã kuka'ã idji ane.

⁶ Me'õ kuprỳ kurëtija tu ajbã. Kamrô ne o ikôn kam ajbã. Nãm prïne Metĩndjwỳnh nhõ me mexja kwỳ nhimex ne, prïne me kute tu amim Jeju markumrêx ne mã kôt bikamênh nhym me te kute me par nhym me mã kôt bikamênhja ne prïne me imex ne me kamrô kapĩn o ikôn kam ajbã. Be, nija ne ba omũn kam kam ino tyn djan te ije omũnhmã ne kam,

–Tô mỳj nã? ane.

⁷ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh imã,

–Mỳkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ë, ba mỳjja bipdjurja amã arẽ ga ama. Ba amã nija jarẽ, krĩrax kute ni jaxweti'ã amijakreja amã arẽ ga ama, ne ajte mry kute turja jarẽ. Mry krãbê 7 ne bàribê 10, tãm dja ba amã arẽ, ga ama.

⁸ Mry aje omũnhja ne amrêbê tĩn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjikurũm ajte katon ar mrã. Ar mrãn kam tu biknorkumrêx ne. Nhym pykabê me ja te omũn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kêtja dja me te kute mry marmãn kam abenkam no tyn kumex ne abenmã,

–Mỳj mry got ja? Nãm tĩn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhỹro kumex.

Djã nãm Metĩndjwỳnh me ja tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'ók no'ók got me kôt mry ma? Kati, pyka nhipêx kêttri kute me ja tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'ók no'ók kêt. Kam dja me mry mar kêtumrêx ne. Kam ne me mry tĩn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumũn kam abenkam no tyn kumex.

⁹ Ë, me no mexbit dja me kuma, me kute mỳjja marbit dja me kuma. Ë, mry krãbê 7 kubê mỳjja amãnhkrut. Krã kubê krãnhre ne krĩ. 'Ã ne nija krĩ. Adjwỳnhdjwỳ krãbê bẽnjadjwỳr rũnhbê 7.

¹⁰ Bẽnjadjwỳrbê 5 ne arỳm kêt mexi. Nhym bep pydji ne tĩn ne ar ba rã'ã, nhym bep ikjêja ne kator kêt rã'ã. Dja katon kam ar meo ba ngrire.

¹¹ Be, mryja amrêbê tĩn ne ar ban arỳm biknorja, tãm ne kubê bẽnjadjwỳr rax'õ, bẽnjadjwỳr rũnhbê 7 ja'õ, ne arkôt akuno.

¹² Nhym bep bàribê 10, aje omũnhja kubêdjwỳ bẽnjadjwỳr rũnhbê 10. Kraxje mete ar'ã bẽnjadjwỳr mênh nhym ar kute ar meo ba kêt. Adjỳm, tũmrãm, dja me ar'ã bẽnjadjwỳr mē nhym ar meo ba. Mrymē ar aprakamã ar ar meo ba. Dja ar ro'ã ar meo ba ngrire.

¹³ Be, bẽnjadjwỳr rũnhja godja ar abenkôt kabēn ne tu mry kabēnkôt ar meo ba. Nhym mryja pydji ne bẽnjadjwỳr raxo ar akren ar meo ba.

¹⁴ Nhym kam bẽnjadjwỳr rũnhja dja Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny'ỳr prõt ne. Ar kunĩ dja ar'ỳr prõt ne.

Nhym bep Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny ta dja amijo aptàn pyka mē aro amrà. Djãm Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny bẽnjadjwỳr ngri got. Arkati. Bẽnjadjwỳr raxbê kumkatiti. Kute bẽnjadjwỳr raxo pykabê me bẽnjadjwỳrja kunĩ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bẽnjadjwỳr raxbê kumkatiti. Kam dja õ me jamē prïne pyka mē ar bẽnjadjwỳrbê 10jao amrà. Õ me ja, Metĩndjwỳnh kute amiwỳr me 'wỳr ne kute amijo me utàrja nhym me tu kute amim markumrêx ne mã kôt bikamênh ne kute kanga kêt, me tãm dja me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nykôt mōn kurê djwỳnhjao ajkê.

Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh imã ane. ã imã 'ã ujarēnh ane.

¹⁵ Ne kam arek imã kabēno dja ne imã,

–Ë, apỹnh ngô ikwãja, 'ã me'õ kuprỳ kurëti krĩ ga aje omũnhwã, ngôja ne kute me urak. Me'ã ne ngôja amijakre. Apỹnh me õ pyka djãri, apỹnh me ba djãri, apỹnh me bêngôkre ba djãri, apỹnh amyngràri me ba djãri, apỹnh me kabēn djãri kunĩkôt me ja'ã ne ngôja amijakre.

¹⁶ Ne aje bàribê 10 pumũnhwãmē mry'ã ỳr ga aje omũnhwãmē ar tãm dja Ar kubê ni kuprỳ kurëtija kĩnh no kati ne arkum kurêkumrêx ne kam

o ajkê. O ajkên prīne kunhêrmê ô kubêkà mexja kubê kunī by nhym tu irāri nō. Nhym kam ar īkwý krê, me'ô kuprý nhī kwý krên kam 'ã kàtàm kuwykam kumê nhym prīne xêr.

¹⁷ Mrāmri dja ar ã o ane. Mýkam? Bir, Metīndjwýnh ne kadjy ar ngrêk ne, bēnjadjwýrbê 10ja ar ngrêk ne. Metīndjwýnh ta ne arým amim 'ã karō ne kam ar kadjwýnhbê arkum arê. Nhym kam kôt ar bēnjadjwýrbê 10ja ôkre kadjwýnhbê amim 'ã karōn o ajkê. Nām ar axikôt kabēn ne mrymā kum,

–Gajbit dja ga apydjin abēnjadjwýr rax ne ar meo aba. Nhym be nija gēdja wām nō, ane. Nām Metīndjwýnh anhýr djwýnhram tu kōnh arkum irkumrêx nhym kam ar kôt o tēn o tēn inomā kumê. Ar kute amimar kêt ne ar Metīndjwýnh kabēnkôt tē.

¹⁸ Nhym krīrax jabatānhbê Babirōnij ne me'ô kuprý kurēti ga aje omūnh wā'ã amijakre. Krīraxja ne pyka kunīkôt me kadjy bēnjadjwýr nhym bēnjadjwýr kunī 'ýr ba:o ku'ê, 'ýr ô nêkrêxo bao ku'ê, nhym kam krīraxbê Babirōnij raxo bēnjadjwýr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tām ne me arým o ajkê, ane. Be, nām ã kadjy mrānh djwýnh imā 'ã ujarēnh anen imā arēnh o tēn inomā kumê.

18

Kute pyka mē Babirōnijo bimirāk.

¹ Ba arek omūnh o dja nhym kam kadjy mrānh djwýnh 'ô kàjkwa kurūm tēn ruw. Kute bēnjadjwýr rax pyrāk ne adjēnh o prīne pyka kurwý.

² Ne kam kàj bê kabēn ne, –Ē, arým ne kêt ne. Krīraxbê Babirōnij, krī jabatānhja ne Metīndjwýnh prīne o ajkên pyka mē meo amrà nhym arým kêt ne.

Arým ne Xatanaj nhō àpēnh punu 'ýr bōx ne kam kam ar ba. Nhym kam apýnh me karō punu djàri kam ar ba. Nhym apýnh àk

punu djàri kunīdjwý me kum kurêja kam ar ba.

³ Mrāmri ne Metīndjwýnh arým prīne pyka mē meo amrà nhym kam kam ar ba. Mýkam?

Bir, axwe pānh. Babirōnijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ã bit abenmā karō.

Kute me'ô kuprý kurēti 'ô kute amijā memā àpnēnh nhym me tu 'ýr ba ar ba nhym kute memā kadjwati kangô* nhōr nhym me kute o kōm ne bibānh ne kurê ar ba pyrāk.

Nām me ã pyka kunīkôt kum krīraxbê Babirōnij kīnh o ane. Pyka kunīkôt ne me bēnjadjwýr kunī kum kīnh ne 'ýr bao ku'ê kute me'ô kuprý kurēti'ã me kute aben japanh pyrāk nhym pyka kunīkôt me kute nêkrêxo ba djwýnh Babirōnij'ýr ô nêkrêxo bao ku'ê ne arým pānh ô pi'ôk kaprī rax ne.

Babirōnij axwe kum nêkrêx prām kute me'ô mjên prām pyrāk nhym me kute nêkrêxo ba djwýnh kôt ô pi'ôk kaprī rūnhkumrêx ne. Djām Babirōnij mex got. Axwe punu, ane.

Nām ã kadjy mrānh djwýnh kabēn ane.

⁴ Nhym kam kàjkwa kurūm me'ôdjwý kabēn ne memā kum,

–Apa, inhō me ja, on me me kurūm akato. Mekôt me ajaxwe ba ije mekôt me ajo ibikēnh karō on me akato, ane.

⁵ Be, nām Babirōnij aben nHITEPĀ axwe tēn arým kàjkwa 'ýr itep ne. Nhym Metīndjwýnh kute axweo biknor kêtumrêx. Nām kuman o nhý, ane.

⁶ Gora me amipānh. Krīraxbê Babirōnij kute me ajo bikēnh 'ānh dja ga me amipānh o abikēnh o itep ne, o aben pyrāk ne.

Kati, me amipānh o abikēnh o amānhkrut. Djām krīraxbê Babirōnij kute me ajo bikēnh

* **18:3** Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarê.

ngri got. Axwe kute me ajo bikênh raxi, kam dja ga me amipãnh o abikênh amãnhkrut ne.

Nãm mýjja djýo me akôm ne. Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kômo amãnhkrut ne, ane.

Nãm mýjja djýo kôm'ã kute meo bikênh jakre,

–Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kômo amãnhkrut ne, ane.

⁷ Krĩraxbê Babirônij ajbit ne raxo amiptàn ò nêkrêx kumex. Kam dja ga me me kaprĩmê me tokrymê o amipãnh, kute ò nêkrêx kumexja 'ãnh o itep ne.

Nãm krĩraxbê Babirônij ôkre kad-jwýnhbê amim,

“Ota ba arek ibênjadwýrkumrêx ne nhỹ. Mýkam dja ba ikaprĩ?
Djãm imjên ibê tyk got ba ikaprĩ?
Djãm ibixangri dja ba ibên kêt mex ne nhỹ?
Kati, ibixangri kêt. Kam dja ba ikaprĩ kêt-kumrêx”, ane.

Nãm ã krĩraxbê Babirônij ni'ã ami-jakreo ane.

⁸ Nãm ã amim ane ne kam nhỹ. Kam dja têtê apýnh mýjjao kute meo bikênh djàri 'ýr bôx.

Myt tãm kam dja o bikênh djàja kunĩ abenã rôrôk ne arým 'ýr bôx.

Gêdja tyk 'ýr bôx ne bixangri 'ýr bôx ne kum prãm 'ýr bôx.

Têtê dja o bikênh djà ja kunĩ 'ýr bôx. Nhykam me kuwykam kumê nhykam xêr.

Bênjadwýrbê Metĩndjwýnh ne tỳxkumrêx ne kum axwe pãnh jarê nhykam arým 'ýr bôx.

Nãm ã kabên ane.

⁹ Pyka kunĩkôt dja me bènjadwýr àmrao kumex. Me bènjadwýrja kum nija kĩnh ne 'ýr bao ku'êkam kute me me'ô kuprý kurêti'ýr me bao ku'ê ja pyræk. Kam dja me abej àmrao kumex. Me kute kukwakam amim nêkrêxo àptàr o bakam. Dja krĩrax pôr ne kũm ty:k ne. Nhykam me bènjadwýr abej àmrao kumex,

¹⁰ omũho kumex. Krĩrax kaprĩmê tokry pymaje ne me nĩjar djan

omũho kumex ne kam abenmã kum,

–Watĩre, Babirônij. Krĩrax jabatàn, krĩrax puma, watĩre.

Nãm têtê Metĩndjwýnh prĩne ajo ajkê ga nõ, ane.

¹¹ Nhykam me pyka kunĩkôt kute nêkrêxo ba djwýnhjadwý àmrao kumex ne kaprĩ:re. Nhykam tu wãnh nêkrêx nõ. Mýj me'ô godja me kute nêkrêxo ba djwýnhbê nêkrêx byn pãnh pi'ók kaprĩ ngã? Arkati. Babirônij ne ipêxri me kute nêkrêxo ba djwýnh kute kum nêkrêx rero bajamã o pãnh ne.

Nhykam arým xêr nhykam kam

¹² me'ô kute mekbê apýnh me kunhêr djàri byr kêt-kumrêx, me ò kên karýmê kryt jakamê kên jadjênhmê angà krã kute ngàp jadjênh pyrækme kubêkà jakamê kubêkà tykmê atemã kubêkà mêtêbê xêdamê kubêkà kamrêkmê apýnh pi kudjý djàrimê apýnh mrybê erpãxi djwao mýjja nhípêx djàrimê apýnh pi pãnh raxo mýjja nhípêx djàrimê atemã ngônhbê brôdjimê ngôn tykmê atemã kênbê mamoremê

¹³ mýjja djànhbê kaneramê me krã ngrãnh djãmê kikre kudjý djãmê me kudjý djàbê miramê me kudjý djà 'ômê uba kangômê atemã röny kangô 'ômê atemã djwý djôm 'ômê djwýbê trigumê me ò kritbê mrytimê mrykĩ'átomtimê kawarumê piõ kãmranhtýxmê me memã àpênh kajgo ar ba, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhykam me memã àpênh kajgo ar bajamê. Nã, mebêngôkredjwý.

Ja kunĩ ne Babirônij tĩnri amim amýn pãnh memã pi'ók kaprĩ ngã nhykam kam ajbir kêt ne. Mýj me'ô godja amim amýn kam pãnh mekmã pi'ók kaprĩre ngã. Arkati.

¹⁴ Nhykam me kute nêkrêxo ba djwýnh Babirônijmã kum,

–Be, apýnh me amã mýjja mex kĩnhja ne arým me abê kêt-kumrêx. Me anhô nêkrêxmê me akunhêr kunĩ ne arým tu biknorkumrêx. Dja ga ajte omũnh kêt-kumrêx, ane. Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwýnh kum ane.

15 Ne nỳjar djan omũho kumex. Krĩrax kaprĩmẽ tokry pymaje nỳjar djan omũho kumex. Kukwakam ò nêkrêx rax ne mekbê kêt nhym me kam o aman kam abej àmrao kumex ne kam kaprĩ:ren abenmã kum,

16 –Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatàn, watĩre. Tãm ne arỳm kêt kumrêx.

Nãm ipêxri kubêkà mexbit jangij ne o mrã. Kubêkà jakamê kakrãtykmê kamrêkmê. Nãm kunhêr pãnh raxobit amikunhêr, kên karỳrmê kên jadjênhmê angà krã kute ngàp jadjênh pyrãkmê. Ý, tãm ne arỳm kêt ne.

17 Nêkrêxja ne arỳm pyka mẽ amrà. Amikrà kêt ne arỳm pyka mẽ amrà. Kàxdjàkênh ipòk pydjikam, ane.

Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwỳnh kaprĩkam abenmã ane.

Nhym kam me ngò raxkam kàkam ar bajadjwỳ kaprĩ. Me kute ngò raxbê pyka kêt kam kà raxo ba djwỳnhmê me kàtãm kàkam ar bajamê me kute kào ba djwỳnh nhò àpênhmê me kute ngòkòt nêkrêxo bajamê. Me ja kunĩ ne me kaprĩn nỳjar kumex ne àmrao kumex.

18 Krĩrax pòk ne kũm tyk pymaje ne me nỳjar omũho kumex, abej àmrao kumex ne kàj bê abenmã kum,

–Krĩrax jabatànha pydjii. Nhỳnh ne 'òmẽ kute aben pyrãk? ane. Nãm ã me kà raxkam ar baja abenmã ane.

19 Ne kam kaprĩkam pykao amikrà kaprêprêk ne krĩrax jabej amran kam kaprĩ:re ne kum,

–Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatàn, watĩre.

Akukwakam ne ba me ikunĩ inhò nêkrêx rũnh ne. Nã bãm me kàkam awỳr mỳjjao iban o bôx ga pãnh me imã mỳjja ngã. Ba me ikunĩ akukwakam inhò nêkrêx rũnh ne.

Ga tebê arỳm pyka mẽ amrà. Jakam dja ba me arĩk ar iba, ane.

Nãm ã me ngò raxbê pyka kêt kam kà raxkam ar baja krĩraxo aman ã kum ane. Nhym kam atemã me'ò kabên.

20 –Be, kàjkwa, on akĩnh. Arỳm ne Metĩndjwỳnh o ajkê. Me gadjwỳ, Metĩndjwỳnh nhò me gamê Jeju kute me anorjamê Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnhmê on me akĩnh. Metĩndjwỳnh arỳm me apãnh Babirônijo ajkê. Kam dja ga me tu akĩnhkumrêx.

21 Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh tỳxkumrêx 'ò kên by. Kên rax, kên jabatàn. O ne mekbê idjaer bày ngãn òm ne. Tãm ne kumỳn o ngò rax kòpênàt ne. Ne mekmã kum,

–Dja ã Metĩndjwỳnh krĩrax jabatànhbê Babirônijo bikênhho ane, kòpênàto bê o ane. Gêdja tu biknorkumrêx ne ajte kator kêt kumrêx.

22 Godja ajte me'ò me akam ngrer kêt kumrêx. Atemã pỳjábaremê pomê ngònhò potimê. Ja kunĩkam ngrer dja ajte me akam kator kêt kumrêx. Nhỳnh ne me'ò mòn ajte me akam ngrero dja? Arkati.

Nhym me apỳnh ê mex djari 'ò ajte me akam kator kêt kumrêx. Nhỳnh ne me ê mex 'ò me akam dja? Arkati.

Nhym me ni'ò me akam djwỳ ka'uko ýr kêt kumrêx. Nhỳnh ne me ni'ò djwỳ ka'uko nhỹ got ga me ajte marmã?

23 Nhym ngònhpòkdjwỳ me akurwỳ kêt kumrêx. Nhỳnh ne me akam ngònh pòk 'ò godja me akurwỳ?

Ne me keketdjwỳ mar kêt ne. Nhỳnh ne me'ò ajbir abenwỳr mòr ny got kĩnhkumrêx ne kute abenmã kabên ne keketmã? Arỳm kêt kumrêx.

Me akam me kute nêkrêxo ba djwỳnh ne pyka kunĩkòt me kurãm ò nêkrêx rũnh ne.

Ga arỳm apỳnh me ba djari me kunĩ noo akuno. Nã gãm adjukaneo me noo akuno nhym arỳm pãnh Metĩndjwỳnh prĩne ajo ajkê, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh ane.

24 Be, Babirônij ne Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnhmê Metĩndjwỳnh

nhõ me mexja par ar o ba. Babirõnij kabẽnkõt ne me pyka kunĩkõt me par ar o ba. Kam ne Metĩndjwỳnh meo ngryk ne me pãnh prĩne Babirõnijo ajkẽn pyka mẽ o amrà.

19

Me kute Metĩndjwỳnhmã mex jarẽnh.

¹ Nhyam kam mỳjja kute me krãptĩ kanga pyrãk ba kuma. Kàjkwakam ne me krãptĩ kabẽn ne, ne,

—On me Metĩndjwỳnhmã mex jarẽ. Me banhõ Metĩndjwỳnh, ajbit ne kubẽ me bapytàr djwỳnh, gu me kam abenmã mex jarẽn abenmã bẽnjadwỳr rax jarẽ.

² Ta ne kabẽn pỳnh ne katàt memã axwe pãnh jarẽ. Mrãmri ne arỳm kum pãnh jarẽ. Me'õ kuprỳ kurõtija, tãmja pydji ne rax ne pyka kunĩkõt me'ã axwe rẽ nhyam me kõt axwen arĩk ar ba, tãm. Kumã ne Metĩndjwỳnh pãnh jarẽ.

Arỳm ne kam ngryk ne o ajkẽ. Nãm õ àpẽnho ngryk ne kam me pãnh o ajkẽ, kute õ àpẽn par ne kamrõ kapĩnkam ngryk ne kam me pãnh me'õ kuprỳ kurõtija o ajkẽ. Mrãmri, ane.

Nãm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

³ Ne kam ajte kàj bê kabẽn ne, —On me Metĩndjwỳnhmã mex jarẽ. Krĩrax jabatànhbẽ Babirõnij ne mã pôr ne kũm tyk rã'ã rã'ã. Àtyk kêtikumrẽx, ane.

Nãm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

⁴ Nhyam kam mebêngõt bẽ 24mẽ mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut ne tu mỳrbẽ rôrõk ne Metĩndjwỳnhmã rax jarẽ. Metĩndjwỳnh krĩ djatikam yřjamã rax jarẽn kum,

—Mrãmri godja ga ã o ane, ane.

Ne kam ajte abenmã kum,

—Gu me on Metĩndjwỳnhmã rax jarẽ, ane.

⁵ Nhyam kam krĩ djati kurũm me'õ kabẽn ne,

—Ë, me akunĩ, me abẽ Metĩndjwỳnh nhõ àpẽn, me amã umaja, me abẽnjadwỳrmẽ me akàtammẽ

me akunĩ on me me banhõ Metĩndjwỳnhmã mex jarẽ, ane.

⁶ Nhyam kam mỳjja kute me krãptĩ kangao kumex pyrãk ba kuma. Kute ngõ rãrãk pyrãk, kute na krikrit tỳx pyrãk. Nhyam me krãptĩja kabẽn ne,

—On me Metĩndjwỳnhmã mex jarẽ. Bẽnjadwỳr djwỳnh me banhõ Metĩndjwỳnh tỳxo kubẽ kumkati, ta ne bẽnjadwỳr rax ne mrãmri ar meo bakumrẽx, kumã dja ga me mex jarẽ, ane.

⁷ Ë, gu me on bakĩnhkumrẽx. Me kute abenã ar mẽnh kadjy bakĩnhkumrẽx. Gu me abenmã raxmẽ mex jarẽ. Arỳm ne õ akati 'yř bõx. Arỳm ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymẽ prõmẽ abenã ar mẽnhmã, kam dja gu me bakĩnhkumrẽx.

Arỳm ne nija amimex ne.

⁸ Arỳm ne kadjy kum kubẽkã ngã nhyam arỳm adjã. Kubẽkã mexkumrẽx, kubẽkã jadjẽn, kubẽkã ajmã kute kêtikumrẽx, ane.

Nãm ã me krãptĩ memã ane. Nãm Metĩndjwỳnh kute õ me mexjamã axwe kêt jarẽn nhyam me katàt mrãnh'ã kubẽkã mex jakre ne ta õ me ja'ã prõ jakre.

⁹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh imã,

—On 'ã pi'õk no'õk. Arỳm ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymẽ prõmẽ abenã ar mẽnhmã, nhyam me arỳm kute kadjy djwỳ djarmã. Arỳm kadjy mry kumex ne. Nhyam arỳm memã kabẽn. Me Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymẽ ro'ã õ kwỳ krẽn rax kadjy memã kabẽn ne. Me ajbit dja me kĩnhkumrẽx. Me Mrykĩ'ãtomti jabatàn nykõt õ kwỳ krẽnja, me ajbit dja me kĩnhkumrẽx. On 'ã pi'õk no'õk, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh imã ane. Ne kam ajte imã,

—Ë, mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm kabẽn pydjĩn arẽ, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu mỳrbẽ tỳm ne bit ije kum rax jarẽnmã, bit ije kadjy mrãnh djwỳnhmã rax jarẽnmã nhyam imã,

—Kati, kwārīk wānh. Badjwý ne ba Metĩndjwýnhmā idjāpēnh, akamymē ar akôt Metĩndjwýnhmā idjāpēnh. Akamymē ar atýxkumrēx me aje mekmā Jeju'ā adjujarēnhjakôt ne ba kum idjāpēnh. Badjwý ne ba ar akôt kum apē. Kam dja ga Metĩndjwýnhmābit rax jarē, ane.

Be, me akajmātā ne Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ô'ā memā Jejubit'ā ujarēnh ar ba. Ga me kam gadjwý ijuk'ā Jejubit'ā adjujarēnh ar aba. Kumābit ne me kute rax jarēnh ar o bamā, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane.

Me'ō kawaru jaka'ā ýr.

¹¹ Nhyam kam kàjkwa ajkij nhyam kawaru jakaja dja. Nhyam me'ō 'ā nhý. Me'ō nhidjibē Kabēnkumrēx, ne ajte idji 'ōbē Katāt kabēn ne 'ā nhý. Nām katāt memā axwe pānh jarēn kôt me'ýr prôt ne.

¹² No pōk kute kuwy pōk pyrāk ne kam bēnjadjwýr rax krādjē tu. Krādjē krāptī ne kutu. Ne ta idji 'ā wajēt. Nhyam me kute idjija pumūnh kēt, ajbit ne kute aminhidji pumūnh.

¹³ Ne ō kubēkà kute kamrōkam irja jadjà. Nhyam me kum idji jarē. Idjibē Metĩndjwýnh Kabēn. Tām ne me kum arē.

¹⁴ Nhyam kàjkwakam Metĩndjwýnh nhō krākamngōnh krāptī kôt mō. Ne kam kubēkà mexkumrēx, kubēkà jaka, kubēkà ajmā kute kēt jangij ne 'ā mō. Kawaru jaka'ā ne me krīn kôt mō.

¹⁵⁻¹⁶ Nhyam Bēnjadjwýr jajkwa krekre kurūm kàxdjwa kajgo kato. Kàxdjwa kajgo djwa mexkumrēx ne kato. Nhyam kubēkà'ā idjin kjē'ā idji. Idjibē

Bēnjadjwýr raxbē kumkatiti:.

Kute bēnjadjwýr raxo pykabē me bēnjadjwýrja kunī jakrenh mexi.

Kam ne kubē Bēnjadjwýr raxbē kumkatiti:.

Ne kam kàxdjwa kajgo djwa mexjao dja apýnh me ba djāri meo ajkē. Meo ajkēn kam ar meo ba, me kum àpēnhmā dja kabēno me anor ar o

ba. Kabēno me anon me axwemā bēn týx ar ba. Djām kute akrānmā ar me axweo bamā? Kati, dja kàxo àbēr djào ar mekam ngyrk ban mekam ngyrk mex ne. Godja Metĩndjwýnh ngyrk janēnh djākam me kurē ne prīne me anē nhyam me kamrō prôt ne. Djām Metĩndjwýnh týxo kubē kumkati ngyrk ngri got? Nām ar meo ban ī mekam ngyrk mex ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh pydjīn dja, ba omū. Arngro týxkam ne dja. Ne kam kàj bē àkmā kabēn ne. Àk kàjkwa tā tor ne mrānhja kunīmā kabēn ne, ne kum,

—Me apa. Amrē me aben pydji. Arým ne Metĩndjwýnh me amā me anhō kwý krēn djā rax ne o atom ne, me aje krēn ne ajajnemā. Ē, bēnjadjwýr nhīmē krākamngōnh nhō bēnjadjwýr nhīmē me àprār nhīmē kawaru nhīmē 'ā krākamngōnh krīja nhīmē me kute me pa 'amýnh nhyam me memā àpēnh kajgo ar baja nhīmē me kute memā o pānh kadjy àpēnhja nhīmē me bēnjadjwýr nhīmē me kātām nhīmē me kunī nhī dja ga me krēn aja-jne, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh àkmā kabēn ane.

¹⁹ Nhyam kam mry kute meo bajamē ō krākamngōnhmē me bēnjadjwýr rūnhmē arým akuprō. Me kute Jeju kawaru jaka'ā ýrja 'ýr prōtmā ne me akuprō. Nhyam arým kutā Jejudjwý ō krākamngōnhreo akprō.

²⁰ Ne kam amijo aptàn ar pa 'amýn kuwyo imôtikam ar kumē. Nām mrymē kabēn jarēnh djwýnh 'ēxnhīja ro'ā ar pa 'amýn aro tēn kuwyo imôtikam ar kumē. Kabēn jarēnh djwýnh 'ēxnhīja ta kute mýjja pumūnh kēt kwý nhipēx, kute mry djō'ā kabēnkôt mýjja pumūnh kēt kwý nhipēx ne o kute me noo biknor. Nhýnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'ā mry nhidji jarij ne kute mry karōmā amijarēnh ne kute kum rax jarēnhja, me tām ne kabēn jarēnh djwýnh 'ēxnhīja me noo akno. Kam ne Bēnjadjwýr Jeju mrymē kabēn jarēnh djwýnh 'ēxnhīja ar ro'ā ar pa 'amýn aro tēn kam kuwyo imôtikam

ar kumě. Ar tîn ne ar pa 'amÿn aro tĕn kuwyo imôtikam ar kumě. Kuwymě kĕn ngrāngrā pôkkam ar kumě.

²¹ Ne kam me kôt môrja nhimex ne. Jeju kawaru'ã ŷrja tām ne ajkwa krekre kurŭm kàxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunĭkôt me bĕnjadjwÿrmě ar ô krākamngônh ro'ã me imex ne. Me imex nhym àk kunĭ me kwÿ krĕ:n meo ajne.

20

Xatanaj djwupre'ã amex kubé 1.000.

¹ Nhym kam kadjy mrānh djwÿnh 'ô kàjkwa kurŭm tĕn ruw ba omŭ. Ikrakam ne kam o kajkep djà byn o tĕn o ruw. Mÿjkam o kajkep djà nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djà ne kubyn o tĕn o ruw. Kàxiràxtimě ne kubyn o ruw.

² Ne kam mry kaàkjao tÿm, kubé ne Kangã tŭm, kute me kàmex jarĕnh djwÿnh. Xatanaj tām ne o tÿm ne kàxiràxtio uwpre. Djām uwpre'ã amex pydji got. 'Ã amex krāptĭ. 'Ã amexbĕ 1.000.

³ Nām tu kre ry typydjikam kumĕn 'ã ijĕn kam o kajkep ne prĭne 'ã ijĕ djào amrà, mÿjja kute tom pyrāk o prĭne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunĭkôt me noo biknorbĕ ne krekam kumĕn 'ã ijĕ. Godja 'ã amexbĕ 1.000 apĕx nhym kam ajte kadjy mrānh djwÿnh 'ã kutan kaba nhym ar ba ngrire. Tām ne ja. Be, ba kam ajte mÿjja 'ôdjwÿ pumŭ.

⁴⁻⁵ Be, me krĭ djàtidjwÿ ne kumex ba omŭ. Nhym me kam krĭ. Metĭndjwÿnh ne arÿm me jamã kum,

—Me ga dja ga me memã axwe pānh jarĕ, ane.

Me karôdjwÿ ne ba omŭ. Mÿj me karô nã? Bir, me kute memã Jeju'ã ujarĕnh ar ban Metĭndjwÿnh kabĕn'ã ujarĕnh ar ba nhym me kute me mut krākār nhym me tyk karô ne ba omŭ. Me kute mrymĕ mry karô arkum rax jarĕnh kĕt, kute aro Metĭndjwÿnh ne arkum amijarĕnh kĕt nhym mry te kute me'ã aminhidji janhôr prāmja, te

kute me kuka'ã nār me ikra'ã aminhidji janhôr prāmja, nhym me kubé bikĕnh nhym kam me kute me par karô ne ba omŭ. Me tām dja me akubyn tĭn ne kam Kritumĕ ro'ã ar meo ba. Ar meo ba'ã amex krāptĭ ne. 'Ã amexbĕ 1.000. Me tyk ne akubyn tĭn kutewa ne ja. Nhym bep me kâtām tykja, me tām dja me'ã amexbĕ 1.000 nhym me akubyn tĭn ne.

⁶ Nhym bep me tyk ne akubyn tĭn kutewaja dja me kĭnhkumrĕx. Arÿm mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kĕtkumrĕx, ne kam Metĭndjwÿnhmĕ Kritu arkum apĕ, mebĕ me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh ne arkum apĕnh ba. Ne kam ar ro'ã ar meo ba. Ar meo ba'ã amex krāptĭ. 'Ã amexbĕ 1.000.

Kute kuwyo imôtikam Xatanaj mĕnh.

⁷ Nhym kam amexbĕ 1.000 apĕx nhym kam kadjy mrānh djwÿnh Xatanaj'ã kuta. Kubé ijĕja'ã kutan me kadjy kaba.

⁸ Nhym arÿm kato, pyka kunĭkôt ajte kute me noo biknormã kato. Dja kàjkwa kraxkam me jamĕ kàjkwa nhôtka me jamĕ aktã kàjkwa nhirĕ'ānh me jamĕ mekbĕ Kokmĕ mekbĕ Makokmĕ me kunĭ 'ÿr bôx ne memã kabĕn jarĕn me noo aknon meo akprô. Kute Metĭndjwÿnh nhô me ja'ÿr prôt ne kute me par kadjy nārām meo akprô nhym me kumex. Nām me kute ngô rax mÿrri pykati ngrà ja pyrāk. Pykati ngrà tām ne me o itun te kute abenã akremã nhym krāptĭ: anen amŭ ajkamĕ nhym me te o ane. Nām ã krākamngônhre kumex o ane.

⁹ Ne kam prĭne me kadjy pyka jaĕn kam me'ÿr mōn Metĭndjwÿnh nhô me mexjamã ipôk ne, krĭ mexmã ipôk ne. Metĭndjwÿnh kum krĭrax kĭnhkumrĕxja tām ne me kum ipôk ne. Nhym kam kàjkwa kurŭm kuwyo ruw ne prĭne me kuga nhym me prĭne xĕr.

¹⁰ Nhym kam Metĭndjwÿnh bôm 'ĕxnhĭja mĕ, kute me noo biknor djwÿnhja kuwyo imôtikam kumĕ. Kuwymě kĕn ngrāngrā pôkkam kumĕ.

Kam ne ôbê mrymê kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja mē. Ne kam ajbir kam Xatanaj mē. Kam ne Metîndjwýnh prîne aro bikênh rax ne. Nhy m ar tokry: ne àmnhirênh ar ba. Àmnhirênh ar ba rã'ã rã'ã. Àmnhirênh ar ba: nhy m 'ã akamât ne tãm kam 'ã akati. Dja o ino rer kêt kumrêx ne.

Metîndjwýnh kute me tykmã pãnh jarênh.

¹¹ Nhy m kam krî djâti jaka dja nhy m kam me'ô nhÿ ba omÿ. Nhy m kam umaje pykamê kâjkwa prôt ne nhÿ'ãm tēn akuno.

¹² Nhy m kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunÿ, me bēnjadjwÿrmē me kâtammē krî djâti kabem kumex. Nhy m kam pi'ôk no'ôk'ã kurê.

Ne kam ajte pi'ôk no'ôk 'ôdjwÿ'ã kuta. Metîndjwýnh kute me tîn rã'ã rã'ã'ã no'ôkja pi'ôk tãm ne 'ã kuta.

Nhy m bep ate ne kute pi'ôk no'ôk kumrêx'ã rēnhja. Pi'ôk jakôt ne Metîndjwýnh memã axwe pãnh jarê. Me tînri axwe'ã pi'ôk no'ôk ja ne Metîndjwýnh 'ã kurênh kam mekmã axwe pãnh jarênho nhÿ, me tykmã pãnh jarênho nhÿ.

¹³ Nhy m kam ngô raxbê pyka kêtjadjwÿ Metîndjwýnhmã me tyk kanga. Ngô kute me imexja tãm ne kum me kanga. Nhy m apÿnh mýjja kute me par djâri Metîndjwýnhmã ajte me kanga. Nhy m me tyk nhô pyka Metîndjwýnhmã ajte me kanga. Kum me kanga nhy m me tyk kunÿ krî djâti kabem kumex. Nhy m mekmã pãnh jarênho nhÿ. Me tînri kute amijo bakôt ne memã pãnh jarênho nhÿ.

¹⁴⁻¹⁵ Mekmã pãnh jarênh pan kam ate apÿnh mýjja kute me par djâri mekam o pôx ne kuwyo imôtikam kurê ne ajte me tyk nhô pykadjwÿ kuwyo imôtikam kumê nhy m arÿm me tyk nhô pykaja kêt ne. Nhy m bep mýjja kute me parja gédja ajte akubyn me par kêt kumrêx ne. Arÿm me tyk kêt. Mýjja kute me parja arÿm kêt.

Nhy m me idji'ã no'ôk kêtja, Metîndjwýnh kute me tîn ne ar ba rã'ã rã'ã kadjy idji'ã no'ôk kêtja, me tãm

ne Metîndjwýnh kuwyo imôtikam me kurê. Me tyk nhijukri tyk ne ja.

21

Metîndjwýnh nhô Djeruxarê ny.

¹ Nhy m kam kâjkwamê pyka arÿm ny ba omÿ. Nhy m bep kâjkwa tÿmmē pyka tÿm ne arÿm nhÿ'ãm tēn akuno. Nhy m ngô raxbê pyka kêt djwÿ arÿm kêt.

² Nhy m kam krîrax mextire ruw ba omÿ. Krîraxbê Djeruxarê arÿm ny ne ruw. Kâjkwa kurÿm ruw. Metîndjwýnh kurÿm ne ruw ba omÿ. Djeruxarê arÿm mekumrêx. Kute me mjên 'ÿr ba kadjy kute amimex pyrâk, me kute mjên kadjy amimex ne kute kubêkâ mex jangjênh ne mrãnh nhy m me kute abenã me rēnh pyrâk.

³ Nhy m kam krî djâti kurÿm me'ô kabên. Kâj bê kabên ne memã kum, —Ë, arÿm ne Metîndjwýnh pykakam me ja'ÿr bôx ne kam mekam ar bamã. Dja mekam ar ba ne kam meo aminhökumrêx ne.

Nã, Metîndjwýnh ta dja mekam djan ⁴ kam me kunÿmã no kangô kukôn mekmã o apêx.

Nhy m kam me arÿm tyk kêt kumrêx ne.

Ne kaprÿ kêt kumrêx ne.

Ne mÿr kêt kumrêx ne.

Ne tokry kêt kumrêx ne. Mýkam?

Mýjja kunÿ tÿmja arÿm nhÿ'ãm tēn ne biknorkam ne arÿm kêt ne, ane.

Nãm ã krî djâti kurÿm kabên ane.

⁵ Nhy m kam krî djâtikam ÿrja ne kabên ne,

—Ë, arÿm ne ba mýjja kunÿ ny, ane.

Ne kam ajte,

—On 'ã pi'ôk no'ôk. Mrãmri ne kabênja. Djãm kabên kajgo? Arkati, kabênkumrêx, ane.

⁶ Ne kam imã,

—Anÿ. Arÿm ne ba o ino re.

Ba ibê mýjja kunÿ krax ne ajte ibê mýjja kunÿ 'ênhôt.

Ba ne ba adjakamã itÿm ne kam ije mýjja nhipêxo itēm ne ije inomã mēnh, ba.

Djori me'õ kum kôr ba kum ngô ngã gê o ikõ. Ngô tĩn dja ba tu kum kajgo ngã gê o ikõ. Mỳj ngô tĩn nã? Bir, ngô kute meo tĩnja dja ba kum kungã.

7 Me me kuràm tỳx ne kute ijãno ãm jamãbit dja ba mỳjja mex kunĩ ngã ne kam tu meo ikrakumrêx nhym me imã, "Me inhõ Metĩndjwỳnh", ane.

8 Nhym bep me kute bit ijo am-inhõmãn kute amikam me kabên pymaje ikangaja,

ne kam ajte me kute amim imar kêtja, me kute axweo amiptàrja, me kute me par prãmja, me prõ prãmja, me mjên prãmja, me udjy,*

me kute mỳjjao Metĩndjwỳnh karõ nhipêx ne kute we kum ar amijarêho baja,

me 'êxnhĩ kunĩ, me arĩk ar ba kunĩ dja me iwỳr bõx kêtikumrêx ne.

Me ja kunĩ dja ba kuwyo imõtikam me kurê. Kuwymê kên ngrãngrã pòkkam me kurê. Me tyk nhijukri ajte tyk ne ja.

9 Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh 'õ kato ba omũ. Kadjy mrãnh djwỳnhbê 7 ne apỳnh mỳjjao kute meo bikênh djari Metĩndjwỳnh ngryko ino rero ngõho ipu kute amỳnh ne o ku'ê ja 'õ ne iwỳr tẽn imã,

–Apa, amrê tẽn ba on amã akre ga omũ. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prõ dja ba amã akre. Me arỳm kute abenã ar mênhja dja ba amã akre, ane.

10 ã imã anen kam ikarõo tẽn. Krãnh jabatãnh, krãnh prêkti'yır ikarõo tẽn ijo bõx.

Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Prõ ne rwỳkja. Krĩraxbê Djeruxarê arỳm ruw. Kàjkwa kurũm, Metĩndjwỳnh kurũm ruw ba omũ.

11 Nhym aparmã adjênh tẽn. Metĩndjwỳnh jadjênho ne adjênh ne. Ne kam karỳr kute kên pãnh rax, kên ngrãngrã jadjênh tỳxja pyrãk. Ne ajte

karỳ:r kute krytyrãnh karỳrja pyrãk. Nãm ã krĩrax jadjênh anen ruw.

12 Nhym kikre bu'ã apỳnh kên djari aben nhiby adjwỳro tẽn nhym ã prêktire anen ã utĩ ane. Nhym kam ajkwa krekrebê 12. Nhym kam apỳnh ajkwa krekre djari kadjy mrãnh djwỳnh 'ã ku'ê. Nhym ajkwa krekre'ã idji arij. Apỳnh mekbê idjaer nhingêt kukãmãre nhidji djari ajkwa krekre 'ã idji arij. Idjibê 12 ne apỳnh kre'ã arij.

13 Nãm kàjkwa krax 'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kàjkwa nhõt'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kàjkwa nhirê'ãnh aktã ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt.

14 Nhym kikre bu'ã apỳnh kên djari aben nhiby adjwỳro tẽnja krakri ne kênpotibê 12 ikwã. Kênpoti'ã ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kute ar anorbê 12ja idji arij.

15 Nhym kadjy mrãnh djwỳnh kute imã kabênja àbêr djà byn o dja. Kên karỳro àbêr djà. O kute krĩrax'ã akremã. Kute krĩraxmê ajkwa krekremê bu'ã apỳnh kên djari aben nhiby adjwỳro tẽnjamê kute 'ã akremã.

16 Nhym krĩrax pomê rymê kute aben pyrãk. Nhym pokõt 'ã akren anhãkõt 'ã akren prêkkõt 'ã akre. Nhym kunĩ'ã akre kute aben pyrãk. Ne 'õ aben japanh kêtikumrêx. Àbêr djào ne 'ã akreo tẽn. 'Ã akrebê 2.200 kirometu.

17 Nãm kikre'ã akren kam atãri kikre bu'ã kênja'ã akre. Prêk'ã akrebê 64 metu. Me baje mỳjja 'ã akrekõt ne kadjy mrãnh djwỳnh kikremê kikre bu'ã kênjamê 'ã akre.

18 Nhym bu'ã kênja ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã pyrãk o ne ipêx ne. Nhym bep krĩraxja ne kryt karỳro ipêx ne. Kryt karỳrobit, atemã mỳjja 'õmê o bikar kêt. Nhym krytja karỳ:r kute ixè jadjênh pyrãk.

* 21:8 Me kute apỳnh mỳjja mar, namê mry kaãkmê me karõmê, me tãm ne me amijo wajangao ba. Nhym me karõ punu ne me kute me jakõt me noo biknor prãmikumrêx. 'Ã dja gar, A Tex 2.9, Apòx 13.13, Karõ 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarê.

19-20 Nhyam kam kikre bu'ã kënja krakri kënpotikam apýnh kën djari kumex. Kën pãnh raxbit. Kikre bu'ã kënja kïnh kadjy.

Kën kutewa ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tÿx kute kwênh ngrãngrã ngwýnh ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kamrêk kute kôkanê ngwýnh rãrãr kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute krwýnh ngwýnh ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kajngãr kute ngãnhthey nhy kajngãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kamrêk kute tyrti tekã kamrêkti, tekã kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kute mutêkre ngwýnh rãrãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute kôtkaaak ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute bã'y're ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute krãkamkãxte ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tÿx kute atorti ngrekã ngrãngrã ja pyrãk.

Nhyam bep kute katê ja ne rãrãr kute kënnetojre ngwýnh rãrãr ja pyrãk.

Be, kikre bu'ã kën krakri apýnh kënpoti djari ne ja.

²¹ Nhyam bep kikre bu'ã kënja ajkwa krekrebê 12ja ne angã krã. Angã krãti:, angã krãtio ne kikre bu'ã kënja ajkwa krekre kunõ 'ã ijê djã, tãmh ne kute ngãp jadjênh pyrãk. Apýnh ajkwa krekre djari ne kadjy angã krã'ã akren o ipêx ne, angã krã pýnh. Be, kikre bu'ã kën jãkwa krekre ne ja.

Nhyam bep krïkam pryjadjwý kryt karýro pry. Kryt karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikãr kêt. Karý:r kajgon kam apôkmã rît, kute ngõnh karýr apôkmã rît ja pyrãk.

²² Djãm krïrax jakam Metïndjwýnh nhõ kikreti? Kati, arým ne bõx ne me bakam ar mrã. Bënjadjwýr

Metïndjwýnh tÿxo kubê kumkatimê krabê Mrykï'ãtomti jabatãnh nyja ar tãmh ne arým ar bõx ne me bakam ar mrã. Arým ne ar ro'ã me bawýr ruw ne me bakam ar mrã. Djãm me kute kum kabên kadjy ne mete kum kikremã? Kati, arým ne ar bõx ne me bakam ar mrã. Mýj kadjy dja me kum kikre? Djãm kãjkwakam ar ba rã'ã ne mete kum kikren kam kum kabênmã?

²³ Djori kam mytmê mytyrwý kute me kurwýmã? Kati, Metïndjwýnh ta adjêho dja me kurwý. Krabê Mrykï'ãtomti jabatãnh ny jadjwýbê ne me kurwý djwýnh.

²⁴ Be, ar irã jakam godja apýnh me ba djari kunï kam mrã, mrãnh mex-tire. Nhyam pyka kunïkôt bënjadwýr krïraxmã õ mýjja mex kunõ wangijn o krïrax kïnh ne.

²⁵ Nhyam krï bu'ã kën jãkwa krekredjwý 'ã ijê kêtumrêx ne. Djãm akamãt kadjy dja me ajkwa krekre'ã ijê? Kati, akamãt kêtumrêx, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ã ijê kêtumrêx ne.

²⁶ Nhyam apýnh me ba djarikam me ja õ mýjja mexo wangijn o krïrax kïnh ne. Nhyam me rûnh krïraxmã wangij nhyam krïrax ô'ã kïnhkumrêx ne.

²⁷ Nhyam bep mýjja punu 'õ dja kum àr kêtumrêx ne. Me pijãm kêtme me 'êxnhĩmê me ja 'õ dja kum àr kêtumrêx ne. Nhyam bep Mrykï'ãtomti jabatãnh ny kute õ pi'ók no'òkkam me tïn rã'ã rã'ã'ã idji janhôrjabit dja me kum wangij.

22

Ngô kute meo tïn.

¹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh imã ngô kute meo tïn pakrax jakre. Ngô kute meo tïn ne prõto nõ ba omũ. Metïndjwýnhmê Mrykï'ãtomti jabatãnh nyre ar krï djãti kurũm ne prõto nõ. Karý:r kumrêx. Karýr kute krytyrãnh pyrãk.

² Nãm pry nhõkre djãkôt prõto nõ. Krïraxkam pry nhõkre djãkôt prõto nõ nhyam aktã nokã'ã pidjô kute meo tïnja dja.

Pidjô bari amānhkrut ne mytyrwý kunī kôt aben pānh ô kadjy aktā ngô nhijên o dja. Aktā ne ngô jakà'ā ngô nhijên o dja. Be, pidjô ja ne ar mytyrwý kunīkôt ôo kute aben japanho ām kadjy dja. Nām apýnh mytyrwý djari'ā pidjô jakren o 12. Mytyrwý kunī kôt ôn bikaprār kêt-kumrêx kadjy 'ā akre. Nhyim bep pidjô 'ôja ne kubê me umar mex djà, pyka kunī kôt kute meo mex nhyim me umar mex ne kanê kêt-mā.

³ Djām krī jakam mýjja kute meo bikēnhmā? Kati, krī ja gédja tu kam me mex ryti pydji. Nhyim mýjja kute meo bikēnh dja 'ýr àr kêt-kumrêx. Metīndjwýnhmē Mrykī'ātomti jabatānh ny dja kam ar meo ban meo djuw mex o ba. Nhyim ô àpēnhdjwý kum àpēnh mexkumrêx ne.

⁴ Ne kam Metīndjwýnh nokre pumū nhyim kam me kuka'ā Metīndjwýnh aminhidji janhô nhyim me 'ā ar ba.

⁵ Nhyim kam kam akamāt kêt-kumrêx ne. Nhyim kam ngōnhpōkti kêt-kumrêx ne. Nhyim arngro kêt-kumrêx ne. Mýj kadjy dja ngōnhpōktimē arngromē? Bēnjadjwýrbê Metīndjwýnh dja me kurwý. Nhyim Metīndjwýnh nhô me ja dja ar meo ba rā'ā: ar meo ba.

⁶ Nhyim kam kadjy mrānh djwýnh imā,

—Ē, mrāmri ne kabēnja. Djām kabēn kajgo? Arkati. Kabēnkumrêx. Amrēbê Bēnjadjwýrbê Metīndjwýnh ne me kute kabēn jarēnh djwýnhmā ta Karō jano nhyim me kam ô'ā memā kabēno amirīt ne. Nhyim kam ajbir jakam ta arým ajte kadjy mrānh djwýnh jano. Kute ô àpēnhmā mýjja kator 'ýr jao amirītmā ne ano. Kute mýjja kator kêtja anhýr djwýnhhrām mekmā o amirīt kadjy ne ano. Arým kator 'ýr, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane.

Jeju bôx 'ýr arē.

⁷ Nhyim Jejudjwý arým me bamā,

—Ē, arým ne ba akubyn me awýr ibôx 'ýr, ane. Ē, me'ô kute prīne ikabēnkôt amijo ba jabej dja

kīnhkumrêx. Metīndjwýnh kute anhýr djwýnhhrām memā mýjjao kator'ā ujarēnh ga aje 'ā pi'ôk no'ôk nhyim me kute amim mar ne kôt amijo ba jabej, be, me tām dja me kīnhkumrêx ne, ane.

Nām ā Jeju me bamā ane.

⁸ Ba, ba ibê Djuāo ne ba arým prīne omū. Nā bām mýjja ja kunī pumūn kuma. Ne kam mýjja kunī pumūn mar pan kam kabem itu mýrbê tým. Kadjy mrānh djwýnh kute imā mýjja 'ā karō kabem itu mýrbê tým ne bit ije kum rax jarēnhmā.

⁹ Nhyim kam imā,

—Kati, kwārīk wānh. Badjwý ne ba Metīndjwýnhmā idjapēnh, akamybê Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhmē ar akôt Metīndjwýnhmā idjapēnh. Me akunī aje pi'ôk no'ôkkôt, ajbir aje Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ôk no'ôk jakôt amijo abajamē ne gu me baro'ā Metīndjwýnhmā badjapēnh. Kam dja ga Metīndjwýnhmābit rax jarē, ane.

¹⁰ Ne kam ajte imā,

—Gora udjur kêt. Metīndjwýnh kute anhýr djwýnhhrām memā mýjjao kator'ā ujarēnh ga aje 'ā pi'ôk no'ôkja kwārīk wānh udjur kêt. Arým 'ýr. Mýjja ja kunī arým kator 'ýr.

¹¹ Kwārīk wānh me axwe wānh axwe ar ba rā'ā. Nhyim me arīk ar badjwý tu wānh arīk ar ba rā'ā. Kute amimarkôt arīk ar wānh ba. Gê me kute katāt amijo badjwý katāt amijo ba rā'ā, katāt amijo ba ry typydji. Nhyim Metīndjwýnh nhô me mex jadjwý mex rā'ā, mex ry typydji.

¹² Ē, arým ne Jeju me bamā kabēn jarē. Gora me kabēn ma. Nām,

—Ē, arým ne ba akubyn me awýr ibôx 'ýr. Dja ba bôx ne kam me amā pānh jarē. Me aje amijo abakôt me amā pānh jarē. Me ajaxwemē me amrānh mexmē kôt me amā pānh jarē. Ē, me ajaxwe dja ba me ajo ajkē nhyim bep me mexmē gédja ba me iro'ā ar iba.

¹³ Ba ibê mýjja kunī krax ne ajte ibê mýjja kunī 'ēnhôt. Ba ne ba adjakamā itūm ne kam ije mýjja nhipêxo itēm ne ije inomā mēnh. Ba ren ije kàjkwamē pykamē omūnh 'āno idjām kêt nhyim

ren amrêbê amijo ajkê nhym ren mỳjja kunĩ kêt ne, ane.

¹⁴ Be, Metĩndjwỳnh nhõ me mexja, me axwe kêtja dja me kĩnhkumrêx ne. Me tãm dja me kute kubêkà'ã ngrã o pòxkam aka pyræk. Dja me axwe kêt ã mextire ne ã kĩnh ane. Me jabit, Metĩndjwỳnh nhõ me mexja dja me pidjô kute meo tĩn ku ne krĩrax bu'ã kên jajkwa krekrekôt wangij ne kam Metĩndjwỳnh nhõ krĩraxkam ar ba.

¹⁵ Nhym bep me kute ropre pyræk ne arĩk ar bajamẽ me udjymẽ me prõ prãmmẽ me mjên prãmmẽ me kute me par prãmmẽ me kute mỳjjao Metĩndjwỳnh karõ nhipêx ne kute we kum amijarênhõ bajamẽ me 'êxnhĩmẽ me kabên krãptĩjamẽ, me tãm gêdja me kum ngjênh kêtumrêx ne.

Nhym kam Jeju ajte me bamã,

¹⁶ –Ba ibê Jeju ne ba me amã ikadjy mrãnh djwỳnh jano. Kute apỳnh me aje ikôt aben pydji djari me amã katàt mỳjja ja jarênhmã. Ba ne ba ibê Dawi tãmdjwỳkumrêx ne ãm djakam dja. Ba ne ba Dawi nhipêx ne. Ba ne ba ije akati maktã umajyrtire pyræk ne inhirækumrêx, ane. Nãm ã Jeju me bamã ane.

¹⁷ Nhym Metĩndjwỳnh Karõmẽ Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny prõmẽ ar Jejumã kum,

–On amrê tẽ, ane. Jeju nhõ me jabê Mrykĩ'ãtomti prõ ne kum,

–On amrê tẽ, ane.

Godja ga me Jeju'ã idjujarênhja man kam gadjwỳ kum,

–On amrê tẽ, ane.

Nhym Jeju memã kum,

–Gê kam me'õ kum kôr jabej on amrê iwỳr tẽn ngô tĩno ikõ. Tu kajgoo ikõ, pãnh kêt. Amã ngô kute meo tĩnja kĩnh jabej tu kajgoo ikõ, ane. Nãm ã Jeju kabên ane.

¹⁸ Ê, ibê Djuaõ ne ba ije me amã ikabên jarênhmã.

–Me apa, me ikabên ma. Gora me aje ja mar jabej, Metĩndjwỳnh kute anhỳr djwỳnhhrãm memã mỳjjao kator'ã ujarênh ba ije 'ã pi'òk no'òkja aje mar jabej gora me ikabên ma. Dja ga me ajô ijukri adjan atemã akabên 'õ jarên arỳm Metĩndjwỳnh kabêno ajkê nhym arỳm pãnh me ajõo ajkê. Apỳnh ije meo bikênh djari'ã pi'òk no'òk jao dja me ajõo ajkê.

¹⁹ Ba ibê Djuão ne ba ajte ije me amã ikabên jarênhmã,

–Godja ba ije anhỳr djwỳnhhrãm Metĩndjwỳnh kute me amã mỳjjao kator'ã pi'òk no'òk ja ga me ajô kabên 'õo ajngrã nhym arỳm Metĩndjwỳnh abê mỳjja nê. Abê pidjô kute meo tĩnja nên abê õ krĩrax mextireja nê ne ije me amã mỳjja mex jarênh ne ije 'ã pi'òk no'òk ja tãm dja me ajõbê nê, ane.

Be, me ikabên ja ma. Ê, gêdja Jejudjwỳ me amã kabên jarê,

²⁰ –Ba ibê Jeju, ije katàt me amã mỳjja kunĩ jarênh ne ba me amã, “Mrãmri ne ba arỳm me awỳr ibõx 'ỳr”, ane.

Dja gu me,

–Nà, Bẽnjadjwỳr Jeju, mrãmri. On amrê tẽ, ane.

²¹ Gê me banhõ Bẽnjadjwỳr Jeju ukaprĩkôt prĩne me bajo djuw mex. Mrãmri. Tãm ne ja.